

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

NYPL RESEARCH LIBRARIES

3 3433 08155353 3

BVCS
C77.1.55
1825

(Curtis)

BVH

987 B

QUINTI CURTII RUFI
DE REBUS GESTIS ALEXANDRI MAGNI
LIBRI SUPERSTITES.

VOL. III.

NEW YORK
PUBLIC
LIBRARY

Delph. et Var. Clas.

Q. Curt.

a

WOMAN
CLEAN
YASSEL

QUINTI CURTII RUFI
DE REBUS GESTIS
ALEXANDRI MAGNI
LIBRI SUPERSTITES
EX EDITIONE FRID. SCHMIEDER
CUM SUPPLEMENTIS
NOTIS ET INTERPRETATIONE
IN USUM DELPHINI
VARIIS LECTIONIBUS
NOTIS VARIORUM
RECENSU EDITIONUM ET CODICUM
ET
INDICE LOCUPLETISSIMO
ACCURATE RECENSITI.

VOLUMEN TERTIUM.

T

LONDINI:
CURANTE ET IMPRIMENTE A. J. VALPY, A. M.
1825.

14141

MOY WIM
CLUB
YASBU

LIBER VI.

CAP. 1. § 1 *Hoc pugna*] Et hæ quoque principes voces sunt hujus sexti libri; reliqua, quæ desunt, a Diodoro, Plutarcho, Arriano, Justino petenda. *Modius*. Atqui nec Plutarchus, nec Arrianus ullum de hoc Antipatri et Lacedæmoniorum prælio verbum faciunt, nisi quod apud Plutarchum in Agesilao Alexander sibi nuntiatam pugnam inter Agidem et Antipatrum per contemptam pugnam murium appellavit. Non pauca videntur deesse: nihil enim de loco pugnae, nihil de ordinata utrimque acie, ducibus belli, numero copiarum, initio pugnae traditur. Ex Plutarcho pugnae locum deprehendo ad prælium Macedonibus iniquum, ex quo non sine cæde suorum Antipater in planum evasit, ubi mox plenam victoriam adeptus est. Itaque illa verba, *Hoc pugna discrimen immisit*, refero ad Antipatrum, qui quamvis sub initium pugnae videretur superior fuisse, tamen ad angustias locorum redactus videtur laborasse, adeoque circumventus periclitari cœpiisse, donec fuga simulata, in æquum campum descenderet, ubi redintegrato prælio Lacedæmonios cecidit. Sic ergo Antipater, quamvis antea prope victor, hærens tamen iniquo in loco, se in periculum hoc immisit, ut per medios hostes se reciperet, quod fieri non potuit, nisi promptius rex Lacedæmonius resistentes obtruncaret, et magnam hostium partem ad loca sibi æquiora propelleret. Itaque fugam etiam simulavit, pedemque retrahit, donec in patentem campum evaderet. Hæc potest esse hujus loci sententia. Occurrit etiam contrarius hinc sensus et intellectus, ut prima verba de Agide accipias

hoste Antipatri, qui cum videret suos laborantes et prope jam victos, immisit se ipse in medium pugnae discrimen, hostem propulit, atque in fugam conjecit, resistentesque sibi acrius occidit, quam tamen fugam Antipater pro se habens arripuit, ut in plano cum Lacedæmonius depugnaret. Interim observa non totam Græciam defecisse, quod aliqui tradunt, sed Lacedæmonios et Peloponnesenses, ut ex Curtio lib. vii. constat. *Raderus*. *Pugna*] Hanc quoque locum explere tentamus. Interim consulatur Diodor. xvii. 48. et xvii. 63. Ceterum adsentior Raderi capienda hæc de Agide, qui cum videret suos laborantes et prope jam victos, 'immiserit se in medium pugnae discrimen,' quæ fere verba supra quoque iii. 11. 2. leguntur, 'ceteros in medium belli discrimen strenue transfert.' *Freinsh.*

§ 2 *Caperant fugere victores*] Macedones, qui primum cedere cogerant Spartanos, jam ab his vicissim pellebantur. *Cellar*.

In planum deduxere] Prælium enim loco iniquo et angusto committebatur: mox num. 10. *Cellar*.

Inulti cadebant] Videor bene hæc mihi emendasse, sed videor solum, re enim incerta nihil affirmare audeo. Illud sane planum est, quod vulgo fertur, ferri omnino non debere: tale enim est: *Caperant fugere victores, donec avidius sequentes in planum deduxere. Multi cadebant, sed ut, &c.* *Modius*. *Inulti cadebant*] Nec sane pauci; nam quamvis Antipater victoria potitus sit, mille tamen e suis amisit. *Raderus*.

§ 4 *Corporum alia citabat*] Corporis declinatione: vide supra iv. 6. *Cellar*.

Sic Cicero Catil. i. 'Parva quadam declinatione, et ut aiunt corpore effugi.' *Snak.*

§ 5 *Clypeo exceptum*] Mos militaris vulneratos vel occisos clypeo impositos in castra referre. Virgil. *Æn.* x. 506. 'Impositum scuto referunt Palanta frequentes.' *Cellar.*

§ 6 *Densatis ordinibus effusi, fluentem in se aciem excipere*] Monstrum in sententia. Utine densarint se simul et effuderint? verbum corrigere *effuse*: id extrito commate refer ad sequens *fluentem*, laxam et fluxam aciem densati stipatique excipiebant. *Acidalius*. Locum hunc cum *Acidalia* lego, et interpunctum emendo. *Raderus*. *Effuse fluentem*] Sic scribendum esse olim ipsa res mihi indicavit, deinde *Acidalii* lectio, quam *Raderus* approbat. *Freinsh.* Illud *fluentem* non parum mihi suspectum est. Mss. veteres non pauci literis quadratis sunt formati. At in illis *E.* et *F.* parum differunt: licet ergo credere, vocabulo posteriori *F.* accrevisse ex litera finali vocis antecedentis. Reliquum fuerit, ex puncto illo *F. luentem*, quod satis clare monstrat, legendum esse *ruentem*, qua voce nihil usitatus in hoc genere. *Scheffer*. Gratis hoc Cl. Schefferus enuntiat; probandum erat sibi viros codices Mss. literis uncialibus, quum nemo de iis, ex quibus Curtius fuerat expressus, quod aciam, mentionem fecerit: *ruentem* tamen malebat etiam Nob. Heinsius, quod editiones quædam exhibent. Utrumque sensui non adversatur, nec Curtio indignum. *Snak.*

§ 8 *Vetera*] Nam in veteri quoque fama multum esse roboris, exquisitis auctorum locis prolixè ostendit Gruter. toto discursu 7. in Tacitum, quem et alibi jam citavimus. Simillimus autem hinc locus est in Justino xxx. 4. 15. ubi jam et Macedonum gloria consenuerat; Romana vigente: 'utrimque concitati milites prælio concurrunt, alteri Orientis, alteri Occi-

dentis imperio gloriantes; ferentesque in bellum, alii majorem suorum antiquam et obsoletam gloriam, alii virentem recentibus experimentis virtutis florem.' *Freinsh.*

Libertate] Tacitus ii. 46. 4. 'His vocibus instinctus exercitus propriæ quoque causæ stimulabant, cum a Cheruscis, Longobardisque, pro antiquo decore, aut recenti libertate, et contra, augendæ dominationi certaretur.' Sed libertas fortiores stimulos habere debet. Philippus apud Justin. xxx. 4. 7. 'Tanto fortius hoc bellum quam illa sustinendum, quanto sit libertas imperio carior.' *Freinsh.*

§ 10 *Congredi*] Mss. nostri omnes et alii *ingredi*, nec video causam, cur hic exhiberi non possit, cum possit tam ad locum angustum, quam ad pugnam referri, et hoc verbo sic delectatus sit auctor Noster. v. 1. 19. 'Quadrato agmine, velut in aciem irent, ingredi suos jubet.' vi. 5. 5. 'Ne ipso ingrediente pedibus, senex equo vehi erubesceret.' *Snak.*

Plures inierant] Fuit cum mallem *inirent*; neque nunc pœnitet, si invenio, cui probem. Si nemini persuadeo, promptus etiam ego vulgato iterum adhærere. *Acidalius*. Cum vulgatis ego, non ut *Acidalius inirent*; si quid mutandum, dicerem *inibant*, ut dicas, plures spectabant, quam pugnabant, non *pugnarent*; communis scriptura aptior. *Raderus*.

§ 11 *Pedem deinde referre*] Arbitrio meo hæc quoque a me constituta sunt: cum in vulgatis codicibus exstaret *pedem deinde referre capit, ut urgente hoste apertius fugeret*, invenuste, et si dicendum est, plane inepte. Prævit mihi ad emendationem Sigebergensis liber scriptus, in quo erat *pedem deinde referre ac urgente hoste apertius fugeret. Modius. Capit*] Malim abesse. Nam infinitivus pro imperfecto indicativi ponitur. Vide Indicem in 'Infinitiv.' *Freinsh.*

§ 12 *Emensus omne*] Editiones, *emensus cursum omne spatium*, et scribatur sane ita, cum nihil refert. *Modius*.

§ 13 *Deponi se iussit*] Milites, a quibus portabatur, abire iussit, et meliori se usui patriæ servare, ipse extremam pugnam experturus. Diodor. *Cellar*.

§ 14 *Deficere se*] Imo vero non *se*, sed *membra*, quæ experiebatur, ut constat ex superioribus. Delenda igitur vacula *se*, quam peperit syllaba prima vocabuli subsequenti *sensit*, et sunt ex libris antiquis, qui non agnoscunt. *Scheffer*.

§ 15 *Sustineret cominus*] Anderet propius cum eo pugnare. *Cellar*.

§ 16 *Et CCC.*] Impressi *CCG.* et *LX.* sed illos sexaginta ad numerum apposuerunt Macedonum virtuti nimis impense faventes librarii, qui mox etiam, ubi ego *mille* reposui, *CCC.* legebant, cum, si verum fateri volumus, et Diodoro credimus, priora a me recte emendata sunt, et posterior ille locus, ubi *mille* pro *CCC.* reposui, etiam aliis duobus millibus adjectis restituendus videatur hoc modo: *ex Macedonibus haud amplius tria millia*, in quo ne quid contra membranas tentare præsumar, scire licet, numerum trium milium in illis, fere his notis designari *III.* quam rem non capientes librarii, quod proximum erat, cum plures tribus cecidisse facile sibi persuaderent, *CCC.* pro illis reposuerunt. Verum insignis nugator ego, qui quod facturum me non esse disertis verbis supra dixi, ita plane facio, quasi id ipsum instituti nostri pars potissima sit. quin ad alia potius. *Modius*. Mira numerorum varietas in editionibus et Mss. Codex Constantiensis Lacedæmoniorum recenset *quinque millia trecentos*. Macedonum tantum *decem*. Coloniensis editio vetus, Lacedæmoniorum *quinque millia trecentos sexaginta*, Macedonum *trecentos*. Coloniensis Allobro-

gum ex Lacedæmoniiis *quinque millia trecentos quinquaginta*, ex Macedonibus, *tria millia*. Diodorus Siculus Lacedæmoniorum *quinque millia trecentos*, Macedonum *tria millia quingentos*. Curtius videtur pauciores ex Macedonibus cæsos affirmare, cum dicat Macedonum *haud amplius*. Si tria millia cecidissent, satis ampla fuisset Macedonum cædes, et cruenta victoria. Argentinensis antiqua, Lacedæmoniorum *quinque millia trecentos sexaginta*; Macedonum *trecentos*. Eundem numerum præfert Lugdunensis vetus. Ego cum in quinque millibus trecentis plerique conveniant, et Siculus suffragetur, non admodum mendosam eam scripturam existimo. Macedonum nec mille, multo minus tria millia, minime omnium tres, sed trecentos scribi oportere censeo, cum dicat Curtius *Macedonum non amplius*; si mille, aut millia tria cecidissent, non dixisset *haud amplius*, cum amplius numerus fuisset seu mille, seu tria millia, et cruenta victoria. Si tamen cum numero Lacedæmoniorum comparentur, tolerabilis scriptura videri potest *haud amplius mille*. Raderus. Prævatus haud dubie locus, Diodorus enim cap. 63. *τριαχιλίους καὶ πεντακοσίους*. unde Tellierius, punctis *CCC.* in contextum recipit *tria millia*. Sic vero pro *amplius* erit *minus* scribendum, quod ille posthabuit. *Cellar*. Vides locum valdequam controversum, et tamen hinc etiam vapulat Curtius a suo Iuquo Critico c. 3. § 5. Iudicii de Curt. sed præterquam quod in fuga effusa plurimi obtulerunt; si id non placet, Modii correctio adcommodatissima videtur. Certe reprehendere auctorem, antequam de vera lectione constet, quis æquum esse iudicet? *Snak*.

§ 17 *Non fallebat Antipatrum*] Locus hic lacunosus et hiulcus est. Quomodo enim vultus ab animis gratulantium dissentiebant? et quorum? cum de nulla legatione vel populorum vel

civitatum Græciæ prius mentio facta sit. Desiderantur ergo vel hæc, vel his potius similia verba: Reliqui Græciæ populi et civitates (præter Spartanos et fœderatos) eventum belli exspectabant; missis legatis, Antipatro victoriam, quamvis ipsum vinci maluissent, gratulati sunt. Nec fallebat Antipatrum, &c. norat enim quod vulgo dicitur, 'sæpe dissident ab animis vultus gratulantium.' *Raderus. Nec fallebat*] Nihil hic deest, ne fallere. Sed Curtius hæc ita stricte proposuit, ut tamen non deessent verba pleno sensui, si cum iudicio legantur. Ita sæpiissime optimi quique scriptores volunt quædam intelligi ex consequentia verborum, quæ ipsi non aperte dixerunt. Sic apud Tacit. II. 46. 7. 'Missus Drusus, ut retulimus, pacis firmator,' cum id nullo expresso verbo retulisset, sed ita indicasset, ut lectori rerum simul orationisque non imperito facile intelligi potuerit. Sic apud Liv. xxxvi. 13. 4. 'Ad recipienda oppida, &c. ierunt. Erant autem hæc Æginium, Ericinium, Gomphi, Silana, Tricca, &c. Inde Pellinæum,' &c. Ubi supra nominata oppida non expresse quidem scripsit esse recepta, sed tamen ex dictis, et præsertim vocula 'Inde,' intelligi voluit. Hic itaque pari modo cum de 'gratulantium vultu' loquatur, ipse intelligere per te potes, eos et coram ipso stetisse, et ut ipsum convenirent, profectos esse, idque ex eorum civitatibus et ædibus adeo: sed ista omnia commemorare putidum et puerile foret. Sic in fine hujus capituli non exserte tradit Lacedæmoniorum Megalopolitanorumque legatos ad Alexandrum profectos fuisse (quæ etiam causa fuit, cur Vir quidam Eruditus putaret ibi quoque aliquid deesse) sed ex omnibus circumstantiis ab attento lectore facile colligi posse, sufficere putavit. Brevitati narrationis inservit, 'si exitus rerum ita exponimus, ut ante

quoque quæ facta sint, scribi possint, tamenai nos reticuerimus. Quod genus, si dicam me ex provincia rediisse, profectum quoque in provinciam intelligatur.' Rhetor. ad Herenn. I. 9. *Freinsh.*

Majoris res] Tò res non erat in membris, et sane, cum præcesserit rerum, posset abesse. *Modius.* Ideo forte legendum *maiores* (sc. res) *gesserat.* Heinsius. Sic hujus libri II. 16. 'Contentum rebus, quas gessisset, in Macedoniam protinus redire.' *Snak.*

§ 18 *Antipatrum vicisse, ne tacitus quidem indignabatur*] Non satis liquet hoc, quod levi mutatione sic clarabis: *Antipatrum vicisse, nec tacitus quidem, indignabatur.* Multo expressius ita, nec in eam mentem aliter Latinus. Ut vulgo est, eo traxeris, quasi non sit indignatus, ne tacitus quidem, et infra se, qui maxime et palam indignabatur, Alexander. *Acidalius.* Verba ambigua, si non vere interpungas. Quasi diceret, Alexander non indignatum fuisse, quod vicisset Antipater, nec ullum etiam signum indignationis prodidisse. Alienus hic a mente Curtii et Alexandri sensus. Ergo ita distingue et expone: *Alexander hostes vinci voluerat, Antipatrum vicisse, ne tacitus quidem, indignabatur*; hoc est, ne dissimulare quidem potuit invidiam, sed palam etiam in voces erupit, quod ex eo apparuit, quum non sine scommato per contentum, ut est in Plutarchi Agesilao, *Μυομαχίαν* appellavit. *Raderus.* Non occulte, sed aperte indignabatur, et pugnam hanc Antipatri contemtim *μυομαχίαν, murium pugnam* appellabat. Plutarch. Ages. p. 664. *Cellar.*

Sua demptum gloriæ] Forte, *sua ademptum gloriæ.* Heinsius.

§ 20 *Non gravate*] Bene quod in præsentem non adsum, cum ita largiter ab operis peccatur, si enim assim, vix videor illis posse abstinere manum,

ita quasi de industria, quæ emendatam, corrumpunt. Scripseram ego : *a quo Lacedæmonii nihil aliud, quam ut oratores mittere ad regem liceret precati, non gravate veniam, &c.* exciderunt : *a quo Lacedæmonii nihil aliud quam ut oratores mittere ad regem liceret precati.* Non gravitate veniam, &c. De cetero illud non grate, quod reposui, de conjectura est, cum vulgo esset : *quam ut oratores ad regem mittere liceret precati, veniam* : in membranis pro *precati, geatæ*, vel *grate*. Modina. Sequitur hic eorum exemplum Modius, quos tam sæpe damnat, ac præpostera liberalitate de suo ista donat Auctori non *gravate*. Jubeamus illum quoque res suas sibi vicissim habere. Nam quæ ratio, quia in membranis pro *precati, geatæ*, vel *grate*, novas inde voces potius exsculpere, quam eam ipsam, cujus locum occupabant, elicere? Scilicet compendiose virgula τῷ p, quod ambigue tamen etiam g superimposita scriptum *precati* fuit : hoc leviter deinde in eam faciem, quam membranæ exhibent, corruptum, e qua tamen facile quivis, tanto facilius Modius, germanum *precati* agnosceret. Reddimus ei suum non *gravate*, quod gravate sane Curtius accepit. *Acidalius. Veniam*] Omisi duo verba non *gravate*, quæ inculcaverat Modius, volente cum libris veteribus Acidalio. Deinde sequentia constitui ex oratione Æschinæ contra Ctesiphontem : ‘ Elei et Achæi omnes, &c. deficiebant, et tota Arcadia, præter Megalopolim, cujus, cum obsideretur, excidium in dies expectabatur.’ Huic igitur Alexander damna, quæ ob fidem in ipsum pertulerat, haud dubie ab auctoribus variciri voluit. Vide Supplem. vi. 1. 14. *Freinsh.* Interponunt quidam cum Modio haud *gravate*. Tellierus *gratis*; (imo vero Gronovius;) Erasmus *grate*, quæ Freinshemius libros veteres secutus expunxit. *Cellar.* vulgo *grate*, vel non *gravate*. Mas.

ut et Modii quidam *geatæ*; lege *Ægeatæ*, populus nempe Peloponnesi. *Heinsius.* Procul dubio latet in his literis *gate, geatæ*, vox populi : etiamsi eas, et quod alii inde formaverunt *grate*, aut *gravate*, ex sua editione ejecerit Doctissimus Freinshemius, quia huic loco minime convenire videbantur. Quippe de iis tam cito statuisse Alexandrum certe Curtio non apparuit; nam vi. 5. ‘ Lacedæmoniorum legatos ad Darium missos in custodiam tradi jussit: ipse in Bactrianis agenti nuntiatur tantum ex Græcia Peloponnesium Laconumque defectio, nondum enim victi erant, cum proficiscerentur tumultus ejus principia nuntiaturi.’ vii. 4. 20. et ibidem n. 39. ‘ Rex his lætus, de Spartanis haud quaquam securus, magno tamen animo defectionem illorum tulit, dicens; non ante ausos consilia nudare, quam ipsum ad fines Indiæ pervenisse cognovissent.’ Quod optime vidit Nob. N. Heinsius, qui ideo ita hunc locum constituit: *A quo Lacedæmonii nihil aliud, quam ut Oratores mittere ad regem liceret, precati Ægeatæ veniam defectionis præter auctores impetraverunt.* Snak.

Urbs obsessa erat] Lege et interpunge totum locum hoc modo: *a quo Lacedæmonii nihil aliud, quam ut oratores ad regem mittere liceret precati, non gravate veniam defectionis, præter auctores, impetraverunt. Megalopolitanis, quorum urbs obsessa erat a defectione, Achæis, et Eleis CXX. talenta dare jussit.* Intricata sunt omnia, fateor, præsertim si vulgatos consideres libros, in quibus est: *a quo Lacedæmonii nihil aliud quam ut oratores mittere ad regem liceret precati, veniam defectionis præter auctores impetraverunt. Megalopolitani quorum urbs erat obsessa a defectionis ejus multam Achæis et Ætolis viginti talenta dare jussi sunt.* Intricatissima, et quibus profecto Hercules aliquis Ἀλεξίκακος opus est, feci tamen et ipse quod potui: cum-

que in codicibus antiquis posteriora ita scripta invenissem: *Megalopolitani, quorum urbs erat obsessa a defectione ejus mulctam Achas et Elis centum viginti talenta dare jussis*. primum, ad finem primæ dictionis s littera adjecta, dein voce *mulctam* abjecta, quam facile ipsæ membranæ ostendunt, glossema esse ejus, qui voluit significare mulctæ nomine pecuniam hanc Megalopolitanis indictam: postremo, facto ex illo *Achas et Elis, Achæis et Ælais*, totam periodum constitui. Erunt fortasse etiam, qui illud a *defectione*, quoque suspectum habebunt, propterea quia statim præcessit: *veniam defectionis*, et habeant sane per me, vel ejiciant etiam hinc, dum reliqua probent, aut certe ita scribant: *Megalopolitanis quorum urbs obsessa erat in mulctam Achæis et Ælais* (sive mavis *Ætolis*) *centum viginti talenta dare jussis*; etsi priora magis probbo. Modius. Tota hæc periodus confusa, mendosa, impedita, et inexplicita, in qua miror nihil acres Acidalii nares olfasciase. Multa Modius est conatus, sed non eluctatus. Nam ex illius editione dubites, an Achæi, et Ælæi Megalopolitanis, an Megalopolitani Achæis et Ælæis jussi sint pendere centum viginti talenta. Constantiensis et Argentinensis vetus codex adhuc absurdiores sunt, et monstra verborum repræsentant. Sequor Glareani libros et clarissimam et certissimam scripturam, quæ ita habet: *Megalopolitani, quorum urbs obsessa erat, ad defectionis mulctam Achæis et Ætolis centum viginti talenta dare jussi sunt*. Nunc et sensum verborum accipe. Megalopolitani ab Achæis et Ætolis et Macedonibus defecerant, et cum Agide senserant, Achæi et Ætoli illorum urbem a defectione, hoc est, postquam defecerant, obsederunt: confecto bello et victis cum Agide Lacedæmoniis, pacem ab Antipatro petierunt: quibus in pœnam et mulctam a communi Græcorum,

sive concilio, Corinthi imperatum est, ut Achæis et Ætolis, qui in obsidione urbis Megalopoleos impensas fecerant, vicissim ad damnum resarciendum centum viginti talenta penderentur. Interim verba *ad defectionis mulctam*, puto glossema fuisse, in contextum a librariis præter mentem Curtii insertum. *Raderus*. Intricatissima hæc, quibus aliquis Hercules *Ἀλεξίκακος* opus sit, ait Modius. Itaque forte melius his abstinere manus: non placet tamen solos Megalopolitanos Lacedæmoniorum socios fuisse, quum Græciam fere omnem faciat Justinus: non placet Ætolos sub signis Alexandri poni, qui gloriantur apud Eumidem, se Philippum non timuisse, Alexandri edicta sprevisse. Florentin. *precati gratæ veniam*. Dan. *gratæ*. Pal. *grate*; unde fecerunt *haud gravate*. Dein Pal. *Megalepolitani*. Dan. *Megalepolitans*. Denique Flor. *quorum urbs erat obsessa defectionis ejus Achas et Eli, &c. dare jussis*; unde scribendum existimo: *precati, gratis veniam defectionis, præter auctores, impetraverunt. Megalepolitans, quorum urbs erat obsessa, defectionis rei Achæi et Elei CXX. talenta dare jussi*. Achæi nempe et Elei conjuncti Lacedæmonii fuerunt, et Megalepolitanos desciscere nolentes obsederunt, agro haud dubie vastato et direpto: pro quibus detrimentis illa exacta est pecunia. Lacedæmonios *gratis* ait impetrasse veniam dicturus contrarium de ceteris. *Megalepolitans* etiam in Livii scriptis notavimus. Gronov. Obs. II. 12. *A defectione*] Forte, *pro defectione*, hoc est, ut alii legunt, *ad defectionis mulctam*. Si tamen a *defectione* retineas, recte cum præcedenti *obsessa* junges: capiesque urbem a *defectione*, id est, post defectionem, obsessam fuisse. *Freinsh. A defectione*] Post defectionem Peloponnesiorum a fide Macedonibus promissa: quidam malunt *pro defectione*, aliterque incidunt, ut cum sequenti-

bua cohæreat. *Cellar.* Quorum urbs obcessa erat a defectione] Mss. omnes addunt vocem ejus; forte, quorum urbs diu possessa a defectionis reis, Achæi et Elii; vel forte, Quorum urbs obcessa erat a die defectionis ejus, vel, quod malo, Quorum urbs obses erat data defectionis ejus. De Achæis copiose Justin. lib. xxxiv. Heinsius. Utut hæc capienda sunt, rerum historia, quam ex Supplementis colliges, tamen desiderat, ut Megalopolitanis Achæi et Elei dare cxx. talenta jussi sint: quod omnium pulcherrime hic, ut solet semper, expeditit perspicacissimus Gronovius. *Snak.*

CAP. II. § 2 *Intempestiva convivia*] Eum singulis diebus in cœnam, ad quam vocavit sexagenos, aut summum septuagenos convivas, expendisse centenas minas Ehippus Olynthius tradidit, ut est apud Athenæum lib. iv. Hæ vero efficiunt aureos Ungaricos 848. semuncialem unum, duodenarios quinque, duplos duos, simplum unum. *Agricola de pretio veterum monetarum lib. III.* Quæ de tempestivis intempestivisque conviviis contra Turnebum Adversar. vi. 16. et Manutium de Quæsitis per Epist. i. 6. disputat Lipsius, supra ad v. 7. 2. monuimus: quo pertinet et iste locus Apuleii ex Apolog. prima: 'Nuptiæne illæ fuerunt, an aliud celebratum officium, an tempestivum convivium?' *Freinsh.* Nulla in veterum libris *intempestiva convivia* exstare, nisi vitio librariorum, et ubique *tempestiva* legendum esse, Salmasius in Vopisci Florian. extr. argumentis probat, suffragantibus non minori auctoritate viris Gronovio ad Quinctil. Declam. cclx. Grævio ad Sueton. Calig. cap. 45. *tempestiva* enim, hoc est, de medio die inita, in vitiis posita erant, ut opus non sit *intempestiva* illis opponi. Adde Lips. in Tacit. A. xiv. Qui vero *intempestiva* admittit, sed nocturna, 'tempestiva,' tamquam diurnis opposita: cui Noster obstat n. 5.

conviviis sive tempestivis legas, sive intempestivis dies noctesque consumptas tradens. Freinshemio sunt *intempestiva*, quæ temporibus non conveniunt, instituta quando aliud agendum erat, sed et hoc invitis puto, quos laudavi, Triumviris. *Cellar.*

Lapsa sunt] Alii omittunt *sunt*; propius, opinor, a vero. Ego etiam altius metuo, et ita potius olim hæc concepta fuisse suspicor: *quem arma Persarum non fregerant, vicerunt intempestiva convivia et p. p. i. d. l. e. g. p. o. in externum lapsa morem, &c.* Freinsh. Verbum *sunt* libri meliores non agnoscunt; et plane abesse debet; nam respiciant omnia præcedens *vicerunt*. Scheffer.

§ 5 *Non contentus artificum*] Tota emendatio hujus loci, si verbum *interpolabat*, pro quo illæ *interpellabat* scribendum suadent, eximium habetas, tota plane a membranis est: in vulgatis legebatur: *non contentus musica artificum, quos e Græcia excitaverat, turba: quippe captivæ sæminarum jubebantur, &c.* quibus verbis, quod venenum præsentius existimas, qui homines urbanioris notæ intoxicas? *Modius.* *Non contentus musica artificum, quos e Græcia excitaverat, turba*] Ita Modius corrigit, ego malim, n. c. *musica, quam e G. e. t. in universum fuerant duodecim, ut Athenæus lib. xii. recenset. Loccen.* *Contentus artificum*] Gifaninus in Observ. in Ling. Lat. 'Contentus alienjus' rei: pro, re aliqua. Claud. JC. l. xxxvii. Cum quis decedens, § Nupturæ. in fine de leg. 2. Quoniam in his expressit, ut contentus esset partis dimidiæ dotis. Sic Curtius *Contentus artificum*; ubi vulgo tamen contra vet. lib. addunt, *opera.* Hactenus Gifaninus, qui si ita in Mss. reperit, mirum a nullo alio nunquam hactenus animadversum fuisse. Sane in omnibus quos vidi, aut de quibus relatum mihi est, vel *turba* adjectum est, vel *turbæ*, nullibi, quod sciam, omissa ista voce. Ego quidem

in his talibus memini diffidere. Sæpiissime enim adverti monstrosos ineptissimorum librariorum partus, blandiente novitate, a multis pro certissimo Latinitatis genuinæ pignore excipi foverique. Ejusdem generis esse arbitror quod infra IX. 4. 11. volunt scripsisse Curtium 'majora omnium:' 'In oculis duo majora omnium navigia submersa sunt.' Qui tersissimum auctorem tam horridi sermonis reum faciunt, nã illis aut judicium deest, aut voluntas vero de antiquorum genitils sentiendi. Sed de eo loco infra pluribus. *Freinsh.* Vide notas ad Vellei. Paterc. II. 88. *Heinsius.* Gifanians, et reliqui, qui hoc loco de voce *contentus* cum genitivo constructa cogitarunt, secuti sunt lectiones Mss. quæ nobis præstant *turbæ*, et vocem *feminarum* omittunt, et distinguunt *turbæ* quippe *captivæ* jubebantur suo ritu canere. Snak.

E Græcia] Livius XLV. 32. 1. de Pauli Æmilii ludis: 'Nam et artificum omnia generis, qui ludicram artem faciebant, ex toto orbe terrarum multatudo, et athletarum, et nobilium eorumque convenit; et legationes cum victimis: et quidquid aliud Deorum hominumque causa fieri magnis ludis in Græcia solet.' Ibi enim ejusmodi hominum maxima erat copia, quia 'ibi ludicras quoque artes exercere honestum erat.' Auctor de Causis corruptæ Eloqu. X. 7. *Freinsh.* *E Græcia excitaverat*] Alii *excitaverat*; quod præfero, nam excitantur, qui per otium, ignaviam, aut similes causas manent in occulto, ac proferre se nolunt, quod hic non attenditur, sed id solum, quod ad se evocaverit e tam longinquis terris: id autem est 'excire.' *Scheffer.*

Feminarum] Lubenter cum lib. Bong. exesse jubeam hanc vocem: nam video inde receptam fuisse, quod in aliquibus scripserant *turbæ* pro *turbæ*. quam vocem proinde non ad artifices referendam putarunt, sed ad cap-

tivas, et cum a turbis captivis non admodum suave carmen expectarent delicati homines, restrinxerunt eum chororum, adjectione voculæ, ad feminas. *Freinsh.* *Captivæ feminarum*] captivæ fæminæ, Græcismus. *Cellar.*

§ 6 *Producentibus eam*] Editiones, *producentibus eas.* Modius.

Verecunde reluctantem] Sic de Aspasia 'ad cœnam Cyri inter alias mulieres introducta,' Plutarch. Artaxerxe cap. 42. 'parantibus adducere ipsam cubiculariis: Væ ei, inquit, mihi qui admoverit manus.' Additque Cyrum inde etiam indolem mulieris perspexisse atque æstimasse. Videatur Fr. Junius de Pictura veterum pag. 261. f. *Freinsh.*

Conviviales ludos] Ita scripti codices, sed vulgatum illud *convivales* usitatus videtur bonis auctoribus. Sic Tacitus dixit, 'convivales fabulas.' *Modius.*

§ 8 *Nomen reveritus*] Quid non recipiunt in contextum nostri magistrelli? quum ad vocem *nomen*, 'sc. nepotem Ochi,' aliquis annotasset, indignissimum facinus futurum judicarent, si non e vestigio ea pro Curtii verbis haberentur, et ex animi sententia non deberent hujusmodi homines, cum oculis domi non habeant, foris utendos rogare? enimvero deberent. *Modius.*

§ 9 *M. hi fuerunt*] Vulgo X. imposuit illis, quod, ut dixi etiam antea, millenarius numerus simili ferme cum denario nota a librariis designatur. *Modius.* *M. hi fuerunt, &c.*] Prolixius erit adscribendus locus, ut ratio lectori facilius constet emendationis: hanc puto certam me habere, nec levem; quippe in ordine turbato, et *ἀνακολουθία* manifesta. Quis non videt, male cohærere ista? *Oxidates erat nobilis Perses, a Dario capituli supplicio destinatus, cohibebatur in vinculis.* Jam quis credat captivorum recensionem interservisse Curtium de

præda inde in militum congiarium assumpta partim, partim custodum fraude subtracta? ἀρροδιότρονον hoc, et indecorum. Nec est per auctorem aliter, neque potest ex ipsa re, quin illa cohæserint de Darii fratre, et nobili altero Oxidate. At nunc quomodo divulsa? transposita liquet, et fas nobis sit restituere, pristina serie verborum ex ingenio retexta. Scribe totum locum de integro: *M. hi fuerunt; inter quos repertus est Oxathres Darii frater, non illius fortuna, quam indole animi sui clarior. Oxidates etiam nobilis Perses, a Dario capitali supplicio destinatus, cohibebatur in vinculis, huic liberato...honore servato. XXVI. millia talentum...fraude subtracta est: hinc in Parth.* Quæ insititia ante, ut nunc traduximus, laud dubie in natalem reduximus locum. De quo si quis tamen hæret, illud quidem consentiet statim, captivorum sic recte continnatam enumerationem. Omnino enim Oxathres et Oxidates isto conjungendi modo. *Acidal. XXVI.]* Acidalius hunc et sequentem numerum transposuit fuisse iudicat, et omniino cohærere vult de Oxathris et Oxydatis fortuna narrationem, quem plane secutus Raderus. Aldus totum eum verum aut non reperit in libris suis; aut si reperit, pro spurio habuit: omisit enim. Hoc quidem patet, etiam ita ut illi volunt transpositum, non admodum concinnum esse aut congruum antecedentibus et sequentibus verbis. Sane de Oxydatis fortuna diu ante tradidit Arrian. III. 4. 17. cum adhuc viveret Darius. Et si hæc non resecemus ad vivum, tamen vitiosus adhuc esse videtur locus: apparet enim totam eam pecuniæ vim, ex Curtii sententia, tum fuisse alienatam atque exhaustam: ea ratio ut constet, aut pro XXVI. legendum est XXIV. aut XIII. pro XII. Freinsh.

§ 10 *XII. millia*] Necessario hic emendandus in *XIII. millia*, nam ad-

dit 'par huic pecuniæ summa custodum fraude subdncta est.' Si autem summam XII. millium addas, et parem facias summæ distributæ in militem, non erunt XXVI. millia, sed XXIV. itaque vel hic lege *XIII. M.* vel supra *XXIV. millia*. Loccenius.

Congiarium militum] Quamquam distinguunt Latini sæpe numero, ut 'donativum' militi, *congiarium* plebi addatur (vide Tac. Ann. XII. 41. Plin. Paneg. c. 13.) tamen etiam laxiore usu vocis, quæ militi donantur, congiaria sunt. Quinctil. VI. 3. etiam dona, quæ Augustus amicis misit, 'congiaria' vocat, additque 'congiarium esse commune liberalitatis, atque mensuræ.' *Cellar.*

§ 11 *In vinculis*] De carceribus Persarum non omisit exactissimus Brissonius de Regn. Pers. II. p. 268. *Freinsh.*

Vetustæ claritatis] *Vetustate caritatis*, in membranis, qui scripsit, aliud, opinor, egit. *Modius.*

§ 12 *Hinc in Parthienem*] Sive Parthiam, angustam illo tempore regionem, post usque ad Caspias Pylas ampliatam. Strabo lib. XI. Hinc Curtius Justino, et Arriano conciliatur. Illi enim quum Pylas prætergressum Darium in Parthiæ vico captum vinctumque tradunt, Parthiam sui ævi, hoc est, auctam ampliatamque intelligunt; Curtius autem Parthienem, ut Alexandri temporibus angustis finibus circumscripta fuit. *Cellar.*

Caput omnium] Justinus XI. 1. 1. 'Velut divisione orbis cum Romanis facta, imperium Orientis' iis asserit. Tacitus II. 60. 5. Parthis 'vim,' Romanis 'potentiam' tribuit. Ut mirari Livii IX. 18. 5. stomachum libeat, 'reptos ex Græcis, qui Parthorum contra nomen Romanum gloriæ faverint.' Nec ambigam, hos Græcos Strabonem imitatum lib. II. ubi Parthos 'tantum possidere terrarum, tot gentibus dominari' affirmat, 'ut ob imperii magnitudinem, Romano-

rum potentiz quodammodo pares sint.' Reineccius de Regno Parthico. *Freinsh.*

§ 13 *Graves adhuc adcolæ*] Non satis fido istis verbis, suspicor leviter, *gnavi adhuc agricolæ*; ut commendet eos a peritia agriculturæ, quæ excellent suo etiam tempore. Certe studium illis et vita in illa maxime, qui propterea campestem fertilemque, ut hic ait, regionem occuparint, et ut lib. vii. inter bona sua præcipue jugum boum numerent et aratrum. *Acidalius.* Romanis provinciis vicini Crassum victum occiderunt Parthi, etiam ævo Neronis et sequentibus annis Romanis infesti. *Raderus.* *Graves adhuc adcolæ*] De Scythiis intellige, qui accolæ tum Parthorum, nec imperio eorum subjecti, et sæpius hostes. Justinum lib. xli. et xlii. et Tacit. vi. 36. 5. vi. 44. 1. &c. inspicere. Proinde jocabatur Acidalius, cum emendandum suspicaretur, *gnavi adhuc agricolæ.* Nec serio rem dispexit Raderus, qui accolæ Romanis fuisse tradit Parthos: cum Curtio de Scythiis Parthorum accolis sit sermo. *Freinsh.* Divide Scythas: qui occupare regionem, jam non erant accolæ, sed incolæ, cæterorum demum pars accolebat. *Cellar.*

Bosphorum] Editi, *Bosporum mare.* Modius.

Boristhenes] Tricosi sunt qui negant Boristhenem esse, qui hodie Neper, aut, Nieper vocatur. Nam de Borysthene ita scribit Periegetes Dionysius vs. 3. 11. 'Ubi Borystheneis fluvii extensa aqua Miscetur Euxino, arietis ante frontem' (promontorio nomen est) Hodie in toto illo tractu nullus magnus fluvius in Euxinum exoneratur e regione τοῦ κριῶς πελάγους (*frontis arietis*) in fine Tauricæ Peninsula, præter *Neper.* Ergo *Neper* est Borystheneis, et *Bog*, qui in illum illabitur, is est Hypanis: quod et doctis quoque placere video. Scalig. in Euseb. num. mcccclxii. *Freinsh.*

§ 14 *Medius*] Inde 'terminus gentium,' hoc est, Europæarum atque Thracicarum, appellatur Floro iii. 4. 6. *Idem.*

Parthos condidere] Persas etiam a Scythiis conditos Marcellinus xxxi. 6. tradit. Quod non quidem est impossibile: tamen magis Parthos ab eo, vel auctore certe, quem ibi sequitur, intelligi, credibile est. Et vulgo notum, circum ea tempora Persarum Parthorumque nomina promiscue a Græcis Latinisque fuisse usurpata, sicut etiam aliquanto prius Persarum et Medorum, ex eadem causa. Vide eruditissimas Cl. Salmæii notas in Tertullian. de Pallio cap. 2. ubi 'Scythæ exuberant Persas.' Et ipse Marcellin. præced. cap. dixerat Persas vicinos populos 'in gentilitatem nominis sui traxisse.' *Idem.*

Ex regione Europæ] Cur vero non ex Asiæ Scythia, quæ multo propinquior erat? ut vero supra vidimus, familiaris error Curtio, ut quæ ad Tanaim et Euxinum Pontum sunt, regionibus tribuat, quæ circa Caspium mare existunt. Alioqui non negamus longiores migrationes Europæorum, quam vel a Tanai, vel a Scythia, trans Bosporum in Europa sita, in Parthienem. Quem vero Curtius *Bosporum* opponit, Asiatica regio est, terra Cimmeriorum. *Cellar.*

§ 15 *Hecatompylos*] Vox ipsa Græca est, et e Græcia profectos conditores ostendit: urbem significat, quæ centum habeat portas. Sed Polybius x. 25. aliam etymi causam adfert: 'In media Parthia hæc urbs sita est: cum autem diverticula viarum ad omnes regiones ibidem coeant, ex eventu ipso centum portarum nomen locus invenit.' Strabo lib. xvii. a Caspiis portis ad Hecatompylon regionem Parthorum (ita appellat) 1260. stadia auctore Apollodoro numerat, hoc est, 12. stadia supra 39. miliaria Germanica. Diodorus xvii. 75. Hyrcaniæ quidem assignat, sed Parthiam

quoque Hyrcaniæ nomine complectitur. A quibus autem Græcis condita sit, nondum legi. Urbis Stephanus quoque mentionem habet, sed simplicem, ut et Ptolemæus. *Raderus*. Quod Strabo regiam eam Parthorum vocat, id confirmat lectionem Mss. apud Athen. XII. 2. *Parthorum reges, &c. ἡγεμάντ Βαβυλῶνι*, ubi vulgo lacuna est, *χαϊμάζουσι δ' ἐν Βαβυλῶνι* (... τὸ λοιπὸν τοῦ ἐνιαυτοῦ) quam optime explent γρ. *διάγουσι δ' ἐν Ἑκατομπύλῳ τὸ λοιπὸν*, in *Hecatompylo* autem reliquum anni exigunt. Fuit et Thebarum Ægyptiarum cognomen *Hecatompylos*, a centum portis quas habebant: quod cum hac urbe Parthica non est confundendum. Ceterum non credo Raderi Diodorum Hyrcaniæ assignare *Hecatompylon*, minus etiam, Parthiam quoque Hyrcaniæ nomine complecti. Hoc enim vix pro sano fecerit. Sed certe non fecit: tantum dixit Alexandrum in itinere cum Hyrcanos peteret, venisse *Hecatompylon*: nimirum priusquam Hyrcaniam intraret, per Parthiam ducens, ut ita ex amussim Curtio adsentiat. Dubito autem an hanc urbem intellexerit Vincent. Belvacens. in Speculo Hist. xxx. 89. ita scribens: 'Tartari Persidem invaserunt: civitatem in ea centum portarum, quæ vocatur Saphan, acceperunt.' *Freinsh.*

Condita a Græcis] Sed quibus? nomen a Macedonibus impositum, largior: urbem jam tum Alexandri temporibus claram a Græcis conditam fuisse, unde probabitur? *Cellar.*

Viritim] Sigebergensis Codex Ms. *ociosi militis vitium*, quod quidem, nisi forte dormiens hæc scribo, ferri non incommode posset: simile habes alibi. *Modius*. Offendi jam olim vehementer ad vocem *viritim*, cuius insolens hic usus, nec qui ferri posset, ut ego sentiebam. Itaque varie mutabam, nec inepte quidquam: omnia tamen frustra, quando alia tandem scripta lectio reperta in Modii Sigebergensi

bono sane libro. Is pro ea *vitium* habet; sane bene. Nec enim ferri modo potest, quod Modius ait, sed ferri una, et præferri omnibus debet ipsissima Curtii scriptura. *Rumor: otiosi militis vitium*, vere. Sic VIII. 9. idem: 'Otium serendis rumoribus natum' ait. Et huc trahas illud e Taciti Annal. XIV. ambiguae adhuc lectionis: 'Hæc more famæ, credentium otio agebantur:' quod eo modo noster hic ipse Modius in Novatiquis censuit emendandum, cum vulgo scribatur: 'Hæc in ore famæ credentium otio agebantur.' Sed de illo expecta nos ad ipsum Tacitum suo proprio loco. Curtii quidem etiam nostri istud ex lib. VIII. huc accommodaveris, cap. 1. 'Prudens otii vitia negotio discnti, edicit ut omnes in vestibulo regie præsto sint.' *Acidalius*. Non *viritim* ut vulgo. Constantiensis codex, *vitium*. quam scripturam, supra quam dici potest recte commendat Acidalius. *Raderus*. *Vitium*] Haud dubie vera hæc est scriptura, quam in Cod. Sigebergensi Modio repertam merito vulgatæ præfert Acidal. Raderus etiam ex Constantiensi codice firmat. Sic apud Tacit. XIV. 58. 4. 'Hæc more famæ, credentium otio agebantur.' *Freinshemius*.

§ 16 *Lymphatis*] Vide IV. 12. 14. *Cellar.*

Signum datum] Editiones *signo dato*; sed ita plena non erit oratio. *Modius*.

§ 17 *Sena millia*] Diodorus XVII. 74. *Ἐδωθήσατο δὲ τῶν μὲν ἑπτάων ἑκάστω τάλαντον, τῶν δὲ πεζῶν μὴν δέκα. Equitibus singulis talentum dono dedit, peditibus denas minas. Adde Plut. Pompeio cap. 56. Talentum igitur, et sena millia denariorum eadem sortem efficiunt. De peditibus autem tacuisse Curtium, cum equites nominasset, mirum mihi fit; et libenter hominum aut temporum injuriam incusem. *Freinsh.**

§ 18 *Quam par erat*] Scripti *parebat*; quod rectum esse pareret, nisi lib. III. dixisset Curtius: 'At Darius audita Memnonis morte, haud secus quam par erat motus.' *Modius*.

§ 19 *Deum invidiam*] Membranæ non omnes Deos accusant, sed eos tantum, qui a Macedonibus non starent: legunt enim *eorum Deum*. *Modius*. Impie et irreverenter, non autem præter morem gentiliam hominum, quibus solenne erat de Diis suis ita sentire, atque dicere: supra v. 8. 15. 'Si iusta ac pia bella Dilaversantur.' Et VII. 7. 7. 'Deos quoque incusans querebatur.' x. 5. 10. 'Invidia Deum ereptum esse rebus humanis.' Florus I. 13. 8. de Gallorum Senonum incursione: 'Sive invidia Deum, sive fato.' Rufus Festus cap. 24. 'Cari victoriam ad invidiam cælestis indignationis pertinuisse credendum est.' *Cellar*.

§ 21 *Infractos*] Eleganter hoc, ut omnia Curtius, non vulgari intellectu, quo pro fortibus, et nequaquam fractis accipitur. Contrario hic sensu accipe, ut sequens etiam vox *abjectos* declarat. Ita alii melioris ævi scriptores locuti, Cicero, Livius, Virgil. *Æn.* XII. 1. 'Turnus ut infractos adverso Marte Latinos Defecisse videt.' Nec enim subscribo Servio, qui 'infractos' explicat non fractos, certe illud 'defecisse' ostendit fractos. *Raderus*. *Infractos et abjectos*] Infractos, valde fractos, timidos, desperantes, ut in augeat, non minuat vim simplicis. Vide Virgil. *Æn.* IX. 499. Vell. Pat. II. 37. et 39. *Cellar*.

Modo aures] Excusi illi *modo vulgi aures*: recte, etsi abesse poterat illud *vulgi*. *Modius*. Recte *vulgi aures*; nam sic alibi sæpe Nooster de militibus. Supra n. 9. 'Secrevit a vulgo, quorum eminebat genus.' x. 5. 3. 'Dimissoque vulgo velut omni vitæ debito liberatus.' Ovid. *Met.* XIII. 123. 'vulgique secutum Ultima murmur erat.' *Heinsius*. Ovid. *Met.* XIII.

I. 'Vulgi stante corona.' Virg. *Æn.* II. 99. 'Spargere voces In vulgum ambiguas, et querere concius arma.' Et mox vs. 119. 'Vulgi quæ vox ut venit ad aures.' *Snak*.

CAP. III. § 2 *Alia ductu*] Sueton. in Augusto 21. 1. 'Domuit autem partim ductu, partim auspiciis suis,' &c. Apud Plin. III. 20. exstat de eodem Augusto vetus Inscriptio: 'Quod ejus ductu auspiciisque gentes Alpinae omnes, quæ amari supero ad inferum pertinebant, sub imperium pop. Rom. sunt redactæ.' Ductu, id est, per se ipsum; auspiciis, quando per legatos bellum agitur, ut notum est. Tamen apud Plautum confunduntur. Sosia enim de hero Amphitrone loquens, Amphitr. I. 1. 41. qui contra Theleboas militaverat, ait: 'Ut gesserit remp. ductu, imperio, auspicio suo.' Et ipse Amphitrone II. 2. 25. 'Eos auspicio meo atque ductu, primo cæta vicimus.' Nam vere Creontis Thebani regis auspiciis bellum patratum fuerat. Pichena ad illa Taciti II. 41. 1. 'Ductu Germanici, auspiciis Tiberii.' Lipsius ostendit Curtium hoc loquendi genus ad res Græcicas transtulisse a more Romano, quem ipse diligenter explicat in opere de Militia Rom. II. 12. *Freinsh.* *Ductu*, quibus ipse rex præfuerat bellis: *imperio et auspicio*, quæ per duces suos gesserat. Adde principium lib. v. et ejusdem lib. cap. 9. 4. inscriptio apud Plinium N. H. III. 20. 'Quod ejus ductu auspiciisque gentes Alpinae omnes sub imperium P. R. sunt redactæ.' *Cellar*.

§ 3 *Ab Helleponto*] An non rectius ita, quam ut alii *ad Hellepontum*? *Modius*.

§ 4 *Quadam ipsarum rerum*] Vulgo, et nescio an enumeranti mihi *quasdam ipsarum multitudo subduxerit*. Nos scriptos libros sequimur, quia scripti sunt. *Modius*. *Quasdam*] Malim, *quasdam*, nisi intelligas loca vel reg-

na. Lycaoniam certe prætermisit, nisi sub Cappadocia comprehendas. prætermisit et Lyciam, cujus mentio supra III. 2. 1. *Raderus. quasdam* etiam hic edidit olim Frobenius. *Freinsh.*

§ 5 *Retinentibus*] Adhuc vulgo *retinentibus*, sed plus est *retinere*, quam *reniti*. Modins.

§ 6 *In novo*] Ergo illi populi videntur Alexandro 'jam domiti, ut pareant; non victi, ut serviant,' quod de Britannis recens subactis Tacit. Agric. 13. 2. Adde nos ad Flor. IV. 12. 2. *Freinsh.*

Precario imperio] Quamquam enim Persarum rex magnis aliquot præliis victus erat; multas tamen nationes habebat id imperium, quarum unaquæque suis viribus bellum gerere contra Macedones potuisset: itaque recte dicit *precario* potius *imperio* eas teneri, quam vi, si verum fateri oporteat. Quamquam enim postea 'de armis suis' subjiciat, intelligit tamen in illis ad obtinendum tantum imperium plura terroris esse, quam virium. *Freinsh.* *Precario imperio*] Nullæ preces adhibita in subiugendis barbaris: tanta tamen earum gentium multitudo erat, tantaque potentia, ut fama potius et terrore, quam vi armorum, numeroque Macedonum subjectæ ac domitæ essent. *Cellar.*

§ 7 *Melior consuetudo*] *Mollior*, legunt alii omnes, verum mihi placuit insane, quod excusum est. opinor etiam tibi, lector, præsertim si habes in memoria, quomodo veteres Latini voce *melior* usi sint, cum dixerunt, 'melior Dens,' 'melior natura,' et quæ infinita bonos auctores tractant se offerunt. *Modius.*

Statuto] Numquid melius *stato*? ut alibi in his libris. Vide Fr. Juniam de Pictura Veterum pag. 58. *pr. Freinsh.*

§ 8 *Et qui præsentibus*] Sed qui vulgo: male. Notavi simile quid in præmio Justinii, monuique: quo lo-

co est in editis: 'Cognitione quæque digna excerpseri, sed omissis his:' legendum, 'et omissis his.' *Modius.*

In absentia] Clarins et venustius fuerit, *in absentis*, sive *absentes*, atque ita credimus omnino Curtium scripsisse. *Acidalius.*

Cum feris bestiis] Cum efferatis hominibus. Infra VIII. 1. Clitus, 'Mittor ad feras bestias præcipitia ingenia sortitas.' Sogdianos intelligens. Ignatius Epist. ad Romanos: 'Ἀπὸ Συρίας μέχρι Ῥώμης θηριομαχῶ . . ἐνδεδωμένους δέκα λεοπαρδοῖς, ὃ ἐστὶ στρατιωτικὸν τάγμα' quod ne novum glossæma putes, interpretationis causam adjectum, Hieronymi versionem ex lib. de Scriptura Eccles. adjungo: 'Ligatus cum decem leopardis, hoc est, militibus.' *Cellar.*

§ 10 *Simul terga nostra*] Et hic quidem, quamquam in re tenui, vellem dari quemvis arbitrum, qui arbitretur, melius hoc sit, an quod dicam jam: omnes hi simul, si terga nostra viderint, sequentur: illud procul dubio præferet, et merito. Hoc enim a vulgo est, illud ab antiquis monumentis. *Modius.* *Simul terga*] Hunc quoque locum occupaverat nullo jure si particula: ut supra ad III. 12. 19. notavimus; et hic a Radero, item Amst. et Lugd. edd. prætermittam video: aliæ habebant, *simul si terga*, &c. *Freinsh.*

Sequentur] Mss. optimi si (vel sin) sequentur, logo insequentur. Heinsius.

Suis quisque autem placidius] Exceci, suis autem quisque parent placidius. Modins.

Timeri] Sensus: Etiam asperum et immitem principem, dum indigena sit, tolerari præ externo et alieno, quantumque humano et leni. *Freinsh.*

§ 11 *Medici*] Ex Hippoc. Epidem. 6. 2. *Idem.*

Parva scintilla] Est dictum vulgi sermone tritum. Horat. Epist. 'Et

neglecta solent incendia sumere vires.' Ovid. Met. vii. 'Parva sub inducta latuit scintilla favilla.' *Popma*. Add. Cic. Philipp. v. 11. *Flor.* iii. 5. 14. *Freinsh.*

Nihil tuto] Securitas fugienda. ut docet Lips. Polit. v. 16. Livius xxi. 43. 'Sæpe contemptus hostis cruentum certamen edidit.' Vellei. ii. 118. 'Neminem,' ait, 'celerius opprimi; quam qui nihil timet; et frequentissimum initium esse calamitatis securitatem.' *Cellar.*

§ 12 *Ne Darius quidem hereditarium imperium*] Darius in sedem Cyri beneficio Bagoæ castrati hominis admissus, 'Δαρῖδης fuit: qui exuto vestitu tabellarii, regiam arrectamque Cidarim sumpsit, ut supra lib. iv. diximus. Plut. de Fort. Alex. lib. ii. Darium Bagoæ eunuchi beneficio ad regni culmen evectum narrans: καὶ στολὴν, inquit, ἐκδυσάμενος Δαρῖδου περιέβητο τὴν βασιλικὴν, καὶ ὀρθοστάδην κίβαν. Et Strab. lib. xv. 'Ὁν ἀποκτείνας Βαγῶς ὁ εὐνοῦχος κατέσκηψε Δαρεῖον οὐκ ὄντα τοῦ γένους τῶν βασιλέων. *Popma.*

Sedem Cyri] Quod Curtius hic *sedem Cyri* dixit, Plutarch. lib. ii. de Fortuna Alexandri Κύρου θρόνον vocat. Horat. ii. Od. 2. 'Cyri solium.' *Popma.* Vide Brisson. de Regn. Pers. lib. i. p. 51. *Snak.*

Bagoæ castrati hominis] Artaxerxem Ochum Persarum regem Bagoas eunuchus et Chiliarchus veneno sustulit, et ceteris filiis interfectis minimum natu Arsen in solio collocavit. Hoc quoque post triennium dejecto, Darium Codomannum in fastigium regni evexit. Diod. Sic. xvii. 1. *Cellar.*

§ 13 *Ultimum ausus scelus*] Quo gravius admitti non potest: parricidium nempe: quod infra viii. 8. 2. 'ultimum facinus' vocatur. Senec. de Clem. i. 23. 'Multo minus andebant liberi nefas ultimum admittere, quamdiu sine lege crimen fuit.' De parri-

cidio ibidem disserit. *Cellar.*

Externæ opis] Forte, *externæ opis*. Heinsius.

Ad ultimum] Denique, tandem, ut iii. 1. 7. vi. 5. 7. *Cellar.*

§ 14 *Cruci adfixum*] Elegantius hoc, quam *crucifixum* illud, quod in editis est, eadem ratio in iis, quæ sequuntur: *omnibus regibus gentibusque, et Fidei* (sic enim capitali litera scribendum, non quomodo operarum negligentia legitur *fidei*) *quam violavit meritis parnas solventem*. Nam hæc quoque meliora sunt vulgatis: *omnibus regibus gentibusque fidei, quam violavit*. Modius.

§ 16 *Mare quod exæstivans iter*] Mare Pamphylium, cujus fluctibus angustum iter ad Elimacem montem tegebatur, quum Macedones transirent. Supplem. ii. 9. *Cellar.*

§ 17 *Prima gloriæ*] *Præmia gloriæ*, editi: sed nemo mihi eripiet, quia illud *prima* præ omnibus præmiis hic primum esse debeat. *Modius*. Alii *præmia*, non istud quidem male, sed tamen illi non prætulerim. *Freinsh.*

Darii quoque hostis] *Membranæ, Darium quoque hostem, &c.* Quæ lectio si vera esset, copula aliqua desideraretur, quæ committeret orationem; sed neque desideratur copula, neque vera est ista lectio. *Modius*. *Darii*] Multi et meliores libri *Darium quoque hostem*; et sane oritur dubitatio sic fuisse, omissa voce *parricidas*, quæ mox sequitur. *Freinsh.* Recte *Freinshemius*. *Heinsius*.

§ 18 *Non nomini suo*] Persico nomini, et nationi, ut non opus sit ad Bessum referre, et per *ejus* exponere: ad *Persas* potius redncatur pronomen, ut vim nativam reciprocandi retineat. *Cellar.* Nec opus est, ut *suo* per *ejus* exponatur, si fides habeatur Cod. Vossiano secundo, sic exhibenti; sed recte et melius ad *Persas* refertur, nec ulla est sensus ambiguitas. *Snak.*

CAP. IV. § 1 *Iubentium*] *Membra-*

nam iterum *subeuntium*. Modius. *Jubentium*] Mss. *subeuntium*; recte: Claudian. Consulatu Manlii vs. 178: 'subit ille loquentem Talibus.' Heinsius. *Subeuntium*] Ita Gronovius Obs. II. 4. trium codicum Mss. auctoritate: vulgo *jubentium* legunt. Cellar. J. F. Gronovius, trium Mss. codicum auctoritatem jactans, pro *jubentium*, scribi jubet *subeuntium*. Addere possum quartum. Nam et Theocrenianus codex habebat *subeuntium*. Nihilominus rejiciendam arbitror hanc lectionem, quam temere Gronovio dicto audiens recepit Cellarius, priore, eademque vera, ejecta. Repugnat enim Gronoviana lectio indoli Romani sermonis, certe Curtii nostri, apud quem eandem dictionem reperias IX. 4. 23. Idque similis in argumento: 'Non alias tam alacer clamor ab exercitu est auditus, jubentium, duceret Diis secundis, et æquaret gloria, quos æmularetur.' Supra quoque dixerat IV. 1. 20. 'Igitur conclamant, duceret, quo videretur.' Item V. 13. 6. 'Omnes pariter conclamant, paratos ipsos sequi: nec labori nec periculo parceret.' Ubi 'jubendi' verbum sub 'clamandi' vocabulo latitare, satis est perspicuum: sicut idem sub voce respondendi latet, cum C. Nepos in Themist. cap. 11. 6. 'Deliberantibus,' inquit, 'Pythia respondit, mœnibus ligheis se munirent;' id est, edito responso jussit, se munirent. Rursus Curtius V. 4. 12. 'Jubet, monstraret iter.' Sic et Tacit. Ann. XIII. 15. 'Nero Britannico jussit, exurgeret, progressusque in medium cantum aliquem exciperet.' Nimirum particula 'ut' elegantie causa est prætermissa, quam alias quoque post 'jubendi' verbum recte omitti, docet ipse Curtius VIII. 1. 38. ubi Alexandrum refert 'jussisse, ut Clitus convivio excederet.' Alia auctorum loca, qui 'jubendi' vocem cum particula 'ut' conjungunt, produxit in Anti-barbaro p. 288. et Curis posterior. p.

Delph. et Var. Clas.

Q. Curt.

180. ipsemet Cellarius. Concludam Ovidii loco, ubi post 'jubeo' pariter vocula 'ut' subintelligitur. Met. VI. 508. 'Absentes pro se memori jubet ore salutant.' Heumann. de Art. Crit. p. 20. Forte cuiquam Cl. Heumannus 'Minerva et Musis refragantibus' in hoc loco explicando versatus esse videatur, qui 'notat depravandi peccatum' in summo Gronovio, quem ut columen sumum unice amaran et expoliverunt castiores Musæ et Minerva, quum hic solos secutus sit codd. Mss. quod eo magis virum doctissimum debuisset movere, Theocreniano uno suffragante; nam profecto si illidem codd. *jubentium* præ se ferrent, haud mutasset Gronovius; sed cur a rariori usu vocabuli, præeuntibus Mss. recederet causa etiam non fuit: Nam sibi fraudi est Cl. Heumannus, si credit, eo contigisse, quod vir hic summus constructionem verbi 'jubendi' cum particula 'ut' ignoraret, aut id, quod ipse docuerat, latuisse Cl. Cellarium. Movit profecto viros præstantissimos constans Codd. Mss. lectio, in quibus non tam facile vox usitatissima, *jubentium*, potuit mutari in vocem hanc *subeuntium*, tant insolenti significatione; et huic subscribere videtur Basil. edit. quæ habet *subclamantium*, quod procul dubio glossema est alicujus, explicantis sensum hujus vocis *subeuntium*. Sic 'subire orationem' pro excipere Cic. de Divinat. I. 'sermonem subit' Idem Fam. XI. 6. Claudiani locum pro 'respondere' ex IV. Cons. Hon. 'dicturum plura parentem Voce subit,' itidem alium Cons. Manlii vs. 178. qui omnem eximunt dubitationem, jam adduxit accuratissimus Latinitatis instaurator Gronovius, et annotatis suis comprobavit Nobilissimus Heinsius. Sic 'subire' pro impellere Virg. Æn. II. 575. 'Subit ira cadentem Ulicis patriam.' Ut proinde hæc depravandi nota non fuerit benemerito subeunda, etiamsi adsensum viri docti non ha-

4 D

beret. *Snak.*

§ 2 *Ea manu*] Non dubito sic scribendum supra v. 4. 14. 'Cratere relicto cum peditibus, quis adsueverat, et eis copiis, quas Meleager ducebat.' Et de hac ipsa re Arrian. iii. 5. 2. *Κράτερον δὲ τῆς τε αὐτοῦ τάξεως ἔχοντα, καὶ τῆς Ἀμύντων, κ. τ. λ.* Craterum cum suo et Amyntæ agmine, cumque equitibus, &c. et vero absurdus vulgatorum sensus ex manu, qui vellet sexcentos, seu, ut alii codd. habent, sex ista millia equitum, &c. fuisse ex manu, quam Amyntas ducebat, quod ita non fuisse constat. *Freinsh.*

Sexcentis equitibus] Editiones, *sex millibus equitibus*, adeo etiam Curtium βαρβαρῶν placuit istis beluis, qui in typographiis præsident. *Modius.* *Sexcentis*] Ita melius quam aliorum *sex millibus*. Arrianum vide lib. iii. 5. *Freinsh.*

§ 3 *Erygyium*] Hic a Sabellico Ennead. iv. 5. vitiatos codices sequuto, perperam appellatur *Phrygius*. De aliis Edd. vide in variis. Sed et Indicem consule. *Idem.*

Imminentibus] *Eminentibus*, editiones Lugdunenses. Verum quid ad nos, 'imminuerint,' an 'eminuerint' petræ, de quibus sermo est? *Modius.* *Eminentibus*] Melius *imminentibus*; ita supra iii. 4. 12. 'Dorsum montis imminebat viæ, crebris oberrantibus rivis, qui ex radicibus montium manant.' Sane Gebhardus in Crepund. iii. 23. citans hunc locum ait, 'Sic eleganter Curtius, *imminentes petras*, dixit.' *Freinsh.*

§ 4 *Zioberis amnis*] *Ζιόβερην* vocat Diodorus, Arrianus *μεγάλην ὁδὸν αὐαῶν*, non expresso ejus nomine. *Loccen.* *Zioberis*] Diodoro xvii. 75. est *Stibartis*, *Ζιόβερης*. Cujus quidem vocis ductus etiam in Curtiano nomine apparent, quod facilius corrumpi potuit, quam illud Græcum. Certe non longe abludit *Zibetes*, quomodo Boccacium legisse pro *Zioberi Raderus* ait. Item *Ziobetis* et *Obetis* manu-

scriptorum. *Freinsh.* Longam hic flaviorum, quibus eadem natura est, descriptionem Cl. Freinshemii omisimus, et mirum, si illa non afferret tædio Cl. Clericum, si perlegerit, qui, offensus Curtiana *περιπλάσαι*, vellet liberaliter et hanc condonare in cap. v. Judicii de Curt. § 5. cui satis fuerat dicere hunc fluvium, postquam terram subiit, iterum existere; reliqua sunt ipsi visa inutilia, et captanda Rhetori, non Historico: malleam dixisset, Logices Critico, nihil venustatis aut elegantiae gratia admittenti. *Snak.*

Alveolum interpolat] Ubique fere turbæ et confusio in verbis *interpolat* et *interpellat*: suppositis invicem sibi, nec locum suum tuentibus præ injuria alterna. Hic quidem *interpellat* esse verina putem, quod præferunt quidam e vulgatis. Atque idem recte lib. iv. repositum a Modio. 'Nec saxa cotesque, quæ interpellent specus, obstant.' ubi vulgo 'interpolent.' Illud etiam inferius legitur hoc libro, 'Otium interpellandum erat bello:' quo loco non constituo, an melius 'interpolandum:' bonum et elegans utrumque; at alibi non nisi alterum legendum: lib. iv. 'Silentium gemitu interpolabo.' lib. vi. 'Satiatatem epularum ludis interpolabat.' In Manilio dubitavi quoque jam olim, l. iii. 'Interpellatum variantum forte dierum,' dubitavi an non rectius 'interpolatum.' Maxime ob præcedens verbum 'mutatur,' sed hoc suo quoque, enim Dii volent, loco dispiciemus. *Acidalius.* *Interpellat*] Constantiensis manu exaratus exerte habet *interpellat*, quomodo etiam Acidalius legendum putat. *Raderus*. Sic et in Var. nostris legebatur: itaque maluimus præ illo *interpolat*. *Freinsh.*

§ 5 *Conceptus editur*] Colon. et meus scripti *conceptus edit*. Sigeberg. *conceptus edit*. *Modius.*

§ 6 *Rhidago*] Nec hoc nomen apud alios memini legere. Nam quod non-

nullo Rhindacum ex Rhidagone (videatur igitur illud *Rhidago* pro primo casu accipere, quod ego cum Sabellico Eum. iv. 5. pro tertio habebam) faciunt, procul a vero abeunt. Rhindacus enim Stephano est civitas inter Hellespontum et Phrygiam, unde Rhindacei populi seu cives. Plinio idem nomen est fluvius inter eundem Hellespontum et Phrygiam; sed hic noster mille prope parasangis abest ab Hellesponto et Phrygia. Glareanus Syderin a Plinio dictum putat, conjectura dubia et incerta. *Raderus*. Neque huius apud alios occurrit mentio, nec apud Diodorum, qui tamen *Zioberis*, vel, ut ipse vocat, *Stibata* mirandam naturam scripsit. *Cellar*.

§ 7 *Quaecumque dimissa*] Longe aliter impressi, hoc modo: *incolae affirmabant, quicumque dimissi essent in cavernam, quae propior est fonti, rursus per aliud os amnis in apertum existere: omnia insulae plane, inepte, perperam. Modius. Quaecumque dimissa*] Sic malui sensu, et nonnullis editt. volentibus, longe melius, quam ut habebant alii, *quicumque dimissi*. Id autem de plerisque eorum fluviorum, quos sub terra condi modo diximus, asseverari, facile reperiet, qui citatos ibi scriptores volet evolvere. *Freinsch*.

Rursus erumpit] Ad *erumpit* annum potes intelligere: tamen quia aquas terram subeuntes praemisit, concinnius *erumpant* legas: nisi vel hoc ipsum ideo de industria vitatum: ne in sensu pareret ambiguitatem, et temere de corporibus taurorum, non de aquis caperetur. *Acidalius*. Si ad proximum referas, *erumpunt* erat dicendum. Curtius annum respexit, ut putat *Acidalius*. *Raderus*.

§ 9 *Ducentos et triginta annos*] 'Hoc Q. Curtius iustissimo, et ne minimum fallenti calculo tradidit. cui etiam adsentitur B. Hieronym. ad c. 9. Daniels.' Atlas major Mercatoris in Reg-

no Persico. Vide supra iv. 14. 20. *Freinsch*.

Præstitissent Persae] Vox *Persae* a me ex membranis assumpta est in contextum. *Modius*.

§ 10 *Repetisse*] Longe hoc malo, quam *reperisse*, quod laudant editi. *Modius. Repetisse*] Prorsus (cum *Modio*) et ipse malo *repetisse*, prae vulgatorum, *reperisse*; quod tamen neque ipsum inelegans praepositione mutata: *consilium e praesenti necessitate reperisse*; id est, quaesisse, et invenisse consilium e re nata, atque ut praesens necessitas subiciebat. *Acidalius*. *Acidalius* et, *e necessitate reperisse*, et, *a necessitate repetisse*, laudat, cum utrumque in eundem sensum cadat. Nam *reperisse* refertur ad *necessitatem*, quæ, ut praesens tempus ferebat, consilium etiam ingerebat: *repetisse* etiam a necessitate, quid illa suggeret tali tempore; nempe ut Darium insidiatorem vitæ mæ interficerem, sicut ille Bagoam sibi insidiantem interfecerat. *Raderus*. Excusat autem se a necessitate, quæ summum quibusvis factis præstare creditur patrocinium. Sic apud Thucyd. i. 12. 18. Athenienses: 'Nec invidiosum est, aliquem, qui in summum periculum deducatur, consulere utilitatibus suis.' Poplicola apud Dionys. v. 64. f. 'Necessitati impares sunt humani ingenii vires: omnesque tum demum de decore despicunt, cum jam versantur in into.' *Freinsch*.

Quum occidisset Bagoam] Ne quis hæreat post paullo legens Bagoam a Nabarzane, mortuo jam ante Dario ad Alexandrum adductum, duo fuere Bagoæ cognomines, uterque Eunuchus, ille a Dario occisus senior, hic pæne puer Alexandro a Nabarzane donatus: ut ex ratione temporum apud Siculum constat. *Raderus*. Bagoas, qui Dario regnum dederat, quum et hunc veneno sublaturus esset, coactus ab eodem est poculum

ipsum, quod miscuerat, ebibere, et vim suæ vitæ inferre. Diod. xvii. 5. *Cellar.*

§ 11 *Amore ejus*] Darii, an vitæ? Darii hic accipio. affirmat Nabarzanæ se studio servandi Darii ad ultimum periculum adductum, sed tandem necessitati magis, quam voto paruisse. *Raderus.* *Amore ejus*] Nimirum spiritus atque vitæ suæ, non sane Darii, quod persuadere nobis vult *Raderus.* *Freinsh.*

§ 13 *Patriam*] Ovid. Fast. i. 493. 'Omne solum forti patria est, ut piscibus æquor.' Πατρίς γὰρ ἐστὶ παῖς τοῦ ἐκ πατρίδος τῆς εὐ. Iterum gnome communis, de qua multa passim gnomologi. *Raderus.* Teneteri apud Tacit. iv. 64. 6. 'Quomodo lucem diemque omnibus hominibus, ita omnes terras fortibus viris natura aperuit.' *Freinsh.*

Sedem sibi legeris] Iterum editi, sedem elegerit. Elige de duobus utrum melius videbitur. *Modius.*

§ 14 *Nec dubitavit*] Miror Sabellicum Enn. iv. 5. cum Nabarzanis literis verbis Curtianis recitasset, contra manifestam auctoris mentem subjicere: 'Adhæc nihil Macedo respondit:' cum Curtii verba eundem plane sensum habeant, quem illa Virgil. Æn. iii. 610. 'Ipse pater dextram Anchisæ, haud multa moratus, Dat juveni atque animum præsentis pignore firmat.' *Freinsh.*

Quo Persæ modo accipiebant] Hæc verba in libris scriptis non erant; dubitari tamen vix debet, quin Curtii sint. *Modius.* Observa hic vocem compositam dividi, et dictionem *Persæ* interponi, id quod frequens apud historicos et poetas. Sic Terent. Enn. 'Thais maximo me orabat opere.' Livius 'Ignaros omnium se venum a principibus datos;' qua de re fusius Anson. Popma, frater meus, i. 16. de Usu Antiquæ Locutionis. *Popma.* Reliqua sunt ex Brissonio lib. i. p. 107.

Snak. Quo Persæ modo] Sic Cornel. Nepos in Datame x. 1. Scilicet ut dextram rex daret, aut præsentem, aut per internuntium. Vide Brisson. lib. i. p. 107. Qui ibi citatus ex Diodoro locus, non est in lib. xviii. ut ex Brisson. Popma et Raderus edidere, sed in cap. 34. lib. xvi. Præter auctores quorum Brissonius meminit, hæc pertinent excerpta ex Ctesia Persicis cap. 8. 'Illos et mutuo et cum Amorge dexteram in amicitia testimonium jungere voluit.' Et Xenophon lib. i. 'Αναξдор. 'Adeoque dextram ipsi et dedi, et accepi:' Cyrus de Oronte loquitur et in Hist. Græc. lib. iv. paullo post pr. 'datis (Spithridati nimirum) acceptisque dextris, Cotys dimissus fuit.' Polyb. v. 54. de Antiocho Magno: 'Rebellem exercitum duris verbis increpitum in fidem data dextra recipit: dextram Pharnabazo porrigente, suam vicissim ei porrigit Agesilanus.' Idem et aliis gentibus observatum. Anchisæ suo tribuit Virg. Æn. iii. 610. loco præcedenti nota recitato. Item Ænæ Æn. i. 412. 'cui dextræ jungere dextram Non datur?' Et iii. 83. 'Jungimus hospitio dextras.' Admetus ita fidem Themistocli dedit. Corn. Nepos Themist. viii. 4. In Appiani Punicis Lentulus, pacem cum Carthaginensibus dissuadens: 'At fides firma est, ac dextera.' Chalcocondylas lib. iii. de Temire: 'Dubitabat autem quo pacto eum mori cogeret, qui oim regi, privato adhuc, dextram societatis dedisset, ne pactis contravenire videretur.' Hist. Miscella xxii. 10. de Hizid. 'Obtinuit Damascus et dextram accepit ut principaretur.' S. Paulus ad Galat. ii. 9. 'Dextram dederunt mihi et Barnabæ societatis,' de Petro et Jacobo Apostolis agit. Liv. xxx. 12. 11. de Sophonisba et Masanissa: 'Quum modo dextram amplectens, in id, ne cui Romano traderetur, fidem exposce-

ret.' Et mox, 'Data dextera in id quod petebatur obligandæ fidei.' Idem xxx. 13. 5. de Scipione et Syphace: 'Recordatio hospitii, dextræque datæ, et fœderis publice ac privatum juncti.' Probus Themistocle: 'Inde non prius egressus est, quam rex (Molosius) eum data dextra in fidem reciperet.' Cicero ad Cæsarem pro Deiotaro cap. 3. 'Per dextram te istam rogo, quam regi Deiotaro hospes hospiti porrexisti: istam, inquam, dextram, non tam (hoc tam omittendum putem) in bellis, et in præliis, quam in promissis, et fide firmiorem.' Idem in Verrem v. 40. 'Ubi fides? ubi execrationes? ubi dextræ, complexusque?' Idem Philipp. xi. 2. 'Dextræ, quæ fidei testes esse solebant, perfidia sunt et scelere violatæ.' Id. ad Attic. Epist. vii. 1. 'Ubi illæ sunt densæ dextræ?' Euseb. de Vita Constantini ii. 15. *φιλίης ἀδὲς οὐλοῦσθαι δεξιὰς*. Hesychius in *Δεξιὰς οὐλοῦσθαι*. 'Dextræ dicuntur, conjunctio manuum dextrarum in fœderibus, in signum, firma fore quæ convenerant.' Apud Homer. II. ̑. Achilles: 'Sic fatus Priami dextram, ne forte timeret, Prendit, et hoc dubiam firmavit pignore mentem.' Ubi notat Eustathius, non in vola manus, sed in junctura, fuisse fidei sedem. Plinius xi. 45. indistincte, 'dextra in fide porrigitur.' Freinsh.

Quadrato agmine] Livius xxxv. 3. 2. 'Inde quadrato agmine ad Pisas duxit.' Contra ibid. xxxv. 1. 4. 'Superior aliis: nam et acie frequenti armatis adversus longum et impeditum turba pecorum agmen, et recenti milite adversus fessos longo itinere concurrerat.' Quæ addenda notatis supra ad v. 1. 19. Freinsh.

§ 15 *Levis armatura ducebat agmen*] Hoc est præcedebat justam militum aciem; nam 'agmen quadratum,' est acies justorum militum, seu juste armatorum, in itinere constituta; 'du-

cere' autem hic est, 'anteire,' 'antecedere.' Scheffer.

Et gens bellicosa] Nihil hac corruptius periodo, ut vulgo legitur, nam et male distincta est, et ipsa verba male ita concepta sunt: *et gens bellicosa, et naturæ situs difficilis aditu curam regi intenderat*. Modius.

§ 16 *Lunæ*] Strabo lib. xi. An de hoc situ locutus? 'Sequitur Hyrcania: exinde mare altum jam fit, donec Medicos et Armenios attingat montes. Horum montium radices in lunæ formam curvantur, quæ ad mare desinentes, intimum maris sinum efficiunt.' Raderus. Sic et Plin. vi. 13. 8. 'Ubi præpit in latitudinem pandi, lunatis obliquatur cornibus.' Freinsh.

Mosyni] Ammianus Marcellinus et Strabo *Mosynacos* vocant. Loccen. *Mosyni*] Sic potius quam *Mossini* scribendum, certum est, quantum quidem ad priorem syllabam attinet, ex Tibullo iv. 1. 147. 'Quaque Hebrus, Tanaisque Getas rigat atque Mosynos.' A Græcis fere *Mosynaci* dicti sunt, quod in turribus habitarent, quæ gentili lingua *Mosyni* dicebantur. De iis latissime simul optimeque tradit Reineccius in regno Sarmatico: qui hoc loco sit instar omnium. Freinsh. Grandi errore mare Caspium cum Ponto Euxino confunditur. Omnes enim hæ gentes ad Pontum fuere, non ad mare Caspium, et Lencosyri pars Cappadocum erant. Amazonii campi ibidem ad Thermoponta fluvium. Cellar.

§ 17 *Qua vergit ad*] Editi: *et illos qua vergunt ad Septentrionem; hos ad occasum conversa prospectant*: perinde est, utrumque legatur. Modius.

§ 18 *Piscium in eo*] Mendosissime sic locus hic antea legebatur: *piscis longe diversi ab aliis coloris: quidam Caspium quidam Hyrcanum appellant*. Quare auro contra expendenda sit nostra emendatio. Si cui Achilles det aurum, Hector qui expensus fuit.

Recte enim, si de me mihi credis, cum in membranis esset: *piscium in eo longe diversi ab aliis colore: quidam Hyrcanum appellant: recte, inquam, et illud quidam Caspium*, ex glossa esse vidi, et reliqua integritati suæ restitui. *Modius. Pisces]* Valde hic turbant libri: planum est fuisse: *serpentes alii, et pisces longe diversi ab aliis coloris.* Freinsh.

Quidam Caspium] Hæc verba omittuntur in quibusdam editis, quæ res movit Sebisium, ut reliqua quoque delenda opinaretur: præsertim cum crederet Caspium et Hyrcanum mare non pro uno eodemque usurpare auctorem, infra VII. 3. 21. ubi certe manifestam antithesin instituit inter Caspium et Hyrcanum. Sed possit dici, eum ex diversis auctoribus ea hausisse, et cum alii Caspio, alii Hyrcano mari eandem rem adscriberent, etiam re, ut nomine, separatos istos sinus, cum ista scriberet, credidisse, præsentis loci immemorem. sic supra etiam nobis in Mardos duplicem Alexandri expeditionem ex una fecerat. Vel potius cum Mela III. 5. dicemus, Caspium mare interdum generaliter nuni, ut et Caspius sinus proprie ita dictus, et Hyrcanus, et vero Scythicus eo nomine comprehendatur: interdum primum horum sinuum, *proprie et totius nomine Caspium appellari.* Et hoc verum est. Utenique autem ea se habeant, illud utique constat, idem mare ab aliis Caspium vocatum, ab aliis Hyrcanum. 'Ita multis ante Alexandri expeditionem annis scripserunt, in quatuor sinibus, qui ex Oceano subeunt contingentem, hunc maxime ad Boream vergere. Hyrcanum pelagus et Caspium pariter nuncupant.' Plut. Alex. cap. 78. Sic Arrian. VII. 3. 25. 'Cupiebat enim etiam illud mare, quod Caspium simul et Hyrcanum appellatur,' (sic enim vertendum fuerat,) 'cui mari committatur cognoscere: utrum ponto Euxino, utrum ab orientali mari

Indos versus circumductus Oceanus in sinum Hyrcanum refundatur, quemadmodum etiam Persicum, Rubrum mare alii vocant, sinum Oceani esse compererat. Neque enim adhuc inventa erant Caspii maris initia.' Corrigendus leviter idem Arr. V. 4. 6. 'Indicum sium cum Persico confluere, Hyrcaniam cum Persico sinu conjungi:' lege: τὸν δ' Ἑρκάνιον τῷ Ἰνδικῷ. Hyrcaniam (nempe sium) cum Indico. Adde Strabon. lib. XI. Qui Hyrcanum mare pro Pontico accipiunt, non mihi magis, quam Raderio ad III. 1. 12. et Sebisio persuadent. Cum aliis etiam facit Dionys. versu 49. 'Caspio profundum fluentem intromittit mari: Quod etiam Hyrcanum alii nuncuparunt.' Plin. VI. 13. 5. 'Mare id pluribus nominibus accolarum appellatum: celeberrimis duobus, Caspio et Hyrcano.' Diodor. XVII. 75. 'Hyrcaniam ingressus, oppida illius cuncta usque ad mare Caspium, quod et Hyrcanum appellat, subegit.' Zonaras in Alex. 'Barhari quidam circa pelagus Hyrcanum, quod et Caspium dicitur.' Sic et hodie multis nominibus vocari, ab accolis gentibus inditis, apud Ortelium, et in Atlante Mercatoris leges. Freinsh.

Mæotim] Hanc credo fuisse rationem, propter quam nonnulli Caspium mare cum Pontico confuderint, quod viderent Curtium illi tribuere Mæotidis influxum, quem constat ad Ponticum spectare: deinde etiam dulcius ceteris facere, quod itidem Ponto convenit. Sed enim id ex aliorum opinione se scribere testatur Curtius. Eos autem Macedonas fuisse, cum Alexandro militantes, prodit Strabo lib. II. qui multa finxerint, quo latius orbem dominasse viderentur; Jaxarti Tanais nomen, Caucasii Parapaniso indiderint. Idem et Plutarchus arguit, in Alex. cap. 78. 'Descendit in Hyrcaniam. Sinum illic maris Ponto (ut apparebat) invenit non minorem,

sed cetero mari dulciorem. Verum certi nihil habuit de eo discere. Omnino coniecit Mæotin lacum illuc restagnare. Atqui non præterit phisicos veritas,' &c. De argumento autem, quo illi apud Curtium contendunt Mæotin illabi Caspio mari, dulcedine nimirum aquarum, vide prolixè disserentem Stuckium in Periplum Ponti Euxini ab Arriano scriptum, ubi de sapore Pontici maris. *Freinskh.* *Mæotin*] Ms. *Maotiam*: vide quæ dixi ad Claudiannum iv. Consul. Honorii vs. 180. *Heinsius.*

Quo dulcior] *Quæ dulcior*, vulgo. *Modius.* Legam, quod *dulcior sit*, vel certe *quis*; nam vulgati *quæ* repræsentant. Vidi et alibi *argumento*, quod valeat, in argumentum, pro argumento. *Acidalius.* Si dulcior est, quod alii dubitant, magis id fluminibus, quæ in illud mare exonerantur, imputandum erit: sunt autem Rha, Wolga, Cyrus Araxes, Oxus, Jaxartes, et alia. *Cellar.* Et *argumentum adferunt aquam, quo dulcior sit quam cetera maria, infuso paludis humore mitescere*] Ita edidit distinxitque Freinsbemijs. Sed est locus hic sine dubio depravatus. Ecquid enim sibi volunt ista, *aquam mitescere, quo sit dulcior*? An mitescere alio fine aquæ possant, vel an omnino finis hic, ut mitescant? Putem ego unum idemque esse in aquis si mitescunt, et si sunt dulces: itaque sic verba hæc distingo, atque lego: et *argumentum adferunt aquam, quod dulcior sit, quam cetera maria. Infuso paludis humore mitescere.* Sententia, pro argumento suo adferunt ipsam Caspii maris aquam, propterea quoniam est dulcior, quam aqua marium aliorum. Id porro dicunt fieri non aliam ob causam posse, quam quia in id Mæotis palus infunditur: illud quod agnoscit etiam codex Bongarsii. *Scheff.* Videtur hic Acidali correctionem non vidisse. *Snak.*

§ 19 *Ad Septentrionem*] *A Septentri-*

one editiones Lugdunenses. *Modius.* Non constituo, hoc quod scripti libri, an a *Septentrione*, quod impressi habent, melius: illud plane et facile statuo, voculam deinceps transponendam: *recipit se in fretum*, quod cum sententia manifeste velit, mirum est, non alios antehac vidisse. *Acidal.* Recte Acidalius, *mare late stagnans recipit se in fretum*, non ut vulgo, *recipit in se fretum*; nec enim æstus recipit in se fretum, sed fretum recipit in se reciprocantem æstum. *Raderus.* *Recipit se in fretum*] In quale? iterum videtur Pontum et quæ adjacent Bosporana freta cum Caspio mari confundere. *Cellar.*

Non Caspium] Ea dubitatio orta ex eo, quod longinqua ea loca sint, et insuper feris gentibus, cum quibus nullum fere nostro orbi commercium est, habitata. Quæ eadem causa confudit veram de portis etiam *Caspiis* narrationem: quæ quoniam et ipsæ ad res Alexandri pertinent, hoc loco non incommode tractari potest. Nam, ut *Æn. Silvius* cap. 33. de Asia fateatur, 'de portis Caspiis multa memoria est. Nemo tamen satis explicat, ubi terrarum existant.' Et sane fallitur *Raderus*, quod in *Prolegom.* cap. 8. dum 'perpetuam vallem,' cujus hoc in Curtii capite ter recurrit mentio, pro Caspiis pyllis accipit. Primo igitur in Ptolemæi tabulis inter Mediam et Parthicam collocantur. Ibidem ponit eas et *Strabo* lib. xi. et *Arrian.* iii. 4. 16. ubi Darium, in fuga sua, et Alexandrum, in persequendo, per eas Parthienos ingressos narrat. cui consentiunt *Diognetus* et *Beton* itinerum *Alex.* mensores apud *Plin.* vi. 17. circa fin. et *Eratothenes* apud *Strab.* lib. xi. Item *Plinius* vi. 14. qui sic describit: 'Causa portarum nominis eadem quæ supra,' (scilicet *Caucasearum* vi. 11.) 'interruptis angusto transitu jugis, ita ut vix singula meent planstra, longitudine viii. m. pass. toto opere manu facto. Dextera lævaque ambustis simi-

les impendent scopuli, sitiēte tractu per xxxviii. m. pass. Angustias impedit corrivatus salis' (vide eundem xxxi. 7.) 'e cantibus liquor, atque eadem emissus. Præterea serpentium multitudo, nisi hieme, transitum non sinit.' Plinium, ut solet, sequitur Solin. cap. 47. Dnris apud Strabon. lib. i. Rhagades Mediæ sic dictas ait, 'quod terræ motibus rupta fuerit terra apud Caspias portas.' De iis Dionysius versu 1034. 'usque ad portas Caspias, quæ sunt profundis sub rupibus Claustra terræ Asiæ; qua via extensa est et in Boream et in Austrum euntibus, illa quidem ad Hyrcanos, hæc vero ad montes Persicæ terræ.' Ubi Eustath. 'Adeo autem angustus est iste locus, ut et portæ ibidem opponantur, ad prohibendum Borealium ad objectas gentes transitum.' Hi ergo omnes Caspias portas eo quem diximus loco, inter Mediam atque Parthiam, constituunt: ubi cum nulli habitent Caspii, causam nominis non reperio: nisi forte cum Silvio dicas, ideo sic vocatas videri, quod per eas nonnullis gentibus transitus sit ad mare Caspium. Quod ipsum etsi veteribus scriptoribus traditum sciam, tamen quomodo accipiam, non dispicio. Babylonis enim et Persis, nam ii nominantur, via alia longe propior et commodior eo est, nisi tabulæ Geographicæ fallunt. Cum autem longe hinc Caspii montes absint, quo loco mare istud maxime ad Occidentem vergit, ibi quoque alias angustias Caspiarum portarum nomine indiguitas reperio. De quibus libenter acceperim, quod Eustathium ad Dionys. Periegesin adnotasse memoravi. Is enim locus ad prohibendum septentrionalium gentium transitum idoneus est, eoque portis occlusa ab Alexandro traditur. At in prioribus Caspiis pylis, quæ nec ad Septentriones vergunt, si idem tentasset, etiam insanire videretur, qui

Parthos Medosque, utrosque ipsius in imperio sitos, inexpugnabili munitione secladeret. Quæ ratio, conjuncta aliis, efficit, ut non dubitemus omnes eos, qui Alexandri Claustra in Caspiis pylis nominant, de eo loco accipiendos esse. Nec minus Ammianum xxiii. 18. de regno Persico: 'Ab Arctoo cardine, adusque Caspias portas. Cadusiis conterminat; et Scytharum gentibus multia, et Arimaspiis,' &c. quod falsum est, si de aliis portis, quam his, intelligis. Quod igitur iis claustris ab imperio Persico removerentur homines immani barbarie offerri, fabula orta est, Alexandrum ibi reclusisse Gog et Magog, vel, ut alii, Japeti de gente nepotes, vel denique Judæos de decem tribubus, olim in Mediam et finitimas regiones abductis: quam ex pseudo-Methodio, Josepho Gorionis Fil. et Petro Comestore refert, et refutat Raderus cap. 8. Prolusionum. Quibus similia Theodor. a Niem de Schismate ii. 80. etiam Augustinum citans: quem ego longe diversum de Gog et Magog sentire, in opere de Civ. Dei xx. 11. reperio. Videtur et Orosius, qui ab Ocho reclusos ibi Judæos scribit, ex Euseb. num. mdcxviii. Vide et notas in Itiner. Benjamin, quas edidit l'Empereur, ad pag. 96. Sed illa, licet fabulis perfusa sint, tamen ex vero situm locorum designant, et castellam ab Alexandro ibi potissimum exedificatum fuisse, ratio et auctores probant. Quapropter et Bonfinius Rer. Ungar. ii. 8. p. 'his adstipulari fortasse non absurdum' putavit. Vincentium tamen Belvacensem immerito culpatur Raderus, nam ille cap. 89. lib. xxx. aperte fabulam illam respicit. 'Fratres nostri,' inquit, 's. ordinis prædicatorem in Georgia civitate Tripheles, (lego *Georgia civ. Tiphlis*.) quem prope montes Caspios est, per septem annos commorati suat: diligenter a Georgianis et a Persis, et etiam

a Judæis, de inclusione illa inquisierunt, et dicunt omnes etiam ipsi Judæi, quod nihil penitus inde sciunt. nec unquam istud in suis historiis invenerunt. Hoc autem scriptum habent tantummodo, quod Alexander ille quodam homines immundos et horribiles prope montes Caspios habitantes, qui alios homines et etiam se invicem comedebant, intra montes illos habitare coëgit, et etiam ibi portas extrui fecit: quæ videlicet adhuc Portæ Alexandri dictæ sunt. Unamque illarum Tartari confreguerunt.' Intelligit civitatem fortem, de qua paullo ante locutus; 'Drubaldi' eam vocavit, pro 'Derbenthi,' 'Emporium Derbentum' vocat ex Jovio Surius in Comment. ad Ann. MD. De qua audiamus Schickardum, in proœmio Tarich regum Persicorum, ubi videmus, eam traditionem etiam ad Muhammedem impostorem pervenisse: refert enim Alexandrum 'homines offendisse montanos, et ignoti sermonis, quibus bellum inferre cogitarit; sed a Deo prohibitum fuisse, ne quidquam illis noceret: ideo saltem eos a suarum regionum termino seclusisse, ferramentis inter vicinæ saxa velut obicibus interjectis, et cupro interfuso munitis, quod claustrum isti transmontani perfringere nulla vi queant.' Ubi subiungit Schickardus: 'Nil dubito quin Caspias pylas, juxta mare Hyrcanum sitas, intelligat, quæ vulgo *Derbent*, id est angustia, et a Tarcis *Demircapi*, hoc est ferrea porta, nominantur: quam Geographorum aliqui prave *Amirali* nuncupant. post eas Alexander Judæos reclusisse creditur; quamvis id neget Fr. Vincentius Belvacensis, in Spec. Hist. xxx. 89. Est ille unus (unus ex tribus) e Tataria transitus in Persiam, ut annotavit Haytho c. 47. locus ipsa natura munitissimus, et vere mirabilis, qualem orbo toto alium non credo repetiri, quem pulchre de-

scripsit ille magnifico messer *Josephat Barbaro*, Reip. Venetæ legatus ad Persas, in suo *Viaggio*, fol. mihi 50. Prefecturo ex Persia, (sic enim reddimus Italica a Schickardo relata,) Turcia, Syria, et superioribus regionibus in Scythiam, una istius loci porta intrandum, et per aliam itidem exeundum est. Quæ res ignaro loci mira, et pene impossibilis videatur. Hoc autem eo accidit, quod a mari de Bachu (sic enim Caspium hodie vocant) ad mare magnum via recta, puta si per aërem transiri possit, quingenta computantur millia, omni, quod interjacet, spatio montibus atque vallibus consito.' Et post pauca: 'Ubi occurrit mons quidam altissimus, ita ut adscensus ejus descensusque bidui iter efficiat.' Item fol. 51. b. 'Unum de Derbentho dico, quod mirum videtur: ab una portarum istarum sub ipsos usque muros euntibus, novæ pomæque omnis generis, et præsertim amygdali reperiuntur. Ab altera vero nihil pomorum neque arborum cernas, præter cotonea silvestria: eaque loci facies ab isto latere per decem, vel quindecim, usque ad viginti millia continuatur. Atque post hunc P. Jovius Hist. lib. xiv. fin. 'Abruptæ Caspii montis rupes, usque adeo ad mare coarctant iter, ut exesi fluctibus, devoratique in profundum ejus litoris margines, vix duorum stadiorum aditum transeuntibus relinquant. Ea enim forma Derbentum in edita montium crepidine situm est, ut duobus ex quadrato lapide muris, ad mare deductis, inferiora ædificia, et navigiorum stationem, tamquam duobus brachiis, complectatur, non majore quam trecentorum passuum intervallo: quod spatium singulis utrimque ferreis portis, superstantibusque propugnaculis, ita munitur, ut perpetuis custodiis, nisi clara luce et explorato litore viatores, nec admittantur, nec recepti intra por-

tam, altera prius emittentes, quam portorium persolvant.' Hactenus Schickardus. Quantum ad portas ferreas, addendus locus Josephi pag. 985. A. Hunc esse locum quem 'Caspian viam' appellat Tacitus, firmiter mihi persuadeo. Hiberi, ait vi. 33. 4. 'Locorum potentes Caspia via Sarmatam in Armenios raptim effundunt.' Deque eodem iterum loqui credo H. i. 6. 4. 'Numeri, quos idem Nero electos præmissosque ad claustra Caspiarum (scil. portarum) et bellum quod in Albanos parabat,' &c. cum Suetonio loquens in Nerone 19. 4. atque iis 'qui in Armenia cum Corbulone res gessere,' ut constat ex Plinio vi. 13. 14. quamquam hic contendat, non 'Caspas' eas portas, sed 'Caucaseas' dici debuisse. At præter quod illis viris, qui in ipsis iis locis non oscitanter versati sunt, sed ut ipse fatetur, *res ibi gessere*, merito amplior fides debetur; etiam locorum situs contra Plinium testimonium perhibet. Nero enim Albanos petebat, quos haud obscurum est eo tempore omnia post Caspias pylas, atque adeo ipsas tenuisse: at inter has et Caucasæas portas tota Albania, vel, si alio itinere tenderet, Iberia interjacet: quomodo igitur penetrasset ad Caucasæas pylas, nondum subactis potentissimis gentibus, cum quibus maxime bellatum ibat? Sane turbavit Plinium, quod sciret alias illas Caspias portas, quæ a plurimis veterum ita vocarentur, longe ab iis regionibus distare; Albaniam autem Caucasos connecti noverat. De Caucasæis igitur pylis interpretor τὰ καλοῦμενα κλειθρα Σκυθῶν in Appiani Mithridatico. Et sane ab eo demum tempore angustias montis Caspii Caspias portas vocari cœpiisse, videre videor: cum ii, qui res ibi gererent, nomen aliud aptius non invenirent, quam ut a Caspio monte Caspias dicerent, sicut ab Amano Ama-

nicas. Nisi tamen et Clitarchus apud Strab. lib. xi. de iis sensit, Thalestrim inde venisse scribens; quamquam enim longe distarent a Thermodonte, tamen inde proficiscenti per has iter fuisse potuit. Magis tamen est, ut de aliis illis pylis ad Parthiam loquatur, quando per eas transire potuit, Alexandrum quærens, qui tum ibi forte res gerebat. Per eas igitur et Sarmatæ apud Tacitum in Armeniam effusi sunt, quomodo diu postea 'Hunni, qui dicuntur Saber, transeuntes Caspias portas (has ipsas nimirum) Armeniam et Cappadociam, Galatiam et Pontum depopulati sunt.' Hist. Miscell. xv. 14. et xxii. 33. 'Anno vicesimo tertio imperii Constantini (quarti) egressi sunt Turci a Caspiis portis, et occiderunt in Armenia multos.' Vide Gregoram pag. 26. f. Has 'a Lazorum gente pro munitione Romana' sub Justiniano custoditas fuisse, Jornandes de Reb. Get. docet, ubi tradit ipsum Alexandrum eo loco portis constitutis, Pylas Caspias nominasse, ipse tamen etiam cum Caucasos confundit. Porro ea munitione anno Christi 1583. in Turcæ potestatem pervenit, quod sic narrat Leunclav. in Suppl. Annal. Turc. 'Osman bassa nocte quadam cum paucis suorum versus Temircapim, hoc est, portam ferream, sive Derbentum, aufugit. Id situm est ad mare Caspium, quod ipsorum lingua Beberculzum, sive Culzum denizi dicitur.' Et mox: 'Osman vero bassa, quum Temircapim venisset, astute sibi Schemhalin Chanem, hoc est regulum sive principem Derbenti, amicum reddidit, natione Tatarum: cuius et filiam duxit uxorem, quæ post instinctu mariti patrem veneno sustulit.' Sed et prius Turcarum in potestate fuit, nam 'eam gentem, regnante apud Francos Pipino, a Caspiis portis egressam,' Otho Frising. apud Æneam Silvium cap. 4. de Europa,

et cap. 100. de Asia, scribit: quamquam Silvius, Plinium, ut videtur, secutus, potius 'a Caucasæis' mallet. Cum Othone prope consentit Solter. lib. 1. de B. Pannon. in pr. et Blondus in pr. libri de Gestis Venetorum: 'Fueruntque ipsi Turci Scythæ ex his, quos Alexandrum Macedonem inter Hyperboreos montes ferreis clausisse repagulis, cum alii tradunt scriptores, tum beatus Hieronymus affirmat.' Nisi quod ex ea, quæ Plinium decepit, ratione, videtur potius Hyperboreos montes, quos recentiorum industria fabulosos deprehendit, quam Caspicas portas nominare. Hieronymus Epitaphio Fabiolæ panllo cantans: 'Ab ultima Mæotide inter glaciale Tanain, et Massagetarum immanes populos, ubi Cancasi rupibus feras gentes Alexandri claustra cohibent.' Quæ respiciens hand dubie Isidorus ix. 2. 'Ugnos, &c. qui prius in ultima Mæotide inter glaciale Tanain et Massagetarum immanes populos habitaverunt. Deinde perniciosus equis Caucasi rupibus feras gentes Alexandri claustra cohibente ruperunt.' At claustra, si quæ in locis fuerunt Alexandri, opus est fuisse citra Caucasum, siquidem credimus probatissimis scriptoribus, qui negant Alexandrum ad Caucasum penetrasse. Fuerunt igitur sane in Caspii montis pylis. Idem iudicium est de istis Marini Sanuti in Secret. Fidel. Cruc. iii. 13. 5. De duce Tartaro sub Octota, quam Haythio 'Hocotam' vocat: 'Pervenit ad magnum montem Caucasum, ubi Alexandretam (an Alexandreiam) Alexander ædificavit, quæ postea porta ferrea dicta est. Hæc transitum prohibet de profunda Asia ad majorem.' De eadem Tartarorum expeditione loquitur, de qua Vincentius loco supra citato. At ibi videmus portas istas ferreas non ad Caucasum montem, sed in Caspio fuisse. Ex dictis apparet large errare Marium Nigrum

Geogr. lib. v. 'Heraclea civitas Græca Arsacia a Parthis vocitata, Rhages prius, quoniam ibi terræ motu fracta sit tellus, quo et urbes plurimæ, et vici duo milia, ut scribit Posidonius (apud Strabon. lib. 1.) subversi sunt. Flumina quoque cursus mutaverunt. Cui rupturæ Alexander Macedo portas apposuit, interioribus gentibus iter intercludens.' Non enim ad alium locum decantatæ istæ portæ spectant, quam ad Derbenthum. Quo traho et ista ex Procop. lib. i. de bello Persico: 'Ascendenti quoque Iberorum montes semitæ quadam in angustia multa stadiis supra quinquaginta producit, ea siquidem via in abrupto quodam ac penitus invio desinit loco: exitus autem nunquam apparet, præterquam porta quadam a natura inventa, quæ Caspia antiquitus dicitur, &c. Quod Alexander Macedo animadvertens, muniminis ac brevitatæ gratia dicitur eas ædificasse, præsidio ibidem relicto, quod postea quum alii plures, tum Aribazutes habuere: is genere Hunnus,' &c. Nam etiam infra eodem libro Cabadem dicentem facit se tenere easdem portas Caspicas ad prohibendum incursum Massagetarum, hoc est, juxta Albanorum, sive, ut postea vocati sunt, Alanorum gentem, quam eum tractum late incoluisse, ex Marcellino xxxi. 5. et 6. constat: immo eosdem et Alanos et Massagetas fuisse vocatos, idem, ni fallor, Marcellinus; certe ex Dione Xiphilinus in Adriano, Zonaras tom. 2. et Gregoras vi. 17. tradunt. Oportet igitur portas istas medias fuisse Persicum inter imperium et Alanos: de quibus etiam Benjaminus Itinerarium: 'Alanæ regio montibus cingitur, nec ullum exitum habet præter portas ferreas, quas Alexander fixit.' Hodie Georgianos eum tractum habitare constat inter auctores. His igitur tribuit claustra Alexandri M. Paulus Venetus in Chorographia Tar-

tarie 1. 14. Et specialius adhuc regno Abcæ, (ut in versione Germanica legitur, quæ sola nunc ad manus est,) hoc est parti Georgiæ, Haytho cap. 5. et 47. Quamquam ibi difficultatem movet, quod videtur confundere aditus ex Sarmatia et Hiberia in Asiam majorem. Scribit enim tres eos esse, primum a Turquestania per Persiam; alterum vocari Ledorbent, (forte fuit 'Loderbent,' ubi nomen Derbenthi agnoscitur, cum articulo Italico, qua lingua primitus iste liber conscriptus fuit,) propter mare, ubi Alexander ædificavit urbem Portas ferreas, ut legatur in historiis regni Cumanie; tertium transire per mare magnum et regnum Abcas. Et mox subjicit, per Derbentum potuisse transiri per hiemem, nisi Abcas fossis et munitionibus iter præstruxisset. Ut ita rursus videatur confundere duo ista claustra, quæ modo distinxerat. In quibus non simplex est difficultas: nec auxilio sunt recentiorum tabulæ, quando limites regnorum ab Haythone longe aliter constituuntur, quam illæ præsentent. Totum autem illud Cumanie regnum, quod cap. 5. describit Haytho, nec ibi, nec apud Venetum reperio: Sanutus autem collocavit juxta Tanaim. Sed Haytho dicit, quosdam populos regno Cumanie subiectos usque ad Caucasum pertinere. Unde videatur illud regnum circa eum montem esse collocandum, et fortasse appellationem habuisse a Cumania castello, de quo Plin. vi. 11. 'Portæ Caucasie, magno errore a multis Caspiæ dictæ, ingens naturæ opus, montibus interruptis repente, ubi fores obditæ ferratis trabibus, subter medias amne Dyriloridi fluentes, citraque in rupe castello, quod vocatur Cumania, communito, ad arcendes transitu gentes innumeras.' Atque ita hæc tertie essent angustie, quæ Caspiarum portarum nomine innotuerunt. Sed vereor, ne erret Plinius, et ii, quos erroris arguit, non de

eo loco, quem ipse describit, sed de Caspii montis angustis sentiant: de qua controversia supra dictum est. Sunt igitur Cæcasiæ pylæ, quæ, si Plinio credimus, ab aliquibus appellatæ sunt Caspiæ. Sunt et eæ, quas Inter Mediam et Parthienem sitas Geographi sic vocarunt: sunt denique in ipso monte Caspio, loco qui *Derbent* nunc dicitur, quo vocabulo Turcis angustie signantur. Sic 'ad superandum Hæmum in Thraciam et Macedoniam euntibus, nunc aditus a Trajano plerisque putatur factus, ubi adhuc quadrato lapide porta maxima spectatur.' Et mox: 'locum hunc Turci comites nostri nominabant *Cæpi Derbent*, hoc est, portam faucium vel angustiarum.' Ait Leunclav. in Pandect. Turc. Eclogæ Mss., ex Hodoëporico Constantinopolitano Stephani Gerlachii Theologi: '*Der Persice* 'porta,' *bent* 'ligamentum,' quasi 'porta ligata ac serrata.' Essent plura, quæ de tam illustri loco dicerem, nisi nimis arctis cohiberer terminis, quos tamen sentio me non mediocriter nunc excessisse. *Freinsh.*

Ex India] Hoc putabat et Arrian. v. 4. 6. quamquam vii. 3. 25. dubie sentiens. Varias veterum ea de re sententias necessario omittimus: et jam relatæ sunt aliquæ supra ad vi. 4. 18. Antiquissimam autem Herodoti i. 203. 'Hoc mare per sese est, nec enim ullo alio commiscetur:' recentiores approbant, Paulus Venetus i. 14. Haytho cap. 5. et ex iis Sanutus et Mercator. *Freinsh.* Quod periplum hujus maris nullum fecerant Macedones, sed diversis tantum ex terris accesserant, factum, ut quidam in plura illud maria diviserint, quod ab oriente est, ex Indico Oceano, aliud ex boreali derivantes. Sed unum lacum majorem esse undique terris cinctum hodie notissimum certissimumque est. *Cellar.*

§ 20 *Ad ulteriora*] *Ad cultiora.* Sic vii. 3. 17. apud Liv. xxviii. 11. in

loca culla bene habent Mss. vulgo in loca tuta. Sic igitur etiam hic malui, quam ad alteriora. Freinsb.

§ 21 *Quorum tum copia*] De veritate scripturæ hujus non dubitem, etsi concauiunt quidam omissione *τῶν* *τῶν*, ut scribendum forte: *quorum copia regio abundabat*. Ego nolim, non verborum equidem, sed sententiæ causa. Acidalius.

§ 22 *Quercus*] Idem Diodor. XVII. 75. forte eo respexit Virg. Ecl. 4. 30. 'Et dæmæ quercus sudabunt roscida mella.' In Lydia copiosum mel ex arboribus colligi scribit Auctor Mirabil. Auscultat. cap. 18. Freinsb.

§ 23 *Oppidum Aroas*] Et hoc Geographis ignotum est: Arrianus 'Zadracarta' vocat urbem, juxta quam Craterus regi occurrerit. *Cellar*.

§ 24 *Tawrorum*] Et hoc loco, et infra aliquam multis, ita ex membranis, cum vulgo *Tapyrorum* legeretur, scripti, sed male, ut postea deprehendi: repono igitur ubique *Tapyros* denuo in suum locum, et vide Arrian. lib. III. *Modius. Tapyr*.] Hyrcaniæ finitimæ, ut ex hac expeditione apud Nostrium et Arrianum patet. Ptolemæus autem Margianæ conjungit. *Cellar*.

§ 25 *Satrapem*] Forte *Satrapiam*. Heinsius.

Menapim] Arrianus III. 4. 26. 'Post hæc Ammynapem Parthum, qui sibi una cum Mazæo (scribe Μαζάκω, Mazæ) Egyptum tradiderat, Parthorum et Hyrcanorum satrapem constituit.' 'Ammynapes' Arriano, qui *Menapis* Curtio, adjectione literæ *A*, quæ in ejusmodi nominibus est frequentissima. Sic 'Axueres' et 'Amistria' alibi vocantur; qui frequentius 'Xerxes' et 'Esther,' quod me docuit Scaliger in Eusebium. Apud Stephanum in Μαζάκωριον 'Mazæum' pro 'Amazæo': apud Strab. et Plin. VI. 13. 6. 'Amardi' et 'Mardi.' apud Plin. VI. 7. 'Riphæi,' 'Arimphæi.' Sic 'Derceto' aliis 'Atergatis' est. Ut propemodum suspicer illud *A*, ubi

præter rationem additum est, nihil aliud esse quam articulum, qui Hebræis fere est *et*, et in illas quoque gentes pervenisse videtur, si non eadem scriptura, certe vicino sono. Hujus corruptionis exemplum tetigimus in voce *Derbent*, quæ apud Haythoem, utpote Italice conceptum, est *lo Derbent*, et deinde etiam in versionibus in unam vocem coaluit *Loderbent*. Ejusmodi vitia in Cedreno, et aliis ejusdem commatis Græcis scriptoribus non pauca corrigit Leunclav. in Pandect. Turcic. quæ res opinionem meam haud mediocriter firmat. Contra accidit, ut qui in uno aut altero ejusmodi vocabulo falsi fuerunt, si moneantur id eo accidisse, quod articulum voci junxerint, deinceps omnia ejusdem soni vocabula suspecta habent, et interdum etiam radicales literas detrahunt: quod accidisse credo in iis, quibus *A*, quod habebant, violenter ademptum est. Freinsb.

CAP. V. § 2 *Hospes Philippi*] Historiam habes apud Diodor. XVI. 63. Freinsb.

Fides vincebat] Hoc explicandum, ne etiam pervertatur. Ista enim vera mens: Alexandro duplici nomine carus et gratus Artabazus: et ob hospitii cum patre suo, et magis ob fidem quam ad ultimum regi suo constantem exhibuisset. Hospitii pignore commendatum validius egregia sua virtus commendabat, et fides tam certa unius in regem suum, quantumvis hostem Alexandri. Alia scriptura alienam sententiam gignit: *fides conservata ricerat*. Acidalius. *Fides vincebat*] Hoc est, præpollebat apud Alexandrum, ut ob hospitii memoriam eum amaret; et magis etiam propter fidem in regem suum. Eo magis, quod etiam apud Græcos id usu receptum esset. Unde Agesilaus ad Pharnabazum, referente Xenoph. lib. IV. 'Ελλην'. 'Non ignorare te arbitror etiam Græcis in urbibus

hospitiorum necessitudines inter homines contrahi. Nihilominus ubi bellum inter urbes ipsas geri coeptum est, nna cum patria quilibet hospitibus bellum facit. Quin etiam si res ita ferat, nonnumquam mutuo se hospites occidunt.' Caussam reddit Badius apud Livium xxv. 18. 9. 'Publicis fœderibus ruptis dirempta simul et privata jura esse:' ubi itidem pugna hospitibus cum hospite narratur. *Freinsh.*

§ 3 *Deos quæso*] Absunt hæc ab editis, sed desunt quoque. *Modius.*

§ 4 *Omnes eadem*] Iterum vocem omnes ex membranis inserui. *Idem.*

Eadem matre] 'Artabazo e Mento-
ris et Memnonis sorore undecim filii,
et decem filiaë progenerati fuerant.'
Diodor. xvi. 53. *Freinsh.*

§ 6 *Lacedæmoniis quoque*] Membrana, *Lacedæmoniis quoque et Sinopensis;* optime. Arrian. τοῖς Σινωπέων δὲ Ἀθηναίων ὅτι Σινωπεῖς ὄντε τοῦ κοινού τῶν Ἑλλήνων μετέχον. *Modius.* *Lacedæmoniis*] Vera haud dubie lectio est, quam exhibet optimus cod. Dan. nisi *fid. Laced.* est inopensis daretur: si leviter emendes, et *Sinopensis*, de quibus Arrianus iii. 5. 10. si tamen id recipimus, eliminanda est ex seq. vers. vox *Lacedæmoniorum.* *Freinsh.*

Deliberaturos] At sic, 'qui deliberant desciverunt,' inquit Tacitus Hist. ii. 77. 6. *Freinsh.*

§ 8 *Quam ipse dedisset*] Supra iv. 11. 21. ubi ait, 'se in Asiam non venisse, ut ab aliis acciperet, sed ut aliis daret,' quibus in verbis excidisse unum puto 'ut ab aliis leges acciperet.' *Freinsh.*

§ 9 *Democrates*] An Demochares frater Demosthenis? de quo Plutarchus in Demosthenis Vita. Nam de Democrate nihil memini legere. *Raderus.* At ille Democrates neque frater fuit Demosthenis, sed sororis filius, ut ex Cicer. de Orat. ii. 23. et Bruto cap. 83. 'Ὁ τοῦ Δημοσθένους ἀδελφεοῦς est Eliano Hist. Var. iii.

7. ex quo capite liquet eundem esse quem Parrhesiasten vocatum adfirmat Seneca de Ira iii. 23. Sed et ipse Plutarch. in Vita Demosth. cap. 9. in libello de Decem Oratoribus; expresse tradit, sorore ejus genitum fuisse, ubi etiam ait Antipatro oratori, ab Atheniensibus petenti, restituisse. Superfuit igitur Alexandro; nam id post mortem regis accidit, ut ex ejusdem libri cap. 7. constat. Immo ex cap. 10. diu postea vixisse. Ergo non potest substitui huic Democrati. *Freinsh.*

§ 10 *M. D. milites*] Vulgo, *decem milia et quingenti milites erant*: pessime; antea enim dictum est 4000. Græcorum Darii fugam fuisse persecutos. Neque hi omnes Artabazum postea comitati sunt, sed pro parte tantum. Vide Arrian. lib. iii. *Modius. Mille D.*] Sic legendum, licet reclamant vulgati codices fere omnes. Nam Curtius paullo ante vi. 6. 1. refert Artabazum 'cum modica Græcorum militum manu' Alexandro occurrisset; et Arrianus iii. 5. 7. Græcos mercenarios, qui cum Artabazo erant, circiter 1500. fuisse ait, qui se ipsos Alexandro permiserint. *Poppma.* Consentit et Diodor. xvii. 76. *Freinsh.*

Ceteri] Pertinet hæc vox ad legatos, quos domum remisit, exceptis Lacedæmoniis. Arrian. ubi modo vide. *Freinsh.*

§ 11 *Invicta*] Repetita videtur hæc vox ex superiore linea: sane aliud hic fuit, quod jam non divino, nisi cui placeat *reliqua manu*, quod equidem sensus videtur requirere. *Freinsh.* Lego *incita manu*, ut supra iv. 12. 4. legendum est: 'conciis equitibus, incitato gradu currere.' Senec. in Troad. 'inciti et alacres Delphini.' *Heinsius.* Merito hæc vox Freinshemio suspecta est, nimis tamen recedit *reliqua*, quam substituit. Mallem *indicta*, ut significetur imperata, *justa*, certorum nempe ad hæc electo-

rum. *Scheffer. Expedita manu*] Adhuc omnes legerunt, *invieta manu*. Spuria vox *invicta*, sine dubio ex præcedente, *ne invictus*, redundans; locus tamen quod supplendus est, Freinshemius reliqua supponit, scitius T. Faber Epist. i. 51. *expedita*. Relinquantur enim impedimenta, relinquitur præsidium: quid superest nisi manus *expedita*? Cellar.

Tumultus] Forte, cum tumultus. Heinsius.

§ 13 *Adiri sine*] Iterum vulgo, *interiora regionis ejus haud sane adire sine m. v. c. p.* non æque bene. *Modius*.

§ 14 *Latiore trunci*] Snpra v. 4. 'colles frondibus læti.' Cellar.

§ 15 *Quasi nexu conserunt*] Forte, *quasi nexu mutuo conserunt*. Heinsius.

Occulti ramorum] Sic dictum, ut 'clausa domorum' et similia; pro his tamen habent libri editi: itaque *occultus nexus ramorum, velut laquei, perpetua sepe iter claudit*. Modius.

§ 16 *Duraverant*] Vulgo, *nodaverant*. Sed et hoc et illud aliorum, *nudaverant*, pariter ineptum. Quis nodos nodare dicat? quid autem ad rem si nodi stipites nudarunt? quos tamen illi quomodo nudarunt? Emenando, *duraverant*. Acidalius. *Nodi nudaverant*] Delendum est *nodos*, quod librarius ob sequentis vocis similitudinem importune iteraverat. Totum igitur locum lego hoc modo: *Crebri namque nodaverant stipites, et in se implicati arborum rami, &c.* Rutgers. Var. L. III. 4. Acidalii conjecturam optimis libris confirmari videns recepi. *Freins.*

§ 18 *Bucephalam*] Aliæ editiones *Bucephalum* habent. Græcis vel Βουκεφάλῃς vel Βουκεφάλῃς, ita Latinis utrumque expressum. De hoc Bucephalo plura in Prolusionibus cap. 8. Hic de aliis hoc genus equis eruditus, variasque artes doctis traderem, nisi jam pridem Lipsius Epistolarum volumine ad Belgas tertio, Epistola 56.

ad contubernales, bene longa, laborem meum occupasset, memorandaque e variis scriptoribus prodidisset, quo lectorem etiam curiosissimum remittimus, ubi de hoc ipso Bucephalo narrat. Sed miror ab ipso hunc Curtii locum non animadvertum. *Raderus*. Vide citatos a Raderi Plutarch. Alex. cap. 9. Plin. VIII. 42. A. Gell. v. 2. Strab. lib. xv. Solin. cap. 47. Græcum Aristophanis Scholiasten in Nubib. p. 123. Italum auctorem de Re Equestri p. 12. M. Fnggerum de Cura Equorum p. 17. et Tzetz. Chil. 1. 28. Quibus utiliter addas Majolum dier. Canicul. v. 1. Camerar. Subcis. 1. 21. Salmuthi notas in Pancirolli Res Deperditas, cap. de equis, Patricium de Regno III. 2. Oppian. Cyneget. 1. 229. ubi ait 'Bucephalam adversus arma dimicasse,' quod interpretare ex Herod. v. 111. ubi similia de equo Artybii, Plutarch. de Solert. Animal. cap. 34. Festum, Etymologicum Græcum, ubi nominis ratio redditur, Arrian. v. 3. 1. &c. ubi inter alia, *non a Mardia*, ut Curtius, sed ab Uxiis exceptum fuisse scribit, Diodor. XVII. 76. Piccartum apud Becman. in Origin. Latine linguae, ubi et fabula de Megapolitanorum ducum insignibus, Pierii Hieroglyph. lib. IV. quos, si vacat, inspicere poteris. Ego enim sentio cum Æliano Hist. An. VI. 44. 'Quod longe lateque pervagatum est, qualis in Alexandrum Bucephalus fuerit, propterea nihil mihi jucunditatis ad narrandum habere videtur.' Illud notatu dignum, Romæ collem Quirinalem, hodie 'montem Caballum' dici: quæ appellatio sub Imp. cœperit, 'a duabus statuis marmoreis Alexandri Magni regis Macedonum, equum Bucephalum domantis, quas Alexandria Constantinus Imp. Romanam transtulerit, atque in medio thermarum a se in Quirinali extructarum collocaverit,' ut ex Onuphrio, et Georg. Fabricio in sua Roma, ad-

notat Rosinus Antiquitat. i. 6. Merula Cosmogr. in sexta regione urbis habet aliquid de Alexandri statuis. Imaginem earum formis æreis expressit Ant. Lafrerus Sequanus. Eum etiam in nummis suis exprimi curasse Alexandrum, colligo ex Zamosii Analect. Antiquit. Dacæ cap. 11. ubi dicit: 'equum habet Alexandri moneta.' Sed et Lazius Rer. Græcar. lib. i. nummi talis effigiem exhibet. *Freinsh.*

Ascendere] Membranæ *descendere*, unde scribi fortasse posset antique *escendere*. Modius.

Sentire] Ita de elephante Martialis Spectac. xvii. 'Quod plus et simplex elephas te, Cæsar, adorat, Hic modo qui tauro tam metuendus erat, Non facit hoc jussus, nulloque docente magistro; Crede mihi, nummen sentit et ipse tuum.' Nec illud ejusdem est abs re de spectaculo etiam aliarum ferarum, Epigr. i. 105. 'Hæc elementia non paratur arte: Sed norunt cui serviant leones.' De elephanto Pori regis mira narrat Curtius ipse viii. 14. 39. *Raderus*. Plurima ejusmodi observarunt Ælianus in Hist. Animal. Plutarch. de Solertia Animal. et alii complures, veteres novique. *Freinsh.*

§ 21 *Aliquantulum*] Addenda præpositio, in *aliquantulum*: sup. iv. 2. 19. 'in altitudinem montis opus excreverat.' *Acidalius*. In *aliquantum*] Tellierius, procul dubio Freinshemii sequutus consilium, edidit: vulgo negligitur in. *Cellar*.

Desperato regionem] Editiones: *desperati regionem, quam occupaverant, posse retineri*. Malo prius; sic legit apud Tacitum recte, flos Belgicæ nostræ, vir summa mihi familiaritate, dum fata deusque sinebant, conjunctus, J. Lipsius: 'Mox comperto publicam pecuniam avertisse.' pro quo vulgo 'compertum' scribitur. *Modius*. Hunc loquendi modum apud alios etiam animadvertes. Horat. i. Epist.

10. 'excepto quod non simul esset.' Livius: 'Nondum comperto quam regionem hostes petissent.' Tacit. Ann. ii. 'audito castellum... obsideri.' *Raderus*. Absoluta ut Justin. 'cognito quod illatum Cræso bellum esset;' id est, postquam cognitum fuit. Sic Nostrum interpretatur, postquam desperatum fuit. Erasmus legit *desperati*, et active, 'qui desperant,' interpretatur: dure. *Cellar*.

Tradere] Immo tradi potius, si consuetum loquendi morem attendas. Sed ne id quidem huic loco accommodum, quem enim id jusserit, et cur non potius ipse præsens traderet? mirum, ni scripserit Curt. 'Phradati parere eos jussit.' De re vide Arrian. iii. 5. 9. cui hic satrapa, eo loco, et paullo supra est 'Anthophradates.' *Freinsh.*

§ 22 *Geminato honore*] Geminis provinciis præfecit. *Raderus*. Quæ explicatio nullo certo fundamento nixa, mihi non satisfacit; et tamen non habeo melius dicere. *Freinsh.* Multipliciter ancto, ut 'tergemini honores' sunt maximi et summi Horatio i. Od. 1. Adde Barth. Advers. xxi. 12. *Cellar*.

Quem Darius] Iterum editiones: *geminato honore quam Darius habuerat ei*. Modius.

Urbem Hyrcaniæ] Modus loquendi qualis apud Virgilium Æn. iii. 293. 'Buthroti ascendimus urbem:' vulgo, 'Buthrotum.' Hyrcania enim non est gentis et provinciæ, ut supra, sed civitatis nomen. Multæ enim regiones communia habent nomina cum suis urbibus primariis (ut Babylonia, Bactra, &c.) Proinde Hyrcaniam hanc Ptolemæus metropolim appellat in Hyrcania. Arrian. vero iii. 4. 5. eandem suo proprio nomine dictam ait 'Zadracarta,' et 'Zeudracarta': 'Motis inde castris in Hyrcaniam progressus Zadracarta urbem petit:' et infra iii. 4. 12. disertius:

‘His rebus peractis, ad Zeudracarta maximam Hyrcaniæ urbem, ubi regia erat, exercitum duxit.’ Eadem ergo urbs et ‘Zadracarta,’ et ‘Zeudracarta’ (nisi codices fallunt) et ‘Hyrcania’ dicta. *Raderus*. Hujus urbis iterata mentio est apud Justin. xxxviii. 9. 3. et 7. de ea igitur capiendus Appian. sine Syrac. de Demetrio: ‘captus vixit in Phraatæ regia.’ A Scythiis *Carizath* dici, Thevetus apud Ortellium tradit. *Freinsh.* Cui nomen erat ‘Zeudracarta,’ sive ‘Zadracarta,’ *Arrian*. Ut non opus sit cum *Radero* hoc loco Hyrcaniam nomen urbis facere, et poetæ figura *Æn.* iii. 293. explicare, quamquam *Ptolemæus* urbem hujus nominis memoravit. *Cellar*.

§ 23 *Darius fuerat et mox*] Adhuc editiones, cui et *Darius fuerat assuetus, et mox Alexander assuevit*. *Modius*. Non potest abesse, quamquam defuit in membranis; quod abest, non superest in vulgatis, *fuerat assuetus*. *Acidalius*.

Assuevit] Frustra ergo *Plutarch.* cap. 37. eum a nefario hoc flagitio vindicat. *Freinsh.*

§ 24 *Finitima*] Error insignis, natus ut puto ex eo, quod *Curtius* legerat a quibusdam Amazonas hæud procul mari Caspio collocari: id autem cum et Hyrcanum dicatur, persuasit sibi, quæ Hyrcano mari finitimæ essent, easdem et juxta Hyrcaniam colere debere. *Freinsh.* Solenne *Curtio*, ut quæ vicina Ponto sint, ad mare Hyrcanum transferat. *Thermodon* enim amnis Cappadociæ et Ponti Polemoniæ est. etiam *Themiscyra* Amazonum campus circa illum fluvium. *Strabo* lib. ii. et xi. An vero umquam fuerint Amazones, non disputamus, nec tot auctorum conspirationi contradicimus. Valde autem suspectum nobis est, Alexandri temporibus tam potens mulierum regnum in Pontica ora fuisse, a *Thermodonte* nempe, aut amplius, ad *Pha-*
Delph. et Var. Clas.

sim usque Colchidis amnem. Neque enim ante hæc Medi cum Lydis de superiori Asia certantes, et Halyn constituentes communem terminum, leguntur cum feminis belligerasse: nec post Alexandrum *Antigonus*, *Mithridates* alique, regnorum his locis sedem figentes, mulierum repugnantiam experti sunt. *Cellar*. Hæc *Curtio* non magis imputanda sunt, quam omnibus veteribus scriptoribus, sed huic uni sc. maledixit *Clericus* *Judicii de Curt.* iii. 7. 8. *Snak*.

Amazonum] De hac si velimus accurate tradere, una volumen ingens impleverit. Nos ergo contenti erimus ostendere loca auctorum, qui affirmare videntur, eas adhuc tempore Alexandri, aut post etiam superfuisset. Deinde eorum, qui meliore iudicio usi, hæud ita proni sunt ad credendas fabulas. Igitur *Amazonum* Alexandri temporibus, aut postea mentionem faciunt *Ammian.* *Marcellin.* xii. 14. *Antigenes* apud *Plutarch.* *Alex.* cap. 81. *Apollodorus* lib. ii. *Appianus* *Mithridatico.* *Cæsius* *Quæst.* 47. *Cedrenus* in *Alex.* *Clitarchus* apud *Plutarch.* *Alex.* 81. et *Strabon.* lib. xi. *Diodorus*, xvii. 77. *Hispani* in descriptione orbis recens reperti. *Hypicrates* apud *Strabon.* lib. xi. *Jacobus* de *Vitriaco* *Histor.* *Hierosol.* cap. 90. *Jornandes* de *Reb. Get.* cap. 8. *Isidorus* ix. 2. ex *Servio* ad *Virgil.* *Æn.* i. 494. *Ister* apud *Plutarch.* *Justinus* xii. 3. 6. *Metrodorus* *Scepsius* apud *Strab.* *Onesicritus* apud *Plut.* *Orosius* iii. 18. *Philostratus* in *Heroicis*, ubi de *Achille*. *Plinius* vi. 13. 5. *Plutarchus* *Pomp.* cap. 58. ex *Theophraste* ut videtur. *Polycritus* apud *Plut.* *Pomponius* *Mela* i. 20. *Ptolemæus* *Geogr.* v. 9. *Reineccius* in *Regno Amazonico*. *Stephanus* de *Urbibus.* *Æn.* *Silvius* cap. 20. de *Asia*. *Theophanes* apud *Strab.* ex quo *Plutarch.* et *Appian.* ni fallor. *Vopiscus* *Aureliano* cap. 34. *Zona-*

Q. Curt.

4 E

ras tomo II. ex Plutarcho. Ex diverso negant id Anticlides apud Plutarch. Alex. cap. 21. quidam apud Aristidem in Panathenaico. Aristobulus apud Plut. Arrianns VII. 3. 4. Chares apud Plut. Duris Samius ibid. Goropius lib. VIII. qui Amazonica inscribitur. Hecataeus Eretrien- sis, Isangelus, Lysimachus, Philippus Chalcidensis, Philippus Isangelus, Philon Thebanus, Ptolemæus Lagi, apud Plut. Alex. cap. 81. Servius in Virgil. Æn. I. 494. Strabo lib. XI. Sed et alia quæstio oritur, an um- quam fuerint Amazones? quod Stra- boni præcipue non videtur verisi- mile. Goropius, si quæ fuerint, con- jugatas fuisse putat. Contra fuisse quales vulgo creduntur, adstrui pos- sit præter superiores, auctoritate Æs- chyli Enmenid. vs. 689. Supplic. vs. 293. et Prometheus vs. 696. Am- monii apud Harpocratonem. Apol- lonii Argon. II. 994. et ejus Scholias- tæ. Atheniensibus apud Herodot. IX. 37. et Arrian. VII. 3. 5. Atticæ picturæ in Pæcile porticu apud Pan- san. in Atticis: quam Cimoni tri- buere videtur Arrian. VII. 3. 4. nam illud *γέγραπται ἡ μάχη*, potius expo- nam, *Picta est pugna*, quam cum in- terpretibus, *scripta est*. Pictor enim fuit Cimon, idem ille, ni fallor cñjus apud Plinium XXXIV. 8. 5. mentio. Aristidis Panathenaico. Augustini Quæst. ex utroque Testam. cap. 116. Bionis apud Plutarch. Theseo cap. 27. Cæsaris apud Sueton. in vita 22. 4. Q. Calabri, Callimachi, Callip- pidis apud Strabon. lib. XII. Chro- nici Abbatis Stadensis in Roboamo: nisi ibi pro Saturnia conditur ab Amazonibus, ab *Aboriginibus* scri- bendum. Chronici Alexandrini in posteris Sem. Chronologicorum Ex- ceptorum Latinobarbarorum, apud Scaligerum, in posteris Japhet. Cle- mentis Alexandrini Admonit. ad gen- tes, et Stromat. lib. I. et IV. Clidemi apud Plut. Theseo cap. 30. Cornelii

Taciti III. 61. 3. IV. 56. 1. Daretis Phrygii. Dictyos Cretensis lib. III. et seq. Diodori Siculi II. 44. III. 52. IV. 16. 28. Dionysii Historici apud Diod. III. 52. Dionysii Periegetæ vs. 656. Dresseri in anno Mundi 2073. et post annum 2456. Ephori apud Scholiast. Apollonii, et Stephanum. Endoxi apud Strab. I. XII. Euripidis Hercule Fur. vs. 407. et Hippolyto vs. 10. et 307. et 582. et Ione 1131. Eusebii num. 810. 833. 870. et 938. Eustathii in Dionys. Glycæ Annal. part. 2. ubi de Alexandro. Hellanici apud Plut. Theseo cap. 27. et 29. Strab. lib. XII. Herodori apud Plut. ibidem. Herodoti IV. 110. et apud Strab. lib. XII. Hippocratis in lib. de Aëre, &c. et lib. de Articulis. Homeri Iliad. Γ. 189. Ζ. 186. et ejus Scholiastæ. Hygini Fab. 30. 163. 223. et 225. Jornandis de Rebus Get. cap. 7. et 20. Isæi apud Harpocraton. et Suidam. Isocratis Orat. VIII. Justinii II. 4. 10. XLII. 3. 7. Lysiae Oratoris. Marsi apud Mar- tial. IV. 29. Martiani Capellæ de Nupt. Philol. lib. IX. Megarensium in Atticis Pausaniæ. Menecratis apud Plut. Theseo cap. 28. Metro- dori Scepsii apud Strab. lib. XII. Nicolai Damasceni in Excerpt. Va- les. pag. 512. Orosii I. 15. et 16. Ottonis Frisingens. II. 25. Ovidii in Epist. Cydippes vs. 119. Palæphati apud Strab. lib. XII. Pausaniæ in Achaicis, Messeniæcis, et Eliæcis prioribus. Pherecydis apud Scho- liast. Apollonii et Plutarch. Theseo cap. 27. Pindari Nem. IV. 3. 61. Olymp. 13. 124. et apud Pausan. in Achaic. Platonis lib. VII. de Legibus. Plin. VII. 56. Plutarchi in Theseo cap. 31. Polyæni Strateg. I. 1. 3. Pompo- nii Melæ I. 17. et 18. Pretis Joannis in Epistola Hebraica, quam edidit Munsterus sine Cosmogr. Propertii III. 14. 15. IV. 4. 71. Sallustii apud Servium in Virg. Æn. XI. 659. Solini cap. 40. Statii Silv. I. 6. 24. Stephani

in Ἀκρόγια. Σίβυρσα. Μύρλεα. Σμύρνα. Ἐφεσος. Jo. Tzetzæ II. 36. et XIII. 450. Isaaci Tzetzæ in Lycophronis Cassandram. Virgilio Æn. II. 659. Xenophontis Ἀναβάσις. lib. IV. Nos in re tam ambiguae fidei abunde præstiterimus, si tot et tantis scriptoribus credamus, haud omnino ex vano haustam fuisse istam opinionem: nam ut in miraculum Græcula vanitate corruptam esse non putemus, quis a nobis exigit? Mulieres autem militasse quandoque multis fidisque probatorum scriptorum testimoniis certum est. Eusebins ex Philochoro scribit, 'Bacchum cum viris et feminas armasse,' cui consentit et Polyæn. Strateg. I. 1. 3. Ex recenti memoria est, quod in obsidione Famagustæ, cum 29. die Junii anno 1571. iterum impressionem in muros facerent Turcæ, etiam feminas urbanas cum armis, alias cum saxis et aqua, ad juvandos suos accessisse fides sit, ex relatione facta per il S. Conte Nestor Martinengo, al sereniss. Principe di Venetia. Eodem anno quum Turcæ oppidum insulæ Corcyræ nigræ, sive Curzolæ, 'quod ipsum quoque Curzolæ nomen habet, a viris desertum, adgrederentur: a feminis, animose patriam defendentibus,' memorabili cum marinis Curzolanorum, et ipsorum hostium infamia, femineique sexus immortalis laude, rejecti fuerunt.' Leunclav. in Supplem. Annal. Turcic. Quomodo olim Argivæ feminæ, apud Plutarch. de Virtut. Mulier. cap. 8. (quo libro et alia continentur, huc pertinentia,) et Pausaniam in Corinthiacis. Sic in obsidione Belgradi, nisi me fallit memoria, mulierem uno fœnaræ falcis ictu, duobus Turcis, qui vallum conscendebant, capita præcensisse, Pantaleon in reb. gestis ordinis Joannitarum memoriæ prodidit. 'In Bohemia tenuisse feminas principatum legimus: et in Hungaria Mariam viriliter impe-rasse, quæ non reginam sed regem

se appellavit. In regno Neapolitano duas Joannas rerum potitas scimus, quarum altera nostra ætate, altera paulo ante, res magnas gessit. Sed puella Franciæ, de qua suo loco dicemus, non parum dubietatis affert, cujus ductu sæpe Anglorum copiarum nostro ævo profligatæ fuerunt.' Æneas Silvius cap. 20. de Asia et de Bohemis feminis cap. 7. Hist. Bohem. Cui similis de Lemniadibus est fabula apud Statium Theb. lib. V. 105. et Plut. Erot. cap. 14. Insigne exemplum Blancæ Scardeoniæ, vide apud Lipsium Monit. Polit. II. 16. 19. De Mysis mulieribus Philostrate. in Heroicis, ubi de Achille, et de iisdem et aliis Tzetzem XIII. 450. &c. De Agilæis Cæsarium apud Glycam Annal. part. 2. ubi de Alexandro, et Cedrenum pag. 127. De Zenobia, Vopiscum in Aureliano vide. De Semiramide, et Tomiri notum. Margaritæ trium regnorum, Daniæ, Sueciæ, et Norvagiæ reginæ historia ex Munsteri Cosmographia peti potest. Complures etiam Polyænus lib. VIII. Strategematum celebrat. Item Zwingerus in Theatro: et Tiraquell. tom. II. pag. 15. Freinsh.

§ 25 *Thalestris*] Sive Minotheam; nam binominem faciunt Justinus XII. 3. 5. et Orosius III. 18. Straboni lib. XI. est Thalestria. Ottoni Frisingensi II. 25. corrupte Alestra. Cedreno Thalanta. Freinsh.

Adeundi ejus] Membranæ, adeundi eos. Verum male. Modius.

§ 26 *Comitata processit*] Vulgo, *comitatu processit*; corrigendus autem videtur hinc Justinus I. XII. ubi est: 'Ibi et occurrit Thalestris sive Minothæ Amazonum regina cum trecentis milibus mulierum.' Reponendum, 'cum trecentis mulierum.' Modius. Libri alii habent *comitatu*, quod præfero; nam *trecentis seminarum comitata*, genus loquendi Nostro minus suetum. Magis illud alterum, *comitatu trecentarum seminarum*, quam lec-

tionem fecit dubiam, quod solis numeris ccc. positus incertum esset, *trecentisime*, an *trecentarum* esset legendum. *Scheffer*.

[In conspectum] Dum libros veteres testes laudare possum, nihil verebor ita scribendum esse pronuntiare, etai vulgo in conspectu legebatur. *Modius*. Ita lib. III. 'Darium in Ciliciam fore.' Cic. Epist. xv. 4. 'In Tusculanum essem futurus.' Nihil hoc loco clarius, qui Curtianam lectionem confirmat. *Raderus*.

[*Duabus lanceis*] Sic et apud Virg. *Æn.* I. 317. describitur *Æneas*: 'Bina manu lato crispans hastilia ferro.' Ubi *Taubmanni* notam vide. *Freinsh.*

§ 27 *Vestis non toto Amazonum corpore obducitur*] Vulgo pleraque exemplaria, non *toto Amazonum corpori obducitur*; mendose nec syntactice. *Goropius* vero legit, non *toto corpore*. Fuit qui rescribendum putaret, non *ex toto, Amazonum corpore obducitur*; sed non ex elegantia Curtiana. *Raderus*.

[*Nodo colligunt*] Versum *Maronis* adspexit, 'nodoque sinum collecta finentem.' *Acidalius*.

§ 28 *Tela vibrent*] Forte, *librent*. *Heinsius*.

§ 29 *Habitus*] Non respicit ad 'venustatem' formæ, sed 'dignitatem,' ut distinguit *Cicer.* *Offic.* I. 36. quæ non est nisi in iis, qui præter reliquam corporis symmetriam, etiam eminenti statura sunt: hos igitur præcipue venerabantur barbari: in tantum ut apud *Saracenos* in eligendo rege maximam proceritatis rationem olim habitam *Munsterus* scripserit *Cosmog.* III. 2. f. *εἶδος* illud *ἔξιοις ὑπανδρίδος*, formam imperio dignam cum *Euripide* vocare solent. Ita supra IV. 1. 25. conspecto *Abdolino Alexandro*: 'famæ generis' inquit, 'habitus corporis non repugnat.' Apud *Cathæos* etiam 'regem pulcherrimum eligi,' *Onesicritus* auctor est apud *Strab.* lib. xv. quod et in *Æthiopia*

solere, quidam affirmant apud *Aristot.* *Politico.* IV. 4. et *Athenæum* lib. III. Adde *Tiraquell.* in *L. Connub.* II. 1. 2. 44. *Fr.* *Junium* de *Pictura veterum*, pag. 230. et seq. *Marselaer* in *Legato* I. 12. Certe, 'augustissima quæque species plurimum creditur trahere de cælo;' ut est in *Pacati Panegy.* cap. 6. Inde et supra III. 12. 17. *Sysigambis*, mulier, ut omnia docent, handquaquam rudis sensus, *Hephæstionem* pro rege habuit, quod habitu corporis *Alexandro* præstaret. Accidit *Philopœmini Achæorum* *Stratego* celeberrimo apud *Plut.* in *Vita* cap. 2. ut apud hospitem *Megarensis* cœnatorum, ab illius uxore iuberetur ligna findere: cum viro supervenienti, et inexpectato spectaculo attonito dixit, 'deformitatis suæ se pœnas pendere.' Sic apud *Josephum* *Antiquit.* XVIII. 12. *Artabanus* viso *Asinæo* 'apud amicos dictitabat, nihil esse in tantillo corpore, quod tam vasto animo respondeat.' Etiam *Agasilans* ea de causa despectus *Ægyptiis* fuit, ut *Plutarch.* in *Vita* cap. 66. et *Athenæus* XIV. 1. tradnut. et *Rumetrudæ* *Rodulfi Herulorum* *Regis* germanus, apud *Warnefrid.* *Hist. Longob.* I. 20. Apud *Joseph.* *Jud.* I. 5. *Sabinus* vir longe fortissimus adeo exili erat habitu, ut qui eum vidissent, ne conditione quidem gregarii militis dignum fuissent arbitrati. Apud Romanos 'ætas *Galbæ* et *irriani* et fastidio erat, assuetis juventæ *Neronis*, et imperatores forma ac decore corporis (ut est mos vulgi) comparantibus.' *Tacit.* *Hist.* I. 7. 5. Contra *Ariobarzanes* 'ob insignem corporis formam, volentibus *Armeniis* præficitur,' apud eundem II. 4. 1. Nec omisit id in suo *Traiano* extollere *Plinius* *Paneg.* IV. 7. 'jam firmitas, jam proceritas corporis, jam honor capitis, et dignitas oris, nonne longe lateque principem ostentant?' Nec in suo rege divinus ille *Samuel* I. 10. 23. 'Stetitque in medio populi

(Sanl), et altior fuit universo populo ab humero et sursum. Et ait Samuel ad omnem populum, Certe videtis quem elegit Dominus, quoniam non sit similis illi in omni populo.' Adde ibid. i. 16. 6. et 7. Idem de Xerxe prodidit Herodot. vii. 187. 'In exercitu Xerxis nemo erat, qui aut specie aut magnitudine corporis cum Xerxe ipso posset contendere.' Multa in eum sensum lectu digna collegit Schönborn. Polit. ii. 26. quæ malo indicare, quam exscribere. Recte igitur in politissimo opere de Rep. Hebræor. i. 14. Cunnæ Curtium tacite reprehendens, cum locum Samuelis supra relatam recitasset: 'Quare profecto non jam barbarorum illud duntaxat, sed hominum etiam excultissimorum est, majestatem corporis venerari, magnorumque operum illos capaces putare, quos eximia specie natura donavit. Aristotelis, maximi auctoris, scitum est, si qui nascantur tanto aliis corpore excellentiores, quanto simulacris hominum antecellunt deorum imagines, dignos videri reliquos, qui his serviant.' De Pori regia forma narrabit Curtius infra viii. 14. 13. Sæpe tamen falluntur, qui ex solo aspectu judicant. Pulchre Tacit. Agric. 40. 4. 'Adeo ut plerique, quibus magnos viros, per ambitionem æstimare mos est, viso adspectoque Agricola, quærerent famam, panti interpretarentur.' *Freinskh.*

Omnibus barbaris] Editi libri, *quippe hominibus barbaris*; verum illud vult dicere Curtius, omnes omnino barbaros, tam feminas quam viros, ex corporum majestate nemquam judicare. *Modius. Barbaris in corporum majestate*] Sic ignoti faciem intuentes Agesilai contemnebant. Nepos cap. 1. brevis enim et claudus erat. Contra Porum sui venerabantur propter corpus raræ magnitudinis. viii. 13. *Cellar.*

§ 30 *Haud dubitavis*] Diversum plane narrat Arrianus vii. 3. 2. A-

lexandrum jussisse reginæ nuntiari, 'se ad eam generandæ prolis causa profecturum.' *Freinskh.*

Reddituram] Ex more Amazonum, si fides Philostrato in fine Heroicorum, et Jornandi de Reb. Get. cap. 7. vide Cæsar. Quæst. xlvii. propius vero, quam alii, qui debilitasse eas mares liberos, aut interfecisse tradunt. Eandem consuetudinem hodie quoque Regis Monimotapæ Amazonas servare scribit Eduard. Lopez de regno Congi ii. 9. Cui affine est quod narrat M. Paul. Venetus iii. 37. de duabus insulis inter Soccoteram et Chesmacoram, quarum incolæ Christiani sint: nam alteram earum a viris, alteram a mulieribus habitari: has numquam insulam virorum ingredi: illos autem quotannis per tres menses quemvis cum uxore sua degere, de hinc sua in loca reverti. Liberos mares apud matres ad duodecimum usque ætatis annum educari, postea ad patres transmitti. *Freinskh.*

§ 31 *Cum ipso militare*] Sociam belli ac militiæ se ipsi jungere. *Scheffer.*

Causata] Cedrenus tamen ait Alexandrum eam 'sociam belli adscivisse.' *Freinskh.*

Sine custode] *Mss. sine custodia*, leg. *sine custodia*. Heinsius.

§ 32 *Quam regis*] 'Ob immodicam forte illam vini appetentiam, ad Venerem ideo proclivis non fuit, quoniam, ut explicat Aristoteles in quæstionibus physicis (Quæst. 11. et 32. sect. 3.) hominum ejusmodi genitura in aquam eliquescat. Hieronymus in Epistolis Theophrastum referre tradit, Alexandrum ad Venerem ignavum fuisse. Cum ergo mater Olympias curasset,' &c. Athenæus x. 10. Cui adde Plutarch. Sympos. i. 6. *Freinskh.*

XIII. dies] Hinc quoque emendandus Justinus lib. xii. scribendumque, *ob hoc XIII. diebus otio datis a rege*: ubi vulgo est, *XXX. diebus*. Modius.

Tredecim] Trogus XXX. scribit: quod tempus ad conceptum deprehendendum magis idoneum fuisse mihi videtur, quam quod Curtius posuit. Sabellic. Ennead. iv. 5. Sed hodie etiam apud Justinum 'tredecim dies' eduntur: et Diodor. xvii. 77. cum Curtio consentit. *Freinsh.*

Regnum suum] Placet hic adnotare, quod alibi non reperi, ex Mart. Capellæ lib. ix. de Nupt. Philol. 'Quid Amazones? nonne ad calamos arma tractabant? quarum una, quæ concipiendi studio venerat, cum Alexandrum salutaret, donata tibicine, ut magno munere gratulata discessit.' *Freinsh.*

CAP. VI. § 1 *Hic vero*] Concinnat in hanc rem, præter proprios hujus historiæ conditores, Athenæus lib. xii. 'Alexander Asia subjugata Persica stola est usus.' Et mox: 'Ephippus scribit Alexandrum sacras etiam vestes in conviviis gestasse, nunc quidem Ammonis purpuream, per ambitum divisam, et cornua, tamquam deum: nunc vero Dianæ, cum curru vectaretur: sæpius sub extima veste stolam Persicam ostentasse, ab humeris superne, cum arcu, et sibyne: aliquando et indumentum Mercurii; cetera, ferme quotidie chlamydem purpuream, tunicam albo distinctam, causiam, quæ diadema regium sustineret: et amicis ad eum convenientibus, talaria, petasum in capite, in manibus caduceum, nonnumquam leonis pellem, et clavam, ut Herculem.' Joannes Antiochenus in excerptis Valesii: 'Alexander Macedo, extincta Persarum dominatione, atque occiso Dario, mente corruptus ad voluptates corporis declinavit. Nam et Persicam vestem induit, ac decem mille juvenes corporis custodes habuit, ac trecentis pellicibus est usus: adeo ut Macedonici imperii forma in Persicam migrasse videretur.' Cedrenus: 'Non desunt, qui eum Dario devicto in deterius mutasse animum,

ac se voluptatibus corporis dedisse affirmant: Etenim qui olim Darii filias ne videre quidem sustinisset, is et Persico amictu postea usus, decem millia juvenum præsidii loco circa se habuit, ac ccc. pellicibus usus est, Macedonicamque regum consuetudinem in Persicam mutavit.' Ælian. Hist. Var. ix. 8. f. post descriptionem tabernaculi custodumque ejus: 'Neque quisquam facile ad regem accedere audebat. Magnus enim timor existebat ex eo, quod superbia et fortuna in tyrannidem elatus esset.' Suidas v. Ἀλέξανδρος, ex eodem fonte, quo Antiochenus et Cedrenus: 'Postquam omnes gentes subegit, animo corruptus est, et in corporis voluptates delapsus est, Persica stola induta, et decies mille juvenum custodia munitus, et trecentis pellicibus utens, ita ut omnem Macedonicam Regum consuetudinem cum Persica commutarit.' De tabernaculo ejus barbaricæ opulentiae luxu decantatissimo varii passim, quibus jungi potest Plinius xxxiv. 8. 2. *Freinsh.*

Altissima quaque] Sigebergensis liber, in *altissimam quamque fort.* Quod si placet, etiam illud erit placendum, ut *imminentia*, non *eminentia*, legatur: ac tum quidem hoc lueri feceris, ut te mente viduum hominem merito omnes appellent. *Modius.* Hoc *quaque* mihi suspectum est. Puto Curtium scripsisse in *altissima quoque fortuna*, sensu longe efficaciori, et emphatico magis. Est enim ea sententia, nullam esse tam alte constitutam fortunam, ut non longissime supra eam emineat id bonum, si quis in ea uti possit moderatione et continentia. *Scheffer.*

§ 2 *Disciplinamque*] Palatinus primus conjunctionem *que* hic non agnoscit. Adducor itaque ut credam, Curtium sic locum hunc scripsisse, atque distinxisse: *Patrios mores, disciplinam Macedonum, Regum salubriter temperatum et civilem habitum.* Sane

disciplina Macedonum vix dici potest temperata, cum fuerit severa, et adstricta, habitus vero regum vere temperatus, et de eo maxime agitur per oppositionem fastus Persici hoc loco. *Scheffer*.

Civilem habitum] Vide quæ huc pertinentia veterum monita affert Justus Lipsius lib. II. Civilis Doctrinæ cap. 15. et in Notis ad idem illud caput. *Freinsh. Civilem*] Civibus cum principe communem. Supra l. III. c. 6. 19. 'Cultus habitusque paullulum a privato abhorrens.' *Cellar*.

Persicæ regis] Persicorum regum arrogantiam divinæ magnitudini se æquantium imitabatur. *Cellar. Persicæ regis par Deorum potentis*] Non dubito illatum pronuntiare istud dicendi genus, *amulabatur fastigium Persicæ regis potentis par Deorum*. Absit igitur, ut Curtium ita scripsisse credam. Rescribo, *Persicæ regum*. Eruditæ enim aures, tantum abest, ut abhorreant, ut etiam vehementer probent hoc loquendi genus: Alexander *amulabatur Persicæ regum fastigium par* (id est, quod par erat) *Deorum potentis*. Innuit enim Curtius adorationem. Quare statim addit: 'Jacere humi venerabundos pati cœpit.' Vide et VIII. 5. 6. *Heumann. Parerg. Crit.* p. 100. Merito dubitet quis, an non magis illatum reddiderit hunc locum Vir Doctissimus, dum corrigit, *Persicæ regum*; quum nullus Geographorum, aut qui de rebus Persicis mentionem fecerunt, umquam 'Persiam,' sed semper 'Persidem' appellariint: nam Plauti unus et alter locus magis ad ridiculos scenicos referendus est, quam ut exemplo sit. Utique si 'Persia' Latine diceretur, non tam constanter eam vitavissent Livius, Nepos, Curtius, Justinus, et alii, qui nunquam hac terminatione, quam non potuissent non aliquando revocare, usi sunt: potuisset Vir Doctissimus hoc loco corrigere *Persidis regum*, ex IV. 10. 6. Sed non

opus esse videtur; siquidem duriuscula illa geminatio adjectorum hoc loco eo sit, ut respondeat præcedentibus, in quibus 'Persica potentia' 'Macedonum disciplinæ,' 'regia' 'civilis' opponuntur: ut proinde non sit sollicitanda hæc constructio, quum eam intactam reliquerint codices. Si vero geminatio adjectivi offendit, quod et Servius in Latinitate vitiosum censuit ad Virg. Ecl. III. 38. consule Indicem Gifanii ad Lucretium, in voce 'Epitheta;' et abunde exemplorum etiam ex Curtio nostro exhibebit Sanctii Minerva II. 8. *Snak*.

§ 3 *Jacere humi venerabundos*] Quod interpunctioni, quod emaculationi feci sedulo: impressi habebant, *jacere humi venerabundos pati cœpit paullatimque*; in quo illud *pati cœpit* primum de glossa aspectum habui, sed tantum suspectum, donec membranarum, in quibus non erat, judicio exempta dubitatio est, nec, si advertas animum, aliter hic legi poterat: qui enim *pati cœpit* hoc, quod fieri quidem expetebat, sed nemo tamen Macedonum, de quibus solis sermo est, facere sustinebat? *Modius. Jacere humi*] *Προσκυρεῖν* vocabant, quod Græcis hominibus indignum inivisumque erat. Nepos Conon. c. 3. *Cellar*.

Pati cœpit] Sic edidi Vett. sequutus: quæ verba recentiores sine causa eliminarunt, cum potius extrema hujus periodi vocula *expetebat* ejicienda foret. *Freinsh*.

§ 4 *Purpureum diadema*] Vid. III. 3. Adde Lipsium ad Tacit. Ann. VI. 37.

Vestemque Persicam] Quam eandem fuisse cum Medica, quantum quidem tum temporis regum ornatum continebat, facile ostendi potest: ut argutari videatur Plutarchus, alias quoque amoris hujus regis nimium deditus, in excusationem ejus adferens; non Medicam vestitum, quod plane barbaricus esset, adscivisse, sed enim cum Persico temperasse, quasi hic minus barbaricus fue-

rit. Olim certe Persas Medis frugaliore fuisset, in confesso est, sed nemo negat, cum imperio et luxu ad eos transisse. Xenophontem sine Cyropæd. et Strabon. lib. xi. circ. fin. vide. Atque hinc est, ut nihil referre putarint auctores, Medicam eam vestem appellarent, an Persicam. Immo Arrianus, acerrimi vir iudicii, interdum 'Medicam' vocat, ut iv. 2. 3. interdum 'Persicam,' ut vii. 5. 22. Et Ælianus, quam Hist. Var. i. 22. 'Medicam stolam,' eam i. 32. 'Persicam' appellat. *Freinsh.*

Ne omen quidem] Senam hunc attigit et Justin. xii. 3. 8. 'Velut in leges eorum, quos vicerat, transiret.' Arrian. iv. 2. 3. 'Cidarim Persicam, iis quos prælio vicerat ademptam, cum eo ornatu, quem ipse olim victor gestare solebat, commutare non erubuit.' Tertullian. de Pallio cap. 4. 'Vicerat Medicam gentem, et victus est Medica veste, triumphalem cataphractam amolitus, in captiva sarabara decessit.' Pertinet huc Polybii iudicium ix. 10. 'Quoties aliquis, relictis populi vincentis institutis, eorum qui vincuntur mores æmuletur, sine controversia dici potest, delictum heic versari ejus qui ita faciat: quoniam præsertim simul illa subeunda sit, quæ talia solet comitari, invidia: res una omnium maxime potentatu præditi fugienda.' Eodem tendit quod infra viii. 5. 19. Callisthenes: 'Non pudet patriæ: nec desidero, ad quem modum rex mihi colendus sit, a victis discere.' A simili argumento cavillatur Marius apud Sallust. Jugurth. 85. 19. 'Neque literas Græcas didici: parum placebat eas discere, quippe quæ ad virtutem doctoribus nihil profuerunt.' Collaudavit tamen Ptolemæum Alexander, quod Persiæ factus satrapa, linguam Persicam didicit, vestitumque sumxit: atque Persarum etiam hoc facto conciliavit amorem. Arrian. fin. lib. vi. *Freinsh.*

§ 6 *Literas*] Huic affine est, quod Plutarch. in Phocion. cap. 22. et Ælian. Var. Hist. i. 25. narrant, 'nulli præter Phocionem cum scriberet, τὸ χαίρειν,' id est, salutem, 'apposuisse Alexandrum,' in diebus Genialibus et Antipatrum addit. Simillimum autem quod Polyæno lib. iv. 3. 24. teste, 'si in Macedonibus, aut etiam Græcis iudicium exerceret, medioere vulgareque forum probabat: sin inter barbaros, splendidum et imperatorium.' Item quod 'cernens Hephæstionem ad institutum suum se accommodantem, Craterum vero patriis insistentem moribus; hoc interprete Græcis et Macedonibus responsa dabat, illo barbaris.' Plutarch. cap. 83. Hujus rei vera causa fuit, quod nondum volebat supra Græcos et Macedonas, libertati, aut civili imperio adsuetos, tam superbo et dominico verius quam regio fastigio, se efferre. Sed ita 'paullatim,' ut loquitur supra num. 3. sibi struebatur gradum, ut quæ in aliis diu viderent, si postea in se quoque experirentur, non ita haberent pro novo et inaudito more. Populos enim illos, tot per annos civiliter habitos, non audebat ad duriora subito vertere. Sic fere Augustus in provinciis templa sibi decerni passus est: 'in urbe pertinacissime abstinuit hoc honore.' Sueton. Aug. 52. 2. immo et in Italia secundum Dionem lib. li. abstinuit. *Freinsh.*

Darii anulus] Brisson. lib. i. p. 141. Consule et Kirchm. de An. cap. 6. de Philippi sigillo Plutarch. cap. 14. *Freinsh.*

Unum animum duorum non capere fortunam] Par illud Taciti: 'Unum imperium unius animo regendum.' *Loccenius.*

§ 7 *His unaque principes*] Ita hoc scripsi ex ductu literarum quæ in membranis erant: et ita loquuntur optimi Latinorum; remove igitur mihi vulgatum illud, cumque his prin-

cipes militum. Modius.

Aspernantes] Non tamen omnes: quippe certum est Peucestam non sprevisse. Ceterum valde hic pugnant anctores. Justinus XII. 3. 9. cum Nostro consentit, amicos Alexandri Medicas vestes accepisse. Verum Arrianus et Diodorus scribunt unum omnium Macedonum Peucestam Persicum habitum sumpsisse: et ipsi nonnihil inter se diversi. Nam Arrian. extremo lib. VI. scribit eum collaudatum 'recepta Medica veste;' sic enim potius interpretandum, quam cum aliis 'mutata:' forte in ipso quoque textu μεταλάβων potius τὴν Μηδικὴν scribendum est, quam μεταβαλὼν, nisi forte et hoc eundem sensum reddat, ut Latinorum 'mutare.' Curtius supra III. 7. 11. 'Exsilium patria sede mutaverat:' hoc est, relicta patria in exilio remanserat: sic etiam mutare Medicam vestem fortasse recte dixeris; durum tamen certe est. At Diodor. XIX. 14. ait dici 'Alexandrum huic soli ex Macedonibus indulsisse, ut Persicam gestaret stolam:' qui si ita scripsit, falsus est. Sed quod hi de solo Peucesta narrant, confutat Plutarch. cap. 83. qui Hephæstionem ea quoque instituta sequutum ait, adjecta insigni veritatis nota, ea de caussa Alexandrum ad responsa barbaris danda, illo potissimum interprete usum. Porro etiam dia ante Alexandrum, 'Pausaniam abjecto popularium et gentilium pallio stolam Persicam induisse;' et mox ejus exemplo Alcibiadem, apud Athenæum libro XII. traditur. Aliis etiam Græcis, si legationem apud Regem obirent, solebat dono dari Medica stola. Auctor Ælian. Hist. Var. I. 22. *Freinskh.*

Oneraverat vestibus] *Ornaverat* impressi libri; sed quia inviti qui ornantur, onus magis gestant quam ornamentum, quippe quibus ingratus est omnis cultus: feci non invitus, ut membranas sequeretur: incertus auc-

tor nondum editus de Vita Alexandri: 'Membra papiri tegmine, vel quod est verius pudore velantur, feminæ nostrates non ornantur ut placeant, quæ quidem ornamentorum cultum magis oneri deputant quam decori.' Dixit etiam noster Arbiter: 'Pallio enim coccino adrasum incluserat caput, circaque oneratas veste cervices laticlaviam immiserat map-pam.' *Modius. Ornaverat*] Alii *oneraverat*, quod videtur convenientius, quoniam præcedit *aspernantes*. Schef-fer.

§ 8 CCC. et LX.] Quasi non ægus ei sit malarum mercium, cui tot sint domi scorta, scortea adjiciunt anc-tarium lennunculæ membrane, et conciliant Alexandro etiam alteras c. leguntque CCCCLX. verum si Plautinus ille bonum nolebat, cui admixtum erat malum, multo minus debemus etiam nos rem quaqua malam recipere, præsertim quum ante jam dixerit Curtius: 'tum regiæ pellices CCC. et LX. vehebantur, et ipsæ regali cultu ornataque.' *Modius. Pellices CCCCLX.*] Ad numerum dierum anni: in tot enim dies annum Persæ dividebant. Diodor. XVII. 77. 'Concubinas insuper, prout Darius consueverat, circumducere secum cepit: quarum turba dierum numero haud inferior erat.' Hic tamen observa Curtium de annis Persarum inconstanter loqui, aut certe mendum chartas ejus occupasse, nam supra III. 3. 10. numerat distincte 365. dies, cum dicit: 'Magos trecenti et sexaginta quinque juvenes sequebantur, puniceis amictis velati, diebus totius anni pares numero.' Lege quæ ad v. 1. 26. annotavimus, ubi itidem numerus mendosus, et pro 368. rescribendum 365. non 8. Hoc capite rursus pellices 360. rotundo numero posuit. Ita quinarium vel neglexit, vel certe sibi ipse non constat. *Raderus.* Credo hunc esse locum, quem intelligit Tiraquellus ad Alexandri dies

genial. III. 24. lit. b. ubi post citatum auctorem in lib. III. verbis modo relatis, addit: 'Idem tamen Curtius libro IX. dicit iis in 360. dies annum esse descriptum.' Certe Scaliger de Emend. Temp. lib. III. docet, Persis, Chaldæis, Armeniis, Syris, Hebræis, Ægyptiis, nnum eundemque annum fuisse, numero dierum parem nostro. Unde videretur hoc in loco Curtii vitium esse scripturæ, nisi defendi posset eo, quod tantum numerum pellicum hic indicaverit, nullo ad dies anni respectu habito. Et quamquam hoc Diodorus fecerit, necesse tamen non est idem et in Curtio tradi. Accedit quod et ab aliis quorum ad lib. III. habita est mentio in pellicum numero variant. Ergo nihil hic muto. Quamvis et Reineccius in regno Macedonico Diodori verba de 365. pellicibus accipiat; cuius verba adpingam: 'Concubinas Diodorus Alexandro tribuit 365. in quibus commemorantur Thais Attica, quæ postea nupsit Ptolemæo Lagi: Campaspe Larissæa, Æliano Pancasta; qui quidem addit, eam primam fuisse mulierum, ejus commercio Alexander uteretur. Hanc concessit postea Apelli,' &c. Plinium xxxv. 10. vide. Fabulosum haud dubie est, quod Camerar. Subciv. III. 69. narrat: 'Alexandro puellam pulcherrimam a Rege Indorum muneri datam fuisse, ut voluptatibus suis inserviret, quæ Napelli veneno nutrita, hocque alimento, cui assueta natura esset, absque noxia uteretur,' &c. sed Alexandrum monitum Aristotelis ab ea abstinuisse. Si recte memini, desumptum hoc est ex Epistola de rebus Indicia, quæ falso Alexandro adscribitur. Freinsh.

§ 9 *Hæc luxu*] Gratas gratias Musis, cum bene hæc emendavimus, miseris modis alioqui vulgo habita, imo miserimis. Sic enim ibi legebantur: *hoc luxu et peregrinis infecti moribus veteres Philippi milites, rudis naturæ, voluptates palam aversabantur.* Quo-

modo autem si luxu et peregrinis moribus erant infecti, quæ prima apud illos sunt, voluptates aversatos dicemus? deinde quid quærit sibi illud *rudis naturæ*? nimirum recte nos. *Modius.*

Infecta] Alii, *Hoc luxu, &c. infecti.* Malim, *Hoc luxu, &c. infectum*, uti ad ipsum regem referatur. Sic supra IV. 7. 31. 'Immortalitatem affectantem, contumacius, &c. aversati sunt.' Freinsh. Forte, *hæc luxu et peregrinis intacti moribus.* Heinsius. *Infecta* est imbuta, vitiosa, et corrupta. Sed dubitatio inde oritur, quod vitia vitiis *infecta*, id est, corrupta dicuntur: sic etiam pene Virg. *Æn.* VI. 742. 'Infectum eluitur scelus.' Snak.

Rudis natio ad voluptates] Asperis enim locis, Thraciæ et Illyrici finibus, plerique exciti erant. *Cellar.*

§ 10 *Tum maxime*] Distingue ita: *Tum cum maxime vinci ipsos, dedique alienis moribus, et externis, quos tantæ moræ pretium, domos quasi, &c.* vulgo erat: *Tum maxime vinci ipsos dedique alienis moribus et externis: tanta moræ pretium, domos quasi, &c.* in membranis legebatur: *Tum cum maxime vinci ipsos dedique alienis moribus et externis, quot tantæ moræ, &c.* illo igitur quot in quos mutato omnia constitui. *Modius.* *Dedique alienis moribus*] In Palatino primo est *dumque*, quod longissime abest a vulgato *dedique*. Itaque vix dubito, quin ei subsit scriptura vera; non intellecta aliis: scripserat nimirum Curtius: *Tum cum maxime vinci ipsos ducique alienis moribus.* Ut *vinci moribus* pro *vinci a moribus*, ita *duci moribus* pro *duci a moribus*, quod quia in altero *dedi moribus* (nec enim *morbibus dedi* sensum habet isto quidem loco, qui possit cum præcedente coherere) non procedit, ideo manifestum est, hanc lectionem esse veram, illud *duci* est intelligendum, quomodo victi et captivi ducuntur, rectissimeque τῶν vinci subjungitur. *Dedi* autem, quod nunc legitur in vulgatis,

glossa est alterius. *Scheffer*.

Captivo habitu] Vestitu eorum qui victi erant. *Cellar*.

§ 11 *Reciperare*] Membranæ, *reparare*, et paullo ante *gravatum* pro *gravior*. Modius. Constantiensis Ms. *reparare*, vetustiores codices retinent *recuperare*. *Reciperare* tamen vox non improba est, quæ subinde Tacitus usus est, unde nomen 'reciperatio' apud Festum, cum inter civitates peregrinas lex convenit, ut res privatæ reddantur singulis, recipianturque. *Raderus*.

Ingratum] Sic Arminius apud Tacitum Ann. 11. 9. 4. 'irridet in Flavio fratre vilia servitutis præmia.' Comparavimus olim hunc locum cum Floro IV. 2. 'Gravis erat liberis ipsa beneficiorum potentia,' &c. ubi vide. *Freinsch.*

Liberis pretium servitutis] Florus IV. 2. 'Gravis erat liberis ipsa beneficiorum potentia.' Arminius apud Tacit. Ann. 11. 9. aucta stipendia, torquem et alia militaria dona, quibus Romani fratrem ornaverant, irridet, tamquam 'vilia servitutis pretia.' *Cellar*.

§ 12 *Alebatur*] Suspecta fuit hæc vox et *Sebisio* et mihi: ille rescribebat *habebatur*; ego, *dabatur*; nam quod editur, vix est ut defendi possit. *Freinsch.* *Alebatur*] Non video, cur hoc defendi non possit, aut cur *dabatur*, *habebatur*ve melius sit; cum præsertim non inobservatum transmiserint, quod est lib. VII. 'ita bellum vitando alemus.' Sic Plancus ad Ciceronem: 'Ne videar mea patientia etiam bellum alere.' Livius lib. XXXI. 'Patienter rursus eum in Hellespontum trajicere, occupantemque Græciæ opportuna loca vires colligere, bellum aluere.' *Gronovius*. Ad Senec. lib. VI. de Benef. ubi ex hoc locus restituitur. *Snak*.

§ 13 *Artaxerzen appellari*] Ut titulus majestatem adderet personæ: nam Persis moris fuit, cum ad regnum venirent, mutare nomen, præ-

sertim non educatis in spem regni, ad delendam sc. opinionem injuste occupati regni, et abjectionis vilitatisque. Vide Job. Mercerum ad Aristæneti Epist. I. 19. ita Darinus ante dictus Codomannus. *Loccenius*. *Artaxerzen*] Quod nomen etiam ante eum et Ochus adsumpserat apud Ctesiam. Consilii rationem aperit Justinus x. 3. 1. 'Darii nomine, ne quid reginæ majestati deesset, honoratus.' Sic apud Diodorum in excerptis belli servilis, duo mancipia, alter 'Antiochum' se vocari jussit, alter 'Tryphonem.' Est enim in ea re non nihil momenti, adeo ut Regillianum solius occasione noninis ad imperium evectum legamus in Polionis Triginta Tyrannis loco nono. Frustra igitur putat vir doctus Hist. Fab. tom. III. p. 300. quia Artaxerxes appellari voluerit, Bessi nomen non ipsi proprium, sed dignitatis fuisse, ut hodie Turcis Bassa. *Freinsch.* Justin. x. 3. Ochus Artaxerxis, Diodor. xv. 40. et major Ochus itidem Darii, cognomine Nothi, nomen assumserant. *Cellar*.

Tanais] Negant Geographi Tanaim nllum ad Bactra esse, quamvis enim Europam ab Asia dividat, ut supra Curtius docuit, non tamen in illis apud Indos regionibus id fieri omnes testantur. Scythæ tamen illic degabant, qui postea legationem ad Alexandrum misere, ab eodem demum victi. *Raderus*. *Tanais accolas*] Non veri Tanais, Europam et Asiam dividens, sed quem falso ita nominabant Macedones, Iaxartis Plin. VI. 16. *Cellar*.

Satibarzanes] Editi, *Nabarzanes*; male: antea enim de Nabarzane actum est, et sequitur de illo mox 'Cæterum Satibarzanes, quem Satrapen,' &c. *Modius*.

§ 14 *Luxuria*] Illustre exemplum apud Elian. Var. Hist. x. 3. et Plutarch. Alex. cap. 72. et Phylarch. cum Agatharchide apud Athenæum lib. XII. *Freinsch.*

Conferri jussit] Alexandræi hujus facti meminit et Polyænus Strateg. iv. 3. 10. Sic etiam ante Alexandrum Græci a Xenophonte persuasi 'plaustra tentoriaque cremaverunt.' Deinde vasa supervacanea cum indigentibus communicant, cetera in ignem abjiciunt. Xenoph. Ἀναβ. iii. Scipionis imperio 'Scorta, calones, sarcinæ, nisi ad usum necessariæ, amputantur' ad Numantiam. Flor. ii. 18. 10. sic Cæsar Bell. Civ. iii. 6. 'Concionatus apud milites, quoniam prope ad finem laborum et periculorum esset perventum, æquo animo mancipia atque impedimenta in Italia relinquerent, ipsi expediti naves conscenderent.' Adde Frontinum iv. 107. *Freinsh.* Mss. *referre*. forte, *deferri*. Heinsius.

§ 17 *Brevis deinde oratio*] Membranæ, *brevi deinde ratio mitigabat dolorem, habilesque militiæ et ad omnia parati, &c.* quam quidem lectionem probarem, nisi nostram malletm. Simile autem mendum latet etiam apud Arbitrum eo loco, 'præterea curandum est ne sententiæ emineant extra corpus rationis expressæ;' nam et hic quoque 'orationis,' non 'rationis' scribendum est. *Modius*.

§ 20 *Satrapen*] Est et *satrapie*: quod potius videtur cum verbo *præfecisset*, ut alterum *satrapen* cum simplici *fecisset*. Acidalius. Ego plane mihi persuadeo fuisse: *Satrapem, &c. refecisset*. dixit hoc paullo supra vi. 6. 13. 'regioni, quam antea obtinuerat, præfecit.' id nunc aptissimo vocabulo 'reficere' dixerit. Ita 'recti' Cosa. dicuntur, iterum facti. *Freinsh.* *Satrapie Ariorum*] Vulgo *satrapen*, quod si retinetur, vel simpliciter *fecisset* postea cum Acidalio, cujus etiam conjectura altera de *satrapus* est; vel *refecisset* scribendum erit cum *Freinshemio*, id est, denuo *fecisset*, nam et sub Dario hanc præfecturam administraverat, n. 13. *Cellar.*

§ 21 *Ad Satibarzanem*] Iterum membranæ, tamen *Satibarzanem opprimendum prævertit*: pessime, ut sequentia declarant. *Modius*.

§ 24 *Ipsi, qua rupes erat, arborum trunc.*] Qui attentius hoc legit, neque prætervolat oculo vel animo, enim necesse est offendi: quo enim consilio illi saxa et arborum truncos obmoliebantur ea parte, qua erat rupes? hic quidem nulla munitione opus, ubi rupes ipsa satis arduum munimentum. Contra potius, *qua rupes deerat*, illic natura deficiente, manu et arte subveniendum erat. Sed non ita tamen ancior scripsit, cujus hæc e conjectura nostra non arbitraria, sed certa lectio, *qua rupes sederat*; hoc est, ubi leniore fastigio erat submissa, quomodo paullo ante locutus, in ipsa descriptione: *prærupta rupes erat, qua spectat Occidentem: eadem qua vergit ad Orientem, leniore submissa fastigio multis arboribus obsita*. Ecce, qua rupes humilior, arbores ad manum, quas excisas cum saxis pariter intercludendo aditum moliebantur. *Acidalius.* *Qua rupes erat*] Qua aditus erat ad rupem; vel qua rupes erat, id est, per totam undique rupem, et omnes ejus partes, ut quidem Raderns explicat. Melius Acidalius: 'Nulla munitione opus, ubi rupes ipsa satis arduum munimentum. Contra potius, qua rupes deerat; illic natura deficiente, manu et arte subveniendum fuisse. Sed non ita tamen ancior scripsit, cujus hæc a conjectura nostra non arbitraria, sed certa lectio, *qua rupes sederat*: hoc est, ubi leniore fastigio erat submissa, quomodo paullo ante locutus, in ipsa descriptione.' Bongarsio videbatur post vocem *rupes* aliquid deesse. *Freinsh.* Forte, *qua rupes deerat*. Heinsius. Locus sine dubio depravatus. Acidalius veram putat scripturam, *qua rupes sederat*; mihi longius a veteri scriptura hæc abesse videtur, quam ut vera possit credi.

Scribo itaque, *qua rupes cesserat*; aut, *qua rupes desiderat*. Scheffer. *Qua rupes erat*] Circa totam undique rupem. *Cellar*.

§ 25 *In quorum obsidionem*] Vulgo, *in horum obsidione*. Modius.

§ 26 *Repurgari*] *Repugnari* scripti libri, verum non recte, ut apparet. Porro vide, si videre vacat, æstuantem hic misere Glareanum. *Modius*. Vulgo, *repugnari*, et *quacumque*, et *posset*. Dicam quod sentio: non mihi totus hic locus satisfacit; quem et vereor ut satis integrum habeamus. Certe ante *cum* deesse videtur nescio quid, quo significet ad obsidendam Artacacnam, quæ Artacoana Arriano, Diodoro Chertacana, Craterum missum. Nam paullo inferius ecce: 'Hinc ad Craterum, qui Artacænam obsidebat, redit.' Nisi enim et hic diserte missum eo prædicat, intelligamus apud regem in oppugnatione rupis hæsisse, in cujus obsidionem antea fuerat relictus. Hoc igitur omissum turbare et sequentia potuit, ut nec verba nunc fortassis omnia, nec sententia compareat satis expedita. *Acidalius*.

Ingredi possent] *Lege ingeri posset*, nam ante dixit de barbaris 'ipsi qua rupes erat arborum truncos et saxa obmoliuntur,' hæc 'repurgari jubet,' et auferri, ne ingredientibus ingererentur. *Loccenius*. *Ingredi*] Vir doctus corrigit *ingeri*, et accipit de saxis et lapidibus aliis, quæ barbari in subeuntes ingerere potuissent, ea removeri repurgarique jussisse Alexandrum. Sed quis repurgatoribus iis securitatem præbuit, ut barbari illi placati et propitii aspicerent se exarmari, neque telis suis in ipsos illos repurgatores uterentur? Rectum haud dubie est *ingredi*, ut et Raderus bene sentit, nempe, 'qua via patebat, priusquam ad cautes et rupes accederetur, repurgari jubet: excindi silvas, fruteta, senticeta, ut non singuli, sed plures una simul incedere possent.'

Est ergo hic *quidquid* pro 'quonsque,' vel 'quacumque' positum, aut 'quæcumque' (loca scil.) *ingredi possent*. Quo exemplo supra III. 9. 6. 'Quidquid in illis angustiis adiri poterat.' Livius VIII. 39. 5. 'Quidquid progrediebantur, magis magisque turbatos hostes cernebant:' qui hoc 'quidquid' alibi reddit per 'quoad.' XXXIV. 47. 1. 'Boiorum Ligurumque agros populatum esse, quoad progredi silvæ paludesque passæ sint.' Justinus per 'quatenus,' XII. 10. 4. 'Quatenus aut terrarum solitudines prodire passæ sunt.' Non ergo est quod Acidalio accedamus defectum hunc locum habenti. Nam ad illud, quod pro argumento adfert, mox num. 33. dici Craterum in obsidione Artacacnæ relictum fuisse, quod ante nullibi sit expressum, jam supra ad VI. 1. 17. respondimus, multa apud auctores proponi tamquam dicta, quæ intelligenda sint ex consequentibus, disertis verbis non tradita. De repurgando itinere similiter Livius XLV. 4. 8. 'Per invia transgressus, præmissis qui repurgarent iter, Attalum et Misagenem, cum suæ gentis ntrumque auxiliariis, præsidio esse salutum aperientibus jubet.' *Freinsh*. *Quidquid ingredi*] Forte, *quidquid ingredienti obesset*. Heinsius. Quonsque patebat iter ante prærupta montium, sed tunc saxis, et arborum truncis impeditum. *Cellar*.

§ 28 *Inarserat*] Sebisius malebat *inarserat*. Materiam aridam concepisse ignem fortuitum, quo viso Alexander putaverit occasionem expugnandæ rupis sibi dari, atque incendio alimenta suggeri jusserit. Id mihi jam minus, quam olim, displiceat, reputanti multoties factum narrari, ut spontaneo incendio per nimii æstus vaporem silvæ conflagraverint: nisi mox sequeretur stipitibus cumulatis ignem demum injectum. Sed hercle modo etiam 'igni dari alimenta' jussert, quod qui potuit, si nullus adhuc

ignis fuit excitatus? Atque hoc adnumerari potest diversis artibus, quibus ad expugnandos hostes in locis inaccessis, duces veteres usos, ad Flori III. 10. 6. notavimus. *Freinsh.* Non dubitem, quin cum Sebisio *inarserat* sit legendum: sed obstat, quod tunc demum, cum stipites cumulati, 'ignis injectus' dicatur, quod *Freinshemius* notavit: neque debuit ab hac sententia discedere ob superiora 'jūbet igni dari alimenta.' non enim eum intelligit ignem, qui tum flagrabat, sed qui paulo post erat futurus. Consiliumque Alexandri natum non ex igne fortuito, sed arefactione fortuita per Favonium materiæ, quæ alias concipiendo igni fuit inepta. *Scheffer.*

§ 31 *Non incenderat*] Diserte contra editiones, in illis enim illud *non* non erat, sed pessime, ut videre poterit, qui totum locum intentiore cura considerabit: corrigendus in eadem re et voce prope *Silius* noster I. 69. reponendumque est 'inaccensi flagrant altaribus ignes,' pro vulgato 'inaccensis.' *Modius.*

Quæque adurebant] Qui? non potest dici miles; sic enim ut *incenderat* singulari, sic et *adurebat* scribere debuerat: neque aliud quid superest, quo commode referas. Itaque metuo, ne sit a glossa, qua quis illud *incenderat* exponere volebat; locumque totum ita lego: *Sonabant incendio silvæ, atque ea quoque, quæ non incenderat miles* (sc. sonabant incendio) *concepto igne proximo quoque.* *Scheff.*

Intermoreretur] Elegans hoc præ vulgato illo, *intermitteret.* Sic dixit *Plautus*: 'nam si ignis vivet, tu extingue extempulo:' et *Petronius*: 'Jam et *Tricliniarches* expectectus, lucernis occidentibus oleum infuderat.' *Modius.*

§ 32 *Cæde*] Minus proprie *cædem* dixerit omnia hæc genera mortis. Scribo: *Varia igitur clade consumpti sunt.* Et id verum mihi sane liquet.

Acidalius. Similis hypotyposis est in *Marcellin.* XVII. 30. *Freinsh.*

In petras præcipitare] Secutus sum excusus codices, ut probiores, uno eo excepto, quod vocem *se*, quæ post *præcipitare* in illis sequebatur, omitendum duxi: cum alios item bonos, ita ut ego nunc *Curtium* volo loqui, meminissem. Membræ habebant, alii in medio ignis, alii *petris præcipitare.* *Quidam, &c. male. Modius.*

§ 33 *Artacacnam*] Variant hic impressi codices. In nonnullis est, *Artacnam*, in aliis *Artacacnam*, quam lectionem ut veriore secuti sumus, cujus et *Plinius* in *Commentatione Indiæ* VI. 23. meminit: tametsi *Diodorus* XVII. 78. hanc urbem ejus regionis insignem et sita munitissimam 'Chortacana' vocat, *Arrianus* III. 5. 14. 'Artacoanam,' in qua Regia Ariorum erat. *Popma.* Cod. *Constantiensis* præfert *Artacana*; apud *Strabonem* I. XI. est 'Arctacana.' 'Articaudnam' putant apud *Ptolemæum.* *Raderus.* *Artacana* est *Marcellino* XXIII. 24. *Freinsh.* Videsis Cl. *Clericum* *Curtium* nostrum in hoc loco omissionis reum agentem *Judicii* de *Curt.* V. 13. *Snak.*

Cedens] Vide *Lips. Polit.* III. 11.

§ 34 *Ipsaque ad aspectu*] Gaudet hac voce *Noster* pro conspectu: ut III. 9. 11. 'Funditorum maxime ad aspectu fugerant territi.' Sic III. 2. 10. 'Cujus cum universæ ad aspectu admodum lætus;' ut etiam IV. 4. 5. 'Utrisque lætus bellæ ad aspectus.' *Snak.*

Auctorem] Egregium exemplum est apud *Plutarch.* *Apophth. Rom.* cap. 34. *Pompeius* 'cum *Mamertinos* universos constituisset necare, quod stentissent ab adversariis, *Sthenis* injuste *Pompeium* agere dixit, qui ob unum sontem, multos innocentes occidere vellet: se solum in culpa esse, qui amicis persuasisset, inimicosque vi adegisset ad factionem *Marianam*:' quo dicto sibi et civitati veniam impetravit. *Conf. Liv.* XXIV. 47. 4. de

Arpinis, et quæ notavi ad Surii Comment. An. MDII. Vide omnino caput 10. discurs. Gruteri in Tacitum; ubi prolixè ostenditur, æquum esse ut suos auctores pœna teneat. *Freinsh.*

§ 55 *Ab hac urbe*] Diu me et acriter hic locus torsit: nequē dum inveni, in quo penitus acquiescam. Primum offendebar, quod ait 'peregrinus miles,' et mox, 'gentis ejusdem.' Cur gentem ipsam non nominavit? (forte ex verbis istis, 'ex Lydia,' conjicias eam gentem intelligi.) Offendebar et ibidem hoc, quod, cum 'miles' dixisset, 'equites' subjungit. An equites ergo non sub nomine militum? sunt vero: sed Noster etiam alias equitem a milite discernit, ut hunc de pedite magis capiat. Ita v. 1. 41. vi. 6. 7. et 9. vi. 8. 18. x. 9. 12. Hoc igitur planum: alterum, de nomine gentis omisso, leve. Sed illis quid faciemus? 'Thessali equites centum et triginta cum Philippo erant.' Quid enim sibi volunt? scimus equitibus Thessalis præpositum Philippum. e multis id locis constat, ex isto iv. 13. 20. maxime: 'Hos Thessali equites clandeabant Philippo duce.' Quid autem hoc ad milites novos, qui nunc primum advenisse memorantur? An is sensus in hoc loco, Philippum e Thessalia recentes hos centum et triginta adduxisse? sic videtur. At inquit, 'Erant cum Philippo:' nec mentio usquam, si memini satis, ab Alexandro Philippum digressum. Ita verba magis hoc innuerint, ex omni Thessali equitatus numero centum et triginta jam saltem Philippo superfuisset: reliquos scilicet varis superioribus præliis absumptos. At quid hoc dici attinebat isto loco? Inquiret inerat enumerationi supplementi, nisi aliud præterea addat. Quod si is sensus, addidisse profecto mihi aliquid videtur, et videor id ipsum hic videre, sed divinum a prioribus et tractum. Liceat enim conjicere, in hanc sen-

tentiam sic illa cohæsisse: *Thessali equites centum, &c. erant: CCC. equites* (possis et debeas *equites* hic omittere) *gentis ejusdem sequebantur*. Id enim nunc dicat: equitatum Thessalium, qui cum Philippo, ad centum et triginta recidis: his in subsidium et supplementum venisse novos Thessalos trecentos. Sed hæreo adhuc ego de interpretatione verborum priorum: quorum si ista vera, de traductione recte. Quo firmem, non habeo; et facilius invenerit alius, quo infirmet. Si tamen aliquid in re; quæ traduximus et conjunximus, iis vel præponi vel postponi debebunt interjecta adhuc ista: *Ex Lydia duo millia et DC. peregrinus miles adveniant*. Rogo considerent alii diligentius, et vel hæsitantem me confirment sine mea laude, vel refellant errantem sine mea fraude. *Acidalius*. Acidalii notam quamvis hand approbarem, tamen inserui, quia in loco sane obscuro nihil occurrebat aptius; et dignè videbantur Viri sane Docti dubitationes, quibus animum alii adverterent. Postea vero incidi in locum Arriani, ex quo fere decidi possint. Est autem III. 6. 13. 'Alexander omnes jam copias conjunctas habens in Bactra movet. Eo loci Philippus etiam Menelæi filius ad eum ex Media venit, equites mercenarios habens, quibus ipse præerat, et Thessalos, qui voluntarii remanserant, ac peregrinos Andromacho duce.' Sic igitur se res habet. *Ab hac urbe digresso*, non tamen jam capta, sed in prima profectione, ejus supra vi. 6. 25. meminit, (sic enim proxime concilietur Arriano,) occurrerunt novi milites. Horum præfecti videntur fuisse Zoilus, cujus apud Curtium; et Andromachus, cujus apud Arrianum mentio: Philippus autem summæ copiarum istarum præpositus. Cum hoc igitur erant, ait Curtius, hoc est, explicante Arriano, 'remanserant' cxxx. Thessali, qui sponte hæserant

apud Philippum : quo tempore 'Alexander ubi in Ecbatana venit, Thessalos equites aliosque socios in maritimam oram remisit, ac præter integrum stipendium dno millia talentum militibus donavit. Quicumque autem illorum privatim (sive viritum potius) stipendia mereri vellent conscribi jussit: neque pauci nomen dederunt.' Arrian. III. 4. 13. Tangit et Curtius VI. 2. 17. Hi igitur, quia denuo nomen dederunt, sacramento jam soluti, novos inter milites a Curtio recensentur. Et quia illi Ecbatanis dimissi, ideo posteriore loco addit Arrianus Philippum ad Alexandrum venisse 'ex Media.' Peregrini autem militis ducem Andromachum fuisse, ex Curtii atque Arriani comparatione colligi potest. *Freinsh.*

Thessali equites] Non recentes ex Thessalia, sed qui ceteris in Media dimissis voluntarie remanserant. Arrianus *Θεσσαλῶν τοὺς ἐθελοντάς ὑπομεινάρτας*. Philippus autem, qui ex Media adducebat, eidem est Menelai filius. *Cellar.*

§ 36 *Drangas pervenit*] Sic legendum, non ut in quibusdam impressis, *Draucas*, vel *Dracas*. Dracorum enim in descriptione Indiæ nulla mentio apud Plinium, vel alium Geographorum. Strabo lib. XV. *Κράτερος δ' ἀπὸ τοῦ Ὑδάσπου ἀρξάμενος δι' Ἀρχαίων ἦεν καὶ ἀράγγων εἰς Καρυανίαν*. Arrianus Drangas vocat Zarangas. Diogenes et Beton itinerum Alexandri mentores meminere etiam Drangarum et Zarangarum apud Plinium VI. 17. et 23. in eo tractu Indiæ, quem subegerat. *Popma.*

Bazaëntes] Scribe *Barzaëntes*, et vide Arrianum: editi libri adhuc *Nabarzanes* suum retinebant. *Modius.* *Nabarzanes*] Sic quidem impressi codices. Alii, *Bazaëntes*. At legendum *Barzaëntes*; qui enim tum Drangarum provinciam obtinebat Barzaëntes, unus ex iis erat, qui Darium fugientem oppresserant. Is cognito

Alexandri adventu ad Indos, qui eis flumen Indum incolunt, profugit; quem comprehensum ab Indis, et ad se retractum Alexander ob perfidiam ejus in Darium interfici jussit, ut lib. III. Arrianus refert. *Popma.*

Particeps Besso] Vide c. 7. 6. 'Fortibus viris et illustribus particeps.' VI. 10. 20. 'conscius Dymno.' *Snak.*

CAP. VII. § 1 *Tutus modo*] *Interritus*, impressi; quod unde hinc invaserit, plane divinare non queo. *Modius.* Nescio quid monstri alit vulgatum *interritus*, pro *tutus*, quod in scriptis. Sed et hoc transponendum videatur sic potius: *externa ei non invictus modo rex, sed tutus*. Ita sensus enim vellet, etsi de verborum ordine acio auctores aliquando ita variare. Ait, non modo numquam victum externo tali scelere, sed nec umquam, reapse nimirum, attentatum, quod tunc domesticum sit petitus. Quid autem, si ex utraque lectione conglutinatis ipsis binis vocibus unam facias? Haud equidem difficulter ex *interritus* et *tutus* fiat *intentatus*. Calidum hoc est, et sit fortasse nimis callidum: valde tamen suspicioni favet et litterarum in hanc vocem tacita conspiratio, et magis ipsa sententia, quæ omnino vult, non invictum modo regem externis insidiis, sed etiam prorsus intentatum. Quomodo vocabulum primo dissilierit, mox in diversa literæ abierint, et nata denique sit ex liberiorum hæsitantia diversitas, in promptu erat ostendere, nisi nollem videri plus æquo conjecturæ isti tribuere, et vident tamen omnes mediocriter in hoc studio versati. *Acidalius.* Acidalius ordinem verborum immutat, et non incomposite disponit. Constantiensis Ms. *non tutus modo rex, sed invictus*, quæ scriptura hand dubie vulgari præferenda, uti Acidalia Modianæ et scriptæ præstat, quamquam parum inter se differant, et intellectus loci utramque admittat. Acidalius ex *interritus* et *tutus* cudit *intentatus*,

sed non placet tam procul abire a ductu literarum. *Raderus*. *Non interritus modo*] Vulgo, *non tutus modo*, sed statim se prodit ejus lectionis tempor, quamquam Aldi judicio bonæ: ideo mutarunt varie. *Acidal.* invertit ordinem, *non invictus modo, sed tutus*, quod quidem meliorem paullo sensum habet, atque a *Radero* receptum est. Idem *Acidal.* ex vet. lectione *non interritus modo*, cum recenti conjuncta, excudere tentat *intentatus*. Sed hoc a scriptura longe abit, et longius adhuc a bono sensu. Non enim *intentatus* externa vi fuit, unde enim tot prœlia, vulnera, pericula? deinde ridicule hæc opponuntur *intentatus* et *invictus*. Quidam *Mss.* habere dicuntur, *non territus modo*. Sed vera lectio est, *non interritus modo*. *Alexandrum* nulla vis externa terruit, nec hoc solum, sed etiam nbi ingruisset, non vicit. Idem jam petitur domesticis insidiis, et quod hostes non potuerant, amici moluntur. Ita justa verba sensus, et justum ordinem verba consequuntur. Nam *interritum* esse, minus est, quantum ad hanc locum attinet, quam *invictum*. Multos enim vis hostilis, etsi non terruit, obruit tamen et oppressit. At hunc, quem tantum extulerat animi magnitudo, ut periculum omne despiceret, tantum fortuna, ut nulla vi superaretur, intestinum facinus petit. Inducta est hæc comparatio ad duplicem finem, ut videamus nihil in humanis rebus tutum esse, et, ut huc trahere liceat verba *Livii* xxx. 44. 6. *qui feris hostem non habet, domi invenire*: deinde ut ipsa facinorosi magnitudo objiciatur animis, ex præstantia viri, contra quem admittebatur. Atque hæc pro stabilienda vera lectione necessario prolixius dicenda fuerunt. Similis illa periodus *Ammiani* xxix. 1. f. de *Valentiniano*: 'securus interim hostium exterminorum, intestinis pæne perierat fraudibus.' *Freink.* Forte ab *vi*, vel in-

Delph. et Var. Clas.

terim non tutus modo. *Heinsius*. Et optimus *Gronovius* etiam legit, *ab externa vi non tutus modo*, in notis, quas adduximus ad v. 12. 16. *Snak.*

§ 2 *Modicæ auctoritatis*] At *Siculus* cap. 79. *φίλων τῆς τοῦ βασιλέως, ex amicis regis*. Non autem primæ cohortis, quod *Noster* *modicæ* vocabulo significavit. Ceterum verbo moneo, in *Curtii* libris *Dymnus* per *y* scribi, in Græcis autem *Diodori* et *Plutarchi* per *Iota*. *Cellar.*

Victus] *Victus* membranæ, solenti errore, quo voces, *vinctus*, *junctus*, *victus*, invicem in alterius locum invadunt: emendandum et apud *Manilium* vs. 4. a fine lib. iv. 'Atque *Adamanteis* discordia vincta catenis.' Ubi vulgo *victa* est: emendandi in similibus innumeri alii, quibus persequendis non est nunc otium. *Modius*. *Victus*] *Melinus* cum membranæ *Modianis*, *vinctus*. Nam ea *Metaphora* frequens in amoribus. Sic apud *Tacit.* iv. 10. 2. 'Corrupta ad scelus *Livia*, *Sejanum* *Lygdi* quoque *spadonis* animum stupro vinxisse.' *Ovidius*: 'Ipse ego præda recens factum modo vulnus habebō, Et nova captiva vincula mente feram.' *Freinshemius*.

§ 4 *Et pignora utriusque animi roget, ut adfirmet jurejurando, quæ commisit, silentio esse tecturum*] Consideranda hic duo proponimus. Primum pignora utriusque animi nulla omnino esse inter amasiam et amicum, ut præter alios docere nos possit vel unus *Lucianus* amoribus. Interim suspicio non evanida animo inhæret, scripsisse *Curtium*, *per pignora utriusque*. Hoc est per mutuum dilectionem, quam sibi perpetram spondebat *Dymnus*. Vox ea, quam nos inserendam ducimus, facile ex more antiquorum librariorum in *UTRISQUE* correpsit, grandibus videlicet literis ita exaratis, quæ erant repetendæ. Quod genus aliquoties a nobis notatum, et in *Pandectis Flo-*

Q. Curt.

4 F

rentinis obvium est. Unus etiam animus duorum a nobis supra illustratus haberi scilicet pro summo inter duos affecta. Et quo magis quis Curtii lector attentus est, eo magis hoc probaturum arbitror. Videtur vero nullius pretii esse illud *commisisset*, quod in omnibus libris inibi legitur. Nam cum de re futura loquatur Dymnus, *commiserit* scribendum rei ordo poscebat. Verrum potius suspicio subit, duas voces coaluisse imprudentiori librario, et legendum *commissa essent*, quæ sane et ad futura extrahi possint. Ea enim conditione sese elocuturum præfert insanus amator. *Barthius, Adversar. xxvii. 15. Pignora utriusque animi*] Vir Doctus Adversar. xxvii. 15. suspicatur leg. *pigna. unius utriusque an.* cui non accedo. Simplicius est explicare de benevolentia, utriusque mutuis officiis testata: sic mox n. 9. ut hoc loco 'pignora animi' vocat, 'benevolentiam pignus' dixit. Altera ejus conjectura probabilior, quo mox pro *commisisset*, malebat *commissa essent*. Sed tamen vulgatum rectum est: et ejusmodi temporum Enallage alibi quoque in his libris defenditur. *Freinsh. Quæ commisisset*] Quæ concediturus esset. Barthio xxvii. 15. suspecta vox est, et vel *commiserit*, vel *commissa essent* mavult, ut nobis videtur, sine causa. *Cellar.*

§ 5 *Præsentes Deos*] Nicomachus ratus nihil dicturum, quod cum perjurio, sen violato etiam iurijurandi sacramento esset aperiendum, jurat per *præsentes Deos*, qui in illo templo, ad quod deductus erat, colebantur. Non est assecutus vim verborum Glaucanous, quod ingenuus fatetur. Ferebat ita veterum consuetudo Macedonum, uti ducti ad templam tactis altaribus et simulacris jurarent, quod erat per præsentes Deos jurare. *Justinus xxiv. 2. 8.* 'Quo perducto in sanctissimum Jovis templum veterum Macedonum religionis, Ptole-

mæus sumptis in manus altaribus contingens ipsa simulacra et pulvinaria deorum inauditis ultimisque execrationibus adjurat, se sincera fide matrimonium sororis petere.' Videtur et Ovidius de Trist. ii. 53. ad formulam per præsentes Deos jurandi alludere, quamvis Augustum alloquatur: 'Per mare, per terras, per tertia nomina juro, Per te præsentem conspicuumque deum.' *Raderus.*

§ 6 *Ejus consilii viris fortibus et illustr. participem*] Rarus loquendi modus, 'sum tibi consilii particeps.' Auctor Declamationum, quæ vulgo Quinctiliano (sive is pater, sive avus Fabii fuit) adscribuntur, ita locutus traditur raro exemplo, quod proinde observandum, nescio an etiam imitandum. Decl. 3. 'Mater in ruris operibus marito particeps.' *Raderus.* Non video, a quo illa, *fortibus viris et illustribus*, regantur: puto igitur deesse cum, legique oportere, *se ejus consilii fortibus cum viris, &c.* Nam ut per Ellipsin credamus omisum, vix persuademur. Sic enim et paullo post: 'Sciscitari inde pergit, cum quibus tantæ rei societatem inisset.' *Scheffer.* At cur non eadem difficultas oborta est; cum paullo ante hujus libri cap. 6. extr. legissent, 'Bazaentes sceleris particeps Besso?' ut sibi constet Curtius. *Snak.*

§ 7 *In parricidio*] Non venustius tantum, sed et rectius sit, *in parricidio*, quomodo volo prorsus emendari. *Acidalius.* Cujus judicium sequutus est Raderus. Facerem, si aut librorum auctoritas adstipularetur, aut illud vulgatum plane non analateret. *Freinsh. In parricidio* silentium promississe in causa parricidiali, sive conjuratione. *Cellar.*

§ 9 *Sustinere non posset*] Quia Curtii gnarus dubitet eum scripsisse, si id non sustineret, et deinde glossam fuisse adpositam, non posset: Si id non sustineret, non posset. Unde ho-

mines ingeniosi videntes, id non subsistere, fabricaverunt hanc lectionem, quæ jam editiones obsidet. *Freinsh.*

§ 10 *Regnum quoque*] Post has voces commate opus est; sententia enim hæc esse debet: Dymnum ingentia, et in ingentibus regnum etiam promittentem versasse animum Nicomachi. *Modius.*

Versabat animum] Plane ut Maro *Æn.* iv. 290. 'In partemque rapit varias, perque omnia versat.' *Snak.*

§ 13 *Namque abunde constantis animi*] Pro integris ubivis hæc expressa sunt. At mihi clarum videtur, ante τὸ *namque* quædam excidisse. Alioquin nihil est, quod illa particula conjungat, potiusque *tamen*, vel *at* requiratur. *Barthius, Adversar.* xxvii. 15. *Namque*] Optime hæc vox connectit sequentia superioribus: de cujus elegantia alibi quoque egimus. Respondet enim tacite objectioni, aut dubitationi, et explicat, quo consilio silentium et operam sponderit ille, quem toto animo ab eo scelere abhorruisse dixerat. Nihil ergo deest ante istam particulam, quod putaverat *Adversariorum* scriptor, xxvii. 15. quia sensus alias *tamen*, vel *at* requirit. *Freinsh.*

§ 15 *Fortissimis*] Valde blanditur illud *Mss.* *fortissimus*, ut ad exoletum referas, quem ille male sanus amator gaudio promissæ operæ sic extollat. Rectius tamen ad conjuratos referatur, quos ita commendat, ut ampliorum homini faciat animum: et tamen priori conjecturæ egregie favet *Plutarch.* de Amici et Adulati. Discrimine, cap. 23. 'Ὡς πον καὶ Πλάτων φησί, τὸν ἐραστὴν κόλακα τῶν ἐρωμένων ὄντα, κ. τ. λ. *Freinsh.* Male edidit *Freinshemius fortissimus.* *Heinsius.*

Dioxenum] Sic exserte *Pal.* 2. et reliqui eodem alludunt; editi corrupte *Dioseumum*, aut *Diogenum.* *Freinsh.*

§ 16 *Dimissus Nicomachus ad fratrem*] Male in *Freinshemiana* hæc coherent, nam verba, *ad fratrem*,

spectant ad sequentia, *desert, quæ acceperat.* Itaque post *Nicomachus* comma est scribendum. *Scheffer.*

Cebalino] Sic edidi cum *Mss.* non, ut editi, *Ceballino.* Juvat *Plutarch.* cap. 87. et *Diod.* xvii. 79. quorum illi est Βάλινος, huic Κιβάλινος, unica l. *Freinsh.*

§ 17 *Ex prima cohorte*] Plures amicorum cohortes fuisse docebit *Lipsius* ad *Tacit. Ann.* vi. 9. *Curtius* vero per *amicos* (quæ vox crebro in hisce libris occurrit) non simpliciter tales intelligit, sed ἑταίρους, id est, socios regis. Nam ita vocabantur intimæ admissionis apud Alexandrum; imo et ipsi milites, utrique tamen per gradus distincti. *Harpocration* in voce Πεζέταιρος ex *Anaximene*: 'Ἀναξιμένης ἐν πρώτῳ φιλιππικῶν περὶ Ἀλεξάνδρου λέγων φησὶν ἔπειτα τοὺς μὲν ἐνδοξοτάτους ἰππεύειν συνεθλῶς ἑταίρους προσηγόρευσε τοὺς δὲ πλείστους καὶ τοὺς πεζοὺς εἰς λόχους, καὶ δεκάδας, καὶ τὰς ἄλλας ἀρχὰς διελθὼν, πεζέταιρους ὀνόμασεν ὅπως ἑκάτεροι μετέχοντες τῆς βασιλικῆς ἑταιρίας προθυμώτατοι διατελώσιν ὄντες. Vides equestriis dignitatis homines dictos ἑταίρους, vulgum vero militum ad distinctionem nobiliorum πεζέταιρους. Omnes tamen sine discrimine socios vocatos, ut hoc modo regis societatis participes ad munia militaria exsequenda alacriores redderentur. *Loccen.*

§ 18 *Perturbationis notas*] In ore indicia adfectuum apparent. *Paratus Paneg. Theodosii* cap. 37. 'Ita intimos mentis adfectus proditor vultus enuntiat, ut in speculo frontium imago exstet animorum.' *Cellar.*

§ 22 *Metron erat nomen*] An *Metroni*? ut supra, 'Nicomacho erat nomen:' certe *Ms.* habet, *Metron ei nomen erat*, unde existimem *Metroni* scriptum fuisse *Curtio*: ita certe mecum legit *Acidalius*, quamvis non inficias eam, lege etiam *Grammatica* recte dici, *Metron nomen erat*, sicut et *Metroni.* *Raderus.* *Metron*] Ra-

derus cum Acidalio legit *Metroni*, cum et in Constant. Ma. legatur *Metron ei*. Idque præferam vulgato *Metron erat nomen ei*; in quo nulla Curtianæ venustatis in oratione disponenda vestigia. Ita bis hoc ipso cap. 'Nicomacho erat nomen:' 'Cebalino erat nomen.' *Freinsh.*

§ 23 *Super armamentarium*] Præfecto armamentarii. Armamentarium autem locus est, in quo arma reconduuntur, Diodoro cap. 79. *ὀπλοθήκη, Cellar.*

§ 27 *Ille clamitare*] Pergunt editi, jurati credo Curtio corrumpeundo operas conferre, ille clamitare cepit. Modius.

Decurrisse] Bong. malebat *detulisse*, sic mox num. 31. *Freinsh.* Perinde esse videtur: nam detulisse est. 8. 10. 'Auditis, quæ ad eum delata erant.' Et ibid. n. 14. 'Credulos esse debere, vana quoque deferentes admittere.' Attamen etiam VII. 1. 29. est decurrisse: 'Ut ad Philotan decurrerent, qui placere vellent;' et placet hic festinationis verbum. *Snak.*

§ 28 *Item*] Forsan iterum. Acidalius. Quem sequutus Raderus sic expressit. Sed certe fuit *item item*, hoc est, *idemidem*, ut nunc malunt scribere. Sæpius enim quæsiit, ut solet, ubi obijcitur animo res inopinata, et minime expectata. *Idemidem* est subinde repetitis vicibus: sic infra VI. 9. 24. 'Soletis idemidem a me petere.' Firmat emendationem et quod sequitur: 'perseverante eo adfirmare,' quod arguit, non semel interrogatum fuisse. *Freinsh.* Magis placet Acidalii *iterum*, vel forte *iterim*. *Snak.*

Institisset ei] An ursisset Philotam, ut denuntiaret. *Insisto* cum dandi casu ad personam relato rarius apud scriptores reperies, ut dicant *insisto tibi*, id est, urgeo te, et ut hic apud Curtium. *Raderus*. Ad verbum 'instare' referendum esse hoc præteri-

tum docebit exemplum ex Cicerone pro Quinctio c. 10. 'Verum quoniam tibi instat Hortensius, ut eas in consilium.' *Snak.*

Ut perveniret ad se] Hæc ex glossa suspicor adjecta, quemadmodum et illa: *adfirmare, quæ dixerat*, Scheffer.

Carissimo] Ut patet ex Plutarch. cap. 16. et 19. *Freinsh.*

§ 31 *Meritus si*] An mirum est, si hoc malo, quam vulgata illa? *Cebalinus*, inquit, ultimum supplicium meritis esset, si in caput meum preparatas insidias biduo texisset, &c. Modius.

§ 33 *Non oportuit*] Mitte hic nugæ Glareani, et ita lege, ut excusum est, quicquid somnient illi, qui non potuit pro eo nobis reponunt. *Modius.*

§ 34 *Non fuisse reticenda: complexusque regem*] Valde hic festinantur omnia, defensio, objectorum remotio, preces, complexus etiam, atque interim nullæ Alexandri partes. Ego nihil video, quod mutare sententiam cogat, qua olim ante verba, cum *Dymnus*, aliquid intercidisse credidi. Nam quomodocumque interpreteris, non sane cohæret oratio, et omnino non omisit Curtius interserere verba regis. Deinde quid hoc, quod nulla dum impetrata venia in amplexus regis ruit? itane solent supplices, quibus læsæ majestatis crimen intenditur? Si genua complexi fecisset, scirem quid diceret. At hoc quod dicit valde dubito, an licuerit etiam 'carissimo quondam amicorum.' Ipse quidem infra VI. 10. 11. non regem se amplexum dicit, sed 'dextram' ejus. Sane pro Tiridate magni regis fratre, rege ipso, anxie paciscebantur Parthi apud Tacit. xv. 31. 1. 'Ne complexu provincias obtinentium arceretur.' Severus, teste Spartiano cap. 2. 'Quum eum quidam municipum suorum Leptitanus, præcedentibus fascibus, ut antiquum contubernalem, ipse plebeius, amplexus esset, fustibus eum sub elogio

eiusdem præconis cecidit, Legatum P. R. homo plebeius temere amplecti noli.' Tanti amplexus præsidum æstimabatur erga provinciales: immo erga regem exterum. Idne temere licuisset subito adversus suum regem, eumque Alexandrum, supra mortale fastigium se efferentem, nec jam Philippi, sed Hammonis filium? Ego sane (quando hæc studia ad vitæ communis usum produci possunt et debent) valde pro scholastico facturum putem, qui in ejusmodi periculo Curtianum hunc Philotam imitaretur, quantacumque etiam prius gratia florisset. Ergo geminas hic lacunas intercedere suspicor, alteram ante cum *Dymnus*, alteram ante *complexusque*. Freinsh. Incertum cujus hæc verba sint, Philotæ, Alexandri, an Historici. Mutila enim esse, etiam Freinshemius agnovit, et post illam alii editores; nemo vero ausus fuit supplere. *Cellar.* Non quidem audax ego, sed si verba sub Philotæ persona continuerentur, quasi diceret: *nunc quidem liquere, quum Dymnus interemerit se ipsum, qualiacumque erant, non fuisse reticenda*, sensus sibi constare mihi videtur. *Snak.*

Complexus regem] Non cohæret cum prioribus. videtur ergo, tum ante *quum Dymnus*, et ante *complexus*, aliquid deesse. Consule Freinsheimium. *Cellar.* Nisi plane cæcinitio, non hæc tam hiulca sunt, quam forte sunt visa: nam festinatus complexus absque impetrata venia, ardori consueti amici potius condonandus, quam ad omnes severitatis leges exigendus fuisse videtur; præsertim cum coram rege, nondum in iudicio, res agatur, et carissimis suis amicis familiarior fuerit Alexander, quam reges plerumque solent. *Snak.*

§ 35 *Videri sibi*] Si tollas illud *sibi*, ex vulgari usu vocem *videri* transfers ad forensem: quo et usus Curtius tam hic, quam infra vi. 11. 34. 'Satis quæsitum *videri*.' *Videri* enim iudi-

cis vox est, causa cognita pronuntiantis. Clarum id ex Cic. Academ. Quæst. II. 47. ubi, 'quæ jurati iudices cognovissent, ut ea non esse facta, sed ut videri pronuntiarent,' a majoribus institutum ait. Sic apud Festum: 'Parum cavisse videri pronuntiat magistratus, cum de consilii sententia capitis quem condemnaturus est.' Sic intelligendus Cassius apud Tacit. xiv. 43. 4. 'Pronuntiamus ultro, dominum jure cæsum videri.' iv. C. ad l. Corn. de Sicar. 'Eum, qui inferendæ cædis voluntate præcesserat, jure cæsum videri.' Plin. xiv. 13. 'Cn. Domitius iudex pronuntiavit, mulierem videri plus vini bibisse, quam valetudinis causa.' Vide omnino Cujac. Observ. III. 29. Polletum in Histor. Fori Rom. v. 15. et Savaron. ad Sidon. Epist. III. 12. *Freinsh.*

CAP. VIII. § 1 *Advocato consilio*] Vide supra iv. 11. 2. *Cellar.*

§ 2 *In paucis*] Adeo ut æquiparet eum Hephæstioni, quem quantum dilexerit, satis ostendit Curtius x. 4. 11. Plutarch. cap. 83. Diodor. xvii. 114. *Freinsh.*

§ 3 *Jactatione*] Colonienses membranæ *taxatione*, et eadem manu adscriptum, *vel jactatione*, Sigeburgensis *actione*. Modius. *Jactatione virtutis*] De Philotæ jactantia apud Plutarchum cap. 86. et quantum ea res damni adferat ministris regum, exemplis multis ostendit Gruter. Disc. in Tacitum cap. 23. *Freinsh.*

§ 4 *Utinam in principio quoque, &c.*] Intricata satis hæc sunt. Et sane floriditas Curtiana talibus declamatorio affectui obnoxia magis est, quam summorum auctorum auctoritas ferat. Præcipue de Orationibus hoc dictum volumus, fictis declamatorum flosculis ex umbra scholæ tentandis. Sensus hujus periodi, fortassis non enivis liquidus, hic est: Velle Craterus sese ait, antequam Philotam evocatum sententia absol-

visset, Regem concilium hoc amicorum convocasse. tam enim inter eos sese hoc Regi consilium daturum fuisse; uti vel plane dissimularet, Philotam sese jure suspectum habere conjurationis initæ, vel, quod reliquum est et animo habet, non audet primore loco eloqui, ne præceps odium inimicum absolveret potius, quam condemnaret, sed per ambages demum eo venit, ut morti admovendum indicet fuisse. Sic namque futurum, ut gnarus quantum deberet regi Philotas, ut a quo merita et propinqua jam morte sit absolutus, sæpius extremi sui periculi recordaretur, quam regis clementiæ, quorum prius in posterum illum a tali conamine abstineret, alterum ad porro tale quid audeum incendere poterat. Consumta enim misericordia nullam super spem veniæ esse: et tantæ audaciæ, potentiæ, animi tam magni virum invitum summi supplicii debitorem jam Regi futurum, quem in comperta re tam socordem vindicem expertus esset, ut uno verbo placatus ignosceret capitali crimini, quin postea violentiori affectu eo rem deducaturum, ut sera indulgentiæ poenitudo Regem sit secutura. Hæc mens est acutissimæ calumniæ, quam miro artificio ex laudabili Regis indulgentia Craterus invidia ardens derivat. *Barthius, Adversar. xxvii. 15.*

§ 5 *De periculo suo*] Pro istis erat in editis, *paterere potius ignorare eum, quantum deberet tibi, quam usque ad mortis metum adductum, cogeret potius de periculo suo, quam de tuo cogitare beneficio: unde forte legendum: paterere potius ignorare eum, quantum deberet tibi, quam usque ad mortis metum adductum cogeret sapius de periculo suo, quam, &c.* Forte inquam ita legendum; sed nihil affirmo, eoque nec muto. *Modius.*

§ 6 *Tantum ausus*] Vulgo, *tantum facinus*, et ita Terentius: 'Eho meatu, tantum facinus ne audiui quidem.'

Verum ego, ut alias dixi, nihil temere contra membranas recipiendum censeo, sine quo alioqui stare posset oratio. *Modius.* Mss. omittunt vocem *facinus*, quod plerique omnes antiqui codices addunt, et fieri potest, ut ex glossemate irrepserit. *Raderus.*

§ 7 *Parmenionem*] Arrianus iii. 5. 21. scribit, propter eum metum maxime interfectum mox fuisse Parmenionem. *Freinsh.*

§ 8 *Beneficia odium*] Quod fit præsertim in magnis beneficiis, et quæ gravant capientem. Tacit. iv. 18. 3. 'Beneficia eo usque læta sunt, dum videantur exsolvi posse: ubi multum antevenire, pro gratia odium redditur.' Lipsius ad ista Senecæ de Benef. ii. 24. 1. 'Tutius est quosdam offendere, quam demeruisse: argumentum nihil debentium odio querunt.' Interdum etiam 'gravis est ipsa beneficiorum potentia,' ut ait Florus iv. 2. 92. Evenit ergo quandoque, 'ut quosdam habeamus infestissimos, non post beneficia tantum, sed propter beneficia.' Seneca de Benef. iii. 1. 1. Hoc sensu Senec. Tragedus Medea vs. 504. 'Ingrata vita est, cuius acceptæ pudet.' Et Cædip. vs. 701. 'quisquis in culpa fuit Dimissus odit.' Quæ verba huc non absurde trahas, licet illic alio sensu posita. Vide et 19. Epist. Senecæ in fine. *Freinsh. Quædam beneficia*] Quibus probrosum et infame est indignuisse. Simili modo Tacit. Ann. iv. 18. 'Beneficia eo usque læta sunt, dum videntur exsolvi posse, ubi multum antevenire, pro gratia odium redditur.' *Cellar.*

Scito tibi] Sic de conjectura scripti: cum in libris omnibus invenissem: *scio tibi*, quod minus placebat. *Modius.* *Scio*] Legendum, *scito*, nam hic *scio* locum habere non potest, ut in superioribus. Raderi editio habet *scias* in contextu, *scio* in margine, quæ est lectio Mss. *Clericus, Judic. x. 7.* Recte Clericus hoc loco legendum esse con-

tendit *scito*, pro *scio*. Nam paullo post rursus regem Craterus appellat, vel potius allocutionem continuat: 'latus,' inquit, 'a domesticis hostibus muni.' Nec ignota cuiquam esse potest illa loquendi ratio per *scito*, quod ter in eadem epistola usurpare placuit Ciceroni Ep. v. 7. *Heumann. Parerg. Crit.* p. 178.

§ 9 *Hostibus*] Illud *hostibus* futilis glossa est librarii, qui *domesticos* non omnes hic censeri putabat; recte quidem, si acumen in repetitione ex superiori eadem voce petendum animadvertere potuisset. *C. Barthius, Adversar. xxvii. 15.*

Nihil metuo ab externo] Non video, cur ipse hic de suo metu nominatim agere debuerit. Quid enim? si aliud iudicium fuisset aliorum? Suspicio itaque, sententiam protulisse generatim: *nihil metus ab externo*, pro nulus metus est ab externo, externum non metuimus. *Scheffer.*

§ 10 *Suppressurus*] Rectissima praesumptio, quamquam (ut sunt res hominum) non ubique certa. Reperitur enim, qui nullo malo consilio pressit, sed ut diligentius rem exploraret, quod de Marcello scribit Procopius lib. iiii. Gotthic. in conjuratione contra Justinianum. Sed ibi omnia cum fide prudenter acta simile nihil habent cum Philotæ negotio, ejus summa defensio est, se non credidisse tam levi auctori. Cur enim ab ipsius incredulitate cum summa negligentia conjuncta (ut jam abfuisse dolum largiamur) incolumitas regis pendeat? Certe legi Juliae olim æquum visum est, in adulterio uxoris dissimulato 'puniendum esse maritum, cum excusare ignorantiam suam non potest, vel adumbrare patientiam prætextu incredulitatis,' ut est in lib. xxix. de Adult. Hoc in privato crimine, si cum Majestate compares, ejus incolunitati totius reip. salus innititur. Nullo igitur modo excusandus est Philotas, aut

pro insorte habendus. Jurisconsultorum aliqui nulla distinctione omnes, qui insidias in principem retineant, eadem poena afficiendos putant, qua sceleris complices: 'quando maleficio committitur in personam, cujus potestati debet esse subiectus' ille, qui rescivit de facinore. Bartol. in l. Utrum ad L. Pompei. Cujus animam licet Baldus in l. xxxi. Depos. ea causa in inferno torqueri autumet; certum tamen est, vix esse, ut cui tali in casu penitus ignosci debeat. Sane pro diversitate circumstantiarum alii atque alii gravius puniendi sunt. Merito igitur jure Imp. in l. Quisquis § penult. c. ad L. Jul. Maj. eandem poenam interminati sunt consiliis; ut vicissim indicibus impunitatem et præmia. Inter Cæsaris interfectores etiam consilii proscripti sunt, ut scimus ex Dione xlv. 8. 9. et Appiano, itemque Suetonio Ner. cap. 3. *Freinsk.*

Auctor aut particeps] Immo ut Plutarchus testatur *ὁψάτωρ* fuit ἀνδρὶ μέγιστος ἀρχὴς ἀπέδωκεν, instrumentum a majore principe (Parmenione sc.) motum. Loccen.

§ 11 *Nuntiasset*] Sola interpunctione lucem reddimus loco parum alias intellecto. Comparisonem enim odiosam instituit inter quemvis ex vulgo, et Philotam ea nobilitate, ea apud regem gratia, tot præmiis auctum, tot honoribus, ut appareat gravissimum esse delictum, quod tam multiplici nexu regi devinctus, quæ ad caput illius pertinebant, texisset: cum alii omnes, quamquam longe minori vinculo adstricti, pro nefario scelere id habituri fuissent. *Ne Cebalini quidem exemplo*, (sic enim cum Mss. legendum) motum fuisse Parmenionis filium; nam hæc ita cohærent: *fuisse cursurum? Ne Ceb. quidem ex. qui ex fr. comp. i. nuntiasset, Parm. fil. Pr. equ. o. a. regis arbitrum? simulasse etiam, &c.* Confer. Tacit. i. 42. 5. *Freinsk.*

§ 12 *Conscientiam suam exonerare*] Quæ taceri nefas esset, indicare. Repetitur hujusdem libri cap. 10. n. 9. eodem sensu verbum *exonerare*. Cellar.

§ 13 *At enim non credidisset*] Im-pressi; *at enim si non credidisset Italia deferentibus pueris, cur igitur, &c.* in-epse, perperam. Modius.

§ 14 *Magnum animum habere*] Intellige, *debere*, ut in altero mox membro subiicitur: *cum de salute regis timeretur, credulos esse debere*, quod omisit in priore, ne cogeretur eandem vocem in una periodo iterare. Raderus. Nervosior simplex verborum sensus, neque enim interpolata vox *debere* requiritur, nisi ad debilitandum sententiæ acumen, quod aurito probabitur facile. Snak.

Credulos esse debere] Tullius etiam scorto credit de conjuratione Catilinae, additque Orat. III. in Catil. 'Ego non arbitrabar in tantis reipublicæ periculis mihi esse nimiam diligentiam pertimescendam.' Claudius Imperator hic præceps erat: 'Nulla adeo suspicio, nullus auctor tam levis exstitit, a quo non mediocri scrupulo injecto ad cavendum ulciscendumque compelleretur;' ut refert Suetonius. Loccen.

§ 16 *Invitatus*] Ne quidquam de mutato regis animo suspicaretur. Domitianus Actorem summarum, pridie quam in crucem ageret, sibi familiariter in toro assidere jussit, partibus etiam enim de cœna dignatus, securumque et hilarem dimisit. Eadem benevolentia signa erga Aretinum Clementem indemnatum exhibuit. Sueton. cap. 11. ut et Mithridates tetrarchas Galatiæ uno convivio omnes trucidavit, præter tres qui effugerunt, ut est apud Appianum in Mithridaticis. Absalomus, sanctissimi regis degener et impius filius, per speciem convivii Ammonem fratrem interemit. In plura passim hoc genus exempla dissimulatæ crudelitatis

et simulatæ amicitia apud scriptores incidet. Raderus. Sic Ochus 'septum altis parietibus locum cinere complevit, suppositoque tigno prominente, benigne cibo et potione exceptos in eo collocabat; e quo somno sopiti in illam insidiosam congeriem decidebant.' Val. Max. IX. 2. 6. ext. ubi obiter moneo, deceptum nominis similitudine Dario Hystaspis et septem Persis adscripsisse, quæ ad secundum Darium pertinebant. Hoc enim clarissimum est: nam neque ille Darius, qui Magos sustulit, Ochus antea vocatus est, neque etiam conjuratos ita peremisse legitur. Freinsh.

Ultimas ipsi epulas] Totus locus contaminatissime ita vulgo legitur: *Invitatus est etiam Philotes ad ultimas ipsius epulas: et non canere modo, sed etiam familiariter alloqui cum eo, quem damnaverat, sustinuit.* Modius.

§ 17 *Luminibus extinctis*] Non tempus significatur, sed occultatio intrantium, hoc est, sine consuetis luminibus, quæ noctu præferri solebant, coivere, ne observarentur. Cellar.

§ 18 *Dispositi equites*] Nescio, an membranas sequi semper verius sit, vulgata sane scriptura, quæ est: *jam ad omnes aditus dispositi milites, equites itinera, &c.* mihi displicere non potest. Modius.

§ 19 *Singulos deni*] Eleganter *deni*; aliud est decem, aliud deni. Decem non plures umquam significat; deni possunt esse viginti, triginta, centum, mille, et amplius in decem divisi. Hic pro centum vox sonatur. Decem erant satellites quasi duces, quibus singulis deni armigeri additi sunt, qui efficiunt centum. Ita boni scriptores semper et locuti sunt et loquuntur. Poëtæ tamen suo more voce nonnumquam abutuntur, ut denos, vel senos, vel id genus vocabula, pro decem aut sex usurpent. Raderus. *Singulos deni*] Primo electi fuerant decem, quibus maxime fideba-

tur, ii deinde jubebantur singuli de-
nos alios ex amicis nôtisque suis ad-
sciscere. Hoc et alibi factum, fie-
tumve. Nam et Xenophon in Cyro-
pæd. pag. 23. A. et Livius x. 38. 12.
Suetonius Othone cap. 5. et alii simi-
lia exempla habent, quod satis scio.
Est is 'mos militaris, quo vir virum
legit,' de quo Tacit. H. i. 18. 2. Liv.
ix. 39. 6. Cic. pro Milone cap. 21.
Freinsk.

§ 20 *Aditum moliebatur*] Magno co-
natu movebat, vi aperiebat. *Cellar.*

§ 22 *Inimicorum meorum*] Lege: vi-
cit, inquit, bonitatem tuam, rex, inimi-
corum meorum acerbitas, nec plura elo-
cutum capite velato in regiam adducunt.
Editi libri habebant: vicit, inquit,
bonitatem tuam, rex, inimicorum acerbi-
tas: nec plura locutum capite velato in
regiam adducunt. Modius.

Vicit, inquit, bonitatem tuam, rex, in-
imicorum acerbitas] Ita Florus iv. 1.
2. 'clementiam Cæsaris vicit invidi-
a.' Quod et de suis inimicis me-
tuens Demosthenes Ep. 2. scribit:
Μὴ κορυφαίαν τῆς τοῦτον ἔχθρας τῆς
παρ' ἡμῶν χάριτος μοι γινώσθαι. Ne
committatis, ut illorum odia plus va-
leant, quam vestra benevolentia. Loc-
cen.

Capite velato] Non ex more quo-
dam, sed ne agnitus, nondum com-
perta causa cur comprehensus esset,
vulgi ceterorumque consternationem
concitaret; vel etiam injuriam suam
querens, quod fecit apud Liv. xxiii.
10. 7. Decius Maginus; et alius apud
Tacit. Annal. v. Ad prius spectant
exempla Læti Præf. Prætorio, apud
Capitolin. Pertin. cap. 11. Antonii,
apud Plut. cap. 15. Scipionis, apud
eundem Apophth. Rom. cap. 23. et
nebulonis ejusdem apud Diodor. in
fin. Excerpt. Vales. Æschinis apud
Plutarch. in Vitis x. Oratorum 8. 5.
et nescio cujus apud Apulei. in Edit.
Beroaldi pag. 358. f. diversas causas
habuerunt. Inter sacra caput velari
consequere liquet ex Nostro iv. 13. 16.

et Torrentio in Sueton. Vitell. 2. 13.
Freinsk.

§ 23 *Sex millia*] Quid ita? sex mil-
lia tantum habuit sub signis Alexan-
der, cum paullo ante vi. 6. 35. plures
sex millibus in supplementum Zollo
duce acceperit? Codices nonnulli,
quod deterius est, tantum quinque
millia numerant, et quidem Mas. sed
nullum, ut reor, mendum in numero,
nullus error in scriptura, si recte at-
tendas. Nam quamvis præceperit
rex, ut omnes armati convenirent,
intelligendi sunt tamen Macedones
potissimum, quorum judicio stabant
rei, lege enim Macedonica judicati
sunt, non aliorum Græcorum, nec
peregrinorum militum, aut mercede
conductorum. Interfuisse tamen alii,
præsertim ex ducibus, non Macedo-
nes, ut infra vi. 9. 35. ipse Philotas
testatur. Rex ipse Macedones judi-
caturos affirmat infra vi. 9. 34. eoque
rogat Philotam, qua lingua uti velit
in dicenda causa. *Raderus.*

§ 25 *De capitalibus*] Capital profec-
to fecerunt hi, qui principes hunc lo-
cum ita interpolarent: *De capitalibus*
rebus reges vetusto Macedonum modo
inquirebant. Exercitus in parte erat
vulgi, &c. nam quæ hæc est, pro
Deum atque hominum fidem! non
dico jam audacia, sed temeritas?
Itane vero agitis, impudentissimi ne-
bulones? atqui ut de veterum libro-
rum consensu taceam, aliud sane res
ipsa clamat. Denique si reges in-
quirebant de rebus capitalibus, quo-
modo addit Curtius, nihil potestas
regum valebat, nisi prius auctoritas va-
luisse? Aut quomodo erit exercitus
in parte vulgi, ubi vulgus nullum est
nisi militare? quod vos si intelligi
dicitis, scire lubet, quid illud exerci-
tus sibi velit: sed nec dicitis, et si
diceretis maxime, et verissimum alio-
qui esset, audiendos censerem, adeo
nihil umquam tantillum bonæ rei a
vobis proficiscitur. Modius. Modius
hunc locum sic restituit: *D. c. rebus*

vetusto *M. m. inquirebat exercitus*: et hoc confirmat Diodorus: *Ἦν κλεινὴν τούτων τοῖς Μακεδόσι ἐνέργειαν*. Rex Macedonum iudicio cognitionem permisit. Porro: in pace erat v. n. p. r. v. n. p. v. a. Postrema verba sic lego: nisi ipse (scilicet vulgi) valuisset auctoritas. Loccen.

In pace erat vulgi] Apud Macedones rex ipse populum, seu exercitum, foris, plebem domi consulere debebat, in cujus pace, auctoritate, potestate reus erat, donec inberet reum vivere vel mori. *Raderus*. Mirum horum verborum interpretamentum *Raderi*. Ego sic capiebam, quasi dixisset, *Id in pace erat vulgi*: quam tamen voculam pro more suo omisit. *Id*, ea res, nimirum ut iudicaret in capitali causa: in pace dixit, hoc est, tempore pacis, vulgi id erat. Exemplum ejus moris apud Probum *Eumene*: 'Hic, qui deseruerant, exercitu suffragium ferente, capitis absentes damnantur, in his *Eumenes*.' Idem et *Diodor. xviii. 37.* narrat. Vide insignem locum *Polybii v. 27.* ubi de *Leontio. Freinsh.* *Id*, sive ea res, videlicet iudicare in causa capitali, pacis temporibus erat penes populum. *Cellar.*

Nisi prius] Bona hæc lectio et vera, quam nuper explicavimus in *Indice Floriano*, vocab. *Auctoritas*; ubi *Florus* plebem auctoritate *Menenii* revocatam scripsit; hoc est, persuasionem viri gravis et prudentis reductam. Sic apud *Cicer. Offic. iiii. 27.* de *Regulo*, qui captivos negabat reddi debere: 'Cujus cum valuisset auctoritas:' hoc est, cum persuasisset patribus ita faciendum. Hujus igitur loci sensus hic est: Rex pro potestate necem reo inferre non poterat, nisi prius populo approbasset sententiam. Sic apud *Sulpic. Sever. Hist. Sacr. lib. ii.* hæc opponuntur: 'potestate regis usuri, ubi auctoritate sua parum valuissent.' Politici, qui hoc loco utuntur, ut regi persua-

deant, eum auctoritati parandæ, tamquam munimento potentia, incumbere debere, mentem hujus scriptoris non sunt assequuti. Multo minus *Serius*, qui ad *Ann. mclx. ex* 'Apostolicæ sedis auctoritate' probare vult potestatem. *Freinsh.* Macedonum reges non habebant potestatem damnandi aut absolvendi capitali crimine, nisi auctoritas et approbatio populi vel militum accessisset. *Cellar.*

§ 26 *Patrasset*] Rectius hoc, si milites spectas; patratum enim nescio quod magnum scelus a *Dymno* suspicabantur. Sin rem intueris, melius tum erit, si cum membranis *parasset* legas; parati enim, non patrati facinoris pœnas dederat *Dymnus. Modius.*

CAP. IX. § 1 *Rei*] Sic esse legendum non dubitabis, cum variarum libellum introspexeris. Ego libens etiam præcedens vocabulum mutem, *haud parvæ rei. Freinsh.*

§ 2 *In terram*] Nihil hac pertinent oratoriæ moræ, priusquam incipiant loqui. Sed gestus hic ex interiori affectu nascitur, ut supra ad v. 5. 23. notatum est. Quo pertinent exempla *Virgiliana* a *Radero* adducta *Æn. i. 565.* 'Tum breviter Dido vultum demissa profatur.' Et *Æn. iiii. 320.* 'Dejecit vultum, et demissa voce locuta est.' *Freinsh.*

Hominum scelere] Ita opponuntur *Dii* hominibus: de cetero libri impressi habebant, *paucorum hominum scelere. Modius.*

Vestri] Excerpta *Var. Lect. Bongars.* notant in *Mss.* esse *vestri*; adscriptumque est nomen *Gellius*: opinor *Virum* illum *Clarissimum* id adnotasse, quod pro vera haberet eam lectionem, *conspetus vestri*, pro *consp. vester*; et ex *A. Gellio* defendere statueret, in cuius *Noct. Attic. xx. 6.* ejus generis exempla reperiuntur. Atque sic etiam locum hunc scripsit *C. Barth. Advers. xxviii. 6.* apud quem bonos scriptoris hujus *codd. fu-*

isse novimus. Item Rubenius Elector. i. 38. ut putem genuinam esse lectionem, præ illa editionum, *vester*. Ita supra iv. 12. 9. dicere maluit 'originem sui' quam 'originem suam.' Plinius Epist. ix. 19. 7. 'Memoria nostri durabit, si vita meruimus.' *Freinskh.*

Quoniam spiritus, immo unus vita mea fructus est] Hæc verba merito doctis suspecta sunt: nam nulla ratione id quod minus dictu sequitur, præcedente eo, quod majus, cum particulae immo natura prorsus clare repugnet. Lego: *Quoniam speratus, immo unus, &c.* Sententia apta. Primum spes suas, deinde omnem vitæ fructum homo ambitiosus militibus oggerit. Notandum vero hac quoque occasione *spiritus* aliquando latius vitæ cursum designare. Avienus ora maritima, 'regionis ejus, quam vetustis paginis Æquam per omnem spiritus nostri diem, secretiore lectione acceperam.' *Barthius. Advers. xxviii. 6.*

Spiritus] Supposititium est, liberterque verbum vicarium ei dem, *supremus*. Ruben. d. l. At *Barthius speratus* legit: ego illud longe præferam, qui sciam eo ordine sæpe consurgere orationem. *Freinskh.* Suspecta vox *spiritus*. *Barth. Adversar. xxviii. 6.* legit *speratus*. Rubenius, quem *Tellierius* sequutus est, *supremus*. *Freinskhemius* in Rubenii magis, quam *Barthii* sententiam inclinat. *Cellar.* Forte legendum, *præcipuus, immo unicus*. *Heinsius.*

[§ 4 *Autem*] Malo enim. *Bongarsius.*

[§ 5 *Ejusdem amentia*] *Ejus amentia comites* vulgo; quod qui probabit, illum ego jam non amentis comitem, sed ipsam esse amentiam audacter pronuntiabo. *Modius.*

[§ 7 *Particeps destinabatur*] Editi: nullius eorum indicio *Philotas in particeps sceleris destinabatur*; sed quid illis facias, qui nullius boni consilii

participes sunt? *Modius.* Quod vulgo est, *in particeps sceleris*, ferri possit, si inter emendes. *Acidalius. Particeps*] Ita in Codice Constantiensi exaratum est, et *Modius* legit. vulgo, *in particeps*: scriptum cum *Acidalius* reor, inter *participes*. *Raderus.* Sic mox vi. 9. 5. 'inter conjuratos.' *Mss.* lectio est *inparticeps*, unde fieri quidem posset, *in parte cepti scel.* sed non placet. *Freinskh. Destinabatur*] Designabatur ut socius sceleris. Vide supra iv. 8. 6. *Cellar.*

[Itaque indignatione] Ordo turbation, quia sensum facit valde ambiguum et obscurum. Est autem talis: Itaque vox indicum, pressa indignatione, excepta est silentio, id est, quia indices per indignationem non nominaverant *Philotam*, ideo tacuit exercitus, nec signum de se gravius alicujus commotionis edidit. Ideo rex, ut acueret eum 'in *Philotam*, subjicit quæ sequuntur. *Scheffer.*

[*Pressa*] *Mss. expressa.* ix. 3. 'Ne sic quidem ulli militum vox exprimi potuit.' *Ibid.* 'voces necessitate expressas.' Nos ad *Paterculum. Heinsius.*

[§ 8 *Ad ipsum*] *Planius*, et nisi valde fallor, verius, *ad ipsum*, quam *id ipsum*, et firmante postea uno *Mss.* recipiendum putavi. *Freinskh.*

[§ 9 *Incertam rem*] Locus oppido obscurus, et qui fortasse, ut in omnibus membranis etiam scribitur, ita legendus sit: *Incertam rem deferens tormenta non timuit Cebalinus. Ne momentum quidem, &c.* Vide tamen *Glareanum*, qui dum negativam delendam censet, et sic lucem de tenebricoso suo lumine *Curtio* accendere nititur, etiam majores ei tenebras offundit. *Modius.* Quis ille, qui rem deferens incertam tormenta non timuisse dicitur? Addi nomen debuerat: nec potest vero capi de *Philota*: quod cum putaret *Glareanus*, intricavit se magis et locum quam expedit. Etiam *Modius* hæret, cui

obscrum oppido locum esse penitus assentior; illud quoque fere, ut in membranis scribitur, ita legendum. Earum ista scriptura : *Incertam rem deferens tormenta non timuit Cebalinus. Ne momentum quidem, &c.* Ita quidem hercle distinguendum potius. Nam deferbat a fratre audita Cebalinus. At idem etiamne ad Alexandrum irruit ipse commodum lavantem? Id vero falsum. Non enim hic ipsi regi, sed Metroni cuidam indicium deferbat, qui recta protinus Alexandro. Hujus omissum nomen inserendum rursus, et omnia sunt plana. Perit illud affinitate literarum, quæ excipiebant. Ita vero scribe nunc et interpunge : *Incertam rem deferens tormenta non timuit Cebalinus. Metron ne momentum quidem temporis distulit exonerare se, ut (fortasse quin melius) eo, ubi lavabar irrumperet : ne dubites, audi et recognosce superiora, quæ probant non modo, sed flagitant, sed exposcunt : 'Cœperat Cebalino esse (Philotas) suspectus, itaque non ultra interpellandum ratus, nobili juveni (Metroni erat nomen) super armamentarium posito, quod scelus pararetur indicat. Ille Cebalino in armamentario abscondito protinus regi corpus forte curanti, quid index detulisset, ostendit.'* Satin clare, satin ordine ista Curtius? ille quidem plene omnia hæc et plane. Nam Arrianus breviter, nec adeo diserte. Diodorus paullo disertius ac prolixius, idem mutilè tamen sæpe, neque hic nomen exprimit ejus, qui iudicii Cebalini index. Unum fuisse ex regis pueris ait, sed bene, quod ex Curtio nobis et hoc et alia constant, ne foris quæramus, cujus abunde est copia domi. *Acidalius.* Torsit hic locum et Glareanum, et Modium, propter nomen Metronis omissum, quod reposuit Acidalius. *Raderus.*

Tormenta non timuit] Imo timuit, et propterea conjurationem patefecit,

quam si suppressisset, merito etiam timuisset, ne suspectus fieret, ut Philotas factus est. Proinde vere Glareanus negantem particulam inducendam putavit, et est comparatio inter Cebalinum, Metronem, et Philotan. Cebalinus quamvis adhuc incertam rem deferret, tamen timuit tormenta, si non deferret. Metron etiam timuit, et statim irruit ad me, quamvis importunus, ubi lavabar. Solus Philotas nihil timuit, nihil credidit. En opposita sunt *timuit*, et *nihil timuit*. Quod si dicas retinendam voculam, *non*, esseque hunc intellectum : Cebalinus non timuit tormenta, quamvis rem adhuc incertam, ut de qua certo nondum constaret, deferret, et calumniator deferri posset, quod innocentes per invidiam traduceret, et suspectos faceret : Metron etiam non timuit, quamvis invocatus penetraret ad balneum Alexandri : sed quæ sequuntur de Philota non habebunt locum : *solus Philotas nil timuit* : tollenda ergo sine controversia vox *non*. Raderus. *Non timuit*] Cave negationem tollas, ni sententiam deteriore velis reddere. Cebalinus rem detulit, etiam cum periculo tormentorum, per quæ inquiri poterat, si quid in ejus delatione suspectum fuisset : quod evincunt etiam illæ voces, *incertam rem deferens*. Nisi enim statim patuissent insidiæ, torqueri potuisset, ut cujus ope, consilio, quibus indicis tantam rem detulisset, cognosceretur. *Freinshemius.*

Metron] Certissimam Acidalii correctionem sequuti sic edidimus, quod et Raderus jam fecerat. Omnia urgent et postulant ita legi ; etiam illud, *Philotas solus nihil timuit* ; quod *solus* valde tepidum foret, si unum tantum nominasset, qui timuerit. Sed robustissimum hoc, quod dicitur irrupisse quidam ad regem, ubi lavabatur, quod non Cebalino, sed Metroni convenire, ex ipso Curtio satia

perspicue constat. *Freinsh.*

§ 10 *Solus*] Invidiose hoc et acerbè, Cato apud Sallust. Catil. 52. 10. in Cæsarem: 'Sin in tanto omnium metu solus non timet, eo magis refert, nec mihi nec vobis timere.' *Freinsh.*

Regis si periculo] A membranis hæc sunt: vulgo legitur, *iste regis periculo cum moneretur, vultum non mutaret?* aliqua quidem sententia, sed non optima; et nescio quid factum sit, ut sequentia omnia usque ad illud *facinus* ab eisdem membranis absint, unica pro ipsis voce *occultum* supposita, hoc modo: *Iste regis si periculo commoveretur, vultum non mutaret? occultum facinus et avida spes regni, &c.* Nescio, inquam, nescio, quid hic factum sit; tantum suspicor latere aliquid, quod in hoc tempore non capio. *Modius.* *Iste*] Veram puto lectionem, quam et libri præferunt, *Iste si regis periculo commoveretur, &c.* Longe certe deterior illa, *Iste regis periculo cum moneretur.* Hoc enim vult efficere: Philotæ non esse curæ salutem regis, atque id deinde trahit in crimen conjurationis. *Freinshemius.*

§ 11 *Avida spes regni*] Videtur Curtius ante oculos habuisse istud Sallustii: 'Natura mortalium avida imperii, et præceps ad explendam animi libidinem,' quæ et multos præcipitavit. *Loccen.*

Capit, spirat] Editi, *sperat*; sed sic Apuleius: 'Jam jam sursum respicit, et Deam spirat mulier.' Et Silius meus, 'Et fratrem spirat in armis.' *Modius.* *Spirat*] Hoc malui, quod calidius est, et *avida* illi *spei* magis congruit: lentius erat illud vulgatorum, *sperat*. *Freinsh.* Vulgo, *sperat*; *Freinshemio* debemus calidiorem vocem, *spirat*, præ lentiore vulgata. *Cellar.* Et cur non *Modio*? *Snak.*

§ 12 *Orbitas*] Nam illa contempta, et injuriæ obnoxia, tamquam nullo

vindicæ; ut contra 'liberi subsidia' sunt 'dominationi,' ut vocantur Tacito i. 3. 1. Quem ad locum elegantissimi ingenii virum C. Forsterum vide. In eam sententiam Euripides *τίρποναι ναῖδες ἔρπον δέμασι*, id est, vertente Lipalo, *munimen aula regii sunt liberi*. Suetonius de Galba 17. 1. 'Despectui esse non tam senectam suam, quam orbitatem ratus, Pisonem, &c. filiumque appellans produxit in castra.' Et de eodem Tacit. Hist. i. 16. 5. Hac de causa Nerva, qui propter senectutem minime 'honorabatur, sed contemptus erat, in Capitolium conscendit, ibique magna voce; Quod felix, &c. Trajanum adopto,' Xiphilin. ex Dione. *Freinsh.*

Quod sine liberis sum] An non hæc explicatio uncula vocis *orbitas*? *Freinshemius.*

In vobis] Sic Clearchus ad suos milites: 'Vos ego mihi patriam, vos amicos, vos socios duco; vobiscum ubicumque fuero, honoratum me fore existimo.' Xenophon *Ἀναβάτ.* lib. i. *Freinsh.*

Vobis salvis orbis esse non possum] Similiter Cicero ad Quintum fratrem Ep. i. 3. extr. 'Fillam meam, et tuam, Ciceronemque nostrum, quid ego, mi frater, tibi commendem? quin illud mæreo, quod tibi non minorem dolorem illorum orbitas adfert, quam mihi, sed te incolumi orbi non erunt.' Ceterum *orbis* hic singulariter sonat, non qui liberos amicit, sed qui nullos genuit. *Cellar.*

§ 17 *Consobrinus*] Consobrini dicuntur, qui ex duabus sororibus geniti sunt, adeoque Amyntas ex sorore Olympiadis natus est, materque Amyntæ matertera Alexandri fuit, et Alexander, rex Epiri, avunculus. Soror autem Olympiadis apud Justinum vii. 6. fuit Troas, quam Arisba, rex Molossorum duxerat: ita Amyntas Arisbæ regis et Troadis filius, consobrinus Alexandri fuit. Vocat eum-

dem consobrinum diserte etiam Justinus I. XII. 'Tunc,' inquit, 'Parmenion, et Philotas, tunc Amyntas consobrinus, tunc noverca fratresque interfecti, tunc Attalus, Eurlochus, Pausanias, alique Macedoniæ principes extincti occurrebant.' *Raderus*. *Consobrinus*] Amyntas Perdicæ Maced. regis F. fuit sub tutela Philippi patrui. Filia nuptiis ab eo honoratus, Alexandro successoris vitæ insidias parat, cæde ejus regnum ad se retracturus: quibus detectis et pœnas scelerati conatus luit, et in amicum Philotam, Parmenionis F. occultum Regis odium concitat. Polyænus VIII. 59. Justinus. Orosius III. 14. Curtius pro sororio 'consobrinum' Alexandri vocat, corruptis haud dubie exemplaribus. Reinecc. in regno Macedonico. Quod de 'consobrinus' apud Curt. dicit, idem et apud Justin. XII. 6. 14. et Oros. III. 18. exstat. Ergo nullum in scriptura mendum est; sed *consobrinus* pro patruelis ponitur; quod a plerisque, et Trebatio, factum testatur Paulus in l. x. de Gradibus: quomodo et Entrop. l. vi. M. Lucillum Lucii 'consobrinum' vocat. Fallitur ergo et *Raderus*, qui inde argumentatur Amyntam Olympiadis sorore, et Ariabæ rege Molossorum genitum. Nam Perdicæ filium diserte facit Arrianus apud Photium, Polyænus, et ipse Curt. VI. 10. 24. Non autem est Amyntas, qui Dario militavit, nam ille apud Memphim occisus est; alterum Alexander sustulit, ut ex Justino constat. Ille Antiochi filius fuit, Arrian. I. 6. 6. hic Perdicæ. An autem idem sit, qui cum Parmenione et Attalo in Asiam a Philippo præmittitur, apud Justin. IX. 5. 8. et Orosium III. 14. dubitari potest. *Freinsh.*

Attalo] Hujus Attali sororem Philippus pater, expulsa cum filio Olympiade, in matrimonium accepit. Plutarch. cap. 16. non sororem Attali, sed sororis filiam Cleopatram ductam

ait, ita ut Attalus Cleopatram avunculus fuerit. Odium autem Alexandri in Attalum inde exarsit, uti tradit Plutarchus: In nuptiis Cleopatram, quam Olympiadi superinduxit, Attalus, seu frater, seu patruus, seu avunculus sponsæ, in epulo nuptiali cum vino incaluisse, hortatus est Macedones, ut justum a Diis ex Philippo et Cleopatra regni exposcerent hæredem et successorem: quo dicto non immerito inflammatus Alexander, 'Quid,' inquit, 'scelus, nos tibi spurii videmur?' simulque cum dicto craterem, Lapitharum ritu, in os Attali jaculatus est. Qua re incensus ipse Philippus, filium stricto ferro insecutus est, sed felici per iram et vinum casu, pede offensus prolapsus, Alexandro spatium dedit se subducendi, qui interim in patrem jocus, 'Hic,' inquit, 'Macedones parabat ex Europa in Asiam transmittere, qui electo in lectum sine lapsu transire non potuit.' Indequæ cum matre patria excessit, et Olympiadem in Epiro collocavit, ille in Illyricum se contulit, ægre inde a patre etiam vocante reductus. Idem Athenæus XIII. 1. Attalus interim cum Parmenione et Amynta in Asiam adversus Persas missus, occiso Philippo, res novas moliri cœpit, et regno tendere insidias, quod non ignorabat Alexander, qui illum submisso cum armatorum manu (immo dolo, non vi, cæsus est Attalus) Hecatzæo in Asia sustulit. Quod describit Diodorus XVII. 5. Idem Attalus, impravissimum monstrum, Pausania juvene ludibrio convivarum objecto, occasionem præbuit Philippi regis occidendi, qui cum vindicare injurias Pausaniæ de Attala sæpius questi negligeret, pro reo ipse reus pœnas morte luit, ut Justinus IX. 7. 5. prolixè denarrat. *Raderus*. Quod de Attali cum Philippo conjunctione varie traditur, alii Cleopatram fratrem, alii patruum, avunculam alii faciunt; id totum accidit ex corruptis

vocabulorum, quibus cognationum adfinitatumque gradus exprimimus. Cum enim a diversis auctoribus Cleopatram vocetur ἀδελφός, ἀδελφίδους, θείος, diapiendum est, quo gradu proprie fuerit. Tradit Athenæus lib. XIII. post pr. Cleopatram Attali fuisse ἀδελφίδην, quod reddiderunt neptem ex fratre, potuissent et ex sorore; (si Latini sic loquerentur;) nam utrumque significat. Sed mirum hoc, quod Cleopatra sit Attali ἀδελφίδῃ, et idem Attalus eidem ἀδελφίδους, ut vocatur a Diod. XVI. 94. et Gemisto. An igitur exemplum est lib. XIV. de Grad. Cognat. an et ἀδελφίδους patrum significare potest? an errat Diodor. an vitium est in scriptura, et ἀδελφόν dicere voluit, ut mox XVII. 2.? Hoc certe magis est, ut videatur. Scimus enim ἀδελφοῦ, ut et fratris vocabulum, late protendi. Sic Salvatoris nostri fratres legimus, cum ipse nec consanguineum ullum haberet, nec uterinum. Sed ἀδελφόν etiam de nepote ex fratre aut sorore dici memini: sic utique apud Gregoram III. 5. Theodora Theodori Imp. filia dicitur Asanis Bulg. regis ἀδελφῇ, soror, non ἀδελφίδῃ, neptis ex sorore, ut quidem erat. Contra autem et ἀδελφόν de fratre patruelis dici animadverti, quomodo Plutarcho Alex. cap. 2. Arymbas est ἀδελφός Ὀλυμπίδος, qui haud dubie ejusdem 'patruelis' fuit, si Justino VII. 6. 10. credimus: sic infra Amyntas regis 'frater' dicitur VI. 10. 24. Cicero Philipp. II. 38. 'filiam ejus, sororem tuam,' quæ erat patrui filia. Adde Vellei. II. 8. 2. Pighium Annal. Rom. DCLXXVIII. ubi de Lentulo Sura, Ciceron. Ep. Famil. V. 1. V. 2. V. 3. Eo sensu Augustin. Epist. 170. ad Severinum: 'Secundum carnem fratres sumus.' Et apud Justin. XVII. 13. 16. Alexandri Epirotæ 'frater' dicitur Æscides, quum patruelis esset. Θεῖος autem etiam avunculum a patruo non distinguat, tamen in gradu suo manet. Proinde defini-

mus Attalum illum non fuisse fratrem Cleopatram, non ejus fratrem, vel sororem genitum, sed potius θεῖον, sive μητράδελφον, sive πατράδελφον: hunc tamen magis, quando et Athenæi verba eo inclinare videntur. Freinsh. Hic Attalo] Attalus ille est, cujus sororem vel sororis filiam Cleopatram rex Philippus Olympiadi Alexandri matri superinduxerat, et qui Alexandrum gravissime offendit, quum ex illa successorem Philippo precaretur. Post Philippi necem in Asia per Parmenionem anblatus est. Vide Supplem. I. 7. et 10. Cellar.

Sororem in matrimonium dedit] Imo ipse Parmenio filiam, conciliante opinor filio, dedit. Quæris sponsæ nomen? Juxta tecum quæro. Plures habuit sorores Philotas, alteram Attalo, alteram Cæno nuptam. Raderus.

§ 19 Viliores mihi facerem] Id est, contemnerem, ut exponit Freinsheimus. Quamquam non bene video, quomodo hic stare possit illa expositio. Agitur hic enim de pœna, quam licet non sine causa posset sumere de talibus, noluisse tamen ait. At hoc non est contemnere tales, sed eis potius parcere, delictaque eorum dissimulando transmittere. Itaque viliores hic intelligo, demta priori auctoritate, per manifestationem criminum ejusmodi, et necessario adjiciendam pœnam. Qua si semel fuissent affecti, non poterant deinde haberi digni beneficiorum a rege in ipsos collatorum. Atque sic videtur accepisse locum hunc et scribam codicis Palatini, qui addidit, contumelia mihi facerem viliores. Schæffer. Viliores mihi facerem] Aspernarer, contemnerem. Ovid. Heroid. III. 41. 'Qua merui culpa fieri tibi vilis, Achille?' Cellar.

§ 20 Si ipsum dimisero] Mirum quid sibi quærant membranæ cum hac inscriptione: si admisit, quo me conferam? Modius. Id si ipse admisit] Pronomen a præcedenti voce repetit, ce-

tera a Mes. Editi, *si ipsum dimisero*, sensu non quidem inepto, sed qui longius abit a libris. Quem nos elicimus, Antipatri est apud Plutarch. Apophthegm. cap. 50. qui 'occisum ab Alexandro Parmenionem cum audivisset, dixit, Si Parmenion insidiatus est Alexandro, cui tandem credendum erit?' *Freinsh.*

§ 21 *Equitatus*] In prælio Issico 'Universo equitatus sociorum Philotas Parmenionis F. præerat.' Arrianus III. 2. 23. qui tamen τῶν ἑταίρων dixit, quod interpretes sociorum. Sed illud ἑταίρων amicorum reddere debuerant, ut in aliis ejusdem auctoris locis, III. 11. 27. et VII. 4. 32. jam inter has notas animadverti: idque vel ex hoc Curtii loco claresceret: *optima exercitus parti, principibus nobilissima juventutis*. Vides de Macedonibus sentire regem; ergo et apud Arrianum evidenter distinguuntur: cum enim hunc amicorum, τῶν ἑταίρων, equitatum jam in dextro cornu collocasset; statim n. 24. *socios equites, τοὺς συμμάχους*, ponit. *Freinsh.*

Unum] Addit hoc non temere diligentissimus auctor: sed quia post Philotæ necem duos deinceps rex præposuit, idem consilium sequunt, quo et Ægypti administrationem pluribus credidisse supra notavimus. Docet hoc unus, quod sciam, Arrianus III. 5. 24. 'Post hæc Alexander equitatus duos ex amicis Hephæstionem Amyntoris filium, et Clitum Dropidis præfecit, divisisque in duas partes sociorum copiis (neque enim Philotam volebat tot equitibus, qui alioqui præstantissimi totius equitatus et dignitate, et bellica virtute erant, solum præfectum esse) ad eos pervenit,' &c. Ubi iterum pro sociorum copiis, amicorum lege; et adverte simile Curtianæ observationi de eorum dignitate et præstantia elogium. Ceterum quid est illud de Philota, quem jam occisum narraverat? De eone ultra jam quæstio esse potest, quotæ

copiarum parti præponatur? Græca sic habent: 'Ὅτι οὐδὲ Φιλόταν ἀν' ἡβούλετο ἓνα τοσούτων ἱππέων, κ. τ. λ. ἐξηγεῖσθαι. Vanum est dicere, ne Philotæ quidem, dum viveret, totum eum equitatum commisisse: contrarium enim et ipse Arrianus jam affirmavit, et ad finem Philotæ sic fuisse Curtius hic, et n. 26. indicat. Hoc quoque loco de ea re non cogitare Arrian. patet; nam Philotæ morte exposita, tum demum de successoribus ejus, et divisa in duos potestate loquitur. Credo scripsisse: 'Ὅτι οὐδὲ φίλων ἀν' ἡβούλετο ἓνα, κ. τ. λ. Neque enim quemquam amicorum volebat unum tot equitibus, &c. præfectum esse. Nimirum Philotæ negotio monitus volebat in unius deinceps manu tantam esse vim copiarum; ut si movere quid vellet, regi possit esse formidabilis. *Freinsh.* Mallem, unum eum præfeci. Longe profecto cordatior sic, atque validior esset oratio. *Schefsfer.*

§ 23 *Petieram*] Bongars. *petieram in periculo*, auctius, et ut opinor melius. *Freinsh.*

§ 26 *Non reum modo*] Præclari nostri nugævenduli, qui editionibus præfuerunt: *non reum quidem modo, sed etiam damnatum, immo vinctum intuebantur*. Modius.

Immo vinctum] Hoc enim aliquanto amplius est quam damnatum. Damnati enim demum vinciebantur executionis gratia, si soluti causam dixissent. Unde intelligas cur Philotas infra VI. 10. 4. dicat: 'Vincti hominis non supervacnam solum, sed etiam invisam defensionem esse, quam judicem non docere videatur, sed arguere;' quippe qui jam prædamnasset reum. Et Amyntas VII. 1. 20. 'Sine præjudicio dicimus causam, liberis corporibus.' Sæpe tamen et ex vinculis causam dicebant, præsertim in gravius criminibus; et ubi suspicio suberat, ne fugeret reus, aut per vim eximeretur. Cæsar de

Bel. Gal. i. 4. Helvetii 'moribus suis Orgentorigem ex vinculis caussam dicere coëgerunt.' Quod quamquam moribus Helvetiorum tribuat, idem tamen et apud Romanos sæpe observatum est. Sane D. Panlum, quamquam civilis Rom. esset, ex vinculis caussam dixisse, constat ex Actor. 26. 29. Item Vibium Serenum ex Tac. iv. 28. 4. et Pleminium Liv. xxix. 19. 5. item apud alias nationes, vide Xenophont. pag. 450. D. Unde pro re absurda apud Plautum Trucul. 4. 3. 62. 'Callicles, vide, quæso, homini ne facias injuriam. Reus solutus caussam dicit: testes viactos attines.' In priori versu legendum omnino est, 'vide, quæso, mihi,' pro 'vide, quæso, homini,' quod obiter moneo. Sueton. Nerone cap. 26. 3. 'Conjurati e vinculis triplicium catenarum dixere caussam.' Sic L. Cornelia cavebatur, ut occiso domino, 'de his, qui ante quæstionem habitam fugerint, si aperto testamento liberi scripti inveniantur, lege de Sicariis judicium fiat: ita ut ex vinculis caussam dicant.' Et l. ii. de Custod. reor. servus capitali crimine postulatus, si non defendatur, ex vinculis caussam dicere jubetur. Ex quibus tamen animadvertas regulariter non ita fuisse, sed ut soluti responderent. Hinc igitur illa Philotæ vincula, quod jam iudicio regis prædammatus esset: hinc et obsoletum illud amiculum, cui falso aliam caussam attribuunt. *Freinsh.*

§ 27 Qui modo] Alii habent *quo modo*, alii *qui quo modo*, quod posterius non displicet. Nisi malumus servata lectione recepta punctum interrogationalis collocare post vocabulum *caussam*, et illud *qui pro quomodo* explicare, ut cohæreat *qui caussam diceret absens*, id est, quo modo posset dicere caussam cum filio, cum sit absens, hæcque omnia ignorat. *Scheffer.*

Hectore et Nicanore] Hector Nilo Delph. et Var. Clas.

mersus interierat, iv. 8. 7. Nicanor morbo decesserat vi. 6. 18. *Cellar.*

Cum eo quem] Membranæ, *cum is, quem reliquum calamitas fecerat, absente diceret caussam;* scilicet esse et illis suas culpas. *Modius.*

§ 28 Amyntas] Si diligenter rem introspicias, satis apparebit non esse pro eodem habendum, qui infra ab initio lib. vii. caussam dicit. Est et alius Amyntas Arrhabæi filius apud Arrian. i. 4. 17. et i. 5. 7. ubi de pugna ad Granicum. *Freinsh.*

Fuisse rediturum] Illud fuisse a scio lo adjectum; nam antecedit *proditos esse, non fuisse.* *Scheff.*

§ 29 Pro spe] Alii, pro re; quidam conjungere utramque lectionem, *prosperè*: sed illa vera est. Amyntæ oratio handquaquam pro spe ipsius grata regi fuit. Omnia hic clara sunt. *Freinsh.* Pro spe] Recte formavit Freinshemius. Nam impressi habent pro re. licet Virgilius dixerit *Æn.* iv. 337. 'Pro re pauca loquar;' et Terent. 'Pro re nata fieri melius non potuit;' tamen minus concinne conjungitur pro re cum relativo *ipsius*, quam hoc, pro spe. Sic 'pro tempore,' 'pro materia,' et similia apud Latinos. Ad J. Fr. Gronovium ad Livium i. 21. *Snak.*

§ 31 Manum ejus] Alia et scriptura, et distinctio est in editis: *saxumque quod forte ante pedes jacebat, arripuit, emissurus in eum, ut plerique credere, tormentis subtrahere cupiens. Sed rex manum ejus inhibuit, dicenda prius causæ debere fieri potestatem, nec aliter judicari passurum se affirmans*, partim male, partim mediocriter, partim pessime. *Modius.* Dicendi caussam] Hoc malui: sic supra iv. 3. 22. 'sacrum repetendi.' *Freinsh.*

§ 32 Dicere jussus] Quid aliud facerem non habebam, nec videor tamen mihi male fecisse: membranæ, (vulgatos enim libros, in quibus erat, tum dicere rursus permissus Philotas; nihil moror) membranæ, inquam, hæ-

bebant *tum dicere sus Philotas*, unde quid potius scribendum conjicerem, quam quod excusum est? præsertim cum alibi in simili re dicat Curtius: 'Igitur Alexander ex custodia educitur, jussusque dicere, quamquam,' &c. *Modius*.

§ 34 *Patrio sermone*] De Macedonum lingua Athenæus III. 33. 'Atticos etiam plerosque novi, eo quod cum Macedonibus versati sint et permixti, a Macedonicis vocibus et loquendi proprietate non abhorreere.' Strabo quoque cum subjectas Macedonibus gentes enumerat, plerasque duplici sermone usas scribit, patrio nempe, et Macedonico. Quod vero Lælius de Græcia tradit, parum a vero arbitror, Macedonum et Græcorum linguas tam distinctas fuisse, quam sint hodie Latina et Germanica. Omnes scriptores, qui de Dialectis Græcæ linguæ agunt, Macedonicam inter Græcas numerant, nisi quod singulari Dialecto, ut Laconica, Bæotica, Sicula, cum reliquis uteretur. Facile tamen concesserim rudes literarum Macedones elegantem et Atticum sermonem non intellexisse, nec Atticos Macedonum, ut hodie, qui in principum palatiis versantur, ægre Helvetiorum, qui in agris dumtaxat vixerunt, nusquam umquam emigrarunt, aut peregrinati sunt, voces assequuntur, nec Helvetii palatinorum. Quemadmodum et vulgaris Græcorum hodierna non parum distat ab erudita, ut ægre se mutuo intelligant; videturque communis Græcorum ἡ κοινή. *Raderus*.

§ 36 *Patrii sermonis*] Cnjus usum diligenter retineri, ex dignitate populorum est; ut ostendit Clapmar. de Arc. Rerump. III. 22. De Latinæ linguæ observantia apud Rom. Lipsium de recta Pronunc. L. L. consulito. *Freinsh.*

Tødere] Veram pnto scripturam aliorum codd. *Ecquid videtis adeo etiam sermonis patrii Philotam tødere?*

Certe rotundior est, et omnino melior; ideo recepi. Ut prius fuerit, in variis reperies. *Freinsh.*

Solus quippe fastidit eum dicere] Libri manu scripti, *solum quippe fastidit eum dicere*, sed inutilli plane ad hanc rem sententia. *Modius*. *Eum*] Non damno *eum*, malo tamen *eo*. *Dicere* est causam agere. Nolebat scilicet agere patrio sermone. *Acidalius*. Approbante *Radero*. Possit etiam legi, *fastidit eum*, expuncto *dicere*. *Freinsh.* *Fastidit eo dicere*] Ita *Acidalius*, quem *Tellierus* sequitur. Vulgo *eum*, pro *eo*. *Freinshemius* censet legi etiam posse *fastidit eum*, expuncto *dicere*. *Cellar*.

CAP. X. § 1 *Modum verborum*] *Tacit. Ann. IV. 69. 3.* 'Quando mœsta, ubi semel prorupere, difficiliter retinentur.' *Appian*. in *Pun. de Hannone*, αὐτὸν γὰρ συμφορὰ ποιῶσι μακρολόγους, *miseriæ disertos* (loquaces) *faciunt*. *Raderus*. Sic apud *Thucyd.* III. 9. 32. *Platæenses*: 'Homini- bus in hanc conditionem reductis, ut necessarium, ita difficillimum est finem loquendi facere, quia cum fine loquendi finire vita periclitatur.' *Synesius Epist. 119.* Ὅδδεν γὰρ ἂν γένοιτο τοῦ καθόρτου ῥητορικώτερον. *Nihil enim possit eo esse, qui perperam sit, disertius*. In eamdem sententiam *Nazianzenus*: Ὅδδεν τοῦ πάσχειν εὐρηκώτερον. *Freinsh.*

§ 3 *Utrunque cognita*] Ita habent omnes scripti codices; in excusis tamen erat, *cum illi utique cognita causa*. *Modius*. Quid ita *Modius utrimque* maluerit, quam quod in excusis esse idem notat, *utique*, non mehercule expnto. Vix illud interpreters ullo pacto ut quadret: hoc rei convenientissimum omnibus modis. Nec ego jam quidquam dubito reponere, qui illud tamen dubito adhuc leviter, an non et sequentia, quæ τελευτὰ συγγραφῇ nunc disjuncta, tenore uno continuanda: *cum illi utique cognita causa tam damnare me licet quam abolere;*

non cognita vero liberari ab absente non possim, qui a. p. d. sum. Acidalius. *Utrisque]* Legerim cum Acidalio, *utique.* Possit tamen ferri etiam Modiana scriptura, *utrimque,* hoc sensu: Cum illi utrimque ex accusatione et defensione cognita, seu ab accusatoribus et defensoribus agitata caussa. *Raderus.* Alias de Alex. tradit ex Plutarcho cap. 76. Zonaras, Tomo II. eum consuevisse, dum accusator diceret, aurem altera manu obstruere, reo se illam servare professum. Cujus hic non fuit memor. *Freinsh.* *Utrisque]* Id est, ex accusatione et defensione cognita, inquit Raderus: atqui nulli tales hic accusatores. Rex ipse accusabat. Rei ceteri adeo non accusabant, ut ne nominarint quidem. Mallet igitur *utrumque.* Sed quia Mas. hoc ignorant, ideo vera lectio censenda *utique.* Scheffer.

Non cognita vero] Delirant hic membranæ, in quibus legitur: *nam si cogitavero liberari absente illo non possum, quo præsente damnatus sum.* Modius.

§ 4 *Sed quamquam victi hominis non supervacua solum, sed etiam invisæ defensio est, &c.]* Non arguta magis hæc quam vera lectio; quam tamen ita esse non potui persuadere cuidam, in aliam sententiam, non minus equidem acutam, Curtio tamen alienam, transpositione et correctione non prorsus inepta, sed omnino supervacua, torquenti. Legi ille sic volebat, et debere pertendebat: *sed quamquam victi hominis non invisæ solum, sed etiam supervacua defensio est, qui judicem non docere videtur, sed se arguere.* Nempe, siebat, qui victus causam dicit, præjudicio vinculorum se magis ipsum arguit, quam oratione judicem instruit. Atque hinc proximo libro Amyntas, vinculis solutus, eleganter: *sine præjudicio dicimus causam, liberis corporibus animisque: habitum etiam in quo te comitari solemus reddidisti.*

Acie[m] hominis vide: sed teneat ipse hoc, quamdiu volet, et amet suum solus sine rivali; nobis hebetioribus acumen placet expressæ figuræ, magis acre et penetrans, et prorsus a mucrone ingenii Curtiani. Victi hominis defensionem liquet esse supervacuum, utpote jam damnati: eadem autem cur invisæ? non enim docere videtur judicem, sed arguere. Quomodo tamen arguere? victus reus cum se defendit, judicem sane arguit et accusat, a quo injuste damnatus vult videri. Damuati excusatio judicis accusatio est. Et huic tamen sensui conveniunt, quæ in altero orationis membro: a quibus abhorret nimium quantum, imo cum quibus directo pugnat alterius, quem me deserere sentio, nova lectio et interpretatio. *Acidalius.*

Vincti hominis invisæ defensio] Galtherus, *Infirmæ hominis defensio vincti.* Male. Emendandum, *Invisæ hominis defensio vincti.* Sequentium verborum sensus postulat, *Judicem enim non docere videtur, sed arguere;* idque ideo, quia victus jam videtur prædamnatus. Consule Polletum Fori Rom. IV. 6. *Loccenius.* 'Sera post damnationem innocentiam defensio est,' Quinctil. Decl. 372. Senec. Med. 198. 'Vox constituto sera decreto venit.' *Ὁ γὰρ λόγος ἐν καιρῷ τοῖς ἀνυχοῦσι ἀντιλογία.* Appian. in Punic. Ovid. Met. IX. 371. 'Si qua fides miseris, hoc me per nomina juro Non meruisse nefas.' Vide Gruter. Not. ad Senec. t. I. p. 964. *Freinsh.*

Quæ judicem] Qui judicem membranæ, perinde est. *Modius.*

Utrumque licet dicere] Nescio, an non aliquid hic absit. Ego certe puto Curtium scripsisse, *tamen utrumque cum liceat dicere,* ut sit sententia, cum tamen mihi sit qualicumque tandem venia dicendi concessa. *Scheffer.*

§ 6 *Vel falso]* Sic Catilina 'nominat socios: præterea multos cujusque

generis innoxios, quo legatis animus amplior esset.' Sallust. Cat. XL. 9. Freinsh.

Verebatur] Sic Aldus, quo retineo. Sensus est, eum, qui dubitabat, metuebat se jungere. Freinsh. Qui metuebat se jungere, inquit Freinsheimius; sed illud *vereri* sic poni simpliciter haud existimo: itaque cum plerique libri Mss. consentiant in vocem *tentabatur*, eam præferrem. *Tentari* eleganter dicitur, qui adduci ad negotium difficile, neque sat honestum duxeritnr. Scheffer. *Qui verebatur*] Mira hoc loco lectionis diversitas, senan æque diverso, quæ tamen utraque percommoda eidem actioni, sed diverso modo. Aldus ex suis Codd. exhibet *verebatur* suffragante Bongarsio: reliqui Mss. *tentabatur* habent, quod vulgo obtinuit. Et sane illud *tentabatur* nemo tentaret, nisi fidem faceret varia lectio: nec facile quis alterutrum eligens persuadeat plane; placet tamen magis, nescio unde, cum Cl. Freinsheimio legere *verebatur*, etiamsi obstat Doctiss. Schefferus, qui videtur vereri, ut hoc verbum sic simpliciter sumatur apud Latinos. Terent. Adelph. v. 3. 41. 'Video sapere, intelligere, in loco vereri.' Sic in Fragmentis Petron. 'commissa verens reserare minister.' Virg. Æn. vi. 313. 'Nec veriti dominorum fallere dextras.' Neque hoc opus est, quum *vereri* significet 'in metu mali esse ab aliquo,' ut explicat summus Perizonius ad Sanctii Minervam p. 281. et certe Ellipsis hoc loco clara est, *verebatur* sc. 'dolos,' 'insidias,' 'malum,' 'vitæ suæ, ne quid inde, culpam admittere, ut tuto faceret,' et similia, quæ obvia passim. Imo si etiam passive malit quis sumi *verebatur*, sc. ne proderet rem, habebit auctoritatem A. Gellii xv. 13. qui hoc verbum communibus assignat: sed nec illud hoc loco desideratur. *Snak*.

§ 7 *Socio pepercisse*] Hic locus corruptissimus ab interpunctione, sic legitur vulgo: *non enim detecto facinore nomen meum præterit, ut posset videri socio pepercisse Nicomachus, quem taciturnum arcana de semet ipso credebatur. Confessus, &c.* Modius. Olim per interrogationem efferenda mihi videbantur hæc: alia nunc mens attentius consideranti. Majus enim vitium, nec in distinctione tantum, sed ipsa scriptura. Ut Nicomachus subtraxisset Philotæ nomen dicatur, ineptum, neque quidquam cohæret locus, si sic amplius feramus: ut apte ex se apta omnia, sic locum integrum rescribe: *Atqui conjurationis caput me fuisse credit rex. Potuit ergo Dymnus eum præterire, quem sequebatur? præsertim quum quarenti socios vel falso fuerm nominandus, quo facilius, qui tentabatur, posset impelli. Non enim detecto facinore nomen meum præterit, ut posset videri socio pepercisse: sed Nicomacho, quem taciturnum de semet ipso credebatur confessus aliis nominatis, me unum subtrahebat. Quæso, commilitones, si Cebalinus non me adisset, &c.* Ita Curtius, ita Philotas voluit, qui ista scilicet, *unum me subtrahebat, per elpovelar. Acidalius*.

Sed Nicomacho] Ipsa certissima historiæ necessitas coëgit ut hanc Acidalii conjecturam reciperem: antea fuerat, *pepercisse. Nicomachus*, inepte, et falso. Lectionem Acidali. firmat et Pal. 3. quodammodo, qui habet *se Nicomachus*. Freinsh.

§ 8 *Adisset, nihil me*] *Lego adisset, et nihil:* conjunctionem interceptit ultima syllaba verbi *adisset*: nam ut a Curtio per figuram credatur omissa, causa nulla est, cum figura nullum hic habeat usum, quippe quæ vix solear adhiberi, nisi ubi concitate quid dicendum. *Scheffer*.

§ 9 *Et fere noxius*] Editi libri *tere noxius*, pessime. *Modius*. Locum hunc lego: *Maligna calamitas ea vere: nox-*

ius cum suo supplicio cruciatur, adquiescit alieno. Heinsius.

Cruciatum] Ut verum sensum assequere, lege *cruciatur*: nam is iste: Noxius dum supplicio suo torquetur, in alieno interim solamen habet et levamen. *Acidalius*. 'Naturali quodam deploratæ mentis affectu, morientibus gratissimum est commori,' Seneca Epit. Controv. ix. 6. *Freinsh.*

Ne in equuleo quidem positi] Iterum editi, *ne in equuleum quidem impositi*, et nescio quid simile alibi habemus in Curtio. *Modius*.

Moriturus] Verissime diluit, quod supra vi. 9. 16. jaciebatur, 'metu potentia ejus Philotas a consiliis non nominatum;' moriturus enim, cum jam ultra nihil pati possit, nullius potentiam curare potest. Ita Caligula 'sciebat innumerabilia esse, quæ obicere ei nemo, nisi periturus, anderet,' Seneca de Ira iii. 19. Virg. *Æn.* iv. 604. 'Quem metui moritura?' Certe per amicitiam aliquando accidit, ut consocii celarentur; quomodo in conjuratione contra Claudium, 'de se Novius confessus consocios non edidit,' Tacit. xi. 22. 1. Apud Livium xxiv. 5. 8. Theodorus 'de se ipso haud cunctanter fassus consocios celabat.' Plura collegimus ejusmodi exempla, quæ parcam Tacito Ann. iv. 45. 3. *Freinsh.*

§ 11 *Prævertendum*] Melius hoc quam vulgatum, *revertendum*. *Colnmella*: 'Non intempestivum nos ad ea præverti, quæ videntur hunc publicum errorem corrigere posse.' *Modius*. *Modius prævertendum* legit; mihi vulgata placet. *Freinsh.*

§ 12 *Vinciendo excitaverunt*] Vulgo: *cum me malis indormientem meis inimici vinciendo excitaverunt*: recte. *Modius*.

§ 13 *Unde et parricidæ et proditori tam alti quies somni*] Parum aut nihil ad rem vox *proditori*. An enim proditor Philotas? et ille vero quorum? sui, an sociorum? Si ad regem trahis, non prodere cogitabat hunc, sed per-

dere. Minus ergo, quam pro sceleris gravitate. Quid autem tricolor? egregie hoc etiam emendamus, unius syllabæ detractio: *Unde et parricidæ et prodito tam alti quies somni*? Valde *επεφθικώς*, et ex intimis affectibus Naturæ. Non cadit securitas, et securitas usque ad somnum, et somnum denique tam profundum, non hæc, inquam, cadit in parricidam, et parricidam quidem eum, qui se proditum jam sciat et delatum. Hoc ex sequentibus ita elucescit, ut qui non videat, non luscum oporteat esse, non luscitiosum, sed plane cæcum, et supra omnia omnino exempla cæcitatæ. *Acidalius*. *Et proditori*] Omnino vera est Acidalii conjectura: legendum *et prodito*. 'Non cadit,' ait Acid. 'securitas, et securitas usque ad somnum, et somnum denique tam profundum, non hæc, inquam, cadit in parricidam, et parricidam quidem, qui se proditum jam sciat et delatum.' Quod si syllabam abjici nolis, eodem sensu fieri possit *et prodita re*. *Freinsh.* *Acidalius et prodito*, quia et parricida, et proditor, quamdiu se proditum non sentiat, securus possit dormire. *Tellierius* sequitur *Acidalius*; *Freinshemius et prodita re* putat legi posse. Nihil muto; non enim ex proditione sceleris, et manifestatione, impedimentum somni probat, sed ex sola acclerati conscientia. *Cellar*.

Alti quies somni] Vide iv. 13. 17. *Cellar*.

§ 14 *Condormire*] Sic scribo et interpungo; editi libri habent, *scelerati conscientia obstrepente, quum dormire non possint, agitant eos*, &c. inepte. *Modius. Dormire*] Eodem modo Cicero pro Roscio cap. 23. docet Clælii Tarracinenensis filios de cæde patriæ delatos publico judicio fuisse absolutos, quod 'aperto ostio dormientes' in eodem conclavi 'reperi' essent: cui narrationi subjicit hæc verba: (nam alia ut nimis longa omisi) 'Nolite enim putare, quemadmodum in fabu-

lis sæpenuero videtis, eos qui aliquid impie scelerateque commiserint, agitari et perterrerī furiarum tædis ardentibus: sua quemque fraus et suus terror maxime vexat: suum quemque scelus agitat, amentiaque afficit; suæ malignæ cogitationes conscientiaque animi terrent: hæ sunt impiis assidua domesticæque furia, quæ dies noctesque parentum pœnas a consceleratissimis filiis repetant.' Idem narrat Val. Max. viii. 1. 13. Iisdem furiis agitatus est Alcæon *μυρτοκτόνος*, de quo Virg. *Æn.* vi. 445. 'Mœstamque Eriphylen Crudelis nati monstrantem vulnera cernit.' Plura Pausanias in Arcadicis, Thucydides lib. ii. Hyginus Fab. xxiii. alii. Orestis, qui matrem Clytæmnestram interfecit, furias describit Euripides in Oreste, vs. 35. 'Inde tabescens sævo morbo languet Afflictus Orestes, cadens in lecto Jacet, sanguis enim maternus exagitat eum Furoribus: vereor enim nominare Deas Eumenidas, quæ enim certatim exterrant.' Nero matrem occisurus insidiis, 'cum magna trepidatione vigilavit, operiens ceptorum exitum,' Sueton. 34. 6. et mox: 'Neque tamen sceleris conscientiam, quamquàm et militum, et Senatus Populique gratulationibus confirmaretur, aut statim, aut umquam postea ferre potuit, sæpe confessus exagitari se materna specie, verberibus furiarum ac tædis ardentibus: quin et facto per Magos sacro evocare manes et exorare tentavit.' Plura quidem parricidarum exempla in promptu sunt, sed isthæc ad hunc locum illustrandum sufficiant. *Raderus.* Adde Gruterum ad Livium i. 51. et Discurs. 30. ad Tacit. xv. 36. 3. Sallust. de Catilina xv. 3. 'Animus impurus, Diis hominibusque infestus, neque vigiliis, neque quietibus sedari poterat, ita conscientia mentem exercitam vastabat.' *Freinsch.*

Non consummato modo] Quin ita legendum sit, amplius dubitari non de-

bet; scribunt tamen alii, *non cogitato modo, sed et consummato parricidio*, præpostere. *Modius.* Quidam libri invertunt, *non cogitato modo, sed et consummato.* Verum aliud postulat epanorthosis, quum de furiis consummatum parricidium ulciscuntibus non dubitetur. *Cellar.* Præfero, quod habent Mss. plerique, *non consummato modo, sed et cogitato*: hoc enim, tamquam magis dubium, rectius firmatur emphatico illo, *et.* Præterea plus convenit negotio præsentī, cum parricidium non fuerit consummatum, et in eo sit positum pondus argumenti, quod etiam qui meditantur tale quid, non possint quiete dormire. *Scheffer.*

§ 15 *Sed ne te mihi, &c.*] Istud vero non mutandum; nam aliena mens, etsi non importuna: *sed ne me tibi credidisse pœniteat*, tamquam præcisio sit, qua sermonem abrumpat de venia, quam antea rex dedisset. Verum de fide reconciliatæ mihi gratiæ tunc plura non dicam, ne credidisse tibi pœnitere videar. Ac præeunt huc ista, quæ proxime præeunt: 'Ac mihi securitatem primum innocentia mea, deinde tua dextera obtulerat. Non timui, ne plus alienæ credulitati apud te liceret, quam clementiæ tuæ.' In quibus et legendum forte potius 'attulerat:' hoc autem, etsi non absurdum, non tamen verum. *Acidalius.* Acidalius tamen rescribit *credulitatem*, quod fateor etiam non male convenire. *Raderus.* *Crudelitati*] Apud Acidal. verba ista recitantem excusum est *credulitati*, quod ut sæpe factum in his vocibus errore mutatum credidi. Si enim consulto mutasset, indicaturus fuit. Retinendum ergo *crudelitati*, et est ipsa sententia, quam expressit supra vi. 8. 22. quod et *Raderus* vidit. *Freinsch.*

Ne te mihi] Simplicissimus sensus: Ne te pœniteat excusanti tum mihi credidisse, sive ne temere aut frustra credidisse videaris, iterabo hic excusationem apud Macedones, ut constet

et his, merito habitam mihi fidem, nec sine vera causa, quæ audieram, silentio me pressisse. *Acidalius. Ne te mihi*] Propterea, quod credideris sine ratione, dabo ecce causas, quibus appareat, merito te hoc fecisse. *Scheffer.*

§ 18 *Mallet*] Voss. 2. *mallet*; et recte puto, ut videatur invidiose dictum in eos, quos in consilium advocaverat rex, postquam ipsi ignoverat. *Snak.*

§ 19 *Hoc divinare potui*] Hæc supra sic emendavi. *Modius.*

§ 21 *Denique post*] Gaudeo, cum recte hunc locum emendavi; impressi legunt, *deinde post delatum indicium, quid opperiturus eram?* &c. pessime; his enim sic idem diceretur, quod nec Curtius velit, nec ipse sinam. *Modius.* Etiam si his dicitur idem, et quantumvis Modio non sinente, placet mihi tamen impensius vulgata lectio, quam reddo Curtio volenti, *denique post delatum indicium, quid opperiturus eram? Cubiculum regis, &c.* avus cuiusque sensus; mihi meus, quem non pauciores, spero, quam Modii sequuntur. *Acidalius. Quo periturus*] Alii, *quid opperiturus*; quam lectionem laudat *Acidalius.* Ego cum Modio illam malam, quæ *Mss.* firmata, vim etiam ex eo capit, quod supra dixerat, *moriturum nemini parcere.* Indicium, ait, delatum est, quo, nisi innocens essem, periturus eram: quid igitur distuli facinus occasione oblata? scilicet quod innocentiam meam fiderem. *Freinskh.*

§ 22 *Impensius colui*] *Membranæ, volui*, sed ita mutanda essent etiam alia, scribendumque, *cui præfecto impensius colui*; quod minus tamen placet. *Modius.*

§ 23 *Sic ego imperio*] Præfero quod est in *Merulæ* editione, *sic ergo.* *Scheffer.*

Immineo] Aptius visum ita legi, quam sine nota interrogandi. *Modius.*

§ 24 *Cum quo quod amicitia fuerit mihi, non recuso defendere, si fratrem regis non oportuit diligi a nobis*] Vix germana ista, *non recuso defendere.* Dicturus fuisse magis videtur, non defendam, non excusabo: ut negatio forsitan expellenda, sine qua fiat illa ferè sententia. Scilicet ita defendebat, quia constaret satis, omnibus omnino diligendum fuisse fratrem regis: quod si is non fuerit, nullam, inquit, defensionem se adhibiturum. Imo vero sic ait: aliam se veram et legitimam allaturum, nisi ista ipsa sit, quod et jure amatus, et amandus necessario fuerit ille. Atque ea vera profecto sententia, veris et sinceris verbis. Tamen in mentem veniebat, *non recuso defendere*, id est, satisfacere pro ea culpa, si culpa fuit. Haud inepte sane, tamen hercle frustra. *Acidalius. Non recuso defendere, si fratrem regis non oportuit diligi a nobis*] *Defendere* est idoneis causis demonstrare, verbum maxime aptum huic loco et personæ. At tota hæc oratio plena amarulentis sarcasmis est in eos, quos moriturus vir fortissimus sciebat ex invidia Regis iracundiæ faces subdere, nec tamen aperte audebat criminari. Itaque invidiam illis, quam potest acutis punctionibus facere non destitit. Quare legendum, *Sed fratrem Regis non oportuit diligi a nobis*; hoc est, sed inimicorum nostrorum tanta me calumniandi vecordia est, ut ipsum etiam fratrem Regis dilectum a me in nefas trahere audeant: itaque defensionem omitto. *Sed* et si in scriptis libris nna eademque figura notantur, unde hic error provenit. *Barthius, Advers. xxviii. 6. Defendere*] Satis vexatus est hic locus; nam alii negationem tollunt ex illis, *non oportuit*; alii ex prioribus, *non recuso*; frustra. Verissime *Rubinius Elector. i. 33. dependere*, literula immutata, sed longe commodiore sensu. Ego paratus sum, inquit, luere hanc culpam, et pœnas pendere, si nefas

amare eum, quem rex amat. Quam emendationem nullo merito improbat Vir Doctus Adversar. xxviii. 6. nec enim nesciebat vim vocis *defendere* Rubenius, sed propter sequens membrum, *sin autem*, locum hunc tueri non posse animadvertibat. Quapropter etiam omnino retinenda *si* particula, *si fr. regis non oportuit diligere*: quamquam etiam Mss. habeant *sed fratrem*. Nec cum aliis admittam eam notionem verbi *defendere*, ut sit 'pro ea culpa satisfacere, si culpa sit.' Pertinet huc locus Cicer. Fam. Epist. i. 9. 'Dependendum tibi est, quod mihi pro illo spondidisti.' Freinshemius. Barthius l. xxviii. 6. *defendere sed*. Tellierius *dependere*, (quod est Rubenii) id est, pœnas subire, *si fratrem*, &c. Cellar. *Non recuso defendere*] Aliquando suspicabar, delendum esse non, ut legatur *recuso defendere*; sed cum ita flaccescat oratio, jam non dubito Curtium scripsisse *non defendo*. Nimirum aliquis 'defendendi' verbum elucidaturus in margine adscripsit 'excuso,' id enim *defendo* hic significat. Postea librarius id e margine traduxit in ipsam orationem, factumque inde tandem est Latinitatis causa, *non recuso defendere*. Falsam Casparis Barthii de hoc loco conjecturam non attingo, alibi demonstraturus, quam male vir ille de Curtio meritis sit, cujus quippe pleraque omnia, quæ notavit loca, non correxit, sed fœdè corruptit. Tantum addo similem e Curtio locum, ubi vii. 1. 27. alius ita loquens inducitur: 'An vero Parmenionis, quem tibi proximum esse voluisti, filium, omnes pœne amicos tuos dignatione vincentem, cultum a nobis esse miraris? Tu, hercule, si verum audire vis, rex, hujus nobis periculi causa es. Quis enim alius effecit, ut ad Philotam decurrerent, qui placere vellet tibi?' Heumann. *Parerg. Crit.* p. 127.

Si fratrem Regis] Ut hic locus probe

intelligatur, removenda necessario sunt Raderi errata, quibus multipliciter obscurat verum ejus sensum. Ergo totam ejus notam adscribo. Attalum, inquit, fratrem matris novercæ Cleopatæ, avunculum Alexandri, si recte loquamur. Sensus est: Si fratrem regis Attalum diligere non oportuit, fateor me peccasse diligendo consobрино regis Amyntæ: si autem Attalus non solum diligendus, sed etiam venerandus fuit propter gradum honoris et propinquitatis, nemo ægre feret, si etiam Amyntas dilectus et cultus fuit. Attalus Justino ix. 7. 3. frater regis ex noverca fuit: 'Alexandrum quoque regni æmulum fratrem ex noverca susceptum timuisse,' et quæ sequuntur. Aliis non frater regis, sed reginæ Cleopatæ fuit, imo (ut Plutarchus et Athenæus notant) avunculus. Itaque hand scio, an non hæc omnia, usque ad illa verba, 'an Impiorum amicis insontibus quoque moriendum est,' ad Amyntam solum sint referenda. Ubi ergo, inquires, ad Attalum respondet? Eandem reor utriusque defensionem fuisse; perinde enim Attali et Amyntæ amicus fuit, non consocius, non socius insidiarum. In eadem causa, eadem aut innocentie, aut culpæ est defensio. Quamquam non abest suspicio locum esse mendosum, et aliquid desiderari. Hactenus Raderus. Qui duo illa probe, de eadem defensione similium criminum: et quod denique videtur videre, hæc omnia ad Amyntam solum esse referenda: nam in aliis errat, quod simpliciter indicabimus citra insecutionem Viri Docti et diligentis. Ergo 'fratrem matris novercæ Cleopatæ, avunculum Alexandri,' minime dicemus, si recte loquamur. Verum Attalus nequaquam frater regis fuit, sed Amyntas, qui hic nomine fratris intelligitur, frater enim patruelli fuit: patruelles autem supra ad vi. 9. 17. interdum solo fratrum nomine venire notavi-

mus, quo loco de Attalo nobis inquisitum est. Quem neque Curtius hoc loco fratrem regis intelligit, neque adeo Justinus ix. 7. 3. sed Caranum, ut diserte idem auctor xi. 2. 3. 'Æmulum quoque imperii Caranum fratrem ex noverca susceptum, interfici curavit: qui paucis ante regis obitum diebus e Cleopatra Philippo natus erat: 'ut mirum sit confundi cum Attalo, a quo nomine, genere, ætate, denique aliis omnibus tam erat diversus. Denique satis elumbis esset argumentatio: si frater regis Attalus diligendus fuit; ergo et Amyntas consobrinius: præsertim si perpendas, qua occasione proferatur. Sic igitur habe, verba ista, *regis fratrem*, non ad alium quam Amyntam pertinere, fratrem regis, nempe patruelem. *Freinsh.* Mss. plerique, *sed fratrem*, unde suspicor esse veram scripturam, *si et fratrem*; hoc est, si non oportuit diligi eum, qui non modo alias fuit vir magnus, sed et regis frater. vitium ortum ex eo, quia istæ voculæ ab inepto librario junctum primo scriptæ *siet*, deinde emendatæ mutatæque in *sed*. Scheffer.

§ 25 *Utrum*] *Ἐπὶ τούτων* istud. Emen- do verissime, *iterum*. Respicit ad illud prius, n. 19. 'Num igitur facturum eum hoc divinare potui.' *Acidalius*. Si cui tamen adhuc placeat vulgata lectio, me adsentientem habet: nam nescio quomodo vox sequens, *quæso*, repudiata alteram. *Freinshem.* Leg. *futurum quæso quod non divinavi, cur reus sum?* Heinsius.

§ 26 *Vos me deceptistis; vos*] Eleganter repetitur illud, *vos*; vulgo tamen est, *fides amicitia, veri consilii periculosa libertas me deceptistis: vos quæ, &c.* inficete. *Modius*.

§ 27 *De rege scripsisse*] Editi libri, *scripsisse me hoc fateor regi, non de rege*. *Modius*. *Scripsisse*] Nihil erat necesse geminare verbum *scripsisse*: quod vulgati posteriore loco venustius omittunt. At sententia duplex

potest esse. Ad regem scripsi, non ad alium de rege: quod si factum, invidiam isse factum videri queam. Nunc quia ad ipsum, pro fama scilicet ejus timuisse me, et de existimatione fuisse sollicitum apparet. Ali- ter paullo et multo fortasse verius ita: scripsi regi, sed non regi, nec de rege, sed amico. Id præcedentia requirere videntur, *Fides amicitia, &c.* *Acidalius*. *Acidalius* alteram vocem *scripsisse* proscribendam putat, ego nihil alieni loci occupare existimo. *Raderus*. Prior interpretatio vera est. Illud etiam *scripsisse* recte repeti *Radero* placet, et auctoritate Mss. defenditur. *Freinsh.* *Non de rege*] Regi soli; non ad alios obtrec- tandi causa. *Cellar*.

§ 28 *Hammon interim*] Quas ego condignas diras devotiones ei impre- cer, qui princeps hæc ita corrumpit? *Dum consultitur Hammon in arcanum et occultum scelus. Interim qui regem, nos- trum, &c.* *Modius*. Vulgatam lectionem reducturus, deprecor ante diras, quas non condignas satis imprecarise posse *Modius* ait illi, qui princeps eam cudi- set. Mitte devotiones tuas, nisi vis expetere in te ipsum. Corrupta tu cen- ses? ut censeretur, quid movit? *Interim* particula credo maxime: cujus ta- men idem non inelegans usus et apud alios sæpe, et apud Senecam unum frequentissime. Sciunt quique non duro nimis ingenio, aut memoria fluxa: quæ mihi tamen ipsi non nunc ita constat, ut exempla in numerato habeam, quæ alioqui plurima notavi. Nam ista hic ibidem, in *arcanum et occultum scelus*, glossam esse, vel quo- quomodo irrepsisse, temere nemo, ne *Modius* quidem ipse crediderit. Ni- mis honesta locutio: 'Oraculum con- sultitur in aliquid: ' quæ facile abster- rere quemvis poterat, ne vim infer- ret; me certe invitavit, et sic cepit, ut defendam ab alio illatam. Sed in hac tanta tumultuariæ pænæ scrip- tionis properatione, sero in memo-

riam redeo loci Curtiani lib. iv. quem illic emendatum, hic etiam tum emendandum destinabam. Scilicet in eo de particula *interim* suspicabamur, quæ si restitueretur, ita fere usurpata esset, ut hic volumus usurpatam. Verba sunt: 'Haud alias tam alacrem viderant regem, et vultu ejus interrito, certam spem victoriæ augurabantur.' Inseuimus ibi tam præpositionem, 'et ex vultu:' nunc hoc amplius, 'interrito' illud mutandum censemus in '*interim*.' Nam de interrito vultu minus hic quam pro re: quippe in tanta regis alacritate, quantam haud alias in eo milites vidissent. Mihi valde sic placeat: et spero non aliis item elegantibus ingeniis displiciturum. *Acidalius*. In *arcanum*] Et ego sane hanc lectionem suspectam habere non possum, nisi quod vox *interim*, quæ et Modium offendit, locum suum non digne tueri videatur. *Acidalius* tamen ejusdem non inelegantem eundem usum et apud alios sæpe, et apud Senecam nnum frequentissime reperiri affirmat. Illud ei non concesserim supra iv. 13. 25. pro *et vultu ejus interrito*, &c. legend. *et ex vultu ejus interim*, &c. *Freinsh.* Pessima distinctio, quam miror *Freinshemium* servasse: scribendus locus est hoc modo: *Retinete me in vinculis, dum consulitur Hammon in arcanum et occultum consilium interim*. Qui, &c. Ordo: *Retinete me interim, dum consulitur*. Nec est insolens etiam optimis scriptoribus, illud *interim* sic rejicere in finem. *Scheffer*. *Leg. dum consulitur Hammo, num arcanum et occultum scelus initum*. Noster iii. 7. 13. 'Suspicionem initi scelesti consilii præbuit.' v. 9. 2. 'Inauditi facinoris societate inita.' vi. 7. 14. 'Cum quibus tantæ rei societatem inisset.' vi. 8. 16. 'Ne qua initi consilii daretur nota.' viii. 7. 1. 'Occidendi te consilium inivimus.' Vide *Indicem* in '*scelus*.' *Heinsius*.

§ 30 *Adhibere vobis parentes*] Ni-

hili verbum in hac re, *adhibere*. Mihi liquet, *exhibere* corrigendum, cui respondet, quod hic jam habes, *attendere*; sic et vii. 2. 12. in simili pæne causa: 'Jussus est fratres suos exhibere.' Nec in dissimili adeo, quamquam non eadem, supra vi. 10. 15. 'Pignus indicii exhibere.' Ceterum hic an non adstrictè nimis scriptum, *solent exhibere parentes*? Non hercle vero parentes tantum: sed omnino propinquiore cognatione reum contingentes: et statim subditur de ipsis fratribus. Unam alteramque voculam puto periisse, quam conjectura quilibet facile revocarit. *Acidalius*. *Exhibere*] Sic cum *Acidalio* emendo. *Raderus*. *Acidalii* priorem emendationem, licet *Raderus* probatam, non admitto: præsertim cum loca, quæ firmandæ suæ sententiæ adducit, de alia longe causa dicant: posteriorem plane rejicio; nam *parentes* etiam largius pro cognatis propinquisque sumi, ut hodie Latini sermonis traduces linguæ servant, in *Indice*, *Deo dante*, monstrabimus. Exempla autem rei, præter ea, quæ ex *Cic. pro Sylla* cap. 81. pro *Flacco* cap. ult. et pro *Sextio* cap. ult. ex *Val. Max.* viii. 1. 2. (nam illud ex *Lipsii* *Monitiis* de *Eponia*, huc non pertinet) adducit *Raderus*; vide apud *Fr. Pollet. Histor. For. Rom.* ii. 1. et in *Comædiis* *Plautinis* passim. *Freinsh.* Pro *adhibere* mallet *Acidalius exhibere*, sed repugnat *Freinshemius*. Neque ego putem in ipso esse vitium magis, quam in voce *vobis*. Cur enim tandem *vobis*? an apud nullos alios id in usu, quam *Macedonas* solos? Atqui res ipsa testatur diversum. Quare patem scripsisse *Nostrum*, *adhibere verbis*, ut sit sententia, solent non tantum verbis et oratione se tueri, sed cum verbis adhibere etiam parentes, ut eorum præsentia, conspectu, intercessione judicem commoveant. *Scheffer*. *Adhibere parentes*] Cognatos advocare, ut judices lacri-

mis eorum ad misericordiam inflectant. *Parentes* enim hoc loco cognati sunt, non soli genitores, ut usi hac voce sunt Capitolinus in Marco cap. 5. Lamprid. in Alex. Spartian. in Juliano cap. 4. Eutropius i. 7. 4. Fratres enim æque intelligit, Hectorem et Nicanorem, ut ipse explicat, ac patrem Parmenionem, quamquam non negamus, posteriori ævo, quam Curtiano, nsitatiorem hanc notionem fuisse. *Cellar*.

§ 35 *Num ullam auctoritatem ejus literæ habuerunt*] Hæc verba mihi suspecta sunt, tamquam glossatoris, non Curtii. *Scheffer*.

Invisi] Sane haud displicet conjectura fratris mei Melchioris, *inrisi*: quo participio et Tacitus usus iv. 9. 2. 'Ad vana et toties *inrisa* revolutus.' Aut si quis participium spernat, fieri possit *inrisui*, quod firmatur fere simili loco Plinii: 'Plerisque ultro etiam *inrisui* sumus, ista commentantes, ac frivoli operis arguimur:' nam ineptam diligentiam contemptus potius sequitur quam simulas. Volunt hoc et præcedentia, cum *ludibrio credulitatis repulsus sum*. Sic supra vi. 7. 33. ait, 'veritum ne jurgium inter amatorem et exoletum non sine risu aliorum detulisset.' *Freinsh*. *Inrisui*] Vulgo, *invisi*, pro quo Melch. Freinshemius censuit *inrisi* legendum. Frater Joannes, si quid mutandum, *inrisui*, nomen pro participio. Sensus utriusque bene convenit cum *ludibrio*, quod præcesserat: Latinitas cum Plin. xii. 6. 'Plerisque,' dicenti, 'ultro etiam *inrisui* sumus.' Tellierius quoque *inrisui* in contextum recepit. *Cellar*.

§ 37 *Gravia sunt auribus*] Vulgo, *gravia sunt visa auribus vestris*; sed hoc *visa* a glossa esse tam mihi liquet, quam meridie lucere. Præsertim cum in membranis pro eo, *invisa* legatur, quod est glossema vocis *gravia*. Vide tamen origines mendorum. intelligebant correctores illa, *gravia* et

invisa simul stare non posse, igitur posteriore voce, ut vides, interpolata, locum emendarunt, aut corruerunt potius: et negabimus hos tales præclare de Curtio meritos? *Modius*. Omnino generalis hæc sententia, et optime sic a Modio constituta: quam pessime destruit iterum Lugdunensis quicumque eat editor; et ad præsentem concionem adstringit, recepto in textum *vestris*, scilicet utrumque suo more secutus editionum genus, ne alteri forte præjudicaret, et ipse vero medium (quod ille aiebat) ubique secaret. Nunc hinc, nunc illinc stat: utrumque alterius causam dicit. Hic Modio se dat, cum *visa* rejicit; cum *vestris* etiam tenet, vulgo gratificatur. Abi, inepte, quo dignus es, nec arbitrumingere te dectis, qui suo judicio melius stabunt. *Acidalius*. *Vestris*] Nondum video cur voculam hanc expunctam velint, et generalem hanc sententiam non ad præsentem concionem restringendam, *ultima verba gravia sunt auribus*. Immo potius grata sunt, si impatentiam auditoris fine molesti sermonis solantur. Respicit Philotas ultima sua verba, quibus succlamatum est. Ego sane tantum absum, ut libris habentibus hoc pronomen adimi censeam, ut potius addendum putem non habentibus. Simillima scena apud Liv. xxxviii. 33. 9. 'Objecti multitudini iratæ, quum aversis auribus paucos locuti essent, damnati omnes.' *Freinsh*.

CAP. XI. § 1 *Civilis habitus*] Vivendi rationis, quæ inter cives esse debet, in humanitate et mitiore affectu consistens. *Cellar*. Divisionem Tellierii Raderum secuti non facile assequetur Lector, sed Index exhibebit, et loco suo singula adsignabit. Et ut Belon a Curtio, sic Marinus describitur Vellei. Paterc. ii. 11. 'Quantum bello optimus, tantum pace pessimus, immodicus gloriæ, insatiabilis, impotens, semperque inquietus.' *Snak*.

§ 3 *Vicina*] Cum sic haberet Al-

du, non potui mutare : est enim hoc huic loco præ ceteris accommodatissimum. *Freinsh.* Vicina] Cum Aldo et Freinshemio : forte, *vicina q. diversorio.* Heinsius.

Sed per dispositos, quos ad somnum habebat] Pro ad somnum, in aliis legitur *supra somnum.* Unde mihi fit suspicio, verba ista, *quos ad somnum habebat*, esse et ipsa glossatoris. Curtius profecto non videtur tali modo fuisse scripturus, sed vel hoc : *sed per quos dispositos ad somnum habebat* ; vel isto : *sed per quos ad somnum habebat dispositos.* Et longe absunt elegantius, cum quo fine fuerint dispositi, ex sequentibus satis intelligatur. *Scheffer.* *Mss. supra.* Sic in fragment. Tragur. 'puer super hoc positus officium.' Statius Theb. v. 136. 'super somnos.' Infra Noster hoc cap. n. 27. dixit 'supra cœnam.' VIII. 4. 3. 'super vinum et epulas.' Adde Indicem. Vetus inscriptio apud Gruter. p. MCXI. 'supra cubicularios ;' et altera apud eundem p. DLXXX. 12. 'supra cocos ;' et p. DXCIX. 'supra velarios.' *Heinsius.*

Ne femina illa] Editi, *ne fremitu ullo murmurantium inter se silentio verius, quam somno excitaretur ;* quæ cum vitii manifestissima viderem, nec tamen quo pacto emendarem, habere, subvenit commodum deficientibus reliquis Sigebergense exemplar, in quo diserte legi, ut expressi, sciunt mecum, qui viderunt. *Modius.*

§ 4 *Ludibrio ei fuisse rusticos]* Vercula hic etiam certo excidit, qua reposita fit totum elegantius : *Ludibrio ei fuisse se : rusticos homines Phrygas et Paphlagonas appellatos.* Macedones suos etiam Philippus joco noto rusticiores dicebat, qui scapham scapham appellarent ; quo, si forte, potuit alludi. *Acidalius.* *Fuisse rusticos]* Sic recte ; quamquam Acidalius mallet fuisse *se : rustic.* Quo sane facto periret elegantia sensui, nec quidquam ad rem facit Philippi jocus, qui

rusticos esse Macedonas dicebat, et scapham scapham appellare, in Plut. Apophthegm. cap. 31. illud enim ad laudem potius pertinebat : Philotas opprobrii causa aliena vilium et rudium populorum nomina iis indidit. *Freinsh.* Rusticos Macedones, hoc est, ab urbibus et aula remotiores, ideoque a vitæ elegantia alienos ita ludibrio Philotæ fuisse, ut vilissimarum gentium nomine Phrygas eos ac Paphlagonas appellaret. notum est de Phrygibus proverbium 'sero sapere,' quod stuporem in iis arguit. Paphlagonæ male audiebant διὰ τὸ τῆς φωνῆς ἀπηχέειν propter absonum linguæ stridorem, ut Suidas refert. Forte etiam ut accollæ Phrygum, eodem vitio notati sunt. *Cellar.*

Per interpretem] Hoc est, internuntium et medium aliquem, ut videtur intellexisse Freinshemius. At vero interpretem hic intelligendum proprie, ac de eo, qui exponit ignotum alterius sermonem, vel illud ostenderit, quod præmittitur, tamquam absurdum, iniquum, superbum de Philota, fuisse natum Macedonem, hominem ejusdem linguæ. Ut vix dubitem, quia scripserit Curtius per interpretem adire, est autem adire optimis scriptoribus, 'agere cum aliquo,' 'negotiorum causa aliquem compellare.' Sic Noster VIII. 13. 'Legati Abisari adire regem.' Itaque sententia ; Philotam agere superbe etiam in ipsa defensione sua præsentique negotio, quod compellare Macedonas noluerit sermone patrio, verum eo, qui exponi debuerit per interpretem. *Scheffer.*

§ 5 *Nam cur Hammonem]* Vulgo, *Cur Hammonem consuli vellet?* Sigebergenses membranæ, *Nec vero Hammonem consuli vellet :* mihi, ut verum fateor, nec hoc, nec illud satis placet. *Modius.*

Eundem Jovem arguisse] Nescio quomodo hiulca maleque coherentia hæc videntur. Et quid hic nomina-

tim memoratur Jupiter, cum proxime antecesserit de Hammone? videtur itaque hic locus ita formandus: *Cur Hammone consuli vellet eundem, cujus arguisset mendacium, Alexandrum filium agnoscens.* Oratio planissima, longe melior vulgata. Scheffer.

§ 6 *Cujus custodia*] Aliter impressi, et forte etiam rectius: *et pecunia, quæ ejus custodiæ commissa sit.* Modius. Verba hæc conatimimus, ut in Mss. esse dicuntur. Freinsh. Libri veteres alii, *quæ ejus custodiæ commissa sit.* Alii omittunt *quæ*, alii *cujus custodiæ.* Verissima lectio videtur: *et pecunia, ejus custodiæ commissa, perditos hom.* Scheffer. Forte, *quæ custodia ei commissa.* Heinsius.

§ 8 *Maxibus corum*] Alii *ipsorum*; puto ex glossa esse annexum, et idcirco, parum hoc nimirum faciens, delendum. Scheffer.

Rex] An repeti placet ex præcedenti dictione, *At rex.* profuerit hoc vincienti sententiæ: cujus tamen rei non admodum studiosus est Curtius. Freinsh. Freinshemio videtur *at rex* vincienti sententiæ aptius, quasi *at* excidisset propter eandem syllabam in præcedenti verbo. Cellar.

§ 9 *Torqueretur, sive*] Iterum impressi: *Rex in concionem reversus, sive ut in custodia quoque torqueretur, sive ut diligentius cuncta cognosceret, consilium in posterum diem distulit. Quamquam in, &c.* pessime. Modius.

Concilium] Recte de concione, cum consilium mox de amicis regis ad consulendum adhibitis: errarunt autem in his vocibus frequentissime librarii, sed explicuit differentiam doctissime, ut omnia, J. Fr. Gronovius ad Livii XLIV. 2. et ex hoc loco patet, concilium non differre a concione, ut recte censet Cl. Davies. ad Cæsarem Bell. Civ. II. 30. et merito ridiculus est J. Godwinus ibid. qui 'in concilium paucos convenire' affirmat; cum 'in consilium pauci, in concilium omnes coëant.' Snak.

§ 10 *Obrui saxis*] Hoc parricidarum reorumque majestatis et cædis supplicium, vel ut telis confoderentur. Hoc supplicium etiam Orestes timuit apud Euripidem: *κυρία δ' ἦδ' ἡμέρα, 'Εν τῇ διοίσει ψῆφον Ἀργείων πόλις* El *χρή θανεῖν νῦ λυσίμα πετρώματι, 'Ἡ φάσανον θῆξαν' ἐπ' ἀχέρος βαλεῖν.* Hæc dies autem dicta In qua ferent sententiam Argivi, An oporteat nos mori lapidante saxo; An acuto enses ferire collum. Raderns.

Cæno] Mirum hoc de Cæno, qui modo ipsum tormentis subtrahere volebat, eum jam contra aliorum sententiam suadere quæstionem. Nisi forte hoc voluit ad purgandam suspicionem, quam incurrere illo consilio potuisse supra ad VI. 9. 31. notavi; nescio quid pro illo, an Curtio dici possit. Freinsh.

Dixerunt] Forte *duxerunt.* Heinsius.

§ 12 *In intimam*] Plut. cap. 88. narrat non quidem interfuisse quæstioni, sed exaudivisse foris, velo discretum, 'quod visum arceret, auditus non adimeret,' ut loquitur Tacit. XIII. 5. 2. Freinsh.

§ 13 *In conspectu, &c.*] Exempla ejusmodi sævitiae apud Langlæum Semestr. IX. 13. Herald. ad lib. I. Arnobii. Gebhard. Crepund. I. 15. satis explicantur. Freinsh.

§ 15 *Tum corripitur*] Adhuc impressi, *dum corripitur, dum obligantur oculi*; et quid ni ita legatur potius? Modius.

§ 16 *In potestate*] Ut nec clamaret, nec ingemisceret: ut 'plerique' in I. I. § 23. de Quæstion. Philotas ergo primum sano adhuc et integro corpore fortissime et constantissime verbera, faces, et cruciatus pertulit; at ubi corpus exulceratum est, cæpit fateri. His plane contraria scripsit Plutarchus Alex. cap. 88. 'Inde correptum torserunt assistentibus quæstioni regis amicis, et Alexandro pone obtensam aulæam exaudiente.'

Quo tempore eum dixisse aiunt, cum miserandis et abjectis vocibus precibusque Philotas Hephæstionem compelleret; adeone mollis tu, Philota, et effeminatus tantas res moliebare.' Alias cap. 85. ut strenuum, ferreum, et laborum tolerantem laudarat Plutarchus. Ne tamen videantur pugnare inter se Curtius et Plutarchus, dici potest, primum tormenta fortiter a Philota exantlata, dein laceratio et exulcerato corpore ad preces descendisse. *Raderus*.

§ 18 *Per Alexandri salutem*] *Per Genium*, seu Τύχην regis, aut Cæsaris jurabant veteres Pagani; per salutem Principis Christiani, ut docet Tertullian. Apologet. cap. 32. 'Juramus, sicut non per genium Cæsarium, ita per salutem eorum, quæ est augustior omnibus geniis.' Arcad. et Honor. l. xli. Cod. de Transact. 'Qui nomina nostra placitis inserentes salutem principum confirmationem initarum iuraverint esse pactionum.' Ita Theodosius minor Eudociam conjugem suam adegit, ut per salutem suam juraret, se comedissem pomum. *Raderus*.

§ 19 *Ludificari eum*] *Lego, ludificari eum*. Heinsius.

§ 20 *Propinqui eorum*] Hanc legem, ut nimis rigidam, postea abrogavit Alexander. Unde Auctor subiungit: 'legem se supplicii conjunctisontium remittere.' Et viii. 8. 8. ad Hermolaum Alexander: 'Olim istum morem occidendi cum scelestis insontes propinquos parentesque solvi.' Quod etiam justitiæ convenientius, ut pœna teneat solos delicti auctores. *Loccen*. Adde P. Fabr. Semestr. iii. 8. *Freinsh*. Forte, *Ut propinqui reorum*. Heinsius.

Legem se supplicii] Ita emendavit Palmerius meus. membranæ habebant, *legem se supplicio conjunctorum sontibus remittere edixit*; editi libri, *legem se supplicio conjunctis sontium remittere edixit*: ineptissime et hi, et

illæ. *Modius*. Ordo est: Remittere se legem conjunctis sontium, et hoc quidem planum: quo autem pertinet illud *supplicio*? num ad *conjunctis*, ut *conjuncti supplicio* sint, qui subire idem supplicium coguntur? Atqui sic non hic intelligendi, sed qui conjuncti propinquitate. Conjungebantur enim non ob supplicium idem, sed supplicium idem subibant, quia erant conjuncti. Metuo igitur, ne exciderit particula, legendumque sit: *legem se de supplicio*, et hoc eo magis, quia libri quidam habent *supplicii*, quod illius *de supplicio* interpretamentum atque glossa est. *Scheff*.

§ 21 *Et vera confessis, et falsa dicentibus idem doloris finis*] Ulpianus in l. i. § 23. de Quæst. Val. Max. viii. 4. et Langlæus l. ix. Semestr. c. 1. 2. plura notarunt de quæstionum et tormentorum lubrico et ancipiti modo. *Loccen*.

§ 24 *Amisimus regem*] Editiones, *Amisimus Alexandrum, amisimus regem*, et forte ita legendum est. *Modius*. Non forte, sed certo, sed omnino legendum vulgata iteratione, *Amisimus Alexandrum, amisimus regem*. Sed has non necessarias mutationes nec vacat omnes persequi, nec est sane hic propositum nobis. Indignitas tamen rei sæpe cogit, ut vindicem et retraham vel in transitu, quæ immerito multa nimis in exsilium acta. *Acidalius*.

§ 25 *Nostrone sanguine Deum fecimus, qui nos fastidiat*] Pro *fecimus*, libri alii habent *jactat*, alii omittunt plane. Mihi vel ex hoc ipso, quod in aliis sit *jactat*, in aliis *fecimus*, liquet, neutrum esse Curtii, eumque id per retinentiæ figuram omisisse, quod apponendum fuit, ut fit in oratione indignantium. Ergo locum ita lego: *Nostrone sanguine Deum? qui nos fastidiat? qui graetur mortalium adire concilium?* debent omnia intelligi, ut dicta sint per indignationem. Cur,

ait, nos fastidit, qui tamen eum Deum fecimus? et cum ipsum fecerimus, cur non facere et nos possimus, modo velimus esse viri, nec ferre Alexandrum has injurias, et vel per cædem ejus ulcisci. Neque est, ut metnamus pœnas. Quis enim proavum ejus, quis deinde Archelaum ultus est? *Scheffer.*

§ 26 *Quis proavum hujus?* Lege, *quis proavum hujus Alexandrum.* Modius. Videndum quomodo Alexander Amyntæ F. Philippi, patris Alexandri M. dicatur proavus Alexandri M. cum tantum fuerit patruus ejus. Philippi nempe patris frater. Amyntas enim Philippi pater Amyntæ Aridæi F. trigeminos habuit liberos virilis stirpis ex Eurydice Illyride, Alexandrum, Perdiccam, et Philippum Alexandri M. patrem: qui omnes ordine post Amyntam patrem regnarunt. Idem Amyntas auctore Justino lib. vii. ex Cygæa alia conjuge tres itidem mares, Archelaum, Aridæum, et Menelaum. Itaque patruus fuit, non proavus Alexander Amyntæ filius. Nec potest intelligi prior Alexander Amyntæ Alcetæ F. Quia inter Alexandrum Amyntæ, et Alexandrum Alcetæ sex reges intercesse-
runt, nec præter Alexandrum M. et Amyntæ F. Alcetæ fuit ullus Alexander in stirpe Carani. Alexandrum ergo patrum Alexandri M. a Curtio proavum dictum censeo, non ordine natum, sed regui administrati. Ita omisso Alorite, Alexander Amyntæ F. Philippi frater, Alexandri patruus, ejusdem est et proavus. Patruus, quia Philippi frater fuit, proavus, quia ante Philippum regnavit Perdiccas, Avus ratione regni, patruus ratione sanguinis. Ante Perdiccam (omisso Ptolemæo) Alexander itidem patruus sanguine, proavus ratione regni et regum. Alorites autem omittitur, quod non fuerit ex genere Carani. *Raderus.* *Proavum hujus Alexandrum]* Duos hoc nomine Mace-

doniæ reges offert historia, ad quos ista trahi possint, Alexandrum cognomento Divitem, et alium, Philippi fratrem, hujus Alexandri patrum. De hoc Raderus accipit, et ut omnia rectius quadrent, miram genealogiæ rationem comminiscitur, proavum dici contendens, qui tot ante gradibus regnum tenuisset, quasi contentas Vespasiani patrem recte dici Vitellium, avum Othonem, proavum Galbam. Verum etiam sic opus habet ejecto Ptolemæo Alorite, quod ille non fuerit, ut illi quidem fingere lubet, ex genere Carani. At si genus aspiciendum est, cur a successione regum appellationes cognationis trahit? aut si attendenda successio, cur generis requirit propinquitatem? Certe si nullum aliud esset argumentum, hunc Alexandrum a Curtio non indigitari, nisi hoc unum, quod tam male asseritur, sufficere potuisset. Sunt autem præter id duo satis valida. primum quod ante ceteros hujus casum ponit, etiam vocula *deinde* innuens, priorem interfectum; alterum, quod posterioris Alexandri mors non neglecta, sed vindicata fuit, a fratre Perdicca, qui percussorem ejus Aloriten Ptolemæum regno simul vitæque privavit, ut apud Diod. xv. 77. legimus. Ergo potius ad Alex. divitem, qui et Philellen, ista verba pertinere videntur: quem quod *proavum* appellat Curtius, cum esset abavus; nihil mirum aut insolens facit. Inculcandum enim est denno, quod de confusis cognationum vocabulis supra semel iterumque monuimus. Eadem plane videtur esse causa Libanii Declamat. xvi. qui eum Alexandrum, quem nostri proavum vocat Curtius, 'avum Philippi' appellat, *πρῶτον* hæc enim vox etiam pro ulterioris gradus avis accipi potest: quomodo et Latina apud Juvenal. viii. 134. 'De quocunque voles proavum tibi sumito libro.' *Freinsh.* Abavum, an patrum? hos solos hoc nomine usos

novimus, non proavum. Nec unus in ea gente Perdiccas aut Archelaus. Priores occisos a suis esse non constat: Posteriores occisi quidem, sed patrum tantummodo. Nec Archelaus rex, sed privatus fuit, Justin. vii. 4. Hegelochus autem voluit regum exempla impune interfectorum proferre. *Cellar.*

Archelaum] De rege Archelao Curtium sentire necesse est, cum hic exempla eorum referat, qui reges impune occiderunt. De Perdicca nece diversa sentiunt auctores, quos vide in Reineccii regno Macedonico. *Freinsh.*

Interfectioribus] Soli Alexandro Lyncistæ. Justinus xi. 2. 1. 'Ante omnia cædis conscios ad tumulum patris occidi jussit, soli Alexandro Lyncistarum fratri pepercit.' Et ipse Curtius iv. 7. 27. 'Philippi autem omnes interfectores luisse supplicia.' Justinus tamen vii. 9. 1. etiam Olympiadem, adeoque ipsum Alexandrum conscium fuisse cædis Philippi testatur, imo Pausaniam percussorem Philippi ab Olympiade fuisse subornatum et immissum in Philippum conscio etiam ipso Alexandro. Quæ omnia Alexander dissimulavit. *Raderus.* Intelligit igitur hic solum Lyncestem Alexandrum, de quo mox vii. 1. 5. quod autem *interfectioribus* ignotum, plurative dixit, facit ad intendendam vim orationis. Tale est illud apud Tacitum i. 10. 6. 'Interfectos Egnatios, Julos,' &c. cum unus Egnatius, unus Julius fuisset interfectus, et alia sexcenta. *Freinsh.*

§ 28 *Accersi cum placuit]* Cum nescio quibus mihi rem esse malim, quam cum operis typographicis. Ecce enim, cum hæc vulgo ita legerentur: *Accersi cum placuit ac venire: eodemque sermone ultro repetito adjecit, &c.* quo pacto nullo modo ferri poterant, emendassemque de consilio Palmerii: *Accersi cum placuit, venit, eodem-*

que, &c. fecerunt ex eo illi, quod vitiose exensum hinc te, lector, corrigere velim. *Modius.*

Proximas a nobis partes] Secundas a ducibus Parmenione, et Philota in perpetranda regis cæde partes. *Cellar.*

§ 30 *Proximi sceleris]* *Prorsus* antea legebatur; quod nemini animadversum demiror sane: quomodo enim prorsus sceleris expers dici poterit, qui tantum facinus mente agitabat? *Modius.* Mihi liquet legendum *prioris.* Sic mox num. 85. 'Qui proximi sceleris particeps esse arguebatur.' *Freinsh.* *Prorsus sceleris expers]* Illius nempe conjurationis, cnijs Dymnus socius fuerat: aliam enim ipse jam confessus est. *Cellar.*

§ 31 *Ipsis quoque]* Vulgo, *ipsi quoque*, quod sane de illis talibus ducibus, etsi Philotæ inimicis, credere tamen non possum, eo usque crudelitatem suam extendisse, ut funestissimorum tortorum carnificumque munia ipsi obirent. *Modius.*

§ 32 *Occidendi regis causa]* Forte occasio, vel ansa. Heinsius.

§ 33 *Repræsentasse]* Plerique habent, *repræsentare*, unde suspicor scripturam veram, *repræsentare se consilium.* Librarius ineptus junctim scripsit ista duo vocabula: inde vitium exortum. *Scheffer.* *Repræsentare consilium]* Consilium exsequi, in opus et effectum dare. Ita J. Fr. Gronovius interpretatur, cni summo viro hujus periodi, misere alias vexatæ emendationem debemus in libro de Pecunia Veteri i. 6. At nescio quomodo Freinshemii notas ad hunc locum citet Cl. Daviesius ad Hirtii Comment. de Bello Alex. cap. 70. cum hic non repræsententur. *Snak.*

Auctorem si] Membranæ, *cujus patrem fuisse auctorem nisi crederent, &c.* Sed pessime. *Modius.* *Patrem fuisse auctorem]* Melioribus libris constanter abest vox *auctorem*, quod suspicionem mihi non ineptam, ut puto, pa-

rit, esse eam glossema vocis *patrem*, quam non vulgari significato hic positam, aliquis adpicto receptiore vocabulo exponere voluerit. Sensus igitur est: Totum se consilium exposuisse, suum illud esse, nec quemquam alium auctorem ejus nominare posse: nimirum illius ultimi, quo occupare destinaverat patri obitum. At si alios forte conscios aut suggestores ab eo velint exprimere, nec se *patrem* (h. e. auctorem) ejus fuisse credant, non se recusare tormenta. Ea notione Ovid. ex Ponto IV. 5. 29. 'Quidne parens ego vester agam,' Græco more. Athenæus princ. operis: Ἀθηναῖος μὲν δ τῆς βίβλου πατήρ. Maximus Tyrius Sermone octavo: Ἀλλὰ εἶτε Μαρτυρικῇ, εἶτε καὶ Λεοβλα τις ἦν ἡ τοῦ λόγου μήτηρ. Freinsh.

Recusaret illi] Puto et huic loco accidisse, quod superiori, scribendumque esse, *recusare*, et illi *conlocuti*, &c. Debet sane τὸ *recusare* superioribus respondere; in iis vero *representare*, non *representaret*. Scheffer.

§ 34 *Et ipsum*] Forte, *sed ipsum*. Heinsius.

§ 35 *Demetrius*] Omnia quæ ad hanc conspirationem pertinere videbantur, contraxisse Curtium apparet. Nam Arrianus III. 5. 25. non eodem loci, quo Philotæ detecta fuerat conjuratio, hoc est, apud Zangæos, sed in Arimaspiis fuisse comprehensum tradit, suffecto in locum ejus Ptolemæo Lagi filio. Freinsh.

Et vultu] Forte, *et vultus*. Heinsius.

§ 36 *Ut incideret*] Illud ut in vulgatis codicibus omissum elegantius hujus periodi multum delibabat. *Modius*. Verbum *incidere* vim proprie non eam habet, ut opera dedita quærat, sed casu offeratur. Ideo malim hic, ut *inciderat*, quod est, cum incidisset. Acidalius. *Incideret*] Alii, ut *incideret*; unde Acidalius, ut *inciderat*. forte pro *incideret* legendum

Delph. et Var. Clas.

incidens, aut etiam prorsus expungendum. Freinsh.

§ 37 *Vox sanguisque defecerat*] Præ timore et conscientia sceleris. Infra VII. 7. 26. 'Ille exsanguis adtonitoque similis stabat per metum etiam voce suppressa.' Ammian. de Chonodomarco XVI. 33. 'Trahebatur pallore suffusus, claudente noxarum conscientia linguam.' Idem XVII. 25. de Zizai Sarmata: 'Amisso vocis officio præ timore.' Adde Tacit. III. 10. 4. et XV. 66. 3. Vide Parm. Mellificium Atticum p. 284. ita fere Justin. XXII. 2. 3. 'Demetrium turba querelarum confusum repente obticuisse.' Freinsh.

§ 38 *Nominati patrio mare*] Editi, omnes ergo a Nicomacho nominatos more patrio dato signo saxis obruerunt, quod perinde est. *Modius*. Omnes ergo a Nicomacho nominati more patrio, dato signo, saxis obruti sunt] Alium morem Arrianus ingerit, qui non saxis ait obrutos, sed confossos telis, sive προσακοντισθῆναι: quod sequenti quidem libro apud Nostrum Lyncesti Alexandro evenit: etsi et ibidem in Polemonem saxa moluntur, suo quidem, ut iterum addit, more. De cetero, cavillari Curtium hic et insimulare negligentiam possis, qui dicat a Nicomacho nominatos omnes supplicio affectos. Id vero falsum, ac duplici quidem modo. Nec enim illi omnes, neque rursus ii tantum. Primum non omnes. Impunis enim Amyntas, qui superius et ipse a Dymno inter conscios Nicomacho detectus. Et verisimile, quotquot ab illo Nicomachus hic acceperat, eorum neminem subtraxisse, ut nec addidisse quemquam, de quo alter forte tacuisset. Ille autem supra: 'Simul gratulatur, quod fortissimus juvenum non dubitasset se adjungere Demetrio corporis custodi, Pencolao, Nicanori. Adjicit his Aphebetum, Locenem, Diogenem, Archepolim, Amyntam.' Hic postremus certe libro

Q. Curt.

4 H

deinceps causam pro se dicit, et absolvitur. Ac suspicari liceat, præter hunc alios etiam fortasse nonnullos iudicium ac supplicium effugisse. De quibus quicquid sit, Amyntas certe palam non una interemtus. Non igitur omnes prorsus, qui a Nicomacho nominati. Jam neque illi tantum. nam etiam Philotas ipse, et Calis: quos manifestum item est ab indice nequaquam nominatos. Quid verbis igitur istis ancipitibus faciemus? Excidiase Curtio imprudenti ipsi credemus? an fraudem hanc ei librariorum fraudos? huc inclinem magis. At emendationem quam opportunam inveniemus? Audacia magna utendum sit; quam ego huiusmodi vix mihi permiserim, a *Macedonibus damnati*. Mos quidem ille Macedonum vetustus, ut ipsorum cognitio esset, quem et Noster ipse nos docuit hoc libro: 'De capitalibus rebus vetusto Macedonum modo inquirebat exercitus. In pace erat vulgi. Nihil potestas regnum valebat, nisi prius valuisset (nescio quid occulti hic mendi) auctoritas.' Itaque et Alexander, 'Macedones,' inquit, 'de te iudicaturi sunt, et ipsi Macedones Philotam inquirere innoxios velle suspicabantur.' Sed utcumque hoc firmemus, a recepta lectione nimium recedit. An ergo potius? *omnes ergo etsi a Nicomacho nominati*. Sic omnem facillime eludamus objectionem, neque Curtium tamen scripsisse sic facile probemus. Alii viderint hoc. *Acidalius*. Duplex hic in Curtio (certe non in Curtio) peccatum, quod Acidalius quoque modo castigare conatus est. Primum, quod omnes a Dymno nominatos affirmet signo dato saxo obrutos, cum Amyntas fuerit absolutus. Deinde quod præter hos a Dymno delatos etiam Philotas et Calis sint occisi. Primum Acidalius librariorum vel operarum fraude errorem admissum putat, qui Amyntam adjecerint, vel certe Curtio imprudenti excidisse.

Labes has duobus modis emaculare studet, e quibus tamen illi neuter satis (nec immerito) placet. Nam in vicem illorum Curtii verborum, a *Nicomacho nominati*, ista substituit, a *Macedonibus damnati*: sed quia longius a Curtio abeunt, aliter emendavit, *Omnes ergo etsi a Nicomacho non nominati*. Duas ut vides voculas ad Curtium adjecit, *etsi*, et *non*: neque tamen Curtium ita scripsisse facile, inquit, probemus. itaque concludit, 'alii viderint hoc.' Ego sic existimo, vel nullum omnino in his Curtii verbis errorem inesse: vel per aliquem sciolorum adjectam vocem *Amyntam*, quod et ille postea sit in iudicium productus, quamvis absolutus. Nullus error erit, si dixerimus, Amyntam alium fuisse a Nicomacho nominatum, non hunc iudicio absolutum, sed cum reliquis damnatum et occisum, adeoque hos duos tantum cognomines fuisse, non unum eundemque. Multi enim eadem tempestate Amyntæ fuerunt, et crebrum apud Macedones nomen Amyntæ, quod supra demonstravimus. Et hic inter conjuratos Nicanor etiam exprimitur, cum et Parmenionis F. paullo ante extinctus Nicanor diceretur, et alius rursus Nicanor egregius bellator laudatur, sicut et multi Attali. Erit ergo hic vel *δυναμίδα*, vel certe Amyntæ nomen glossæ causa ab imperito adjectum. Nam hunc Amyntam qui absolutus est vii. 1. hic nullo modo Curtius intellexit, quod vel inde certissime constat. Primum quod occiso demum Dymno, et Philota sub questione laborante hic captus sit, ex eo maxime, quod frater ejus natum minimus Polemon cum aliis profugerit, et suspicionem Alexandro conjurationis, et Alexandri amicis injece- rit, non, quod nominatus a Dymno sit. Deinde quod nec in accusatione Alexandri ulla mentio facta sit Dymni, quasi Amyntæ nomen ediderit, nec Amyntas in causa dicenda ul-

lum de Dymni delatione vel indicio verbum fecerit, quod tamen imprimis grave fuisset argumentum, et solum difficillimum, quodque Philotas maxime in sua defensione ursit. Vel ergo alius Amyntas huic cognominis, vel ab librariis adiectus. Omnes autem a Nicomacho nominatos ait interfectos, non propter Calin et Philotam, de quibus jam per se constabat, sed Demetrium corporis custodem, qui ad id usque temporis pernegarat, se vel sociam, vel conscium fuisse conjurationis: quod ex Curtio aperte constat, qui docet, productum Demetrium multa affirmatione, et animi constantia vultusque nutibus abnuisse, quidquam sibi in regem cogitatum esse; donec per Calin proditus, cum aliis quoque lapidibus est tumulatus. Ergo omnia Curtii verba bene se habent: nec Curtio quidquam peccatum, aut erratum: sed Amyntas vel alius fuit, vel per imperitum librarium insertus, et in Curtium, præter mentem Curtii, admissus: itaque Acidalii emendationem nihil hic moramur. *Raderus. Omnes ergo*] Adversus molitiones Acidalii, qui argutatur, Curtium hic duplici nomine accusari posse negligentiam, quod omnes a Nicomacho nominatos saxis obrutos scripserit, quasi aut omnes illi, aut præter eos nemo fuisset punitus; bene tuetur auctorem Raderus: nihil hic esse mutandum, nec pro a Nicomacho nominatos, audacissima conjectura legendum a *Macedonibus damnatos*: neque, *etsi a Nicom. non nominatos*. Sed et Amyntam, quem a Nicomacho nominatum Acidalios evasisse supplicium putat, non esse eum, cujus statim libro sequ. ampla habetur mentio. Deinde hic dici, *omnes a Nic. nominatos*, non propter Calin et Philotam, de quibus jam per se constabat, sed Demetrium et alios cum eo antea nominatos. *Freinsheimius.*

Saxis obruti sunt] Qualis mos pa-

trius fuerit, Curtius paullo post etiam declarat, cum ait, 'Et ceteros quidem placebat Macedonum more obrui saxis:' quo vero supplicii genere Philotas et ceteri conjurationis participes affecti sint, auctores inter se dissentiunt. Curtius Macedonum more saxis obrutos ait. Diodor. Sic. xvii. 80. capitali supplicio affectos. At Arrianus iii. 5. Philotam cæterosque omnes insidiarum conscios a Macedonibus jaculis confossos. *Popma. Brisson. de Regno Persarum lib. II. pag. 262.*

§ 39 *Magno non modo salutis, sed etiam vitæ periculo liberatus erat*] In speciem blanditur doctissimi viri P. Rubenii conjectura, *sed etiam invidia*. Sed vera, pace ejus manium dicam, non est. Ut quid enim dicat post salutem demum de invidia? vera sententia altius in *vitæ* vocabulo latet. *Salus* de præsentī conjuratione dicta est; *vita* de eo tempore, quod post eam victurus erat Alexander. Itaque ait Curtius, non solum in præsens salutē regis, sed vitæ etiam post vivendæ palam damnato et convicto hoc pari consultum fuisse. Judicatque tantum amicorum utrique occisorum in exercitu fuisse, ut nisi de scelere eorum constitisset, tota vita Alexandri intuta futura fuisset a vindicationibus defunctorum. *Vita* non quod solet, sed ipsum universum vitæ tempus atque ordinem designat. Ut alibi ad Gratium nobis notatum de hac voce. *Barthius, Advers. xxviii. 6. Et invidiæ*] Insignis hæc est correctio Rubenii Elector. cap. 33. *non modo salutis, sed et invidia*. Alexander, inquit, non solum salutis et capitis discrimen effugit, sed etiam invidiæ et calumniarum flammam, per confessionem hanc Philotæ. Quod egregie firmant sequentia, et simillimus iste locus Tacit. xv. 73. 1. 'Nero vocato senatu, oratione inter patres habita, edictum apud populum, et collata in libros indicia, confes-

sionesque damnatorum adiunxit. Et enim crebro vulgi rumore lacerabatur, tamquam viros insontes ob invidiam aut metum extinxisset.' Idem nostro ævo factum vidimus. Non enim falso conquerebatur Domitianus apud Sueton. 21. 1. 'Conditionem principum miserrimam, quibus de conjuratione comperta non crederetur, nisi occisis.' Certissima igitur est emendatio Viri ingeniosissimi: quamquam eam refellere conetur Doctus Adversariorum scriptor xxviii. 6. defensa vulgari lectione *etiam vitæ*. Ei jam respondimus querenti, cur post salutem Curtius demum dicat de invidia. Quod autem ipse vitam sic distinguit a salute, ut totius vitæ cursum atque ordinem designare dicat, id vero non magnopere ad rem facit, nec a vita sufficienter distinguit salutem: nam si semel salutis fecisset naufragium, certe jam de eo vitæ tempore atque ordine supervacaneum erat querere. Post hæc scripta, cum viderem jam in Edit. receptam esse Rubenii cor-

rectionem, ego quoque exprimendam putavi. *Freinsh.* Rubenii Elect. cap. 33. hæc correctio est, quam laudavit Freinshemius, expressit Tellierius. Vulgo *vitæ periculo*, quod tamen Barthius Adv. xxviii. 6. defendere præ illo conatur. *Cellar.* Adsentitur Cl. Rubenio etiam Cl. J. Pontanus in Epist. quarum Syllogen publici juris fecit doctissimus A. Matthæus. *Snak.*

Philotas] Hic vero dele vocem *Philotas*, quæ tam manifesta temerariæ glossæ, ut mirum sit, hand etiam pridem deprehensam. Curtius quidem si addidisset, non eo quo nunc est loco, sed initio statim posuisset. Sed nec addidit, nec opus fuit, cum in medio non alium quam *Philotam* designarit. *Acidalius.* Eademque erat Bongarsii sententia, vocem eam aut ex glossa esse, aut linæ superiori proximæ interjiciendam. Cui etiam supra n. 30. eliminandum id nomen videbatur, in his, *nec ab ipso Philota*. *Freinsh.*

LIBER VII.

CAP. I. § 1 *Postquam desierat esse*] Post fata enim invidia quiescit, et sæpe in desiderium, aut misericordiam convertitur. Liv. vi. 20. de M. Manlio dejecto per Tarpeii saxi prærupta: 'Populum brevi, postquam periculum ab eo nullum erat, per se ipsas recordantem virtutes, desiderium ejus tenuit.' Et Nepos Dion. cap. 10. 'Sic subito misericordia odio successerat, ut eum suo sanguine, si posset, ab Acheronte vellent redimere.' *Cellar.* Ex Loccenio.

In misericordiam vertit] Jam supra ita hunc locum esse emendandum monni. *Modius.* *Vertit*] Hanc lectionem merito præfert Modius Novant. Epist. 99. probante Manutio ad Salust. Catil. cap. 6. manifestum enim est præterito tempore hæc concipi a Curtio: nam si præsens esset, haud scirem *vertit* præferrem, an *vertitur*; cum et hoc recte dicitur, et illud blandiente novitate a multis, ut in ejusmodi loca inciderunt, intempestive et nulla urgente causa, intrudi soleat: quasi in hoc consisteret opera Critici, ut alia faceret quæ repperit, non ut meliora: sunt enim in quos egregie convenit Apophthegma Spartani regis, qui conspiciens arborum truncos in quadratas trabes dolari, ait: 'An si quadratæ arbores nascerentur, rotundas faceretis?' *Freinsk.*

§ 2 *Primus*] Philippi patris Alexandri missu. Diod. Siculus xvi. 92. 'Hoc anno Philippus rex summus belli dux a Græcis factus, bellum Persicum inchoavit, ac statim Attalum et Parmenionem, cum parte copiarum et mandatis, ut urbes ibi Græcas liberarent, in Asiam præmisit.' *Raderus.* Adde Justin. ix. 5. 8.

Gemistum lib. II. Freinsk.

§ 3 *Philippo*] Quanti fecerit Parmenionem Philippus, docet in Apophthegmatis Plutarchus cap. 29. 'Philippus Atheniensium laudabat fortunam, qui quotannis decem imperatorum deligendorum copiam haberent: se dicebat intra multos annos unum modo ducem reperisse Parmenionem.' *Raderus.*

Occidendi Attalum] Vide Suppl. r. 10. *Cellar.*

Non alio] Quam Parmenione. Errat enim, qui putat Philotam hic signari. Cædem autem Attali non Parmenioni, sed Hecatæo adscribit Diodor. xvii. 2. Videntur conciliari posse, ut Hecatæi opera magis, Parmenionis vero consilio, perpetratum sit facinus. *Freinsk.*

§ 4 *Oti vitia*] Contra militare otium multa collegit Gruterus Discurs. ad Tacit. cap. 39. quem adi. Ceterum mirum est, eadem hæc verba et apud Senecam legi Epist. lvi. 16. 'Numquam vacat lascivire districtis: nihilque tam certum est, quam otii vitia negotio discuti.' Sic infra vii. 5. 6. Noster: 'Nationem ne finitimis quidem satis notam.' at Seneca Epist. lxx. 18. 'Gentes ne finitimis quidem satis notas.' Uter ab altero mutuatus est? an uterque potius ab alio? hoc credam. Revolutus ad otium militum, adscribam insignem locum Cæsaris de Bell. Civ. ii. 80. a Grutero prætermisum: 'Erant sententiæ, quæ conandum omnibus modis, castraque Vari oppugnanda censerent; quod hujusmodi (seditiosis) militum consiliis, otium maxime contrarium esse arbitrarentur.' Ubi vox 'consiliis' ultimo casu accipienda. Sensus:

Inter hæc militum consilia, nihil magis esse contrarium et noxium rationibus belli, quam otium. Adde Sigonium in Livium pag. 55. f. Freinsh.

§ 5 *Apharias*] Editi *Affarios*, in qua voce vide ut acute disputet Henricus. *Modius*. Videtur primus ille Chiliarchus esse, qui v. 2. 5. corrupte *Adarchias*, et VIII. 1. 36. *Atharias* vocatur. *Cellar*.

Lyncestes Alex.] Justino XI. 2. 2. est 'Alexander Lyncistarum frater.' Vide Diod. XVII. 32. Arrian. I. 8. 2. in quo illa ἐν πύργοις τε ἀπώλετο τῶν φίλων παρ' αὐτὸν ex Curtio et Justin. verti poterant, quod primus amicorum ad se venisset. A quo sensu longe abit illud interpretum, quod inter præcipuos amicos ad se venisset; nam vocabulum πύργους ibi non ad dignitatem referendum, sed temporis ordinem. Ita Sam. II. 19. 20. Semei: 'Agnosco enim servus tuus peccatum meum: et idcirco hodie primus veni de omni domo Joseph, descendique in occursum domini mei regis.' Quo facto veniam a Davide consequutus est: ut contra exempla sunt eorum, qui quod sero gratulatum venerant principibus, offensam illorum incurrerunt. quod et de Cicerone legimus. Freinsh.

§ 6 *Supplicio magis*] Sic apud Livium XXXVI. 35. 12. Epirotis 'respondum datum est, quo veniam impetrasse, non causam probasse videri possent.' Sic apud Justinum XXXII. 1. 4. 'Demetrius veniam patri, non jure defensionis, sed patrocinio pudoris obtinuit: quod ipsum decreto senatus significatum est, ut apparet, non tam absolutum regem, quam donatum filio patrem.' Ex contrario Lucretia Liviana I. 58. 11. 'Ego me, etsi peccato absolve, supplicio non libero.' Valde enim differunt probare, et ignoscere: quod merito notat in Planco Vellei. II. 83. 3. 'Qui clementiam victoris pro sua virtute

interpretabatur; dictitans id probatum a Cæsare, cui ille ignoverat.' Freinsh.

§ 7 *Antipatri soceri*] Diodorus XVII. 80. 'Propter necessitudinem, quam cum Antigono ipsi intercedebat.' At nulla ei cum Antigono fuisse necessitudo memoratur: deinde credibilis est Antipatri precibus id datum, qui tum per Alexandri absentiam Macedoniæ præpositus erat; quam Antigoni, viri quidem jam tum illustri, sed nondum eo provecti, ut suspicari debeamus, id eum ab Alexandro petere ausum. Vide igitur num in Diodoro scribendum: διὰ τὴν πρὸς Ἀντίπατρον οὐκείωττα. Confer. Justin. XII. 14. 1. Freinsh.

Soporatus] Satis elegans lectio, sed cui antehabeam illam Bong. 1. *suppuratus dolor*. Sane eadem translatione Seneca utitur, Epist. 80. 11. 'Horum, qui felices vocantur, hilaritas ficta est: aut gravis et suppressa tristitia.' Erat aliquid θροῦλος. Freinsh. Unus liber Ms. habet *suppuratus*, quod Freinshemio non displicet, quia Seneca etiam dixit Epist. 80. 'suppurata tristitia.' *Cellar*.

§ 8 *Quamquam*] Membrana, quam toto, sed non probo. *Modius*. Consentiant tamen codices Mss. nec incommoda erit sententia, si restitnatur *quamquam*. Snak.

Toto triennio] Computavit simul annum currentem, nec dum exactum: quod frequentissime fieri, præsertim in annis imperiorum recensendis, non uno loco ostendit Scaliger ad Eusebium. Sic et Diodor. XVII. 80. Τρετὴ μὲν οὖν χρόνον ἐν φυλακῇ τηρούμενος. At infra VIII. 8. 6. 'per biennium dilatus' dicitur, nimirum non computatis mensibus qui excedebant: quamquam non dissimulo, ibi quoque liberos nonnullos habere triennium eadem conciliat. num. 6. hujus capituli: 'Tertium jam annum custodiebatur in vinculis.' Collata hæc cum prima notarum

meorum in Tacitum, ad explicationem mutuum invicem sibi proderunt. Non dissimilis scena est in Liv. XXXIII. 33. 9. *Freinsh.*

§ 9 *Trepidatio conscientia*] Tacitus Hist. III. de T. Ampio Flaviano: 'Tamquam nimius pavor conscientiam argueret.' *Loccen.*

§ 10 *Amyntam*] Non qui superiore libro inter conjuratos a Dymno nominatus fuerat, hic enim supplicio cum aliis affectus fuit. VI. 11. 38. sed Andromenis filius V. 1. 40. 'Princeps agminis peregrinorum.' IV. 13. 28. *Cellar.*

Nam Polemon] Vulgo, *Polemon* vero, inepte. *Modius.*

§ 11 *Amicorum*] 'Considera quomodo Alexander tractaverit Philotæ atque Parmenionis amicos atque familiares: atque Dionis amicos Dionysias, Plauti Nero, Sejani Tiberius torserint atque necaverint,' &c. Plutarch. cap. 10. de Multitudo. Amicor. docens non temere sapientem illigari debere potentium hominum amicitia. *Freinsh.*

§ 12 *Igitur*] Bongarsius putabat deesse in hac periodo *inquietabat*, aut quid tale; et sane miror non infernum esse a correctoribus, qui tam liberales fuerunt in hoc auctore interpolando: deeat enim aliquid sensui. At si vocem *Igitur* tollas, habebis, ni fallor, ipsa illa verba, quæ hoc loco Curtius scripsit. Alexandri enim oratio incipit ab illis, *nec dubitabat*, quod valet, dicebat, se non dubitare. Sic supra V. 12. 7. 'Haud dubitare Artabazus, quin transendum esset:' h. e. Artabazus, dicebat non esse dubitandum, quin trans. esset. *Freinsh.*

§ 13 *Philotas quereretur*] Ita libri scripti; excusi, cum *Philotas torqueretur*. *Modius.*

Fugæ] Cujus fugæ? suæ ipsius: nec enim de alia hic agitur: at quid hoc est, aperuit fugæ suæ causam fugiendo? quis credat auctorem sic

loqui? Sane nisi quid aptius comminiscantur alii, ego vocem illam *fugæ* remittam iis, a quibus initio intrusa est: qua sublata, recte se habebunt omnia. Prædie quam detegeretur Philotæ scelus, Amyntam in secreto fuisse: ejus secreti causam, quidque ibi actum sit, aperuisse fratrem Amyntæ, qui profugerit, eoque modo palam fecerit, se fratresque suos in eodem cum Philota consilio fuisse. *Freinsh.* Si non e medio sublata via vocem *fugæ*, tolerabilior erit mutatio, si legas *fuga*, et sententia commodior apparebit. *Snak.*

§ 14 *Officii specie*] Fuit enim ex armigeris regis, ut patet ex sequentibus. Solebant autem hi per vires comitari regem, corpus ejus custodire, et vigilias servare, qua de re V. 1. Atque de hac vice intelligendum, quod sequitur, 'mirantem, quod non vice sua tali officio fungerentur,' id est, non eo tempore, quo tetigisset eos ordo, sed alio, et extra ordinem. *Scheffer.*

Amotis longius] *Specie amoris* alii, nec vident illi præcessisse vocem *officii*. *Modius.* Quidam edidi *amoris*, quæ lectio speciem veritatis habet, ipsam non habet. *Freinsh.*

Admoverisse semetipso] Armigeri officio per vicesungebantur: quum ergo extra ordinem aliquando Amyntas cum fratribus apparuisset regi, absentibus ceteris, in suspicionem incidit malæ fidei, aut conjurationis. *Cellar.*

Quod non vice sua] Leve dicent alii, quod dicam, sed sit interim, dum momenti in eo non nihil. Trajice voculam unam, *quod vice non sua*; non levissimum id dicit, qui momenti quantum insit in negationum sede, non ignorat. Alexander mirabatur, non, quod officio eo non fugerentur *sua vice*, sed quod fungerentur *vice non sua*. *Acidalius.*

Et ipsa] Impressi libri, *ex ipsa*, male. *Modius.*

§ 15 *Equis*] De hoc more interim pauca diximus tumultuariis illis notis ad Tacit. 1. 67. 3. *Freinsh.*

Respondisse] Ordo postulat, *respondisset*; nisi hoc argumento est, initio hujus numeri inculcata esse duo verba spuria, *accedere*, quod. *Freinsh.*

§ 17 *Minis indicat*] Varie hæc leguntur, atque in plurimis editionibus ita: *et adjectis etiam superbe minis indicat. Amyntas, facta dicendi potestate, nihil, inquit, interest, &c.* in membranis Coloniensibus ita: *et adjectis etiam superbe minis indicat. Inde captus Amyntas, facta dicendi potestate. Si nihil, &c.* in Sigebergensibus vero hoc modo: *et adjectis etiam superbe minis. Inde jam captum facta dicendi potestate, si nihil, &c.* Ex singulis igitur lectionibus delibando optima quæque, et pro *captus*, sive *captum*, actum scribendo, locum emaculavi: poterat tamen, cum Sigebergenses membranis ita jubeant, etiam illud *indicat* abesse. Recte enim dicitur *producere* seu *productus* de hac aut illa re: sed ego nihil hanc partem mutandum censeo, quia propriam plane eadem hæc vox hic habitationem habet. *Modius.*

§ 18 *Tum Amyntas*] Sic feci, clare præsentibus libris, *Inde captus* (alii, *captum*) *Amyntas*. leg. enim *indicat. Tum Am.* quæ particula hic necessaria est. Ita supra vi. 9. 35. 36. vi. 10. 1. 'Tum Philotas:' 'Tum rex,' &c. *Freinsh.* Leg. *superbe minis index. Ac tum.* *Heinsius.*

Peto] *Mss. petito; forte, petite.* *Heinsius.*

Armigero lanceam dari ei] Vulgo, *armigero lanceam dari jussit.* *Modius.* *Armigeri*] Alii *armigero*, quam pro vera lectione habens Gronovius, (ad Liv. xxvii. 24.) jungit cum verbo sequente *jussit*: eoque firmat lectionem Curt. v. 6. 8. ut eo loci meminimus. At hic malim *armigero* legi, vocemque eam hære præcedenti-

bus: ut *habitus quoque redderetur armigero, lanceam dari jussit.* Quæ levissima distinctioneula duarum rerum scitu non indignarum nos admonet: ut auspicemur *armigerum* fuisse hunc *Amyntam*: deinde *armigerorum* insigne, vel, at hic vocat, habitum, fuisse lanceam. Prius exinde conjicere licet, quod utique constat honoratoris militiæ virum fuisse hunc *Amyntam*. Honoratissimos autem omnium fuisse corporis custodes, supra notavimus: inter illos non fuisse hunc *Amyntam* ex *Arriano*, qui custodum nomina prodit, apparere potest. Fuit ergo, ut omnia credere jubent, inter *armigeros*: quos proximo honore post custodes fuisse vel ex hoc constat, quod sæpe junguntur corporis custodibus: quæ loca noster Index exhibet. Ergo *Perdiccas*, et *Leonnatus*, viri egregii, ex *armigeris* erant tum temporis, ut ex *Curtio* vi. 8. 17. didicimus. Lanceam autem habitum horum, haud dubie autem et corporis custodum, fuisse ex aliquot hujus auctoris locis claret. Ita supra vi. 11. 31. amici regis *Philotæ* 'os oculosque hastis everberant'; quod de his lanceis intelligo, quæ perpetuo ipsis ad manum: modo vii. 1. 9. *Alexandrum Lyncestem* 'qui proxime adstiterant, lanceis confoderunt': quos autem putamus proximos adstitisse, nisi hos, qui hand dubie produxerunt enim in concionem, ut supra vi. 8. 24. *Philotam*: reliqui enim milites *phalangitæ* lanceas non habebant, sed *sarissas*. Sic apud Persas fuisse ex *Herodoto* iii. 128. constat: 'Darius rex interdicat vobis, ne apud Orætem fungamini satellitum officio. Hoc illi audito lanceas deposuerunt.' Fuerunt enim nihil aliud quam Persarum *Doryphori*, sive satellites. Inde et aliis duobus, ut *Parmenioni* infra vii. 2. 28. tribuuntur *armigero*. Clarissimum autem testimonium subministrat *Curt.* infra viii. 1. 45. ubi de nece *Cliti*:

'Alexander rapta lancea ex manibus armigeri,' &c. hic est igitur habitus, 'quo Alexandrum comitari solebat,' ut mox dicit. Sic enim, et non in quo, legendum esse, ex dictis certum est. Sed qui de veste acceperunt habitum, particulam istam interponerunt. Sed enim *habitus* hic est modus, seu forma, ut in illis Marcel lini XVII. 29. 'Quem habitum caput porci simplicitas militaris appellat.' Freinsh. Gronovius ante hanc vocem interpungit, et *armigero* tertio casu legit, ut cum *jussit* cohæreat: sed satis florida etiam nativa, ut videtur, est lectio, quam expressimus, Freinshemiana, sola incisione a vulgari discrepans. Lancea enim etiam ad *habitu*m hujus generis militum pertinebat, interprete ipso Amynta num. 20. *Cellar*.

Jussit] Modo præcessit hoc verbum, ut nihil opus fuerit hic repeti: sed nimirum nimium frequentia sunt in hoc auctore hominum insulsorum *παρρηχρησµατα* quorum plura taciti prætergredimur, ob hoc ipsum, quod non putamus fallere posse jam sæpius monitos. Freinsh.

§ 22 *Accepta*] Et si nec scripti nec casu libri aliter, legendum tamen *excepta*. Acidalius. Nondum plane assentior. Freinsh. Forte, *excepta*. Heinsius.

§ 23 *Omnes rei sunt*] Prospera duces sibi imputant, adversa militibus. *Cellar*.

Donis honoramur] Stewechius in Arnobium lib. IV. corrigi *oneramur*; quod non placet, ob mox sequentem vocem *onusti*. Berneggerus.

Nos potest] Adhuc vulgo, *quis ferre non potest*; ineptissime. Modius.

§ 24 *Adfectus*] Scripi ita de conjectura, mutata leviter una litera, cum in omnibus libris *effectus* legeretur. Modius. Concinnior interpunctio fit ad hoc exemplum: *ad omnes adfectus impetu rapimur. Vituperamus, laudamus, miseremur, irascimur, utcum-*

que præsens movit affectio. Modo Indiam adire, &c. Acidalius. *Modo*] Sic distinguimus, admoniti ipsa sensus structura, quam et Acidalius animadvertit. Freinsh.

Utrumque præsens movit adfectio] Valde mihi hoc est suspectum. Et quis credat, voluisse Curtium, cum præmisisset, *ad omnes adfectus*, de novo repetere *movit adfectio*? Adde quod nihil novi dicatur. Malo itaque hæc omnia, *vituperamus, laudamus, miseremur, irascimur, utcumque præsens movit adfectio*, pro glossa habere, cum præsertim vox *adfectionis* ipsa parum sit probata, certe parum usurpata Nostro tali sensu. Scheffer.

§ 25 *Colloquentium voces*] Exendi jusseram, *has inter se loquentium voces*, ut in optimo Colonienai libro legitur, in editis omnibus est, *has inter se colloquentium voces*. Modius. *Colloquentium voces*] Vices Modii quidam liber habet; sed nostri codd. et Grut. omnes consentiunt. Adblanditur quidem illud *vices*, respectu *colloquentium*, et placeret; sed quum nec Maistorum varietas, nec sensus desiderat, cur mutemus, nihil est. *Voces* sunt murmura, sermones, convicia, rumores dispersi, calumniæ. Cicero Catil. IV. 7. 'Jactantur enim voces, quæ perveniunt ad aures meas.' Pro Marcell. 'Sapientissimam vocem invitæ audi.' Noster supra hoc c. n. 4. 'Seditiosæ voces referebantur.' n. 22. 'Vox asperior esset accepta.' VII. 2. 7. 'Una vox erat pari emissæ consensu.' Virg. Æn. II. 98. 'spargere voces In vulgum ambiguas'; nam apud eundem VI. 699. 'audire et reddere voces' est 'colloquentium familiariter,' ut ibidem exponit Servius. Snak.

Intra verba] Possis explicare in *verbis* tantum, si audias A. Gellium XII. 13. sic explicantem, qui ibidem in originem vocis inquiri. Sic Noster X. 5. 32. 'Usus Veneris intra naturale desiderium.' Ovid. Trist. III. 4.

25. 'Crede mihi, bene qui latuit, bene vixit, et intra Fortunam debet quicquid manere suam.' Ubi Nobilissimus N. Heinsius mallet reponi *infra*; quod venustissimus J. Bronkhuzius nollet factum, qui retinendum *infra* contendit etiam in illo Propertii III. 7. 1. 'Mæcenas eques Hetrusco de sanguine regum, Intra fortunam qui cupis esse tuam.' Ubi etiam segetem exemplorum more suo congescit vir acutissimus et doctissimus. *Snak.*

§ 26 *Proinde ut ad id revertar*] Emendandum *prævertar*, non redibat ad id, sed accedere jam primum volebat, quod esset potius. In hoc autem significato receptum illud verbi lib. VI. 'Ad verum crimen et ad unum prævertendum mihi est.' Sic enim ibi recte Modius, cum vulgo item 'revertendum.' Columellæ exemplum ille dat: ubique obvia plura: et habet tamen hic etiam ista pauca. Tacit. Ann. II. 'Sed præverti ad Armentios instantior cura fuit.' Plin. Ep. V. 15. 'Prævertor ad ea, quæ me agentem hic nuntius deprehendit.' Apul. Apolog. 'Ad epistolas Prudentillæ præverti.' Acidalius. *Revertar*] Non recte hoc Acidalius, qui hic, et supra VI. 10. 11. *prævertar* legit. 'Reverti' autem utrobique rectum esse, noster Index declarabit. *Freinskh.*

Amicitiam] Tota hæc Amyntæ oratio, ut et causa, simillima est illi Terentii apud Tacit. VI. 8. Et membra sane aliquot sunt, quæ Lipsio videntur hinc translata. *Freinskh.*

Inficior] Nimis est codicum concursus ad retinendam hanc lectionem, quam exhibuit Freinsheimius, qui tamen in Indice videtur legisse *infiteor*, quum citet hoc loco indicato 'inficari amicitiam.' Plaut. Cistell. Act. IV. 1. 'omnia inficias ire ea.' Nam ut apud eundem in Menæch. V. 8. 'ut quæ fecisti, eas inficias,' accusativus intelligitur: ita etiam ad *expetisse*, vel subintellecto 'coluisse

amicitiam' referre commodè possumus. *Snak.*

Quoque nos, magnosque fructus percipisse] Haut dubie negligentia operarum hæc in Freinsheimii editionibus omissa sunt, quum in omnibus et manu exaratis, et typo expressis sint, nam Blancardus, Tellierius, et Cellarius tantummodo Freinsheimii omissionem secuti sunt, ideoque hunc in integrum restituere locum non dubitavimus. *Snak.*

§ 28 *Ab illo traditi*] Cui? Alexandro, sine dubio, Idque per commendationem. At verbum *tradi* absolute ita poni, nescio, an sit receptum: quid? si Curtius ita scripsit, *Qui placere vellent tibi? Tibi ab illo traditi.* An non concinnior, et gravior esset efficaciorque sententia? Quis autem non videt potuisse ineptum librarium omittere illam voculam, tamquam male repetitam? *Scheffer.*

Cujus gratiam expetere; et iram timere possemus] Duplicem, si non significationem, certe vim habet illud, *possemus.* *Is fuit apud te, cujus gratiam expetere* liceret, expeditet, utile esset, et *iram timere possemus.* De eleganti hac significatione verbi 'posse' exempla e poetis collegit G. Canterus Nov. Lect. II. 2. Sed et apud alios venustatis causa magis quam necessitatis adjungitur, ut *expetere possemus* pro *expeteremus*. Livius XXXII. 13. 'An reverti in Thessaliam posset,' ubi illud 'posset' offendit Sigonius, qui pro eo malebat 'præstet,' non sine detrimento Latine venustatis, quam ibidem pulchre vindicavit J. Fr. Gronovius, quem vide. *Snak.*

§ 29 *In tua verba tui omnes*] Pertinacissime laudant membranæ, *Si non propemodum tuo verberatu ei omnes te pratercunte juravimus; quomodo etiam Huttenum et Erasmus legisse constat.* Sed negant aures meæ, esse tam delicatas, quæ adeo insolenti locutione delectentur. Nec sat scio,

quam hæc verba interpretationem recipiant: imo ne Erasmus quidem aut Hottenum scivisse nunquam dicere audeo. Ad nostra faciunt illa Petronii: 'Itaque ut duraret inter omnes tutum mendacium, in verba Lamolpi sacramentum juravimus, nri, vinciri, verberari, ferroque necari.'

Modius. In tua verba] Multis millibus hæc melior lectio præ ista quorundam librorum, an non *propemodum tuo verberatu*; e qua ineptissima tamen affirmare pæne ausim in hac meliore etiamnum reliquam vocem *propemodum*, quæ delenda sit et abolenda, nisi mutanda verius, ut *pridem* rescribatur. Ego deleri malim, cui persuasum alienam atque inde nataim. Cum primum non intellectum illud esset in tua verba, et corruptum in tua verberatu, nimium id alicui et indignum visum, verberibus adactos ad juramentum, eoque ut mitigaret, eam vocem addidit: qua nunc reparata vera lectione nihil opus. *Acidalius.*

Aversaremur scilicet quem tu] Membræ, *obversaremur scilicet quem tu.* Editiones, *aversaremur scilicet quem tam*: recta sunt nostra. *Modius.* *Aversaremur]* Faber, in Comment. de Magistrat. Rom. qui est in fine lib. I. Semestr. ita legit: quod et aptius esse putem hoc loco, quamquam nec illud aliorum, *adversaremur*, sensu commodo careat. Sæpe autem invicem commutantur hæc duo verba, et in uno Tacito non unum exemplum reperiās. Nos hic iudicium eruditissimi viri, confirmatum uno Ms. Bongars. sequuti sumus. *Freinsh.*

§ 30 Ita si] Magnus Vir (ad Tac. yr. 8. 2.) tenuiter hic arguitur, et legendum ait, *sed totidem quot volebant esse non poterant. Ita. Sed si a consociis amicos*; et id esse ex Amyntas mente, quod facile visum, qui ipse eam habeat. Ego non habuero igitur, qui non video. Et illam tamen habere videor, et hoc certe video, contra prorsus esse. Nihil inquam

mutandum. Quid enim verbis sensusque clarius sit et elegantius? Utriusque utrumque obscuraveris ac fœdaveris particulæ adversantis inassertione, et illa solitaria nescio cuiusmodi affirmatione. Valet hic *ita*, ex eo consequitur, inde fit. Amicitiam Philotæ si crimen est, pauci tñorum extra crimen, imo nemo: quippe idem in hac causa, fuisse amicum ejus et esse voluisse. Jam omnes idem esse eodem studio affectarunt. Ita si consocios habes, qui amici, et necesse est eosdem habeas, et qui non amici. Et re, et voluntate amici, iidem; si iidem et consocii, omnes ergo tui consocii. *Acidalius.*

Nec separabis, qui idem esse voluerunt] Periodi hic sensus est: Si non distinguas inter consocios conjurationis, et amicos Philotæ, et hos æque cum illis vis punire; neque ab amicis debes eos sejungere, qui vulnerunt amicos esse, quamvis propter numerum non potuerint: atque ita nemo in exercitu innocens erit. *Cellar.*

§ 31 Si ut] Equè bona lectio Mas. Grut. omnium, si sic distinguas: nunc vero sicut omnibus diebus, illo quoque qui suspectus est fecimus, consuetudo diluet crimen. *Freinsh.*

§ 32 Suspectos] Non sane 'quasi voluerint equis effugere supplicium,' ut explanant; sed quod pro spemagnarum opum, quas occiso rege, ex amicitia Philotæ habituri essent; jam tum ferocissent: eam enim superbiam pro argumento habebant plusquam civilia cogitantium. Ergo et cum Amyntas regerit crimen, non sane suspectum facere conatur Antiphanem, 'perinde quasi et ipse voluerit indicium effugiendo declinare,' quod sanequam perinepte fecisset: sed quod esset ipse, ut mox loquitur, 'homo superbissimus, certe iniquissimus.' Quamquam enim multa ejusmodi prudentes scientesque præterimus, interdum non possumus, quin a Curtii nostri mente manifestam vim

defendamus. *Freinsh.*

§ 36 *Inimicis*] Forte, ut *inimicis*. Bongars.

Inanes species figuraret] Fingeret metuenda ea, quæ non sunt. Seneca Epist. XIII. 'Animus sibi falsas imagines fingit.' *Cellar.*

Denique] Tellierio suspecta vox, sensu postulante, *cur? quid?* aut simile. Nobis *denique* saluum est pro *deinde*, ut alibi. nec necessarium ut continuetur interrogatio. *Cellar.*

Integros juvenes] Diodorus XVII. 49. 'Alexander res ad Gazam executurus Amyntam decem navium classe instructum in Macedoniam misit, cum mandato ut qui inter juvenes eximii haberentur, ad militiam deligeret.' Meminit et Noster IV. 6. 30. *Freinsh.*

§ 38 *Sed detractantes*] Hos ergo perducere debuit, nullosque alios; quis autem hoc crediderit? et noster generatim supra IV. 6. 'Amyntam in Macedoniam ad inquisitionem novorum militum misit.' Itaque sic est legendum, *sed et detractantes*. Excidit conjunctio, hic necessaria ad emphasim, per similitudinem antecedentium sequentiumque literarum. *Scheffer.*

§ 39 *Quia parvi*] Ejusdem argumenti defensio est apud Senecam Epit. Controv. III. 9. 'Ergo nihil interest, venenum domino aliquis dederit, an negaverit?' *Freinsh.*

§ 40 *Sex millia Macedonum peditum, DC. equites*] Pugnat numerus cum eo, qui dictus lib. V. 'Namque Amyntas Andromenis ab Antipatro Macedonum peditum sex millia adduxit, præterea ejusdem generis equites.' Vides hic sex millia et quingentos, in altero sexcentos. Addenda alterutri centenaria nota, aut detrahenda. Utrum utro loco verius, alii quærant, et disputent. Mihi non vacat, et si vacaret, tamen non liberet. *Acidalius*. *Sex millia*] De sexcentis equitibus supra ad V. 1. 40. vide. Nihil tam opportunum corruptionibus, quam

notæ numerorum. Quæ hoc loco mire fœdarunt editionem Merulæ, alioquin etiam satis mendosam. Nam ibi *tri- onqua* transierunt in literas, ut pro *VI M. Macedonum peditum*, legatur: *Vim Mac. ped.* non tam inepto sensu, quam falso. Idem casus et alios corrupti auctores, et, quod nunc reminiscor, Corn. Nepotem in Enmene extremo: 'Cum ab anno vicesimo, ut supra ostendimus, septem annos Philippo apparuisset, et tredecim apud Alexandrum eundem locum obtinuisset, in his uni equitum alæ præfuisse.' Apparebit enim, simul dixero, legendum in *his* (scilicet annis) *VIII.* (nempe annos) *equitum alæ præfuisse*. Sic Plin. XXXVI. 15. 18. 'Columnæ, ut diximus, imæ, duodequadragenum pedum.' leg. *col. ut diximus CCCLX. duod. ped.* In Sallust. Incert. 1. 2. 'decem stadium,' leg. 'decem m. stad.' ut copiosius ostendo in Comment. Critic. ad Supplem. mea *Liviana*. *Freinsh.*

CAP. II. § 1 *Dum hæc*] Longe aliter Arrianus III. 5. 23. Amyntam ipsum, jam absolutum, ad fratrem reducendum esse profectum, eodemque die reduxisse. *Freinsh.*

§ 2 *Hæc si defendi*] Bene ita: impressi *hoc si*, male. *Modius*.

Susceptus sum] Id est, ex fuga retractus sum, et in manus veni: vulgo erat *suspectus sum*, sed hoc huc non facit. Quid enim esset, quod diceret fratrum meliorem causam ob hoc esse, quod ipse suspectus esset? quasi vero illi ipsi cum capitis causam dicerent, et in vinculis haberentur, non etiam suspecti essent. omnino igitur probum est, quod expressi, et monui etiam I. III. legendum videri: 'Farnabazi quoque, cui summum imperium maritimæ oræ rex dederat, uxorem cum filio suscepta est.' *Modius*. *Suspectus sum*] Ergo illi suspecti non debent esse, qui non fugerunt. *Freinsh.*

§ 3 *At hæc*] Non video, quid adversativa præpositio hic faciat, nisi

dicas respiciet, quod præceperat, voluisse omnes saxa in eum jacere, hic contra eidem adsentiri. Quia tamen distat longius, suspicor scribendum *Ac hæc. Scheffer.*

Solum] Ipsam crimen, quod ei intendebatur, fuga nimirum, quæ ut in juvene, cui justus fuisset metus, ut primo ira, sic deinceps per misericordiam accepta est. *Freinsh.*

Pro eo-esse] Vulgo, *lacrime deinde omnibus manare ceperunt, adeo in contrarium repente mutatis, ut solum prodesset, quod maxime læserat. Modius.*

§ 4 *Pubescens*] Suffecerant illa: *primo ætatis flore*: quorum mox *pubescens* explicatio est, aliunde addita, ea tamen ipsa stolidi et falsa. Omnia enim indicant eum non fuisse impuberem, vel pubescentem, sed *primo ætatis flore juvenem*, citra vicesimum forte ætatis annum. *Freinsh.*

§ 5 *Os converberare*] Quod ita solitum in dolore notat Cresollus Vacat. Autumn. II. 2. Sic infra VIII. 2. & 'Laniare deinde os unguibus.' Apud Virg. aliquoties, ut IV. 673. et XII. 871. 'Unguibus ora soror scædans, et pectora pugnis.' Et XI. 85. 'Pectora nunc scædans pugnis, nunc unguibus ora.' *Freinsh.*

Mastus non suam vicem] Ob suam vicem, consueti Ellipsi. Livius XXVII. 19. 'Clamor undique ab sollicitis vicem imperatoris militibus sublatu.' Adde Nostrum VII. 11. 20. *Cellar.*

§ 6 *Tum, att*] Sic apud Livium XXX. 44. 4. Hannibal suos cives castigat de intempestivo fletu: 'Vestrae istæ absurdæ atque abhorrentes lacrimæ sunt. Tunc flere decuit, quum adempta nobis arma, incensæ naves, interdictum externis bellis. illo enim vulnere concidimus.' Simile quid habent illa in Senecæ Controv. Epit. 3. 7. 'Non perdidisti tunc filium, sed tunc extulisti.' Et hoc Syphacis apud Livium XXX. 13. 7. 'Tunc se insanias, quum hospitium privata et publica fœdera omnia ex animo ejecisset,'

&c. cum præcedentibus. *Freinsh.*

§ 7 *Accusatoris*] Melius forte *accusatoris. Freinsh.*

§ 8 *Vos autem juvenes malo, &c.*] Pulchrum, at difficile illud. lib. VI. simillimus huic locus: 'Suavissimus: si Philotæ velles ignoscere, paterere potius ignorare eum, quantum deberet tibi, quam usque ad mortis metum adductum cogeret (hoc enim verbum statuo prorsus e vulgatis iterum inferendum) sæpius de periculo suo, quam de tuo cogitare beneficio.' Et egregie hæc ibidem deducuntur, in quibus ista potissimum ratio: 'Quædam beneficia odimus: meruisse mortem confiteri pudet.' Quibus ipsis pulchre Seneca accinit, Medea: 'Ingrata vita est, cuius acceptæ pudet.' Nec abindit Tragædus alter, si idem non est, Cædipo: 'Quisquis in culpa fuit, Dimissus odit.' Verum quid possim ego melius, quam si Plutarchi similem quemdam in re simili locum adscripsero, quem tu quid possis jucundius, quam si contenderis ad hunc Curtianum? Κελεύσας (ὁ Ὄθων) Μάριον Κέλσον ἀχθῆναι πρὸς αὐτὸν ἡσπιάσας, καὶ διελέχθη φιλανθρώπως, καὶ παρεκάλεσε τῆς αἰτίας ἐπιλαβέσθαι μᾶλλον, ἢ τῆς ἀφύσεως μνημονεύειν. Ex eo Curtianum quantilla mutatione interpreteris? Ὅμως δὲ, γόοι, παρακαλῶ τῆς εὐεργεσίας ἡμῶς ἐπιλαβέσθαι μᾶλλον, ἢ τοῦ κινδύνου ὑμετέρου μνημονεύειν. *Acidalius.*

Beneficii mei oblivisci, quam periculi vestri meminisse] Craterus apud Nostrum VI. 8. 5. 'Patereris potius ignorare, quantum deberet tibi, quam usque ad mortis metum adductum cogeret potius de periculo suo, quam tuo cogitare beneficio.' Videtur expressisse Curtius ex illo Sallustii in bello Jugurth. 'In republica multo præstat beneficii immemorem esse.' *Loecen.*

§ 9 *Suspectari potuisset*] Vulgo, *suspecta esse*; membranæ, *susperare*, hinc conjecit legendum Palmerius

meus, *suspectari*, et recte mea quidem sententia. *Modius. Suspecta esse*] *Modius suspectari* ex Palmerii iudicio rescripsit, verbo prorsus a Curtii genio alieno. Melius vulgaris habuisset *suspecta esse*, sed optime *suspecta haberi*, nisi quod in Constantiensis codice (uti Matthæus Klokins enotavit et ad me misit) legatur *supperare*, quam Klokius scripturam omnibus anteposit: ita Senec. Epist. 58. locutum, ita alios scriptores, quod equidem lubens agnosco: sed de Curtii calamo vehementer dubito: fateor interim non inepte poni hanc vocem, et in Constant. Ms. ita legi: sed minus ad Curtii gustum. *Raderus*. Sane Klokiæ lectioni favent et nostra excerpta Mss. cod. in quibus *superare*. Ceterum de ipsa re similis est locus Taciti H. II. 29. 8. 'Ne dissimulans suspectior foret, paucos incussavit;' quod prudentissimum Valentis consilium ibi merito commendatur. De hac causa videtur loqui, sed aliter, Joau. Saresber. de Nugis Curial. v. 12. *Freinsh.* Mss. *Modii, superare*; Fl. Leid. Bong. *superare*. Lego, *super ea re nocuisset*; vel, *obfuisse*. Heinsius.

Satius est] Iterum vulgo, *sed satius est.* Modius.

§ 10 *Mihi reconciliati*] Demiror vero quid Justino et Orosio fuerit in mentem, cum scripsere ille, XII. 6. 14. hic III. 18. Amyntam consobrinum interfectum, cum interim Alexandrum Lyncestem omittant, cui succidaneam hostiam substituunt Amyntam, cum Amyntas, Curtio et Arriano testibus, fuerit absolutus, Plutarchus, et Diodorus nullam Amyntæ faciant mentionem: sed hujusmodi labes Justinus plures contraxit. *Raderus*. Raderi ego potius demiror ἀβλεψίαν, deinde inconstantiam, denique securitatem sui alienique iudicii. Amyntam hunc Andromenis confundit aliquoties cum aliis cognominibus: deinde iterum separat; interdum alium

a se ipso facit. Quod tamen eram dissimulaturus, nisi ad falsa et toties obtrusa revolutus, etiam suæ negligentiae dicam impingeret vetustis scriptoribus. Recte enim scripasisse Justinum et Orosium, ex his, quæ ad Curt. VI. 9. 17. notata sunt, intellectui promptum est. Non enim de hoc Amynta loquebantur, sed de Amynta Perdiccæ: ac ne de hac conspiratione quidem; sed ex rebus longe ante gestis crudelitatis ejus argumenta conquirebant: ut per se apparebit lectori non usquequaque stupido. *Freinsh.*

§ 12 *Quibus elueret*] Aut ita legendum, aut certe, *quibus eluderet*; nam vulgata illa *eluderetur* et *illuderetur*, quicquid Glareanus cum Hutteno suo deliret, ferri non potest: hoc enim vult dicere Curtius; magis ea agitata animo Polydamanta, quibus, sive dictis, sive factis, regem aut læsisset, aut in læsæ majestatis suspicionem venire potuisset, quam illa, quibus hæc talia dilui, et excusari solent. *Modius*. Nescio et ego utrum verius, sed nec an alterum adeo verum scio, non desum e vulgato *illuderet*, aspicari potius *aderet*: sententia quidem magis hoc requirit, quam utrumvis Modianum. *Acidalius*. Lego *quam quibus eluderet*; vel, si mavis, *elaberetur*. Glareanus et Modius non capiunt mentem horum verborum, quæ mihi perspicua satis esse videtur. Fiducia, inquit, bonæ causæ, ante audacia munita, postea in sollicitudinem versa trepidare cæpit, reputans sæpius quid nocere sibi, vicibus sc. rerum humanarum incertis, quam quibus causam suam, quantumvis bonam, defendere et obtinere posset. Cicero eadem sententia Orat. pro P. Quinctio cap. 2. 'Omnes quorum in alterius manu vita posita est, sæpius illud cogitant, quid possit is, cujus in ditione ac potestate sunt, quam quid debeat facere.' Demosthenes Epist. 2. ad Atheniens.

‘Α γὰρ ἐφ’ ἐτέροις ἐστὶν, ὡς ἂν βούλοιντο πράξει, λεπτὴν καὶ ἄθροον ἔχει τῇ κινδυνεύοντι τὴν ἀσφάλειαν. Et Quinctilian. Decl. 266, ‘Aliquando reo nocet et ipsa fiducia.’ *Loccen.* *Eluderet*] Mira codicum varietas, et nullus prope consensus. Hadrianus Junius edidit *illuderetur*, et ante Junium Erasmus. Constantiensis Ms. præfert *eluderet*. Modius, ‘aut legendum,’ inquit, ‘*elueret*, aut certe, quibus *eluderet*; nam vulgata illa, *eluderetur* et *illuderetur*, quicquid Glareanus cum Hutteno suo deliret, ferri non debent. Hoc enim vult dicere Curtius; magis ea agitasse animo Polydamanta, quibus sive dictis, sive factis regem aut læsisset, aut in læam majestatis suspicionem venire potuisset, quam illa, quibus hæc dilni et excusari solent.’ Mihi nec Modianum *elueret*, nec *eluderet*, nec Erasmianum *illuderetur*, nec Glareanianum *eluderetur*, satis placet; sed Acidalianum *fideret*, quod prorsus ad rem est. *scipius*, inquit Curtius, *quæ nocere possent, quam quibus fideret, reputans. quæ nocere?* familiaritas Philotæ, dicta temere olim vel prolata, et ad regem delata, vel facta quædam, quæ in suspicionem cadere possent, quam bona conscientia, qua sola niteretur: et fortasse pro *illuderetur*, legendum erat *niteretur*, quod nunc occurrit, et perinde ad rem facit ac *fideret*. Raderus. Sed Loccenius conjecerat *eluderet*, vel *elaberetur*. Ex omnibus istis lectionibus apparet recte examnanti, scripsisse Curtium *dilueret*; quod, per incuriam transpositis, ut solet, literis, deinde, *iluderet, eluderet, illuderet*, et similia peperit. *Freinsh.* *Eluderet*] Junius *illuderetur*; Modius *elueret*; Acidalius *fideret*; Mss. *eluderetur*; lego *se fueretur*. Heinsius.

§ 13 *Appetiti sumus*] *Apte subditi* Sigebergenses membranæ; quod sane non apte, sed plane inepte a nescio quo subditum res ipsa clamat. Petronius: ‘Nunc inimicis artibus petiti sumus, et adumbrata inscriptione

derisi.’ *Modius.*

§ 14 *Obsides*] Hoc quidem non satis apte subjicitur tam propinquis illis: ‘Vide quantum fidei tuæ credam.’ *Freinsh.*

§ 15 *Velocitate opus est, qua celeritatem famæ antecedas*] Tacitus Ann. v. ‘Sabinum capere festinavit, quo vera seu falsa anteiret.’ Vide Bæcler. ad Vellei. II. 88. 3. *Loccen.*

§ 16 *Signum*] Eodem dolo usus est Annibal anulo Marcelli potitus, non tamen pari successu. Livium XXVII. 30. 4. vide. Felicius apud Diodor. XVI. 53. anulo Hermæ Mentor Rhodius. *Freinsh.*

Si pater credet] Hæc ita vulgo leguntur: *Sic pater credens a filio impressum, cum te viderit, nihil metuet. Absurde. Modius.* Mihi utroque magis arridebat: in mea potestate est: *Pater credet a filio impressum: sic cum te viderit.* Acidalius.

Signum impressum] Sic III. 7. 14. ‘signo impresso.’ At III. 6. 7. dixit, ‘Epistolam signo impressam,’ promiscua Latinitate. *Snak.*

§ 17 *Promissis*] *Præmissis* editiones, et quædam membranæ; sed ea dantur patrato facinore demum; nihil itaque muto. Supra dixit Noster: ‘Igitur promissis, quanta et præsens necessitas exigebat, et ipsius fortuna capiebat, oneratum armari jubet.’ *Modius.*

Deposita veste] Pretium est conferre totum hoc negotium cum eo quod prius acciderat, Arriano I. 8. 7. descriptum: ubi Alexandrum Lyncestem, qui tum in parte exercitus Parmenioni credita aberat, comprehendendi rex curavit: ‘Amphoterum Alexandri quidem filium, Crateri autem fratrem, ad Parmenionem mittit, Pergensibus aliquot, qui itinervis duces essent, adjunctis. Amphoterus, patrio atque assueto illi regioni habitu adsumpto, ne in itinere agnoscere-tur, clam ad Parmenionem pervenit: ac nihil quidem ab Alexandro literarum adfert (nihil enim hac de re lite-

ris committendum iudicaret) sed verbis mandata exponit: atque ita Alexander hic capitur, et custodiæ traditur.' Freinsk.

Arabica induitur] Forte *Arabicam induitur*. Heinsius.

§ 18 *Etiā ob siccitatem*] Forte *effētā ob siccitatem*, ut Lucrēt. lib. 11. 'effēta tellus,' et 'agri effēti' apud

Virg. Vide ad Columell. Præfat. Adde Nostrum VII. 5. 2. *Heinsius*.

Undecima die] 'Hos aiunt camelis cursoriis (dromedarios appellat) xxx. xlve dierum itinere, diebus undecim peracto, rem confecisse.' Strabo lib. xv. in descript. *Arianæ*. De dromedariorum velocitate vulgo notum. *Freinsk*.

CAMELI DROMADES,

Ex nummis Caracallæ et Commodi.

§ 19 *Polydamas*] Abundare censam nomen Polydamantis, quod addi nihil necesse, cum de alio nemine agatur. Vennstior omnino sermo, si deleatur. *Acidalius*.

Vestem Macedoniam] Malni hoc ad exemplum aliorum similia, quæ passim legenti bonos auctores se offerunt, quam vulgatum *vestem Macedonicam*. *Modius*.

§ 20 *Nam ceteri quoque*] Ita scribo et interpungo: vulgo erat, *Nam ceteri quoque literas regis attulerat. Jam ad eum venturi erant, cum Parmenioni Polydamanta venisse nuntiaverunt. Quæ quidem qualiacumque sunt, mihi sane non placent, ac ne nostra quidem ita tenere amo, ut non facile ei sim concessurus, qui melius quid afferre poterit. Modius*. Concinna hæc satis, inepta vulgata: ex quibus tamen hoc suspicor permutatione locorum *roû*

jam et cum legi potius debere, Nam ceteri quoque, quibus literas regis attulerat, cum ad eum venturi erant. Jam Parmenioni Polydamanta venisse nuntiatum erat, qui dum letatur, &c. Acidalius. Ceteris] Nempe Sitalci et Menidæ. *Arrian*. Et hi erant duces exercitus Parmenionis, quod et Curtius mox dicit, 'Medina inter duces, quibus imperatum erat literis regio, ut occiderent.' *Locentius*. *Namque*] Lectionem hanc ineptam iudicat *Acidal*. concinnam aliam, *Nam ceteri quoque quibus literas regis attulerat, cum ad eum venturi erant. Jam Parm.* Mihi contra videtur. Nam hoc cum non recte sic cohæret, ut alia omit-tam. Vulgatum sic explico: constituerunt coire ad Parm. omnes simul, non modo Cleander et Polydamas, sed ceteri quoque, Sitalces puta, Menidas, et alii, nam ad illos etiam ha-

buerat literas Polydamas. Ergo dum eunt, nuntiatur Parmenioni Polydamantis adventus. *Freinsh.*

§ 21 *Latatur adventum*] Cur hoc modo non scriberem, præsertim cum in membranis Sigebergensibus ita legeretur, causæ nihil esse duxi. Sic dixit Plautus 'ventum gaudere,' editi tamen libri *adventu* referebant. *Modius. Dum latatur*] An tum *latatus*? *Freinsh.*

§ 22 *Præcipue*] Quid dubitamus legere *præcipua*. *Freinsh.*

§ 24 *Mutuaque*] *Mss. C. mutuataque*; hinc lego *mutua itaque*. *Heinsius.*

§ 25 *Solvens*] Explicat hunc locum Lipsius cap. 4. Institut. *Epistolice*: et uberrime Kirchmannus de annulis cap. 7. Unde locum Plauti Pseud. 1. 1. 40. 'Per ceram et linum, literasque interpretes,' contra Mureti conjecturam, 'per coram et lignum' recte tuetur Rob. Titius Locor. Controuers. x. 14. *Freinsh.*

§ 26 *Strenuum hominem*] Hanc dicendi formulam quarti casus, et ex hoc loco emendat ad Senecam in Consol. ad Marciam etiam alia loca J. Fr. Gronovius. *Snak.*

§ 27 *Nomine*] Manu non potuit, nisi imitatrice, quod factum arbitror. *Raderus.*

Latius] An aliquid de Arcanis, et ad consilia tecta ambigue de industria insertum, ut exploraret affectus? *Raderus.*

Tum] Ne te in errorem inducat Justinus xii. 5. 8. 'Parmenion quoque senex, dignitate regi proximus, cum Philota filio, de utroque prius questionibus habitis, interficitur;' quasi Parmenionem eodem tempore locoque, quibus filium, ipsum quoque pariter tortum interiisse scribat: intellige mentem ejus, breviter ista et proinde obscure complexi, hanc esse: Sub idem ferme tempus occisum esse Parmenionem (quem ob dignitatem prius nominavit) cum filio: postquam in atriusque caput quæsitum fuisset:

Delph. et Var. Clas.

Q. Curt.

non utroque tamen, sed uno Philota tormentis adhibito. *Freinsh.*

§ 29 *Ejusdem noxiæ*] Vulgo *noxæ*; et hoc verius; nam licet Justinianus in Institut. scripserit, 'noxam corpus quod nocuit, noxiam ipsum delictum dici.' *Noxæ* tamen nomine, omne delictum in xii. Tab. continebatur: atque id secuti sunt JC. cum dixerunt in l. 32. D. de Noxalibus Act. 'noxam committere,' et l. 4. si ex nox. 'noxam caput sequi.' Vide etiam l. 237. de Verb. Sign. et l. 1. D. Depositi. *Modius.*

§ 32 *Cleandri metu*] Non video, cur hoc probum non sit; membranæ tamen constanter retinent *Cleandro metuente*. *Modius.*

Pergentibus] Editi *precantibus*: malo illud. *Modius.*

Caput missum] Vide quæ notavi ad Florum iv. 9. 7. *Freinsh.*

§ 33 *Hic exitus*] Seneca Suasoria vi. 'Quoties magni alicujus mors ab historicis narrata est, toties fere totius consummatio vitæ, et quasi funebris laudatio redditur: hoc semel atque iterum a Thucydide factum, idem in paucissimis personis usurpatum a Sallustio; Livius benignius omnibus magnis viris præstitit. Sequentes historici multo id effusius fecerunt.' Thucydides id fecisse videtur in Pericle ii. 12. et vii. 16. in Nicias. Sallustiana exempla periisse videntur cum historicis. Tacitus de Arminio vide extremo Annali secundo. Nostri est infra etiam x. 1. 38. simile huic narrationi epiphonema: 'Hic fuit exitus clarissimi Persarum,' &c. 'Hæc finis Priami fatorum,' &c. Virgil. *Æn.* ii. 554. 'Hunc finem clarissimus juvenis vitæ habuit,' de M. Druso, Vellei. ii. 14. 4. 'Hunc exitum habuit vir, nidi in libera civitate natus esset, memorabilis,' de M. Manlio, Liv. vi. 20. 18. Arriani iii. 5. 27. 'Atque hic quidem Dario vitæ exitus fuit,' &c. viro quod ad res bellicas attinet,' &c. Justinii xii. 16. 1. 'De-

4 I

cessit Alexander, mensem unum, annos tres et triginta natus: vir supra humanam potentiam magnitudine animi præditus.' Flori iv. 2. 96. de Cæsare: 'Sic ille, qui terrarum orbem civili sanguine impleverat, tandem ipse sanguine suo curiam implevit.' De Amilcare magno vide Diodorum xxv. 2. de Attalo Rege Polyb. in Excerpt. Vales. p. 101. et Liv. xxxiii. 5. (aut in recentioribus edd. xxi.) de Philippo Alexandri patre, Curt. Supplem. i. 9. 36. Idem usitatissimum in excidiis urbium. Apud Florum i. 12. 11. 'Hoc tunc Veientes fuere: nunc fuisse quis meminit?' Sic Nostrer supra v. 8. 8. 'Hunc exitum habuit regia totius Orientis.' Et iv. 4. 19. 'Tyros septimo mense, quam oppugnari cœpta erat, capta est: urbs, et vetustate originis, et crebra fortunæ varietate ad memoriam insignis,' &c. Arrianus i. 2. 18. de Thebarum excidio: 'Porro clades ista Græcaica, cum magnitudine urbis captæ, tum celeritate rei, quodque adeo præter opinionem tam eorum, qui ea affecti essent, quam qui affectissent, accidisset, non minus alios Græcos, quam eos, qui ejus seditionis participes fuerant, percussos tenuit,' &c. *Freinsb.*

Sine rege] Elegans formula. Corippus i. 144. ad Justinum: 'nihil ille perexit Te sine.' Sidonius Carm. v. 265. 'omnia tecum, Te sine multa facit.' M. Tell. pro Muræna cap. 9. 'Hic multas res et magnas sine Imperatore gesserat, nullam sine hoc Imperator.' Simili formula Corn. Nepos in Thrasybulo: 'Primum Peloponnesio bello multa hic sine Alcibiade gessit, ille nullam rem sine hoc.' Sidon. iterum Carm. vii. 332. 'Nil sine te gessit cum plurima tu sine illo.' Hæc Savaro ad Sidonium. *Freinsb.*

Explicit] Sic olim legendum conjeceram: idem et Bongarsio in mentem venisse varim ejus lectiones me docent: Merula jam olim sic quoque

edidit: eum ergo sequuti, insuper habuimus aliorum exemplarium auctoritatem, qui obtrudunt nobis, *explicit*. *Freinsb.* Ita etiam ad marginem Heinsius, 'forte: *explicit*,' sed hujus in variantibus nulla mentio. *Snak.*

§ 34 *Philotas ultimis victus cruciatibus*] Tradit Justinus etiam de Parmenione, ut Philota, questionem habitam, cum constet sine ulla prævia tortura a Rege per Polydamanta occisum. *Loccen.* Vide Freinshemium hæc conciliantem paullo ante hoc ipso capite n. 27. *Snak.*

Facte probari] Iterum editi, *facta probari non poterant*. Modius. *Quæ facta probari*] Quia Hegelochus mortuus, Parmenio absens erat, quos solos conscios conjurationis Philotas confessus erat. *Callar.*

§ 36 *Plerisque non ingrata militiis*] Falsum omnino: tot seditiosæ totius exercitus voces; quæ et tandem mundum enavigaturum Regem retraxerunt; convincuntque plerisque non ingratam militiam fuisse. Acutius quid latet; atque Curtius, plerisque temporis diuturnitate militiæ amorem evanescere cœpisse, aliis, qui et postea singularibus cohortibus destinati, plane gravem fuisse. Itaque nihil verius, quam legendum, *plerisque non jam grata militiis*. Vide Lector, probabis, puto. *Barth. Adv. xxvii. 15.* *Ingrata*] Defendenda mihi hæc lectio a sententia Viri eruditi, qui putat falsum hoc esse, *plerisque non ingratam fuisse militiam*; idque ostendere tot seditiosas voces totius exercitus, quæ et tandem mundum enavigaturum Regem retraxerint. Dico enim illa tempora non esse confundenda cum his, de quibus in præsentī sermo est. Ergo nihil hic acutius, ut ille ait, latet: nec sentit Curtius plerisque temporis diuturnitate militiæ amorem evanescere cœpisse: multo minus, nihil verius quam legendum, *plerisque non jam grata militiis*. Nam receptam lectionem certissime affir-

mant illa, quæ sequuntur, *agentium gratias literæ exceptæ*; qui enim egissent, nisi quibus non ingrata militiæ? plerosque autem hos fuisse, adverso alterius partis exemplo constat, quos in singularem cohortem contribuit, ignominiaque affecit, nec facturus, nec ausurus, si adeo fuissent multi. *Freinsk.* Barthius *Advers.* xxvii. 15. *non jam grata*, reponit propter seditiones exercitus voces, toties ab ipse Curtio notatas. Verum seditiones illæ posterioris temporis sunt, quam hæc literarum interceptio: et quæ sequuntur verba, '*agentium gratias*,' argumento sunt, frustra sollicitari vulgatam scripturam *non ingrata*. *Cellar.*

Exceptæ] Idem præter Justin. xii. 5. 7. et Diodor. xvii. 81. Polyæn. iv. 3. 19. qui et modum tradit, 'Cum tabellarii tres stathmos abessent, revocatis iis literas resignavit,' &c. Simili commento usus est Gæos (sic enim pro 'Glos,' legendum ex Diod. xv. 3. et 18. ostendit Casaub.) Persæ, apud eundem Polyæn. vii. 20. 'Glos' tamen Caris est nomen apud Athenæum vi. 16. Item alterius cujusdam apud Xenophont. *Ἀναξδ.* lib. i. *Freinsk.*

Et qui forte tædium, &c.] Vereor ne alterum orationi membrum desit. Duo enim genera eorum, qui secreti in hanc cohortem: non ii tantum, quorum antea literæ querulæ exceptæ, sed præter hos alii nonnulli, quorum nunc voces, miserantium Parmenionis cædem. Ait enim superius, *Fere idem erant, quos aliqui rex habuerat iactans*. Vides fere dicere: quod non potest mutandum in *forte*. Ex illo confit necessario, non ex his solis solitariam eam cohortem constituisse. Nec adeo verisimile, eodem omnino omnes fuisse, qui utroque tempore questi sint, ut nec præter hos alii, nec aliqui non ex his ipsis. Scriptum igitur hic fortasse fuerit, *Ergo et qui mortem Parmenionis, et qui tædium la-*

boris, &c. Quamquam censeo, levius sane defungi nos posse, unius saltem præpositionis insertionem, et tamen, ut initio quoque simul sententiæ nec tendæ *Ergo* addatur, *Ergo et qui forte tædium laboris per literas erant questi, in hanc seorsum cohortem a ceteris tendere ignominia causa jubet*. Sic accipias, reliquis hos additos, ut cohortem singularem conficerent. Quorum nisi alterutrum verum est, equidem illud totum, *Et qui forte tædium laboris per literas erant questi*, alienum censeam et e glossa. Nihil enim, si absint, orationi vel sensui desit. *Acidalius*. *Et qui forte*] Non inducerem animum credere Viris doctis hæc verba, *Et qui forte tædium laboris per literas erant questi*, expungenda esse: si perspicerem, qua ratione sensu non turbato ferri possint. *Freinsk.*

Seorsum] Sic apud Frontin. iv. 1. 17. 18. et 20. idem fecisse leges Ap. Claudium, Otacilium Crassum, et Corbulonem Romanos. De quo postremo et Tacit. xiii. 36. 4. Comparari cum hoc facto potest Cæsaris consilium apud Dion. lib. xlii. cum legonarios, quos exactoraverat, suppliciter id petentes iterum reciperet: 'Ferociores enim et malis facinoribus edendis idoneos, ex Italia secum, ne quid ibi tumultum concitare possent, abduxit, eosque in Africa aliis alios occasionebus haud iniquo animo passus est perire; nam et hostibus per eos cladem inferebat, et malis ipse hominibus levabatur.' Alexander suos in Bactrianis et Sogdianis in colonias distribuit. Justin. xii. 5. 13. qui forte iidem fuerant, quos cum Bicone reversos in patriam scribit Noster ix. 7. 11. *Freinsk.*

[§ 28 *Ignominia demenda*] Nam ignominiam plus horret fortis, quam necem. Nobile hujus paradigma est apud Agathiam lib. i. de Fulcare: 'Cum vero ei etiam sic adhuc integrum esset quam facillime fugam capessere, suique, ut ita faceret, hor-

tarentur; et quo pacto, inquit, Narsis linguam sustinuerim, temeritatis me insimulantem? *Raderus*. Sic et apud Flor. iv. 2. 34. Curioni 'victo patebat fuga, sed pudor suavit, ut amissum sua temeritate exercitum morte sequeretur.' Sic fere de Philoemene Liv. xxxix. 49. 2. Ceterum etiam Cannenses legiones, item captivi a Pyrrho redditi, alique sic ignominiosi, præ ceteris forti fidelique opera temp. deinceps ad eluendam probri sui maculam, juverunt: ut a scriptoribus Hist. Rom. passim traditur. Eamque animi affectionem puerilibus etiam ingeniis insitam ostendit Quintil. i. 2. 18. 'Dolor victum ad depellendam ignominiam concitabat.' *Freinsch.*

CAP. III. § 1 *Alexander Arianorum*, &c.] Quocumque hi Evergetæ nomine dicti olim, sive Ariaspi, ut hic legimus, sive ut in Arriano Agriaspæ, sive ut in Diodoro Arimaspi, mitto aliis istam curam: de *Arianis* enim nunc sollicitus, quos penitus ignoro. Arii quidem populi noti, et Curtio aliisque sæpe nominati, tum neque longe hinc siti, ubi omnia superiora ista gesta. Gesta autem in Drangia, ut Curtius ait, ut Diodorus in Drangina terra, ut Arrianus in Zarangæis: sed hic non dubie corruptus, quem facile corrigas, *Drangæis*, sed an *Ariorum* igitur in Curtio reponemus? videatur ex Arriano, qui ait: *Σατραπήν δὲ Ἀρείων ἀπέδαξεν Ἀρσάκην, ἡνδρα Πέρσῃν αὐτὸς δὲ, σὺν τοῖς ἀμφὶ Κρατερὸν ὑπολελειμμένοις ὁμοῦ οὔσιν, ἥδη ὡς ἐπὶ τὴν Σαραγαίων χώραν ἦγε.* Sed temporis ratio turbat, ut vides, qua tamen non valde turber, qui scio non exacte semper ipsam subdnci ab his scriptoribus, ut quod hic prius, alter posterius factum dicat. Nec rursus tamen desim inclinare, hujus ipsius regionis, in qua tum erat Alexander, Satrapen aliquem dici constitutum. Quod si tu quoque lector potius credis, arbitrio tuo facies vel *Drangarum*, vel

Drangæorum, vel *Dranginorum*, quos Diodorus huc vocet: *Ἀπὸ δὲ τούτων γενόμενος, καὶ τὰ κατὰ τὴν Δραγγίην καταστήσας, ἀνέβη μετὰ τῆς θυράμεως ἐπὶ τοὺς πρότερον μὲν Ἀριμάσπους, νῦν δὲ Ἐβεργέτας ὀνομαζομένους.* *Acidalius*. *Acidalius* emendabat *Dranginorum*. Non male. Nam ex Drangis pervenit ad Arimaspos, et apud Dranginos hactenus commoratus est. Iter enim, in quo Alexander ex Parthia in Bactrianam Bessum esse persecutus, ita se habet: 1. venit in Arianam; 2. ex Ariana in Drangas; 3. ex Drangis ad Arimaspos vel Evergetas; 4. ab illis ad Arachosios, seu Arachotos; 5. ab his ad Parapamisadas; denique ab his in Bactrianam. *Loccen*. *Arianorum*] Quos hic Arianos vocat, supra vi. 6. 20. et infra vii. 3. 2. Arios appellat, quibus Satibarzanem prætorem seu satrapen dederat, qui a Besso ad Alexandrum defecerat, et rursus ab Alexandro ad Bessum, de quo mox infra vii. 3. 2. copiosius. Plinius vi. 23. etiam Arianam regionem nominat, et describit. Ne quid tamen dissimulem, Plinius diversos facit Arianos ab Ariis, quos eodem facere videtur Curtius. 'Parthia,' inquit Plinius vi. 25. 5. 'habet ab ortu Arios, a meridie Carmaniam et Arianos.' Strabo lib. xv. 'Eorum, quæ propter Indum sunt, partem habent Indi, cum prius essent Persarum: ea Alexander Arianis ademuit, et peculiaria oppida constituit.' Idem distinguit Arios ab Ariania. Arianam fuse describit. Certe Ariani si diversi fuere, non procul tamen ab Ariis colnere, Asiaticæ gentes et India proximæ. Mela Ariam et Arienen vocat cap. 1. 'Inde proxima est Ariene, deinde Aria, et Gedrosia, et Persis ad sinum Persicum.' Solinus etiam cap. 55. Arios et Arianos vicinos facit, ubi de Parthia loquitur. *Raderus*. Qui etiam pro *Arianorum* in Curtio legendum putat, *Ariorum*: cui non adsentior. De Ariis et Ari-

anis plura et exquisitiora Cl. Salmasius ad Solin. cap. 55. *Freinsh.* Quia mox Curtius *Arios* vocat, argumento est, pro iisdem *Arios* et *Arianos* habuisse. Quemadmodum Ammiano xxiii. 29. Ariani populi in regione Aria ponuntur. Alii distinguunt *Arios* et *Arianos*, ac *Ariam* et *Arianam* ita, ut tamen vicinitate conjungant; fuere autem post Bactrianam prope Indiam, de quibus, etiam de diversis auctorum sententiis plura Salmas. tradit, Exerc. Plin. p. 843. edit. ult. *Cellar.*

Satrape] Arsace, ut Arrianns iii. 5. 17. auctor est, quem Alexander infra, viii. 3. 17. Curtio teste prætorem in Mediam misit, Oxidati successuram. *Raderus.*

Agriaspas] Leg. *Arimaspos*. Loccen. *Agriaspas*] Immo puto 'Apidoras' vocatos, non 'Apydoras', ut et apud Curtium, et Arrian. iii. 5. 24. *Ariaspe* ab urbe Ariaspa, quam in Drangiana locat Ptolemæus. Drangiana autem Arachosie ad orientem vicina. Urbs autem Ariaspa sita in confinio Drangianæ et Arachosie. Hi sunt Ariaspæ, quorum oppidum Prophthasium esse tradit Plinius, quam in Drangiana ponit Ptolemæus: 'Prophthasia oppidum Ariasparum, Drangæ, Argetæ.' Ita legendum, non 'Zarasparum.' Alii Zariaspæ populi in Bactriana a Ptolemæo ponuntur. Salmas. in Solin. pag. 1175. Georgius Alexandrinus apud Aldum legebat *Arimaspos*, videlicet ex Diod. Siculo xvii. 81. vel Cadreno. Quomodo et Justinus scripsit xii. 5. 9. Si tan vera est Socris mei conjectura, quam profecto est similis veræ. Nam quod ibi legitur: 'Drancas, Evergetas, Parymas, Parapamme nos,' &c. sic reformabat: 'Drancas, Evergetas, Arimaspos, Parapam,' &c. *Freinsh.*

Evergetas] Interpretate nomine Persico sic vocabant Græci, non enim

populares, ne fallare, non magis hercle quam Mesopotamiam ita vocaverint incolæ: aut Africæ illi populi se ipsos Nomades, aut Numidas apud Sallust. Jugurth. xviii. 4. Persis igitur Orosangæ erant illi benefici, ut ex Herod. viii. 85. tradunt Brias. de Regno Pers. lib. i. et Desid. Herald. Adversar. i. 9. ubi multa de regum Persicorum grato animo in bene meritos. Euergetarum et Cyri, præter Alexandrinæ Hist. scriptores, etiam Strabo lib. xv. meminit. Vide Indicem. *Freinsh.* *Evergetas*] Et si secutus sit Curtius auctores omnes, qui eum antecessere, tamen hoc loco vapulat, quod Græca nomina populis barbaris addiderit, a Cl. Clerico Iudicii de Curt. vi. 9. *Snak.*

§ 2 *Pervenerat cognoscit*] Oratio male cohærens: mallem post *pervenerat*, et *cognoscit*. Scheffer. Forte, *venerat, cum cognoscit*. Heinsius.

In Arias] Operæ errantur, an editor *rapelopa*; vulgati quidem etiam sic omnes. At tractatis literis debebat, *Areios*, sive *Arios*, quomodo semper in Curtio alias, Græce 'Apolous. *Acidalius.*

Itaque Caranum] Forte, itaque eo *Caranum*. Heins.

Caranum] Pro Carano Diod. xvii. 81. suggerit *Stasanora*, qui certe notior: est enim, cui hi ipsi Arei vicinique Drangæ post mortem regis obvenerunt. Idque vel eo videtur factum, quod ante his locis res gessisset, incolisque notus esset, vicissimque notos haberet. Justinus tamen xiii. 4. 22. 'Statanorem' vocat: sed 'Stasanorem' Diodor. etiam xviii. 3. et Strabo fine lib. xiv. ubi et patria ejus proditur: fuit enim Solius ex Cypro. Curtium tamen tnetur Arrianns iii. 5. 27. qui et ipse Caranum Erigyio conjunxit. Artabazum et Andronicum Alexander antea ad Græcos milites, qui post Darii cædem se dedebant, miserat, ut tradit Arrian.

III. 5. 7. Ergo horum etiam hic conjunctim mentionem fecit Curtius. *Freinsh.*

Sequebantur] Ubi igitur verbum *misit*, aut aliud simile, ex quo tota ista narratio pendeat? *Freinsh.* Deest verbum, quod et Freinshemius observavit: an scripsit, *mittit itaque Carnum*, hocque propter literarum similitudinem in voce *Itaque* intercedit? *Scheffer.*

§ 4 *Qui iis præset*] Immo 'liberos dimisit' secundum Arrian. III. 5. 25. *Freinsh.*

Scriba] Principe fere loco apud Persarum regem hoc genus scribarum erat, regemque etiam in castra sequebantur. De quibus Brissonius lib. 1. pag. 189. quem consule. *Raderus.* Sic infra VIII. 11. 5. est Alexandri scriba Mullinus. Eumenes quoque scriba Alexandri fuit, in quo notat Corn. Nepos: id officium 'apud Græcos honorificentius esse, quam apud Romanos: nam apud nos,' inquit, 'revera, sicut sunt, mercenarii scribæ existimantur: at apud illos e contrario, nemo ad id officium admittitur, nisi honesto loco, et fide, et industria cognita, quod necesse est omnium consiliorum eum esse participem.' Ubi Laminum vide. Hos ergo scribas inter amicos regum fuisse etiam ex Arriano III. 1. 18. constat: 'Seribam,' ait, 'præterea exteris adjunxit Eugnotum, Xenophanti filium, ex amicis.' De scriba Porsenæ, facinore Mucii nobilitate, diximus ad Florum I. 10. 5. k. *Freinsh.*

Arachosios] Recte, vel Arachotos, ut Strabo vocat. Justin. Adaspios in hoc ordine ponit. Cl. Bongarsius ibi *Caspios*, vel *Hydaspios*, anstituendum putat, sed præter rem: ego pro *Adaspios*, lego *Arachosios*. *Arachosii* et *Parapamisadæ* recte conjunguntur; uno enim ductu subacti sunt. Vel si mavis *Ariaspes*, de quibus paulo ante; quæ vox ut glossema Ever-

getarum forte in textum recepta est. *Arimaspi* enim *Evergetæ* dicti sunt. Alterutrum horum in illo *Justini* loco, quem *Bongarsius* pro deplorato habet, reponendum. *Loccenius.*

Ad Ponticum] Verius, *ad Indicum*; quamquam ne sic quidem vere: nam *Gedrosi* in medio. Nisi potius ipsius auctoris error est, quem ex hoc loco, et alio, hoc cap. n. 31. *Glaucanus*, et *Ortelius* in *Arachosia* dubitant *Ponticum* pro *Hyrcano* accipere: quod mihi vix credibile videtur, tantopere aberrasse auctorem, harum rerum, quod satis constat, non usque adeo imperitum. Quin et illo loco *Indicum* pro *Pontico* scripsisse potuit, quod cum *Hyrcano* eum conjunxisse, nihil mirum est, quando supra VI. 4. 19. videtur cum aliis credere, mare quod *Hyrcaniam* alluit, 'non *Caspium* esse,' sed ex *India* in *Hyrcaniam* cadere; hæc mea quidem conjectura est: quam tamen non antehabeo *Salmasianæ*, *Curtium* fortassis in Græco auctore legisse μέχρι πόντου παράκειν regionem *Arachotorum*, qui de mari *Indico* intelligebat. Ille πόντος speciali appellatione pro mari *Pontico* acceperit: *Arrianus* sæpe πόντον vocat *Indicum* mare. Hæc scripsit ad *Solini* cap. 54. pag. 1176. Infra tamen VII. 4. 27. denuo inculcat suum mare *Ponticum*, ut ea constantia incertam faciat non meam modo conjecturam, sed quicquid de ejus mente dici aut cogitari posse videatur. *Freinsh.* Fallitur *Curtius*, quod nimirum a *Ponto* *Arachosii* remoti sunt. An forte a Græco scriptore hausit, πόντον appellante *Indicum* mare, quemadmodum *Arrian.* in *Indicis* Reb. pag. 549. tradit, *Alexandrum* κατὰ Ἰνδοῦ στόματα ἐμπελάσαι ἐς τὸν πόντον, per *Indi ostia* in *pontum*, id est mare, navigasse? Non tamen *Arachosii* ad illud mare pertinent, *Gedrosi* in medio. *Cellar.* Suggestis hæc omnia Cl. *Salmasius* *Exerc. Plin.*

p. 528.

Equitibus DC.] Ita membranam, et par semper equitum numerus quinque aut sex millia peditum sequebatur, ut sexcentis locis Curtii patet. Vulgo tamen est *ducentis*. Modius. *Ducentis]* Alii *sexcentis*, quod probabilius. *Freinsh.*

§ 5 *Menon]* *Ménura* vocat Arrian. III. 5. 26. Atque ita etiam in Curtio scribendum arbitratus sum, antequam Var. Lect. inspicerem, quas postea deprehendi nullum dubitationi locum relinquere. Nomen id fuit duci Græco in expeditione minoris Cyri apud Xenophontem. Sic et in Strabonis Mas. *Ménura* legi, que loco nunc *Ménura* edunt, notat Casaub. in lib. XI. ibi, 'Sunt et auri metalla in Hyspiratide apud Cambala, ad quæ Memnonem cum militibus misit Alexander;' quod de hoc Menone intelligo: quod vocabulum solita correctorum temeritate facile in notius illud Memnonis abiit. Est igitur, si recte conjicio, ille ipse Menon Cerdimas, quem Syriæ, quam Cælen vocant, præfectum ab Alexandro fuisse, supra ad IV. 1. 4. contra Curtium defendimus, ex Arriano II. 3. 12. At vero Memnon, cui Alexandrum parcendum judicasse Themistius Orat. IX. refert, non est alius, quam ille celeberrimus Rhodius. *Freinsh.*

Volentem mutuos usus] Locutionem hanc quis damnet? ac nescio tamen, si *volentem* scripsit Curtius, an non omissurus illa fuit, *mutuos usus*. Salustius, Tacitus, alique maluissent scire, apud quos crebrum, '*volentem esse alicui rei.*' Nec absurda conjectura, si delenda quis ista suspicetur. Mihi tamen id nemo persuadeat, nec ego ulli velim. Illud credo potius, ac credent facile mecum omnes, pro *volentem, colentem* reponendum. *Acidalius.* Nullo commercio *volentem mutuos usus]* De alia quoque hujusmodi gente ab omni reliquarum nationum seclusa narrat Curtius IX. 10. 8. 'Hinc per-

venit ad maritimos Indos. Desertam vastamque regionem late tenent, ac ne cum finitimis quidem ullo commercii jure miscentur.' *Raderus.* Modius vero Nov. Antiq. VIII. 7. persuadet sibi Curtium scripsisse, *nullo commercio volentem*, omisis illis, *mutuos usus*; idque multis defendere conatur Palmerius ad Sallust. Jug. 73. 2. '*volentia de ambobus acceperant.*' Sed ne unum quidem exemplum affert hoc positu, '*volens commercio est;*' sed omnia isto longe diverso, '*volenti est commercium.*' v. g. '*volentibus militibus est labor.*' Sallust. Jug. 100. 4. Ut ita *volentem* ejus conjecturæ longe præferam *Acidalia-* nam, quamvis hic quoque ipse sentiat, valgatam lectionem damnari non oportere. *Freinsh.*

§ 6 *Parapamisada]* Erasmi editio habet *Paramedisida*, male. Apud Gemistum Plethonem duplici M. scribuntur *Παραμυσσίδα*. Pera gens Gemisti etiam ætate voluit vindictam exigere a Peloponnesiis tamquam Græcis, ob illatum sibi a Macedonibus olim bellum. Gemistus Pletho in Poster. Orat. ad Theodorum principem. *Loccenius.* *Parapanitis* vocat Cedrenus: alii aliter. *Freinsh.* *Parapamis* regio et mons, quem Macedones Caucasum appellarunt, in finibus Indiæ post Arianos, et Arachosios, incolæ ejus tractus *Parapamisadæ.* *Celler.*

Locorum asperitas] Sic Florus III. 4. '*Silvarum et montium situs cum ingenio consentiebant.*' *Loccen.* *Locorum asperitas]* '*Tales sunt hominum mores, qualis est locorum situs ubi degunt,*' ut, præter ipsam experientiam, multis auctorum testimonio ostendit Græterus toto Discursu 45. ad illa Taciti Agric. II. 4. '*Positio cæli corporibus habitum dedit.*' *Freinsh.*

§ 7 *Gelidissimum axem]* Non coherent Septentrionis axem spectare, et ad Indicum mare vergere: ab utroque termino longe amota hæc regio. In

priore Diodorus decepti XVII. 82. Παπαμισαδῶν χώρα κεῖται ἐν' αὐτὰς τὰς Ἀρκτοὺς, quasi pars frigidae Zonae esset, et propius a Polo distaret. Neque Australis pars ad Indicum mare potest vergere, tot vastis regionibus interpositis. *Cellar.*

Gelidissimum Septentrionis axem ex magna parte spectant] Hæc Cl. Clericus ait Tom. II. de Arte Critica p. 547. 'omnem superare ineptiam,' atque adeo 'nescivisse' Curtium, 'sub quo Climate essent' Paropamisadæ. Ego vero Curtium extra omnem hic culpam esse ostendi ad Ælium. XII. 87. quippe qui nihil rerum de suo voluerit, nec debuerit Historiæ veteri aspergere. Quod ut rectius intelligatur, et quia hoc pertinet ad pleaque illarum rerum, quas in Curtio notavit Cl. Clericus, sciendum est, auctorem hunc a me considerari, et considerandum esse ab omnibus, non ut qui novam primus scripserit Historiam, neque vero ut qui veterem nova variarum rerum accessione locupletaverit, aut quibusdam in locis emendaverit ex repertis a se et erutis in lucem tum demum commentariis, sed, ut qui veterem jam tunc, et Græcam, sed valde illustrem Historiam civibus suis vernaculo sermone exposuerit, hand dubie, ut ingenii sui et styli Historici specimen quoddam daret, atque ita interpretem magis egerit alienæ et alienigenæ veteris Historiæ, quam suæ aut novæ scriptoræ. Quo posito, quod est certissimum, clarum etiam hoc est, satis eum suo fecisse officio, si, quæ Græci hac in Historia tradiderunt, fideliter Lingua Latina expresserit, modo non sint aperte falsa, aut minime verisimilia. Nec enim decet Historicum talem, vel potius interpretem de singulis aliquantulum, forsan dubiis, aut sibi suoque temporis inusitatis, controversiam continuo movere, aut in disputationes identidem digredi, et conjecturis, vel inanibus conjectun-

culis, quales videmus etiam in hac Paropamisadarum Historia, refellere, quæ ab illis, qui rebus gerendis interfuerunt, vel proximis vixerunt temporibus, memoriæ sunt prodita. Sicuti non omnia temere credere, aut pro certis affirmare, sic æque neque omnia temere in dubium vocare, aut prorsus negare debemus. Quædam etiam in medio sunt relinquenda, et cujusque Lectoris judicio permittenda. Quod ita senserit Curtius, quod ita fecerit quoque, diserte satis ipse declarat IX. 1. 84. dicens: 'Equidem plura transcribo, quam credo: nam nec adfirmare sustineo, de quibus dubito, nec subducere, quæ accepi.' Quid potest elegantius dici, quid rectius? neque ignoravit Vir Cl. hæc illius verba, verum 'frequentius hoc dictum oportuit,' ait p. 588. Id vero putidum foret, et ineptum, toties eadem repetere, nec satis habere, semel ea vel bis monuisse; sed et nescimus, quid fecerit in duobus prioribus libris, qui interciderunt, et maxime in præfatione operis, ubi talia præcipue moneri solent. Quin refutat etiam IX. 5. 21. Clitarchum, et Timagenem, de Ptolemæo narrantes ea, a quibus ipse tamen Ptolemæus se abfuisse tradiderit, licet, si adfuisset, ad ejus id pertinuisset gloriam: atque addit tunc hanc querelam: 'Tanta componentium vetusta rerum monumenta vel securitas, vel, par huic vitium, credulitas!' Ex quibus manifestum, non ita credulum fuisse, ut omnia temere reciperet, immo vero excussisse eum, et secutum maxime Historicos fide dignissimos, h. e. viros illustres, qui ipsi rebus gerendis partim interfuerunt, partim præfuerunt, ut fuit ille Ptolemæus Lagi F. postea Rex Ægypti. Itaque, quæ de Paropamisadis tradidit Curtius, eodem tradiderunt modo prius Græci, et ii maxime, quos ille excutere et sequi fuit solitus: nihil est, quod Curtium accusamus, etiamsi illa minus forsan forent

vera. Nam quid ille de Paropamisadis scire potuit, nisi ex istis Scriptoribus, qui res Alexandri memoriæ prodiderunt? quum solo Alexandri, et mox Seleuci Nicatoris tempore penetrarint Græci in illas regiones, aditu dein per Parthorum imperium intercluso. Curtius, ut dixi, interpretem egit illius Historiæ, nec quidquam ad eam de suo attulit, nisi stylum et compositionem. Quod autem nihil de Paropamisadis scripserit, nisi quod ex illis Græcis et Antiquis fuerit haustum, ostendi ad Ælianum. Nam plane, quo modo Curtius, eodem et Diodorus Siculus lib. xvii. pag. 605. Paropamisadarum sedes et frigora describit, ut appareat liquido, non propriam fuisse Curtii illam descriptionem, sed ex antiquioribus sumptam, et ex iisdem, unde eam sumpsit quoque Diodorus. Addidi et Ælianum, qui itidem frigora, seu nives hujus Historiæ commemorat, licet male in Bactriana fuisse tradat, quum fuerint omnium aliorum consensu in itinere ad Bactrianos, ad quos Alexander transiit proxime per montem Paropamisum, et Paropamisadarum sedes: denique Strabonem, qui ex ipso Eratosthene, Geographo maximi nominis proximis post Alexandrum temporibus, et ex ipsis Alexandri itineribus, quum ille Bessum in Bactrianam usque persequeretur, Paropamisadas nobis commemorat, perque eam regionem quum contenderet ad Bactrianos, de Alexandro breviter ait: *Κεχιονόβλητο, ὥστε χαλεπῶς ᾤδεύετο. Nive perfusus est, ut difficultate cum magna iter faceret.* Adde his ipsum Arrianum, qui itidem, quum Alexander Bessum sequeretur usque in Bactrianam, dicit lib. iiii. pag. 229. eum Drangas, et Arachotos, et proximos Arachotis Indos, qui revera erant Paropamisadæ, (ut liquet ex Strabone, Diodoro, et Curtio, qui pariter in hoc itinere Paropamisadas, ut Arrianus hosce Indos, jungunt

proxime Arachoslis, seu Arachotis; et ab altera parte Bactrianis: sed vel maxime ex eo etiam, quod Plinius Paropamisadas non tantum collocat itidem inter Arachosios et Bactrianos vi. 23. sed etiam India, ut hic loci Arrianus, adscribit cap. 21. Veri ceteroquin Indi erant ultra fluvium Indum, quem demum transiit post victum Bessum, domitosque Bactrianos et Sogdianos) subegisse: at quomodo? *ἐξέμικτα δὲ ταῦτα ἔθνη διὰ χιόνος τε πολλῆς, καὶ ἐξ ἁπλοῦς τῶν ἐπιτηδείων, καὶ τῶν στρατιωτῶν ταλαιπωρίᾳ ἐπῆλθε.* Omnes autem illas gentes per multam nivem, et in rerum necessarium inopia, ac militum ærumna, aggressus est. Sed et dein, quum Bessus proxima Caucasos, h. e. Paropamiso, vastasset, ne Alexander per montem illum ad se perveniret, ille vero, ut ait Arrianus pag. 232. nihilo minus profectus est, *χαλεπῶς μὲν διὰ τε χιόνος πολλῆς, καὶ ἐνδελῆς τῶν ἀναγκαίων, ἤτοι δὲ θυμῷ.* Difficiliter quidem per multam nivem, et in rerum necessarium inopia, progressus est tamen. Vides, Lector, ab omnibus Scriptoribus, qui itineris istius meminerunt, uno consensu tradi summam rei, h. e. Alexandrum, antequam in Bactrianam perveniret, in proximis regionibus, vel potius montibus ad Meridiem, vel Occidentem Bactrianæ sitis, h. e. in Paropamisadis, montis Paropamisi accolis, maximum pertulisse frigus, et reperisse intic vicos nive plane conditos, atque adeo tali in regione cum maxima rerum penuria et difficultate fuisse confictatum. Hoc vero est inter nos unice controversum. Nam de singulis Curtii verbis non disputamus, quæ sane rhetorici aliquid et hyperbolici videntur continere, at non magis, quam illa Diodori Siculi d. i. ut adeo Curtius etiam ea in parte videatur secutus suos Græcos, et Historiæ nihil, ne illud rhetoricum quidem, de suo hic adpersisse. Sed et Vir Cl. non rhetoricam hic accusat, sed ipsam rei summam negat,

et 'Paropamisadas sub clementissimo cœli climate,' talibus ergo frigidibus et nivibus minime obnoxio, degisse identidem inculcat.

Quid ergo ille adversus hæc omnia, quæ attuli modo ex tot aliis Scripturibus? Nempe, nihil hæc excusare Curtium, 'non agi, an præeuntes habuerit vanos homines, non debuisse neque illam, neque Diodorum, (nam Strabonem relinquit intactum) sequi tam turpiter errantes ac ineptientes.' Magnifica audis et Magistralia prorsus verba. At si roges, quos ergo sequi debuerit, remitti te videbis ad eos, qui nulli nunc sunt, et qui quid de Paropamisadis olim scripserint, æque incertum est Clerico, ac omnibus aliis. 'Potuisset,' ait, 'eos, quos secutus est, emendare ex iis, quos Plinius vocat mensores itinerum Alexandri.' At an illi alia tradiderunt de Paropamisadis, aut Curtianis contraria? Ego vero illud nego et pernego. Viri Cl. erit, qui ad hos solos provocat, ostendere ergo, quid illi nobis adversum prodiderint. Neque enim ita Grammaticos pro fungis plane aut stipitibus habere debet, ut credat idoneos, qui patiantur se magnificis adeo verbis, nullo prorsus rerum fundamento subnixis, ablegari. Nam quid aliud, quam verba nobis dat et lectoribus suis? quando ait, 'debuisset sequi non tam turpiter errantes, sed mensores itinerum Alexandri.' Quis enim rerum ignarus hæc legens non crederet, exstare alios Auctores, qui melius ex sententia Clerici scripserint de Paropamisadis, maxime autem constare, illos 'Itinerum mensores,' sive quod integri ad nos pervenerint, sive quod aliquod eorum fragmentum ab aliis citatum allegari possit, prodidisse diversa a Curtianis? quum tantum ab sit, ut ex iis, qui minime supersunt, proferri quid possit contra Curtium, ut e contrario, quod nos ex Strabone pro Curtio attulimus, id videatur

haustum ex illis ipsis itinerum mensoribus. Certe enim Strabo d. l. p. 723. de Paropamisadis agens citat '*Ἀσιατικοὺς ὁδομῆς, Ἀσιατικὰ ἴτινερ, ἢ μακρίαι*': ubi Casaubonus, 'Itineraria Diognetis et Bætonis intelligit, quos Plinius vocat itinerum Alexandri mensores.' Quapropter, quando ego ostendi consensum tot Auctorum cum Curtio, nisi Vir Cl. demonstraverit ipsis Auctorum verbis, alios in contraria a Curtio abissis, recte ego clientem meum, ut ille ait, defendi, etiam si in re ipsa forsitan error aliquis inesset, qui tunc non Curtio foret imputandus, sed consensui Græcorum, quorum Historiam ille Latina exposuit Lingua.

At Ego insuper nullum in re ipsa errorem inesse contendo, quo tamen uno niti videtur Vir Doctus, quando tam confidenter increpat, Curtium alios et meliores debuisse sequi, quasi non potuissent illi eadem, quæ Curtius, scripsisse de Paropamisadis, ut quæ certissime fuerint falsa. Quin adeo id sibi persuasit V. C. ut indigneretur, quod ausus fuerim istum Curtii locum tueri. 'Si quis possit,' ait in Præfat. ad Ped. Albinov. 'taliter serio defendere, idem omnia omnium peccata facile defendet.' Et dein: 'Pergit nihilo secius tam manifesto errori patrocinari.' Iterum: 'Quum esse videam, qui gravia et aperta delicta putet posse defendi, magis ac magis intelligo, debuisse scapham scapham vocari.' Tanto igitur magis serio et mihi erit agendum, ut ostendam, si 'scapham' velimus 'scapham vocare,' non esse hunc Curtii, sed ipsius Clerici, errorem manifestum. Agitur de re facti, utrum Alexander et Macedones in Paropamisadis altissimas invenerint nives, et gravissimam pertulerint frigus, nec ne. Hoc Curtius ait, et adsentientes sibi habet omnes Græcos, qui supersunt, et itinera ac bella Alexandri memorarunt: negat Clericus, nullius

auctoritate adjunctus, nisi unius forsam Ptolemæi, qui tamen non negat factum illud, sed Paropamisadis 'gradus altitudinis septentrionalis minus quadraginta,' h. e. mollius tribuit cælum, quam ut tantis videantur frigoribus fuisse expositi. Utris credemus, si alterutri necessario errarunt? Prisciane Scriptoribus, uno consensu hoc factum referentibus, et ita ex his corrigemus Ptolemæi numeros et tabulas, demittentes ad molle adeo cælum Paropamisadas? An uni Ptolemæo, et ex eo solo repudiabimus fidem tot Antiquiorum Scriptorum, diserte et pariter id factum testantium, et in Paropamisadis frigus præcipuum agnoscentium? Grammatici prius præferrent, siquidem in hisce graduum numeris sæpissime peccavisse cum Auctores ipsos, tum librariorum, certum est, (vide Plinium vi. 17. 'In quibusdam exemplaribus diversi numeri reperiuntur.' Et ibid. 'Exemplaria aliquot adjiciunt V. M. passum.) ac superiori etiam sæculo per Jesuitas in Orientem profectos est deprehensum, multarum istic regionum situs in nostris quoque Tabulis male adhuc notatos. Posterius si arripere velint, viderint illi, qui credunt, 'sui muneris esse, judicium juvenitatis excolere, nec pati, ab ea legi Veterum monumenta ad instar Grammaticorum.' Sed neque necesse est ex Curtii verbis, omnes Paropamisadas gelidum Septentrionis axem spectasse aut sensisse, quum id tantum dicat de magna eorum parte, et ista proprie, in qua illud frigus tunc senserant Macedones, quumque meridionam quoque regionem illis tribuat, longe sine dubio clementiorem.

Sed fuerit sane tota regio sita in climate ceteroqui molliore: an ideo verum esse nequit, quod Veteres de ea tradiderunt? quum utique certissimum sit, Paropamisadas, a monte Paropamiso sic dictos, habitasse potissimum in ipsis montibus. Non mo-

do nomen eorum id docet, sed et diserte Strabo lib. ii. p. 180. Οὐ γὰρ ἐν κερύχορροις Παροπαμισδαί, qui montes incolunt *Paropamisadae*. Et lib. xv. p. 742. Παροπαμισδαί, ἐν ὀρέσιν δὲ Παροπαμίδος ἔσσι, quibus imminet mons *Paropamisus*. Et dein 738. Init. simpliciter de tota regione, ἔστι δ' ὄρος, ἐστὶν αὐτὴν ὄρεα. Ammianus Marcellinus xxiii. 6. Paropamisadas 'montium defectibus inclinatus' ait, h. e. in lateribus et radicibus montium habitare. Ipse etiam Curtius hoc ipso in loco, de Paropamisadis agens, tribuit illis 'nudum montis,' quasi in eo tota esset regio, 'dorsum.' 'Taguria,' ait, 'latere primo struant, et quia sterilis est terra mater, in nudo etiam montis dorso usque ad summum ædificiorum fastigium eodem laterculo utuntur.' Tanto magis mirum est, Cl. Clericum ex proximis ante hæc ipsa verbis increpare Curtium, quasi 'crediderit Paropamisadarum agros a Mari Indico ad Septentrionalis ferme Asiæ litora porrigendos.' Verba Auctoris sunt: *Gelidissimum Septentrionis axem ex magna parte spectant: Meridiana regio ad mare Indicum vergit. Taguria latere, &c.* quæ modo habuimus. Inde vero an conficiendus tam ridiculus sensus, qualem illis tribuit Clericus, tantum, credo, ut magis ridiculum faciat Curtium? An quia Paropamisadarum regio Meridiana dicitur 'ad Indicum mare vergere,' eo ipso dicitur extendi usque ad illud mare? Ita vero etiam in Ariorum regione rupes una, cujus circuitus 32. stadia tantum comprehendit, ab Occidente ad extremos usque Orientis fines extendenda erit. Nam plane ut hic, ita utramque phrasin de ea quoque adhibet Curtius vi. 6. 'Prærupta rupes erat, qua spectat Occidentem, eadem, qua vergit ad Orientem, leniore submissa fastigio, perennem habet fontem.' Et similiter vallis in aditu Hyrcaniæ vi. 4. 'Illos, qua

vergit ad Septentrionem, hos, ad Occasum conversa, prospectat.' Sed et sic de Jovis Hammonis sede, IV. 7. 'qua vergit ad Occidentem.' Nemo tamen dixerit ideo, porrigi eam sedem usque ad extremum Occidentem. Sic ergo neque illa est Curtii mens de Paropamisadia, sed eos, in monte vel montibus Paropamisi habitantes, spectare Septentrionis axem, et gelidissimum quidem, quia in eorum latere, quod Septentrioni erat obversum, maxime habitabant, et quia montes hi valde erant excelsi, atque ideo fere extrema Septentrionis prospectare credebantur, ac simul nullum ab Austro calorem ea parte accipientes, gelidissimum a Septentrione recipiebant frigus: reliquos vero in Meridiano latere montis habitantes obversos esse prospectu suo, et vergere declivi fastigio, in eam partem, ubi erat mare Indicum, ad quod minime tamen pertingebant, sicut neque ab altera parte ad ipsum Septentrionis axem.

Quia ergo in montibus habitabant maxime ad Septentrionem versis, et iis celsissimis undique erant septi, sed potissimum a Meridie et Occidente, inde factum est, ut, quocumque tandem in climate positi, plurimam pertulerint nivem et frigus gravissimum. Ea enim est natura montium altissimorum in latere versus Septentrionem. Hinc Strabo d. I. jungit hæc duo, *ἔστι δὲ ὁρειῶν, καὶ κεχιονόβλητο, ὥστε χαλεπὸς ὁδεύετο*. Est autem regio Paropamisadarum montana, et nix perfundebatur, ut difficulter progredieretur Alexander. Sed et hinc mons iste etiam Caucasus fuit dictus a Macedonibus, notiore ipsius nomine, sed detorto ex vero nomine, quo dicebatur proprie ab accolis 'Graucanus' h. e. 'Nive candidus,' teste Plinio VI. 17. init. Plane sicuti et nomen montis 'Imaus' in eodem climate et tractu, 'lingua incolarum nivosum significabat,' ut

idem Plinius in extr. ejusdem capitis testatur. Sed conferamus cum hoc itinere Alexandri, per montes Paropamisadarum, iter Hannibalis ex Gallia Narbonensi per fluvium Druentinum et Alpes istius tractus in Taurinos et Italiam, qui montes istic sunt summum quinque, vel secundum Ptolemæum quatuor gradibus propiores Septentrioni, quam Paropamisus. Accedit quod eodem tempore anni accidit utriusque iter occidente jam sidere Vergiliarum. Confer Strabonem lib. XV. p. 724. extr. et Liv. XXI. 35. At vero apud Livium XXI. 31. videas dici 'infames frigoribus Alpes, nives cælo prope immistas, pecora torrida frigore, animalia inanimaque omnia rigentia gelu, omnia nive etiam recenti oppleta, nive rigentes nervos, membra torpida gelu.' Vide imprimis cap. 36. et 37. nam omnia exscribere non lubet. Ita in Alpibus; at dein in ipsa Italia, quum per Apenninum transire vellet in Etruriam tempore verno, cap. 58. 'Aqua levata vento, quum super gelida montium juga concreta esset, tantum nivosa grandinis dejecit, ut omnibus omissis procumberent homines tegminibus suis magis obruti quam tecti, tantaque vis frigoris insecuta est, ut ex illa miserabili hominum jumentorumque strage quum se quisque attollere ac levare vellet, diu nequirit, quia torpentibus rigore nervis vix flectere artus poterant.' Si ita se in Apennino, intra 43. gradum apud Ptolemæum, tempore verno res habuit, quid absoni in eo, si innoto Novembri in montibus Paropamisadarum intra 40. gradum tantum nivis et frigoris experti sunt Macedones? Nam, si Straboni credimus lib. XVII. per eos transiere *ὁπὲρ Πλειῶδος ὁδόν*, h. e. ut Livius ait d. I. 'occidente jam sidere Vergiliarum.' Occasus autem ille 'hiemem inchoat,' et 'in III. Idus Novembris incidere consuevit,' ut ait Plinius Nat. Hist. II. 47.

Sed et quum *istic hiemasset, διαχειμάσας δὲ αὐτοῖς*, (nam et in Paropamisadis 'cultiora erant loca,' in quibus 'largo comœatu recreatus' Alexander exercitus, ut ipse Curtius VII. 3. 18. ait, hiemare poterat) et urbem sui nominis condidisset, tum demum transiit per ultimum ab ea parte montem in Bactrianos. Ex quo patet etiam illud, male a Clerico in Iudicii sui cap. 7. p. 645. hoc iter in Paropamisadas 'tribui initio veris,' quando ex Paropamisadis in Bactrianos processit Alexander.

Liquet ex his, neutiquam 'superare omnem ineptiam,' quod Græci Scriptores, et ex iis Curtius, narrant, immodicum frigus et immanem nivis copiam infestasse Macedones mense Novembri in montibus altissimis, in molliori ceteroquæ climate sitis, et maxime in eorum lateribus aut radicibus Septentrionem spectantibus: quum sæpe etiam nunc usu veniat peregrinantibus, ut in eodem climate, immo in unius montis Septentrionali latere frigus gravissimum, in altero æstum maximum sentiant. Illustris Burnetius, Episcopus Sarisberiensis, unus sit instar omnium. Ille ergo in Itineris sui Epistola II. quum in Rhætis, et eorum præcipua urbe, Curis, dixisset pag. 131. quia 'undique est montibus circumdata,' ideo 'æstatem esse brevem, nivem mensibus Maio et Junio nondum liquefactam,' sed et 'novam denuo cadere jam mense Septembri.' Dein ex ea urbe progrediens in Italiam per montem testatur diserte p. 180. se in diversis ejus montis lateribus maximum frigus et æstum pertulisse: *Au lieu, que de l'autre côté de la montagne nous gelions de froid, la chaleur du Soleil nous parut là insupportable.* Ex qua diversitate patet natura montium, nec eandem esse aëris clementiam ubique in eodem climate, sed et illud non adeo ineptum esse, ut, sicut ait V. C. Iudicii p. 548. 'omnia ἀνωήματα

multis parasangis antecedit,' quod Curtius, qui in parte quadam Paropamisadarum, et in montibus istic altissimis, mense Novembri immane frigus memoraverat, idem in quibusdam Sogdianorum locis, vel campis, desertis, sterilibus, siccis, arenosis, tempore æstatis, maximum 'Sollis æstivi vaporem,' quo omnia istic torreantur, memoret VII. 5. Sunt sane Sogdiani ad Septentrionem Paropamisadarum siti, ultra Oxum maximo fluvium; hi tamen campi citra hunc fluvium exstiterē, ut manifestum ex § 12.-18. Quin incerta etiam est istic lectio *Sogdianorum* quum Msti et Editi ante Glareanum habeant *Susitanorum*, quod potuit esse nomen obscurioris inter, aut juxta, Bactrianos populi. Sed fuerint Sogdiani etiam citra Oxum, certe hæc deserta fuerunt, et haud dubie in inferiore ac remotiore tractu a fluvio, quum in ripis tantorum fluminum terra non facile reperiatur tam sicca et deserta. Ita vero erunt hi campi circa gradum 43. latitudinis Septentrionalis, eodem in climate, quo Meridiana Gallia, aut Septentrionalis Italia. In hoc autem climatis tractu, aut in illis Galliæ et Italiæ partibus, si reperiuntur campi quadringentorum stadiolorum siccis, arenosis, desertis, 'in quibus ne modicus quidem humor existat,' istic vero, an adeo absurdum foret, deprehendi aut narrari 'immodicum terræ fervorum' media æstate, ut proinde exercitus per eos interdiu duci vix possit? Crediderim equidem, Græcos, ut pleraque expeditionis suæ incommoda, ita et hunc camporum vaporem, et Paropamisadarum frigus, oratoria ἀθήρῃ aliquantulum extulisse, eosque secutum Curtium, sed rerum summam, cujus in Auctore ita ex professo exagitando ratio potissimum haberi debebat, veram fuisse, et nihil continere ἀδόκτου, nedum ut omnia ἀνωήματα multis parasangis superet, nul-

luis dubito, certe nullam ejus tantum ex climatis et situs argumento rejiciendæ aut explodendæ rationem video. Adde ad iv. 7. 17. *Pertizon. Curt. Vind.* p. 120. et seqq. Addi potuissent quæ rescripsit Cl. Clericus 'Biblioth. Choisie' tom. iii. p. 217. Sed quia Gallice scripta sunt, Gallicanis reliquimus, hic tamen id monere visum est. *Snak.*

§ 8 *Tuguria*] Totum hunc locum, ut passim alios, desumpsit Curtius ex Diodoro xvii. 82. *Freinsh.*

Latere primo] 'Laterarias ac domos constituerunt primi Euryalus et Hyperbius fratres Athenis: antea specus erant pro domibus,' si fides Plinio vii. 56. 4. Illud autem *primo* non bene concoquo: an fuit *ab imo*? hoc est, ex ipso fundamento ad summum usque culmen, ut deinde adjicit. *Freinsh.* 'Crudo' est lib. viii. 10. 25. 'superiora crudo latere sunt structa.' Forte *prima*. Heinsius.

Etiā montis] Et hoc parum liquide. Unde Bongars. legendum dubitabat, *etiā montium*. Vulcan. ad illa Arriani iii. 6. 2. 'Ejus (Caucasi) ab ea parte tum temporis ut plurimum nudum dorsum erat:' in margine notat Curtium ita concipere, *in nudo ejus montis dorso*. Sed cum nullam adhuc montem nominaverit, non habet istud pronomen quo referatur. Possit *etiā* vulgata lectio sic exponi, ut ostendat totam eam regionem caruisse arboribus, non jacentia solum, sed *etiā* ipsos montes, in quibus tamen fere lætius proveniunt silvæ. *Freinsh.*

§ 9 *Incremento in*] Excusi libri, *incremento operis*. Modius.

Carinæ] Nec aliter pleraque in Germania tecta, quam in carinæ, aut sepulchri aggesti formam sunt et clauduntur, latera tamen æquali spatio usque ad tecta surgunt; tecta ipsa carinam inversam imitantur. *Raderus*. Unde autem forma ista ædificiorum Numidis familiaris fuerit,

docet Sallust. Jugurth. 18. 2. 'Ex eo numero (Herculis exercitu) Medi, Persæ, et Armenii navibus in Africam transvecti, proximos mari nostro locos occupavere. Sed Persæ intra Oceanum magis: ilique alveos navium inversos pro tuguriis habuere: quia neque materia in agris, neque ab Hispanis emendi, aut mutandi copia erat: mare magnum, et ignara lingua commercia prohibebat: hi paulatim per connubia Getulos secum miscuere: et quia sæpe tentantes agros, alia deinde atque alia loca petiverant, semetipsi Numidas appellavere. Ceterum adhuc ædificia Numidarum agrestium, quæ mapalia illi vocant, oblonga, incurvis lateribus tecta, quasi navium carinæ sunt.' Ut illi navium alveis, ita Scythæ apud Justin. ii. 2. 8. 'Plaustris, coriis, imbrium hiemisque caussa tectis, pro domibus utuntur.' Antiquissimis hominibus 'specus erant pro domibus,' ut putat Plinius vii. 56. 4. et Ovid. Met. 1. 121. *Freinsh.*

Accipiant. Ad medium] Non videtur de nihilo esse, quod hæc in membranæ omnibus ita leguntur; *Supernæ lumen accipiunt ad medium. Vites et arbores, si quæ in tanto terræ rigore durare potuerunt, obruant penitus. Hieme defossa latent.* non hæc, inquam, de nihilo in membranæ ita leguntur, mihi tamen quid de iis statuendum sit non liquet. *Modius. Ad medium*] Hic locus, de quo Modius quid statuendum sibi sit, se nescire candide fatetur, distinctiuncula saltem emendatur, et sic legendus est: *foramine relicto supernæ, lumen accipiunt ad medium. Vites, &c.* Diodor. xvii. 82. Κατὰ δὲ μέσην τὴν ὁροφὴν ἀπολαυμένης διαρύτας, in medio foramen luci excipiunda est relicta; ut hodieque in locis quibusdam septentrionalibus videre est. Mox addit Curtius: *Vites et arbores, si quæ in t. t. r. d. potuerunt, obruant. Penitus hieme defossæ latent;* vel sic: *obruunt penitus: hieme d. l.* Itaque

non ad medium obruunt vites, sed totas, ut hieme plane conspici nequeant, sed penitus defossae lateant. Diodor. 'Vites et arbores aggestae tellure operiunt,' &c. *Loccen.* Huius iudicium sequimur: insuper et pro *terra frigore*, scripsisse Curtium putamus, *terra rigore*. Freinsh. Hoc ad medium, ex glossa natum, mea sententia, et ejiciendum. Numquam sane scripsit Curtius, *ibi ad medium*. Sed qui legit *ibi*, exponendum putavit per *ad medium*. Scheffer.

Cum *hiems discussa*] Certa est hæc, ut mihi videtur, scriptura. Sic enim quoque Petronius, 'Hunc nive dura claudit hiems,' dixit. Valgo erat, Cum *nive discussa* *aperiri humus capis*. Modius.

§ 11 *Ne avium quidem*] Velim scire, quid hic aves faciant, aut quoniam earum vestigia exstare possint in terra? in Mas. quos secutus Merula, legebatur *avim* cum superscripta lineola, quod videtur *hominum* significare. At hoc falsum esse, docent præcedentia. Suspicio libros veteres compendiosa scriptura habuisse *avium* pro *animalium*; quod cum librarius non intelligeret, fecit *avium*. Scheffer.

§ 12 *Tamen*] Malim tum, quas particulas sæpe vicissim permutari video. Freinsh. *Tamen*] Hoc mihi valde suspectum est. Quid enim vult *tamen destitutus*? nam *portulitis* longius abest, quam ut eo commode trahatur. Malim, *in hac tam*; et potest librarius illud *tam* putasse compendium *res tamen*. Nam tum Freinshemii non placet ideo, quia sine dubio ne postea quidem ea regio magis culta. Scheffer. Adde similem desperationis descriptionem VIII. 4. *Sæc.*

§ 13 *Insectis nivis*] Excusi, *insectis nivis*, non male etiam. Modius. Neque hic causam in eo, cur maluerit ita Modius, qui fatetur idem non male vulgo quoque scribi, *Multos ex-*

animavit rigor insectis nivis. Ita vero non tantum non male, sed optime: ut ipse edidit, profecto pessime. Quomodo enim insolens nivis miles Alexandri? Pueri turpe credere: quid viro, dicere? Nivis ibi potius ipsius inusitatus rigor: quod præcedentia satis clamant: 'Ceterum adeo altæ nives premunt terram, gelu et perpetuo pene rigore constrictæ, ut ne avium quidem, feræve ullius vestigium existat.' Quod sequitur, *Fatigati quippe in ipso gelu deficientia corpora sternerant*, &c. in eo nihil loci habet *quippe*, et legerim, *fatigati quippe in ipso*. Acidalius.

Advenit pedes] Q. Serenus Samm. 'Illa quoque usta putes, quæ sunt nive læsa rigenti.' Aristot. IV. Meteor. *Loccen.* *Advenit pedes*] Solenne scriptoribus Latinis est, 'urendi' verbum de frigore usurpare. Ovid. Trist. III. 2. 8. 'Ustus ab assiduo frigore Pontus erat.' Livius XL. 45. 'Hiems arbores, quæ obnoxie frigoribus sunt, deusserat cunctas.' Justin. II. 2. 'continuis frigoribus urantur.' *Cellar.*

Plurimorum] Sic puto concepta elegantiora sint: *multos ex. r. c. nivis: advenit pedes plurimorum: oculis*, &c. Freinsh.

Oculis] Xenoph. *'Anab.* lib. IV. 'Relicti de nostris multi sunt, qui oculos ex perpetuo nivium aspectu amiserant. Multi item quibus gelu pedum digiti obstupuerant. Hic unicuique erat oculis præsidium, si quid ante eos nigri prætendissent: pedibus, si corpus assidue moverent.' *Loccen.* *Oculis perniciabilis*] Nix diutius spectata, nimia candoris luce visum præstrinxit. *Cellar.*

Quippe] Acidal. volebat, *fatigati quippe in ipso gelu*, &c. Sed istud *quippe* ostendit quomodo acciderit, quod modo præfatus fuerat. Freinsh.

§ 14 *Calore moto*] Ma. *caloreto*. Forte, *calore refecto*; ut VIII. 4. 15. 'admoto igne refovebat artus.' Vel,

calore recepto; ut ibidem n. 16. 'tandem recepto calore vitali.' *Heinsius*.

Membris aliquis] Forte, *membris solitus*; vel, *membris aliqua*; ut Virgilianum illud Ecl. III. 'Et si non aliqua nocuisses, mortuus esses.' *Heinsius*.

§ 15 *Fumus*] In Bactrianis id accidisse refert *Ælian*. Hist. Var. XII. 37. ubi 'milites ipsos vicos ceperunt, ex fumo inhabitari conjicientes, et nivem a foribus auferentes.' *Freinskh.*

§ 16 *Adferebant*] Forte, *ohferebant*. *Heinsius*.

§ 17 *Agmen circumibat*] Hoc est, quod præcepit *Leo Imp.* capite 9. Tactic. sectione 12. 'Sin admodum lubrica difficiliaque loca fuerint, te ipsum oportet primum eo transire; deinde ibi consistere et commorari, donec omnes sine offensione transierint.' Similia leguntur de *Juliano*, *Iphicrate*, *Corbulone*, quæ refert *Gruter*. Discurs. cap. 15. ad *Tacit.* XIV. 24. 1. 'Sola ducis patientia mitigabantur; eodem plura quam gregario milite tolerante.' Eximium est præceptum, quod *Cambysem* *Cyro* tradidisse fingit *Xenoph.* *Cyropæd.* I. 'In rebus agendis, si per ætatem gerendæ sint, solem Imperator in omnium oculis perpeti supra ceteros debet: per hiemem, frigus: quum laborandum est, labores.' moxque subjicit: 'Labores eodem similibus corporibus Imperatoris ac gregarii militis æque graves non esse, quod ipse honos leviores faciat Imperatori; et quod intelligat in oculis hominum esse, quidquid ipse faciat.' Quem locum impense placuisse *Africano* *Scipioni* ait *Cicero* *Tuscul. Quest.* II. 26. Vide supra ad IV. 14. 6. *Freinskh.*

In medium] Potius alicui sit, *in medio*; nam cur non eodem flexu addat *in ultimum*? Mihi ut obscurum, cur hoc noluerit, ita clarum, illud maluisse. Sic et III. 11. 4. 'Itaque ipsi in medium Persarum undique circumfusi egregie se tuebantur.' Et delectatur alias ea forma VI. 5. 26. 'Ut

primum rex in conspectum fuit.' Iterum III. 5. 10. 'in Ciliciam fore.' Quæ nec *Ciceroni* infrequens, ad *Attic.* XV. 4. 'Quo die in Tusculanum essem futurus.' *Acidalius*. Vide Indicem, 'In.' *Snak*.

§ 18 *Tandem ad cultiora*] Addunt libri excusi *locu*; sed nequicquam addunt. Sæpe illo modo loquitur *Cartius*. *Modius*. Poterat abesse vox *locu*, sed cum libri scripti editique teneant, quid nos possumus? *Freinskh.*

Poterant] Hic quoque *potuerant*: quod supra alicubi monuimus, aliquoties reponendum. *Acidalius*. *Potuerant*] Ita scribendum *Acidalius* momenti ob ipsius rei evidentiam parimus. *Freinskh.*

§ 19 *Caucasum*] Omnes opinor terrarum descriptores *Caucasum* cum *Tauro* jungunt, et confundunt: *Strabo* lib. XI. *Plinius* V. 27. 14. *Ptolemæus*, *Diodorus*, *Philostratus*, *Apollon.* III. 1. *Solinus* cap. 38. *Curtius*, *Aristobulus*, et ex illo *Arrianus* III. 6. 3. *Mela* I. 15. *Enstathius* ad *Periegetem*. Sed nemo accuratius et planius super eo disputat, atque *Goropius* in *Indo-Scythicis* pag. 474. qui et ex *Plinio* rationem nominis et discrimen duorum montium *Tauri* et *Caucasi* aperte ostendit, et omnia disertè exponit, cujus hoc loco pro interpretatione *Curtii* verba apponerem, nisi pluscula essent, quæ tute leges. *Raderus*. Ceterum negant peritissimi auctores *Caucasum* *Alexandro* visum; sed aliis montibus id inditum nomen ab adulatoribus, ob causam, quam audiemus ex *Enstathio*. Sic enim ille in *Dionys.* vers. 1159. 'Sciendum autem est, quibusdam illa *Liberi Herculisque gesta* incredibilia et fabulosa videri, et per adulationem conficta. Quum enim omnes, aiunt, ea quæ de victo *Prometheo* narrantur, in septemtrionali *Caucaso* facta credant; *Macedones*, *Alexandro* adulantes, transtulerunt sermonibus suis *Caucasum* ad mare *Oriente*: eo nomine

appellantes montes quosdam Indicos. Illi ipsi autem adsentatores specum quamdam sacram in Paropamisadis ostendentes Alexandro, locum esse dixerunt, in quo Promethens vinctus olim fuerit, eoque Herculem ad liberandum eum venisse: in argumentum ejus rei trahentes vaccas, quæ ibi conspiciantur signo clavæ inusto, quod esset Herculis insigne. Ut hac ratione ad ntrosque orbis terminos pervenerit Hercules: ideo etiam Alexandrum, secundum adulatores istos, neque illi, neque adeo Baccho absimilem esse, cum et ipse eodem quo illi penetraverit, &c. Idem autem adulatores, ut tradunt veteres, Caucasi nomen indiderunt tam Paropamisio, quam Emodo, et Imæo (seu potius Imao) Indicis montibus.' Quæ magnam partem hausisse videtur ex Arriano v. 1. 12. Certe quæ hoc capite, aliisque seqq. scripsit Curtius, dubitare non sinunt, quin per hunc Caucasum, ad quem jam agmen pervenit, intelligendus sit Paropamisus. Idque diserte tradit Arrian. v. 1. 21. 'Taurus, &c. Paropamisio monti committitur, quem Macedones Alexandro militantes Caucasum appellabant, studio (ut fertur) Alexandri res gestas amplificandi: quasi Caucasum continuata victoria Alexander superasset. Fieri autem potest, ut hic ipse mons cum altero Scytharum Caucaso coëat, quemadmodum Taurus cum hoc: atque ego quidem idcirco superius (III. 6. 1.) hunc montem Caucasum vocavi, et deinceps hoc nomine appellabo.' Quæ postrema ad evitandam confusionem probe notanda sunt tam Arrianum legenti, quam alios auctores; nam et alios hoc consilio usos, et forte hunc ipsum Curtium, licet animadvertere. Sane videtur Arrianus, postquam superiora scripsisset, demum errorem hunc deprehendisse, eamque excusationem hoc loco protulisse, ut potius nonnulla ratione, quam per imperitiam Cau-

Delph. et Var. Clas.

casi nomen Indicis montibus tribuisse videretur. Idque ex eodem Indic. r. 20. certius apparet, quia ibi expresse negat Caucasum fuisse vocandum in his partibus montem: quod tamen superioribus locis in medio reliquerat. Ceterum hoc modo non tam auxisse eos gloriam Alexandri, quam minuisse docet maximus auctor Strabo lib. xi. qui dignus est audiri: 'Quæ autem augendæ gloriæ vulgata sunt (sic enim verto τὰ πρὸς τὸ ἐνδοξόν ὁρῶντα) etiam in his consentiant omnes, tamen qui conflixere, adulandi quam veritatis fuerunt studiosiores. Quale est, quod Caucasum in montes Indicos eisque vicinum mare orientale transtulerunt, a montibus qui supra Colchidem et Euxinum mare siti sunt, quos Græci Caucasum nominant, amplius xxx. stadiorum millibus ab India distantes: ibique Prometheum vinctum fabulose tradunt, cum nihil ulterius versus ortum Solis cognovissent. Bacchi enim et Herculis in Indos expeditio posterius tempore commentum præ se ferunt: quippe cum Hercules Prometheum mille post annis dicatur solvisse. Fuit sane gloriosius, Alexandrum usque ad Indicos montes, quam usque ad intimum Euxini sinum et Caucasum subegisse Asiam: sed gloria montis, nomenque, et quod Jason cum suis longissimum creditus est expeditionem fecisse progressus usque ad Caucasum vicina loca, quodque traditum fuit, Prometheum in extremis terræ finibus ad Caucasum fuisse alligatum: hæc, inquam, fecerunt, ut gratiam regis se inituros putarent, si nomen Caucasi in Indiam transportassent.' Atque eadem fere repetit lib. v. Ceterum ista nominum confusio tam Curtium hoc loco, quam et Ptolemæum, in graves errores induxit: illum ut uni monti adscriberet simul, quæ separatim ad alterutrum pertinent; hunc ut Ἀλεξάνδρου ὄρητας ultra septentrionalem Caucasum poneret: quas ultra hunc Indicum fuisse

Q. Curt.

4 K

ponendas Salmasius ille ad Solini cap. 38. pag. 789. docet : idque etiam ostendunt illa Dionysii versu 1162. 'Emodos montes adiit, quorum sub radice Volvitur orientalis ingens unda Oceani. Ubi duabus columnis positis in finibus terræ, Exultans ad fluentum rediit Ismeni.' Ex eodem fonte illum quoque Curtii errorem manare, quod ex hoc suo Caucasus orta flumina in Ponticum mare scribit, mox demonstrabimus. Multa etiam de utroque hoc Caucasus disputat in periplum Arriani Stuckius. *Freinsh.*

Cujus dorsum Asiam dividit] Taurus hæc conveniunt, non Caucasus, sive Ponticum intelligas, sive Indicum. Error ex eo natus, quod Caucasios montes non modo inter Ponticum et Caspium, sed etiam inter Paropamisum, et Imaum audiverunt poni, quos putarunt coherere. Sic Plinius quoque vi. 13. 'Persarum,' inquit, 'regna inter duo maria Persicum et Hyrcanum Caucasii jugis attolluntur.' *Cellar.* Ex Salmas. p. 555.

Mare quod Ciliciam subit] Taurus est, non Caucasus, minus Paropamisus, qui mare Cilicium spectat. *Cellar.*

§ 20 *Committitur Caucasus*] Neque Colchico Caucasus Taurus committitur proxime; aliorum nominum juga intersunt. Salmas. ex Plin. p. 555. Vulgaris tamen opinio est, Taurum Asiam dividere, ejusque ramos esse utrumque Caucasum, tam qui Pontum spectat, quam qui Indiam. *Cellar.*

§ 21 *Et Ponticum*] Supra ad vii. 3. 4. Curtium defendi posse diximus, si emendes, et *Indicum*; sed verius est ipsius esse hallucinationem, ex confusione ea ortam, quam fecit communicatum Indicis montibus Caucasii vocabulum. Hoc ut manifestius fiat, consideremus, quod modo monuimus, quot res diversis montibus adscribendas uni tribuerit. Pri-

mo dicit Alexandrum venisse ad Caucasum montem, Indicum intelligens : mox, 'cujus dorsum Asiam perpetuo jugo dividit;' quod de Indico est falsissimum; de Pontico dubium; ea enim res ab Arriano Ind. i. 4. et aliis Tauro tribuitur. Ideo in pace Antiochi jubetur rex, 'Asia omni quæ cis Taurum est decedere,' apud Liv. xxxvii. 45. 9. idem judicium est de sequentibus : mox, 'sic inter se tot juga :' id de Caucasus Pontico et Tauro verum est sic connecti; sed de Indico hoc Caucasus vel Paropamisus, docendum fuerat. Ergo cum de fluminibus ex his montibus exortis verba facit, toto animo ab Indico Caucasus aversus, Ponticum magis videtur cogitasse. Quem iterum in sequentibus amandat, Indicumque recipit, cum eo ipso tempore 17. 'dierum spatio superatum' scribit. Et statim tamen ad verum Caucasum redit, quando de Promethei fabula subjicit. Denique cum Alexandriam ibi conditam ait, iterum de Indico monte intelligendus est. Ergo et quod de Pontico mari scribit, id excipere flumina ex his montibus nascentia, sic capiendum est, ut intelligantur ea, quæ ex Caucasus proprie ita dicto, continentibusque jugis orta in mare Ponticum influunt. *Freinsh.*

§ 22 *Promethea*] Fabulam Promethei non ad hunc Caucasum pertinere, jam in superioribus notis explicatum est. Nec tamen nocet addere, verum locum ejus visum ab Arriano, ut ipse testatur in periplo Ponti Euxini i. 34. Item a Pompeio, cum res iis locis gereret, Appianus in Mithrid. et Apollonio apud Philostratum in vita ii. 2. *Freinsh.*

§ 23 *Seniorum*] Unus Ms. *servorum*, quod verum puto : nam cur idem bis diceret? *Seniores* et ii *quorum opera uti desisset*, nonne iidem sunt? Scribam : *Septem millibus servorum, et Macedonum præterea inutilibus, quo-*

rum, &c. Confer Notam ad x. 2. 8. infra. Etiam in Dittmari Chronico III. m. simile mendum deprehendi. Sic omnino fuit: 'Duo genera hominum in ea oppida imposuit, servos, et milites inutiles.' Infra VII. 6. 27. 'Incolæ novæ urbi dati captivi, quos reddito pretio dominis liberavit.' De inutilibus militibus, tam Cambysi ante Alexandrum, quam ipsi, sæpius ita visum est. Sic enim colonia 'fuit Cambisi (Cambysis) inter Nelos et Marchadas, deductis eo ægris exercitus.' Plin. VI. 29. 2. apud eund. VI. 27. 21. Charax oppidum 'conditum est primum ab Alexandro Magno: qui colonis ex urbe regia Durine (quæ tum interiit) deductis, militumque inutilibus ibi relictis, Alexandriam appellari jusserat.' Hanc ipsam urbem denuo sic auxit colonis, ut tradit Arrian. IV. 4. 12. 'Pervenit Alexandriam, quæ apud Paropamisadas condita fuerat, quum primam expeditionem in Bactra faceret: præsidemque illius loci amovit, (de quo dixerat supra III. 6. 1.) quod non bene officio suo functus fuisse videretur: pluribusque colonis in Alexandriam, ex finitimis et Macedonibus, qui inutiles bello erant, deductis, &c. Idem fecit in Alexandria ad Tanaim: 'Urbem, quam condere statuerat, viginti dierum spatio muro circumplexus, eam Græcis mercenariis habitandam dat, et finitimis barbaris, quibus sua sponte eo commigrandi voluntas fuit, nonnullis etiam Macedonibus, qui inepti bello erant.' Arrian. IV. 1. 17. Idem observavit in urbe Arabica quam condidit; nam 'coloniam eo deduxit ex Græcis mercenariis, voluntariis, et qui aut senectute, aut casu aliquo inepti bello facti erant.' Arrian. VII. 4. 21. Super quoque idem nobis notatum ad v. 2. 16. Sic Augustus finito bello Hispano condidit Augustam in Lusitania cognomento Emeritam; quod ibi τοὺς ἀφελικεστέρους τῶν στρατιωτῶν,

seniores militum, collocarat. Dio lib. LIII. Freinsch. Placet emendatio Freinsheimii, pro *militibus, inutilibus* legentis, et delentis sequentia, *quorum opera uti desisset*, nempe hoc glossema est illius *inutilibus*. Quod autem *seniorum* mutat in *servorum*, haud perinde potest placere. Unde enim illi servi, et cur ex servis conderet civitatem, aut quæ denique potuit esse concordia inter servos et Macedonas? Itaque id *seniorum* retinendum. Duplex genus memorat, ex quo civitas illa debuit constare. Unum Macedonum eorumque veteranorum ac seniorum, alterum gentis cujuslibet et inutilium. Sunt autem *inutiles* hic intelligendi, non ob ætatem, sed corpora vulneribus mutilata et corrupta. Quo sensu usurpavit et Pacatus, ut in notis ad eum a me pluribus est demonstratum. Adde Nostrum x. 1. 25. *Scheffer*.

Alexandriam] Quam Cleiniceps propter errorem supra notatum ex Indicis finibus transtulerunt ad Septentrionalem Caucasum, ut Sanutus in Secretis Fidel. Cruc. III. 13. 5. ex Haythono. 'Alexandri oppidum' appellat Plinius VI. 17. 23. ex Bione et Diogneto: additque 'hanc urbem sub ipso Cancaso esse positam.' quod de Indico Cancaso, sive Paropamisio capiendum, ut patet ex dictis, et Arriano III. 6. 1. et IV. 4. 12. De ea sentit Strabo lib. xv. 'Exacta ibi (in Paropamisadis) hieme, et urbe condita, habens Indiam superne ad dextram, per summa montium transivit Bactrianam.' Freinsch. Stephanus Byzantinus corrupte, τὰρ Παραμισιδίαις, sed perperam conjungit, aut confundit potius, ἐν τῇ Σογδιανῇ, quum diversæ urbes sint, in diversis gentibus positæ, nec continuis, sed interjacentibus Bactriana. *Cellar*.

CAP. IV. § 1 *Sicut illis gentibus mos est*] Fluctuant ista verba, nec scias satis ad præcedentia referenda, an

sequentia. Ad illa meo animo non debent: ad hæc debent, sed non hoc tantum. Transponi etiam velim, ne quid ambiguitatis relinquatur: *Diis patriis sacrificio rite facto, cum amicis ducibusque copiarum inter epulas, sicut illis gentibus mos est, de bello consultabat.* Nam hunc morem designat in conviviis et computationibus deliberandi: qui Persis præter ceteras gentes familiaris, etsi non minus acitarunt Germani olim nostri. Tacito quidem auctore, ad quem vide, quid in hanc rem antiquorum rituum unica fux Lipsius annotarit, e Strabone, Ammiano, Athenæo, Homero, Plutarcho, quibus insignem istum Curtii locum adjungo supernumerarium testem. Adjungo, si fas: nam illud quidem mihi nefas, inde quidpiam subducere, cujus sacro sancta habeo scrinia, quæ sacrilege compilentur. *Acidalius. Mos est]* Quem ex aliis quoque auctoribus, puto Herodoto i. 133. Athenæo iv. 10. vi. 4. et 5. Scholiaste Aristoph. in Equites ad verba *Ὀβριὺν ἐσπῶς*, Suida in verbo *Ὀβριὺν πεινῶν*, Maximo Tyrio Orat. xii. Ammiano xviii. 10. f. Curtio hoc loco, et Strabone lib. xv. docet Brisson. de regno Pers. lib. ii. pag. 219. Idem majoribus nostris tribuit Tacit. Germ. cap. 22. ubi Lipsius. Illud notandum, quod apud Athenæum x. 10. Ctesias et Dnris scribunt, 'Ex omnibus festis diebus eo solo, quo Persæ Mithræ sacra faciunt, regem inebriari.' Eum ergo morem etiam Curtium hoc loco in animo habuisse putem: eoque præmisisse de sacrificio diis facto: ut ita Bessus, qui pro rege se tum gerebat, nihil tunc præter legem Persarum fecisse videatur. Noli ad consuetudinem populi Rom. transferre, quod Æmil. Paulus apud Liv. xlv. 22. 6. queritur: 'In omnibus circulis, atque etiam, si Diis placet, in conviviis esse, qui exercitus in Macedoniam ducant,' &c. nec enim de iis loquitur, quibus de ra-

tione belli serio deliberandum erat: sed conditionem ducum miseratur, quorum consilia gestaque ab otiosis, et, ut fere solet, imperitis inter pocula et mensas reprehendi examinari-que consuevissent. *Freinsk.*

Inter epulas de bello consultabat] Persæ de rebus eorum maxime seriis ebrii deliberabant: quod autem consultantibus placebat, id die postero ædium præfectus jejunos proponebat: quod si jejunis etiam placeret, tunc id perficiebant; sin minus, omittebant: rursus vero, si quid sobrii proposuissent, ebrii decernebant, ut Herodotus, Athenæus, et Suidas tradunt. *Poppa.*

§ 2 *Nunc paucitatem spernere]* *Spernere* incipiunt vulgo, et mox orditur *dicere*, ut lubet. Sed si licet tamen, neutrum probaverim, aut si alterutrum recipiendum omnino sit, posterius minus displicuerit. *Modius.*

Famam? Non muto, sed quid si *fortunam?* Acidalius. *Hootium famam]* Forte, *hosti vim ac famam.* Heinsius.

§ 5 *Oxum]* Leg. *Oxon.* Idem.

§ 6 *Chorasmios, Dahæ, Sacasque]* Infra viii. 1. 8. Chorasmii Massagetis et Dahis regionum confinio junguntur. Ptolemæo vi. 2. Chorasmii in Sogdiana juxta Oxum ampem Oxianorum finitimi. Sacæ vero ibidem ab ortu Sogdianæ adponuntur. Dahæ Massagetis et Sacis finitimi, gens, æque ac illi, Scythica. Plinius vi. 17. *Cellar.*

Tanaim amnem] Editi, et ultra *Tanaim amnem*, quod mihi quoque melius videtur ita legi. Sequitur postea, et alius præsens terror adfertur, *Scythas, qui ultra Tanaim amnem colunt, adventare Basso ferentes opem.* Modius. *Ultra Tanaim]* Jaxartem fluvium, qui inter Scythiam et Sogdianam delapsus mari Hyrcano infunditur. Plinius vi. 16. 'Flumen Jaxartem Alexander militesque ejus Tanaim putavere.' *Cellar.*

§ 7 *Hanc sententiam]* Iterum editi,

Unam hanc sententiam. Modius.

§ 8 *Cobares*] An leg. *Æbares*? hoc enim Persicum nomen; potest tamen et illud fuisse. Diodorus Siculus XVII. 83. *Bagodaram* appellat, qui rem copiosius exponit. *Freinsh.*

Magica artis] Multa super Magis et Magia supra ex Brissonii regno Persico allata et disputata, quæ tu apud eundem videbis lib. II. p. 179. Hic Curtius videtur de Magia superstitiosa, præstigiatrice, et dæmoniacæ loqui. Omnis magiæ, naturalis, artificialis, et præstigiatrix formas describit doctissimus noster Delrius Disquis. Mag. I. 2. quem consules. Curtius de artificiali videtur loqui, cum 'artem' appellat. *Raderus.* Qui intercedentibus paucissimis lineis, aliter atque aliter de monte Curtii pronuntiat: quem de magica arte, qualis apud Persas fuerat, sentire, hoc est, mixta ex naturali et præstigiatrice, facile quisvis intelligat. Nam quod propter vocabulum 'artis', de artificiali sentire putat, nimis leve argumentum est: cum et aliæ species, vel ab uno Plinio compluribus locis 'artis' nomine appellantur. Vide Acidal. ad Curt. VII. 7. 9. et Beroaldi Præfationem in Asinum Apuleianum. *Freinsh.*

Vanissimi] Idem de ea arte iudicium est Plinii, infinitis prope locis: unum ex potioribus adscribam. Sic ergo librum xxx. orditur: 'Magicas vanitates sæpius quidem antecedentis operis parte, ubicunque causæ locisque poscebant, coarguimus, detegimusque etiamnum: in paucis tamen digna res est, de qua plura dicantur: vel eo ipso, quod frandulentissima artium plurimum in toto terrarum orbe, plurimisque sæculis valuit,' &c. Ipsosque adeo Magos atque circulatores vulgari appellatione 'vanos' appellatos, ex verbis Capitolini in M. Antonino cap. 13. 'Vano cuidam, qui diripiendo urbis occasionem cum consilii requirens,' &c. putat He-

raldus ad ista Arnobii lib. I. 'Magicarum artium ludi.' Sed in Capitolini loco aliam lectionem, *Plano cuidam*, ex libris vet. et ratione, præferunt eruditissimi commentatores. Ceterum artis magicæ ludibrium etiam agnoscit Propertius illo versu Eleg. I. 1. 19. 'At vos deductæ quibus est fallacia Lunæ.' Ubi 'fallaciam' dicit Lunæ deductæ; recte sentiens Magorum carminibus non ipsam Lunam sede sua detrahi, sed mortalium oculos vana specie deludi, ut id fieri arbitrentur. *Freinsh.*

§ 9 *Scire servo esse*] Membris gratia, a quibus hæc est lectio: vulgo erat, *scire se utilius parere dicto*, &c. præ illis male. *Modius.* E membranis *Modius* inseruit illud *servo*, quod mihi aspectu primo durum videbatur. Amicus enim erat ille sane, non mancipium: itaque jam mutaturus eram, *Is cum præfatus esset, se vero scire, utilius esse parere dicto*: ea forma, qua lib. III. 'At Darius, ut erat sanctus ac mitis, se vero tantum facinus negat esse facturum:' cum in memoriam redii sæpe in Curtio repetitis ejus vocis, et pariter de amicis lib. VI. 'Si Darium ob hoc vicinus, ut servo ejus traderemus imperium.' Lib. IV. 'Eadem liberalitate dat mihi filiam suam, nempe quam scit alicui servorum suorum nupturam. Multum vero mihi præstat, si me Mazæo generum præponit.' Lib. V. 'Darius captivus servorum suorum.' Et ibidem Darius ipse pessimum mancipium Nabarzanem appellat. Non ergo inconcussus modo per me, sed et stabilitus sit, quod *Modius* sine tibiæ nullo posuerat aut fulcro. Ceterum nomen an verum habemus hujus amici, sive servi? Diodorus non *Cobarem* indigitat, sed *Bagodaram*, τὴν τῶν ἐταλῶν, inquit, ὄνομα Βαγοδάρα. Alii dispicient. *Acidalius.* *Servo*] Eadem fere sententia in istis Plauti Mil. Glor. II. 5. 56. 'Sc. Quid propius fuit, Quam ut perirem, si locutus

fuissem hero! PA. Ergo si sapias, Mussitabis. Plus oportet scire servum, quam loqui.' *Freinsh.* Quia ex sinistro consilii eventu proprium illi periculum est. M. Terentius ad Tiberium apud Tacitum Ann. vi. 8. 'Tibi summum rerum iudicium Dii dedere, nobis obsequii gloria relicta est.' *Cellar.* *Scire servo*] Forte, *scire se servo.* Heinsius.

Poculum ei] Relinque mirari Gla-reani ad hunc locum somnia, et vide quid sit, aut unde, quod in Sigebergensi codice perscriptum exstat, pro, *poculum ei, et jam.* Modius. *Poculum*] Bessus Cobari tradidit poculum, ut colligitur ex sequentibus: Forte ipsum etiam nomen ejus inserendum, *Bessus poculum ei, &c.* est enim in nonnullis lib. magna hic lacuna. Nescio autem an non interpretandum hoc sit de more, qui et apud Græcos fuit, ut in symposiis andiretur ille, qui haberet calicem. Unde acutissimus ille jocus in Demosthenem apud Plutarch. cap. 35. Cum enim ille calicē insignis cœlaturæ, aliisque donis ab Harpalo acceptis, male audiret, seque purgare volentem 'non audiret populus, exsurgens quidam salse ait: Non audietis Athenienses istum, qui calicem habet?' Ubi inter varias lectiones a Stephano subnexas egregium est scholium: 'Ἐν γὰρ τοῖς συμποσίοις τὴν κύλικα ἔχοντες ᾗδον τὰ λεγόμενα σκολιά. Nam in *computationibus qui calicem habebant, canebant scolias, quæ appellantur.* Ut nimirum eo quasi insigni totum sodalitium agnosceret, cujus esset cantilena, adque eum se obverteret: quem morem in nonnullis Galliæ locis exacte observari vidi. Sunt autem σκολιά, μέλη παρολύια, sive *cantiuncula potatoriae*, interdum et amatoriae, quales inter vinum cani solent. cujus generis sunt pleraque, si non omnia, Anacreontica. Vide eruditissimas *Animadvers.* Casaub. in Athenæum xv. 14. Pertinet eodem et Platonis locus in Con-

vivio, ubi Eryximachus: Πῶς οὖν, ὃ Ἀλκιβιάδῃ, ποιούμεν; οὕτως οὐτε τι λέγομεν ἐπὶ τῇ κύλικι, οὐτε τι ᾄδομεν; *Ecquid agimus, Alcibiades? ita neque dicimus quidquam super calicem, neque canimus?* Et mox: 'Tu autem quum neque dixeris, et tamen satis biberis, debes optimo jure dicere.' Ii sermones ἐπικυλίκαιοι λόγοι sunt Athenæo in princ. operis. An igitur et apud Persas talis consuetudo fuerit, an, ut sæpe fieri solet, ab una gente ad aliam transtulerit Curtius, doctorum esto iudicium. *Freinsh.* Videtur deesse quid. *Heinsius.*

§ 10 *Duci*] Antoninus Histor. Part. 1. tit. 3. cap. 2. § 14. verba hæc recensens scribit *dici*; quod fieri posset: illud non perinde, Cobari ea tribui tamquam ad Alexandrum Babylonem contra magorum placitum ingredientem prolata. Illam autem lectionem, *dici*, etiam probare videtur Cnæus, qui sic expressit ista Curtiana in Sardis venalibus, a Mirandula pronuntiari faciens. *Freinsh.*

Suo quisque negotio] Vide Lipsii notas ad sua Politica III. 8. 9. *Freinsh.*

§ 11 *Turbida*] Turbida hæc fecerant, qui vocem unam inserendo legebant, *turbida facta sunt consilia, &c.* Sed ita solent insani illi de plebe magistri. *Modius.* *Turbida*] Quod hic sequebatur vocabulum *facta*, cum Bong. Cod. et Raderus dispunxi. *Freinsh.* At cur hoc Cl. Modio detrahitur, quem Raderus modo sine ulla explanatione est secutus? *Snaek.*

Obstat metus] Affine est quod notat Tacitus III. 67. 2. in Silano reo: 'Proprio in metu, qui exercitum quoque eloquentiam debilitat.' Et ex apologia Demetrii locus prolixior apud Livium XL. 16. 10. unde pauca hæc exscribam: 'Attonitus repentino atque inopinato malo, vix quid objiceretur, intelligere potni: nedum satis sciam quo modo me tuear.' O-misi autem vocem *aliis*, quæ hic præcedebat in quibusdam edd. elegantius

enim sic dixit, *obstat metus, aliis cupiditas*, quam si dixisset, *aliis metus, aliis cupid.* quales formæ loquendi Taciti dictionem valde commendant peritis et adsuētis. *Freinsh.* Pluribus exemplis hanc loquendi elegantiam confirmavit literarum lumen J. Fr. Gronovius ad Liv. III. 37. *Snak.*

Cupiditas] Cupidinem atque iram pessimos consultores vocat Sallust. Jug. 64. 4. et in fine capituli: 'animo cupienti nihil satis festinatur.' Quomodo et Clodian. de Raptu Proserp. III. 137. 'nulla rienti Mobilitas, tardos queritur non ire jugales,' &c. Et Liv. XXIX. 35. 9. 'Desiderio indigentium auxilii tardius cuncta movebantur.' Ita cupido festinationem parit, quo nihil rectis consiliis cogitari possit iniquius. Id sapientissime ex Fabii persona Livius XXII. 39. f. expressit: 'Omnia non properanti clara certa que erunt: festinatio improvida est et cæca.' *Freinsh.*

Unumquemque] Hic turbant membræ, scribuntque, *expertus es utramque quod ipse repereris aut solum aut optimum dicere.* Sed scribant, ita deum erit commodum, mihi, ut ita scribam, nunquam persuadebunt. *Modius.* *Unumquemque*] Mss. *utramque.* Forte, *usu namque.* Heinsius.

§ 12 *Magnum onus*] Vide Gruter. Discurs. ad Tacit. v. *Freinsh.*

§ 14 *Suspenderat expectationem*] Hæc ita esse legenda primus advertit Palmerius, ex hac membranarum vitiosa scriptura. *In his audientium dederat spem*, et illa vulgata parum bona lectione, *in his audientium suspensam dederat expectationem sui.* *Modius.* Correxerit ita Palmerius, *Modius* edidit. Ab utroque nos dissentimus. Minore licentia fecerim, *in his audientis* (quod est *audientes*) *suspenderat expectatione sui.* Vide vulgatam lectionem: videbis ex ejus vestigiis hanc eductam, nam quid ego etiam dicam, quod ipse statim agnoscis, Latinum magis esse, suspendere aliquem ex-

spectatione, quam alicujus expectationem? *Acidalius.* Sic etiam Loccenius tanquam de suo. *Suspenderat expectationem* *Acidalius* vere emendavit, *In his audientis* (quod est *audientes*) *suspenderat expectatione sui:* cni suffragatur ipse Curtius IX. 7. 20. eodem modo locutus, 'Ea ipsa res omnium animos expectatione suspenderat.' *Raderus.* Offendor tamen adhuc illo principio, *In his;* forte fuit, *Ut his audientis susp. exp. sui; tum cons. aperit.* Aliter enim ne quidem probe cohæreant. Vel, *Mentis* (pro *mentes*) *audientium suspenderat.* *Freinsh.* *Freinshemius* vult, ut *his:* mihi videtur scripsisse, *tam his,* et mox, *cum consilium aperit,* vel, *interim his,* servatis ceteris. *Scheffer.* *Ut his* ediderunt *Freinshemius* secuti *Tellierius* et *Cellarius.* *Snak.*

§ 15 *Flumina oppones*] Editi, et *armis flumina oppones.* placet. *Modius.* Et *armis*] Forte, et *armatis.* Heinsius.

Strenuum metum] Inde illud vulgo notum, 'pedibus timor addidit alas,' ex Virg. *Æneid.* VIII. 224. Respexit Euripid. in Supp. *φόβος μὲ ἀνὰ πτεροῖ.* *Freinsh.*

§ 17 *Incipies justus*] Rursus editi, *incipies forsitan justus esse rex.* *Modius.*

Umbra quoque virgæ] De equorum docilitate, &c. Lipsius, supra ad VI. 6. 18. De la Cerda ad *Æn.* IV. 41. 'Et Numidæ infræni cingunt.' Et nos ad Martial. Epigr. IX. 23. 'Et Massilæum virga gubernet equum.' Miror tamen, nec ab illis, nec a nobis hunc nobilissimum Curtii locum animadversum et notatum, quem Gruterus contulit in suas gnomas, 'Equum generosum etiam umbra virgæ rexeris.' Scripsit et Simon homo Græcus, quem Xenophon laudat, librum de Equestri re; et Xenophon ipse: in quo de equo umbra virgæ regendo nihil. *Raderus.* Hunc Curtii locum cum aliis a Raderio citatis advertit Dausqueius ad illa Silii I.

217. 'Quadrupedem flectit non cedens virga lapatis.' *Freinskh.*

§ 19 *Vi contineretur*] Illud vi huc non de meo violenter intrusi, sed ex membranis modeste inserui. *Modius.* Modeste, ait Modius, inserui illud vi ex membranis: utcumque est, furellis ego vicissim præceps ejiciendum censeo. *Acidal.*

§ 20 *Cali intemperiem*] Colonienenses membranæ, quamdiu propter temperiem, omissis quæ interjiciuntur vulgo, sed parum recte. *Modius.* Propter calidam intemperiem] Quia mitius ex Perside et vicinis regionibus in Indiam iter est, quam in Bactrianam per nives Parapamisi sive Caucasi. *Cellar.*

§ 21 *Clientum*] Hi erant, qui propius magnatibus devincti, magna beneficia fere perpetua fide pensabant, ne in extremis quidem patronos suos deserentes. Ergo olim stante re Rom. 'ut quisque opibus, domo, parata speciosus, per nomen et clientelas illustrior habebatur.' Tacit. III. 55. 2. proin apud eundem XIII. 37. 1. maxima Tiridatis erat vis in 'propriis clientelis.' Et Pompeii filio graviter inculcat 'clientelas' a patre relictas Cato apud Hirtium de Bell. Afr. cap. 22. Nihil ergo mirum, si vicissim propriis omnem lapidem movebant patroni, illustri Cæsaris exemplo, quem ita de se dixisse ex Agellio v. 13. comperimus: 'neque clientes sine summa infamia deseri possunt, quibus etiam a propinquis nostris opem ferre instituimus.' *Freinskh.* *Clientium manu*] Clientes addictiores amici erant veterum magnatum, qui beneficiis majoribus obligati fidem præ ceteris debebant suis illis heroibus. *Barth. Adversar.* LIII. 11.

Oxo annæ] Membranæ, et plerique omnes impressi codices *moz annæ*, scilicet litteram ultimam vocis *fidem* adhæsisse principio sequentis, factumque hinc *mozo*, quod quum pro monstro esset, scripsisse stultos sapi-

entiæ imitatores *moz annæ*, &c. *Modius.*

Ad famem] Malo legere *prope famem*, ut apud Tacit. H. III. 21. 1. 'prope seditionem ventum.' *Berneggerus.*

§ 23 *Sesama*] *Sesama* et *Sesamum* Latinis. Plinius XVIII. 10. 'Sesama ab Indis venit.' Columella XI. 7. Petronius post princ. Plantus Pœnnio I. 2. 113. (ubi Taubmannus) alii in neutro dixerunt 'Sesamum.' Græcis *Σάραμα* apud Theophrastum VIII. 5. et Dioscoridem II. 121. Homërum *Βαρραχ*. vs. 36. *Σαραπ*: Arabibus *Sesam* aut *Sesera*. Italis *Sesamo*. Hispanis *Jorgilium* et *Alegria*. Gallis *Jugoline*. Germanis spuria voce *Lein-dotter* aut *Flachsdotter*, quam tamen vocem docti rejiciant, nec formam penicillo vel cælo expressam, et subjectam probat Matthiolus ad Dioscor. II. 92. quos leges, Galeum quoque lib. VIII. de Simplic. Medicamentis. Videntur, ut est in notis ad illa Petronii, 'Mellitos verborum globulos, et omnia dicta factaque quasi papavere et sesamo sparsa,' antiqui dulciariis operibus, palati gratia, sesamum aspersisse. Macedones tamen ab esu Sesami abstinere, sed liquore inde expresso, velut oleo artus inungere. *Raderus.* Videatur Atlas Major pag. 346. m. Ctesie Indica cap. 11. *Freinskh.*

Perunguebant] Ad mitigandum frigus quod uncta membra commodius ferunt: tum quia oleum habet calorem quem corpori communicat: tum etiam quod eo obliti pori facilius excludunt externum frigus. Ea ratione Annibal ad Trebiam vicisse Romanos legitur apud Florum II. 6. 12. 'Hostes frigidum et nivalem nocti diem, quum se ignibus prius oleoque fovissent, &c. nostra nos hieme vicerunt.' De creberrimo apud veteres olei usu etiam vulgo notissimum. *Freinskh.*

§ 24 *Siros*] Fuerunt scrobes subterraneæ, vel speluncæ, vel cryptæ,

vel putei, in quibus triticum etiam ad 50. annos poterat incorruptum servari. De Siris Varro de Re Rust. 1. 57. 'Quidam granaria habent sub terris uti speluncas, quas vocant *σπηλαία*, ut in Cappadocia ac Thracia.' Vitruvius vi. 8. 'Qui autem fructibus rusticis servant, in eorum vestibulis stabula, tabernæ; in ædibus cryptæ, horrea, apothecæ, ceteraque quæ ad fructus servandos.' Columella 1. 6. 'Possunt etiam defossa frumenta servari, sicut transmarinis quibusdam provinciis, ubi puteorum in modum, quos appellant Syros, exhausta humus editos a se fructus recipit.' Plinius xviii. 80. 'Servantur in scrobibus, quos Syros vocant, ut in Cappadocia et Thracia, &c. Varro auctor est, sic conditam triticum durare annis quinquaginta, millium vero centum.' Observa interim apud scriptores nunc Latina vocali scribi *Syros*, nunc Græca *Syros*: Suidæ *Σύρος* duplici ρ et *Σείρος*, 'Sirhus, fossa in qua semina conduntur.' Etymologus vocem *σπηλαία* τὸ τοῦ σπηλαίου τῆς γῆς deducit, quasi vox sit composita pro *σπηλαία*, a *conservandis frumentis* ficta et dicta. *Raderus*. 'Conditoria frugum occulta' sunt Marcellino xxxi. 18. ubi de Thracia loquitur. Quod magis etiam firmet sententiam Casanboni in Athen. iv. 8. in verba Anaxandridæ *βαλβάν σιρὸν δεδεκάπηχον*, ubi ait: '*Σίρος* est fovea in usum granarii vel apothecæ cavata. Hesych. etiam *σπιδίον* interpretatur; quia in dolis præter vinum etiam alia servabant. *Syros* vocant auctores rei rusticæ Varro et Columella. Varro hoc amplius, sirorum in Thracia plurimum fuisse usum, scribit: cur igitur hic (in Athenæo) mutemus ubi de rege Thraciæ sermo est?' In Ungaria autem vina frumenta que sic recondi usitatissimum esse, ex indigenis regionis comperio. *Freinsch.*

§ 25 *Jumenta . . . cedere jussi sunt*] *Ælianus Variar. Hist.* xii. 37. scribit

ipsum quoque Alexandrum nimia fame adactum jumentorum cæsorum carnem edisse: cum etiam ligna ad coquendum defecissent, crudas carnes comedissee, silphium tamen sumtum concoctionem juvisse. *Loccen.*

Carne] Vide supra ad v. 6. 17. De hoc itinere Strabo lib. xv. 'Via erat nuda arborum, nisi quod rari aderant terebinthi frutices, summa alimenti inopia, ut jumentorum carnis vescerentur, atque iis crudis propter lignorum penuriam: sed ad hanc cruditatem concoquendam silphii copia præsens auxilio erat.' Quod idem ex *Æliano* supradicto loco notavimus. Silphium autem Latinis '*laserpitium*' vocari ex Plinio xix. 3. notum est; et ex eodem xii. 17. longe aliud esse '*masticem*.' Ergo non recte confundit Silvinus in Hist. de Asia cap. 79. ubi dicit quosdam putare, '*Silphium*, id est masticem,' alibi non nasci quam in Chio insula. *Freinsch.*

§ 26 *Mitesque fructus*] Hoc est, dñices, maturitate percoctos: sic '*mitia poma*' Virgil. Ecl. 1. '*Uvas a sole mitescere*' Cicer. in *Æcon.* apud Gell. xv. 5. et '*mare infuso paludis humore mitescere*.' Nostro dicitur vi. 4. Metonymice, '*mitiora*' (soli) et '*mitior terra*' vii. 4. fertilitatem notavit: per translationem '*mite ingenium*' viii. 3. 15. '*mitissimus dominus*' x. 5. 9. *Cellar.*

§ 27 *Venti*] Sic fere Plutarch. *Alex.* cap. 46. Arrianus iii. 1. 11. describit Ammonitidem: '*Quotiescumque Auster ea in regione spirat, magna vi arenæ viam obruit, ita ut omnia viarum vestigia obducantur, et perinde ut in pelago, qua eundem sit cerni præ arena non possit. Neque enim signa ulla sive notæ ad viam exstant, non collis, non arbor, non certi tumuli, ex quibus viatores itineris rationem colligere, ut nautæ ex astris, possint.*' Et de his regionibus vi. 5. 31. '*Duces, deletis a vento*

viam vestigiis, viæ sese oblitos esse dicebant. Neque enim in arena, quæ densa æquaque omni ex parte viam obduxerat, eam cognosci posse, quod neque arbores juxta viam positæ essent, neque firmus aliquis certusque collis exstaret: neque ex astris noctu, aut ex sole interdiu itineris rationem observarent,' &c. Vide et seq. notam nostram. *Freinskh.*

A Pontico mari] A Caspio sive Hyrcano, ut sæpe dictum. Quamquam qui a Caspio in Bactrianam venti spirant, etiam ab Euxino mari, quod eodem tractu est, dici possunt spirare. Nisi forte in hoc loco idem accidit, quod notavimus proxime ad cap. 3. hujus libri. *Cellar.*

§ 28 *Sidera observant*] Vide quæ notavimus ad ista Flori III. 5. 28. de Pompeio: 'In Septentrionem Scythicum, iter, tanquam in mari, stellis secutus.' Totum hunc Curtii locum eleganter componit cum Silio III. 655. Dausqueius; nbi de Ammone. De locis Arriani proxime adductis dubius sum, an rectius sit huc trahere, ut idem dicat, quod et ratio suadet, et alii auctores probant: nullis aliis viæ signis exstantibus, homines ea per loca facientes iter, ut nantas, astris pro ducebis usos. Silius III. 664. 'Errantem campo, et semper media arva videntem Sidoniis Cynosura regit fidissima nautis.' Lucan. IX. 495. 'nec sunt discrimina terræ Ulla, nisi ætheriæ, medio velut æquore, flammæ: Sideribus novere vias.' Plinius IV. 5. 6. de Syrte minori: 'E terra autem siderum observatione ad eam per deserta harenis, perque serpentes iter est:' ubi illa 'e terra autem' non concoquo; nec tamen cogitandi jam habeo tempus, nisi quod appareat omnia se rectius habitura, si particula prior abjiciatur. Si teneas, legam 'Æterna.' 'Æterna siderum observatione,' hoc est, longa, perpetua, sicut in Nostro IV. 1. 22. 'æternæ sordes.' Sed ad alia prope-

ramus. *Ælian. Hist. An. VII. 48. 2.* 'relictis urbibus (in Africa) quarum situm ex astris forte (quod aint) conjiciebat,' &c. Sic ergo hi loquuntur, ut Arrianus: nulla esse signa, quibus itineris rationem colligere, ut nautæ ex astris, possint. Non ergo tandem habebant eadem astra, quæ nautæ: aut nautæ alio doctore quam necessitate incepterunt astra observare, cum nullum aliud viæ haberent indicium. Quid ergo si tentemus in priori Arriani loco rescribere? *Ὡστε καὶ οἱ ὀδῶναι τεκμαίρονται τὴν πορείαν, καθάπερ οἱ ναῦται, τοῖς ἡστροῖς* et in altero: *Ὡστε πρὸς τὰ ἡστροὶ ἐν νυκτὶ ἢ μετ' ἡμέραν πρὸς τὸν ἥλιον μεμελετησθαι σφίσι τὰς πορείας.* *Freinskh.*

§ 29 *Interdiu*] 'Namque dies confudit iter,' Silius III. 663. *Freinskh.*

§ 30 *Itaque Bactriani*] Eloquar an sileam? hoc totum mihi de glossemate suspectum est. Adscripserat fortasse id ad oram libri sui hoc loco, qui notare volebat, non esse itaque mirum, cum tanta hominum æquorumque multitudo in Bactris gignatur, si Curtius ante dixisset solos Bactrianos triginta millia explevisse: moveor etiam ut suspicioni meæ fidem habeam, quia eadem fere verba, quæ supra leguntur, hic denno repeti vide. Nihil tamen affirmo, sed ut re incerta JC. solent, amplius deliberandum censeo. *Modius. Itaque*] Hæc omnia usque ad illa, *Ipsa Bactra*, temerariam glossam esse judico; forte desumpta ex III. 2. 4. 'In quis eques triginta millia implebat:' quia ibi statim 'Barcanorum' nomen sequitur, pro quo multæ edit. retinebant 'Bactrianorum:' cumque nihil omnino sensum juvet, immo contaminant tantum, et illepidio glossemate interpellat: aliud etiam argumentum Sebisius suppeditavit: nimirum tantulum numerum non facere ad demonstrandam populosissimæ gentis multitudinem, quam supra V. 10. 3. adeo prædicaverat, ut diceret, 'mul-

titudinaem juniorum, exercitus quos amiserat Darius, æquasse.' Idque jam post prælium ad Arbela. *Freinsh.* Vulgares libri inter num. 30. et 31. interponunt, *Itaque Bactriani equites XXX. millia expleverant*, sed glossam temerariam esse nemo non videt, ideoque cum Tellierio abscidimus. *Cellar.*

Bactra caput] Propert. III. 10. 26. de Semiramide, 'Jussit et imperio surgere Bactra caput.' *Loccenius.*

§ 32 *Nondum*] Iterum ergo victi ab Antipatro: nam supra VI. 1. Antipater Agidem acie profligavit, et occidit. Itaque altera hæc Laconum est defectio. *Raderus. Nondum*] His verbis se ipsum explicat Curtius, non de nova defectione se loqui, sed de bello Spartano, quod supra initio libri sexti descripserat. Ejus autem eventum nondum sciebat Alexander, sed tantum qui principia motus ejus nuntiarent, per tanta terrarum spatia demum ad eum pervenerunt. Valde igitur falluntur, qui defectionis ejus causam vel ad Philotæ supplicium, vel ad edictum, quo rex jubebat exules Græcorum a suis recipi, putant referendum; nam utrumque hoc gestum Antipatri de Lacedæmoniiis victoria posterius fuit. Nec sane his cum Laconibus pugnavit Antipater; ut ex hoc loco male intellecto volunt exaculpere. *Freinsh.*

Ultra Tanaim] Ultra Jaxartem, Sogdianæ terminum, quem falso Macedones Tanaim putaverunt esse, ut supra n. 6. notavimus. *Cellar.*

Erigyus] Breviter id tangit Arrianus III. 6. 27. quem ab interpretum levi errato libero: 'Artabazum Persam, et Erigium Caranumque unum ex sociis.' Non hæc est mens Arriani, sed hoc vult: 'Art. Persam, et Erig. Caranumque ex amicis.' De eo quod 'socios' interpretantur, ubi 'amicos' debebant, jam ad III. 11. 27. et VI. 9. 21. semel atque iterum dictum est: nunc accedit, illa verba,

τῶν ἑταίρων, non ad unum Caranum pertinere, sed hand minus ad Erigium. certum hoc, si aliunde non esset, ex ipsius verbis apud Curtium mox n. 34. 'Quales amicos et milites Alexander habeat, ostendam.' *Freinsh.*

§ 33 *Viritum*] Singlari certamine, ut Vopiscus in Probo cap. 9. Eutropius II. 2. 3. vocat. *Cellar.*

§ 34 *Dux exercitus*] Ita sum ausus scribere ex ductu literarum, et sola conjectura, cum inepte sane vulgo esset, *dux illius exercitus*. Modius.

Galea dempta] Is siquidem mos erat alloquendi milites, vel ipsum etiam regem. Curt. lib. IX. 'Quem ut videre milites detrahentem galeam capiti (ita enim regem alloqui mos est) hortari cæperunt, ut causam exercitus ageret.' *Popma. Galea dempta*] Nescio cur hoc referant ad morem alloquendi regem, de quo infra IX. 3. 4. Non enim hac causa caput nudavit Erigyus, sed accepta barbari conditione, qui sic obtulerat certamen, ostentandæ virtutis causa; quomodo Paul. Warnefrid. de Gest. Longobard. I. 20. Hænos omnino nudos pugnasse scribit, 'operientes solummodo corporis verecunda.' Sed de capite intecto usitatus: ita 'spectatus et Sacrovir pugnam pro Romanis ciens, ostentandæ, ut ferebat, virtutis,' apud Tacit. A. III. 41. 4. Ita minor 'Cyrus nudo capite pugnam expectans constitit. Aiunt ceteros etiam Persas capitibus nudis aleam prælii subire.' Xenophon *Ἀναξαρ.* I. Ut ita hic quoque Satibarzanes eam observavit consuetudinem, hostique provocanti morem gesserit Erigyus, ne deterior virtute, vel periculi mentientior videretur. *Freinsh.*

§ 35 *Duorum*] Non displicet; vide tamen num fuerit *ducum*? *Freinsh.*

§ 36 *Sarissam*] Macedonicam hastam. Vide notata IV. 15. 13. *Cellar.*

§ 38 *Arma tradunt*] Quod deditio nis non signum modo, sed pignus.

Idem aliquoties reperias apud Livium, ut l. xxix. 3. 2. 'Tradentibusque arma et dudentibus sese.' xl. 41. 3. 'In deditiōnem venerunt, armaque tradiderunt.' xl. 16. 7. 'Per deditiōnem Ligures recipi, et receptis arma adimi.' Thucyd. iv. 7. 20. *Ἐλ βούλουτο γὰρ ὅπλα παραδοῦναι καὶ σφᾶς αὐτοῖς Ἀθηναίους.* Apud Justinum xiv. 5. 3. Ptolemæus Macedoniæ Rex 'Gallicis se pacem daturum negat, nisi Principes suos obsides dederint, et arma tradiderint, non enim fidem se, nisi inermibus, habiturum.' Adde Xenophont. Cyropæd. lib. vii. ubi de Ægyptiis. *Freinskh.*

§ 39 *Defectionem eorum*] *Defectum* liber Sigebergensis. *Modius.*

Cognovissent] Hoc ita dicentem Curtius facit Alexandrum, non quod revera sic esset, nec enim principio motus sui Lacones cognoscere poterant, ubi futurus esset Alexander, cum ejus rei nuntius ad eum perveniret; sed quia tum primum de defectione diu ante facta audit; tanquam de re nova, et quæ modo accidisset, ex communi hominum more pronuntiat. *Freinskh.*

§ 40 *Spolia Barbari*] Vulgo *spolia Barbarica*, in quo ut non disputo, ita mox cum Sigebergensibus membranis lego *præ se ferens*, pro *præferens*. *Modius.* Vide notas iii. 11. 7. *Cellar.* *Modius* legit *præ se ferens*; sed nihil necesse est. Vide nos ad Vellei. Pat. ii. 116. *Heinsius.* De *spoliis opimis* vide Cl. Perizon. c. 7. *Animadvers. Histor. Snak.*

CAP. v. § 1 *Sogdianorum*] Certissimam Glareani emendationem quidni recipiam? Qui enim illi *Susitani*, quos hic legebamus? De Sogdianis autem sermonem esse, evidentissima nota ostendit num. 19. hujus cap. 'Quæ in Susitanis acta erant cognoscit:' ea autem in Sogdianis acta fuisse, extra dubitationem est. *Freinskhemius.* *Sogdianorum*] Libri ante Glareanum editi *Susitanorum*, obscuro

gentis nomine. Sed hæc ante trajectum Oxi facta, qui terminus Sogdianæ est Straboni et Ptolemæo. Aut ergo aliud nomen substituendum, aut eis Oxum etiam pars Sogdianæ reducenda, uti Dionysius Periegeta vs. 746. de eadem regione: 'Ἦρ δὲ διὰ μέσσω ἐλίσσεται ἑρπὲς' Ὄξω. *Cellar.*

§ 3 *Accendit*] *Forte intendit*; quamquam infra n. 7. 'Rursus desiderium humoris accensum est.' *Heinsius.*

Arenas vapor æstivi solis] Hunc locum omnia ἀροπρήματα multis parasangis superare autumat Cl. Clericus, Judicii cap. 2. § 4. dum Curtius sub 'benignissimo cælo glaciale Zonam invenit, et tenebras Cimærias, in tractibus ad Septentrionem Parapamisadarum altis torridam deprehendit Zonam. Non aliter potuisset loqui de itinere per Meridianos tractus Persidis, aut ad Jovem Hammonem.' Certe, his similia habet Arrian. lib. vi. ubi de reditu Alexandri per solitudines Gedrosorum, qui populi meridianam Persici imperii oram, ad Oceanum Indicum, incolebant. Fortasse Gedrosos cum Sogdianis miscuit Curtius, aut alium eos confundentem nec satis tempora distinguentem secutus est; ut ait idem Judic. de Curt. cap. 11. § 4. Non hoc adeo ineptum est, 'ut,' sicut ait Vir Cl. 'omnia ἀροπρήματα multis parasangis antecedit,' quod Curtius, qui in parte quadam Paropamisadarum, et in montibus istis altissimis mense Novembri immane frigus memoraverat, idem in quibusdam Sogdianorum locis, vel campis desertis, sterilibus, siccis, arenosis, tempore æstatis maximum solis æstivi vaporem, quo omnia istic torreantur, memoret. Sunt sane Sogdiani ad Septentrionem Paropamisadarum siti, ultra Oxum maxime fluvium; hos tamen campos citra hunc fluvium exstitisse, manifeste ostendimus. Quin incerta etiam est hæc lectio 'Sogdianorum,' quum Mss. et editi ante Glareanum habeant 'Susi-

tanorum,' quod potuit esse nomen obscurioris inter, aut juxta Bactrianos, populi. Sed fuerint Sogdiani, etiam citra Oxum, certe hæc deserta fuerunt, et haud dubie in inferiore ac remotiore tractu a fluvio, quum in ripas tantorum fluminum terra non facile reperitur tam sicca et deserta. Ita vero erant bi campi circa gradum 43. latitudinis Septentrionalis, eodem in climate quo Meridiana Gallia, aut Septentrionalis Italia. In hoc autem climatis tractu, aut in illis Galliæ et Italiæ partibus si reperiuntur campi 400. stadiorum sicci, arenosi, deserti, 'in quibus ne modicus quidem humor exsistat,' istic vero an adeo absurdum foret, deprehendi aut narrari 'immodicum terræ fervorem' media ætate, ut proinde exercitus per eos interdum duci vix possit? Crediderim equidem Græcos, ut pleraque expeditionis suæ incommoda, ita et hunc camporum vaporem, et Paropamisadarum frigus oratoria *ἀσέβητος* aliquantulum extulisse, eosque secutum Curtium; sed rerum summam, cujus in auctore ita ex professo exagitando ratio potissimum haberi debebat, veram fuisse, et nihil continere *ἀσέβητος*, nedom 'ut omnia *ἀσέβηματα* multis parasangis superet,' nullus dubito: certe nullam ejus tantum ex climatis et situs argumento rejiciendæ aut explodendæ rationem video. *Perizon. Curt. Vind. p. 142. 143.*

§ 5 *Nocturnum iter*] Sic postea in Gadosia plurimum itineris noctu confecit. Arrian. vi. 4. 15. et 22. quem cum hoc loco comparare possis. *Freinsh.*

§ 6 *Deficere*] In vulgatis libris est *deficere cæperunt*; sed cum in scriptis *deficere* legeretur, facile ei fuit, qui morem solemnem sciolis istis, qui omnia interpolant, notum haberet, advertere illud *cæperunt* a glossa esse. *Modius.*

§ 7 *Hominibus*] Vennstius absit, nec est forte nisi e glossa. *Acidalius.*

Hominibus] Bene Acidalius abesse rectius putat. *Heinsius.*

§ 8 *Aqua*] Hic quidem non dubium quin additamentum sit *aqua*. Non enim jam aquam, sed vinum et oleum ingurgitarant. Dele, et mox *infusum* etiam scribe, ut humorem utrobique capias. Ad finem fors fuit, an *regere* scriptum auctori. *Acidalius.* Acidalius a glossa potestatem in contextum adspirandi putat factam, proscribendamque vocem *hominibus*, nec placet eidem in sequentibus *aqua* post oleum et vinum: nihil ego muto, omnibus exemplaribus contra obtestantibus, et *aqua* pro omni potione in posteriori versu accepta videtur, humor infusus et egestus vel regestus Acidalli non sapit. *Raderus.* Acidalli conjectura de *aqua* potior videtur explicatione Raderi, cui ibi ea vox pro quovis humore putatur posita. In seq. fortean fuit *sine modo infusa vom. cog. regere*; ut sic verbo neutro omnia quæ prius dixerat complecteretur. *Freinsh.*

§ 9 *Meminisset orabant*] Editi, *meminisset sui orabant*, plane inepte. Neque enim sui meminisse Alexandrum volebant amici, sed animi sui magnitudinem solam deficienti exercitui remedio esse posse. *Modius.*

§ 10 *Occurrerent*] Forte, *succurrerent*. Heinsius. Recte forsitan, quia proxime antecesserat *duo occurrunt*. Alioqui Curtio non aliena hæc verbi significatio. iv. 3. 3. 'Igne concepto latius fundere incendium cœpit, quod priusquam posset occurri, turres et cetera opera in capite molis posita comprehendit.' Et vi. 7. 29. 'Occursu satellitum inhibitus.' Et viii. 3. 4. 'Percussurus uxorem, nisi prohibitus esset fratrum ejus occursum.' Horat. i. Serm. 4. 135. 'Sic dulcis amicis Occurram.' Persius Sat. iii. 63. 'Venienti occurrite morbo.' Plin. N. H. xxvi. 7. 'Cuiusvis sanguinis vitio intus occurrit.' *Snak.*

§ 11 *Ille percontatus*] Editi et scrip-

ti omnes, *ille accipit: percontatus quibus aquam portarent, filiis ferre cognoscit.* Sed aut de reliquis quoque meis conjecturis dubitabis, quisquis es, aut hanc veram esse credes lectionem, quam expressi: præsertim cum statim sequatur, 'Tunc poculo pleno (sicut oblatum est) reddito,' quod satis arguit, illud *accipit οχολιστικῶς* ab aliquo huc intrusum esse. *Modius.*

§ 12 *Nec solus bib. sustineo*] In toleranda siti primus omnium, quod equidem meminerim, prævit exemplo fortissimus Hebræorum rex David II. Reg. cap. 2. (imo illa Davidis non sitis, sed libido fuit) Cato proximus huic, si verus Lucanus IX. 497. quem historicum potius quam poetam egisse veteres (Martial. XIV. 194.) censuerunt; qui in siccis Nasamoni arenis sitibundus, oblata aqua, 'Excussit galeam, suffecitque omnibus unda:' quam nemo post respuentem ducem sitivit, adeoque omnibus affecit; ut et in Alexandri alio simili facto Plutarch. 76. notavit. Ab eodem facto laudatur Theodosius minor, de quo ita Sozomeni interpres Præfat. in lib. I. Hist. Ecclesiast. 'Paullo ante sane, cum Heracleam Ponti civitatem videre, et vetustate collapsam erigere satageres, per Bithyniam messis tempore iter faciebas. Cum vero te satellitum quispiam a sole vehementer urente in ipso meridie multo sudore ac pulvere conspersum cerneret, tanquam gratificaturus, phialam tibi admodum splendide solaribus radiis relucentem obtulit, ac snavem quemdam potum illi, aqua frigida mixtum, infudit. At tu potentissime, accepta hac phiala, virum munificentia remunerasti. Cum vero milites universi phialam illam suspicarent, felicemque illum, qui ex ea bibiturus esset, judicarent, poculum viro illi, o generose, reddidisti, et quomodo ipsi placeret, usurpare iussisti. Videris itaque mihi haud im-

merito Alexandrum Philippi virtutibus tuis superare; cui miles quidam sedulus et officiosus, ab illis qui eum celebrant, cum per loca arentia exercitum Macedonum duceret, aquam inventam hausisse et obtulisse, ille vero non bibisse potum illum, sed effudisse dicitur.' Sed errat Sozomenus, qui effusam ab Alexandro aquam affirmat. Nec Soi, sive Sæbidæ virtus tacenda, quam Plutarch. in Lycurgi Vita cap. 3. et Apophth. Lacon. cap. 108. laudat: 'Cum esset in loco aspero et arido Sæbidas, et circumsideretur a Clitoriis, dicitur pactus cum hostibus, ut ipsis terram bello partam cederet, si milites una cum ipso e vicino fonte bibissent: nam eum fontem hostes obsederant. Icto fœdere, congregatis ad se omnibus pollicitus est, se datum ejus regionis imperium ei, qui non bibisset. Porro cum nemo sibi temperaret, sed bibissent omnes, ipse post omnes descendit in fontem: et aqua conspersus hostibus etiamnum præsentibus abiit, ac regionem occupavit, ut qui solus non bibisset.' Eodem stratagemate et exercitum a sitis periculo liberavit, et hostem elusit, et regnum sibi vindicavit tolerantia. Non erat obstrictus inimicis ex fœdere, quia non omnes cum ipso biberant; nec milites fefellit, quia nemo præter ipsum a potu abstinuit. Quod si hostes voluissent ad arma currere, jam nactus locum pugnæ commodiorem, ac fontem potius, facile poterat illis esse par. Austriacorum quoque supremus apex et conditor imperii Rudolphus I. dum contra Othocarum Imperii æmulam bello decertaret, ipseque cum exercitu siti æstualet, gnathones illius agresti colono zythi hydriam per vim abstulere, et Imperatori detulere: sed ille, re cognita, 'reddite,' inquit, 'homini vasculum suum; nam ego exercitui, non mihi sitiebam.' (Æn. Sylvius lib. III. Com. in Pannormit.)

Nos ad Alexandri sitim non simplicem redeamus: sæpius ille hanc domuit, vicit, et pro illa gloriam hausit. Alibi mentio illius facta ex Plutarcho cap. 76. 'Dum consecratur Darii itinere laborioso et prolixo (nam diebus undecim 3300. stadia confecti) plerique lassitudine sunt confecti, et præsertim aquæ penuria. Ibi occurrerunt ei Macedones quidam, qui aquam in utribus a flumine mulis portabant, conscientesque Alexandrum medio jam die siti maceratum, impleverunt confestim galeam, eique obtulere. Requirente eo quibusnam aquam afferrent, Liberis nostris, respondere,' &c. *Raderus*. Ceterum suspicor Plutarchum de eadem re loqui, nec sæpius idem quam semel accidisse. Licet in aliqua circumstantia variet; sed hoc solemne est. Sic enim et in ea variatur, quod alii redditam iis, qui attulerant aquam, scribunt; alii effusam, ut *Sozomenus* immerito reprehensus paulo supra, *Polyæn. Strateg. iv. 3. 25.* et *Frontin. Strat. i. 7. 7.* qui idem id accidisse scribit 'per deserta Aphricæ itinera,' scilicet cum *Hammonem* peteret: alii 'apud *Parapamisadas*,' alii 'apud *Gadrosos*.' *Arrian. vi. 4. 30.* vide; alii alibi. Non eadem tolerantia fuit *Lysimachus*, sed 'apud *Getas* siti eo redactus, ut se cum toto exercitu in potestatem hostium dederet, postea cum frigidam bibisset, *Dii boni*, inquit, quam ob brevem voluptatem, summam amisi felicitatem!' *Plutarch. Apophth. cap. 49.* et cap. 16. de *Sanit. Tuenda*. *Catonis* exemplum supra ex *Lucano* citatum, historica fide firmat idem *Plut.* in *Cat. cap. 12.* Inter ceteras virtutes etiam a sitis tolerantia laudat *Annibalem* suum *Silius i. 261.* 'Exercetque sitim, et spectato fonte recedit.' *Freinsh.*

§ 13 *Eos abesse*] *Rectius se abesse*; interdum tamen has particulas confundi, *Index* ostendet. *Freinsh.* *Se*

abesse] Sic *Freinshemius*: at mox n. 26. 'Nisi illi qui vinxerant jussu Alexandri fecisse ipsos ementiti.' *vii. 6. 18.* 'Illi, nec de fide, nec de potentia regis, ipsos dubitare.' *Ibid. n. 26.* 'Ingens militum certamen inter ipsos fuerat.' *Heinsius.*

§ 14 *Ac suis ferre*] Vulgo, *ac suis opem ferre*, non æque probò. *Modius.*

§ 15 *Intercluso spiritu*] Sic postea in *Gadrosia* Alexandri militum 'multis, ardore sitique pressis, aquarum copiam nacti, immodico potu interierunt.' *Arrian. vi. 4. 27.* Idem etiam evenit *M. Antonio* copias e *Media* reducente in *Armeniam*, ubi post diutinam inopiam avidè inbiantes cibo potuique milites, supra duodecim millia morbo perierunt. *Plut. Anton. cap. 66.* Hoc igitur casu edoctus *Alexander* 'deinceps nequam castra prope fluvios locavit, sed viginti minimum stadiis remota,' ut *Arrian. vi. 4. 28.* observat. Et aliud etiam elegans ejus factum narrat *Polyæn. Strat. iv. 3. 28.* quo a bibendo milites absternit, per præconem jussu proclamari, amnem, præter quem tum ducebat, mortiferam aquam habere. *Freinsh.*

§ 16 *Nec aut cibo*] *Membranæ, nec ante cibo refectus, aut potu, quam, &c.* Sed quid tum faciemus, ut mittam sequentia, illo, *constitit*? *Modius.*

Constitit] Eadem *M. Catonis* abstinentia. *Lucan. ix. 591.* 'Ultimus hanstor aquæ, cum tandem fonte reperto Indiga cogatur latices potare juvenis, Stat dum lixa bibat.' *Cellar.*

Animi motu] Iterum membranæ, metu; verum illud rectum est. *Modius.*

§ 17 *Circumquaque amnem*] Adhuc membranæ, *circumquaque amne nudo, et materia maxime sterili*: male. *Modius.* Distingue: *nec pons erigi poterat, circumquaque amnem nudo solo*: ita rectius construxeris, ceperis facilius,

quaque circum amnem. Haud inele-
ganter, absque alio tamen apud Cur-
tium exemplo, quem vix putem sic
locutum. Et abest sane *quaque* istud
aliis libris omnibus, ut insertum sine
ratione magis suspiceris; nisi forte
aliter attemperanda illi reliqua, et
legendum, *circumquaque amne nudo*,
et solo *materia maxime sterili*. Nam
et *amne* perscribitur alicubi, *materia*
autem, utro modo malis, omnino re-
scribendum. Supra, 'Et quia ster-
ilis est terra materiae, nudo etiam
montis dorso.' *Acidalius*. Circum] Sic
plures libri, probante *Acidali*o; nam
alii, *circumquaque*, quod vix constru-
as cum voce sequenti, *amnem*: mox
mallem *materiae*. *Freinsh.*

Utres] Unde acceptos? ex pelli-
bus et papilionibus, sub quibus miles
in tentoriis degebat, inquit *Arrianus*
III. 6. 8. *Raderus*. Habuerunt etiam
sine dubio jam confectos plurimos
utres, quibus aquam, aliaque porta-
verant, ut in Africano itinere, supra
IV. 7. 12. Porro de ea ratione traji-
ciendorum fluminum multa conges-
sere *Stewech.* ad *Veget.* III. 7. *Ca-*
saub. in *Sueton.* Cæs. 47. 4. et *Lip-*
sius Poliorcet. II. 5. Quibus non ha-
beo quod addam, præter locum *Gre-*
goræ II. 8. de barbaris nationibus
Scytharum potentia pulsus: *διφθέρας*
ἀντ' ἄλλης σχεδίας κάρφης πεπληρωμέ-
ναις τὸν ἱστρον διέβησαν ubi *κάρφη*,
quo vocab. et *Arrianus* v. 2. 16. in
eadem re utitur, Nostro *stramenta*
sunt, significantissimo vocabulo, ut
testatur *Vulcanius* in *Præfat.* in *Ar-*
rianum, quam etiam vocem inepte in
sarmenta mutari a quibusdam *Casa-*
ubonus citato loco iudicat. *Freinsh.*
Utres] Quos partim in supellectile mi-
litari habuerant ad aquam portandam
aut vinum, partim novos ex pellibus
tenteriorum confecerunt, nam mate-
riam eorum *Arrian.* lib. III. vocat
διφθέρας ὑπ' αἷς ἐσκήνον et *σπατιῶνα*.
Cellar.

§ 19 *Sogdianis*] Alii *Susitanis*; cur

mutaverim, initio hujus capituli os-
tensum est. Eodem loci putem in-
teroidiasse vocem, *acta*, quæ in *Sogd*
acta erant, cognoscit. *Freinsh.*

§ 20 *Nefastum*] Ita veteres libri;
recentes *nefas tunc*. *Modius*. An
nefas tum? *Raderus*. Quid hic *nefas-*
tum? *nefastum* est a festo, cujus ne-
scio qui possit in his esse locus: ita-
que alii maluerunt *nefas tum*, divisa
voce. Verum et particula *tum* hic
plane otiosa. Itaque vix dubito, quin
scripserit *Curtius nefarium in Bessum*.
Scheffer.

Titulus facinoris speciosus præfereba-
tur, vindicta Darii. Sed fortunam, non
scelus oderant Bessi] Forsan unitatis
numero potius, *oderat*; ut de *Spita-*
mene solo capias, de quo voluisse so-
lo *Curtius* videtur: etsi potes et de
aliis simul, quos in societatem sceler-
is acceptos statim narrat. *Facinoris*,
an *facinori* malis, hilum non interest,
nec calamum vorterim, aut manum.
Acidalius. *Oderant*] Malim *oderat*,
cum *Acidali*o; maxime ob id, quod
statim sequitur: 'nam ut cognovit,'
&c. *Freinsh.* *Titulus facinoris*] *Præ-*
textus, ut v. 10. 'Titulum sollempnis
officii occulto sceleri præferens.' Ad-
de *Justin.* v. 1. 8. xv. 4. 13. *Cel-*
lar.

§ 21 *Cogitata rei*] Addita voce *co-*
gitata, quæ in libris excusis nulla est,
locum explevi. *Modius*.

Promptius adeunt] *Addunt* membra-
ne, quod ne temere damnes cave.
Modius. Forte *adsunt*. *Sebisius*. *Mo-*
dii codices etiam *addunt*; leg. *se ad-*
dunt. *Heinsius*.

§ 24 *Regni*] An *regio insigni*?
Freinsh.

Spolium occisi regis] Ita omnino
legendum contra omnes libros, qui
habent, *quam spoliis occisi regis induc-*
rat. *Modius*. Mss. *quam e spoliis*,
quod nescio cur non maluerint reci-
pere in textum, cum ellipsis hic sit
admodum dura. Cogitandum tamen,
an non scripserit *Curtius, quam spo-*

lium occisi regis induerat. Scheffer. Quæ est Modii lectio. *Snak*.

[§ 25 *Sui sceleris*] Leg. suo *sceleri*. Heinsius.

Non Dario iniquos] Deos puta. Scheffer.

Alexandro propitios] Membranæ ad unum omnes, sed *Alexandro propitio insecutos*; quæ quid sibi vellent *ἐνέχω*. Modius.

Etiâ hostis adjuvisset] Quomodo hoc pertinet ad probandos Deos propitios? dices, quia eo hostes impulerunt. At hoc verbis istis indicandum erat, ac forte indicaverat Curtius, sed verba sunt corrupta: suadet quod in *Ms.* prope omnibus, pro *adjuvisset*, legitur *adjuvisent*, quo hand dubie Dii respiciebantur. Sed sic *hoste* scribendum. *Adjuvisent hoste*, pro *adjuvisent cum hoste*, id est, per hostem, quod loco huic est maxime conveniens. Scheffer. *Adjuvisent*] Satrapæ provincias, munitas urbes, et thesauros tradendo; Bessus Darium interficiendo; Spitamenes ac socii vinciendo Bessum. *Cellar*.

[§ 27 *Lectis DCCCC.*] Editi *relictis*, membranæ *electis*; hinc scripsi *lectis*; et si nihil interest, me an membranas sequaris potius, dum vulgatam lectionem falsam scias. Arrian. lib. III. *πρὶν δὲ διαβαλεῖν τὸν ποταμὸν τῶν τε Μακεδόνων ἐκλέξας τοὺς πρεσβυτάτους*. Modius. *Electis DCCCC.*] Modius ita recte; nam et Arrianus III. 6. 9. *ἐκλέξας τῶν Μακεδόνων τοὺς πρεσβυτάτους*, eligens seniores Macedonum. Loccen. Sic et edd. nonnullæ, quas secuti sumus. *Freinsch.*

Terna denarium] Iterum editi, *terna Darium*, et non ignoro monetæ genus hoc nomine Persis fuisse, sed nihil tamen muto. Modius.

Ut liberos generarent] In spem militiæ, et emeritorum parentum successionem. Loccen.

[§ 28 *Dum Bessus perducitur*] Editiones, *tum Bessus producitur*, pessime. Modius. *Tum Bessus perducitur*] *Delph. et Var. Clas.*

Bessus ad regem perducitur infra VII. 5. 26. cum jam agmen pervenisset ad Tanaim amnem: nulla igitur cauasa est, cur per hanc glossam interveniat rebus Branchidarum. Qui autem *Tum* in *Cum* mutant, mentem Auctoris in alienum sensum transferunt. *Freinsch.*

Branchidæ] Branchidæ, cum Miletum transirent, templum, quod Didymaon appellatur, in gratiam Xerxis violarunt: quo nomine pœnam veriti, demigrantes in Asiam longius Branchidas oppidum cõdidere, quod veteris odio flagitii rerum politus Alexander, solo exæquavit. *Popma*. *Branchidæ*] Strabo lib. XI. testis: 'Circa hæc loca eum etiâ Branchidarum urbem excidiisse, quos eo Xerxes collocarat, ultro eum a patria secutos, quod pecuniam Dei in Didymis et donaria prodidissent: at Alexandrum sacrilegia eorum et proditio-nem abominatum, urbem delevisse.' Callisthenes apud Strab. lib. XVII. 'Cum Apollo Branchidarum oraculum deseruisset, ab eo tempore quo templum a Branchidis Xerxem sequentibus spoliatum fuit, et fons defecisset.' Idem Strabo lib. XIV. 'Post Posidium, seu Neptunium, Milesiorum deinceps est oraculum Didymæ Apollinis in Branchidis sursum versus octodecim stadia. Incensum est a Xerxe, ut et alia omnia templa præter Ephesium. Branchidæ cum fugienti Persæ thesauros Dei tradidissent, una abiverunt, ne pœnas cogerentur dare sacrilegii et proditio-nis. Postea temporis Milesii templum omnium maximum construxerunt, quod ob magnitudinem sine culmine mansit: nam ambitus delubri pagi amplitudinem æquat: estque intus et extra lucus pretiosus: alia delubra oraculum et sacra continent. Ibi fabulæ Branchum fuisse dicunt, et amorem Apollinis. Ornatum est templum donariis antiquarum gentium sumptuosissime.' *Rade-*

Q. Curt.

4 L

rus. Fuerunt autem hi Branchides non populus aliquis, aut civitas, sed familia Milesia, cui creditum erat templi illius sacerdotium, ut Paphil Cinyradibus, apud Tacit. H. II. 3. 3. ita dicta a Brancho generis auctore. Strab. lib. IX. ubi de Delphis, et cæde Pyrrhi: 'Hujus Machærei de stirpe postea natum ferunt Branchum, qui templo apud Didyma præfuit.' Inde templum hoc Statius Theb. VIII. 198. vocat 'intonsi penetralia Branchi.' Et Theb. III. 478. 'patrioque equalis honori Branchus.' Plura de eo Cœl. Rhodig. A. L. IV. 23. His ergo, et, ut facile colligitur, clientibus et servitiis eorum sedem ultra Oxum attribuit Xerxes, quorum posterius deinceps aucti, in parvuli oppidi frequentiam excreverunt. *Freinsch.*

Jussu Xerxis] Qui idem etiam ceteris Græcis mandavit, ut patria tradita, meliores terras præbiturum sequerentur. Herodotum vide. Item ex Bæotia traduxit nonnullos, de quibus Diodor. XVII. 110. Ejusmodi translationes gentium plures leguntur. Sic enim Philippum Justinus VII. 6. 7. ait, 'populos et urbes, ut illi vel replenda vel derelinquenda quæque loca videbantur, ad libidinem suam transtulisse:' quo loco plura ejus generis exempla notavit Aman-tissa. Sæcer. quibus adde Eusebium de Ocho, qui Judæos ita transtulerit: sicut prius eorundem partem Theg-lat-phalasar IV. Reg. 18. 20. et Herodotum V. 15. et Pæonias. et VI. 119. de Dario, qui Erythræos. *Freinsch.*

Didymæon] Rescribe *Didymæon*, quamvis apud Strabonem lib. XIV. etiam Ἀπόλλωνος Διδυμῆος legatur ab recto Ἀπόλλων Διδυμῆος, *Apollō Didymæus*. Because Gorespius rursus exoticam adfert Didymæi vocis originem, quam Noacho attribuit, multisque paginas de Didymæo, et Brancho, et Philæio disputat in Francicis, et aliis. Ceterum cur Apollō Dī-

dymanus ait appellatus, docet Macrobius Saturnal. I. 17. 'Ἀπόλλωνος Διδυμῆος vocant, quod geminam speciem sui numinis præfert ipse, illuminando formandoque lunam. Et enim ex uno fonte lucis, gemino alidere spatia diei et noctis illustrat. Unde et Romani solem sub nomine at specie Jani, Didymæi Apollinis appellatione venerantur.' Est mentio hujus Apollinis apud Sesonemum Hist. Eccles. I. 7. et 17. Arnobium post pr. lib. VI. Apulei. lib. V. Lactantium Firmian. de Vera Sapient. IV. 13. ubi exstat de Christo oraculum, quis fuerit. Est et apud Orpheum in Apollinis suffimento mæmæ, mentio Didymæos: Βάρυς, καὶ Διδυμῆος ἐκδάργῃ, λαβία ὄρεσι. Idem et Branchum et Miletum laudat in Argonauticis paullo post principium. *Raderus*. Nos *Didymæon* scripsimus, *Διδυμῆον*, qua terminatione finire solent ædificiorum vocabula, a propriis nominibus appellationem habentia; ut ab Ἀχαιῶνς Ἀχαιῆον, apud Plin. V. 12. et alia multa, quæ refero in Ind. sic a *Διδυμῆος*, quomodo præter alios et Origeni sine lib. I. contra Celsum vocatur, *Διδυμῆον*. Ergo sic scribitur in Appiani Syriacæ: ubi de oraculo Nicatori Seleuco reddita, apud Sueton. Calig. 31. 4. 'Destinaverat, &c. Miletī Didymæum peragere.' Miletī dixit, non quod in urbe esset, sed in ditione ejus, et territorio, ἐν τῇ Μιλήτῃ, ut loqueretur Herod. Sic igitur et Plutarch. intellige in cap. 37. De his qui sero puniuntur a numine. Unius enim fere diei itinere ab urbe collocat Plin. V. 20. 14. 'In Ionia primus sinus Bæilicus, Posidenum promontorium et oppidum, oraculum Branchidarum appellatum, nunc Didymæi Apollinis, a litore stadiorum viginti; et inde centum octoginta Miletina.' Ubi simul explicantur illa Strabonis supra relata cursum versus circiter XIII. stadia. Strabo scripsit, ἀπὸ Μιλήτης, καὶ

scendenti: id Phnio est 'a litore' notum enim τὰ ἅνω Græcis esse, quæ recedunt a mari introrsus terram, ut contra τὰ κάτω, quæ vergunt ad mare. Porro nescio quam ob causam, cum hunc Curtii locum in suas Enneades conjiceret Sabellicus, *Didymæonis templum* scripsit, quasi *Didymæon* Dei nomen esset. Scimus quidem quid sint Didymæones, sed huc pertinere non arbitramur. Id ergo templum, ut vidimus, non uno nomine innotuit. Phnius et ex eo Meia i. 17. 'Branchidarum' appellationem vetustiorum fuisse scribunt; 'Didymæi Apollinis' recentem. 'Didymæa limina' vocat Statius Theb. viii. 190. Lucianus de eo loquens, contentus est 'Branchidas' appellare, post pr. Pseudomantis: quomodo et Herodotus i. 46. et 167. quem valde miror de isto sacrilegio, et transjectis Branchidis tacuisse. A Persis tantummodo vastatum scribit vi. 19. Videtur autem locus ubi Branchidæ templumque fuerunt, quamquam a sacerdotibus vulgo nominaretur, vero nomine 'Didyma' fuisse dictus. Ita certe Stephanus. Sed et Herodotus, ἑρθε τὸ ἐν Διδύμοισι vocat: et Strabo lib. ix. *temple apud Didyma*, et alibi etiam Didyma, ut loci ejus nomen profert. Imo Pausanias lib. ii. diserte τὸν ἐν Διδύμοις τοῖς Μιλησίων Ἀράλλων a Canacho Sicyonio fabricatum refert: et lib. v. iterum 'in Didymis Milesiorum' aram sanguine victimarum ab Hercule exstructam. Sed et Froben. hoc loco sic edidit: *Didyma*. Ab his igitur Didymis videtur appellatus fuisse Deaster ille 'Didymæus,' sive 'Didymæus,' ut vulgo solebant a loco vocari, ubi colebantur. Magnam autem ejus dignationem postea quoque fuisse constat ex Phnio vi. 16. f. ubi Demonax Herculis, Liberi, et Alexandri terminis superatis, 'aras Apellini Didymæo statuit' unde forte conjici possit Demonactis patria. Deinde ex

Ulpiano tit. xx. ubi scribit 'Apollinem Didymæum,' cum paucis aliis diis, quibus SCtis aut Principum Constitut. id beneficii concessum erat, heredem posse scribi. Quamquam oraculum illud, cum multis aliis, quæ ibi nominantur, adventu Christi contiecerit, ut refert Nazianzenus in Carm. ad Nemesium sub finem. *Freinsh.*

§ 29 *Externo sermone*] Adhuc editiones, *paullatim a domestico externoque sermone degeneras*, non recte ad sententiam. *Modius.*

Militarent] *Militabant* dicerent alii. *Raderus. Militarent*] Sic rectius quam *militabant*; loquitur enim tamquam ex verbis regis, convocate Milesios qui militant mihi: quæ referens aliter vix recte narret, quam, *jussit, ut qui militarent, &c.* *Freinsh.* Scribo, *militabant, vel militarant.* *Scheffer.*

§ 30 *Milesii gerebant*] Ita sine dubio legendum esset; etiamsi non addiceret Bong. i. ex Ms. codicibus. Sequitur ergo statim, *His sive, &c. mallent*; ut sentias sermonem esse de pluribus. *Freinsh.*

Proditionis ergo] Et interpunctio hæc, et scriptio a me sunt. Vulgo erat, *Vetus odium miles gerebat in Branchidarum gentem. Proditis ergo sive injuria.* In membranis quibusdam, *Vetus odium miles gerebat in Branchidarum gentes proditis ergo: his sive, &c.* Vides quam non longe a lectione, quam libri veteres referebant, recesserim, et tamen, quod sine jactatione liceat, recte locum emendavi. *Modius. Proditis ergo*] Milesiis puta; hos enim, vel potius thesauros templi apud eos prodiderunt; sed cogitandum, an non scripserit Noster, distinxeritque, *Vetus odium Milesii gerebant in Branchidarum gentem proditis ergo sive injuria, &c.* *Scheffer.*

Liberum arbitrium] Ita etiam Livius xxxii. 37. 'Quinctio liberum arbitrium pacis ac belli permissum.' Et xxxvii. 1. 'Senatui liberum de

se arbitrium permetterent,' ut non sit, quod in epitheeto tautologiam metuas. *Cellar.*

§ 31 *Occurrentibus, Brancidas*] Seruavi, quod in membranis repereram. Alioqui potest etiam legi, *Postero die occurrentes Brancidas secum procedere jubet*; vel, *postero die occurrentibus Brancidis secum procedere jubet*. Modius. *Occurrentibus*] Militibus Alexandri Milesiis ad audiendam regis sententiam. *Raderus.*

§ 33 *Supplicum velamentis*] Membranæ, nec commercii linguæ, aut supplicio, quomodo si legatur, illud supplicio valebit supplicatione, precibus, uti eo Sallustius lubenter utitur. Sed nos sane, quia proba est lectio excusæ, et sequitur *precibusque*, nihil, si sapere volumus, mutandum censebimus. Plantus: 'Postridie in castra ex urbe ad nos veniunt flentes principes. Velatis manibus orant, ignoscamus peccatum suum.' Virgil. 'Velati ramis oleæ veniamque rogantes.' Modius. Velamenta quoque et infulæ in habitu supplicum erant: Livius xxv. 25. 'Legati cum infulis et velamentis venerunt, precantes ut cædibus et incendiis parceretur.' Tacitus Hist. i. 66. 'Velamenta et infulas præferentes flexere militum animos.' Et iii. 31. 'Mox velamenta et infulas pro muris ostentant.' *Cellar.*

Ut deficerent] Glossema teneo, *ut deficerent*; quo quid opus, cum alias et sententia, et oratio plena? Superfluit omnino hoc, quod tamen si glossa non est, vide an cum præcedentibus levi correctione sic nectendum: *illi inermes passim trucidantur, nec aut commercio linguæ aut supplicum velamentis precibusque inhiberi crudelitatem potest: qui tandem ut deficerent, fundamenta murorum ab imo moluntur, ne quod urbis vestigium exstaret*. Cum homines crudelitati deficerent, in tecta urbis et mœnia, lucos denique et humum ipsam sævierunt. *Acidalius.* *Ut deficerent*] Acidalius tanquam glos-

sema inducenda putat. Nec ego aliter existimo. *Raderus.* *Ut deficerent*] Hoc pro glossemate habent Acidalius et Raderus; me non offendit: sic enim construo: *Tandem, ut deficerent fundamenta murorum, ab imo (ea scilicet) moluntur*. Ut ne fundamenta quidem urbis superessent, adeoque tota solo æquaretur, ea fundamenta ab imo moliantur: plano, ni fallor, sensu. *Freinsh.* *Leg. disjicerent*, vel forte *disjecturi*. Heinsius.

§ 34 *Nec mora quoque lucos*] Typographicum hoc quoque mendum, nec amplius opinabar: cum in aliis reperti omnibus eodem scriptum modo, nisi quod particulam transponebant, *lucos quoque sacros*, quod plane rectius, si reliqua scriptura recta; quam inspectam facit et hoc ipsum *quoque*, et magis illud *nec mora conturbare potest* emendo vero, *nemora quoque lucosque sacros*, quod ita se probat ipsum, ut nec verbulo sit probandum. *Acidalius.* Recte emendavit Acidalius, agnovi Curtium, et restitui. *Freinsh.*

§ 35 *Iusta ultio*] Incusat ergo hoc Alexandri factum. 'Nec sane et qui maxime Alexandrum admirantur et amant, ex quorum numero nos quoque sumus, laudare solent,' ait Timotheus apud Plutarch. cap. 27. De his qui sero a numine puniuntur: ipse tamen velint excusare videtur, quod æquum sit, ut bonorum posteris bene esse, sic malorum male. Sed ut poena in malorum posteris iusta esset, (et certe esse divinis literis approbatur) non ideo statim quis eam juste exigeret: haud magis quam eodem loco Agathocles, qui 'subsannans Corcyraeos, quærentes cur ipsorum insulam popularetur, respondit: Quia mehercle majores vestri Ulyssem hospitio exceperunt: et Ithacensibus itidem expostulantibus, quod milites ipsius eorum oves auferrent, At vester, inquit, rex, cum ad nos venisset, præterea etiam excæcavit pastorem.' Ita supra ex Gemisto de Europami-

sedis audivimus, eos post tot sæcula injurias ab Alexandro illatas, in Peloponnesiis ulcisci voluisse. Sic etiam usitatissimum est, et in omnibus fere Curtianis concionibus observatum, instigari exercitus in mutuam perniciem, commemorandis majorum injuriis: at si quæ interim beneficia intervenere, altum de his silentium est, ne forte remittat furor, et vindictæ cupido. Similia ultionis specimen idem Alexander edidit incensa Persarum regia: de quo facto quid alii, quid ipse postea senserit, supra ad v. 6. 1. Sic idem Tyrios adfixit cruci, propter majorum scelus, si fides Justino xviii. 3. 18. Vide Gentil. de Jure Belli p. 195. Apud Sallust. H. 1. 2. 5. vituperatur Sulla, 'qui solus omnium, post memoriam hominum, supplicia in postfuturo composuit.' De qua re vide insignem locum Dionysii Halicarn. lib. viii. 92. *Freinsh.*

Adeo Xerxi] Ideo et Xerxi membranæ. *Modius.* Vide Cl. Burmann. ad Phædr. 1. 4. 7. *Snak.*

§ 36 *Tanaïm*] Plinius vi. 16. 8. 'Finis omnium eorum ductus ab illa parte terrarum, includente flumine Jaxarte, quod Scythæ Silym vocant: Alexander militesque ejus Tanaim putavere esse.' Atque idem fere Strabo lib. xi. et Arrianus iii. 6. 15. ubi hunc 'Alexandri Tanaim alio nomine Orxantem a finitimis barbaris appellari Aristobulus dicit,' eumque e Caucasio oriri; ubi itidem Alexandrinum Caucasum, hoc est, Paropamisum montem, intelliges. 'Orexartem' appellat Plutarchus Alex. cap. 80. quem pro Tanai Macedones habuerint. Quidam apud Stephanum, in *Tánaus*, 'Jaxartem,' alii longius, opinor, a vero discedentes, 'Acesinem.' Esse vero eundem, quem hodie *Rha* vocant, inter alios et Volaterranus affirmat lib. xiii. Anthropologia, ubi de Alexandro agit; et Bonfin. a pr. Hist. Ungar. *Freinsh.*

Ad Tanaim] Jaxartem, ut semel et iterum diximus ad vii. 4. Quod enim Mæotim, quæ Tanaim haurit, et Caspium mare conjungi veteres putarunt, ut ex Strabone ad cap. 7. mox adnotabimus; fluvios etiam majores, in utrumque se infundentes, pro uno habuerunt. *Cellar.*

§ 37 *Et hoc solatio*] Forte *sed hoc solatio.* Heinsius.

§ 38 *Persolvisti.* *Ibi*] Nihil proclivius fuerat emendare *persolvisti tibi. Ille facinus, &c.* Ipse, invaso regno, et nomine regis assumpto, mercedem sibi eam parricidii persolverat. *Acidalius. Persolvisti tibi*] In mercedem sceleris tibi regium nomen sumpsisti. Ceterum *tibi* pro vulgari *ibi*, distinctione paullo transmotâ, ex Acidalii ingenio est. *Cellar.* Recte Acidalius *persolvisti tibi. Ille.* Heinsius.

§ 39 *Usurpare*] Bongarsius malebat *usurpass;* idque præsentī Bessi conditioni videatur aptius. *Freinsh.* Id tamen non inusitatum Latinis, ut præsentī tempore efferant rem præteritam, docebit consummatissimus J. Fr. Gronovius Observat. iv. 20. *Snak.*

Qui si] Forte *quod si cessasset.* Heinsius.

§ 40 *Oxyatrem*] Sic quidam impressi codices, quomodo etiam Arrianus; alii *Oxatrem* habent. Plutarchus in Alexandro *Exatrem* vocat. *Poyma.*

Auribus] De aurium mutilatione supr. v. 5. 6. dictum. Non autem est dubium in hoc tam vario tamque exquisito Bessi supplicio respexisse Alexandrum id, quod apud Justin. xi. 15. monuisse scribitur deficiens jam Darius: 'Quod ad ultionem pertineat, jam non suam, sed exempli, communemque omnium regum esse causam, quam negligere, illi et indecorum et periculosum esse: quippe cum in altero justitiæ ejus, in altero etiam utilitatis causa veretur.' Ubi Berneggerus. Mutilationem autem

membrorum etiam in Besso non probat Arrian. iv. 2. barbari moris eam esse judicans. *Freinsh.*

Sagittis confugerent] Diodor. xvii. 88. refert, cum in Bessum Oxathres Darii frater et consanguinei ejus omnia contumeliarum et cruciatus genera exercuissent, minutatim etiam corpus ejus concidisse, et membrorum frusta fundis in partes varias projecisse. Arrian. iv. 2. Bessum prius auribus naribusque mutilatum, deinde capitali supplicio affectum. Plutarchus cap. 48. narrat, Bessum reclinatis duabus arboribus Alexandri jussu alligatum, ut ad naturalem statum valido cum impetu redeunte utraque, ille in diversa avelleretur. *Popma.*

§ 41 *Ab alio melius*] Vox melius a libris veteribus est. *Modius.*

Certe ictu] A peritua sagittandi laudatur et Domitianus apud Sueton. 19. 2. Theodoricus apud Sidon. Epist. 1. 2. Commodus apud Herodian. Philoctetes apud Homer. Iliad. B. 718. ubi Eustath. et Dictym Creteus. princ. lib. iii. Gratianus apud Anson. in Panegyrico, Victor, et Paul. Diaconum. Honorius apud Claudian. in iv. Consul. ejus, vs. 528. Mopsus Saguntinus apud Silium, Hermida apud Zonaram tom. 3. aliique plurimi quos producit Zwingerus Theatri vol. ii. lib. v. p. 398. *Freinsh.*

Aves] Intellige volantes, quomodo Harpyias interceptas Hercules fingitur. Ita Eurytion, 'Plaudentem nigra figit sub nube columbam,' apud Virgil. Æn. v. 516. quod expressum ex Homero Iliad. v. 874. *Freinsh.*

§ 42 *Celebri usu*] Apud Persas enim 'publice instituta erant jaculandi sagittandique certamina.' Xenoph. lib. 1. Cyropæd. et Herod. i. 136. 'Liberos suos a quinto anno incipientes usque ad vicesimum, tribus tantum instituunt, equitare, arca sagittas excutere, vera loqui.' Quod sa-

gittandi studium, ut pleraque alia, ex Persarum institutis hausere Parthi, de quibus Justin. xli. 2. 5. *Freinsh.*

Tumen ingens] Sigebergensis Codex, tum ingens, quod aliam sententiam efficeret, sed omnino non nimis verum. Quando enim, aut apud quos fuit celebrior ars destinata certo ictu ferendi, quam tum apud Persas? *Modius.*

§ 43 *Eo loco*] Amabant enim homines injuriam passo ita exhibere solatium; eoque respiciebat Sophocles sub fin. Electræ, ubi introducit Egliatham atque Orestem ita verbigerantes: 'Æg. Quid attinet in domum me duci? nam si honestum est Quod agitis, cur tenebris opus est? quin statim interficis? Or. Ne impera, sed vade ad eum locum, ubi interficisti Patrem meum, ut ibidem et tu cadas.' Hæc ex Grutero ad ista Sueton. Galba 20. 9. caput Galbæ, 'eo loco, ubi jussu Galbæ animadversum in patronum fuerat, abjecit.' Pharnuches excusus ab equo, jussit 'abducto in locum, ubi dominum straverat, cruram genibus abscindi.' Herodot. vii. 88. Sic etiam 'famosos latrones in his locis, ubi grassati sunt, furca figendos, compluribus placuit; ut et conspectu deterreantur alii ab inadem facinoribus, et solatio sit cognatis et adfinibus interemptorum eodem loco pœna reddita, in quo latrones homicidia fecissent.' l. 28. § pen. de Pœnia. Idem etiam divinam justitiam aliquoties observasse, non ethnica modo exempla sunt, falsis tamen numinibus tributa; sed et fida certa que alia. Ita Turullinum in Co insula, ubi in luco Æsculapii arbores sacras ceciderat, interfectum Dio lib. 14. notat. Val. Max. i. 1. 19. etiam in ipso luco interemptum scribit. 'Appio Claudio consule, Pop. Rom. non ab hostibus, sed a Diis ipsis superatus est, quorum auspicia contempserat: Ibi statim classe demersa, ubi ille præcipitari pullos jussit, quod pugnare ab his

vetaretur.' Florus II. 2. 20. ad quem similia quaedam notavimus. *Freinsh.*

CAP. VI. § 2 *Viginti*] Arrianus sub fin. lib. III. triginta milia numeravit. *Raderus.*

§ 3 *Sagitta ictus*] Plutarch. de Fort. Alex. II. 21. hoc vulnus miris modis auget. 'In Maracandia,' inquit, 'sagitta crus vulneratus, ita ut a tibis radio fractum os dissiliret.' In Græco est pro Maracandis & Μαλακείς, in *Mallia*, sed Malli et Oxydracæ procul absunt a Maracandia. Malli apud Indos sunt. Maracanda regio est Sogdianorum. Interpretis ergo verior quam Plutarchus, sed verba auctoris erant ponenda: in ora vero notandus error, et Maracanda nominanda. In primo de Fortuna cap. 2. gentem 'Maracadartas' appellat: 'Apud Maracadartas,' inquit, 'sagitta sursum osse diffusio defunctus sum.' *Raderus.*

§ 4 *Subductus ex acie*] Addunt vulgati libri *rex*. Modius.

§ 5 *Legatos*] Ab ejusmodi enim hominibus legatos admitti posse, hoc exemplo probat Paschal. de Legat. cap. 12. additis etiam rationibus. *Freinsh.*

§ 6 *Nil jussi considerare*] Indigni credo viat latronum legati, qui assidere juberentur, ei, nescio cui, qui *conspicere* mutabat, et ad vulnus trahebat. Enimvero solemne illud, ut quibuscumque legatis is honor haberetur. Infra item barbari Scythæ, 'Admissi in tabernaculum jussique considerare, in vultu regis defixerant oculos.' *Acidalius.*

Cognito vulnere ipsius; cujus si auctorem reperissent dedituros fuisse] Hæc omnia in membranis non erant, legabaturque in illadem, *vulnere illius*, pro *virtute illius*; sed mihi, quin illa Curtii sint, et istud adulterium, dubium non est. *Modius.*

§ 8 *Lectica*] De Lecticis late Lipsius Elector. I. 14. et Marcell. Do-

nat. in Sueton. August. cap. 78. *Freinsh.*

Pedites cum saucios] Vulgati voce auctius legunt, *Pedites contra cum*: in membranis totus locus ita perscriptus: *Pedites cum saucios committentes ipse gestare assuevisset, &c.* Sed hoc ita aperte falsum est, ut a me refutari non debeat. *Modius.*

§ 10 *Maracanda*] Regiam Sogdianorum. Arrian. III. 6. 15. Apud Strabon. lib. XI. mendose scriptum est *Μαράκανδα* vetus enim codex *Μαράκανθα* habet, quamvis nec ipse satis emendatus, cum *Μαράκανθα*, non *Μαράκανθα* legendum sit. Variat tamen etiam apud Arrianum calamus, qui modo 'Paracada,' (ut IV. 1. 15.) modo IV. 1. 25. 'Maracanda' scripsit. Plutarchus constanter 'Maracanda.' *Raderus.* In quibusdam Codic. urbs hæc *Marupenta* vocatur, quali usum fuisse apparet Bonfinium, cum Decad. 1. lib. 1. Rer. Ungar. conscriberet, et Sabellicus Ennead. IV. 5. Unde videtur in Plinii codicibus natus error, quem deinde et Soliniani receperint. Plinius VI. 16. 7. 'Ultra Sogdiani, oppidum Panda.' Vides enim oppidum præcipuum fuisse Maracanda, præsertim post dirutam Cyropolim. *Freinsh.*

Illinc cingitur] Editiones, *nullo cingitur muro*. Tu vide quid et cui credas. *Modius.* Prorsus ineptum *illinc*, quod a Modio: notante eodem tamen, alias legi *nullo*. Sed tu, inquit, vide quid et cui credas. Mallem diserte monuisset, cui credendum: per me enim adhuc fluctuo: nisi si ex *illinc*, quæ membranarum lectio, faciendum *illius*, quo nihil facilius, affinitatem literarum contemplanti. Senus ipse etiam expeditus: Arcem intra urbis ipsius munimenta comprehensam: quod verum non præsto tamen, et defugio auctoritatem, quæ mihi aliunde nulla. *Acidalius.* Malo Acidalii *illius*. *Raderus.* *Nullo muro*]

Contenta naturali loci munitione. Modius tamen pro nullo in suis lib. reperit *illinc*, unde Acidalius faciebat *illius*, approbante RADERO. *Freinskh.* Forte, *arx* alio cingitur muro. *Heinsius.*

§ 11 *Aviorum Scytharum*] Alii hic legunt *Aulorum*, alii *Albiorum*; sed rectum videtur *Abiorum*, seu *Aviorum*. *Arrian.* lib. III. 'Αφικνούνται παρ' Ἀλέξανδρον πρόσβεις παρὰ τε Σκυθῶν, τῶν Ἀβίων καλούμενων, οὓς καὶ Ὅμηρος δικαιοτάτους ἀνθρώπων εἶπεν ἐν τῇ ποιήσει, ἐπηρεσεν. Versus autem quibus *Homerus* hoc dicit hi sunt, Ἀγαυοὺς ἱππημόλγους, Γλακτοφάγους, Ἀβίους τε δικαιοτάτους ἀνθρώπους. Vide etiam *Strabonem* lib. VII. *Modius.* *Abiorum*] Hos cum *justissimos barbarorum* vocat *Curtius*, respexit ad *Homerum* *Iliad.* XIII. 6. sic et *Arrianus* IV. 1. 1. 'quos et *Homerus* justissimos mortaliū appellans, in suo opere laudat:' quem cum *Eustathio* videbis, multa enim hic de *Abiis*. Observandum etiam quod recte *Casaubonus* ad *Strabon.* lib. VII. pag. 112. animadvertit, *Abios*, *Arriano*, *Curtio*, *Ammiano* nomen proprium videri, non epitheton, quemadmodum etiam Ἀγαυοὺς, *Hesychio* teste. Proinde interpretem *Homeri* Latinum, *Abios* non recte vertisse arbitror *longævos*, quamvis etiam *Eustathius* in quibusdam ita *Græcis* intellectam vocem moneat. Ceterum Latini hos *Scythas* nunc *Abios* nunc *Avios* appellant, propter vicinitatem *b* et *v* litterarum. De his *Strabo* lib. VII. copiose disputat: *Justinus* II. 2. 5. eosdem, quamvis communi *Scytharum* nomine comprehensos paucis describit. Ex *Locenio* et *RADERO*. *Glareanus* suspicabatur legendum *Albanorum*, cum esset scriptum *Aulorum*, (quomodo et *Sabellicus* legit) ut fit i littera in *l* transeunte, continuata cum puncto lineola. *Aldus* edidit, *Albiorum*, unde ingeniose *Bongarsius*, *Obiorum*. *Ipai*

tamen illi viri potius ad ulteriorem inquisitionem cogitationes suas annotaverant, quam ut penitus ita sentire crederentur. *Freinskh.* Incerta horum sedes Europæis conjungit *Strabo* lib. VII. *Ptolemæus* VI. 16. extra *Imaum* locat. *Animian.* XXIII. 25. sub aquilone ponit, contra gentes quas *Oxus* alluit. *Cellar.*

§ 12 *Penidam*] Legendum puto *Menidam*, quem *Arrianus* et *Curtius* unum ex *Alexandri* amicis et ducibus fuisse tradunt, cujus et *Curtius* libro quarto sæpe meminit. *Popma.* Ego posteriorem quoque vocem *quemdam* delerim; est enim corrupta ex nomine ejus prætoris, et pro varia lectione adpicta; quod prope certo constat ex *Aventino* lib. I. qui *Curtiana* verba de suis nationibus interpretatus, ait *Alexandrum* 'misisse ad *Germanos* finitimosque quemdam ex amicis, qui denuntiaret, ne *Tanaim* atque *Histrum* amnes (nam et hoc addit de suo) injussu Regis transirent,' &c. *Bonfin.* lib. I. Dec. 1. '*Penindam*' vocat. Sed hic idem cur infra VIII. 1. 7. '*Berdes*' vocatur? Nec enim de alio ibi potest esse sermo: et omnia probe considerata non permittunt, ut mox, pro *eidem* *mandatum*, legamus *Berdi* *mandatum*; an potius ille locus hinc emendandus? *Freinskh.*

Ne Tanain] Fere ubivis amues quoque cujusque regionis termini. *Tacitus* I. 9. 5. 'Mari Oceano, aut amnibus longinquis septum imperium.' Fit id aut natura, vel mutuo consensu. Hujus meminit *Diodor.* XII. 83. et XVI. 83. *Polyb.* Excerpt. Legat. I. 4. princ. *Tacit.* XI. 10. 3. et XV. 17. 3. Alterius mentio, apud *Herodot.* VI. 108. *Polyb.* XV. 6. *Julianum* *Apostatam* in *Cæsaribus*, ubi fatur *Octavianus*. Ex quibus intelligimus, cur *Alex.* *Magnus* legatum miserit ad *Scythas* *Europæos*, 'qui denuntiaret eis, ne *Tanaim*,' &c. Voluit enim, abstinerent terris *Macedonum*. Hunc

ad morem respexit Spartianus in Hadriano. cap. 12. f. 'In plurimis locis, in quibus barbari non fluminibus, sed limitibus dividuntur; stipitibus magnis, in modum muralis sepi funditis jactis ac connexis, barbaros separavit.' Allusit et istis Plutarch. in Vita P. Æmilii cap. 7. 'Hujus temporis fratres et cognati, nisi regionibus, fluminibus, murorum divortiis distinxerint communia, et multum inter se spatii interjecerint, non cessant a mutuis contentioneibus.' Hæc Gruterus ad ista Livii 1. 3. 5. 'Pax ita convenerat, ut Etruscis Latinisque fluvius Albulis, quem nunc Tiberim vocant, finis esset.' Quibus adde Tacit. pr. Germaniæ, Senec. Præfat. Natur. Quæst. Florum iv. 12. 61. Arrianum vi. 3. 6. *Freinsh.* Verus quidem Tanais Scythas Europæos discernit ab Asiaticis; non autem urbs, quæ hic 'super ripam Tanais condenda' dicitur, in illius, sed Jaxartis ora fuit, qui longius abest ab Europa. Coniungunt tamen et confundunt rerum Macedonicarum scriptores, 'ut etiam fama jactaret, istas etiam partes fuisse ab Alexandro subactas.' *Cellar.*

Super Bosphoro incolant] Bona, et si vis amplius optima lectio: nec hilo deterior alia tamen, qui *super Bosphorum colant*. Sic infra viii. 1. 7. 'Scythas super Bosphorum colentes.' *Acidalius.*

§ 18 *Condendæ urbis sedem*] Præsto legendum, ut excusum est, vulgo autem erat, *Condendæ urbis sedem super ripam Tanais eligeret, claustrum etiam perdomituro, quos deinde adire decreverat*. Quæ vitiosissima constitui, et emendari potuisse existimabat Glareanus, si legeretur, *claustro etiam perdomiturus, quos deinde adire decreverat*. Sed ignoscant mihi boni viri manes, si nihil conjectura hac ejus actum pronuncio. mihi illuxit facem ad veram lectionem Arrianus lib. iv. Ἀὐτὸς δὲ πρὸς τῇ Τανάδι ποταμῷ ἐπικράει πόλιν

olærou. Modius, Optime Modius, quem leviter in partem etiam juvo; dividens id etiam, ut fiat et jam. *Acidali.* *Condendæ urbis*] *Lego, Cond. urbi sedem.* s ex sequenti voce ascitum. Sic supra vii. 3. 23. 'Condendæ in radicibus montis urbi sedes electa est.' *Gronovius*. Idem mihi fuerat visum. Sane sæpissime accidit ut ex antecedentibus sequentibusve verbis aliqua adjuvantur, quod profectum credo ex more dictandi. *Freinsh.*

Eligerat] Ita recte: quamquam Impressi fere *eligeret*: patet hoc ex seq. *consilium distulit*; hoc est, urbis condendæ, quæ demum etiam conditur infra vii. 6. 25. At exploratoris; sive, ut ipse appellabat, legati mittendi consilium non fuisse dilatum, cum ratio docet; tum etiam infra viii. 1. 37. evidenter probat. *Freinsh.*

Et jam perdom.] Hactenus editi, *etiam perdom*. Ego sic legendum ex aensu vidi, quomodo et dudum Sebium monuisse reperio, et diu ante Acidalius. *Freinsh.*

§ 14 *Coercendo, qui novaverant*] Et hæc quoque emendatio non mala est; excusi libri habebant, *coercendo eos, qui moverant res, &c.* flagitiosissime: eleganter autem hic ponitur *novandi* verbum absolute, ut apud Tacitum quoque ex emendatione V. Cl. mihi que in paucis cari J. Lipsii recte legitur, 'Marcum in Africa haud dubie turbantem Trebonius,' &c. *Modius.*

Coerc. qui novaverant res] Non omisit Curtius voculam *res*, quæ addita in vulgatis. Infra x. 8. 1. 'Ni occupetur impotens animus, res novaturum:' ipso ibi Modio sic emendente. Sed ita sumus quidam, quod placuit modo, displicet; quod displicuit, mox placet: utcumque se novitatis aut raritatis aliquid specie commendat. Sæpe phrasi hac usus Curtius, numquam aliter, nisi ut juncta suo verbo ea ipsa vox legatur: Ceterum nec *moverant* usque adeo malum: quomodo idem tamen ait flagitiosissime

scribi. *Aoidal*. Quem miror tulisse voculas *cœcœndo eos*, quæ ex seq. linea in hanc adscenderunt, nihilque juvant sensum, sed potius magnopere inquinant. *Freinsh.*

§ 16 *Cyropolis*] Caput regionis: Alio nomine *Cyreschata* dictam; ut contra Ptolemæum, qui duo nomina duas urbes putaverat, ostendit Salmasius in Solinum pag. 840. *Ælianus Hist. Anim. xvi. 3.* sibi persuadet urbem hanc ab Alexandro restitutam, ait enim in India nasci avem, quæ ab incolis Cyropoleos aliarumque urbium, quibus ibi colonos Alexander dederit, Græco nomine vocetur *Κερκιρ*. Quod autem Indiæ adscribit urbem Sogdianam, seu memoriæ lapau facit; sen quod Indiæ nomen usque ad eas regiones extendi repererat. *Freinsh.*

Aliam urbem] *Arrianus iv. 1. 6.* Septem urbes in Sogdianis ordine expugnatas ait ab Alexandro. *Raderus.*

Corona] *Lipii Poliorcet. i. 4. consule.* Apud quem et descriptam in charta ejus imaginem cognosces. Apud Græcos non dissimile est τὸ *συννέτωρ* apud Herodot. lib. vi. et Platonem lib. iii. de Legibus. 'Urbem quasi sagena et indagine includere,' ut et Herodianus loquitur. *Idem.*

Puberes interficerentur] His et sequentibus admodum similia sunt lata *Sallustii Jug. 91. 6.* de Capas: 'Oppidum incensum: Numidæ puberes interfecti, alii omnes venundati: præda militibus divisa,' &c. et hæc *Taciti xiii. 80. 7.* de Volande castello: 'Capta escenan munimenta, omnesque puberes trucidati, &c. et imbelles vulgus sub corona venundatum: reliqua præda victoribus cessit.' Adde *Polyæn. Strateg. iv. 3. 30.* de Alexandro et *Calthæis Sallust. Jug. 64. 4.* et *91. 6.* *Freinsh.*

In prædam cessere] In membranis vox *cessere* nulla erat. Non potest tamen sine sententiæ interimento abesse. Nisi totum locum aliter con-

stituendum putemus. Ad quam rem mihi sane nunc otium deest. *Modius.* Placet *Leotio Voss. 2.* qui habet *victoribus*, nec id *Curtio* indignum. *vi. 11. 26.* 'Præmium regis occisi Asiæ interfectoribus esse cessurum.' *x. 10. 20.* 'cessit *Ægyptus* Ptolemæo.' Et sic passim, ut hic convenientius, et pluralis numerus et tertius casus præeunte manuscripto. *Snak.*

§ 17 *Momaceni*] Nomen ignotum aliis Geographis et Historicis. *Coler.*

Inexorabilem animum] Ita scripsi de conjectura, contra omnes libros, qui *exorabilem* referebant, quod ita sententiæ ratio postulare videretur. Quid enim esset, quod Alexandri clementiam in devictos iis laudaverit, quos non armis expugnare, sed ditione ditionis sum facere cupiebant? an non hac re potius ad sustinendam fortiter obsidionem eos animarent? quippe qui persuasum haberent, sat cito tam misericordis victoris et lenis hostis potestati se permissuros, quem extrema omnia pro libertate fecissent? omnino igitur legendum, quem admodum excusum est, hoc sensus: benevoli primum regis clementiam in deditos prædicando, mox ejusdem in devictos inexorabilem animum ostendendo, ad ditionem obsessos compellere tentasse, qui ab Alexandro missi erant. ac de hoc loco ita mihi videtur. *Modius.*

§ 18 *Nos de clementia*] Vulgo *potentia*, quod sane mihi se probare non potuit. *Modius.*

§ 19 *Ut ante dictum est*] Hoc vero dictum ante non est. Unus *Craterus* eo paullo ante mittebatur, *Alexander transfugarum defectione comperta, Craterum obsidere Cyropolis jubet.* Oblitus ergo ani *Curtius* tam cito? an et illos cum hoc una finisse intelligere debemus? Expressisset: ita neque dubitare nobis, neque ipsam reprehendere liceret. At *Arrianus lib. iv.* de solo item *Cratero* testatur, qui

omnes omnium harum et plurium ob-
sidiones urbium dilucidius et magis
ex ordine describit, quas intricate
quodammodo Curtius narrat et im-
perfecte, Diodorus autem præterit
omnino. *Acidalius*. De his nihil ante
dixerat, sed Cratero hand dubie Per-
diccam et Meleagrum socios adjunx-
erat, quos inde avocatos ad Memace-
nos expugnandos adhibuit. *Raderus*.
Ut ante dictum est] Quis non videt
merito viros doctos conqueri, dissen-
taneam et intricatam hanc totam Cur-
tii narrationem esse? quam magis
etiam turbat Explanator, dum cona-
tur explicare. Mihi prope constat
lacunam esse in superioribus: omnia
quidem prona et proclivia erant, si
sic expleas: *Itaque Meleagrum et Per-
diccam in obsidione ejus relinquit: ipse
cum reliquis profectus Crateri quoque
copias suis jungit, Cyropolim (ut ante
dictum est) obsidentes*. Similis fere res
et oratio infra VIII. 10. 21. et 22.
Freinsh. Quid est *jungit obsidentes*,
et quando dixit Meleagrum et Per-
diccam obsidere Cyropolim? Cratero
supra datum fuit hoc negotium: quare
suspicio scripsisse Nostrum *obsidenti*,
hoc est, Meleagro. Natum autem
esse vitium ex eo, quod *s* litera ex
sequenti vocabulo huic adhæserit,
factumque sit *obsidentis*, mox a cor-
rectore emendatum scilicet, muta-
tumque in *obsidentes*. Verum repug-
nat emendationi huic, quod Meleager
et Perdiccas jussi obsidere urbem
Memacenorum. Itaque sequitur de
Alexandro post occupatam Cyropo-
lim, ad Meleagrum et Perdiccam re-
dit. Itaque non est dubium, quin,
post *obsidionem*, vel *jungit*, aliqua ex-
ciderint, quod et Freinshamius est
suspiciatus. *Scheffer*.

[§ 20 *In quis et magnitudinem*] Mem-
branæ, quos et magnitudine animi et
claritate rerum longe emicuisse. Editi
libri, in *quis et magnitudinem animi, et
claritatem rerum longe emicuisse crede-*

bant: illud ferendum, hoc minimo.
Modius.

[§ 21 *Diripere jussit delectos*] Iterum
membranæ, *Itaque captam urbem diripi
jussit. Delectos Macedones haud injuria
infectos ad Meleagrum, &c.* Quæ lectio
aliquid monstri alere videtur: porro
omnia hæc cum iis, quæ proxime et
sequuntur et præcedunt, paullo in-
tricatoria sunt; ita tamen, ut a lec-
tore attento, et qui hic sit, facile in-
telligi queant, nobis certe otium non
erat, ea paullo latius explicandi, sed
nec promittit hoc notarum titulus.
Modius. Forte *relictos*, pro *delectos*.
At subesse aliud quid e membranæ
videtur, quas et Modius hic jure
monstri suspectas habet. Em legant:
*Itaque captam urbem diripi jussit: de-
lectos Macedones haud injuria infectos,
ad Meleagrum, &c.* Fallor, an con-
jectura emendationem tetigi? Certe sub
lecta habere videor: *Itaque captam ur-
bem diripi (ant, diripi) jussit. Delectos,
Memacenis haud injuria infectos, ad Me-
leagrum et Perdiccam redit*. Cyropoli
delecta, in quam ira magis, quam jure
sæviorat, ad Meleagrum et Perdic-
cam redit Memacenos obsidentes,
quibus merito suo infectus erat ob in-
terfectos equites, legatorum vicem a
se præmissos, gentium jure violato.
Hinc tamen illud sequatur, ipsum re-
gem obsidioni et direptioni Cyropo-
leos præfuisse, quod ex reliqua nar-
ratione non apparet. Arrianus inter
et præfuisse diserte scribit, atque ibi
vulnus in cervice accepisse, quod ad
hanc urbem Curtius refert. Sed ut
ante dixi, et dissentanea, et intricata
hæc tota Curtio narratio est; quod
ante nos etiam Modius in parte ob-
servavit. *Acidalius*. Verba hæc, et ad
Mel. et Perd. redit, alieno loco posita
esse videntur, nec huc pertinere.
Loccen. *Delectos Macedones*] Loccus
hic totus in gravi morbo cubat, quem
an curaturus sim nescio, manum sal-
tem cum Acidalio medicam adhibere

conabor. Ms. Constantiensis: *itaque captam urbem diripi jussit. Deleta Macedones haud injuria infestus.* Eodem modo legit Modius in suis membranis. Editi omnes: *itaque captam urbem diripere jussit, delectos Macedones haud injuria infestus.* Sensus hujus scripturæ parum aptus, seu legas *deleta*, seu *delectos*. Primum nulla causa cur Cyropoli essent infesti Macedones, nisi quod se fortiter defenderet, quod laudi potius quam indignationi erattribuendum. Deinde cur *deleta* essent infesti? Itaque nec placet castigatio prima Acidalii; cum pro *delectos* scribit *relictos*. Melior altera est; *Itaque captam urbem diripi jussit. Deleta, Memacenis haud injuria infestus.* Vera et certa emendatio, quam res ipsa dictabat: hanc apud eum vide. Ceteram quod Modius et Acidalius intricatam et dissentaneam totam hanc Curtii narrationem judicant; mihi æcus videtur, si Curtius cum Curtio componatur: si cum Arriano, fateor Curtium dissentire non ab se ipso, sed ab Arriano. Arrianus lib. iv. omnia, quæ Curtius de Memacenis tradit, ad Cyropolitano refert. Curtius rem hoc ordine gestam exponit. Alexander Craterum ad Memacenos oppugnandos misit: eique Perdiccam et Meleagrum duces adjunxit: ipse Cyropolim expugnandam sibi sumsit, cui omnino propter Cyrum conditorem, et ejus regis claritatem et memoriam parcere cupierat. Sed cum constanter urbem cives defenderent, Alexander illam expugnavit et delevit. Cyropoli *deleta* contulit se rursus ad Memacenos, quibus propter legatos occisos infestus erat: atque in illius (an illorum) oppugnatione saxo ictus grave vulnus accepit: nihilominus oppugnationem acrius urgens per cuniculum tandem in urbem evasit, illamque captam et direptam evertit. Hæc narratio est clara et expedita, si locum illum ab

Acidaliio emendatum sequaris. Quod ad Craterum attinet, fieri potest, illum a Memacenis tautisper ad Cyropolitano evocatum, relictis interim in obsidione Memacenorum Perdicca et Meleagro, ad quos cum Cratero, post expugnatam et deletam Cyropolim; rediit. Ita Curtius tres dumtaxat urbes in Sogdianis ab Alexandro expugnatas ostendit, primamque *Ἀρδρουμ* corona captam, Cyropolim, et Memacenorum vi et virtute, omnesque tres *deletas*. Arrianus lib. iv. Memacenorum nullam facit mentionem, sed pro tribus septem enumerat urbes ab Alexandro expugnatas. *Raderus. Delectos Macedones*] Variant nonnihil libri scripti, *urbem diripi jussit. Deleta Macedones haud injuria infestus*, &c. ex quibus Acidalius ingeniose: *dir. jussit. Deleta, Memacenis haud injuria infestus, ad Meleag. &c. redit.* Si tamen pondus aliquod nostræ conjecturæ, qua supra ad num. 19. quæ ibi deerant supplevimus, vulgata lectio extra vitium est. *Delectos Macedones diripere jussit Cyropolim, haud injuria infestus*, sive ob exantlatos in obsidione labores et pericula, sive ob scelus etiam Memacenorum: fieri enim solet, ut unius oppidi, imo singulorum interdum hominum facinora toti nationi impententur: rediit autem ipse ad obsidionem Memacenorum, quam urbem supra num. 19. corona circumdederat; ideoque ad Meleagrum et Perdiccam, nempe quos ibi reliquerat. *Freins. Delectos*] Forte, *Deleta Macedonas haud injuria ratus infestus.* Sed melius Acidalius, quem vide. *Heinsius.*

[§ 22 Fortius] Desperatione scilicet veniæ, ob admissum facinus, quam ob causam inexpiabile bellum suscepturi, studebant illigare populares magno aliquo scelere, quod quasi vinculum illis foret mansuræ fidel. Vide quæ ad Florum l. 9. 1. d. observavimus. Sic apud eundem auctorem

iv. 12. 24. Germani 'viginti centurionibus incrematis, hoc velut sacramento sumperant bellum. Hasdrubal omnes Rom. captivos occidit, ut cives desperata venia hosti alacrius resisterent.' Zonar. tom. II. ex Apiani Punico. Agrippinensibus has conditiones ferunt Germani: 'Romanos omnes, in finibus vestris, trucidetis, &c. Bona interfectorum in medium cedant, ne quis occulere quidquam, aut segregare causam suam possit.' Tacit. H. iv. 64. 5. Sic Aristides Græcis deserere Spartanos, et Atheniensibus parere volentibus, 'respondet, orationem ipsorum plenam esse necessitatis et æquitatis, ceterum ad fidei pignus opus esse facto, quod perpetratum sententiam mutare non esset permissum multitudini.' Plutarch. in Aristide cap. 46. *Freinsb.*

Cereixcus] Plutarchus de Fortuna Alex. II. 21. in Hyrcania factum dicit, civitatem nullam exprimit: 'In Hyrcania,' inquit, 'oblæso lapide collo, quo ictu tenebris ob oculos offusis, ad dies multos cæcitatem tenuit.' *Raderus.*

Oculis caligine confusus] Ita membranæ Colonienses. Sigebergenses, *Caligine oculis confusa*. Editi libri, *oculis caligine offusa*. Modius.

Erepto in eo] In hoc de fide membranarum addidi. *Modius*. Veteres codices nostri et Modii, in eo, ut apud Nasonem, 'merito Deus arsit in illa.' *Heinsius.*

§ 25 *Muro circumdedit*] Adde Arrian. iv. 1. 3. et 17. Justin. xii. 5. 12. Oros. iii. 18. Plinius vi. 16. 7. 'Ultra Sogdiani, oppidum Panda, (an Maracanda?) et in ultimis eorum finibus Alexandria, ab Alexandro magno conditum. Aræ ibi sunt ab Hercule ac Libero patre constitutæ, item Cyro et Semiramide atque Alexandro.' De istis aris copiosissime simul, et suo more eruditissime disserentem vide Salmasium ad Solini cap. 38.

ubi etiam notat hanc urbem videri eandem, quam Stephanus decimotertio loco recitat, quem corrigi, ut legatur: *Τριπολεως ἐν Σακαρίῃ, ἢ παρὰ τοὺς Ἰαξάρους* ut ita eadem esset cum illa, quam ex Ptolemæi lib. III. ad Tanaidis ripam conditam scripsit idem Stephanus, quem hic, et alibi ex una urbe duas facere observat. Scilicet erroris fons fuit geminata locorum appellatio, ut idem circa Tanain acciderit, quod supra de Cancaso notavimus: ut videlicet quod alterutri proprium est, invicem communicent. Bonfin. lib. I. Decad. I. Urbem Alexandriam eam esse reputat, quam 'Exopolim' Ptolemæus appellat. *Freinsb.*

Alexandriam] Stephano decima octava est, cum falso Tanais cognomine, id est, super ripam Jaxartis. Eadem est Sogdianæ Alexandria. Adi Holstenium. *Cellar.*

§ 26 *Decimo septimo die tecta quoque urbis*] Justinus scribit muri ædificationem septemdecim tantum dies occupasse: ille sic: 'Et ut his terris nomen relinqueret, urbem Alexandriam super amnem Tanaim condidit, intra diem 17. muro 6000. passuum consummato, translatis eo trium civitatum populis, quas Tyrus condiderat.' Per trium civitatum populos forte intelligit Tripoleos incolas. Nam Tripolis a Tyro condita, at non Tyro sola, sed et Sidone et Arado, tribus illis arribus, unde et Tripolis dicta. Strabo lib. xvi. Plin. v. 20. Urbis hujus mentio quoque lib. iv. Curtii. *Loccen.*

Militum] Nam milites, cum adhuc vigeret disciplina, his etiam operibus admovebant manus. Vide multa de ea re succincte tradentem Gruterum ad ista Livii I. 31. 6. 'Salubriora militiæ quam domi corpora:' et Lipsii Mil. Rom. v. 13. Statim pro qua munimenta; malim, quam mun. *Freinsb.*

§ 27 *Captivi*] Vide supra ad VII. 3. 23. *Idem*.

Posteri quoque nondum] Vulgo, quorum posteri nunc quoque non apud eos tam longa aetate, &c. Sicula nugæ. *Medius*.

CAP. VII. § 1 *Rex Scytharum*] In hoc large falli puto virum alias eruditum et diligentissimum, qui in regno Scythico putat hunc Ateæ, quo cum nimirum Philippus bellavit, fuisse finem: quasi vero tota Scytharum gens, quæ tam late patebat, uni regi paruiisset. Curtius cante addidit, 'cujus tam ultra Tanain imperium erat,' hoc est, ille ex regibus Scytharum, qui ibi locorum imperabat. Nam Ateas ille immensum quantum ab hoc terrarum tractu remotum imperium tenuit. *Freinsh.* Reinoccium putat, qui de his tomo 1. de Regno Scythico Asiatico, a pr. item tom. 2. in Regno Scythico Europæo. *Snak*.

Carthasim] Alius codex, *Carchasim*, ejus apud alios rerum scriptores, quod meminerm, nulla mentio: uti nec regis ipsius nomen exstat: ducis tamen Scytharum occisi nomen Satraces fuit apud Arrianum. *Raderus*.

§ 3 *Tanais*] Imo Jaxartes, ut docet Strabo lib. XI. Asiam autem et Europam medius interfuit Tanais, verum nimirum ille et antiquitus ita vocatus, non hic Alexandrinus. Gemini erroris exempla, ex confusione harum appellationum orti, sæpe jam notavimus: ex quibus et hæc, et si quæ porro occurrant, facile dijudicari poterunt. *Freinsh.* Geminus error. Si falsum Tanaim, hoc est, Jaxartem sive Oxantem intelligis. Neque Europæos ille Scythas, sed Asiaticos, neque ab his Bactrianos distinguit, sed Sogdianos, qui inter Jaxartem et Bactrianam lato intervallo positi sunt, interficiente etiam Oxo amne. Si verum Tanaim; Europæos quidem alluit, non autem Bactrianos aut vicinas gentes sepa-

rat. Sed solemne Nostro est Euxinum Pontum cum Hyrcano mari, et utrique adjacentes regiones confundere. Nec vero primus fuit Curtius, qui ita erravit, sed multi ante ipsum, qui Alexandri res gestas scripserunt, consueverunt idem. De his Strabo lib. XI. p. 351. *Εἰς τὴν συήγον τὴν τε Μαυρίαν λίμνην, τὴν δεξιέραν τὴν Τάναϊν, καὶ τὴν Καρχιᾶν θάλασσαν; λίμνην καὶ ταύτην καλοῦντες, καὶ συντηρῆσθαι φάσκοντες πρὸς Ἀλλήλας ἀμφοτέρως, ἑκατέρω τε εἶναι μέρος τῆς ἐτέρας. In unum conduxerunt Maotidem paludem, quæ Tanaim haurit, et Caspium mare: hoc quoque paludem nuncupantes, dicentesque meatu quodam effuso inter se conjungi, et unam esse alterius partem. Cellar.*

Idem Asiam et Europam finis] Ita scribo, quicquid membrans contra nitantur: in quibus est, *Jam Asia et Europa fines interfuit*. *Medius*.

§ 3 *Non finitima*] *Log. Sarmatarumque non, ut quidam credere, finitima*. Talium transpositionum exempla multa habes in Indico, voce 'transpositio.' *Freinsh.*

§ 4 *Recta deinde*] Omnia hic vitiosa sunt, at unde petamus remedium? a libris nullum est, a conjectura anceps et invalidum. Sed tentemus, quod unum possumus: *Recta deinde regione in aliam ultra Istrum jacentem coit. Ultima Asia, quæ Bactra sunt, stringit, quæ septentrioni proxima cumq. Profunda inde sita, &c.* Hoc dicit, *recta regione* (qua phrasi et alias ut infra VII. 10. 1. utitur) hoc est, perpetuo, et in longum porrecto tractu, coit in aliam gentem, seu cum alia regione, sive in unum continuatur cum illa Scythia, quæ ultra Istrum est: cujus in superiori nota obiter injecta est mentio. *Prætexitur autem ei parti Asiæ, quæ Bactra sunt* (sic enim, non *quæ Bactra sunt*, legendum recte vidit Acidalius) quæ, videlicet Bactra, ex omnibus Asiæ partibus proxime accedunt ad Sep-

tentrionem, *indr*, id est, penitus, et remotius a Bactris silvæ sunt et paludes: contra quæ Tanain, sive Jaxartem, et Bactra spectant, coluntur, serunturque. Alium sensum effecerunt editores variorum codicum, in quibus est, *habitant quæ Septentrioni proxime sunt. Profunda inde silvæ, &c.* quem non puto esse similem vero, quippe constat ex contrario, ea maxime loca quæ ad Septentrionem vergunt, aspera et cultus expertia deprehendi. Tubingensis editio, quæ sequitur Merulam, *Aleunos* hic interserit, *Recta deinde regione aleunum, &c.* quod non omnino spernendum puto. Nam *Aleuni* Scytharum pars fuerunt, ut notum est. *Freinsch.* Vnlgo, *regionem aliam colit.* Tellierius Merulam secutus, *recta deinde regione Aleunum ultra Istrum jacentem et ultima Asia, &c.* Utraque lectio ex conjectura est, libris deficientibus, altera vulgatæ propior. Sensus Curtii (quam verus alibi diximus) videtur hic esse: Scythiæ regionem trans Istrianam cum sitimis Asiæ, Bactrianæ et Sogdianæ, recto tractu cohære. Angustum enim nimis intervallum inter Mæotim, seu Ponti oram, et regiones, quæ post Hyrcanum mare sunt, credidit, deceptus ab antiquis Alexandri rerum scriptoribus. *Collat.*

Ultima Asia quæ] Malim *quæ*. Reliqua facile sic fero, ut a Modio constituta, nam melius quod adferam non habeo. *Acidal.*

Sunt, stringit] Nescio, an recte hæc emendarim, spero certe, editi libri habebant: *ultima Asia quæ Bactra sunt stringit, habitant quæ Septentrioni proxime sunt. Profunda inde silvæ vastaque solitudines excipiunt. Rursus quæ ad Tanain, &c.* ineptissime: et in quibus liquet mihi, illud *habitant*, litteratori nescio cuius esse glossam. Considerent tamen, qui volent, rem diligentius. *Modius.* *Stringit*] *Mæa stringit habitant*, vel *habitat*. Forte,

habitantur. Heinsius.

Quæ ad Tanain] Alii, *quæ et*. ntrumque omittendum putem, scribendumque, *quæ Tanain.* *Freinsch.*

§ 5 *Primus*] Mirum, quemodo primus, cum Oratores Scytharum infra deceant, Syrim regem, Medorum atque Persarum ab Scythis bello victos. Et Justin. 'Darium regem Persarum turpi ab Scythis submoverant fuga, Cyrum cum omni exercitu trucidarunt.' Alexandri M. ducem Sopyriona pari ratione cum copiis universis deleverant.' Et apud Diodorum lib. II. Sarmatæ totam Scythiam ante Cyrum vastavere. Rursus Justinus signate exprimit lib. II. Vexorim regem Egypti, a quo primum Scythis bellum indictum testatur. Quin et pater Alexandri Philippus Scythas invaserat. Non ergo primus Alexander. Restat, ut pro Curtio dicas, primum ab Alexandro bellum Scythis illatum, non indictum, sed improvisum, hoc enim verbum hic Curtius ponit. Sed quomodo improvisum, cum inter Scythas et Alexandrum ante initium belli legati altrocitroque ab altero ad alteros commearent, et Scythas priores Alexandrum lacesserent, adeoque regi, ut est apud Arrianum, insultarent? Din super hac re cogitanti, nec variam scripturam ullam ex codicibus inter se conjurantibus reperienti, tandem conjectura succurrit, non improbabilis, *Primus*, inquit, *Alexand.* non primum ante bellum Scythis fecit, quod id antea non providerat, nec statuerat, sicut contra Darium, Bessum, &c. Sed cum ad Tanain, seu Jaxartem, urbem condere statuisset, et Scythas obniterentur, coactus est ex improvviso movere in Scythas: alii vero reges seu Egypti, seu Syrim, seu Medorum et Persarum ex instituto, nec lacessiti quidem, Scythis ingentes exercitus infudere. *Raderus.* Haud absurde. Mihi olim in mentem fuit, legendum esse primum adverbialiter.

liter, unde hic resultet sensus: Alexander cum nova gente, nec injuria nec beneficio cognita, tum primum bellum, idque ex improvise oblatum, gesturus, amicos convocat. Nec magnopere terreor, quod ubique libri *primus* tenent. Profectum enim id antiquitus a quodam sciolo, qui noverat substantivum et adjectivum eodem casu jungi, nec ferebat ita dici *Primum Alexander*, sed *Primus Al.* Eadem causa corrumpendo fuit Livio xxxvi. 25. 4. de Damocrito: 'Majus victoribus gaudium traditum fuit.' Scripsit enim Liv. 'traditus fuit:' ut jam ad Flor. iv. 2. 81. l. defendimus. Eadem forma Noster supra vii. 5. 36. 'Spitamenes eum tenebat, &c. gratum spectaculum.' Freinsh. Vulgo *primus*, quod cum historia pugnat, quæ Cyrus aliosque ante Alexandrum adversus hos Scythas pugnasse edocet. Freinshemius non ad bellum refert, quamvis nec sic ineptum sensum gignat; sed separatim et adverbialiter interpretatur. *Cellar.* Hoc *primus* merito suspectum habent, quoniam non convenit historiæ: saltem Alexandrum fuisse primum, qui id bellum cum Scythis ante haud provisum gerere debuerit, unde probatur? neque potest illud *primus* aliter exponi, nisi in hunc sensum. Mallet igitur Freinshemius pro eo *primum* legere. Mihi male adglutinatum huic periodo videtur, ac simul scribendum *primis*, tali modo: *Rursus quæ ad Tanain et Bactra spectant humano cultu haud disparia sunt primis. Cum hac gente, &c.* Ubi per *primu* puto intelligenda Orientalia Scythiæ, de quibus primo loco dixit. His ait ista esse haud disparia humano cultu, hoc est, quo ad cultum humanum, seu eodem modo coli. *Scheffer. Primus*] Lege *primis*, sc. ultra Istrum jacentibus. *Heinsius.*

Non provisum] Quod Alexander non statuerat Scythis ut Dario et Besso bellum inferre: sed quum urbem con-

deret ad Jaxartem, a Scythis remittentibus coactus fuit ad bellum suscipiendum. *Cellar.*

§ 6 *Insistere in terra*] Forte, in terram, vel terræ. *Heinsius.*

Docere] Hoc est, præcipere quid in quoque casu faciendum esset: quod non poterat commode fieri, si ipse non interesset agmini: quandoque enim subitum consilium res poscebat: ut in illo Panico tumultu supra iv. 12. 16. Non igitur audiam, si quis hic rescribat *ducere*. Freinsh. Forte *ducere*, licet improbante Freinshemio. Sic x. 15. 10. 'Vigor ejus et vultus educantis in prælium milites.' *Heinsius.*

§ 7 *Deos incusans*] Vide vi. 2. 19. *Cellar.*

§ 8 *Humanarum mentium*] Ita scripsi de Palmerii mei consilio et conjectura, cum antea legeretur, *humanarum gentium*, pro *ludibrio* tamen poteris etiam legere, quemadmodum vulgo erat, *ludibria*, quin non male etiam videtur ex scripturæ vestigiis posse reponi, *humani ingentii ludibrio*. Malo tamen nostram lectionem, quia minus a vulgata recedit. *Modius.* Bene *Modius gentium* mutavit, quod in vulgatis male. Idem *ludibria*, et legi alias, et legi posse ait. Aio et ego, sed hoc amplius, debere. Quin amplius etiam submitesco, ne pro *humanarum*, scribendum forte *vanarum*, id ex loco superiore: 'Cobares natione Medus, sed magicæ artis, si modo ars est, non vanissimi cujusque ludibrium,' ubi diversa tamen aliquantum ratio, quam video: nec pertendam in altero valde suspicari. In his autem verbis, quod monere consulto distulimus in hunc locum, vide ne supersit particula negans, et conjunctum ait legendum, si modo ars est. *vanissimi cujusque ludibrium*. Sensum uterque modus habet non ineptum: hic puto magis efficacem. *Acidalius.* Vere a Modio et Acidalio pro *gentium*, rescriptum est *mentium*, emendatio

etiam legeris *ludibria*, quam *ludibrio*. Servari tamen potest *humanarum*, pro *vanarum*, quavis utriusque vocis apta sententia. *Raderus*. *Rursus ad superatit*.] Idem vitium in eo deinceps penitus invaluit, teste Plutarcho cap. 127. 'Postquam ejus animus semel religione obstrictus fuit, etiam levissima quæque et a communi consuetudine atqueque aliena, in prodigium traxit: itaque sacrificantium, expiantium, vaticinantium, plena esse regia.' Sic apud Livium 1. 31. 7. Hostilius 'qui nihil ante ratum esset minus regium, quam sacris dedere animum, (longinquo morbo implicitus,) repente omnibus inagnis parvisque superstitionibus obnoxius degit, religionibusque etiam populum implet.' Idem in sese urbane excussavit Cleomenes. 'Nam diuturno vexatus morbo, cum animam lustratoribus nonnullis atque ariolis, de quibus ante diversum senserat, adverteret, miranti factum, Quid, ait, miraris? non sum idem qui ante, mutatus itaque et sententiam mutavi.' Plutarch. Lacon. Apophth. cap. 75. Ceterum etiam lectionem Curtiani loci turbant. Sunt enim libri, in quibus pro *mentium*, reperias *gentium*: forsitan utrumque spiritum est, legendumque, *ad superstitionum vanarum ludibria revolutus*. Freinsh. Ovid. 'Consult ut sacras hominum oblectamina sortes.' *Heinsius*.

Sine rege] Videntur et Romani sine Imperatore. Inde enim frequens phrasis 'exta nuntiare,' ut apud Sueton. Cæs. 77. 4. 'Harnspice tristitia et sine corde exta sacro quodam nuntiante.' Ita nec auspiciis intererant, claro pullarii exemplo apud Livium x. 40. 4. qui 'auspicium mentiri ausus tripodium solistimum consuli nuntiavit.' Reperias tamen ubi ipsi interfuerint, imo et præfuerint. Nam et Pertinax, ut scribit Capitolin. cap. 11. 'Cum omni levam vellet procurare, caput extorum non deprehendit.' Sic et apud Veientes ipsum re-

Delph. et Var. Clas.

gem exta proseculisse colligo ex Livio v. 21. 6. Sic apud Tacitum H. iv. 53. 4. Helvidius; H. 1. 27. 1. Galba; apud Livium xxix. 27. 4. Scipio; apud Sueton. Aug. 1. 3. Octavius interfuerunt extispicio. *Freinshemius*.

Spectare] Forte, *inspectare*; sed aliter tamen ix. 4. 28. 'Si quis arti tum intentum, et exta spectantem sic interpellet.' *Heinsius*.

§ 9 *Propius ipsum considerare*] Membranæ, prius ipsum considerare; unde ego nihil, quod magis placeret eo quod excusum est, elicere potui: hoc tantum habeo monere, vocem *considerare* videri apud Manilium reponendum 11. 261. quoque loco est, 'Libra sub emerito conscendens orbe laborum,' restituendum, *Libra sub emerito considens orbe laborum*; quomodo etiam ibi legebatur in optimo Gemblacensi manu exarato codice. *Modius*.

§ 10 *Meliore hostium*] Non dissimulo τὸ *meliore* mihi hic suppositivum videri. *Freinsh.*

Necessitas ante rationem est] Sic viii. 4. 11. 'Efficacior in adversis necessitas, quam ratio.' *Ante rationem* vero est Hellenismus πρὸ τοῦ λόγου. Sic Sallust. in Fragment. Histor. de Gallis, 'Gloria belli ante Romanos fuisse.' Et Tacit. l. xiii. Ann. nullos mortalium armis, aut fide 'ante Germanos esse exclamant.' Ita Niles Episcopus Parænes. 153. πρὸ τῶν ἀνθρώπων ἀσχητόν τοις ἀγγέλοις: *Reverere magis angelos, quam homines*. Loccen. 'Necessitas ante rationem; imo pars rationis est, necessitati parere.' Plin. Epist. vi. 29. *Cellar*.

Tempora legere] Hæc vera est hujus loci scriptura: in editis libris erat, quod raro permittitur tempora eligere; in scriptis, *tempore legere*: et hi et illi eontaminatissime. Unde tamen hoc faciendum divinavi, quod expressum eat. *Modius*.

§ 11 *Alieno Marte*] Bello Scythico,

Q. Curt.

4 M

quod sine dubio nobis conflarunt, experiri volunt, quantum valeamus. *Cellar.*

Haud dubie si] Iterum vulgati, *haud dubia fortuna si omiserimus*, &c. sed *haud dubie superat illud fortuna*, mutandumque *dubia* in *dubie*, maxime, cum posterius hoc diserte ita in membranis perscriptum invenitur. *Modius.* Ita hæc *Modius*: vulgo, *aut dubia fortuna si omiserimus Scythas*. Ego aliud inde conjicio, quod spero me omnibus probaturum. Nihil deleo: distinctione solum mutata superioribus annecto initium horum: *De fecere Bactriani in quorum cervicibus stamus, et quantum in nobis animi sit, alieno Marte experiuntur, haud dubia fortuna. Si omiserimus Scythas ultro, &c.* Et potestne quidquam elegantius? Alieno periculo experiri tutissimum: neque fortunam belli extimescendam habere, qui tentant discrimine aliorum. *Acidalius.* Non male quidem *Acidalius*, imo etiam bene. Sed et *Modianus* codex non rejiciendus. *Raderus.* *Haud dubie si]* *Acidalius* lectionem aliorum codicum amplexus, ita distinguit: *alieno Marte experiuntur, haud dubia fortuna. Si omiserimus, &c.* ut sit sensus: *Bactrianos animum Macedonum alieno periculo experiri, neque fortunam belli extimescendam habere, qui eam tentant discrimine aliorum.* Quæ conjectura et *Radero* proba videtur, et mihi non improba. *Freinskh.* Libri quidam habent, *alieno Marte experiuntur haud dubia fortuna, vel haud dubie fortunam.* Unde colligit *Acidalius*, *Radero* etiam *Freinsheimioque* probantibus, scribendum: *alieno Marte experiuntur, haud dubia fortuna. Si omiserimus.* ut sit sententia: *Bactrianos animum Macedonum alieno periculo experiri, neque fortunam belli extimescendam habere, qui eam tentant discrimine aliorum.* Sententiam intelligo. At eam esse verborum *Curtii*, nec dum video; quid enim? *non dubia*

fortuna, est fortuna non extimescenda? Potest etiam adversa esse non dubia. *Non dubia* enim non opponitur malæ, ac propterea non extimescendæ, verum certæ, sive bona ea sit, sive mala. Itaque id *fortuna* rectius abest ab aliis codicibus. Nimirum natum est ex glossa, qua quis id *aliena Marte* explicaverat, ostenderatque idem esse, ac *aliena fortuna*: hinc factum, ut deinde alii ad id *fortuna* alieno loco insertum vocem *dubie* mutarint in *dubia*, mox respicerent ad verbum *experiuntur*, et formarint in *fortunam*. Neque mihi dubium, quin lectio sit verissima, quæ a *Freinsheimio* publicata. *Scheffer.* *Haud dubie si]* *Lege, at dubia fortuna si.* *Heinsius.*

§ 12 *Parere etiam Europam]* *Patere* legitur in editionibus, sed et hoc minus dicit, et illud a membranis est: Non pugnabo tamen cum eo, qui vulgatam scripturam defendere volet. *Modius.*

§ 13 *Unus amnis interfuit]* *Vetus* error *Curtii*, *Jaxartem* cum *Tanai* confundentis. Satis longo enim intervallo *Alexander* aberat. Vide notata cap. 4. et 6. *Cellar.*

§ 14 *Dum alium subigimus]* Si temeritas hæc dici poterit, certe non etiam infelix dici poterit, quod *alium* pro *Asia* vulgato hic reposuerim: cum ad sensum ita apte hoc fecerim, ut nihil pote quidquam aptius: et monui etiam lib. III. legendum videri *Ignobiles alia gentes*, ubi in editis libris erat *Ignobiles Asia gentes.* *Modius.*

In alio orbe] In Europa, parte alia orbis. *Cellar.*

Tropæa statuere] An Macedones tropæa statuere sint soliti, supra ad III. 12. 27. disquisivimus: hoc igitur loco ex *Radero* subjiciemus, quæ altero illo non exstant, prætermisissis aliis. *Diodorus* itaque *Siculus* XVI. 87. et 89. affirmat tropæum de victis Atheniensibus erectum et XVI. 4. de fuis *Illyriis*: nisi velis *Siculum* quo-

que ἀρόρος locutum, ut et Herodianum, ubi urbem ad Issum exstructam tropæum Alexandri improprie nominat. Suffragatur Siculo et Herodiano etiam Philostrate. de Vita Apollon. lib. II. extremo, qui disertissime aræ triumphalem apud Indos ab Alexandro erectum, ubi Porum vicit, testatur. *Freinskh.*

TROPÆUM AB ALEXANDRO STATUTUM:

Ex Goltzii Græciæ Tab. 31.

Victoria committere] Eundem sensum expressit Florus II. 2. 2. in pari animo pop. Romani: 'Quum videret opulentissimam in proximo prædam, &c. adeo cupiditate ejus exarsit, ut quatenus nec mole jungi, nec pontibus posset, armis belloque jnnegenda, et ad continentem suum revocanda videretur.' *Freinskh.*

§ 16 *Belli artem victos]* Qua sæpe postea contra victores utuntur; exemplo sunt Judæi a Pompeio expugnati apud Tacit. Histor. v. 12. 2. *Cellar.*

§ 17 *Vitando alemus]* Tacit. III. 41. 5. 'Tiberius aluit dubitatione bellum.' Sic et Livii XXXI. 15. 7. judicio, Attalus Rhodique 'gaudentes utcumque composita cum Philippo pace, &c. bellum aluere.' *Freinskh.*

§ 19 *In quo opere melius exstinguar]* Egregiæ apud Nostrum in hanc rem sententiæ III. 8. 22. VII. 4. 24. et apud Plutarch. Apophthegm. Epa-

minondas dixit, τὸν ἐν πολέμῳ θάνατον εἶναι κάλλιστον. *Cellar.*

§ 20 *Quassa voce]* Hinc locum Senecæ correxerit Criticorum Coryphæus, J. Fr. Gronovius de Brevitate Vitæ cap. 10. 'Per quassos foratosque animos transmittitur;' ubi Gruterus amico tribuit *cassos*, quod serio placuit Lipsio: sed aliis exemplis refellitur. *Snak.*

Subdeficiens] Elegantem vim hujus verbi cum Illustrissimo N. Heinsio vindicat, et aliis exemplis adstruit, magnum Musarum incrementum J. Grævius ad Florum I. 3. 7. *Idem.*

§ 23 *Pudore]* Videbat enim multorum esse sententiam, quæ et Flaminii apud Silium v. 124. 'deforme sub armis Vana superstitio.' *Freinskh.*

§ 24 *Sed privatus sum]* Quid illud sum hic faciat aliud, quam ut sensum enervet, non video: utinam codices id eliminassent; certe nos statim assensu fuisset. *Snak.*

Interprete uti] Sic restituo ex Mss. hactenus longe deterius: *Quem certum meherc. habeo extorrem interpretem metu suo.* Quod de metu ait, in eo et Claudianum habet assertorem, de Bello Getico vs. 262. 'Sed, malus interpres rerum, metus omne trahebatur Augurium pejore via.' Hinc et Onosandri Strategicus cap. 24. monet, ὅτι ὁ φόβος ψευδὴς μάταις ἐστίν hoc est, *metum falsum esse vatem;* quod et Noster jam attigit supra IV. 10. 10. 'Ubi vera explorari non possunt, falsa per metum augurantur;' ubi conjeci leg. *figurantur;* quod nec dum displicet: licet enim 'augurare' sæpe reperias, ut apud Sidonium Epist. VIII. 6. f. in simili argumento: 'Promptius de actionibus longinquis ambigendisque sinistra quæque metus augurat:' tamen, ut citato loco recte monet Raderus, *augurari παθητικῶς* positum vix ac ne vix quidem reperias. *Freinskh. Interprete uti]* Non ex rei veritate interpretari, sed pro ut metus periculi, omnia in pejorem

partem convertens, ipsi suaserat. *Cellar. Interprete uti*] Probo; sensus est: Ex metu suo, hoc est, ad, seu secundum, metum suum, uti interprete extorum, ejusque interpretationem eo accommodare, ut inde habeat præsidium in metu suo. *Scheffer. Interprete uti*] Optime sic restituit Freinshemius. Noster VIII. 8. 4. 'Nam in ceteros, qui mihi permittunt uti ingenio meo, quam mitis anim non ignoratis.' *Heinsius.*

§ 25 *Tibi autem quam potest*] Hoc quoque elegans, et commune Curtio cum optimis quibusque linguæ Latinæ auctoribus locutionis genus; in vulgatis libris plane ab imperitis corruptum, et hoc modo interpolatum erat, *tibi autem sapius quam potest*, &c. inepte. Nec multo rectius tamen legebatur, in membranis, turbatis etiam iis, quæ præcedunt: *Quem certum mehercule habeo extorum interpretem uti metu suo: tibi autem qui sapius quam potest denuntiat ipsi mihi indices quid extis cognoveris*, &c. *Modius. Quam potest*] Priora exemplaria, *sapius quam potest*. Sed merito *sapius* proscripsit *Modius* ex glossemate insertum; hoc vero eleganter, *tibi quam potest, denuntio*. *Raderus*. Quantum potest a me denuntiari, et imperari; sive quam graviter potest. *Cellar.*

§ 26 *Voce suppressa*] Sic apud Tacit. Hist. I. 42. 1. de T. Vinio 'ambigitur, consumpseritne vocem ejus instans metus.' Adde quæ supra ad VI. 11. 37. notavimus. *Freins.*

Ne regis] Hand procul abludunt ista Taciti nostri III. 67. 3. 'Sæpe etiam confitendum erat, ne frustra quæsisisset.' *Idem.*

Nec me ars mea] Mirum quantum elegantius hoc quoque, quam illud, quod passim in libris omnibus est, *nec mea ars magis quam benevolentia me perturbat*. *Modius. Nec mea ars, quam benevolentia perturbat*] Varia hujus loci scriptura est, plerumque,

ut arbitror, ab imperitorum glossematis nata. *Coloniensis* apud *Allobroges* editio, cetera satis emendata, ita habet, *Nec me ars mea quam benevolentia magis perturbat*. Alii plerique codices antiquiores, *Coloniensis* inquam ad *Ubios*, *Eraasianus*, *Argentinensis*, *Lugdunensis*, *Gryphiannus*, et *Florellianus*, *nec mea ars magis quam benevolentia perturbat*. *Antverpiensis*, *Nec me ars mea magis quam benevolentia perturbat*. Nos *Modianam* emendationem, quam *Constantienses* etiam chartæ præ se ferunt, sequimur et laudamus. Nec est, quod aliquid deesse existimes in nostra editione: ita amat loqui *Curtius*, qui multas sæpe vculas non necessarias a suo stilo ablegat. Nondum adpexeram notas *Modii* cum rescripti, ut ipse ediderat: dein lecta annotatione animi adversus aliorum calamos obfirmavi. 'Mirum,' inquit *Modius*, 'quantum elegantius hoc quoque, quam illud, quod passim in libris omnibus est.' Jam de intellectu videamus: Non tam terret me ars mea et exta tristiora, quam benevolentia erga te mea, et studium salutis tuæ. Video, rex, imbecillum corpus tuum, afflictas vires, nondum percuratum vulnus, bellum grave, hostem novum et terribilem, flumen nullo ponte junctum, *Scythas* amnis ripas obsidentes: vereor ne. afflictia valetudo tua tantis belli molibus et laboribus, quamvis non inanibus, sit impar ferendis. *Raderus. Perturbat*] Alii, *magis perturbat*; sed potest abesse, et apud Tacitum quidem solet; de Curtio ambigerem, nisi *Modii* correctionem, nam eam vculam primus rejecit, *Constantiensis* quoque *Ms. niti* testaretur *Raderus*, *Lipsinaque* inter ejus locutionis exempla produceret ad Tacitum H. III. 8. 1. et post eum *Vechnerus Helleniolex* I. 5. in quibus plurima variorum auctorum testimonia. *Freins.* Adde *G. J. Vossium* de Constructione cap. 61.

et Perizon. ad Sanct. Min. iv. 7. 4.

§ 27 *Infirmiorem valetudinis, &c.*] *Legō : infirmiorem valetudinis tuæ cum (vel si) video, et quantum in uno te sit situm, vereor, &c.* ut viii. 8. 8. 'Regum ducumque clementia non in ipsorum modo, sed etiam in illorum, qui parent, ingeniis sita sunt.' Terent. 'In te apes, Hegio, omnis nobis sita est.' Cicero de Finibus lib. ii. 'Est autem situm in nobis, ut adversa quasi perpetua oblivione obruamus : et sic sæpe. Heinsius.

§ 28 *Felicitati suæ*] Idem ille Alexandri dicta factaque æmulus Cæsar inculcavit trepido gubernatori, cum speculatorio navigio solus Brundisium trajiceret : 'quid times? Cæsarem vehis.' Flor. iv. 2. 37. Lucan. v. 580. Freinsh.

Ait alia sibi ad gloriam] Plane male fuit huic loco, et fortasse etiam nunc est; ita non invenio, quomodo satis apte ad palatum non tantum publici saporis, sed etiam eorum, qui ingenio supra sunt hominesque Deosque, condiri possit. Vulgo erat : *Rex jussu confidere felicitati suæ remisit. Sibi enim ad alia gloriam concedere Deos.* Ineptissime, et pessime : ut etiam membranarum indicio cognoscitur, quæ habent : *Rex jussu confidere felicitati suæ, ad alia sibi ad gloriam concedere Deos.* Unde priori illo ad in ait mutato, locum pro mea sapientia constitui. *Modius. Sibi enim ad alia*] Locus hic, Cimmeriis tenebris involutus, singulari face et luce indiget. Fecit hunc obscuriorem Modius omisso verbo *remisit*, quod in antiquis exemplaribus legitur, et aliis mutatis. Vetus scriptura habet, *Rex jussu c. f. suæ remisit. sibi enim, &c.* Potest hic sensus elici : Rex Aristandrum, remissum ad periclitandum, jussit habere bonum animum, neque ex inspectis extis tristitia ominari, sibi extra ordinem favere Deos, et ostenta sacrificiorum negligere : studereque felicitati et gloriæ suæ, quod alias sæpe factum senserit. Sed obstre-

pit Modius, cui respondentem Acidaliū andiamus : 'Modius,' inquit, 'pro sua sapientia locum sic ait constituisse : *Rex jussu conf. f. suæ ait, alia sibi ad glor. &c.* cui male tamen adhuc esse, quoniam pessime fuerit, nec satis dum conditum, vel ad publici saporis, vel eruditissimorum palatum. Est ita vero : sed ad gustum acriorem subtilioremque hominum delicatiorum nos eum temperare non possumus, nisi e vulgari ac damnata lectione vocem pro insipida derelictam condimenti vicem iterum accersamus, tum de nostro superaddamus aliquid, &c. Vulgo est : *Rex jussu conf. f. suæ remisit. Sibi enim ad alia glor. concedere Deos.* Revocamus inde verbum *remisit*, quod necessarium : nam remittebat Aristandrum rex ad sacrificium iterandum, si peritari posset. Reliqua leviter mutamus, et sic scribimus : *Rex jussu c. f. s. remisit : alias sibi ad glor. c. Deos.* Alta et Alexandro digna sententia, quæ hæc : etiam alias mala omnia et discrimina imminencia Deos avertisse in gloriæ suæ gratiam. Alias quoque Deos ipsa fata, ne gloriæ obsisterent suæ, immutasse, sive potius flexisse. Sæpe jam Deos sibi cedere, ne gloriæ suæ cursus impeditur.' Acidalius. Acquiesco, si non meæ interpretationi retentæque veteri lectioni, saltem Acidalii judicio et explanationi. Sed ubi sunt, quibus omnia liquent in Curtio, quem negant vel notia, vel commentario indigere? qui (omnia) intelligendo faciunt, ut nihil intelligant. Multa attente, non perfunctorie legenti, obscura et incerta occurrent. *Raderus.* Forte commodus etiam oriatur sensus, si legas, *sibi et alia ad gloriam concedere Deos* : ergo ne desperet, lætiora quoque exta concessuros. *Freinsh. Si enim ad alia*] Obscura sententia, et dubium, an satis salva. Remisit ad iterandum sacrificium, et bono animo esse jussit, qui sciret, Deos sibi non posse ad gloriam non

propitios esse. *Cellar. Remisit sibi enim*] Hæc desunt Mss. Codd. reliqua sunt, *ad alia sibi ad gloriam*. Forte, *Rex jussu confidere felicitati suæ adjicit*, vel *addit*, ut VIII. 1. 14. 'Quo rex repulso et abire jussu adjicit.' Sequentia forte sic leg. *id aleæ sibi ad gloriam concedere Deos*. Columella II. 21. p. 122. 'vindemiatorum aleam' dixit; et Martial. 'alea parva nuces.' *Heinsius*.

29 *Causas apparuisse*] Vitiose editiones, *tum sollicitudinis causas aperuisse*. Modius. *Adparuisse*] Videlicet in extis: alii ediderunt *aperuisse*, quod quidem referre possis ad Ariandrum, sed non sine damno melioris sententiæ. *Freinsch.*

Lilatum esse] Pontificium verbum, quo felices in sacrificiis significantur notantur. Imminente periculo aiunt, *lilari non potuisse*; quod de Cæsare Sueton. cap. 81. de Tullo Hostilio Aurel. Vict. de Vir. Illust. cap. 4. *Cellar.*

§ 31 *Menedemum*] Ita quidem et supra VII. 6. 24. dixerat, sed longe aliter Arrianus IV. 1. 16. Ubi quidem et Menedemi facit mentionem, sed non ut summi ea in expeditione ducis: 'Alexander adversus Spitamenem Andromachum mittit, et Menedemum, ac Carannum, &c. His adjungit Pharnuchem:' quæ non tam adduco, ut in quo hi auctores discrepent, indicarem, (id enim, cum per se cuilibet promptum sit cognoscere, supra etiam professus sum non facturum,) quam ut sensum suum restitnam Arriano: quem obscurant illa, 'His adjungit Pharnuchem;' putes enim tantum adjunctum ut interpretem, nec injuria, nisi evidentissime ostenderet ipse Arrian. infra IV. 1. 30. Pharnuchi summam expeditionis fuisse creditam. Ergo illa verba *Ἐπιδόρου δὲ ἀπὸ τοῦ Φαρνάχου*, valent imponit, sive *proponit eis Pharnuchem*. *Freinsch.*

Quem venturum] Quid ni venturum sciret? inepte videtur hoc addi. Sed

extra culpam Curtius, qui plane scripsit: *Simul fretus excipi posse, quem venturum sciebat, consedit occultus*. In insidiis consedit illic, quæ cognoverat adventurum. 'Excipere' verbum, itemque 'considere,' 'subsistere,' 'insidere,' et quæ ab iis manant, proprie insidiis servantur omnia; quorum exempla nec a Curtio, nec aliunde libet hic acervare. *Acidalius*. Vere Acidalius, *qua*, (non *quem*) *venturum sciebat*; præcesserat enim, 'comperito hostis adventu.' *Raderus*. *Qua venturum*] Sic expressi cum *Radero*; cum non Bongarsio tantum et Acidalio, sed aliis etiam ita legendum absque dubitatione videretur. *Freinsch.*

§ 32 *Dahas*] Dahæ gens Scythicæ originis. Vide IV. 12. 6. et VII. 4. 6. ex hac gente delectos milites habuit Spitamenes. *Cellar.*

Binos armatos] Hic locus acceptissimus esse posset his, qui pulcherrime de majoribus nostris mereri autumant, si Germaniæ possint accensere, quidquid ubique barbarorum fuit. Nam iste fere mos militiæ etiam inter nos olim obtinuit, ut ad Florum IV. 2. 48. e. ostendi, eo ipso argumento, contra Magni Viri sententiam, qui Cæsariæ de Pompeio victoriæ gloriam Germanis nostris conatus asserere: in quo et faventem habeo Marcell. XVI. 26. Equitibus 'sparsim pedites miscuere discursatores et leves, profecto ratione tuta (an tota) poscente. Norant enim, licet prudentem ex equo bellatorem cum clibanario nostro congressum, frenâ retinentem et sentum, hasta una manu vibrata, tegminibus ferreis abscondito bellatori nocere non posse: peditem vero inter ipsos discriminum vertices, cum nihil caveri solet, præter id quod occurrit, humi occulte reptantem, latere forato jumentum, incautum rectorem præcipientem agere, levi negotio trucidandum.' Nec omitto insignem Cæsaris locum de B. Gall. I. 48. 'Equitum (Ariovisto) millia erant VI. totidem nume-

ro pedites velocissimi, ac fortissimi; quos ex omni copia singuli singulos, suæ salutis causa, delegerant: cum his in præliis versabantur: ad hos se equites recipiebant: hi, si quid erat durius, concurrebant: si qui, graviore vulnere accepto, equo deciderant, circumstabant: si quo erat longius prodeundum, aut celerius recipiendum, tanta erat horum exercitatione celeritas, ut júbis equorum sublevati cursum adæquarent.' Cujus generis fuisse illos, qui ipsi deinceps Cæsari in Hispania, de Bel. Civ. I. 83. in Thessalia, de B. C. III. 52. et in Gallia fortem fidelemque operam navaverunt, haud difficilis est conjectura ex eo, quod fere jungit equitatus, et eorum velocitatem mire commendat; ut de Bel. Gal. VIII. 36. 'Equitatum omnem, Germanosque pedites summæ velocitatis omnes, ad castra hostium præmittit.' Quorum imitatione credo ex suis etiam 'adolescentes atque expeditos ex antesignanis electos milites ad perniciem armis (an *armatos*) inter equites præliari jussit' de B. Civ. III. 84. quos etiam ipsos in quarta acie, quæ victoriam Cæsari peperit, si quis tendat, haud magnopere adverser, dum ne excludantur Germani, reliquis parem, hoc etiam insignite superiores, quod a Floro diserte nominantur. Olim tamen apud Romanos idem fere usurpatum Lælius XXVI. 4. 4. tradit: 'Ex omnibus legionibus electi sunt juvenes maxime vigore ac levitate corporum veloces: eis parmæ breviores, quam equestres, et septena jacula quaternos longa pedes data, præfixa ferro, quale hastis velitaribus inest. Eos singulos in equos annos accipientes equites assuefecerunt et vehi post sese, et desilire peraciter, ubi signum datum esset, &c. ubi ad conjectum teli ventum est, signo dato velites desiliunt: pedestris inde acies ex equitatu, repente in hostium equites incurrit,' &c. Hispanis etiam tribuit

Strabo lib. III. Nec etiam Numidarum militia longe diversa. Sallust. Jug. 59. 3. 'Ni pedites cum equibus permixti magnam cladem in congressum facerent: quibus illi freti, non nisi equestri prælio solet, sequi, deinde cedere, sed adversis equis concurrere, implicare ac perturbare aciem: ita expeditis peditibus suis, hostes pæne victos dare.' Freinsb.

Invicem desiliunt] Alternatim equitantur; et ex equo descendunt. *Cellar.*

§ 34 *A tergo hosti ostendit*] Iterum editiones, *a tergo hosti se ostendit*; male. *Modius.* *Ostendit*] Aliis, *se ostendit*. Sed illud *se* eliminarunt recentiores, quod viderent obstare sensui: sed non viderunt enim jam corruptum esse: lege, *His Spit. salt. circ. jussis, pariter et a lat. et fr. et a t. hosti se ostendit.* Freinsb.

Tamen resistit] Adhuc editiones, *restitit.* *Modius.*

§ 36 *Hipsidem quemdam*] Membrana, *suspiciens quemdam ex amicis*, quod retinuissem, nisi statim sequeretur: 'Hipsides poterat quidem effugere, sed amisso amico mori statuit.' *Modius.*

Hæc agentem] Sive *aiantem.* *Acidalius.*

§ 39 *Morte denunciata*] Elegans est caput apud Frontin. II. 7. de dissimulandis adversis. *Raderus.* Merito autem hoc Alexandri consilium laudat Curtius, cum detecta clades metum injectura fuerit militibus: nulli autem rei usui futura. E contrario idem Vitellii consilium (tantum valet temporis, loci, aliarumque rerum diversitas) haud minus merito culpatur Tacit. H. III. 64. 1. Ergo probe videndum, ea res plusne damni nobis allatura sit, an commodi, ut pro tempore consilia nostra moderemur. Vide Forstner. in Tacit. I. 24. 1. de Tiberio 'tristissima quæque maxime occultante.' Freinsb.

CAP. VIII. § 2 *Pellibus tabernaculi*]

Vide Indicem Flori : item Dempster. ad Rosin. Antiq. v. 31. *Freinsh.*

§ 3 *Jamque lux appetebat*] Vulgati oodices, ut sint, quod sunt, *jamque lux apparebat*. Modius.

Thoracem indutus] Quem alias tantum in discrimine, nec fere nisi rogatu amicorum, sumere solebat, supra iv. 13. 25. at nunc induit ad spem militis intendendam, si videret regem jam laboribus bellicis parem esse. *Freinsh.*

§ 4 *Præsentia ejus excuteret*] Membranæ, *præsentia ejus excuterent*; bene etiam. Modius.

§ 5 *Læti ergo*] Pari exultatione Alcibiadem post exilium a plerisque popularium fuisse susceptum tradunt Xenophon 'Ελλην. lib. i. et Justin. v. 4. 10. Item hunc Alexandrum domito Bucephalo redeuntem, Supplem. Curt. i. 4. 20. Adde Vellei. ii. 104. 5. Cicero pro Sextio cap. 55. Seneca Epist. 99. 25. Οὐτὼ κοινὸν τι ἔρα χαρῆ καὶ λόγῳ δάκρυά ἴσται, inquit Xenophon 'Ελλην. lib. vii. *Freinsh.*

§ 7 *Rates junctæ*] Forte, *crates junctæ*. Heinsius.

§ 8 *Scytharum*] Hos Germanos fuisse scribit Aventinus lib. i. 'Adfuerunt et Germanorum Orientalium (quos Sarmatas et Scythas scriptores rerum, nos Venedos, ipsi se Sclavos vocant) oratores.' *Raderus*. Quod autem addit *equis per castra vectos*, non factum est temere. Romanis enim moribus hoc non permittebatur: vide exemplum Tigranis apud Plutarch. in Pompeio. *Freinsh.*

Per castra] Forte, *præter castra*. Heinsius.

§ 9 *Credo quis*] Lugdunenses, reliquæque editiones: *credo quia magnitudinis corporis animum æstimantibus, modicus animus haudquaquam famæ par videbatur*. Sed hoc an ferri possit, interrogent alii sapientiam suam. Modius. Non *quis*, sed *quia* præferunt vulgati, quod illi audacter ego

præfero. Auctiores etiam iidem nna voce, quam male Modius omisit, etiam ipsam non bonam. Corrigenda fuit; non exturbanda. Legunt illi, *modicus animus haud quaquam famæ par videbatur*. Nos emendamus, *modicus habitus*. Ita barbari mox ipsi: *Si Dii habitum corporis tui aviditati animi parem esse voluissent, orbis te non caperet*. Ac probat maxime similis, lib. vi. locus, non hac tamen adeo causa, ut verbum probet, quam ob rei similitudinem ipsam adscribendus: 'Interrito vultu regem Thalestria intuebatur, habitum ejus haudquaquam rerum famæ parem oculis perlustrans: quippe omnibus barbaris in corporum majestate veneratio est, magnorumque operum non alios capaces putant, quam quos eximia specie donare natura dignata est.' *Acidalius*. *Modicus*] Veteres una voce auctiores, *modicus animus*; eam statim exturbavit Modius: at melius Acidal. qui correxit, legitque *modicus habitus*, quæ vox et alibi in Nostro simili narrationi deservit. Nisi forte rectius ex Mss. ubi est *mod. annis, aut animis quamquam*, fiat *modicus animi, quam famæ par videbatur*; hoc est, *mod. animi potius, quam famæ par. modicus animi*, sicut apud Tacit. H. i. 53. 1. 'immodicus animi.' *Freinsh.* Forte, *modicus ejus habitus*. Heinsius.

§ 10 *Ut ceteris barbaris*] De qua re insigne testimonium Herodoti iv. 46. quem credo respicit Noster: 'Pontus Euxinus nationes exhibet omnium imperitissimas, Scythica dumtaxat excepta,' &c. et certe quæ tam hic quam in aliis auctoribus de hac gente leguntur, non infiniam ingenii sapientiæque vim, præsertim in acutis, et interdum ænigmaticis eorum aut sermonibus, aut responsionibus, aut etiam factis ostendant. *Freinsh.*

Sapientiam capere] Adprehendere animo, discere, ut Anacharsidis philosophi, genere Scythæ, exemplo notum. *Cellar.*

§ 11 *Sicque loquutos*] Pntes statim incipere orationem Scytharum, sicut et in Aldina editione notatum est: et sane verba hæc id requirerent: at quæ proxime sequuntur haud dubie nullam orationis ejus partem faciunt. Sed mox iterum repetitur 'annum ita locutum accepimus.' Quæ indicia facile detexissent hujus loci vitiam: sed accedunt Mss. in quibus, *Si qua loquutos, &c.* et mox *abhorrent*; non *abhorrentia*. Videtur itaque legendam: *Si quæ loquutos e. a. r. m. proditum est, abhorrent f. m. n. e. t. e. i. c. sortitis*; ut possit, &c. Freinsh.

A moribus nostris] Ex hoc quoque loco conjicias, Curtium ad prima Cæsaris tempora accessisse, quibus maxime ingenia effloruere. *Raderus.*

Oratio eorum] Scytharum oratio apud Græcos etiam in proverbium abiit, ut rudis, inculta, et nihil præ se ferens humanitatis. ad id respexit Curtius. Originem hujus referunt, quod Scythæ Dario Persarum regi postulanti, ut sibi parerent, nihil aliud responderint, quam *κλαλέω*, id est, plorare. *Pepma.*

Ut possit sperni] Quamquam oratio eorum, tamquam minus culta, delicatis auribus displicere possit. *Cellar.*

Quæ utcumque] Vere conjecit Bongarsius, qui *utcumque*; ego etiam omisso verbo substantivo, sic ista conceperim, qui *utcumque tradita incorrupta perferemus*. Sic de se Tacitus xv. 53. 5. 'Nobis quoquo modo traditum non occultare in animo fuit.' *Freinsh.*

§ 12 *Si Dii*] Caussinum hic quoque adeas licet, qui hujus orationis economiam proponit, mirisque modis prædicat sententias et artificium orationis lib. xiiii. pag. 561. *Raderus.* *Ita loquutum*] Quæ oratio, aliis decantatissima, et moribus Scytharum accommodatissima visa, tamen Cl. Clerico videtur rhetorico calamistro inusta in medium prodire, Judicii de Curt. cap. 8. § 17. Ut sunt diversa

hominum non imperitorum de eadem re judicia! *Snak.*

Aviditatis] Editiones et Mss. et Constantiensis *aviditatis*, secundo casu, legunt; sed retineo tertium casum, quod prior magis poetis, quam Oratoribus et Historicis conveniat. *Raderus.* Consule quæ collegit Cl. P. Burmann. ad Phæd. iv. 5. et ex Heinsii ejusque correctione *aviditati* repone, quæ formulæ exemplis ibi adstruitur. *Snak.*

Alteram manu Orientem] In animo habuit fabulam Typhonis, cujus 'manum altera ad Hesperum usque, et altera ad Orientem pertinebant.' Apollodor. lib. 1. *Freinsh.*

Tanti numinis] Non placet ut nominis legas, ut non nemo putat, quamvis apud Ovid. Trist. 5. 12. legas, 'Nominis et famæ quondam fulgore trahebar.' Nec Aventini scriptura arridet, qui pro *tanti numinis* posnit *solis*. Bene habet usitata lectio. Sensus est: Si totum orbem occupares, quæres ubi tui numinis gloriam et fulgorem finiret et conderes: pro numine enim se gerebat, et coli passim volebat: et majus numen apparuisset, si totum orbem subegisset. Hermolaus infra viii. 7. 13. 'Si quis Deorum ante Jovem haberetur, fastidires etiam Jovem.' *Raderus.* Raderi de lectione sententiam probō; de sensu non item. Aventinum potius sequor, qui explicavit vicario verbo mentem Curtii, quid per tantum nomen intelligat. Non enim hercule Alexandrum, nec illi fulgorem suum condi volebat, aut finire, sed sine modo terminoque clarere. Solem ergo innuit, quem et a Scythia cultum, vel ex Herodoti extremo lib. 1. satis constat: et nisi fallor his verborum involucris Oceanum designant, quem et ipsum studiosa cura lustrare mox cœpit Alexander: ibi enim condi solem veteres crediderunt. Et de poetis quidem ita notum est, ut nihil æque nec tamen ipsorum hoc figmen-

tum fuit, sed gentium consensus. Vide quæ notat Lipsius ad Tacit. Germ. 45. 2. Qna etiam mente 'consocium occidui solis Oceanum' nominat Mamert. Paneg. cap. 2. Ut autem Oceano Gaditano occasum solis, ita Indico ortum tribuerunt, qui uterque locus est, ubi tanti numinis fulgor ipsorum opinione condebatur. Hic sensus inest illis Alexandri: 'Pervenimus ad Solis ortum, et Oceanum, nisi obstat ignavia.' Id autem Scythis absurdum vanumque videbatur, fortassis et impium; nam et Florus II. 17. 12. ait Dec. Brutum 'cudentem in maria solem, obrutumque aquis ignem, non sine quodam sacrilegii metu et horrore deprehendisse.' Freinsh. *Tanti numinis*] Forte, *tanti luminis*. Heinsius.

§ 13 *Concupiscis, quæ non capis*] De Parmenione Alexander lib. VI. 'Majora quam capit spirat.' Infeliciter autem desiderantur, quæ capi nequeant, felices quibus sis ferendo. Vide de Antiocho Val. Max. I. 1. *Loccen*.

Ex Asia in Europam] Consuetus error, Jaxartem et Tanain eundem fluvium esse, quo trajecto ex ulteriori Asia citatus transitus in Europam patet. *Cellar*.

§ 14 *Arbores magnas*] Hoc genus similitudines occinit Xerxi patrus Artabanus apud Herodot. VII. 10. 5. 'Vides ut prægrandia animalia fulmine Deus ferit, nec sinit insolescere; parva vero nihil lædit? Vides ut magna semper ædificia magnasque arbores hujusmodi fulminum tela percutiunt?' Horat. II. Od. 10. 'celsum graviore casu Decidunt turres; feruntque summos Fulmina montes.' Freinsh.

Fructus eorum spectat] *Affectat* mavult Tan. Faber Epist. I. 51. *Cellar*. Tan. Faber legit *affectat*: ego dubito, an opus sit mutatione, Curtiusque scripserit aliter, quam vulgo legitur. Certe idem, quod hoc loco, alibi quoque ei denotat 'spectare:' ut V. 1.

ubi ait, 'Prædam opimam paratamque ipsam et milites ejus spectare.' Videturque τὸ 'spectare' opponi eleganter τῷ 'metiri,' cum sit nihil aliud, quam 'oculis metiri.' Scheffer. Cicero pro Ligario cap. 4. 'Quum Ligarius domum spectans, et ad suos redire cupiens, nullo se implicari negotio passus est.' Snak.

Metitur] Mss. *metit*. forte, *metuit*. Freinsh.

§ 15 *Leo*] A leonis, aliorumque animalium, robore argumentum sumpsit et mimus ille, qui Maximino subindicabat argute, non esse fidendum robori, quo ille stolidè ferox erat: 'Elephas gaudis est, et occiditur: Leo fortis est, et occiditur: Tigris fortis est, et occiditur.' Capitolin. in Maxim. cap. 9. Leones autem etiam a culicibus magnopere vexari, qui et mortis causam eis præbeant, testatur Marcellin. XVIII. 17. Freinsh.

Rubigo] Ovid. ex Ponto I. 1. 17. 'Roditur ut scabra positum rubigine ferrum.' Eleganter Plinius XXXIV. 14. 6. 'Obstitit eadem naturæ benignitas, exigentis a ferro pœnas rubigine, eademque providentia nihil in rebus mortalium facientis' (hanc enim lectionem præfero) 'quam quod infestissimum mortalitati.' Et mox, 'A ferro sanguis humanus se ulciscitur: contactum namque eo celerius abinde (an inde?) rubiginem trahit.' Mirum est quod idem Plinius XXXIV. 15. 2. refert: 'Exstare ferream catenam apud Euphratem amnem, in urbe quæ Zeugma appellatur, qua Alexander Magnus ibi vinxerat pontem, cujus annulos, qui resecti sunt, rubigine infratari, carentibus ea prioribus.' Raderus.

Nihil tam firmum] Ovid. Trist. I. 8. 'Nil adeo validum est, adamas licet alliget illud, Ut maneat rapido firmus igne Jovis. Nil ita sublime est supraque pericula tendit, Non ait ut infernis suppositumque Deo.' Raderus.

§ 16 *Silvis*] Aventinus lib. 1. ubi verba hæc recenset, adjicit 'paludibusque:' quod si ex libro quopiam haberet, quod ut sit vereor, non rejicerem. *Freinsh.*

§ 17 *Nec servire possumus, nec imperare*] Plin. N. H. xvi. 1. ubi tenuem Scytharum sortem descripsit, addit, 'Et hæ gentes, si vincantur hodie a populo Romano, servire se dicunt.' Seneca de Ira ii. 15. 'Omnes istæ feritate liberæ gentes leonum luporumque ritu, ut servire non possunt, ita nec imperare.' *Loccen.*

Dona a nobis data sunt] An dona ab his Scythis Alexandro data non memini e superioribus, nec sane pnto: illud certe scio, non ista, quæ commemorant, data. Sed profecto de nulla donatione agitur; de bonis suis disputant Scythæ, quæ sola possideant, aliarum opum incuriosi: legendum ergo, *bona nobis data sunt*. Meo periculo affirmo, veram hanc meam (meam autem dico? Curtii volebam) lectionem. *Acidalius*. Si unquam uspiam Acidalii emendatorem calamum secutus sum, hic sequor, quum rescribit, *Bona nobis data sunt*. *Raderus*. *Dona nob.*] *Acidalius* legit, *Bona nobis data sunt*: quam conjecturam mirifice commendat *Raderus*. Nec enim vult dona fuisse data ab his Scythis Alexandro: quod quidem etiam in animo habuisse apparet Bongarsium, cum conjiceret induci debere tria verba, ut esset: *nobis sunt, ne Scytharum gentem ignores*: quod placeat præ illo. *Paschal*. *Legati* cap. 5. putat optionem hic dare Scythas Alexandro, bellum an pacem cum iis habere malit. Sed optime locum explicat *Loccenius*, cujus verba subjicio: 'Male,' inquit, 'exensum, *dona a nobis data sunt*. Horum donorum originem aperit *Herodot.* iv. 5. ubi refert olim cælo in Scythiam demissa, puta ut ancile Romanorum.' *Targitai* dicunt tres liberos fuisse, *Lipoxain*, *Arpoxain*, et novis-

sime *Colaxain*. His regnantibus demissa cælitus in Scythiam regionem, ex auro facta, aratrum, jugum, securim, phialam. Hanc historiam, vel verius fabulam, hic tangit *Curtius*. *Freinsh.* *Dona nobis a Diis de cælo demissa*. Fabula similis Romanæ de Ancilibus ab *Herodoto* traditur iv. 5. 'Ἐκ τοῦ οὐρανοῦ φερόμενα χρύσεια ποτήματα ἄροτρον τε καὶ ζυγὸν καὶ σάγαρον καὶ φιάλην, πεσέειν εἰς τὴν Σκυθικὴν. *Cellar.* *Dona a nobis data*] *Forte*, *Dona a Dis nobis data*. vii. 10. 14. 'Rexque ipse credi voluit, donum Dei id fuisse.' *Heinsius*.

Jugum boum aratorum] Non ausim hic quoque, quia de aratro nihil subjicit, sed nec subjicere opus erat. *Acidalius*. *Aratrum*] Non displiceat quod hic conjicit *Acidalius*, *boum aratorum*. Βοῦν ἀροτῆρα vocat et *Hesiodus*. *Freinsh.* *Pitiscus* cum *Acidalius*, *boum aratorum*; eleganter quidem, non autem ita certo, ut deserenda sit vulgata scriptura, quam etiam *Herodotus* cap. 1. tueri potest. *Cellar.* *Acidalii* tamen, hominis acuti et sinceri, judicium adprobat perspicacissimus *J. Broukhusius* ad *Tibull.* i. 44. *Snak*.

§ 18 *Vinum Diis libamus*] De hoc ritu *Pontanus* et *La Cerda* ad *Virg.* *Æn.* i. 782. *Raderus*. *Vinum*] Id nnde acceperint, non immerito quæras. ipsi non colebant vites; commercia non enrabant. Credo, quod de singulis eorum nationibus vere sen falso creditum fuit, toti deinceps Scytharum nomini temere fuisse adsignatum. Ergo de ἀπαροποιᾷ eorum, quod meo gavisi fuerunt, quæ traduntur, ad eos pertinere putem, qui forte ad Pontum Græcis urbibus finitimi, a vicinis id habuerint. Quamquam et *Bactriana*, quæ his Scythis contermina est, vini mire ferax fuerit. Et notum est quam proclives in hoc vitinum ab omni ætate fuerint ad Septentrionem vergentes populi; ipso corporum temperamento ad id tantum non

cogente. De Scythiis ergo idem memoratur apud Athenæum, ubi et adagii vice jactatum Spartæ notat verbum *ἐναρκωδίσαι*, Scythicum in morem bibere. Notum est quid de Anacharside referat Diog. Laërtius. Vide et Erasmi Adag. Chil. 11. 3. 17. *Freinsh.*

Hasta cominus] Quid hic hastam memorat, cujus nulla mentio facta est inter dona? num intercidit ejus nomen? agnoscit sane Bougarsii codex, et nonnulli alii inter ea. *Scheffer.*

Sic Syria regem] Alii excusi, *sic Scythiæ regem*; quod non convenit, nisi dicas, Europæos Scythas Asiaticorum regem superasse, quod minus placet: quare etiam ausus sum repone *Syria*, pro *Assyria*, ut accipiatnr hoc sive de Nino, sive de alio quovis Assyriæ rege Nino priore, pnta cum rex Scythiæ Tanais usque in Ægyptum excessit: considerent tamen etiam alii locum. *Modius. Syria regem*] Idem Thyrsus Scytharum rex sibi et successoribus suis per mille et quingentos annos vectigalem fecisse traditur; Scythæque persequentes gentem Cimmeriam ingressi Asiam abrogarunt imperio Medos, qui ante ipsorum adventum Asiam obtinuerunt, ut Herod. lib. 1. et VII. refert. *Popma. Syria*] *Scythiæ regem* vulgati codices. Sed quid Scythæ suum regem vicissent? *Syria* Modius vere reposuit pro *Scythiæ*. Quis autem hic Syriæ rex fuerit, Ninusne, an prior aliquis, quod equidem reor, non constat. Nam a Belo primo Assyriorum rege (quos Latini Syros vocant; ut est apud Justinum 1. 2. 13.) usque ad Sardapalæm, unus et quadraginta reges numerantur. Vexori Ægypti rege ab Scythiis victo, Asia quoque in potestatem Scythiarum fuit per annos admodum mille. Scalig. in Canon. Isagog. Ninus tributa Scythiis primus negavit. Fuere ergo ante Ninum, quibus Scythæ in Asia imperitarunt. Adversus Vexorem rex Scytharum Tanais in bellum profectus est. Jus-

tin. 1. 2. 13. *Raderus. Syria*] Assyriæ, quamquam quis fuerit ille Assyrius rex, quem Scythæ vicerint, non liquet, silente historia. Forte id tempus intelligitur, quo Scythæ in Parthiam migrarunt, VI. 2. 14. quod ad Sesostriis, Salomoni æqualis, tempora Arrianus in Parthicis apud Photium refert. *Cellar.*

Persarum] Cyrum et Darium Hystaspis, quorum nota historia. *Idem.*

Medorum] Cyaxarem, quem per 28. annos affixerant Scythæ, Herod. 1. 106. *Idem.*

Usque ad Ægyptum] Ab fabulosam historiam videtur respicere, quam ex Trogo refert Justinus 11. 3. *Idem.*

Ad latrones persequendos] Exemplo Herculis, cujus imitator videri cupiebat, quod egregie confutat Seneca de Benef. 1. 13. *Idem.* Vix ac ne vix quidem ignoscit Cartio Cl. Clericus, quod hic, qui ntiqne bellicam virtutem primam habet, non copiosius perstringat hoc Alexandri vitium, nec idem sæpius inculcet: quem, si non pertæsum est, vide Judicio de Curt. IX. 12. *Snak.*

§ 19 *Latro es*] Hoc ut de omnibus gentibus ab Alexandro subactis dici forte non conveniat, ita posse de plerisque pro comperto habeo. Idem Lucani sensus fuit X. 20. cui 'terrarum felix prædo' vocatur: idem Senecæ de Benef. 1. 13. 4. et Epist. 94. 67. Contra quorum auctoritatem, ipsa naturali æquitate subnixam, qui jure belli tuerentur Alexandrum, non intelligunt, quantum hoc illi cedere debeat: et tamen in hoc quoque ut justum jus sit, honestam aliquam causam requiri, non solam dominandi cupidinem, quam in Alexandro fuisse summam, inficiari ne quidem ii possunt, qui maxime eum laudant. Pari autem audacia respondit Alexandro, quicquid fuit, pirata: ex quo cum quæsisset, 'quo scelere impulsus mare haberet infestum' eodem, inquit, quo tu orbem terræ.' Cicero

de Rep. lib. III. 'Eleganter et veraciter,' iudicio D. Angustini de Civ. IV. 4. *Freinsh.*

Indos petisti] An? *Indos petis.* Nondum adierat Indos, sed mox aditrus erat. Bactriani enim proximi Indis. *Raderus.* Ne quid mutari patiar, prohibet Curt. infra VII. 11. 8. ubi iterum Indiam jam tum accessam narrat, 'Indiæ sine lassitudine vim frigoris sum perpessus.' Utrobique tamen per exaggerationem Indiæ nomen propinquis regionibus tribui crediderim. Sic enim et Areorum terra, et Sogdianorum, Indiæ nomine quandoque intelligitur, ut alibi jam notavimus. Sane enim Curtius nondum Indiæ proprie sic dictæ meminit, quasi Alexander eam fuerit ingressus: sed quæ de frigore tolerato jactat, aperte referenda sunt ad iter per Parapamisadas, de quo supra III. 3. *Freinsh.*

Instabiles manus] Videatur fortasse corrigendum, *avaras et insatiabiles manus*; nisi, quod certe puto, notare utrumque voluerunt, et inexpectatam et vagam rapacitatem Alexandri, qui nullo fine contentus, loco nullo constans, ex aliis alia subinde invadat. Atque huc respiciunt eorundem superiora illa, 'Ab Europa petis Asiam; ex Asia transis in Europam.' *Acidal.* Est qui *instabiles, incessabiles, instabiles*, legit; sed nihil horum placet præ illo *Acidalii insatiabiles*. *Rader.* *Avaras et instabiles*] Hoc est, Scythæ in Alexandro notarunt tam avaritiam, quam morem passim in quosvis incurrendi: non enim ait *Acidal.* unam vocem *instabiles* utrumque valere, ut pntat explanator. *Freinsh.* *Instabiles*] Vaga rapacitate in omnem se partem extendentes. *Cellar.* *Instabiles*] Lego cum *Acidalio insatiabiles*; sic IX. 2. 9. *Insatiabilis cupido famæ.* sic 'insatiabilis avaritia' apud Gell. III. 1. *Heinsius.*

§ 20 *Parasti famem*] *Finem* membranæ; sed non vult hoc dicere auc-

tor. *Modius.* *Parasti*] Lego, *exasperasti famem.* VIII. 1. 32. 'Nihil eo remittente magis exasperabatur.' Virg. Georg. III. 434. 'Sævit agris asperque siti, atque exterritus æstu.' Et sic idem sæpius. *Heinsius.*

Quo plura haberes] Eadem mente dixit Claudianus: 'Semper inops quicumque cupit.' Genus autem egestatis gravissimum est, in divitiis inopem esse, teste Seneca Epist. 47. *Loccen.* *Quo plura haberes*] Ut in hydrope: Ovidius Fast. I. 216. 'Quo plus sunt potæ, plus sitiuntur aquæ.' *Ἐσθεν που καὶ οἱ διώκοντες τὰντα, ἐμπλησθέντες αὐτῶν, διψῶσι μᾶλλον* ἔλαττον γὰρ τὸ ληθὲν τοῦ προσδοκώμενου, ait Maxim. Tyr. Dissert. XXXVII. Graviter hoc ipsum proponit Seneca Epist. 119. 8. 'Post Darium et Indos pauper est Alexander Macedo: quærit quod suum faciat, scrutatur maria ignota, in Oceanum classes mittit novas, et, ut ita dicam, mundi claustra perfrangit. Quod naturæ satis est, homini non est.' *Freinsh.*

§ 21 *Bellare*] *Malim rebellare*; jam enim subacti defecerant. Vide supra VII. 6. 13. Ad vitandas ejusmodi rebelliones qua re opus esset, sic apud Plutarch. cap. 114. monuit Alexandrum Calannus: 'Corium in medium conjecit siccum et retorridum, cujus oram calcavit. Id uno loco pressum ceteris partibus extulit se. Idem circulans undique et pedibus stringens in quaque parte ostendit evenire, quoad medium pedibus occupavit, tunc omnes partes quievire.' *Freinsh.* Mallet *Freinshemius, rebellare ceperunt*; mihi videtur scriptum initio fuisse, *bellare receperunt*, idque 'recipere' hic significare idem ac 'denuo incipere.' *Scheffer.* Cod. Voss. 2. distincte, *bella receperunt*, quod Cl. Schefferi sententiam nonnihil confirmat. Nobilissimus *Heinsius* cum *Freinshemio rebellare* scripserat. *Snak.*

§ 22 *Scies quam late pateant*] Sen-

tentiæ ratio sic satis apparet : *ὄλγοι-
ται*, quod vereor, aliquot voces. Has
aspiciam reprehendo, si licere id
mihi volent, qui in alios parci et se-
veri, suæ libidini quidlibet indulgent.
Sed liceat mihi, nulla Curtii fraude,
sic explere : *Transi modo Tanain ; scies
quam late pateat fuga. Insequere, num-
quam tamen consequeris Scythas. Acida-
lius. Quam late pateant*] Hunc lo-
cum velut lacinosum explet Acida-
lius : *Scies quam late pateat fuga. In-
sequere, numquam tamen consequeris
Scythas.* Sed cum sententiæ ratio
satis absque insertis verbis appareat,
religio est, contra omnium codicum,
tam chirographorum quam editorum,
fidem, ingerere aliena. *Raderus.* Sen-
tentia, opinor, est : Si transeas Ta-
naim, videbis quidem quantum terra-
rum occupent Scythæ ; numquam ta-
men, si ipsi nolint, eos consequeris, aut
reperies. Quam rem etiam cum ad-
miratione testatur antiquissimus He-
rodot. iv. 46. De amplitudine au-
tem Scythiæ collegit nonnulla. Barth-
ius *Adversar. lvi. 15.* Vide et Lang-
læi *Semestr. viii. 1. Freinsh.*

§ 23 *Scytharum solitudines*] Prover-
bium Græcorum est, *Σκυθῶν ἐρημία*,
inde natum, quod Scythæ in vastis
silvis viventes nullis certis sedibus
utantur, sed per deserta, et humano
cultu vacua loca vagi in plaustris fe-
rantur. Meminere hujus adagii Aris-
tophanes, Plutarchus, Suidas, Eras-
mus, alii. *Popma. Proverbiis*] *Σκυθῶν
ἐρημία*, pro summis calamitatibus ex-
itioque dictum est apud Aristophanem
in *Acharnensib. ii. 6.* Quo loco
commentator indicat, proverbium di-
ci solitum de ingenti solitudine, &c.
Usurpat et Plutarch. de *Stoicis Con-
trariet. cap. 33.* Chrysippus sapien-
tem fœnoris gratia præcipitem dat
in Panticapæum, et Scytharum soli-
tudinem. Erasmus *Adag. Chil. ad
iii. 5. 94.* Refert et Schottus in *Prov.
e Vaticana biblioth. Append. 3. 79.*
Earum solitudinum conditionem de-

scribit Hippocrates lib. de *Ære, &c.*
citatus ab *Radero. Freinsh.*

Nos deserta] Arrianus apud Eusta-
thium ad Dionys. *Periegetem va. 675.*
docet Scythas olim urbes habitasse,
domos incoluisse, terram arasse, ves-
cique pane solitos, sed victos a Thra-
cibus mores mutasse, omnibusque
diris se devovisse, ubi vel ædes ex-
dificassent, vel aratro terram prosci-
dissent, aut urbes condidissent, aut
opes aurumve possedissent. Plostra
igitur sibi comparasse, ferinam in ci-
bum adhibuisse, lac potasse. Jumen-
tis dumtaxat illis solis usos, quibus
veherentur, et quæ terras terris com-
mutantes sequerentur. Indeque dic-
tos Nomadas, quasi tu diceres pas-
cuales seu pastores. *Raderus.*

§ 24 *Nec invito teneri potest. Im-
pone*] Ut vos Dii Deæque nebulones,
qui primi hæc hoc modo interpolastis :
*nec invita teneri potest. Salubre consili-
um sequens, quod præsens tempus osten-
dit melius impone, &c.* quid enim ista,
*Salubre consilium quod præsens tempus
ostendit melius*, ab aliquo ad oram
libri, qui suorum temporum varias et
incertas rerum vices notaret, hic ad-
scripta, inserta etiam de vestro voce
sequens, in contextum recepistis ? *Mo-
dius.*

Salubre] Totam hanc pericopen mi-
ror cur ejecerint ; cum sit genuina
et germana sine dubio : insuper ele-
gantem contineat sententiam, quam
puto juves adhuc, si pro *ostendit*
legas *ostendet*. Sensus : Ex ipso
eventu evidentius cognoscet, quam
salubre fuerit hoc consilium. *Freinsh.*

Sequens quam præsens] Sequenti
tempore magis adparet, quam præ-
senti, fueritne consilium salubre, nec
ne. *Cellar.*

Frenos] Hunc credo locum respex-
it politissimus Politianus, cum illa
Herodiani i. 4. *Χαλεπὸν δὲ μετρησά-
τε καὶ ὅρον ἐπιθεῖναι ἐπιθυμία, ὑπερ-
τόσης ἐξουσίας* ita verteret : *Est au-
tem difficile in maxima licentia moderari*

sibi, quasque frenos imponere cupiditatibus. Freinsh.

§ 25 *Sine pedibus*] Editiones Lugdunenses, *Nostri sine pedibus dicunt esse fortunam*. Verum illud nostri in membranarum nostris nullum est, et non soli Scythæ hoc, quod ait, dicunt, sed Græci quoque. *Modius*. *Sine pedibus*] Multas Fortunæ formas, multa ejusdem symbola, figuras, statuas alio atque alio modo effigiatas, nomina et cognomina recenset Alexander Neapol. Genial. Dier. i. 13. (quem juvabit hoc loco cum Tiraquello consnler,) et inter alias effigies etiam hanc a Curtio hic expressam. Tiraquellus hoc modo fictam et depictam non nisi ex hoc Curtii loco docet. Alatam quidem et pinnatam apud Euseb. Horat. Od. III. 29. et fortasse alios cognoscet, sed *ἄποδα* nusquam nisi hic. Habes generatim de Fortuna apud Alcium et ejus scholiasten in symbolo Fortunæ; multa etiam apud Pierium, ut taceam Pausaniam, Plutarchum, et alios. *Raderus*.

Comprehendere non sinit] Mss. carent ultimis duabus vocibus. Forte, *comprehendi e re est*. Heinsius.

§ 26 *Beneficia*] Id enim maxime divinum est, unde et Dei nomen deduxere veteres a dando, quia omnia commoda hominibus det. Festum vide. Ea de re contra Epicureos graviter et prolixè disputat Seneca post princ. lib. IV. de Benef. Ergo sapienter 'Pythagoras dicebat, hæc duo divinitus hominibus data esse longe pulcherrima: veritatem amplecti, et beneficiis operam dare: et addebat, utrumque cum Deorum immortalium operibus comparari posse.' *Ælian*. *Histor. Var. XII. 59*. Quam deinde sententiam certatim arripuerunt retuleruntque Philo lib. de Judice: Clemens Stromat. lib. II. Synesius *Epist. 31*. Damascius apud Snidam in *Ἀγαθοεργία*. Senec. de Benef. III. 15. 4. 'Qui dat beneficia, Deos imitatur.' Julianus in Cæsar. ex persona Marci

Deorum imitationem esse ait: *δεῖσθαι μὲν ἐλαχίστων, εἰ ποιεῖν δὲ ὡς οἱ μέλλουσι πλείστους*. Ceterum Alexandri beneficentiam cum alii commendant, de quibus forte infra ad x. 5. tum et Polyænus IV. 3. 1. ridiculo hoc beneficii genere, quod constituerit omnes non 'homines' sed 'Alexandros' vocare. cujus muneris gratiam hand gravate, puto, fecisset ei Diogenes. Sed hæc beneficentia non proficiscebatur ex voluntate juvandi alios; sed tantum ex cupiditate nominis et gloriæ. Absque eo enim esset, non utique spoliaret magnam terrarum orbis partem, ut paucos locupletaret, &c. *Freinsh*.

Sin autem homo es, id quod es, semper esse te cogita] Hæc omnia in membranarum, librarii opinor incuria, omisa erant, nam quin Curtii sint, mihi sane dubium non est. *Modius*. *Semper esse te cogita*] Hoc a patre Philippo Alexander discere poterat, qui ex ephēbis uni præcepit, ut quotidie prima luce ad lectum cubicularem adesset, regemque his verbis de hominis mortalitate admoneret, *Φίλιππε, ἄνθρωπος εἶ, Philippe, homo es*. Ita *Ælianus Hist. Var. VIII. 15*. *Raderus*.

§ 27 *Inter pares*] Probe Cæsar Pompeium moneri jubet de Bel. Civ. III. 10. 'Hoc unum esse tempus de pace agendi, dum sibi uterque confideret, et pares ambo viderentur.' Sic apud Florum IV. 10. 1. 'Expertis invicem Parthis atque Romanis, quum Crassus atque Pacorus utrimque virium mutuarum documenta fecissent, pari rursum reverentia integrata amicitia.' Quod alterum genus esse fœderum de tribus, dicit Menippus apud Livium XXXIV. 56. 9. *Freinsh*.

Videntur pares] Idem Menippus eodem loco: 'Tertium esse genus, quum, qui hostes nunquam fuerint, ad amicitiam sociali fœdere inter se jungendam cōant. eos neque dicere, neque accipere leges; id enim victoris et victi esse.' Nam 'Dubium

sunt vires inexpertæ.' Seneca de Constant. Sapient. cap. 3. Confer. Rensner. Symb. II. 42. m. *Freinsh.*

§ 28 *Quos viceris*] Eadem mens illis Taciti H. II. 7. 1. 'Victores victosque numquam solida fide coalescere.' Plinius Paneg. 85. 2. 'Nam quæ poterat esse inter eos amicitia, quorum sibi alii domini, alii servi videbantur?' Ergo et Molo apud Polyb. v. 52. 'Susianæ et Babylonis populis recens a se et inopinata victoria subactis parum fidebat.' Quæ de re et supra ad IV. 6. 31. dictum. Adi Gruterum ad illa Livii VIII. 21. 7. 'Ibi pacem esse fidem, ubi voluntarii pacati sint.' Et Alb. Gentil. de Jure Belli III. 13. *Freinsh.*

Etiā in pace] Victi enim victoribus parere coguntur, servi domino, subjecti magistratibus. Nam quæ leges et conditiones victis belli tempore latæ datæque sunt, deinceps perpetrato bello observantur. *Raderus.* *In pace*] Quæ leges et conditiones victis a victoribus belli tempore dantur, etiam in pace servantur, ut instar servorum victi sint; victores domini, adeoque inter eos nulla coalescere amicitia possit. *Cellar.*

§ 29 *Græcorum*] Injuratis Scythis plus ait credendum, quam juratissimis et testatissimis Græcis. Quia apud Græcos, ut Euripides in Iphigenia Taurica canit: *πικρὸν Ἑλλὰς ὁδὸν ὁδόν.* *Nihil fidi novit Græcia.* Græcorum vanitatem miris modis exagitat Juvenalis Sat. III. Cicero ad Q. Fratrem, Epist. I. 5. 'Græci fallaces, et leves, et diuturna servitute ad nimiam assentationem ernditi.' Virgil. Æn. II. 106. 'Ignari scelerum tantorum, artisque Pelagæ.' Et v. 152. 'ille dolis instructus et arte Pelagæ.' *Raderus.* Adde Barthium Adversar. LVI. 17.

Qui acta consignavit] Membranæ, *fata*; editiones *facta*; nimirum recte nos. *Modius.* Modius, qui *acta c.* So-

liti autem Græci quodvis fere actum consignare, idque propter levitatem fidei inter re. Lucan. III. 300. 'Cumque alii famæ populi terrore paverent, Phocais in dubiis ausa exterrere juventus Non Graia levitate fidem, signataque jura, Et caussas, non fata sequi.' Noster sup. lib. IV. de iisdem, 'Græcorum temporaria ingenia.' Idem Tacit. Ann. v. 'Prompti Græcorum animi ad nova et mira.' *Loccen.* Alii, *facta*; unde Bongarsius *pacta*, quæ emendatio firmari posset ex Senecæ verbis modo prolatis. *Freinsh.*

§ 30 *Usque ad Thraciam colimus.* *Thraciæ*] Scripti libri, *usque ad Thraciam collibus Thraciæ.* Unde forte legendum, *usque ad Thraciam colimus.* *Collibus Thraciæ.* Sæpissime diximus, nimum a nostro coarctari septentrionalem oram supra Euxinum pontum et mare Caspium, ut omnia fere permisceat. Bactra Oxum contingunt, non falsum Tanaim, sive Jaxartem: nisi Sogdianam quoque sub Bactrianæ finibus contineri credas. Ab Jaxarte usque Thraciam omnia Scythæ possident, sed non unius gentis, verum ut terrarum ingentibus spatiis, ita nationibus quoque et imperiis distincti: adde quæ notavimus ad lib. VII. 6. 12. et 7. 2. *Cellar.*

Utrique imperio tuo finitimos, hostes an amicos esse velis, considera] Bina ergo imperia Alexandro? imo unum omnium, quæ adierat. Et næ illi, si dividere velit, non duo, sed nimio multo plura. Scriptura falsa, cui litterula extrita una, quam illi redonamus, et Alexandro pariter divulgum imperium redintegramus. *Utrisque* legendum pro *Utrique.* Scythæ imperio ejus utrimque finitimi, ab Asia, ab Europa: quam utramque incolant omnium consensu Geographorum, et Curtii sæpe testimonio. Quomodo autem finitimi, ipsi præcedentibus his jam declararunt: 'Ceterum nos Asiæ et Europæ custodes habebis.

Bactra, nisi dividat Tanais, contingimus. Ultra Tanain et naque ad Thraciam colimus. Thraciam Macedoniam conjunctam esse fama fert.' Neque tamen nescio, aut dissimulabo, ne videar nescire, duplex imperium tribui Alexandro posse, unum Asiæ, alterum Europæ: ut vulgata lectio teneatur, in eundem incidens sensum, quem novitia nostra pariebat. *Acidal. Utrique*] Bongarsii, Acidalii, Sebisii, que conjectura conspirabat in unum, ut *utrumque* legeretur. Nec sane ineptum hoc esset, sed cum hand minus proba sit vulgata, cur non tueri se possit interdicto uti possidetis? Agnovit hoc idem Acidalius, duo posse imperia tribui Alexandro, idque solere probat Raderus veteri Epigrammate Parmenionis: *Τόμβον Ἀλεξάνδρῳ Μακιδόνος ἦν τις ἁέλιος, ἧψερός κείνου σῆμα λέγ' ἀμφοτέρως*. Quisquis *aves* tumultum Pellæa ponere regi, Europam atque Asiam ponito pro tumulo. Et quod Curtio infra VIII. 4. 29. 'Asiæ Europæque rex' dicitur; sed et IX. 6. 21. 'Victor utriusque regionis' a semetipso appellatur. At Justinus XII. 16. 5. disertissime duo imperia ei assignat: 'Ea die, qua natus est, duæ aquilæ tota die perpetes supra culmen domus patris ejus sederant, omen duplicis imperii, Europæ Asiæque, præferentes.' *Freinskh.*

CAP. IX. § 1 *Suorum*] Sic legendum; non enim Scythiarum, sed Macedonem suorum consilio se usurum dicit. *Rutgers. Consiliis suorum*] Legendum olim sic conjeci: quod postea et Rutgersio Var. Lect. III. 4. ita visum deprehendi; et jam ante Aventinus: sic enim ille locum hunc refert lib. I. pag. 25. 'Quid enim levius aut turpius, quam auctore hoste de summis rebus capere consilium?' judicio Aurunculeii aliorumque apud Cæsar. de Bel. Gall. v. 28. Ita Cæsar Pothino respondet, minime 'se Ægyptiorum consilium requirere.' Plutarch. in Vita cap. 70. ergo cum Pal.

Delph. et Var. Clas.

Q. Curt.

1. cum duobus editis adstipularentur; baud dubitavi scripturam eam recipere. Vulgata tamen lectio ferri possit, si recipias explicationem Acidalii, quam seq. statim nota proponimus. *Freinskh.*

Et audacter] Attende, ut recte capias. Ne particula non referenda tibi ad *audacter* pariter, ut ad *temere*. Sensus iste, distributis in sua membra verbis: Secuturum se et consilium eorum, ne quid temere, et fortunam suam, ut audacter faciat. *Acidalius*. Aventinus expressit aut *audacter*, longe diverso sensu, probo tamen: et quem illi præferam. *Freinskh.*

Sequiturum] Hoc verbum mihi admodum suspectum est; qualis enim hæc oratio, *fortuna sua, et consiliis suorum se usurum*, sequitur ratio, nam *sequiturum*? Atqui hoc non ratio, sed commemoratio propositi: quare suspicor, hoc natum ex glossa superioris, *se usurum*. Puto autem Curtium sic scripsisse: *Rex fortuna sua et consiliis suorum se usurum respondit*. Nam *esse et fortunam, cui confidat, et consilium suadentium, ne quid temere et audacter faciat*. Sententia elegantissima: esse ait se. sibi fortunam iustiusmodi, cui possit confidere, ut non sine causa eam respiciat, quemadmodum et consilium ejusmodi, quod queat utilia a noxiis discernere. *Scheff.*

§ 2 *In prioris*] Mss. Florent. et Leid. in *prioris*. Forte, in *prioribus*. Heinsius.

§ 3 *Qui tormenta intenderent*] Qui tela ex machinis, ut catapultæ et ballistæ erant, emitterent. Adde ad IV. 2. 12. *Cellar.*

A fronte] Quomodo a fronte, ut tela nullum ex armatis circumstantibus læderent? intervalla relinquabant armati, per quæ tela exibant. *Raderus*. Ibidem statim lego, *circumdati armatis: reliqui post tormenta constiterant. Remigem, &c.* *Freinskh.*

Scutorum testudine armati] Hoc armati quoque suspectum mihi, tam-

4 N

quam non Curtii, sed glossatoris: testudo sane non armat proprie, sed tegit. Neque potest bene ad præcedens *reliqui* referri, tamquam longius disarctum, et, si referatur, otiose sibi adjunctum habiturum. *Scheffer*.

§ 4 *Objectæ sarmento*] Vulgo *stramento*. Modius. Utres vel inflabantur follibus, ut Suetonius indicat, et Cæsar, et Livius, Florus, et alii; vel stramentis infarciebantur, teste Curtio hic, et Arriano lib. 1. *Popma*. *Objectæ rates*] *Mss.* male, *objecta erant rates*: illustri anadiploseos exemplo, quale supra ad VII. 6. 13. ex Livio retulimus. notatque Rutgersius in Nostro infra ad x. 1. 19. ut suo loco videbimus. *Freinsh.* Libri alii, *sarmento*, quod præferam. Unde enim tantum stramenti in regione, quæ cultum agrorum ignorabat? Suspitor tamen et hoc a glossatore additum ex superioribus. *Scheffer*.

§ 6 *Ripis præidentes*] Forte, *ripas obsidentes*. Heinsius.

§ 7 *Conati nisi*] Pal. 1. *nisi*, quod glossa, vel varia lectio *conati* esse possit, sed malim *coniti*, ut IX. 15. 13. 'Postquam ad connitendum nihil supererat virum.' Etiam pro *vibrare*, lego *librare*; nam paullo post, 'Hastas certo ictu, ut potest libero nisu, mittit e ratibus,' hoc est, *librare*. Heins.

§ 9 *Recipientes*] Forte, *resilientes*. Idem.

§ 11 *Quod vigoris agro adhuc corpori*] Alii, *quod vigori agro adhuc corpora*. Malo prius. *Modius*.

§ 12 *Ducum officio*] Quippe 'cum ad tam periculosum bellum exercitum legeret, non juvenes robustos, nec primum florem ætatis, sed veteranos; plerosque etiam emeritis militiæ, qui cum patre patruisque militaverant, elegit, ut non tam milites, quam magistros militiæ electos putares.' Justinus XI. 6. 4. Merito ergo commendat eos Charidemus supra III. 2. 14. Ex quo tempore jam continua exercitatione multum etiam ad-

huc accesserat illorum peritiæ. Sic in prælio cum Nervii milites 'nihil jam Cæsaris imperium spectabant, sed per se, quæ videbantur, administrabant:' ea enim erat eorum, ut paullo supra dixerat: 'Scientia atque usus, ut superioribus præliis exercitati, quid fieri oporteret, non minus commode ipsi sibi præscribere, quam ab aliis doceri poterant.' Cæsar de Bel. Gall. II. 20. *Freinsh.*

§ 13 *Barbari tolerare*] Editiones; *barbari tolerari potuerunt*; scripti libri, *barbari tolerare caperunt*, quod utrumque verbum a glossa est. *Modius*.

LXXX. stadia] Plutarch. in Alex. cap. 80. centum numeravit; de Fortuna Alex. II. 21. centum quinquaginta: adeo incertus vacillavit Plutarchi calamus. nec in notis error observari potuit; integras enim voces posuit. Ceterum 80. stadia efficiunt milliaria nostratia duo et semis: centum vero, tria cum dimidio quadrante: centum denique quinquaginta, quatuor prope cum triente. *Raderus*. Non igitur longius penetravit Scythicas solitudines. Quod causæ fuisse crediderim, cum eum intrasse Scythiam plane negent Justinus XXXVIII. 7. 3. et apud Jo. Magnum Hist. Gothor. III. 11. f. Strabo; et nescio quis Arrianus Campanus. *Freinsh.*

§ 14 *Reliquum*] Non intelligo, quid sibi velit: annon fuit *ibique substitit*? *Freinsh.* Quicquid subaudias, male cohæret; *Freinsheimius* mavult *ibique substitit*. Metam expeditionis Scythicæ videtur auctor designasse. *Cellar*.

§ 15 *Liberi terminos*] Non illos in India, notos et fama insignes, quos infra IX. 4. 31. necdum transierat; sed alios, quibus expeditionem in Scythas signaverat: quorum si alibi est mentio, mihi jam non succurrit. *Freinsh.* Hos vero Plinius VI. 26. cis Jaxartem in Sogdiana collocavit,

alios in India, infra ix. 4. dispiciemus. *Cellar.*

§ 17 *Armis parem fore*] Rursum editiones *parem fore confitebantur*, sed frustra sunt. *Modius.*

Imperata facturum] *Mandata* vulgo: *æpius* illo modo loquitur Curtius. *Idem.*

§ 18 *In devictos Scythas*] Distingunt panillo aliter membranæ, quam *clementia in devictos: Scythas* quippe, &c. non probo. *Idem.*

Captivos] Imitatus enim hic, ut in aliis multis, Pyrrhus apud Cic. de Off. i. 12. et Flor. i. 18. 15. apud quem et Hannibal ii. 6. 40. ubi notam p. vide: quem ea arte plurimos sibi conciliasse, multasque et magnas urbes eorum opera in dittonem rede- gisse ex libb. xxii. xxiii. et xxiv. Livii abunde constat. Inspice etiam Gruteri Discurs. in Tacit. cap. 25. *Freinsh.*

§ 19 *Lepore haud sane illi*] *Colonienses* membranæ *virili lepore*; sed hoc *virili* glossema est vocum *specie corporis*, quæ præcedunt. *Modius.* *Illi per erat*] *Alii, lepore haud sane virili per non erat*; unde fortassis haud ineptus prodeat sensus: *per non erat* Hephæstioni, quod esset lepore haud sane virili. Hephæstioni pulchra quidem species erat: sed tamen viriliter decora. Excipio non item. *Freinsh.* *Illi*] *Lege, decore haud sane virili per non erat*; et hanc veram et elegantissimam esse Curtii lectionem ex optimo Mediceo Codice, et aliorum exemplorum comparatione, probat Cl. Heins. ad Vellei. Patere. ii. 29. *Snak.*

§ 20 *Ad Maracanda*] Supra vii. 6. 10. *Cellar.*

§ 21 *Menedemo duce*] Noster vii. 6. 23. et 7. extr. *Cellar.*

Ossa tumulo contegi] Ut Germanicus idem humanitatis officium clade Vari- ana cæsis apud Tacit. Ann. i. 62. præstitit. *Idem.*

Inferias] *Sacrificia* et *cerimoniss inferis*, id est, manibus et umbris mor-

tuorum factas. *Idem.*

§ 22 *Copias dividi*] *Copias dividi* vulgo; perperam. *Modius.*

Interfici puberes] Occisorum ingens fuit numerus, ut ex lemmate Diodori in alteram partem lib. xvii. constat. 'Ὡς Ἀλέξανδρος ἀποστάντας τοὺς Σογδιανούς κατεπόλεψε, καὶ κατέσφαξεν αὐτῶν πλείους τῶν δώδεκα μυριάδων. Ut Alexander Sogdianos perduelles armis subegerit, et plures quam 120000. interfecerit. Id enim caput ex historia Di- odorea periit. Vide et Arrianum iv. 1. *Freinsh.*

CAP. x. § 1. *Octingenta*] Sic omnino rescribendum, pro *octoginta*, recte vidit Glareanus, cui favet etiam Arrianus iv. 1. 32. qui Alexandrum ex eo loco, quo movit, a Tanai, iuquam, ad Maracanda, non octoginta, sed mille quingenta stadia intra triduum per Sogdianam confecisse scribit. *Raderus.* Sic legendum primo statim intuitu cognoveram, etiam ex istis verbis, *vastæ solitudines.* Plin. vi. 16. circum ea loca agnoscit 'harenosas solitudines per cxxx. m. passuum.' *Freinsh.*

§ 2 *Ingens spatium rectæ regionis est*] Hoc est, regionis oppositæ priori, quæ patet in longum. Vide viii. 9. 2. *Scheffer.* Inane episodium hoc iterum videtur Cl. Clerico, ideoque in iis quæ in Curtio non condonanda censet. *Judicii de Curt. cap. 5. § 6. Snak.*

Vocant incolæ] Casanbonus in lib. xi. Strabon. pag. 357. affirmat, Strabonem et Curtium dissentire in au- roribus hujus nominis Polytimeti: a Strabone enim Macedonibus adscribi nominis impositionem, a Curtio incolis: quod verum est; sed verum non est illos dissentire: Curtius enim non respexit tempus, quod Alexandrum præcessit, sed secutum est. Incertum est enim, quo nomine vocitatus prius fuerit, postea a Græcis Polytimetus appellatus: quis enim non videt vocem esse Græcam, non barbaram? ab incolis ergo ætatem Alexan-

dri secutis, qui plerique fuere Græci, (sex enim oppida Alexander non procul ea regione condidit, infra VII. 10. 15. Græcis potissimum habitata,) et nomen a Macedonibus fluvio inditum acceperunt, et in posteros propagarunt. *Raderus*. Barbaro vocant nomine, quod Græce Macedones πολυτίμους, hoc est, valde pretiosus, interpretati sunt. *Cellar*.

Fertur. Torrentum cum] Iterum vulgo, *fertur torrens*. *Eum*, &c. etiam male. *Modius*. *Torrens*] Sic retinui cum pluribus, cum nihilo deterius sic legatur, quam ut est in aliis, *fertur. Torrentem cum*, immo aliquanto propius ad veram lectionem: quæ, ni fallor, hæc est, *fertur torrens; cum ripæ*, &c. ea particula creberrime sic utitur: hoc ipso cap. n. 14. 'Nec exsistebat humor, cum in ipso,' &c. *Freinsh*.

§ 3 *Modico resudet humore*] Voss. 2. *modicum humorem*. Utrumque bene. Virgil. Georg. I. 117. 'cavæ tepido sudant humore lacunæ.' Idem Ecl. IV. 30. 'Et duræ quercus sudabunt roscida mella;' sed sic lib. V. 1. 12. 'Toto fere solo prope venis aquarum resudante.' *Snak*.

§ 4 *Triginta nobilissimi*] Hoc absque dubio prodidit etiam Diodorus lib. XVII. ut ex argumento ejus libri conjicio: nam ipsa narratio intercidit. *Freinsh*.

Trahi, carmen] Ita habent membranæ, excepto eo quod *tradi* pro *trahi* legunt. In editionibus est, *trahi; lætantium more canere*, &c. *Modius*.

§ 6 *A tanto rege*] Virg. Æn. X. 829. 'Hoc tamen infelix miseram solabere mortem, Æneæ magni dextra cadis.' Ad quem locum multa Pontanus noster, qui hanc ipsam ex Curtio historiam adducit; et plura Ludovicus de la Cerda ex diversis scriptoribus Græcis et Latinis, quos tute videbis. *Raderus*. Adde supra ad III. 5. 5. *Freinsh*. Florum II. 8. 4. *Snak*.

§ 7 *Tum rex, quæro*] Musas mihi

iratas habeam, ni ita scripsit Curtius, nive illa, quæ vulgo inseruntur, legendo, *Tum rex admiratus magnitudinem animi*. *Quæro itaque inquit*, &c. ab imperito aliquo huc inculcata sunt, quod supra Rufus noster dixisset, 'Admiratus rex tanta magnitudine animi oppetere mortem.' *Modius*. *Tum Rex*] Omisi cum aliquot editionibus, quæ in aliis hic sequebantur, hæc verba, *admiratus magnitudinem animi*; quod tantum est odiosa repetitio ex num. 5. *Freinsh*.

§ 9 *Interrogantique*] Ita ex membranis scripsi, et mox *quandoque*, pro vulgatis *interrogatique* et *quando*. *Modius*. Forte, *quandocumque*. *Sebsius*. *Quandoque* hic retinendum, et id ex vetusti sermonis formalis servatum, exemplis probat Cl. J. Fr. Gronovius ad Livii I. 24. et 31. *Snak*.

In fide] *Fide* editiones: minus bene. *Modius*.

Inter custodes corporis] Non illos primi ordinis, quæ maxima dignitas erat, summis tantum ducibus conferri solita; sed ordinis secundi, de quo supra V. 1. 42. diximus. *Cellar*.

§ 10 *Peucolao*] Ab hoc dnce regio postea nomen accepit, dictaque est *Peucolaotis*, ut est apud Arrianum lib. IV. *Raderus*. Hinc ergo intelligas, alium fuisse Peucolaum, qui supra VI. 7. 15. inter conjuratos nominatur. *Freinsh*.

Beasum Ecbatana] Supra VII. 5. *Cellar*.

§ 11 *Menidas*] *Menidæ* apud Arrian. IV. 2. 1. nulla hic mentio, sed ejusdam *Melamnidæ*, seu *Melanidæ*. *Menidam* Curtius supra sæpe laudat. *Raderus*.

§ 12 *Alexander*] Cognominis hic Alexandro regi fortasse ille fuit, de quo Curtius VIII. 11. 10. 'Duces his dati sunt Charus et Alexander, quem rex nominis, quod sibi cum eo commune esset, admonuit.' Sequitur mox de generosa ejusdem morte, quam eodem loco leges. *Raderus*.

§ 13 *Consternationis auctoribus*] Defectionis principibus. Arsace, Barzane, et alii. Arrianus iv. 2. 1. 'Interea ad eum venerunt Phrataphernes Parthorum Satrapa, et Stasanor ad Areos missus, ut Arsacem comprehenderent, quem quidem vinctum adduxerunt, et Barzanem, quem Bessus Parthis Satrapam dederat, ac nonnullos alios, qui tum temporis una cum Besso defecerant.' *Raderus*. Ego vereor, ne fallatur *Raderus*: nam Cartio, ut puto, de Sogdiana defectione sermo est: iterum enim atque etiam tertio defecerunt, ut ex lemmatibus Diodoreis promptum est cognoscere. Arrianus autem agit de seditione, auctore Satibarzane in Areis comitata. Deinde nihil hic Arrianus de nece illorum, quam expresse tradit Cartius: nec enim necesse est, ut statim interfectos credamus, quos audimus captos. Sic enim hunc ipsum Alexandrum evasit Sandrocotus, postea ad amplissimum imperium profectus. Justin. xv. 4. 13. quem nescio quis auctor, Strabo ni fallor, prodit deinde quoties meminisset Alexandri toto corpore inhorrescere solitum. *Freinsh.* *Consternationis*] Tumultus, seditionis; ut v. 20. 8. viii. 1. 24. x. 2. 21. et Sueton. Cæs. cap. 20. *Cellar*.

Oxum] Magnopere falluntur apud Alciat. Parerg. juris xii. 4. Grammatici, qui flumen hoc Mesopotamiæ faciunt, et interpretantur de eo vexatum Virgilii versum Ecl. i. 67. 'Pars Scythiam, et rapidum Cretæ veniamus Oaxem.' *Freinsh*.

§ 14 *Exsistebat*] Ex hoc loco lucem querit Cl. Davisius ad locum Hirtii de Bello Afr. vii. 6. 'Latent enim in insidiis cum equis inter couvalles, et subito existunt.' Ubi editiones pleræque, 'subito exeunt.' Ms. Norv. *exsistunt*, quod ille probat, cum vulgatam tamen ex hoc loco adstruat. Notandum tamen, mox etiam Voss. 2. et Pal. 1. pro *exstitisse*, habere *ex-*

isse, vel *exivisse*. Ad Val. Flacc. iv. 170. *Snak*.

Conspectus est fons] Plutarchus in Vita cap. 101. scribit, eum fontem fuisse pinguis liquoris, non gustu quidquam ab oleo differentis. Strabo autem lib. xi. refert Macedones, qui in exercitu Alexandri erant, prope Ochum effodientes, olei fontem invenisse. 'Nam verisimile est,' inquit, 'ut nitrosa quædam et aluminosa, et sulphurea et bituminosa terram perfundunt, ita quoque pinguis inveniantur: raritas autem efficit admirationem.' Idem Athenæus ii. 2. 'Apud alios,' inquit, 'sunt fontes, qui pingue nescio quid habent, velut qui in Asia, de quo Alexander scripsit, se olei fontem invenisse.' Tiraquel. ad Alexand. Neapol. i. 12. Eustathius ad Dionysium, vs. 747. ex Arriano iv. 3. 6. geminos fontes prosiluisse tradit, aquæ et olei. Proinde si verus Strabo, et alii, fallitur Thomas Bzovius, qui ante Christum natum nullum oleo fontem fluxisse existimat, tom. ii. cap. 16. *Raderus*.

Donum id fuisse] Vulgati libri, *donum Dei id fuisse*. Modius.

§ 15 *Ocho et Oxo*] Ochus Ptolemæo et Plinio Bactrianam claudit, et in Oxum exoneratur. Strabo lib. xi. diversorum de hoc fluviio sententias proponit, quorum alii per Bactrianam, alii juxta illam; quidam Oxo misceri, quidam usque ad ostia separatim esse tradant. *Cellar*.

Marginiam] Pro Antiochia Margiana habeo, in Margiana regione, et Margiana restituo. *Ortelius*. Ego quidem Margiana legendum puto: sicque expressisse video Sabellicum in hac historia: sed non sat scio, an recte pro Antiochia habeatur. Curtius enim de hac Margiana loquitur, quasi tum urbs fuerit: at Antiochia postea exstructa est, ortumque suum Alexandro debet, si recte capio Plin. vi. 16. Eam igitur Margianam puto tum fuisse caput regionis, ipsique

cognominem. ita supra urbem *Hyrca-*
niam habuimus ad vi. 5. 22. Nota-
bile autem est, quod lib. xi. tradit
Strabo, Antiochum totum eum trac-
tum inclusisse muro stadiorum 1500.
Freinsh. Corruptum aut fictum no-
men: *Ortellius* et *Freinshemius* *Marg-*
ianam, quasi Metropolim cognomi-
nis regionis, legi volunt, quod displicet
Tellerio, quia ex Bactris in hanc
Margianam tendenti non modo Oclum;
sed etiam Oxus fuerit superandus,
quod secus foret, si Margianæ regio-
nis hæc Metropolis fuisset. *Cellar.*

Sex oppidis] Strabo lib. xi. testatur
octo urbes in Bactriana et Sogdiana
ab Alexandro conditas. *Justinus* xii.
5. 13. 'In Bactrianis quoque Sogdia-
nisque duodecim urbes condidit, dis-
tributis his, quoscumque in exercitum
seditiosos habebat.' *Raderus.* Has
etiam intelligere videtur *Ælian.* Hist.
Anim. xvi. 3. Deduxit eas colonias
Hephæstion. *Arrian.* iv. 3. 8. *Frein-*
shemius.

Inter se spatia] Membranzæ, modicis
inter se stadiis. *Modius.*

CAP. XI. § 1 *Arimazes*] Strabo lib.
xi. 'Feruunt etiam petras enim admo-
dum altas atque munitas, proditione
interveniente, cepisse: qualis fuit Si-
simithræ in Bactriana, in qua Oxyar-
tes filiam habuit Roxanem: et in Sog-
diana alia. item Oxi petra, quam alii
Ariamazæ nominant.' *Polyæno* iv. 3.
29. 'est Ariomazes.' *Freinsh.*

§ 2 *Abscissa*] *Mss.* *abscisa*; et sic
semper fere: de quo vide *Doctissi-*
mum Dukerum ad *Flori* ii. 2. 2. *Snak.*

§ 3 *Totum fere specum*] Editi libri,
per totum fere spatium: male. *Modius.*

§ 5 *An volare possit*] *Annibal* in
Oratione sua, qua milites suos ad in-
vadendam Italiam hortatur, apud *Li-*
uium xxi. 44. 'Alpes pervias paucis
esse, exercitibus invias? eos ipsos,
quos cernant, legatos non pennis
sublime elatos Alpes transgressos,'
Loccen. *Arrian.* iv. 3. 22. a quo paul-
ulum diverse narrat *Eustath.* in

Dionys. vs. 747. Allusit eodem *Po-*
lyænus iv. 3. 29. in descriptione hujus
petræ, 'solis volucrum alis perviam'
prædicans. Et, ut puto, *Florus* ii. 12.
4. Perses 'ita Macedoniam suam ar-
mis, ferroque vallaverat, ut non re-
liquisse aditum, nisi cælo (deleo enim
particulam a) venturis, hostibus vide-
retr.' Et iv. 12. 4. 'Noricis animos
dabant Alpes atque nives, quo bellum
non posset ascendere.' *Freinsh.*

§ 6 *Indicaret insolentiam*] Nihil va-
riant hic libri veteres; neque tamen
scio satis, an sit sanum illud *indicaret*,
an scripserit *judicaret*; subintellecto,
vel etiam addito, 'dicerent.' Potest
namque fieri, ut alterum propter al-
terius similitudinem, ut supervacuum,
fuerit omissum. Estque elegans sen-
tentia; illis, cum quibus consultare
erat solitus, dixit, judicaret interim
ipsi insolentiam barbari, quam nempe
gravis sit et intolerabilis: hoc eis
munus se committere. At vero se
ipsum id servare sibi, ut ostendat
nocte proxima, quod hostes crederent
factu esse impossibile. *Scheffer.*

§ 7 *Pecora agere*] Hi enim ad scan-
denda prærupta erant exercitatissimi,
et in ignotis quoque montibus inves-
tigandæ viæuari. Tali duce jam
supra v. 4. 10. Persidem intraverat,
qui ibi ait, 'pastorem se fuisse, et
omnes eos calles percurrisse.' Quo-
modo apud *Livium* xxxii. 11. 2. 'Pas-
tor quidam a Charopo principe Epi-
rotarum missus ad T. Quintium, se
in eo saltu, qui regis tunc oneratus
castris erat, armentum pascere ait:
omnes montium eorum anfractus cal-
lesque nosse, si secum aliquot mittere
velit, non iniquo, nec perdifficili aditu
supra caput hostium deducturum.'
Qui locus eventusque non sine fructu
atque delectatione cum hoc compare-
tur. *Freinsh.*

§ 8 *Strenue adducunt*] Forte, *stre-*
nuos. Aliter paullo post, 'strenue
revocant;' et iterum viii. 2. 30. 're-
vocatoque strenue Oxarte.' *Heinsius.*

Ante munimenta] Modius *ante me*; sed exponge *ad me*, quamvis in chirographis ita legatur. Emendatius vulgata quædam antiquiora, ut *ante sit eripienda*, non *expōderis*, cum expeditior sit intellectus, si legas, *urbium ante munimenta superavi*. Quod equidem Acidaliū præterisse miror. *Raderus*.

Et mei documenta] Quæ res immensum ultro citroque necit animos, et mutæ confidentiæ implet. Non ignoravit hoc Hannibal apud Livium XXI. 44. 19. 'Non ego illud parvi aestimo, milites, quod nemo vestrum est, cujus non ante oculos ipse sæpe militare aliquod ediderim facinus, cui non idem ego, virtutis spectator ac testis, notata temporibus locisque referre sua possim decora.' *Freinsh.*

Vestra] Scribes *vestri*. Acidalius. *Vestri habeo*] Ex Acidalii castigatione ita scripsi et edidi; antea erat *vestra habeo*. Raderus. Regredere ad notam VI. 9. 3. *Freinsh.*

§ 9 *Quæ castra*] Verius puto, *quæ* (sc. parte) *castra spectant*; nempe barbari. *Freinsh.*

§ 10 *Invenietis viam*] Dubito an sit Latinum; *via ferens aditum*; et *viam* suspicor ex glossa esse vocis *aditus*. Itaque sic lego: *invenietis, si solleter rimati fueritis, aditus ferentes ad cacumen*. Pro *ferentes*, in antiquis est *ferentis*, solita scribendi ratione. Id quia casum putarunt secundum; ideo et vocem *aditus* hoc casu acceperunt. Cumque sic oratio evaderet mutila, oportune velut illud *viam* ex glossa est insertum. *Scheffer*. Latinitas in dubium hic vocanda non erat; namque etsi correctio Cl. Schefferi sit ingeniosissima, et Curtio non indigna, tamen facile sustineri vulgata potest, et *viam aditus ferentis* secundo casu satis percipi potest; vel, *rimati aditus ferentes ad cacumen invenirent viam*; et hoc præplacet, licet ante dixerat *semita perangusta additur*, singulari scilicet. *Snak*.

Nihil tam alte] Enmènes ad imitationem, ut videtur, Curtii in Paneg. 'Nihil tam insuperabili vallo natura præclusit, quod non penetret audacia, cui aliqua conandi spes relinquatur: illi est inexpugnabilis murus, quem exstruit fama virtutis.' Annibal in modo dicta ad suos oratione: 'Quid aliud Alpes esse, quam montium altitudines? fingerent altiores Pyrenæis jugis: nullas profecto terras cælum contingere, nec inexsuperabiles humano generi esse.' Et mox: 'Militi quidem armato, nihil secum præter instrumenta belli portanti, quid invium aut inexsuperabile esse? Romam Orbis terrarum caput petentibus quidquam adeo asperum atque arduum videri, quod inceptum moretur?' Tacitus Ann. XII. 'cuncta virtuti inexpugnabilia.' *Laccen*. *Nihil tam alte*] Nobilissima sententia; quam videas a variis varie expressam. Naso Met. XIV. 113. 'Invia virtuti nulla est via.' Claudian. de Bell. Gildon. vs. 320. 'Inveniet virtute viam.' Maró Georg. I. 145. 'Labor omnia vincit improbus.' Terent. Heautont. I. 4. 'Nil tam difficile est, quin quærendo investigari possit.' Sic de Nervii Cæsar de Bello Gall. II. 27. ubi virtutem eorum exposuisset, addit: 'Ut non nequidquam tantæ virtutis homines judicari deberent ausos esse transire latissimum flumen, ascendere altissimas ripas, subire iniquissimum locum: quæ facillia ex difficillimis animi magnitudo redegerat.' *Freinshemius*.

Experiendo] Theocrit. Idyll. XV. 61. 'Conando Græci Trojam pervenerunt: Optima filia, conando omnia perficiuntur.' Ubi Casaub. notat sic locutum Herodot. VII. 9. fin. 'Ἔστω δ' ὁδὸν μὴδ' ἀνελκόντων ἀνθρώπων γὰρ οὐδὲν, ἀλλ' ἀπὸ πελῆος πάντα ἀνθρώποισι φιλέει γίνεσθαι. Nihil sit, quod non experiamur; nam sua sponte nihil fit, sed omnia ab experimento hominibus fieri conueverunt.' Hinc Tacitus XV. 59. 3.

'Multa experiendo confieri, quæ seg-
nibus ardua videantur.' Et Annibal
apud Livium xxv. 11. 17. 'Multa,
quæ impedita natura sunt, consilio
expediuntur.' Freinskh.

§ 12 *Portio*] *Proportio*, quam vocem
pro genuina, repudiata vulgari, rece-
pit Tellierius. *Cellar.* Male; nam
portio idem significat. Plin. Hist.
Nat. xi. 10. 'Capita piscibus portio-
ne maxima.' Idem ibid. 'Cerebrum
habent omnia animalia, quæ sangui-
nem: sed homo portione maximum
et humidissimum.' Noster ix. 1. 6.
'ceteris quoque pro portione gradus.'
Et sic auferendi casu distincta præ-
positione sæpiissime utuntur Cicero,
Quinctil. alii: Cicero quidem in Ti-
mæo hanc vocem ut novam induxit,
quum ait: 'Id optime adsequitur,
quæ Græce ἀναλογία, Latine (anden-
dum est enim, quoniam hæc primum
a nobis novantur) comparatio propor-
tionis dici possit.' Idem eodem libro:
'Ejus autem particulæ intervallo ha-
bebat numerus ad numerum eandem
proportionem comparisonemque in
extremis.' Sed usu tamen id nomen
apud optimos deinceps scriptores non
invaluit, ut proinde necesse non sit
hic 'proportionem,' cum et *portio*
eundem sensum admittat, obtrudere
Curtio, et in textum ejus rapere sine
ulla codd. Mss. admonitione. *Snak.*

Certum autem] Aberat particula,
nonnullo sententiæ damno; quam vo-
lentib. Mss. restitui. *Freinskh.*

§ 15 *Levare semet*] Alii, *levare*
semet. Modius.

Quum cuneos] Quis ita barde loquen-
tum fuisse credat Curtium? *cuneos*
deflexerunt, quis insisterent gradus; qua
enim notione 'gradus' hic accipias,
ut non ridiculus exeat sensus? Mss.
habent *deflexerunt gradus subinde quis*
insisterent. Unde certum est scrip-
sisse Curtium, *quem cuneis inter saxa*
deflexerunt gradus subinde, quis insiste-
rent. Sicut apud Arrianum vi. 2. 14.
Οἱ μὲν πασσάλους ἐμπηγνύοντες ἐς τὸ

τείχος γήινον ὄν, καὶ κατὰ τοὺτους διακρε-
ματίζεσθαι χαλεπῶς ἀνείρπον. Sic apud
Suidam in Σέπειρ, quidam nominis
ejus vir fortissimus Bejudæ Persa-
rum castellum cepit. Nec sinit dubi-
tare Livius xxviii. 20. 3. 'Sicubi
nimis arduum et læve (sic volui scri-
bi supra ad v. 3. 20.) saxum occurre-
bat, clavos per modica intervalla
figentes, quum velut gradus fecis-
sent.' Cuneis igitur defixis fecerunt
gradus, tamquam in scalas, quibus in-
sisterent ipsi. Quo genere scanden-
di exercitissimus fuit Eurybatus
fur, quem ferunt 'dum in carcerem
esset conjectus, et custodiretur, a
suis custodibus compotantibus solu-
tum fuisse, et jussum edere specimen
sæ solertem in mœdibus conscenden-
dis; primum quidem hoc recusasse,
deinde vero, ipsis ipsum recusantem
rogantibus, cum hoc ipsi ægre
persuasissent, tandem circumpositis
spongiis, et stimulis, vel retinaculis
ferreis, in parietes cursim ascendisse.
Illis autem suspicientibus, et has
artes admirantibus, ipsum occupasse
tectum, eoque superato, priusquam
illi domum circumivissent, de tecto
desiliisse.' Suidas. *Freinskh.* *Freinshe-*
mius, quia est in Mss. *gradus subinde*
quis, putat legendum, *quum cuneis in-*
ter saxa deflexerunt gradus subinde, quis
insisterent, explicatque 'cuneis de-
fixis fecerunt gradus.' Rem intelli-
go, non perinde et verba. An enim
'gradus defigere cuneis,' est 'gradus
facere per cuneos defixos?' aliud
profecto 'defigere cuneos,' et aliud
'defigere gradus.' Nec juvatur loco
Livii, quum et ipse 'clavos figentes
velut gradus fecisse' scribat, non
'fixisse gradus.' Itaque fuerit opti-
mum delere unicam litteram *s* in
voce *gradus*, quæ ipsi male adhasit
ex initiali sequentis *subinde*; cetera
servare omnia; 'insistere gradu cu-
neis' elegantissime optimeque dici-
tur de iis, qui pedes in iis collocant
enitentes gradu in altum. *Scheffer.*

Quidam, ut etiam Pitiscus, ediderunt, *desigerent gradus subiade, quæ insisterent*. Sed nihil incommodi neque duri habet vulgaris, quam retinemus, scriptura, quia etiam Virgil. *Æn.* xi. 578. dixit 'vestigia instituerat.' *Cellar*.

§ 16 *Enixis*] Meliorum codicum auctoritati morem gerens Cl. P. Burmannus hic *enisis* legit, ad Val. Flacc. ii. 462. Quod ne mireris hic annotatum, antequam limatissimæ ejus in optimum Poëtam curæ lucem publicam adspicerent; his delictis frui, dum apparantur reliqua, pro sua, qua nobis utitur, liberali humanitate nobis largitur poëticæ venustatis columnen. *Snak*.

Ille vero miserabilis erat facies, cum ii, quos instabilis gradus sefellerat, ex præcipiti devolverentur: mox eadem in se patiendæ alieni casus ostendebat exemplo] Distingue potius: *Ille vero mis. e. facies: cum ii, q. i. g. f. e. p. devolverentur, mox eadem i. s. p. a. c. ostendebat exemplo*. Ac forte scribendum *exemplum*. Porro similis plane locus octavo libro, quem hic adscribam ita quoque, ut distingui debet; nam et is laborat eadem parte: 'Multorum miserabilis fuit casus, quos ex prærupta rupe lapsos amnis præterfluens hant: triste spectaculum etiam non periclitantibus. Cum vero alieno exitio quid ipsis timendum foret admonerentur, in metum misericordia versa, non extinctos, sed semet ipsos desebant.' *Acidalius*. *Exemplum* habent Mss. Modius, et tantum non omnes editi. *Snak*.

§ 17 *Multati*] Alii *multati*, de quo semel dixi. *Modius*.

§ 18 *Subjectasque ipsis valles rimantes*] Hoc rectum visum est, cum in membranis legeretur, *subjectare ipsis valles rimantium*; in libris editis, *subjectasque ipsi valles rimantes*. Idem.

Fumum infra se revolutum, et os specus] Magna dexteritate emendavit ita hunc locum Palmerius meus, cum

nihil nos hanc partem juvarent membranæ, et vulgo passim ita legere-tur, *fumum specus infra se ipsos evolutum notaverunt*. Modius. Modius, *evolutum et os specus*. Suspicio, scripturam veram, *fumum: specus infra se ipsum os evolutum*. Sententia, enisios in tantam altitudinem, ut ipsum quoque os specus esset longe infra eos, per quod fumus evolvebatur. *Schoffer*. Forte, *fumum specus infra se ostio evolutum notaverunt*. Heinains.

§ 19 *Intellectum est*] Ms. unus *intellectam*; alii *intellecta*; omisso *est*: videatur fuisse, *Ex quo intellecto illam hostium latebram esse, hastis imposuere quod convenerat signum, &c.* Freinsh.

§ 20 *Conspectum ademisset*] Libri excusi, *conspectum oculorum ademisset*. Modius.

§ 21 *Internitente lucis*] Vulgo tunc *internitente*. Sigobergenses membranæ nunc *internitente*. Nentrum placet. *Modius*. Nunc *internitente*] Certissima hæc est lectio ex Mss. Contra illa quam vana, *dubitare coge-bat varietas cæli, internitente lucis fulgore conditi*. Qui primus hunc locum corrupit, videbatur sibi, credo, acutule rem proposuisse: *internitente lucis fulgore oculos fuisse præstrictos, ut cælum intueri non possent, essetque illa pro condito*. Sed ut largiamur ita fuisse, fatendum erit *varietatem*, quam cælo tribuit Curtius, non congruere. At quanto melius Mss. *dub. cog. varietas cæli, nunc internitente lucis fulgore, nunc condito*. Plane vel unus hic locus (nunt autem plures hæc opæ restituti) efficiat, ut persolutum mihi credam laboris operæque, quæ in varias Curtii contuli, pretium. Ita snaviter depingit nobis rem ipsam, nec auditores modo, sed spectatores facit. Sic enim solet esse cæli facies, diluculo, crepusculoque, unde Latinis 'dubia lux' appellatur. Seneca Hippol. i. l. 41. sic describit diluculum: 'dum lux dubia est, Dum signa pedum roscida tellus Impressa tenet.'

Sic apud Ovid. Met. xi. 697. 'dubie crepuscula lucis.' Sed et voci crepusculi eadem inest significatio. Freinsh.

Ostendi a tergo] Ut inde metus ei injiceretur, si videret alios superiores tenere verticem, quod accidit. Simile exemplum in Livio iv. 22. et xxxii. 12. Thucyd. iv. 7. 18. ubi et Thermopylarum mentio. Sallust. Jug. c. 93. Freinsh.

§ 23 *Cophes admissus*] Iterum vulgo *Cophes ad eos missus*: pessime. *Modius. Admissus*] Verissima lectio unius ex Mss. *admissus*. nimirum in conspectum colloquiumque barbari: sic alibi hoc verbi eodem significatu in Curtio: mox eadem recte legi pato in recentioribus *petram traderet*, non *tradere*; consequenter etiam pro *mituro*, legam *initurus*; nam et eam vocem haud commodam hic esse, vidit etiam Sebisius, mutavitque *initurum*, non inepte. Mihi tamen etiam *Ma* favere comperio. Freinsh.

Arimazi petram tradere] Mallet legere Cl. P. Burmannus *Arimazen*, quem vide ad Phædr. i. 15. Snak.

§ 27 *Ille quomquam verebatur, ne conspecta juvenum paucitate deturbarent eos barbari: tamen et fortuna sua confusus, et Arimazi superbia infensus nullam se conditionem deditionis accipere respondit*] Non sic aut scripsit Curtius, aut Copheas sensit. Qui enim suæ hic confideret fortunæ? partium suarum potius, et ipsius regis. Atque ita omnino lege, *tamen et fortuna regis sui confusus*. Ita persæpe Noster, lib.

iii. 'Ignotam iter sine duce non audebat ingredi: felicitati tamen regis sui confusus, agrestes, qui duces itineris essent, excipi jussit.' *Acidalius*. Ita Acidalius: ego omnia alia, omniaque illa Curtii verba *ille quomquam*, &c. usque ad finem capituli, ad ipsum Alexandrum, non ad Cophen legatum Alexandri refero, scripturamque veterem omnium codicum et Mss. et vulgatorum servo, legoque *tamen et fortuna sua confusus*; in Alexandrum enim non in Cophen conveniunt. *Raderus. Ille quomquam*] Recte vidit Raderus, pronomen ad Alexandrum pertinere, quem jam adierint isti oratores. nam Acidalio, qui ad Cophen referebat, immerito suspecta fuit hæc lectio. Freinsh.

§ 28 *Verberibus adfectos*] Id enim solitum aut crucem ostendit Lipsius de Cruce ii. 2. et 3. Freinsh.

Crucibus] Arrianus longe diversa a Curtio tradit; nihil enim de cruciariis, sed multas ibi multorum uxores et liberos captos, atque inter has etiam Roxanem, quam postea rex duxit in uxorem, Oxyartes filiam, de qua Strabo lib. xi. Curtius viii. 4. 25. et alii in Sysimithræ petra, longe alia ab hac, postea capta, prodiderunt. Arrianus omnia fere in unum contulit, et animum chaos confecit. *Raderus*.

§ 29 *Esset ei*] Melius, *qua apposita est ei*. Acidalius. Posset tamen et vulgata lectio defendi, eadem ratione, qua defensa est supra vii. 5. 30. Freinsh.

LIBER VIII.

CAP. I. § 1 *Alexander*] Liber hic Curtii, ordine octavus, omnium longe nobilissimus, et rerum maiestate admirandus, et argumenti varietate jucundissimus, et fortunæ casuumque admirabilitate plane stupendus est, *Raderus*.

§ 4 *Et erant forte*] Elegantius hoc, quam vulgatum illud, *quæ erant forte campo junctæ*. Modius.

Ad insidias perduceret] Editiones, *ad insidias præda perduceret*. Modius. Priora Modius recte: ad finem imprudenter eiecit vocem, sine qua non constat integritas loci. Nos neque hanc mutilum, neque illam diutius exulem patiemur, et revocamus restituiimusque ex edicto undeviginti libb. *ut improvidum ad insidias præda perduceret*. In membranæ ipsius omisa si fuit, erat ei facile videre, qua omitti potuerit occasione. Verbi scilicet ultimi *perduceret* syllabæ primores eam hauserunt: in quarum faucibus ita tamen adhuc latet, ut conspici extrahique nullo negotio possit, *Acidalius*. *Præda*] Hanc vocem male a Modio ejectam restituit Acidalius. Sic apud Livium II. 50. 3. Fabii 'pecora prædantibus aliquoties, velut casu incidissent, obviam acta,' &c. et apud eundem XXVIII. 33. 3. arte Scipionis 'Hispani in conspecta procul pecora, velites in Hispanos præda occupatos incurrere.' Sic Ibanus cum Græcis insidias eadem ratione collocasset, 'illis prædam rapientibus inopinatus advenit, et Prostratorem cepit.' Nicetas lib. III. de Alexio. Quibus locis omnibus, in simili narratione, *præda* vocabulum comparet. Sic et Anglos vicerunt Scoti An. Chr. MDXLV. Rer. Anglic,

Annal. Interdum tamen contrarium evenit, ut ejusmodi insidiatores suis artibus caperentur. Sic apud Frontin. III. 10. 6. et 7. Viriatus Segobrigenses, Scordisci Lucillum 'Heracleas duarum partium præsidio præpositum' (estne leg. *suarum*, an *duar. cohortium*?) 'deceperunt: quos pecora abigere simulantes, fugam deinde meptiti in insidias deduxerunt,' *Freinsch.*

§ 5 *Cum omnibus interemerunt*] Aliter paullo hæc Arrianus IV. 3. 9. ut ex collatione horum auctorum est cognoscere: non enim alia causa eum advoco, quam ut moneam II. 10. apud eum legi: *Καὶ ἐν τοῖς τοῦ Πείσαντε δ' Ἀποικίου, ἐπὶ τῆς βασιλικῆς θέραις τοῖς ἐν Ζαφιδάσπαις τεταγμένοις* ubi primo velim *τῆς ἐν Ζαφιδάσπαις*. Zariaspa enim erant Bactrianæ caput: consentaneum igitur tam ibi, quam in aliis præcipuis urbibus habuisse Alexandrum suam rem privatam, Curatoresque rei dominicæ, ut posteriora sæcula vocaverunt. Idque exemplo regis Persarum: cujus in omni imperio passim erant *στάθμοι βασιλῆως*, sive *mansiones regia*. Herod. v. 53. nam de regiis per provincias sparsis supra ad v. 8. 1. dictum. Talis igitur ille Python fuit: non ergo numerandus 'in his, qui invaletudinis causa ibi relictæ erant,' quod fecerunt interpretes: sed credendum, præter eos, ibi fuisse Pythonem, et, qui adjicitur, Aristonicum citharedum, qui quacumque de causa ibi tum morari potuit. *Freinsch.*

§ 6 *Dabæ mille oppressi, quorum*] Dabæ enim omnium ferocissimi, quod Virgil. *Æn.* VIII. 'Indomitique Dabæ:' et Orosius III. 18. 'Chorasmos

et Dahas indomitam gentem in dedicationem accepit.' Reliqui ergo fortunam tantorum virorum facile secuti sunt. *Loccen.*

§ 7 *Ibi Berdes, quem ad Scythas super Bosporum colentes miserat, cum legatis gentis occurrit*] Diversitatem in nomine notamus. Berden hic missum ait: supra 'Penidam' appellabat, lib. vii. 'Ad eos Scythas, qui Europam incolunt, Penidam quemdam misit ex amicis.' Quam diversitatem a corruptione, non dubium: dubium, utro modo, utro loco rescribendum. Idem enim nomen ex litterarum quidem affinitate agnoscas. Nam *Berdes* et *Penides* quantillum scriptura differunt, sane si quis permutationes litterarum noverit e veteribus manuscriptis. E Diodoro nihil ad correctionem opis, qui silet: ex Arriano item nihil, qui non unum, sed aliquot ex amicis, nominato eorum nemine, missos ait una cum legatis Scytharum dimissis. *Acidalius.* Menidem ex amicis ad eos Scythas, qui super Bosporum colunt, Alexander misit. Curt. lib. vii. 'Ad hos Scythas, qui Europam incolunt, Menidem quemdam misit ex amicis, qui denuntiaret his, ne Tanaim amnem regionis, injussu regis transirent. Eisdem mandatum, ut contempleretur locorum situm, et illos quoque Scythas, qui super Bosporo incolunt.' Quare, si quis est conjecturae locus, pro *Berdes*, *Menides* legemus, cujus et Curtius lib. iv. meminit, et Arrianus unum ex Alexandri amicis fuisse auctor est. *Popma.* Codices alii *Berdes*, alii *Penides*; sed idem est qui supra lib. vii. itaque utrobique vel *Berdes*, vel *Penides* legendum. *Raderus.* *Berdes*] *Acidalius* hic legit *Penides*: *Popma* *Menides*, ex vii. 6. 12. ubi nota nostra. Sabellicus in Enneadibus retinet *Berdes*; sed sequentia, *Scythas super Bosporum colentes*, falsi damnat, eo quod procul a Bosporo res tum gererentur. Quam tamen

rationem haud esse magni ponderis, facile deprehendes inspecto superiori loco vii. 6. 12. *Freinsh.*

§ 8 *Phrataphernes*] Non recte hic a quibusdam confunditur cum alio cognomine Hyrcaniae Satrapa, qui perpetuo in fide mansit, in quam hic jamprimum venit. *Freinsh.*

Præerat Choris, Massagetis] Hæc conjectura ductus ita restitui; cum antea sic legerentur: *Phrataphernes quoque, qui præerat Massagetis et Dahis regionum confinio adjunctis miserat, qui facturum imperata polliceretur.* Non recte, ut apparet; itaque audi membranas, *Phrataphernes quoque qui Choras præerat Massagetis et Dahis regionum confinio adjunctis miserat, qui facturum imperata polliceretur.* Nunc vides opinor, quid utrimque fugerim, quid secutus fuerim. *Modius.* Qui (malum) sunt isti *Chori*: extra omnem chorum in Utopia nati et fabricati. Nullam ego hoc nomine gentem apud ullum Geographum aut Scriptorem lego. Modius novus Promethens novam gentem e cerebro finxit, in exemplaribus antiquis, imo etiam in novis quibusdam, et nuper apud Allobroges evulgatis 1618. Modius e Ms. hos formavit. *Choras* etiam Constantiensis Ms. habet, sed mendose. Ego *Modii* emendationem omnibus aliis mendosiorum censeo. Primum quia *Chori* nulli sunt; deinde si conjungas has tres gentes hoc ordine, *Choris, Massagetis et Dahis confinio adjunctis*, quæro quibus fuerint adjuncti? legendum potius *conjunctis*, servo tamen *adjunctis*. Sed ordinem verborum commuto, totumque locum hoc modo recognosco et colloco: *Phrataphernes quoque, qui Chorasmiis præerat, Massagetis et Dahis confinio adjunctis miserat, qui facturum imperata polliceretur*: ut sententia sit, *Phrataphernes*, qui *Chorasmiis* præerat, *adjunctis* etiam ob confinium *Massagetis* et *Dahis*, miserat, qui polliceretur im-

perata facturum. Rescripsi autem *Chorasmiis* pro *Choris*, quod *Chori*, ut dixi, nulli sunt, sed *Chorasmii* *Dahis* et *Massagetis* vicini. Strabo lib. XI. τοῦ δὲ τῶν Μασσαγερῶν καὶ Σακῶν ἔθρους καὶ οἱ Ἀρδασιοί, (sive ut *Casaubonus* emendat *Αἰρδασιοί*) καὶ Χωρασμουσινοί (Χωρδάσμοι recte legit *Casaubonus*) εἰς οὓς ἀπὸ τῶν Βακτριανῶν καὶ τῶν Σογδιανῶν ἐβύργε Σαρταμένης. Cum ergo in membranarum apud *Modinum*, et *Mss.* aliis legas *Choras*, pro *Chorasmiiis*, facile comprehendis ex ipso compositionis ordine, deperditas esse duas ultimas syllabas, legendumque qui *Chorasmis* praeerat. Ceterum cum *Sogdianis*, *Parthis* et *Gandariis* etiam *Herodotus* coniungit *Chorasmios* lib. III. *Raderus*. *Chorasmiiis*] Cur non amplectar hanc vocem, ex *Mss.* satis feliciter erutam a *Radero*? Nam illi, *Modiani* inquam, et *Constantiensis*, habebant, qui *Choras* praeierat *Massagetis* et *Dahis* regionum confinio adjunctus, &c. Quam quidem scripturam etiam in ultimo vocabulo retinui. Sensus: Debellatis *Massagetis* et *Dahis*, finitimis eorum *Phrataphernes*, qui *Chorasmis* praeerat, misit legatos. Porro firmatur mentio *Chorasmiorum* hoc loco etiam ex *Strabonis* lib. XI. in quo tradit, ad eos quoque inter istas turbas confugisse *Spitamenum*, ut ita illi quoque ejus causae illigati, transitorium ad se belli incendium missa legatione anteverterint. *Freinsh.*

§ 9 *Regis sui filium*] De hac loquitur *Plutarchus* cap. 181. Hunc autem potius regulum quemdam *Scytharum* fuisse consentaneum est; quam regem: ut omnia in majus efferentes *Macedones* vocaverunt. Nam certum est, 'maximas illas *Scythicas* gentes formidatasque cunctis majoribus, *Alexandro* quoque illi magno, sicut *Pompeius*, *Corneliusque* testati sunt, evitatas.' *Hist. Misc.* 12. 19. *Freinsh.*

Regum regem] Illud *regum* in edi-

tionibus non est, sed est in membranarum; et ita solent appellari reges barbari, qui pluribus regibus dominarentur. *Modius.*

§ 10 *Bazaria*] Nusquam extra *Curtium* hanc regionem apud ullum scriptorem reperio; neque enim est *Bazira* *Arriani* iv. 5. 11. *Raderus*. In elencho capitum lib. XVII. *Diodori Siceliotae* (nam pars illa libri intercidit) ita haec historia narratur: περὶ τοῦ ἐν Βακτροῖς κυνήγιον, de venatione in *Basistis*. quodcumque loco nomen est, videtur *Sogdianae* pars, vel finitima quaedam regio fuisse. *Cellar.*

§ 11 *Greges clusi*] Admonendum non erat, et tamen admoneo, hic quoque vulgo *clausi* esse. Sed sic poeta nescio quis, 'clusus atque hostem tremens.' *Modius*. *Clusi*] *Clausi* vulgares, *chirographae chartae clusi*, i. e. circumdati: neque vox est quaesita aut affectata, sed ἀδιαφόρος ab optimis scriptoribus tam poetis quam oratoribus usurpata, a *Cicerone*, *Varrone*, *Justino*, aliis. *Raderus*. *Ferarum greges clausi*] Vide *Brisson.* de Regno Persar. lib. I. p. 53. Apud Romanos 'Vivaria aprorum, ceterorumque silvestrium, primus togati generis invenit *Fulvius Lippinus*, qui in *Tarquiniensi* feras pascere instituit, nec diu imitatores defuere *L. Lucullus* et *Q. Hortensius*.' *Plinius* VIII. 52. qui tamen IX. 56. eundem appellat 'Fulv. *Hirpinum*,' quod praefero. *Freinsh.*

§ 13 *Quatuor aetatibus*] Qui longissime aetatem finiunt, 'saeculum' interpretantur. *Ovid. Met.* XII. 187. 'vixi Annos bis centum: nunc tertia vivitur aetas.' Qui brevissime XXX. aut paullo plures annos tribuunt. *Herodian.* III. 8. Αἰώνιος τριῶν γυνεῶν διαπραμονοῦν ἐπὶ τελεῖσθαι. *Seculares* (ludos) decursa trium spatii aetatum celebrari. *Cellar.*

§ 14 *Incurreret*] Forte, *occurreret*. *Heinsius.*

Qui postea regnavit proximus Alexandro] Vitiosa distinctio, id est punctuli unus omissio, sensum gignit a re prorsus alienum. Neque enim hoc vult dicere, proximum ab Alexandro regnasse, sed in venatu proximum stotisse regi, qui postea regnarit, Lysimachum, et hinc defendendo ei venabulum leoni objecisse. Virgula igitur interstingues hæc verba, qui postea regnavit, proximus Alexandro ven. Quomodo nunc video disertum exstare in quibusdam vulgatis. *Acidalius*. Qui postea regnavit] Eadem verba infra ix. 5. 21. de Ptolemæo recurrunt: utrobique suspecta habet Sebisius, cui non adsentior: qui sciam, et aliis ab auctoribus viris illis hunc characterem apponi. Arrian. v. 2. 17. *Σέλευκος τῶν ἐταίρων, ὁ βασιλεύσας ὀσπερον*. Plutarch. Alexand. cap. 69. *Θόλις ἡ Πτολεμαίου τοῦ βασιλεύσαντος ὀσπερον ἐταίρα*. Suidas in *Μαρούας, ἀδελφὸς Ἀντιγόνου τοῦ μετὰ ταῦτα βασιλεύσαντος*. Freinsh. In Thracia regnavit, ubi Lysimachiam in faucibus Chersonesi condidit. et aliquando etiam in Macedonia regnavit. *Cellar*.

Tam a semet uno] Paulo venustiora hæc omnia, quam illa, quæ in impressis libris leguntur: *Tam a semet, quam a Lysimacho leonem interfici posse*. Lysimachus enim quondam, cum venaretur in Syria, occiderat eximia magnitudinis feram, &c. Modius.

§ 16 *Ad ossa laceratus*] Unde Plutarch. in Demetrio cap. 34. 'Venierunt ad Lysimachum aliqui ab Demetrio legati, quibus ille per otium altas in cruribus et brachiis suis leoninorum unguium cicatrices ostendit, exposuitque suam cum leone pugnam, quam ab Alexandro rege (vides in hoc differre a Nostro) cum illo conclusus conseruerat.' Freinsh.

§ 17 *Fabulam*] Plinius, Val. Max. et Justinus hanc ut veram historiam referunt. Justinus auctor est, cum Lysimachus venenum Callistheni in

remedium calamitatum dedisset, id adeo ægre Alexandrum tulisse, ut objici eum ferocissimo leoni juberet, ad cuius conspectum cum leo impetum fecisset, Lysimachum manum manipulo involutam in os leonis immersisse, arreptaque lingua feram exanimasse. Plinius a Lysimacho Alexandri jussu simul incluso strangulatum leonem tradit: quod quum nuntiatum Alexandro esset, admiratio in satisfactionem cessit, cariorumque eum propter constantiam tantæ virtutis habuit. Vide Plin. viii. 16. Val. Max. ix. 3. et Justin. lib. xv. *Popma*. *Fabulam*] Tamen in hac opinione sunt Justinus xv. 3. 7. et Plinius viii. 16. 27. Val. Max. ix. 3. 1. ext. citati a Popma ad h. l. quibus adde Senecam de Ira iii. 17. 3. et de Clem. i. 26. 1. et ibi Lipsium. Zamosius in *Analectis Dacic*. pag. 39. et *Lazius* pag. 447. m. rem firmant numis Lysimacheis i. 5. qui adhuc inveniuntur. Pausanias l. i. ita scribit: 'Alexander ira incensus Lysimachum in eandem cum leone caveam conjici jussit: sed cum ab eo feram exanimatam intellexisset, admiratione virtutem ejus prosecutus est.' His adstipulari credas Æmilius Probus in Lysimachi vita, si Patricium Senens. i. 11. sequaris: mihi quidem vitam Lysimachi Probo scriptam nunquam videre contigit. Freinsh.

§ 18 *Gentis suæ more*] Insane turbant hic membranae, et ita ut ipsarum discrepantes et delirantes scripturas nec libeat recensere, nec vero etiam, cum recta hand dubie sit vulgata lectio, opus sit. *Scire* verbum non intellectum libris errorum origo fuit. Modius. *Scire*] Deceverunt, a 'scisco.' Cic. Off. iii. 11. 'Durius Athenienses sciverunt, ut Æginetia pollices præciderentur.' Idem de Provinc. Consul. cap. 15. 'Simul ostendit, eam se sciscere legem.' Et pro Flacco cap. 7. 'Quæ scisceret

plebs, aut quæ populus juberet.
Cellar.

Ne pedes] Forte, nemo pedes. Hein-
sius.

Aut sine] Restitui locum interposi-
ta particula dividens; nam Pal. 1.
habebat *haud sine*; duplex ergo fuit
Macedonum scitum: ne pedes vena-
retur, neve sine delectis amicorum:
ex vulgata lectione male interpolata
nascetur sensus, prohibitum venari
peditem sine amicis, equitem venari
licuisse. *Freinsh.*

*Ille IV. m. ferarum dejectis in eodem
saltu cum toto exercitu epulatus est*] Ita-
rum peccat interpunctio, quæ debet
esse hæc: *dejectis, in eodem saltu, &c.*
sed observa non proculcatum usum
verbi 'dejicere,' qui et lib. III. omnis
ætatis ac memoriæ clarissimum 're-
gem non in acie saltem, non ab hoste
dejectum, sed,' &c. et apud Horat.
'militæ nam tuo Drusus Gerannos, im-
placidum genus, Brennosque veloces
et arces Alpibus impositas tremendis
Dejecit acer plus vice simplici.' *Acid-
alius.* Phædrus II. 1. 'Super juven-
cum stabat dejectum leo:' ubi plura
verbi hujus exempla congesse viri
doctissimi.

§ 20 *Hic erat*] Nomini Cliti subjun-
git hoc γνῶρισμα, ut dignosceretur ab
aliis Clitis ejus cœtaneis. Fuit enim
Clitus Bardylei filius, qui inter initia
Alexandri desciscit a Macedonibus,
apud Arrian. I. 2. 1. Fuit et alius
cognomine *candidus*, δ λευκὸς καλοῦ-
μενος, homo supra modum arrogans et
elatus, apud Athenæum XII. 9. Ad
quem fortasse pertinet, quod Plu-
tarch. de Fort. Alex. II. 12. scribit,
pauca Græcorum navibus depressis
Neptunum andire voluisse: nam ad
Cartianum sane non pertinet, qui nec
Alexandro superfuit; nec ante vel
sub eo tam immanis arrogantis fidu-
ciam, aut occasionem habere potuit.
Ad illius autem differentiam noster
ille Dropidis filius videtur dictus *ni-
ger*, δ μέλας, apud Diodor. XVII. 20.

unde sic apud Plutarch. in Vita Alex.
cap. 26. olim notavi legendum, quæ
loco nunc exstat δ μέλας. Aliis vitiosè
scribitur *Clytus*, ut Dressero Millen.
IV. pag. 340. qui etiam in tempore
errat. *Freinsh.*

Nudo capite] Nempe galea priori
ictu jam perfracta. Vide Plutarch.
cap. 25. Cujus, ut et Arriani Di-
odorique dissonantias qui cognos-
cere volet, ab ipsis petere poterit.
Freinsh.

Rhasacis manum amputavit] In præ-
lio ad Granicum amnem Rhosaces ad
vindicandam Mithridatis, Darii ge-
neri, mortem in Alexandrum invec-
tus, securi caput ejus petiit, sed ga-
lea nonnihil disrupta ictus fefellit.
Ad ictum illum Alexander statim ho-
minem gladio transfixit. Huic tum
Spithridates pari furore successit;
qui jam Alexandro a tergo imminens
ictum quoque intenterat, nisi a Clito
brachium ei demente prohibitus es-
set. Hunc autem Spithridatem a
Clito repulsum Darii generum facit
Diodorus, cum Arriani Mithridatem
faciat. Videtur ergo Diodorus con-
fundere Mithridatem cum Spithri-
date, et reponendum in Diodoro
Μιθριδάτης pro *Σπιθραδάτης* vel *Σπιθρι-
δάτης*. Sed in hoc non convenit Arri-
ano cum Diodoro, quod Diodorus di-
cat Clitum Rhosacis, Arrianus Spith-
ridatis brachium amputasse. Arria-
nus tamen verius, ut puto, et rectius.
Laccen. *Rhosacis manum amputavit*]
Rhosacen ipse rex confecit; Spithri-
dati fratri ejus, idem facinus audenti,
Clitus manum præcidit. Arrian. lib.
I. Diod. Sic. XVII. 20. *Cellar.*

§ 21 *Hellanicæ, quæ Alexandrum edu-
caverat, soror ejus, haud secus quam ma-
ter a rege diligebatur*] Verum hoc sine
controversia nomen, quod in Arriano
capite diminutum. *Lanicen* enim vo-
cat, non ipsius puto, sed exscripto-
rum vitio: quod, necdum ab aliis anim-
adversum, meo indicio emendetur.
lib. IV. Καὶ τὴν Κλειτὸν μὲν ἀδελφὴν,

αὐτὸν δὲ ἀναθρεψαμένην, Λανίκην, τὴν
Δρωπίδου παῖδα, ὡς καλὰ ἔρα αὐτῇ τρο-
φεία ἀποτετικὸς εἶη ἀνδρωθείς. Ubi pa-
riter in Clyti nomine scripturæ diver-
sitate notas, quæ et alibi in Arria-
no, tum Plutarcho simul et Diodoro
perpetua ista per ei, non v. *Acidalius*.
Hellanicæ] Cliti sororem *Lanicen* vocat
Ælianus de Var. Hist. xii. 26.
quomodo et Arrianns iv. 11. 12. Athe-
næus vero 4. 1. *Lacnicen*; ubi refert
Proteam, ex Proteo filio illo Lacnic-
æ oriundum, quæ Regis Alexandri
fuit nutrix, fuisse valde bibacem.
Popma. Ego ita sentio, *Hellanicen*
fuisse vocatam fortassis a victoria
aliqua, quam quidam priorum Macedo-
niæ regum de Græciæ reportaverit.
idque nomen postea, seu more gentis,
(quod hodie nobis Græcisque etiam
est usitatissimum) seu quo alio casu,
capite minutum fuisse. Celebratur
et ejusdem etymi historicus *Hellanicus*,
quem Stephanus de Urbibus, alii-
que citant. *Freinsh.*

Validissimum] Nulla enim pars Asiæ
toties contra præsentem victorem
rebellavit, eumque tamdiu detinuit.
Cellar.

§ 23 *Apud Chæroneam victoriam sui
operis*] In hac pugna Alexander pri-
mus in Thebanorum cohortem, quam
sacram vocabant, impetum fecit, an-
num agens præterpropter decimum
æxtum, ut Plutarchus auctor est, qui
addit, adhuc sua memoria ibi stetisse
prope Cephisum annosam quercum,
'Alexandrinam' dictam: quod ad
illam tetenderat Alexander. *Loccen.*
Apud Chæroneam] Revolve Supplem.
i. 6. *Cellar.*

Ademptam sibi gloriam] Ibidem n. 7.
Snak.

§ 24 *Consternationis*] Vide vii. 10.
13. *Cellar.*

Se corpus ejus protexisse] Hujus ta-
men rei non meminit Diodorus lib.
xvi. ubi de hoc prælio agit; sed ita:
Patrem primo solum congredi passum
filium cum hoste; ut virtutis suæ spe-

cimen ederet. Postea Philippam,
ne sibi Alexander victoriæ titulum
solus vendicaret, strenue manu cum
hoste conserta superiorem evasisse:
Loccen.

§ 25 *Itaque post expeditionem*] Reli-
qui historici hoc referunt factum jam
defuncto Philippo. Illyrios enim sub-
egisse Alexandrum, cum a patre per
causam mortis ejus defecissent. Nisi
fuerit, quum Alexander ad avuncu-
lum in Epirum, et inde in Illyrios se
contulit profugus a patre propter
odium paternum. Expostulaverat
enim cum patre, quod Cleopatram in
matrimonium suscepisset, veritus aci-
licet ex noverca æmulum regni, unde
parens indignatus gladium in eum
strinxerat. Sic Alexander patris iram
declinans ad Illyrios se recepit. Jus-
tinus et Plutarchus fuse referant.
Loccenius.

In Illyrios] Non potest sentire
Curtius de bellis post Philippi mor-
tem ab Alexandro contra Illyrios
gentis: multo minus de ejus profec-
tione in Illyricum; quo tempore cum
patre simultatem exercuit. Nec sane
alia ejus reperiuntur ibi gentium bel-
la. Nisi forte capiendum hoc de ex-
peditio in nescio quos Medaros,
quibus hærente ad Byzantium Phi-
lippobellum clademque intulit: quam-
quam id videatur accidissee ante Chæ-
ronense prælium: Curtius autem vic-
tos Illyrios dicere post illud. Plu-
tarch. Alex. cap. 14. vide. *Freinsh.*

§ 26 *Laude dignos*] Mss. *laude de
dignos*. Forte, *laude demum dignos*.
Heinsius.

Samothracum initia] 'Fama est in
Samothrace initiatum cum Olympi-
ade Philippum, quum esset ipse tum
adolescens, illam item puellam pa-
rentibus orbam amasse,' &c. Plu-
tarch. Alex. cap. 11. De eo tempore,
opinor, Alexander hic loquitur. Pa-
ter enim ipsius ea ætate hæc egerit,
quæ hic res maximas jam gesserat.
Freinsh. *Mysteria antiquissima, quæ*

tam olim in hac insula fuerant, tum per Jasionem Jovis ex Electra filium, ita renovata et perfecta, ut toto orbe, non minus ac Eleusinia, celebrarentur. Diodor. Sic. l. v. c. 48. Hiscæ mysteriis etiam Philippus cum Olympiade initiatus erat. Plot. Alex. quod in ipso filius reprehendit, quasi indignum magnitudine regia, quam majora facta, et amplæ victoriæ deceant. *Videre autem mysteria est quod Græci dicunt ἐκπαιδεύειν μυστήρια.* Scaliger Emend. T. p. 748. *Cellar.*

§ 28 Euripidis retulit carmen] Ex Androm: Euripidis Clitus hos iambos retulit, ut testatur Plutarch. in Alex. Οἱμοι, καθ' Ἑλλάδ' ὥς κακῶς νομίζεται' Ὅταν τροπαῖα πολεμίων στήσῃ στρατός, Οὐ τῶν ποιοῦντων τοῦργον ἡγούνται τῶδε, Ἀλλ' ὁ στρατηγὸς τὴν δόκῃσιν ἔρπονται, Ὅς εἰς μετ' ἑλλάνων μυρίων πύλλων ἔδρῃ, Οὐδὲν πλέον δρῶν ἐνδός, ἔχει πλείων λόγον. *Hei mihi! quam male lege statutum in Græcia, Ut si quando tropæa de hostibus statuit exercitus, Non eorum, qui laborem subierunt, arbitretur hoc opus; Sed belli dux existimationem et gloriam eam percipit, Quamvis unus tantum sit cum aliis multis hastam vibrans, Non plura quam unus faciens, habens tamen multorum laudem.* Quorum sensum parum efficaciter Curtium expressisse doctus quidam vir existimat, qui non animadvertit intercepti hic significare totum capi, ut exponit Donatus in illo Terentii Eun. 'quod nos capere oportet, hæc interceptit.' *Popma.* Euripidis carmen] Ex Euripidis Andromache, versu 693. sunt verba Pelei. Ceterum hoc Cliti iudicium refutat Gruterus Discurs. in Tacit. cap. 1. § 6. et cap. 32. omnia ex principis fortuna pendere demonstrans, qua de re et supra dictum ad III. 2. 1. Locum eum Euripidis allusit (iudicio Victorii Var. Lect. XXVIII. 22.) Cicero pro M. Marcello cap. 2. 'Bellicas laudes solent quidam extenuare verbis, easque detrudere ducibus, communicare cum mul-

tis, ne propriæ sint imperatorum.' Certius autem Julianus in Cæsaribus, in examine Alexandri: 'Non enim, sicut in ædificationibus, quæ publicis impensis fiunt, accidit, quibus aliorum opera et sumptu ad exitum perductis, opus alterius, qui ei præest, nomine inscribitur, licet in ejus confectione minimum laboris impenderit, ita isti aliena egregia facta sibi adscripserunt.' Aperte autem illo ejusdem scripti festivissimo loco, ubi Alexander ait se Mallorum urbem diruisse: 'Minime vero tu beate, inquit Silenus, quippe jacebas quemadmodum Hector ille Homericus, sensim deficiens, et animam agens; alii vero pugnabant et vincebant. Nempe nobis ducibus hoc fiebat, inquit Alexander. Qui fieri poterat, inquit Silenus, ut te sequerentur, cum parum abesset quin mortuus esset? Deinde ex Euripide hæc cecinit: 'Male quam positum est in more apud Græcos! Cum exercitus tropæa de hostibus ponit,' &c. Adhæc Dionysius: 'Desine,' inquit, 'o patercule, ista loqui, ne te eodem iste, quo Clitum, malo afficiat.' Jacobus Nicolaus Loënsis Miscel. Epiph. v. 17. sugillat Curtium, quod hunc locum Eurip. male expresserit: sed ille, iudicio Popmæ, non animadvertit Intercepti hic significare totum capi, ut exponit Donatus in illo Terentii Eunuchio I. 1. 'quod nos capere oportet, hæc interceptit.' *Freinsh.*

§ 29 Nomina inscribere] Inscribebantur vulgo. Porro versuum, quibus hoc dicitur, habes initium apud Plutarchum in vita Alexandri, et est tale: Οἱμοι, καθ' Ἑλλάδ' ὥς κακῶς νομίζεται' reliquos petendum censeo, aut ex ipsius Euripidis, cujus mihi hic jam codex ad manum non est, Andromache, aut ex XXVIII. 22. Variarum Lectionum P. Victorii, ubi etiam Ciceronis illud in eandem sententiam ex oratione pro Marcello adducitur, 'bellicas laudes communicari cum

multis.' *Modius. Regum nomina*] Regum vocabulo etiam ceteros imperatores intellige: falsum enim, regum tantum, non etiam aliorum prætorum nomina tropæis inscribi. Unicum ex plurimis exemplis adducam, alias etiam observatu dignum. Polybius II. 2. &c. narrat, cum Ætoli Mydionios obsidione premerent, jamque dies instaret, qua novum prætorem creari oporteret, eum qui hactenus res administrasset petivisse, 'ut capta urbe, et prædæ administratio, et armorum (tropæi) inscriptio sibi tribueretur:' alios, maxime qui eum honorem peterent, contra nisos, æquum censuisse, ut ejus illud decus foret, quo imperante occupari urbem contingeret: tandem placuisse Ætoliis, ut futurus Prætor jus prædæ administrandæ, et arma inscribendi, cum priore communicaret.' Interim insperato subsidio liberati Mydionii, cum Ætolos cum clade rejecissent, tropæumque de iis statuere vellent, cognito eorum consilio, itidem decreverunt, ut et præsentis Ætolorum prætoris nomen exprimerent, et successoris ejus. *Freinsb.*

§ 31 *Senioresque*] *Senesque* vulgo, quod non notassem, nisi ejus occasione Justinii locum emendare in animo esset. lib. XI. ait: 'Et reges stipendiarios conspectioris ingenii ad commilitium secum trahit, seniores ad tutelam regni relinquit:' ubi non *seniores* sed *segniore*s omnino legendum, qui non credet, eum ego non miror, si de ceteris meis conjecturis dubitabit; nam quo pacto ibi poterit habere locum vox 'seniores,' cum post pauca sequatur in eodem Justino: 'Cum ad tam periculosum bellum exercitum legerit, non juvenes robustos, nec primum florem (sic enim hic quoque legendum est, non ut vulgo, *primo flore*) ætatis, sed veteranos plerosque etiam,' &c. *Modius. Juniores senesque*] Juniores pro Alexandro ejusque rebus gestis pug-

nabant, seniores pro Philippo; quovis ad suam ætatem summam gloriam trahente: et sane non facile dictum fuerit, quorum sententiæ standum putes. Pro iis quæ max sequuntur, *orta contentio est et Rex*, melius rescribas ex manuscr. *orta contentione rex*, &c. *Freinsb.*

§ 32 *Eorum omittente*] Si me audis, scribes, *nihil eo remittente*. Acidalius. *Nihil eo remittente*] Sic olim legit Acidalius; quo nec viso idem conjecimus: et Raderus expressit. Ceterum assentior Plutarcho cap. 71. de Discrim. Adulat. et Amici: 'Non tam ebrietatem fecisse, quod ita graviter commotus Cliti objurgatione fuerit Alexander, quam quod multis coram testibus eam usurpavit:' si tamen addas, quod Curtius hic notat, obstinatum ejus pervicaciam, et continuationem odiosissimæ cantuuncule. *Freinsb.*

§ 33 *Thebarum excidio*] Quod memorant Plutarchus in Alexandro cap. 20. et Demosthene cap. 32. Arrianus I. 3. 15. Polybius IV. 23. Justinus XI. 4. 7. Diodorus XVII. 9. &c. *Freinsb.*

§ 34 *At victoria majus præmium*] Membranzæ, at cum victoriæ arbitrium magis præcipuum fuerunt, &c. unde qui nostra meliorem lectionem eruet, hic erit mihi magnus Apollo. *Modius.* Apollo igitur ego, qui erni, nam magnus audire non affecto, cui satis hinc Apollinem factum. Extra jocum, non tibi videor egregie vestigia secutus ejus scripturæ? *At cum victoriæ arbitrium (vel arbitrum) agis, præcipuum ferunt præmium, qui procacissime patris tui memoriæ illudunt.* Ita mihi credas, lector, ita faveas novo vati, ut hæc verior omnino, non tamen melior lectio; de qua judices tamen omnes cupio legitimis Apollinis veri Mystas. *Acidalius. Quum vict. arb. agis*] Recepi omnino lectionem Acidalii, quam ex membranis eruit, quæ sic habebant: *At cum victoriæ arbitrium magis præcipuum fuerunt*; unde Mo-

dias fecit, *At victoria majus premium ferant*, quem deinde secuti sunt editores: ego cum Radero sequor Acidaliū. *Freinsh.* Sic supra vi. 1. 19. 'Antipater, qui probe nosset spiritum ejus, non est ausus ipse agere arbitria victoriæ.' iv. 4. 12. 'Occupant liberum mortis arbitrium.' *Snak.*

§ 35 *Mihi adtribuis*] Ut mos principum invisos sibi periculis obiectandi. Vide Grut. Disc. in Tacit. cap. 35. *Freinsh.*

Toties rebellem] Ter rebellaverat, antequam Alexander Indiam ingrederetur. In summariis lib. xvii. Diod. legitur *Ῥοῦδριανὸς τὸ δεῦτερον ἐξεπρόσκατο*, et mox *ἀποστάσις τῆς τῆς Ῥοῦδριανῶν*. *Cellar.*

§ 36 *Atharias*] In hoc quoque nomine variatur. Ne de aliis dicam, in Nostro 'Adarchias' lib. v. scribitur: 'Primus omnium virtutis causa donatus est Adarchias senior.' Sunt et alia consimilia his nomina, quæ nescio an unius omnia eadem: lib. vii. initio 'Apharias' quidam, lib. vi. 'Atarras' alius nominatur: in quibus non abest, quin confusio aliqua sit ac turba. *Acidalius*. *Atharias*] Diodorus xvii. 27. in genere veteranis hoc tribuit. De nomine Athariæ dictum supra ad v. 2. 5. est et Atarras supra vi. 8. 19. quem pro eodem hoc nomine habeo. *Freinsh.*

§ 37 *Avuaculumtrum*] Alexandrum Epiri regem intelligit, cui cognomen tum Molosso (hoc est Epirotæ) fuit. Is bellum pop. Romano facturus, cum in Italiam transiret, dixit se quidem ad Romanos, quasi in *ἀδραστηρίω*, Macedoniaem ire ad Persas, quasi in *γυναικαστηρίω*, ut tradit A. Gellius xvii. 22. *Πορνα*. Dictum id Alexandri etiam alludit prior Curtio Livius ix. 19. 11. 'Næ ille sæpe, etiamsi prima prospere evenissent, Persas et Indos, et imbellem Asiam quæsisset, et cum feminis sibi bellum finis dixeret: quod Epiri regem Alexandrum mortifero vulnere ictum dixisse ferunt, sor-

tem bellorum in Asia gestorum ab hoc ipso juvene cum sua conferentem.' Jamdudum enim Græcis innotuerat, homines Asiaticos molles et ignavos esse. Ergo apud Lucian. in Dialog. 12. Mortuorum, Hannibal; item Dialog. 14. Philippus pater objiciunt Alexandro facilem ex imbelli genere victoriam; quorum hic etiam Clearchi exemplum suggerit, quo duce decem millia Græcorum ingentes barbarorum copias propulsaverint, quam rem Xenophon secundo et seqq. libris *Ἀναβάτο*. prolixè et disertissime narrat. Sed et jam ante ad Thermopylas Xerxis 'agmina palam fecerunt, se quidem multos homines esse, at paucos viros.' Herod. vii. 210. quod dictum paucis mutatis ipsi Xerxi tribuit Front. Strateg. iv. 2. 9. Feminarum. autem vocabulo imbelles et timidos notant, quod eas natura his ingeniis corporibusque fecerit. Silius xiv. 130. de Siculis Romano militi occurrentibus: 'Femineum credas maribus concurrere vulgum.' Inde legitur Sesostris *Ægypti* rex, domitis longe lateque gentibus, tropæa in quibusque finibus erexisse, membra maribus insignia, ubi fortiter repugnatum esset; alia feminis. Herodot. ii. 102. Inde contumeliæ causa virorum nomina frequenter detorta reperiuntur in muliebrem terminationem: in qua re constitisse Messalinæ scomma in C. Cæsarem, ut nimirum *Caia Cæsarem* pro *Caio* vocaverit, haud vana, ni fallor, conjectura deprehendi ad Tacitum vi. 5. 1. Quem locum quasi data opera luolentissime exponit par Luitprandi acumen in eunuchum exercitui Græco præpositum, in ejus legatione ab Othonibus ad Nicephorum: 'Cui exercitui, ut puto, ad contumeliam vestram, hominem quandam, sed quandam eo dixi, quia mas esse desiit, mulier fieri non potuit, præposuit.' Ubi vides idem latere in his

verbis ita conjunctis 'homo quædam;' quod in illis Messalini 'Caia Cæsar:' illaque Taciti, 'quasi incertæ virilitatis,' paullo pluribus hic explicari. Sic apud Josephum Antiquit. xiv. 28. Sosius regem Judæorum pro 'Antigono' vocat 'Antigonam:' apud Simocattam iii. 8. Varamus Hormisdæ dux, a quo missis femineis vestibus pavoris insimulatus fuerat, regi suo par referens, eum in epistolæ 'supercriptione Chosroæ non filium, sed filiam, infami irrisione nominat.' Ejusdem farinae est ingeniosum apud Ciceronem de Orat. ii. 68. 'Cum Q. Opimius consularis, qui adolescentulus male andisset, festivo homini Egilio, qui videretur mollior, nec esset, dixisset, Quid tu, Egilia mea? quando ad me venis cum tua colu et lana? Non pol, inquit, andeo: nam me ad famosas vetuit mater accedere.' Freinsh. Sunt tamen qui tam Nostrum, quam Gellium et Justinum lib. xii. parachronismi insimulant, quasi Epirotæ expeditio ante Macedonis Asiaticam contigerit, quod ex annis per consules a Livio designatis eliciunt. Vide Ortelium et Proustium in citatum locum Gellii. Addunt Plut. de Fort. Rom. i. extr. cuius sententiam ad x. 1. 18. adnotabimus. Cellar.

§ 38 *Temere jactis*] Littera una addita explevi posteriorem vocem, cum antea legeretur, *temere actis*. Parum, ut mihi sane videbatur, arbitror, et tibi, lector, recte. *Modius. Temere jactis*] Ita melius cum quibusdam Mss. quam cum vulgo, *actis*. Freinsh.

§ 39 *Rex pressit*] Inclementer abjecerunt voculam *rex*, quam adjungi verbo sequenti æquius erat, ut *repressit* scriberetur. *Acidalius*.

§ 40 *Jurgantes*] Nihil hic jurgio loci: substituo *urgentes*. *Acidalius*. Optime juncta sunt hæc, *jurgantes monentesque*; nec adsentior Acidalio rescribenti *urgentes*. Freinsh.

§ 41 *Violentiam*] Adblanditur qui-

dem nonnullorum Mss. lectio, *violentiam*, quæ deinceps editiones invasit; sed recte restituit Freinsheimius *violentiam*, licet ejus non admoneat: sic enim paullo ante describitur n. 34. 'Non vino modo, sed animi prava consuetudine.' *Snak*.

Defensum] Monet hic locus, ut in hac historia corrigam insignem illum Orosii iii. 18. Clitus 'cum in convivio, fiducia amicitiam regiæ, adversus regem, sua opera patri Philippo præponentem, memoriam patris tueretur, ab offenso frustra rege venabulo transfossus, commune convivium moriens cruentavit.' Vides in nonnullis diversum abire a Curtio; tum omnia in Alexandri invidiam intendere. Sed ista mitto: illud autem, 'ab offenso frustra rege,' ineptum est: fuit, 'ab defenso;' quod mutavit, qui historiam defensi ad Granicum ab Clito regis hic tangi non animadvertibat. Freinsh.

§ 42 *Attali cædem*] De hoc Attalo in supp. i. 7. 8. et de cæde ejus n. 10. Item ad vi. 9. 18. diximus. *Cellar*.

§ 43 *Quantum vix sobrius*] Ὅτι δύοιν κακοῖς ἐν τῷ τότῃ ἡττημένον ἐπέδειξεν αὐτόν, ὁρῆς τε καὶ παρῳίας. Quod se tum temporis duobus vitiis obnoxium declaravit, iræ et ebrietati. Arrian. lib. iv. *Cellar*.

Enimvero olim mero sensibus victis] Tò olim observandum poni hic pro præsentī tempore: habet hæc vox variam significationem, et nunc pro longi temporis intercapedine, nunc pro ante, ut hic, etiam accipi, et infra cap. 12. potest: jam ante ebrius: nunc pro nuper, nunc pro futuro. Quarum significationum exempla et testimonia compluria lexicographi adducunt, quos videbis. *Raderus. Mss. enimvero olim mero: bene; ut viii. 5. 22. 'Elicitque iram Alexandri, quam olim capere non poterat.' Et ibid. 6. 1. 'In Callisthenem olim contumaciæ suspectum pervicacioris iræ fuit.' Heinsius. Vide ad iv. 7. 1.*

Mirandum est, hanc vocem sine ulla admonitione a Freinshemio hic prætermisam, quum ejus in Indice meminerit, ut etiam hic ita legisse videatur. Ideoque nos revocavimus. *Snak.*

§ 44 *Quam tanto*] *Quam tacito* membranæ; minus recte. *Modius.*

§ 51 *Clitum esse et convivio exire*] Aristobulus apud Arrian. Clitum in culpa fuisse asserit, quem cum per portam trans muros et fossam arcis Ptolemæus Lagi repente subduxisset, denuo reversus, ac se Alexandro illum inclamanti nomine offerens: 'En tibi Clitum, quem petis, o Alexander,' inquit. Meminere hujus cædis Cicero lib. iv. Tusc. Qn. et Senec. de Ira lib. iii. 'quæ Alexandrum,' ut Val. Maximi verbis utar, 'propemodum cælo diripuit, qui, victor omnium, vino et ira victus est.' *Popma.*

§ 52 *Hasta transfexit*] Orosius iii. 18. 'venabulo transfossum' facit; quidam apud Arrian. iv. 2. 9. 'hasta;' alii 'sarissa:' Seneca de Ira iii. 22. 8. 'lancea.' Plutarchus cap. 92. αἰχμήν vocat. Sed ὀπάρτιον Lucian. in Dial. Mortuor. xiv. *Freinsh.*

I nunc] Irrisionis formula. Virg. *Æn.* vii. vs. 425. 'I nunc, ingratis effer te irrise periclis.' Seneca Ep. 88. 'I nunc, et vitam longam esse nega.' *Cellar.*

Ad Philippum] Pal. 1. una voce auctior, *ad Phil. pergem*: forte fuit *ad Philippum regem*; quippe quem præfers Alexandro regi. Illis, *i nunc*, &c. respicit Curtius Virgillum ii. 547. 'referes ergo hæc, et nuntius ibis Pelidæ genitori: illi mea tristia facta, Degeneremque Neoptolemum narrare memento.' Affinia sunt Marcelli accusatoria iata in Thræeam apud Tacit. xvi. 28. 6. 'Non illi consulta hæc, non magistratus, aut Romanam urbem videri. Abrumperet vitam ab ea civitate, cujus caritatem olim, nunc et aspectum exuisset.' *Freinsh.* A librariis illud *pergem* est, qui non

viderant imperativum *I*, nam id docet lectio Voss. 2. qui omisso imperativo de se subjungit et explet, *nunc ad Philippum, et Armenionem, et Attalum perge.* *Snak.*

CAP. II. § 1 *Sed transacta*] Videntur scripti libri magis inclinare eo, ut legimus, non *sed*, sed *sicut*. *Modius.* *Transacta perpendimus*] Gnome insignis, quam eandem a Mænandro expressam ad Tacitum Taciti Salus notavit, dignam cum ipsa Taciti iterum hic notari, ut et Curtii cum iis, et hæc cum Curtii contendantur, lucem a se invicem lucratuæ universæ. Mænander, ut Stobæus citat: Οὐδὲς ἐλπίδων ἐπαπαρδῶν πόνον Ἀπαρδῶν τὸ μέγεθος, ὅραρον δ' ὄρα. *Pecando molem nemo peccati videt; Commissa demum mente sera perspicit.* Tacit. xiv. 10. 1. 'A Cæsare perfecto demum scelere magnitudo ejus intellecta est,' &c. Quid autem ni Lipsii etiam ipsius adscribam? non hercule venuste minus elatam, et quam sprevisse sane cuius nefas, religio autem mihi sit vel præterisse. Ille ibidem, 'Currimus ad scelus præcipites, quod, sedente impetu, veris mox pretiis æstimamus.' *Acidalius.*

§ 2 *Immodica libertate*] Hand postremi nominis politicus, de Jure Maj. iii. 13. hoc interpretatur de Alexandro, qui sit abusus licentia absoluta: ita invertitur quasi ex proposito Curtii sensus. Fraudi forsitan fuit, quod in quibusdam impressis sic distinguitur: *Videbat tunc immodica libertate abusum. Sed alioqui egregium, &c.* Ut videas una sæpe distinctiuncula lucem afferri toti alicui periodo. Sic apud Cæsar. de Bell. Civ. iii. 18. f. dist. 'Bello perfecto ab iis Cæsar hæc dicta cognovit,' &c. Vide Indicem, in 'Distinctio.' *Freinsh.*

Rex] Hoc emphatice dictum accipe: rex quum esset, carnificis operam exercuit. *Idem.*

Vino pote] Vulgo, *vino poterat impu-* tati; sed quid in illo modo scriberem,

cum ita esset in membranis perscriptum? *Modius*. *Vino imputari*] Recurre ad illum locum vi. 11. 28. de Hege-
locho, *utrumne vino gravatus effudisset illa*. Et quæ nos ad epigramma 25. Martialis, quod Proculo inscribitur lib. i. *Raderus*. *Quæ vino poterat imputari, nefanda cæde*] Unde Themistius Orat. v. de Cliti cæde eleganter, *Καὶ οὐκ ἠμύνετο* ('*Ἀλλεῖστος*) *ὄλῳ τὸν ὄλῳν, ἀλλὰ οὐδῆρ*. *Non vino vinum, sed ferro vindicavit*. Nam lubricum linguæ temulentiae dandum fuerat; sed et ipsum Alexandrum temulentia ad cædem impulit. *Loccen*.

§ 3 *Pœnitentiam*] Quo nomine laudat Alexandrum Arrianus iv. 2. 11. 'Quod statim maleficii pœnitentia ductus fuerit:' et vii. 5. 21. 'Id soli ipsi inter veteres reges tamquam eximium ac genuinum quiddam adscribit. Plerique enim, tametsi alicujus delicti conscii sibi sint, tuentes id ut recte factum, obterege culpam suam putant: inique statuentes,' &c. *Freinsh*.

Solitudo exciebat] Antea legebatur, *solitudo excipiebat*, quod nihili hic verbum est: dicit Curtius, solitudinem Alexandrum movisse, ut etiam magis facti pœniteret, quippe cum nemo eum consolaretur. *Modius*. Nescio an ita scripserit Curtius, cui fere ea dicuntur *exciri*, quæ evocantur cum difficultate, obstantibus quoquo modo uti quæ quærentur. At Alexandri pœnitentia erat parata, modo libertati ejus nil obstaret. Libri alii habent *excipiebat*, unde suspicor *exhibebat* scribendum. *Schefferus*. Conspiciant codices in voce *excipiebat*, nec illud tam nihili verbum, nec ulla alia frequentior apud Nostrum, varia etiam significatione, simili fere lib. vi. 'Ut primum instantibus curis laxatus est, exceperit eum voluptates.' Phædr. i. 12. 'Silva tum exceperit ferum:' et si velis pro pertrahere, ut sit quasi ex venantium insidiis conficere, vide Phædr. i. 11. 'fugientes ipse excipe-

ret:' et ibid. doctissimas notas. Adde et Indicem Nostri. *Snak*.

§ 4 *Ergo hastam*] Scripsit Janus Gruterus ad illum Taciti locum xv. 36. 3. 'Facinorum recollectione numquam timore vacuus,' nobile caput, cui fecit hanc inscriptionem: 'Conscientia eis pro pœna, qui supra pœnam:' ubi plurima ex nobilissimis scriptoribus de facinorum conscientia, quem ego locum indigito tantum, non transcribo, quia prolixissimus est, sed totus tamen huc facit: quem ipsum Curtii locum a Grutero præteritum miror, cum vel maxime ad institutum faceret, et interim alia ex eodem producat. *Raderus*. Collegit ejus generis plurima Arniseus de Repub. ii. 3. 9. 4. &c. *Freinsh*.

§ 5 *Personante regia*] Ita hic quoque de conjectura scripsi, cum in editionibus non bene esset *personans regia*. *Modius*.

Ne ex tanto dedecori superstitem esse paterentur] Arrianus lib. iv. scribit, quo minus cædis puderet, Anaxarchum Sophistam ab amicis accersitum ad eum venisse, cumque in lectulo jacentem, ac suspirantem offendisset, oborto risu dixisse, Ignorari a mortalibus, cur sapientes Justitiam Jovi assidentem fecerint: id enim ab iis ea ratione excogitatum, ut quidquid ab ipso Jove decerneretur, id juste factum putarent. Oportere igitur, quæ a magno rege fierent, justa existimari; primum quidem ab ipso rege, deinde a ceteris mortalibus. Quæ cum dixisset, Alexandrum, tamquam vera essent, non nihil mœrore relevatum. Curtius a Callisthene revocatum ad vitam refert, cum interfecto Clito Alexander mori perseveraret, tamquam sibi hand amplius honestum foret inter homines vivere, qui amicis hominem vita privasset. Vere Demetrius Epicus poeta: *Ζῆλον ἀντιφασσας, ἀποφθιμενον ζῆλον*. *Oderunt vivum, quem mox post funera querunt*. Popma.

§ 6 *Inter has preces tota nox extracta est*] Iterum editiones, *In has preces tota nox exacta est*: male prae nostris. *Modius*. Recte *Modius extracta*. Noster saepe: sic VIII. 6. 14. 'Ludi etiam convivales extraxere tempus.' Ibid. 2. 17. 'Revocatisque amicis in horam diei ferme secundam extraxit convivii tempus.' Et plura in Indice. *Heinsius*.

Anniversarium sacrificium] Arrianus IV. 2. 5. 'Diem quemdam apud Macedones Baccho sacrum esse ferunt, atque Alexandrum quotannis eo die Baccho sacrificare solitum, tum temporis neglecto Baccho Dioscuris sacrum fecisse.' Aliam rationem assignat Plutarch. cap. 21. 'Admissum per temulentiam in Clitum facinus, illamque contra Indos Macedonum ignaviam, quasi rudem relinquentium expeditionem anam et gloriam, ad iram et invidiam retulit Liberi patris:' nempe quod patriam ejus, Thebas, evertisset. *Freinsch.*

Statuto] Mss. fere *stato*, quod etiam multas occupavit editiones, et forte non male; nam sollemnis ille dies sacrorum *status dies* dicebatur. Flor. 1. 13. 'Et stato quodam die per medias hostium custodias Fabium Pontificem ab arce demisit, qui sollemne sacrificium conficeret:' ut erant *stata sacrificia*, de quibus verratissimus Naso Fast. 1. 310. ponit, 'Suos ad stata signa dies.' Idem ibid. vs. 660. 'quid a fastis non stata sacra petis?' Vide Festum Pomp. et ad Nostrum VI. 3. 7. Iterum VIII. 9. 13. 'Mundus statas vices temporum mutat:' nbi et editi et Msti. quidam etiam 'statatas' inferciunt. *Snak.*

Iram Dei fuisse] Ridiculum est, fateor, aut potidum potius, hoc me mone-re; sed tamen ita emendavi, cum vulgo esset *iram defuisse*. *Modius*.

§ 7 *Amicorum animos*] Haud immerito erant attoniti tam recenti exemplo infidæ et periculossæ regnum amicitiae; quarum multa documenta re-

peries apud Piccart. Observ. Hist. XIII. 9. idemque argumentum facunde exsequitur Sejanus Enenkelii. Vide et Gruteri discursus in Tacit. cap. 38. *Freinsch.*

Terrenti alias, alias timent] Membranz, *terrenti alios timentique*. *Modius*.

§ 8 *Duo filii*] Mileti oppugnationem Arrianus I. 6. 23. Plutarch. cap. 27. et Diodorus XVII. 22. exponunt, sed nullus filiorum Hellanices ullam mentionem fecit, contenti caput rerum, singularibus, quod plerumque sit, neglectis, attigisse. *Raderus*. Meminit tamen ejus rei eodem fere quo Curtius modo Arrian. IV. 2. 12. nisi quod locum, ubi occubuerunt, non signat. *Freinsch.* Verosimile autem est in prima obsidione, rege præsente, occubuisse, non in altera, qua post rebellionem duces Alexandri urbem receperant. Curt. IV. 5. 13. *Cellar.*

Occubuisse] Addunt vulgati codices *mortem*; nec refert absit an adsit, etsi ego abesse malim. *Modius*. Et ego mehercule quoque malim. Nisi I. IV. item sit: 'Ante oculos sui quisque regis mortem occumbere dicebant egregium.' Ipsa sane phrasis non ubique, sed nec temere alibi prompta, ne in poetis quidem: apud hos 'occumbere morti' nemini; 'mortem' non recordor: 'oppetere,' 'obire,' cum eo casu trita; cum eodem hoc verbum durius est omnino, neque facile Curtius usurparit. *Acidalius*.

§ 9 *Servatorum*] Unum Clitum intelligens, pro recepta loquendi consuetudine, plurali utitur. Sicut plane apud Arrian. IV. 2. 12. *φονέα τε τῶν φίλων*, *amicorum interfectorem*, se appellat, cum præter Clitum neminem ex amicis interemisisset. Ita Livius IX. 18. 3. *Freinsch.*

§ 12 *Jure interfectum*] T. Popma (ad num. 5.) simpliciter refert, ideo Justitiam Jovi adsidere dixisse Anaxarchum, quod quidquid ab Jove fieret, recte factum existimandum esset.

Ita quæ a magno rege fierent, iusta putanda. Sed non tantum voluit Anaxarchus, quæ a Rege fierent, iusta existimanda, sed ab illo rege, qui Jovis filius esset. Hæc enim erat potissima energia, et vis persuadendi, qua usus Anaxarchus. Vide Diogen. Laërt. in Anaxarch. *Loccen. Jure interfectum*] Præcipno instinctore Anaxarcho, ut testatur Arrianus iv. 2. 14. cujus verba bona fide referentem Popmam non opus erat reprehendi. Dixit enim Anaxarchus, 'fingi Justitiam Jovi adsidere, quia quidquid a Jove decernitur, id iuste factum esse censi debet: oportere igitur, quæ a magno rege fierent, iusta existimari;' nimirum quia regis potestas atque etiam nomen in primis tribuebatur Jovi, Anaxarchus alios quoque magnos reges eodem jure censi æquum putabat: quod vel ex Plutarchi Themist. cap. 48, colligas: nec ulla est suspicio, eum restringi hæc voluisse ad eum tantummodo regem, qui Jovis filius esset. Nec sane pro hac interpretatione unum verbum in Diogenis Anaxarcho. Eodemque modo refertur id apud Plutarch. c. 5. ad Princip. inductum: 'Anaxarchus, Alexandrum consolans ob Cliti cædem animi se arguentem, aiebat, Jus et Fas Jovi adsidere, ut quidquid rex (nimirum quilibet absoluta potestate præditus) agat, id fas justumque putetur.' Et in Alexand. cap. 93. *τὴν τὸ πρᾶξθαι ὑπὸ τοῦ κρατοῦντος θεμιτὸν* quidquid agatur a dominante, justum esse. Quam insanam consolationem, omnibusque istis locis merito explosam, postea Athenienses convertisse videntur in adulationem Demetrii Poliorcetæ. 'Sciverunt' enim, 'videri pop. Atheniensi,' quidquid jussisset rex Demetrius, id et apud deos fas, et jus apud homines esse. Plutarch. Demetrio cap. 29. Ceterum Curtius infra viii. 8. 22. a Callisthene revocatum ad vitam Alexandrum scribit, nulla Anax-

archi mentione; quod quomodo concilia, discas ex Plutarcho Alex. cap. 93. nimirum et Anaxarchum quo dictum est modo eum erexisse; et Callisthenem, 'placida et modesta oratione.' *Freinsh.*

§ 12 *Sepultura prohibetur*] Quasi damnatum et jure occisum, quæ summa apud Græcos ignominia, caruisse sepultura: nam *αὐτόχθονος*, tyranni, proditores, et hoc infame et execratum genus hominum sepultura prohibebantur, quod ex variis scriptoribus testatur Alexander Neapolitanus vi. 14. *Raderus*. Adde notam supra ad iii. 2. 19. *Freinsh.*

§ 14 *Xenippa*] Nec ista Xenippa usquam extra Curtium reperienda, ab nullo geographo, a scriptore, historico consignata vel expressa. Fides tota penes Curtium est, qui haud dubie ex Græcis auctoribus, qui hodie desiderantur, hæc Xenippa accepta in suo volumine posuit. *Raderus*. Græcum nomen a Macedonibus procul dubio impositum, sed cui regioni, prorsus incertum, quod nemo Geographorum aut Historicorum, præter nostrum Curtium, ejus usquam mentionem fecit. Sogdianæ partem fuisse, ex nexu historiarum suspicari licet. *Cellar.*

§ 16 *Desperatio veniæ*] Maro *Æn.* ii. 354. 'Una salus victis nullam sperare salutem.' Kedi ad eum locum, et simul ad Veget. iv. 25. Steuchinum ad eundem locum, Frontini. ii. Strat. 6. rursum ad illa Vegetii iii. 21. *Raderus*.

§ 19 *Naura*] Apud Arrianum iv. 3. 17. est *Naulaca*, statim post Spitamienis cædem. Apud alios quidem nihil prorsus de hoc nomine. *Glareanus*. At ego apud Arrianum in Erythræi maris periplo lego hanc vocem: 'Deinde Naura et Tyndia, prima seu maxima Limyricæ provincie emporia.' Tyndis autem est Ptolemæo civitas et fluvius intra Gangem in India, sicut et Naura regio Arria-

no videtur intra Gangem, ut magnopere dubitem, utrum hic non sit potius cum Glareano *Nautaca* legendum, de quo loco etiam Arrianus infra, non certe multum a Bactris et Maracanda remoto. Favet etiam huic scripturae codex Constantiensis Ms. qui *Nauta* habet pro *Nautaca*; ultima crede syllaba amissa vel omissa. (Proxime accederet Aldus, qui *Nautaiam* habet) Strabo lib. xi. Sysimithris petram in Bactriana constituit. Bactriana autem cis Indum, nec intra nec extra Gangem est. Limyrica autem est in India Austrum versus, ut ex periplo Arriani intelligi potest. Servo tamen *Naura*, quam scripturam et Alex. Neapolitanus i. 24. et Tiraquellus agnovit, quamvis apud Alexandrum vitiose sit scriptum *Mauros* pro *Neuros*, quorum regio juxta Bactrianos est. Arriana lib. xv. 4. 1. hanc petram in Paratacis intra Bactrianam collocat. Itaque 'Nautacas' aliam provinciam apud Siculam xvii. et Arrianum reperio. Arrianus autem iv. 4. 1. hanc petram, ejusque dominum, communi nomine 'Chorienem' appellat. Hunc Chorienem Strabo lib. xi. cum Curtio 'Sysimithrem' vocat. *Raderus*. Neque hujus regionis apud alios occurrat commemoratio. Oportet vero etiam circa Bactrianam Sogdianamque fuisse saltem partem alterutrius. *Cellar*.

Coire cum liberis] Quod Curtius refert in Naura regione cum parentibus stupro coire moribus permissum, ad id respicit Ovidianum illud: 'gentes tamen esse feruntur, In quibus et nato genitrix, et nata parenti Jungitur, et pietas geminato crescit amore.' *Poppo*. *Coire cum liberis*] Infandum scelus, et per quod jure gentium incestus committitur. i. fin. de R. N. sed viderit ibi Paulus, quid appellet jus gentium. Ecce enim quod nos merito quidem abhorremus, probabatur Arabibus, Persis, Assyriis,

Parthis, Medis, Ægyptiis, Phrygiibus, Galatis, Æthiopibus, Indis, Scotis, Hibernis, Nauræ regionis incolis, Nomadibus; ut ex variis auctoribus ostendit Tiraquellus leg. Connub. vii. 30. 32. 33. et Alexandri Dies Genial. i. 24. Quibus accedunt haud pauci ex incolis terrarum recens repertarum. Eo respicit Ovidianum illud Met. x. 331. 'gentes tamen esse feruntur, In quibus et nato genitrix, et nata parenti Jungitur.' Euripides in Andromache vs. 173. τοιοῦτον τῶν τῶ βαρβαρὸν γένος, Πατήρ τε θυγατρί, παῖς τε μητρὶ μίγνυνται, κ. τ. λ. Orosius i. 4. a Semiramide hunc morem introductum ait. Theodoretus contra Græcos Orat. 9. de Legib. ait, Persas ex Zaradæ cunadum instituto matribus misceri. Quem Theodorus Mopsuestias apud Photium Cod. 81. appellat 'Zasradem:' Agathias lib. ii. de Bello Goth. 'Saradem,' quo nomine etiam Zoroastrem vocari affirmat. Apud Persas autem incestam eam consuetudinem aliquando viginisse, præter citatos a Tiraquello, certum est ex Minutii Octavio, Chrysostomo de Virg. cap. 9. Juliano Imp. apud Cyrillum lib. iv. Gregor. Nysseno in Epist. contra fatum, Æliano Hist. Anim. iii. 47. et Tatiano contra Græcos fol. 283. Philone de Special. Legib. Machlyes et Auses eodem more pollutos fuisse facile est colligere ex Herod. iv. 180. Item Garamantas, ex Plinio v. 8. Lactantio iii. 21. Aristot. Polit. ii. pr. Platone de Rep. v. et Solino cap. 43. 'Chaldæos' ex Cæsario apud Glycam et Cedrenum in rebus Alexandri. Sed et Macedones suspecti sunt Tertulliano Apologet. cap. 9. f. Apud Laërtium Pyrrho hac consuetudine et aliis similibus demonstrat, 'idem aliis bonum, aliis malum putari.' Quomodo et Cornel. Nepos Proëmio: 'Non eadem omnibus esse honesta atque turpia, sed omnia majorem institutis judicari.' Eodemque

sensu Artabanus in Plutarch. The- mist. cap. 46. Summus gentiliū Philo- sophus Ethicor. i. 3. Τὰ καλὰ καὶ τὰ δίκαια τοσαύτην ἔχει διαφορὰν, ὥστε δοκεῖν νόμον μόνον εἶναι, φύσει δὲ μή. Quorsum hæc? ut nempe constet, certos indubitosque bonorum et ma- lorum fines constituere, non esse natu- ræ, sed gratiæ. *Freinskh.*

§ 20 *Is armatis*] Qui illud is ita perscriptum in membranis repe- rant, ut s quoque i non valde dissi- mile esset, putarunt nmerum desig- nari, reposueruntque in omnibus edi- tionibus, *duobus millibus armatis*. Acu- men hominum specta! *Modius.*

Tergo petra clauderat] Editiones, *qui terga petra clauderat*; plane inepte. Hoc enim dicit Rufus, hinc amne, hinc petra clausus fuisse fauces re- gionis, quas occupaverat Sysimithres. *Modius.* Bene alia *Modius*: unum ei excidit. *Terga* relinquere debnit, ut non tergum petrae, quo nihil inep- tius, sed terga regionis intelligantur; et tamen ipsa vulgata, *qui terga petra clauderat*, non mala fortasse, imo et vera: si quæ deinceps sunt conside- ras: 'Ad petram admovit exercitum: ceterum interveniebat fluvius coeun- tibus aquis ex superiore fastigio in vallem.' *Acidalius.* *Tergo petra clau- debat*] Fauce regionis a fronte præ- terfluens torrens, a tergo petra ob- jecta muniebat: hæc vera lectio, quam frustra impugnant alii. *Freinskh.* In Palatino est, *terga petra clau- derant*; in Bongarsiano et aliis, *tergo pe- tra clauderant*. Suspicio itaque lec- tionem veram, *terga petra clausa erant*, vel *terga petra clauderat*. *Schef- fer.*

§ 21 *Sed aditu specus*] Membranæ, *sed aditum specus accipit*: *Lucem inte- riora nisi illato lumine obunt*. Quæ quid sibi velint divinare plane non possum; neque enim ariolandi artem umquam didici, tantum ex scriptura vulgata, quæ est, *Sed aditus specus accipit lucem*: interiora nisi illato lu-

mine obocura sunt: illud feci, quod vides. *Modius.*

§ 22 *Ac validas*] Consensum libro- rum secutus ita restitui; fecerant alii, *munitas valida manu barb. tuebantur*, non male, nisi quod Curtio suum aba- tulerunt sensum, qui æque bonus, *angustias munitas ac validas barbari manu tuebantur*; manu dixit, id est, vi et armis. Indicem vide. *Freinskh.* Forte delendum *manu*. Heinsius. Non quod vi aut sensu careat, sed quia jam proxime præcessit, et statim re- petitur; nam et sic pro pugnando ac- ciunt. Florus III. 10. 4. 'Manu prolium restituit.' *Snak.*

§ 25 *Oxyartes*] Nomen hoc mire confusum in Curtio. Legendum hic ex Plutarcho, *Oxyartes*, ad distinctio- nem 'Oxatris' et 'Oxyatris,' de quibus mox. Oxyatres est Persa hic, de quo hoc loco Curtius, qui auctor est Sysimithri, ut se dedat Alexan- dro, quod et fecit ex animi quadam dejectione et desperatione. Unde et Alexandri hoc de eo dictionem; cum quæreret ex Oxyarte Alexan- der, qualis esset Sysimithres, ecquid animi haberet; Oxyartes vero res- pondisset, hominem esse ignavissim- um; respondit Alexander: *Λέγεις σὺ γε τὴν πέτραν ἀλάσιμον ἡμῖν εἶναι*. *Profecto tu petram nobis ostendis esse superabilem, quando ejus non est firmum caput.* Hic ergo est ille Oxyartes. Oxyatres autem est pater Roxanis, quam in matrimonio habuit Alexan- der. De quo hoc libro; ubi pro 'Co- hortanus' lege 'Oxyatres;' (nullus enim ibi hiatus est, ut putat Rube- nius Elect. i. 29.) nam et ita vocatur lib. ix. et lib. x. (ubi pro 'Oxatris' 'Oxyatris' lege) Oxyatres denique est frater Darii, de quo III. 11. *Loc- cen.* *Oxyartes*] Hoc nomen multis modis scribitur: nec enim puto di- versa esse omnia ista, sed unum, Ox- artes, Oxathres, Oxyartes, ut apud hunc aut illum auctorem, solemnī in

barbaris nominibus dubitatione, varie reperias. Interim unum illud nomen pluribus fuisse commune, non nego; idque cum aliis hoc genus accurate in Indice notatum invenies. *Freinsh.*

§ 26 *Ad augendam formid.*] Sæpius usurpatum, ut suadentes vim etiam ostentent, 'mistis precibus minisque,' ut apud Livium iv. 25. 13. quod Epist. 7. Plato vocat *θεοῖς μεθύμενος ἐνδυναύς*. Fecit idem Alexander supra vii. 11. 22. unde magis clareat, recte me emendasse in Tacito xv. 27. 6. 'Simul ut consilio terrorem adjiceret, Megistanas Armenios, qui primi a nobis defecerant, pellit aedibus,' &c. *Freinsh.*

§ 28 *Moriturum*] De fortissimis heroinis et mulieribus elegantem habes Plutarchi libellum. *Raderus.*

§ 30 *Unum precatus*] Mss. *inprecatus*. Forte, unum id precatus. *Heinsius.*

§ 32 *Præsens ipsis*] Vulgo, *operiri que præsentiam ipsius, supervenit, et victimis, &c.* *Modius.*

§ 35 *Nobiles juvenes comitari cum soliti defecerant præter Philippum*] Fusius narrat Justinus xv. 3. 'Postea in India insectanti regi quosdam palantes hostes, cum a satellitum turba equi sui celeritate desertus esset, solus ei per immensas arenarum moles cursus comes fuit. Quod idem antea Philippus frater ejus cum facere voluisset, inter manus regis expiravit.' *Loccen.*

Lysimachi] Qui postea regnavit, de quo proxime cap. 1. actum est. *Cellar.*

Appareret] Iterum vulgo, *quod facile appareat*: ineptissime. *Modius.*

§ 36 *Is pedes*] Justinus xv. 3. 11. de Lysimacho: 'In India insectanti regi quosdam palantes hostes, cum a satellitum turba equi sui celeritate desertus esset, solus ei per immensas harenarum moles comes cursus fuit. Quod idem antea Philippus frater ejus cum facere voluisset, inter

manus regis expiraverat.' Simile Suetonius de Galba cap. 6. f. 'Campestem decursionem scuto moderatus, etiam ad essedum Imperatoris per viginti passuum millia cucurrit.' Capitolinus de Maximino cap. 3. 'Ad pedes Imperatoris equitantis accessit. Tum volens Severus explorare, quantus in currendo esset, equum admisit multis circuitionibus, et cum Imperator laborasset, neque ille accurrendo per multa spatia desisset, ait ei; quid vis, Threiciæ? numquid delectat luctari post cursum? Tum ille, Quantum libet, (inquit) Imperator.' De aliorum mirandis cursibus vide epistolam 59. Lipsii ad Italos et Hispanos. Nescio autem an de hac historia capiendus Ælianus Hist. Var. x. 4. 'Alexander tertium quadringentis stadiis continuo itinere confectis, antequam quietem caperet exercitus, cum hostibus confligit, et eos vicit.' Tertium reddidi illud *τῶν*, quod est in textu, cum vocula *ter*, ubicumque poneretur, ambiguum faceret sensum. *Freinsh.*

Per D. stadia] Iterum vulgo, *per quinquaginta stadia*: etiam pessime. Cur enim hoc incredibile dictu est? *Modius.* *Quingenta*] Ex variis numeris hic visus est maxime consentaneus: essent milliaria nostratia sedecim fere, minus triente. *Freinsh.*

CAP. III. § 1 *Dahas*] Legerem hic *Gabas*, ex Arriano; nisi infra Curtius eandem vocem repeteret. Quamvis et ibi sic legi posset. Erant autem *Gabæ* Sogdianorum oppidum medianum inter Massagetæ et Indos. De *Dacis* vero nihil Arrianus in hac serie historiarum, nec huc faciunt. *Loccen.* Vide iv. 12. 6. vii. 4. 6. *Cellar.*

Numquam fatigata] Quod alias solemne. Lucanus ii. 727. 'lassata triumphis Descivit fortuna.' Livius ix. 17. 6. 'Ut alios reges claros ducesque omittam, magna exempla casuum humanorum; Cyrum, quem maxime Græci laudibus celebrant,

quid nisi longa vita, sicut Magnum modo Pompeium, vertenti præbuit fortunæ? Quod aspexisse videatur Seneca ad Marciam 26. 4. 'Regesne tibi nomen feliciissimos futuros, si maturius illos mors instantibus subtraxisset malis? An Romanos duces, quorum nihil magnitudini deerit, si aliquid ætati detraxeris?' Sic intellige Tacitum xv. 6. 2. *Freinsh.*

§ 2 *Ægram fugam*] Nisi membranarum lectio, quæ est illa ipsa, quam expressi, tolerabilis visa fuisset, maluissem vulgatam recipere scribendo, ut sequitur: *quam ægre fugam et nova subinde exsilia tolerantem in omne discrimen comitem traherebat.* Modius. Damno hic membranas, quod vellem sæpius Modium fecisse, ne tot locis sine causa cursorum librorum veras lectiones pervertisset. Hic e vulgatis quam primum reponere, *quam ægre fugam et nova subinde, &c.* Acidalius.

Comitem traherebat] Quomodo Rhadamistus apud Tacitum Ann. xii. 51. *Freinsh.*

§ 4 *Et formæ profecto fiducia*] *Leg. propectam*: supra viii. 1. 33. 'Non viuo modo, sed etiam animi prava contentione propectus.' Infra viii. 6. 13. 'Simulque epulantium comitas propevit omnes.' viii. 10. 15. 'Non divino instinctu, sed lascivia esse propectos.' Sed et 'profecto' alibi videas occurrere. ix. 1. 18. 'Exercitum Deorum profecto advenisse memorantes.' *Heinsius.* Certe vox *profecto* non incommoda, eique sua constat vis. v. 11. 7. 'Indicium profecto Patrona detulisse credebatur.' Terent. And. iv. 2. 'Hoc ego tibi profecto effectum reddam.' Ovid. Met. viii. 72. 'sibi quisque profecto Fit Deus.'

§ 5 *Abire conspectu*] Editiones, *abire e conspectu.* Modius.

§ 6 *Eis fortuna*] Vulgo, *his*; neutrum Curtius voluit præ *ipsis*: si tamen hoc saltem voluit, neque omnibus omissis sic potius scripsit, *quamcumque fortuna fecisset sibi. Mortem*

ded. esse leviozem. Neque tamen vel hoc affirmato. *Acidalius.* De pronomine reiectione adsentior; de distinctione mutata non item. *Freinsh.* *Eis fortuna*] Forte, *Deus et fortuna*; ut Poëta, 'Deus et fortuna recessit.' *Heinsius.* Sic Ovid. Met. i. 21. 'Hanc Deus et melior litem Natura dimovit.'

§ 8 *Fertur*] Forte, *defertur.* *Heinsius.*

§ 9 *Gladium stringit*] Judithæ simillimum facinus, simillimoque modo patratum, nisi quod illa sanctissima herois hostem numinis et patriæ, hæc amantissimum sui maritum, illa pie, hæc impie, interfecerit. *Roderus.* Sic etiam Belides quinquaginta, una excepta Hypermnestra, viros suos occidisse leguntur. Ovid. Epist. Heroid. xiv. *Freinsh.*

§ 10 *Sicut erat*] Elegans formula, qua etiam Nepos xvi. 3. 2. usus erat. *Cellar.* Vide Indicem. *Snak.*

Esse quæ ex ipsa] Iterum editiones, *adesse quæ, &c.* perperam. *Modius.*

§ 11 *Deplorandam contumeliam*] Honesto vocabulo videtur involvere vim pudicitie illatam; nam et sic accepit Livius de Virginia, duplici sensu, altero aperto de servitute, altero dissimulato de stupro. 'Morte amitti melius quam contumelia liberos,' ii. 50. ludibria appellat Noster l. iv. 10. 27. 'Num ludibria meorum nuntiaturus es?' et clarius x. 1. 3. 'Virgines et principes feminarum stupra perperam corporum ludibria deflebant.' Vide Turneb. Adv. xxviii. 32. *Snak.*

§ 13 *Confuderat notas*] Nota hic est 'lineamentorum qualitas,' ut appellat Justin. i. 2. 'qua inter se noscantur facies;' ut Noster viii. 13. 24. Val. Flacc. Argonaut. ii. 466. 'Pariusve notas et nomina sumet Cum lapis.' Ubi Cl. Burmann. ad locupletem exemplorum congeriem more suo conducet. 'Confundere' autem in hac re frequens optimis scriptori-

bus. Justin. *ix.* 5. 'Temporis spatium confusa corporis lineamenta.' Petron. cap. 108. 'Liquefactum per totum os atramentum omnia lineamenta confudit.' Sic Noster *vi.* 7. 18. 'Ceballinus ore confuso magnæ perturbationis notas præ se ferens.' Adde Petron. cap. 105. ubi Cl. Burmanus iterum multis subveniet. *Snak.*

§ 14 *Proditor tantis rebus*] Nisi quidem somnians hæc consideravi, certe ædèpol scio, rectius longe ita legi, quam quomodo solent hactenus: *meritum ingens in semet esse credebat, quod transfuga et proditor, quique tantis rebus, si vixisset, injecturus moram fuisset, interfectus esset.* Modius.

§ 15 *Vicit tandem*] Vulgo, *vicit tamē*; sed quis non continuo videat, ita hoc esse mutandum, ut excusum est? *Modius.*

Gratiam meritij] Virg. *Æn.* *iv.* 539. 'Et bene apud memores veteris stat gratia facti.' Cod. Fl. *meritis*, et in hunc sensum Naso Met. *v.* 14. 'meritisne hæc gratia tantis Redditur?'

Exemplar transferret] Sic Cicero pro Deiot. cap. 12. 'Quæ est ista tam impudens, tam crudelis, tam immoderata inhumanitas? Idcirco in hanc urbem venisti, ut hujus urbis jura, et exempla corrumpere, domesticæque tuæ inhumanitate nostræ civitatis humanitatem inquinare?' Adde locum Philonis relatum infra ad *viii.* 5. 6. Non paucas gentes ex commercio aliarum nationum corruptas leges. In literis Sacris habes Israëlitas apud Ægyptios, Babylonios, Tyrios, et alios vicinos idololatriam aliasque pessimas artes doctos. Diu Græci Romanique sancte frugaliterque vivere, postea paulatim mores defluxere, paupertasque probro haberi cæpit, luxuriæque peregrinæ invictum malum, ad effeminandos animos ab exercitu Asiatico in urbem primum invectæ, mores infecit; sicut aurum Persicum fugato Mardonio Atheniensium animos labefactavit, et dira tæbe infecit. Inde

illecebæ libidinum, et rerum secundarum luxus in omnem licentiam grassati. Plura Alex. ab Alexandro, Plinium *xxxiii.* 11. et *xxxiv.* 7. licet consulas, et Liv. *xxxix.* 6. Val. Max. Sallustium in exordio belli Catilinarii. (Florum *iii.* 12. 7. g.) Herodot. *i.* 165. narrat quomodo fortissima gens Lydorum Persarum consuetudine (imo potius fraude et artibus) penitus fuerit effeminata. Inde factum, ut multæ gentes, quæ cum externis nationibus nihil habuere commercii, mores incorruptos tuerentur. Documentum ex Cæsare accipe, qui de Bel. Gal. *ii.* 1. de Belgis hæc prodidit: 'Horum omnium fortissimi sunt Belgæ, propterea quod a cultu atque humanitate Provinciæ longissime absunt, minimeque ad eos mercatores sæpe commendant, atque ea, quæ ad effeminandos animos pertinent, important.' Idem *ii.* 15. de Nervii docet: 'Nihil aditum esse ad eos mereatoribus, nihil pati vini reliquarumque rerum ad luxuriam pertinentium inferri, quod his rebus relanguescere animos, eorumque remitti virtutem existimarent.' Ab iisdem fere virtutibus celebrat Usipetes Germanos *iv.* 2. Si næ ad usque nostra tempora externos omnes e finibus suis excluderunt: ultimis hisce annis primum e nostra societate Patres, dein Lusitani in penetralia regni admissi, non ut corrumpere, sed corrupti emendarentur, et fines adversus Scythas seu Tartaros defenderent. Plura in hanc rem passim leges: hæc mihi sub calamum venere. *Raderus.* De Laconum *ξερηλασία*, seu peregrinorum *expulsione*, notum. De impiis ejiciendis exempla dictaque similia suppeditant Ovid. Met. *viii.* 97. Cassiod. Var. *i.* 18. f. Cic. pro Deiot. cap. 12. *Freinsh.*

§ 16 *Dataphernem*] Sic etiam appellatur supra *vii.* 5. 21. et Arrian. *iii.* 6. 10. At hoc loco quidam *Ma. Phrataphernem* legit; quod incertum

me fecit, an non supra quoque VIII. 1. 8. pari commisso expulsus *Data-phernes* cesserit *Phratapherni*. Tamen cum diligentius rem inspicerem, diversos fuisse reperi: hunc, de quo hic agitur, Spitamenis individuumsocium, qui cum eo Bessum tradidit; illum autem Chorasmiorum principem, quem Arrian. IV. 3. 3. *Pharasanem* vocat, *Φαρασιδην*: quod nomen proxime accedit ad *Pharasanem*, ex Tacito notum. At 'Chorasmios' superiori Curtii loco recte nos in textum admisisse ex citato Arriani capite liquet; itemque ex Orosio III. 18. *Freinsh.*

§ 17 *Mardos cum Tapuris*] De *Mardis* diximus ad V. 6. 17. 'Tapuros' Plinius, et Strabo, et Dionysius Periegeta 'Tapyros' vocant. Ptolemæus 'Taporos,' o brevi, et in alio codice 'Tapuros,' media diphthongo. Plinius VI. 16. cum Hyrcanis conjungit. Dionysius V. 732. cum *Mardis* et *Hyrcania*. Strabo lib. XI. inter *Hyrcanos* et *Arios* ponit. Polybio V. 44. *Ταπύρων ὄρη τῆς Ἑρκανίας θαλάττης οὐ πάλῃ διόσσηκε. Tapyrorum montes non longe absunt ab Hyrcano mari.* Ptolemæus suos *Taporos* in *Margiana* locat, quos alios a Strabonis et Plinii *Tapyris* censet *Harduinus. Cellar.*

Arsani Drangarum] De homine hoc singulariter monendum, tum de populo. *Arsames* iste, sive *Arsanes*, non est ejus supra III. 4. 3. mentio; nam ille in prælio ad *Issum* cecidit. Quam rem frustra occultat mendum in Arriano II. 2. 37. ubi *Ἀρσάνης* legitur pro *Ἀρσάνης*, quod cuilibet, qui eum locum cum ejusdem auctoris I. 5. 18. contulerit, clarebit. Puto autem hic intelligi *Artabazi* filium *Arsanem*, de quo Arrian. lib. III. 5. 6. Certe *Artabazo* 'Bactrianorum regionem reliquosque vicinos Satrapatus Alexander commiserat:' Arrian. IV. 3. 4. in his ergo et *Drangæ* fuere, quos capularis ille senex interim filio commiserit, dum aliter ea de re constitueret Alexander. Nam de *Caria*, quam hic præferunt edi-

tiones, aliena res est, multas ob rationes; ex quibus, quod certum est, nulli barbaro illas provincias Græciæ proximas umquam ab Alexandro commissas fuisse: deinde in finibus Indiæ agentem quis putet sollicitum fuisse de *Carum* Satrapia? cum præsertim tam longe abiturus dudum; ut verisimile est, isti rei prospexisset; haberetque ibi ex primariis amicis, quibus ista et aliquanto majora permitteret. Nec sane alia hic provincia nominatur tam longe a locis, ubi Alexander agebat, dissita, sed *Hyrcania Mardi*, &c. Cares igitur istos, omnibus fere libris volentibus, indicantibusque non obscure quid vellent dicere, expulsi. Varias Lectiones vide. Est et aliud quantivis pretii argumentum, quod eam Satrapiam *Stasanori* ait creditam. At *Drangarum* hunc fuisse prætorem vel ex *Justino* XIII. 4. 22. patet, si ei jungas *Nostrum* infra X. 10. 4. ut eo loco explanatus ostendemus, immo ex Arriano IV. 3. 18. liquido: '*Stasanorem* in *Drangas* præsidem mittit.' *Freinsh.* Perperam vulgo *Caria* est editum, quæ provincia ad has oras nihil pertinet. Arrianus lib. IV. et *Justinus* lib. XIII. 4. 21. *Stasanorem* *Drangarum* præsidem appellant, unde Curtium emendavit *Freinsheimius*, haud parum juvante codicum antiquitate. Sunt autem *Drangæ*, sive *Drancæ*, inter *Ariam* et *Carmaniam*. Strabo lib. XI. Regio '*Drangiana*' vocatur. *Cellar.*

CAP. IV. § 1 *Cabaza*] *Cabazam* reperit *Sabellius*. nostra excerpta fere *Cazaba*: *Ald. babas*, quod proxime accedit ad *Gabas* Arriani IV. 3. 15. quas superiori capite pro *Dahis* positum ibat *Vir Doctus*, me quidem non adsentiente. Nec magis probo quod alii hanc *Gabazam* habent pro *Nautacis* Arriani et *Diodori. Freinsh. Gabaza*] Nomen Historicis et Geographicis ignotum. In *Sogdiana* *Gaba* et *Gaza* oppida Arriano. *Cellar.*

§ 2 *Proximus ei*] Elegantissima et

plane oratoria hæc tempestatis est descriptio, ut lector ipse inter media tonitrua, fulgura, grandinem, et fulmina vespere videatur. Quod si voles aliorum scriptorum industriam cum Curtio componere, habes Virgilium *Æn.* i. 96. Ovid. *Met.* xi. 480. et Trist. i. 2. ex novis Malapertium, ex historicis Maffei in Indicis, Ossorium lib. ii. p. 60. Et composuit poëtas inter se Julius Scaliger in Hypercriticis; et, si meministi, noster Melchior de la Cerda in suis oratoriis exercitationibus. Caussin ex Livio, Dione, D. Chrysostomo, Maffei, cujus unius verba adducit, ceteros nominat tantum; sed hæc descriptiones pleræque pertinent ad mare. Lucretius proprie de terrestri tempestate et fulminibus eleganter disputat vi. 95. *Raderus*. Ut sunt hominum ingenia! quæ ab Radero elegantissima dicitur descriptio, ut timidissima proscribitur, et ad iniquissimas Logices rationes exagitur a Cl. Clerico, *Judicii* de Curt. viii. 8. *Snak*.

Pristino] Priore, antecedente, quam pridie. Vide Gell. N. A. x. 24. Macrobi. Sat. i. 4. de nupero tempore familiare Nostro: sic paullo ante hoc libro i. 43. 'Clitus ad pristinam violentiam ira quoque adjecta.' iv. 10. 3. 'Nec sidera præstare pristinum fulgorem,' tam nuperum significat, quam antiquum. Iterum viii. 10. 31. 'Non veniam modo, sed etiam pristinae fortunæ impetravit decus;' quod plane respondet illi ex iii. 12. 12. 'Ipsas non incolumes modo, sed etiam apparatu pristinae fortunæ fore.' vi. 7. 13. 'Abunde constantis animi, et dignus qui pudicus esset, nihil ex pristina voluntate mutaverat.' x. 4. 3. 'Si quos adhuc pristina noxa judicaret esse contactos.' x. 8. 8. 'Et pristina quidem regis species manebat.' Sic Cæsar de B. Civ. i. 74. 'Magnum fructum sume pristinae lenitatis omnium iudicio Cæsar ferebat.' Ad-

de Davies. ad eundem de B. G. iv. 14. *Snak*.

Non sine minis crescentis] Pulcre ita hæc emaculavi; scribebatur antea, *non sine crescentis mali damno præterit*. Germanæ nugæ. *Modius*. Non abnego pulcre sic emendatum, si tamen e membranis magis quam ex ingenio. Alias non temeraria vox damno sit, in qua lateat alia compendio scripturæ vitiata; fortasse, *denuciatione*, vel *indicio*, vel quid tale. Lugdunensis editor iterum moro suo more utrumque simul recepit: *non sine minis crescentis mali damno præterit*. Cucurbitas, homo, in tempore tibi adhibe; nam hæc certe minæ sunt crescentis insanix, quæ non sine damno optimorum auctorum præteribit. *Acidalius*. *Non sine minis*] Probat hanc Modii lectionem Acidalius, et nostris etiam lectionum excerptis juvatur. Quamquam alii, omissa voce *minis*, addant aliam *damno*, quam perperam alii junxerunt alteri; quidam tamen, repetita vocula *sine*, non male fecerunt: *non sine minis crescentis mali, sine damno præterit*: quod tamen vereor ut sit ex libris. *Freinsh.* Modio et Acidalio probata scriptura: ante hos legebatur, *non sine crescentis mali damno*, unde quidam conjuncte putant legi posse: *Non sine minis crescentis mali, sine damno præterit*. Cellar. Forte, *non sine minis crescentis mali omnino præterit*. Heinsius.

§ 3 *Meantis exercitus*] Rectum hoc, fateor; sed tamen quid si *metantis* legas, ut cuidam amico meo plane legendum videbatur? *Modius*.

§ 4 *Considerere*] Aio et præsto legendum *consistere*; sic vii. 5. 6. 'Pigebat et consistere, et progredi.' *Acidalius*. Olim sic emendavi monentibus etiam illis iv. 15. 6. 'Non consistere territi, nec progredi debiles poterant.' *Freinsh.*

§ 5 *Effunditur*] Forte, *effundi*. Heinsius.

Ac primum] Alii ac primo: non agnuntur fortunæ Græciæ. *Modius.*

Lubrica rigentes manus] Ita hunc locum scribendum, cum vulgo esset, *nec retinere arma lubrica et rigentes manus poterant*, et ante censui, et etiamnum censeo, præsertim, postquam vidi in membranis Sigebergensibus exstare, *nec retinere arma lubrica rigentes manus poterant*. *Modius. Retinere arma lubrica et rigentes]* Quid, quæso, *retinere manus rigentes?* non enim quale *retinere arma lubrica*; ergo conjunctio hic delenda, aut scribendum, *retinere arma lubrica et rigentes manus*, quod utrumque in libris antiquis legitur, sed frequentius posterius, in quod idcirco, tamquam rectius, magis propendeo. *Scheffer.*

Quam vitabatur] Levis mutatio non leviter ad sensum facit: lego, *qua vitabatur*; major ingruebat vis tempestatis ab ea regione, in quamcumque obverterant corpora vitæ nri; etiam copia et nullius usus ibi, *sed et jam*. Si lubet, dele. *Acidalius.* Vni-gatum antehabeo. *Freinsh.* Hoc vult, in quamcumque partem se vertissent, ut vitarent violentiam tempestatis, in ea occurrisse propemodum majorem violentiam, ut prior frustra evitata videretur. *Scheffer.*

§ 11 Efficacior necessitas] Supra iv. 3. 24. eodem ferme modo, *efficacior omni ferme arte imminens necessitas*. *Cellar.*

Dolabris] Hinc diserte discis, dolabras non pro runcinis, sed securibus accipi, quibus arbores excindebantur. Quia tamen apud Livium lib. xxx. lego dolabris subritos muros, quod securibus fieri non poterat, sed ligonibus, facile intelligo, utrumque genus instrumenti complexas. *Raderus.*

§ 13 Mille militum] Supra v. 5. 22. 'Singulis vestrum mille denarium dari jussi,' ubi Mss. quidem *milia*, quod etiam reponi vult *δ πᾶν* Gronovius ad Livium xxix. 15. Vide de hoc A.

Gellium i. 16. Macrobi. Saturn. i. 5. et eundem Gronovium Patrem de Pecunia Vetere i. 10. sed de omnibus accuratissime disputantem Cl. Perizonium ad Sanctii Minervam iv. 4. 78. *Snak.*

§ 14 Memoria proditum] Nihil horum vel Arrianns vel Plutarchus prodidit. Diodorus in xvii. libri Indice indicat rem verbo, quam haud dubie suo loco explicavit, sed locus ille vetustate abolitus nobis lacunam dumtaxat exhibet. *Raderus.*

Habitu, in quo mors quemque deprehenderat] Voss. 2. *deprenderat*. Ad verbum expressit Ovid. Met. iv. 559. 'Quo quæque in gestu deprehenditur, hæsit in illo.' Et sic semper de subita undiquaque oppressione, qualis apud Horat. ii. Od. 16. 'in patenti Prensus Egæo.' Quam et Noster sæpe eodem hoc verbo eleganter expressit, ut Index exhibebit. Adde Phædr. v. 4. 10. *Snak.*

§ 15 Gregarius miles] Hoc egregium Alexandri factum inter Clementiæ exempla refert. Val. Max. v. 1. 11. ext. et Frontinus iv. 6. 3. *Loccen.* Haud omnino dissimile est illud Cæsaris apud Sueton. 72. 1. qui 'C. Oppio comitanti se per silvestre iter, correptoque subita valetudine, et diversoriolo, quod unum erat, cesserit, ac ipse humi ac sub divo cubnerit.' Nec dissimilia de Tiberio suo prædicat Velleius ii. 114. *Freinsh.*

Seque et arma sustentans tamen] Hoc tibi veridico credas ex ore profundi, germana hæc esse Curtii verba, etsi in editionibus ita vitiose legatur: *Forte Macedo gregarius miles seque ad arma sustentans tandem in castra pervenerat*. *Modius.* Germana et ipse hæc esse statim Curtii verba, sed nec etiam distinctionem. *Tamen* ad proximum *sustentans* referri, non ad *pervenerat*, ut nunc jubet interpunctio, debet. Etsi verius hoc ipsum *tamen* cum veteri distinctione sic ceperis, ut iii. 7. 1. 'Ad Euphratem conten-

dit, junctoque eo pontibus quinque tamen diebus trajecit exercitum.' *Acidalius*.

[In sella regis] Vide Brissonium de Regno Persarum lib. 1. pag. 20. de Romanis Imp. Spartian. in Severo cap. 1. *Freinsh.*

§ 17 *Capital foret*] *Capitale* vulgo; sed memini idem monere alibi. *Modius*. *Capital foret*] Quomodo etiam Modius rescripsit; sed apud Val. Max. v. 1. 11. ext. etiam *capitale* est, non *capital*. Raderus. In hanc vocem passim sævierunt librorum vitiores. *Capital* antiquissimæ membranæ Florentinæ, et sic bene ediderat Modius, qui cum Carrione eandem vocem Silio, ut et Bongarsius Justino, nosque ipsi Livio restitimus. Porro sic amabant in legibus, 'qui hoc fecerit capital sit,' per ellipsin pronominis; ut in contrarium 'sine fraude sit,' utrobique omisso 'illi.' *Gronovius ad Senecam Controvers. III. 8.*

§ 20 *Sacas*] Cur hic vastitas ait ab Alexandro Sacarum terras, cum supra VII. 9. 19. se ipsi per legatos dediderint, misso ad ipsos Excipino? Defecisse illos cum Sogdianis non dubito. *Raderus*. In hac expeditione urbem quoque iis in locis condidisse consentaneum est: de quibus Isidorus in *Ἐραβουῖς* Parthicis: 'Inde Sacarum, et prope Alexandria urbs, et prope Alexandropolis urbs.' *Salmasium* illum in Solin. pag. 794. consule. *Freinsh.* Sacarum gens deditione in fidem recepta fuerat VII. 9. nunc post defectionem ferro et flammis in ordinem redigitur. *Cellar*.

§ 21 *Cohortanus*] Ego jam diu mecum disputo, et Homeri verbis, κατὰ φρένα μαρτυρήσω, studiose in pectore versò, quid ita Roxanen Cohortani Satrapæ filiam Q. Curtius faciat, quam alii consensu Oxatris vel Oxyartis. Verba ejus sunt hæc: *Inde pervenit in regionem, cui Cohortanus Satrapa, &c.* Vides ex contextu et serie, palam appellari Roxanen. Atqui *Arrianus*, *Delph. et Var. Clas.*

cantus et veri diligens historicus, ita scribit IV. 3. 28. 'Erat Oxyartis filia virgo jam viro matura, Roxane dicta.' Atque adeo Alexander apud Curtium X. 3. 11. 'Oxatris Persæ filiam mecum in matrimonio junxi.' Iterumque Curtius indicat IX. 8. 10. 'Oxatres prætor Bactrianorum non absolutus modo, sed etiam jure amoris, amplioris imperii donatus est finibus.' Ubi Curtius sane quam eleganter 'jus amoris' dicit, quia non ex merito promotus, sed ab hoc in filiam affectu. Quid igitur? illum pro Cohortano substitutum? (ut Aldus fecit) temerarium sit et falsum. Nam quæ hic narrantur non congruunt Oxyarti, qui jamdiu in fide regis. Puto hiatum aliquem et defectum esse, et post illa de Cohortano narrationem fuisse de Oxatris comitate et convivio, cujus causa sive occasio deest. Ponamus igitur *ἡλελειφως* notam inter hæc verba, *tradit * barbara opulentia*. Nam ut aliter nunc suppetias feram, non est copia. *Rubenius Elector. I. 29.* Mihi *Cohortanus* ille natus videtur ex allorum *Choriene*. Ceterum Roxanen Oxyatris filiam iterum appellat *Arrianus* VII. 1. 18. *Strabo* lib. XI. 'In Bactriana,' inquit, 'sumptuose admodum hospitio exceptum Alexandrum, cum Roxane Oxyartæ filia nuptias peregrisse.' *Diodorus* XVIII. 3. vocat 'Oxyarten Bactrianorum regem, cujus natam Roxanen duxerat Alexander.' *Strabo* lib. XI. 'Petra Sisimithræ in Bactriana, in qua Oxyartæ filiam habuit Roxanen.' *Arriani* priorem locum refert et *Suidas* in 'Ἀλέξανδρος'. Eamque sententiam sequi videtur *Plut.* de *Fort. Alex.* I. 17. quem qui erroris arguit, errat; fuit enim Roxane, secundum nonnullos auctores, ipsumque Curtium mox num. 26. inter captivas: nam saltasse et cecinisse in convivio, ne Curtius quidem tacuit. *Freinsh.*

§ 22 *Etiam cum, qui pones*] *Sigebergenses* membranæ habent, *Satrapes* Q. Curt. 4 P

etiam eo, qui penes ipsum relinquebatur tradi, barbari opulentia convivium quo regem accipiebat, instruxerat. Modius.

Tradit * *) Quod omnes scriptores Roxanis patrem non Cohortanum, sed Oxartem vel Oxyartem vocant, Diodor. XVIII. 3. Strabo lib. XI. plane probabile sit, initium narrationis de Alexandri nuptiis, quod fortasse redditum in Bactrianam significavit, desiderari. In Bactriana enim ad Simithræ petram illas nuptias celebratas esse, Strabo auctor est. *Cellar.* Hæc Rubenius supra notaverat. *Snak.*

§ 24 *Oculus convertit in se*] Verus est versus Terent. Eunuch. II. 3. facies pulchra, 'ubi ubi est, diu celari non potest.' *Raderus.* Heliodorus lib. II. sive cap. 6. 'Pulchritudo neque sub terram occultata latuerit.' Sed de 'conversis oculis,' Aristænetus *Epist.* II. 2. 'Simul vidi, simul me forma sancivit tua: nam ex quo vidi, vertere oculos alio non fuit.' Et II. 21. 'Tu solum visa cunctorum oculos rapis,' ἀρπάζεις τὰ πάντων ὄμματα. Heliodorus I. 1. 'Oculos vero ipsius dolor deprimebat, vultus autem virginis ad sese trahebat.' Idem lib. II. sive cap. 6. 'Ubi cumque apparuerit, seu in delubris, seu cursibus, seu in foro, tamquam recens facta statua (ἀρχέτυπον ἔγαλμα potius primigenium statuæ exemplar verterem, h. e. præcipuum illud, summaque cura a magno artifice elaboratum, ad quod exemplum alia deinceps perficiuntur: *das Original:*) Dei cuiuspiam, omnium mentes ac vultus in se vertit.' Et lib. IV. a pr. 'Cum comparuisset, continuo totum theatrum ad sese convertit.' Pertinet huc Dioxippi Olympionicæ historia Diog. Laërtio in Diog. cap. 79. Plutarcho de Curiosit. cap. 18. et Eliano XII. 58. narrata; qui joco Diogenis perstrictus est, cum 'subito pulchritudine victus, indesinenter fixos in mulierem oculos, re-torto ad aspiciendam eam collo, ha-

beret.' Pertinet et Alexandri dictum apud Plutarch. in Vita cap. 36. 'Ὅς εἰσὶν ἀληθῆδους ὀμμάτων αἱ Περσίδες' Quam magni oculorum dolores sunt Persides! Freinsh.

Contra quam] Forte, *contra quæ.* Heinsius.

25 *Præter Roxanem*] An hæc inducenda? Sane Darii uxorem omnes ætatis suæ feminas supergressam, alii prædicant. Arrianus quidem IV. 3. 28. ei Roxanem haud dubie postponit. Ipse tamen Curtius supra III. 12. 22. 'Quam nulla ætatis suæ pulchritudine corporis vicit:' quod quidem adhuc comparisonem æqualis formæ patitur, et hunc Curtii locum defendit. Freinsh.

In amorem effusus] Errat Plutarchus forte errorem μνημονικόν, cum fuisse Roxanem eam scribit, quæ inter bello captas in convivio Alexandri saltavit et cecinit. Illa fuit alia ab hac Roxane, nempe uxor Hystaspis, et neptis Ochi, ut videre est lib. VI. et Suidam fefellit memoria in Δαρείος, ubi Roxanem Darii filiam facit, et addit a Dario oblatam Alexandro in matrimonium reconciliationis ergo: καὶ αὐτίκα εἰς διαλλαγὴν εἰσεῖν, καὶ δοῦναι αὐτῷ καὶ τὴν θυγατέρα 'Ροξάνην πρὸς γάμον κοινωνίαν. Non fuit huic Roxanis, sed Statiræ nomen. Leg. Curtius lib. III. Loccen.

Superbiam victoribus] Si scilicet con-nubiis et consanguinitate mixti, quos autea pro victis sprevisissent, inciperent amare ut affines et necessarios. Quod quidem ad stabiliendum regnum pertinere, vere dixit: testaturque Plutarchus cap. 83. magnopere eo facto devinxisse sibi barbarorum animos. In re impari, par dictum Megadori apud Plaut. Aulularia III. 5. 'Nam meo quidem animo, si idem faciant ceteri, Opulentiores pauperiorum filias Ut indotatas ducant uxores domum, Et multo fiat civitas concordior, Et invidia nos minore utamur quam utimur.' Freinsh.

§ 27 *Ne inferri nefas arbitrentur, ita matrimonii jure velle jungi*] Quid ita hoc loco vult sibi? abundat in nullum usum, nisi rite corrigendum, vel in, lib. x. 'Oxatris Persæ filiam mecum in matrimonio junxi.' Nam illud eloqui vix etiam audeo, ut priora leviter mutentur: *Cum captiva coisse, ne in se fore nefas arbitrentur: et tamen matrimonii jure velle jungi.* Ne sibi turpe putent, etiam Achillem fecisse; et se tamen hoc amplius, ut minus turpe sit, in matrimonium poscere conjugem legitimam, non pellicem, aut amicam. Sed taceri hoc profecto poterat; quippe certo scio, turpius Alexandro Macedones censuisse, quod connubiali etiam jure captivam sibi jungeret, quam si junxisset more tantum connubiali. *Acidalius. Ne inferri*] Male sollicitatus ab Acidalio locus, paullo melius defenditur. Ille voluerat, *ne in se fore nefas arbitrentur: et tamen matrimonii jure velle jungi*; haud simplici peccato. Melius enim utique *ne inferri*, dum tamen ad Roxanem non trahas, quasi ei illatum fuisset nefas, si ea concubina usus fuisset Alexander: nam certe ne id quidem parum sibi honorificum duxissent ejus propinqui. Sed ad ipsum et Macedonas respicit; ne arbitrentur in mores et jura ipsorum inferri nefas, eosque contaminari, si captivam duceret; cum idem et Achilles fecisset. In reliquis autem vulgata lectio, *ita matr. jure velle jungi*, bene propugnatur: ita enim est, eodem modo. Nam et Achilles Briseide captiva non pro concubina et pellice abusus est, sed quemadmodum illi Patroclus deductor promiserat, in legitimam uxorem duxerat: quod ex Homero et epitome rerum Troicarum intelligi potest. Ergo retinendum ita. Ita enim dixit Alexander sibi velle jungi matrimonii jure Roxanem, ut Briseida junxerat Achilles. Melius etiam *inferri*, quam *in se fore*; quia nisi legitime duxisset, nefas no-

bilissimæ virgini intulisset. *Raderus.* Hoc ita non videtur idoneum; licet *Raderus* explicet per 'eodem modo,' quo Achilles matrimonium contraxit. Mallem ita distinguere, ac scribere totum locum: *Achillem quoque, a quo genus ipse duceret, cum captiva coisse, ne inferri nefas arbitrentur. Et matrimonii jure velle jungi; vel, et ita matrimonii jure velle jungi.* *Scheffer.* *Ne inferri*] *Acidalius*, *ne in se fore aliter*; forte, *ne sui in se forsitan nefas.* *Heinsius.*

Patrio more panem] *Cælius Lect.* Ant. xxviii. 15. 'in re uxoria gentium ritus varios' adnotat. *Plures Alex. Dier. Genial.* ii. 5. Similem fere morem apud suos observari scribit *Anrelianus* ad *Tacit.* xi. 27. 2. 'Sub velo stantibus duobus conjugatis panem et vinum a sacerdote benedictum edendum et bibendum dari.' *Alium Dalecampius* ad *Plinium* xviii. 3. 'Festo et *Boëtio* matrimonia contrahebantur farreo libo adhibito, *Plinio* prælato. Itaque farreum hic libum plures ejusmodi exponunt. Servatur mos ille præferendi libum ante prodeuntes sponsas etiamnum apud rusticos *Lugdunenses.*' *Alium Stuckius Tigurinus* *Convivial. Antiquit.* i. 30. ejus verba: 'Panis, postquam sponsus atque sponsa cum suo comitatu e templo, post nuptiarum consecrationem, ad sponsi ædes pervenerunt, ex ædibus affertur in frusta dissectus, ex quo sponsus primo frustum accipit, ac degustat, deinde illum sponsæ porrigit, quæ et ipsa, postquam similiter partem accepit, et degustavit, reliquum panem post tergum rejicit, qui a pueris ac reliquis nuptialis pompæ spectatoribus certatim arripitur.' Quo loco et alia subjicit de pane, amicitiae atque benevolentiae signo. Quam quidem interpretationem *Curtianæ*, quamquam haud ineptæ, tamen anteposuerim. Nullus enim dubito, significare voluisse veteres rerum communionem,

quæ deberet inter conjuges observari, mutnamque fidem; ut monebantur communicanda sibi, partientdaqne invicem omnia commoda, etiam ad nasque buccellam panis. Inde quoque Solonis legem explicem, quæ sanxerat, ut 'sponsa cum sponso conclusa malum cydonium cum eo comederet.' Plutarch. Solone c. 32. 'Romulus quoque in communione panis et aquæ matrimonii fœdus inisse traditur:' quod fide Alexandri Neapol. refero. Sane 'Confarreationis' nomen eo videatur pertinere. De qua volente Deo exactius ad Tacit. iv. 16. 2. Eandem causam habuisse reor Galatarum morem, quibus solemne erat, ut ex uno poculo sponsus sponsaque biberent, notissimo circa eam rem Synorigis exitio, de quo et Plutarch. in Amatorio cap. 43. Persicum autem conjugii sancienti ritum attigit Arrianus vii. 1. 22. Francicum exponit Lindenbroch. ad Tit. XLVI. Leg. Salicæ. *Freinsh.*

§ 28 *Ope*] Addubito, an non convenientius, *sps.* Idem.

§ 29 *Hoc modo*] Nuptias Alexandri cum Roxane, depictas ab Aëtione, haud minus venusto penicillo delineavit Lucianus in Herodoto. *Idem.*

§ 30 *Ex deditis*] Forte *ex dedititiis*; et sic habent codd. vii. 11. 29. 'Multitudo dedititiorum incolis novarum urbium cum pecunia capta dono data est.' *Heinsius.*

Sed post Cliti cædem libertate sublata, vultu qui maxime servit, adsentiebantur] Omnia hæc non erant in duobus manu exaratis codicibus, Sigeburgensi et meo: quid refert tamen, cum ex Coloniensi et reapse satis constet esse Curtii? *Modius.* *Vultu adsentiebat.*] Sic apud Tacit. iv. 12. 1. 'Senatus populusque habitum ac voces dolentum imitatione magis, quam lubens induibat.' Multa huc pertinentia Gruterus Discursu 28. in Tacitum; quibus probat, 'maxime laudari, qui minime merentur.' Quod autem dicit vultum

maxime servire, testem habet Ciceronem Epist. Fam. i. 9. 'Fronte atque vultu simulatio facillime sustinetur.' Unde Juvenalis Satyra 11. 8. 'Frontis nulla fides.' *Freinsh.* Ciceronem ad Lentulum Ep. 1. 9. 'Fronte atque vultu simulatio facillime sustinetur.' Et ad Q. Fratr. i. 1. 5. 'Frons, oculi, vultus persæpe mentinuntur.' *Cellar.*

CAP. V. § 1 *Obsides simul*] Callidissimum consilium, quo et postea usus Hannibal apud Livium xxi. 21. 10. in Hispania, 'conquisitoribus in civitates missis, quatuor millia conscripta delectæ juventutis, præsidium eosdem et obsides, duci Carthaginem jubet.' Sic enim interpretatur illa Polybii iii. 33. 'Ουμπέλας ἔχοντας καὶ βοηθίας ἄμα τὰς αὐτῶν. *Freinsh.*

§ 2 *Craterum*] Idem tradit Arrianus iv. 4. 10. 'Craterum adversus Catanen et Anstanen, qui soli ex Paritacenis defecerant,' verti debuit, 'qui soli ex defectoribus in Paratacene (nam et Παπατακηνῶν scribend. pro Παπερ.) supererant.' Ceteri enim, qui simul defecerant, jam erant domiti, ut ex antecedentibus apud Arrianum constat. *Freinsh.*

Bubacene] Hanc regionem nemo præter Curtium laudat. *Raderus.* Cogitandum, annon dicere voluerit *Paratacene*? Si Arrianum introspicias, videbitur. *Freinsh.* Regio soli Curtio memorata, ideoque alii *Paratacene* malunt, ubi Polyperchon cum Cratere rebelles domuerat auctore Arriano lib. iv. *Cellar.*

In ditionem] *Deditionem* libri vulgati. *Modius.*

§ 3 *In bellum Indicum*] Quod jam dudum agitabat animo, supra viii. 2. 27. Et apud Arrian. iv. 3. 4. respondet Pharæmani, ducem se comitemque Ponticæ expeditionis fore pollicito, 'sibi res Indicas in animo esse.' *Freinsh.*

§ 4 *Clypei militares*] Membranæ omnes, quas vidi, *Periti, militares auro et*

ebore fulgere dicebant; quæ lectio unde sit, nisi ab imperitis est, qui dixerit, is profecto ingentem a me gratiam initurnm se scito. *Modius. Clypei]* Vett. libri, *Pereti*, vel *periti*: an fuit *periti militare*? ut ipsi homines auro et ebore fulgere dicerentur, non tantum clypei illorum; nam et alibi quam in clypeis tantum, sic ornatos fuisse consentaneum est. Sic de exercitu Persico supra III. 10. 9. 'fulget auro purpuraque.' *Freinsh.* Hoc clypei est interpretum. Veteres habent *pereti*, vel *periti*; unde *Freinshemius*, *Periti militare auro et ebore fulgere dicebantur*. Sed cur hic *peritos* pro militibus Noster usurparit? num scripsit potius hoc modo totum locum: *Dives regio habebatur, non auro modo, sed gemmis quoque margaritisque. Ad luxum magis, quam ad magnificentiam exulta aperiri. Militares auro et ebore fulgere dicebantur*; vel potius, *ad luxum magis, quam ad magnificentiam exulto operiri militares, auro et ebore fulgere dicebantur*; hoc est, operiri, sive tegi militares eo, quod excellentum esset magis ad luxum, quam magnificentiam; intelliguntur autem omnia, vestes pariter ac arma. *Scheffer. Clypei]* Forte, *pelta*. Vide *Freinshemium. Heinsius*. An legi non posset ex vestigiis *Mss.* pro *pereti*, vel *periti*, *ciri et equi*, vel *ciri equique*? nam hos conjungit Noster IV. 13. 1. 'Armis insignibus equi virique splendebant.' VIII. 13. 10. 'Terribilior erat facies ripæ, quam equi virique complebant.' *Snak.*

Argenteis laminis] Unde et hi scutati *Argyraspidæ* dicti. *Loccen.* Justin. XII. 7. 'Arma militum argento inducit, exercitumque suum ab argenteis clypeis *Argyraspidas* appellavit.' Quod Justinus hic affirmat exercitum Alexandri ab argenteis clypeis *Argyraspidas* appellatum, tum primum, cum in Indiam moveret, a vero procul repulsum videtur, cum lib. IV. 13. jam *Argyraspidas* Curtius

post phalangem in acie constitutas doceat. *Raderus. Argenteas laminas]* Hæc verba non advertit *Raderus*, cum Justinum XII. 7. 6. erroris accessit, quod *Argyraspidas* demum fecerit Alexander, cum in Indiam moveret, quid enim aliud hic expressissimis verbis Curtius? Ergo hic potius arguendus erat, quod sibi ipsi contraria scriberet, *Argyraspidum* supra IV. 13. 27. in prælio Arbelitico facta mentione; deceptus, ut conjicere licet, a Diodoro XVII. 57. nam *Arrianus* III. 2. 24. ὑπασπιστῶν ἄγημα, *scutatorum agmen*; non ut *Diod.* ἀργυρασπιδῶν appellat. Posset tamen dici, *Diodorum* id hausisse ex antiquo scriptore, temporibus illis cœvo, qui, quum istud prælium describeret, aliquanto post quam acciderat, nomen illi agmini indiderit, quod tunc habebat, utpote notissimum, non illud quod pugnae tempore habuisset, jam desuetum et oblivioni traditum. Ejusmodi *πολλήμους* exempla multa passim observantur, ut in *Virgilio* apud *Macrobium. Freinsh.*

CXX. *millia]* Intellige cum triginta millibus istis, quorum a pr. capituli hujus mentio, aliisque barbaris, impedimentorum potius loco, quam militum habitis a Livio IX. 19. 5. Nam si robur exercitus computes, verum reperiæ, quod quidam in Panegyrico Constantino dicto adfirmat, numquam ultra 40000. militum millia duxisse; cui et dicto loco *Livius*, et *Justinus* IX. 6. 2. adsentiantur; ubi *Bongarsii* notam vide. *Freinsh.*

§ 5 *Tunc esse maturum]* Deest certe vocula participialis: infero, *tunc esse maturum ratus*; et hæc qui perierit omnes facile vident, qui saltem aliquid vident. *Acidalius.* Vocem *ratus* ex *Acidali* adsumsi, et revera desiderari judicavi, sicut infra n. 19. a 'Persis discere,' quæ res *Glareanum* confudit, ut locum non explicaret. *Raderus. Maturum]* Quod multos in exercitu haberet Persas, qui ex avita

consuetudine adorare eum incipientes, facilius permoturi essent Macedonas, ut exemplum sequerentur, quos alias ad id persuaderi, nullo vel paucis præeuntibus, arduum videbatur. Post hanc vocem Acidalius inserit *ratus*, exigente sensu: pntem tamen potius absorptam fuisse a consimili sono superiori linea: *omnibus preparatis, ratus quod olim, &c.* Freinsh. *Maturum ratus*] Quod exigit sensus, et inseri voluit Acidalius, habet optimus Cod. Fl. ut proinde ille recte divinasse, et locus supplendus voce sua videatur. *Snak.*

Etiā credi] Cum tamen ipse non crederet, nec expresse anderet jubere, ut crederetur: vide infra VIII. 8. 15. et Grnteri Discurs. in Tacit. XXI. 3. 'Quis enim imponat mihi (aut cuivis) necessitatem vel credendi quod nolim, vel quod velim non credendi?' In quibus putari possit cogitasse Tertullianum, qui hoc appellat 'interdicere opinionem divinitatis, ut non liceat mihi colere quem velim, sed cogere colere quem nolim.' Freinsh.

§ 6 *More Persarum*] De quo exacte Brissonius post pr. libri primi de regno Persarum. Et post eum Cordova Didascalæ cap. 3. Arnisæus de Republ. II. 3. IV. 18. et de Jure Majest. VI. 19. Quibus adde Philonem de Legat. ad Caium: 'Quidam barbaricum adorationis morem in Italiam intulerunt, nativam Romanorum libertatem corrumpentes.' Dionem lib. LX. de Claudio: 'Edixit ne quis eum adoraret, ne quis ipsi sacrificaret.' *Idem.*

Macedonas] Hactenus enim civilis erga hos se gesserat, ut supra ad VI. 6. 6. notatum est: quo alludit Lucianus in voto Samippi, omnino ad exemplum hujus regis expresso: 'Barbari me adorent: ego juxta Græcorum legem imperaho,' vel potius, trajecta vocula, τῶν Ἑλλήνων κατὰ νόμον ἄρξω, Græcis secundum leges imperabo. Hoc est, secundum fas Græ-

corum, quibus indignissimum semper visum quemquam adorare: quam in rem multa, nec ignota exempla festinans prætereo. Id ergo jam a Macedonibus etiam audebat postulare, rem gravissimam, etiam si non victores cum eo gentium, sed ab hostibus victi fuissent. Sic enim Livii IX. 18. 3. capio: 'Desideratas humi jacentium adulationes, etiam victis Macedonibus graves, nedum victoribus.' Freinsh.

Venerabundos] Servilem cultum, imo supra humanum et vere divinum vis verbi indicat, quod aversabantur Macedones, civiliter antehac a rege suo habiti. *Cellar.*

Prosternentes humi corpora] Hoc est, quod Græce προσκυνῶν vocant, antecore Corn. Nepote in Conone cap. 3. quo plus quam servilis adoratio significatur, Græcis et omnibus ingenuis semper gravis et molesta. *Cellar.*

Perniciosa adulatio] Exstant multa passim optima dicta in pessimos adulatōres, quæ tu apud eos leges, qui communes locos in Polyantheas conjecere; plurima quoque passim Stobæus I. 42. ad quæ non pauca Opsopæna. *Raderns.*

Perpetuum malum regum] Adsentior plane Bernartio his verbis adstruente lectionem Cod. Ms. apud Statium II. 257. 'Non desunt regni comites;' hoc est, adulatōres, qui perpetuo hærent regno, non regi, et fortunam potius magnatum, quam ipsos amant, ut innuit Germanicus apud Tacit. II. 71. 6. Adde Arrianum in sequenti nota. Freinsh. *Adulatio perpetuum malum*] Semper enim magnæ fortunæ comes est adulatio. Vell. Paterc. II. 102. *Cellar.*

Sæpius adsentatio] Verissima gnomē, et in qua exprimenda certasse videantur auctores. Capitolin. in Gordianis cap. 25. 'Miser est imperator, apud quem vera reticentur.' Agatharchides apud Photium: 'Novi

enim, ut natus grandior, multarumque rerum experientiam consecutus, per assentationem eos, qui excellenter dignitate, regnaque simul funditus deleta Cassandri, Lysimachii, et Alexandri, tanta cum fuerint, Medorum, Syrorum, et Persarum; ut neque generis semina reliquerint,' &c. Diphilus apud Athenæum vi. 16. 'Nam assentator imperatores, dynastas, amicos, Ac denique civitates evertit; Sermone damno brevi tempore oblectans.' Arriani loca nescio an adverterint alii; sic enim ille ii. 2. 2. 'Qui ad voluptatem tantum loquuntur, maximo semper regibus, cum quibus versantur, damno futuri.' Sive potius: 'Qui jucunda tantum proferebant aderant, semperque aderunt regibus, illorum damno.' Respicit enim id quod modo notatum; hos esse indivisos regni comites, et 'perpetuum regum malum.' Idem iv. 2. 5. 'Cujusmodi homines regibus, regumque negotiis, et perniciosi semper fuerunt, et numquam esse desinent.' Et vii. 5. 20. eadem fere verba repetit, quæ lib. ii. posuerat. Marcellinum xxvii. 11. addam de Valente: 'Spectator æquissimus rerum, antiquam adulationum perniciosam illecebris captus rempib. funeribus perpetuo defendendis affligeret.' *Freinskh.*

Libare sustinuit] Facilius eorum peccatis ignosci solet, qui per amorem peccant; quare spero ne mihi quidem damno futurum, quod hic de Palmerii mei conjectura *libare*, quod valet 'delibare,' pro vulgato *labare*, substitui; etsi habeo etiam hujus mei facti alias causas reddere: primum enim aptius nostrum hoc, quam receptum verbum, ad locum videbatur, quod aliud sit pati aliquid in aliqua re immutari, aliud ipsum te immutationi ejus operam dare. Deinde in membranis perscriptum exstabat, non *labare*, sed *libere*; quod plane hominis mihi amicissimi, et in his studiis apud Germanos facile sine controver-

sia principis conjecturam adjuvat. Neminem tamen cogo, ac ne rogo quidem; neque enim tanti est, ut aut Palmerii, aut mea causa quidquam, si *labare* magis placet, demoret, cum etiam hoc ferri posse intelligam. *Medius.*

§ 7 *Honestarum artium*] Philosophiæ, poëtices, oratoriæ. Tales in Romana aula apud Tacit. xiv. 16. 3. et Philonem de Legatione ad Caium. Vide Plutarchum de Discrimine Adulatoris et Amici, sapientissimo opere. *Freinskh.*

§ 8 *Agis Argivus pessimorum carminum post Charilum conditor*] De illo Arrianus ita: 'Αγίς Ἀργεῖος ἔρωτοῖς. Meminit et Plutarchus in libro de Adulatoris et Amici Discrimine. Chærilum vero eodem modo laudat Horatius (quo Curtius) de Art. Poët. vs. 357. 'Sic mihi qui multum cessat fit Chærilus ille.' Ad quem versum sic Scholiastes vetus: 'Chærilus fuit poëta ineptus, qui Alexandrum M. secutus ejus bella descripsit; cui Alexander fertur dixisse, malle se Thersitem Homeri esse, quam hujus Achillem. Alexander autem pactus cum eo, ut si bonum faceret versum, aureo numismate donaretur, si malum, colapho feriretur; qui sæpius male scribendo (septem enim versus tantum laudabiles fecit) colaphis necatus est.' Sed hoc melius ac verius de eo judicium vide apud Scaliger. in Animadv. ad Euseb. pag. m. 94. Muretum in Var. Lect. xii. 14. et Gerard. Voss. in Hist. Græc. iv. 7. *Loccen.* *Agis quidem*] Sic et apud Arrian. iv. 2. 15. scribitur, et in Plutarcho de Discrim. Adul. et Amici cap. 34. ubi insigne ejus specimen notatur. Nam 'cum Alexander cuidam scurræ magna daret dona, præ invidia ac dolore exclamavit, Proh rem absurdissimam! cumque iratus rex se ad eum convertisset, et, Quid ais? dixisset, Fateor, inquit, indignari me ac moleste ferre, quod vos

Jove genitos omnes video hominibus adulantibus ac ridiculis uti; nam et Hercules Cercopibes quibusdam, et Bacchus Silenis sese oblectavit, et tales apud te in pretio esse manifestum est.' Et ibid. cap. 51. nescio quos Agesias nominat; nam et ibi Nostrum hunc alludere videtur, qui in nonnullis Curtii libris etiam *Hages* scribitur. Nisi forte propius accedat ad Nicesiæ nomen; nam et ille inter adulatorem Alexandri fuit. Athenæus vi. 31. *Freinsch.*

Post Charilum] De hoc inter scriptores historiæ de Alexandro dictum. Gyraldus de Poëtis Dial. 3. duos fuisse statuit hoc nomine poëtas epicæ, alium qui LXXV. Olympiade floruerit; et hunc qui cum Alexandro circa Olymp. CXIII. vixerit. Prioris etiam Suidas meminit, non sine eximiis laudibus. At hic, de quo Curtius, ab illo et Horatio pro omnium ineptissimo traducitur. Quod quidem contra Scaligeri sententiam (nam unum tantum asserit fuisse Chærilum, summum poëtam, Horatiique judicium maximopere reprehendit, ad Eusebium. num. MDXXXIV.) contraque Mureti Var. Lect. XII. 14. et Cl. Voessii de Historic. Græcis IV. 7. evidentissime ostendit Magni illius Viri non tam librorum quam eruditionis heres D. Heinsius lib. II. de Satyra Horatiana. *Freinsch.*

Ex Sicilia Cleo] Sic scripsi andacter, cum alioqui in editionibus *Cilicia* legeretur, et veterum librorum, qui quasi manu me ad hanc lectionem ducebant, auctoritate, et rei ipsius veritate fretus. *Modius.* *Cleo*] Mirum dictum, quidquid a Cleone Siculo disputatum ait Curtius, hoc totum Anaxarcho Sophistæ Abderitano assignat Arrianns IV. 2. 14. Nec apud Plutarchum ulla Cleonis mentio, et multa Anaxarchi. *Raderus.*

Nationis vitio] Ergo Siculi adulatorem? non memini ab aliis scriptoribus hac laude insignitos. Quod se-

mibarbare locuti sint scriptores testantur. Firmicus Astronomic. I. 1. 'acutos;' Cicero in Verrem lib. I. 'genus hominum acutum et sapientissimum' dicit: et de Orat. II. 54. et in Verrem lib. VI. *Siculos facetos.* *Σικυλλῖται* vero apud Paræmiographum de vafria et improbis dicitur. De variarum porro gentium virtutibus et vitiis tractat Alexand. Neapol. IV. 13. Exstat alius scriptor de moribus gentium improbus et impudens, cuius nomen prætereo, ne chartas meas inquinem, famosus enim potius libellus, quam vernus liber. *Raderus.* Vide notam supra ad IV. 1. 30. et V. 1. 37. cui jungit Tiraquellum in VII. Leg. Connub. glossæ primæ parte VII. num. 61. et Bodinum de Republ. V. 1. *Freinsch.*

Purgamenta] Malis moribus meriti ut ejicerentur patria. Adde X. 2. *Cellar.* *Καθάρματα* vocat et explicat Turneb. Adversar. XXVII. 16. et sic Ciceronis vis intelligi potest Catil. I. 5. 'purga urbem.' *Snak.*

§ 9 *Castorem*] De Castore et Poluce scripsimus ad Martialis Epigrammata, et habes longissime explicata ab Natali Comite lib. VIII. toto cap. 8. apud Gyraldum Syntagmate V. de Castoribus seu Dioscuris, uti Græcis appellantur, *Ledæ* ex Jove filiis, Tyndaridis. *Raderus.* Adde Sueton. Cæs. cap. 10. Hanc autem orationem Arrian. IV. 2. 18. adscribit Anaxarcho. Item IV. 2. 6. jam ante in convivio Cliti cæde insignito, idem fert jactatum a nonnullis. A talibus assentationum portentis infatuatus Caligula, 'primo æmulabatur Semideos quos vocant, Liberum, Herculem, Castores, Trophonium, Amphiarum, Amphilochem, et similes, irridens eorum oracula orgiaque, ad suam collata potentiam.' Philo de Legat. ad Caium. *Freinsch.* Quatuor Deos enumerant, omnes Jovis filios, quibus Alexandrum æquæquant, idem fastigium affectantem. *Cellar.*

Cessuros esse] Similis in Cæsarem adulatio Virgillii Georg. 1. 34. 'tibi brachia contrahit ardens Scorpis, et cœli iusta plus parte relinquit.' Freinshemius.

Nobiles] Haud dubie periit vox *Persæ*, vel *barbari nobiles*: id ostendit tam ipsa antithesis, non modo *Macedones et Græci*; quam num. 21. ubi diserte de barbaris, qui convivio inteserant. Idem sentiebat Bongarsius. Freinsh. *Nobiles*] Leg. *etiam barbari nobiles*; ut recte Bongars. et Freinshemius. Heinsius.

§. 10 *Præparatus erat*] Vulgo, *sicut præparaterat*; Sigebergenses membranæ, *sicut præparatum erat*. Modius.

Gratiam posse, si quem] Nisi memini mihi somnium, non male hæc ita ope veterum codicum restitui. antea circumferebatur: *Merita deinde percensuit, quibus uno modo referri gratia posset, si quidem intelligerent Deum esse, confiterentur*; inficete, imo prodigiose, inepte. Idem.

Turis impensa] Alios veteres honores hominibus, alios heroibus, alios Diis adhibebant. De quibus Gyaldu Syntagm. xvii. hujus loci memor, etiam ex Arriano ostendit. Raderus.

§ 11 *Persas*] De quibus Brissonius post pr. lib. 1. exacte: 'Quin in hanc usque diem Persarum rex pro deo colitur a suis appellaturque dominus, qui cælum ac terram fulciat sustineatque; et aqua, qua ille pedes abluit, religiose, seu res sacra, ac salutare morborum omnium medicamentum, adservatur.' Cluverius German. Antiquæ 1. 25. Sed et Æthiopes 'reges ut Deos colunt.' Strabo lib. xvii. Diodorus iii. 5. de Romanis Imp. notum. Quorum Augustus, princeps introducendi moris ejus, 'acceperat honores ejusmodi, non quod probaret, sed quia id postularet amplitudo imperii, cui veneratio quædam parabatur his artibus,' videtur Philoni de Legat. ad Caium: quæ sen-

tentia eadem vi est cum ea quæ mox sequitur. *Ægyptii* reges suos mortuos in deos reposerunt, solum Xerxem vivum adhuc deum appellaverunt. Diodor. lib. ii. Quod idem Romanis usitatum fuisse, suis temporibus adnotat Tacitus extremo annali quintodecimo. Freinsh.

Majestatem] Pulcherrima gnome; eoque passim citata et illustrata politicia. Incidit in parem sensum Plinius xi. 17. ubi de apibus: 'Non constat inter auctores, rex nullumne solus habeat aculeum, majestate tantum armatus.' De majestate pulchra Ovidius ab initio quinti Fastorum: 'Assidet inde Jovi; Jovis est fidiissima custos; Et præstat sine vi sceptrum tenenda Jovi.' Item: 'Illa datos fasces commendat, eburque curule, Illa coronatis alta triumphat equis,' &c. Vide Clapmar. Arcan. iii. 12. Arnis. de Republ. ii. 2. 12. 122. Chokier. Thesaur. Polit. ii. 9. &c. et accuratum Lépsium Polit. iv. 9. Nec omitto ex Brissonio de regno Pers. lib. 1. pag. 81. adscribere, quod Imperatoris Juliani, qui eunuchos, cocos, tonsores, palatio exegit, factum a plerisque hoc nomine improbatum Socrates Histor. Eccles. iii. 1. tradit, *ὅτι πανομένη ἡ ἐκ τοῦ βασιλικοῦ πλοῦτου τοῖς πολλοῖς ἔργωμένη κατάπληξις, ἐκκαταφρόνητον ἐποίησε βασιλεῶν* id est, ut Cassiodor. Histor. Tripart. vi. 1. vertit, *quod remoto fastu palatii, contemptibile videretur imperium*. Idem.

Viciissent invidiam] Vere enim vetus Panegyrista, alludens ad Sallust. Jug. 10. 2. 'Difficillimum est, invidiam virtute superare:' aut, ut Justin. 1. 2. 5. loquitur, 'amplitudine rerum;' nam ut ait Ovid. Amor. 1. 15. 39. 'Pascitur in vivis livor, post fata quiescit. Tunc suus ex merito quemque tuetur honos.' Nempe teste Horatio iii. Od. 24. 31. 'Virtutem incolumem odimus, Sublatam ex oculis quærimus invidi.' Ergo 'apud

posteror, cum obtreactionis invidia decessit, industriæ testimonium' redditur, ut Justin. sine præfationis ait. Soletque fieri, ut cuius, 'si inter eos, quos numquam vidimus, floruiisset, non solum libros, sed etiam imagines conquireremus, ejusdem nunc honor præsentis et gratia quasi satietate languescat;' ut Plinii verbis utar Epist. 1. 16. Nam in omni laudis genere, 'illustres atque admirandæ actiones graves invidias et acres calumniæ conflare solent.' Polyb. 1. 36. Verum qui virtutem sectamini, si tamen hac quoque mercede gaudere potestis, ne dubitate, quin, etiam nostra judicia malignitas et invidia tardaverit, verum de nobis dicturi sint posteri nostri.' Auctor de Caus. Corruptæ Eloq. XXIII. 6. et ut ait Tacitus IV. 35. 3. 'Posteritas suum cuique decus rependet.' Sed desino congerere talia, quamquam belle medius fidius, et sapienter dicta. *Freinsh.*

Perplexe] Obscure, ambigue. *Cellar.*

§ 13 *In Callisthenen*] Quare, cum ex hac causa (*gravitatis et promptæ libertatis*) non posset, sub specie insidiarum interfectus est. Quod mali quoque prævidens præceptor ejus Aristoteles, *παρηγοία* sua et fandi libertate ut parcius uteretur ad Regem, vitæ potestatem et necis in acie linguæ portantem, monuit. Diog. Laërtius in Aristotele. Val. Max. VII. 2. 8. ext. Ammianus Marcell. XVIII. *Loccen.* At Philostratus in Apollonio VII. 1. et 2. interfectum ait, quod 'uno eodemque die Macedones laudavit, et accusavit.' Adde Plutarch. Alex. c. 96. Unde constat, eo quoque facto, nam et ibi libertatis incautæ specimen dederat, incurrisse regis odium. Forte et illo, quod Athenæus x. 9. ex pluribus scriptoribus memorat: 'Alexandro convivante, cum meri poculum, quod ad eum pervenerat, aspelleret, rogante quodam cur non biberet? respondit,

nolle se, dum Alexandri poculum ebiberet, Æsculapio indigere.' Quod etiam Plutarchus de Ira Cohib. cap. 6. et Sympos. 1. 6. loco nunc mutilo retulit. De Callisthene videndus et Polybii locus, in Excerpt. Valea. pag. 54. *Freinsh.*

Gravitas viri] Non minus apte dixit Sallustius in Catil. 'Nam regibus boni, quam mali, suspectiores aunt; semperque his aliena virtus formidolosa est.' *Popma.*

Invidia erat] Forte, *invidia erant*. Heinsius.

§ 14 *Si rex, inquit*] Conjunge cum Arriano IV. 2. 20. Ceterum hoc exordio per artem usus est, ut ipsi etiam regi pudorem faceret ejus rei cupiendæ: non quod ignoraret regia animum, quem homo non stupidus, aut ignarus aulæ, sed consilio et animi constantia liber, ex tot indicibus facillimeprehendere poterat. *Freinshemius.*

Peregrinos externoque] Inserui hanc vocem, volentibus jubentibus ita membranis; alioqui in editis nulla erat. *Modius.*

§ 15 *Nullum esse eundem et diuturnum et præcoccum fructum*] Elegans similitudo, et nobilis gnome; nam cito nata cito pereunt: sumpta est comparatio ab arboribus præcoccibus, quales sunt amygdalus, nucipersicæ seu præcoces, de quibus Plin. xv. 14. et xvi. 25. et singillatim de pomo nucipersico, quia non aliud fugacius: 'Longissima namque decerto bidui mora est, cogitque se venundari.' Adi nostros commentarios ad Martialem XIII. 46. 'Villa maternis fueramus præcoqua ramis, Nunc in adoptivis Persica cara sumus.' De amygdalo idem Plinius. Floret prima omnium amygdala mense Januario; Martio vero pomum maturat. Transferuntur hæc in ingenia præcocia, honores præproperos, et hoc genius alia. Alciatus Emblem. 208. 'Cur properans foliis præmittis amygdale flores? Odi

pupillos præcoci ingenii.' Quintilianus enim XIII. 2. testatur, hoc præcox ingeniorum genus numquam fere pervenire ad frugem; et Accius apud Gellium XIII. 2. ait: 'In juvenilibus ingeniis itidem sibi placere, ut in pomis immaturis acerbitas ipsa placet; ea enim demum maturescere (maturitas enim tempestivam adfert suavitatem) reliqua ante tempus putrescere.' Adfert Claudius Minos ex Cælio Rhodigino exemplum de Hermogene Rhetore, quod in commentario ejus ad Alciatum leges. *Raderus*.

Præcoquem fructum] De voce 'præcox,' 'præcoci,' etiam Grammatici trlicantur: negat Gellius x. 11. dici 'præcox, præcoquis,' rescribendum esse 'præcoci,' quod in recto non scribatur 'præcoquis,' sed 'præcox,' et versum ex Afranio adducit: 'Appetis dominatum demens præmature præcoem:' 'in quo veran,' inquit Gellius, 'animadvertendum est, quod 'præcoem' inquit, non 'præcoquem;' est enim casus ejus rectus non 'præcoquis,' sed 'præcox.' Apud Curtium ergo legendum erit *præcoem*, ut pleraque edita ostendunt exemplaria. Ms. Constantiensis et Modiana *præcoquem* habent, quibus mea sententia Gelliana emendatio est præferenda. Est tamen hæc vox duplicis ordinis, secundi et tertii, ut dicatur 'præcoquus, i.' et 'præcox, cocis;' quod ex scriptorum auctoritate docuit ad Martialem. *Idem*.

§ 17 *Immortalitatis*] *Leg. immortalitati*. Heinsius.

Amolita natura est] *Abolita* est in libris scriptis. *Modius*.

§ 18 *Scilicet ego et tu*] Οὐδὲν γὰρ εἰρηφ. δμοιον ἀνθρώπος λαχέει πλάσαι θεόν. Sap. xv. Sane ridiculum, Deum aliquem declarari ab hominibus, ut scilicet excellens potentia opus habeat tam imbecillo auxilio. Quod argumentum præclare urgent omnes

isti patres, qui contra factitios Deos Christiani cultus veritatem propugnaverunt. Quin et Ethnicorum multi satis intellexerunt: quid enim aliud Ælianus Hist. Var. 11. 19. 'Alexander Græcis scripsit, ut se Deum facerent; satis equidem stulte: neque enim quæ natura ei largita non fuerat, hæc ab hominibus petendo lneri faciebat.' Et ibidem Lacedæmonii: 'Quoniam Alexander Deus esse vult, esto Dens.' Apud eundem v. 12. 'Pop. Atheniensis Demadi irrogavit mulctam centum talentorum, quod Alexandrum mortalem et hominem adscripsisset Olympicis.' Egrege Agasilæus, certe ille magnanimitatis præ Alexandro compos, in Plutarchi Lacon. Apophth. cap. 9. qui 'Thasiis eum, quod magna ab ipso se adeptos beneficia sentirent, templis divinisque honoribus venerationibus, eaque de re legatos mittentibus; ut legit quos honores sibi decernerent, quæsitit a legatis, an civitas ipsorum homines in Deos posset convertere: cum affirmarent; Agedum, inquit, vos ipsos primum deos facite: eo facto, credam vobis, posse me quoque a vobis in Deum mutari.' Atque idem innuit Diogenes apud Lærtium: 'Atheniensibus Alexandrum Dionysium appellari decernentibus, me quoque, inquit, Serapim facite.' Postea hanc artem exercuerunt Vaticani Præsules. *Freinsh.*

Fac aliquem regem, si Deum potes facere] Sensus postulat, f. a. Deum, si regem p. f. sequitur enim, *facilius est imperium dare quam cælum*. Loccen. *Fac aliquem regum*] Age experire vires tuas: minus est regem creare et facere, quam deum. Si regem non potes, quando poteris Deum? facilius est imperium dare, quam cælum: illud non potes; hoc quomodo poteris? *Raderus*. Optime; nam alii sine causa mutant: *fac aliquem Deum, si regem potes facere*. Illi Agasilæ at-

que Diogenis (de quibus modo) mentem in consilio habebant, non Curtii. *Freinsh.*

Facilius est cælum dare, quam imperium.] Videor mihi bene hæc interponuisse ita, cum in editionibus esset, *facilius est imperium dare, quam cælum.* Languide plane. *Modius.* Modio subscribunt omnes nostri codices, et profecto maiorem vim habere videntur hæc *εὐωνυκὴς* prolata, quasi per *εὐνοβολῆν* ipse ad propositum suum respondeat: *fac regem, si Deum potes: facilius scilicet est cælum quam imperium dare.* *Snak.*

§ 19 *Discere: quos equidem, &c.]* Jam pridem hic Glareanus offendit, cui obscurum, quos respiciat quos relativum, Deosne, an Reges, an Macedones? Obscurum id quidem, sed nihil respicitur horum. Mihi vero claro meridie clarius, excidisse aliquid, et id ipsum certo invenisse puto me, quo particula isthæc referatur. Referenda enim certe postrema pars hæc orationis Callisthenicæ ad Persicum adorationis morem, ut illi respondeat Cleonæ, qua exemplum is Persarum attulerat ad persuadendos Macedonas de divinis honoribus ipsorum etiam regi exhibendis. Verba sunt ejus hæc supra: 'Persas quidem non pie solum, sed etiam prudenter reges suos inter Deos colere: majestatem enim imperii salutis esse tutelam.' Ego igitur hanc mihi licentiam audacter usurpabo, ut, quod deest, a me suppleam, pœnam subiturus quamcumque docti statuerint, si rem ipsam, quod dicitur, acu tetigero. Scribo, *Non pudet patriæ, nec desidero ad quem modum rex mihi colendus sit a Persis discere: quos equidem victores esse confiteor, si ab illis leges, quis vivamus, accipimus.* *Acidalius.* *Discere]* Olim vidi excidisse aliquid, atque nunc etiam sentio scripsisse Cartium, a *victis discere.* Quod et *Acidalium* non

fugisse postea vidi, qui supplet a *Persis.* Sicut et Bongarsius in suo cod. notarat. Seneca apud Augustinum de Civ. Dei, vi. 11. 'Usque eo acceleratissimæ gentis consuetudo convaluit, ut per omnes jam terras recepta sit. Victi victoribus leges dederunt.' De Judæis loquitur, de quibus et Rutilius Itin. i. 398. 'Victores suos natio victa premit.' Ceterum ut talia a victis disci revera absurdum fuerit, ita contra laudabile et non egregium in suam remp. 'transferre, quod usquam egregium fuerit,' ut loquitur Claudius Imp. apud Tacit. xi. 24. 2. Quam rem de civibus suis deprædicat apud Lucian. in lib. de Gymnasiis, Solon ad Anacharsidem: 'Persuasissimum habe, Athenienses sibi nequaquam dedecori ducturos, ab homine peregrino ac barbaro ea perdiscere.' Adde infra ad viii. 8. 13. *Freinsh.* *Freinshemius* jussit a *victis* addi. *Tellierius* in textum recipit, quem imitatur. Sine eo enim hiulcus sensus est, nec sequens quos habet quo referatur. *Cellar.* *Discere]* Forte add. a *victis*; ut recte *Freinshemius.* *Heinsius.*

§ 21 *Post aulæam]* Supra ad vi. 11. 12. Hoc etiam ex more Persico, de quo Athenæus iv. 10. 'Hos quidem rex videt per obditum januæ velum, regem autem contueri illi non possunt.' Id imitantur non in conviviis, sed in consiliis Imperatores Turcæ. *Lips.* in Not. ad Polit. iii. 8. De aulæis autem ejusmodi late *Brisson.* lib. ii. pag. 224. et *Dempsterus* in Paralip. ad Rosini Antiquit. v. 10. *Freinsh.* Mallet, *aulæa*, quæ lectis obduxerat. Vide infra ix. 7. 15. *Scheffer.* *Aulæa* et *aulæum* velum est, quo parietes vestiuntur, aut triclinium, ut hoc loco, dividitur: plerique librorum *aulæam* habent, muliebri forma; usitatus neutrum genus numero pluralivo. *Cellar.*

Barbaros tantum] Simile discrimen

observaverat supra vi. 6. 6. ubi nos vide: quod absurdum fore dixerat apud Arrian. iv. 2. 25. Callisthenes: 'An tibi diversi plane honores sint decernendi, Græcis quidem humanos honores Græcorum more tibi deferentibus; barbaris autem barbarice te colentibus?' ubi dixit *Græcorum more*, 'Ελληνικῶς, intellexit idein, quod νόμον, *legem*, Græcorum vocat Lucian. citatus ad viii. 5. 6. Aristoteles ei suaserat, 'ut Græcia principem, barbaris dominum præstaret,' quod merito improbat Plutarch. de Fort. vel Virtut. Alex. i. 8. et Strabo sub fin. lib. i. *Freinsh.*

§ 22 *Polypercon*] Arrianus Leonatum fuisse ait; qui cum Persam quemdam indecore adorantem conspexisset, ob idque gestum illius, ut ineptum irrisisset rursus, indignatus, adorare ceteros vetuit. *Popma.*

Qui cubabat supra regem] Id est, qui lecto decumbens supra regem mensæ accumbebat. Curtius de Polyperchonte: 'Detractum eum lecto rex præcipit in terram.' Et eodem libro paullo post: 'Totum exercitum aspiciate, qui paullo ante nihil præter arma habebat, nunc argenteis cubat lectis.' Observa hic veterem discumbendi modum: mensæ accumbebant reclinata supra parte corporis in cubitum sinistrum. Tres autem uno lecto ut plurimum cubabant. Qui ad caput lecti summus, qui ad pedes imus dicebatur, qui inter illos medius. Polyperchon supra regem mensæ accumbebat, Rex medius, utpote dignissimus. De discumbendi modo apud veteres Lips. lib. iii. Ant. Lect. Rosin. Antiq. R. v. 28. Ciacconius de Triel. *Popma.* Adde Raderum ad Martialem vi. 50. *Snak.*

§ 24 *Castigato diu*] Egre fero istud diu, et vix abstinere interpolare: *Polyper. quidem postea, castigato prius, ignovit.* Tamen diu multumque castigatum ceperit ex vulgato. *Acidalius.* Acidalius diu mutavit in prius, liqui-

dior sane intellectus: sed inest tamen priori lectioni germanus et aptus sensus, ut dicas, diu castigato in carcere tandem ignovit. Callisthenis odium alta mente reposuit, quod suo tempore expromsit, ut ex atroci ejus postea supplicio apparuit: oneravit hunc invidia et odio apud Alexandrum Anaxarchus, ut est apud Plutarchum. *Raderus.* Pittacus diu explicat 'multum.' *Cellar.* *Postea castigato diu ignovit*] Suspectus est hic locus Criticis; quorum nemo tamen emendavit. Mibi dubium non est, quin sic restitui debeat: *postera castigato die.* Certe sententia congruit, et alias quoque ita loqui libuit. Nam iii. 12. 13. 'Alexander postera die cum cura sepultis militibus,' &c. 'Postera die classe ad mœnia admota,' inquit iv. 3. 13. Sic etiam 'postero die' dixit vii. 5. 17. Advocemus etiam Cicero-nem, qui de Officiis iii. 15. de Pythio Syracusano: 'Ad cœnam hominem invitavit in posterum diem.' Et paullo post: 'Ab his petivit, ut ante suos hortulos postera die (alii legunt *postridie*, sed prius videtur rectius) piscarentur.' Ohe jam satis est, imo plus satis. Nam qui adhuc dubitare sustinet (liceat cum Ovidio Trist. v. 4. 8. loqui) 'Ostendi solem postulat ille sibi.' *Heumann.* De quo autem dubitare nos vetat vir Cl.? an de visitata apud optimos scriptores formula, *postera die?* consentiremus, etiamsi minus esset exemplorum adductum, quibus utramque facile paginam implere potuisset. An de correctione? Non tamen sic quoque nos deterret, etiamsi ipsi in sole cæcutire videamur: neque enim credimus tam ingratum sonum interjectæ vocis *castigato* inter illud adjectivum et substantivum non obstrepiturum fuisse auribus accuratissimi Curtii; et illud exemplis confirmasse satius fuisset; vel probandum, id postera contigisse die. Nihil adsero, nec mihi vindico, tacentibus membranis; sed legi posse.

non diffido *postea castigato sat diu*: vox *sat* vel *satis* ex affinitate præcedentis syllabæ facile interciderè potuit. Sic Plaut. Captiv. iv. 2. 12. 'Qui sat diu vixisse sese homo arbitratur?' Terent. Eunuch. v. 8. 55. 'Satis diu jam hoc saxum volvo.' *Snak.*

CAP. VI. § 1 *In Callisthenem*] Hinc orsi sunt novum caput; quod quia receptum est, turbare non sustinimus. Alias enim recte Raderus conjunxit hæc cum prioribus, ita distinguens: *Polyperconti quidem postea castigato diu, ignovit: in Callisthenem olim contumaciæ suspectum pervicacioris iræ fuit, &c.* Estque par omnino membrorum constitutio, quam reperiās in illis Taciti i. 13. 6. 'In Haterium statim invectus est; Scaurum, cui implacabilis irascebatur, silentio transmisit.' De Tiberio loquitur. *Freinsk.*

§ 2 *Mos erat*] Erat jam ante a Philippo institutum, ut nobilissimi Macedonum filii, postquam adolevisent, ad regiones usque deligerentur. Hi regi ministrabant, cubantem adservabant, equos adducebant, venantem comitabantur. *Popma.* *Mos erat*] Institutus a Philippo, ut præter Arrian. iv. 2. 30. auctor est Elian. Hist. Var. xiv. 49. 'Philippus, clarissimorum in Macedonia hominum liberis adsumptis, sui curam ministeriumque ipsis imposuit; non per injuriam aut contemptum, sed ut patientes eos laborum, et ad ea quæ fieri opus esset peragenda promptos atque paratos redderet.' At Val. Max. iii. 3. 3. 'Vetusto Macedoniae more regi Alexandro nobilissimi pueri præsto erant.' Quod verum puto: sic enim et Noster infra viii. 8. 3. 'More patrio et ab antiquissimis Macedoniae regnum usurpato.' Sic et hodie pueri nobiles in comitatu et familia procerum, dum ex ephebis excedant, arctissimo familiaritatis distinentur: quod et Pollet. de Foro Rom. 2. 7. notat; unaque morem Romanum, adolescentulos

post prætextam puerilem depositam, dandi in contubernium viris magnis et gravibus. Hæc ergo puerorum cohors delecta erat ex nobilissimis adolescentibus. Alii longe fuere 'epigoni,' de quibus ad x. 4. 8. infra: alii et Βασιλαιοι apud Suidam: alii denique 'Principes juventutis' supra vi. 9. 21. *Freinsk.* v. 1. 43. *Snak.*

§ 3 *Excubabant*] Sic apud Sueton. Galba 10. 3. 'Delegit et equestris ordinis juvenes, qui, manente anulorum aureorum usu, Evocati appellarentur, excubiasque circa cubiculum suum vice militum agerent.' At Gaudæ Masiniæ nepoti 'petenti custodiæ causa turnam equitum Rom. negavit Metellus, quod contumeliosum in eos foret, si equites Romani, satellites Numidæ traderentur.' Sallust. Jug. 65. 2. ubi pro 'in eos,' quod quidem tolerari potest, credo fuisse 'in nos,' h. e. in pop. Romanum. Sic fere apud Tacit. xiii. 41. 4. 'Nec id nobis virium erat,' hoc est, Romanis. *Freinsk.*

Ædis] Forte *sedis*; sic exhibent codd. quidem infra n. 13. 'ad fores ædis ejus.' *Heinsius.*

§ 4 *Actos ab Agasonibus*] *Acceptos ab agasonibus* vulgo. *Modius.* 'Agasones, equos agentes,' Festus Pompeius. *Snak.*

§ 5 *Sedentibus vesci*] Rex accubabat, et cum rege majores principes et amici; nobiles pueri principum filii sedebant: ut et ii, qui feram extra retia nullam adhuc confecerant, ut supra ad viii. 1. 13. demonstratum est. *Raderus.* Olim autem 'sedebant in cænis herodes, non accumbebant: qui mos, ut inquit Duris, Alexandro etiam interdum servabatur. Is enim aliquando quadringentos duces in sellis aureis et argenteis veste purpurea stratis sedentes ac reclinatos convivio excepit.' Athenæus i. 14. quo loco et illud quod Raderus inquit, legitur. Quod autem de Heroibus dixit Duris, ex Homero

est colligere, alibi, et Odyss. I. 7. 'Convivantes autem per domum audiunt cantorem Sedentes ordine.' Ergo et in Noptiis Pelei Catullus LXV. 303. 'Qui postquam niveos flexerunt sedibus artus.' Illyriis eundem fuisse morem testatur Hermippus apud Athenæum x. 12. et ipsi Alexandro Plutarchus de Fort. vel Virtut. Alex. II. 14. Tiberio quoque Cæsari, sed militæ, Sueton. Tib. XVIII. 4. et Vellei. II. 114. Pompeio quoque apud Diodor. in Excerpt. Vales. pag. 409. Philo de Josepho: 'Jussi deinde sedere juxta ætatis ordinem; nondum enim discumbendi mos receptus erat,' &c. Ulpianus apud Athenæum pr. lib. XI. 'Apud Adrastum, o amici viri, optimates ac primarii homines sedentes cœnant: Polyeidus, dum in via hostiam immolat, advertentem Peteum detinet, et in gramen reclinato, fronde loco mensæ instrata, de iis quæ mactata fuerant apponit. Præterea, Antolyco, ad opulentum Ithacæ populum cum pervenisset, nutrix sedenti (priscos enim ita cœnasse liquet) idem officium præstitit. Ulysem, quod scribit poëta Odyss. XIX. 400. 'Puerum tenellum oblatum, filiæ suæ gnatum, Euricleia genibus amicis imposuit, Cœnare cum desisset.' *Θῆκεν*, inquit, id est, super genibus posuit sedentis, non prope genna locavit.' Idem alibi: 'Cum igitur sibi persuaderent, Deos esse præsentés, moderate et temperanter dies festos agitabant antiqui. Itaque neque solebant accumbere, sed epulabantur sedentes.' Sic apud Apollon. Argon. II. 304. *Ἀδράρ ἐνὶ μέγα δόρυ ἐν μεγάροισιν ἔειπε, Δαίμονες ἔξουσιν.* Varro de Vita Pop. Romani: 'Majores nostri sedentes (male impressi, *sedentes*) epulabantur: quem morem habuerunt e Laconibus et Cretensibus.' Idem autem quod in Macedonicis pueris Alexander, in suis nepotibus observavit Augustus: 'neque enim cœnavit una, nisi ut in

imo lecto assiderent.' Sueton. 64. 6. Nam et apud Romanos 'mos habebatur, Principum liberos cum ceteris idem ætatis nobilibus sedentes vesci in aspectu propinquorum, propria et parcior mensa.' Tacit. XIII. 16. 1. ubi multa Lipsius, quæ non exscribo. Tantum moneo illud Planti eo loco citatum: 'Haud postulo equidem med in lecto accumbere, Scis med esse imi subsellii virum:' non exstare in Persa ejusdem, sed in Stichio III. 2. 32. Notandum autem, quod Val. Max. II. 1. 2. scribit: 'Feminæ cum viris cubantibus sedentes cœnitabant: quæ consuetudo ex hominum convictu ad divina penetravit: nam Jovis epulo, ipse in lectulum, Juno et Minerva in sellas ad cœnam invitantur. Quod genus severitatis ætas nostra diligentius in Capitolio, quam in suis domibus servat,' &c. Isidor. Etymolog. XX. 2. 'Apud veteres Rom. usus non erat accumbendi, unde et considerare dicebantur. Postea, ut Varro ait de vita pop. Rom. viri discumbere cœperunt, mulieres sedere; quia turpis visus est in muliere accubitus.' De Laconibus et Cretensibus (quorum institutum majoribus suis hæsisse Varro supra citatus affirmat) vide Athen. IV. 6. &c. et in primis IV. 10. ubi 'Pyrgion lib. III. Cretensium Institutorum: In conviviis Cretenses, ait, hilariter sedentes epulantur.' Adde Plutarch. de Fort. Alex. II. 1. 4. Sueton. Tiber. 18. 4. *Freinsh.*

Castigandi verberibus eos nullius potestas præter ipsum erat] Pulchre: quasi rex ipse manus admoveere debuerit castigandis. Hoc enim verba sonant, nulli verberare eos licuisse, nisi uni ipsi regi. At tu mecum scribe, *Castigandi verberibus eos nulli jus, nisi potestas per ipsum erat.* Hoc verum: non licebat, nisi cui rex jussisset: ipse infra: 'Nuper cum procacius se in venatione gessisset, more patrio, et ab antiquissimis Macedo-

nix regibus usurpato eum castigare jussi.' Neque te turbet, quod hoc eodem libro: 'Cum Hermolaus apud eum quoque verberatum se a rege quereretur.' Sana mente id accipiet, qui ipse est sana. *Acidalius*. Hic locus, ut a me editus est, ex *Acidalii* castigatione prodiit; antea erat, *cast. verb. eos nullius potestas præter ipsum*, quasi rex lorarii vices ipse ageret. Illud autem infra *Hermolai*: 'Cum Hermolaus apud eum quoque verberatum se a rege quereretur.' Intellige jussu regis, ut supra rex ipse dixerat, 'castigari enim jussi.' *Raderus*. *Verberibus*] Sic apud *Ælianum* xiv. 49. *Philippus* 'Aphthonetum flagris cecidit, quod cum sitivisset, acie deserta, digressus ab itinere, ad publicum hospitium divertisset.' Nec *Acidalium* audio, qui volebat, *Cast. verb. nulli jus, nisi potestas per ipsum erat*. Quasi scilicet periculum esset, ne quis sic acciperet, ipsum regem admovere manus debuisse; et quasi non ipse videretur fecisse, quod ipsius jussu alius. Quomodo enim aliter *Hermolaus* mox nrm. 25. apud *Callisthenem* 'verberatum se a rege quereretur?' quem ex nrm. 7. constat tantum jussu ipsius verberatum. *Freinsh*. *Nullius potestas*] Suspicio scripsisse *Curtium nulli potestas*, quia video in aliis legi *nemini*, quod sine dubio ex glossa est; factum autem censeo *nullius*, quia itidem per glossam aliquis vocabulum *potestas* explicaverat per *jus*, ita natum primo, *nulli jus potestas*, et deinde junctum, *nullius potestas*. *Scheffer*. Leg. *nulli jus*, et dele *potestas*: x. 2. 15. 'Cni... non intnendi vos jus reliquisti.' Vide *Acidal.* et *Freinsh*. *Heinsius*.

Hæc cohors velut seminarium] Sic *Noster* lib. v. 'Magnorum præfectorum et ducum hæc incrementa sunt et rudimenta:' hinc et proprie, 'Ἐνέγονοι, vel Διδοῖχοι, quod ducibus præfectisque defunctis succederent. *Justin.* lib. xii. et *Suidas* in voce Νύμφης.

Dio Διδοῖχος τῆς ἀρχῆς vocat: dieti quoque *Βασιλῆωι*, quasi regii alumni: *Suidas* in voce *Βασιλῆα*: hinc et *Noster* lib. vi. 'Principes juventutis' more Romano vocat. *Loccen*.

§ 6 *Post multas ætates*] Iterum vulgo, per multas ætates; male. *Modius*. *Post multas ætates*] Constat ex regum singulorum, qui *Alexandrum* secuti sunt in Macedonia, ætatibus, sive annis quibus imperaverunt, non nisi sex et quinquaginta annos supra centum colligi. *Scaliger* in *Thesaurō Euseb.* Canon. Isag. lib. iiii. pag. 335. ita ut si ætatem pro sæculo accipias, nec duabus quidem totis regnarint, nedum multis. Si ætatem triginta annos interpretaris, erunt quinque, nec, ipse ut vides, multæ. Si singulorum tempora, quibus regno præfuerunt, respicias, erunt quindecim; atque ita multæ videri possunt: itaque accipiendam hic ætatem suadet res ipsa, et mos loquendi apud Græcos, ubi γενεάς habes apud *Diodorum Siculum*, id est, ætates, ubi de successione *Carani* usque ad *Alexandrum* agit, et ἑκατάδεκα γενεάς, ætates sen generationes ponit. *Raderus*. Non post multa sæcula, sed post multas γενεάς. De quibus ad viii. 1. 13. diximus: citius enim quam post multa sæcula *Alexandri* successores in potestatem Romanorum venerunt. *Cellar*.

Romani] Vide *Florum* ii. 12. et ibi citatos. *Freinsh*.

Opes ademerunt] Macedonibus primum, deinde Syris, denique *Ægyptiis* regibus. *Cellar*.

§ 7 *Hermolaus*] Confer *Arrianum* iv. 2. 31. Quod autem ob aprum occupatum sic indignatus est rex, affectum nosce, qui inest venantibus, ut nempe ægre ferant, gloriam sibi venationis ab alio præripi. Vide *Scalig.* in *Poët.* ubi collatione illustrat *Homer.* et *Virg.* de venatione apr. Nota in eam rem est *Meleagri* fabula. Sed et ex verioribus historiis constat apud *Per-*

sas in venatione feram ferire non licuisse, priusquam telum misisset rex. Nam, si fides Plutarcho Apophth. cap. 7. Artaxerxes Longimaneus 'primus permisit, in venatione eum qui vellet ac posset, primum conjicere telum.' Verum Xenophon Cyropæd. lib. 1. Cyaxarem edicentem facit, 'ne quis feriret prius, quam Cyrus feriendo satius esset,' negatque Cyrus id permittere voluisse: quod si verum, jam ante Artaxerxem promiscue licuerit occupare feras. Eiusdem Xenoph. locum ex Cyropæd. lib. iv. huc pertinere arbitror, de Assyrio rege: 'Venatus est cum eo, tamquam amico; quumque prodisset in conspectum ursæ, et uterque hanc persequeretur, noster iste modo princeps emisso jaculo aberrat, quod utinam ne umquam accidisset: at meus ille filius, telo coniecto, quod minime factum oportuit, ursam sternit,' &c. narrat enim ibi Gobryas filii sui cædem inde sequutam. Sic de eodem tam benigno Artaxerxe contrarium plane Plutarcho factum narrat Ctesias: 'Egressus post hæc aliquando ad venationem rex, a leone invaditur, quem in sublime sese attollentem, jaculo percussit Megabyzus interficit. Id factum graviter tulit Artaxerxes, quod antequam ipse feram nactus esset, eam Megabyzus confecisset, quare caput ei abscindi imperat.' Nisi dicamus ad reconciliationem horum auctorum intelligi posse, regem post hoc factum pœnitentia ductum, liberam postea percutiendi potestatem cuivis venanti secum fecisse. Sed et alia Ctesias, auctori ne veteribus quidem valde probato, lis movetur a Diodoro xv. 10. ubi scribit hunc regem sic a Teribazo servatum summum homini honorem habuisse: tantum abest ut caput præcidi jussit. *Freinsh.*

§ 8 *Amore ejus ardens*] Arrianus iv. 3. 35. ubi ἐπαορῆς non satis perspicue exponitur *amicus*. Ab ejusmodi ho-

Delph. et Var. Clas.

minibus multas conspirationes factas notat Plutarchus in Amatorio cap. 24. Aristogeitonis exemplo, qui Pisistratidas nullam aliam ob causam aggressus sit, quam ob amasii injuriam. Quam rem et Thucydides vi. 9. diligenter narrat. Similique ex causa Charitonis insidias in Phalaridem prolixè narrat Ælianus Hist. Var. ii. 4. Talis etiam occasio causam præbuit insidiarum, quibus Philippus occubuit. Diodorum xvi. 94. vide. Sic et supra vi. 7. Dymnus conspirationem suam in regem tuto se detegere posse putat amasio suo. Magna enim necessitudo, et quasi legitima societas habebatur, ut etiam Plutarchum non puduerit scribere Erot. cap. 12. 'Ut infantem a nutrice, puerum a magistro, ephebum a gymnasiarcha,' &c. Sic 'amasium ab amatore regi.' Confer Tiraquelli. tom. ii. p. 129. pr. 1. Zwing. Theatr. pag. 3462. f. *Freinsh.*

In quo deperibat] Vera hæc est scriptura, ut sciunt, qui Latine sciunt; et qui eam mutant, reponuntque quod pro quo, ii varii virgii jam dudum esse debebant. *Modius*. Frobenianus codex habet in quod deperibat. An legendum, qui quum laceratum corpus id, quod deperibat? accederet sermoni elegans quædam emphasis. Sano 'deperire in re aliqua' num receptum sit Latinis, dubito, vellemque videre exempla. *Scheffer*. Forte, id quod dep. *Heinsius*.

§ 9 *Sollerter legerunt*] Arbitror extra controversiam futuram hanc meam emendationem, si non mea, certe membranarum causa, unde eam hausimus. Vulgo erat: quippe *sollerter* quos in societatem sceleris adsciacerent Nicostratum, Antipatrum, Asclepiodorumque, et Philotam placuit assumi: inepte. *Modius*.

Asclepiodorumque] Aldus, *Asclepiodori filium*, Arrianum, ut puto, secutus potius, quam Curtium. *Freinsh.*

Per hos] Lege, præter hos. Nam

Q. Curt.

4 Q

Arrianus hos conjungit, qui in societatem facinoris pertracti sunt: Antipatrum Asclepiodori f. (qui Satrapatum Syriæ gessit) Epimenem Arsei f. et Philotam Carasidi Thracis f. Nicostatrum, Asclepiodorum, et Elaptonium non agnoscit. *Loccen. Per hos*] Nempe qui principes ab auctoribus conjurationis in societatem adlecti fuerant, aliis deinceps idem persuaserunt. Sic apud Tacitum XIV. 40. 2. 'Fabianns subdidit testamentum, ascitis Vicio Rufino, et Terentio Lentino, equitibus Romanis. Illi Antonium Primum, et Asinium Marcellum sociaverant.' Nihil ergo mutandum. *Freinsh.*

§ 10 *Ab expertibus consiliis*] Quomodo apud Tacit. XIV. 5. 3. ubi de insidiis in Agrippinam: 'Nec dissolutio navigii sequebatur, turbatis omnibus, et quod plerique ignari etiam consciis impediabant,' &c. *Freinsh.*

Forte autem] Ex Basiliensi codice videatur hic legendum *sorte*, nihil enim in hac excubatione fortuitum. Verrum *sorte* quoque non eligeantur, sed habebant omnes certas suas vices, quod ex l. VII. c. 1. apertum est. Itaque id *forte* debet accipi de eo tempore. Tum, cum Hermolaus ita castigabatur, accidit, ut aliis aliisque vicibus vigiliis agerent, et ob id facinus meditaturn expedire non possent. *Scheffer.*

Alius alia nocte] Novum omnino in conjurationis societatem coiere, septima quaque nocte ad eos redibat officium excubandi: tres ergo et sexaginta erant excubitores. *Raderus.*

§ 12 *Mutua fide latii*] *Leg. mutua fide celati.* VIII. 10. 12. 'Jovis femine Liberum patrem esse celatum.' Vide Indicem. *Heinsius.*

Fuerant] Pal. 1. nihilo deterius, *fecerant.* *Freinsh.*

Omnibus] Non abs re hoc miratur: magis etiam merito Justinus x. 1. 6. de conspiratione quinquaginta filiorum in Artaxerxem: 'Ostenti pror-

sus genus, ubi (forte rectius, uti) in tanto populo non solum sociari, verum etiam aliteri parricidium potuit (an *potuerit*?) ut ex quinquaginta liberis nemo inventus sit, quem aut paterna majestas, (de regno cape,) aut veneratio senis, aut indulgentia patris, a tanta immanitate revocaret.' Ergo et Tyrannicidæ Athenienses apud Thucyd. VI. 9. 36. 'Cum paucis conjuraverunt, ut res tutius gereretur.' Unde referente Tacito VI. 59. 3. Pisoni quidam inculcabant, 'frustra silentium et fidem in tot consociorum animis et corporibus sperari.' Ipsique hi pueri Cartiani mox num. 15. 'sperare non poterant in illud tempus (septem dierum) omnibus duraturam fidem.' *Freinsh.*

§ 15 *Post VII. dies*] *Leg. post septimum diem.* Heinsius.

§ 16 *Mulier adtonitæ*] Aristobulus tradit, mulierem hanc natione Syram, quæ interdum Apollinis furorē correpta, futura prædicens Alexandrum sequebatur, primo Regi ac ceteris ut levem ac vanam irrisioni fuisse; mox, ut ejus vaticinia exemplis comprobata sunt, jam non amplius contemptui habitam, permissumque sive noctu, sive interdiu vellet, ad regem ingredi. Hanc tunc forte, cum minime plena esset, Regi e convivio recedenti obviam factam, orasse, ut ad convivas reverteretur, ac reliquam noctem ibidem ageret. Alexander divinitus se monitum suspicatus, revocavit amicos; atque hic, convivio in lucem extracto, conjuratorum insidiæ detectæ sunt. *Popma.* *Mulier adtonitæ*] Syram fuisse prodit Arrianus IV. 2. 33. natione puto, non nomine. Feminas autem plerumque fata præcinnisse passim legitur. Tacit. XIV. 32. 2. 'Feminae in furorē turbatæ adesse exitum caneant.' In sacris etiam reperiuntur vaticinatæ feminae, sed parcius. Unde Clemens Stromat. lib. I. satis amplo virorum vatum enarrato catalogo, sex tantum

feminas subjicit : Saram, Rebeccam, Mariam, Deborah, Oldam, et Anam. Nostri majores huic sexui 'in esse sanctum aliquid et providum putabant' ætate Taciti : ipsum vide Germ. VIII. 3. Notandum quod Zonaras narrat tomo tertio : 'Michaële Rangabe imperante, muliercula quædam ex gynæceo imperatorio ad lunares circuitus furore percita ad eum clamitabat, Descende, alienis cedito. Id non semel, sed sæpiissime factum turbavit imperatorem : itaque Theodoto, quo familiariter utebatur, mulierculæ vociferationes exponit.' His et similibus exemplis moti arbitrantur Henricus de Hassia, et Picus Mirandula lib. ix. de Prænotione, futura prænoscenti et revelandi munus feminis præ maribus datum esse, quod magis fatuus ille sexus sit. Nam de omnibus ejus farinae vaticiniis fere fertur, furore quodam percitos prædixisse futura. De ipso Fauno, unde fanatici appellati, Tertullian. ad Nationes II. 9. 'Faunus Pici filius in jus agitabatur mente ictus,' leg. 'furiis agitabatur,' et statim ei tribuit 'insaniam.' Inter omnia imperii Tacito oblata, fuit et quod 'fanaticus quidam in templo Silvani tensis membris exclamavit, 'Tacita purpura, Tacita purpura, idque septimo;' ut refert Vopiscus in Floriano cap. 4. De mulierum vaticiniis aliquam multa exempla refert Zwingerus Theatri Volum. v. lib. iv. Sic et Sixti Pontificatum 'furiosi prænuntiavere, &c. Fulgosum vide I. 3. De Pythia vulgo notum. Denique et Græci *μάντις* *ἐν τῇ μύρτῳ* appellaverunt. Servius ad illud Virg. *Æn.* III. 443. 'Insanam vatem adspicias, quæ rupe sub ima Fata canit.' Ad Ciceronem de Divinat. lib. I. c. 31. *Freinsh.*

Quis instinctu] *Instinctus* hic absolute ponitur pro entusiasmo. *Loccen.* Quis instinctu] Cujus? videtur quid abesse, sed nec cetera hujus loci clara. Cur enim additur supra, 'ut cre-

ditum est?' Alterutrum necesse erat non videri, sed verum esse, vel ut attentionis mentis esset, vel ut prædiceret instinctu divino. An scripsit, *quam mulier adtonitæ mentis conversari in regia solita, quia instinctu divino videbatur futura prædicere.* Scheff.

Motum præferens animi] Neque motum neque motam probo, si quis substituere velit. Rectum est quod vulgo. Tamen eleganter *animi mota* pro instincta, quæ non sit suæ mentis, ut solent, qui divinitus inspirantur. *Act. dalius.*

§ 17 *Horam diei*] Diem alii aliter observavere. Babylonii inter duos solis exortus : Athenienses inter duos occus : *Ægyptii* et *Romani*, qui diem definivere civilem, a media nocte in mediam : vulgus omne a luce ad tenebras ; quomodo et *Cnrtius* a prima luce horam primam numerando, in horam diei ferme secundam *Alexandrum* convivii tempus extraxisse narrat. *Popma.* *Horam diei secundam*] Post solis ortum intellige, quæ apud nos est ante meridiem octava, sic ut tertia est nona, et sexta duodecima : de qua re disputatum est ad Martialem. *Raderus.* Eam *Raderus* sit intelligi, quæ apud nos est ante meridiem octava. Sed hæc ratio non constat, nisi sub æquinoctia ; quantoque longius ab iis receditur, tanto major ejus deprehenditur inæqualitas. Verbi gratia : constitutus diem octodecim horarum, quarum prima incipiat cum nostra tertia, ultima desinat in nostram nonam vespertinam : jam singulæ horæ Romanæ continebunt sesquihoram nostratam ; atque ita prima Romana erit nostra tertia cum semisse quartæ ; secunda, semissis alter quartæ nostræ, cum tota quinta, et sic deinceps. *Freinsh.*

§ 18 *Humana mentis concupiscentia devoraverunt*] Hic veniam ab eruditissimis peto prudentem, si quid, ut nemo nostrum non peccat, homines enim sumus, ut ait ille, non Dii, si quid, in-

quam, in hujus loci emendatione a me titubatum est. In editionibus legatur antea, *adeo pertinax spes est, quam humana mentes quam ingentes concupiscentiæ devoraverunt*. Membranæ Colonienses referebant, *adeo pertinax spes est, quam humana mentes devoraverant*. Sigebergenses vero, *adeo pertinax spes est, quam humana mentis devoraverunt*. Ex quibus omnibus secutus nominis mei auspiciū, ita scripsi, ut excusum est. Nec debebat sane dubitari, quin illud *ingentes* natum sit ex voce *mentes*, litera una inserta, præsertim cum in membranis non exstet: in hoc magis disputari posse videtur, an etiam illud, *concupiscentiæ*, quod æque a veteribus libris abest, non melius omitti et a nobis possit, ut legamus, *Adeo pertinax spes est, quam humana mentes devoraverunt*. Et sic me Musæ ament. Sic tibi hoc persuadeam, lector, ut non tantum ita scribi potest, verum etiam debet: me tamen antea moverat, quod, ut dixi, *mentis*, non *mentes*, in Sigebergensi codice reperissem. Sed nunc aliter videtur. *Modius*. Ego vero libens veniam Modio do, sic ut legimus immutanti, quin amplius vellem, ita prorsus excudisset, ut ad ultimum coniecit, *Adeo pertinax spes est, quam humana mentes devoraverunt*. Non veniæ modo, sed et gratiæ locum reperisset, apud me quidem. Nam mihi sane totum istud, *quam ingentes concupiscentiæ*, glossa marginalis est, in contextum, ut fit, ab imperitis denique recepta. Nisi tamen non inveniatur aliter etiam interpolari videatur in hunc modum: *quam humana mentes tam ingenti concupiscentiæ devoraverunt*. Quod si cui placeat, enim dono: sibi habeat. Mihi Modianum, quod dixi, unice probatur. *Acidalius*. *Pertinax spes*] Ego legēbam, *Adeo p. res* (an *spes*) *est, quam humana mentes ingenti concupiscentiæ devoraverant*. Cicer. in Epist. ad Attic. 'Spe devorare hæreditatem.' *Loccen*. Sequor Constantienses char-

tas, quæ habent, ut edidi, *Quam humana mentes devoraverunt*. Quæ scriptura et Modio et Acidalio placuit. *Raderus*. Sed Acidalino: *quam humana mentes tam ingenti concup. devorav.* ita tamen ut unice probet illud Modianum, *Adeo pertinax spes est, quam hum. mentes devoraverunt*; habeatque pro glossemate verba ista, *quam ingentes concupiscentiæ*. Quod iudicium ab Radero, Constantiensis Cod. auctoritate plane comprobatur. Nec tamen credam lectionem eam mendo carere: certe spe aliquid devorare non semel legi, at ipsam spem, neutiquam. *Freinsh.* Hæc vero pars sententiæ falsa est. Non enim cuiuslibet mens spem fovet pertinacem. Quorundam mentes desperant facilius. Sed nec 'devovere spem' receptum pnto. *Lego, adeo pertinax spes est, quam humana mentis ingentes concupiscentiæ devoraverunt*. Et in hanc emendationem consentiunt codices plerique veteres. *Scheffer*. Forte, *Adeo pertinax res est, quam humana mentes spe devoraverunt*. Vide in *Catalectis Eleg. de spe. Heinsius. Humana mentis concupiscentiæ*] *Locus male sanus*. Si *concupiscentiæ* vox apud alios, quam Ecclesiasticos inveniretur; quam edidimus scripturam maxime probarem, quia a vulgatis minus quam aliæ discedit. Ceterum dum certiora proferantur, Modio et Radero prorsus accedo, qui verba vulgaria, *quam ingentes concupiscentiæ*, pro glossemate habent, leguntque, *Adeo pertinax spes est quam humana mentes devoraverunt*; quod Constantiensi codice etiam confirmari dicitur. *Cellar*.

Devoraverunt] Quod vulgo *devoverunt* legitur. Suspiciatur Tellierius *foverunt* genuinam forsā scripturam esse, ut mollior dictio et Curtiano ingenio dignior, quam sunt, *spem devocere*, aut *decorare*, recipiatur. 'Spem' enim 'fovere' usitatum bonis scriptoribus est; ut Tacit. Hist. III. 62. 1. 'ne quam ultra spem foverent.' *Idem*.

§ 19 *Ad curanda corpora*] Curare corpus, est lavare, cibo reficere, dormire, et his similia. Vide supra III. 8. 22. cum notatis VI. 7. 23. quod conferas cum VI. 9. 9. *Idem*.

Quinquaginta sestertia] Efficiunt mille ducentos quinquaginta Philippicos, sive florenos mille sexcentos sexaginta sex. Unum in neutro sestertium continet mille sestertios: sestertius est dimidiatus victoriatus, sive duo cruciferi; qua de re tota copiosissime scripsi ad Martial. II. 26. 'Mutua viginti sestertia forte rogabam.' *Raderus*. Romanis scribens Curtius videtur Latine dixisse, quæ Græcis sunt 'duo talenta.' Sestertium enim mille sestertios continet. Sestertius autem quarta pars drachmæ est, sive denarii, et CCL. drachmæ unum sestertium et plus paullo quam XXX. thaleris constituunt, quos si quinquagies multiplicaveris, genuinam summam habebis, quam supra vulgari talento dedimus. *Cellar*. Omnia habet, qui videndus est, J. Fr. Gronovius de Pecunia Vetere II. 5. pag. 82. *Snak*.

Collaudatisque] Mallem, *collaudatis quoque*. Scheffer.

§ 20 *Quia captis obstare credebatur*] Cur hoc? quia credo Alexander revocatus fuit a muliere, quæ divino instinctu agi credebatur. *Idem*.

Fratri suo Eurylocho, quid pararetur, aperit] Arrianus tradit rem palam factam per hos indices; Epimenem Charicli (non Eurylocho, ut Curtius) rem aperuisse, Chariclem Eurylocho Epimenis fratri, Eurylochum Ptolemæo, hunc regi. *Loccen*.

§ 21 *Iniecit fratri manum*] De hoc pluribus egit Brissou. de Formulis Juris lib. V. *Raderus*.

Excitatisque custodibus corporis] Atqui vigilias agere, ac in statione esse hi solebant, quod apparet ex superioribus. Cur ergo hic excitantur? Puto Curtium scripsisse, *excitatisque custodibus*; hoc est, evocatis. Nam

stetisse Eurylochum cum Epimene in vestibulo regis verisimile est. *Scheffer*. *Excitatisque*] Forte *excitatisque*, et mox *exciterant*. Heinsius.

§ 22 *Alterius*] Epimenia, qui reus nesciebat quid rex de ipso esset decreturus. *Raderus*.

Ptolemaum ac Leonnatum excubantes ad cubiculi limen excitaverunt] Potius *excitaverant*. Si tamen ipsa vox sincera; quam etsi fero, (acceptam non trito illo significatu, sed quo inferius etiam est hoc libro VIII. 8. 9. 'Nolo singulos vestrum excitare, ne invisam liberalitatem meam faciam, si pudori vestro gravem fecero;') tamen ejusdem crebra repetitio sapientem movet. Etenim et vix præcessit, 'Excitatisque custodibus corporis,' et statim sequitur, 'excitant regem.' *Acidalius*.

§ 23 *Per se*] Ipsum qui loquebatur: nam et hoc pertinebat ad exculpandam domum, ut scilicet alter fratrum poenitentiam ageret; alter non innoxius tantum, sed etiam indicii delator atque minister esset. Reliquum sensus distinctione juvenis. *Freinsh*.

Qua detegeret] Ita eleganter Colonienses membranæ; alii libri omnes, *qua decederet*, non æque idonee rei. *Modius*. *Qua decederet*] Ita Mss. malim, *qua detegerentur*. Heinsius.

§ 25 *Jam viros esse*] Ambigua sane sententia: si in malam partem et invidiam trahas, expones: Indignissimam rem videri, jam viros, adhuc puerorum more verberibus castigari: tantum ergo injuriam et contumeliam a viris non modo non ferendam, sed omnibus modis ulciscendam. Et hoc est, quod Curtius dixit, videri dictum hoc a Callisthene ad dolorem juvenum incitandum. Mitior sensus alter est: Non tam ægre ferendam corporis castigationem, nec puerorum modo lamentandum; fortium esse virorum, fortia pati. *Raderus*. Auctor est Plutarchus cap. 97. eos consuluisse Callisthenem, qua ratione claris-

simi possent evadere: Callisthenem, si clarissimum e medio tollerent, respondisse. Val. Max. tamen VIII. 14. 4. ext. hoc non dictum vel quesitum vult de interimendo Alexandro, sed Philippo, nisi idem quoque de Alexandro repetitum, vel Valerius memoria lapsus fuerit. Ille sic: 'Pausaniam Hermocratem percontatum esse, quomodo subito clarus posset evadere, atque is (cum) respondisset, si illustrem virum aliquem occidisset,' continuo Philippum interfecisse.' *Loccen.* Idem quod Valerius narrat etiam Diodorus XVI. 95. Puto apud Plutarchum *μνημονεύει ἀπαρνημα* esse. *Freinsk.*

An ad consolandum, an ad incitandum] Posterioribus Curis nostris c. 4. aliquid de ingeminato *an* subnotavimus. *Cellar.*

§ 26 *Eurylochum L. talentis donat*] Orosius III. 18. occisum ait, sed falso. *Loccen.*

Cujusdam Tyridis] Pronomen propriis nominibus adjunctum ignobilitatem fere, et vulgarem conditionem significat. *Cellar.*

Opulenti bonis] Scripsi ita, quia ita scribendum visum fuit; libri omnes habebant *opulentis bonis*. *Modius.*

Donat protinus] Sebisius malebat, *donat: protinusque fratrem, &c. restituit.* Orosius autem III. 18. erroris arcessitur a Viro Docto, quod Eurylochum occisum dicat ab Alexandro. Sed sciendum, non de hoc puero sentire Orosium, sed de alio quodam: id ex Justino XII. 6. 14. unde Orosius *sua* desumpsit, clarum. Nam Justinus istum Eurylochum occisum innuit dudum ante Clitum, cum nondum de puerorum conjuratione quidquam compertum foret. *Freinsk.*

§ 28 *Qui sanguine contigissent*] Vide supra ad VI. 11. 20. Et Arisæum de Jure Majestatis VI. 8. *Freinsk.* *Contigissent eos*] *Leg. reos*, et sic mox, *increpantibus deinde universis reos*. Sic et apud Tacitum peccatur et in

Fragm. Tragur. Heinsius.

§ 29 *Præter Callisthenem*] Cujus rei ipse Rex rationem dat VIII. 8. 20. *Cellar.*

CAP. VII. § 1 *Hermolaus*] Similis libertatis exempla in damnatis moriturisque congegit Gruterus ad Tacitum Discurs. 31. 6. 7. *Freinsk.*

§ 2 *Etiam parentis*] Quia lege Maced. omnes propinqui rei occidebantur. *Raderus.*

§ 3 *Quæ nostris malis didici*] Forte, *quæ de nostris malis vis dici.* *Heinsius.*

§ 4 *Non e vilissimo*] Ex nobilissimo sanguine. *Cellar.*

Sta in acie] Alii, *stant in acie*, et profecto melius. *Modius.*

§ 5 *Ne simplici morte*] Ut Philotas, antea in eculeum impositus. *Raderus.* *De simplici morte*, Indicem consule. *Freinsk.* *Ne simplici morte*] Propter tormenta, quibus lacerati, antequam necarentur, non una morte mori videbantur. *Cellar.*

Attalum] Vide Supplem. I. 10. *Cellar.*

§ 7 *Obstreperunt*] Sic apud Tacitum IV. 42. 2. 'Emilius et militaribus viris, dum studio probandi cuncta refert, et quamquam inter obstrepentes magna adseveratione nititur, audivit Tiberius probra, quis per occultum lacerabatur.' *Freinsk.*

Supremum] Forte *supremo*, vel *sub prima ira*. Virgil. Georg. II. 326. 'prima vel autumnus sub frigora.' Sic Ovid. Fast. V. 455. 'redeunt sub prima crepuscula mæsti;' ubi Mss. etiam 'suprema,' et apud Val. Flacc. *Heinsius.* Facile locum hic sibi vindicat hoc *supremum*; nam sumitur eodem significatu, Latino nempe et eleganti, quo Noster dixit V. 12. 8. 'Artabazum ultimum illum visurus amplectitur.' Terent. Andr. II. 1. 22. 'Si id facis, hodie postremum me vides.' Justin. XIV. 2. in fine. 'Ut postremum sibi alloqui exercitum liceret.' Gell. V. 9. 'Se videre, quid

faceret, magnum inelamavit.' Confer. ad III. 1. 7. *Snak.*

§ 8 *Ægre coercitis*] *Leg. coercito.* Heinsius. Ideo forte correxit Nobiliss. Heinsius, quod ipsa editio, qua utebatur, adstipulantibus suis Mss. vitiose etiam habebat, *coërcitus.* *Snak.*

§ 10 *Rem pulcherrimam*] Sic ipse aestimabat, alii contra. Ita Romæ 'occisus dictator Cæsar aliis pessimum, aliis pulcherrimum facinus videbatur.' Tacitus I. 8. 7. *Freinsk.* Cædem tyranni; 'Græci enim Deorum honores tribuunt iis viris, qui tyrannos necaverunt.' Cicero pro Milon. cap. 29. 'Occisus Dictator Cæsar aliis pessimum, aliis pulcherrimum facinus videbatur.' Tacit. Ann. I. 8. 7. *Cellar.*

Cum morti olim destinatus sit] Non capio sensum hujus loci. An enim hæc est causa, quod a nemine dicatur conscius fuisse credis, quia jam ante morti fuit destinatus? quid ergo hac reticentia ei profuerunt? 'Nemo parit morituro,' inquebat supra Philotas: malo igitur, *quamquam morti olim destinatus.* Vitium ex eo, quod in *quamquam* alterum *quam* putarunt otiose repetitum, ac idcirco omiserunt. Deinde ut orationis sensui consulere-tur, ex *quam*, *quum* est factum. Sententia elegantissima. Licet sciamus morti eum a te destinatum, neque posse eum liberari ullo nostro silentio, nemo tamen eum nominat. Causa, quia innocens est, nec conscius hujus cepti. *Schefferus.*

§ 11 *Trig. millia mulorum*] Quum hæc primum legerem, candide Lector, ipse mecum rem quasi ridiculam admiratus, cogitare diligentius cepti, essetne verum quod homini mihi imperito earum rerum, etiam prope impossibile videretur. Quantam enim pecuniæ summam triginta millia mulorum ferre posse credamus? Hæc quum ita mecum tacitus reputassem, cepti anxius etiam atque etiam cogi-

tare, quo pacto rationem inirem, ut id ita esse certo invenire, atque ideo firmis argumentis approbare possem: ibi in mentem venit, si ad solam, quæ Persepoli capta est, pecuniam requirerentur mulorum ac camelorum tria millia, ut Diodorus in sexto Alexandri anno snpputat; certe etiam hic numerus, quantumvis magnus, aliquo modo ad veram rationem deduci posse, mihi videbatur. Si enim omnes summas Susis, Ecbatanis, Pasargadis, Arbelis, Babylonis, et Persepoli inventas computare volemus, tum cogitare non aurum solum, sed et argentum vectum, et pretiosa alia, ut lapillos, gemmas, ac margaritas; denique, exaggerationem factam ab hoste perituro Hermolao; non parvum adjumentum habebimus ad hunc locum firmiter constabiliendum. Sed primum Diodori locum in abacum revocemus; ac eo discusso, lectori non omnino stupido reliqua de aliis locis dijudicanda relinquamus. 'Persepoli,' inquit Diodorus XVII. 71. 'inventæ sunt, auro ad argenti rationem deducto, centum ac viginti millia talentum:' qui numerus per sexcenta ductus, producit summam 72000000. coronatorum. (septuagies bis millena millia; non, ut solemniter errore enuntiat Explanator, septuagies bis millies centena millia.) Jam quod ad pondus attinet, (portabant enim eam pecuniam mulorum ac camelorum tria millia, ut dictum est,) in Romanæ libræ esse comprehenduntur septuaginta duo coronati: est autem bes libræ Romanæ dimidium libræ zygoticæ, quæ habet coron. 144. per quos si 72000000. dividantur, erunt libræ zygoticæ 500000. Hæ libræ si per 3000. mulorum dividantur, singulis mulis evenient libræ 66. ac supersunt 2000. libræ; quas si addamus, incedent mulorum ac camelorum duo millia, centenis sexagenis septenis; alia millia, centenis sexagenis senis libris. Nostra quidem ætate equi vehunt ducenas li-

bras, sed fortassis non in tam longum iter. Sed et vasa ipsa non tam commode, quam pecunia duci potuerunt: nec omnia in auro erant fortassis, sed et in ebore, argento, aliisque rebus (ut diximus) pretiosis: ut non omnino, si quis recte secum animo omnes ubique summas colligat, ad eum quem in Persepoleos thesauro ostendimus modum, absonum sit veritati, 30000. mulorum aurum captum vehere Alexandro. Hæc præter consuetudinem nostram ideo scribuntur, ut juvenibus ad sublimiora anhelantibus cogitandi daremus occasionem, ad ea quæ ante hanc ætatem nemo noverat. Quotusquisque enim tum erat, imo quotusquisque hodie vivit inter eximie etiam doctos, qui quum ad hujusmodi res ventum est, non continuo fateatur, vel ad se nihil attinere, vel rem frivolam esse, considerationeque indignam! At ego ejus sum opinionis tantos auctores haud temere motos, nec talia scriptis prodituros fuisse, nisi ea et lectu multo dignissima, et cognitu utilissima judicassent. *Glareanus*. Adstipulatur Curtio Plutarchus de Fortuna Alex. 11. 24. 'Aurum ab innumeris circumferendum camelis.' *Muplous* dixit Plutarchus, quod illi innumeros reddiderunt, veriti fortasse, ne dictu nimium aut incredibile foret, decem millia camelorum auro onusta. Sed decem ea millia nondum accederent ad Curtii rationem, si uni camelo duorum mulorum onus deputeret. Apud eundem in Alexandro cap. 68. Persepoli repertum 'instrumentum regium et opes decem millibus jugorum mularum et quinque millibus camelorum egesta.' Rationarium imperii Gallici, sive *Le secret des finances de France découvert par Froumentau*, in dubitatis argumentis colligit, ab anno 1550. ad 1581. in Gallia tantum auri exactum esse, quod circiter triginta millibus quingentis tribusque et octoginta milibus onerandis sufficeret: id-

que sic demonstrat: Anno 1529. Flaviobrigam (ea hodie *Fontarabia*) redimendo Regi Francisco I. missos fuisse, teste Bellayo, 1240000. aureos solares triginta duobus milibus pecuniæ eam portantibus: exactos autem fuisse aureos solares 1583333333. hoc est, millies quingenties octuagies ter millena millia, trecenta triginta tria millia aureorum, et insuper triginta super trecentos. Ad hanc rationem si examines Alexandri captivum aurum, reperias 1200010100. solares aureos, sive millies ducenties millena millia, et centum supra decem millia. Sane ut supra ad vi. 11. 6. notavimus, Ecbatanis habebat centies octies millena millia Philippæorum: sed hæc vix sextadecima pars fuerit ejus summæ. Aliunde quidem enim magnam pecuniæ vim habuisse dubitari non potest, cum Cyrus olim devicta Asia, hoc est, Lydorum atque sociorum ditionibus, quæ minima portio Persici deinceps imperii fuit, 'argenti quingenta millia talentorum reportaverit,' teste Plinio xxxiii. 3. 17. hoc est, trecenties millena Philippæorum millia. Sed hæc quoque summa longe ab illa abest, quam diximus. Certe oportet ingens auri pondus fuisse, quo tot muli onerarentur, et unde sedecim amplius Colossi auri fieri potuissent, æquales æneo quem in Rhodo mundus stupuit. Nam illius materia nongentis camelis asportata est. Cameli vero onus est duplum ad onus muli. Est enim dccc. pondo, ut notat Scaliger ad numerum Eusebii. mdccxciv. Non igitur abs re Lipsius in nota ad iii. 2. Admirandorum, peccatum in Curtii numeris putat et omnino tria millia pro triginta millia scribendum; enim etiam Demosthenes, de Classibus, pro magno referat, quod regi Persarum mille ducenti cameli pecuniæ veherent. Sed tamen contra hoc iudicium, Curtium haud leviter tueri videntur allata Plutarchi loca. Et ne supra fidem

videatur ea pecuniæ summa, certe ex tot antiquissima opulentia refertis provinciis; ex tot tantisque regnis, quidni intra septem aut octo annos tantundem congesserit Alexander, quantum intra triginta annos ex una Gallia exactum fuisse constat? Præsertim cum etiam David modicorum finium rex, si cum tanto imperio compares, ingentem pecuniæ modum habuerit, Paralipom. cap. 22. 'Auri talenta centum millia, et argenti mille millia talentum;' quod efficiat 1200000000 Philippæorum, duodecies centies millena millia. Ideo Maiolo adeo Curtianus numerus non videtur sufficere, ut insuper alia decem millia malorum addat. Sic enim scribit in Dieb. Canicular. ubi de metallis: 'Erat Alexandro Magno tanta gaza, ut vehi non posset a paucioribus quadraginta millibus mulorum, ut Curtio videtur, et ex illo etiam recolit Franciscus Picus libro 11. de Strigibus.' Sed enim plus satis erant triginta millia. *Freinsh. Tria millia*] Lipsio auctore in notis ad lib. de Magnitudine Romana III. 2. posuimus tria pro vulgari *triginta*, ne immanis auri summa surgat. *Cellar.*

§ 12 *Patrios mores*] Firmari hinc possit felix conjectura Boxhornii in Justin. XII. 4. 1. 'A Philippo illum patre tantum degeneravisse, ut etiam patriæ morem ejuraret:' qua etiam de causa hic ab Hermolao perbelle appellatur 'transfuga.' Adstipulatur et Val. Max. IX. 5. 1. ext. 'Fastidio Philippi Jovem Hammonem patrem ascivit: tædio morum et cultus Macedonici, vestem et instituta Persica adsumpsit: spreto mortali habitu, divinum æmulatus est, nec fuit ei pudori filium, civem, hominem dissimulare.' *Freinsh.*

Te transfugam] In Persarum ritus et mores. *Cellar.*

§ 14 *Tristius*] Falsum hoc apud plerosque: rari quippe sunt quibus iusta cordi: 'aliud sibi reliquum, quam

tenere libertatem, aut mori ante servitium?' Tacit. II. 5. 4. deprompta ex istis Sallustii Hist. I. 2. 10. 'Estne viris reliqui aliud, quam solvere injuriam aut mori per virtutem?' Adde ejusdem Catil. XX. 6. *Freinsh.* Multa in hanc sententiam Cicero, Philipp. II. 44. 'Servitus postremum malorum omnium, non modo bello, sed morte etiam repellendum.' Philipp. III. 14. 'Cum dignitate potius cadamus, quam cum ignominia serviamus.' Et Philipp. X. 9. 'Mors civibus Romanis semper servitute potior.' *Cellar.*

§ 15 *Si emendari potes*] Gruterus ad Tacit. Discurs. 41. 5. plus amarulentiae subesse putat his verbis, quam prima fronte videatur, et sic exponit, quasi velit Hermolao quod apud Tacit. XV. 68. 1. Sulpicius Asper ad Neronem: 'Non aliter tot flagitiis ejus subveniri posse;' vel, ut Sueton. Ner. 36. 5. effert, 'aliter illi non posse, nisi morte succurri.' Ego tamen non video, quomodo Curtii verba hanc explicationem patiantur: non enim imputat Alexandro, ut illi apud Suetonium, quod eum voluisset occidere; sed quod utilibus eum præceptis ad bene imperandum, si ea monitione corrigi posset, instruxisset; ad quam rem utique non morte regis festinata, sed longiore vita opus erat. *Freinsh.*

Parce] Deest parentibus, aut tale quid. Bongars. suspicabatur legendum, *De cetero parce, aliorum orbam sen. suppliciiis ne oneraveris.* Melius Raderus edidit, *parce his quorum orbam, &c.* si tamen ex libris id supplevit Modius; eum enim ille sequitur, aliis quidem libris abest pronomen. Adapicit autem Hermolao morem Macedonum, quo parricidarum propinqui etiam puniebantur. De quo aliisque similibus supra ad VI. 11. 20. et mirifice disputat Grotius de Jure Belli II. 21. 9. et sequentibus. Armis. de Jure Majest. III. 6. 8. et seqq. et

de Rep. 1. 4. 2. et Clapmar. Arcan. 14. 5. *Freinsh.* Locus admodum corruptus. Nam sive legas, *de cetero parce: aliorum orbam*, &c. quod volebat Bongarsius; sive *parce his, quorum*, &c. quod volebat Raderus; sive *parce parentibus, quorum*, &c. quod volebat Freinshemius; sententia nulla idonea est: quid enim est, *quorum ne oneraveris?* *rd ne oneraveris* petentis est perinde, ut illud *parce*; at in isto *ne oneraveris*, ratio debebat poni petitionis. An legendum, *De cetero parte horum orbam senectutem supplicii ne oneraveris.* Scheffer. Tollerius, *parce his*, parentibus nempe et consanguineis. *Cellar.* Pro *parce quorum*, legendum *parentum*. 'Alias conjecturas duriores esse et a scripturæ hujus vestigiis magis recedere' putat Clericus Judic. de Curt. cap. 10. 8. *De cetero parce quorum*] Emendat Clericus acutissime, ut legat *parentum pro parce quorum*. Quæ lectio ut firmior sit, moneo, eam ipsius Curtii auctoritate niti. Nam capite subsequenti, quo Alexander Hermolao copiose respondet, ad allata Hermolai verba num. 10. hæc reponit: 'At nunc mones me, ut vestris parentibus parcam.' Erat enim vetustus mos apud Macedonas, ut eorum, qui vitæ regis struxissent insidias, etiam parentes propinque necarentur. Curt. vi. 11. 20. et viii. 6. 28. Qua eadem de causa pater Hermolai eum vocabat 'parricidam parentis sui' viii. 7. 2. Adde geminum locum ex Tacito Annal. xvi. qui de Servilia scribit, 'Ne patrem quidem intuens, cuius onerasse pericula videbatur.' *Heumann.* Art. Crit. p. 179. Modius cum nihil monerit, procul dubio auctores habuit codd. suos, cum edidit *parce his*; nam sic est etiam in Voss. 2. et habet efficaciam quasi digito monstrantis *parce his*, qui ex 'amicis propinquisque' conjuratorum 'in consilium advocati fuerant' viii. 6. 21. Qui 'obstrepebant cuncti,' ut paullo ante.

Nec geminata petitionis contentio hinc loco aliena est in homine adolecente vehementissime in utramque partem affectibus agitato. *Snak.*

Jube duci] Ad supplicium, quod integre legitur apud Justinum xii. 11. 8. Non raro autem *duci* ita absolute de capitali supplicio. Plinius Epist. x. 97. 'perseverantes duci jussi.' Seneca de Morte Claudii 'Febrim duci jubebat,' quod ibidem explicatur 'collum illi præcidi.' Florus iii. 21. 'morte dammati duci jubentur.' Tertullian. ad Scapulam cap. 5. de supplicio Christianorum, 'paucis duci jussis.' *Cellar.*

CAP. VIII. § 1 *Patientia mea ostendet*] Imo, *ostendit*, præsentī tempore vel præterito potius. Ostenderat enim jam longe aliter se moratum rex ista ipsa patientia, qua convicia et probra debacchantis in ipsum Hermolai tam placidis auribus acceperat, et tulerat animo tam æquo. Documentum et exemplum moderationis suæ dederat, immodestiam sine ulla moderatione exprobranti sibi modestissime auscultans. *Acidalius.* *Patientia mea*] Si enim essem istis moribus quibus me videri iste voluit, jam pridem indicta causa eum occidissem. Elegans est illud in hanc rem, quod de Augusto narrat Sarisberiensis, qui cuidam in publico inclamanti, 'O Tyranne!' respondit, 'si essem, tu non diceres.' *Freinsh.*

§ 2 *Tamen ut vos quoque*] Absque libris veteribus easet, poteramus lectionem vulgarem, quæ talis exstat, *Confessum enim ultimum facinus, tamen ut vos quoque, non solum ipse, audiretis, expressi*, suspitione mendæ liberare. Sed cum illi partim hoc totum, ut *vos quoque non solum ipse*, partim tres voces ultimas ejus non habeant, expresserunt, ut imperarem animo meo credere, scripsisse Curtium, ut excudi jussi. *Modius.* *Ut vos quoque*] Male affectus locus: omnes istas voces omittunt Mss. at sequentes, non

celum ipse, recentiores impressi. Si mei sit arbitrii, faciam, ut vos quoque ipsi audiretis. Vulgo, non solum ipse, quod de se dicere Alexandrum intelligas. Freinsh.

§ 3 *Procacius in venatione*] Aprum feriendo, quem ipse rex trajecturus erat, cap. 6. 7. *Cellar*.

Ab antiquissimis] Non ergo cepit illud institutum a Philippo, ut volebat Elianus supra ad VIII. 6. 2. ubi vide. Freinsh.

A tutoribus] Liquida sententia, sub-turbida verba, sic mutanda: et fit a tutoribus pupillis, a maritis uxoribus. Aut potius minori mutatione sic: hoc et oportet fieri, (dubito an et hoc mutandum ferri,) et ferunt a tutoribus pupillis, a maritis uxores, servis quoque, &c. Acidalius. *A tutoribus*] Hæc ita concepta fuisse putem: Hoc et oportet fieri; et fit: tutoribus pupillos, maritis uxores, servis quoque hujus ætatis pueros verberare concedimus. Tutoribus autem id jus in pupillos apud Romanos quoque fuisse conjici potest ex definitione tutelæ, quod sit 'vis ac potestas in capite libero.' Nam 'tutor non rebus duntaxat, sed etiam moribus pupilli præponitur,' lib. XII. § 2. de Administr. Tut. Juvat et ratio legis unicæ C. de Emend. Propinquorum. Freinsh. *Ferri et ferunt*] Hæc ex ingenio Acidalii sunt. Vulgo, oportet fieri, et ut a tutoribus. Tellierius quoque ferunt pro ut. *Cellar*. Forte, et ferunt; et sic Acidalius. Vel forte, Hos id oportet ferre, ut ferant. Vel etiam, hoc eos oportet ferre, ut ferant. Heinsius.

Uxores] Ne tamen sine legitimis causis, neve flagellis aut fustibus id fiat, Arg. l. 8. § 2. C. de Repud. et Nov. 117. cap. 14. ubi Gothofr. cui junge Alciatum de Præsumpt. regula prima Præsumpt. 3. et quos ibi citat. Idem Tiraquell. in Leg. Connu. l. 8. et 9. proluxe, qui probat jure quidem maritis eam potestatem concedi, sed sapientes et cordatos viros ea uti non solere. Freinsh.

Servis] Inprimis pædagogis: elegans exemplum in Plauti Bacchid. III. 2. quæ scena digna lectu: digna, qua bona insunt, imitatu. Idem.

§ 4 *Non ignoratis*] Sequitur in omnibus editis libris, commemorare supervacuum est; quod quidem nisi re vera hoc loco supervacuum est, servitum me abducito, et ego me tibi addicam. Modius. Lege cum non ignoratis; et vide Modium. Heinsius.

§ 6 *Bis insidiatum*] Plenior historia desideratur. Adde x. l. 40. *Cellar*.

Duobus indicibus] Ita habebant membranæ, unde poterat etiam scribi, duobus judiciis; ego tamen præ hoc, et illo, amo vulgatam lectionem, a duobus indicibus; dixit jam supra Rufus VII. 1. 'A duobus indicibus (sicut supra diximus) delatus tertium jam annum custodiebatur in vinculis.' Unde etiam apparet, mox non biennium, quod vulgo hæret, sed triennium, ut et membranæ etiam habent, quas Diodorus confirmat, legendum esse. Modius.

Rursus] Intellige, primum a duobus indicibus nominatum veniam impetrasse; iterum deinde convictum poenas luisse. Turbat tamen supra VII. 1. 6. ibi enim etiam in eadem cogitationes occidendi regis post veniam relapsam scribit: sed id de duobus indicibus, non ut hic priori, sed posteriori ejus consilio attribuit. Freinsh.

§ 7 *Attalum*] Insidias regno ipsius nectebat Attalus, Cleopatram, quam alteram Philippus uxorem duxerat, avunculus. Hunc igitur e medio submovendum curavit per Hecataem, qui per occasionem societatis cum Parmenione interfecit Attalum. Diodor. Siculus lib. XVII. Loccen.

Probra dicentis mihi] Alii, probra dicentem mihi; quod perinde est. Modius.

§ 8 *Clementia*] Videtur expressisse Isocratis verba Nicocle 3. 11. Μη μόνον τὰς φύσεις ἀλλὰς νομίσσῃ τοῦ χα-

λεπὸς ἢ πρῶτος εἶναι τοὺς τυράννους, ἀλλὰ καὶ τὸν τρόπον τῶν πολιτῶν. *Loccen. Clementia*] Verissima, verissima gnome; cui tamen etiam lumen accedat ab sentiis et exemplis a Grutero in Tacit. Discurs. cap. 24. Cui adde nobilissimum Apophthegma Theopompi apud Plutarch. Apophth. Lac. cap. 65. qui interrogatus, 'Quid ita Sparta floreret? quia ne reges recte imperare scirent? Imo, inquit, quia cives parere.' Laudat in Agricola suo dexteritatem istam Tacitus XLII. 6. 'Domitiani vero natura præceps in iram, et quo obscurior, eo irrevocabilius, moderatione tamen prudentiaque Agricola leniebatur; quia non contumacia, neque inani jactatione libertatis, famam fatumque provocabat.' Quod idem si fecisset Clitus, vixisset. *Freinsh.*

Mitigantur imperia] *Ingenia* Sigeburgenses membranæ, quod nihil attingit ad rem. *Modius.*

Quid ego mirer] Argento genere defensionis utitur: insinulatum se crimine avaritiæ, a quo nemo dubitet eum esse alienissimum: facile igitur judicari posse, ne ceteris quidem criminationibus fidem adhibendam. Eodem modo purgare se conatur Nero apud Sueton. XLI. 4. 'Cetera convitia ut falsa non alio argumento refellebat, quam quod etiam inscitia tantopere laboratæ perfectæque a se artis objiceretur: singulos subinde rogatus, nossentne quemquam præstantiorem?' *Freinsh.*

§ 9 *Argenteis lectis*] 'Post Alexandrum maximum, quia Asiæ thesauros diripuit, prorsus exorta est, quæ, ut Pindarus inquit, late dominatur opulentia,' ait Athenæus vi. 4. cum paulo supra narrasset, adeo rarum antea Græcis usum auri fuisse, ut 'Philippum Alexandri patrem Duris scripserit, exiguum auream phialam, quam penes se habebat, in lecto cubantem, pulvinari semper subdidisse.' Quod tamen non credam, nisi ante excul-

tas aurifodinas Macedoniæ, de quibus Diodor. xvi. 8. Addam pauca ex Dionis Orat. 25. sub finem. 'Alexander in Asiam ducens exercitum, Macedones ditissimos omnium hominum effecit, simul et pauperrimos; et pariter fortes, et pariter infirmos; exulesque et reges eosdem; Ægyptum et Babylonem et Susa et Ecbatana imperio addens, Ægas vero et Pellam et Dion auferens.' Sed mirum est quod de argenteis lectis ait Curtius; et quidem tam vulgatos fuisse, ut toti exercitui tribuantur. Certe de Heliogabalo imperatore rem innsitam prodere sibi videtur Lampridius cap. 20. 'Hic solido argento factos habuit lectos et triclinares et cubiculares.' Forsan hi solidi argento fuerint, illi militum leviter ornati vel inducti et bracteati. Augustum contra ne 'toto quidem cubuisse aiunt, nisi humili et modice instrato.' Sueton. Aug. LXXIII. 1. *Freinsh.*

§ 10 *At enim*] Adhuc illæ, de quibus dixi proxime, membranæ, *At enim Persæ, quos viciniis, in magno honore sunt apud me. Id quidem moderationis meæ, &c.* Sed malo vulgata. *Modius.* *At enim*] Suspicio quædam hujus orationis membra parumper esse luxata, quæ sic in ordinem redigam: *Spolia de hostibus suis sustinere non possunt, et sane plus habemus quam capimus: insatiabilis autem avaritiæ est, adhuc implere velle, quod jam circumfuit. At enim Persæ, &c.* Nam illa intermedia, et sane plus habemus, &c. infra num. 12. interveniunt alieno argumento, cum ibi de Persis eorumque moribus imitandis instituta sit tractatio. *Freinsh.*

Sunt apud me] Feci sic postulante sententia. Hactenus cusi, in magno honore sunt. *Apud me quidem, &c.* quid interat, quivis facile æstimabit. *Freinsh.*

Solitudinem facerem] Camillus apud Liv. VIII. 13. 13. ad Patres Romanos: 'Pacem vobis, quod ad Latinos

attinet, parare in perpetuum vel sæviendo, vel ignoscendo potestis. Vultis crudeliter consilere in deditos victosque? licet delere omne Latium: vastas inde solitudines facere,' &c. quod tum prudenter consideravit senatus. At in Taciti Agric. xxx. 7. Romanis invidiose objicit Britannus ille, quod, 'ubi solitudinem fecere, pacem appellent.' Ceterum quæ non minus eleganter hic, quam prolixè de clementia et moderatione vibrat, ea pluribus deducit Gruterus Discurs. in Tacitum cap. 25. et 26. item Virg. ad ista Taciti Agric. xix. 1. 'Parum profici armis, si injuriæ sequerentur.' Freinsh.

Non pæniteret] Quantivis pretii dictum, cui tamen par illud Theodoricæ apud Cassiodor. Var. Epist. iii. 43. 'Nobis propositum est, Deo juvante, sic vincere, ut subjecti se doleant nostrum dominium tardius acquisivisse.' Sane 'firmissimum est imperium, quo obedientes gaudent,' ut ait Liv. viii. 13. 16. Ad Alexandri subditos accommodat Plutarch. de Fort. vel Virtut. Alex. i. 7. dictum Themistoclis: 'Ἀπαλόμεθα ἂν, εἰ μὴ ἀπαλόμεθα. Perieramus, nisi periissemus. Idem.

§ 11 *Non est diuturna possessio, in quam gladio inducimur*] Sallustius ad Cæsarem de Rep. Ord. 'Ego cuncta imperia crudelia magis acerba, quam diuturna arbitror.' Loccen.

§ 12 *Quam cupimus*] Male ad Alexandri mentem cupimus. Ille vero cupimus voluit, nec Curtius aliter ipse. Acidalius. *Quam cupimus*] Est indubitata emendatio Acidalii; prius legebatur, *quam cupimus*; nec pro Curtii mente, nec Alexandri. Freinsh.

Insatiabilis avaritiæ] Impendio placuerunt isti verus: 'Multi cum nimium possideant, sibi Ferme nemo satis possidet: omnibus Fas felicius est esse: sed haud magis Quisquam sorte sua scit bene perfrui: Sic quo dives, eo pauper is est ma-

gis.' Sunt autem Reusneri ad Sym-bolum Fl. Justiniani ii. quo loco multa de avaritia lectu digna congestit. Freinsh.

Adhuc implere] Forte, *adhuc impleri*. Heinsius.

§ 13 *Eorum*] Forte, *victorum*, vel *exterorum*. Idem.

Imitari] Vide supra ad viii. 5. 19. Sic a Rom. veteribus 'accitiæ quæ usquam egregia, compositæ duodecim tabulæ.' Tacit. iii. 27. 1. Præclare Cæsar apud Sallust. Catil. 51. 22. 'Majores nostri, P. C. neque consilii, neque audaciæ umquam eguere: neque superbia obstabat, quo minus aliena instituta, si modo proba erant, imitarentur,' &c. Plato hac potissimum de causâ et ipse suscepit peregrinationem, et civibus suis, non uno loco libri xii. de Legib. commendavit, 'ut patriæ urbi communicarent, si quid alibi reperissent ei futurum et usui et ornamento.' Merito autem ab hoc consilio laudat Alexandrum Plutarch. de Fortuna ejus i. 8. quod Aristotelem non esset sequutus, 'qui enim jubebat Græcis se tamquam principem, barbaris ut dominum præbere,' &c. Judicium Strabonis idem est sub finem libri primi. Freinsh.

§ 15 *Haud alienum*] Tum opportunum ad res gerendas; tum etiam, quod tacite innuit, rebus suis haud male conveniens. Quomodo Livius Præfat. vii. 'Ea belli gloria est pop. Romano, ut quum anum conditorisque sui parentem Martem potissimum ferat; tam et hoc gentes humanæ patientur æquo animo, quam imperium patiuntur.' Sic in Luciano apud Minoem: 'Si vero Deus hominibus videbar, parcendum illis erat: nam rerum magnitudine, ut tale aliquid de me crederent, inducti sunt.' Et seq. Dialog. priorem rationem exponit: 'Quia ad res gerendas sic mihi visum erat conducere, commendo hoc usus sum vaticinii.' Quæ ta-

men ipsa ratio a Philippo patre ibidem refellitur, inter alia argumenta et eo, quod ad iv. 7. 30. verbo 'corrupt,' consideravimus. Haud tamen omnino vanam istam vanitatem fuisse probari possit exemplo, quod refertur supra vii. 6. 6. Easdem fere ob rationes Varro apud Augustin. de Civ. Dei iii. 4. 'Utile esse civitatibus' dicit, 'etsi falsum sit, ut se Deorum filios credant.' Et iv. 31. 'Multa sunt vera, quæ non modo vulgo sciri non est utile, sed etiam tametsi falsa sint, aliter existimare populum expedit.' Ergo apud eundem Lucianum Diogenes ad Alexandrum: 'Sacerdotum Ammoniorum mendacium ad res gerendas tibi haud quaquam fuit inutile; propterea quod vulgus te verebatur metuebaturque, quum deum esse crederet.' Sic fere omnes populi referebant originem suam ad Deorum aliquem, ut 'primordia urbium angustiora facerent,' Livius Proëmio; ad quem locum exempla multa Gruterus notat. Atque hæc pro Alexandro ipse alique dixere, haudquaquam paria futura contrariis argumentis, si quis ex diverso urgeat. *Freinsh.*

Veri vicem] Livius xxxiv. 12. 3. accinit: 'Sæpe vana pro veris, maxime in bello, valuisse:' remque exemplo subjecto testatam facit; de fama autem supra ad iii. 8. 7. dictum, quibus jungi potest Lipsius Polit. v. 16. *Idem.*

§ 16 *Arma vestra auro argentoque adornasse*] Florus i. 16. 7. 'Populus R. Samnitas invasit, gentem aureis et argenteis armis;' ubi vide quæ Doctissimus Freinshemius collegit, nec pigebit eum consuluisse. *Snak.*

Nihil villius hac videri materia volui] Nondum constitui, an hæc satis bene ita a me emendata sint. Membranzæ habebant: *Assuetis nihil villius hac videri materia volui ostendere. Macedonas invictos ceteris nec auro quidem vinci.* Hinc tute tecum delibera,

quid sequaris, aut quid fugias potius, nam hoc invenire longe tibi erit facilius. *Modius.* In tanta lectionum varietate, facilius omnino, quid fugiamus, invenire est, quam quid sequamur, ut Modius aiebat. Alluxit nobis tamen aliquis lucis radius, sive strictura est; et speramus illius ope verum ita pervidisse, ut accenso de nobis novo lumine tenebras omnes loci penitus illustrare possimus et clarare. Primum hæc refutanda erat, quam Modius dedit. At refutat ipse Curtius, si verba istius ea cum sequentibus comparemus. Scilicet si assuetudine vile aurum argentumque concinnare Macedonibus Alexander statuisset, ut qui ceteris invicti, nec illorum æstimatione et cupiditate vincerentur; id si vellet, inquam, ita subjungeret scilicet: *Oculos ergo primum eorum sordida omnia et humilia spectantium capiam, et docebo nos non auri aut argenti cupidos, sed orbem terrarum subacturos venire.* Quid horum sententia dissentanem inter se magis? quid tota absurdum oratione? De Macedonibus præmittit: mox de Indis idem interpretatur. Atqui nihil ad Macedones ista: *Assuetis nihil villius hac videri materia volui:* nihil hæc omnino ad Macedones, iterum dico. De Indis etiam ipsæ capienda: quæ commodè non possunt tamen, imo nullo possunt modo, nisi leviter emendantur, et ad hoc prorsus exemplum, revocata etiam voce *ostendere*, quæ in vulgatis editionibus non temere addita, temere in Modianis, etsi consilio quidem ipsius, emissa. Scribo, *Assuetis nihil villius hac videre materia volui ostendere, Macedonas invictos ceteris, nec auro quidem vinci. Oculos ergo primum, &c.* Ait, Indis, qui aurum argentumque solum spectant, qui nihil, quod ea materia villius sit, oculo recto pæne dignari solent, hujus tantum cupidi et æstimantes: ille apparatu hoc et cultu armorum ostendere ac probare voluit, Macedones meos

virtute ac ceteris rebus quancumque gente superiores, ne his quidem ornamentis, luxuriæ verius instrumentis, vel tantillo inferiores. Illorum ergo oculos, hæc tantum, ut sola præclara et sublimia, quæ revera sordida tamen et humilia, spectantium aspectu primo capiam; simul docebo, nos minime ad divitias istas obtinendas, quibus ipsi jam abundemus, sed ad imperium orbis terrarum occupandum, quod virtuti nostræ debetur, advenisse. Didixi hæc aliquantulum, ut sensus magis explicaretur: in quo tamen ista verba, *nihil vilius*, pariunt nonnihil ambiguitatis (unde et totus in reliquis error, et corruptio ipsa fluxit) quæ sic potius interpretanda videantur: vilem et passim obviam auri argentique materiam apud Indos, qui illam ipsam tamen unice spectare sneverint et sectari. Sed hoc quidquid est, momenti levioris est, et quod totum locum non arguat minus a nobis recte emendatum. Hunc vero emendatum sic rectissime, testem, fundum, et subscriptorem ipsum dabo Curtium; qui superius Alexandri mentem et consilium hoc ipsum aperuit nobis, cum ita disserit: 'Itaque omnibus compositis, cogitationes in bellum Indicum vertit. Dives regio habebatur, non auro modo, sed gemmis quoque margaritisque ad luxum magis, quam ad magnificentiam exulta. Clypei militares auro et ebore fulgere dicebantur. Itaque necubi vinceretur, cum ceteris præstaret, scutis argenteas laminas, equis frenos aureos addidit: loricas quoque alias auro, alias argento adornavit.' Et absque hoc loco esset, alter ille nec emendari, nec explicari poterat omnino. *Acidalius. Volui ostendere*] Revocavit Acidalius ultimum verbum ex vulgatis editionibus, unde Modinus pepulerat, et *videre* legendum, non *videri*, docuit: hæsit tamen in explicatione sequentium, *Oculos ergo, &c.* nec mirum; nullus enim

inde sanus exeat sensus, si pro *spectantium*, non scribas *expectantium*, nisi tamen et simplex illud hoc significatu capitur, quod pene indocor, ut credam, cum toties hujus loco reperiam. Sensus igitur est: Capiam (tanquam ex insidiis) præstringamque Indorum oculos qui nihil expectant adventu nostro, quam sordida et humilia omnia, arma ære aut ferro rubiginoso squalentia, nihil opulenti, nihil ornati. Ergo cum hæc species nec opinantibus fuerit objecta, cum alias etiam melius honorificentiusque de nobis opinabuntur; tum quoque deprehendent non auri argente inopia vel cupidine, sed per virtutem, et ob gloriam, istam expeditionem nos suscepisse. *Freinsch.* Non potest esse dubium, quin legi debeat *videri*, sive typographi sive alterius culpa hoc ita editum sit in Freinsheimii editione. *Scheffer. Adusueti*] Indis, qui adusueti sunt nihil videre vilius, nihil communius, quam aurum et argentum; ostendere hoc novo ornatu volui, Macedonas quoque auro non vinci, quibus tam obvium sit ac vile, ut armis quoque inducant. *Cellar. Nihil vilius*] Quantum nunc mutatus ab illo! III. 3. 14. 'Turba muliebriter propemodum culta luxa magis quam decoris armis conspicua erat.' *Snak.*

§ 19 *Quæ in me modo jecisti*] Qui editionibus præfuerunt, credo quod Curtium, donatis et liberaliter duabus vocibus de suo, demereri vellent sibi, scribunt, *quæ modo in me jecisti, modo audisti*. Sed multimodis mori sunt, nisi forte placet suspicari in eum dicturum fuisse Callisthenem, cui advocatus venisset, quod illos facere facile sane patior, dum illum hujus patientiæ fructum feram, ut liceat mihi per eos non tam acuto esse. *Modius. Modo audisti*] Suspecta hæc verba, nec video quomodo tolerentur, nisi non explices de præsentis tempore, sed ita; quæ vicissim apud Callisthenem de me nunc dixisti, nunc

ipsam dicentem audivisti : hæc enim probra jam diu magister iste tuis tibi præcinnit. *Freinsh.* Suspecta verba Freinshemio, si de præsentis intelligas ; tolerari possunt de præterito, id est, quæ antea ex Callisthene privatim audisti, illius nunc ore in publico concilio referantur. *Cellar.*

Olynthio] Callisthenem intelligit, quem natione Olynthium fuisse, et discipulum, ac cognatum Aristotelis ex Hero consobrina ejus editum, præter Plutarchum et Suidam Diogenes Laërtius in vita Aristotelis refert. Ejus de rebus Alexandri historiam Ms. Gr. in bibliotheca Strozæ, et Cardinalis a S. Angelo, etiamnum exstare nonnulli tradunt. *Popma.* *Olynthio*] Id est, cum Olynthius sit. Odiose autem nomen patriæ ejus inducit, ad exasperandos Macedonum animos, memoria vetustissimæ similitudinis, quam ea cum urbe exercuit Macedonia, donec Philippus eam excinderet ; qua de re Dio Chrysost. Orat. xxv. 'Philippus Macedonas humiles et infirmos, suoque patre concedente Olynthiis principatum, fortes fecit et bellicosos, et propemodum totius Europæ dominos. Callisthenem autem Olynthium fuisse, et discipulum, ac cognatum Aristotelis ex Hero consobrina ejus editum, præter Plutarchum in Sylla 72. Alex. 98. et Suidam, Diogenes Laërtius in vita Aristotelis refert.' *Popma.* Antigonus apud Diodor. xix. 61. *πολεμωτάτους Μακεδόνων* vocat τοὺς Ὀλυνθίους. *Freinsh.* Olynthus in finibus quidem Macedoniae sita, non autem ad regnum pertinebat, sed liberi juris erat, antequam a Philippo everteretur. Situm urbis describit Herodotus vii. 12. 2. *Cellar.*

§ 20 *Hominibus*] Forte omnibus ; toti cohorti, non parti, vel certis quibusdam : ut nimirum ita vindictam expeterent illatæ in societatem suam infamiae. Adspirationem sæpe adjici aut deni temere, dicetur in Indice, H.

adspiratio. *Freinsh.* *Hominibus*] Forte, *commilitonibus* ; vide Indicem ; vel *comitibus*. Heinsius.

Ut fidem suam] Sic apud Tacit. Ann. i. 44. 5. 'Gaudebat cædibus miles, tamquam semet absolveret.' *Freinshemius.*

Sævitia regi] *Sævitia rei*, sed hoc hic locum non habet. *Modius.*

Excruciatos necaverunt] Alexander apud Plutarch. in Epist. ad Antipatrum scribit, Hermolaum, ceterosque conjuratos, non a custodibus necatos esse, sed Macedonum more obrutos saxis. *Popma.* *Excruciatos necaverunt*] Arrianus iv. 2. 38. et apud Plutarch. cap. 98. ipse Alexander, more Macedonum saxis obrutos scribunt : quod tamen non impedit, quin ante mortem excruciatii fuerint, exemplo Philotæ supra lib. vi. extremo. Crudelitas enim illa maxime in usu fuit apud veteres ; unde quasi solemnibus scriptorum formula, 'excruciatum necare ;' quam apud Livium xxv. 23. 10. restituo : 'Necati omnes excruciatii sunt,' non *et cruciati*. Victor de Cæsar. cap. 36. alterum pro utroque posuit : 'Cum anctores Aureliani necis excruciasisset ;' sicut in Phocione cap. 47. Plutarchus bis. Snetonius Aug. xiv. 1. 'discruciatum necare.' Cicero pro L. Manil. cap. 5. alia addit angendæ indignitati : 'Legatum pop. Romani consularem, vinculis ac verberibus, atque omni supplicio excruciatum necavit.' Atque ita Livius xxix. 18. 11. 'Tribunos militum in vincula coniectos, dein verberatos, servilibusque omnibus suppliciis cruciatos occidit.' Statim Curtius, mutatis paulisper verbis, 'Callisthenes tortus interiit,' nam illud 'ante,' ('ante tortus') quod inserunt recentiores editi, jam olim glossæ suspectum, volentibus libris expulsi. Encolpii verba apud Petronium, 'Si quid tristius paras, celeriter confice : neque enim tam magnum facinus commisimus, ut debeamus torti perire.' Græ-

cis est *στυβλωθέντα αὐτ βασιανίζμενον ἀποθανεῖν*, *tortum mori*: ut Plutarcho Phocione cap. 47. Zonaræ tom. II. *αἰκισόμενον ἀποκτείνειν*, prius excruciatum interficere: de Hannibale et captivis Romanis loquitur. Idem mox de Scipione seditionis auctores puniente, *Ὀλυμπιάδων ἀναγραφῇ*, Olymp. cxviii. 'Bomilcareum tyrannidem affectantem Carthaginenses excruciatum necaverunt,' *αἰκίσαντες ἀνείλον*, Polyb. I. 80. *αἰκισαμένους ἀποκτείναι*. Joseph. de Bel. Jud. vi. 12. *μαστιγοῦμενοι δὲ καὶ προβασιανίζμενοι τοῦ θανάτου πᾶσαν αἰκίαν, ἀνεσταυροῦντο*. Aprian. de Bel. Punic. *Ἐκτείναν δὲ καὶ Ῥῆγγλον αἰκισόμενοι*. Id Romæ per leges non licebat in cives. Sallust. Catilin. 51. 14. *Freinsh.*

§ 21 *Tortus interiit*] Aristobulus apud Arrian. IV. 2. 38. tradit compedibus vinctum in exercitu ductum fuisse, ac postea morbo interiisse; Ptolemæus tortum ac denique suspensum vitam finisse. Justinus xv. 3. 3. (ex quò Dreser. Millen. IV.) singillatim supplicium ejus exponit: 'Cum Alexander Callisthenem truncatis crudeliter omnibus membris, abscissisque auribus ac naso labisque, deforme ac miserandum spectaculum reddidisset, insuper cum cane in cavea clausum, ad metum ceterorum circumferret; tunc Lysimachus venenum ei in remedia calamitatum dedit.' Seneca pater Suasoria I. præceptorem Alexandri appellat, et lancea tractum scribit. Philostratus VII. 1. a Macedonibus ait interfectum, quod ipsos vituperasset. Diog. Laërtius in Vita Aristotelis in cavea circumductum ad spectaculum, morboque pediculari correptum, ac deum leoni objectum. Snidas quoque cavea una cum Neareho inclusum, et phthiriasi absumptum ait. De cavea etiam Ovidius in Ib. vs. 619. 'Inclususque necem cavea patiaris, ut ille Non profectum conditor historiarum.' Quamvis indoctiores Choerilum

Delph. et Var. Clas.

poëtam intelligant, quod ex Parrhasio, Laurentio Abstemio, Egnatio refutat in notis ad Ibin Ovidii, Valerius Andreas Desselius, cui suffragatur Franciscus Sanctius Annotat. ad idem Ovidii carmen. Phthiriasi periisse et Plutarch. in Sylla c. 72. auctor est. *Raderus*. 'Decessisse Callisthenem alii ab Alexandro suspensum dictitant; in vinculis alii morbo afflictum: Chares, postquam comprehensus fuit, septem menses in vinculis custoditum, ut in concilio præsentem Aristotele judicaretur, ac quo tempore in Mallis Oxydracis Indiæ sarcinatus fuit Alexander, ex corpore supra modum turgido, et morbo pediculari excessisse.' Plutarch. Alex. cap. 98. Quod autem Justinus narrat de Callisthene, nescio cui Telesphoro Rhodio obvenisse scribunt Seneca de Ira III. 17. et Plutarch. de Exilio cap. 21. offenso Lysimacho rege. Hanc autem scriptorum de Callisthenis morte diversitatem vitabundus Curtius, consulto videtur usus omnia ista complexo vocabulo, *interiit*; quomodo et Val. Max. VII. 2. 8. ext. 'spiritu carere jussum' scribit, non adjecto, quo supplicii genere: item IX. 3. I. ext. 'Callisthenem mori jussum.' Seneca Nat. Quæst. VI. 23. 'occidit Callisthenem.' Quomodo et Orosius III. 18. et Dio Chrysost. Orat. LXIV. ubi etiam, perinde ut Seneca Rhetor, Alexandri præceptorem appellat Callisthenem. Quid Diodor. de eo scripserit, interita capitis ejus incertum est. *Freinsh.*

§ 22 *Majorem excitavit incidiam*] Dignum est, ut legatur de hac causa Seneca Quæst. N. Q. VI. 23. *Cellar.*

Revocatus ad vitam] Supra ad VIII. 2. 12. *Freinsh.* Rem ipsam Curtius VIII. 2. 12. sine nomine tradit: Arrianus Anaxarcho adulatori primas partes tradit. Plutarchus addit Callisthenem, qui idem, sed citra adulatorem, regi facundia sua persuaserit,

Q. Curt.

4 R

ut a perniciosiore consilio abstineret.
Cellar.

Indicta quidem causa] Forte, et *indicta quidem causa*. Heinsius.

CAP. IX. § 1 *Otium*] Tacitus Germ.

44. 4. 'Otiosæ armatorum manus facile lasciviant.' Quem locum late tractat Gruterus *Diacurs.* in Tac. cap. 40. *Freinsh.* Livius II. 52. 'Ex copia deinde otioque lascivire rursus animi: et pristina mala, postquam foris deerant, domi quærere.' Noster VI. 2. 15. 'Rumor otiosi militis vitium.' *Snak.*

In Indiam movit] Plinius VI. 17. 18. Indiam 'patefactam esse' scribit 'Alexandri Magni armis;' quod et Strabo et Plutarchus aliique memorant. *Freinsh.*

Bello quam post victoriam clarior] Quia otii et voluptatis, quæ ex victoria nascebantur, capax non erat. *Cellar.*

§ 2 *India*] Mirum dictu, quam multi res Indiæ perscripserint, et quam pauci, dolente et execrante Strabone, vera. Ex quibus alii, una cum fabulis auis toti periere, alii, si non toti, saltem magnam sui partem exoleverunt. Non apparent e veteribus Daimachus, Patrocles, Hipparchus, Jambulus, Pytheas, Clitarchus, Nicolaus Damascenus, Beton, Posidonius, Megasthenes, Megachlenes, Onesicritus, Megillus, Gorgas metallarius, Eratosthenes, Nearchus, Dionysius non ille Periegetes. Exstant Herodotus, Agatharchidis excerpta, Ctesias aliqua sui parte apud Photium, Dionysius Periegetes, Strabo, Ptolemæus, Arrianus, Diodorus Siculus, Æthicus, Artemidorus ineditus tamen, Marcianus Heracleotes, Plinius, Mela, Solinus, Philostratus, Orosius, noster Q. Curtius, Apuleius I. Floridorum. et hi omnes veteres. Ex recentioribus Jo. Goropius Becanus, Petrus Massens, Osorius, Jo. Metellus, Jo. Barrius, Ludovicus Vartomannus, Maximilianus Transilvanus, Cosmas

Indopleutes, Jo. Macer, I. C. Castagnedo Hispanus, Abrahamus Ortelius in *Theatro Orbis*, enjas Tabulam geographicam Indiæ considerabis, Petrus Iarricus *Thesaurus Rerum Indicarum*, Franciscus Sachinus *Historia Societ. Jesu*, et alii patria lingua. Atque hic tantum de India, quæ Orientem spectat. nova namque, et nuper a Magellano reperta, et Mexicana nihil hic ad nos. *Raderus.*

Spectat Orientem] Plerosque omnes Geographos et scriptores rerum habet suffragatores. Princeps est Strabo vice omnium, initio libri XV. 'Nunc ab India ordiemur: nam et prima versus Orientem jacet, et maxima est.' Idem canit *Periegetes* VI. 1027. 'Ortum autem versus Indoram amœna expanditur terra, Omnium extrema ad litora Oceanî. Quam exoriens divorum ad opera et hominum Sol primis accendit radiis.' *Raderus.*

§ 3 *Accipiunt*] Vidi, qui *aspiciunt* mutare vellet. Simplicius id erat, non tamen verius. Quæso enim an non ita æque eleganter? Elegantis etiam: et exempla passim obvia; quorum unum habet Plinius Laurentino, II. *Epist.* 17. 'Ad hoc patentibus fenestris favonios accipit transmittitque.' Plura et hic sunt, et in Tuscis, quos describit V. *Ep.* 6. *Acid.* *Quæ Austrum accipiunt*] Hunc locum carpit Glareanus. Ego Curtium nihil hic contra Geographiam peccasse existimo, et doceo primum haud ignorandum, quod affirmat, minus in latitudinem, quam recta regione patere, hoc est, magis longam quam latam esse, quod verissimum est, si procurrens e Septentrione in Austrum spectes promontorium: si inquam diametrum a monte Imao usque ad promontorium Comoribum, quæ sunt duo extrema Indiæ, dimetiari, minimum enim quadringentis inter se leucis distant, ut Iarricus ostendit, quæ Germanica efficiunt miliaria viginti supra trecenta. Jam

quod dicit Curtius, *ex qua Austrum accipiunt, in altius terra fastigium excedere*, hoc est, promontorium Comorinum esse altius terra reliqua Indiarum media, quæ plana est, verissimum est; extrema enim utrimque sunt alta, Imeus mons et promontorium Comorinum: cum inter utrumque hunc angulum montes interjaceant continua per Indiam serie, usque ad caput Comorinum. Quod continua serie dicit, hoc est, per totam Indiam extendi montes; accipe latus occidentale totum, quod septentrio stringit, et ab alto alluitur. Atque inde est, quod Herodotus in Thalia affirmat, Indiam Austro obnoxiam. *Raderus*. Juvat etiam illud Arriani in Periplo maris Erythræi III. 28. 'Post Barygasam (Indiarum provinciam) statim continens vicina a Borea in Meridianum cardinem flectitur: unde regio illa Dachinabadis appellatur. Auster enim illorum lingua Dachanus dicitur. Hujus pars superior mediterranea ad Orientem vergens, multas regiones, deserta, montes ingentes, &c. complectitur.' Dionysius vs. 1146. 'Rapidissimi fluviorum: e monte autem Emodo Profecti promanant in Gangeticam regionem, Ad austrum tracti ad fines Colidis terræ. Hæc autem prominet in Oceanum profundes habentem vertices Ardua, veloces quam vix ingrediuntur aves: Quare ipsam et homines cognominant Aornim.' *Freinsch.* Claudian. in fine lib. de Bell. Gild. 'qua respicit Austrum,' sed rectius Acidalius. *Heinsius*.

Caucaso] Nimirum Indico, non Pontico (vide supra ad VII. 3. 4.) quem et Paropamisum vocant. Ita certe de Indi fonte Plinius VI. 20. 'In jugo Caucasii montis, quod vocatur Paropamisus adversus solis ortum effusus.' Arrianus V. 1. 15. 'Fontes ejus ex Paropamiso vel Caucaso monte orientur.' *Freinsch.* *Caucaso monte*] Paropamiso, sive Paropamiso, ut sæ-

pius dictum. *Cellar*.

§ 4 *Indus*] Teste Plinio VI. 20. olim ab incolis *Sandus* fuit appellatus: *Sinthum* Ptolemæus inter septem Indiarum ostia numerat. Verisimile est igitur ostium illud ceu omnium maximum (ab Arriano in Periplo maris Erythræi II. 46.) synecdochicè pro toto fluvio fuisse usurpatum. Hodie vulgo ab Indis, atque aliis populis, *Indus* appellatur. Eundem Resbutos a Cambaiensibus disternantem, atque per mediam Cambaiam decurrentem, incolæ ejus regionis, teste Odoardo Barbosa, et Cerceten, et Indes appellant. Sic enim fluminum nomina pro regionibus, per quas fluunt, crebro mutantur, ut de Danubio dictum est. Hunc vero fluvium prius Mausolum dictum, postea ab Indo quodam juvene egregio, qui Damasulcida regis Oxyalci filia corrupta ad mortem quæsitus, in eam se præcipitarat, appellatum fuisse fabulatur ille Auctor libelli de Fluminibus, quem nonnulli volunt esse Plinarchum. Stuckius ad dictum Arriani locum. *Freinsch.*

A colore maris] Vide Agatharchidem apud Photium, cap. 51. Sed Andreas Corsalius apud Stuckium in universum affirmat, in sua navigatione mare vicinum Indiarum lacteo colore sibi apparuisse. Verum Jo. Castrius apud Barrinm ait, partem tantum ejus maris candidam; aliam rubram; aliam viridem se reperisse. Vide infra ad num. 14. Ceterum Arrianus citato loco ait, Sinthi, vel Indi aquas esse candidas: quod quidem consentiat narrationi Curtii, ni adderet, 'longo admodum spatio in alto mari, antequam regionem attingas, aquam ex illo fluvio candidam occurrere:' quod notari non posset, si nihil in colore maris differret: si nihil inquam: posset tamen si aliquantum. Idque vult Curtius; non enim vult plane eundem esse colorem, sed 'haud mul-

tum abhorrentem.' *Freinsh.* Tantum vult auctor indicare, amnem liquidum fuisse, ut explicnit etiam III. 1. 4. nempe ut esset 'illimis, nitidisque argenteus undis.' *Snak.*

§ 5 *Ganges omnium ab ortu maximus*] Antea legebatur, *Ganges omnium ab ortu fluxus eximius*. Sed vide quæ nos de hac re in commentario scripsimus. Neque enim aut harum notarum brevis disputationem de hujus loci vera scriptura, quod paulo prolixior sit, admittit, aut temporis angustia patitur, me in his et similibus jam esse longiorem. *Modius.* *Ganges*] Satis perplexum me facit hic locus, vitii quidem mihi manifestus, sed quod indicare facilius possim, quam tollere. Ad cujus tractationem (quam nimis in angustum cogit instituti operis ratio) nihil reperio commodius, nisi ut simul proponam, quomodo constituendum pntem obscurissimum locum, et deinceps per membra rationem cujusque opinionis reddam. Sic igitur velim: *Ganges amnis ab ortu eximius, ad Meridianam regionem decurrit, et magnorum montium juga recto alveo stringit: inde cum objectæ rupes inclinant ad Orientem. Utque rubro mari accipitur, findens ripas, multas arbores cum magna soli parte exorbet. Saxis quoque impeditus, crebro reverberatur: ubi mollius solum reperit, stagnat, insulasque molitur. Acesines cum anget, Ganges decursurus in mare intercipit, &c.* Nunc singula consideremus. *Ganges*] Nihil mirum omnia hic esse obscura, cum de hoc fluvio non veteribus tantum, sed et recentioribus nihil dum certi constiterit. Nec nos quoque veritatem rei promittimus, sed Curtii mentem per verborum ejus vestigia scrutamur. *Amnis*] Sic diserte Pal. 1. *Ab ortu eximius*] Sic quoque Mss. alii, *Ganges omnium ab ortu maximus*: quasi dicat omnium fluviorum esse maximum. quod quidem verum est, et ostensum paullo supra; sed non

illud hic adspexit Curtius, nec enim addidisset, *ab ortu*, cum non modo omnium Orientis fluviorum maximus sit habitus, sed in universum omnium. Itaque *ab ortu* hic sonat a fonte, ab origine. Ganges statim ut ortus est, amnis est eximius: *Méyas ebōds ἀπὸ τῶν πηγῶν ἀνίσχει*, ut de Indo Arrian. v. 1. 30. Sed et hunc ipsum Gangem Indic. rerum l. 11. *μέγαν ἀνίσχειν ἐκ τῶν πηγῶν* scribit; et eodem sensu Plinius vi. 18. 'Cum magno fragore ipsius statim fontis erumpere' ait. *Ad Meridianam regionem*] Sic unus ex editis, quos vidi, Merula: cujus editio est inter vetustissimas. Idque verum est, ipsumque Strabonem (quem tamen Glareano vulgatam lectionem non bene concoquenti Raderus opponit) adsertorem habet, qui diserte ait: 'omnia Indica flumina e Caucasio primo ad Meridiem ferri:' et quamquam addat, 'postea alia ad Orientem flecti, ut Gangem,' nihil tamen obest. Quippe sic quoque non desinit versus Meridiem ferri, quamquam in Ortum flexus. Unde et Dionysius vs. 1148. Gangeticam regionem ad Austrum collocat, respectu montium, unde fluvii illi oriuntur. Sed ut maxime in Orientem iret Ganges, nondum hoc voluit Curtius dicere, qui enim adhuc a fonte fluentem narrat: neque enim subjungeret, *magnorum montium juga recto alveo stringit*, quæ utique non demum adscendit, quo loco ad Orientem vertitur: sed statim ab ortu suo eximius amnis recto alveo, per declivia paullatim, at tamen adhuc magnorum montium juga provolvitur. Multo minus, si Raderi opinio valida foret, debuisset addere Curtius, *Inde cum objectæ rupes inclinant ad Orientem*: cur enim denno inclinatam eum narraret, et quidem *inde*, hoc est, ex eo loco; si modo dixisset eo cursu illum ferri? Nimirum ergo vera hæc est hujus loci lectio, cui et per omnia consentit Strabo: 'Ganges a monti-

bus descendens, cum in planiciem pervenit, ad Orientem conversus.' Ergo dum juga montium stringit, adhuc in Meridiem fertur: inde, ait Curtius, hoc est explicante Strabone, 'cum in planiciem pervenit.' Quæ verba vicissim intelligas ex Curtio, et noveris planiciem eam ita fuisse comparatam, ut a Meridie rupibus inclusa, pateret ad Orientem, eoque recta regione ruentis amnis alveum a Meridie ad Orientem obliquaret. Unde demum insignis lux Plinio VI. 18. qui ait: 'Cum magno fragore ipsius statim fontis erumpere; dejectumque per scopulosa et abrupta, ubi primum mollis planicies contingat, in quodam lacu hospitari,' &c. Sic ergo sunt accipienda verba Poëtæ de hoc fluvio: 'toto qui solus in orbe Ostia nascenti contraria solvere Phæbo Audet, et adversum fluctus impellit in Eurum.' *Utque rubro mari accipitur*] Deduxit Gangem hactenus a fonte, cursumque ejus per summa capita exposuit, nunc etiam ostium in mare exeuntis enarrat. Sed hic turbant libri, et pro *Utque*, reponunt *Uterque*, cui equidem lectioni et Constantiensem codicem, et veterem poetam Gualtherum (qui Curtium in carminis leges redegit) his versibus: 'Totius fluvius Orientis major, uterque Turbidus extensis rubrum mare verberat nudis:' suffragari Raderus ait. Qui tamen vere ostendit, eam nullo modo ferri posse: nec enim quæ subjiciuntur, omnia utrique fluviorum horum, Indo nimirum et Gangi, convenire, præsertim illa, *Acesines eum auget*. Quæro, ait, quem eum? Indum, an Gangem, an utrumque? Atque alii tantum in Indum ferri tradunt, solus Curtius a Gange intercipi affirmat, nemo ab utroque, quod ne fieri quidem potest. Sed si Gangem per vocem *eum* accipias, quid est, quod statim subjiciat Curtius, *Ganges decursurum in mare intercipit*, quasi antea de alio esset lo-

cutus? Atqui non potuit aliter loqui Curtius, nisi dubiam faceret orationem: etenim si dixisset, *decursurum in mare intercipit*, incertum erat, an id qui ad Acesinem, an ad Gangem referendum esset: expressit ergo Gangem, quamvis eandem per vocem *eum* intellexisset. Atque ita diluitur etiam alter error, qui ex prioro membro exaliterat, si legeres *uterque*. Neque enim dixit Curtius Indum Rubro Mari excipi. Si legas *utque*, omnia erunt salva. Hactenus Raderus. Idem tamen mox ait Gualtherum in vitiosum codicem incidisse, quod nimirum Indus tantum 'rubrum mare verberet undis,' non etiam Ganges, qui in Oceanum Orientalem deferatur. Verum, ut hoc ita revera se habeat, exinde tamen non evincitur, Gualtherum in vitiosum Curtii codicem incidisse, qui de Gange in Mare Rubrum evoluto huic consentanea scribat: et ipse Raderus proxima deinde nota denuo rem confundit. Cum enim modo negasset Gangem Rubro Mari infundi, sed Oceano Occidentali; nunc iterum divisa miscens, eum in Erythræum, seu Oceanum, qua Orientem respicit, devolvi dicit. Igitur sepositis his tricis, adstruamus, recte sic legi: *Utque Rubro mari accipitur: Utque*, propterea quod de uno Gange hic sermonem esse sequentia declarant: *Rubro Mari*, quia apud veteres hoc nomine non tantum Arabicus et Persicus sinus, sed et vastum illud et magnum mare Indicum veniebat, ut in admirandis 1. 3. docet Lipsius: licet in hoc falsum, quod Indum atque Gangem in id mare derivare Curtium sensit; quippe *uterque* legendum putavit hoc loco. Rectius Barthol. Barrientus Annotat. Sylva cap. 7. ubi idem illud de Mari Rubro pluribus etiam scriptorum dictis adstruitur, de uno Gange Curtium interpretatur. Vide et Cordovæ Didascal. Multipl. cap. 49. quamquam dis-

sentire videatur Fullerus Miscellan. Sacror. iv. 20. Tametsi ne quid dissimulem, ut extendamus Rubri Maris appellationem usque eo, ubi Indus exoneratur; tamen immensum adhuc superest spatium, ad sinum usque Gangeticum, quod ab aliis præter Curtium Rubri Maris nomine vocatum fuisse non reperio. Sed pergitur. *Findens ripas*] Hoc ego de diversis ejus ostiis accipio, non de juncto alveo: de quo rectius dixisset radens ripas, aut prolnens, quam findens, quod insinuatum penitus vult, et ripas plurifariam intercurrentem. Tribuit autem ei ostia quinque Ptolemæus Geogr. vii. 1. *Multas*] Sic præferunt veteres edd. quod ipsum argumento est, supra legendum *utque*; nec enim si legas *uterque*, recte connecterentur. Quod qui viderunt, contra libros hic addiderunt conjunctionem *nullasque*. *Saxis quoque impeditus*] Exposito summatim Gangis decursu, nunc paulo supra aliud repetit, quod ei accidat, nimirum crebro reverberari, sive retorqueri in saxa incurrentem, inde tortuosum ire, et objecta frequenti saxorum etiam impetuosiorum: nam et hoc videtur velle (supra idem de Euphrate v. 1. 30.) ex antithesi 'mollioris soli.' Ait enim: 'Ubi mollins solum reperit, stagnat, insulasque molitur.' Plinius vi. 19. 5. 'Insula in Gange est amplæ magnitudinis, gentem continens unam Modogalicam nomine.' Restat de Acesine. *Acesines eum auget*] Glareanus haud injuria dubitavit de hoc loco, reponendumque censuit *Commenses*, vel *Erinenses*, quos ex Arriano Rer. Ind. i. 12. constat in Gangem influere. Contra idem ibid. ii. 13. et Hist. Alex. vi. 1. 2. Acesinem apud Mallos Indo misceri tradit, cui junge Plinius vi. 20. et Strabon. lib. xv. Imo ipse Curtius infra ix. 4. 9. ita sentire videtur. Verum cum omnia exemplaria sic constanter præferant, auc-

tori potius hoc quidquid est erroris imputandum præntem, quam librariis. Certe quod de motu collisorum amnium hic dicit, confluenti Hydaspis et Acesinis congruit, de quo suo loco. *Freinsh.*

§ 6 *Uterque Rubro Mari*] Editi libri, *utque Rubro mari accipitur*; et non accipitur Rubro Mari Indus, sed illo modo habent membranæ: et nihil mirum dissentire hac in re a ceteris Curtium, cum etiam post Acesinem in Gangem influere dicat, quem omnes in Indum influere affirmant. *Modius. Utque Rubro Mari*] Quid vult hic illud *utque*? Scribo totum locum, et distinguo hac ratione: *Inde eum objectæ rupes inclinant ad Orientem, atque Rubro Mari accipitur. Findens ripas, &c. Scheffer.*

§ 7 *Impeditus crebro*] Adhuc editi, *Saxis quoque impeditur, quibus crebro reverberatur*. Modius.

Acesines eum auget] Non Gangem, sed Indum, ut ex Arriano Ind. Exp. p. 515. Plinio vi. 20. Strabone lib. xv. constat: adde Nostrum ix. 4. 8. *Cellar.*

§ 9 *Dyardenes*] Ignotum ceteris scriptoribus nomen. *Idem.*

Crocodilos] Arrianus Rer. Ind. i. 26. generatim: 'Indiæ fluvii perinde ac Nilus crocodilos gignunt et pisces ac balænas ejusdem generis ac Nilus, excepto Hippopotamo, seu equo fluviatili, sed et hos gignere Onesicritus tradit.' Idem lib. xv. Strabo narrat. *Raderus*. Eo argumento putavit Alexander se Nili caput reperisse, cum in Indo crocodilos vidisset, Arrian. vi. 1. 2. De Indo etiam Pausanias lib. iv. 'Indus et Nilus crocodilos uterque habent: sed Nilus fluviatiles etiam equos, haud minus illos quidem insensos, quam crocodili sint.' *Freinshemius.*

§ 10 *Erymanthus*] Alii, *Ethimanthus*. Ethymandrum fluvium per Euergetas labentem ex Arriano iv. 1. 38. novi: sed hunc Indiæ non pos-

sum magis vindicare; quam *Dyriodoria* Plinii vi. 11. 1. qui alias vocabuli sono proxime abesset a Curtiano *Dyardene*. Plane videtur a Plinio vi. 23. 1. commemorari 'per Abesten Arachosiorum fluens,' sed ibi corrupte 'Hermandus' appellatur, aut 'Erymadus.' *Freinsh.* Ejusdem obscuritatis est, quam modo in Dyardene notavimus. *Cellar.*

Ab adcolis rigrantibus] Sic Euphrates 'distrahitur in irrigua,' Plin. vi. 26. 16. Quem explicant illa Arriani vii. 2. 4. 'Multi ex Euphrate alvei derivantur: alii quidem porennes, ex quibus utriusque ripæ accolæ aquam petunt, alii certo tempore fiunt, quum aquæ ad irrigandam terram inopia premuntur, (raro enim iis in locis imbres e cælo cadunt,) quo fit ut in aquam non omnino magnam, et vadosam alioqui, Euphrates desinat.' *Freinsh.* *Rigrantibus*] *Leg. rara irrigantibus*; vel forte, *rigrantibus arva*. Plin. N. H. vi. 26. de Euphrate, 'priusquam distrahitur in irrigua.' *Heinsius.*

§ 11 *Multis amnibus*] Arrianns Rer. Ind. i. 17. dicit 'Lviii. in universum esse Indiæ fluvios omnes navigabiles.' Plinius vi. 17. 20. 'Seneca tentata Indiæ commentatione sexaginta amnes ejus prodidit.' *Freinsh.*

Adeo interfluunt] Forte, *adeo late fluunt*. Heinsius. Pith. habet *præterfluunt*; hinc oritur suspicio, an non huic conjecturæ venia sit, subjicienti, *ad ora persfluunt*. 'Os Gangis' mox habes: vel 'ad ostia,' scilicet quibus in mare devolvitur; vel 'ad exteriora,' dum statim sequuntur, 'propiora,' interiora: ntique subobscura videtur vulgata lectio. *Snak.*

§ 12 *Aquilones deurant*] Hoc negat Glareanus, quasi ingenium Indiæ terræ perspectissimum haberet, cum paullo post subjiciat Curtius, tantas, et tam varias esse vices regionis illius, ut nulla pars mundi illi par sit, nec causam hujus varietatis ulli Phi-

losophorum cognitam esse. Dixit Curtius *deurant*, quod translate dictum, pro, quæ loca sunt adsitæ mari a ventis Septentrionalibus frigidis et gelidis corrumpuntur omnia. Adurit enim frigus non minus, quam ignis, quamvis diverso modo, diversa vi, et contraria calori affectione, et facultate. Urit enim hiems et frigus, ut optimi scriptores loquuntur. Et promontoria ab aquilone, sive septentrione, procurrunt in pelagus, quod a meridie objicitur, secumque gelidos aquilones trahunt. *Raderus.* *Aquilones deurant*] Hic quoque Glareano plus credam quam Curtio; et immane amplius quam defendenti Curtium Radero: qui Glareani rationem non percepit. Est autem hæc: Mare Indicum ad Meridiem vergit, Aquilones a Septentrione spirant: qui igitur potest ut loca ad Meridiem nrantur Aquilonibus, interiora autem, hoc est, mediterranea Indiæ, quæ maxime sunt septentrionalia, non urantur? aut quomodo montes illi ventum enim a septentrionalibus Indiæ partibus arcent, a meridianis non arcent? Una tamen occurrit defensio, ut dicamus, *interiora* non capiendi de tota regione, sed tantum de ejus parte, in qua Aquilones plurimum pollent, ut ibi quidem juga montium ventis sint aspera, sed interiora, hoc est valles, defensa objectu montium, mitiorem sentiant aërem: quod quidem et alibi accidit, ut inter rigidos montes reperiantur fertiles et opulentæ valles. Confer et Viaie de la Tierra Santa, del Ceverio cap. 20. *Freinsh.*

Ita alendis frugibus mites] Imo *mitia*, loca ipsa mitia sunt, atque inde quod venti ad ea non penetrant. *Acidalius.* *Mitia*] Sic legi sensus postulat, quod et Acidalius vidit. *Freinsh.* *Ita alendis frugibus*] Quonam spectat illud *ita*? debnerat præcxisse *ut*. Neque solet per ellipsin temere omitti. Quare nescio, an non Noster *et alendis* scripserit, deinde illud *a* in fine sit

adjunctum ex initio vocabuli sequentis, denique mutatum in *ita*. Scheffer. *Mass. Fl. Leid. mitis*, et bene; 'India' scilicet, vel 'regio.' *Heinsius*.

§ 13 *Natura caussa*] Ita ego. Quid enim erat, *nec cur ulli se natura caussa ingressi*. *Modius. Natura caussa*] Et hoc est quod noster *Maffæus* lib. i. pag. 35. *Iarricus*, et alii dicunt. 'Inter utrumque hunc angulum,' inquit *Iarricus* lib. i. pag. 41. 'montes interjacent continua per Indiam serie adusque Commorinum caput, in quibus admirabilis illa temporum anni diversitas, quæ etiam subtilissimos quosque philosophos reddit elingues, utpote cum veram dare rationem nequeant, qui fieri possit, ut eodem in climate, et eodem in latitudinis septentrionalis gradu, cum ab Occidua horum montium parte acerrima sæviat hiemis asperitas, et mira æris intemperies; eodemque tempore ab Orientali incredibilis sit cæli clementia, qualis vere vel æstate haberi solet: mare quoque quietum sit, et navigationi peridoneum.' *Raderus*. Qui ex ejusdem auctoris lib. ii. cap. 7. pag. 445. item ex schola *Conimbricæ* lib. ii. *Quæst.* 2. cap. 8. p. 195. plura de hac re recitat. Quæ omittenda duxi, quod ex superioribus cognosci possit ea res; maxime autem quia aliud nobis video narrare, quam *Curtium*. Hi enim in uno climate diversam æris dispositionem notant: ille totam Indiam alia atque ceteras Orbis partes tempestate semper uti: ut scilicet Indi hiemem habeant, cum alii æstatem, et vicissim. Illud utrum ita se habeat, vel unde *Curtius* acceperit, in medio relinquo. *Arrianus* quidem *Rer. Ind.* i. 24. tradit Indiam æstate complui, fluminaque ejus mirum in modum augeri: cuius rei causam inquiri. *Freinsh.*

§ 14 *Ab Erythra rege inditum est nomen, propter quod ignari rubere aquas credunt*] Horum ignorantiam argnunt oculati testes, qui Mare Rubrum con-

templati, nihil ab Oceano nostro differre prædicant: neque aquam vel arenam ejus rubram esse. *Popma. Ab Erythra rege*] *Curtii* sententiam confirmat *Agatharchides* apud *Strabonem* et *Ctesiam* et *Photium* pag. 458. qui tres aliorum priscorum opiniones et causas refutat, negatque aquas rubere, neque illum, vel ex montium, vel arenarum rubentium, vel solis repperçu colore trahere, sed ab *Erythra*, domino illius maris, *Erythræ*, vel *Erythræum* dici. Eamdem nominis causam reddidit *Stephanus* περὶ Πόλεων, ab *Erythro Heroë* appellatum *Erythræum*, quamvis ex *Uranii* vetustissimi scriptoris mente addat, a montium rubentium, et imbrium inde in mare decurrentium colore dici *Erythræum*. *Eustathius* ad *Periegetem* vs. 38. existimat vocatum a terra miniata undis subjecta *Erythræum*, vel, ut alii, a solis ardentia, et montium anaclasi. Eamdem nominis causam *Eratosthenes* apud *Strabonem* lib. xvi. de sole et montibus adfert. *Ctesias* ibidem a fonte minio pleno in Mare Rubrum cadente *Erythræum* refert vocitatum. *Philostratus* de *Apollon.* iii. 15. et *Arrianus* *Rer. Ind.* vi. 19. cum *Curtio* faciunt, sicut et *Xiphilinus* in *Traiano*, et *Plinius* vi. 23. 8. cum *Mela* iii. 7. qui tamen non negant colorem. *Solinus* quoque cap. 46. ab *Erythro Persei* nomen deducit. *Varro* (ibidem) causam nominis in fontem refert, ex quo oves ait fulvescere. *Nostri* sæculi scriptores æque dissentiunt in causa nominis assignanda. *Pererius* cap. 14. *Exod.* ix. 8. *Curtii* sententiam sequitur, quamvis locum *Curtii* non adducat. *Jo. Barrius* a plerisque recentioribus laudatur, qui in rem præsentem venit, et a coralliis sub imis vadis latentibus, rubere aquas tradidit, quem secuti sunt *Conimbricenses Philo sophi*, et *Cornelius Cornelii*. Sed *Sebastianus Barradas* *Itin. Israëlita*

Barrium ex Matthiolo refutat, et negat rubentis aquæ causam exploratam esse: ita hodieque in re incerta incerti sumus, utrum ab Erythro Rege, a fontibus, vel maculis, vel arenis, vel coralliiis, vel splendore solis, vel imbribus et montibus, vel simul ab omnibus nomen traxerit. Auctorum nomina qui ea de re disputarunt expressi, quos curioso licebit inspicere, multa enim et alia, et de nomine Hebræo Rubri Maris, et aliis rebus admiscet admiranda. *Raderus*. Præter citatos cum Curtio sentiunt Nearchus et Orthagoras apud Strab. lib. xvi. Martianus lib. vi. Zonaras in Trajano. Suidas. Volaterranus Geogr. lib. xii. Cum iis qui a rubra et miniata circum terra colorem mare ducere aiunt, Isidorus Orig. xiii. 17. quem sequitur Maiolus in Dieb. Canic. et quidam apud Sabellicum Ennead. iv. 6. et Plinium vi. 23. 28. alii ibid. ab ipsa aquarum natura. (Quam sententiam amplexi sunt studiosi allegoriarum Patres, et transtulerunt ad baptismum Christi sanguine rubentem. ut Augustin. in cap. 3. Joan. Isidorus in cap. 19. Exodi, et alii passim) alii a reflexione radiorum solarium. Sed et Andr. Corsalius testatur in illa parte Indiæ, ubi mare est profundum, modo a cælo rubrum, modo a nubibus nigrum; quando non est omnino profundum, viridem colorem repræsentare. Sed de mari in universum Cicero Quæst. Acad. iv. 33. 'Favonio nascente purpureum videri: modo cæruleum, mane flavum, nunc quia a sole colluceat albescere et vibrare.' Varronis fabulam de fonte, qui velus ovium mutet, retulit etiam Martianus lib. vi. Alphonsus Albuquerchius se vidisse rubentem aquam, et ab incolis ejus rei causam in arenam rubram, quæ moto ex imo mari non admodum profundo misceatur undis, esse relatam, teste Jo. Barros Asiæ Decade 2. lib. i. cap. 1. ad Emma-

nuelem regem scripsit. Apud eundem Barrium Jo. Castrinus, qui postea pro rege Indiam obtinuit, testatur vidisse se maximas rubri coloris maculas in eo mari, sæpiusque ex illa aqua cados aliquot extrahi jussisse, reperissequè claram atque pellucidam, nec rubro colore infectam. Urinatores autem snos e profundo materiam quamdam rubram corallo similem protulisse, et aliam lanugine fulvi coloris coopertam. Alibi autem, ubi virides apparebant fluctus, extraxisse lapides quosdam viridis coloris, ubi vero aquæ videbantur albæ, candidissimas arenas. Simul arguit mendacii eos, qui mari talem provenire colorem dixere a litoribus, quæ rubri essent coloris: se enim ibi locorum nullum ejus coloris neque litus, neque promontorium vidisse, saltem quod relatū dignum esset. Odoardus tamen Barbossa (in summario Regnorum Orient. tom. i. Navigat. Rhamusi) prodit, in ejus 'maris litoribus Arinoem versus (vulgo *Suez*) terram videri rubescere.' Imo Becman. de Orig. Lat. Linguae, in 'Erythræum' scribit, 'sibi retulisse Joachimum Frencelium Gotheno-Anhaltinum, se anno 1622. mare hoc rubrum ingressum, arenam rubram in litoribus sparsam ipsum suis manibus oculisque usurpasse.' Multa ex Didascalæ Fr. de Cordova docto sane capite 49. hausimus. Cuius nec judicium adscribere piget: Erythram regem, si quis eo nomine unquam fuit, a mari potius invenisse nomen, quam ab ipso mare. (Quod si, ait, 'recentiorum aliquis, quod veteribus hac in re parum credendum, supra ostenderat,) ut Andreas Corsalius, (in quadam ad Laurentium Medicem Epist. tom. i. Navigat. Rhamus.) adnavigato illo mari ejus aquas a ceteris colore non differre affirmavit, verum quidem asseruit, ut vidimus superius; non tamen ideo ex illius auctoritate rubras videri aquas

sæpius pluribus in locis negandum; nam neque ille hoc negavit, neque, si negasset, fides illi esset adhibenda, qui vel non diligenter hoc examinasse credendus, vel forte non vidisse pacato tunc mari, nec 'turbantibus æquora ventis,' ut ait Lucretius, et sic nulla arenarum, et limi facta revolutione, unde aquis provenit color.' Quod quidem iudicium hac in parte præfero summo Viro Brissonio, qui veterum opinionem de Erythra rege enixe tuetur, verbo 'Mare,' de Verb. Signif. Cordovæ consentit etiam Schindler. in Lex. Pent. voce 40 Quamquam Corsalii opinioni accedat Popma, Merula Cosmogr. 1. 6. Becmannus, Lud. Vartomannus Navig. 1. 21. 'Satis est,' inquit, 'in confesso omnibus, quod dictum æquor non est rubrum, sed instar reliqui æquoris.' Idque Brodæus Miscell. III. 9. de multis se sciscitatum, qui ea loca viderant, rem ita se habere comperisse dicit. Et ut largiamur (cur enim id asserentibus demamus fidem?) aliquas ejus coloris maculas interdum ibi cerni; non sequitur ideo rubrum appellatum fuisse, non magis quam a viridibus aut candicantibus maculis, quas ibidem apparere iidem ipsi narrant, candidum aut viride. Verum ambagibus omnibus remotis, ipsam rem hactenus incognitam aperuisse videtur eruditissimus Fullerus Miscell. Sacror. IV. 20. ab Esauo, qui et Edom, appellatum fuisse hoc mare, qui potentiam suam hucusque protenderit. Edom enim Hebræi rubrum vocant, quem Græci Ἐρυθρὸν vocaverint; eodem modo quo Cephæ Petro, Thomæ Didymo sunt interpretati: Lege apud ipsum prolixam, sed reconditæ eruditionis, acerrimique iudicii refertam dissertationem. Freinsch. Erythra] Inde Erythræum mare vocatur, quod vulgo rubrum, quam vere auctor docet, interpretantur. Eadem fere x. 1. 13. Ceterum Erythra potius, quam Erythro legendum censet

Salmasius Exerc. Plin. p. 341. edit. Ultr. Cellar.

§ 15 Lini] Plinius aliud quoddam lini genus Indicum prodidit vivum, Græcis λίσστρον dictum, quod igne non exurit, sed splendescit magis quam si lavaretur. Sed de hoc nihil opinor Curtius. Raderus. Verum Hierocles apud Stephanum Brachmanas hinc amicit: quod fabulosum puto, et potius credo Plinio, rarissimum inventa id lini genus esse. Freinsch.

Libri arborum] Tam teneri, quam tenerrima nostra charta, nisi quod candor desideretur in his, quos ego vidi, sed colores omnis generis tam avidè accipiunt et bibunt, quam nulla charta. Ostendunt hoc etiam icones impressi et libri. Sed de phyliris seu libris arborum disputatum est copiosius ad Martialis Epigr. XIV. 10. Raderus. Cortices tenuiores, ut Virg. Georg. II. 77. Cellar.

Quam ceræ] Mutarunt alii, quam charta, incogitantes homines. Modius.

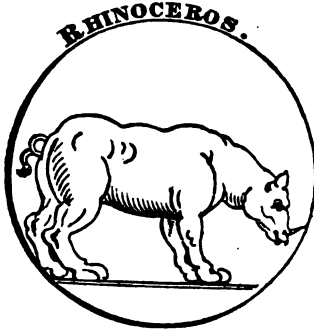
§ 16 Aves] Psittacos intelligit, de quibus ad Martialem XIV. 72. 'Psittacus a vobis aliorum nomina discam, Hoc didici per me dicere, Cæsar ave.' Multa ex multis scriptoribus allata. Quibus addes, quæ Ulysses Aldrovandus toto lib. II. Ornithologiæ tradidit, ubi formas iconibus expressas tredecim lectori spectandas proponit; quatuordecim descripsit. Sed elegantissimum adjecit Carolus Clnsius in Auctario Exoticorum, cujus iconem ibi expressam miraberis. nihil indigitasse satis. De corvis et picis avibus, vocum quoque humanarum imitatricibus, etiam ad Martialem dictum. Raderus. De avibus his hodie nemo dubitat, olim pro fabula id habitum: ut nunc alia, quæ vulgo non creduntur, et tamen fortasse vera sunt. In quam rem digna iudico verba Stephani, quæ ex præfatione ejus in Ctesiam, hic legantur: 'Fuerunt nonnulli prisco sæculo homines, qui quod de quadam Indica ave narra-

tur, eam videlicet in India, Indicum, illinc in Græciam transportatam, Græcum sermonem discere, et hominum more articulatas distinctasque voces tandem proferre; hoc ut plane absurdum et ineptum commentum, exhibendum explodendumque esse dixerint. Quinam? nempe non alii, quam quibus hujusmodi avem ex Indicis oris advectam videre nunquam contigisset. Nam Ovidius et Statius, fortasse et ipsi, hominem id commemorantem, ut aperte mendacem, aliquando risu exceperant: at postquam ipsam illis datum fuit avem cernere et audire, quam ea de re famæ et aliorum sermoni adhibere fidem noluerant, eam suis ipsorum oculis adhibere coacti fuerunt. Et, ut illos taceamus, hodieque vulgaris est adeo illa avis, ut extare aliquem qui dicat incredibile esse quod de illa narratur, id demum nobis plane sit incredibile. Quem enim Psittacum (quem *Βερακος* Ctesias hic appellat) præter illum Veronensem Claudiani senem, aut aliquem illi similem, nunquam vidisse putabimus? Finge tamen reperiri senem aliquem (et reperiuntur forsitan aliquot ex illis etiam qui in urbibus degunt) qui nunquam eam volucrem viderit, aut, si viderit, loquentem certe nunquam audierit: an eum qui hanc illi avi inditam esse naturam affirmabit, fidem apud hujusmodi hominem impetraturum reris? Hoc certe si credis, longe falleris. His igitur tandem hunc sermonem claudamus verbis. Quemadmodum si psittacus nunquam ex India advectus ad nos fuisset, avem apud Indos esse humanas voces sonantem nemo crederet: nunc vero quoniam vulgaris est illa, vix quisquam hoc miraculi loco habet: itidem etiam multa de aliis Indicis animalibus referri, et de plantis atque arboribus, nominatim etiam de quibusdam radicibus, item de aquis, de metallis, de aliis deque multis illi regioni peculiaribus rebus com-

memorari, quæ multorum fidem saperant: at si tam facilis illarum rerum, quam psittaci, asportatio esset, tam facile firma ab omnibus persuasione reciperentur, quam ea, quæ de psittaco scripta sunt, recipiuntur.' De his avibus accipio, quod 'apud Indos eas videns Alexander, admiratione earum commotus, in eos qui has occiderent, gravem poenam constituit.' Quamquam Ælianus de Hist. Anim. v. 21. f. pavonibus id tribuit. Sed cum, ut ipse ibidem addit, jam ante Alexandrum (prior enim eo fuit Antiphan) pavones Athenis visi fuerint, haud dubium est, quin Alexander, vel in ipsa Græcia, vel certe in Asia priusquam in Indiam transiret, aves eas satis vulgares esse viderit. Unde crediderim Ælianus, quæ apud veterem scriptorem de avibus Indicis reperiret, propterea quod a pulchritudine eas commendari videret, immemorem psittacis idem convenire, protinus de pavonibus sit interpretatus. Nec sententiæ me falli patitur, quem nunc non recorder, vetus auctor, qui tradit Alexandrum ob eam causam aliquem severe punivisse, quod avem humanas voces imitantem in convivio apposuisset. Quod quidem postea Æsopus tragicus apud Plinium x. 51. et Val. Max. ix. 1. 2. impune fecit. Apparet enim si ob formam avibus parcendum judicavit, magis id facturum fuisse ob vocem quam imitantur. Psittacum egregie describit ex Plinio x. 42. 2. Apul. in Florida, ubi lego: 'Ad disciplinam humani sermonis facilius est psittacus glande qui vescitur: et cujus in pedibus, ut hominis, quini digituli numerantur. Non enim omnibus psittacis id insigne; sed illud omnibus proprium, quod eis lingua latior quam ceteris avibus. eo facilius verba hominum articulantur.' Vulgo: 'insigne. sed i. o. proprium: quo eis l. l. q. c. avibus, eo f.' &c. *Freinsh.*

Animalia] Ex inusitatis et Europæ

invisis Martichoras est, quam in palatio nostri Sereniss. Electoris cum effigie Alexandri M. inspexi, quam ex Ctesis Indicis Ælianus Hist. A. nim. cap. 21. et Euseb. in Hieroclem describit. Jarchas tamen rex Indorum in III. 14. Philostrati de hac prodigiosa fera rogatus, negavit se quidquam inaudisse. Plinius VIII. 21. 'Mantichoram,' non 'Martichoram' appellat. Meminit et in Bœoticis Pausanias. Ceterum de feris Indicis testatur Philostratus IV. 12. esse et multas et multorum generum. Breviter Solinus cap. 55. 'Sunt illic multæ ac mirabiles bestię,' &c. *Raderus.*

Ex nummo ab Erizzo publicato, p. 163.

Rhinocerotas alit, non generat] Quæ ergo terra inquit aut regio creat rhinocerotas, si India non generat? Æthiopia opinor, quod Pausanias in Eliacis et Bœoticis rhinocerotem taurum Æthiopicum appelleret. Nam ita Pausanias: 'Vidi etiam Æthiopicos tauros, quos ex re ipsa rhinocerotas (quasi tu diceret *naricornes*) nominant, quod illis e nare extrema cornu prominet, et paullo superius alterum non sane magnum: in capite nullum prorsus habent.' Sed de hac immani bellua pluribus actum commentario ad spectacula Martialis Spect. VIII. et XXI. Hic pluribus nil opus: effigiem ha-

bes apud Gesnerum. *Raderus.* Videtur Curtius credidisse in sola Æthiopia belluas gigni, quæ cornu in naso gestant, sicut Rhinocerotas Pausanias Eliac. lib. I. et in Bœot. vocat *ραῖνος Αἰθιωκός. Cellar.*

§ 17 *Elephantorum*] Idem Strabo lib. XVI. per Onesicritum testatur. et Diodor. II. 42. 'Elephantes fert Africa,' inquit Plinius VIII. 11. 'ultra Syrticas solitudines, et in Mauritania, ferunt Æthiopes et Troglodytæ, ut dictum est, sed maximos India, bellantesque cum iis perpetua discordia dracones.' In Taprobane vero 'Onesicritus elephantos majores bellicosioresque, quam in India gigni, scripsit' Plin. VI. 22. 2. Curtius communi nomine 'Indos' omnes extra Africam et Æthiopiam natos appellavit. Plura de elephantis ex instituto Plinius VIII. 1. usque ad cap. 13. Nos etiam ex variis aliis scriptoribus ad Martial. Spectac. Epigr. XVI. et XVIII. Plurima de elephantis Indicis Arrianus Rer. Ind. 2. 22. ubi de venatione, et mira illorum docilitate. *Raderus.* 'Libycos elephantos neque odorem neque barritum ferre Indicorum' scribit Polyb. V. 84. ubi de prælio Ptolemæi et Antiochi. *Fretnsk.*

§ 18 *Aurum flumina vehunt*] Plinius XXXIII. 4. de auriferis fluminibus: 'Aurum,' inquit, 'invenitur in nostro orbe, ut omittamus Indicum, atque a formicis aut gryphibus apud Scythas erant. Apud nos tribus modis: fluminum ramentis, ut in Tago Hispaniæ, Pado Italiæ, Hebro Thraciæ, Pactolo Asiæ, Gange Indiæ,' &c. addidisset Plinius 'Rhenus' (Martial. X. 7.) 'Germaniæ, Istro Pannoniæ.' Sed hic de Indico auro et fontibus et fluminibus agamus. Plin. ult. cap. ult. libri: 'Gemmiferi amnes sunt Acesines et Ganges.' Ctesias antiquissimus scriptor in Indicis apud Photium scripsit de fonte qui quotannis auro humido impletur, ex quo fonte centum urcei fictiles singulis

annis hauriuntur, &c. Sed Jarchas rex Indorum apud Philostrat. III. 14. negat se quidquam de hoc fonte cognovisse. Sed negat Ctesias etiam quod Curtius affirmat, in fluminibus reperiri aurum, ut in Pactolo, sed quod multi et vasti montes illud suppeditent, et gryphes custodiant. Contra Tzetzes Chiliad. XII. 404. Megasthenes apud Arrian. Rer. Ind. III. 33. testantur, aurum apud Indos a formicis, quæ magnitudine vulpes superent, erui. Arriannus rem in medio relinquit: Herodotus III. 102. affirmat, et copiose explicat. De gryphibus aurum custodientibus, et ab Indis decipi solitis, etiam Elianus IV. 27. copiose. De formicis etiam Strabo lib. XV. Sed redeamus ad flumina aurum vehentia; de his enim Curtius, qui doctorem ejus rei Megasthenem apud Strabon. lib. XV. habere potuit: 'Flumina auri micas deferre, ex quibus regi tributum advehatur, quod et in Iberia contingit.' Raderus. 'Id aurum vis aquarum secum ex venis effert:' ut notat Agricola de Re Metall. I. II. Freinsh.

§ 19 *Gemmas margaritasque*] De margaritarum natura, nobilitate, pretio, loco, et patria, plurima Plinius IX. toto capite. De gemmis vero et lapillis idem toto libro XXXVII. sive extremo. Addam de unica gemma e Ctesia Cnidio miraculi loco, quæ magnetis vim habet, non ut ferrum, sed gemmas trahat: 'De pantarba gemma,' inquit Photius in Excerptis, 'scripsit Ctesias, et quomodo septuaginta septem gemmas et lapides pretiosos in flumen projectos, quæ omnia erant cujusdam Bactriani instititoris, pantarba retraxerit inter se coherentes.' Arriannus Rer. Ind. II. 4. ex Megasthene docet, concham margaritæ marinæ retibus capi solitam. (Idem Elian. Hist. Anim. XV. 8. Plin. IX. 35. 10.) Ceterum de pretiosis lapidibus scripsit antiquissimus poetarum Orpheus nobilem

libellum, qui hodieque legitur. Raderus. De margaritis multa, etiam ex Alexandrinæ Hist. scriptoribus, Athenæus III. 13. et 14. quæ loca cum multis aliis diversorum auctorum in Lexicum suum Juridicum congegit Brissonius, voce 'Margarita.' Freinshemius.

Opulentia causa] Miror hoc; quid enim pro his accipiant, aurum an argentum? at his abundant: pecora, armenta, fruges? ne his quidem indigent. Ego potius mercatorum eum fuisse quæstum puto, qui ab India vilium rerum pretio gemmas ejusmodi permutare potuerunt: quod et posterioribus sæculis in India Americana factum: cujus incolis etiam accidit, ut pro auro et gemmis 'pretium mirantes acciperent,' ut ex succino suo olim Germani apud Tacit. Gerin. XLV. 7. Hodie tamen ibi quoque aurum est in pretio. Causas non enumeramus, inopia temporis. Freinsh.

Vitiorum commercium] Pro vitiorum, lego, inquit Glareanus, vicinorum. Sed quis tu es Glareane, ut postules Curtio præire, quid dicat? nam quin illo modo scripserit, cum et libri omnes, de quibus fando umquam auditum est, eam lectionem auctoritatis sua confirmant, et vero plane elegans sit, dubitari non potest, ac ne ab illo quidem, qui sustinere assensum re etiam certissima solet. Quid igitur voluisti tibi, aut, ut te mittam, quid voluit sibi illa tua tam præclara emendatio? nam *vulgare vicinorum commercium*, quid sit, aut qui dici possit, lubenter, ut tu fere semper soles, ignorare me fateor, ubi si me roges, quid igitur illud *vitiorum commercium* sibi velit, paratus sum pignus ponere, non potuisse venustius a Curtio breviter indicari, magis hæc ad luxum, quam ad usum facere, utpote quibus quam facile careri possit. *Modius*. Glareanus hic legendum putat *vicinorum*. Sed melior

vulgata lectio. *Loccen.* *Vitiorum commercium*] Melius hoc, quam quod vulgo legitur *vicinorum*. Plin. ix. 35. audiamus: 'Principium ergo culmenque omnium rerum pretii margaritæ tenent. Indicus maxime has mittit Oceanus, inter illas bellas tales tantasque, quas diximus, per tot maria venientes, tam longo terrarum tractu, e tantis solis ardoribus, atque Indis quoque in insulas petuntur, et admodum paucas. Fertilissima est Taprobane et Toidis, ut diximus in circuitu mundi: item Perimula promontorium Indiæ.' Ex Jarrico lib. v. Epist. 38. intelliges, ad oram piscariam Indiæ margaritarum causa subinde ex variis terris et gentibus 60000. mercatorum confluere. 'Sed et quotquot apud Græcos olim et nunc apud Romanos ditiores sunt, majore adhuc studio emunt margaritam marinam, ita Indorum lingua dictam.' Arrian. Rer. Ind. ii. 3. *Raderus.* Equidem per commercia, gentium exterarum vitia in vicinis serpere, supra ad viii. 3. 15. attigimus. In Plinii verbis obiter nota promontorium illud Indiæ aliis scribi 'Perimuda,' ut Eliano xv. 8. Stuckins in Arriani Periplum maris Erythræi, hodie *Patane Caxaldo* vocari scribit. Ubi multa etiam de margaritis. *Freinshemius.*

Pretio quod libido constituit] Ita Plinius ix. 35. in fine: 'Mater luxuria margaritis pretia fecit.' Et Tertullian. in libr. de Habitu Muliebr. 'Concupiscentia pretia rebus inflammavit, ut se quoque accenderent.' *Loccen.* Cleopatrarum unio seu margarita aceto macerata et hausta 700000. aureorum fuit aestimata: volebat alteram aceto frangere, ut pretium duplicaret. Plinius ix. 35. *Raderus.* Considera Tiberii verba apud Tacit. iii. 53. 6. 'Illa feminis propria, quis lapidum causa pecuniæ nostræ ad externas aut hostiles gentes transferuntur.' *Freinsch.*

§ 20 *Ingenia hominum*] 'Hominum quoque diversitates sunt, ut locorum,' Marcellin. xxiii. 30. Vide Flor. iii. 2. 2. b. Tangit aliquam ejus rei causam Justin. ii. 1. 11. 'Naturam ad locorum patientiam animalia quoque generasse.' Regredere ad vii. 3. 6. supra. 'In institutione autem puerili, non dicam multum momenti, sed pene dixerim, τὸ εἶλον καὶ τὸ πᾶν esse positum,' mirifice dixit Casaub. pr. Comment. ad Theophrasti Character. cui potius assentior, quam Gentili de Legat. iii. 8. contententi non eam esse vim educationi, ut 'quod natura insitum est, velut ingenio terræ,' possit vincere. Pro nobis etiam concludit Filesacus Select. ii. 1. &c. *Freinsch.* Ingenia respondent naturæ locorum, quemadmodum mite Asiæ cælum molliores gignit homines et delicatiores, Septentrio robustos et patientes laborum. *Cellar.*

§ 21 *Corpora*] Strabo lib. xv. 'Et, ut verho dicam, Indos veste candida, et sindonibus, et carbasis uti.' Et idem supra: 'In cultu corporis contra nimii sunt: nam et aurum gestant, et distincto lapillis ornato utuntur, et sindonas floridas induunt.' 'Carbasus' autem est tenuissimæ et delicatissimæ telæ seu lini genus, multum a poetis celebratum. Ctesias ditissimos lino tegi affirmat. *Raderus.* Arrian. de Reb. Ind. iii. 1. 'Linea veste utuntur Indi, ut ait Nearchus, lino ex arboribus facto: qua de re mihi jam dictum est, et hoc quidem linnum aut reliquis omnibus lino candidius est, aut nigri ipsi quum sint, faciunt ut candidius id, quam est, esse videatur. Est autem ipsis subucula linea crasse medio tenuis: amiculum autem partim humeris, partim capiti circumjectum.' Philostrat. in Apollonio ii. 9. 'Scribit autem Damis, homines, qui secundum Indum fluvium habitant, lineis vestibus amictiri, linnum autem in agris plurimum nasci.'

De Carbasso Arrian. Peripl. Mar. Erythr. III. 2. 'Fertilis est illa regio (Mambari) carbasi, et quæ ex illo conficiuntur telarum Indicarum.' *καρβάσιον* vocat Arrianus, pro quo Rhamnusius rescribebat *καρβάσα*: sed *καρβάσιον* scribitur etiam apud Strabonem. In Pansaniæ Atticis *καρβάσιον λινον*, ubi de lucerna aurea Minervæ. *Freinskh.*

Carbaso velant] *Carbasa velant* vulgo. *Modius.*

Soleis pedes] Arrian. Ind. III. 2. 'Calceos ex corio albo gestant, eosque accurate atque eleganter confectos, ita ut altiores variisque coloribus distinctas soleas habeant, quo proceriores esse videantur.' Philostratus II. 9. 'Calceamenta ex arborum corticibus facta gestare,' monet. *Raderus.* Etiam ex sparto calceamenta tam jumentis quam hominibus fieri solere, præsertim in Africa, partim ex scriptoribus antiquis, partim propria experientia probat Guilandinus de Papyro membro nono. *Freinskh.*

Lapilli ex auribus] Arrianus Ind. III. 1. inares ex ebore factas Indis suspendit, et has locupletiores, quibus vulgus non utitur, ferunt. Sed de inauribus antiqua res est, uti et de armillis et brachialibus. Nec apud Indos tantum, ubi aurum, lapilli et margaritæ nascuntur, sed in omni fere orbe: de quibus Plinius IX. 35. quem videbis. Reges Persarum etiam inanres gestabant: testis Arrianus VI. 5. 15. qui sepulchro Cyri etiam *ἐνδρία* sive inares illatas memorat. Et Procopius lib. I. de Bel. Pers. de Perosa Persarum rege testatur: 'Margarita candore et magnitudine eximia et pretiosa ex aure dextra pendeat.' Quod et Parthorum genti familiare fuisse, Tertullian. de Cultu Feminar. cap. 10. tradit his verbis: 'Scrupulosa Deus auribus vulnera intulit, et tanti habuit vexationem operis sui, et cruciatus

infantiæ tunc primum dolentis, ut ex illis ad ferrum nati corporis cicatricibus grana nescio quæ penderent: quæ plane Parthi per omnia quæque suis bullarum vice inserunt.' *Raderus.* Ex Brissonio lib. I. de Regno Pers. Ultima Tertulliani verba emendatissime leguntur in edit. Rigaltiana: 'quæ plane Parthi peronibus quoque suis bullarum vice inserunt.' Unde constat ex his verbis de Parthorum inauribus nihil colligi: quod falsa lectione deceptus Brissonius coniecerat. De inauribus Chares apud Athenæum III. 13. 'Ex unionibus sunt inares, monilia, et armillæ brachiorum, pedumque ornamenta, apud Medos, Persas, et Asiaticos omnes pluris æstimata, quam quæ ex auro conficiuntur.' De Babylonis Juvenal. Sat. I. 104. 'Natus ad Euphratem, molles quod in aure fenestras Arguerent, licet ipse negem.' Ad quem locum Plinius, Plautus, et Exodas citatur a Britannico. De Afris Augustin. Epist. 73. 'Execranda autem superstitio ligaturarum, in quibus etiam inanres virorum la summis ex una parte auriculis suspensæ deputantur, non ad placendum hominibus, sed ad serviendum dæmonibus adhibetur.' Et mox: 'Solvere inares timent, et corpus Christi cum signo diaboli accipere non timent.' Quod putem haud simpliciter de inauribus intelligendum, sed in quibus essent fortassis imagines Deorum, aut quid tale. Afris autem usitatissimum id fuisse (quamquam non amplius ætate Augustinæ, si quidem is auctor est Quæstionum in utrumque Testam. vide Quæst. 115.) Ciceronis scomma ostendit apud Macrob. Saturn. VII. 3. 'Octavius, qui natu nobilis videbatur, Ciceroni recitanti ait, Non audio quæ dicis: ille respondit: Certe solebas bene foratas habere aures.' Vetus auctor apud Suidam: '*ἐνδρία*' donat ipsum inauribus, quæ margaritis

erant ornatæ.' Mulieres antiquæ 'ex auribus longas inaures dependentes habebant.' *Ælian. Hist. Var. 1. 18. Viri nequaquam. Quare Tertullian. de Pallio cap. 4. de Achille: 'Anrem quoque foratū effeminatus, quod illi apud Sigeum strongyla aervat.' Quamquam etiam pueros Græcorum inaures gestasse scribat Isidorus Orig. xix. 31. sed hoc discrimine, ut 'puellæ utraque anre, pueri tantum dextra ferrent.' Id 'nobilitatis insigne' fuisse Athenis, docet Apul. lib. de Habit. Doctrinæ Platon. Originem ejus rei tradit Dio Orat. 32. 'Quum Atheniensibus respondisset Apollo, si vellent bonos viros in civitate provenire, ut optimum quod esset puerorum auribus insererent; illi autem aure perforata, aurum inseruerunt, Dei videlicet responso non intellecto. Hoc enim puellas magis decebat, et Lydorum aut Phrygum pueros.' De Judæis clarum ex Exodi xxxii. 2. Esaiæ iii. 19. et alibi in sacris literis. *Freinsh.**

Brachia] Armillas gestarunt etiam Medi, ut ex Xenoph. Cyropæd. lib. 1. constat: item Persæ, ex ejusdem *Ἀραβδα.* lib. 1. Vide Brisson. de Regno Pers. lib. 11. pag. 236. f. *Idem.*

Lacertos auro colunt] Ornant. Sic Petron. Sat. cap. 32. 'Lacertum armilla aurea cultum.' Etiam vulgatiores cultus, pro ornatu, in aliis partibus, Tibull. 1. 9. 9. 'molles prodest coluisse capillos.' De totius corporis cultura Ovid. de Arte Am. iii. 107. 'Corpora si veteres non sic coluere puellæ, Nec veteres cultos sic habuere viros.' Et simpliciter pro ornare usurpavit Tibull. 1. 1. 67. 'Ab perdant artes, et mollia jura colendi.' *Snak.*

§ 22 *Capillum*] 'Indis omnibus promissa cæsaries, non sine fuco cærulei, aut crocei coloris,' Solinus. Diodor. Sic. iv. 5. scribit, Indorum moris esse per omnem vitam barbam nu-

trire: huncque morem a Dionysio accepisse, quem barbatum nominaverunt. Strabo lib. xv. scribit, Indos comam et barbam nutrire. Quin et multum posuisse studii in pectendo, testimonio Ovidii Fast. iii. 465. innotescit, epitheto isto hos insignientis: 'Interea Liber depexis crinibus Indos Vincit.' Tiraquellus ad Alex. ab Alex. v. 18. ubi variarum gentium instituta circa capillum et barbam enarrantur. *Freinsh.*

Levitatem exaquant] Iterum vulgo, ad speciem levitatis exaquant, in speciem recte, re pessime. *Modius.* Ad levitatis speciem] Male mutavit Modius: sensus est: quasi leve semper os fuisset. Martial. viii. 52. 'Æquandas semel in genas rogatus.' *Heins.*

§ 23 *Super omnium gentium*] Opinor bene a me ita emendatum hoc: respicit vocem *luxuria*, quæ præcessit. Editiones tamen legunt, *super omnium gentium vitia*, meo judicio vitiose: ut et mox cum scribunt: 'Cum rex sane in publico,' &c. pro quo rectum est, 'Cum rex se in publico conspici patitur.' *Modius.* *Supra omnium gentium*] *Ælianum* audi de Animal. xiiii. 18. 'In regniis adibus Indiæ, ubi regum maximis illis regna tenentium ætatem degit, quum alia permulta et magnam hominum admirationem, et nullam comparationem habent: quibuscum sane nec Memnonia Susa, neque tota eorum sumptuositas conferri possunt: neque Ecabatanorum magnificentia cum his in comparatione conjungenda est. etenim illa Persici fastus, vanitas, si cum iis comparentur, videri possint.' Pori quoque regia landatur in Epist. Alex. ad Aristotelem, quam tamen spuriam putamus. *Raderus.*

Quum rex sane] Hoc sane nescio an sanum sit. Ecquid enim faciat, vel quo fine aut efficacia hic ponatur? Mallem igitur, *quum rex sese.* *Scheffer.* *Quum rex se*] Vulgo sane,

loco *se*; sed *se* etiam Tellierius et Pitiscus habent. *Cellar*.

In Publico] Fuere qui numquam in publicum prodirent, ut Herodot. i. 99. de Deioce Medorum rege prolixè narrat, et [Agatharchides, ac] Diodor. Siculus iii. 47. de Sabæorum regibus. Eadem ratio apud Sinas hodie servatur, nisi quod ab Eunuchis et domesticis adeatur. Apud Indos quatuor ob causas prodibat in publicum, cum bellum urgeret: cum jus diceret: cum sacrum faceret: cum venaretur: ex quibus Curtius tres dumtaxat profert, bellum, venationes, judicia. De pompa vero et publicis solemnitatibus ex Clitarcho et aliis ita Strabo lib. xv. 'In solemnibus pompis multos elephantes mitti auro et argento ornatos, et multas quadrigas, et boum paria: deinde exercitum instructum sequi, et ingentes lebetes deauratos, et magnos crateras, et mensas ex Indico ære,' &c. *Raderus*. Rarus autem adspectus in publico eo pertinebat 'ut venerationis plus inesset.' Ad quæ verba Tacit. H. iv. 65. 8. Gruterus Discurs. cap. 44. docet melius esse: 'Regem omnibus potius patere, quam nemini.' *Freinsh.*

Iter odoribus complent] Quo luxu Alexandrum etiam Babylonii excipiebant, supra v. i. 20. Adde ibi notata. *Cellar*.

§ 24 *Quæ inductus*] Vulgo, quæ inductus est. Modius.

Armati] Leviter dubito, an scripsit *armigeri corporisque custodes*. Hos sane alibi sæpe jungit. *Freinsh.*

§ 25 *Aves*] 'Quemadmodum Homerus regium decus et oblectamentum esse scribit frenum et reliquum ornatum equi: ita Indorum rex amores et delicias suas upupam facit. Hanc manibus gestat; ea se oblectat; et nativam ejus venustatem summa admiratione frequenter inuens, magnam inde lætitiæ voluptatemque capit.' *Ælian. Hist. Anim.*

Delph. et Var. Clas.

Q. Curt.

xvi. 5. Adde eundem xiii. 18. 8. 'Clitarchus (apud Strabonem lib. xv.) refert, magnis præditas frondibus arbores in plaustis quaternarum rotarum deportari, et ex eis aves mansuetas excuti, quarum canorissimum dicit orionem,' &c. *Freinsh.* Quid? an inter corporis custodes? quomodo autem inter eos pendeant? aut ubi rami illi, unde sunt suspensi, cum præsertim custodes illi dicantur sequi? melius, ne, quod et alibi factum, versus sint transpositi, hæcque verba intrusa loco alieno, atque sic scribenda: *Aurea lectica margaritis circumpendentibus recubat, inter quas ramis aves pendent, quas cantu seriis rebus obtrepere docuerunt. Distincta sunt auro, et purpura carbasa, &c.* Sane vero similis, aves istas fuisse suspensas circum lecticam, quam alio loco. *Scheff.*

§ 27 *Regia adeuntibus patet, cum*] Ita interpunxi, antea legebatur, *Regia adeuntibus patet. Cum capillum petiit atque ornat, tunc responsa legationibus, tunc, &c.* inepte. *Modius.*

Cum capillum] Strabo lib. xv. 'Præter exitum regis ad bellum, alius est, cum ad jus dicendum exit, per diem totum audiens, etiamsi hora sit ut corpus curet. id autem fit strigilum perfrictione: nam simul et audit, et a tribus frictoribus perfricatur.' Idem de Vespasiano Sueton. cap. 21. *Loccenius*. Principes autem iudices fuisse variis gentium exemplis probat Dempsterus in Paralipom. ad Rosin. ix. 31. De legationibus cito etiam a Trajano expeditis Plinii Panegyri. 'Adeunt statim, dimittuntur statim. Tandemque principis fores exclusæ legationum turbæ non obsidet.' De variis gentium moribus in admittendis audiendisque legatis, vide Gentilem de Leg. cap. 19. Capillum quod attinet, notandum quod apud Strabonem lib. xv. legitur, 'cum rex capillos abluit, magnam festivitatem celebrari, et maxima dona mitti.'

4 S

Qui locus magnopere firmat opinio-
nem Casauboni, qui in simili Persa-
rum more, forte ab Indis vicinis ac-
cepto, apud Athenæum iv. 10. ex
Herodoto ix. 109. legendum dicit:
'Quæ cœna (Tycta vocata) semel
quotannis eo die, quo rex creatus est,
instituebatur: tunc solum rex caput
cum cura abluatur, Persasque strenis
donat;' τὴν κεφαλὴν σμᾶται. non ut
Valla et Dalecampius volebant: κο-
μᾶται, ornatur caput. Veteres etiam
ephebi capillum solemniter depone-
bant, Græci quidem ad Delphos, ut
Thesens apud Plutarch. cap. 3. *Frein-
shemius*.

Inlinuntur pedes] Hoc feci ex edi-
torum librorum *illinunt*, et non edi-
torum *illiduntur*. Modius. Non so-
lum hæc consuetudo apud Indos, sed
et Athenis fuit, ut qui deliciis dediti
essent, pedes etiam unguentis perun-
guerent, ut Athenæus lib. xii. 30. re-
fert. Scite autem Diogenes Cynicus
apud Laërtium unguento innuena
pedes dixit, a capite quidem in aërem
adscendere unguentum, sed a pedi-
bus in olfactum. *Poppo*. *Inlinuntur
pedes*] Hic mos unguendi pedes non
apud Indos tantum, sed Hebræos,
Græcos, et Romanos usurpatus fuit.
Magdalena apud S. Lucam vii. 38.
unguento unxit pedes Christi. Apud
Rom. in balneis totum etiam corpus,
in conviviis caput innunctum fuit.
'Antiquos in unguentorum usu fuisse
curiosos et diligentes, hoc est indi-
cio, quod privatim unicuique parti
corporis idonea scirent. Antiphanes
in Vinosia, aut Fossore: Lavat is in
aureo quodam solio: unguento Æ-
gyptio pedes linit et crura: Phœni-
cio buccas et ubera: Sisymbrino vero
utrumque brachium: Amaracino su-
percilium et comam: Serpyllino cer-
vicem atque genus.' Athenæus xv.
12. Apud Plinium xiii. 3. 4. M. Otho
Neroni monstravit pedum vestigia
unguentis tingere. Diogenes apud
Laërtium aliquando unguentatis pe-

dibus incessit: quod a capite odor in
aërem dissipetur, a pedibus vero in
caput recta feratur. In *Anularia*
Plauti iii. 5. 37. *Myrobathrari* sunt,
qui calceamenta muliebria, ut bene
olerent, unguentis imbeuebant. Plura
de unguentis et unctionibus nos ad
illud Martialis phalencium Epigr. iii.
60. 'Unguentum, fateor, bonum de-
disti.' *Raderus*. Vide etiam Bar-
thium ad Claudian. de Bell. Gildon.
vs. 184. 'mistis redolent unguenta co-
rollis.' *Freinsh.*

§ 28 *Venatus*] Strabo lib. xv. 'Ter-
tio ad venationem (procedit) ubi
Bacchico more maxima mulierum ca-
terva circumfunditur, stipatores ex-
terius manent; nam via funibus ob-
texitur: quod si quis interius ad mu-
lieres usque accedit, interficitur.
Præcedunt regem tympana et tintin-
nabula, cum in locis septis venatur,
e solio sagittat, assistentibus ei du-
bus tribusve mulieribus armatis; cum
in locis non clausis venatur, sagittat
ab elephante.' *Raderus*. Ceterum vi-
varia ista etiam apud Persicos reges
fuisse venatus caussa, ex Xenophon-
te, Philostrato, Ammiano, &c. notat
Briassonius lib. i. de Regno Persa-
rum. *Freinsh.* Quomodo hæc cohæ-
rent, *venatus labor est figere animalia*,
debebat saltem intercedere conjunc-
tio *post labor est*, ut responderet
utrique, et diceretur venatus labor
est, item figere animalia labor est.
Quamquam cum sic nil dicatur no-
vum, vox *venatus* glossatoria, non
Curtii, esse videatur. *Scheff.*

Inter vota cantusque pellicum] Mu-
lieribus in venatione regem Indorum
stipari, non viris etiam, tradit Strabo
lib. i. *Cellar.*

Quam effectum] Arrianum Ind. iii.
3. alia narrantem audi: 'Sagittis
utuntur trium paullo minus cubito-
rum, nihilque est quod non Indici
sagittarii telum penetret: non scu-
tum, non thorax, aut aliud armatum
genus, quantumvis validum.' *Rade-*

rus. Nec omisit armaturam hanc Indicam narrare Strabo lib. xv. Arabibus etiam Suidas tribuit 'sagittas hominis longitudinem æquantes,' dicitque 'arcum intendere non manibus, sed pedibus insistentes nervo:' quod idem et de Indis Arrianus. *Freinsh.*

Inhabili pondere] Lugdunenses alii-que impressi libri *instabili*: non recte. *Modius.*

§ 29 *Longior ubi expeditio]* Hæc sic in membranis perscripta exstant, *Breviora itinera equo conficit, Longiora ubi expeditio est, &c.* *Modius.*

Elephanti vehunt currum: et tantarum] Sive, *elephanti vehunt currum*; regem scilicet: nam distinctio non mutanda: *elephanti vehunt: currum et tantarum.* Acidalius. Vere distinxit hunc locum Acidalius. *Raderus.*

Contegunt auro] Idem Strabo lib. xv. supra citatus. De distinctione nondum assentior Acidalio, scribenti: *elephanti vehunt: currum, &c.* vel, *vehunt currum*: quamquam Raderus placere non dissimulo. *Freinsh.*

A Regina] Vulgo, *separatum aliud reginæ ordine agmen est*; male: in membranæ autem, ut id etiam per viam moneam, pro *æquatque luxuria*, erat *æquatque luxuriam*. *Modius.* Vulgo, *aliud reginæ*; forte mutandum fuit, *separatum illud a reginæ ordine agmen est, æquatque luxuria*. Acidalius. Ego non offendo: Pellicum, inquit, agmen separatum est ab ordine reginæ, nihil differens luxu. Quod et Persicorum morum fuit, ut supra III. 3. 24. vidimus. *Freinsh.* *Leg. separatum a regina ordine agmen est.* Heinsius.

§ 30 *Largus est usus]* Contra, ut Strabo lib. xv. innuit, Indis parvus fuit vini usus, præsertim Regi: nam si qua mulier regem bene madidum occiderat, hoc præmii ferebat, ut cum illius successore matrimonio jungeretur, succederent vero filii in regnum. De Scythis vero et Persis Plato lib.

I. de Leg. tradit, eos vino præter modum et modestiam uti, ac perfundere vestes, beatum hoc vitæ genus existimantes. Diversa de Turcis Vusbequius in Epistolis. *Loccenius.* Verum Chares apud Athenæum x. 10. ait Alexandrum in honorem Calani, 'quoniam Indi bibaces erant, meræ potionis certamen proposuisse:' quod et Ælian. Hist. Var. II. 41. refert. Et videtur tale quid innuere Plutarch. Alex. cap. 119. ubi Calanus hortatur Macedonas, ut cum rege perpotare pergant. *Freinsh.*

Patrio carmine] Hujus carminis præcipuum argumentum fuit, ut rex bonis somniis uteretur, et benignus erga subjectos, ac *ἐμβουλος* surgeret. *Legis Philostratum de Vita Apoll. II. 14. Loccenius.*

Noctium deos] Indos puta, non Græcos. Nihil ergo huc Erebus, Enmenides, Erinnyes, et similia monstra. *Freinsh.* Quæ ex Natal. Com. Mythol. III. 12. et Gyrard. de Natur. Deor. Dial. I. huc Raderus advocat. *Snak.*

§ 31 *Quis credat]* Cicero Tuscul. v. 27. 'Quæ barbaria India vastior aut agrestior? In ea tamen gente primum hi, qui sapientes habentur,' &c. *Freinsh.*

Sapientes] Ipsorum lingua *Brachmanes*; de quibus late Strabo lib. xv. Plin. vi. 19. Arrianus vi. 3. 15. et Ind. II. 12. Diodor. Sic. II. 40. Maffei lib. I. adhuc hodie eo nomine notos esse prodit. Vide de iis et Osorium, Nicol. Orlandinum, Jarri- cum, Suidam, Stephanum, et Plutarchum Raderus citatos: Philonem in lib. de Abrahamo: et Tiraquellum de Nobilit. cap. 31. n. 469. *Freinsh.*

§ 32 *Occupare fati diem]* Hæc omnia sic leguntur in editis libris: *apud hos occupare fati diem pulchrum: et vivos se cremari jubent: quibus aut senis ætas, aut incommoda valetudo est, exspectatam mortem pro dedecore habent.* Verum enim vero tantum absunt ab

elegantia scripturæ, quam reposuimus, quantum Hypanis Veneto dissidet Erydano. *Modius*.

Vivos se cremari] Illustre hujus rei exemplum exstat de Calano Indo (apud Plutarchum cap. 119. ubi et de alio Indo, Cæsaris comite. Diod. xvii. 91. Arrian. vii. 1. 10. Suidam, *Ælianum* Hist. Var. v. 6. Plinium vi. 19. 5.) De spontaneo autem illo Indorum vivicomburio plura Porphyrius libro iv. de Abstinencia Animal. Cassaub. in Animadvers. ad Athenæum xii. 7. Faber Semeatr. i. 10. Jo. Meursius et Kirchman. de Funeribus. *Loccenius*. Apud Strabonem tamen lib. xv. 'Megasthenes nullum philosophis decretum esse de morte sibi conscienda affirmat; sed temerarios haberi, qui hoc in se admittant.' Scilicet loquitur de iis, qui in urbibus habitant, quibus etiam idem decretum assignabit Curtius. *Freinsch.* Ut Callanus Alexandrum in Persidem secutus, quem Cicero Divinat. i. 23. Strabo lib. xv. Arrianus lib. vii. Plutarch. Alexand. et *Ælian.* Var. Hist. v. 6. commendant; quod et alius Indus ex comitatu Cæsaris Athenis imitatus est apud eundem Plutarch. cap. i. de hac consuetudine etiam Plinius vi. 19. 'Quintum genus,' inquit, 'sapientiæ deditum, voluntaria semper morte vitam, accenso prius rogo, finit.' *Cellarius*.

§ 33 *Nec quemquam admovere*] Putant nullum, qui mortis tempus prævertat, posse illam operiri sine metu. Contraria ergo est horum, qui urbes incolunt, sententia opinioni et consuetudini Philosophorum, qui nudi in agris et silvis agunt. *Cellarius*.

§ 34 *Arbores maxime*] Propter inusitatum eorum magnitudinem et proceritatem, quæ sacrum quemdam horrorem, et arcanum numen habere Barbaris visæ sunt. de magnitudine vel proceritate earum Virgil. Georg. ii. Strabo lib. xv. Arrian. Rer. Ind. Plinius vi. 13. vii. 2. et alii. Ado-

ratio vero arborum posterioris quoque ævi barbaris solemnibus adhuc fuit, donec Conciliis Nannetensi, et Altisiodensi prohibita est: ut notat Lindenbrog. in Glossario Legum Antiquarum p. 1357. *Loccenius*. *Arbores maxime*] Alexander Neapol. vi. 26. videtur legisse, *arb. maximas*, vitiose. Citatis a Loccenio adde Rubeni Electa ii. 23. et Dausqueium ad Sil. iii. 692. Plinium xii. 1. et plura jam ante, ut Dempsterus ad Antiq. Rosini i. 13. *Freinsch.*

Capital est] *Capitale* alii, sed notum etiam in vulgus illud ab antiquissimis et optimis esse. *Modius*.

§ 35 *In quinos denos dies*] Hoc si est, non singuli menses a cornibus Lunæ incipiunt, ut n. 36. traditum est. Aut ergo *tricens* dies adsumendi, aut alterna vice mensis a cornibus et pleno circiter lumine inchoandus. Adi Scaligerum lib. ii. de Emend. Temp. p. 114. *Cellar*.

Spatia servant] *Servantur* editi. *Modius*.

§ 36 *Se curvare capit*] Verum sane, cum Luna curvatur in cornua, Indos menses suos ordiri. Sed in ceteris quid velit Curtius, cur ego intellexerim, cum ipse, qui scribebat, non intelligeret? Videtur tamen innuere eos annum suum in 24. menses tribuere solitos, quod facile credo, ut a novilunio una neomenia putetur, altera a plenilunio. Scaliger de Emend. Temp. lib. ii. ubi plura 'de anno Indorum priscorum.' Idem in Prolegom. Canonum Isagog. demonstrat errare Curtium, eo quod corniculatam Lunam, quæ Græce est *μηνὸς*, pro dimidiata, *ἀρὶ τῆς διχοτόμου* acceperit: scribendum ei fuisse, *non utique ab orbe completo, sed a dimidiato* menses Indorum computari. Varias autem annorum apud antiquos rationes tam ex Alexandro Neap. iii. 24. notisque ad eum Tiraquelli, quam præcipue ex dicto Scaligeri opere cognoscen. *Freinsch.*

Breviores habent menses] Glareanus inquit: 'Mirum, hoc Auctorem tradere ansum; cum illa in cornua curvare, æque certo tempore fiat, atque orbis impletio: nec mensis ob hoc fit brevior. Quamquam sensus esse potest, eos mensis initium sumere non a plenilunio, sed a novilunio: et breviores menses intelligi respectu solarium mensium.' Sed miror ego, Glareanum hoc ansum scribere, et breviores menses respectu solarium intelligendos, cum Curtius aperte dicat, solitos Indos mensem in quinos denos dies describere: qui nec lunaribus respondent; ut qui apud veteres triaginta dies continuaverint. *Raderus.*

Modum] Bongars. conjiciebat motum; sicque recensuit Scaliger de Emend. Temporum. At vulgata lectio forte melior. *Freinskh.* Scaliger et Bongarsius motum; sed nec vulgare modum alienum est, quia ad phasin potius, quam ad cursum Lunæ hoc loco respicitur. *Cellar.*

§ 37 *Operæ videbatur*] Numquam deero Curtio, quod potero per libros antiquos facere, sed andacter illi detractis et explosis alienis, sua restitutam pura, cum nans venerit. ut hoc loco vocem *pretium* ab aliquo fungo inculcatam auctoribus membranis Sigeburgensibus et Coloniensibus hinc ejeci. *Modius. Operæ*] Alii, *operæ pretium*. Postremam vocem omisimus ex Mss. Rationem suggeret Index. *Freinskh.* Subaudi *pretium*, quod alii addunt. Freinsheimius manuscripto libro fretus posthabuit. Sic etiam Plantus Casin. v. 2. 'est operæ anribus percipere.' Val. Max. i. 7. 2. A Pitiscio additur, sed in Mss. neutiquam est, 'non erat operæ,' verum 'non erat,' demta voce 'operæ.' Consule Gronovium Obs. v. 8. et Vorstium in notis: nec forte certior ratio est ejusdem Valerii ii. 1. 8. 'operæ est cognosci,' quia tum Aldus, tum Mss. Brand. habent *opus est*. Pighii tamen vetus liber, *operæ*

est. Cellar.

CAP. X. § 1 *Fines Indiarum*] India trans Indum incipit, ut Arrian. in Indicis docet. Curtius Indicæ gentis nomine eas etiam gentes complectitur, quæ cis Indum sedes habent, ut sunt Astaceni, Assaceni, Nisæi, Peucelatæ, Tnræi. Idem Strabo lib. xv. docet Indum fuisse limitem Indiæ, sed addit post ab Alex. etiam ea quæ cis Indum sunt, Indiæ accensa. *Raderus.*

illum Jove, Patrem Liberum, Herculem] Dubitavi an notari deberent, quoniam non ad Curtium, sed ad omnes scriptores Græcos pariter et Latinos pertinerent, quæ huic uni imputat Cl. Clericus Indicæ de Curtio c. 6. § 2. quod non Indicæ et barbara nomina his Græcorum Diis indiderint hæ gentes: quod licet hodie sæpe fiat, tamen antiquis non fuit usitatum: et parum refert, utrum sciamus nomina, inani sono, quorum vim non assequimur, præsertim si eandem rem, quam alii indigitant, velint. *Snak.*

Herculem] De hoc tamen dubitat Arrian. iv. 5. 15. et alii. Maximus Tyrinus Orat. xxxviii. ne dubitat quidem: 'terram Indorum petiit, quæ numquam, ut dicebant ipsi, exercitum externum præterquam Bacchi et ipsius Alexandri admiserat.' *Freinskh.*

§ 2 *Hephæstionem*] Sabellicus notat Nostrum supra viii. 2. 13. tradidisse, illum ab Alex. in Bactrianam missum, 'expeditionis,' ait, 'causam an præsidii parum liquet.' At expresse Curtius, 'commentus in biemem paraturum.' Intelligendum igitur, eum mandato isto perfunctum interim ad Alexandrum revertisse. Nam et Arrianus iv. 4. 13. consentit Curtio. *Idem.*

§ 3 *Junxere naves*] Vide an non rectius *struxere*, et forte an Curtius sic scripserit. Hoc autem modo etiam Annibal Tarentinos naves, verum integras, plaustris transvehere docuit

apud Livium xxv. 11. 21. Argonautæ suam humeris transportarunt. Justin. xxxii. 3. 14. eorumque exemplo Istrorum conditores Colchi. Apud Nilum Æthiopes naves suas 'plicatiles humeris transferunt, quoties ad cataractas ventum est,' Plin. v. 9. 22. *Freinsh.* *Junxere*] Male Freinsheimius *struxere*. Val. Flacc. i. 123. 'jam pinus gracili dissolvere lamna Thespiaden: jungique latus, lentoque sequaces Molliri videt igne trabes.' *Heinsius.* Noster vii. 8. 7. 'Tanta alacritate militum rates junctæ sunt, ut in triduum ad duodecim millia effectæ sint,' hoc est, ut Cicero, quamvis in re diversa, dicit; 'ex multis partibus constructæ.' *Snak.*

§ 5 *Terrorem incuteret*] 'Pro belli initiis, dux aut timetur, aut spernitur.' Gruterus in Tacitum Discursu octavo, ubi vide. *Freinsh.*

§ 7 *Ignobili gente*] De regia sede hujus gentis Mazagis, sen Massagis infra n. 22. *Raderus.* *Ignobili gente*] Non video quomodo hujus regia sit Mazagæ, quam urbem Assacani fuisse infra viii. 10. 22. tradit, nec ignobilis gentis: nec dum Alexandro adiit. Arrianus iv. 4. 16. Aspios, Thyraos, et Arsacos tum temporis expugnatos narrat. *Freinsh.*

§ 8 *Igni alita*] Rem novam vides, et plane mirabilem, *flamam igni alitam*: sed legendum, *quæ lignis alita*, quod nullam desiderat explicationem. *T. Faber Epist.* i. 55. Audi Cl. Clericum, Logica ratione Rhetori infestum; alius dixisset, inquit, cum ea nocte insolitum frigus ortum fuisset, Macedonas solito etiam majores ignea accendisse, at Noster, dum rem humilem vult rhetorico stylo nimium attollere, in frigus incidit. Quid est *flamma igni alita*? *T.* quidem Faber legit *lignis alita*, sed hoc quoque frigidum esset; nam quid opus est dicere, *flamam lignis alita*? et quis hoc ignorat? *Judicii de Curtio viii.* 8. Verum non scripsit Curtius *lignis*

alitam flammam, quasi quis id ignoraret: ut ridicule distorquet sensum Vir Cl. sed vult *flamam alitam* ex *lignis* e silva cæsis, et congestis in excitatum ignem, quo majorem conciperet vim, et latius effunderetur incendium; ut idem sit quod iv. 3. 4. dixerat: 'Quidquid alendo igni aptum erat, in eadem opera congerunt,' nam etiam paullo ante præmittit ibid. 'Incendium opera in capite molis posita comprehendit.' Et ne ablativus hic 'igni' in dubium quemquam vocet, exemplis eum illustrabit præter Priscianum G. J. Vossius de Arte Gramm. ii. 12. Sed forte vera est lectio codicis Vossiani 2. qui habet *alta*, quæ vox imposuerit libris ex affinitate hoc adjectivum pro participio capientibus: et sic *flamma igni comprehenderit alta oppidanorum sepulcra*, quæ vel altiori erunt posita loco, vel in altum erecta, quod et ipsa *vetusta cedro facta* satis indicant: vel *alta* sunt venerabilia et magnifica, ut apud Maronem 'decora alta parentum:' et sic accipio apud eundem Georg. iv. 541. 'alta ad delubra Dearum.' Nec opus est ut multum emineant, quæ *alta* dicuntur, cum Virgil. idem Georg. iv. 459. dixerit 'servantem ripas alta non vidit in herba.' Tibull. ii. 5. 99. 'Exstruet alte Cespitibus mensas.' *Snak.*

§ 10 *Aliis pugnam experiri*] Etsi non plane spernendum est, quod tres codices Mss. Fl. Leid. Voss. 1. hic habent, *pugna*; aliter enim forte 'experiantur deditionem,' aliter 'pugna' fortunam vel hostes. Noster viii. 13. 12. 'Uterque rex parvæ rei discrimine summæ rei experiebatur eventum.' Nam non solum hunc casum sibi vindicat verbum 'experiri'; Nepos Timoleon. cap. 5. 'Quod quisque vellet legibus experiri liceret.' Noster vii. 7. 11. 'Alieno Marte experiri;' sed elegantissima *ἄλλοις* significantius quid præ se fert. Nec est, quod illud *ἀνακολουθῶν* videatur

præcedente quarto casu, cum quo quasi copuletur, cum idem sit apud Terent. Eun. iv. 7. 19. 'Omnia prius experiri, quam armis sapientem decet:' nbi frustra interpolando alii, 'verbis;' alii, 'consilio,' debilitare potius, quam adjuvare vim constructionis conantur, cum eam Donatus, et Nonius Marcellus agnoscant. Curtii tamen hic esse non credo, qui cum aliis passim cum quarto casu jungit. *Snak.*

§ 11 *A Libero patre conditas se esse*] Dionysio, qui Liber pater, cum Indiam victor perambulasset; Nysam urbem ex suo nomine juxta Indum fluvium condidit, et quinquaginta hominum millibus implevit, ut Isidorus xv. 1. Orig. tradit. meminere hujus urbis Plin. v. 21. Strabo lib. xv. et Martianus Capella lib. vi. Stephanus Nysæ nomine decem urbes collegit, inter quas in Eubœa decimam retulit, ubi ait una eademque urbe vitem florere, et racemos maturos producere. *Popma.* *A Libero*] Idem Arrianus Indicorum principio. Philostrate. ii. 1. et 4. Isidorus xv. 1. Stephanus *περὶ Πόλεως*. De Bacchi in Indos expeditione longam fabulam conscripsit Nonnus. Goropius in Indo-Scythicis Liberum illum Noam fuisse contendit. Ego cum Arriano v. 1. 2. (nbi illi hac de re sermo) 'censuerim, ea quæ de Diis veteres fabulis ania conscripsere, non esse nimium curiose investiganda.' *Freinsk.*

Jovis femine] Ovid. Met. iii. 3. 'Imperfectus adhuc infans genetricis ab alvo Eripitur, patrioque tener (si credere dignum est) Insuitur femori, maternaque tempora complet.' Fabulam Physice interpretatur Diodorus Siculus iii. 62. *Cellar.*

Et vera hac origo erat] Sic iterum Cl. Clericus Judicii vi. 4. quasi vero hoc ullo vel minimo indicio constaret? *sita est sub radicibus montis quem Meron incolæ appellant. Inde Græci, &c.* Quæriverim an Meros sit vox

Indica, quam Macedones Græcam *μηρόν* esse rati sint? si sit, quidni nomen Bacchi Indicum ediderunt? Deinde cur dictus est Bacchus non simpliciter *ἐν τῇ μηρῷ τετραφθαί*, sed *ἐν τῇ τοῦ Διὸς μηρῷ*? sed hæc mendacia sunt Macedonum, et verisimilius est Thebanum Bacchum, ab antiquissimis Thebanis Phœnicum colonis, dictum esse ortum e *femore Jovis*, Phœnicia locutione, quæ Hebræis frequens est, ad significandum eum e posteris Jovis fuisse. *Snak.*

§ 12 *Meron*] Quasi diceret *femur*. Unde nota Græcorum fabula: extincta fulminis ictu Semele gravida, Jovem imperfectum adhuc infantem femori suo insuisse, donec completis mensibus Bacchum eniteretur. Id Orphei hymno in Sabazium, Dinarchi lib. ix. Euripidis in Bacchis, Ovidii Met. iii. 260. Solini cap. 55. Melæ iii. 8. testimoniis Raderus latius explicat. Plinium etiam vi. 21. corrigit, unde *origo fabulæ Jovis femine (non semine) natum*. Sic tamen habent editiones, ante Raderum impressæ. Arrianum autem Indic. i. 2. nec interpretes perceperunt, nec Raderus recte exponere visus est: 'Mons vero urbi vicinus, ad cujus radicem sita est Nysa, Merus, hoc est, femur, vocatur ob infortunium, quod illi statim ac natus est accidit.' Infortunium, ait Raderus, Diodorus Sic. iii. 64. explicat: 'Cum ergo Semele precibus a Jove extorsisset, ut pari se atque Junonem honore dignaretur, tonitru et fulmine armatus ille accessit, quorum vim cum puella sufferre non posset, exanimata abortum fecit. Infantem vero Jupiter confestim exceptum femori insuit, eumque ad justitiam incrementi tempus enixus Nysam Arabiæ deportavit,' &c. Sed induxit eos in errorem unius voculæ mutatio, quam inconsulto commiserunt, quibus fabulam de Baccho bis genito tangi non suboluerat. Scripsit Arrianus: *Τὸ ὅρος, κ. τ. λ. Μηρός κληίτε-*

ται, ἐν τῇ συμφορῇ ἦσαν ἐχθιστοὶ αἰδοῖς γυνήκερος. *Mons*, &c. vocatus est *Femur*, ab eventu qui Baccho acciderat, ut iterum nasceretur. αἰδοῖς ergo scribendum, non εἰδοῖς. Non enim ex priore partu, si ita vocandus est abortus, mons ille nomen accepit, sed ex sequenti. Ab eo eventu Διμάτωρ appellatus est Bacchus apud Athenæum II. 2. in Alexidis versu: quasi qui duas matres habuisset; utrum Semeles, et femur Jovis. Qua de causa et Διδύμαον vocari, quasi ex duabus jannis egressum, in Etymologico scribitur. Apud Ovid. Met. IV. 11. 'Bacchumque vocant, Bromiumque, Lyæumque, Ignigenamque, satumque iterum, solumque bimatrem.' Μηροῦραφῇ quoque hinc vocatum fuisse, sive femori insutum, Eustath. ad Dionys. vs. 1159. notat. Sic ergo legendum apud Arrianum. At ipsam hanc, omnesque reliquas de Baccho fabulas ab Oriente in Græciam pervenisse, ipsis quoque nominum argumentis erudite probat Heinsius a pr. Aristarchi Sacri. Ubi ait, ex femore Jovis editum nihil aliud significare, quam a deo satum: Hebræo loquendi more. Fabulam autem illam suo more suaviter ridet Lucianus in Dialogis Deorum dial. 9. Ceterum eundem montem etiam communi cum urbe vocabulo 'Nysam' vocaverunt Sidonius Epist. II. 9. et quos ibi citat Savaro: quibus adde Plinium VIII. 39. et Philostrat. II. 4. *Freinsh.*

Femine] In erratis ad calcem, hoc loco in textum admitti voluit Freinshemius *semine*, sed id monuisse sufficiens visum. *Snak.*

Jovis femore liberum patrem esse celatum] Quomodo factum sit, Jovem extincta Semele Bacchum posuisse in femore, refert hic Curtius. Nam ferunt Jovem, cum in lucem editus esset Liber pater, insuisse enim femori, inde vero portatum Nysam, atque ibi educatum. Plinius VI. 21. 'Nec non et Nysam urbem plerique Indiæ ad-

scribunt, montemque Merum Libero patri sacrum; unde origo fabulæ, Jovis femine editum.' Et Martianus Capella lib. VI. 'In eo tractu etiam Nysam urbem esse Libero patri sacram, montemque Merum Jovi; unde fabula est, eum Jovis femine procreatum.' Huc Ovidius Met. III. respexit, 'Patrioque tener Insuitur femori.' Vide Phornutum de Deorum Natura in Baccho. *Popma.*

§ 13 *Ascendit*] Idem Arrianus V. 1. 10. tradidit, et Justinus XII. 7. 6. Sed diserte negat Philostratus II. 4. 'Alex. Macedonem affirmant orgia in monte Nysa celebrasse: verumtamen qui Nysam incolunt, asserunt Alexandram nequaquam montem ascendisse, quamquam id vehementer cuperet, quod esset tum honoris cupidus, tum etiam vetustatis amator: timuisse autem, ne vitibus conspectis Macedones (qui eas longo jam tempore non viderant) domesticarum rerum desiderio caperentur, neve cupiditas vini eos invaderet, jam diu bibendæ aquæ assuefactos. His de causis Nysam prætergressus, in radicibus montis vota sacraque peregit,' &c. Addit deinde, se non ignaram eorum, quæ de Alexandro proderentur, scriptorum auctoritatem veritati posthabuisse. *Freinsh.*

Hedera] Quæ 'nusquam alibi apud Indos nascitur.' Arrian. lib. V. c. 1. 5. qui pro argumento id habet Nysæ a Baccho conditæ, cujus insigne est hedera, ut pueris notum. Rationem ejus rei forte expiscemur ex Plutarchi Alex. cap. 66. 'Harpalo, qui regionis Babylonice relictus præfectus fuit, studenti Græcia plantis regiam et ambulationes excolere, cetera responderunt, unam respuit tellus hedera, quam semper corruptis impatientem ejus temperiei, quod hæc frigidis gandeat, illa ferbeat.' Utrique auctori tradita complectuntur ista Plinii XVI. 84. 1. 'Edera jam dicitur in Asia nasci: negaverat

Theophrastus: nec in India, nisi in monte Mero. Quin et Harpalum omni cura laborasse, ut sereret eam in Media, frustra. Alexandrum vero ob raritatem ita coronato exercitu, victorem ex India rediisse, exemplo Liberi patris.' *Freinsh.*

§ 14 *Salubreque luci*] Mutarat vulgo illud *luci* in *suoci*, sed indices ejus rei membræ succurrerunt. *Modius.*

Seminum] *Leg. germinum.* *Heinsius.*

Lauri baccaeque] Non est mihi dubium, quin hoc, *baccaeque*, sit vitiosum, quomodo enim silva baccae possit dici? latet arboris vocabulum sub eo, quod quale sit, nunc non excogito. *Scheff.* *Baccaeque*] Atqui *bacca* etiam *lauri* est, et 'myrti,' et 'olivæ,' et 'mori,' et 'cerasi,' *Plin. xv. 24.* Puto *Baccharisque* hic legendum. *Virgil. in Bucolicis Ecl. iv. 19. et vii. 27. Plin. xxi. 6.* 'Bacca radice odoratæ est, a quibusdam nardum rusticum appellatum. Unguenta ex ea radice fieri solita apud antiquos.' *Heinsius.*

§ 15 *Redimitti fronde*] *Plinius xvi. 34.* 'Alexandrum ob raritatem ita coronato exercitu, victorem ex India rediisse, exemplo Liberi patris.' *Cellar.*

§ 16 *Ut fere fit*] 'Non enim ibi consistunt exempla, unde ceperant, sed quamlibet in tenuem recepta trantem, latissime evagandi sibi viam faciunt,' *Vell. ii. 3. 5.* 'Insita mortalibus natura, propere sequi, quæ piget inchoare.' *Tacit. H. l. 55. 1.* ubi forte Deo bene juvante plura. *Freinshemius.*

Se repente] *Mo. Dan. in homines serpente. Pal. 1. in hom. serpen.* relicto interstitio ad illa usque, *Quippe, &c.* Unde conjicio scripisse Curtium: *reconabant, orta licentia a paucis (ut fere fit) in omnes serpente. Quippe, &c.* *Freinsh.* Quid, si legas, in omnes serpente se vulgasset? sic enim ductus literarum servatur, et cur vox vulgasset omittatur, causa nulla est,

cum ea sit Nostro familiarissima. *Snak.*

§ 17 *Et rex fortunam licentiam*] *At rex fortunam latitiam* membræ, quod minus placet. *Modius. Fortunam licentiam*] Mox antecessit *orta licentia*; quæ vox nunc repetita minus huc convenit, respectu Alexandri, quam superior lascivia, et quum alii codd. deflectant in *latitiam*, vel *laticiam*, hinc subvenit an non scripserit Curtius *lasciviam*, quæ vox mediæ et dubiæ significationis huc conveniret, de qua vide *J. Fr. Gronov. Obser. iii. 4.* et sic lascivia moderationi opponitur apud Nostrum *vi. 6. 1.* 'Continentiam et moderationem in superbiam lasciviamque vertit.' *Snak.*

Operatum] *Operandi* verbum ad sacra, ut exemplis comprobavit literarum eximium sidus *J. Lipsius ad Tacit. Ann. ii. 14. Snak.*

§ 18 *Sapius fortunæ, quam virtutis esse beneficium*] Recte omnia; nec celabo tamen, quid in mentem venerit primum hæc legenti. Suo sit Curtius arbitrio locutus: ego ita maluissem: *gloriam sapius fortunæ beneficium quam virtutis esse meritum.* *Acidal. Fortuna quam virtutis*] Sunt enim quidam hoc astro, ut illa 'ad amplitudinem, et gloriam, et ad res magnas bene gerendas, divinitus adjuncta Fortuna videatur,' *Cicero pro L. Manil. cap. 16.* Homines ad Pompeianum illud elogium, 'majore fortuna quam sapientia.' *Sallust. de Rep. Orat. i. 8.* Quibus 'dormientibus Dii omnia consuecunt.' *Terent. Adelph. iv. 5. 59.* 'Reti urbes capiunt.' *Plutarch. Syll. cap. 9.* 'Et in sinum iis de cælo Victoria devolat.' *Liv. vii. 12. 17.* Quos poëta quoque depinxit Theognis vs. 161. 'Multis mens læva est, sed elsdem numina dextra; Quis male quod cæptum est vertit et in melius.' Hæc *Lipsius Polit. iv. 9.* Eleganter etiam *Plinius vii. 28. 4.* post enumerata plura insignis fortitudinis exempla, 'Sunt in his quidem virtutis opera

magna, sed majora fortunæ.' Apud Tacit. H. III. 59. 3. 'Fortuna Flavianis ducibus non minus sæpe quam ratio adfuit.' Contra, 'Inguionerum fortuna magis quam virtus deseruit.' Idem Tacit. II. 21. 3. Pausanias in Atticis exemplo Spartanorum 'declarasse Deum,' ait, 'nihil interesse spectata quemquam virtute esse, ejus consiliis fortuna si non respondeat:' sive, ut Sylburgius vertit, 'eos qui a Græcis viri fortes appellantur, sine fortuna nihil esse.' Adde supra ad III. 8. 29. Pulchre itaque Florus in Præfat. de Pop. Romano: 'Ut ad constituendum ejus imperium contendisse Virtus et Fortuna videantur.' Ubi plura notavimus. *Freinsh.*

Hostis] Quia non hostis amplius, sed in gratiam deditione acceptus. *Raderus.* *Hostis*] Non 'quia in gratiam deditione acceptus,' ut explanant; sed quia ob gloriam exercitus Macedonici nihil, etiam contra securos et imparatos, audebat moliri. *Freinsh.*

Ululantiumque fremitu] Editiones, *ejulantiumque*, illud rei, qua de agimus, convenit magis. *Modius.*

Ab Oceano revertentes] Hunc bacchantis et triumphantis exercitus ab Oceano reditum graphice describit infra Curt. IX. cap. ult. *Raderus.*

Commessantesque protexit] Secutus sum membranas: in editis libris erat, *temulentos commessantesque inter ora hostium texit*, de qua re videant alii. *Modius.* Suas membranas se secutum ait Modius, nostri tamen omnes vulgatam vindicant, et loquendi modus sane Latinis auribus non adeo alienus, ut ideo e textu sint expellenda hæc verba, tanquam quorum vix nullus sit sensus idoneus. *Inter ora hostium* significat, per medios hostes, in conspectu hostium, et coram ipsis. Sic plane Virgil. *Æn.* II. 681. 'Namque manus inter mœstorumque ora parentum.' Sic apud Phædr. V. 7. 10. 'inter manus sublatis;' nam et illud 'inter

manus' etiam multis parum intellectum fuisse patebit ex Servio ad illam locum, tum ex doctis ad Phædr. et apud Florum III. 21. 26. ex Notis accuratissimi et eruditissimi Dukeri. *Snak.*

§ 19 *Dadala*] *Dædala* *Dædalorum*, ut Glareanus arbitratur, numero multitudinis, gens et regio nostro Curtio Indica. Justinus XII. 7. 9. '*Dædalos montes*' appellat: Ptolemæus VI. 1. *Dædala* facit civitatem Caspiræorum intra Gangem. Stephanus multas hujus nominis civitates enumerat. Hic ergo civitas aut regio est Indiæ cis Indum Curtio: Ptolemæus paullo latius regionem intra Gangem accipit, cui præter Arriani Ind. I. 4. sententiam etiam populos cis Indum adjungit. *Raderus.* Ptolemæo, qui trans Indum locavit, et Stephano, urbs est; Nostro, regio: potest commune nomen fuisse et urbi et regioni. *Cellar.*

Acadeira transit aque] Editiones, *Acadera*, quorum Glareanus neutrum probat, sed legit nescio qua confidentia, ergo *desolata transit atque usta*, &c. quod homini alias mullebriter timido, unde in mentem venerit, nisi forte Musarum ira eo dementiæ processit, excogitare plane non possum. *Modius.* *Modius*, *Acadira*; editi omnes priores, *Acadera*, etiam Ms. Constant. Sed æque obscura sunt *Acadira* et *Acadera*, nulli scriptorum præter Curtium laudata. Sed quæstio est, sit ne *scipior*, an *eliberor*; proprium esse non dubitamus; præcedunt enim et sequuntur alia æque propria, et ostendit vox *aque*, ac si diceret, *Acadera* æque ac *Dædala* deserta et vasta transiit. Sita sunt *Acadera* inter *Magages* et *Dædala* regiones adhuc cis Indum sitas. *Raderus.* *Acadera*] Quidam impr. *Adaca*. Videbantur *Andaca* Arriani IV. 4. 20. Quam tamen urbem hic non desertam a suis, sed deditam scribit. *Freinsh.* Alii, *Adaca*, quæ forte sunt Arriani *Andraca* lib. IV. *Cellar.*

Usta] Non credo huic verbo: non enim incendisse apparet, saltem reliquisse. Scribam ergo, *vasta*; quod et tu scribe, si quid mihi credis. *Acidalius*. Vulgo, *usta*, Acidalius *vasta* substituit, quem Raderus et Tellierius secuti sunt. *Cellarius*. Recte illud, *usta*, putant vitiosum, quod autem pro eo *vasta* substituunt, nescio, an perinde recte faciant. Sensum sane, quem habere debeat accommodatum ceteris hujus loci, non intelligo. Mihi potius videretur, si legeretur *æque vacua*. Scheffer. Recte legit Acidalius *vasta*. Heinsius. Plurimi codices habent *atque*, unde minore mutatione fieret *æque usta et destituta*. Sed sic 'desertam vastamque regionem' iterum conjungit Noster ix. 10. 8. *Snuk*.

§ 20 *Oppressique et qui*] Flagitium magnum fecerunt, qui vocem *urbe* eiecerunt, sed majus, qui primi corruerunt; nisi tamen illi majus ea causa, quod corruptum legi præstabat, ut posset aliquando corrigi, quam deleri, ut tolleretur et facultas et spes emendationis. Lego, *Oppressique orbe, qui non expectaverant hostem, omni clade perdomiti sunt*. Sed quid hoc (malum!) est *orbe*? valet, in circulum, undequaque, ab omnibus partibus. Ita loquitur Noster etiam lib. iv. 'Ultimos ordines avertit a fronte, ut totam aciem orbe muniret:' perspicuus utrobique sensus hic est: eos qui ex urbibus sedibusque suis profugerant, copiis divisis, undique circuitos et inclusos. *Acidalius*. *Et qui*] Bongarsii codd. *urbi non*, unde ille, *oppressique ubi non expectaverant hostem, &c.* valde probabiliter. At ed. Modii, *et qui non*, eiectione voce *urbe*, quæ aliis hæret. Ex quo Acidalius, *oppressique orbe, qui non expect. hostem*. Id est, in circulum, undequaque, ab omnibus partibus, ut supra iv. 13. 31. 'totam aciem orbe munire.' Cui simile esset illud Juliani Orat. i. 'Cum delectam ex omni ex-

ercitu armatorum manum misisses, posteaquam ad hostem eam pervenisse sensisti, tum cum omnibus copiis progressus es, hisque in orbem circumdatis, κύκλῳ περισχῶν, de omnibus victoriam reportasti.' *Freinsch.* Bongarsius pro *et qui*, habet *urbi non*; unde suspicatus est, *ubi non*. Sed sic in sequentibus *omni*que legendum esset, ut omnia inter se cohærent: habent tamen illud *urbi* etiam alii libri, ut subesse aliquid necesse sit. Legerem sic totum locum, posito post ostendit puncto: *Oppressi ubique, et qui expectaverant hostem, omni clade perdomiti sunt*. Sententia apertissima. *Scheff.*

Omni clade] Forte, *communi clade*. Heinsius.

§ 22 *Choaspe*] 'Choën' vocare videtur Arrianus iv. 4. 16. Eundem esse cum Persico Choaspe nemo mihi facile persuaserit: eaque opinio a Cordova in Didascalia cap. 31. abunde refutatur. Nec procul adeo absum, ut credam in Curtio et Strabone lib. xv. Choën pro Choaspe legendum, verumque nomen audacia correctorum in notius transisse; quod sexcentis aliis accidit. Strabo Choaspen hunc Indicum in Cophem exire tradit: Choën etiam suum Arrianus laud procul a Cophe disjungit. *Freinsch.* Non eodem qui Persidem rigat, ut Periegeta vs. 1078. ejusque Scholiastes Eustathius erraverunt, sed Indiæ proprius fluvius, qui indice Salmasio in Solin. p. 846. et Freinsheimio est ipse Choës Arriani. Straboni lib. xv. Choaspes in Cophen (hic vero in Indum) insinatur. *Cellar.*

Mazagus] Arrian. rv. 5. 2. et Ind. i. 3. 'Massaga' vocat: 'Massaca' Siculus Ind. lib. xvii. *Μαζαγα* Strabo lib. xv. maximam Assacenorum, seu Assacorum, seu Massacacorum urbem. *Raderus*. Animadverto autem plurima hujus regionis urbium vocabula, plurative in a terminari: Dædala, Acadera, Bezira, Massaga,

unde apparet non sponte Curtii *Beziram* et *Mazgas* hic legi. *Freinsh.* 'Massacæ' potius urbis nomen, ut Diodori elenchus capitum habet, et Arrianus in Indicis: aut 'Massaga,' ut idem lib. iv. scripsit, unde corruptum est Strabonis 'Masoga.' *Cellar.*

Nuper] Sic legendum: *Nuper Ass. c. r. f. demortuo; regioni urbiq; præerat mater, &c.* Sed non ausus sum mutare quidquam ante inspecta Bongara. codd. excerpta. Quæ cum, ommissa particula *quoque*, quam *regioni urbiq;* parum prudenter interposuerant impressi, conjecturam meam viderem iuvare, merito sic edendum putavi. Alibi quoque monui multo plurimis locis ejusmodi particulas Curtio nihil tale cogitanti ingratis esse obtrusas. *Freinsh.*

Cleophes] Arrianus non parum discrepans, regem *Asacenum* appellat, et ejusdem vocabuli gentem inculcat. Ac tametsi et matrem, et uxorem, et filiam in Alexandri potestatem venisse dicat, tamen nomina omnium suppressit. Nobis e Justino 'uxorem Cleophidem' esse placet. Quæ cum concubitu suo regnum ab Alexandro redemisset, filium ex eo natum itidem Alexandrum nuncupavit, postque successorem reliquit. Legendi Strabo lib. xv. Arrianus iv. 5. Curtius, Justin. xii. 7. 11. Orosius iii. 19. Qui ut præterea inter se discordant, inde qui volet, cum repetat, tum concillet. *Reineccius in Regno Indico.*

§ 23 *Utrimque ripis*] *Utrimque ripibus* omnes editiones: pessime. Porro mox pro *admolita*, erat in membranæ, *obmolita*. *Modius. Ripis*] Ex *Mss.* est: alii, *rupibus*, inepte. Mox ii. 7. de Indo, 'præaltus asperis utrimque ripis.' *Freinsh.*

§ 24 *Urbem*] Conjeceram *urbis* (et sic habet cod. Fl. Heinsii) legendum, ut exiret ea fere phrasis, quæ supra v. l. 26. 'Totius operis ambi-

tus ccclviii. stadia complectitur.' Postea cognovi Bongarsio quoque idem visum. Nisi forte scriptum fuit XXXV. *stad. murus*, quod legerunt, *Triginta quinque stadia murus*; cum debuissent, *Trig. quinque stadiorum murus*. Sane ex notis ejusmodi non una scriptoribus illata est injuria. Apud Livium xiiii. 5. 11. cum damno pulchri sensus legitur, 'Prolapsum clade Romanum imperium;' quia nempe scriptum fuit 'clade Rom.' debuissent legere, 'Pulchram erit, Campani, prolapsum clade Romana imperium, vestra fide, vestris viribus retentum ac recuperatum esse. Triginta millia peditum, (quid enim vetat eadem opera sequens mendum tollere?) quatuor equitum arbitror ex Campania vos scripsisse:' alii omittunt 'vos:' legerim, 'ex Camp. scribi posse.' Nec moveor viri docti ratiunculis hanc emendationem temere suggillantis. *Freinsh.*

§ 26 *Ne tamen universa consideret*] Hæc sic antea distinguebantur: *ut duriori materia fragilis incumberet, simulque terra humore diluta. Ne tamen universa consideret interposita erant trabes, &c.* Non placet: sed nec nostra quoque probò, etsi probabilem sententiam habent. Quid enim est illud *interposuere*, et statim post *interposita*? omnino amplius querendum videtur. *Modius. Simulque terra*] Clarius, et fortasse verius ita: *simulque ne terra humore diluta tandem universa consideret, imposita trabes, &c.* *Freinsh. Simulque terra humore diluta*] Scilicet vinculum lateri. Duplex enim reconsetur, primum lapides, alterum terra diluta humore, quomodo hodieque luto ita macerato utuntur inter lateres. Nec hic quidquam mutandum. Nam quod sequitur, *ne tamen universa consideret*, non de 'terra,' sed 'materia' debet accipi. *Scheff.*

Tegebant] An *tenebant*? namque hæc trabes magis ad sustinendos mu-

ros *ne considerent*, quam, ut eos aut velarent, aut defenderent, adplicitus fuisse videntur. Virg. Georg. 1. 233. 'Quinque tenent cælum zouxæ.' Et Æn. 1. 172. 'Fessas non vincula navæ Ulla tenent.' An *tegebant*? ut instar tectorum muris essent superstructæ, quale illud Virgil. Æn. 11. 463. 'pervius usus Tectorum inter se.' Snak.

Et pervius fecerant] Cur autem pervius? repugnat hoc naturæ munitionis, quæ sit ideo, ut via in oppidum sit nulla, nisi ubi oppidani volunt; itaque mallet, *et impervius fecerant*. Nempe per muros esitentibus obstabant ista tabulata, projecta ultra murum, ut comprehendi non possent, neque superari. Schaff.

§ 27 *Percussit. Cum forte*] Vulgo, *Tum forte*; utrumque illorum ineptum, et debet expungi, tam hoc quam illud: scribe, *percussit. Forte in suram incidit*, &c. Acidalius. *Tum forte*] Alii, *Cum* f. Utrumque ineptum delendumque bene judicavit Acidalius. Freinsh.

§ 29 *Frigescens vulnus*] Dum enim calet abest dolor, ut supra 1v. 15. 17. Statius x1. 544. 'Ille dolens nondum, sed ferri frigore primo Territus.' Freinsh.

Se quidem Jovis filium dici, sed corporis agri vitia sentire] Festive jocatur ipse in vanitatem suam; et festivius apud Plutarchum, simile quid narrantem ejus Vita: "Τότερον δὲ πληγῇ παρεσσαν ἐπὶ τοῦ ὤμου, καὶ περι- αλλῆς γένεστος, τοῦτο μὲν εἶπεν, ὦ φίλοι, τὸ βέλος, αἷμα, καὶ οὐκ ἔχω, ὁ δὲ πῆρ τε βέλος μακρὸς θεοῖσι. Pulchre al- ludens Homerum, cujus studiosissimus perhibetur. Ibidem, si vacat, et ridere libet, amœnam ac jucundam fabellam lege, nisi vera potius res est, de origine divinitatis Alexandri, qui comiter filiolus, sed ambigue quasi Jovis filius a vate græcissante per errorem sit primitus appellatus; unde ipso mox volente opinio incre-

buerit, vere a Jove agnitus et salutatum. Sed non tempero mihi, quin adscribam; nec enim longum est, et juvat emblemate tam venusto reficere me pariter ac lectorem, ab horridiusculis hinc correctionum spinis fatigatos. "Ἐνιοὶ δὲ φασιν, τὸν μὲν προ- φήτην Ἑλληνιστὶ βουλόμενον προσεπεῖν μετὰ τινος φιλοφροσύνης, ὃ παιδίον, ἐν τῇ τελευταίᾳ τῶν φόδῳ, ἐπὶ βαρβα- ρισμοῦ, πρὸς τὸ σῆμα ἐξεσθῆναι, καὶ εἰπεῖν, ὃ παιδίον, ἀντὶ τοῦ ἵ τῷ σ χρησά- μενον' ἀσμένῳ δὲ τῇ Ἀλεξάνδρῳ τὸ σφάλ- μα τῆς φωτὸς γενέσθαι, καὶ διαδοθῆναι λόγον, ὡς παῖδα διδὸς αὐτὸν τοῦ θεοῦ προσεϊπόντος. Faveamus Alexandro, et e joculari hac ἀποθέσει seriam gra- tulamur. Acidalius. Anaxarchus, ut Diogenes Laërtius in ejus Vita re- fert, Alexandrum deum se esse ar- bitrantem fragilitatis humanæ admo- nuit, cumque ex ictu quodam sangui- nem illi fluere vidiasset, digito osten- dens ita ille ait: Τούτῳ μὲν αἷμα, καὶ οὐκ ἔχω. Οὐδὲν γὰρ τε βέλος μακρὸς θεοῖσι. Hoc quidem sanguis est, non au- tem ille cruor Divis qualis solet esse beatis. Plutarchus refert Alexandrum ipsum amicis hoc dixisse. Popma. Corporis agri vitia] Plutarchus cap. 50. 'Postea sagitta ictus, atque ingenti pressus dolore; Hic, inquit, amici, qui fluit, sanguis est (hum- nus) Non talis Diis ut solitus manare beatis.' Versus hic Homericus est Iliad. E. 340. ubi Poëta Venerem can- nit a Diomede vulneratam. Idem Plut. de Fort. Alex. 11. 21. adducit eundem Homeri locum, ubi de eo- dem vulnere loquitur. Radorus. Idem in Apophtheg. cap. 39. Alexandro dictum hoc tribuit. Sed et Seneca Epist. LIX. 19. 'Omnes jurant me Jovis esse filium, sed vulnus hoc ho- minem esse me clamat.' Scilicet Se- neca et Curtius rem expresserunt, verbis neglectis. Verum autem is- tum Homericum non ab ipso Alexan- dro, sed ab Anaxarcho velut expro- brante ementitum divinitatem prola-

tum Laërtius tradit. Alii Callistheni, vel Dioxippo adscribunt. Quos cum aliis huc pertinentibus citavimus supra iv. 7. 25. ad verba, 'humanæ sortis oblitus.' Freinsh.

§ 30 *Tecta moliebantur*] *Demoliebantur*, vulgo: sed illud Curtio familiarius est. *Modius*.

Cumulis] Hoc non intelligo, nisi quis exponat pro cumulatim; quod quidem feram: malim autem hic reperisse, *arborum stipites cum ramis*; ut e simili negotio ad Tyrum supra iv. 3. 9. at mox viii. 11. 8. 'nudos stipites jaci jussit,' ob causam quæ ibi exponitur. Freinsh. *Stipites cumulis ac moles*] Forte, *stipites ac cum his moles*; vel leg. *stipites accumulata mole*. Heinsius.

§ 32 *Nulla ope quæ cerneretur*] Turres agebantur rotis, sed latentibus et internis, aut certe interius movendis: hoc ideo, ne telis hostium, qui agerent, exponerentur. Quamquam etiam a tergo adesse licuit, qui propellerent. Lips. Poliorc. ii. 4. *Cellar*.

Adjutas deorum] Iterum vulgo *adductas*; sed in antiquis libris erat *auditas*, unde transpositis literis hoc feci, quod excusum est. *Modius*. *Deorum numine agi*] Sic Galli apud Cæsa. de Bel. Gall. ii. 81. dicebant: 'Non se existimare Romanos sine Deorum ope bellum gerere, qui tantæ altitudinis machinationes tanta celeritate promovere, et ex propinquitate pugnare possent.' Freinsh.

Pila muralia] Horum meminit etiam Cæsar B. G. v. 39. et vii. 82. iisque usos ait Romanos ex vallo et turribus in obsidione. Majora fuerunt, quam legionaria, et vel manu emissa, vel catapultis, quæ inde *ἀνβελέαι* videntur appellari Joseph. de B. J. vi. 11. *καταπέλται ἀνβελοί* Apiano in Hisp. et Libyc. adde Lips. Poliorc. iii. 5. *Cellar*.

§ 34 *Qua impetrata*] Diodorus xvii. 84. qui ex alta lacuna hic rursum emersus persequitur historiam, rem

hic perfide gestam ab Alexandro memorat; et inustam gloriæ ipsius notam etiam Plutarchus cap. 103. testatur: Arrianeus iv. 5. 10. colorem factis inducit, et scelus Alexandri dissimulat. Alexander ergo cum regina pactus, illam in gratiam recepit; sed mercenariis militibus, quibus data fide promiserat, se incolumes dimissurum, necem attulit. *Raderus*.

Pateris vina libantium] Ritus sacrorum, quo sperabant veniam se facilius impetraturos, ut de 'velamentis supplicum' diximus supra vii. 5. 35. *Cellar*.

§ 35 *Regina est*] Sic quidem distinxī, volente lectione, quam omnes libri præferunt: sed si Curtium novi, scripsit is, omissa copula, *impetravit decus: quippe app. est regina*. 'Credidere quidam, &c. Freinsh.

Credidere amplius formæ] Adhuc vulgo, *Credidere quidam plus formæ, quam miserationi datum*. Verum ego membranas sequor. *Modius*. Consentiant Codices in voce *amplius*; et cur admitti non possit nescio, cum idem significet quod 'plus,' apud probatos auctores. Flor. i. 14. 1. 'Atque jam amplius quam congrui auderent.' Idem i. 18. 8. 'Quum incognitas sibi belluas amplius quam erant, suspicarentur.' Noster iii. 11. 17. 'Haud amplius regem quam mille equites sequebantur.' vi. 1. 16. 'Ex Macedonibus haud amplius CCC.' Plant. Cistell. v. 5. 'Tibi mea opera liberorum est amplius.' *Snak*.

§ 36 *Alexandro*] Quem et successorem habuit, Justin. xii. 7. 10. Unde forsitan nata fabula de Balasæ provincia, cujus 'Reges, qui jure hereditario sibi invicem succedunt, ab Alex. Magno originem duxisse feruntur.' M. Paul. Venetus i. 24. Freinsh.

CAP. XI. § 1 *Oram*] *Ora* cum Arriano iv. 5. 11. et Ptolemæo vi. 8. non *Nora* scribendum est. *Raderus*. Ex Ortelio, ut apparet: sed et Aldus

hoc loco sic edidit. Alios oportet esse *Oritas* apud eundem Arrian. vi. 4. 7. *Gadrosis* conterminos: de quibus in Indice. *Freinsh.*

Inconditos] *Leg. incondito*, id est, tumultuario. *Heinsius*. Si ita voluisset Curtius, aut si codices nos ita scribere juberent, *incondito oppidanis* *prælio* loco non moveremus: sed cum apud Nostrum, Livium, et optimos scriptores 'incondita turba,' 'multitudo,' 'natio,' 'populus,' 'agmen,' 'exercitus' sæpius inveniantur quam 'pugna' aut 'prælium,' quod raro occurrit, etiam *inconditos* incolas hic relinquamus. Nam sunt 'sparsi et inconditi sine ordine, sine signis' ut ait Liv. xxix. 34. quod explicat idem Liv. xxiii. 27. 'sine imperio, sine signo incompressi inordinatique.' Florus i. 17. 5. 'Nam subito inconditos atque palantes aggressus est.' Pariter ut de 'tumultuaria turba;' nam 'tumultuarium exercitum' habet Liv. ut sæpe, sic xxix. 28. et 'tumultuarium prælium' ibid. cap. 36. ut etiam xxv. 34. sed tamen prius etiam posteriore est frequentius. *Snak.*

In ditionem] Pro his quoque legebatur in excusis, in *deditionem*. Modius.

[2 *Aornon*] Græci *ἄορνις*, sive *ἄορνις* nam utroque modo scribitur, uti ad Periegetem Eustathius docet. '*Opus* Græcis est *avis*, ex qua voce fit *ἄορνις* sive *ἄορνις*, locus *carens avibus*, a particula *α* privativa, quam illi *στερητικὸν* appellant. Latini locum illum 'Avernum' etiam ab avibus (immo corrupta voce Græca) dicunt. Petra ergo *ἄορνις* est averna, qua non transmittunt aves, aut illico pereunt. Ejusmodi plures variis in regionibus traduntur. Lycophron apud Eustathiam circa Adiabenum hujusmodi pestilentem locum esse testatur, os nempe fontis cujusdam avernæ et aornum, avibus invium, quod inde pestifer spiritus exhalet, qui statim exanimet quidquid

spirans deprehenderit. 'Quapropter,' inquit Dionysius vs. 1151. 'illum Aornin appellant:' loquitur de hac ipsa Curtiana petra. (Non propterea eam sic vocatam ait Dionysius; sed quod sit 'ardua, Veloces quam vix ingrediuntur aves.') De hujusmodi locis avernis eleganter Lucretius canit vi. 788. et Virg. vi. 237. *Raderus*. De hac petra Curtiana vide Strabon. lib. xv. Philostrat. ii. 5. Plutarch. cap. 102. et de Fort. Alex. i. 2. Diodor. xvii. 85. Lucianum Hermotimo sub initium. Justinus xii. 7. 12. transmissio nomine describit 'saxum miræ asperitatis et altitudinis.' Julianus Orat. ii. 'Rupem ad quam vel levissimæ volucres evolare difficile possent;' clare signat Aornin petram: ideoque non erat Commentatori confundenda cum Sogdiana, de qua Curtius supra vii. 11. De hac obsidione Charetis fragmentum legitur apud Athenæum iii. 85. qui urbem Indorum 'Petram' appellat. Apud Curtium prius legebatur *petram Dornin* pro *Aornin*, ex similitudine literarum orta depravatione; quod Sabellico quoque fraudi fuit, qui sic in Enneades suas transtulit. Nihil huc puto pertinere 'fluvium Aornum' apud Athenæum viii. 1. Magis 'Aornum Thesprotiæ' in Pansaniæ Bæoticis talem fuisse locum putem. Nam et Plinius Præfat. lib. iv. de eo testatur; ubi fortasse 'lacus Aornos, et pestifera avibus exhalatio' legendum; non, ut ibi editur, *locus*. Hanc autem Indicam petram nescio cur 'culmina rupis Ornithiæ' visum fuerit appellare Faeto lib. i. de Bello Sicambrico. *Freinsh.* '*Aornus* Diodor. xvii. 85. et Arrian. iv. Dionysius vs. 1150. *ἄορνις*, quasi *sine avibus* propter altitudinem. *Cellar.*

Ab Hercule] Non fuit ab Hercule obsessa, sed quod, quidquid ubique magnificum, in claritatem ejus referri solitum. Hinc et magnarum virium viri Hercules dioti, vel putati a vete-

ribus, ut et Samson teste Augustino de Civ. Dei xviii. 19. *Loccenius*. Cum Arrianus iv. 5. 15. et 20. idem quod alii de Hercule frustra Aornon tentante scripsisset, aliud tamen in Indicis i. 20. prodidit, ubi affirmat tantum Macedonicam fuisse jactantiam. Strabo lib. xv. ter ab Hercule frustra tentatam scripsit. *Raderus*.

Toræ mota] Quasi divinitus immisso: sic apud Xenoph. Hist. Græc. lib. iiii. Nec valde abit, quod Hannibale cum Romanis ad urbem pugnatum, tempestas intercessit proelio. Vide Livium xxvi. 11. 1. *Freinsh.*

§ 3 *Operi*] Ita plerique libri: *Tellierius opera*. Cell. *Operi* 'Operæ pretium' quidem frequentius apud Scriptores, et sic 'opera' etiam Nepoti Alcibiad. cap. 6. 'Adversas superiores, et præsentis secundas res, accidisse ejus opera;' sed in exsuperanda rupe, quam 'frustra ab Hercule obsessam fama prædicaverat,' 'hoc opus, hic labor est;' et ita 'opus' de rebus gestis, et præcipue bellicis ac militaribus probatissimis usitatum est. Vide Cl. Dukerum ad Flori Proœmium. *Snak*.

§ 4 *Octoginta*] Glareano nimium hoc videbatur, eoque reponebat octo: nam 80. talenta 48000. Philippæos efficiunt: nimium sane, nisi Alexander fuisset, qui promiserat. Equidem Diodorus etiam xvii. 85. 'ingens operæ pretium' promissum ait. Certe notum est, quam et dives et liberalis fuerit Alexander: ne sui dissimilem fuisse putemus in negotio, unde tanta gloria speraretur. *Freinsh.*

§ 5 *Scriba*] De scribarum apud Macedonas dignitate Corn. Nep. in Eumene. *Cellar*.

Qui fallerent] Potius quo *fallerent*; aut *qui falleret*. *Freinsh.* Non est locus hic ita sanus, ut de eo nil debuerit moneri. Ecquid enim, *qui fallerent*? non hi, sed leviter armati eo missi, missi autem via non recta,

sed circuitu. Additur causa, nempe ut fallerent hostem, nec ab eo sentirentur. Scribo igitur *quo fallerent*, vel *qui falleret hostem*, quod et *Freinshemio* placuisse nunc demum intelligo. *Scheff.* Forte *quo*. *Heinsius*. Etiam *Tellierius*, *quo fallerent*. Qui significat hoc loco 'ut,' clarius iterum hoc cap. n. 22. 'Rex Balace, qui specularetur, præmisso.' *Snak*.

§ 6 *Petra*... in *meta maxima*, &c.] Eleganter nobis metam describit, sed non maximam, quod hæc lectio falso suadet. Scribe *maxime* adverbiali forma: vult enim Petram hæc metam fuisse consimilem, sive ejus potissimum speciem præbuisse. Non semel ad hoc exemplum in Curtio peccatum. Nam lib. iiii. 'Armati bipennibus levibusque scutis, maximæ cetræ speciem reddentibus,' item *maxime* scribendum; quomodo et hic et illic vetustiores expressæ habent: atque etiam lib. vii. 'Ad ultimum in carinæ maxime modum erat.' *Acidalius*. In *meta modum*] Meta erat moles rotunda in acutum desinens, quæ Circensis curriculi medium metiebatur. Sic Columella ii. 19. sœnum siccatum 'in metas extrui, easque in angustissimos vertices excui' jubet, ut a pluviis defendantur. *Cellar*.

§ 7 *Indus annis*] Idem Diodorus xvii. 85. Idem quoque Strabo lib. xv. 'cujus radices Indus non procul a fontibus his alluit.' Nec verum est, quod Glareanus ait, a Siculo tradi hæc in Bactris acta, diserte enim in India Aornum sitam, et post Nysam expugnatam; legisset Glareanus capita Indicis lib. xvii. animadvertisset et quæ desiderantur, et illud sigillatim, ἐμβαλὲς εἰς τὴν Ἰνδὸν, et quæ sequuntur de Nysa et Massaciæ, de Aorno et Taxili. Nec fuit quod negligentiam notaret et rideret auctores, et inter hos Curtium hoc loco, qui dixerit Aorni 'radices ab Indo allui,' deinde viii. 12. 4. 'sextisdecimis'

domum 'castris' Alexandrum expugnata petra ad Indum pervenisse. Curtius enim signavit locum Indi, quo trajecit illum jam grandem et altum et latum: petra autem Aornos non procul a fontibus Indi sita erat, ut docet Strabo. Recessit enim Alexander rursus ab Indo profectus ad Enbolima, et angustias cis Indum adhuc ab Eryce cum 30000. obsessas, quem hostem noluit a tergo relinquere Alexander, ne cis Indum occupata et pacata Eryx turbaret et reciperet. Atque inde demum sextisdecimis castris, sive xvi. die ad Indum, ubi illum Hephæstion ponte jam facto expectabat, Alexander pervenit. *Raderus.*

Præaltis utrimque] Non existimo ullum in hac re peccatum a me esse admissum, cum pro vulgatis *præaltis utrimque asperis ripis*, reposui quæ excusa sunt, ratio enim ita postulabat. *Modius.*

Voragines eluviesque] Vide v. 4. 26. *Cellar.*

§ 8 *Nudi stipites*] Pretium est comparare locum ex xxxiii. lib. Livii, quem agnosco genuinum magni scriptoris istius partum: 'Vallo, et Macedones, et Græci usi sunt, sed usum nec ad commoditatem ferendi, nec ad ipse munitionis firmamentum aptaverunt. Nam et majores et magis ramosas arbores cædebant, quam quas ferre cum armis miles possit, &c. Romanus leves et bifurcos plerosque et triam, aut complurium quatuor ramorum vallos cædit, ut et suspensis ab tergo armis ferat plures apte miles,' &c. In quibus verbis pro 'et trium, aut complurium,' lege, 'vel trium, aut cum plurimum.' Polybius xvii. 14. unde hæc desumpta, ut plurima apud Livium: Παρὰ δὲ Πρωτοῖς δύο κεφαλὰς ἢ τρεῖς ἔχουσιν οἱ χάρακες, ὅτε δὲ πλείονας, τέτταρας. Tales stipites hic ergo parari jussit Alexander, quos et Arrianus iv. 5. 25. χάρακας appellat: 'Sub lucem milites singulos centum palos (Romanis 'vallos')

Delfh. et Var. Clas.

Q. Curt.

cædere jubet.' *Freinsh.*

Truncum arborem] Ut apud Virgil. *Æn.* iii. 656. 'Trunca manum pinus regit.' *Cellar.*

Alacritatis index] Qualis apud Tacit. iii. 46. 5. exercitus Romani. et Liv. iii. 62. 6. 'Ingenti alacritate clamor est sublatns.' Ita Curtius alibi, ut reperies in locis parallelis ad textum notatis. De clamore in præliis edito supra ad iii. 10. 1. ubi citatis adde Amirati Dissert. Polit. 14. 5. *Freinsh.* Vid. ix. 2. 30. ix. 4. 23. *Snak.*

§ 10 *Nominis*] Idem Plutarchus cap. 102. Non autem congruit huic Alexandro, quod Glycas refert, Regem 'conspicatum aliquando quemdam adolescentem sibi cognominem, qui trepide pugnaret, dixisse: Vel indolem et animum hunc mutato; vel nomen.' *Freinsh.*

§ 12 *Alieno exitio*] Marcellin. xvii. 1. 'Allorum exitio, quid fortunis suis immineret, anxie cogitantes.' Curtius supra vii. 11. 16. 'Mox eadem in se patienda alieni casus ostendebat exemplum.' *Freinsh.*

§ 13 *Qui perculsi*] Imo quis perculsi, pro quibus, nimirum saxis. *Freinsh.*

§ 14 *Ipsi seriebantur*] Editiones, scripsit ipsi seriebantur, quam vulnerebant; sed posteriora illa σχολαστικῶς adjecta ab aliquo esse, facile ex Sigebergensibus membranarum patuit, quare placeret etiam ea ὀβελίσκειν. *Modius.*

§ 20 *Tympana*] Id verisimile est ex Dionysio Baccho didicisse, qui apud eos regnavit, et usus est in bello tympanis et cymbalis, tuba nondum reperta, ut scribit Diodor. Sic. iii. 10. (Adde Polyæn. i. 1. 1.) Strabo autem lib. xv. tradit, in India nullam esse tibiā, nec aliud instrumentum musicum, præter cymbala, tympana et crotala. Arrianus vero Ind. i. 19. 'Expeditionis,' inquit, 'Dionysii in Indiam, Nysa urbs Indiæ non obscurum monumentum est, tympana præ-

4 T

terea et cymbala, quibus in præliis Nyæi utuntur.' Sed et postea tradit vs. 30. 'Indos utique usque ad Alexandri in ea loca adventum cum cymbalis tympanisque in pugnam ire solitos.' Tiraquellus ad Alex. Dies Genial. iv. 2. Suidas in 'Tympana:' 'Indi habebant tympana, quæ bombum quemdam horribilem emittebant,' &c. Vide Lipsii Mil. Rom. iv. 10. *Freinsh.*

§ 23 *Ab integris*] Vide quæ ad v. 4. 28. notavimus. *Cellar.*

§ 24 *Tamen magnis*] Scribe, *tamen magnis Victoria sacrificiis et cultu Deum fecit*, quo pacto esse in membranis Brugensibus jam primum a V. Cl. Car. Utenhovio Nieulandiæ domino ad me missis sciunt, qui eas mecum inspexerunt; vulgo legebatur, *Rex locorum magis quam hostium victor, tamen magnæ victoriae sacrificiis et cultu deum satisfecit*; quam lectionem nemo sapiens vitiosa nuce sat scio redimat. *Modius.* *Tamen victoriae sacrificiis et cultu fecit*] Edere sic Modius ausus est, in notis idem mavult tamen, *magnis Victoriae sacrificiis*, quia vulgo *magnæ* legitur insertum. Neutrum ejus mihi probum: quid enim *facere sacrificiis*? illa utum et illatum. Nec Victoria hic Dea capienda, quæ cum Minerva demum nominatur. Ego tentabam aliquando, *Rex locorum magis, quam hostium victor, tamen magno victor*: sed non progrediebar, ut reliqua accommodarem. *Magno victor*, cui victoria magno constitisset, impensa nempe nobilissimorum juvenum Chari et Alexandri, militumque præterea fortissimorum. Sic Propert. lib. iv. ex Oraculo emendationis Lipsianæ, cuius interpretes nobis princeps literatæ juventutis J. Douza F. 'Magno Tiresias aspexit Pallada vates, Fortia dum posita Gorgone membra lavat.' Enimvero quancumque nunc rationem in eo, nihil mihi videtur potius, quam vulgatam retinere lectionem,

usque dum melior ab aliis reperistat. illa autem non pessima, sed tolerabilis, *tamen magnæ victoriae sacrificiis et cultu Deum satisfecit*; i. e. etsi non omnino victor, ingentem tamen hanc victoriam honore sacrificiorum prosecutus est, et cultu Deorum velat repensavit. Lugdunensis editor hic iterum ludos facit, et solemniter insanit, cum e nova simul et veteri lectione, aliam concinnat neque novam neque veterem. Excudit, *tamen Victoria magnis sacrificiis et cultu Deum satisfecit*. Unde hellebori satis, quo caput hoc purgemus? Anticyra tota non sufficit: et naviget eo tamen, si possit aliquantulum curari. *Acidalius.* *Magnæ Victoriae*] Palmerius in Spicileg. et Modius victoriam hic pro Dea habuerunt, sed recte vidit Acidalius non debere, cum statim sequatur de dea Victoria. Idem commentum eorumdem, qui pro *satisfecit*, legebant ex Mss. q. *fecit*, sacrificandi significatu; retundit eo, quod inepte diceretur, *facere sacrificiis et cultu Deorum*. Nec ipsius tamen conjecturam, suo quoque auctori non nimium certam visam, probo, *magno victor*; quæsi diceret victoriam eam Alexandro magno constitisse, amissis juvenum acerrimis. Ego locum integrum esse, si cum Pal. 1. et quibusd. Edd. legamus, *magnæ victoriae sacrificiis et cultu, Diis satisfecit*. Habuit Diis honores, sacraque fecit, quæ solebat in magnis victoriis, *cultum victoriae* vocavit tum ceteram magnificentiam in ostentanda ea, tum aras, de quibus sequitur. *Freinsh.*

Aræ in petra] Ut etiam petra Sismiethris, aut juxta eam viii. 2. 32. Minervam antem in primis coluit Alexander, ut patet ex. c. l. et iii. 7. 3. iii. 12. *Cellar.*

Victoriaeque] Idem factum et supra viii. 2. 32. Ejus deæ imaginem nummis quoque expressit, de quibus Laxius Rer. Græcarum lib. i. *Freinsh.*

§ 25 *Sisacoste*] Arriano iv. 5. 20. est 'Sisicoptus.' *Poppa*. Sic apud Curtium quoque legendum conjiciat quis ex variis : at alio Arriani loco v. 3. 8. corrupte legitur 'Sisicus:' *παρὰ Σισίκου τοῦ Ἀσσιακῶν σατραπῶν* nisi legendum *παρὰ Σισικῶντος Ἀσσιακ. σατρ.* nam eundem hominem intelligi neminem fugiet, qui utraque ea loca attentius contulerit. *Freinsh.*

CAP. XII. § 1 *Ecbotima*] Arrianus iv. 5. 19. ante Aorni obsidionem *Embotima* (sic ipse appellat urbem) venisse Alexandrum scripait: urbis hujus nomen expressit etiam Ptolemaeus. *Raderus*. Ptolemaeus *Embotima*. *Loccenius*.

Eryce] Diodorus xvii. 86. 'Aphricen' appellat, et fortasse binominis fuit. *Raderus*.

§ 2 *Progressus cum funditore*] Adjungi vulgatam lectionem addita voce *cum*, ne necesse haberem scriptos libros sequi, qui ne quando non peccent, referebant: *ipse progressus funditores ac sagittarios perturbat: his qui obederant, &c. pessime. Modius*. Non undiqueque pessime tamen, nam conspirant Mas. et editi in *funditores* et *sagittarios*; ipse Modius fatetur de suo adjectam praepositionem. Sic tamen etiam meminimus locutum esse Livium xxi. 85. 'praegressus signa Hannibal.' Et fere sic Suet. Tiberio cap. 7. 'Cujus corpus toto itinere praegrediens Romam usque pervenit.' *Snak*.

§ 3 *Victoris inituri*] Editiones, *victoris regis*; et legat ita, cui commodum erit, praesertim, cum jam lib. iv. dixerit auctor noster: 'Hoc quoque acceptum fore Jovi vates respondit, ut ipsi victorem regem divino honore colerent.' *Modius*.

Honorem denegavit exemplo] Illud *exemplo* non erat in membranis, sed debet adesse tamen. *Modius*. *Denegavit exemplo*] Forte, *denegavit patris exemplo*; vel, *denegavit. Exemplo hinc*. *Heinsius*.

§ 4 *Flumen Indum*] Strabo lib. xv. *Πευκαλαστὴν* vocat urbem, juxta quam Indum ponte transierit cum exercitu rex Alexander. *Cellar*.

Ad trajiciendum] Hæc ex Diodoro xvii. 86. Curtius. 'Hinc,' inquit, 'ad Indum progressus, naves, quas a triginta remorum usu triaconteros appellant, constructas, et fluvium ponte junctum invenit.' Idem paucis etiam Arrianus v. 1. 14. 'Ubi ad Indum pervenit, pontem jam ab Hephæstione perfectum reperit, multaque minora navigia, duas vero naves triginta remorum.' Sed quaerit deinde v. 1. 31. quomodo pons ille confectus fuerit: 'Quonam autem modo Alexander Indum amnem ponte junxerit, neque Aristobulus, neque Ptolemaeus, quos ego maxime secutus sum, scribunt: neque ego certi aliquid affirmare ausim,' &c. *Raderus*. Pontis etiam mentionem facit Strabo lib. xv. 'ad Indum est alia civitas Pencolaitis, juxta quam Alexander per pontem trajecit exercitum.' Curtius pontis non meminit. *Freinsh.*

Omphis] Siculus xvii. 86. permittatis duabus primis literis 'Mophim' vocat, uter verius, haud dispicio, quod ex linguae cognitione pendet. *Raderus*.

Patri] Qui fuit ille Taxiles, quem Diodor. xvii. 86. scribit hærenti adhuc in Sogdianis Alexandro societatem armorum obtulisse: Arrianus iv. 4. 13. Indiae fines ingresso cum donis occurrisset. *Freinsh.*

§ 6 *Permissoque*] Vulgo, *permissoque ut regnaret*; non bene: notavi simile quid supra. *Modius*.

§ 8 *Discedere in cornua*] Libri manu exarati, et equites descendere in cornua jusserat, paratus ad pugnam: minus probò. *Modius*.

§ 10 *Gloria militantis nihil magis timere quam famam*] Eodem animo Marius apud Sallust. 'se nihil metuere nisi turpem famam.' Davus apud Comicum de Pamphilo, 'Cavit,

ne nunquam infamiae ea res sibi esset, ut virum fortem decet.' *Loccenius*.

§ 11 *Elephantis*] *Arrianus* iv. 4. 13. non tantum *Taxili*, sed vicinis quoque regulis, xxv. elephantos fuisse innuit: postea tamen v. 1. 14. narrat ab uno *Taxile* dono missa ad xxx. elephantos. *Freinsk.*

§ 13 *Et Porus*] Gravi eo tempore inter se contentione dissidebant 'duo reges, *Porus* et *Taxiles*.' *Maximus Tyr.* Or. xxxviii. *Freinsk.*

§ 14 *Quod patri fuerat*] Potest quidem ferri et fero; sed si examines acutius, fatebere non sic fuisse loquendum *Curtio*: si enim de proprio patris ejus nomine accipis, apparet illud non recepiisse novum hunc regem: si de communi regum, *Taxile*; non magis patris ejus fuerit, quam avi et proavi, et sic deinceps: imo nullius eorum fuit, sed ipsius urbis, ut hic propemodum ducam scribendum, *quod patriae fuerat*, non quin videam illud verbi non admodum hic quadrare: sed quia mihi verisimile fit, *Curtium* hic tetigisse morem, quo apud nonnullas gentes regibus a principibus urbibus inditur nomen. In re plane simili *Tacitus* ii. 56. 3. 'Igitur *Germanicus* in urbe *Artaxata* adprobantibus nobilibus, circumfusa multitudo, insigne regum capiti ejus imposuit: ceteri venerantes regem *Artaxiam* consalutavere; quod illi vocabulum indiderant ex nomine urbis.' Eoque pertinere arbitror, quod multos *Armeniae* reges hoc nomine reperimus. Sed et alibi in *India* hoc usitatum. Apud *Prasios* utique *Strabo* lib. xv. notat: 'Regem præter proprium nomen quod a natalibus habet, de nomine urbis *Palibothrum* appellari: quemadmodum et *Sandroctum*, ad quem missus *Megasthenes* fuit.' Sic ergo et *Taxilem* ab urbe *Taxilis* appellatum fuisse quis dubitet? adque id exemplum 'Assacenos' etiam 'Musicanosque' reges nomen accepisse recte conjicit *Rei-*

necinus in *Indico* regno. *Freinsk.* *Quod patri fuerat*] Ab urbe et pater, et avus, et omnes successores *Taxiles* vocabantur. inspicatur ergo *Freinshemius*, an non forsitan *quod Patria* legendum sit, sicut apud *Tacit.* ii. 56. de *Zenone Armenis* dato rege: 'Ceteri regem *Artaxiam* salutavere, quod illi vocabulum indiderant ex nomine urbis.' In urbe enim *Artaxata* *Germanicus* hunc regem proclamaverat. *Cellar.*

Taxilen appellavere populares] Sic *Egyptiorum* reges a *Ptolemæo*, qui cum *Alexandro* militavit, *Ptolemæi* dicti sunt; et *Pharaones* a quodam *Pharaone*: *Atheniensium* reges *Cecropidae* a *Cecrope*: *Arsacidae* *Parthorum* reges dicti ab *Arsace Scythæ*: et Imperatores *Romani* *Cæsares* a *Cæsare Julio*: eo enim mortuo affectarunt hoc nomen, qui subsecuti sunt Imperatores. *Popma.*

Sequente nomine imperium] Quod apud complures populos in usu fuisse, in *Indice Justiniani*, voce *Reges* notavimus. Quibus licet accenseas *Armeniorum* *Artaxias* ex antedictis: *Farganorum* *Achsiidos*, et *Persarum* *Cosroës*, ex *Elmacino* iii. 4. *Bavarorum* *Cacannos*, ex *Joan. Bohemo* de *Moribus* Gent. Sic a *Turcis* *Servie* *Despotas* omnes vocatos fuisse *Lazaros*; *Constantinopoleos* Imperatores *Constantinos*, notat *Leunclav. Pandect. Histor. Turc.* cap. 46. et capp. 51. 54. 68. 73. et 90. *D. Basilii* tradidit *Abimelech* commune fuisse *Palæstinorum* regum nomen. *Tzetzæ Chil.* v. 10. *Ionum* *Palmis*. *Paul. Diac. Hist. Langob.* iii. 16. et *Regino* in *Chronico*, *Langobardorum* *Flavius*. *Servius* ad *Virg. Æn.* vi. 529. *Albanorum* *Murranus*. *Gregor. Turon.* iv. 24. *Hunorum* *Cahanus*, vel *Chaganus*. Qui autem ex eo, quod apud *Capitolin.* cap. 5. *Gordiano* acclamatum fuit, *novi Scipioni*, procos. *Africæ* *Scipiones* vocatos fuisse asserunt, haud magis ve-

ram dicunt, quam qui Hispanorum Duces *Romulos* dictos contenderet ex Floro II. 17. 15. *Freinsh.*

§ 15 *Aureas coronas*] In præcipuis muneribus coronæ aureæ erant, et regibus et rebus publicis, et claris victoribus offerri solitæ. Sic Alexandro Tyrii legati coronam auream adferebant, III. 2. 2. Græci, cap. 5. 11. Romanis Carthaginienses, Nepos Hann. cap. 7. Romani Rhodiis, Liv. XXXI. 15. Sic quoque Olympiæ victores coronis aureis donati, Nep. Alcib. cap. 6. et Siccus Dentatus octo hujus generis coronis, Gell. II. 11. *Cellar.*

Ipsi, amicisque] Sic apud Tacitum II. 57. 6. 'In convivio Nabathæi regis, coronæ aureæ magno pondere Cæsari et Agrippinæ, leves Pisoni et ceteris offeruntur.' Quod discrimen hic etiam observatum fuisse puta. Apud Egyptios tamen postea solis Regibus hic honor habitus est, donec Aristomenes per adulationem deferret eundem Agathocli. Polyb. xv. 29. *Freinsh.*

§ 16 *Adjecit*] 'Operam enim dabat, ut omnes homines benevolentia speraret.' Polyæn. IV. 3. 1. 'Gloriari' quin etiam 'solebat, a nullo se beneficiis victum,' teste Seneca de Benef. v. 6. 1. Plutarchus cap. 103. narrat, huic ipsi Taxili in primo eorum congressu sua omnia offerenti respondisse: 'Contandam tecum beneficia, ne me superes benignitate. Ac muneribus acceptis multis (addit ibi Plut.) datisque pluribus, denique mille talentum argenti signati ei propinavit (*προσέτινεν*). Qua re torsit amicos acriter,' &c. Idem Strabo lib. xv. 'Adeo ut Macedones invidia correpti dicerent: Quasi vero Alexander non habuisset, quibus benefaceret, priusquam Indum trajiceret.' *Freinsh.*

§ 17 *Amicos offendit*] Adeo ut præ iracundia dicerent, Alexandrum non habuisse, quibus benefaceret, prius-

quam Indum trajiceret. Strabo lib. xv. sed et sic *μεγαλοφυλῶν* suam ostendere voluit Alexander: de qua Aristot. Ethic. IV. 3. *Loccenius.*

§ 18 *Invidos homines*] Ovid. Met. II. 782. 'intabescitque videndo Successus hominum, carpitque, et carpitur una, Suppliciumque suum est.' Horat. I. Ep. 11. 58. 'Invidia Siculi non invenere Tyranni Majus tormentum.' *Freinsh.*

CAP. XIII. § 1 *Abisaræ*] 'Ambisaram' Arrianus v. 2. 1. et v. 3. 6. 'Abissarem,' alibi 'Abiasarem' appellat. 'Abisaram' Strabo lib. xv. Diodorus XVII. 90. 'Embisaram.' *Raderus.* Hunc etiam intelligit Arrian. IV. 5. 31. quamvis ibi legatur 'Barisades,' transpositis, ut sæpe et alias, literis: apud Ælian. de Hist. Anim. XVI. 39. 'Aposisares.' Suidas 'Abisaram' loci nomen fecit. *Freinshemius.*

§ 2 *Cleocharen*] Hujus nomen extra Curtium apud neminem alium, nisi me fallit memoria, nec alias apud ipsum Curtium legi, ex quo facile intelligo, eum non fuisse ex majorum gentium ordine, numero, et loco. *Raderus.*

§ 3 *Barzentes*] Drangarum satrapa et finitimorum Arachosiorum, qui adventante eas in regiones Alexandro profugit in Indiam, supra VI. 6. 36. inde sollicitans Arachosios, in qua nempe gente multos adhuc haberet clientes et amicos: donec ab Indis comprehensus, Alexandroque deditus est. Arrianus III. 4. 18. quæ diversis temporibus facta distincte prodidit Curtius, conjunxit: 'Barsaëntes vero, qui tum eam regionem obtinebat (Drangas puta; ipse *Zarangæos* vocat) natus ex iis, qui Darium in fuga oppresserant, cognito Alexandri adventu, ad Indos, qui cis Indum flumen incolunt, fugit, quem Indi comprehensum ad Alexandrum mittunt. Alexander illum, ob perfidiam, qua erga Darium usus fuerat, interfici

jussit.' ἀποθήσκει πρὸς Ἀλεξάνδρου, habent Græca: Curtius nihil de ejus interitu tradit. Plutarchus cap. 100. videtur velle ipsius Alexandri manu peremptum: 'Ex rebellantibus barbaris Orsodatem ipsemet confixit jaculis.' Hunc enim intelligi non quidem affirmo, sed tamen dubito. Scimus enim quantum variationis in ejusmodi barbaris nominibus in scriptorum libris reperiatur. Ipsi quidem Arriano III. 2. 7. 'Barsætes Arachotorum satrapa' dicitur. *Freinsh.*

Spei ac virium] Leve est, sed quid vetat tamen monere, ac pro aut, quod vulgo erat, me reposuisse? *Modius.*

§ 4 *Gamaxusque*] Melius fiat oratio, *Gamaxus quoque*. Acidalius. Forte, *Gamaxus quoque*. Idem volebat Acidalius. *Freinsh.*

§ 5 *In custodiam dato*] Vocem *dato* membranarum consilio adjeci, poterat tamen ferri, quod vulgo erat, *Igitur transfuga et regulo in custodiam, elephantis Taxili traditis, &c.* *Modius.*

§ 8 *Fluminis*] Hydaspis. Auctor de Fluminibus, qui Plintarchus falso inscribitur, cum nominis etymon, seu fabulam potius de rege se in flumen injiciente exposuisset, ex Dercyllo III. de Montibus refert, montem flumini subjectum appellari elephantem hanc ob causam. Alexandro cum exercitu Indiam invadenti, visum incolis, armis occurrendum esse. Pori vero terrarum illarum regis elephas, quo vehebatur, repente æstro percitus tumulum Solis conscendit, ibique humana voce usus, Domine rex, inquit, qui genus ab Gegasio (ἀπὸ Γηγασίου) ducis, nihil contra Alexandrum moliare, est enim Jove natus: et cum dicto occubuit. Quo Porus audito, trepidus ad Alexandri genna accidit, pacemque oravit, qua potius montem a belua elephantem appellavit. *Raderus.* Videtur illo nomine *Gegasi* ad Gangem alludi. *Freinsh.* Ne Curtio hoc σφάλμα adscribas, [vid.

Delph. Not.] sed vel Græcis scriptoribus, ita ante eum referentibus; vel recte ex persona Darii vana ostentatione regnum suum exaggerantis, et quaque ad Orientem pateret orbis id omne ditioni sume adscribens, vel adfingentis, ad augendam majestatem, et deterrendum Alexandrum. *Snak.*

§ 10 *Vastorum corporum moles*] Ingentes bellum elephantum: supra v. 4. 32. 'Nudi amplectebantur armatos, et ingenti corporum mole secum ad terram detrahentes, ipsorum telis plerosque fodiebant.' *Cellar.*

Irritata] Quid juvat tam sollicitum esse, [vid. Delph. Not.] quum 'ipsam vastorum corporum moles' elephantos satis exprimant, quæ toties hac περιφρασις sunt insignitæ? *Snak.*

Aures fatigabant] Vulgo legebatur *aures*, malo illud. *Modius.* Cum concordantibus Mss. mallet legere *aures*; nam quid de industria *irritata* sit non video, nisi ut ad aures hostium perveniret 'horrendus stridor.' *Snak.*

§ 11 *Capacia bonæ spei pectora*] Aimos Macedonum, quamlibet aptos bonæ spei et fiduciæ, etiam se suamque virtutem sæpe expertos, nunc hostis atque amnis terruerant. *Cellar.*

§ 12 *Summa experiebatur eventum*] Sic apud Livium III. 61. 10. Horatio duce 'parva certamina in summum totius profecerant spei.' Et ibid. VII. 32. 6. Valerius 'levibus certaminibus tentat hostem.' et XXXVII. 18. 4. 'Attalus per levia certamina expertus nulla parte virium se parem esse hosti, intra mœnia se recepit.' Multa hoc genus passim. Vide Dissertat. Amirati XIX. 1. *Freinsh.*

§ 15 *Temeritas felix*] Edita priora, *temeritas infelix*; sed emendatius Mss. *felix*, nam si temeritas, inquit Gruterus, infelix fuerit, eo ipso sibi ultro ponat modum necesse est, neque tunc dicatur temeritas, quam infamia,

ét clades inde accepta caret solatio. *Raderus.* Si temeritas felix inveniret modum] Modum ponendum felicitati esse et victoriæ, Hannibal apud Livium xxx. 30. exemplo Attilii Reguli anadet, qui si pacem petentibus Pœnis dedisset, magnus fuisset et felix imperator. *Cellar.*

Inveniret modum] Vide Gruteram ad ista Livii xxx. 30. 19. 'Inter paucam felicitatis virtutisque exempla M. Attilius quondam in hac eadem terra fuisset, si victor pacem petentibus dedisset patribus nostris: sed non statuendo eundem felicitati modum, nec cohibendo effluentem se fortunam, quanto altius elatus erat, eo facilius corrui.' *Εὐπρηξίας οὐκ ἔστι ἀνθρώποισι οὐδεμὴν πληθύνει.* Herodot. lib. vii. *Freinsh.*

§ 17 *Inops consilii]* Dolum hunc fusc refert Polyæn. iv. Strateg. ut et ordinem exercitus Pori. *Loccenius.*

Talem dolum] Quem etiam describunt Arrian. v. 2. 9. Plutarch. cap. 104. Polyæn. iv. 3. 9. et Front. iv. 1. 9. quo toto capite 'de transducendo exercitu per loca hostibus infesta' agit. *Freinsh.*

§ 18 *Oculos hostium avertere]* Vide quæ notavi supra ad iv. 6. 9. Livius xxxviii. 33. 10. de Scipione: 'Moram pugnandi nullam fecit, ut ipso certamine averteret a conspectu transcurrentium per colles equitum.' Idem xxx. 4. 8. de eodem: 'Ut ab eo quod parabat, in alterius rei curam converteret hostium animos.' Hieronis strategoma simile refert Polyænus i. 29. *Freinsh.*

§ 19 *Porum quoque agmen]* Iterum vulgo, eoque consilio Porum agmenque suum ei parti, quam se petere simulabat, coëgit advertere: ineptissime; nec recte etiam membrarum in eo, quod avertere pro advertere laudant. *Modius.* *Advertere]* Malim obvertere. *Freinsh.*

§ 21 *Veste regia exornat]* Sic Gelon per 'Pediarchum sagittariorum præfectum, sibi forma et aspectu si-

milem tyrannica veste indutum' fraudem paravit Himilconi apud Polyæn. Strat. i. 27. Pulcherrimum strategema Datamis refert Corn. Nepos Dat. ix. 4. Sic apud Diodor. xix. 5. 'Agathocles, quid animo dux (Acestorides) moliretur, conjectans, e juvenum cœtu statura formaque sibi quam simillimum delegit. Huic armis, equo, vestibusque traditis, ad cœdem sui missos astute circumvenit.' Quippe succidanea illa hostia relicta, ipse evasit incolumis. Sicut apud Polyæn. i. 12. ancilla Helenæ cultus heræ induta, vicem illius occubuit. item alia Arsinoës, apud eundem viii. 56. Harmoniæ, apud Val. Max. iii. 2. 9. ext. Servus Panopionis, ibid. vi. 8. 6. quod paulo aliter narrat Dio in Augusto xlvii. 2. 4. *Freinsh.*

§ 23 *In regionem insula]* Scio, regionem alicubi significare Nostro locum qualemcumque, nec tamen video, cur voluerit hic *regionem insula* usurpare. Potius suspicor scripsisse; *trajicere anem cum ceteris copiis e regione insula, de qua ante dictum est, parabat.* Vitium videtur ortum ex eo, quod omnia junctim *eregione insula* fuerunt scripta; quod non intellexerunt, qui non animadvertere, insulam jam ante fuisse captam ab Alexandro, et ex ea paratum transitum in litus. *Scheffer.*

Procella ingens] Vox *ingens* ab antiquis libris est. *Modius.*

Obstreptibus ventis] Editi, *obstreptibus ripis*, recte etiam pro arboribus ripas inumbantibus. *Modius.* Mss. nostri *ventis*, quos *procella* tolerabiles faciat. *Snak.*

§ 24 *Spissæ nubes]* Petronius: 'Tam spissæ repente tenebræ lucem suppresterant, ut ne proram quidem totam gubernator videret.' Vide notata ad iv. 3. 16. supra. *Freinsh.* *Intendere se nubes]* Proprie dicendum fuit *nebulas*; nam nubes altiores sunt. Scio a Poëtis hæc misceri; sed non sine ἀκυρολογία, quæ Historico minus

licita est. Isidorus XIII. 9. 'Nebula inde dicta, unde et nubi, ab obnubendo, hoc est, operiendo terram: sive quod nubes volans faciat. Exhalant enim valles humidæ nebulas, et fiunt nubes. .... Nebulæ autem ima petunt, cum serenitas est, summa, cum nubilum.' Sic Livius XXXVII. 41. 2. 'Nebula matutina, crescente die levata in nubes, caliginem dedit.' Clericus *Jud. de Curt.* VIII. 10. *Ceterum adeo apissæ intendere se nubes, ut conderent lucem*] Scilicet vult vir Doct. Historicum debere non loqui cum populo, nec satis habere, si natiuitatis loquendi modis rem quamque perspicue satis declaret, sed loqui semper cum doctis cuiusque artis, seu ex ejus interiore doctrina formare phrases. Concedit itaque Poëtis istam quam vocat *ἀνυρολογία* at Historicis nec licitam, nec usitam putat. Ego vero inter 'Nubem' et 'Nebulam' ita distinxerim, ut 'Nubes' significat in universum omne illud, sive humile, sive altum, quod cælum tegit; et ejus lucem nobis admittit: 'Nebula' vero sit potissimum et humida et humilis. Hinc pulvere excitato, et per proximum nobis aërem moto, non dicitur 'nebula pulveris,' sed 'nubes pulveris.' Sic IV. 15. et V. 13. 'prospectum ademerat pulveris nubes,' sed et aliarum rerum est 'nubes,' velut apud Liv. XLII. 2. 'Pontinum omne veluti nubibus locustarum coopertum.' Et cap. 10. 'Locustarum tantæ nubes a mari vento repente in Apuliam delatæ sunt, ut examinibus suis agros late operirent.' Tac. Hist. III. 66. 'Concionanti tantum fœdarum volucrum supervolitavit, ut nube atra diei obtenderent.' Videmus hic 'nubes' satis humiles, minime certe 'altas,' et unice sic dictas, quod cælum obnubant. Hinc jam nubes urbem cooperientes, et prospectum adimentes reperias apud eundem Ann. XIII. 41. de urbe Artaxatis, 'Cuncta extra,

tectis tenuis, sole illustra fuere: quod mœnibus cingebatur, repente atra nube coopertum.' Et Ann. II. 23. 'Mox atro nubium globo effusa grande simul variis undique procellis incerti finctus prospectum adimere.' Nihil vero propius et similis Curtiano loco, quod ad sensus et verba, potest dari, quam hie Curtii XXXIII. 7. 'Tertio die primo nimbus effusus, dein caligo noctis simillima Romanos metu insidiarum tenuit. Philippus maturandi itineris causa, post imbrem nubibus in terram demissis nihil deterritus signa ferri jussit: sed tam densa caligo obcæcaverat diem; ut neque signiferi viam, nec signa milites cernerent; agmen ad incertos clamores vagum velut errore nocturno turbaretur.' Vides hic, ut apud Curtium primo 'imbrem,' dein 'aures in terram demissas,' et 'diem' plane 'obcæcantes.' Quid enim discriminis, quod ad vocem 'nubes,' inter utrumque est locum? quid immo aliud istic sunt 'nubes' quam 'nebulæ?' de quo ne dubites, ipse Livius eodem loco ait, 'Jam juga montium detexerat nebula.' Sed et ipse Seneca in nubibus philosophice agens, Nat. Quæst. II. 30. 'Nubem tam arida, quam humida, conferunt. Est autem nubes apissitudo aëris crassi:' sine distinctione, utrum in alto sit aëre, an humili. Hæc ergo etiam accusare debet Cl. Clericus, si Curtio et Historicis concedere nolit promiscuum horum vocabulorum usum. Sed et emendare eadem opera poterit Linguam, decernendo, ut ne deinceps quis cum Veteribus 'nubem pulveris,' 'locustarum,' &c. sed ut 'nebulam' semper dicat. Verum ea in re sibi obsequentes Grammaticos non habebit, qui vim et significationem vocabulorum ex ipso linguae usu simul et analogia constituunt. *Perizonius Curt. Vind.* p. 81.

§ 26 *In ratem*] Cur immutare placuit, quod est vulgo, *rates?* plures

enim fuerunt. *Acidalius*.

§ 27 *In ordinem*] Iterum multitudinis numero scribe, in *ordines*, etsi nusquam hoc quidem in vulgatis: sed ita scribendum res clamat, et similes loci lib. iv. 'Nec miles in jussu ducis arma capere poterat, aut in ordines ire.' lib. vii. 'In suos quisque ordines currimus.' *Acidalius*. *Ordines*] Sic emendavit Acidalius; nec falli eum demonstrant loca, quæ Index exhibebit. *Freinsh.* *In ordines jussit*] quis? Alexander sine dubio, sed illius mentio nulla in proxime præcedentibus, ut huc possit trahi, nec idonea satis est ellipsis. Quare puto potius scripsisse *Nostrium jussit*. Scheff.

CAP. XIV. § 1 *Jámque agmen*] Sequitur ipsius pugnae descriptio, commissæ bidui itinere a Taxile, si Philostrato ii. 15. credimus. *Freinsh.*

§ 2 *Centum quadrigas*] Mira hic scriptorum rursus dissensio: aliud Curtius, Plutarchus cap. 105. aliud Aristobulus, aliud Ptolemæus apud Arrianum v. 2. 24. narrant; quos ipse adibis. *Raderus*. Adde Polyænum iv. 3. 21. et 22. qui eum, quem Noster 'Hagen fratrem' Pori, videtur appellare 'Pittæum nepotem.' Dignus autem hac in re locus Arriani v. 2. 24. qui explanetur; præsertim cum nullo modo a nostro instituto alienum id sit futurum. Ait, vel potius Interpretes, 'Ptolemæus, cui ego assentior, aliter sentit. Nam et ipse filium a Poro missum fuisse scribit, non autem LX. solùm currus ducentem: neque enim verisimile est, Porum, quum jam per speculatores certior factus esset, aut ipsum Alexandrum, aut certe partem exercitus, Hydaspem transiisse, filium suum cum sexaginta tantum curribus emisisse: qui quidem veluti ad speculandum missi, satis multi etiam non bene instructi erant, ut nimirum expeditus sese recipere possent: at vero ad arcendum hostes nondum transgressos, aut cum eis jam transgressis

configendum, nequaquam parès erant.' Sensu cum per se ridiculo, tum inprimis ab Arriani mente egregie alieno: 'satis multi,' nam pauciores puta triginta currus, ad explorandum non erant futuri satis multi: 'etiam non bene instructi,' hoc enim, opinor, magnopere expediebat ad receptum, ut male instructi essent: 'ut nimirum expeditus sese recipere possent,' quasi vero ea potius causa, quam ad arcendum hostem missi forent. Arrianus: 'Α δὲ ὡς μὲν ἐπὶ κατασκοπῇ ἐκπεμπόμενα, πολλὰ τε καὶ οὐκ εὖ ὄντα ἐς τὴν ἀποχώρησιν ἦν ὡς δὲ εἰς τὸ εἰσβαλεῖν τε τοὺς οὐκ ἐπεπαισμένους τῶν πολέμιων, καὶ τοῖς ἤδη ἐκβεβηκόσιν ἐπιθέσθαι, οὐδαμῇ ἀξιόμαχα. Nimirum constat narrationem eorum qui tradiderunt, Porum, audito Macedonum transitu, filium suum misisse cum sexaginta admodum curribus. Quod quidem teste Plutarcho cap. 105. ipse Alexander in epistola quadam scripsit: verum Arrianus negat verisimile sibi videri, belli peritum hominem id fuisse commissurum, cum nulla appareret ratio: aut enim explorandi causa eos miserit, aut pugnae: non illud, nec enim tam multos misisset; non hoc, nec enim misisset tam paucos. Vertendum ergo fuit: 'Filium suum cum LX. tantum curribus emisisse; qui, si ad speculandum missi forent, nimis multi, neque ad receptum expediti fuissent; si ad arcendum,' &c. Habet nimirum, aut habere potuit in animo illud Xenophontis extremo l. vi. Hist. Græc. quod redimendi temporis chartæque causa tantum Latinum adscribo: 'Pauci æque aliquid, ac multi, videre possunt: ac si pedem referre necesse sit, multo facilius pauci, quam plures, tum viam idoneam reperire, tum quiete discedere possunt. At multos adducere, neque tamen hostibus pares, qui non ingens dementia sit?' Nec 'ablitit Tigranis scomma in exercitum Rom. apud Plutarch.

Lucullo cap. 57. *Ἐὶ μὲν ὡς προσβενταί, πολλοὶ πάρεσιον εἰ δ' ὡς στρατιῶται, ὀλίγοι.* Si quidem legationis causa venerunt, multi nimis sunt; sin pugnae, nimis pauci. Lubet adnotare, Ptolemæum et Aristobulum citato Arriani loco in hoc consentire, filium Pori missum esse, quod ii sane, quippe viderunt Porum, aut scire potuerunt, aut credere. Quin et duos ejus filios occubuisse ea pugna scripserunt: ad stipulante quoque Diodoro xvii. 89. quæ res manifestæ falsitatis convincit nugæ Philostrati ii. 10. Porum 'fuisse admodum adolescentem, quando cum Alexandro pugnavit.' Freinshemius.

In curribus] De equis, curribus, elephantis Indicis, Ælian. Hist. Anim. xiii. 9. qui binos tantum epibatas, sive adacensores, singulis curribus tribuit. Quod et Strabo firmat lib. xv. *Δύο δ' εἰσὶν ἐν τῷ ἄρματι ἀναβάται πρὸς ἡνίοχον.* Currus præter aurigam vectores duos habet: idque magis credam, quam ut Curtius narrat. Freinshemius.

§ 4 *Inequitabiles]* Forte, equiti inhabiles; ut iv. 9. 10. Heinsius.

Ac voraginibus] Et voragine alii: quidam etiam foraminibus, quod excusam lectionem confirmat. Modius.

§ 5 *In dextrum cornum]* Usitatus est scriptoribus, præsertim iis, quorum ætate Curtius vixisse conjectari potest, genere neutro voce cornu uti: sed cujus frontis esset, tot locis, quot jam videre fuit, contra omnes membranas, pro sui animi libidine, in hac re aliquid mutare? Modius.

§ 6 *Pugna se moverat]* Pugnare moverat membranae, sed in eo Longobardicis similes sunt, quæ inter s et r aut nullum, aut perparvum discrimen faciunt. Modius.

§ 9 *Pauci tenus hostium]* Hoc quoque corruperant, qui omnia corrumpunt, mutando tenus in tamen. o homines pistrino dignos, non tabernis, ubi literæ tractantur! Modius. Non

expedio me ex verbis: sensum teneo, qui utique non ille: 'Paucos ex curribus et aurigis ex hostibus elapsos ad Porum properasse, ex tota hostium acie exactos, seu in fugam coniectos.' Sed quem supra iv. 15. 17. concepit his verbis: 'Paucae tamen evasere quadrigæ in ultimam aciem,' &c. Vult ergo, currum aliquos per interjectam hostium aciem penetrasse ad Porum. Observandum enim duplicem fuisse pugnam; majorem illam, quæ mox describetur, et hanc Hagis nepotis regii, quem a rege interclusum habuisse Macedones significare videtur Auctor. An autem particula tenus hoc interpretamentum patiatur, ipse quidem dubito: sensum autem alium non esse liquido perspicio. Est autem locus hic in aliis codd. aliter expressus, quod quidem argumentum solet esse corruptionis. Nec sane placet, quod facit Porum acerrime pugnam cientem; deinde postea demum aciem instrumentem. Freinsh. Hoc tenus etiam Freinshemio suspectum est: nec tamen video quid possit substitui, nisi velis, hostium cuneos. Scheffer. Mendosus locus, cujus sensus facilius quam genuina scriptura: videtur hoc innuere Historicus, Macedonas se interjecisse inter Hagis currus et Pori exercitum, illosque turbasse, ut pauci per Macedonum aciem evadentes ad Porum usque pervenerint. Cellar. Tellierius abiecit vocem tamen, et sic Mss. nostri, infra hoc capite n. 30. iterum 'ultra aciem exigebantur:' forte, hostium telis exacti, vel extracti. Snak.

Acerrime pugnam cientem] Hoc quoque non placet Freinshemio, cum non videatur Pors potuisse pugnam cingere primum, et post demum aciem instruere. 'Cingere pugnam' profecto vix dicitur, nisi præsens et pugnans ipse. At Pors hic pugnabat non ipse, sed per Hagen fratrem, quem præmiserat cum istis copiis, ut li.

quet ex superioribus. An scripsit Noster *cientes*, ut referatur ad *cuneos*; an *cientium*, ut respiciat *hostium*? Scheff.

§ 10 *Pedites ac sagittarios tympana pulsare solitos*] Quid? an pedites et sagittarii solebant tympana pulsare? quomodo ergo emittebant sagittas? Scribo, *ac sagittarios, ac tympana pulsare solitos*: suadet, quod tympana Indis dicat fuisse loco tubarum. Tubas enim non promiscue habebant milites, sed tubicines. Scheff. Schef-fero adstipulatur Voss. 2. *Snak*.

Ad notum sonum] Nam et primum captos mitigari scripsit Arrian. Ind. 11. 29. 'tympanorum ac cymbalorum pulsu.' Alias enim fere impatiens esse solet insueti sonitus hoc animal, qua re sæpe etiam consternati, inque fugam acti leguntur. *Freinsh.*

§ 11 *Herculis simulacrum*] Hujus rei testem Curtius vix inveniat ex iis, qui hodie leguntur. *Raderus*. Ernestus Observ. 11. 22. credit se reperisse ejus rei indicium Florentiæ in hac inscriptione corrupta: *Hercules * Dor *** For ***; quam supplet, *Hercules Indorum Fortitudo*, ipse viderit. Ceterum etiam apud majores nostros consuetudo ista tennit, ut simulacra Deorum 'lucis detracta in praelium ferrent,' teste Tacito: atque inde nobis vexilla *Fanen* appellantur; quod antiquitus 'Fan' Denm significabat; quod hodie septemtrionalibus diabolum, postquam nimirum falsorum numinum errores abjecerunt. Inde 'Tanfana' apud Tacit. 1. 51. 2. quod hodie vocant *Skogsvoo*, silvestrem dæmonem. *Tfan* enim silvam notabat majoribus nostris, ut in veteribus cantilenis sæpissime. Et apparet ratio moris. Sic enim fiducia creabatur militi, tamquam presenti numinis auxilio, metus hosti. Sic Constantinus crucem, labarum, pro signo habuit. Judæi videntur *Dei* nomen prætulisse, ex Ps. xx. et Jesai. 11. 10. *Freinsh.* Curtius hæc

et alii, quorum nulli memorant, quo nomine Indi Herculem vocitarent, quia hæc erat mera Macedonum fictio; qui ut Alexandrum etiam Herculi præferrent, jactabant petram Aornon, quam cepit Alexander viii. 11. 'ab Hercule frustra obsessam fuisse, terræque motu coactum ab-sistere.' *Clericus*.

Deseruisse gestantes] Vide Florum 1. 11. 2. *Freinsh.*

§ 12 *Capitis etiam sanxerat pœnam iis, qui ex acie, &c.*] Malim primo, *Capitis etiam sanxerat pœna, si qui ex acie*. Mox non etiam, sed jam in, quod non æque necessarium tamen ipse censeo, ut alterum non prorsus alii forte censebunt. *Acidalius*.

§ 13 *Speciem turrium*] Eadem similitudine supra viii. 12. utitur. eadem Diodorus xvii. 87. Arrian. v. 2. et Polyæn. iv. 3. Apud Marcellinum xxiv. 22. 'Elephanti gradientium collium specie motuque immanium corporum propinquantibus exitium intentabant.' In confesso est, Porum hoc bello elephantis usum. Quo argumento Photius ostendit, Agatharchidem lib. 1. de Mari Rubro, vel memoria lapsum fuisse, vel ad Ægyptios tantum reges, aut saltem Alexandri successores respexisse, cum Ptolemæum Philadelphum primum fuisse scriberet qui elephantorum venationem instituerit. *Freinsh.*

Ipsæ Porus] Causam proceritatis hujus facit Pausanias humidam soli constitutionem in Arcad. p. 503. Diodorus soli ubertatem, quæ ex illa: Alias et Indi more reliquorum barbarorum corporis præstantiam in rege eligendo præcipue spectarunt. Herodot. Melpom. Plutarch. Aristotel. Polit. vii. 14. *Loccenius*. *Erat enim quinque cubitos altus*] Arrian. v. 2. 47. Diodorus xvii. 88. adjicit: 'Crassitudine autem tanta, ut thorax ejus duplo excederet loricas aliorum, qui robore excellerent.' At apud Plutarchum cap. 106. 'Porum pleri-

que scriptores consentiunt quatuor cubitos palmo excedentem, quem locum merito suspectum habet Raderus, et pro τεσσάρων πηχῶν reponit πέντε cum etiam Eustathius ad Dionys. vs. 1027. multos Indorum tradat πενταήχους, quinque cubitales reperiri; Porum autem excessisse quinque cubitos. Sane maiorem quatuor cubitis oporteat fuisse, qui, ut ibidem addit Plutarchus, elephantu suo proportionem equitis insideret. Philostratus II. 10. ait fuisse 'proceritate corporis tanta, quanta, post Trojana tempora, nemo.' Arrianus Peripl. Mar. Erythræi III. 2. ait in illis regionibus reperiri ἄνδρας ὑπερμεγέθεις τῷ σώματι, viros excedentibus modum corporibus præditos. Ceterum de Mithridate similia fere notasse credo Sallustium, si exstarent quæ juxta hoc fragmentum scripsit: 'Mithridates corpore ingenti, perinde et armatus.' Apollodorus lib. II. de Diis, Herculem τετραπηνχάων fuisse refert; quem etiam modum Diodorus XVII. 91. tribuit Sophiæ. Sed Philostratus in Heroicis Protesilao suo decem cubitos tribuit. 'Maximinus,' ut refert Cordus apud Capitolin. cap. 6. 'erat magnitudine tanta, ut octo pedes digito videretur egressus.' Freinsk.

Formam] Rutgersius Var. Lect. III. 4. emendabat, *normam*; haud absurde. Potius tamen assentiar Bongarsio glossema hoc esse: ut scilicet divisa voce *propemodum* legatur *magnitudinis prope modum excesserat*. Moveor etiam nonnihil versu Galteri: 'Humanique modum transgressum corporis.' Solet enim ille ipsa fere Curtii verba in numeros redigere. Si tamen vulgatam lectionem teneas, interpretabere *formam*, ut fere accepit Probus in Eumene: 'Multi etiam, qui ejus formam cognoscere studebant, qualis esset.' Tacit. II. 39. 3. 'Forma haud dissimili in dominum erat.' Quid tamen si legas, *magn-*

prope modum excesserat: *formam magnitudinis Pori adiciebat belua*, &c. id est, decorem, speciem? si enim legas, ut editur, *magnitudinis adiciebat*, falsa est sententia: quanto enim major est elephante, tanto minorem apparere necesse est, qui eo vehitur: dextrum enim suum cornu ipse duxit. Freinsk. *Propemodum excesserat*] Divine *prope modum*: vulgo conjuncte, *propemodum excesserat formam*. Rutgersius *normam*. Sed glossema esse quod additur, Bongarsius et Freinschmius censent, quo in numero etiam repetitum vocabulum *Pori*, quod post sequentem vocem *magnitudinis* in vulgatis legitur, Tellierius habet, quem utroque reciso secuti sumus. Cellar. Lege, *Prope modum excesserat. Formam magnitudinis porro*. Heinsius.

Magnitudinis adicere] Repetunt editiones, *magnitudinis Pori*; legunt membranæ, *magnitudinem adicere videbatur belua*: neutrum placet. Modius. *Magnitudinis adicere*] Plutarchus p. 699. ex historicorum consensu tradit, Porum, quamvis immani belluæ vectum, τὸ μέγας ἰσχύος μὴδὲν ἀποδεῖν πρὸς τὸν ἐλέφαντα συµμετρῶς, *proportionem equitatis elephantis respondisse*. Cellar.

§ 14 *Par animo meo*] Sic apud Lucan. Phars. v. 652. 'credit jam digna pericula Cæsar Fatis esse suis.' Freinsk.

§ 15 *Ptolemæo*] Nusquam dixit Curtius Ptolemæum transiisse Hydaspem, cujus ripis cum omnibus turmis obequitantem dixerat c. 13. 18. at res, iniquas, satis intelligitur; neque enim Ptolemæus in acie esse poterat trans Hydaspem cum toto equitatu, nisi eum transmisisset. At mora aliqua ad hoc opus fuit, et res digna erat quæ uno verbo significaretur. Cleric. Judic. v. 13.

Quum ego, inquit, in lævum, &c.] Vide Polyænum Strateg. IV. ἐνδεδο παραγγέλλας Ἄλ. Injuria autem Glareanus accusat Curtium negligentiam, quasi nihil pensi habeat quid scribat,

(hæc enim ejus verba sunt) et quasi confundat ordinem exercitus Alexandri. Ante enim dixit, Alexandrum jussisse Cœnum in dextrum cornu movere, simul ac vidisset ipsum (Alexandrum) in sinistrum hostium cornu impetum facere. Mox vero dicit, Cœnum, non Alexandrum, in lævum cornu invectum esse. Sed Curtius recte, nisi valde fallor. Hæc enim Alexandri fuit mens, ut cum ipse in lævum hostium cornu impetum faceret, Cœnus dextrum cornu non hostium, ut Glareanus putat, sed Alexandrini exercitus moveret, sibi in medio ardore prælii succurreret: et hoc est, quod dicit infra Curtius, Cœnum in lævum cornu invectum esse.

Loccenius. Tu in dextrum move] Male accipit hoc loco Glareanus Curtium, quasi nihil pensi habuerit quod scriberet, adeoque paucis versibus pugnantia tradidisse: 'Primum,' inquit, 'initio hujus pugne Perdiccam cum equitibus in dextrum cornu hostium mittit. Hic cum Ptolemæo, Hephæstione, ac ipso Alexandro, qui in dextro sui exercitus cornu erat, in lævum cornu hostium impetum facit: rursus Cœnus hic jubetur dextrum hostium cornu movere; at mox post aliquot versus, idem Cœnus ingenti vi in lævum cornu invehitur. Ita videmus (nisi in codicum errores omnia rejicere placet) quam nihil pensi habuerit quid scriberet; quod in quinto libro de Darii exercitu ac ejus ordinatione conquesti sumus. Arrianus plane Cœnum ducem, non lævum, quemadmodum hic perperam scriptam putamus, sed dextrum invasisse hostium cornu scripsit.' Bona verba, Glareane, 'parcius ista viris;' si Curtii verba accuratius expendisses, et mentem perspexisses, alia omnia de Curtio et sensisses et scripsisses: nam quod ais, initio pugne Perdiccam in cornu dextrum missum, postea in sinistrum cum ipso Alexandro movisse; nihil est, quod offendat, nec

quidquam a Curtio est peccatum. Sed tu non assecutus, quod narravit Curtius, ipse tibi rã *εναρτία* et somnia fingis: nam Curtius de duabus diversis pugnis loquitur, id quod debebas didicisse; primum ad ripam Hydaspis, in quam evaserat Alexander; in quem cum curribus præmissus est Hages frater Pori, cum quo primum initum est prælium, et in hoc dextrum Hages coram jussus est invadere Perdicca. Hage autem cum curribus fuso et dissipato, itum est recta adversus ipsum Porum, qui cum omnibus copiis Alexandrum in amplissimo et equitabili campo expectavit. In hunc cum iret Alexander, suam aciem aliter direxit, et Perdiccam secum retinuit, cum quo lævum Pori ipsius cornu est aggressus, sicut Cœnus dextrum: vitiosa enim et mendosa scriptura codices occupavit, qui lævum post aliquot versus pro dextro proferunt, vitio vel antiquiorum, nam et chirographi lævum habent, vel operarum. Solet autem usu venire, ut librarii omnes eundem errorem sequantur, quod et in Lexicographis sæpius deprehendimus, non secus atque oves arietem in ignes aut aquas insilientem certatim, etiam cum exitio suo, sequuntur. Quis enim credat Curtium accuratissimum et nobilissimum scriptorem intra paucos versus sibi contraria et pugnantia scripsisse? nti mirer, quomodo criticus Acidalius stilus hoc mendum non effoderit, aut saltem non animadvertit. De quinti libri dubia scriptione suo loco dictum est. Illud vero quod Modius neglexit, iuste restituit Acidalius, in *dextrum move*, non *dextrum more*; nam Alexander ipse dextrum movebat in lævum Pori; Cœnus autem sinistram movebat in dextrum Pori. *Raderus.* Ipse dextrum] Acidalius probante Raderio legit, ipse in dextrum move, nam Alexander jam in lævum se irruere velle significarat. Negari tamen non potest in descri-

bendis aciebus Cartio non nimum esse tribuendum. Certecausam haud unam habuit Glareanus, sin hic dixit Auctorem nihil habuisse pensi quid scriberet. Sunt enim ubi merito quis offendat, quæ Raderus præter Acidalianam conjecturam, hac quoque ratione submovet, ut dicat mox num. 17. ubi scriptum est *Cœnum in lævum cornu invectum*, quamquam sic etiam Mss. habeant, legi debere, *in dextrum*. Sed hoc quidem satis violentum est. Qui autem hoc loco, *ipse dextrum move*, Alexandri, non hostium dextrum cornu accipit, sane valde fallitur. Non igitur video, qua causa Glareano sic insultet Raderus, qui dum errorem ejus detegere satagit, inter alia etiam objicit, non distinguere enim duas pugnas, alteram cum Hage, alteram cum ipso Poro. Id quidem haud falso, nisi ipse eandem culpam incurreret: nam aciem Alexandri contra Porum quam Arrian. v. 2. 32. describit, referre volens, narrat nobis aliam contra Hagen, quam Arrianus superius num. 20. proposuerat. Polyænus quoque aciem utramque aliquo modo depingit; ubi tamen vix invenies, quo Cartio opem ferat. *Freinsh.*

Antigenes] Vulgo, *Antigone*; quæ duo nomina confunduntur etiam in Var. Lect. v. 2. 5. Sed Antigonus Phrygiæ vicinæque Lydiæ satrapa relictus fuerat, de quo supra iv. 1. 35. ubi locorum etiam res gessit circa praelium Arbeliticum. Atque deinceps ibi mansisse argumento est, quod infra x. 10. 2. illæ regiones ei decernuntur; quod forte non fuisset factum, nisi jam tum in possessione earum fuisset. Sed et ex Diodoro xviii. 23. colligo, eum ab eo statim tempore satrapia sua non excessisse. *Antigenes* autem Argyraspidum phalangitarum dux fuit, ut ex Diodoro xviii. 62. aliisque locis liquet. Recte igitur sic restituimus; et omnino certum illud est ex Arriano. Adde infra ad x. 10. 1. voce 'Susiana.' *Idem.*

Invehimini] Leg. *invehimini*. Heinsius.

Non in mediam aciem] Risi scripturam vulgatam, quæ erat, *invehimini in mediam aciem, et urgebitis frontem*; risi, inquam, sed ita, ut non minus indignarer interim; nam cujus foret patientiæ, tam supinam quorundam oscitantiam aliter ferre? inveli potest quisquam in mediam aciem, et frontem urgere? tum ille profecto nobis Amphitruonis Plantinæ exemplum renovabit, et quod factum est numquam, neque pote adeo fieri, unus faciet. Verum mittamus ista, sic sunt homines, quibus harum rerum cura commissa est. *Modius*. Exerto cachiano Modius vulgatam lectionem ridet; nec ridet tantum, sed exagitat etiam vehementi cum indignatione. Quam adeo ob causam? Au enim, inquit, inveli potest quisquam in mediam aciem, et urgere frontem? potest, Modi; si mediam aciem recte accipias, non anteriorem, quæ intra duo cornua constituta; quam et mediam recte dixeris, et non potes nisi frontem. Quod enim exercitus non in cornua protensum, medium inter ea locum tenet, est nimirum frons aciei. In hanc igitur inveli Antigonom et reliquos jubet Alexander, ubi ipse cum suis in lævum, Cœnus in dextrum cornu hostium impetum fecissent: ut jam moverat, sed verbis item vitiosis, quibus inserenda præpositio in hunc modum: *Cum ego, inquit, Ptolemæo, Perdiccaque, et Ephastione comitatus in lævum hostium cornu impetum fecero, ipse in dextrum move, et turbatis signa infer*. Ubique adhuc, *ipse dextrum move*, quo nihil absurdius. Movebat enim ipse rex cornu suum dextrum, si in lævum hostium invehobatur: Cœno movendum lævum erat, si in alterum oppositum, nempe dextrum, debebat. Et vide quam elegans locutio perierat, *Movere in aliquem*! sed et hæc reducta, et loco ipso restituto, rescribamus jam et alte-

rum; de quo proprie hic agere cœperamus. Eum scribe et lege prorsus, ut in vulgatis habetur, *Tu Antigone, et tu Leonate, et Tauron, invehimini in mediam aciem, et urgebitis frontem.* Ita omnino recte, satis ex superioribus liquet; neque mihi libet vel in explicando ultra Curtio, vel exaglando Modio, tempus hoc abuti. *Acidalius.* *Invehimini in mediam aciem et urgebitis frontem*] Irasci merito possis καὶ τῇ ἀμαδελᾷ, καὶ τῇ ἀββαδελᾷ Modii, qui etiam hunc Curtii locum sanum et integrum in prævum detorsit, dum particulam ἀπρητὺχον, non, adjecit, quæ totum Curtii locum et sensum corrumpit et evertit: et tamen sibi aridendo hic miris modis plaudit. Acidalius illi respondentem audi: Ignoscamus ergo Modio, qui nobis etiam ignosci volumus, et meminimus nos homines esse. Interim adverte, lector, triplicem aciem veluti cum cornigero animantis capite componi; ut enim extrema bubuli capitis cornua occupant, et quod inter cornua est, frons est, et dicitur; ita in triplici acie sinistra et dextra acies cornua, media frons dicitur. Hoc Modius ex lib. iv. Curtii c. 13. poterat discere, ubi eod. modo triplex acies instructa et appellata: 'Alexander,' inquit Curtius, 'phalangem, qua nihil apud Macedonas validius erat, in fronte (hoc est in medio) constituit; dextrum cornu Nicænor Parmenionis filius tuebatur, &c. in lævo, quod ad mare pertinebat, Craterus et Parmenio erant: equites ab utroque cornu locati.' *Raderus.* *In mediam aciem*] Modius interpolabat, non in mediam aciem, sed urgebitis frontem. At vetustam lectionem, in med. aciem, omissa negativa, et urg. frontem, merito restituit Acidalius: mediam aciem intelligit, quæ inter duo cornua erat disposita; quæ simul etiam frons exercitus instructi dicitur, eadem figura, qua partes a læva dextraque, cornua.

Tamen, ne quid dissimulem, Paſ. 1. habet, non inveh. in med. ac. sed urg. frontem. Verum negativam natam putem ex præcedenti voce *Tauron*, collisa cum sequenti *invehimini*; qua demum recepta, proclive fuit et in sed mutare. *Freinsh.*

§ 16 *Anceps auxilli genus*] Ita Livius de falcatis curribus xxxvii. 41. 9. 'Enmenes haud ignarus pugnæ, et quam auceps esset auxilli genus.' Sed et elephantos Lucret. v. 1349. 'commune malum' nominat. Adde Stewechium ad Veget. iii. 24. Idem Siculus xvii. 88. narrat, et Curtius ipse mox infra. Plinius viii. 9. 3. 'Minimo suis stridore terrentur, vulneratique et terri retro semper cedunt, haud minore partium suarum pernicie.' *Raderus.* Adde Florum i. 18. 12. *Freinsh.*

§ 17 *In lævum cornu*] Ex mente Curtii, si non ex calamo, certissimo ergo legendum, in dextrum: ita etiam Arrian. v. 2. 'Cœnum ad dextrum cornu mittit.' *Raderus.* *In lævum cornu*] Si nihil nendi subest, dextrum Curtius in animo habuit, quoniam lævum scribebat; nam ipse Alexander in lævum movit n. 15. quod plenius Arrianus lib. v. docet: Κοῖνον πέμψεν ἐπὶ τὸ δεξιόν. *Cornu mittit adversus dextrum cornu.* Blancardus in Arrian. p. 342. non verbum, sed casum immutat ita: *Cornu ingenti ei lævo cornu invehitur.* Cellar.

19 *Longas et prægaves*] Aliter interpungunt libri scripti: quippe longæ et prægaves: nisi prius in terra statuerent arum, haud satis apte et commode imponunt. Modius.

Imponunt] Mss. Q. imponuntur; sicut divinaveram, vulneramque particulam tum expungi. *Freinsh.*

§ 23 *Equos*] Qui stridorem elephantorum ferre non possunt. Vide quæ notavi ad Florum i. 18. 8. a. Quare Cæsar in Africa bellum gerens contra Scipionem et Jubam, qui elephantos habebant; ipse quoque non-

nullos ex Italia adduci jussit, non alio fine, nisi ut milites eos ex quotidiano conspectu metuere desinerent, atque 'ut iumenta bestiarum odorem, stridorem, speciem, consuetudine captarum non reformidarent,' Hirtius de Bello Afr. cap. 72. Atque hæc ratio potissimam difficultatem transeundi Hydaspiis objecit Alexandro, notante Arriano v. 2. 8. et 13. solum hoc timuisse, ne equi specie et clamore beluarum territi rem turbarent. Ibid. num. 29. editum est: 'Neque enim putabat (Pons) quemquam hostium per illa elephantorum interstitia penetrare ausurum, sed ne equites quidem, equitum metu.' Nescio an typos thetæ vitio: legendum enim, *equorum metu*. Scipio contra Annibalis elephantos 'equitatum Numidarum in utroque cornu locavit, assuetum ferre odorem et aspectum elephantorum. Italico vero non assueti talibus postremam aciem clausit.' Appian. de Bell. Punicis. Quod autem 'pavidum ad omnia animal' vocat, de insolito tumultu aut specie interpretare: cujus rei exemplum in Livio x. 28. 9. Apud Tacit. i. 66. 1. 'Forte equus abruptis vinculis vagus, et clamore territus, quosdam occurrentium obturbavit.' Unde a Persia singulari industria exercebantur, 'ne armorum fremitum, et gladiorum ad clypeos resonantium in pugna crepitum extimescerent,' Ælian. Hist. Anim. xvi. 25. x. Freinsh.

Tam pavidum ad omnia animal] Freinshemius hoc ait explicandum de insolito tumultu ac specie; quod non possum probare. Verba enim generalia sunt, nec ad illum modo tumultum referuntur, qui tum fuit, adde quod sit admodum emphaticum illud, *ad omnia*, nec de illo solo tumultu possit intelligi. Denique verum potius sit contrarium, hocque ipso equi velut bello nati, quod sint generosi, neque facile metu perturbantur. Itaque non dubito, quin Noster scripse-

rit, *tam impavidum ad omnia animalia*; particulam in ante *pavidum* absumpserat littera *m* ultima præcedentis vocis, totidem constans lineolis, et adjuncta sequentibus, ac ob id alteri reddens speciem vacuæ delendæque. Scheff. *Pavidum animal* intellige in subito tumultu, sicut in Gallico bello essedorum rotarumque sonitus insolitos ejus tumultus Romanorum equos conterruit. Livius x. 28. Cellarius.

§ 24 *Agrianos et Thraces*] Equites sagittarios, qui miris modis, concussationibus, et vellitationibus, nunc concurrendo, nunc refugiendo, moxque redeundo fatigabant hostem. *Roderus. Agrianos et Thraces*] Hos ut equites sagittarios crederet Explinator, in causa fuit Arrianus v. 2. 34. ut conjicio, qui tradit Alexandrum in Indos immisisse mille hippotoxotas. Sed eos ex num. 15. ibid. *Daas* fuisse crediderim: certe Agriani et Thraces non magis equestri rei studere potuerunt, quam apud nos Helvetii aut Rhæti. Freinsh.

§ 29 *Copidas*] Græca vox ex verbo κόπτω. Suidas, *κόπης, ἡ μάχαιρα*. Strabo lib. iii. de armis Lusitanorum *παράκοπης ἡ κόπης, pugio aut copis*. Cellarius.

Beluarum manus] Manum in elephanto miratur Glareanus, cum sæpe occurrat ea vox apud Auctores pro proboscide; quin et Plautus 'Brachium' vocat, Mil. Glorios. *Loccen*. Proboscides, amputati non ita difficiles, ut bello Pyrrhi Tarentino C. Minucius ostendit apud Florum i. 18. 9. et Plinium viii. 7. 2. Sic veteranus Cæsaris ab elephanto in altum sublatus, proboscidem cecidit. Hirt. de Bell. Afr. cap. 85. Vide Stewech. in Veget. pag. 222. m. Freinsh. Cic. de Nat. Deor. ii. 47. 'Manus etiam data elephanto, quia propter magnitudinem corporis difficiles auditus habebat ad pastum.' Proboscide enim elephantus, ut manu homo, utitur ad apprehendendum,

quia flexilis est, et rem potest circumdare. Unde 'anguimano' elephantos dixit Lucretius II. 537. i. e. manu instar serpentis flexili instructos. *Cellarius*.

In ipsa morte novi supplicii] Quo afficiebantur correpti manu elephantii, traditique regentibus; hoc enim intelligendum puto. *Scheff*.

§ 32 *Novem jam vulnera]* Arrianus v. 2. 47. nonnihil a Curtio divertit: 'Cum in dextro humero, quem quidem solum in pugna nudum ferebat, vulnus accepisset, (nam a reliquo corpore thorax facile tela propulsabat,) ipse alioqui insigni et robore et membrorum convenientia præditus, ut postea ejus conspectus docuit, converso elephante recessit.' Siculus XVII. 88. 'Porus tandem cum heroice depugnasset, præ multitudine vulnorum exsanguis animo deficit, et viribus infractis e bellua ad terram delabitur.' *Raderus*. Themistius quoque Orat. IX. multis vulneribus affectum fuisse tradit: item Justinus XII. 8. 5. In Arriani loco est, quod obiter moneam, illa verba, *περὶ τοῦ ἀνὰ τὴν ὀψὲν καὶ τὴν ἀριστεράν*, de ipso Poro perperam accipi, reddique, *ipse alioqui insigni et robore*, &c. nam de thorace loquitur auctor: 'firmitudinis et operis eximii thorax, ut postea intuentibus apparuit, facile tela propulsabat.' *Freinskh.*

§ 34 *Sed equus ejus]* Bucephalus. Plutarchus p. 699. plerosque tradere ait non extemplo mortuum, sed postea sub vulnorum curatione. Onesicrito auctore, apud eundem Plutarchum, non vulneribus, sed senio confectus occidit. *Cellarius*.

§ 36 *Imperii regnique]* Tellierius ita distinguit, ut Imperii sit totius Indiæ, regni, partis quam Taxilis fratres tenebant. Arrian. lib. V. paullo aliter, non fratrem, sed ipsum Taxilem, veterem hostem, ab Alexandro missum esse, qui ditionem persuaderet, postea persuasum esse a *Metaph. et Var. Clas.*

roë, veteri amico, ut fugam sisteret. *Cellar.*

Proditoris] Alii, *proditorem*. Sed qui illud in fratrem Taxilis convenit? in ipsum potius: ergo *proditoris* repono, volentibus etiam Mss. quos postea inspexi. *Freinskh.*

Contorsit in eum] Arrianus tamen jactu inani, quem effugit elatus equi pernicitate. *Cellar.*

§ 39 *Procumbere jussit]* De elephantorum indole, docilitate, &c. habes apud Plinium lib. VIII. multis a principio capitibus, et Lipsium singulari Epistola 50. Cent. 1. Sed de Pori elephanto ex Plutarcho cap. 106. cognosces. *Rader*. Multa de elephantis Nierenbergius. Item Bülenger. de Venat. Circi toto cap. 21. ubi miror inter plurima Æliani loca me non reperire VII. 37. de Animal. ubi de Pori elephanto, idem quod Plutarchus tradit, adjicitque semetipsum inclinasse, quasi diceret, sua sponte, non a magistro jussum, procubuisse. Sed Curtio potius credam, sic enim edocebantur. Seneca Epist. LXXXV. 43. 'Elephantum minimus Æthiops jubet subsidere in genua.' Vide Marcell. ad Martialis. I. 17. Idem Ælian. III. 46. similia fere, quæ de Pori elephanto Curtius, de alio Indico narrat, qui dominum suum protulerit, et labentem promuscide sustulerit. *Freinskh.*

§ 41 *Quæ malum]* Similiter fere Perseum percunctatur Æmilius Paulus apud Livium XLV. 8. *Freinskh.*

§ 43 *Rursus interrogatus]* Plutarchus accuratius Alexandrum quæsisvisse, quid sibi fieri vellet, quomodo tractari postulare: Porum βασιλικὸς respondisse: regie se scilicet velle tractari. Porro Alexandrum interrogasse, Ecquid amplius vellet: ille, Omnia, inquit, dixi, cum βασιλικὸς dixi. Egrege de hoc vere regio responso disserit Themistius Orat. IX. *Loccenius*.

Quid ipse] Avet, et audet animus

Q. Curt.

4 U

pro ipse, in se rescribere, nisi utrumque forsitan aliis videatur. *Acidalius*.

Quod hic dies] Plutarchus cap. 106. et de Ira Cohib. cap. 16. cum Arriano v. 2. 48. simpliciter tradit, rogatum ab Alexandro Porum respondisse, βασιλικῶς, regie, sen regaliter, atque 'in eo esse omnia:' multo elegantior et urbanior est narratio Curtii. *Raderus*. Ego Curtio irascor, quod interpolaverit responsum Pori a Græcis relatum, quod et credibilius est, et admirandæ majestatis gravitatisque plenum. Egrege de eo disserentem Themistium vide Orat. ix. *Freinsh.*

§ 44 *Monendo profecti*] Sic apud Val. Max. iii. 8. 8. 'Mævius, quo vitam constantius contempsit, eo facilius impetravit.' Plutarch. Lucullo cap. 28. 'Pomponius, non obscurus vir, saucius captus est, atque ad Mithridatem vulneribus gravis pertractus. Quem ubi rogavit rex, an, si ipsam conservasset, amicis sibi esset futurus, Sane, inquit, si pacem cum pop. Romano feceris; sin secus, hostis. Cujus rex admiratus virtutem, nihil eum læsit.' Eximie Seneca ad Helviam 13. 7. 'Qui adversus sævissimos casus se extollit, et ea mala, quibus alii opprimuntur, evertit, ipsas miseras infularum loco habet: quando ita affecti sumus, ut nihil æque magnam apud nos admirationem occupet, quam homo fortiter miser.' De Q. Mucio Scaevola notum ex Livio ii. 12. 5. *Freinsh.*

§ 45 *Ampliore regno*] Suffragatur Plutarchus cap. 107. 'Adjecit liberorum ibi populorum, quos subegit, regionem, in qua nationes quindecim, urbium non mediocrium quinque millia, et vicos quamplurimos memorant fuisse.' Arrianus v. 2. 49. 'Aliam ei regionem vetere ampliozem adjecit.' *Raderus*. Habuit Plutarchus in animo, quod teste Plinio vi. 17. 19. 'Alexandri Magni comites in eo tractu Indiæ, quem subegerant, scripse-

runt quinque millia oppidorum fuisse, nullum Co minus, gentium ix.' adjecit Strabo lib. xv. 'regionem hanc totam ab Alexandro subactam, ac Poro esse traditam.' Est autem quod in utroque corrigendum putem: gentium numerum in Plutarcho; nam in novem Plinius cum Strabone consentiunt; in Plinio, quod non satis determinate descripserit tractum eum Indiæ, lectoremque in hunc errorem inducat, in quo fortassis et ipse fuit, ut putet totum Indiæ tractum ab Alexandro domitum intelligi, cum ejus comites hunc modo intellexerint, qui inter Hydaspem et Hypanim est, ut diserte tradit Strabo; et juvat Arrianus v. 3. 14. Nam inter Indum et Hydaspem multum terrarum subegerat, quas Poro non tradidit. Corrigendus etiam Eustathius ad Dionys. vs. 1141. *Freinsh.*

§ 46 *In hoste*] Habet enim hoc virtus, ut mirentur eam et hostes. Alexander hic supra iv. 6. 26. 'virtutis in hoste mirator' prædicatur. Vibius Virius apud Livium xxvi. 13. 24. 'Et ipsi virtutem mirabuntur hostes.' Cicero in L. Pisonem cap. 32. 'Habet hoc virtus, ut viros forteis species ejus et pulchritudo etiam in hoste posita delectet.' Tale quid etiam Arrianus iv. 3. 31. ubi de voto Darii. *Freinsh.*

Quo majores] Quo tempore, anno, ætate Alexandri hæc perpetrata? Annum et anni tempus signavit Arrianus v. 2. 48. 'Hujusmodi,' inquit, 'exitum habuit pugna Alexandri adversus Porum et Indos trans Hydaspem amnem colentes, Archonte Athenis Hegemone, mense Martio.' At enim sup. num. 7. idem Arrian. de hoc ipso tempore, quo Hydaspem trajecit, sui immemor, ut videtur, scripsit, fuisse tum solstitium æstivum. Itaque auctori hæc concilianda relinquo et remitto. Diodor. xvii. 87. nonum hunc imperii annum Alexandri, et nonum et vigesimum ætatis, Chreme-

te Archonte Athenis, non Hegemone, ut Arrianns, scripsit: cum Diodoro facit ἀναγραφὴ Ὀλυμπιάδων. ὩΑ. FH. Χρόνης. Ἀλέξανδρος παραρτίζει τὸν

Πάρον νικᾷ. *Raderus.* Consule Meursium de Archont. Athen. iv. 14. *Freinsh.*

LIBER IX.

CAP. 1. § 1 *Soli victimis*] Quasi Solis beneficio partes Orientis sibi essent apertæ; unde et aras ad Hypasin fluvium positas inter alios Ἑλλῶν Ἰνδῶ, *Soli Indico*, dedicavit. Philostr. *Loccenius.* *Soli victimis cæsis*] 'Cujus beneficio partes Orientis subegisset,' Diodor. xvii. 89. Eodem pertinet elephantus Soli consecratus, ut ex Philostrato ii. 6. paullo supra narratum est. Apud eundem ii. 15. legimus eum etiam aras, de quibus infra, *Soli Indico* inscripisse. Quod fortasse ansam præbuerit fabulosis narrationibus de arbore solis fatidica. *Freinsh.*

Qui promtioribus animis reliqua belli munia obirent] Editiones, *quo promtioribus animis reliqua belli munia obiret*, quæ nostris meliora esse, qui affirmanti credet, is mero meridie, si dixeris illi tenebras esse, credet. *Medius.*

Milites pro concione laudatos] Addubitat acutissimus J. Broukhusius ad Tibullum i. 1. 57. et putat Græcis ignotum fuisse hunc morem collaudandi et donandi milites pro concione; adeoque videndum monet, num ex vero hæc scripserit Curtius. Certe Noster sibi constat, nam sic iterum x. 5. 10. 'vigor ejus et vultus... fortes viros pro concione donantis (quod laudationem involvit) occurrebant oculis.' An vero hoc adeo frequens et usitatum fuerit inter Græcos, ut de Romanis testatur Polyb. vi. 37. non facit ad reprehendendum Curtium,

qui tantum ad comitatem et liberalitatem Alexandri refert, qua in re suos Græcos auctores habuerit; nam sic attestatur et Arrianns de eodem ii. 12. *Ὡν τῇ δυνάμει πάσῃ ἐκτεταγμένῃ ὡς λαμπρότατα ἐς πόλεμον καὶ λόγῳ τε ἐπεκόσμησεν ὅσους τι διατρεπὲς ἔργον ἐν τῇ μάχῃ ἢ αὐτὸς συντόνω ἐργασμένον, ἢ ἀκοφῇ συμφωνούμενον ἔλαβε, καὶ χρημάτων ἐπιδόσει ὡς ἐκδότους σὺν τῇ ἀξίᾳ ἐτίμησε.* *Snak.*

§ 2 *Ceteram*] Ego sic divinem: *ceterum optimam prædam, cel. op. in ea regione manere, &c. repleturos.* *Freinsh.* Et quidni ex consensu Mss. *Cetera optimam prædam?* Miror doctissimos commentatores hanc locutionem prætermisisse, eamque intactam hoc loco reliquisse: nec dubito, quin vera sit scriptura codicum, quos vidimus, quibus consentiunt Pal. 1. et Dan. *cetera optimam prædam*, eleganti et nervosa synthesi: non quod *cetera* singulari numero minus sit usitatum, quod nemo dixerit; sed quid hoc loco designet præ illo plurali, quod codices exhibent, non sentio. Sensus enim qui nunc est insipidus, hac distinctiōne fit ornatior et gustum movet. Illi similis locutio, quam habes vii. 4. 40. 'Spolia hostium seu opimum belli decus.' Item Noster vii. 11. 'Præmium erit... talenta x.' Florus ii. 10. 2. 'Initia pugnae prospera hosti fuerunt, eademque exitii causa.' Idem ii. 17. sic apud eundem Cl. Grævius iv. 12. 26. legit, 'Victor namque Drusus equos, pecora, torques eo-

rum, ipsosque, prædam divisit, et perdidit;’ ubi vulgo editur ‘præda,’ quod vix ullum habet sensum. Sic Virgil. Ecl. viii. 58. ‘Omnia vel medium fiant mare.’ Idem Æn. v. 110. ‘sacri tripodes viridesque coronæ, Et palmæ pretium victoribus.’ Iterum ordine inverso Æn. v. 359. ‘Clypeum adferri jussit Didymæonis artes.’ Cic. x. Fam. 4. ‘Ne nostra mala suam putent occasionem.’ Et quæ sunt istiusmodi infinita. Verum si juvat servare literarum vestigia (quæ in nostris libris nulla erant) legi præstaret, cetera in prædam optimam; similisque esset formula Justin. xi. 12. ‘In pretium captivarum regnum omne, non pecuniam petit.’ Sed ibi quoque summus Gronovius ex Mss. codd. expunxit illud *in*, et legit ‘pretium regnum,’ ut melior sit lectio prior, quæ est ex Mss. *Snak*.

In ea regione] Forte, *Indiæ ea regione*, vel, *Indis ea regione imminere*. Heinsius.

Repleturum] Leg. *repletum iri*, vel *repleturos*. Heinsius. Prius subjicit etiam Ms. Voss. 1. *Snak*.

§ 3 *Adfirmatio*] Quia ille in rebus quasi de se optatos pollicebatur exitus; et sic eleganter sumitur pro asseveratione; ut vii. 11. 36. ‘Multa adfirmatione, animique pariter constantia.’ Sic apud Plinium xxviii. 26. ‘constantissima annalium adfirmatio.’ Noster ix. 2. 8. ‘Adfirmatio Pori...injecerat curam.’ Et sic ‘adfirmare’ apud Phædrum i. 17. ‘non unum modo debere dixit, verum adfirmavit decem.’ Idem iii. 3. 9. ‘Ille autem adfirmat conjugem esse adulteram.’ Noster ix. 5. 28. Adde Cl. Burmann. ad Quintilian. Declam. xviii. *Snak*.

Ut cum totam Asiam] Seneca Pater Suasor. 1. *Loccenius*.

§ 4 *Serpentes*] ‘Ad sedecim usque cubitorum longitudinem porrectos,’ Diodor. xvii. 90. hoc est, quatuor et viginti pedes. Idem (Ælian. Hist.

An. xvii. 2. ex Clitarcho, et) Arrian. Ind. ii. 35. testatur, qui tamen addit etiam multo majores ex Indorum narratione reperiri. Sed quid hæc ad Strabonem lib. xv. qui ex Onesicrito refert in Abisari regione duos dracones nutritos, quorum alter 80. cubitos, alter 140. longitudine æquaret, qui ducentos decem pedes efficiunt. Adde Plinium viii. 14. ‘Megasthenes scribit, in India serpentes in tantam magnitudinem adolescere, ut solidos hauriant cervos taurosque. Metrodorus circa Rhindacum amnem in ponto, ut supervolantes, quamvis alte perniciterque, alites haustu rapiditas absorbeant. Nota est in Punicis bellis ad flumen Bagradam a Regulo Imperatore ballistis tormentisque, ut oppidum aliquod, expugnata serpens 120. pedum longitudinis: pellis ejus maxillæque usque ad bellum Numantinum duravere Romæ in templo.’ (Cur non addidit quo templo? an Capitolino? an rectius apud Obsequentem cap. 29. legitur, ‘in publico?’ Vide et Florum ii. 2. 20.) Polyhistor. cap. 55. de Indicis serpentibus: ‘Enormitas in serpentibus tanta est, ut cervos, et animantium alia ad parem molem tota hauriant,’ &c. Sed omnium narrationes vincit Maximus Tyrinus Dissertatione xxxviii. Taxiles Alexandro varia mira ostendit: ‘In his animal erat maximum Baccho sacrum, cui victimas quotidie Indi mactabant: hoc animal draco erat, qui jugera terræ quinque corpore æquaret.’ *Raderus*. De draconibus et elephantis quos illi enecent, Plinius viii. 11. et alii: eleganter autem Apuleius in Floridis. Apud Sciratas quoque serpentes maximos nasci tradit Ælianus Hist. Anim. xvi. 22. et ejusdem lib. cap. 39. de Abisaris draconibus idem recenset, quod Strabo verbis modo relatis: unde constat Abisarem esse, qui apud Ælian. ‘Aposisares’ legitur, ut supra quoque monuimus: deinde falli inter-

pretem qui verba πῆχυν μ καὶ ῥ red-
dit, *sex et quadraginta cubitorum*; cum
sint centum quadraginta. Vide et
Philostrat. II. 8. de Arcesine, qui
Nostro Acesines. Freinsh.

§ 5 *Rarum alibi animal*] Quod ne
Indiam quidem generare supra VIII.
9. 17. quamquam falso dixerat. Ali-
bi tamen perrarum, in ipsa quoque
India; raro etiam aliunde advectum
in alias regiones, sicut vel Pompeii
Iudis, ut Plinius refert N. H. VIII.
20. vel, ut habet Dio lib. LI. p. 460.
Augusti triumpho Ægyptiaco primum
Romæ visum fuit. *Cellar.*

Erant] Malim *errant*. Freinsh.

Beluis eis inditum a Græcis] Vide
hic insignem membranarum impuden-
tiam, quæ postulent sibi credi, Rhi-
nocerotes non a Græcis hoc nomen ac-
cepisse, sed ab ipsis India, et suadent
scribendum, *ceterum hoc nomen beluis*
inditum a Græci sermonis ignavis, aliud
lingua sua usurpant; sed frustra sunt,
nemo credit. *Modius.* Leg. *aliud In-*
di sua lingua usurpant. Heinsius. Dum
variant codices, nonnulli *eis*, alii *ejus*
omittunt; quidam Græci scribunt,
depravatæ lectionis merito suspicio-
nem movent. An non legi posset,
Hoc nomen beluis ab his (Macedoni-
bus) *inditum*; *Græci sermonis ignari*
aliud sua lingua usurpant? Snak.

§ 6 *Duabus urbibus*] Nicæa et Bu-
cephala. Arrian. lib. v. *Cellar.*

In utraque fluminis ripa] Fluvii Hy-
daspiæ, in cuius citeriore ripa Nicæ-
am, in ulteriore Bucephalam locant.
Ptolemæus autem VII. 1. facit Buce-
phalam citeriorem. Acesini, quod
flumen ultra Hydaspem est, has urbes
appoint Diodor. XVII. 95. quem vi-
detur infra Curtius cap. 3. 23. secu-
tus esse. *Cellar.*

Coronis] Sic etiam postea Near-
chum et Leonnatum aureis coronis
coronavit, Arrian. Ind. VII. 13. *Frein-*
shemius.

Mille aureis] Quos eandem sum-
mam conficere scribit Scaliger, quam

supra VIII. 6. 19. 'quinquaginta ses-
tertia.' Freinsh.

In amicitia] Editiones, *quem in mi-*
litiâ obtinebant, aut navatæ operæ honos
est habitus, posteriora optime; scri-
bendum enim, *ceteris quoque pro por-*
tionem, aut gradu, quem in amicitia obti-
nebant, aut navatæ operæ honos est
habitus. Modius. Ex aliis editionibus
sic inserit et emendat Modius: mihi
inserenda quidem olim ista videban-
tur omnino, sed non illo loco. Ne-
que nunc de insertionem muto, de loco
tamen nihil turbo. Nam sermonem
ita tunc strnebam, ut conjungeren-
tur *proportionem navatæ operæ*. Itaque
duplex existebat ordo, et poterant
vel præcedere ista, *pro gradu quem*
in amicitia obtinebant, vel eadem se-
qui: de quibus utrum melius, non
statuebam; utrumque bonum arbitra-
bar. Alia nunc sententia sedet, ab-
esse minimam literam, qua restituta
sub eo quo vulgo leguntur ordine,
præclare sit locus restitutus. Scribo,
ceteris quoque pro portione aut gradu,
quem, &c. exaudies ac. et operæ et gra-
du portionem. Acidalius. Ex emen-
datione Acidalii sic edidit Raderus;
alii, *gradu*, hand recte. Freinsh.

§ 7 *Per legatos*] Nihil de hac pri-
ore legatione apud historicos repe-
rire licet, quam infructuosam fuisse
aut dolosam oportet, quia post illam
auxilio venit, sero quamvis, regi Po-
ro contra Alexandrum. *Cellar.*

Corpus suum dedere] *Debere* mem-
branæ, et ita etiam lib. IV. quo loco
est, 'Rhodii urbem suam portusque
dedebant Alexandro,' referebant il-
læ, et quædam editiones, *debeant*;
male. *Modius.*

§ 8 *Ad se venturum*] De Abisare
non prosequitur Curtius, quid postea
acciderit; nec enim si hæc fuissent
ita acta, distulisset in enim movere
Alexander. Quod cum non even-
erit, verior omnino mihi videtur Ar-
rian. v. 428. narratio: Abisarem per
legatos excusasse valetudinem, A.

lexandrum excusationem accepisse. *Freinsh.*

Poro amne] Excusi libri, *Poro amneque superato*, quæ lectio ab iis procul dubio manavit, qui amnem etiam hoc nomine in India esse ignorabant. *Modius.* *Poro amneque*] Sic omnes editiones Modianis antiquiores habent, quæ lectio, inquit Modius, ab iis procul dubio manavit, qui amnem etiam hoc nomine in India ignorabant. Sed velim discere ex Modio, apud quem Geographum, aut historicum, aut scriptorem, amnem Porum legerit. Ptolemæus quidem 'Porvaros' Indiæ populos laudat, sed de ipso flumine Poro nulla apud ipsum vox, nisi dicas Porvaros a Poro amne derivari. In chirographo Constantiensi *Poro amne superato* scriptum est, quomodo legit etiam in suis Mss. Modius, et edidit. Si Porus amnis non fuit, quæro, quem amnem victo Poro superavit, cum ante conflictum Hydaspem, ad quem castra habebat Porus, trajecisset, Pori autem nulla prius facta sit mentio? sequor ergo Modium, quoad in meliorem rei cognitionem veniam. *Raderus.* Multa mihi succurrunt, stabiliendo huic loco, vel subvertendo. Possis enim dicere, Curtium reliquam Alexandri expeditionem relaturum repetisse illa, *Poro amneque* (Hydaspe) *superato*, ut sciretur, quo porro fuerit profectus. Sed magis est, ut de Acesine transmissio hic agat. Nam inter Hydaspem et Hyaroten, de quo mox num. 13. Acesinem esse constat ex Strabone. Quin et disertè Arrian. v. 3. 8. narrat, cum hoc tempore Acesinem transivisse. Fortassis igitur scribendum, *Hinc Poro Acesineque superato*; notandum enim, Curtium in his postremis libris valde properare; quædam magna negotia omnino prætermittere, alia leviter attingere: quod hic quoque factum puto, et expeditionem in alterum Porum, illius magni nepotem, cujus

præter Arrianum etiam Strabo meminit, verbo signatam. Eodem enim tempore Acesinem transmisit, istique Poro arma intulit. Arrianum inspicere, qui tamen cum Strabone illi Poro regionem intra Hyaroten et Hypasin tribuit. Nec tamen absurdum eum ad Acesinem quoque imperasse: videtur utique vicinus alteri Poro fuisse. *Freinsh.* *Poro amneque*] Quidam libri, *Poro amne superato*; sed nusquam amnis hujus nominis adparet. Aliis Porus rex est, et amnis Hydaspes, vel Acesines, ut *superandi* verbum semel positum distincte significet, vincere regem et trajicere fluvium. In his quidam *Acesine* pro *amne* substituunt. Quod vero dura verbi semel positi in tam diverso sensu accommodatio est, Tellierius suspicatur, excidisse aliquid inter voces *Poro* et *amne*, quod forte hunc in sensum suppleri possit: *hinc Poro* comite movit ad Acesinem, *amneque superato*. Nam comitem Porum habuisse ex cap. 2. 5. constat. *Cellar.* *Poro amneque*] Lege *Hinc porro amne superato*, vel *Cum Poro amne superato*. Heinsius. Quæ ad hunc locum Cl. Freinshemius de nimia Curtii in extremis libris properatione, et inde confatis omissionibus notanda monuit, non fugerunt perspicacissimum in his Cl. Clericum; sed avidissime arripuit, eoque testimonio inclementem suam adornavit sententiam. *Judic. de Crim. cap. 5. § 15.* Sane locus est vexatissimus, et videtur vero propior Freinshemiana interpretatio: nam etiamsi inter hæc, quæ gesta sunt interea, tempus et locus intercesserint, Curtius tamen in hac de Poro victoria describenda occupatus, ad alia transiturus, conjungit, quasi ea, quæ interim acciderint, tanti non essent, dum grandiora animo ejus obversabantur. Verum difficultatem illam significationis, quam adfert Tellierius, sane non adsequor; ac si 'non satis apte idem verbum super-

andi simul et semel de Poro deque fluvio dicatur, sensu admodum dissimili, nimiumque violenta accommodatione.' Nihil sane optimis scriptoribus usitatus, et elegantiae potius quam συγγόμεναι adscribendum; adeoque ut in iis sibi placuisse poetarum videantur. sic saepe apud castigatissimum Maronem 'tendere cum voce ad sidera palmas.' Et infinita talia apud Ovid. si alia desideras exempla, Sanctius et consummatissimus Perizonius explebit ad Minervam iv. 8. unum addam ex Nostro ejusdem verbi eodem utriusque significationis ζεύγματος. iv. 9. 22. 'Sic Granicum tot millibus equitum peditumque in ulteriore stantibus ripa superavit; sic angustis in Cilicia callibus tantam multitudinem hostium.' *Snak.*

§ 9 *Arboribus umbrasæ*] De mirandis his circa Acesinem et Hyarotim arboribus Strabo lib. xv. ex Aristobulo tradit tantæ magnitudinis esse, ὅτε ὅπ' ἐνὶ δένδρεσσι μνηστῆρας σκιάζεσθαι λέγεται περὶ τὴν ὁδόν. *Ut sub una arbore quiquaginta equites meridiari possent.* Cellarius.

§ 10 *Plerique*] Forte *plerisque.* Heinsius.

In humum rursus] In unum membranæ, non recte. *Modius.*

§ 12 *Ab incolis remedium oblatum*] Radix quædam, teste Diodoro. Prius vero quam remedium illud repertum, lectos ab arboribus sapsenos Macedones habnerunt, in iisque a serpentum insultu tuti jacuerunt. *Loccenius.*

§ 13 *Hyaroten*] *Hydraoten* Arrianus v. 3. 13. appellat, *Hyarotidem* Geograph. lib. xv. *Raderus.* *Hyarotim*] Ita veteres Curtii libri vocant hoc flumen, et Strabo lib. i. Τάρατον. Recentius editi, *Hydraoten*, quæ ex Arriano petita appellatio est. Misceatur Acesini, snumque nomen amittit. Arrian. lib. iv. Strabo cap. 1. *Cellar.*

Agrestium pavonum] Horum ico-

nismum spectabis apud Ulyssem *Al-*
drovandum lib. xx. Ornithol. Græcis
ταὺς ἄγριος vocatur, Latinis recentio-
ribus *canellus*, Aristoteli αἰξ, vulgo *cap-*
pella. 'Avis est pulchra, columbina
magnitudine, cristato capite, ut pa-
vo, in collo viridi colore et lucente,
reliquo corpore varia,' &c. Plura
Ornithologus et Bellonius cognita
sane jucunda: sed hæc nobis satis.
Raderus.

§ 14 *Oppositum erat*] *Positum erat*
vulgo. *Modius.* Pimprama nomine,
secundis castris ab Hyarote fluvio.
Arrian. lib. v. *Cellar.*

Ad urbem magnam] Cui 'Sangala'
nomen, in gente Cathæorum, Arrian.
lib. v. et Polyæn. iv. 3. 30. *Frein-*
shemius.

Ut in ea regione] Ex hoc loco, et
mente politissimi Nic. Heinsii ele-
gantem hujus conjunctionis usum
Præstantissimus J. G. Grævius adse-
runt Floro III. 3. 1. *Snak.*

§ 15 *Tela aliis hastæ*] Hoc boni vi-
ri, egentes correctore correctores, sic
interpolaverant: *aliis tela, aliis hastæ,*
aliis secures erant; mirum, ni, ut ille
nescio quis, ter cerebrum helleboro
purgarunt, qui tam acuti sint. *Modius.*
Credo legendum ex Mss. *tela aliis*
hastæ, aliis secures erant: pro quolibet
armorum, quibus hostis petitur, ge-
nere *tela* poni notum est. *Freinsh.*

§ 16 *Incondito agmine*] *Auxilia* edi-
tiones, quod minus convenit. *Mo-*
dus.

§ 17 *Jussit incidi*] Desunt opinor
duo tria hic verba, vel fortasse uni-
ca vox *rex*; nec enim bene oratio
hæc cum superioribus aliquot versibus
conjungitur. Quis enim jussit
incidi? Alexander certe; sed is ubi
est in proximis versibus, ubi quid
hostes, quid ipsi Macedones egerint
narratur? legerim ergo, interjecta
unica voce *rex*, *Et rex vincula, &c.*
Raderus. *Raderus* inserta voce le-
git, *Et rex vincula quis conserta erat*
jussit incidi; nec enim aliter cohære-

re orationem: probo, nisi quod ejus vice expungendam credo particulam et, quæ videtur ejus locum occupasse: *fodere cepervnt. Rex vincula, &c.* Et tamen auctores interdum diligentiam hanc connectendi prætermittunt, evidentia sensus et judicio lectorum satis confisi. Præbet exemplum ejus rei Catilina Sallustii cap. penultimo. *Freinsh.*

§ 18 *Scalis undique admotis*] Arrian. v. 3. 27. paullo copiosius, Indos prælio fnsos de fuga cogitasse: Alexandrum id præsentientem duplici vallo oppidum cinxisse, præterquam qua stagnum obstabat: ea parte erumpentes a Ptolemæo, qui ibi præsidebat, cum clade rejectos: cum etiam currus priore pugna captos ad impediendam fugam transversos collocasset: *ἵνα πολλὰ ἐν νυκτὶ τὰ ἔκτορα φάσθαι τοῖς περὶ γουσίην.* Quo plures per noctem fugientibus difficultates apparent. Hunc enim horum verborum sensum esse putem; non, *Ut a fugientibus per noctem cerni non possent.* Eodem numero, est autem ex divisione nostra 29. pro *συνήσαι*, lego *συνήσαι.* *Freinsh.*

Invictum exercitum, et Deorum] Qui Deum scribunt, tamen accipient Deorum: non enim ad regem solum trahes, qui se Deum ferebat, et ferebatur; credi volebat Deus, et a barbarorum plurimis credebatur. Exercitum Deorum capies, et tueberis alio gemino loco, qui inferius hoc ipso loco: *Deorum exercitum, et alium Liberum Patrem adventare credebant.* *Acidalius.*

§ 21 *Deditioni imminabant*] Id est, omnem occasionem dedendi se capitabant; usus verbi Nostro perquam familiaris. v. 11. 2. *‘occasione imminens.’* Et hoc sensu vi. 6. 21. *‘quamquam Besso imminens.’* iv. 3. 24. *‘imminens Dario.’* Adde Indicem. *Snak.*

§ 22 *Ad proximam urbem*] Hæc urbs dicta est *‘Pæta,’* auctor Polyæ-

nus, qui eam maximam ac populosam fuisse lib. iv. Strateg. refert. Ad quam cum Alexander venisset, obsides ante aciem collocavit, senes, pueros, mulieres. Illi cum e muris suos gentiles agnovissent, et Alexandri humanitatem conspexissent, portas aperuerunt. Ea fama statim discurrens Indos persuasit, ut sua sponte Alexandrum acciperent. *Poppma. Ad proximam urbem*] Quam nescio unde expiscatus sit interpres Polyæni iv. 3. 30. *‘Pætam’* fuisse vocatam; nisi forte pro *τρίτην πόλιν* tum legebatur *πᾶσιν* corrupte. Narrat enim Alexandrum, Sangalis dirutis, cum sævitie fama apud barbaros laboraret, eamque amoliri cuperet, aliam deinceps urbem occupasse; cives benigne habuisse; obsidibusque acceptis, *ἐπὶ τρίτην πόλιν*, ad tertiam urbem, movisse: ante eam obsides ostendisse clementie sue argumentum, eoque illos quoque hostes ad deditionem compulisse. *Freinsh.*

§ 23 *Vocaverunt*] Sic scripsi, cum in vulgatis libris legeretur *convocaverunt*; in membranæ, *collocaverunt*. Modius. Leg. *ilico vocaverunt*. Heinsius. Hanc nob. Heinsii de hoc loco opinionem probat, ipsius nomine repetit, confirmat et pluribus adstruit eruditissimus Grævinus ad Florum ii. 11. 1. *Snak.*

Ceterasque] An ceteras quoque, ut supra viii. 13. 3. *Freinsh.*

Deditas] Membranæ omnes, *domittas*. Modius.

§ 24 *Sophitis*] Straboni lib. xv. Diodoro xvii. 91. et Arriano vi. 1. 7. est *Σωφίτης*. Raderò videtur Curtius ad *σοφίας* respiciens, immutato paullisper nomine, pro Sopithe Sophiten dixisse. Ego Curtium ejus acuminis capacem fuisse non existimo. *Freinsh.*

Ut Barbari] Editiones, *gens* (ut barbari credebant). Ite quo digni cum ventro credebant fungi. Modius. Malo ut in barbaris. Heinsius.

Sapientia excellit] Cujus specimen habes apud Plutarch. cap. 112. de decem Gymnosophistis, quibus quæstiones proposuit Alexander. Idem narrat Clemens Alex. lib. vi. Stromatum. *Freinsh.*

§ 26 *Genitos liberos*] Multa de hoc more, et similibus aliarum gentium, imprimis de expositione infantum, Lipsius in Epist. ad Belgas 1. 85. quem consule. Dempster. ad Rosin. Contra Lex erat Thebanorum, vero jodicio Æliani 11. 7. 'rectissime et humanissime,' ut illis temporibus, 'posita, Ne civi Thebano liceat infantem exponere, neque in solitudinem abjicere, capitis supplicio constituto.' Idem de Aboriginibus tradit Dionys. 1. 16. 4. *Κτελεῖν γὰρ οὐδένα τῶν ἐκγόμων ἕλθων, ὅπως οὐδένας ἔλαττον τοῦτο τῶν ἄλλων.* Tacit. Hist. v. 5. 6. de Judeis 'necare quemquam ex agnatis nefas.' Et de Morib. German. 'Numerum liberorum finire, aut quemquam ex agnatis necare, flagitium habetur.' *Freinsh.*

Si quos insignes] Iterum editiones, si quos *segnes*; male: *insignis* interpretatur vetus glossarium *ἐπίσημος*. Vide Festum. *Modius*. *Insignes*] Hoc est, inusitato naturæ dehonestamento notabiles, ut exponit Gebhard. Crepund. 1. 5. ubi locum hunc ita a Modio dicit divine emendatum, firmatque aliis locis, et imprimis illo Suetonii Aug. 28. 6. 'Senio vel aliqua corporis labe insignibus.' Glossa, *Insignis* *ἑπίσημος*, ut apud Matthæum 27. 16. de Barabba. Sic fere apud Livium vi. 1. 15. Alliensis dies 'insignis rei nulli publice privatumque agendæ.' Veram etiam hanc videri lectionem res ipsa, et collata aliorum populorum instituta faciunt. Romulus apud Dionys. lib. 1. lege sanxit, 'nihil quod natum esset occidere ante triennii tempus, nisi aliquid mutilum, aut monstrosum statim a partu esset.' Seneca de Ira 1. 15. 2. 'Portentosos fœtus extin-

guimus; liberos quoque, si debiles monstrosique editi sunt, abjicimus.' Alter Seneca Controvers. 23. 'Nascuntur quidam aliqua parte corporis multati, infirmi, et in nullam spem idonei: quos parentes sui projiciunt magis, quam exponunt. Aliqui etiam vernulas, aut omine infausto editos, aut corpore invalidos, abjiciunt.' Res et vox usurpata Curtio exstat etiam in XII. Tabulis, quo fortassis ille respexit: 'Pater insignem ad deformitatem puerum cito necato.' *Freinsh.* Similem errorem, quo 'segnes' pro 'insignes' obtruduntur, dispnxit in Hieronymo J. Fr. Gronovius in Observationibus Ecclesiast. cap. 19. et illustrans exemplis hunc Curtii locum adfert, in quo tamen, haud quaquam Curtio indignum fore judicat, si qui veteres libri *arbitria* pro *arbitrio* haberent: non parentum *arbitria* tollunt aluntque, sed eorum, &c. *Snak.*

Inutiles notaverunt] Ita concepta erat vocis *inutilis* in membranarum scriptura, ut potius pro ea *mutilos* reponebatur. Sed nihil muto; prius enim rei non male convenit, et erat in editis omnibus. *Modius*.

§ 26 *Nobilitate conjunctis*] Non rejicio; magis tamen credo, Curtium scripsisse *conjuncti*, literamque *s* adjunctam esse ex sequenti *sed*. Scheff.

Electa corporum specie] Cicero pro Deiotaro, 'Sed misit ex iis, quos habuit electos.' *Snak.*

Deservissent urbem, an fraude se occlerent] Sic Galli ad Romam expugnandam appropinquant, 'apertam urbem primo trepidi, ne quis subesset dolus, invadunt;' ut inquit Florus 1. 13. 14. et sic apud Justinum xxv. 2. 'Galli, ubi omnia vacantis, nec sine defensoribus modo, verum etiam sine custodibus vident, non fugam hostium, sed dolum arbitrautes diu intrare portas timuerunt:' nam et dolus hostium hic Alexandro prope fatalis fuit. vide Nostrum ix. 4.

25. et ibid. cap. 5. Justinum XII. 9.
5. *Idem*.

§ 28 *Eminens*] Quatuor cubitorum facit Diodor. XVII. 91. adde supra ad VIII. 14. 15. *Freinsh.*

§ 29 *Inseruerat gemmas*] Locum hunc de aureis gemmatisve calceamentis, similibus exemplis explicant Bulenger. de Imp. Rom. II. 7. et imprimis Rubenius II. 14. quibus adde Martial. XII. 49. 'Calceatusque tuo sub pede lucet onyx.' Cyprian. de Habitu Virg. 'sint a compedibus aureis pedes liberi.' Sener. de Benef. II. 12. 'Socculum auratum, imo aureum margaritis distinctum, ostendere eum (Caligulam) voluisse,' &c. Plinius XXXVII. 2. 4. Caius Princeps, 'super omnia muliebria, socculos induebat et margaritis.' Tertullian. de Cultu Feminar. II. 10. 'Grana nescio quæ (margaritas intelligit) quæ plane Parthi peronibus quoque suis bullarum vice inserunt.' *Freinsh.*

§ 30 *Ex auribus*] Supra VIII. 9. 21. ad Martial. XI. 50. 'Gemma vel a digito, vel cadit aure lapis.' Plin. IX. 35. 21. de unionibus Cleopatæ: 'Ge-
rebat auribus cum maxime singulare illud, et vere unicum naturæ opus.' Ad cuius imitationem apud Horat. II. Sat. 3. 'Filius Æsopi detractam ex aure Metellæ, Scilicet ut decies solidum exsorberet, aceto Diluit insignem baccam.' Ovid. Met. X. 265. 'Aure leves baccæ; redimicula pectore pudent.' Juvenal. Sat. VI. 459. 'Auribus extensis magnos commisit elenchos.' Seneca de Beata Vita 17. 3. 'Quare uxor tua locupletis domus censum auribus gerit?' Hieronym. ad Demetriadem: 'Ut taceam de inaurium pretiis, candore margaritarum, rubri maris profunda testantium, smaragdorū virore, ceranniorum flammis, hyacinthorum pelago; ad quæ ardent et insanient studia matronarum.' Silius XII. 229. 'miro candoris honore Lucet in aure lapis rubris advectus ab undis.' Sed piget

omnium adplingere verba: ipse inspicere poteris Hieronymi Epist. 10. et de instit. filiarum ad Lætiam; Cyprian. de Hab. Virgin. Laërt. in Xenophonte, Lucillium; I. XXVI. de auro et arg. leg. Petronius: 'pertunde aures, ut imitemur Arabes.' Vide etiam quæ notavit Dempster. ad Antiquit. Rom. Rosini I. 20. *Freinsh.*

Candore et magn.] Vulgo, *colore et magn.* verum vera est hercle nostra lectio. *Modius.* *Candore*] Alii, *colore*; sed illud rectum; nam margaritas intelligit, quorum præcipuas inter dentes candor: nec moveare quod lapillos ait. Sic enim in citato modo Silius versum describi vides uniones. De candidissimo unione, quem Justinianus centum auri libris licitatus est, miram narrationem apud Cedrenum vide. *Freinsh.*

Berylli] De his Solinus cap. 55. 'Beryllos in sexangulas formas Indi atterunt, ut hebetem coloris lenitatem angulorum repercussu excitent ad vigorem. Beryllorum genus dividitur in speciem multifariam,' &c. Vide et Plinium XXXVII. 5. 27. *Periegetes* vs. 1012. etiam in Babylonia ex ophite lapide nasci canit: ad quem locum plura Eustathius. *Raderus.*

Sospes] Non intelligo: quid si *sospites*, ut ad se, liberosque, et gentem referat? *Freinsh.* Vulgo *sospes*, ut ad Alexandrum referatur, incongruente sensu; aptius *sospites* pluraliter, ad se liberosque; et hoc quidem ex mente et ingenio Freinshemii, quem secutus est Tellierius. Blancardus autem suspicatur legendum esse ut *sospes viveret*, ad Arrian. p. 360. *Cellar.* Forte *sospites* vel *Sophites*, et tum dele *τὸ* ut. Heinsius.

§ 31 *Canes*] Ad Geographum lib. XV. Diod. Sic. XVII. 92. *Ælian.* de Anim. VIII. 1. optime hæc describentem, Plinium VIII. 40. Solin. cap. 25. *Raderus.* Vide et Pollucem V. 5. *Ælian.* IV. 19. Ctesiam apud Photium, Plutarch. de Solertia Animal. cap.

35. ubi πρὸς Ἀλέξανδρον, valet, apud Alexandrum. Insigni robore canis Molossorum regi fuit, ex quo Cerberum suum confinxere poëtae, qui Pirithoum laceravit: sive potius Palæphato credendum, Geryonis fuisse. Alyattes Lydus Cimmerios ex Asia exegit canum auxilio, ut in adjunctis ad Eusebium legimus, et in Polyæni Strateg. vii. 2. Similia exempla vide apud Lips. in Epist. ad Belgas i. 44. ubi multa egregia de canibus: item Camerar. Subcisiv. i. 24. et Patric. de Institut. Regis 3. 6. De iis etiam venatici poëtae: ex quibus Grattii versus 291. &c. sic scribi velim: 'Jamque illum impatiens æquæ vehementia sortis Extulit, affectat materna regna sub alvo: Ubera tota tenet: stat tergo liber aperto,' &c. Canes autem eos Indicos ex cane et tygride nasci Diodor. xvii. 92. et Ælian. Hist. Anim. viii. 1. 1. tradiderunt. Sic ex lupis canes Gallorum generari, Patricius scribit. In provincia Gingni Cathæis finitima hoc genus canes reperiri testatur Paulus Venetus ii. 40. 'Ut duo canes et vir sagittarius equo insidens leonem steruant.' Freinsh.

§ 33 *In conspectu*] Ex cod. Danielis lego, in conspecto. Freinsh.

Unius canis] Unus, quod in excensis libris erat, mutavi in unius, postulante id, ut mihi videbatur, sententia. Modius.

§ 33 *Moribundus*] An moribundus? ut apud Florum 'moribundæ manus.' Freinsh.

§ 34 *Plura transcribo*] Dignus animadversione locus; cui parallelus in Pausaniæ lib. vi. ubi de Oibota: 'Ea quidem, quæ vulgarint hac de re Græci, necesse habui commemorare; credere vero omnia nulla me res cogit.' Sueton. Claud. i. 15. 'Quod equidem magis, ne prætermitterem, retuli, quam quia verum aut verisimile putem.' Sic Tacitus iv. 10. 1. cum 'in tradenda morte Drusi, quæ

plurimis maximeque fidis auctoribus memorata sunt, retulisset, non omittit eorumdem temporum rumore.' Et ii. 50. 3. 'Ut conquerere fabulosa, et fictis oblectare legentium animos, procul gravitate cœpti operis credit; ita vulgaris traditisque demere fidem non audet.' Herodot. iii. 9. 'Ex iis, quæ narrantur, hoc quod dixi propius fidem est; tamen id quoque, quod minus credibile est, quandoquidem refertur, commemorare debeo.' Et lib. vii. 'Εγὼ δὲ ὀφείλω λέγειν τὰ λεγόμενα, πεῖθεσθαι γέ μὴν οὐ πάντας οὐδὲ ὀφείλω. Dio lib. lrv. de Augusto: 'Accipio etiam, ex oraculo quodam, aut somnio, quotannis certa die argenti nonnihil ab accedentibus quasi emendicantem accepisse: id si quis credendum non putet, tamen ita traditum est.' Ælian. de Hist. Anim. xvii. 14. 'Eudoxus ait (cui ego hac in re fidem non habeo, alios non prohibeo) se, cum Herculis columnas superasset, aves quasdam in stagnis (sen lacubus) vidisse, bubus majores; quod etsi mihi, ut dixi, non verisimile, omittere nolui: & ὃν ἤκουσα, οὐκ ἐσίγησα.' Sic Buchananus, narrato Jo. Camerone Glascuæ Episcopi exitu: 'Hoc tam perspicuum divinæ ultionis exemplum, ut neque temere affirmare, nec refellere est animus; ita cum ab aliis sit proditum, et constanti rumore pervulgatum, omittere visum non est.' Quos aspexisse credibile Tiberonem lib. i. Hist. de temporibus suis: 'Nec equidem hæc scriptis inserui, ac si ambigerem, sine astu Jani Pontificis, &c. sed ne quid ex his, quæ tunc fama ferebantur, consulto videar subdixisse.' Opera tamen historiæ scriptoribus danda, ne in illos merito torqueatur illud Senecæ Nat. Quæst. iv. 3. 1. 'Historici, cum multa mentiti sunt ad arbitrium suum, unam aliquam rem nolunt apondere; sed adjiciunt, Penes auctores fides erit.' Freinsh. *Equidem plura transcribo, quam credo*] Quid

potest elegantius dici, quid rectius? neque ignoravit V. Cl. hæc illius verba, verum 'frequentius hoc dictum oportuit' ait Iudicius de Curtio p. 583. Id vero putidum foret, et ineptum, toties eadem repetere, nec satis habere, semel ea vel bis monuisse. Sed et nescimus, quid fecerit in duobus prioribus libris, qui interciderunt, et maxime in præfatione operis, ubi talia præcipue moneri solent. Quin refutat etiam ix. 6. 21. Clitarchum et Timagenem, de Ptolemæo narrantes ea, a quibus ipse tamen Ptolemæus se abfuisse tradiderit, licet si adfuisset ad ejus id pertinisset gloriam: atque addit tunc hanc querelam: 'Tanta componentium vetusta rerum monumenta vel securitas, vel par huic vitium credulitas.' Ex quibus manifestum, non ita credulum fuisse, ut omnia temere reciperet, immo vero excussisse eum, et secutum maxime historicos fide dignissimos, id est, viros illustres; qui ipsi rebus gerendis partim interfuerunt, partim præfuerunt, ut fuit ille Ptolemæus Lagi F. postea rex Ægypti. Sequitur jam ex his, inique prorsus accusari Curtium, quando ea refert, quæ accepit a suis auctoribus, qui, vel inter quos certe, tales fuerunt, quales modo commemoravi. Et in hunc censum referenda sunt, quæ Vir Cl. in cap. 3. et 6. Iudicii sui contulit; ubi sæpius ait Vir Doctus debuisse Curtium significare, se non credere istis. Ille vero satis habuit, semel, aut bis in universum monere lectores, se non omnia, quæ transcribat, credere, ratus haud dubie, hoc ubique repetere, anxie fore et putidæ diligentiae, quæ multum haberet ostentationis. *Perizon. Curt. Vind. p. 118.*

Subducere] Neque hic mutandum *subdicere*: *subducere* est ut subtrahere lib. vi. 'aliis nominatis me unum subtraherat.' *Acidalius.*

§ 35 *Hypasin*] Ptolemæus, Plinius

vi. 17. 23. Curtius hoc loco, et Arrianus *Hypasin* vocant: at Strabo lib. xv. Dionysius Afer vs. 1144. Martianus Capella, Solinus capite 52. et alii, *Hypanim*. Plinius iv. 12. 77. jam suo tempore hanc controversiam inter scriptores fuisse tradit, vehementerque eos errasse, qui *Hypanim* in parte Asiæ prodidere. In India autem supra flumen *Hypasin* solstitii die medio nullam umbram jaci Onesicritus refert, ut idem Plinius ii. 73. auctor est. *Poppo.* Arrianus v. 4. 27. et Philostratus *Hypasin* appellant. Adde Salmas. ad Solin. p. 556. *Freinsk.*

§ 36 *Phegelis*] Mire variatur in regis hujus nomine. *Phegelis* hic, vulgo *Phegelas*; apud Diodorum *Phegeus* scribitur: sed ille, quocumque nomine, rectene dicitur apud Alexandrum substituisse? potius apud illum Alexander, quippe hospes in ejus regno. distinctionem muta leviter, et rem optime compones. 'Phegelis erat gentis proximæ rex, qui popularibus suis colere agros, ut adsueverant, jussis, Alexandro cum donis occurrit, nihil quod imperaret, detrectans. Biduum apud eum substitit rex: tertio die amnem superare decrevit.' Si me minus, at Diodorum aui, qui penitus persuadebit: Αὐτὸς δὲ εἰς τὴν Φηγέως δυναστείας ἐμβαλὼν, καὶ τῶν ἐγχωρίων ἀσμένως τὴν τῶν Μακεδόνων παρουσίαν προσδεξαμένως, καὶ τοῦ Φηγέως μετὰ δάρων πολλῶν ἀπατήσαντος, τὴν τὴ βασιλείαν ἔχειν συνεχάρησε, καὶ ξενισθεὶς μετὰ τῆς δυνάμεως ἐπὶ δύο ἡμέρας λαμπρῶς, ἐπὶ τὸν Ὑφασιν ποταμὸν προῆγεν. *Acidalius.* Rutgers. Var. Lect. vi. 14. in aliis exemplaribus repererat *Phegelis*. Id si verum, inquit, ejus principis nomen est, non video quomodo Curtius Orbilius ferulam effugiat iis verbis, *Percontatus igitur Phegela. A Phegelis enim non nisi Phegelin et Phegelida declinari potest. Ego scribendum puto, Phegel, is erat gentis proximæ rex, &c.*

Apud Diodorum quoque xvii. 93. quo loco αὐτὸς δὲ εἰς τὴν Φηγύως δυνασ-
τειαν ἐμβαλὼν legitur, Φηγύλος legen-
dum videtur: quidam tamen Mss.
etiam apud Curtium habent *Ph-*
geas; et seq. cap. in quarto casu,
Phrgea. Nec utris credendum, fa-
cile dixeris: nisi quod potius Cur-
tium e Diodoro emendandum arbi-
tror. Indicem vide. *Freinsh.*

CAP. II. § 1 *Biduum*] Ab hac voce
caput orsus sum, verissimam Acida-
lii distinctionem sequutus. Nam vul-
gata dicebat Indum apud Alexan-
dram substituisse, quod contra ges-
tum, præter rationis conjecturam,
etiam Diodorus xvii. 93. aperte do-
cet. *Freinsh.*

Transitu difficilem] Membranæ,
transitum difficilem. Modius.

§ 3 *Gangem maximum*] Arrianus v.
1. 15. 'Indus omnium Asiæ atque
Europæ fluviorum maximus est, præ-
ter Gangem.' Idem Indic. i. 10.
'Ex duobus maximis fluminibus Gan-
ge atque Indo, Megasthenes Gangem
Indo longe majorem esse scribit.
Idem sentiunt alii omnes, qui Gangis
mentionem in scriptis suis faciunt.'
Strabo lib. xv. Gangem omnium flu-
minum maximum, secundum Indum,
tertium Istrum, quartum Nilum con-
sensu tradi scribit. Diodorus xvii.
93. 'latitudinem ei stadiorum xxxii.'
tribuit: 'profunditatem tantam, ut
omnia per Indiam flumina superet.'
Eandem latitudinem, profunditatem
vero centum orgyiarum describit ei
Plutarch. Alex. cap. 108. Plinius vi.
17. 20. 'Proditur, Alexandrum nullo
die minus stadia sexcenta navigasse
in Indo, nec potuisse ante menses
quinque enavigare, adjectis paucis
diebus: et tamen minorem Gange
esse constat.' Gangis igitur oblitus
erat Cicero de Natura Deorum ii. 5.
2. Indum 'omnium fluminum maxi-
mum esse' prædicans. *Freinsh.*

Gangaridas] Hos Periegetes vs.
1144. *Gargaridas* vocat, Bacchi cul-

tores. Strabo lib. xv. Diodor. xvii.
93. Plutarch. cap. 108. Stephanus
Gandaridas: cum Curtio autem *Gan-*
garidas appellat Virgil. Georg. iii. 27.
Ptolemæus, Vibius Sequester, Plin.
vi. 19. Solin. cap. 54. Justin. xii. 8.
9. Oros. iii. 19. Haud dubie a Gange,
cujus accolæ sunt, ut docent cum
Curtio omnes. *Raderus*. *Gandaridas*
defendit Salmasius ad Solinum, pag.
698. Hodie *Bengalam* id regnum ap-
pellari credit Stuckius in Peripl. Ma-
ris Erythræi. *Freinsh.* Plinii et Cur-
tii scriptura tutior ceteris videtur,
quia circa Gangem dicuntur habi-
tasse, ut accolis ex suo amnis nomen
concesserit. *Cellar.*

Pharrasios] Hos Plutarch. cap. 108.
Prasios, *Prasidas*, seu *Præsidias*, Jus-
tin. xii. 8. 9. Diodor. xvii. 93. *Tab-*
rasio, *Prasios* Strabo lib. xv. et So-
lin. cap. 55. nominat, qui Palibothra
urbem incolunt. *Raderus*. Salmasius
ad dictum Solini locum in Curtio quo-
que *Prasios* legendum censet. *Freinsh.*
Hoc nomen ex Strabone lib. xv. et
Plinio vi. 19. Salmas. ad Solin. pag.
699. Harduinus ad Plinium loco ci-
tato not. crit. et Blancardus ad Ar-
rian. p. 365. præferunt vulgato *Phar-*
rasios vel *Parrhasios*, quod videtur ex
corrupto *Ταπρασίως* Diodori, quem ad
verbum Curtius hic expressit, origi-
nem habere. Ceterum Prasii a Me-
tropoli Palibothra, quam Strabo quo-
que landat, secundum Plinium etiam
'Palibothri' appellantur, nec vero in
ulteriori Gangis ripa fuerunt, ut Cur-
tius putat; sed ceterioris inter Indum
et Gangem, auctoribus Mela iii. 7. et
Plinio cit. l. adde Harduinum dicto
loco. *Cellarius*. Dissentit tamen Sal-
masius d. l. qui hic citatos scriptores
castigat, Strabone eos ponente inter
Hypanin et Hiartotin. Verum stuper-
do argutæ subtilitatis acumine ab his
Pharrasiis, in *Phrasios* contractis, *Fri-*
sia suæ originem arcessit Saffridus
Petri lib. iii. Orig. Fris. refellente
Ubb. Emmio in Refut. Apol. et

mendacia prisci temporis explodente Ampl. Mens. Altingio. *Snak*.

§ 4 *Dicebat*] Radit aurea meas hoc verbum, quod a Curtio numquam scriptum, sed a librariis adscriptum. Apage rem malam. Modius autem hoc tulit? miror, qui quidem alia tam multa passim hujus exempli sustulerit: hoc quidem loco non magis id retinere debuit, quam aliis, unde similia, et hoc ipsum sæpe jam pridem exturbavit: sed et alibi supefant etiamnum, quæ nobis tollenda prudens an imprudens reliquit. Omnis oratio hæc a remotiori verbo pendet, quod ubique subintelligendum. *Acidalius*. Expnngit hanc vocem Acidalius: mihi potius innoxia videtur, quam necessaria. *Freinsh.*

§ 6 *Ultimæ sortis*] Hoc est, deterrimæ et pessimæ, ut explicat Servius ad Virgil. *Æn.* iv. 537. Juvenal. Sat. viii. 44. 'Vos humiles, inquit, vulgi pars ultima nostri.' Sic Andriscus, sive Pseudophilippus dicitur 'vir ultimæ sortis' in Epit. Livii lib. xxxix. et apud Florum ii. 14. 8. ubi consule accuratissimum Dnkerum. Noster ix. 5. 11. 'Ultimi dedecoris indignitate commotus.' *Snak*.

Tonsorem] De humili loco natis qui clari evaserunt toto cap. 4. lib. iii. Val. Max. plurima exempla Zwingerus in Theatrum suum contulit p. 949. Tiraquell. de Nobilitate iv. 4. 8. adde Gruterum pr. notarum ad Ammianum. *Freinsh.*

§ 7 *Sub specie tutelæ*] Qua arte usus Tarquinius Priscus, de quo Liv. i. 34. 14. &c. et i. 40. 2. quem ad locum Gruterus: 'Nihil uspiam esse usitatus, quam ut tutores regnum invadant pupillorum suorum, mille exemplis demonstrari poterat. quædam proposuimus ad Epitomen 55. f.' ubi Tryphonis scelus, qui pupillum suum Syriæ regem interfecit, proque eo regnum invasit, narratur. Ad eum ergo locum notat exemplum Archelai Macedonis, ex Platonis Gorgia: A-

grammis ex Curtio: Agemonis Corinthii ex Diodoro apud Georgium Monachum. Deinde conatus Agathoclis, qui apud Ptolemæum in summum potentiae gradum adscenderat, ex Polybio xv. 26. et Alexandri, qui frater erat Leonis, ex Zonaræ tomo tertio. Potest his addi Antigonus Macedo, cui et cognomentum tutoris mansit, apud Justin. xxviii. 8. 10. 'Antiochi Eupatoris tutores,' apud eundem xxxiv. 3. 9. quos tamen criminis liberat Appiani Syriaca. Albertus r. Imp. apud Cuspiuanum: Fridericus r. Elector Palatinus, apud Trithemium in anno 1452. et *Æn.* Sylvium cap. 40. de Europa. Quantum his omnibus præferenda Lycurgi moderatio? qui 'cum fratri suo Polybitæ Spartanorum regi successisset, regnumque sibi vindicare potuisset, Charillo filio ejus, qui natus postumus fuerat, cum ad ætatem adultam pervenisset, regnum summa fide restituit: ut intelligerent omnes, quanto plus apud bonos pietatis jura, quam omnes opes valerent.' Justin. iii. 3. 5. *Freinsh.*

Regnat] *Leg. regnet.* Heinsius.

§ 9 *Persequi terminum*] Clarior erat oratio, si foret terminum *persequi*. *Freinsh.*

Avaritia gloriæ] Avaritiam et aviditatem laudis et gloriæ veteres dixerunt. Sallust. Catil. 'laudis avidi.' Et Horat. 'Gravis præter laudem nullius avaris.' *Popma.*

§ 10 *Naturæ obstantes difficultates*] Malim, *obstantis*; vulgata lectio ex eo videtur, quia illa syllaba finalis is non raro apud Nostrum reperitur scripta per *es*, quod et hic putarunt factum, cum præsertim sequeretur, *difficultates*, ad quod retulere. *Scheff.*

§ 11 *Senes facti... labore defatigatum*] Labore sc. octo annorum, tamdiu enim Alexandrum secutus erat. *Loccenius.* *Senes facti*] Logico calculo exacta hæc militum ætas, viridis admodum fuerit senectus, et hæc rhe-

torico augmento magis, quam historica fide accelerata videatur, ut hi nono jam anno Alexandrum secuti, quod Alexandri nomine ipse Noster testatur ix. 6. 21. jam senium contraxerint. Cursibus potius, et tot regionibus peragrandis, domandisque gentibus, in acie et castris laboribus fracti et debilitati dicantur, quam senio confecti. Visa certe sunt hæc ita peraspicacissimo in his Cl. Clerico 'absurda' esse, 'si intelligantur de bellis ab Alexandro gestis.' Sed nunc indulgentior Curtio præter consuetudinem ipse ejus causam agit, cumque juvat docendo vocem 'senex interdum hominem non provectæ admodum ætatis significare, ut colligere est ex verbis Livii xxx. 30. ubi ita veteranum imperatorem Annibalem loquentem inducit: 'Quod ad me attinet, jam ætas senem in patriam revertentem, unde puer profectus sum, jam secundæ, jam adversæ res, ita erudierunt, ut rationem sequi, quam fortunam malim.' Verum postea idem Annibal eodem lib. c. 37. apud Carthaginenses, 'novem' inquit 'annorum a vobis profectus, post trigesimum sextum annum redii.' Erat ergo annorum quadraginta quinque, quæ vix dicatur 'senilis' ætas, si ea voce significamus, quod vulgo γῆρας vocant Græci: at opposita pueritiæ aut adolescentiæ eo nomine appellari queat. Sic et in exercitu Alexandri, milites, qui ab octo annis signa ejus sequebantur, poterunt dici 'senes facti,' si adtigerant eandem ætatem, qua Annibal senem se vocabat, imo senes verius dici poterant, si quinquagesimo anno nomen militiæ dedissent.' Hæc ille Judicii de Curtio c. 4. 5. 6. 7. præmonuerat etiam paullo ante V. Cl. 'Alexandrum sibi facta imputare non posse stipendia, quæ sub Philippo meruerant.' Quæ postrema verba non capio, et fateor, ista responsurum fuisse, nisi occupasset V. Cl. Utiq; de stipendiis, et meri-

tis, aut rebus gestis non agitur, sed de ætate, quæ sub Philippo maturata, his in castris provecta erat, et qui in illis effluerant anni, certe militibus Alexandri annumerabantur, eorumque ætatem aggravabant. Et quid ni milites annorum quinquaginta conscripserit Alexander, 'quum,' teste Justino xi. 6. 3. 'ad tam periculosum bellum exercitum legeret, non juvenes robustos, nec primum florem ætatis; sed veteranos, plerosque etiam emeritæ militiæ, qui cum patre patriisque militaverant, elegit, ut non tam milites, quam magistros militiæ electos putares. Ordines quoque nemo nisi sexagenarius duxit.' Mirumne ergo hos non longissimo hoc bello, sed prioribus etiam, et nunc festinationibus, laboribus, præliis per obstantes naturæ difficultates protractos dici 'senes factos,' qui veterani emeritæ militiæ ad hoc bellum erant evocati? Certe non dicit Alexander suis in castris esse senes factos, sed longinqua in castris mora, etiam sub patre patrisque, adeoque ipsis ætatem imputabat. Adde quod ob debilitatas vires, et toties declaratum tædium *senes*, id est, segnes ad ultiores cursus, et exhausti ac defecti viribus dicantur senes: nam sic notissimum illud Terentii Phorm. v. 8. 21. 'ubi ad uxores redeunt tum fiunt senes.' Sic his continuus labor, et tædium quasi senium et imminutas vires inde adduxerant. Cic. pro Milone: 'tota civitas confecta est senio.' Et sic 'senium,' et 'senescendi' verbum pro molestissimo tædio rerum, et ætate simul adhibent Latini optimi: de quo præter Nonium consule doctissimos commentatores ad Florum i. 22. *Snak*.

§ 14 *Ad liquidum*] Convenit cum illo Tullii ad Att. ii. 19. 'Non tantum est in re, quantus sermo est.' Notum illud Poëtæ de Fama: 'Tam ficti praviq; tenax, quam nuntia veri.' *Locc. Ad liquidum*] Ovid. Met. xii.

54. 'Mixtaque cum veris passim commenta vagantur, Millia rnmorum, confusaque verba volutant.' *Raderus*. Ovid. Met. ix. 138. 'veris addere, falsa Gandet, et e minimo sua per mendacia crescit.' *Freinsh.*

§ 15 *Manium*] Sebisius dubitabat *montium* substituere, propter Marcelini xxiv. 22. locum supra ad viii. 14. 13. notatum, ubi 'collibus' comparatur. Olim etiam Bongarsius id conjecerat, inductus Codicis Pith. scriptura, *mentium*. Sed illud nimis tumidum esset; murisque etiam assimilatō ibidem reperies. 'Ceterum Indici elephantī novem cubitorum altitudine, latitudine vero quinque habentur,' *Ælian.* xiii. 8. *Freinsh.* Saluum quoque potest *manium* esse, saltem minus turgidum quam *montium*, quia Diodor. xvii. 87. de Pori exercitu, ad quem Alexander respexit, persimili modo scripsit: "Ὀλῇ σύνταξις δὴρχε πόλει παραπλήσιος τὴν πρόσψιν, ἥ μὲν γὰρ τῶν ἐλεφάντων στάσις τοῖς πόργοις, οἱ δὲ ἀπὸ μέσον τούτων στρατῶνται τοῖς μεσοπυργίοις ἐμολώνται. *Cellar.*

§ 16 *Si nos fabulæ*] Sic apud Senec. Suas. ii. Porcius Latro, 'Arma nobis fabulæ excutunt?' et paullo supra Triarius: 'Non pndet Laconas ne pugna quidem hostium, sed fabula vinci:' ubi sententiam, quæ statim sequitur 'Magnum et alumnū virtutis nasci Laconem,' &c. sic rectius legi putem: 'Magnum est alimentum virtutis, nasci Laconem.' Ego quidem 'auctoramentum' aut 'sacramentum' potius dixissem. cetera, 'ad certam victoriam omnes remanissent,' 'ad certam mortem tantum Lacones,' cave mutes. Pertinet huc etiam Liv. xxi. 15. 1. ex emendatione Rubenii: 'Fabius pariter in suos hand minus, quam in hostes intentus, prius a fabulis invictum animum præstans,' &c. ante legebatur, *prius ab aliis*, insulse. *Freinsh.*

Rarum animal] Utique necesse fo-

ret rarissimum esse inventu, tandemque in universum exstingui, si verum esset, quod Plin. viii. 10. 1. Aristotelem ait scribere: 'non amplius quam semel gignere, pluresve quam singulos.' Certe nec Aristoteles tam fatuam sententiam prodidit; nec adeo retulit Plinius. legendum ergo, ut innuunt alii codd. 'nec amplius quam singulos semel (hoc est eadem vice) gignere: pluresque vivere ducentis annis; et quosdam trecentis.' Eadem fere notio particulæ *semel* est in his quoque Plinii vii. 48. 6. M. Val. Corvinus 'sella curuli semel ac vicies sedit.' Elephantos autem porro non esse raros in India tam ex veteribus, quam etiam hodiernis constat. Certe Plin. vi. 19. et 20. Partalidis regi 700. elephantos, Taluctarum 400. Andaris mille, aliis plures aut pauciores tribuit. Prasiolorum 'regi peditum sexcenta millia, equitum triginta millia, elephantorum novem millia, per omnes dies stipendiarii' scribit. Ex recentibus Barrosius in Asia, pag. 186. videatur. *Freinsh.*

Nec facile capiatur] Quomodo capiatur, docet Strabo lib. xv. Arrian. Ind. ii. 22. Diodor. iii. 26. *Ælian.* viii. 10. et 15. Tzetzes Chiliad. iv. 122. *Raderus*. Adde Plinium viii. 8. *Freinsh.*

Difficilius mitigetur] Hoc quoque singulari capite docet *Ælianus* x. 10. Plurima super hac re Gesnerus ex antiquis scriptoribus adducit lib. i. de Quadruped. voce 'de elephanto,' lit. E. pag. 432. ubi superioribus sequentibusque paginis totam de elephantis, et jucundam sane auditu historiam cognosces. *Raderus*.

§ 17 *Vanitas numeravit*] Falsa fama auxit copias peditum equitumque supra modum. *Cellar.*

Copias peditum equitumque] Videatur abundans supra necessitatem additamentum, cum 'copiæ' sufficiant ad pedites equitesque designandos; sed hunc pleonasmum exemplis jam

probavit Cl. Daviesius ad Cæsarem de Bello Gall. v. 47. 5. *Snak*.

Nam flumen] Tellier. *jam flumen*, quod aptum prolepsi: sed aptius vulgatum *nam* cum voce *eadem*, quæ præcessit, cohæret. *Cellar*. De affinitate vocum *jam* et *nam*, tam in terminatione, quam significatione, multa multi Viri doctissimi, quos collegit accuratissimus Dnkerus ad Flori Proæmium n. 2. *Snak*.

Artiorem alveum] Impressi omnes, *angustiore alveum*, sed præcessit statim *angustis ripis coercita*. Modius.

Elisa] Quænam hic *elisa* flumina? numi emissa? quis vero tali sensu vidit usurpatum hoc vocabulum? vix possum ambigere, quin Noster scripserit, *in angustiore alveum clausa*, vel *inclusa*. Scheffer. *Elisa*] Usurpavit Noster idem illud verbum cum torrenti conjunctum VIII. 13. 9. 'Sed quasi in artum cœuntibus ripis, torrens et elisus ferebatur.' Et quid hoc loco significet, ibidem explicatur, dum addit, 'occultaque saxa inesse ostendebant pluribus locis undæ repercussæ.' Et sic 'spumam elisam' dixit Virg. Æn. III. 567. et quidni pro imminuta, cum Varroni dicantur de Re Rust. I. 48. 'horbæ elidendæ?' et plane pro coarctare usurpavit Lucan. VI. 55. 'Tot potuere manus adjungere Seston Abydo, Ingestoque solo Phrixæum elidere pontum.' Vide Heinsium ad Ovid. Fast. IV. 371. *Snak*.

Spatio alvei] Leg. *spatiosis alveis*, vel *spatiosi alvei*. Heinsius.

§ 19 *Falcibus mutilata sunt*] Florus I. 18. 9. 'C. Minucius, quartæ legionis hastatus, unius proboscide abscissa mori posse belluas ostenderat.' *Snak*.

§ 20 *Declinari videamus?*] Ad calcem libri inter operarum errata notaverant, delendam notam interrogationis. Inepte. Retenta ea, *viderimus* scribendum fuit, aut *videamus*; quorum hoc vulgatæ editiones recte ha-

Delph. et Var. Clas.

bent, eademque non male *declinare*. Acidalius. *Declinare videamus*] Forte, *declinare liqueat*. Heinsius.

§ 21 *Elidunt*] Malim, *elident*; quod et Sebisio visum. *Freinsh.*

Vastorum corporum moles] Eadem VIII. 13. 10. *Cellar*. Consule Doctissimos commentatores ad Florum I. 18. *Snak*.

Plus suis quam hostibus] Vide VIII. 14. 16. *Cellar*.

§ 23 *Testis*] Forte, *testes*. Heinsius.

Inundata cruore] Mss. *servore*. Forte, *fere cruore*. Idem.

§ 24 *Bactriana auxilia*] Iterum impressi, *Bactriana auxiliis*; inepte. *Modius*.

§ 25 *Vadem prædemque*] Vide Gronov. Observ. II. 8. et confer cum loco IV. 4. 6. Adde eundem Gronovium ad Livium III. 13. *Snak*.

Nec meos, nec hostium exercitus numeravero] Adhuc impressi, *nec mei nec hostium exercitus meminero*; quod etiam non omnino pessime huic loco convenire videtur. *Modius*. *Numeravero*] Mss. *Modii, mei meminero*. Forte, *numerum iniero*, vel *inibo*. Heins.

Et Oceanum, nisi] Ita distinguerem; *Oceanum: nisi obstat ignavia, inde victores, &c.* Sebisius. Ego non assentior: nondum enim tum ad Oceanum pervenerat, sed eo ibat: usus est autem præteriti voce *pervenimus*, paullo post futuri significatione, quam ei tribuit vocula *nisi*, ut fere supra IV. 14. 22. 'Nisi quod in vobis est, ipse ego majore parte captivus sum:' hoc est, ero et permanebo captivus majore mei parte (uxorem, matrem, liberos significat) nisi vestra virtute velut pendentem adhuc captivitatem avertatis. *Freinshemius*.

§ 26 *Revertamus*] Alii, *revertetur*. *Modius*.

Amittere] Vide III. 2. 1. et III. 6. 11. adde Terent. Hec. II. 2. 9. 'Iti-

Q. Curt.

4 X

dem incertam amisti.' *Snak.*

§ 28 *Per vos*] Concipi hoc eadem formula debuit, qua similes obtestationes solent, *Per ego vos*. Ita Modius iv. 14. 24. emendabat, *Per ego vos deos patrias, &c.* Et multa talia cum alii pridem, tum nuper in elegantissimis suspicionum libris V. Cl. Jan. Gruterus collegit. *Acidalius*. Vide Gronovium ad Liv. xxix. 18. *Snak.*

Invicti contendimus] *Leg. invicem contendimus*; ut x. 5. 16. *invicem suspecti et solliciti ferobantur*. *Heinsius*.

Commilitonemque] *Sueton. Cæs. 67. 2.* 'Nec 'milites' eos pro concione, sed blandiori nomine 'commilitones' appellabat: 'quod reprehendit August. apud Vietor. in Epit. i. 1. optima ratione: ipse 'post bella civilia' vocabat 'milites.' *Sueton. Aug. 25. 1.* Sic apud Tacit. 33. 3. *Agricola*. Aliorum exempla plura vide apud *Brisson. lib. iv. de Formulis: rationem apud Clapmar. de Arcan. vi. 16. Freinsch.*

§ 29 *Qui nihil umquam*] Similia exempla apud *Fabrum Semestr. iii. 20.* Et *Gruter. Discurs. in Tacit. cap. 15.* Pertinent huc illa *Taciti Hist. ii. 76. 1.* 'Simul ipse, qui suadet, consideranda est, adjiciatne consilio periculum suum.' Istaque *Livii vii. 32. 10.* 'Debere etiam intueri, cujus ductu auspicioque inenda pugna sit: utrum qui audiendus duntaxat magnificus adhortator sit, verbis tantum ferox, operum militarium expert; an qui et ipse tela tractare, procedere ante signa, versari media in mole pugnae sciat.' Quibus in verbis dispice, an pro 'qui audiendus,' reponendum sit 'qui audendi.' *Freinsch.*

Quia primus] Hæc sic membranæ: *Et is vos rogo, qui nihil umquam vobis præcepi; qui primus me periculis obtuli; sed non sunt hanc partem satis sanæ. Modius.*

Ne infregeritis manibus meis] A me

distinguo, e vulgatis in particulam infero, qui sæpe aciem clypeo meo texi; ne infregeritis in manibus meis palmam, qua *Herc. Acidalius. In manibus meis*] *Paschalius de Coronis vi. 20.* hoc *Curtii*, pluribusque aliorum auctorum locis probat, victores palmas non capite tantum, sed etiam dextram prætulisse: quod diserte tradit *Pausanias lib. viii. Freinsch.*

Herculem Liberumque] Quorum amborum columnæ expeditionum suarum termini memorantur: in comparatione *Liberi et Herculis Epigramm. iv. 12. 33.* 'Ἀμφὸν δὲ στῆλαι συντέμνορες' ubi certe non *Gaditanæ Herculis columnæ* intelligi possunt, sed aliæ in *India* quæri debent: quomodo enim alias conterminæ *Bæchicis*? *Herculem* autem ibi quoque monumentum itinerum laborumque suorum erexisse consentaneum est; et ex *Strabonis* tertio, tum *Sollini cap. 52.* firmatur. in *Strabone*: 'Aras pro termino posuit Alexander, imitatus *Herculem et Bacchum*.' Nam illi quoque aris signaverunt expeditionis suæ terminos, vide mox ad ix. 3. 19. *Seneca de Benef. vii. 3. 1.* 'Alexander per *Liberi Herculisque* vestigia felix temeritas egit.' Longe hinc abest apophthegma quod ei, nescio quam bona fide, tribuit *Plutarch. Apophth. cap. 41.* se omnia sua opera ne cum uno quidem dicto *Herculis* conferenda censere. Idne dixisset 'homo gloriæ deditus, cujus nec naturam, nec modum noverat, *Herculis Liberique* vestigia sequens, ac ne ibi quidem resistens, ubi illa defecerant?' ut ait *Seneca de Benef. i. 13. 2.* et *Epist. 94. 68.* 'Ultra Oceanum solemque, indignatur ab *Herculis Liberique* vestigiis victoriam flectere.' *Declamatores* apud *Senecam* alteram *Suasoria i.* 'Intra has terras cælum *Hercules* meruit.' Et, 'ultra *Liberi patris tropæa* constitimus.' Solent autem, ut vides, *Hercules et Bacchus* fere conjungi, quod uterque in iis-

dem oris longinquam militiam exercuisse feratur; quibus cum Alexander, tum alii, qui procul ab domo bella gessere, comparati sunt. Sic apud Plin. vii. 26. de Pompeio: 'æquato non modo Alexandri Magni rerum fulgore, sed etiam Herculis prope ac Liberi patris.' Quod iudicium etiam ex parte fuit Petronii in carm. de Bello Civ. vs. 269. 'totis similis Tiryntius actis;' nam ad Pompeium hæc refert: quapropter versu præcedente pro 'Magnaque' absque ullo dubio legendum est *Magnum*, nempe Pompeium: 'Magnum cum Phæbo soror, et Cyllenia proles Excipit, ac totis similis Tiryntius actis.' *Freinsh.*

§ 30 *Alacritatis index*] Ut supra v. 13. 5. viii. 11. 8. et inferius ix. 4. 23. *Cellar.*

§ 31 *Nescio quid*] Hoc est, aliquid. Ovid. i. Trist. 5. 'mea nescio quis in bona venturus fuit,' id est, aliquis. Terent. Heaut. ii. 2. 'nescio quid mihi animus præsentat mali.' *Cellar.*

§ 32 *Negat. Quos alloquor*] Bona distinctio, *negat quos alloquor*; nec mala, *negat. Quos alloquor?* Acidalius. Posteriorem convenientiorem iudicavi. *Freinsh.*

§ 34 *Ite deserto rege*] Paria sunt illa Cerealis apud Tacit. H. iv. 77. 6. 'Ite, nuntiate Vespasiano, vel quod propius est Civili et Classico, relictum a vobis in acie ducem.' Cui simile Syllæ apophthegma relatum a Plutarcho cap. 43. *Freinsh.*

CAP. III. § 1 *Et continuo*] Editiones, *vel continuo labore*; male. *Modius.*

§ 2 *Deflexerant*] Proprium de attonitis verbum, et apud Poëtas passim usitatum, ut et apud quoscumque scriptores, de stupentibus, novitatis, aut pavoris, aut mœroris causa. De quo Cl. Dukerus exempla subministrat ad Florum lib. ii. 6. 59. *Snak.*

Dolor erigi] Gebhardus Crepund. iii. 22. mallet *egeri*, ut Ovid. Trist.

iv. 38. 'Expletur lacrimis, egeriturque dolor;' quam rem pluribus exemplis firmat. Vulgatam autem defendit Barthius Adversar. xxviii. 6. his fere verbis: 'Cum in Ovidii loco de longo dolore et in ejus solatium datis lacrimis sermo sit, nulla inter duos similitudo est: hic enim locus non egestionem, aut attenuationem doloris ingerit, sed libertatem illi datam testandi se per fletus: quare penitus nihil mutandum credimus. *Liberius* non ad copiam, sed ad *libertatem* jacentis antea ob timorem mœroris intelligendum est. Erigitur ergo penitus cordibus impressus dolor, et hactenus fremitu obscuro gemituque conceptus tacito, cum in oculis venit, et metu paullum victo in lacrimas velut ruptis catenis aut vinculis exit.' Vide Iudie. 'erigere.' *Freinsh.* Adde Gronovium Obs. ii. 21. Heinsius tamen ad Sapph. Ovid. vs. 113. de hac Curtii emendatione: 'Non ausim,' inquit, 'damnare, si veterum librorum nitatur auctoritate.' *Cellar.* Margini adscripsit nob. Heinsius, leg. *egeri. Snak.*

§ 4 *Detractam galeam*] Antiquum exhibendæ venerationis morem fuisse caput alicujus causa nudare, cum res feret, ostendetur ad illa Sallustii Hist. v. 1. 4. 'Quibus de causis Sullam in victoria dictatorem, equo descendere, sibi uni assurgere de sella, caput aperire solitum.' *Freinsh.*

§ 5 *Tum Cæsus*] Confer cum hac oratione Græcam Arriani v. 4. 15. et Senecæ Suasor. i. ab initio. *Idem.*

Ire quo jusseris] Sæpe res parva magno errori originem dedit, ut hoc loco, ubi illud quo desideratum in hactenus impressis libris, diversas a diversis scripturas, omnes tamen æque bonas, hoc est, ineptissimas, expressit. *Modius.*

§ 6 *Fictas tuorum*] Addunt excusi libri post hæc vocem *militum*. *Modius.*

Propitias aures] Ergo propitius non

de Diis solis dicitur, ut quibusdam visum est, sed de faventibus, et benevolentibus quibuscumque, ut probavit δ πάλιν Gronovius ad Senec. Suas. 1. *Snak*.

§ 7 *Sed etiam milites*] Forte, *sed etiam suos milites*. Heinsius.

§ 8 *Cubilibus suis*] *Cubiculis* vulgo; sed illud melius est, et proprie magis de feris dicitur; Græci appellant *κοιτην, φάλεός*. Modius.

Plura quam sol videt] Plebeio more, usitatissimo tamen antiquis scriptoribus, hæc dicta sunt, ut notavimus ad iv. 14. 24. et sub finem Geographiæ Antiquæ. *Cellar*.

§ 10 *Cicatricibus putria*] *Membranae, tot cicatricibus*. *Patria jam tela*, &c. unde primum suspicabar legendum *tot cicatricibus varia*, sed demutavi postea, vel hac caussa, quod *putrida* haberent vulgati libri, et in Brugensi codice diserte *putria* legi deprehendissem. Modius. *Putria*] Vulgo, *Putrida*: quorum neutrum sanum videbat Modius, eoque cogitabat *varia*; sed abstinuit, cum ipse non probaret. Nos id multo minus; qui nec hoc agnoscimus nunc, quod olim eramus accepturi, *perita*; videbatur id pulchre respondere illi alteri, *tot vulneribus perfossa*. Enimvero transponendæ saltem in τῇ *putria* paucae litteræ, ut exeat *turpia*; quam veram scripturam ad præstationem ausim affirmare. lib. x. pariter 'ora cicatricibus deformia.' *Acidalius*. *Acidalius* emendat *turpia*, non equidem male, sed Modiana scriptura æque commoda. *Raderus*. Rem quod attinet, simillimum huic negotium apud Tacit. i. 34. 3. quo loco veterani 'quidam, pressa manu (Germanici) per speciem osculandi, inseruerunt digitos, ut vacua dentibus ora contingeret: alii curvata senio membra ostendebant.' Mox, 'nudant universi corpora, cicatrices ex vulneribus, &c. exprobrant.' Pertinent huc apud Senec. Suasor. ii. a pr. 'Arma non

passuræ manus, hebetataque senio an vulneribus corpora.' Adde infra x. 2. 12. Justin. xii. 8. 12. *Freinsh. Putria*] *Varia* Modius; male. *Acidalius pervia*, vel *turpia*: nihil mutandum. *Heinsius*. *Putria* sunt debilitata, infirma, ruinæ proxima, quibus neque vis, neque vigor, aut utilitas ulla adest: sic Virgil. Georg. i. 39. appellat 'fungos putres,' qui in lampade concresecunt: et Petron. in Fragmentis 'putres nervos dissecare,' qui non parebant imperio, cap. 131. Et sic apud Nonium Marcellum: "Putret." Pacuvius Teucro: 'quamquam annisque et ætate hoc corpus putret.' Accius Erigona: 'Quamquam exsangue est corpus mihi, atque annis putret.' Plane ut hic apud Nostrum. *Snak*.

Jam tela hebetia sunt] Has non hyperbolas, sed mendacia historiæ contraria vocat Cl. Clericus Judic. iv. 8. sed hæc similia si ad quævis momenta trutinentur, quum sint ad commovendam miserationem aucta, nihil abhinc rhetoricis præceptis usus erit, et ad logicen criticam exsiccabuntur omnia. *Idem*.

Induimus] *Leg. induimur*. Heinsius.

§ 11 *Sed bello instrumenta*] Nihil hic præter interpunctionem mutavi, quod antea legeretur: *nec luxuria laboramus, sed bello*. *Instrumenta belli consumsumus*, &c. plane absurde. Modius.

§ 12 *Hunc tu*] *Fl. hunc te*. forte, *hunc ne*, vel *huncce*. Heinsius.

§ 13 *Certum est*] *Decretum est*, sententia stat: supra iv. 13. 9. 'palam luce adgredi certum est.' Terent. And. ii. 1. 11. 'Omnia experiri certum est prius, quam pereo.' *Cellar*.

§ 14 *Ad manum est*] Nisi vereretur, ne quis putaret forte, in consuetudinem mihi vertisse, in librariorum dicere inclementius, non parcerem profecto hic voci aut calamo. Nam quid fuit facilius, quam hæc ita legenda vide-

re, præsertim cum membranæ non discrepant? fecerunt tamen ecce ex iis alii, *cur circuitu petis gloriam, quæ ad manum posita est?* alii, *cur circuitu petis gloriam, quæ adposita est?* quidam etiam, *cur circuitu petis gloriam, quæ ad ima posita est?* ut vobis magistelli Dii male faxint, cum nunquam ipsi bene alicui aut facere aut dicere didicistis. *Modius. Ad manum*] Alii delent; possis et, *in manu posita est.* Heinsius.

§ 15 *Hæc tecum, quam sine te*] Seneca Epist. 47. 'Fit, ut isti de domino loquantur, quibus coram domino loqui non licet.' Freinsh.

§ 19 *Die processit, erigique*] Membranæ omnes, *tertio die processit e regia XII. aras, &c.* quod ego e regia natum esse ex verho erigi, non puto jam, sed scio. *Modius. Erigi duodecim aras ex quadrato saxo*] Apud Veteres Græcos moris fuit, huiusmodi ponere limites. Itaque Alexander, Herculem et Bacchum imitatus, duodecim aras, monumentum expeditionis suæ ad flumen Hypasin posuit. Strabo lib. iii. 'Ἀλέξανδρος δὲ τῆς Ἰνδικῆς στρατὸς ὅρια βωμῶνς ἔθετο ἐν τοῖς τόποις, εἰς οὓς ὑστάτους ἀφίκετο τῶν πρὸς ταῖς ἀνατολαῖς Ἰνδῶν, μνησκόμενος τὸν Ἡρακλέα, καὶ τὸν Διόνυσον ἦν μὲν δὴ τὸ ἔθος τοῦτο.' Plinius vi. 17. eamdem historiam referens, 'Ad Hypasin,' inquit, 'non ignobiliorem xlii. cccxc. m. qui fuit Alexandri itinerum terminus, exsuperato tamen amne, arisque in adversa ripa dicatis.' Et Martianus Capella lib. vi. 'Et Hypanis ibi amnis immodicus, qui Alexandri M. iter interclusit; sicut in ejus ripa locatæ testantur aræ.' *Popma.*

Duodecim aras] 'Ingentes instar turrium,' Arrianus v. 4. 26. 'L. cubitorum,' Diodor. xvii. 95. Fecit harum etiam mentionem Geographus in tertio. Plutarch. cap. 109. narrat Prætorum reges, trajecto flumine, posteris temporibus ibi hostias immo-

lasse, Græcoque ritu aras illas Alexandri veneratos esse. Fixæ sunt hæc aræ in ripa, ut Solinus cap. 52. ostendit: et expresse Philostratus lib. ii. extremo, qui alia quidem addit illustra. *Rader.* Justin. xii. 10. 6. aras has aliquanto postea statutas innuit, haud dubie falso. Sic autem antiquitus limites fuisse positos nonnullis exemplis ostendit Strabo lib. iii. Ita Solinus cap. 49. Bacchi, Herculis, Semiramidis Cyrique aras apud Pandam in Sogdiana statuit, quos credere possis fuisse 'terminos Liberi Patris,' Alexandri militi superatos sup. vii. 9. 15. Sed et in ingressu Asiæ duodecim aras statuit Alexander. Justin. xi. 5. 4. 'duodecim aras Deorum,' nisi forte numerus ad deos pertinet, ut aræ dicatæ fuerint duodecim Diis; nempe majoribus, qui 'Consentes' dicti Latinis. Arrian. i. 4. 7. numero non definito 'altaria struxisse' ait 'Jovi descensori, et Minervæ et Herculi, ibi unde ex Europa solvit, et in eo Asiæ loco, in quem descendit.' Sed hoc pro descensu, voti causa fecerat. 'Aram Druso sitam' ejusmodi initium habuisse, certe ab ipso, non ab alio in illius honorem, exstructam videri, ad Tacitum ii. 7. 3. notavimus. Istaque locutio niti possit etiam loco Marcellin. xxi. 18. qui et alias huc pertinet: 'Aræ Alexandro Magno, Cæsarique Augusto sacratæ:' hoc est, quas illi sacraverunt. Tales fuerunt 'victicium legionum aræ,' apud Sueton. Tiber. xiv. 4. Ita Demonax, transcenso Jaxarte, 'aras Apollini Didymæo statuit,' apud Plin. vi. 16. 9. Cæsar in Pyrenæo, Dio lib. xli. Non autem has Indicas Marcellinus intelligit, sed alias juxta Borysthenem, quas tamen Herbersteinus in itinere suo Moscovitico frustra se quæsisisse testatur. Earum nihilominus meminit Guaguinus pr. tom. ii. Rerum Polon. De Indici itineris signo variat etiam Glycæ narratio:

‘Quum Alexander ad Indos extremos, ipsumque Oceanum, et maximam Brachmanum insulam pervenisset, columnam statuit cum inscriptione hujusmodi; Alexander Rex hucusque penetravi.’ Verum cum pluribus et melioribus Plinius vi. 17. 23. ad Hypasin ‘Alexandri itinerum terminum statuit, exsuperato tamen amne, arisque in adversa ripa dicatis.’ Quod et apud Suidam exstat in *Ἐπεξημᾶνες*; remque, præter Diogneti et Betonis testimonium, firmat ‘ipsis regis epistolis;’ quem secutus est Marcianus Capella libro vi. ut mirer scribere Plutarchum, Præsios *διαβαλννντας, transgredientes* flumen, aras Alexandri venerari, cum in ipsorum ripa positas illi tradiderint: nisi pro flumine quod Præsii trajiciant, Gangem velis accipere: qui tamen, si Curtio fides est, undecim circiter dierum itinere ab Alexandri aris abfuit. Nisi forte, ut videtur, Plutarchus hic eos auctores sequitur, qui Alexandrum ad Gangem usque pervenisse scribunt, ut apud Strabon. lib. xv. Craterus in Epist. ad matrem Aristopatram; Arrianus Periplo Maris Erythr. iii. 22. et Lucan. iii. 230. ‘Qua colitur Ganges, &c. Hic, ubi Pellæus post Tethyos æquora ductor Constitit, et magno vinci se fassus ab orbe est.’ Ceterum Plinius vi. 25. 2. alias etiam ‘aras Alexandri in promontorio’ Carmaniae collocat. Ptolemæus etiam in Scythia trans Caucasum columnas Alexandri; et deceptus ab eo Volaterranus, apud Riphæos. Sed erroris Ptolemæum convincit Salmasius ad Solin. pag. 555. ubi prolixè quoque de aris his Alexandri disputatur: quem locum quia per angustiam temporis relegere non possum, apposui quæ ad Curtium mihi observata erant; quamquam vix putem aliquid nos allaturos, quod ille admirabili industria simul et doctrina non præceperit. Arrianus Periplo Mar. Erythr. iii. 3. testatur juxta

Minnagora, in sinu Barygazano, suo adhuc tempore servata fuisse ‘exercitus Alexandri vestigia ac monumenta, cujusmodi sunt antiqua sacella, altaria, fundamenta castrorum, maximi putei.’ *Freinskh.*

Monumentum expeditionis] Non tantum pro monumento, sed etiam termino expeditionis suæ posuit. Strabo lib. iii. Plinius vi. 17. Aræ autem sic inscriptione fuerunt teste Philostrato lib. ii. de Vita Apollonii, cap. 15. Πατρὶ Ἀμμωνί, καὶ Ἡρακλεῖ ἀδελφῷ, καὶ Ἀθηνῇ Προνοίᾳ, καὶ Διὶ Ὀλυμπίῳ, καὶ Σαμοθράξϊ Καβείροις, καὶ Ἰσίδῳ Ἑλλάϊ, καὶ ἀδελφῷ Ἀπόλλωνι. *Patrī Ammoni, et Herculi fratri, et Minervæ providæ, et Jovi Olympio, et Samothracibus Cabiris, et Indico Soli, atque Apollini.* Ænea quoque columna ibidem erecta fuit cum tali inscriptione: Ἀλέξανδρος ἐνταῦθα ἔστη. *Alexander hic stetit.* Vel ut Snidas habet in voce Βραχμᾶνες Ἐγὼ Μέγας Ἀλέξανδρος ὁ Βασιλεὺς ἔφθασα μέχρι τούτου. *Ego M. Alexander rex veni huc usque.* Loccenius.

Fallax miraculum. Proprio hinc] Nihil hic mediocriter promerui, ita misere erat antea corruptus locus, qui nunc mea opera integritati suæ restitutus legitur: vulgo erat, ut *speciem omnium auget, posteritati fallax miraculum præparans.* Hinc *repetens quæ emensus, &c.* ita inepte, ut nihil pote ineptius: quis enim sanæ mentis, illud *præparans*, alicujus scoli scolium esse, non etiam prima fronte advertat; præsertim cum in membranis aliis desit, in aliis aliena manu adscriptum sit, in aliis ita interpolatum, ut dimidia sui parte in litura cubet? sed ut hoc non difficile fuit divinare, ita non omnium facillimum fuit veram scripturam eruere: fecimus tamen, quod in nobis fuit, et spero equidem lectorem, quales esse opto, qui hæc inspicere dignabuntur, aut in nostra conjectura acquieturum, aut candide, quod ipse invenerit magis huic aptum loco,

communicaturum. *Modius.* Correxerit Modius, edidit quidem certe pro illo, quod corruptissimum ait, *præparans*: si corruptum hoc, multo inde facilius erat scribere *properans*, quod valet item propere, forma, qua efferuntur hujus generis multa alia, modo Curtium ea usum persuaderi sibi quisquam patiat. Ego non id ago: qui montandum nihil fuisse censeo. Nam *præparans* qua causa corruptionis arguitur? equidem mihi illud sanum, sub sana tamen interpunctione. Hanc pristinam reduco, ut superioribus nectatur, ubi non erit otiosum quod visum fuisse correctori videtur: ut *speciem omnium auget, posteritati fallax miraculum præparans. Hinc relegens, &c.* Nihil ita turbat, neque quidquam omnino incommodi ex se parit. Nisi si pro *omnium, hominum* reponendum, quod leviter suspiceris ex Diodori verbis, ἀπολιπεῖν σημεῖα μεγάλων ἀνδρῶν qui idem Diodorus hæc tamen ipsa multo plenius et paullo aliter narrat, Arriano missitante, quod miror, et de duodecim aris vix aliquid subjiciente. *Acidalus. Speciem omnium*] ararum, cubillum, castrorum, ut non opus sit cum Acidalio suspicari *hominum*. Cellar.

§ 20 *Cænus*] Confirmat hoc Arrianus vi. 1. 4. quapropter Scaligerum memoria lapsus fuisse credidi, cum in Justino xiii. 4. 14. pro *Scyno*, *Cænus* repostum iret: infra tamen x. 1. 43. Cæni mentio est, sed suspecta; quam examinabimus suo loco. *Freinsheimius.*

§ 21 *In aqua*] In flumine Hydaspæ, ubi ædificari classis cæpta ix. 1. et ex quo navigationem instituit. Arrian. Ind. Strab. lib. xv. nec obstat, quod Nostro ad flumen Acesinen habuisse castra dicatur; interjicienda enim sunt, quæ Curtius prætermisit, Diodorum suum xvii. 93. sequentis, ab Acesine usque ad Hydaspem regressum esse. Arrian. lib. v. extr. quod etiam Strabo confirmat, rever-

sionem regis factam esse ab Hypnisi, sive Hypasi, ἐπὶ τῷ Ὑδασπῇ καὶ τῷ ῥαβδασμῷ, ad Hydaspem, ubi navale erat. Cellar.

§ 22 *Mille navigiis aditurus*] Interpuxi et scripsi omnia, ut ratio a me postulare visa est: in libris impressis erat, *quis distributis vetera cremari jussit, mille navigiis aditurus Oceanum. Discordes et vetera odia retractantes, &c.* male: præcipue, quod ad distinctionem; nec rectius tamen, quod ad descriptionem, membranæ, quæ referebant: *quis distributis vetera cremari jussit. Mille navigiis aditurus Oceanum, discordesque et vetera odia retractantes Porum et Taxilem, India reges, firmata per affinitatem gratia, reliquit in suis regnis summo in ædificanda classe arborum, &c.* Modius. *Mille navigiis*] Sic distingui aptius visum fuit, ut hinc novus inciperet sensus. Porro Arrianus vi. 1. 8. 'bis mille' navigia numerat, inter quæ 'triginta remorum naves octoginta:' forte etiam quædam 'duodecim ordinum,' quales 'instituisse Alexandrum Magnum ferunt' apud Plin. vii. 56. 21. nisi forte id postea fecerit, cum Babylonem reversus omnia magis in luxum quam in magnificentiam verteret. *Freinsheimius.*

Firmata gratia] Sic bene Mas. vide nos ad Epistol. Plinii. *Heinsius.*

§ 23 *Oppida duo condidit*] Quasi oblitus eorum esset, quæ cap. i. n. 6. de his urbibus prædixerat, nunc integram earum historiam persequitur. Non autem hoc loco de conditu illarum scribendum erat, sed tantummodo de instauratione, postquam imbribus et inundatione ruinæ fecerant. Arrian. lib. v. 'Trajecto Acesine, ad Hydaspem revertit, ut urbium Nicææ et Bucephalæ, ὅσα πρὸς τῶν ὑμῶν πεπονηκότα ἦν quæcumque partes ab imbribus vitium traxerant, militum opera instauraret.' Cellar.

Nicæam] A victoria de Poro reportata dictam (Diodor. xvii. 95. Ar-

rian. v. 3. 1. Strabo lib. xv.) Græcis νίκη, victoria. Stephanus περὶ πόλεων octo cognomines Nicæas enumerat. Raderus.

Bucephalon] Seu *Bucephalan*, seu *Bucephalea*, seu *Bucephalen*, seu *Bucephaliam* varie scriptam reperies. Stephanus Βουκεφάλειαν scribit: Strabo lib. xv. Βουκεφάλαν. Porro Bucephalum Onesicritus et Arrian. v. 3. 1. senio confectum sine vulnere defecisse memorant. Plutarch. cap. 107. 'Ex prælio cum Poro, non extemplo, sed post, ut plerique produnt, sub vulnerum curatione: ut Onesicritus est auctor, ob senium labore confectus: nam triginta annorum ætate ait eum decessisse. Mortem ejus tulit Alexander graviter; non aliter existimans quam si familiarem et amicum amisisset. In memoriam ejus super Hydaspem condidit urbem, quam appellavit Bucephaliam.' Raderus. De Bucephalo vide supra ad vi. 5. 18. De eo haud dubius error est Sabellici, scribentis in pugna ad Granicum cecidisse. Memorabile quod cap. 30. An seni sit gerenda respub. Plutarchus narrat: 'Alexander Bucephalum jam annis graviores nolit premere, ante pugnam aliis vehebatur equis, obiens exercitum et ordines instruens: deinde illum data tessera conscendebat, in hostes ducebat, ac decertabat.' De urbe ejus cognomine vide etiam Melam ii. 3. 47. Plinium vi. 20. Solin. cap. 47. aut ut alii numerant 57. Justinum xii. 8. 8. Urbs autem ista vocata fuit 'Bucephalos' a Curtio, in quo assertorem habet Arrianum Peripl. Mar. Erythr. iii. 21. ἡ Βουκεφαλὸς 'Ἀλεξάνδρεια' ubi nota huic quoque urbi nomen fuisse Alexandriæ, sed ad distinctionem aliarum Bucephali cognomen additum, ut utrumque exprimeret, a quo condita fuisset, et cujus in honorem. quod quidem etiam ex scholiis in Aristophanis Nubes vs. 22. firmatur: Τελευτήσας τοῦ Βου-

κεφάλου 'Ἀλεξάνδρεια' ἔκτισεν ἐντάφισον αὐτῷ τῆς ἀρετῆς χαριζόμενος πόλιν. 'Regem defuncto equo duxisse exequias' addit Plin. vi. 42. 5. ubi hujus etiam urbis meminit. Freinsh.

§ 24 *Secundo amne*] Hydaspes, non Acesine. Verum ut hic locus recte percipiatur, paullo longius inhærendum est. Sciendum ergo Curtium per properantiam confudisse iter Alexandri, supra num. 20. 'Ad finem Acesinen locat castra. Ibi forte Cœnus,' &c. Omisit enim dicere, quod Arrianus sine quinti, 'Acesine transmisso, ad Hydaspem venisse.' ibi enim mortuus est Cœnus. Arrian. vi. 1. 4. Quod si quis haud satis validum argumentum putet, quia nihil necesse est Curtium eadem sentire cum Arriano; ex ipso producamus argumenta, quæ sententiam meam affirmant: ait, 'Jam in aqua classis, quam ædificari jusserat, stabat:' at ubi exædificata classis illa? 'in proximis' Hydaspi fluvio 'montibus,' ipsius iudicio, supra ix. 1. 4. quod et hinc constat ex num. 23. hujus cap. quod dicit 'in ædificanda classe summo' Pori Taxilisque 'studio usum:' ædificata ergo fuit in Hydaspes fluvio, qui amborum finibus medius interfuebat. Supplementa quoque variarum nationum, Arriano teste Indic. iii. 15. juxta Hydaspem Alexandro conjunctæ sunt. Sic et 'discordes et vetera odia retractantes' Porum atque Taxilem, 'reliquisse in suis regnis' intelligi, non ad Acesinis fluentia, sed Hydaspi. 'Oppida quoque duo,' quæ 'condidisse' hic iterum inculcat (oblitus, quod supra ix. 1. 6. de iis tradidisset: et in errorem inductus eo negotio, quod, sicut etiam sine lib. v. Arrianus tradit, Alexander tum temporis non quidem de novo ista oppida condidit, sed quæ ibi imbres corruperant, iustauravit) non in Acesinis, sed Hydaspi ripa fuisse, certissimum est. posita enim sunt juxta lo-

cum, in quo cum Poro pugnaverat. Quæ cum omnia certissima sint, hoc accedit inprimis magnum argumentum, quod cap. seq. addit, 'Perventum erat in regionem, in qua Hydaspes amnis Acesini committitur.' Quod diserte Arrian. Indic. III. 15. 'Ipse inde oram solvens per Hydaspem ad Acesinis et Hydaspis confluentem navigavit.' Confirmat hæc omnia Strabo lib. xv. cui in hoc negotio merito plurimum tribuas, non uno loco; sed hoc potissimum: 'Silva ad Emodos montes, ex qua Alexander multam abietem, &c. compingendis navibus in Hydaspem deduxit, ex quibus classem construxit juxta urbes in utraque fluminis ripa a se conditas, ubi eo transmissio Porum vicit,' &c. Idem ex Aristobulo paullo supra: 'Postquam in Hydaspem venissent, et Porum superassent, iter ad Hypanin facientes ad orientem, atque inde ad Hydaspem rursum, continue pluisse, &c. et cum navium fabricationi ad Hydaspem immorati essent, et non multis diebus ante Pleiadum occasum navigare cepissent,' &c. Ex quo testimonio multa firmantur: Alexandrum, ab Hydaspem ad Hypanin itinere facto, per eadem fere loca reversum esse: pluisse continuo per id tempus, inde fides Arriano de instauratis oppidis: naves in Hydaspem fuisse confectas; ibi et navigationis initium factum. Quod satis puto confirmatum: quamquam Curtius cum Justino XII. 9. 1. et auctore suo Diodoro XVII. 95. (nam eum, ut multis aliis locis, ita hic quoque, non secus ac Polybium Livius, interpretatur) Acesinen velut principium navigationis fuisse. Sed Diodorus etiam perinde seipsum jugulat. Subjicit enim, 'Urbium ad flumen conditarum:' ubi necessario intelliges Acesinen, non enim de alio ibi sermo. Sed idem ipse urbes illas ad Hydaspem statuit cap. 89. ex cujus collatione magis etiam liquebit, to-

tam fere hanc Curtii narrationem inde translata. Nam et ibi duas urbes, non addito nomine, conditas Diodorus ait, nominibus non expressis: quæ demum oggerit infra cap. 95. et de navium compaginatione eundem plane errorem errat, quem Curtius. Cantior tamen Diodorus, qui non ait inferiore loco, 'urbes ibi conditas,' ut Curtius, sed urbibus conditis, scilicet jam antea, tum indita nomina. Sane Curtium et Justinum quomodo excusare, non reperio. Diodorum possim, si post hæc ejus verba cap. 95. ἀνέκαμψαν ἐπὶ τὸν Ἀκισίνην ποταμὸν, subjungere liceat sex verba ex Arriani extremo quinto, καὶ τοῦτον διαβὰς, ἐπὶ τὸν ῥέοντα. Quæ pancula verba facile deperire potuerunt libro tot locis mutilo: si tamen id factum, oportet esse antiquissimum mendum: unde tamen colligas etiam, falli qui Curtium sub Augusto scripsisse putant. Poteram plura non indigna relatim proferre, sed in angustum me cogit præter instituti rationem etiam temporis inopia. *Freinskh.*

[*Quadraginta stadia*] Unde hoc hauserit Curtius, non reperio; nam Diodorus, quem sequi solet, nihil tale. Quadraginta stadia milliæ Germanicum unum admodum cum quadrante conficiunt: quis credat uno die non majus confectum fuisse spatium, pro no alveo? cum præsertim Plin. VI. 17. 20. tradiderit, 'Alexandrum nullo die minus stadia sexcenta navigasse in Indo, nec potuisse ante menses quinque enavigare, adjectis paucis diebus.' Quando igitur absolvisset navigationem integram, uno die non plus 40. stadiis promovens, si 600. diurna conficienti unus Indus supra quinque menses absumpsit? Scimus autem ex Aristobulo apud Strabonem, totum iter ab Hydaspem ad Patalenam insulam, quam Indus mari jam vicinior efficit, decem mensibus fuisse confectum: cum interim sæpe

propter varia bella excensiones expeditionesque essent faciendæ. Plutarch. cap. 115. septem modo numerat. Numquid igitur pro *quadraginta stadia* reponendum in Curtio, *quadringenta*? Certe necesse est, vel ob sequentia, ut *opportunitis locis exponi copia possent*: hæc enim causa esse solet, ut intendantur itinera; raro etiam ut minuantur: ubi nimirum inter duo loca commoda nimis magna est distantia, quæ nec facile attingi possit. At si per singula 40. stadia loca opportuna occurrant, nihil opus erat ad earum rationem iter moderari, cum vel dormientibus in ea fuisset incidendum. Hæc igitur est celeberrima illa Alexandri navigatio, quam levi brachio tangit Curtius, Arrianus autem a pr. lib. vi. et in primis Indic. cap. 3. accurate describit: ad cuius meliorem intellectum usui erunt duo loca, quorum alterum supra ad III. 13. 1. alterum 'de equitatu sociorum octo millium,' alibi emaculavimus. *Freinsh.* Exiguum iter pro defluentibus secundo amne, et prono alveo; si *quadringenta* legas, ut *Freinshemius* conjecturavit, nimium erit pro pedestri exercitu, qui in ripa utraque sequebatur, testibus Diodoro XVII. 96. Arrian. lib. vi. Nec de diurno hujus navigationis cursu alius scriptor quidquam, neque ipse Diodorus, quem preesse alias Noster secutus est, prædixit. *Cellar.*

CAP. IV. § 1 *In qua Hydaspes amnis Acesini committitur*] Regio hæc tota Indium vergit ad meridiem. Alexander enim recusantibus Macedonibus Hypasin transire, et Orientem Gangemque petere, coactus est se ad meridiem convertere, ut ibi ad Oceanum penetraret: de concursu vero Hydaspis et Acesinis magnorum etiam fluminum (Acesinen Arrianus in Indicis Nilo et Istro majorem affirmat, ubi Hydaspem, Hypasin et Hydrasten in se recipit, et cum his in Indum defertur, Hydaspem Curtius su-

pra lib. VIII. 'quatuor stadia in latitudinem diffusum, profundo alveo speciem vasti maris referre' dixerat) Diodorus, ex quo Curtius hic sua descripsisse videri potest, *Perventum erat in regionem, ubi Hydaspes Acesini committitur.* Raderus.

Sobiorum] Malim cum Strabone lib. xv. et Arriano Indic. I. 31. *Sibarum.* Diodorus XVII. 96. 'Ibos' appellat. *Raderus.* In Diodoro sibilus præcedentis vocis ademit eum sequenti. *roûs ἰβρωαζήσεν* 'Ibos' animadvertit vitium ad Justin. XII. 9. 2. Bongarsius: in Justino 'Silei' vocantur, quos idem recte docet 'Sibos' intelligi: nam et Orosius III. 19. sic appellat. Stephano sunt 'Sibæ.' *Reinccius* eosdem esse credit 'Surasenos' Arriani Indic. II. 1. nimirum quod illi præcipue Herculeum colere dicantur: sed argumentum hoc nimis leve videtur; colerunt enim eum et alii Indi, nec tamen omnes fuere Sibæ. Pori quidem exercitus Herculis effugiem pro signo sequebatur. Imo est ex Arriano concludere, plane diversos fuisse populos. Sibæ enim ad Hydaspem coluisse creduntur; Arrianus Surasenos ad Jobarem ('Jomanem' Plinio VI. 19. 11.) ponit, qui forte 'Oxidracæ' fuerint: qui Orosio III. 19. 'Subagræ,' Plinio XII. 6. 'Sydracæ,' Diod. XVII. 96. *Συρακοῦραι*, etiam Curtianis MSS. IX. 4. 2. 'Sudracæ.' *Freinsh.*

§ 2 *Relictos se*] *Relictos esse* vulgo, quod minus placet. *Modius.* At mihi nec hoc, nec illud: quorum tamen alterum si placendum sit, facilius feram, quod est vulgo. Quæso autem, ipsine, qui hoc memorabant ex Herculis exercitu reliqui et relictæ, ceperant eam sedem? longævus admodum fuisse oportet, qui ab Hercule durarent ad Alexandrum. Hoc enim credemus, si vera lectio, *agros relictos se.* At ipsi palam refutant, de majoribus suis affirmantes. Scribe cum apta distinctione: *Hi de exercitu Herculis*

maiores suos esse memorant: agros relictos cepisse sedem, quam obtineant. Jam ipsos populos non 'Sobios,' ut Curtius, sed cum alii alios, tum 'Ibos' vocat Diodorus: qui totidem fere verbis de origine eorum: Προήγαν ἐπὶ τοῖς ὀνομαζομένοις Ἴβους, τοὺτους δὲ φασὶν ἀπογόνους εἶναι τῶν μεθ' Ἡρακλέους ἐπὶ τῇ Ἀορῶν πέτρᾳ στρατευσάντων, καὶ τῆς μὲν πολιορκίας ἀποτυχόντων, ἐν τούτῳ δὲ τῷ τόπῳ κατοικισθέντων ὑπ' Ἡρακλέους. *Acidalius*. Alii, agros relictos se, vitiose: maiores suos esse de exercitu *Herculis*, se (nimirum qui Alexandri tempore vivebant) agros relictos (ubi, aut a quo?) cepisse sedem, quam ipsi (qui ipsi? qui loquebantur, an maiores eorum?) obtinebant. Melius utique aliæ edit. et *Mass*. agros relictos esse; nimirum maiores suos, ad quos necessario hæc referenda. Quæ quidem et *Acidalia* in mentem veniebant, quare utrumque illud se et esse delendum putabat, agros relictos cepisse sedem: quod et *Bongarsio* visum, et verum pnto: quin et superiori esse itidem eliminato sic concepta hæc fuisse primitus: *Hi de exercitu Herculis maiores suos commemorant agros relictos cepisse sedem, &c.* Nam si verbo illo uti voluisset, non esse magis, quam fuisse dixisset. Agros autem in coloniis ejusmodi relinqui solitos supra ad vii. 3. 23. observatum est. Sic urbem ad *Acesinen* Alexandri jussu conditam, 'mercenariorum ad militiam ineptia,' senio puta, aut vulneribus, attribuit *Arrian*. v. 4. 27. *Pompeius* apud *Dion*. lib. xxxvi. 'Urbem eo loco, quo *Mithridatem* vicerat, condidit, quam vulnerati aut ætate confecti milites sui haberent.' *Freinsh.* Alludit ad hunc morem *Virgil*. *Æn.* v. 715. 'Longævosque senes, ac fessas æquore matres; Et quidquid tecum invalidum, metuensque pericli est, Delige: et his habeant terris sine mœnia fessi, Urbem appellabunt permissis nomine *Acestam*.' *Snak.*

§ 3 *Clava tela erant*] Iterum vulgo, *clavae pro telo erant*: melius illud. *Modius*.

§ 4 *Hinc excensione facta*] Impressi codices, *hic excensione facta*; scripti, *hinc excensione*. *Modius*.

§ 5 *Alia gens in ripa*] Rursum impressi: *XL. peditum milia gens in ripa fluminum opposuerat, quam amne superato, &c.* *Modius*. 'Agalassenses' vocat *Diodor*. xvii. 96. a quibus longe absunt *Malli*, qui *Hydraoten* transgressi ab *Alexandro* victi expugnatique sunt: apud *Arrian*. vi. 1. 28. nam hæc adhuc ad *Hydaspen* gesta, quæ *Arrian* vi. 1. 14. concise: 'Indos *Hydaspis* ripam accolentes partim deditionem facientes in amicitiam ac fidem recipiebat (*Sibas* sive *Sobios* intelligit) partim ad arma confugientes (*Agalassenses* aliosque vicinos innuit) vi subigebat. Porro magna celeritate in *Mallos* et *Oxydracas* contendebat,' &c. Sed fefellit *Explanatorem* *Curtius*, qui statim subjicit, *Alteram deinde urbem, &c.* quam *historiam* cum narret *Arrian*. vi. 1. 30. credidit *Explanator* debuisse eandem seriem rerum secutum, in proxime præcedentibus eadem narrare, quæ *Curtius* ante dicta verba, *Alteram deinde, &c.* narraverat. Sed nimirum *Noster* cum *Diodoro* hanc alteram urbem supra *Mallorum* regionem positam fuisse voluit, *Arrianus* in ipsis *Mallis*. Vide infra ad num. 15. *Freinsh.* *Gens in ripa*] *Gens* eadem *Agalassensis*, non *alia*, ut in quibusdam libris adjicitur. *Consule* *Diodorum*, ex quo hæc *Curtii* desunta sunt. Abest etiam vox *alia* ab olim impressis cura *Erasmii*, *Brannonis*, et ceterorum, eandemque nuper quoque abiecit *Tellierius*. *Cellarius*.

Fluminum] Quorum enim? Ex *Curtii* mente, necesse est accipias *Acesinen* et *Hydaspen*, jam non seorsim fluentes, sed unum in alveum redactos. *Freinsh.*

§ 6 *Desperata salute*] Diodorus xvii. 96. contra: 'Oppido per iram (Alexandri) incenso, maximam illorum partem comburit,' Arrian. vi. 1. 31. cum Curtio facit. *Raderus*. Desperationis ejusmodi exempla concessit Freinshemius ad Florum ii. 18. 15. ubi et hic locus citatur. *Snak*.

§ 7 *Hostes defendebant*] Editiones referebant cum aliquot scriptis libris, *hostes exstinguebant*, quod quidem verbum ad præcedentia referendum esset. *Modius*.

Naturæ vera bellum] Si est, ut esse debet, sua membranarum auctoritas, nihil hic a me peccatum est, cum *vera* illud in omnibus inventum pro vulgato *jura* substitui. *Modius*. Ut bene *Modius*, qui *defendebant*, ita male idem, qui *vera* rescripserit ex membranarum. Alterum vulgo pessime: hoc optime, *Naturæ jura*, quod nullo jure potuit illi posthaberi: nimium vero membranarum tribuimus, si contra verum iis niti sustinemus. *Acidalius*. *Naturæ jura*] Gronovius in Diatribe ad Statii Silv. cap. 61. '*Naturæ vera*. Sic omnes *Modii*, et duo, quorum nos excerpta habemus. *Scioli* ex glossa apposuerunt *jura*.' Verum *Acidalius* ait nimium nos membranarum tribuere, si contra verum iis niti sustineamus. Gronovius probat *cerum* pro æquo sæpe poni, quod etiam nonnullis exemplis ostendit *Brantius* ad illa *Cæsaris* de Bell. Gall. iv. 8. 'Neque verum esse, qui suos fines tueri non potuerint, alienos invadere.' Utrum eo Curtius hic uti voluerit, ambigo. Nec omittendum est quod excerpta Pal. 1. et D. quæ eadem putamus esse, quorum Gronovius mentionem facit (ipsius enim beneficio ad nos pervenisse, in Var. Lect. libello testati sumus) confirmant vulgatam lectionem, *jura*: ut quidem nobis ab Juvene et docto et diligente perscripta sunt. *Freinsh.* Gronovius ex Codicibus *naturæ vera*, hoc est, ipso interprete, *æqua*, ut verum etiam *Cæsari* B.

Gall. iv. 8. significat, constanter editi (et *Mss.*) *jura*. *Cellar.* *Naturæ jura*] Recte. Ovid. 'Sunt mihi naturæ jura novanda meæ.' *Heins.* Minerva ac Musis omnibus prorsus re-fragantibus rescribit J. F. Gronovius, *naturæ vera*. *Heumann.* De Arte Crit. § 12.

§ 8 *Munimenta arcis*] Et hæc quoque ut ita excudi juberem, persuaserunt membranarum, editiones enim aliqui *munimento* habebant. *Modius*. *Munimenta* arcis ut flumina dicantur, non improbo, qui eadem scio sæpe regni munimenta dici. Concinnius hic tamen legas, *munimento*, quomodo exstat in vulgatis, ut *applicant* verbum habeat, cui applicetur. Convenisse vult tria flumina ad arcem, et ejus munitioni se applicasse. quod alii non attestantur, alia nescio quæ nec ipsa inter se consentanea narrantes. *Acidalius*. Alii, *munimenta*. Mihi *Acidaliana* arrisit emendatio; servoque *τὸ munimento*. *Raderus*.

Acesines Hydaspi confunditur] At vero dudum prætervectus erat rex hos confluentes, [vid. Delph. Not.] uti ex principio hujus capituli, et *Arriano* constat. Neque alius auctoris est tam memorabilis trium maximorum fluminum ad unam arcem concursus, præter *Diodorum* xvii. 97. si modo Noster illum penitus intellexit, quod dubitat *Freinshemius* ad num. 15. *Cellar.*

§ 9 *Cæsus maritimis*] Vide prius et vulgatam, et quæ in scriptis libris exstat, scripturam, deinde judica, et culpari an laudari magis in hac re debeam, pronuntia; sic igitur libri excusi, *Ceterum annuum coitus maritimis similes fluctus movent, multoque ac turbido limo, quod aquarum concursus subinde turbatur, iter qua manet navigiis in tenuem alveum cogitur*: quæ hæc, inquis, monstra verhorum? ita sunt; verum audi nunc membranarum: *Ceterum annuum cæsus maritimis similes fluctus movent, multoque ac turbido limo*

subinde turbatur, iter quam meant navigiis in tenuem alveum cogitur: parum bene, sed unde tamen non inepte concinnari hoc potuit, quod exprimi jussi, etsi etiam ab eo illa, *aquarum concursu*, cum a scriptis libris absint, non male abesse posse videantur. *Modius. Annium catus*] Eleganter hoc ab animatis ad res inanimas translata significatione. *Catus* idem est quod *coitus* Lucret. lib. 1. 'Quippe suam quidquam in cœtu variantis acervi.' Id est, inquit Lambinus, in concilio et congressu varii acervi: *catus* idem significat quod *coitus*: imo vero *coitus* et *catus* idem sunt, proinde non fuisset opus emendare vocem *coitus* hoc loco, quæ antea legebatur, cum idem sonent, idem valeant. *Raderus*.

Qua meant navigia] *Leg. qua meatur navigiis*. Heinsius.

In tenuem alveum] Angustum, ut 'tenue fretum,' de Siculo, dixit Florus cap. 11. 8. deque hujus vocis vario usu consules Cl. Burmannum ad Val. Flacc. 1v. 330. *Snak*.

§ 10 *Nauta cæperunt*] Inserunt editiones inter has voces, vocem, *vela*. *Modius*.

Hinc cætu] Adhuc editiones, metuentes, credo, ne quando sui similes non essent, *hinc metu*: pessime: nisi forte ex illo *metu* nescio quam novam, et inauditam etiam antiquorum fabulis Charybdim fingere placet. *Modius*. Non constituo, membranarum *cætu*, an excusorum *metu* verius: quorum et neutrum fortasse verum. At 'ministeria nautarum' solens Curtius dicit 1v. 3. 18. 'Miles ministeria nautarum, remiges militis officia turbabant.' vii. 9. 6. 'Vacillantesque milites, et ne excuterentur solliciti, nautarum ministeria turbaverant.' Alii item ministrandi verbum, velut proprium hic usurpant. Virgil. *Æn.* vi. 302. 'velisque ministrat.' Tacit. Germ. cap. 44. 'Nec velis ministrant, nec remos in ordinem lateri-

bus adjungunt.' Ut autem nautarum ministerium, sic imperium proprie gubernatorum. ix. 9. 15. 'Nec in gubernatoribus quidem quidquam opis erat, quorum nec exaudiri vox a tumultuantibus poterat, nec imperium a territis incompositisque servari.' 1v. 8. 18. 'Quippe gubernatores alias imperare soliti, tum metu mortis justa exsequebantur.' *Acidalius. Cætu* servat Raderus, et explicat de coitu fluminum. Ego *metu* præferam, idque interpreter de ipsis nautis in periculo trepidantibus, nisi forte de metu militum hic fuit, ut sup. 1v. 9. 20. et inf. ix. 9. 15. ubi plura. *Freinsh.*

§ 11 *Duo majora navigia*] *Majora omnium* vulgo, flagitiosissime. *Modius*. In vulgatis, *majora omnium*; quod adstruere ego poteram aliorum exemplis, et Apuleii maxime: sed placet, ad ipsum ea reservare, neque Curtio loquendi genus hoc impingere: qui, ne supervacuum censeamus omissam vocem, ita potius traductim scripsit, *In oculis omnium duo majora navigia submersa sunt*. *Acidalius. Majora omnium*] Hoc est, *maxima omnium*, ut volunt, quorum sententiam et probationes in Indicem referimus. Mihi quidem cum *Acidali*o et *Sebisio* potius videtur factam hic verborum transpositionem, legendumque, *In oculis omnium duo majora navigia submersa sunt*: tum quod Curtium hæc magis sapiunt, qui non delectatur insolentia phrasium, quæ hic duplex, et, *in oculis*, non adjecto cuius, et *majora omnium*: tum quod rei veritas hunc sensum non patitur. 'Duas longas naves' submersas Diodorus xvii. 97. tradit: cui plane consentit Arriani narratio vi. 1. 19. si recte perpendas. Fuerunt ergo naves illæ ex octoginta triacontoris Arriani vi. 1. 8. qualibet illarum, ut consentaneum est, nihil superiores magnitudine: 'longas' appellat Noster ix. 9. 2. *Freinsh.*

§ 12 *Ut exciperent eum haud procul*]

Forte, ut *exciperent, haud procul*. Heinsius.

Naturæ] Sunt qui negent scrivisse. Zonaras ex Plutarcho cap. 102. et forte hac de caussa amici, ut *exciperent eum, haud procul nabant*: sive, ut Sebisius volebat, *navigabant*. Cui tamen non assentior, cum in communi periculo non vacasset ipsis suo arbitrio navigare. Ego de amicis qui in eadem nave erant, intelligo: plane ut in periculo Pyrrhi apud Plutarch. Pyrr. cap. 32. *Freinskh.*

§ 13 *Ergo ingenti, &c.*] Pulchra descriptio, cujus similis IV. 8. 'Tandem remis pertinacius everberatum mare velut eripientibus navigia classis cessit, appulsæque sunt litori lacerata pleraque.' *Acidalius.*

Quanta vis humana esse poterat] Virg. *Æn.* IX. 412. 'potuit quæ maxima virtus Esse, fuit.' *Heinsius.*

Se invehant] Forte, *insavebant*. Heinsius.

§ 15 *Inde ventum*] Iterum nobis occurrit haud parvæ difficultatis nodus. Ait Macedonem venisse in regionem Mallorum, cum jam reliquisset confluentes Acesinis et Hydaspis, post urbem ab incolis crematam, ejus arcem tria flumina stringerent; postque periculum in conflente trium istorum superatum. Secutus est, ut licet credere, Diodorum XVII. 97. nisi qua illum non cepit. Sed ambos erroris convincit diligentissimi scriptoris Arriani narratio VI. 1. cui penes me fides eo firmior, quod non, ut alii, vel cum geographorum sententia, vel secum ipsa pugnat. Nam ecce postquam navigationem Alexander per Hydaspem, ut supra quoque demonstravimus, orsus est, accolæ utriusque ripæ perdomuit, inter quos et Sibas Arrianum innuere, paullo ante dictum est. Periculum autem classis in conflente Acesinis et Hydaspis accidisse narrat Arrianus, post quod alias ab Alexandro gentes subactas, donec reparata classe, iter in

Mallos persequeretur: in quibus locis urbem illam summa vi defensam per desperationem incenderint incolæ. Quæ quidem nullam plane contradictionem continent. At Curtii narratio de conflente trium amnium ne Diodoro quidem consentit, ille enim non ut Curtius tres diversos amnes uno loco jungit, quam insignem observationem nec alii prætermisissent; sed Acesinem cum Hydaspem, quem jam ille receperat, in Indum effundit. De periculo autem classis uterque falsus videtur: nam si ad Indi confluentes id accidit; non postea demum ad Mallos pervenit: si hoc verum est; in confluentibus Acesinis et Hydaspis Alexandrum periclitatum apparet. Apud Mallos enim Acesines in Indum exit, ut Arrian. Ind. I. 13. scribit: quia tamen addit in Oxydracis (qui forte *Δαδρακίς* Dionysio vs. 1138.) Acesini Hydaspem misceri, quos populos conterminos fuisse consensu traditur, non adeo longe distare potuerint Acesinis et Hydaspis confluentes, a confluentibus Acesinis et Indi. Eadem confusio causam alii quoque contradictioni dedit: nam infra IX. 8. 3. dicit eum secundo flumine in fines Mallorum pervenisse; postquam hic jam tum idem asseruisset, totque res in ea regione interim gestas exposuisset. De Oxydracis vide Reineccium tom. III. p. 184. *Freinskh.*

Periculi societas junxerat] Ovid. Met. I. 352. 'Quam commune mihi genus, et patruelis origo, Deinde totus junxit, nunc ipsa pericula jungunt.' Cicero pro Deiotaro cap. 5. 'Venit, ut ad fugientem, non ut ad insequentem, id est, ad periculi, non ad victoriæ societatem.' *Snak.*

Novem millia] Lege, *nonaginta*; nam ita Diodorus, Justinus, Orosius, et Plutarchus, ubi autem in Plutarcho *ἑκκτὼν* est, legendum *πενήκον*. Nonaginta enim peditum, non equitum fuere: pro *πενήκον* reponendum *ἑκκτὼν*.

τῶν, voces inversæ sunt. Equitum vero x. m. quoque agnoscit Diodorus, Justinus, et Orosius lx. m. Plutarchus xx. m. *Loccenius*. *Octaginta milia*] Alii, *Novem milia*. Id cum falsum esse nemo dubitet; Curtio redonandum putavi, quod ipsum scripsisse, etiamsi aliorum scriptorum ope non juvaremur, totus hic locus clamat. Diodorus xvii. 98. unde hæc desumpta, totidem numerat. et quamquam ad novenarium numerum inclinent alii libri; tamen ex Pal. i. qui *VIII. M.* habet, Curtium a Diodoro non discessisse deprehendi. *Freinsh.*

§ 17 *Gangen amnem et qua ultra essent, coactos transmittere*] Sequitur locus, ad quem explanandum vel Œdippo, vel Dædalo, vel Theseo, vel Delio aliquo natatore opus sit: pugnat enim recta fronte cum superiore cap. 3. explanato, ubi cum explicasset, quomodo Macedones transmissionem Gangis et ulteriorum regionum multis lacrimis perorante Cæno deprecati essent, subjicit, Alexandrum ad Hypasin progressum (ut cap. iv. docuerat) ibi recusantibus Macedonibus ulteriorem protectionem, xii. aras monumentum expeditionis erexisse, posteaque relegisse, quæ emensus erat, et ad Acesinen reversum, ibi castra posuisse; et quod amplius est. Curtio suffragantur scriptores prope omnes, Diodorus inquam, Plutarchus, Arrianus, Philostratus, Solinus, Strabo; solus Craterus, referente Strabone (quod et Eustathius ex eodem narravit) in fabulosa Epistola ad Aristopatram matrem scripta affirmat, Alexandrum ad Gangem usque progressum. Sed Strabo docet illum a fide remotiora tradere. Cum ergo Alexander non solum non Gangem, sed nec Hypasim transierit, quomodo hoc loco queruntur Macedones, se *coactos Gangem transmittere*, et *cassius illis Gangem*, cum hoc ante Curtius nusquam posuerit, nusquam

narrarit, sed diserte et exerte contrarium scripserit? Expectabam hic crisin Modii, ἀκρίβειαν Acidalii: Conticuere omnes, pressis vox faucibus hæsit. Glareanus tamen *coactos* mutandum putavit in *coactum*, ut de Alexandro ab exercitu coacto intelligeretur. Sed quando, ubi, et quomodo exercitus coëgit Alexandrum Gangem transmittere, quem ipse recusavit sequi? ἄτοκα πόρρα: auxit difficultatem, non ausultit, aut minuit. Quod si Glareanus *coactum transmittere* exponat *non trajicere*, ἀντὶ τοῦ ἀπορρίπτειν erit, et contraria voci significatio, transmittere enim flumen aut mare, est trajicere, non contra, omittere vel non transire. Si quis dicat, aliam mentem esse Glareani, coactum nempe Alexandrum ab exercitu, quem pœnituerat prioris consilii, quod impedisset transmissionem Gangis, coëgisso vero postea, et exercitum secutum. Primum hoc nusquam dicit Curtius; deinde, non convenient huic explanationi quæ sequuntur in oratione Alexandri, ubi dicit, se illis cessasse Gangem metuentibus, et iter a Gange et ulterioribus declinasse, rediisse ad Acesinem. Divinabo ergo veram Curtii scripturam: imo non divinabo, sed certo definiam et affirmabo, non e manu librorum vel librarium, sed mente Curtii, inseramque τὸ μῦθος ἀπορρίπτειν negationem inquam non, et locum ita constituam: *Non quidem Gangem amnem et qua ultra essent, coactos transmittere, non tamen finisse bellum*. Vera hæc scriptura, et certa lectio ex historicæ fide. Offenderat credo imperitum aliquem, nec mentem Curtii assecutum, gemina particula non, paucis verbis interjectis repetita, qui illam ex Curtio expunxit, et totum simul historicæ sensum evertit. Jam attende, quomodo ex hac nostra emendatione, et unius vocis necessaria interjectione, omnia sibi belle respondeant, omnia consent, omnia cohæreant. Macedo-

nes cum ab Hypaside flumine Alexandrum avertissent, vicissentque, ne vellet ulterius progredi, nec Gangem petere, nec quæ ultra Gangem sita sunt, et jam ad Acesinem regressi essent, adeoque finem omnium laborum, et securam quietem, patriamque cogitarent et sperarent; posteaquam viderunt regem suum ad Oceanum, quamvis non Orientem, sed Meridiem versus tendere, multasque et feroces et pugnaces gentes transeundas, manusque cum illis conserendas, versi in seditionem, ægre tulerunt, se ad Oceanum, hoc est, æternam noctem et finem mundi, caliginem et tenebras duci, et iterum cum fortissimis bellicosissimisque populis, adeoque feris et indomitis gentibus dimicandum, in has voces contra Alexandrum erupere: Non quidem se coactos Gangem, et quæ ultra Gangem sint, transmittere, ubi ipsos tot immanes elephantia, tot millia equitum, tot centena millia peditum expectabant; non tamen, uti speraverant et optaverant, finisse bellum, sed tantum mutasse: hostem nempe alium quæsitum, et alium bello delectum locum: præterea trahi se ad extrema mundi, extra solis mundique vias, et extra ipsa sidera, ubi æterna noctis caligine et tenebris sint involvendi, immanissimisque maris beluis, phocis, cetis, et monstria sint obijciendi: hæc sua fore præmia belli. Atque ita ex mente Curtii seditiosus miles. Nunc Alexandrum respondentem, et dictis trunca pectora placentem audiamus, quomodo et illius oratio nostræ, hoc est, Curtii narrationi ad unguem conveniat. *Raderus. Gangem*] Non latuit hujus loci difficultas Glareanum, quippe videbat nec præcedenti Curtii narrationi convenire isthæc posse, nec illis quæ paullo post subjiciuntur, 'Cessisse illis metuentibus Gangem,' &c. ideo conjecerat legendum, *Gangem amnem et quæ ultra essent coactum transmittere,*

ut rō coactum ad Alexandrum referatur. Id valde absurdum visum Raderō, qui veram Curtii scripturam certo definire autumat, *Non quidem Gangem amnem et q. u. e. coactos transmittere.* Sed pro Glareano possemus dicere, Raderō non venisse in mentem transmittere idem interdum esse quod omittere, prætermittere: apud Romanos 'vis imperii valet, inania transmittuntur,' ait Tacit. xv. §1. 2. Ipsius autem conjectura merito suspecta est nimis liberalitatis: nec enim unam modo voculam, ut affirmat, sed duas adjecit. Ergo Glareani conjecturam merito prætulerim. Nisi forte pro *Gangem* scripsit aut sensit Curtius *Indum*. Distinctionem etiam mentem: *Indum et q. u. s. c. t. n. t. f. s. m. bellum indomitis gentibus objectos. Ut s. s. a. ei Oceanum, trahi extra sidera, &c. Freinsh.*

§ 18 *Trahi extra sidera, et solem, cogique adire quæ mortalium oculis natura subduxerat*] Melius, *subduxerit*. Acidalius. Vide vi. 14. 24. *Cellar.* Vide iv. 8. 3. Adde *Florum* lib. ii. 17. *Snak.*

Novis armis] Ad sua respiciunt, opinor, non hostilia. Vide supra ix. 3. 21. *Freinsh.*

Profundo incubantem] Addunt, qui ignorant illo hoc dici, *mari*, nec recte paullo ante est in membranis *perpetua nocte*, pro *perpetuam noctem*; et paullo post, *repletum immanium beluarum egregium fretum*, pro *gregibus*. Modius. Quid ita recusemus addi *mari*? displicet λεπτολογεῖν, ipsum Virgilianum est *Æn.* i. 93. 'Ponto nox incubat atra.' *Acidal.* Declamatoria sunt, qualia apud Senec. *Suasor.* i. *Lucan.* v. 4. 'Sæva quies pelago.' *Loccen.* Non tamen hic tanti est, ut ex mente Acidalii vox *mari* addatur. *Freinsh.* Et hoc ex vulgi opinione, qua extra se sidera et lucem trahi credebant, si ultra terminos notos habitati orbis ducerentur. *Cellar.* Hæc omnia non sufficiunt, quo minus Cur-

tiam ut Astronomiæ imperitum, et infamiæ nota signandum criminetur Cl. Clericus Judicii II. 5. De vi vocis *incubare*, vide quæ collegit Cl. Dukerus ad Flori II. 6. 57. *Snak*.

Emoriens natura] Deficiens, et quasi effœta languente propagine, ut supra IV. 7. 10. 'Jam tamen sterili et emoriente terra.' Vis et efficacia quædam composito inesse videtur. Phædrus I. 6. 7. 'Nunc inquit omnes unus exurit lacus, Cogitque miseras arida sede emori:' ubi vix ullam vim in composito præ simplici agnoscunt doctissimi commentatores. Et sic Sallustius pro simplici posuit B. Catil. c. 20. 'Nonne emori per virtutem præstat?' Iterum Jugurth. cap. 17. 'Utinam emori fortunis meis honestus exitus esset.' *Snak*.

§ 19 *Rex non sua*] Quia interritus nullas gentes, quantumvis feroces, metuebat, imo quo bellicosiores erant, hoc ardentius bellum cum illis et prælium expetebat, a quibus victis majorem famam et gloriam esset reportaturus: cum enim illi nuntiatum esset, quam validæ gentes trans Gangem, et quanto cum milite illum expectarent, 'vehementi,' inquit Ariannus, 'ejus animum ulterius procedendi studio exstimulabant.' *Raderus*.

Sed militum sollicitudine anxius] Illorum enim animi fatiscebant, et novo hoste objecto exanimabantur. *Raderus*.

Imbelles esse] Respondet ad primum Macedonum trepidantium argumentum: 'cum ferocissimis gentibus bellum integrum esse.' Hoc diluit, negatque fortes esse, sed imbelles illas gentes, nulloque negotio vinci et deleri posse. Et credebatur miles regi nunquam fallenti, ut alibi testatus est Curtius: deinde illas unas et solas, easque ipsas imbelles superasse, nullos novos hostes alios pertimescendos, et his superatis, mox ad ultimos mundi fines perventuros:

Delph. et Var. Clas.

se fecisse illis hanc gratiam, ut nullum cogeret trajicere Gangem, quem metuissent, et adversus gentes ultra Gangem sitas belligerare, iterque inde ad Oceanum, qua meridiem spectat, deflexisse, ut id quod ultra Gangem quæsiturus erat, citra Gangem cum minori periculo et majori gloria assequeretur: proinde, par esse, ut sibi quoque ultra Bacchi et Herculis terminos tendenti obsequeretur, nec illam sibi laudem et immortalitatis famam inviderent, nec cogerent se ex India fugere, sed cum triumpho velut devictis hostibus redire: jam proximos esse Oceano, jam auram maris ad ipsos usque perfiantem sentire. Hæc oratio, sed obliqua, fuit Alexandri, in qua singillatim illud quod dictum est, non lippis oculis transibis, cessasse illis metuentibus Gangem et multitudinem nationum, quæ ultra amnem essent: hoc est, se cessasse illis, et locum precibus illorum dedisse, ne, quem timuissent Gangem, cogerentur transmittere, et cum populis ultra Gangem sitis, quorum arma et elephantos formidassent, manus conserere: sed se, relicto Gange, et quicquid ultra est, iter ad reditum declinasse, atque ad Acesinem rediisse. Tuam fidem, lector, utrum non hoc ex ipsa Curtii mente, pectore et sensu? Diligenter omnia verba expendi, et statim ab initio hanc labem inesse Curtio, sibi, ut antea verba jacebant, ipsi in se pugnant, animadverti. Non transisse Gangem, etiam Sicalus testatur. 'Quia enim Gangem transire Macedones detrectarent, et subinde in concionibus regi clamore suo obstrepabant, ortumque ex Hammone sugillabant; agmen hoc Persarum ejusdem ætatis, quod phalangi Macedonicæ opponi posset, sibi comparavit.' *Raderus*.

§ 21 *Perflare ad ipsos auram*] Vel dele ad, vel forte, *proflare*; vel etiam, *perflare adeo ipsos auram maris*; vel

Q. Curt.

4 Y

potius leg. *jam perfari adeo ipsos aura maris*. Sic ix. 9. 3. 'Agnoscere ipsos auram maris, et haud procul videri sibi Oceanum abesse indicant regi.' *Heins.*

Transituro illos] Vulgo, *Herculis et Liberi patris terminos transituros illos*. Regi suo parvo impendio immortalitatem famæ daturus: ineptissime, et insulsissime, seu verba sen interpuccionem spectes. *Modius*. Insulsa ineptaque sane vulgaris et lectio et distinctio; non multo tamen utraque vel altera melior *Modiana*. Scribo: *jam prospicere æ Oceanum: jam perfare ad ipsos aurum maris*. Ne inviderent sibi laudem, quam peteret, *Herculis et Liberi patris terminos transiturus*. *Ipsos regi suo, &c.* *Acidalius*. Sic certe melius *Acidalius*. *Freinsh.* Recte *Acidalii transiturus* probat *Freinsh.* *Heinsius*.

§ 22 *Omnis multitudo*] *Livius xxxi. 34.* 'Nihil tam incertum, nec tam inæstimabile est, quam animi multitudinis.' *Cellar.*

Fertur] *Mss. adfertur, vel affertur: leg. aufertur*. *Noster viii. 13. 16.* 'Impetu annis ablati sunt.' *Ovid. Met. i. 306.* 'Crura nec ablato prosunt velocia cervo.' *Heinsius*.

§ 23 *Alacer clamor*] *Vide ix. 2. 30. Cellar.*

Æquaretque gloria] *Membranæ, ut æquaret; minus bene. Modius.*

§ 24 *Speciem multitudinis*] *Simile strategema Eumenis adnotat Diodorus xix. 37. et scriptores vitæ, cum Polyæno iv. 8. 4. Ignibus accensis speciem auctorum aut manentium castrorum objectam hosti reperies apud Liv. xxvii. 44. 7. et alibi passim. Freinsh.*

§ 25 *Lux appetebat*] *Sæpius jam idem monui, semper in editis apparebat esse, ubi in similibus locis appetebat constanter membranæ referunt. Modius.*

Sed metune, an] *Impudenter impudentes correctores, qui nobis hic obtrudere postulant ut traditur, vel, ne-*

que enim hac parte etiam ipsis satis convenit, *non traditur*, cum solem istum videntem Deum dejerare habeam, neutrum a *Curtio* esse, sed ab eo, qui voluit notare, non frustra dubitare *Auctorem*, unde factum sit, ut profingerint *Oxydracæ*, et *Malli*, quippe causam ejus rei a nullo traditam esse hactenus. *Modius*. Novi ex *Tacito* aliisque alternantem hanc locutionem. Nec ea *Cartium* usum negem, sed nec tam asseverate cum *Modio* affirmem: qui quidquid juret, a correctoribus intrusa ista, vel ut *traditur*, vel *non traditur*, non persuadet omnino mihi, propter sequentia hæc maxime, *Certe avios montes, et impeditos occupaverunt*: quæ melius hærent, ita nexa oratione: *sed haud traditur, metune, an oborta seditione inter ipsos, profugerint barbari; certe avios montes, &c. Acidalius. Sed metune*] *Aliæ edit. addunt, sed non traditur, metune*, quod eliminandum censuit *Palmerius* cum *Modio*; defendit *Acidalius*, et sane tolerari potest. Habent quidam, *sed ut traditur*, ex quo *Acidal. sed haud traditur*: placet, si etiam facias *profugerint*. *Freinsh. Ut traditur*] *Glossa est. Vid. Acidal. vel lege, sed utrum metu an seditione. Vide nos ad Ovid. Fast. vi. 435. Heinsius. Ut traditur*] Ita nempe volunt et codices et multæ editiones, sed glossema esse persuadet et vinnstior et elegantior dicendi genus, si omittatur: et certe sensus ipsi nullus est hoc modo, itaque vel legendum est *haud traditur*, vel omnino expungendum; nam talia millies intrusa aut omisa sunt a librariis in optimis scriptoribus, ut nunc hoc loco; quia nihil magis frequentatum, quam 'incertum,' 'dubium,' 'in ambiguo est,' 'traditur,' et quæ sunt talia multa, in suspensa oratione his particulis adjungi. *Noster iv. 15. 12. viii. 6. 21. Justin. xl. 6. 3. Florus i. 1. 12. ii. 14. 3. iii. 3. 8.* Sed omisso dubitandi verbo hæ particulæ *ne an* hic pro *sive* poni viden-

enr. Sic Cicero de claris Oratoribus, 'Paucis antequam mortuus est, an diebus an mensibus.' Virgilium vide Georg. i. 25. et seq. et sic Æn. i. 133. 'An Phœbi soror, an Nympharum sanguinis una Sis felix:' atque ita respondet Græco ἢ, εἰ δὲ μή. *Snak.*

§ 26 *Oxydracurum*] Negat Arrian. vi. 2. 18. 'Infortunium hoc in Oxydracis Alexandro obtigisse communis opinio est: quod tamen apud Mallos, liberam Indorum gentem, accidit. Nam et urbs Mallorum erat, et a Mallis ictus fuit Alexander. Porro statuerant quidem Malli Oxydracis sese conjungere, atque ita prælium inire, sed Alexander itinere per arida et siticulosa loca facto eos præverterat, priusquam ant Malli Oxydracis, aut Oxydracæ Mallis adjumento esse possent.' Inter eos qui apud Oxydracas hoc accidisce tradunt, est etiam Lucianus Dial. Mortuor. xiv. 14. Apianus Civil. lib. ii. sub fin. L. Ampelius, qui vocat 'Oxydracas,' et Stephanus in Ὀξυδράκας, et Pausanias in Atticis. Verum Plutarch. cap. 110. et de Fort. Alex. i. 1. et ii. 29. item Strabo, scribit in Mallis hoc esse gestum. *Freinsh.*

§ 27 *Admovebat*] Forte *admovebatur*. ix. 6. 25. ubi manus omittunt Mss. ix. 9. 7. 'spes admovebatur.' *Heinsius.* *Admovebat*] Sc. se, quam Petronianam phrasin annotat Cl. Burmann. ad Satyric. ejusdem cap. 86. nam sic apud Terent. Eunuch. v. 3. 3. 'Move vero oculus te, nutrix, moveo, video, sed nihil promotes.' De hac Ellipsi in multis activis vide Sanctii Minervam iv. 3. et ibid. Cl. Perizonium: sic apud Tacit. de Mor. Germ. cap. 37. legunt quidam 'Ne Parthi quidem sæpius admove.' Sed Lipsius et Pichena reponunt 'admonere.' Vide J. F. Gronovium Observ. iv. 21. *Snak.*

Ne committeret] Istud *committeret* absolute dictum volebat eruditissimus Vir ad Albinum Capitolini, ut in

glossis *Committere*, συμβάλλειν μάχην. Sed cum hic sequatur vox *obsidionem*, ad ipsam committendi verbum referri videbatur. Numquid autem scripsit Curtius, *monere cepit*, (ut) *omitteret*, aut certe *differret obsidionem*? *Freinsh.* Ne inchoaret, ut Æn. v. 113. 'Et tuba commissos medio canit aggere ludos.' 'commissos,' id est, inchoatos. Coniciebat *Freinshemius* forsán legendum esse, ut *omitteret*, aut suppressa conjunctione, *movere cepit*, *omitteret*, quod etiam Tellierio non displicet. *Cellar.* Recte, inchoaret: addere poteris Cl. Burmann. ad Val. Flacc. vi. 31. *Snak.*

§ 28 *Demophoonta*] Plutarchus in Alexandro hunc Cleomanta vocat: Πυθόμενος δὲ ὁ βασιλεὺς ἀνεκοινοῦτο τοῖς μάντεσιν, Ἀριστάνδρῳ καὶ Κλεόμαντι τῷ Λάκωνι. Aut etiam Demaphoon quidam mensis præfectus Alexandri, qui, ut refert Lærtius in Vita Pyrrhonis, ἐν σκιᾷ ἐθάλπετο, ἐν ἡλίῳ δὲ ἐπρίγυο, *Ad umbram calefiebat, in sole vero rigebat.* Popma. *Demophoonta*] Sic etiam vocat Diodor. xvii. 98. Cleomantes Plutarchi cap. 80. huc, opinor, nihil pertinet. *Freinsh.*

Dubitem] *Dubium*, alii. *Modius.*

§ 30 *Angusta muri corona*] Summitas muri angusta erat, nec pinnis et ceteris intervallis, ut in aliis solebat, distincta. *Cellar.*

§ 32 *Magnitudinem periculi*] Membranæ voce addita legunt, *magnitudinem telorum periculi pudor viciit*; sed non capio, quis hic ejus usus esse possit, nisi etiam alia intuentur, de quo judicent alii. *Modius.*

§ 33 *Pro se quisque certat*] *Leg. certant.* *Heinsius.* Et ita sane melius sequentibus respondent. *Snak.*

CAP. v. § 1 *Jamque lavam, qua clypeum ad ictus circumferebat, lassaverat*] Quis lassaverat? Alexander. Qua re? circumferendo clypeum: sic potest locus accipi: suspicor tamen, lassaverant scripsisse, ac retulisse ad hostes. *Scheff.*

Ille rem ausus] Nam Alexander hic temeraria audacia nimium provecus vere *βυφοκύνδυνος* fuit, (ut auctor est Arrianus,) hoc modo, *οὐ στρατηγὸν ταῦτα, ἀλλὰ στρατιώτην εἶναι*, Non hac ducis, sed temerarii militis esse. Strabo vero, Philostratus, alii hoc non factum apud Oxydracas, sed Mallos volunt. *Loccenius*.

Incredibilem] De eximio Coclitis Horatii facto Livius II. 10. 11. 'Rem ausus plns famæ habituram ad posteros, quam fidei.' Ovidius in Epist. Paridis vs. 60. 'Vera loquar, veri non habitura fidem.' Sic enim lego: vulgo, 'vero non hab. fidem.' Seneca Epist. xciv. 51. 'Dux res plurimum roboris animo dant, fides veri, et fiducia: utramque admonitio facit. Nam et creditur illi,' &c. Sic explicat, quid sit 'fides veri,' ipse Ovid. Fast. III. 662. 'nostras pervenit ad aures Fama, nec a veri dissidet illa fide.' *Freinsh.*

Ad famam temeritatis] Huc referri potest illud Senecæ de Benefic. I. 13. de Alexandro, 'cui pro virtute erat felix temeritas.' *Snak.*

§ 2 *Namque*] Vox nihili, ab ineptis correctoribus intrusa. Sic cohæret oratio, *rem ausus incredibilem*, in urbem hostium se immisit; nec habet illud, quum, *quum ille rem ausus*, &c. unde se sustentet, nisi perperam inserta removeas. *Freinsh.* Concinnior connexio verborum submoto hoc vocabulo. *Cellar.* Hæc quoque pugnae descriptio, ut tædiosæ hyperboles exemplum, exagitur a Cl. Clerico Judici II. 6. *Snak.*

Salto semet immisit] Male narrat Orosius III. 19. 'cum murum ascendisset primus, vacuum civitatem ratus, solus introrsum desilnit.' Melius tamen auctore suo Justino XII. 9. 5. 'Ad urbem eorum ducit. Quam desertam a defensoribus cum de muro, quem primus ceperat, animadvertisset, in urbis planiciem sine ullo satellite desilit.' Si enim hoc verum,

unde illi hostes, qui statim 'cum eum solum conspexissent, undique concurrunt?' Vidit absurditatem Orosius, et lenivit, non sustulit: nec enim credibile est quidquam evenisse, unde vacuum urbem putare potuisset Alexander: parco cetera persequi, nec vacat. Alexandri autem factum, quo auctore nescio, sic recenset Folgos. III. 2. 6. 'Cum effractis scalis cum duobus tantum remansisset comitibus, quamquam multis acceptis vulneribus, numquam de se hostibus dedendo verbum fecit, sed ut erat confossus, a muris saltu ad suos se recepit.' Porro temeritatis eam ob causam arguitur ab amicis apud Arrian. ex Nearcho VI. 2. 29. a Philippo apud Lucian. Dial. Mortuor. XIV. 15. et ab Hegesippo V. 19. ubi hæc res non incommode exponitur. Notandum etiam quod Enstathius ad Homer. Iliad. E. 4. scribit, Indos aspectu desilientis territos recessisse paullisper, ex splendore armorum, non hominem quemdam, sed spectrum in eos ferri arbitrati. Quod ex Plutarchi cap. 110. desumptum est. *Freinsh.*

§ 4 *Vetusta arbor*] Arrianus et Plutarchus scribunt muro arcis applicuisse corpus Alexandrum (et ita Orosius, 'muri obice posteriora tutatus') Justinus, trunco propter murum stanti. Diodorus conciliat: 'A dextra,' inquit, 'arborem radicibus muro adfixam a sinistra murum ipsum pro munimento habuit.' *Loccen.*

De industria] Effectus facultatis suæ, ut solet hæc vox de rebus multis et sensu carentibus adhiberi a Nostro et aliis, quorum copiam facient docti ad Florum II. 8. 1. *Snak.*

Ne circumiri posset] Numquid hæc ex superioribus temere repetita? videntur. *Freinsh.* Tria verba, *ne circumiri posset*, haud dubie e margine in sermonis seriem irrepererunt. Nam numero præcedenti Curtius meminit, regem 'stantem iniisse pugnam, et

me circumiri posset, fortunam providisse.' Jam fortunæ auxilium declararat, commemorans, vetustam arborem haud procul muro stetisse. 'Hujus,' ita pergit, 'spatioso stipiti corpus adplicuit.' Lector quispiam intelligens, huc respexisse Curtium, cum ante dixit, 'Fortunam providisse, ne rex circumiri posset,' hæc eadem margini adlevit. Quæ librarius moleste sedulus in contextum sermonis recepit. His scriptis evolvens Freinshemium, deprehendo, idem et illi in mentem venisse, eique tria hæc verba e superioribus repetita videri. *Heumann. Glossemat. Dec. III.*

§ 5 *Nam quum unum*] Iterum præter morem suum liberales membranæ, etsi non lubenter in eam partem peccant, nam cum cominus unus procul tot manus peterent: inepte, et parum ad mentem Rufi nostri. *Modius. Unum*] Plutarch. cap. 110. 'Assistebant ei Peucestas et Limnæus,' qui Nostro 'Timeus,' quasi statim a principio ipsi adfuissent: quod et similis vero. Nam et Arrian. vi. 2. 12. narrat, in eadem scala post Alexandrum statim adscendisse Peucestan, Leonnatumque et Abrean. deinde ceteros festinantes pondere suo rupisse scalas. *Freinsh. Unum*] *Mss. cominus:* forte *eminus*, ut x. 7. 18. *Heinsius.*

§ 7 *Saxa perfrugerant*] Sic solent nempe 'lapides' in ejusmodi descriptionibus augeri; nam pro iisdem sumuntur apud Nostrium III. 4. 11. 'obruï potuisse vel saxis.' vi. 11. 38. 'dato signo, saxis obruerunt.' Phædr. III. 2. 'alii onerant saxis.' Sic 'lapides et saxa' fundis Balearum accommodat Florus III. 8. ut passim alii. *Snak.*

Gravia genua] *Gravata*, libri scripti. *Modius.*

§ 9 *Ægre jam*] Idem, quos dixi, libri, non *ægre*; verum omnino abesse debet illud non. *Modius.*

Sagittam (namque, &c.) Nescio quid

hic turbent membranæ, in quarum aliis ista (namque *Indis*, ut antea diximus, *hujus magnitudinis sagittæ erant*) non sunt, in aliis variant. Nescio, inquam, nescio, quid hic lateat: tantum paullatim, de eorum quæ semilunulis inclusi, etsi huc facere videantur, sinceritate addubitare occipio. *Modius.*

Namque Indis] Forte, namque *his*. *Heinsius.*

Hujus magnit. sagittæ] Vide supra ad VIII. 9. 28. Xenophon. 'Ἀραβία. lib. IV. de Carduchis: 'Arcus ternum fere cubitum habebant, sagittas, binis cubitis longiores. Nervos, emissuri sagittas, versus imam partem arcus tendebant, pedem sinistrum adplicant: sagittæ ipsos clypeos et loricas penetrabant.' *Freinsh.*

Infigeretur] *Infigeret*, libri editi. *Modius.*

§ 10 *Ad spoliandum*] Iterum editi, *ad exspoliandum*. *Modius.*

§ 11 *Injicere corpori suo*] Membranæ, quem ut injiceret corpori suo manus, sic, credo ultimi, &c. inepte, si quid aliud. *Modius.*

Subjecto mucrone] Rectissime *subjecto*; an *damnes* tamen, quod alienbi memini videre, *subrecto*? *Acidalina.* Ego quoque divinabam *subrecto*: adjutus non absimili loco Statii XI, 563. 'Utque super stantem, pronumque in pectore sensit, Erigit occulte ferum.' *Freinsh.*

§ 13 *Ad conitendum*] Eadem ad hanc membranæ, et postquam adeo nihil supererat virium; non multo melius. *Modius.*

Ne sic quidem] Legendum ergo in Galtero: 'Sed neque sic proferre potens venerabile corpus.' Raderns citavit, *Sed neque se*, &c. Ipsum auctorem nancisci non potui: quod mag-nopere optabam, saltem ut viderem, an ad supplenda Curtiana fragmenta præsidii aliquid inde peti potuisset. *Freinsh.*

§ 14 *Tandem Peucestas*] Hunc om-

nes testantur Alexandro periclitanti adstitisse. Plutarchus cap. 110. Arrian. vi. 2. 12. Diodor. xvii. 99. De Leonnato non omnes consentiunt, ut nec de Abrea Duplario. De Aristonæ nulla apud alios mentio in hoc Alexandri discrimine, alioqui inter primos etiam Alexandri duces, qui infra x. 6. 16. de creando rege dixit sententiam. *Raderus. Peucestes Alexandri Magni servator* hinc appellatur Plinio xxxiv. 8. 23. Meminit ejus solius in hoc negotio Julianus in Cæsariis. *Freinsh.*

Vestigia persequens regis] Peccant in distinctione libri vulgati, et legunt, *muri vestigia persequens, regi supervenit*; in speciem recte, re vera pessime. *Modius.*

Muri vestigia] Forte, *Fastigia*. Heinsius. Optime Heinsius, credo; nam sic ix. 4. 30. murum descripsit, 'cajus corona angusta' quidem, sed 'non pinnæ sicut alibi fastigium ejus distinxerant.' *Snak.*

§ 15 *Mortis solatium*] Pergunt impressi, *morti solatium supervenisse ratus*; et mox pro *subinde, subit hinc*; ac paulo post hinc pro *huic*: omnia, ut verbo absolvam, male. *Modius. Subinde*] Utcumque de aliis alii statuent, mihi non mutandum fuisse videtur hinc. At tergemina ista verbi *supervenit* repetitio me offendit. *Acidalius.*

Timæus: et paulo post Leonnatus: hinc Aristonius] Arrianus Timæi et Aristoni non meminit, sed Peucestem, Alceam, et Leonnatum, qui antequam scalæ rumperentur, in murum evaserant, refert, sese e muro in urbem, qua regem prostratum cernebant, conjecisse. Plutarchus auctor est, Alexandrum duobus tantum comitatibus armigeris Peuceste et Lymnæo, quem Curtius Timæum vocat, intra mœnia fortiter contra barbaros dimicasse. *Popma. Aristonius*] Ἀριστόνους Πεισαίου Πελλαῖος. Arrian. vi. 5. 9. ubi inter corporis custodes

numeratur. Apud Sabellicum vitiose 'Aristonius.' Diversus ab hoc Ariston Pæonom præfectus supra iv. 9. 24. -Compositum nomen est, ut Μεγιστόνους, Plutarch. Arato cap. 51. Eodem nomine statnarius apud Pausan. pag. 332. 20. *Freinsh.*

§ 16 *Timæus*] Plutarcho cap. 110. est 'Limnæus,' et Orat. de Fort. Alex. ii. 29. 'Lemnæus.' *Freinsh.*

§ 18 *Submiserrat clypeum*] 'Palladis Iliacæ scuto interjecto, regem protexerat,' Arrian. vi. 2. 8. et 13. Detraherat id templo Minervæ, cum primum in Ilium venisset. Arrian. i. 5. 9. Ceterum festinabundus, ut apparet, Sabellicus, ex hoc Curtii loco male intellecto, scripsit: 'Timæo et Peuceste cadentibus, duos reliquos graviter vulneratos.' Cui tamen eodem libro in distributione provinciarum post Alexandri mortem Babylonios evenisse tradit. *Freinsh.*

§ 19 *Terruisset alios*] Vide Gruter. Discurs. ad Tacit. cap. 11. *Freinsh.*

Periculi omnis] Aptius hoc, quam omnes, quod vulgo est. *Modius.*

§ 21 *Ptolemæum*] Appellatum Σωτήρα, servatorem, quod regem objecto scuto protexisset. Stephanus de urbibus in voce Ὀξύδρακος. *Loccenius. Ptolemæum*] 'In eo autem præcipue mihi errasse videntur, qui Alexandri res conscripserunt, quod Ptolemæum Lagi F. una cum Alexandro et Peucesta scalam conscendisse scribant, jacentemque objecto scuto protexisse, ideoque Ptolemæum Soterem, id est, servatorem, a militibus appellatum fuisse: quum alioqui Ptolemæus ipse scribat, se huic pugna non interfuisse: sed eo tempore copiarum ducem adversus alios barbaros pugnasse,' Arrian. vi. 2. 23. ubi monet historicos, ut sint in tradendis rebus diligentiores. At enim Pausanias in Atticis pag. 10. tradit Ptolemæum 'Alexandro in Oxydracis periclitanti præ cunctis regis amicis auxilio fuisse.' *Raderus. Stephanus*

in 'Οξυδάκαι utramque opinionem tangit. L. Ampelius decus id Ptolemaeo tribuit. *Freinsh.*

Clitarchus et Timagenes] De quibus eruditiss. Ger. Vossius de Historicis Græcis, i. 10. et 24. qui et in egregio illo opere memorizæ prodidit reliquos historizæ Alexandri scriptores, quorum ego quoque catalogum contexeram, sed gaudeo a tanto viro meam esse occupatam operam. *Loccenius.* De utroque simul Quinctilian. x. 1. 'Clitarchi probatur ingenium, fides infamatur. Longo post intervallo temporis natus Timagenes, vel hoc est ipso probabilis, quod intermissam historizæ scribendi industriam nova laude reparavit.' Clitarchus autem comes fuit expeditionis Alexandri, quod voluit probare ex Diodor. Sic. II. 7. *Cellar.*

Non refragatus] Abest non a membranis, et potest abesse, ut videatur ridere Clitarchum et Timagenem Curtius, atque hæc εἰρωνικῶς dicat: de cetero de hac re ita Plutarchus libro priorē περὶ τῆς Ἀλεξάνδρου Τύχης ἢ Ἀρετῆς. Εἰ δὲ μὴ Πτολεμαῖος ὑπέρασχε τὴν πέλην, Λυμναῖος δὲ πρὸ ἐμοῦ μυρίοις ἀπαντήσας βάλειν ἐπεσεν, ἤρπυσαν δὲ θυμῷ καὶ βίᾳ Μακεδόνες τὸ τεῖχος, ἔδει τῶν Ἀλεξάνδρου τὴν βάρβαρον ἐκείνην καὶ ἀνάνυμον κάμην γενέσθαι. *Modius.* Non abesse potest tantum, sed debet omnino, istud non: quod si nec membranis abfuisset, tamen ego expulsi- sem: ironiam esse vel scilicet particula satis ostendit. Tam hic timidus autem repente factus Modius, ut qui alia sæpe dubia aut nulla causa, hoc non ausus sit, adeo magna, adeo certa! membranarum maxime iubentibus, quarum alias nimis apud eum celebre imperium. *Acidalius.* *Non refragatus*] Acidalius exturbat non; ego retinendum iudicem, nisi membranarum absit. Non enim opus est, ut ironiam suspicemur, quoties occurrit vocula scilicet: interdum enim est serio valde affirmantis pro certo rem ita se ha-

bere: ut apud Cic. Epist. Famil. XIII. 26. 'Peto igitur a te, tanto scilicet studio, quanto intelligis debere me petere,' &c. Eadem notio vocis 'videlicet' in corrupto loco Livii XXIII. 12. 14. 'Hostium cepi bina castra, prædæ videlicet plena: et commeatum, frumentum et pecuniam date.' Legendum: *prædæ videlicet plena et commeatum: frumentum et pec. date:* nec vero historici gravitatem ejusmodi ironizæ decent. Similis est locus Livii XXXIV. 15. 10. 'Cato ipse, haud sane detrectator laudum suarum, multos casus ait, numerum non scribit.' *Freinsh.* *Refragatus*] Cogitandum, an non verior sit lectio *refragaturus*; si hoc verum fuisset, non obstitisset ipse gloriæ suæ, nec negasset se tum fuisse præsentem. *Scheff.* *Leg. refragaturus.* Heinsius. Hanc medelam addere jam voluit huic loco Tan. Faber Epist. i. 15. et sic fera locutus est Noster VIII. 1. 32. 'Quum animo videretur imperaturus, si finem procaciter orto sermoni Clitus imponeret, nihil eo remittente magis exasperabatur.' Sed plane necesse non est, invitis codicibus; nam involvit qualecumque futurum hoc præteritum, et sic passim: hoc vult; qui refragatus non fuisset, si ita res se haberet. De sensu autem temporis futuri in præteritis vide disputantem cum Cl. Ursino præstantissimum J. Perizonium ad Sanctii Minervam I. 13. 8. sic apud Florum III. 6. 12. 'Sed quia oppressi erant, ausi videbantur,' ubi etiam probante Cl. Grævio Nic. Heinsius malebat 'ausuri.' *Snak.*

Tanta componentium] Arrianus VI. 2. 23. de hac ipsa re: 'Hæc mihi per digressionem dicta sint, ut in tantorum facinorum et casuum expositione posterius plus diligentiz adhibeant.' Eadem querela Tacit. III. 19. 5. 'Adeo maxima quæque ambigua sunt, dum alii quoquo modo audita pro compertis habent; alii vera in contrarium vertunt: et gliscit utrumque

posteritate.' Et iv. 11. 6. 'Mihi tradendi arguendique rumoris causa fuit, ut claro sub exemplo falsas auditiones depellerem,' &c. Sic Thucydides i. 4. 2. *Freinsh.* Tanta *componementum*] Curtii hæc verba in partes vocat Cl. Clericus, ut alios auctores increpet, quum Curtius elegantiam sermonis, non *ἀκρίβειαν* narrationis spectaverit. Jud. cap. vii. § 26. *Snak.*

§ 22 *Lignum sagitta*] Editiones, *lignum hasta*; sed dum cubitorum sagitta læsum fuisse ita graviter Alexandrum, paullo ante dictum est. *Modius.* Blancardus ad Arrian. vi. p. 397. rescribi vult *sagitta*, pro *hasta*, ut tum Noster antea n. 9. tum ceteri scriptores omnes, Diodorus, Plutarchus, Arrianus, Justinus appellaverunt. *Cellar.*

§ 25 *Critobulus*] Hunc Arrianus Critodemum nominat. Ego auctoritatem Curtii et Plinii secutus, Critobulum legendum censeo, quem inter alios etiam ex Philippi patris medicis Alexander in hac expeditione secum habuit. Critobulum vero medicum ex *Æsculapii* stirpe inter eos Plinius refert, qui variarum artium scientia enitueret. vii. 37. 'Magna et Critobulo fama est, extracta Philippi oculo sagitta, et citra deformitatem oris curata orbitate luminis.' *Popma.* *Critobulus*] 'Critodemus' Arriano vi. 2. 17. ubi Philippus Acarnan, qui in Cilicia ad Tarsum curaverat Alexandrum? supra iii. 6. 1. an extinctus interim, an clinicam tantum, non vulnerariam professus? alii enim medicorum ophthalmici, alii clinici, alii vulnerarii, raro unus omnes medicinæ partes profitebatur aut exercebat, uti nec hodie: ubi Osthane? de quo Plinius xxx. 1. 21. 'Non levem et Alexandri M. temporibus auctoritatem addidit professioni secundus Osthane, comitatu ejus exornatus, planeque, quod nemo dubitet, orbem terrarum peragravit.' Sed Philippus

Acarnan etiam vulnerarius vit, ut ex iv. 6. 17. apparet. Sed postea extinctum credo: quando nulla amplius ejus mentio. *Raderus.* De Osthane quod ait, dupliciter fallitur: nec enim eum medicum fuisse dicit Plinius, sed magum: nec de ipso ultima verba Plinii, 'orbem terrarum peragravit,' accipiunda; sed de arte seu professione magi: quod sequentia clamant. 'Exstant itaque et apud Italas gentes vestigia ejus,' &c. Sed ad Critobulum revertimur: ejusque nomen secundum Popmam ex Plin. vii. 37. 2. affirmamus: 'Magna et Critobulo fama est extracta Philippi regis oculo sagitta, et citra deformitatem oris curata orbitate luminis.' Philippo id acciderat in obsidio Methonæ apud Diodor. xvi. 34. Justin. vii. 6. 14. hunc igitur etiam ex paternis medicis secum duxerat Alexander. *Freinsh.*

Admoveri metuebat] Iterum editiones, *manus admovere metuebat*: tui iudicii, lector, rem facio. *Modius.*

Sed in tanto, &c.] Scribe cum vulgatis reliqua, et sic interpunge: *sed in tanto periculo territus, manus admovere metuebat, ne in ipsius caput perum prosperæ curationis recideret eventus. Lacrimantem eum ac metuentem et sollicitudine propemodum exsanguem rex conspexerat: quid, inquit, quodre tempus expectas? Acidalius. Admotere*] Forte, *se admovere*; vel, *artem admovere*. Heinsius. Vide ad cap. 4. hujus libri n. 27. *Snak.*

§ 26 *Quam primum hoc dolore me liberat*] Alexander sine metu præbuit corpus, dum Critobulus spiculum evelleret, satius esse putans, ut ait *Æschylus*, *ἐλδὼν θάρεϊν*, 'Ἡ τὰς ἀνδρῶν ἡγέτας πείθεϊν κακῶς. Alii Perdiccam memorant, quum medicus urgente necessitate non adesset, jubente Alexandro ense vulnus rescidisse telumque extraxisse. *Popma.*

§ 28 *Quæ semel continentur*] Sententia; eos non opus habere aliis, a qui-

bns teneantur, qui se ipsos citra ipsorum ministerium possint continere: sed in Ms. est *contineret*, unde prope suspicor scripsisse Curtium, *quia semet contineret*, cum generalius prolata sententia non statim necesse sit, ut ad Alexandrum applicetur. *Scheff.* Haud dubie operarum vitium est in citato loco, cum nulla sic habeat editio, et voluit tantum corrigere Schafferus *contineret*, in *contineret*, ideoque capiendum est *qui semet continerent*, sed manifesta mutare nolui. *Snak.*

Præbuit corpus] Quis neget etiam optimæ notæ libros interdum fallere, cum hoc loco Colinei editio, cætero qui facile omnium sine controversia optima et correctissima, referat, *sine motu præbuit corpus curæ*. Cassa glans. *Modius.*

§ 30 *Regiam obsedit*] Est ἀκροπολις frequentissimum in Curtio, quo 'Regia' pro tentorio regis dicitur; cum certum sit subaudiri 'domum,' quæ vox Latine de tentorio a nemine dicatur. Paulus Diaconus, 'Regia, domus ubi rex habitat.' Præstitisset ergo dicere semper regum tentorium, aut prætorium. *Clericus Judicii* VIII. 11. *Regiam*] Est hoc quoque ἀκροπολις exemplum Viri Cl. Judicii de Curt. VIII. 11. 'quo Regia pro tentorio regis dicatur, quum certum sit subintelligi 'domum.' Fateor sane primitus *Regiam* maxime dictam de domo regia, sed pernego 'domum' semper intelligi: passim enim de tota dicitur orbe, in qua rex habitat. Immo et de insula Ovid. *Heroid. Ep.* VI. 'Nec senis Ætæ Regia Lemnos erat,' h. e. Ætas non erat rex Lemni, non habitabat in insula Lemno, seu insula Lemnos non erat ipsius regis sedes. Sed et apud Poëtas passim Diis, velut Jovi et Plutoni 'regia' tribuitur. Sic 'Regia cæli' apud Petron. et de totis inferis apud Ovid. *Heroid. Ep.* II. 'Et pulsata nigri regia cæca Dei.' Sed duo pro-

pria ex Ovidio adferemus. Etenim ille *Amor.* III. 6. 6. Tiberinum fluvium inducit loquentem ad Iliam, 'tibi regia nostra patebit;' quæ illa regia in aquis et flumine? nempe qualiacumque locus, in quo Tiberinus fingitur agere, vel sedem fixisse: disertius etiam de antro apud eundem *Met.* XII. 210. 'Duxerat Hippodamen audaci Ixione natus, (h. e. Pirithous,) Nubigenasque feros positus ex ordine mensis Arboribus tecto circumhære jusserat antro. Hæmonii proceres aderant, aderamus et ipsi, Festaque confusa resonabat regia turba.' Vides hic antrum clarissime vocari 'regiam;' sed dicit V. Cl. Poëtis talia concedi posse, non Historicis. At vero etiam apud hos 'regia' absolute occurrit passim sine ulla ad domum aut locum certum relatione. *Tacit. Ann.* XI. 19. 'Callistus prioris quoque regis peritus,' h. e. qui cognoverat quoque aulam Caligulæ, et ejus aulæ artes. Et *XIV.* 13. 'Deterrimus quisque, quorum non alia regia secundior exstitit,' sc. Neronis. *Livius* XXXV. 18. Philippi quondam amicus, 'nuper relicto eo secutus opulentiorē regiam Antiochi.' Sic ergo ubicumque Alexander moras agebat, sive in stativis castris, sive in tabernaculo ubicumque instructo, sive in oppidis, ibi erat 'regia Alexandri,' tanto magis, quia nullum utique in Asia certum habebat 'regiæ' locum, vel sedem perpetuam. Sed ut liqueat disertius, neque e castris et tabernaculis usum Linguae aut optimos Auctores, non magis quam Curtium exclusisse 'regiam.' *Livius* II. 12. ad Porsennam in castris, quum obsideret Romam, ex persona Mucii Scævolæ, 'Ferrum hostemque in vestibulo habes regiam.' Nempe sicuti ipse in castris eum occidere voluerat Mucius, sic 'trecentos' ait 'conjurassee juvenes, ut in illum eadem hac via grassarentur:' quid ergo aliud ista est regia,

quam tentorium regis, quod in Cartio tantopere ut *ἄκρον* notatur? sed, quid, dices, intelligitur sub 'regia' istoc sensu? potest enimvero intelligi 'aula,' quæ est ubique, ubi rex est, vel 'sedes;' sed neque opus, ut intellecti substantivi tanta istic habeatur ratio, quum talia adjectiva per continuam fere Ellipsin substantivi sui acceperint ipsa paulatim substantivi speciem et usum, atque ideo, æque ac vera substantiva, varia recipiant epitheta, ut quum dicitur, 'Regia dives,' 'regia prior,' &c. sed et patet hujus rei veritas ex illa ipsa voce, quam V. Cl. mallet 'regiæ' snstitutam. 'Præstitisset ergo,' ait, 'dicere semper prætorium:' dixit ita plus semel Curtius, sed neque altera, quæ magis decebat Alexandrum, Regem quippe et plus quam Prætozem, abstinuit. Certum autem, illam esse adjectivam quoque. Notissima sunt, 'Prætorius Vir,' 'Prætoria cohors,' 'navis,' 'porta;' 'Prætorium jns,' 'tabernaculum,' &c. certum etiam est, 'Prætorium' absolute positum notare 'tabernaculum' Prætoris, seu summi ducis, et hoc sub illa voce intelligi: sed vel sic, cum accepisset speciem substantivi, cœpit adhiberi etiam de rebus a tabernaculo prorsus discrepantibus, nempe de domo in urbibus provincialibus, in qua Prætor provinciæ habitabat, quæ tunc non 'Prætoria' absolute, sed 'Prætorium,' vel 'domus Prætoria,' dicebatur. Sic Cicero Verri-
na v. 12. 'Adfertur nuntius Syracusas, curritur in Prætorium, quo istum (Verrem) e convivio reduxerant paullo ante mulieres.' Sed et ruri villæ, seu secessus rustici illustrum hominum passim item 'prætoria,' ut notum est, vocantur. Quapropter sicuti in his nulla habetur ratio 'tabernaculi,' unde tamen ortus ille 'Prætorii' tamquam substantivi usus, sic recte 'regia' etiam de antro, immo et de tentorio regis dicitur,

quum esset regibus pro regia domo. *Perizonius Curt. Vind.*

Certiozem spem] Sive, *certioze spe salutis ejus in castra se retulerunt.* Acidalius. Videtur non necessaria mutatio. Castra autem intellige, quæ ad urbem erant, ne confundas cum iis, quæ ad confluentes Aceasinis et Hydraotis apud Arrianum vi. 2. 26. *Freinsh.* Malo, *certioze spe et se retulerunt*, et sic Acidalius; improbat *Freinshemius. Heinzius.*

CAP. VI. § 1 *Famam mortis suæ*] Aliter paullo Arrian. vi. 2. 27. Diodor. xvii. 99. hanc etiam inter causas numerat seditionis a Græcis concitata, quæ seq. cap. exponitur. *Freinsh.*

§ 2 *Ne quies perinvalide*] Hæc sic male scribebant, et interpungebant codices vulgati: *secundo deinde amne defluxit aliquantum intervalli a cetera classe, præcipiens ne quies corpori invalide adhuc necessaria, &c.* Modius.

§ 6 *At Craterus*] Apud Arrian. vi. 2. 29. 'Nearchus auctor est, amicos qui eum deducebant factum ejus reprehendisse, quod se tanto discrimini pro exercitu objecisset: neque enim id ducis, sed militis officium esse.' Eadem Suidas in *Ἀλέξανδρος*, ex Arriano. Confer simillimum locum Lucani v. 680. 'Circumfusa duci flavit, gemituque snorum Et non ingratiss inaccessit turba querelis: Quo te dure tulit virtus temeraria Cæsar?' &c. *Freinsh.*

Ut nunc est tibi vilis, nos esse sollicitos] Jam olim aspicionem hansi, quam neque dum rejicio penitus, etsi minus teneo firmiter, insita, et insuta bina ista esse vocabula, *tibi vilis*. Sic enim absolute loquebantur, et est locutus alias Curtius: 'ut nunc est' v. 6. 10. 'Hi qui modo ad opem petendam ex tenebris, et carcere procedere erubimus, ut nunc est, supplicia nostra, quorum nos pudeat magis, an pœniteat incertum est, ostentare Græciæ velut lætum

spectaculum cupimus.' Ubi item boni interpretes addiderant, 'ut nunc simplicitas nostra est.' *Acidalius*. *Acidalius* vò tibi *vilis* expungit, putatque sufficere, ut nunc est, probatque simili loco Curtii v. 5. 10. *Freinsh.* Male *Acidalius* delet tibi *vilis*, paullo post, 'patere nos quæso alio modo esse viles tibi.' *Heinsius*.

§ 8 *Macedoniæ columen*] *Sigebergenses* membranæ, *Macedonicum lumen*. Malo prius, sequitur 'ac sidus.' *Modius*. Terent. *Phorm.* II. 1. 57. 'Columen vero familiæ,' et sic Cicero in *Verr. lib. v.* sic Val. *Flacc.* I. 117. 'socius columenve carinæ' *Hercules*: etiam 'columen *Thessaliæ*' *Peleus* apud *Catull.* in *Epithal.* *Thetidis*. *Snak*.

Tot citium animas] Quæ omnes unius spiritu trahuntur. *Silius* IV. 103. de *Cryxo* *Celtarum* rege 'Una spes anima, tantusque pependerit ardor.' Cic. pro *Marcell.* cap. 7. 'Quis est omnium tam ignarus rerum, tam rudis in rebus. tam nihil umquam nec de sua, nec de communi salute cogitans, qui non intelligat, tua salute contineri suam, et ex unius tui vitam pendere omnium?' De eodem *Lucan.* v. 685. 'Cum tot in hac anima populorum vita salusque Pendeat, et tantus caput hoc tibi fecerit orbis, Sævitia est, voluisse mori.' *Freinsh.*

§ 10 *De Persidis regno*] Crimen hoc fortunæ facit *Plutarchus* de *Fort.* *Alex.* II. 28. quem vide. est enim prolixus locus. *Freinsh.*

Qui si adhuc de *Persidis regno* cum *Dario* dimicares, etsi nemo vellet, tamen ne admirari quidem posset, &c.] Velut in *Ixionis* rota versatus et vexatus in hoc sum loco. Acumen ejus diu, et intente quæsi. nullus inveni: subestque fortasse nullum istis quidem, ut nunc legimus, verbis. nam emendatione me tandem haud infeliciter expedisse videor, atque ita statim totum de integro rescribendum: Qui si adhuc de *Persidis regno* cum *Dario* di-

micares, etsi nemo vellet, tamen admittere quidem posset, tam prompta esse te ad omne discrimen audacia: (nam ubi paria sunt periculum et præmium, et secundis rebus amplior fructus est, et adversis solatium majus:) tuo vero capite ignobilem vicum emi quis ferat, non tuorum modo militum, sed ullius etiam gentis barbaræ, qui tuam magnitudinem norit? Quid mutaverim et quare, intelligens lector facile videbit; cui non opus est omnium omnes rationes reddi: qui has hoc loco per se non videat, ei minus etiam est opus: quippe qui ne sic quidem sit visurus, et quis adeo faciem accendendam cæco putet? *Acidalius*.

Ne admirari quidem] Nemo quidem vellet, ut periculis te exponeres: nec tamen, si faceres, miraretur. quippe cogitaret non iniquum esse, ut magnum ob præmium magnum etiam periculum susciperetur. Nihil ergo mutandum: nec *Acidalius* credendum, qui pro ne admirari, reponebat *admittere*. *Freinsh.*

§ 11 *Ignobilem vicum*] *Melæois* nam urbs munita erat, eaque capta arx munitior restabat, quæ regem in tantum coniecit periculum. *Cellar*.

Novit] *Acidalius* *norit*, rectius. *Freinsh.*

§ 12 *Cogitatione rei*] *Cogitationem rei* *Coloniensis* scriptus codex, quod non improbo. *Modius*.

Ad invicti] Vulgo erat, *Eloqui* timeo *invicti* corporis spolia inertissimas manus fuisse avecturas, parum bene, ut mihi quidem videtur, quare ex membranarum scriptura, quæ erat, *Eloqui* timeo ad *invicti* corporis spolia inertissimos manus fuisse injecturos, &c. hoc feci, immutatis leviter duabus literis, quod excusum est. *Modius*.

Spoliis] *Leg. spolio*. *Heinsius*.

Nisi te interceptum] Sic 'interceptus alter conanulum,' *Florus* II. 2. Et 'interceptam tempestate victoriam et triumphum periisse,' Idem ibid. n. 32. adde *Cl. Dukerum* ad eum locum,

et ad eundem Florum III. 4. 4. *Snak*.

§ 13 *Ne admitteret*] *Amitteret*, membranæ, quod aliquem quidem, sed tamen minus commodum sensum haberet. *Modius*.

§ 14 *Obscura pericula*] *Obscura bella* editiones; sed illud magis convenit. *Modius*.

Ad ea serua] Adhuc vulgo, *ad ea serua pericula*; inepte; et quod facile appareat de glossa manare. *Modius*.

§ 15 *Exsatiata*] Membranæ Sigebergenses, *ex satietate*, quæ heic nihil voces sunt. *Modius*.

Saluti suæ, id est, publicæ] Ita recte scripti libri quidam, ubi male et minus concinne alii omnes, 'saluti suæ item publicæ parceret.' *Modius*.

§ 17 *Piissimi*] Hanc vocem M. Tullius princeps eloquentiæ a toto Latio proscripsit Philipp. III. 'Tu porro,' inquit, 'ne pios quidem, sed piissimos quæris, et quod verbum omnino nullum in lingua Latina est, id propter tuam divinam pietatem novum indicis.' Barbarus ergo noster Curtius? si barbarus Antonius, æqualis Ciceroni; barbarus Seneca declamator, et filius declamatoris, non multo posterior, aut deterior. de Brev. Vitæ. 'Quod utrumque et piissime et fortissime tulit.' Et 'Principis piissimi recreat clementia.' Frequentius apud Ausonium hanc vocem deprehendas, et siquid etiam Apuleius auctoritate valet, 'Piissimis sacrorum arcanis.' Valla certe mavult dicere, 'piissimus quisque,' quam 'pius quisque.' Intrepide ergo, inquit libro de componenda Epistola Despanterius, iis utemur, ut 'piissimus,' a quibus Seneca et alii non abhorrent. Non est ergo pro barbara ducenda vox 'piissimus;' nec barbarus Curtius. Laudatur etiam a Grammaticis Livius, apud quem tamen ego hanc vocem nondum observavi. *Raderus*. Usi sunt Florus, Fabius, alii. Vide Voss. Art. Gramm. de Anal. II. 27. Marcianus JC. in XLVIII. 1. de Her. Inst.

'Filius mens impiissimus.' *Loccen*. *Piissimique*] Adi, si placet, Curas Posteriores, quibus usum hujus verbi non antiquissimi vindicamus. *Cellar*.

Vos diu frui] *Vobis* referant editi, sed cuius temeritatis sit, membranarum imperium in simili re non sequi? *Modius*. *Vos diu frui*] Offensus credo Grammaticus rescripsit, ut vulgo est editum, *vobis frui*. *Modius* ex membranarum, *vos frui*. Non ignoro ego junctum hoc verbum cum quarto subinde casu, sed perraro: chartæ Constantienses Chirographæ *vobis*, non *vos* habent, et ut, quod sentio, dicam, malim ego cum Cicerone *vobis*, quam cum priscis Cæliis aut Plautis cum quarto casu jungere. *Vobis* reor Curtium dixisse, scribamus ergo deinceps, *vobis fruatur*, non *vos*, et comicos casus comicis relinquamus. *Raderus*.

§ 18 *Et mea: qui quidem*] Turbant omnia Sigebergenses membranæ, in quibus est: *Ceterum non eadem est cogitatio eorum, qui pro me mori optant. Meam quidem hanc benevolentiam vestra virtute meruisse me iudico*; quam quidem ego lectionem Delphos ad Apollinem ablegandam censeo. *Modius*. Satis hic magnifice de se Alexander, nec pro cetera modestia, quæ est in oratione hac, ut conditione argumenti, ut non parum dubitem, an sic scripserit Noster. Accedit, quod in Mss. sit diversitas, aliæque habeant *meam quidem*, aliæ *meam et quidem*. Puto igitur scripsisse Nostrum: *Ceterum non eadem est cogitatio eorum, qui pro me mori optant, et mea, qua quidem hanc benevolentiam vestram meruisse me iudico*. Considera, et liquebit, nihil aptius potuisse dici: Quod autem vocabulum *virtute* insertum, id factum ex glossa, qua quis explicabat illud *qua*, cum ignoraret ad *cogitationem* esse referendum. *Scheffer*. *Meruisse*] Forte, *emeruisse*. Heins.

Sed perennitati] *Sed gloriæ* editiones, quod tamen non æque placet. *Modius*. *Sed gloriæ*] Pal. 1. non jam

etatis spatio, quam gloria. Et numquid ita scripsit Curtius? *Freinsh.*

§ 19 *Licuit paternis opibus*] Hic quoque secutus est auctorem generis Achillem: qui cum fatum suum ex matre didicisset, ut vel inglorius ad extremam senectutem pervenire posset: vel magna gloria compos, sed brevis ævi foret; elegit gloriam: Paria Curtianis his dixit apud Arrian. v. 4. 11. 'Quidnam magnum ac memorabile in vita egissemus, si desides in Macedonia satis habuissimus, laboris expertes, domos nostras tueri?' Confer Maximum Tyrium Dissert. xxxv. *Freinsh.*

Per otium corporis] Forte, *per otium ac torporem*; vel *torpores*; vel *per otiosum torporem*; sed malo *per otium torpere, expectare.* Noster iv. 3. 16. 'Tyrii desperatione torpebant.' *Heinsius.*

Ne pigri quidem] Sallust. Jugurth. lxxv. 30. 'Ignavia nemo immortalis factus.' *Freinsh.*

Non annos meos] Cestius apud Senec. Suas. vi. 'Si ad desiderium populi respicis, Cicero, quandoque perieris, parum vixisti: si ad res gestas, satis vixisti: si ad injurias fortunæ et præsentem Relp. statum, nimium diu vixisti: si ad memoriam operum tuorum, semper victurus es.' Ad eam formam Sen. Epist. lxxviii. 34. ait ex Posidonio: 'Unum diem hominum eruditorum plus patere, quam imperiti longissimam ætatem.' Ubi Lipsium et Muretum consule. Sic etiam Agricola Taciti xliv. 3. 'Quantum ad gloriam, longissimum ævum peregit.' Mamertinus in Gratiar. Actione cap. 14. 'Itaque grandævum jam imperium videbitur his, qui non ratione dierum, aut mensium, sed operum multitudine, et effectarum rerum modo Juliani tempora metientur.' Idem sensus in his Martial. x. 53. 'Invida quem Lachesis raptum trieteride nona, Dum numerat palmas, credidit esse senem.' *Freinsh.*

Adde locum pulcherrimum Ciceronis pro Marcello cap. 8. *Snak.*

§ 20 *Imperium*] Credo Pal. 1. rectius habere, *Orsus a Macedonia, imperium Græciæ teneo.* *Freinsh.* *Imperium, Græciam*] Leg. ex Mss. Pal. 1. *imperium Græciæ.* Heins.

Mædisque] Qui hoc loco *Medi*, seu *Madi*? (nam litera duplici, seu diphthongo vox *Madi* hic, ut in editione Coloniensi Allobrogum recte per *æ*, *Madi* expressa est, scribenda, non simplici *e*, ut distinguamus illos a *Medis* Asiaticis ad mare Caspium sitis) nulla horum *Mædorum* apud illos scriptores, qui de Alexandro tradidere, in Græcia, vel Thracia, vel Macedonia, vel Europa mentio est. Tacent Arrianus, Plutarchus, Sículus, Justinus, aliique omnes. Nec tamen hic gratis posita est a Curtio. Non tacet hos ipsos *Mædos* Stephanus περὶ Πόλεων. Μαδοί, ἔθνος Θράκης πλησίον Μακεδονίας, ἐκ τούτων μεταβάντες τινὲς εἰς Μακεδόνας Μαδοβίθωνοι ἐκλήθησαν, τὸ ἔθνικόν Μαδικοὶ καὶ Μαδική. Cosmographus quoque Ptolemæus in tabulis Europæ, et iii. 11. hos laudat, 'versus Macedoniam,' inquit, 'et Ægenm mare similiter prætura, στρατηγία, sunt Mædica, Drosica, Cæletica.' Confirmat hic Stephani et Curtii locus valde nostri Jac. Saliani sententiam in Ecclesiasticis Annalibus veteris testamenti mndi Ann. 193. n. 24. p. 175. qui *Mædos* hos a *Madai* tertio Japeti, seu Japheti filio, Noachi nepote deducit. Nihil ergo Macedonici, et Europæi *Mædi* ad illos Caspianos, quos postea tamen, trajecto Hellesponto, et victo Dario, etiam imperio suo subjecit. Non advertit hoc Glareanus, ut et multa alia præteriiit. Erit tamen fortasse, qui volet pro *Madis*, *Mæsis* reponere. *Mæsos* enim seu *Mysos* Pomponius Mela inter Thraces ponit. Ego sinceram Scripturam servo, et *Madis* retineo. *Raderus.* *Mædisque*] Nulla horum apud ullos scriptores, qui de

Alexandro tradidere, mentio est, Radero teste. Esse autem Thraciæ gentem hoc nomine Macedoniæ vicinam, ex Stephano et Ptolemæo III. 11. notum. Vide etiam Ortelium. Verum de his sermonem esse Curtio non videtur: cur enim post totam Thraciam, unius nationis vocabulum nominet? Quare potius hic legerim, *Mæsiæque*; quæ gens vicina Triballis, et armis virisque valida: quamquam Raderus *Mædis* retinendos arbitretur. *Freinskh.* *Mædi*] Stephano gens Thraciæ, Macedoniæ vicina, unde 'Mædica præfectura' dicitur Ptolemæo III. 11. sed obscurior hæc fuit, quam ut seorsum memoratam esse credi posset, etiam 'Thraciæ,' quæ præcessit, mentione comprehensa. Itaque Freinshemio *Mæsiæ* placet, cui Tellierius opponit, quod ita nec Triballi, ut pars Mæsonum memorari distincte potuissent. Verum clariores Triballi, quam Mædi, et digni bellorum gloria, ut ceteris Mæsiis non præferrentur modo, sed etiam opponerentur. *Cellar.*

Adiutur] *Mæsiæ subluatur*; hoc verbo utitur Martialis, ut 'subluto podice.' Et lib. vi. 'sublunere inguina.' Columella v. 32. 'bis in die subluito aqua calida.' *Heins.*

Atium orbem] Qui ultra Oceanum situs est, quod ex Anaxarchi philosophia habuisse videtur. Flesse enim dicitur Alexander, quum ex hoc infinitos mundos esse audivisset, e quibus ipse nondum unum subegerit. Plutarch. de Anim. Tranq. verum itaque quod Juvenal. Sat. x. 168. exprobravit: 'Unus Pellæo juveni non sufficit orbis.' *Cellar.*

§ 21 *Ex Asia in Europæ*] Dum Jaxartem Tanain esse ratus est, de quo errore pluribus verbis neque semel ad lib. vii. commentati sumus. *Cellar.*

XXVIII. ætatis annum] Non ergo convenit Justinus xi. 1. 9. cui 'viginti annos natus' regnum orditur,

nec Raderus Prolusion. cap. 7. qui hoc gestum in vigeimum nonum Alexandri annum conjicit. Chronologos consule. *Freinskh.*

Terrarum orbis] *Regnorum orbis* libri scripti. *Modius.*

§ 22 *Dabo nobilitatem*] Aristippum Dionysius 'jussit in convivio infimum omnium accumbere: hic Aristippus nihil offensus, Hunc, inquit, locum, o rex, illustrare vis ac honorificum reddere; significans non locum reddere hominem viliores; sed ex dignitate hominis, honorem addi loco.' *Rader. ex Aristippo Laërtii c. 18.* Sic Cato nescio quod vile munus; Socrates carcerem cohonestavisse dicuntur. Sic Epaminondas 'Telearchian ad magnam dignitatem ac majestatem evexit.' Plutarch. in Præcept. Reip. Gerendæ cap. 37. De locis obscuris per opera bellica nobilitatis supra ad iv. 9. 9. 'Nobilem sua clade facturus.' *Freinskh.*

Aperiam terras] Id quoque præstitit. Nam ante ejus expeditionem India, et quæ circa sunt, vix fando Græcis cognita. Plutarchum et Strabonem non uno loco testes sibi habet. *Freinskh.*

Multam prius] *Multa prius* alii, sed malo legere, ut excusum est. *Modius.* Non divinare licet, quid *multam* inter et *longam vitam* differentiæ sit, dubium etiam, an satis Latine 'multa vita' dicatur. Quare conjecturat Tellierius post *multam* excidisse aliquid, ut *famam*, mallet ego *gloriam*. *Cellarius.*

§ 23 *Et jam nos laudis*] Iterum libri manu exarati, *Nondum faminam æquavimus gloria laudis; et jam nos satietas cepit?* *Modius.*

§ 24 *Nondum adiimus*] *Quæ nondum attigimus* libri editi. *Modius.*

§ 25 *In theatro*] Ad ostium ejus cæcus, Diodor. xvi. 96. 'occupatis' ejus 'angustiis' a Pausania, ut loquitur Justin. ix. 6. 9. *Freinskh.*

Plures a suis] Saturninus apud Vo-

pisum c. 10. 'Nescitis, amici, quid mali sit imperare; gladii et tela nostris cervicibus impendent; imminent hastæ undique, undique spicula: ipsi custodes timentur, ipsi comites formidantur.' Sulpicius Cicero. Epist. ad Famil. iv. 12. de nece M. Marcelli: 'Cui inimici propter dignitatem peperceraut, inventus est amicus, qui ei mortem afferret.' Exemplum dicte alia quid opus addere? *Freinsch.*

§ 26 *Quandoque*] *Quandocumque* vulgo. *Modius.*

Hoc si licuerit] Vide quantilla res aliquando vitando alicui loco sit. Una syllaba *hoc* transposita antea omnia hæc turbaverat. *Modius.*

Si me præceperit fatum] Nisi mors consilia mea interceperit et occuparit. Ita M. Tollins loquitur de Off. 1. 'Ingenii magni est præcipere cogitatione futura.' ita Lucretius, Lambino interprete, usus hac voce lib. vi. 'Propterea quia nimirum prius æstus ubi æris Præcepit, ferrique vias possedit apertas.' 'præcepit,' id est, præoccupavit, ut probe Lambinus explicat, quamvis nonnulli legant 'percepit:' sed melior est scriptura 'præcepit,' Lambino etiam probata. Idem supra: 'Carbonumque gravis vis atque odor infirmatur Quam facile in cerebrum, nisi aquam præcepimus ante.' 'Præcepimus,' ante hancimus, bibimus. Ita Virgilius, Livius et optimi quique scriptores hanc vocem usurparunt, et huiusmodi deliciæ sermonis Romani fuissent ab Hadrianis Junilis et Schorris observandæ. *Raderus. Præceperit fatum*] Si mors præripuerit ante matrem. 'Præcipere' enim est antecapere. Florus iii. 9. de rege Cypro: 'Et ille quidam ad rei famam veneno fata præcepit,' id est, præoccupavit. *Cellar.* Vide Savaron. ad Siden. Ep. vi. 12. Gebhardi Crepund. 1. 1. et quos collegit accuratissimus Döderus ad Flor. iii. 9. 4. *Snak.*

Vos mandare] Valgo, *mandasse*;

quod cur mutatum? nisi forte *mandare* referunt ad *immortalitatem*, quasi dicat; vos mementote immortalitati Olympiadem mandare. At hoc nequaquam mihi quidem placeat, nec opinor alium inveniet, cui placere possit. *Acidalius.*

CAP. VII. § 1 *Carabactra*] Vox nihili; lege, *per Bactra*; vel *circa Bactra*. Dicit Græcos in colonias distributos per Bactrianam regionem. Confirmant mox sequentia: 'Hæc circa Bactra, et Scytharum terminos gesta;' sed et pro 'Scytharum' reponendum 'Sogdianorum'; nam Diodorus hæc omnia in Bactris et Sogdiana facta refert. *Loccenius. Carabactra*] Ortelius corruptam putat vocem, et *circa Bactra* legendum existimat. Constantiensis Ms. habet *Garabactra*. Glareanus existimat compositum ex *Cara* et *Bactra*, propter coloniam novam eo deductam. Ortelii tamen conjecturæ favet, quod Curtius ipse num. ii. addat: 'Hæc circa Bactra gesta.' *Raderus.* Juvat etiam Diodor. xvii. 99. 'Græci per Bactrianam et Sogdianam in colonias distributi,' &c. Bongarsius etiam ita leg. conjecerat. 'Sarbactran' habet L. Ampelius. *Freinsch. Circa Bactra*] Monströse vulgo, *Garabactra*, qualis vel urbs vel regio nemini nunquam fuit audita. Ortelius primus vidit *circa Bactra* legendum esse, quæ ideo Doctiores secuti sunt, quia Noster post paullo iisdem verbis usus est, 'Hæc circa Bactra et Scytharum terminos gesta.' Diodor. xvii. 19. *Οἱ κατὰ τὴν Βακτριανὴν καὶ Σογδιανὴν κατοικοῦντες Ἕλληνες. Cellarius.* Tellierius et Cellarius in textum admiserunt, *circa Bactra*; nos lectionem Mss. et editionum omnium retinimus. *Snak.*

§ 2 *Quibusdam popularium*] Non hic per *populares* Bactrianos intelligit, ut pntabat Glareanus, sed Græcos vel Macedonas. Nam Bactriani ipsi quoque in societate defectionis erant.

Quosdam igitur ex Græcorum vel Macedonum populo aut vulgo occiderunt. Ita enim vox *populares* capiendâ, ut et lib. vi. lib. viii. et hoc lib. ix. Curtius usurpat, et Livius, Tacitus, Julius Capitolinus ad quem Cassaubonus. *Loccen. Popularium*] Glareanus de Bactrianis interpretatur, Loccenius de Græcis: quod verum puto, ex verbis 'qui validiores erant,' quæ res notat dissensum in eodem hominum genere: accedit, quod illi Bactrianos etiam ad defectionem perpulerunt: at quomodo potuissent, si quibusdam eorum occisis, genti tantam intulissent injuriam? *Freinskh.* Prima fronte ad Bactrianos utique referres, et quia 'validiores erant' id confirmant: sed mutabis sententiam mox subjuncta legens 'barbaros quoque in societatem defectionis impulerunt,' qui non sunt alii quam Bactriani. *Snak.*

Caperunt] Scribe *cæperant*. Acidalius. *Cæperant*] Acidalius sic recte legit: mutata etiam distinctione sensum expeditorem reddidi. *Freinskh.*

Quasi] Quid sibi vult in ista re *quasi*? Emendo, *casu*: pro quo solemni mutatione literarum in antiquioribus libris scriptum erat *quasu*. Acidal. Recepit in textum Raderus. *Freinskh.* Forte, *a mia*. Heinsius. Vide nunc juvare possint, quæ colliguntur de hoc loco, et vocis usu ad *Florum* ii. 8. 1. *Snak.*

§ 4 *Bicon quidam*] Forte, *Nicon*; aut cum Pal. 1. *Biton*. Græcum enim fuisse, tametsi Glareanus dubitet, omnia probant. *Freinskh.* Nationis Græcæ: quod vero *Bicon* Græcum nomen non est, conjiciunt quidam *Nicon* forte scriptum fuisse. *Cellar.*

Invitatumque] Non ergo dñæ erant factiones, alterius Athenodorus princeps, alterius *Bicon*, ut putabat Raderus: sed *Bicon* ille sub Athenodoro erat; qui enim aliter ille regis nomen adscisceret, valida adhuc diversa

factione? aut qui fideret inimico invitanti? Ceterum exempla quædam hoc modo occisorum reperies supra vi. 8. 16. quibus adde insigne illud apud Plutarch. in Demetrio cap. 47. item in Sertorio cap. 44. *Freinskh.*

Macerianum] *Marcianum* putat legendum Glareanus, quod Marciani Medi essent. Omnia exemplaria habent *Maceriani*. unde conjicio a *Mæcis* apud Stephanum dictos *Macerianos*. *Raderus*. At ego non video ut a *Mæcis*, quorum quidem et apud Plinium vi. 23. 13. mentio, fiat *Maxapæds* gentile nomen: deinde certum habeo, nullam tam obscuram gentem hic innui: quippe tam ignotum patriæ nomen absque ulla explicatione proferre, perinde fuerat, ac si plane reticuisset. Ceterum nec magni momenti res est, et in sola conjectura posita: nec enim alii scriptores hujus *Boxi* meminerunt: ergo proclive aberrare a scopo. Non igitur ausim affirmare *Mauritanum* esse legendum, cum nihil habeam, quo id adseram, præter ductum literarum, nisi unum vocabulum *Boxi*, quod nisi fallor, *Maurusium* est. *Freinskh.* *Macerianum*] *Mære* tenebræ in gentili nomine, Geographis omnibus ignoto. *Freinskhemius* ex literarum ductu divinat *Mauritanum*, quia *Boxus* simile *Maurusio* nomen videatur, sed potest etiam esse Persicum *Boxus*, unde *Tellierius* conjicit *Maratianum* legi posse, quam gentem *Plinius* vi. 16. cum aliis circa Caspium mare et Sogdianam sitis numeravit. *Cellar.*

§ 6 *Ceteri principes*] Emendo, *Ceterum*. Acidal. Sine dubito sic legendum. *Freinskh.* Acidalius *Ceterum*; male. *Heins.*

§ 8 *Per cruciatum*] Utrumque rectum, sive divisim duabus, sive una voce junctim legas *percruciatum*; hoc tamen opinor elegantius. Ita supra iv. 9. 23. corripiebam 'perarmatos:' et adducebam familiaria Curtio, 'percuratum,' itemque 'persanatum vul-

nus.' Eadem facie *percruciatum* valet totum *excruciatum*. *Acidal.*

Jamque corpori tormenta] Juvabit legis simillimum fortunæ lusum verbis Polybii xv. 25. de Mæragene. *Freinsh.*

Cum Græci incertum] *Cum Græci milites*, vulgo voce auctius. *Modius.*

§ 9 *Jussi erant*] Hactenus, *jusserunt*, quod habebam pro typographico sphalmate, priusquam consensum editionum viderem; quas tamen in re tam certa nihil reveritus, reposui *jussi erant*; quod et Bongarsio placuisse, postea deprehendi. Sic apud Livium xli. 24. 16. vitiose legitur 'adsentierant,' pro 'adsensi erant.' *Freinsh.*

§ 11 *Revertit in patriam*] Diodorus xvii. 99. contra, omnes post Alexandri mortem concisos affirmat. *Raderus.* Exitum eorum narrat Diodor. xviii. 7. Redierunt tamen etiam multi ex aliis coloniis in patriam, cum quibus forte confudit Curtius, quos non oportuit. *Freinsh.*

Scytharum] Est qui reponat *Sogdianorum*, ex Diodoro. Sed nihil opus. Vere enim circa *Scytharum terminos gesta*, quæ in Bactris et Sogdianis acciderunt. Scythia enim hi populi finitimi. *Freinsh.*

§ 12 *Duarum gentium*] *Oxydracum* et *Mallorum*, et horum quidem *δυναστεύων*, id est, reliquorum *Mallorum*, ad quos obsidio regi fatalis non pertinuit. Arrian. lib. vi. Illos enim ira Macedonum propter regem letaliter vulneratum fere extirpaverat. Curt. ix. 5. 20. *Cellar.*

Intexta auro] Mss. nihilo deterius, *intexto auro*. *Freinsh.*

§ 14 *Stipendio quod Arachositis*] Si Malli et *Oxydracæ* *Arachosiorum* stipendiarii fuere, quomodo libertatem per tot sætates inviolatam jactabant? Stipendiarii quidem fuere, sed non servi, nec regem ullum nec magistratum extra suam gentem agnovere, nec ipsi uni alicui parebant, sed rem-

pub. liberam habuere, suisque legibus vivebant, quamvis *Arachosiorum* imperium agnoscerent, illisque stipendia penderent, ut *Pœni Romanis*, qui tamen nullum ex Romanis vel prætorem, vel præsidem provinciæ, vel proconsulem ad excidium usque suum admisere. *Raderus.*

Quingenti equites imperati] *Membranzæ, quingentos equites imperat*. *Modius.*

§ 15 *Invitatis legatis*] Id recte, et more factum ostendit Paschal. de Legat. cap. 68. Ceterum conjicio leg. *legatis regulisque gentium*. Talia multa exempla designat Index, voce 'Transpositio.' *Freinsh.*

Aurei lecti] Hic argenteos lectos (de quibus lib. viii.) mutavit in aureos. Vide Hieron. Mercurialem de Arte Gymnastica i. 11. *Loccenius.* *Aurei lecti*] Athenæus i. 14. 'Aliquando (Alex.) quadringentos duces in sellis aureis et argenteis, veste purpurea stratis, sedentes ac reclinatos, convivio excepit.' Curtius tamen lectis recubuisse hic tradit. Et Athenæum reor de Susianis nuptiis locutum. *Raderus.* Ejusmodi convivia non reprehendit Plutarchus cum alibi, tum etiam in, Non posse snaviter vivi secund. Epicur. cap. 39. Ceterum maximo luxu celebrabantur ejus convivia. 'Agatharchides Cnidius' apud Athen. iv. 14. 'octavo libro Asiaticorum scribit, cum Alexandrum Philippi filium exciperent amici convivio, quæ bellaria mensis apponi debebant, inaurata (auro bracteata) fuisse, et convivas illis, uti qui cuperent, aurum detrahere solitos, et cum ciborum purgamenti abjicere, ut ejus luxus essent ac impensæ spectatores amici, famuli vero domini.' *Freinsh.*

Lectis circumdederat] Vulgo, *lectos circumdederat*. *Modius.*

Aulæa] Hoc est 'tabernaculum,' de quo *Ælian.* Hist. Var. ix. 2. 5. 'Centum lectorum spatii capax, quia-

quaginta columnis aureis interstinctum, quibus tectum suffulebatur. Ipsum vero tectum erat inauratum, et magnifica arte varietateque concinnatum.' Athenæo xii. 9. *ὁκός ἀκροποριδάλυος*. Quod autem 'purpura auroque fulgentia' facit Curtius, Virgilio congruit, qui 'purpurea aula' facit Georg. iii. 25. 'Attalica' Propert. iii. 32. 12. hoc est, auro intexta; nam ab Attali aula nomen accepisse putant: qui alioquin 'aurum intexere' vestibus 'invenit,' Plin. viii. 48. 12. quod tamen non ita simpliciter accipiendum est. *Freinsh.*

Immutatione] Non temere mutem *immutatione*, prorsus tamen *imitatione* scripisse Curtium opinor, et id rei aptius mecum omnes fatebuntur. Æmulatus per omnia Persas patrios mores externorum imitatione frangebatur. Etiam *circumdederat* paullo ante unitatis numero legendum forte, quia subditur eodem *ostendens*. Acidalius. *Nova immutatione]* Tolerat Acidalius, ut tamen præferat *imitatione*; quam hic non possum admittere, jam enim id consumpsit priore membro, 'aut apud Persas vetere luxu,' subjungitque 'confusis utriusque gentis vitiis;' at si vetus Persarum luxus tantum adfuisset, cum imitatione Macedonum, unius gentis fuissent vitia, non duarum: nec enim imitari potuissent Macedones, nisi quod jam apud Persas obtinuisset. At *nova immutatione* etiam ab ipsis quedam reperta vult ostentandæ luxuriæ, Persis incognita. Denique vocula *nova* rectius *immutationi* jungitur, quam *imitationi*; quamquam ita præferat Pal. 1. *Freinsh.*

Ostendens] *Ostenderis* Sigebergensis codex. *Modius*. *Ostendens]* Hoc ferre vix possis, nisi cum Acidalio legas *circumdederat*, paullo supra, non *circumdederant*. Conjecturam eam approbant Mss. merito igitur recepi-mus. *Freinsh.*

§ 16 *Dioxippus]* Hunc Athenæus

vi. 13. *παγκρατιαστήν quinquentionem* appellat. Ælian. xii. 58. de eodem: 'Dioxippus pugil Olympicus Atheniensis,' &c. Plin. xxxv. 11. 23. pinxit 'Alcimachus Dioxippum, qui pancratio Olympiæ citra pulveris jactum (quod vocant *ἀκροπύ*) vicit.' *Raderus*. Certamen autem hoc cum milite Macedone narrat etiam Ælian. Hist. Var. x. 22. et Diodorus xvii. 100. *Freinsh.*

Virtutem virium] Nulla est *ἀκροπολογία* minus tolerabilis, si locus sanus est; nemo umquam ut pato dixit *virtutem virium*; sed cum legatur in Palatino Ms. *virium magnitudinem*, rescribendum omnino crediderim, *eximiam virtutem, viriumque magnitudinem*. Scio *virtutem* interdum dici proprietatem et efficaciam, ut quando de 'virtutibus' herbarum et medicamentorum sermo est; sed *virtutem virium* neminem alium dixisse puto. Hac una ratione defendi hæc locutio possit, si dicatur esse Hellenismus, quia apud Græcos dos quævis *ἀρετή* dicitur, et forte dici queat διὰ τὴν διαφέρονταν ἀρετὴν λόγους, *propter eximiam virtutem virium*, ut Plato dixit lib. x. δι' ἀρετὴν πολιτείας, *propter præstantiam reipublicæ formæ*, non procul ab initio: sed Hellenismos non usque adeo sectari videtur Curtius, ut propterea inusitatum apud Latinos loquendi genus adhiberit. *Clericus Judic. viii. 12. Pugil nobilis, et ob eximiam virtutem virium regi pernotus et gratus]* Vir Doctus *ἀκροπολογία* intolerabilem dicit *virtutem virium*, et neminem sic locutum censet. Ego vero, quia nusquam poterat esse hæsitatio, nisi in voce *virtutem*, quum vox *virium* proprio maxime sumatur sensu; et quia neque in illa voce ullam videbam causam istius iudicii, nisi Vir Doctus existimavisset *virtutem* notare proprie et unice præstantiam quandam animi, et ideo Corpori non debere tribui; ostendi ego ad Ælian. x. 22. primum etymologiam vocis

esse talem, ut æque illius significatio ad Corpus referri possit ac ad Animum, utque videatur significare proprie viri vim seu præstantiam supra feminam, quæ vis in Corpore viri, æque ac in Animo reperitur. Deinde vero probari in illa voce etiam usum significationis, quæ in hunc Curtii locum probe conveniat: Plautum enim dicere Mostell. III. 1. 17. 'Virtute formæ id evenit, te ut deceat, quidquid habeas.' Sallustium etiam in Jug. cap. 4. 'De cuius (historiæ) virtute quia multi dixere, prætereundum puto;' sed ait Vir Cl. 'me habere de significatione vocis *Virtus*, quæ nemo nescit.' Et locum Plauti nihil 'habere simile.' Quid vero? an nihil simile est in eo loco, ex quo utique liquet clarissimum in modum, vocem 'Virtus' habere significationem, quæ convenit verbis Curtii? quid immo dissimile est inter 'virtutem Formæ,' et *virtutem virium*? Utrumque notat præstantiam et vim formæ vel virium. Quæ itaque dari potest ratio, quare, si recte dicatur 'Virtute formæ evenit, ut omnia te deceant,' intolerabile sit, ob *eximiam virtutem virium regi notus*? Similiter, quid est 'virtus Historiæ,' quam ejus præstantia, quæ multum boni præstet lectoribus suis? Sic et Cæsar Epigrammate in Terentium apud Suetonium in Vita Terentii. 'Lenibus atque utinam scriptis conjuncta foret vis Comica, ut æquato virtus polleret honore Cum Græcis;' ubi manifeste etiam 'virtus' Comædiarum Terentii ponitur pro præstantia earum in universum, quæ tamen non possit æquari cum Græcis, quia Terentio ex sententia Cæsaris deerat una 'vis Comica,' quam videtur collocasse in acutis dicteriis, in salibus, et jocis argutis, dum e contrario nimis 'lenem' illi tribuit elocutionem. Nempe 'virtutem' accepisse nomen suum 'a Viris' ait Cicero, et proprie notare affectionem animi rectam,

quæ viro propria est. Verba ejus sunt Tusc. II. 18. 'Vide ne, cum omnes rectæ animi affectiones Virtutes appellentur, non sit hoc proprium nomen, sed ab ea, quæ una ceteris excellebat, omnes nominatæ sint. Appellata enim est ex Viro Virtus; Viri autem propria maxime est fortitudo. Utendum igitur ea, si virtutis compotes, vel potius, si viri volumus esse, quoniam a Viris Virtus nomen est mutuata.' Hinc porro idem Cicero in universum cujusque rei 'virtutem' exponit per ejus naturæ præstantiam et perfectionem, de LL. I. 8. 'Est autem Virtus nihil aliud quam in se perfecta et ad summum perducta natura,' h. e. perfectio cujusque rei, seu recta affectio, quæ non aliunde additur, sed oritur ex ipsius rei natura, vel breviter, perfectio rei in sese et sua natura. Ergo 'virtutes animi' sunt rectæ ejus affectiones ex sua natura ad summum perductæ. Idem sunt 'virtutes corporis,' et rerum singularum ad corpus pertinentium. Suetonius Calig. cap. 3. Germanico tribuit 'omnes corporis animique Virtutes,' et ad corporis virtutem refert 'formam egregiam.' Sic apud Græcos Ἀρετή, quæ vox notat itidem id potissimum, et frequentissime, quod apud Latinos *Virtus*; etiam Corpori diserte et sæpius tribuitur a Platone in Gorgia p. 499. de cibo et potu, Αἱ μὲν ὀφειλὴν ποιοῦσαι ἐν τῷ σώματι, ἢ ἰσχυρὴν, ἢ ἑλλην τινὰ Ἀρετὴν τοῦ σώματος, Quæ efficiunt sanitatem in corpore, aut robur, aut aliam quandam Virtutem corporis. Similiter p. 504. sed disertius etiam p. 506. Boni sumus, nos, et omnes aliæ res, quæ bonæ dicuntur, Ἀρετὴς τινος παραγενομένης, quando virtus quædam accessit. Ἀλλὰ μὲν δὴ ἦγε Ἀρετὴ ἐκάστου, καὶ σκεύους, καὶ σώματος, καὶ ψυχῆς, ἀλλὰ καὶ ζώου παντός, οὐχ οὕτως εἰκὴ κάλλιστα παραγίγνεται, ἀλλὰ τάξει καὶ ὁρθότητι, καὶ τέχνῃ, ἥτις ἐκάστῳ ἀποδίδεται αὐτῶν, At vero virtus

quidem uniuscujusque hominis, et vasis, et corporis, et animi, etiam omnis animantis non ita temere accedit optime, sed ordine et rectitudine, et arte, quæ unicuique istarum rerum ab natura sua data est. Ita videmus Ἀρετὴν, Virtutem, quæ prorsus ejusdem sunt significationis, dari non 'homini' tantum, sed et ζῴois, animantibus; nec 'animo' tantum, sed et 'corpori,' immo et 'vasi,' seu 'instrumento.' Sed nos corpus nunc maxime considerabimus, cujus præcipuæ sunt affectiones, forma, et vires, quæ bene se habentes constituunt virtutem corporis, et ipsæ suam quoque habent virtutem, hoc est, perfectionem, præstantiam, vim, in uno corpore majorem, minorem in alio. Qua ergo analogia, ratione, significatione dicitur 'virtus formæ' corporis, eadem dicitur 'virtus virium' corporis. Formæ virtus seu præstantia consistit in pulchritudine, qua facile alios capit; at virium virtus in firmitate et robore, quo obvium quidvis facile dejicit, prosternit, superat. Contrarium enim ejus est 'infirmitas virium,' quæ Feminis tribuitur apud Cæsar. B. Gall. vii. 26. sed et quando Auctor B. Afr. c. 72. refert, Cæsarem ex Italia elephantos transportari jussisse, 'quo miles suus speciem et virtutem bestię cognosceret,' quæ, quæso, istic est virtus elephantī, nisi robur ejus, et quicquid præstare poterat? Denique Glossarium Labbæi 'Virtutem' exponit diserte Græcis vocibus ἰσχύον, δύναμις, σθένος, βίωσις, quæ omnia Robur et Vim proprie notant. Accedit his omnibus, quod nullus doctissimorum, et linguæ certe Latine peritissimorum Interpretum vel minimum duri, improprii, nedum ἀκυρολογίας intolerabilem in ea phrasi invenerit, aut quidquam ad eam annotaverit, non Raderus, non Freinsheimius, non Tellerius, non Cellarius, non Pitiscus. Unus est Vir Cl. qui ex Philosophia

sua ostendit Grammaticis 'intolerabilem' illam in Lingua Latina ἀκυρολογίας, quam illorum nemo nec animadvertit, nec animadvertisset umquam. Sed in his nihil agnosceret Vir Cl. simile, nisi si ipsum illud 'virtus virinum' etiam apud alios ei ostendam auctores; sed quo postulato nihil est iniquius, nihil absurdius. Quid enim? an nulla phrasis erit Latina, et comoda satis, nisi eadem apud plures reperiatur auctores, licet per singulas voces considerata nihil habeat vitii vel minimi? Talis utique hæc est. Aut qua in re consistit tandem illud intolerabile hujus phraseos? Constructio est Grammatica, et usitatissima; neque in ipsis vocabulis quidquam est, quare conjungi nequeant. Cicero Parad. 2. ait, 'nescis, quantas vires virtus habeat.' Potuisset eodem sensu dixisse, 'nescis, quantæ sint vires virtutis.' Alia istic est, fateor, significatio vocum, quum 'virtus' Animi intelligatur, et 'vires' notent ejus vim, efficaciam, potentiam; sed conjunctionis eadem ratio est, ut et in eo, quod Curtius ipse vii. 3. 4. Macedonum vi. Græcorum v. millia vocat, 'haud dubie robur omnium virium Regis;' quid tandem differunt 'robur virium Regis,' et 'virtus virium Dioxippi?' nihil utique. Significatio autem vocum, huic phrasi et loco opportunissima, quando satis est probata, quid tum desiderari amplius potest? De sensu 'virium' nulla hic est hæsitatio. Quod 'virtus' notet præstantiam, potentiam, et perfectionem, seu rectam affectionem conjunctæ rei, satis, nisi fallor, declaratum est. Certe si quis postularet, ut 'virtutem formæ' alibi quam apud Plautum ostenderem, vel ego, vel Cl. Cicerus, aqua nobis ut opinor hæreret. Ego vero satis jam tandem probatum putem, nullam in Curtiana phrasi esse ἀκυρολογίας, nullamque adeo esse rationem rejiciendi eam, et delendi penitus, quod unica illa 'intolerabilis'

ἀκυρολογίας ratione facere voluit Vir Cl. præter consensum codicum, qui omnes vulgatam retinent, excepto uno, in quo legitur *virium magnitudinem*, sed quod ipsum si maxime pari numero exhiberent codices, satis certum vel sic foret, hoc potius quam illud ex glossa et interpretatione veræ et rarioris locutionis esse ortum. Nunc cum unus modo id nobis ingerat, reliqui *Virtutem* hic proferant, certissimum est illam *virtutem virium* a Curtio, non a librariis profectam. *Perizonius Curt. Vind. Ob eximiam virtutem*] *ἀκυρολογίας* intolerabilem hic loci accusat Clericus, ad eamque vitandam, aliam proponit lectionem. Curtii patrocinium susceperat clarissimus vir, Jacobus Perizonius ad *Æliani* x. 22. iterumque in Curtio vindicato; sed Clericus Bibliothecæ suæ selectæ tom. III. p. 210. negat ab eo sibi satisfactum esse. 'Virtutem' enim 'Formæ' apud Plautum significare 'efficaciam pulchritudinis,' cum 'virtus virium' in Curtio significet 'excellentiā roboris,' ipso Perizonio iudice. Quocirca jam Perizonio vel Curtio potius aliunde suppetias feram, allato alio Plauti loco ex *Amphitryon*. 1. 1. ubi in describendo prælio inter alia vs. 79. his verbis utitur: 'cadunt vulneris vi et virium.' Nec multum diversum videtur esse 'viribus pugnare,' quod bis habet Cicero: primum ad *Fam.* v. 21. scribens, 'Quavis tuta conditione pacem accipere malui, quam viribus cum valentiore pugnare.' Deinde *iv.* 7. 'Non enim iis rebus pugnabamus, quibus valere poteramus, sed lacertis et viribus, quibus pares non eramus.' *Heumann. de Arte Crit. Cleric.* p. 172. Profecto non dispicio, qua in parte ex his suppetiis fuerit adjutus Cl. Perizonius, namque ipse abunde patrocinium causæ suæ tuitus videtur. Neque id video, unde de hac formula tantus fuerit factus strepitus, dum quasi triumphus canitur, quod hæc

duarum vocum conjunctio nusquam expresse invenitur. Sane *virtutem* pro simplici 'robore' apud Latinos sumi nemo negabit. Val. Flacc. *iv.* 151. 'Talis in advectos Neptuni credita proles Æternum furit; atque æquæ virtutis egentes, Ceu superum segnes ad iniqua altaria tauros, Constituit.' Phædrus *III.* 6. 11. 'qui sine virtute vanas exercet minas,' nam non nisi de viribus ibi agitur inter muscam, et enim, 'sella qui prima sedens Jugum flagello temperat,' nunc autem 'robur virium' dixit Noster *vii.* 3. 4. ut monuit Cl. Perizonius: et sic Livius *xxiv.* 48. 'Sed habere hostem pedestri fidentem Marte, cui si æquari robore virium velit, et sibi pedites comparandos esse.' Sed forte 'vires' his locis ad copias et exercitus referuntur. En aliud apud eundem Livium *xxviii.* 35. 'Substituerat animo speciem quoque corporis amplam ac magnificam... adornabat promissa cæsaries habitusque corporis, non cultus munditiis, sed virilis vere ac militaris, et ætas in medio virium robore, quod plenius nitidiusque ex morbo velut renovatus flos juventutis faciebat.' Et sic idem sæpius: etiam 'virtus' pro facultate, qua quis gloriatur, sumitur *lib. x.* 5. 27. 'Fortitudo inter illos quoque, quorum hæc sola virtus fuit.' *Snak.*

Et gratus] Sed tamen Plutarch. cap. 6. asserit, Alexandrum hujusmodi hominibus hand magnopere delectatum fuisse. *Freinsh.*

Invidi malignique] Reliqua, quod monitione indigna sint, omitto; hoc tantum dico, recte me *malignique* illud pro *magnique* substituisse. *Modius.*

Saginati corporis] Dousa Plantin. Explan. *iv.* 24. f. legit *Saginatam corporis*: certe Justinus non uno loco, ut *xxi.* 2. 1. *xxxiv.* 2. 7. *xxxviii.* 8. 9. 'saginatam corporis' dixit. *Freinsh.* *Saginati corporis*] Vide Hieron. Mercurial. de Arte Gymnast. *ii.* 9. *Snak.*

§ 17 *Eadem igitur*] Iterum vulgo, eodem igitur in convivio; male. *Modius*.

Horras Macedo] *Ælianus* Var. Hist. x. 22. 'Corrhagum' nominat: atque hoc singulare Dioxippi et Horratæ certamen longe aliter sic refert; quod Dioxippus in Alexandri Macedonumque præsentia correpta clava Corrhagum armatum ex Macedonibus ad certamen provocavit; et cum ei hastam excussisset, vi rapuit enim cum armis, et jacentis collum calcavit, strictoque gladio ipsius, quo cinctus erat, armatum interemit. Quamobrem Alexander illum odio habuit, quod quum videret, animum despondit, et tristitia mœroreque confectus vivere desiit. Hujus Dioxippi et Athenæus Deipn. lib. v. meminit. *Popma*. *Ælianus* Var. Hist. x. 22. et Diodorus hunc 'Corragum' vocant; in hoc tamen dissident, quod Diodorus ait, quod Corragus Macedo Dioxippum ad duellum provocaverit; *Ælianus*, quod Dioxippus Corragum. *Loccutius*. *Horras Macedo*] Diodorus simul *Ælianus*que 'Corragum' appellant, quod verum hominis nomen fuisse credam; est enim Macedonicum: quo etiam apud Liv. XLII. 67. 3. est Enmenis præfectus: quem Macedonem fuisse certum est ex eodem XXXVIII. 18. 3. Sic et Demetrii filium vocatum existimo, licet apud Plutarch. Demetr. cap. 74. edant 'Corrabum.' *Freinsh.*

Exprobat ei] *Exprobat regi* membræ, cujus vitii originem deprehendere facillimum est. *Modius*.

Si vir esset] Sc. fortis, qualem militem esse decebat, qui auderet consecere manus non virium, sed vitæ periculo. Sic Noster vi. 11. 25. 'Si viri sumus, a Diis adoptabimur.' Salustio familiaris formula in Catilin. Hanc etiam Floro restituit et exemplis adseruit, præeunte N. Heinsio, præstantissimus Grævius III. 8. 9. 'si viri estis, en illic habetis.' Et

nomen 'viri' haud facile cum quovis genere hominum, etiamsi robustissimorum, communicaverunt Latini; unde dubitatur ad Florum III. 20. 3. an de servis in bellum prorumpentibus, et gladiatoribus dici possit: et præconii instar est, quod ibid. n. 14. dicuntur 'dignum viris obisse mortem.' Adde Indicem nostr. *Snak.*

§ 18 *Certamen exposcerent*] Qui? nam certare, nisi unus Horras, non proposnerat quisquam alius in superioribus: legendum igitur *exposceret*. Schefferus. Puto de studiosis utriusque partis, et hoc certamen adopescere desiderantibus æque accipi posse, quam de uno Horrata, et sic de correctione labor non erit. *Snak.*

§ 19 *Iusta arma*] Τὰ δὲ ἀπλῆρου, hic quidem militaria, nempe bellica, et ut opponantur γυμναστικαῖς, quæ pugilem decebant, et quidem gravis armaturæ, ut sic *iustus ἀπλῆρης φύλῃ*, *levi*, opponatur: sic etiam Noster IV. 14. 5. 'paucis iusta arma esse.' Tacitus Ann. XIV. 32. 'Ducentos sine jnatis armis misit;' id est, non plane armatos: et sic 'justi milites,' 'justus exercitus,' et præcipue 'justum bellum,' quod quacumque de causa contra externos hostes suscipitur, de quo vide ad Florum II. 19. 6. Cl. Duckerum. Et sic forte in Floro III. 18. 2. quum 'socii' dicantur non 'minore flagitio intra Italiam, quam cives in urbe rebellasse:' mox iidem 'justissime jus civitatis postulare' feruntur, de bello accipiendum foret, nisi itidem Vell. Paterc. II. 15. 4. 'justissimam' eorum 'causam' fuisse adsereret. *Snak.*

Gladioque] Convenientius, *gladio quoque*, nisi istud que valeat quoque, ut observare visus sum in Tacito. *Raderus*.

§ 20 *Oleo nitens, et coronatus*] Luctatores et pancratiastæ potissimum unguebantur, non item pugiles, aut cursores, ut docet Mercurialis de Arte Gymnast. I. 8. Faber tamen

etiam pugiles alt innetas gestasse vestes, sed non nisi ad subligaculum aut campestre, vocem vestis refert Agonistici 11. 2. Nudum certe ait Dioxippum Curtius fuisse, nisi nudam exponas inermem comparatione Horrati; coronatus autem, veluti vel prioribus olim certaminibus victor, vel quasi certus de futura etiam cum Horrata victoria. De coronis multa Faber in Agonisticis. *Raderus*. Oleum membris corroborandis adhibebatur. Senec. Ep. 80. 'Corpori (Athletarum) multo cibo, multa potione opus est, multo oleo, longa denique opera.' Luctatores etiam ut lubricos se agonistis præberent, oleo se illinebant. Hieronym. in Hos. cap. 14. 7. 'unguentur in agone certantes.' Adde Prudent. 11. adv. Symm. vs. 516. et in Hamartig. vs. 365. Corona signum victoriæ erat, quam semel iterumque Noster consecutus fuerat. *Cellar*.

§ 21 *Lanceam emisit*] Sic apud Homer. Iliad. F. 355. Menelaus in Paridem 'emisit longam lanceam. Hic autem inclinatus est, et evitavit mortem nigram.' Adde supra IV. 6. 16. Dioxippus autem hoc inprimis callebat, quippe pugil; quorum præcipua 'ars, ictum vitare non fuga, sed corporis inclinationibus et flexionibus.' Scaligerum Poëtic. I. 22. et Cællum Antiq. Lect. XIII. 30. inprimis autem Fabri Agonisticon, et de Arte Gymnastica Mercuriale inspice. *Freinsh*.

§ 22 *Arietavit*] Prostravit, humi affixit. Nazar. Panegyr. Constant. cap. 23. 'Cataphracti cum aciem arietaverint.' Translatio ab ariete desumpta vel animali, vel machina poliorcetica. Seneca etiam neutrale verbum est Epist. 107. 'Labaris oportet, et arietes et cadas, et lassaris.' *Cellar*.

§ 23 *Ad ludibrium recidisce*] Librarii, veriti fortasse, ne parum sui similes viderentur, adjiciunt hic de suo verbum *verebatur*. Imperite hercle,

atque adeo etiam impudenter. *Modius*. *Verebatur*] Vocem ab aliis immerito rejectam ex Mas. editisque vetustioribus repesui. *Freinsh*.

§ 25 *Conjectum oculorum ferre non potuit*] Ex hoc loco, ut et Plinii Paneg. cap. 63. literatissimus, et acutissimi iudicii Antecessor A. Dukerus lucem attulit Floro IV. 7. 4. 'Ne tamen publici doloris oculos ferrent, in provincias . . . concesserant.' Quem locum se non intelligere, aut scabrum esse, viri summi et versatissimi iudices censuerant. Utique fatendum est, Flori insolentem spiritum (quidquid alii contra jactitent) aliquando eo usque auferri, ut mens lectoris minus abstractiæpe ipsum adsequi nequeat. Nam 'publicum dolorem' pro civibus dolentibus; 'oculos' pro præsentis adspectu summi, probari facile potest: sed inde 'publici doloris oculos' componere vix scriptori, quem genuina stili pulchritudo deceat, vix concesseris: ideoque antea dubitabam, an non scripsisset Florus, 'Ne tamen publici dolores oculos ferrent': nunc supersedeo. *Snak*.

Destinabatur] Vim hujus verbi et loci pluribus comprobat D. Vossius ad J. Cæs. de B. G. III. 14. supra V. 10. 5. 'Bactrianos ad omne obsequium destinatos.' *Snak*.

§ 26 *Indignationis*] Indigne ferentis, quod notaretur digito propter sublatum aureum poculum, cum plus meritis videatur. Ita Alexander interpretabatur voluntariam Dioxippi cædem, priusquam ejus innocentia deprehensa esset, quam aperuit gaudium improborum ex morte innocentis captum. *Raderus*. *Indignat. non penitentia*] Potius indignitate ficti in se criminis, quam ulla veri penitentia commotum, necem sibi consciuisse. Aliorum explanationem haud admittunt sequentia, 'utique postquam falso insinulatum,' &c. eo enim cognito, non mutavit priorem opinionem, sed confirmavit. Utique enim

cogitabat plus in pectore ingenuo posse indignationem, quam in poluto pœnitentiam. *Freinsh.*

Gaudium ostendit] Habuit pro testimonio innocentiae intestatus Dioxippus gaudium illud invidorum, satis manifesto sane. Si simile quid, aut qualemcumque aliam suspicionem apposisset Noster III. 7. 13. non dubitasset, unde apparuerit, Sisenem, reventa Epistola, quam ficto Darii nomine, ut tentaretur fides ejus, acceperat, fuisse innoxium, quum 'haud dubie jussu regis ait occisus,' antequam de re constaret. *Snak.*

CAP. VIII. § 1 *CCC. erant equi*] Legimus cum Glareano, *mille erant equiles, trecenti currus*, &c. Modius. Ita Glareanus olim mutavit, nescio unde; cui adhæret Modius: ac satis hoc curruum, satis equorum esse, facile uterque persuaserint mihi: non etiam de tot equitibus, vel omnino equitibus donatis; qui nulli leguntur in ullis adeo libris. Nam *equi*, non *equiles*, omnes habent. Quod si licentia eadem conjectandi fas etiam uti nobis, maluerim ita potius, extrita prorsus equitum mentione, *CCC. erant currus, quos quadrijugi equi ducebant*. Hoc unde, si lubet audire, dicam; quæ delevi, e glossa puto irrepsisse, sed glossa nec ipsa incorrupta. Fuerit et huic, et corruptioni ejus origo talis. Ad marginem libri sui computarat aliquis et notarat numerum equorum, quot conficerent, si quadrijugi traxissent, trecentos currus. Itaque scripserat, *equi mille CC.* quot omnino existunt e multiplicatione. Mox deinde librariorum errore centenarii notæ in denarii, quod facile, et passim in aliis sæpissime factum, conversæ: et hæc cum dum essent, temere porro, ut isti 'secundum est semen adulterio,' tertia quoque accessit, ut in contextum denique pariter ista reciperentur, *equi mille XXX.* quibus abactis et abjectis, integram esse locum minimo secus ipse

credo, neque fere dubitem ejusdem sententiæ auctor aliis fieri, quibus liberum tamen judicium relinquo, curam etiam diligentius inquirendi mandando, si quid aliunde certius erui potest; nam quod ego vel alii attulimus, firmari testimonio nequit. Apud historiarum hujus auctores frustra quærendo fui, quos cum anxie antestari cuperem, auriculam opponere omnes recusarunt. *Acidal.* *Mille triginta currus*] Valde mihi probabilis videtur Acidalii conjectura, *CCC. erant currus, quos quadrijugi equi ducebant*. Atque illa eo videtur fide dignior, quod lectionem hanc corruptam esse satis ex IX. 4. 15. supra constat; ubi ambabus hisce gentibus in universum *nongenti* tantum currus tribuuntur. 'Quingentos' tamen Alexandro misisse tradit Arrianus VI. 3. 3. *Freinsh.* *Mss. Fl. et Leid.* omittunt *equi*, quæ vox ex modo sequentibus irrepsisse, aut induxisse librariorum potest, et Curtius monuisse, nunc trecentos legatos, qui ante centum numero fuerant, missos fuisse. *Snak.*

§ 2 *Lacertarum*] In Nysa Indimonte Plin. VIII. 39. 4. lacertas aut longitudine 24. pedum reperiri. Tradit etiam Gesnerus quædam ex Bellonio. *Freinsh.*

Dorsa] Testacea operimenta, de quibus copiose toto III. 11. Aldroandus de Testacels. Adde Plinium IX. 10. *Raderus.*

§ 3 *Haud procul amne*] Indo, ex Curtii sententia, jam Hydaspe et Acesine aucto, ut supra IX. 4. 1. docuerat. Sed Arrian. VI. 3. (cui facile hic subscribas) per amnem Hydraotem a Mallis navigasse, donec veniret ad confluentem Acesinis et Hydraotis; tum perrexisset, donec ad Indi et Acesinis confluentem adpelleret. *Raderus.* Res secundum Arrianum ita habet. Hydraotes Acesini miscetur: eo subvectus Alexander locaverat castra: deinde expeditionem, in qua ad periculum mortis venit, suscipi-

ens, secundo amne defluxit in Acesinem, qui Mallos alluit; ibi cum ex vulneribus mortuus crederetur, veritus ne in castris ad Hydraotem tumultus existeret, eo navigavit. Sed hæc interim facta Curtius jam percenrit, ant præterit; persequiturque Alexandri navigationem per Indum flumen: in quo nihil dissentit ab Arriano: nam ille vi. 3. 9. ait, Craterum in ripa Indij nasum incedere. *Freinsh.*

[*In fines Mallorum*] Nam omnia antehac gesta apud Oxydracas Curtius acta docuit, cum, ut monui, alii apud Mallos facta affirmarint. *Raderus.* Rectius tamen scripsisset, *per fines*; jam enim supra ix. 4. 15. 'in regionem Oxydracarum Mallorumque' pervenisse scripsit. *Freinsh.* At in horum fines jam cap. 4. pervenerat: sunt qui late extendant, et nunc extremos illorum fines attingi existiment; quod nescio an ex mente Curtii sit, qui Oxydracis tribuit, quæ secundum Arrianum sunt Mallorum. Nec tamen Arrianus sibi constat; nam lib. vi. Mallos ad Hydraotem fluvium removit, in Indicis Acesinem ait apud Mallos cum Indo committi. *Cellar.*

§ 4 *Sabracas*] Bongarsius in notis ad Justinum emendat *Sydracas*. Sed Philostratus in Vita Apoll. ii. 14. Arrianus et Strabo negant Alexandrum in Sydracas devenisse. Quod si ita, oportet hic esselapsam memoriæ Curtii, inde adeo, quod putavit Mallos et Sydracas bello conjunctos, simulque ab Alexandro devictos, quod non factum supra dictum ex Arriano. Et si demus, Regem Sydracas vel Oxydracas expugnasse, ut Curtius ante dixit, tunc certe hic non possunt locum habere, utpote jam devicti, nec suo loco pro ratione historiæ movendi. Itaque hic reponendum putabam, pro *Sydracas*, *Hydracas* Strabonis, vel *Sambestas* Diodori, qui illorum rempublicam quoque democraticam facit, ut Curtius, 'populi non regum imperio regebantur.' *Loccenius. Sabracas*]

'Abastanos' Arrian. vi. 3. 6. appellat. 'Sambestas' Diodor. xvii. 102. qui de his plura. *Raderus.* Nominat quidem eo loco Arrian. 'Abastanas,' sed ut potius de alia gente loqui videatur. Bongarsius ad Justin. xii. 9. 3. non dixit emendandum in Curtio *Sudracas*; minus hunc locum respexit; sed sup. ix. 4. 15. pro 'Oxydracis' in suis exemplaribus 'Sudracas' reperit. Nam ita multi codices præferunt: Insit ergo operam Vir Doctus, qui vel Bongarsium reprehendendum sibi putavit, vel in Curtio aliquid mutandum. Illud enim certum est fieri non debuisse; hoc debuisse, incertum est. *Freinsh.*

VI. millia peditum] Minimum pecat, qui libros sequitur, quemadmodum hoc loco a me factum esse testor eos, qui viderunt, et in eos Joh. Guilelmum Lubecensem, ea eruditione adolescentem, ut jam Lubecum, ceteris clara et potens, cur etiam hac fama laudis multis civitatibus cedat, nihilquidquam causæ habitura videatur. *Modius.* Ex Diodoro, quem plerumque sequitur Curtius, rescribo, *LX. millia peditum VI. M. equitum*; ut peditum numero ex proportionem etiam equitum numerus respondeat. *Raderus. Sexaginta millia*] Recte sic emendavit Raderus, ex ipsa ratione, et auctoritate insuper Diodori xvii. 102. *Freinsh.*

§ 8 *Alexandriam*] Testes Siculus xvii. 102. et Arrian. vi. 3. 9. *Raderus.* Idem Arrian. vi. 3. 7. aliam ab eo conditam scripsit ad confluentes Indi et Acesinis, quæ huc non pertinere videtur. Hæc enim, ut ille ait, in Sogdis fuit exstructa; quos Diodor. xvii. 102. Sodras videtur appellare: quod notandum, ne quis urbem hanc ex numero earum putet, quas in Sogdiana condidit Alexander, supra vii. 10. 15. Adde et Solin. cap. lxxii. Plin. vi. 16. *Freinsh.*

Eorum, qui Musicani] Scribe, *fines*, qui *Musicani* appellantur; et mox, *Fi-*

nibus *Musici* deinde in ditionem redactis. Non enim gentis nomen est 'Musicanus,' sed regis. Non inquam *Μουσικαροί* sunt populi, sed οἱ ὄνδ *Μουσικαροὶ τετραγύμενοι*. *Fines Musici* dixit, quod Arrianus vi. 3. 10. τὴν *Μουσικαροῦ ἐπικράτειαν*. Diodorus xvii. 102. τὴν *Μουσικαροῦ χώραν*. Strabo lib. xv. p. 488. simpliciter τὴν *Μουσικαροῦ*, et semel etiam τὴν *Μουσικαροῦ χώραν*. Ex quibus debitari non potest, quin duo hæc Curtii loca inscitia correctorum sint contaminata. Quæ res etiam labefactat speciosam Rubenii lectionem quam mox proponemus. Infra tamen num. 16. legitur 'Rursus Musici defecerunt:' ut hæream, an ipsi potius Curtio sit imputandum hoc *παράπαια*. Freinsk.

§ 9 De Teriote] Vulgo, hic Desteriolem satrapem, quem Parapamisadis præfecerat, eisdem arguentibus cognovit; quod tam insignitum vitium a nomine hactenus animadvertum esse, ac ne a Vulcanio quidem, qui hunc locum ad Arriani similem citat, demiror equidem: quis enim Latinorum sic umquam locutus est, ut diceret, 'cognoscere aliquem,' pro 'de aliquo,' aut 'actis alicujus?' omnino arbitrator magnos illos viros, Erasmus, Glareanum, Huttenum, atque ipsum etiam Vulcanium, cum hæc legerent, et taciti tamquam de nullo vitio suspecta præterirent, hoc non egisse. Modius. Hic 'Tithyestes' est Arrian. vii. 3. 8. Freinsk.

§ 10 Jure amoris] Nisi vocem amoris, quam ego ex membranis inserui, recipiendam existimes, et totum locum, ut a me editus est, legas, multimodis peccabis; præsertim si ad hoc etiam vulgatam scripturam retinendam putabis, quæ sic concepta est: *Oxartes prætor Bactrianorum non absolutus modo, sed etiam jure amplioris imperii donatus est. Finibus Musicis deinde in ditionem redactis, &c.* contaminatissime, et pessime. Modius. Multimodis peccat, ait Modius, qui

non ita mecum legit. Quid ergo? nihil peccabit, qui sic plane? Ille vero, mea sententia, nimio tanto plus; et plus etiam, qui lectionis ejus auctor. Quid est illud, *jure amoris*? insulsum et sensu et sermone. At membranæ amoris habuerunt: inde adeo id insertum; nam vulgo *jure* ubique habetur. Audio: sed tu audi vicissim, et permitte mihi arbitrium utriusque. Censeo in membranæ aut pro *amplioris* scriptam illud ipsum *amoris*, aut idem ex eodem inscitia repetitione rescriptum. Nec quidquam alterutra opinione verius. Hoc primum. *Jure* porro vel e glossa alicujus est, qui Oxatren *jure* et *juste* absolutum ad marginem notarat; vel potius ab iis insertum, qui τὸ *finibus*, distinctione prava; quæ hodieque visitur in vulgatis, initium periodi sequentis habebant, jungebantque cum *Musicanis*. Utræque jam refutata, scribes, *sed etiam amplioris imperii donatus est finibus. Musicis deinde in ditionem redactis, &c.* Acidallus. *Jure amplioris imperii*] Rubenins supra ad viii. 4. 21. locum hæc ita retulit: *jure amoris, amplioris imperii donatus est finibus. Musicis deinde in ditionem redactis, &c.* Verum sive conjectura hæc est, sive cujus codicis scriptura, adsentiri ei non possum, quia ut modo occupavi dicere, populi isti non dicuntur *Musici*, primo casu pluralivi numeri, sed secundo singularis, *Musici* videlicet regis subditi: deinde sane vix placeat istud, *jure amoris*, et multo rectius magisque masculine sonat periodus, si cum vulgari distinctione sic concipias: *jure amplioris imperii donatus est*. Taceo quod si de *jure amoris* dicturus fuisset, priori membro, ubi de absoluteione agitur, potius inserturus fuisse videatur. Freinsk.

Præsidium imposuit] Arce in ejus urbe extrui jussa. Arrianum vide vi. 3. 12. Alii absurde, *imperium imposuit*. Freinsk.

§ 11 *Oxycausus*] Sic etiam Arriano vi. 3. 13. vocatur. Aliis Curtii editionibus cum Siculo xvii. 102. et Strabone lib. xv. *Portiausus*, ubi vitio typographico, non certe ex versione, quæ nec Casauboni est, legitur 'Porticam terram' pro 'Porticani terram.' *Freinsh.*

§ 13 *Diruta igitur*] Editi, *dirupta*, inepte, quamquam hoc etiam alibi sæpius emendavi tacitus. *Modius.* *Diruta arce*] Sic reposuerunt pro *dirupta*, quæ quidem sæpe scio confundi: hic tamen inclino, ut legatur *dirupta arce*. *Freinsh.*

Sabi regia] 'Sambum' appellat Arrian. vi. 3. 14. Fuit Sambus etiam Indiæ fluvius Arriano Indic. i. 11. a quo terra et rex fortasse nomen traxerunt. Plura Siculus xvii. 102. de rege 'Sambo.' Plutarch. cap. 112. 'Sabbam' appellat, Justin. xii. 10. 2. 'Ambigerum,' Oros. iii. 19. 'Ambiram.' *Raderus.* Corruptum hoc nomen apud Strab. lib. xv. 'Ad ipsam vero jam Patalenam Musicani terram dicant, et Sabutæ Sindonaliæ:' καὶ τὴν Σαβούτα Σινδοναλίαν. ubi Eruditissimo interpreti 'Sabutæ terra' videtur esse, quam Diodor. xvii. 102. appellat τὴν χώραν τῶν δομαζομένων Σαμβαστῶν. Nequicquam. Sed legendum in Strab. καὶ τὴν Σάβου, τὰ Σινδονάλια: vel ex Arriano vi. 3. 14. τὰ Σινδέμανα, ea enim urbs caput erat istius regionis. 'Sabum' ergo Strabo vocat hunc, ut Curtius, in quo tamen mox num. 17. etiam 'Samus' est. *Freinsh.*

§ 14 *Simile monstri*] Membranæ, *monstro*. *Modius.* *Simile monstri visum*] Quintilian. Declam. cclv. Cuniculos fodere, et per occultos specus ingenti labore exhaustis terris in mediam subito 'emergere civitatem.' Curtianis autem confer hæc ex Claudiano de Rapt. Pros. ii. 166. 'Ac velut occultus securum prodit in hostem Miles, et effossi subter fundamenta campi Transilit inclusos arcana limite

muros, Turbaque deceptas victrix erumpit in arces, Terrigenas imitata viros.' De Cuniculis supra iv. 6. 8. Vegetinæ adde ii. 11. 'Ut etiam cunicularios haberent, qui ad morem Bessorum, ducto sub terris cuniculo, mirisque intra fundamenta perfossis, improvisi emergerent ad urbes hostium capiendas.' Ubi forte pro 'Bessorum' substituendum 'fossorum,' aut aliud quid. Certe a Bessis rationem ducendorum cuniculorum didicisse Romanos ludicrum est dicere. Sed nihil hic adfirmo: nec enim otium est ista diligenter excutiendi. Ceterum aliquid simile habent ista Flori ii. 15. 14. 'Quasi enata subito classis erupit:' ubi monni hoc loco legendum, *urbem cuniculo cepit. Id barbaris*, &c. reddito pronomine, quod idem in præcedentis voculæ fine sonus absorbuerat. Apud Hirtium de B. Gall. viii. 43. in obsidione Uxelodunensi: 'Ad postremum cuniculis venæ fontis intercissæ sunt, atque aversæ. Quo facto repente fons perennis exhaustus tantam attulit oppidanis salutis desperationem, ut id non hominum consilio, sed Deorum voluntate factum putarent.' *Freinsh.*

Armati e terra] Vox *armati* a membranæ est, ne sis nescius. *Modius.*

§ 15 *Octingenti Indorum*] Neque numerus justus est, neque syntaxis; quis enim ita loquitur, *Octingenti Indorum casa*, vel *octingenta Indorum casa*, nisi *millia* subaudiatur? Optime contra, *octingenta millia cæsi*. Editio Coloniensis Allobrogum, *Octo millia Indorum casa*. Diodor. ὡς πρὸς τὰς ὀκτὼ μυριάδας κατέκοψε. Si legas *octingenta millia*, nimium numerus excrecit; si *octo millia*, exiguus est pro totius regionis ratione: cum Siculo profecto legerim, *Octoginta millia*, et sic reponendum puto *LXXXM.* *Raderus.* Et ita scribendum *Radero* credidimus. *Freinsh.*

Multosque captivos sub corona venisse] *Monendum* putavi, hæc verba non

erant in optimis Coloniensibus membris. *Modius. Sub corona venisse*] Pro servis et mancipiis publice vendi. Gell. vii. 4. 'Antiquitus mancipia, jure belli capta, coronis induta veniebant.' Cato ibid. 'Ut populus potius ob rem bene gestam coronatus supplicatum eat, quam ut male gesta coronatus veneat.' Hinc frequens et obvium Latinis scriptoribus, 'sub corona vendere,' 'sub corona venire,' quod villis materiæ corona captivis imposita insigne fuit venditionis publicæ. Exempla habent Cæsar. B. G. iii. 16. Liv. v. 22. Tacit. Ann. xiii. 39. Florus iv. 12. Justin. viii. 3. xi. 4. xxxiv. 2. *Cellar.*

§ 16 *Pithon*] Arrian. vi. 3. 15. Πύθωνα vocat; quem supra num. 9. earum regionum Satrapam constitutum fuisse dixerat: rectius tamen apud eumdem Indic. iii. 11. scribitur Πίθων, Πελθων, quomodo et aliis appellatur. Aliæ edit. Curt. pessime, *Phyton*. Diodoro xviii. 39. est Πέθων. *Freinsh.*

In crucem sublato] Arrian. vi. 3. 16. καὶ τοῦτον κρεμάσαι κελεύει. interpres, laqueo suspendi jubet. Verum Lipsius de Cruce cap. 4. vertendum fuisse docet, *crucifigi jubet*. Sic apud Photium pag. 213. accipio vocem ἐκρέμασα. *Freinsh.*

§ 17 *Oppidum*] 'Harmatelia' dictum Diodoro xvii. 103. *Freinsh.*

Quod in regno erat] Miror illos, qui primi editionibus præfuerunt, et hæc ita excudi curarunt, *Quarto deinde die secundo amne pervenitur ad oppidum, qua iter in regnum erat Sami*. Miror, inquam, eos, qui ita legunt, qua parte corporis oculos habeant; præsertim cum in nostram scripturam, præter libros scriptos, res ipsa consentiat. *Mod.* *Qua iter in regnum*] Non capio; forte, *qua iterum regnum erat Sami*; ut velit supra etiam, Indum accoluisse Sami, vel Sabi, ut antea vocavit, subditos, deinde interjectis, ut fit, aliorum dominiis, hic denuo

regnum Sami fuisse. Ita snp. vii. 7. 4. 'qua Bactra sunt.' Alii satis audacter mutant, *quod in regno erat Sami*. *Freinsh.* Locus obscurus, etiam Freinshemiis sententia, qui propterea mallet legere, *qua iterum regnum erat Sami*. Ego non repugno, tantum in re dubia dico, videri verba ista, *qua iter in regnum erat*, esse interpretis, qui volebat indicare, quomodo is quartus dies, de quo præcessit, debeat intelligi, nimirum postquam venissent in regnum Sami. Colligo, quia Ms. habet, *quod in regno, vel, in regnum*; aspicioque verba olim sic fuisse formata: *quo itum in regnum erat*: vel si Curtii sunt ipsius, omnino constitui hoc modo oportere: *Quarto deinde die, quo itum in regnum erat, secundo amne pervenit ad oppidum Sabi*; vel, *Quarta deinde die, qua ei iter in regnum erat, secundo amne pervenit ad oppidum Sabi*. Porro *Sabi oppidum* intelligo, ubi debebat ipse, ac sedem habebat suam. *Scheff.* *Qua iter in regnum*] Vide Freinshemium: forte, *quo in regnum intratur Sabi*. 'Intrare in urbem' est iv. 2. 17. vel leg. *quod erat in regno, sive, regnum*: vide varias lectiones, et Indicem voce 'In.' *Heinsius*. Probabilior videtur Freinshemii correctio, quam adjuvat etiam Arrianus, qui quamquam aliter has res narrat, in eo tamen consentit, vi. 17. 'Ο δὲ (Ἀλέξανδρος) ἐπὶ Σάμβον ἀδ' ἦγε, τῶν ὁρίων Ἰνδῶν σατράπην ὅς' αὐτοῦ κατασταθέρτα. *Snak.*

§ 18 *Agrianos mania subire*] Levis armaturæ equites, sed expeditos, ut hodie Pannonæ seu Ungari sunt, videntur Radero fuisse. Sed mirum si equites jussi sunt mœnia conscendere, hoc enim vox ista, *subire*, notat: sed supra quoque diximus, pedites fuisse Agrianos, quod vel unius Arriani compluribus locis evidentissime probari posset. *Freinsh.*

§ 20 *Subinde*] Id est, paullo post, ut ea notione usitatum Livio, eque

recentioribus monuit Gifanius in Observationibus l. l. et pluribus exposnit Freinshemius in Indice, quem vide. *Snak.*

Strenua mortis] Explicant, 'subitæ, et in quam non est remedium,' quod et vox 'subinde' etiam suggerbat, et sic 'strenne facere' pro summa celeritate et ardenti animo perficere apud Justin. i. 6. 6. 'Silvam viæ circumdatam excidere jubet. Quod cum strenue fecissent.' Sic Noster vii. 1. 14. 'Strenue ad armigeros, qui proximi sequebantur, recessisse.' Et 'bene et strenue facere' quasi distinguuntur a Jugurtha apud Sallust. B. J. cap. 25. Quum vero aliquantum decubuisse videatur Ptolemæus ex sequenti narratione, non tam præsens tempore, quam vi et efficacia, quæ sibi non posset, fuisse videatur. Nam ita etiam 'strenuum remedium' opponitur 'præcipiti' a Nostro iii. 6. 2. Et hinc capias, qualem habuerit Alexandrum Parmenio, quum quasi in admirationem virtutis abreptus exclamat, 'strenuum hominem et numquam cessantem.' vii. 2. 26. Vult ergo hic *mortem* efficacissimam, quam effugere nemo vulneratus posset: et sic argute, ut omnia, Horat. i. Epist. ii. 28. 'Strenua nos exercet inertia.' *Snak.*

§ 21 *Intactus evaserat*] Necessario inseres, *intactus tamen invaserat*. Acidalius. Vix assentiôr. *Freins.*

§ 22 *Sanguine conjunctus*] Eadem de re Pausanias in Atticis disertius explicans, 'nomine Lagi, re Philippi filium fuisse' dicit, propterea, quod Arsinoë mater jam e Philippo gravida, Lago tradita esset; qui quidem Lagos et eam ob causam exposuisse Ptolemæum postea videtur, ut narrat Suidas. Contra Justin. xiii. 4. 11. 'e gregario milite,' ab Alexandro tantummodo 'virtutis causa provectum' refert. Libenter iis assentimus, qui a Philippi familia haud alie-

num censent. Quod totum etsi Theophilus Antiochen. lib. ii. ad maternam prosapiam restrinxit, tamen nihil vetat, ut simul in Pausaniæ et Curtii placitis acquiescamus. Estque hinc forte, quod Theocritus Idyll. xvii. Alexandrum Magnum et Ptolemæum generis conditores Herculem et Hylum habuisse scripsit. Tametsi ipse Ptolemæus Lago patre se genitum credi maluerit; unde et posterì Lagi-darum nomen retinere. Reineccius in regno Ægyptio Lagidarum. Hinc apud Propert. iii. 10. 40. 'Una Philippe sanguine adusta nota' dicitur Cleopatra. Lagum vero non valde nobilem fuisse, argumento possit esse quod Plutarch. de Ira Cohibenda cap. 16. narrat: Ptolemæus grammaticum ob inscitiam subsannans, interrogabat, quis Pelei fuisset pater: respondit ille, Tu prius dic, quis Lagi fuerit pater: id dicterium obscuritatem generis regi exprobrabat.' *Freins.*

Pellice ejus ortum] Licet Lagi vulgo ferretur filius, unde 'Nilus Lagæus' apud Martialem. *Loccen.*

§ 23 *Et pacis artibus*] Est hoc forte, sed mihi sincerum non videtur. Ut ne Ptolemæum pacis artibus quam belli præstantiorem dicat? utraque laude pariter ornare, sed et pari voluisse putem: eoque scribam, *nec militia quam pacis artibus major et clarior*. A virtute militari commendavit primum: pacis artes mox subdit, civilem cultum, liberalitatem, facilitatem aditus, et quæ consequuntur hæc his consimilia. Tamen haud obstinate reluctet, et prævaleat sane, quod vulgatur; in quo magis ad exprimendum contrarium istum sensum faciat, si legatur, *sed pacis artibus*. Acidalius. *Et pacis artibus*] Acidalius mallet, *sed pacis artibus*, aut *nec militia quam pacis art.* ego vulgatam satis fero. Par fere encomium P. Licinii apud Liv. xxx. 1. 3. Syllæ apud Sallust. Jugurth. xcvi. 1. Æ-

lian. xii. 16. Alexandrum Ptolemæo scribit invidisse, fuisseque offensum illius τῷ δεξιῷ, quod de dexteritate ingenii sollertiaque potius, quam aut de prosperitate ejus, aut comitate, interpreter. Vide etiam quæ notat Gruterus ad illa Livii i. 34. 13. de Tarquinio Prisco: 'Fortunam benigno alloquio, comitate invitandi, beneficiisque, quos poterat, sibi conciliando, adjuvabat.' *Freinsh.*

Adituque facili] Ita habent membranæ: verum malim ego vulgatam lectionem sequi, quæ erat, *adituque facilia*. Modius.

§ 24 *Suorum*] Forte, *eorum*. Sebius. Illud rectius. *Freinsh.*

§ 25 *Quam regia*] Scio quid velint dicere. Sed si recte examines, nihil opus esse deprehendes. Credo fuisse regi. Cum eo Macedonas certas in Ptolemæum curra. Cum autem exponat regis sollicitudinem pro Ptolemæo, satis etiam intelligitur, quanta reliquorum fuerit. *Freinsh.*

§ 26 *Per quietem vidisse se exponit speciem draconis*] Ut Strabo vere judicat, non draco, sed aliquis rei herbariæ peritus regi indicavit, inde fabula illa adulationis gratia adjecta. Εἰκὸς δὲ τινα μνηύσαι τῶν εἰδόντων τὸ δὲ μυθώδες προσετέθη κολακείας χάριν. Et Cicero de Divinat. lib. ii. salse: 'An tu eens ullam anum tam deliram futuram fuisse, ut somniis crederet, nisi ista casu, nonnumquam forte temere concurrerent? Alexandro loqui draco visus est. Potest omnino hoc esse falsum, potest verum; sed utrum sit, non est mirabile. Non enim audit ille draconem loquentem, sed visus est audire, et quidem quo majus sit, cum radicem ore teneret, locutus est. Sed nihil est magnum somnianti.' De antidotis autem hujus veneni Nicanter in Alexipharmacis, et Dioscorides vi. 20. *Loccenius*. Idem Cicero de Divinat. lib. ii. Strabo lib. xv. Justin. xii. 10. 3. Oros. iii. 10. omnium clarissime Diodor. xvii. 103.

Raderus. Apud Ciceronem aliquot similia somnia memorantur, et de eorum natura disputatur. Eundem Alexandrum imaginatum esse, Casandrum poculum venenatum sibi miscentem tradit Val. Max. i. 7. 2. extr. multa similia apud Patricium de Regno v. 8. Vide imprimis caput 46. Tertulliani de Anima; ubi inter alia: 'Revelantur et honores et ingenia per quietem, præstantur et medelæ,' &c. *Freinsh.*

§ 28 *Pathaliam*] Ab urbe Pathala sic dictam, ubi sepultus est Nearchus classis præfectus, teste Philostrato iii. 15. de Vita Apollonii. *Loccenius*. *Pataliam*] Quæ insulam, Indi ostiis inclusam, incolit. Urbs insulæ primaria fuit *Patala*, sive *Pattala*. Arrian. lib. vi. sita sub divortio hujus amnis. *Cellar*.

§ 30 *Defuxit ad insulam*] Dictam 'Cillutam' [immo 'Cilluta' pluraliter] ut Arrian. vi. 3. 27. habet; ut Plutarch. cap. 115. 'Scillastin' vel 'Psiltucin.' *Loccenius*. Ego putabam 'Cilluta' nomen esse insulæ, quam infra ix. 9. 8. designat. Comparo auctores: videbis Cilluta ne unius quidem diei itinere ab Oceano abfuisse; cum hæc, ex descriptione Curtii, quadridui circiter itinere abfuerit. Non vacat Arriani narrationem cum hac prolixius conferre, nec ostendere, quomodo ab ejus mente, præsertim ubi de Leonnato loquitur, aberrarint interpretes. Monitus lector ipse dispiciat. *Freinsh.* Alia insula medio anni sita describitur, cap. 9. n. 8. Utra sit 'Cilluta' Arriani non liquet. *Cellar*.

CAP. IX. § 1 *Cupido incessit*] Inconcinna structura, *visendi, adeundi*, et mox, *permittere*. Nisi alia desint, (forte ista, ut non vereretur sine regionis peritis, &c.) ausim tentare, ut flumini ign. c. s. &c. *permitteret*; vel potius, *perv. cupido visendi Oc. ad. t. mundi, ingessit, sine reg. per. fl. ign. &c. permitters*. Acidalius. Potius cre-

dam excidisse nonnulla verba, aut fortassis unum in fine sensus. Nam Mss. quidam omittunt *incessit*; quod sane vix tolerari etiam potest: eo igitur abjecto, videatur leg. *pervicax cupido visendi, &c. permittere cœgit*, aut quid simile. Freinsh. *Pervicax cupido incessit*] Forte, *pervicax cupidinis visendi, &c.* et tunc *permittere*, pro *permittit*: sic 'recti pervicax,' et 'iræ pervicax,' apud Tacitum. Heinsius.

§ 4 *Finem laboris*] Et hanc quoque posteriorem vocem ex scriptis codicibus adjeci, quum vulgo nulla esset. Modius.

Ne naturam] Tacitus Agric. xxxiii. 9. 'In ipso terrarum ac naturæ fine.' Ad quæ Virdungus ita notat: 'Ridiculum, quasi illuc usque tantum Natura: sed hæ sunt veterum hallucinationes, nescientium terram esse conditam, 'in Orbem Undique surgentem pariter pariterque cadentem,' Manil. Astronom. Leges, si lubet, multa hujusmodi ineptiarum et anilium delirationum apud Senecam Suas. 1. Ipse etiam Alexander apud Curtium *ἡ πόλις ὅλη*, quum suis ingerit, 'ne Naturam quidem longius posse procedere,' &c. Vide similia supra ad vii. 8. xii. verbo, 'tanti numinis.' Ex eodem fonte sunt et isthæc Taciti Agric. xii. 6. 'Extrema et plana terrarum humili umbra non erigunt tenebras.' Item Germ. xlv. 2. 'Illuc usque tantum natura.' Liv. xxviii. 39. 14. 'Terrarum ultimus finis Oceanus.' Freinsh.

Incognita nisi immortalibus] An uni codici eique recentiori fides habenda sit, nescio, advertit tamen animum meum lectio Voss. 2. quæ omittit vocem *nisi*, et si Curtii stilum Alexandri genio adcommodatum consideres, hæc *ἀθανάτοις* in eum optime convenire videtur, jactantem nunc ad milites, eisque persuadere conantem, penetrasse ipsos jam ultra, easque mox lastraturos terras, quas nec Liber

Pater, nec Hercules expeditionibus suis, quibus immortalitatem erant adsecuti, adiissent unquam. Nec consideranda adeo, quæ de triumpho ad exemplum Liberi Patris narrantur infra in fine c. 10. quum hæc oratio ad militum animos acrius excitandos, non ex vero, aut accurato examine perpendenda sit. Sic iv. 4. 10. 'Sæpiusque adeundo ceteris incognitas terras.' Snak.

§ 5 *Emissis in cipam*] *Amisit* editiones. Modius.

§ 6 *Abessent mari*] Iterum editiones, *quam procul abesset mare*. Modius.

Mare destinari] In isto etiam verbo sæpe hic et alibi turbæ. Passim enim confundi videmus *designari*, et *destinari*. Hic alterum nolim substitui: tænear, quod vulgatum est: itemque hoc libro esp. 7. 25. 'Conjectum oculorum, quibus ut fur destinabatur, Dioxippus ferre non potuit;' nam de illo iv. 8. 6. valde etiam ambigo: 'Fama est, quum rex urbis futuræ muros polenta, ut Macædonum mos est, designasset, avium greges advolasse, et polentam esse pastas.' Sic enim quidem Modius: at ego rejicere alterum non ausim, qui video tam multis locis tam frequenter usurpatum, ut amasse id præ altero Curtius, et velut in deliciis habuisse videatur. *Acidalius*.

§ 8 *Aliam insulam*] De quo ix. 8. 30. opinati sumus. Freinsh.

Æstu reverberabatur] Ita de consilio membranarum Coloniensium recte scripsi, cum in Sigeburgensibus minus bene, *verberabatur*; vulgo etiam inepte *remorabatur* legeretur. Modius. A membranis est hoc, *reverberabatur*, si Modio credimus, cujus fidei nihil usquam diffido. At germanum idem, non Modio, non membranarum credo, quibus sæpe non possum credulitatem meam commodare, etsi alii pæne videntur addixisse. Quid is dicit, qui cursum verberari aut reverberari dicit? Hercule non

intelligo: si navem diceret, utcumque caperem, et ferrem, quamquam et sic ægre. Mihi vero emendanda vox videtur, *referebatur*, et ut sententia magis appareat, etiam scribo *lentius*, non *lenius*; hoc enim inde perperam natum, quia præcedit, 'leni adhuc æstu confundente disparendas.' ait, *lentius* evectos, quia cursus æstu maris crebrescente retro actus sit, hoc enim est hic referri: ita locuti Plaut. *Asinar.* 1. 3. 6. 'Quam magis te in altum capessis, tam æstus te in portum refert.' Seneca *Thyeste*: 'Sic incitatum remige et vento ratem Æstus resistens remigi et vento refert.' Ovid. *Epist.* *Cydippes* vs. 41. 'Ipsa velut navis jactor, quam certus in altum Propellit Boreas; æstus et unda refert.' *Acidalius*. Nec dissimiliter Tacitus 11. 23. 4. 'æstus eodem quo ventus ferebat.' Verum cum *Mss.* editique omnes in illud consentiant, retinendum arbitror; præsertim si *cursum* hic capias, non navis, sed fluminis; quod fugisse videtur *Acidalium*. Cursus fluminis reverberabatur, ut mox seq. numero. Hac notione apud Virg. *Ecl.* viii. 4. 'suos requierunt flumina cursus.' *Freinsh.* *Leg. reverberabatur*. Noster iv. 3. 6. 'Crebrisque fluctibus compages operis verberatæ se laxare.' Columell. iv. 13. 'Ne incrementa vitis duritia sua reverberet tellus.' *Heins.*

[§ 9 *Oceanus exæstuans*] 'In litore Cambaie,' inquit Conimbricenses in *Meteoris tract.* viii. 4. et seq. 'quæ est in faucibus Indi, mare binis horis triginta circiter lenas accessu obtegit: binis totidem recessu detegit. Itaque tanta rapiditate agitur, ut homines ingruentem e pelago undam vix cursu evadant. Ne vero incautos æstus arripiat, cymbali sonitu admonentur. Nec naves ibi possent commorari, nisi haberent lacunas ad eum usum defossas, in quibus mari abeunte consistunt. Postremo nec eodem diei tempore ubique

æstus incipit ac desinit; quandoquidem singulis diebus una fere hora mare tardius ascendit.' Quærunt deinde naturæ interpretes, quæ sit res quæ tantos maris æstus cieat, ubi alii Mundum aiunt esse animal, et in Oceani profundis nares habere, per quas emissa anima vel hausta, inflat maria, et resorbeat: alii arbitrantur sub Oceano, vel circa, quosdam genios versari, qui invitent et recipiant mare: alii crediderunt a fluminibus, ex altis montibus præcipitantibus, mare impelli: alii terræ situi aut motibus, [Galilæum in *Syst. Copernicano* vide,] alii Soli, alii aliis causis æstus adscribere. Sed tota prope sapientum, et veterum et recentium, natio rationes æstus Lunæ impressionibus assignant. Hanc sententiam etiam laudat et sequitur Conimbricensis Academia. *Raderus*. Vide etiam Aristot. in *Problem.* sect. 23. *Meteor.* lib. 11. summa 1. Ptolem. 11. 12. Plutarch. de *Placitis Philosophorum*. Senec. *Natural. Quæst.* 11. 28. Plin. 11. 97. quos ad vi. 4. 19. citaverat Raderus. Item Stuckium in *Peripl. Mar. Erythr.* 111. 14. Stewechium ad *Veget.* v. 12. et Rhelicanum in *Cæs. Bell. Gall.* 111. 12. qui omnes vulgatam opinionem tuerentur. *Freinsh.*

[§ 10 *Ignota vulgo*] Imo ipsi Alexandro: nec in principe talium notitiam magnopere necessariam esse probat Alb. Gentil. de *Legat.* cap. 3. Utilem tamen interdum esse, si absque majoris momenti rerum jactura possit comparari, vel hoc exemplo claret. *Freinsh.*

[*Et ira Deum*] *Leg. ut ira Deum.* *Heinsius.*

[*Intumescens mare*] Editi libri, *intumescere mare*. Modius. Si *intumescens* præmisit, cur non subdit et 'descendens?' An 'descendere' omittendum? minime vero. Rescribe e vulgatis, *monstraque et ira deum i. e. videbantur. Identidem intumescere ma-*

re, et in campos paullo ante siccos descendere superfluum. Distinctione adjuvimus: et norunt vel pueri, qua forma capiendi hi, quos dicunt, modi infinitivi. *Acidalius. In campos paullo ante siccos descendere*] Vix integram hanc existimo lectionem. Descendit enim, quod ex superiori loco venit ad inferiorem. At mare tendebat ad superiora, ideoque intumuisse dicit. Vera lectio est opinione mea, *paullo ante siccos descendere*: verbum *descendere* usitatum optimis scriptoribus hoc sensu. *Scheff.*

§ 12 *Festinatio tarda*] Liv. xxii. 39. 13. 'Festinatio improvida est et cæca.' Quæ porro subjicit, iis similia sunt ista Taciti ii. 28. 2. 'Miles pavidus, et casuum maris ignarus, dum turbat nantas, vel intempestive javat, officia prudentium corrumpibat.' Livii xxii. 19. 10. 'Ruentibus in naves simul remigibus militibusque, fugientium magis a terra, quam in pugnam euntium modo. Vix dum omnes conscenderant, quum alii resolvunt oras, aut ancoram vellunt; alii, ne quid tenent, ancoralia incidunt; raptimque omnia præpropere agendo, militum apparatu nautica ministeria impediuntur; trepidatione nautarum capere et aptare arma miles prohibetur.' Thucydidis ii. 16. 9. 'Naves in angustum coactæ locum, a vento pariter et multitudine sua inter se quassatæ, tumultum præbuerunt. Navis enim cum nave collidebatur, et a se invicem contis detrudebantur, cum clamore et convicio nautarum, dum pro se quisque ne sua navis quassaretur, prohibere conatur, in quo strepitu et tumultu neque mandata gubernatorum, nec adhortantium voces audire poterant, neque remos in loco procelloso movere, præsertim homines rei nauticæ imperiti.' Quibus in locis quid simile sit Curtiano, quid dissimile, ipse perspicies. Addam etiam elegantem locum Polybii vi. 43. 'Semper enim Delphi. et Var. Clas.

pop. Atheniens. navibus domino carentibus est similis: in quibus quoties aut propter metum hostium, aut ob sævientis tempestatis periculum, vectoribus voluntas incescit in unam consentiendi, et gubernatori parandi; suo quisque officio eximie funguntur omnes: ubi vero, resumptis animis, rectores aspernari cæperint, et aliis alia autumantibus, sententiis inter se dissidere; tum enim vero quum pars navigationem cupiat persequi, pars instet acriter gubernatori, ut naves aliquo ejiciat; aliis rudentes explicantibus, aliis manu etiam injecta contrabere jubentibus; dum inter se rixantur cuncti, et ædificationem movent, tum procul spectantibus sædum existit spectaculum; tum ipsis qui in eadem jactantur navi, periculosissimus est hic status.' *Freinskh.*

Pellebant] Sic edidi; non quomodo vulgo est, *appellebant*, quod ratio non postulare. *Modius.* Quæ (malum!) ratio postulavit, ut *pellebant* ederetur, non quomodo vulgo est, *appellebant*? Mens certe Curtii ista: insicuum aut vadum appulsa navigia, ut conscendere expositi possent, non in altum propulsa: sed reliqua manifeste etiam ubique vitiosa, quæ translatione unius verbi corrigimus in hunc modum: *hi dum considerant, remos aptari prohibebant.* Acidalius. Sic etiam edidit Raderus. Acidalio assentior facile in ceteris; at, pro *considerant, considerant* rescribendum non existimo: putabat is, hunc esse sensum, prohibuisse remos aptare, nec curasse, dum modo possent considerare. At non ea mens Scriptoris. Hoc vult, eo ipso, quia ante tempus considerant, injectum impedimentum nautis aptandi remi, at post demum eis aptatis fieri consensio, et occupatio sedium, quam quisque vectorum capere debeat, qua de re jam actum est a me in libris de Mil. Navali, et agetur amplius in Curis Secundis, si quando Ty-

Q. Curt.

5 A

pographum idoneum invenient. *Scheffer.*

§ 13 *Clauda navigia*] Totam hanc Alexandri navigationis periculosissimæ descriptionem adumbratam esse ex figuratis verbis Taciti Ann. 11. ubi Germanicus ejusque miles per Amislam Oceanum invectus similiter periclitatur, censet Vir Doctissimus J. J. Pontanus in Sylloge Epist. quas edidit Cl. Antecessor A. Matthæus Epist. 60. *Snak.*

Non receperant] Expeditior erat sensus in simplici *ceperant*, pro quo tamen et compositum sæpe usurpari, nec significatui quidquam addere præpositionem additam, et alii pridem, et nos pueri non ita pridem ostendimus. Inconsulte ruentium agmina capere naves haud poterant, ita multitudo has, ut alias paucitas, morabatur. *Acidalius.* Si non receperunt, quæ ergo inter has et priores naves oppositio? nam et illæ non expectabant, quæ simul esse debebant; et quomodo intelligendum, quod sequitur, etiam 'multitudo festinantes morabatur?' Ego vix dubito, quin Curtio sit scriptum, *alia navium inconsulte ruentes omnes receperant*; vitium ex eo natum, quod illud *omnes* compendiose scriptum esset per *on* cum lineola in capite, quod imperiti librarii reddiderunt per *non*. *Scheff.*

§ 14 *Nusquam*] Alii *nusquam*; verum pusillum hoc, ut multa alia. *Modius.*

§ 16 *Abstergerique invicem*] Membranæ non habent hoc verbum, sed pro eo legunt, *impingique invicem remi*. *Modius.* Librarius membranarum Modii non intellexit vocem *abstergeri*, quæ est abrumpi vel decurtari, *rapa-σέρσαι*. A. Hirtius de Bello Alexandr. 'Nullius remi detergerentur.' Vide et Gifanii indicem Lucretianum in voce 'Abstergeri.' *Loccenius.*

Alia aliorum] Forte, *alia aliis navigia urgueri ceperunt*. *Heinsius.*

§ 18 *Enare properant*] Mihi dubium

non erat, quin ita scribendum esset, etsi vulgati habebant, *enare ceperunt*; præsertim cum statim supra sit, *et alii aliorum navigia urgere ceperunt*. *Modius.*

§ 20 *Reciprocare cepit mare*] Antiqui codices, *reciprocari*. *Modius.* *Reciprocare*] Refluere, redire unde venerat. Florus 11. 8. 9. 'Eubœam insulam reciprocantibus aquis Euripus abscidit.' *Tellierins* legit *reciprocari*. *Livius* XXVIII. 30. de navi passive, 'Credens quinquerehem rapido in freto deprehensam in adversum æstum reciprocari non posse.' *Cellar.*

Reciprocare cepit mare] Adscribam insignem locum *Arriani* Periopl. *Erythr.* 111. 16. 'Juxta Barygazam repente ipsum profundum, ac quædam continentis partes apparent siccæ et aridæ, quæ paullo ante navigabantur. Ipsa quoque flumina hoc universi maris æstu atque inundatione vehementissima sursum contra naturalem suum cursum feruntur ac rapiuntur. Quam sane ob causam ii, qui sunt hujus ignari, primumque ad emporium illud appellant, magno periculo in navibus, vel subducendis, vel edacendis conflictantur. Quoniam enim anchoræ propter inundationis nihil quidquam remittentis vim atque impetum navibus retinendis minime pares esse possunt; idcirco ipsæ naves vi repentina in obliquum sive transversum, rapido præcipitique fluxu cursuque abreptæ, atque ad paludes allisæ franguntur, minores vero evertuntur. Nonnullæ etiam, ubi inundationis tempore ad fossas deflexerint, nisi statim trajiciant, æstu subito implentur atque obrauntur.' Quod de fossis ait, intelliges ex his verbis ejusdem loci paullo supra: 'Flectunt cursum statim ab ipso fluvii ostio per paludes navibus illis ante commemoratis, deinde remulco eas trahunt per certas quasdam et ordinatas mansiones; et accedente quidem æstu solvant, recedente autem, in portus

quosdam et in Cythrinos se recipiunt. Sunt autem Cythrimi loca quædam fluvii profundiora.' Hinc forte intelligendus idem de Expedit. Alex. vi. 3. 25. *ἐκφυγόντων αὐτὸς ἐς διόρυχα, in fossam quandam confugiant.* Idem Indic. iv. 2. 'Fossa quinque stadiorum perducta, naves traduxerunt æstu marino accedente.' Sed cur 'accedente?' Diversæ videntur fuisse fossæ: aliæ in transversam ripam actæ portuum inatar, ut ibi ab accedente æstu naves tutiores forent; aliæ in altum depressæ, ut eo recedente non destituerentur in sicco: de quibus et Conimbricenses supra ad ix. 9. 9. 'Nec naves ibi possent commorari, nisi haberent lacunas ad eum usum defossas, in quibus mari abeunte consistunt.' De eodem æstu quædam etiam excerpamus ex Plinio xiii. 25. 'Qui navigare in Indos (lege Indo) Alexandri milites, &c. tradidere, &c. Eodem tractu insularum silvas operit æstus, quamquam altiores platanis populisque altissimis, &c. Harum minores totas integit mare: maximarum cacumina exstant, ad quæ naves religantur; et cum recessit æstus, ad radices.' *Freinskh.*

Præcipitantur] Forte, *præcipitant.* Heinsius.

Sarcinis, armis] Duas has voces, membranarum fide fretus, Curtio, cum alioquin in editis ejus exemplaribus non essent, restitui. *Modius.*

§ 21 *In naves subsistere*] Scio illud in adjunctum habere non raro accusativum etiam, cum rem significat in loco. Puto tamen Nostrum scripsisse, *nec in nave subsistere*, illudque *s* in fine vocis *naves* transsumtum esse ex initiali vocis sequentis. *Scheff.*

Videre ipsos credebant] Addunt membranæ Sigebergenses vocem *possent*, sed frustra addunt: nemo illis credit. *Modius.*

§ 23 *Præsideret*] Iterum membranæ omnes, *persederet.* *Modius.*

Exæstuarè] *Estuare* vulgo. *Modius.*

Procederent] Imo, *retrocederent*, si de equitibus capis hæc; illud tamen rectum, si de classe et navibus. Sed quia de his sequitur, illud ad equites videbatur referendum. *Freinskh.* *Procederent*] Procurrerent a mari terram versus, sive retrocederent: sunt, qui etiam legi malint *retrocederent.* *Cellar.*

§ 26 *Ejusdem elementi*] Membranæ aliæ hic, *motus*, aliæ *mentis* habebant, nimirum, rectum est, quod expressimus. *Modius.*

Mirabundi requirebant] Fabulosa sunt, quæ de perturbatione et metu Macedonum tumide narrantur. Nam res erat Græcis jam dudum nota, ut ex Herodoto aliisque scriptoribus, qui ante Alexandrum vixerunt, liquet; præterea a Persis, qui ad Oceanum usque incolebant, erantque in exercitu Alexandri, poterant moneri Macedones. Huc etiam accedit, quod æstus in mari Indico exiguus sit, nec tantos tumultus creare possit. Facile equidem crediderim reciprocum Oceani æstum Macedonibus admirationi fuisse, sed tantas turbas fecisse, quantas describit Curtius, quæ jam dixi me non patiuntur credere. At si rem ex vero narrasset, inutilis fuisset omnis ille rhetoricus fucus, quo eam incrustavit, et bella occasio prætermissa ostentandi, in descriptione inanis metus, ingenii. Nemo enim legisset pisces mari destitutos, per siccum solum ambulantes: 'Bellæ quoque,' inquit Noster, 'fluctibus destitutæ terribiles vagabantur.' Ita Cl. Clericus Judic. iii. 9. Non adeo absurda videbuntur, si in bonam partem accipias, et ita interpretere, quasi quum Bellæ fluctibus satis profundi maris destitutæ vagabantur majori impetu repetentes altius salum, adeo ut mole et dorso conspici exstarent jam terribiles Macedonibus. Addatur locus x. 1. 12. sed is sanus omnino non videtur. *Snak.*

§ 27 *Processit in mare*] Arrian. vi.

§. 28. 'Ipse Indi amnis ostia prætergressus in vasto pelago navigavit, exploraturus (ut ipse quidem dicebat) an aliqua regio vicina mari apparet; meo vero iudicio præcipue, ut in Oceano, qui ultra Indos est, navigasse diceretur.' Idem innuit Curtius, in quo sic scribo: *processit in mare, tandem voti sui compos; præsidibusque maris et locorum Diis, &c.* distinctio enervaverat sensum; nam illa, *voti sui compos*, cum sequentibus jungebantur. Quod sæpe fit egregiorum sensuum insigni damno. Succurrit exemplum in Livio, quem auctorem quantum emendatiorem dare possem, saltem his notis aliud agendo correctæ loca fidem facient. Apud eum igitur vi. 15. 16. scribe: 'Cur quod in sinu vestro est, excuti jubetis potius, quam penitis; nisi aliqua fraus anbeat? Quo magis argui præstigias jubetis vestras, eo plus vereor, ne abstuleritis observantibus etiam occulti.' Freinsh.

Sacrificio facto] Tauros Neptuno cæcos in mare project cum aureis poculis et libamentis. Arrian. lib. vi. Diod. xvii. 104. *Cellar*.

CAP. X. § 1 *Incognita natura*] Impressi codices, *ignota natura*. Modius.

§ 2 *Puteos*] Justin. xii. 10. Freinsh.

Urbes plerasque] Et in his una Barce nomine, ut Trogus scribit. *Sabellicus*. Justinum xii. 10. 6. vide. Forsitan et Xylenopolis Plin. vi. 23. 10. Cui forte hinc aliqua lux commodari possit. 'Onesicriti et Nearchi navigatio nec nomina habet mansionum, nec spatia: primumque Xylenopolis ab Alexandro condita, unde cœperunt exordium, juxta quod flumen, aut ubi fuerit, non satis explanatur.' Credibile enim est fuisse juxta Indum; nam inde cœpit illorum navigatio. Arrianus Indic. iv. 1. 'Primo itaque die quum e portu solvissent, per fluvium Indum ad amplum quemdam alvenum appulerunt, &c. Necesse igitur est, ut ad Indum sita fuerit Xyle-

nopolis, et quidem trecenta circiter stadia a mari, hoc est, in ipsa regione, ubi has urbes conditas narrat Curtius. Interim nota mansionum spatia notari ab Arriano, quem id accepiasse credibile est ex Nearchi et Onesicriti commentariis, in quibus tamen ea comparere negat Plinius. Sed ad Cartium revertimur, quid est, quod ait *urbes plerasque condidit*? An *plerasque* urbium quas uspiam condidit? nugæ: at earum quæ unquam in ea regione fuerunt? quis ex his verbis hunc exculpet sensum? Arrian. vi. 4. narrat nobis, in Pattalis arcem ædificasse, portusque et navalia, itidem ad lacum quemdam haud procul ostiis Indi, alla navalia, portusque: ibi etiam præsidium reliquisse: qui, ni fallor, ipse locus est, ubi Xylenopolis sita esse debuit; sicut ex horum collatione auctorum ipse deprehendes. De quo fortasse Agatharcides Excerpt. apud Photium cap. 51. sentit: In his (Insulis Fortunatis) 'mercatorias accolarum naves stationem habere videas, plerasque inde præfectas, ubi juxta Indum amnem navale instituit Alexander.' Crediderim ergo pro *urbes plerasque*, legendum *urbes portusque*. Freinsh. Quod in textum recepit Tellierius. *Shak*.

§ 3 *Nearcho atque Onesicrito*] Nearchus præfectus erat totius classis, Onesicritus gubernatorum, ut Arrian. Indic. i. 8. et Plutarch. cap. 115. docent. *Raderus*. De iisdem dictum inter scriptores Alexandrinæ historiæ. Plin. vi. 23. 2. Onesicritum 'classis' Alexandri 'præfectum' vocat; et ii. 73. 5. 'ducem.' Scilicet ipse sibi in scriptis suis honorem eum tribuit; sed falsi ab aliis arguitur. Nearchum in Patalis sepultum tradit Philostratus iii. 15. ubi et 'classem Alexandri convenisse tradit.' Quod haud multum aberrat a vero, et aliquomodo pro vero haberi potest. Certius tamen arbitror, quod modo de Xylenopoli disputavimus. Hoc ad tempus

pertinere credo, quod in Eumene cap. 8. narrat Plutarchus; ubi typographico vitio, pro, 'cum classe ad Oceanum parabat mittere,' legimus 'clam ad Oceanum.' *Freinskh.* Nimis hæc abrupte sequuntur ad superiora. Vereor itaque, ne exciderit conjunctio at ante *Nearcho*, deleta quippe ob similitudinem literarum ultimarum vocis proxime præcedentis. *Scheff.*

Vel Euphrate] Nam et is in Oceanum se exonerat. *Raderus.*

§ 5 *Arabitaram*] Alii, *Abaritarum*, quod non tantum Strabo, Diodor. Arrian. Plin. quamquam leviter dissentientes, falsum ostendunt, sed ipse Curtius mox: 'flumen Arabum incolæ appellant;' a quo denominatos istos Arabitas certissimum est ex Arriano Indic. iv. 3. ubi 'Arabium' vocatur. *Freinskh.*

Gedrosiarum] Ita lege, non *Cedrosiarum*; est ubique Γ apud Græcos. (vide tamen Diodor. xvii. 104.) *Gedrosiam* describit Marcianns Heracleotes Ponticus in suo Periplo 1. 'Gedrosia,' inquit, 'a Septentrione Drangiana et Arachosia circumscribitur, ab Oceasu usque ad mare Carmaniam habet, ab Oriente parte Indicæ, quoad Indum flumen pertinet, usque ad Arachosiam jam dictæ terminos definitur. A Meridie Indico Oceano clauditur.' *Raderus.*

§ 6 *Ad flumen Arabum*] Straboni est *Arbis*; Ptolomæo *Araps*; Arabi-
on Arriano; Plinio *Arbites*. Ptolomæus urbem in *Gedrosiis Arbim*, populum *Aberitas* maritimum facit. *Raderus.*

Noritas] *Oritas* Arrianus appellat, et reor apud Curtium rescribendum *Oritas*, vel *Horitas*, mutato *N* in *H*. quemadmodum *Coloniensis Allobrogum* editio habet. Sed melius sine adspiratione, quemadmodum est apud Arrianum, Strabonem, *Periegetem*. Siculus tamen nec *Noritas*, nec *Horitas*, nec *Oritas*, sed *Neoritas* vocat, quem contracta syllaba videtur

imitatus Curtius. Sed in *Oritas* tres principes veterum Græcorum conjurant, ut merito illa lectio sit aliis præferenda. Strabo lib. xv. quoque *Oritas* vocat, cujus locus huc facit: 'Postea,' inquit, 'sunt *Oritæ*, gens liberæ conditionis, quarum paraplus mcccc. est,' id est, lvi. miliariorum Germanicorum cum quadrante: de *Oritis* plura *Periegetes*, qui et *Aribas* recte cum his conjungit, et ad illum *Eustathius*. *Raderus*. *Horitas*] Aliis *Noritæ* sunt, apud Diodor. xvii. 105. *Neuptra*. Plutarcho cap. 115. *Oreita*, ut et Arriano vi. 4. 7. Straboni, et Philostrato iii. 15. Stephano in Alexandria *Nodpra*. *Noritas* et *Sabellicus* vocat. Verum *Dionysius* vs. 1096. 'Ὀπίτρας' quomodo scribendum ait *Eustathius*, ad discrimen τῶν Ὀπετῶν *Euhoici* populi, ut dubium non sit *Noritas* nihil huc pertinere. Ejus tamen vitii fontem deprehendisse videor, simul cum vero et antiquo hujus gentis nomine. *Horitas* dictos arbitror: id antique scriptum, ἩΩΡΙΤΑΙ, ut *H* saltem esset ἡλωήτωρ, et adspiratio, non litera, cujus rei exempla apud Scaligerum in *Eusebium*. Alii ergo istud *H* cujus usum non intelligebant, facile in proximæ figuræ literam *N* mutare potuerunt. *Freinskh.*

§ 7 *Tria simul agmina*] Testatur hoc *Geographus*: 'Copiis trifariam divisus, ipse cum exercitus parte per *Gedrosiam* profectus est, a mari quingentis stadiis ut plurimum iter faciens, ut simul et classi oram commodam pararet; sæpe etiam mari appropinquavit, tametsi id inopes difficilesque et asperas actas habebat.' *Raderus*. Sæpissime autem sic divisisse exercitum, vel in uno Curtio multa habemus documenta. Idque observat *Marcellin.* xxi. 15. 'Consilio sollerti prævidit: et agminibus distributis, &c. qui diffusi per varia opinionem numeri præberent immensi, formidineque cuncta complerent.

Id enim et Alexander Magnus, et deinde alii plures, negotio ita poscente, periti fecere ductores.' *Freinshemius*.

Populabantur Indos] Hoc *Indos* suspectum mihi est, quia sequitur, 'maritimos Ptolemæus urebat.' Nam si referas hoc ad *Indos*, non video, quomodo subsistat, quod paullo post subicitur, 'Hinc pervenit ad maritimos *Indos*.' Credo igitur scripsisse Nostrum *populabantur eos*, atque retulisse ad *Horitas*; librarium vero, vel alium, explicationis causa, quia non intelligebat rectius, adjecisse *Indos*; tandem hoc pro altero sumtum esse in textum. *Scheff*.

Leonnatus urebant] Omnino hic legendum *urgebant*, ut ix. 5. 16. qui locus est *παράλληλος*. vide ad lib. iv. 11. 21. non desunt gemina aliorum auctorum exempla, maxime *Virgilii*, quæ omnem mihi dubitationem eximunt. Verum cumulare talia nolo, nisi forte solus audiendus est *Cicero* ad *Fam.* ix. 1. 'Tot,' inquit, 'tantisque rebus urgemur, ut nullam allevationem quisquam sperare debeat.' Idem de *Off.* ii. 14. 'Qui potentis alicujus opibus circumveniri urgerique videatur.' *Ciceronis* mentio me alius mendæ admonet, quam in *Orat.* pro *Ligar.* c. 7. feliciter sustulit *Freigius*: 'Scio igitur,' inquit, 'Tuberonem domi manere voluisse, sed ita quidam urgebant.' Male vulgo legitur 'agebant.' *Heumann. Parerg. Crit.* p. 105. *Lambinus* jam correxerat ita *Ciceronem*, sed cur non 'aiebat,' ut habent editt. optimæ? *Snak*.

Urbem condidit] Quam verisimile est fuisse *Alexandriam Arianae*, cuius mentio apud *Strabonem* lib. xi. quæ fortasse est 'Alexandria condita a *Leonnato* jussu *Alexandri* in finibus gentis *Arianae*, portu salubri.' Sic enim apud *Plin.* vi. 23. 10. legendum videatur: certe situs non abludit. Nec quidquam vetat eandem

credere, quam *Stephanus* quintodecimo loco recenset in 'Αλεξάνδρεια, 'in *Arachosii*, juxta *Indiam*.' *Arachosii* enim modo distinguebantur ab *Arianis*, modo sub ipsorum appellatione comprehendebantur. *Locuples* ejus rei testis *Plin.* vi. 20. et 21. Firmatur hoc negotium eo, quod *Arachosios* in illam deductam *Auctor* addit, qui male apud *Sabellicum* 'Amerchosii' leguntur. Nam quod eos *Arachosios* a *Pontico* mari secutos *Alexandrum Raderus* putat, error est ex corrupto *Curtii* loco vii. 3. 4. natus, ubi pro *Pontico* mari nos *Indicum* substituisse, minus minusque pœnitet. Nam etiam sequentia, 'Hinc pervenit ad maritimos *Indos*,' id clare testantur: quippe *Ichthyophagis* (nam hos intelligit *Curtius*) *Arachosii* finitimi. *Freinshe*. Nimis in *Septentrionem* adurgunt, qui *Alexandriam Arianae* *Strabonis* aut *Stephani* in *Arachotis* intelligunt. Longissimum enim a mari *Macedonum* iter non fuit. Quid? *Plinio* teste vi. 23. ergo in maritima ora, non in *Ariana* aut *Arachosia*. In errorem induxit vox '*Arianae*' in vulgatis libris *Plinii*, pro qua *Hardinus* ex codicibus reposuit '*Argæus*,' nomen portus aut loci finitimi. E quibus cognoscere licet, esse *Alexandriam Oritarum* sive *Horitarum*, in loco magni vici, et portu suo celebris, *Rambaciæ*. *Arrian.* lib. vi. *Cellar*.

Deductique sunt in eam Arachosii] Dicam verum: nisi hæc scriptura vera est, lubenter fateor hic, mihi meras esse tenebras. Amplius tamen etiam dubitare cogit me monstrosa *Sigeburgensis* codicis et *Colinæi* lectio, In hac quoque regione urbem condidit *Amarachosios*: videant, quibus sphynx domi est. *Modius*.

Arachosii] *Alexandrum* a *Pontica* regione in ultimam *Indiam* secuti: regredere ad lib. vii. De iisdem lib. iv. *Raderus*.

§ 8 *Ad maritimos Indos*] Omnia ex Diodoro XVII. 102. hausisse videtur. De tuguriis etiam Arrian. VI. 4. 16. et Indic. V. 15. 'Jam tuguria ex conchis congestis facta, tecta ex piscium spinis.' De hujus generis tectis e piscium ossibus erectis leges etiam apud Olaus Magnum. Idem Arrian. Indic. IV. 18. 'Erant captivi crassis corporibus, capite et unguibus ferinia: siquidem unguibus loco ferri uti dicebantur, piscesque iis discindentes, ligna etiam molliora iis secabant; ad duriora saxis acutis utebantur: ferrum apud eos non erat. Ferrarum, aut grandium piscium pellibus sese vestiebant.' *Raderus*. Arriani verba sunt, 'Ἦσαν δὲ οἱ ἄλσρτες τὰ τε ἄλλα σώματα δασύες, καὶ τὰς κεφαλὰς, καὶ τοὺς ὀνυχας θηριώδεις' quæ sic interpretor: *Erant autem captivi tum reliquo corpore, tum etiam capite hirti; unguibus autem quasi feriniis*. Sic sane reddidit Curtius, unde acceperit: 'Prominent ungues numquam recisi: comæ hirsutæ et intonsæ sunt.' De iisdem hominibus multa etiam Strabo, *Ælianus*, et Agatharchides apud Photium cap. 12. &c. Plinius IX. 3. 4. 'Gedrosos qui Arbin amnem accolant, Alexandri Magni classium præfecti prodidere, in domibus fores maxillis belluarum facere, ossibus tecta contignare, ex quibus multa quadrigenum cubitorum longitudinis repta.' *Freinsch.* Nemo *Indos* dixit, qui sunt cis Arabum fluvium. Gedrosos, aut Ichthyophagos vocasset verius. *Cellar.*

§ 10 *Tuguria conchis*] Tuguria ita extruunt. Parietes primo educunt, dein culmen e costis balænarum, unde 18. cubitorum trabes fiunt, superimponunt. Tegularum denique loco squamis balænarum tecta coöperinnt. Arrian. et Diodor. *Loccen.*

Maris struunt] Quidam *instruunt*. *Modius.*

Majorum quoque beluarum] Balænarum scilicet; nam *beluæ* sunt hic *κῆ-*

rea. *Loccen.*

§ 11 *Radices palmarum*] Strabo lib. XV. 'Palmarum tamen et fructus, et cerebrum saluti fuit.' At Plin. XIII. 4. ait, 'milites Alexandri palmis viridibus strangulatos fuisse.' Idemque ante Geographus docuerat, 'crudæ palmæ multos suffocabant.' Arrian. VI. 4. 18. imperatum ait indigenis, 'ut palmarum dactylos adferrent.' *Raderus*. De 'palmæ medulla' vide etiam Philostratum in Apollon. II. 11. de 'radicibus' di Asia di Barros II. 8. 3. ubi itidem refert, eum cibum multis Albnquercii militibus lethalem fuisse. Est et apud Ciceron. aliquid in Verrin. *Freinsch.*

Ea sola arbor] Hoc quidem et Maffæus affirmavit, sed Arrian. VI. 4. 12: alia narravit. *Raderus*. Imo non alia: illi enim de Ichthyophagorum regione loqui videntur, Arrianus de Gedrosia, quam aliquanto meliorem fuisse, etiam Strabo retulit. Vide mox ad num. 18. *Freinsch.*

§ 12 *Ne equis quidem*] Jam etiam alia peste vexatos. Nam, ut ait Plin. XII. 8. 3. In Ariana 'frutex pestilens raphani folio, lauri odore, (sic distinguo) equos invitante, pene equitatu orbavit Alexandrum primo introitu: quod et in Gedrosia accidit.' Bis vult accidisse, vereor ut ex vero: cur enim primo periculo edocti, non abstinuissent equos? Suspicio reperisse apud alios, in Ariana id accidisse; apud alios in Gedrosia. Sed illi de eadem re sentire potuerunt: cum Ariana interdum strictius intelligatur; interdum latissime, quod ex ipso paullo ante asseruimus. *Freinsch.*

§ 14 *Præripere*] *Mss.* et variae editiones, *præciperent*, et parum refert, quid statuas, promiscua utriusque significatione; nam ita in optimis auctoribus, alterum alterius occupavit locum: vide Nob. Heinsium ad Val. Flacc. IV. 341. iterum ad IV. 751. adde supra IX. 6. 26. *Snak.*

§ 17 *Parthorum*] Sed hi longius

aberant: propiores Arii, Drangæ, Arachosii. *Cellar.*

§ 18 *Fame dumtaxat*] *Leg. a fame dumtaxat.* Heinsius.

Solo fertilis regio] Etiam parva præteriri a nobis non debent, ubi magnæ emendationi locus est: itaque aio, recte hoc sic a nobis esse emendatum, cum antea laceretur, *Omnium rerum sola fertilis regio*; parva quidem variatione, sed tamen, quæ loco corumpendo satis esset, aut potius nimis magna. *Mod.* Magna vero emendatio, *solo*, pro *sola*. Quin etiam *fertili* scribas. *Acidal.* *Sola fertilis*] An *soli*? Sebisius. *Acidalius* corrigit, *solo fertilis*; quod quamquam edidit Raderus, vix præferendum puto Sebisiano. Ceterum Strabo, et Arrian. vi. 4. 12. non valde fertile solum Gedrosiæ tribuant; melius tamen quam vicinis Ichthyophagis. *Valgata lectio sensum haberet contrarium illi, 'non omnis fert omnia tellus';* quem quidem Curtii fuisse non puto. *Simile mendum in Justino fuerat* II. 4. 12. '*Solæ terminos alternis defendentes,*' pro '*soli,*' quod mutarunt qui credebant *soli* plurale masculinum esse, nec mulieribus convenire. *Freinskh.* Gedrosiæ late sumtæ pars hæc, quæ Carmaniam spectat, sola fertilis: Orientales partes et Ichthyophagorum terra nimia sterilitate laborant. *Cellar.*

§ 19 *Prospero eventu*] Confirmat hoc Arrian. vii. 1. 24. et Indic. iv. 12. Nam Diodor. xvii. 105. damnum accepisse scribit. *Freinskh.*

Ordonem] Arrian. I. vi. c. 5. 3. '*Ordonem*' appellat: '*Alexandro jam Carmaniam ingresso, Craterus ad eum venit, reliquum exercitum et elephantos secum ducens, unaque Ordonem, quem, quod defectionem molitus esset, ceperat.*' De Zariaspe satrapa nihil memini apud alios legere, nisi forte sit Baryaxes Medus apud Arrian. vi. 5. 13. affectati regni postulat, et interfectus. *Raderus.* Vide-

antur dissentire auctores; sed non dissentiant. Tantum enim abest, ut neget Curtius ab ipso Cratero adductos eos Persas, ut ipse quoque expresse id dicat x. 1. 9. sed intelligo primo nuntium misisse; mox ipsum venisse. *Freinskh.*

§ 20 *Sibyrtio*] '*Sisyrtius*' est Arriano vi. 5. 1. *Raderus.* Mendum est absque dubio, ut priscum sigma formæ parum differens a beta hujus locum occupaverit. Non enim Diodorus tantum, Justin. xiii. 4. 22. et ibi notati *Σιβύριον* vocant; sed ipse Arrian. v. 1. 25. *Freinskh.*

Menon] Hunc supr. vii. 3. 5. innuit primum Arachosiorum, vicinorumque Gedrosorum, ut intelligi datur, prætorem fuisse, ut ab Alexandro subacti sunt. at Arrian. vi. 5. 1. longe aliter, '*Postquam vero in Gadrosorum regiam pervenit, militibus ibi quietem dedit: Apollophanem, quod nihil eorum, quæ imperata ei fuerant, perfecisset, satrapatu deponit, Thoante in ejus locum successit; qui quum ex morbo decessisset, Sibyrtius ei successor est datus.*' Verum ipse Arrian. Indic. iv. 12. '*Apollophanem in prælio Leonnati cum Oritis cæsum*' ait: quæ loca non video quomodo conciliantur, nisi dicas postquam satrapia privatus fuit, statim ad Leonnatum se contulisse, sponte an jussu regis. *Freinskh.*

In Carmaniam] Strabo lib. xv. '*Die sexagesimo in Gedrosiorum regiam a finibus veniens, cum exercitum paullulum quiete refecisset, in Carmaniam profectus est.*' Nec dissentit Arriana. *Freinskh.* Quæ a Gedrosia in Persidem vergit. *Cellar.*

§ 21 *Aspastes*] Arrian. vi. 5. 1. de Sibyrtio: '*Carmanis satrapa erat, nuper admodum id muneris ab Alexandro consequutus: tum vero Arachotorum et Gadrosorum imperium illi collatum est. Carmaniam vero Tlepolemus Pythophanis filius tenuit.*' Idem Indic. vi. 17. '*Collecti*

undequaque barbari tanta munitione Carmanie loca occupaverant. Nam satrapa eorum jussu Alexandri interceptus fuerat. Tlepolemus autem, qui recens satrapatum inierat, nondum firmum imperium nactus erat.' Quæ non modo cum Curtio, sed nec inter se consentiunt. *Freinsh.*

Rex est] *Rex esset* alii: et exiguum hoc, sed tamen magis arridet, quod excusum est. *Modius.*

§ 22 *Cum India præfecti]* Colonien- ses membranæ, cum *inde præfectis*; Sigebergenses, cum *inde præfecti*; quæ lectiones, unde originem trahant, vix opinor. *Modius.* Totum hoc cum iis, quæ proxima sunt utrimque, ita distingue: *Aspatis erat Satrapes gentis, suspectus res notas voluisse, dum in India rex est: quem occurrentem dissimulata ira comiter allocutus, dum exploraret, quæ delata erant, in eodem honore habuit. Cum India præfecti, sicut imperatum erat, equorum jumentorumque jugulium, &c.* sic enim addita copula scribes simul. *Acidal.*

Impedimenta] An ad imp. restituit equos et jumenta ad impedimenta vehenda, quibus 'deessent quæ sarcinas veherent,' ut dixerat paullo supra num. 12. *Freinsh.* Ad sarcinas vehendas: sicut paullo ante: 'quum deessent, quæ sarcinas veherent.' Vulgo negligunt ad, quod recipi cepit *Freinshemius*, recepitque *Tellierius*. *Cellar.*

§ 24 *Æmulatus patris Liberi]* *Arrian.* vi. 5. 7. negat. *Diodor.* xvii. 106. affirmat: testatur et *Plutarch.* cap. 116. Bæchi vero seu Liberi patris ex India redeuntis triumphum *Siculus* iv. 3. paucis hæc verbis spectandum proponit: 'Liberum memorant impiis ubique graviter multatis et benigne habitis ceteris hominibus, ex India in elephanto sublimem Thebas rediisse, et quia totum expeditionis intervallum trienne fuerat, Græcos propterea trieteridas celebrasse asserunt. Primum quoque omnium

spoliis tantæ expeditionis onustum, cum triumpho in patriam esse invectum.' *Raderus.* Vide Indicem in 'Glossis.' De Alexandro addere *Liv.* ix. 18. 3. *Plutarch.* Orat. i. 15. ubi in magna gloria ponit hoc factum. *Secus* visum *Athenæo* xii. 9. ubi ex *Ephippo* narrat, alios quoque deos æmulatum esse Alexandrum; *Ammonem*, *Dianam*, *Mercurium*, *Herculem*. Ibidem etiam de *Commodo* narratur, *Herculem* dici voluisse, quod et ex scriptoribus vitæ constat. *Bacchus* autem præcipue ad imitandum placuit multis: *Mithridatem*, *Antigonum*, *C. Marium*, *M. Antonium* in scenam producit *Schottus Observ. Hist.* iii. 3. Ubi ex *Val. Max.* iii. 6. 6. et *Plinio* xxxiii. 11. 14. notat *Marium* post victoriam *Cimbricam* cantharis potasse, quod in inclito suo per *Asiam* triumpho *Liber* eo poculi genere fuisset usus. Ut mirum sit in hoc triumpho *Platarchum*, cum varia pocula nominaret, cantharos omisisse. Memorabile autem imprimis est, quod in *Avito*, sive potius *Vario*, *Xiphilius* narrat: 'Genius aliquis, quum se *Alexandrum Macedonem* esse diceret, haberetque formam ejus, atque omnem ipsius ferret apparatus, profectus ex iis locis, quæ ad *Istrum* sunt (ubi quemadmodum extiterit, mihi quidem non constat) *Asiam* atque *Thraciam* pertransiit bacchantium more, cum quadringentis hominibus: qui thyrsis ornati erant nervisque, faciebantque injuriam nemini. Huic, ut nno ore asseruerunt omnes, qui tum fuerunt in *Thracia*, diversa ceteræque res necessaria publice suppeditatæ sunt, nec ei contradicere quisquam est ausus aut resistere, non prætor, non miles, non procurator, non præsides provinciarum, sed interdum tanquam in pompa, ut edixerat, *Byzantium* venit: post inde profectus, appulit ad regionem *Chalcedonensium*, ubi de nocte creato quodam sacerdote, obrutoque equo lig-

neo evanuit.' Insignis locus, sed et insigni mendo conspurcatus, ibi, *thyrsis ornati erant nervisque, θύρσους τε καὶ νεῦριδας ἐνεσκευασμένους*. Sed *νεῦρις* nervus esse non videtur; aut doceatur exemplis; et si maxime foret, quid ad rem? Scribe *θύρσους τε καὶ νεῦριδας, thyrsis et hinnulorum pelilibus*. Hic enim bacchantium habitus fuit ipsiusque Bacchi. Dionysius vs. 996. 'At vero ille hinnuli pellem (*νεῦριδα*) in humeros extendit, Ebrius autem vino implexos quassavit thyrsos.' Ubi Eustathius: *νεῦριδα, ὃ ἐστὶ δέρμα νεβροῦ, ἥτοι νεογνοῦ ἐλάφου, πολύστικτον, κ. τ. λ.* Papinius Silv. 1. 2. 226. Baccho cum thyrsis attribuit 'flavam maculoso nebrida tergo.' Et Achillem Baccho comparans Achill. 1. 6. 8. 'Ut vero a tereti demisit nebrida collo.' Sic et Polyæn. 1. 1. 1. Bacchi comitibus *νεῦριδας* tribuit: et alii passim. Admirandi lnxus pompam Bacchicam, institutum Alexandriæ imperante Ptolemæo, proluxe describit Athenæus v. 7. De Bacchi triumpho vide et Pontan. Progymnasm. iv. 29. Porro locum Curtii, sublati duabus nothis vocibus, 'statuit imitari,' sic constituo: *amulatus non gloriam solum, &c. sed etiam famam (sive, &c. lusus) animo s. h. f. elato, vicos p. q. i. e. floribus coronisque sterni jubet*; ut verbum jubet referatur ad participium *amulatus*. Freinsh.

Sed etiam famam] Non video, quæ sit differentia inter *gloriam* et *famam*, aut quid ista velint, *amulatus est non solum gloriam, sed etiam famam statuit imitari*? quid, inquam, sit imitari famam? suspicor scripisse Nostrum, *sed etiam insaniam*. Notum est, hos Bacchi ludos 'furores' dici. Nec difficile fuit, hoc vocabulum sic corrumpi, sublati primis literis in per præcedens *m* in fine dictionis præcedentis: cum ex *saniam*, quod supererat, fabricare semidoctus scriba nil potnerit melius, quam *famam*. Scheff.

Bacchantium lusus] Polyænus 1. 1.

1. haud absurde omnia Bacchi orgia Strategemata fuisse adserit. Freinsh.

§ 25 *Floribus coronisque*] Dictum ad v. 1. 20. Ælian. Var. Hist. ix. 8. 9. Freinsh.

Alia candidis velis] Quid si legas, *ornari candidis velis, aliaque veste pretiosa*? Vestis nomen late patens, etiam vela ista candida, quæ intellige ex Indica bysso confecta, comprehendit. Freinsh. Nihil hic censeo mutandum, cum ne tabernacula quidem ad quorum modum vehicula ista instructa fuerint ejus generis, sed alia ex veste alba, alia ex colorata. Scheff.

§ 26 *Coronisque*] Præsertim ex hedera. Plin. xvi. 34. 1. ex Theophrasto scribit 'Alexandrum ob raritatem (hederæ in illis partibus) ita coronato exercitu, victorem ex India rediisse, exemplo Liberi patriæ.' Freinsh.

Tibicinum cantus] Ne dubita pro *tubicinum* sic scribere. Hoc enim ad luxum comparatum erat instrumentum; illud a bellicis rebus haud alienum. Polyclethus apud Athenæum xii. 9. scribit 'tubicinas semper et tibi-cines secutos eum in exercitu,' *ἀλλὰ τριδας καὶ ἀλληγάς*. Etiam in hoc triumpho apud Arrian. vi. 5. 7. legitur *καταυλούμενος*. Plutarch. cap. 116. 'Circumsonabant omnia loca fistulis, tibiis,' &c. Freinsh.

Item in vehiculis] Nescio, an non scripserit, *tum in vehiculis*. Nihil certe alias, quod præcedenti *Primi* commode respondeat. Scheff.

Ipsam continasque currus] Huc facit illud quod refert Athenæus ex Caxystio Pergameno: *Εἰς τοσοῦτον δ' Ἀλέξανδρος ἐμέθεν, ὥς φησι Καρύστιος ὁ Περγαμηνὸς ἐν Ἱστορικοῖς δοκμήμασι, ὥς καὶ ἐπὶ ὕπνῳ ἄρματος κομᾶν. ἐποιοῦν δὲ τοῦτο, φησι, καὶ οἱ τῶν Περσῶν βασιλεῖς, Ἀdeo vero nonnunquam temulentus Alexander fuit, quod Pergamenus Caristius ait in historicis commentariis, ut ad currum junctis asinis comescabundus veheretur, quod et Persarum reges*

fecisse dicit. Quæ postrema verba in versione omisa sunt. Itaque et in hoc luxum Asiaticum imitatus est. Livius lib. ix. 'Longe alius Italiam quam Indiam, per quam temulento agmine comessabundus incessit, visus illi habitus esset.' *Loccen.*

§ 27 *Parata præda*] Emendatio hujus loci a carissimo mihi Palmerio est. Vulgo erat, *Parata præda, si quis victis saltem adversus comessantes animus fuisset:* tricæ. *Modius.* De verbis recte acutissimus Palmerius: de distinctione insuper habuit, quam curasse Modius debebat. Ita enim certe sententia requirit, cujus non parum interest; aut si hujus parum, multum certe verborum ipsorum, quæ fiunt, nec consistant, nisi commode legitimis interpunctis teneantur. *Hoc modo per dies VII. bacchabundum agmen incessit, parata præda, si quid victis saltem adversus comessantes animi fuisset. Mille hercule viri, modo et sobrii VII. dierum crapula graves in suo triumpho capere potuerunt.* Acidalius. *Parata præda*] An *parata?* quomodo et editi quidam: sic sup. iv. 14. 11. Tacit. H. i. 6. 4. 'parata audenti materia:' quia tamen illud eundem prope sensum reddit, loco movere non sustinimus: præsertim

cum et auctoritate nitatur' maximi poetæ Virgil. Eclog. iii. 68. 'Parta meæ Veneri sunt munera:' maxime Historici Sallust. Jugurth. x. 4. utroque verbo sine discrimine utitur: 'Neque auro parare queas, officio et fide pariuntur.' *Freinsh.*

Septem dierum] Totidem et alii, ut Diodor. xvii. 106. *Freinsh.*

§ 28 *Quæ rebus famam*] Sallustius Catil. viii. 1. 'Sed profecto fortuna in omni re dominatur, ea res cunctas ex lubricine magis, quam ex vero celebrat obscuratque.' *Popma.*

§ 30 *Nec luxuriæ crudelitas*] Multis hoc relationibus auctorum ostendi possit: et Gruterus ad Sueton. Calig. cap. 11. jam id demonstrasse ait, pluribus exemplis, ad Ann. vi. Taciti cap. 5. extr. Quæ annotationes cum aliis doctissimi et diligentissimi viri ineditis vel perierunt militari licentia; vel sub alienis dominis exspectant, quid porro fati se maneant. Ultima hujus libri voce pro *obstat*, credo fuisse *obstabat*. Tacit. xv. 35. 1. 'Ejus munus frequentanti Neroni, ne inter voluptates quidem a sceleribus cessabatur. Iisdem quippe illis diebus Torquatus Silanus mori adigitur,' &c. *Freinsh.*

LIBER X.

LIB. X.] Ventum aliquando est ad extremum librum, ad quem peraspera multa et prærupta enisis in ipso sunt etiam non plana et invia quædam, quæ cum bono Mercurio facile pervademus. Nec diu hic luctabimur, quando pauca sunt, quæ nos quidem viderimus, nec multo sane plura crediderim inesse, quibus ab ingenio possit auxilium afferri. Nam

lacunas explere, et deperdita membra restaurare, Ὅνκ Ἀσκληπιάδης τοῦ τό γ' ἔθηκε θεός. Fecimus tamen semel hic nos, imo nec fecimus: quia non erat locus mutilus, quem integravimus, sed falso pro mutilo insignitus. Demusimus igitur inustam saltem notam, et ab imposito stigmate vindicavimus: quod recte atque ordine factum apparebit, cum erimus eo pro-

gressi : καὶ τότε μὲν δὴ προόμουν, ἐς ἔφῃ τὸ τοῦ νόμου. *Acidalius.*

CAP. I. § 1 *Cleander, Sitalces, Heracon*] Duces copiarum, quæ cum Parmenione in Media relictæ erant. *Arrian. lib. vi. Cellar.*

Quinque millia] Supple, cum his erant, aut simile, hæ reliquæ erant exercitus, qui sub Parmenione fuerat : major ejus pars jam dudum ad regem, quum in Arachosii esset, advenerat. *lib. vii. c. 3. 4. Cellar.*

§ 5 *Serco suo pellicem*] Quum majorem indignioremque injuriam ne excogitare quidem posset. *Graphice* describit *Justin. xvi. 5. 2.* in Clearchi Heracliensis tyrannide : 'Ne quid mali addictis honestissimis domibus deesset, uxores filiasque eorum nubere servis suis, proposita recusantibus morte, compellit,' &c. additque, multas huic dedecori mortem antetulisse. *Freinsh.*

§ 6 *Tacitum*] Mallem tacite, ut respondere superiori *palam.* *Scheffer. Tacite*] Latenter regis gratiam iis conservare poterat. *Cellar.*

Prodesse reis] Quemadmodum Cato liberavit severiori sententia Tiberius apud Tacit. *iv. 31. 7.* similis operæ sibi præstitæ memor. *Freinsh.*

Lati recidisce] Vide Tacit. *vi. 3. 5. vi. 4. 1. vi. 10. 3.* 'Quo lætius acceptum, sua exempla in consultores recidisce.' *Freinsh.* Hoc *νόμα* non placet Cl. Clerico, *Judic. viii. 13.* et illud ex logicis rationibus, ex quibus 'universales' voces in 'singulares' mutari debeant aut omitti, corrigit; ut debuerit scripsisse Nostrer, si hoc doctore usus fuisset, *Lati recidisce tram in ira ministros, et potentiam scelere quæsitam illis non fuisse diuturnam.* Si vox *ulla* in *Freinshemii*, et quæ eam secutæ sunt editiones, non esset expressa literis, uti vocant, majusculis, forsitan non adeo offendisset hunc Criticum nobilem, nunc ad pueros ablegatur. Esto: nimis crebris efferatur sententiis Curtius:

hoc loco τὸ *ulla* non nam absonum fuisset, si haberet aliud antecedens verbum, ad quod referretur, quam ad *lati*; at sæpe Latinis supplenda sunt sequentia intellecto aptiori, quod omittitur, aut minus commode involvitur ut hoc loco 'agnoscentes,' 'videntes,' et simile: de qua *ἔλλαψα*, sed Grammatica, vid. ad Sanct. Minerv. Perizon. *iv. 8.* *Potentia* autem hoc loco, est gratia, et auctoritas, qua apud regem valebant. Ut sic etiam 'potens' Latine eleganter sumitur pro gratio et felici. Terent. Eunuch. *ii. 3. 61.* 'Quis is tam potens cum tanto munere?' Catull. Epigr. 1. 'sis in amore potens.' Vide Heinsium ad Ovid. Met. *iv. 325.* et plura docebit Cl. Burmann. ad Val. Flacc. Argon. *iii. 48. Snak.*

§ 7 *Maximum crimen*] Mercerus ad illa Tacit. *ii. 50. 2.* 'Cæsarique connexa adulterio teneretur,' ostendit familiare principibus esse, ut omnia perperam facta ad crimen majestatis trahant. Quamquam hoc loco verissima fuerit vox Alexandri: consentiunt enim scriptores, famam mortis ejus ex periculo apud Mallos Oxydracas spiritus fecisse præfectis ejus, ut potestate sua, tamquam rationem non reddituri, pro libitu abuterentur. *Freinsh.*

§ 8 *Hos quidem vinxit*] Et, quod apud Curtium deest, Arriano *vi. 5. 13.* teste, occidit. Fallitur enim editor Curtii Allobrox, qui ad oram annotavit: 'Dat veniam scelerum auctoribus humana censura; sed vexat et opprimit scelerum ministros.' Non dedit veniam Cleandro, Sitalci, Agathoni, Eraconi Alexander, sed omnes interfecit. *Raderus.* Firmant id reliqui scriptores, licet occisos non nominent. Justin. *xii. 10. 8.* 'Multæ devictæ gentes præfectos suos accusaverant; quos sine respectu amicitiae, Alexander in conspectu legatorum necari jussit.' Diodor. *xvii. 106.* 'Cum multos satraparum et da-

cum per vim et injuriam potestate abusus cognovisset, meritis illis poenas irrogavit.' Plutarch. cap. 118. 'Sumpsit de ducibus qui deliquerant supplicium.' *Freinsk.*

§ 10 *Onesicritus*] Hunc navis regis gubernatorem inter Philosophos Cynicos refert Diogenes Laërtius, et quiddam cum Xenophonte ait habere simile. Ille enim cum Cyro, hic cum Alexandro militavit. Ille Cyri *Nasclax*, hic Alexandri prosequitur laudes. Hujus hodie tantum fragmenta exstant quædam, quæ a Plinio, Strabone, Plutarcho, Athenæo, et aliis citantur. *Popma. Nearchus et Ones.*] *Plin.* vi. 23. 16. 'Festos dies ibi (apud Susa) agentem Alexandrum invenerunt septimo mense, postquam digressus ab iis fuerat Patalis, tertio navigationis.' Qui *Diodor.* xvii. 106. cetera concors, urbem maritimam nomine 'Salmuntem' vocat. Reliqui, et præsertim *Arrian.* in *Indicis*, quem prolixè hæc omnia exponentem per te leges, ut solet fieri, varie dissentiant. Qui tamen conciliari nonnihil possunt ex eo, quod bis ad Alexandrum pervenit *Nearchus*: semel in *Gedrosia*, iterum *Susis*. *Freinsk.*

§ 11 *Insulam*] De hac *Plin.* vi. 21. 3. 'Extra ostium Indi Chryse et Argyre fertiles metallis, ut credo: nam quod aliqui tradidere aureum argenteumque iis solum esse, haud facile crediderim.' *Periegetes* vs. 589. *plura.* *Mela* iii. 7. 'Ad Tamum insula est Chryse, ad Gangem Argyre, altera aurei soli (ita veteres tradidere) altera argentei.' *Raderus.* De variis locis, ubi aurum reperiatur, agit *Georg. Agricola* de *Metallis* lib. ii. a cujus principio locum hunc *Curtii* citans accepit de ostio *Euphratis*: in quo eum falli, satis apparet ex notatis. *Freinsk.*

Ostio amnis subjectam] Quid est, *subjectam ostio*? an quæ jacet sub ostio? at quid eat, insula jacens sub ostio fluminis? et num potest aliqua

jacere? vide num legatur rectius *ostio amnis objecta*, id est, posita ante ostium. Magis sane rei veritati hoc convenit, quia fuit 'extra ostium,' ut *Plinius* testatur. *Scheff.* *Amnis* Indi, ex quo apud *Patalam* urbem ab rege discesserant, *Plin.* vi. 23. nomen insulæ *Chryse* dicitur, eidem *Plinio* vi. 21. dicitur, et *Mela* iii. 7. quamquam nihil de ea hodie notum est. *Cellarius.* Nescio quid torqueat *Schefferum* in voce *subjecta*, nisi cogitaverit de *victa*, nam subjicere est offerre, *subjecta* est se offerens. *Cicero* pro *Archia* cap. 10. 'Sulla, cum ei libellum malus poëta de populo subjecisset, quod epigramma in eum fecisset,' et sæpe hæc composita promiscue adhibentur; quorum exempla obvia. *Snak.*

Inopem equorum] Testatur hæc *Masfæus* in iv. *Hist. Indic.* 'In stabulo regio (Gomæ primum ab *Lnaitanis* occupatæ) reperti militares equi permulti, quos e Perside advectos (nam India ejusmodi armentis caret) *Malabarici*, et *Canarini*, et *Narsingæ* reges immenso parant pretio.' *Raderus.* Quod negat *Indiam* equos habere, non solum aliis auctoribus contradicit, sed et *Nostro* viii. 14. 2. ix. 2. 3. et passim. *Freinsk.*

Singulos eos compererant] Sic voce auctiora legenda hæc existimo, cum vulgo sit, *singulos equos, ab iis, qui, &c.* primum enim comperta nuntiabant *Nearchus* et *Onesicritus*, post credita, et hinc est, quod etiam mox subjicit noster *Rufus*, 'Cetera incolis crediderant: inter quæ,' &c. *Modius.* Unde *compererant* hic insertum? ex ingenio, an membranis? vellem, ut alia *Modius*, hoc quoque professus esset. Atqui unde unde, si ab Auctore etiam fuit, equidem in principio ille statim, non in medio collocasset. Proinde aut eo revoca, aut dele rursus, quod optimum fortasse factum. Plenus etiam ita sensus. Nam omnia hæc intelligere ul-

tro debemus ipsos in re præsenti comperisse, cetera, quæ deinceps ab aliis audisse. *Acidalius*. Hunc locum glossemate liberandum docet Cl. P. Burmann. ad Vell. Paterc. II. 10. delens postremam *singulis*, et locum constituens, *singulos equos ab iis, &c. talentis emi*: optime. *Snak*.

§ 12 *Plenum beluarum mare*] De his Strabo lib. xv. Diodor. xvii. 106. Plin. vi. 28. 13. paucis: 'Circa has (insulas) hydri marini vicenum cubitorum adstantes, terrere classem.' Solinus cap. 55. 'Indica maria balænas habent ultra spacia quatuor jugerum,' &c. Consulendus hic Arrian. Indic. cap. 5. De belluis hisce et harum iconibus Rondeletius; et alii. Plurima Gesnerus lib. iv. lit. B et C in Balænis et Cetis. *Raderus*. Etiam apud Senec. Suasor. 1. exaggeratur 'fœda beluarum magnitudo.' *Freinsh.*

Truci cantu deterritas] Sebisins malit *tuba cantu*; et quodammodo juvant Arrian. Indic. v. 18. 'Quantum capita ferre poterant, acclamasse; tubisque clauxisse:' et Strabo lib. xv. 'tubis belnas exterruit.' Verum tamen nihil incommodi habet vulgata lectio; sed eo melior est, quod non tubam tantum, sed alium quoque clamorem non excludit; quo præter tubam usos Macedonas, ex scriptoribus constat. Quamquam ne clamori quidem cesserint, sed fragori navium obviam venientium. Plin. ix. 3. 2. 'Sed in mari beluæ circa solstitia maxime visuntur. Tunc illi ruunt turbines, tunc imbres, tunc dejectæ montium jugis procellæ ab imo vertunt maria, pulsatasque ex profundo belluas cum fluctibus volvunt (hoc est quod *æstu secundo eas ferri* dixit Curtius) et alias tanta thynnorum multitudine, ut Magni Alexandri classis hand alio modo, quam hostium acie obvia contrarium agmen adversa fronte direxerit: aliter sparsis non erat evadere: non voce, non sonitu, non ictu, sed

fragore terrentur, nec nisi ruina turbantur.' Thynnus tribuit Plinius, si tamen vitio caret locus; quod alii rectius physeteribus. *Freinsh.*

Deterritas sequi classem] Hoc sine Græcis vix intelligas. Quorum Strabo, 'Tubis belnas exterruit. Illæ undas subeuntes, navale certamen a puppi minabantur: verum subito cessavere.' Arrian. Ind. v. 18. 'Cete exterrita in profundum sese abdidisse: neque multo post ad puppes emersisse.' *Freinsh.* Forte delend. *sequi classem*, vel *insecutas classem*. Heinsius.

§ 13 *Rubrum mare, &c.*] Mare rubrum, quod Græci Erythræum vocant, ab Erythræo rege appellari, seu Erythro Persei et Andromedæ filio, qui primus rates invexit in hoc mari. Plinius et Curtius lib. viii. Mare certe, quo alluitur, ne colore quidem abhorret a ceteris. Ab Erythro rege inditum est nomen, propter quod ignari rubere aquas credunt. Alii a solis percussione talem reddi colorem existimant, alii ab arena terraque, quam rubram esse affirmant nonnulli, alii a tali aquæ ipsius natura. At ego de colore undarum rubri maris Curtium recte scripisse arbitror. Brodæus Miscel. iii. 40. affirmat. Mare hoc belluis marinis infestum, in quo maximas belluas nasci testatur et Cicero, et Dionysius in sua Periegesi, et Mela de Situ Orbis, nascuntur enim, ut Plinius refert, quaternum jugerum balænae, quaternorum cubitorum locustæ, et pisces 200. cubitorum. *Popma*.

§ 14 *A continenti insulam, &c.*] Hæc insula 'Ogyris' dicta est, quæ distat a continenti 125. m. p. circuit 112. m. p. auctor est Plinius vi. 28. Nearchus et Orthogoras apud Strabon. lib. xvi. tradunt Tyrinam insulam in alto mari versus Austrum jacere duobus millibus stadiorum a Carmania distantem, in qua Erythræ sepulcrum ostenditur, atque hunc in iis locis reg-

nasse, et de se mari nomen reliquisse. De navigatione autem Nearchi et Onesicriti Plinius vi. 23. 24. Arrian. in Indicis. *Popma*.

Palmetis frequentibus] *Palmis* editiones, et quidam scripti libri. *Modius*.

Erythra monumentum] De loci istius nomine non parum discrepat inter auctores. 'Oaractam' vocat Arrian. Indic. vi. 18. 'Ogyris' dicitur Plinio vi. 28. *Μελα* iii. 8. Stephano, et Dionysio τῆ Περιγρηγῆ vs. 607. Eratostheni apud Strabon. lib. xvi. 'Tyrima'; Nearchus apud eundem 'Doracta': denique Ptolemæo (*Οδοπέχθα*) *Vorochtha* vel *Borochtha*: unde fortasse mendosum illud 'Doracta.' Nec de certo compertoque loci positum quidquam habent, quod plane liqueat. Nam Ogyrin sive Tyrimam alii paullo longius intra sinum Persicum collocant: alii eam inde duobus stadiorum millibus in altum mare, Oceanum scilicet, Austrum versus submovent, *Καρυαῖδος ἑξοχὴν ὑψηλὴν*, uti canit Dionysius, *extra Carmania promontorium*: quo, tamquam obice altero, sinus Persicus clauditur. Fullerus Miscell. Sacror. iv. 20. *Freinsh.*

§ 15 *Adjiciebant*] Incolæ [immo ipsi, Nearchus et Onesicritus] adjiciebant, seu referebant inter alia: de hac Insula, in quam lixæ et mercatores trajecerunt, exacte Arrianus Indic. v. 20. et 'Nosalam' appellatam, Solique sacram fuisse docet, sed fabulosa esse, quæ de illa narrentur. *Raderus*. Quod eo loco de Nereide quadam addit Arrianus, fidem facit, eandem insulam hic intelligi, quæ Philostrato iii. 16. *Σέληνα* vocatur: itidemque centum a continente stadiis abesse dicitur. *Freinsh.*

Nec deinde visa] Fingebant enim unam Nereidum in hac insula habitare, eamque cum omnibus, qui eo appellerent, congregi, post coitum in pisces transformatos in mare projicere. Arrian. Rer. Ind. p. 190. insula autem illa dicta Nosala. *Loccen.*

§ 16 *Terram legere*] Juxta litus navigare. Virg. *Æn.* iii. 292. 'Litora que Epiri legimus.' 'legimus,' id est, 'præterimus,' ut Servius ad vs. 127. ejusdem libri interpretatur. *Cellar.*

Ad Euphratis] Secutus sum, quo vocabant membranæ: vulgati libri habebant *ad Euphratem*. *Modius*. In membranâ fuit *Euphratis*: addendum fuit igitur etiam *os*, quæ vocula videatur in illius extrema syllaba latere. *Acidalius*. Recte *Acidalius Euphratis os*. *Helius*.

§ 17 *Animo infinita complectens*] De his Alexandri molitionibus paullo fusiùs Arrian. lib. vii. initio. Plutarch. cap. 117. pauciasimis: 'Instituit Arabiam et Africam ambire, atque per columnas Herculis in mare mediterraneum decurrere.' *Raderus*. Apud Diodor. xviii. 4. hæc aliæque multa ardua atque magnifica in commentariis ejus reperta enarrantur. Belle Lucan. x. 36. 'Oceano classes inferre parabat Extérieure mari: non illi flamma, nec undæ, Nec sterilis Libye, nec Syrticus obstitit Ammon. Isset in occasus, mundi devexa secutus, Ambissetque polos, Nilumque a fonte bibisset: Occurrit suprema dies; natura que solum Hunc potuit finem vesano ponere regi.' Ita Cæsar apud Plutarch. cap. 82. 'instituebat Parthos bello petere. His subjugatis per Hyrcaniam secundum mare Caspium et Caucasum ambire Pontum, atque ita Scythiam invadere, incursatisque quæ Germaniæ circumjecta sunt, ac Germania ipsa, per Galliam regredi in Italiam, atque hunc committere imperii Romani Oceano undique circumscripti orbem.' Similis Pyrrhi vesania apud Plutarch. cap. 29. *Freinsh.*

Maritima regione] Arabia. Quam 'nec Persarum, nec Macedonum postea reges, quamvis potentissimi, subigere valuerunt.' Diodor. ii. 1. Vide præcipue Arrian. qui unus plura intelligendo huic libro conferet, quam

omnes alii. Eustathius ad Dionys. vs. 995. notat Alexandrum ibi sedem imperii constituere decrevisse. Verum eam non perdomuit, quidquid dicant de thurifera regione, qui apophthegma ejus adnotarunt, Leonidæ magnum thuris modum mittentis, ut ea regione subacta. Plutarch. Apophth. cap. 36. *Freinsh.*

[*Carthagini infensus*] Supra iv. 4. 8. Nec ignorabant aut negligebant astutissimi mortaliū; sed 'cum animadvertissent Alexandri ita magnas opes, ut Africæ quoque immineret, unum ex civibus virum acrem, nomine Hamilcarem Rhodinum, jusserunt simulato exilio ire ad regem, omnique studio in amicitiam ejus pervenire: quales potitus, consilia ejus nota civibus suis faciebat.' Frontin. i. 2. 3. Justin. xxi. 6. 1. Confer Augustin. tom. ii. pag. 772. C. 773. D. et Cedrenum pag. 385. *Freinsh.*

[*Cursum Gadis dirigere*] Quin et eo venisse, etiam in Britanniam et Orceadas, scripsit Cedrenus, reprehensus eo nomine a Camdeno in Britannia cap. de Britannorum moribus. *Freinsh.* *Gadis*] Ita libri antiqua forma, id est, *Gades* vel *Gadeis*. De situ et origine urbis Noster iv. 4. 20. *Cellar.*

[*Columnas Herculis*] Mira de his columnis, sed incerta: nam alii pro columnis promontoria ponunt, alii montes, alii statuas Herculis, alii turres, alii columnas æreas octo cubitorum: alii freti claustra, alii Gades, alii etiam quippiam ultra Gades situm. Nonnulli pro columnis habent Calpen, et Abilam, qui est mons ex adverso Calpæ in Africa, quem Eratothenes ait situm esse in Metagoniis Numidica gente. Strabo lib. iii. de Gadibus et columnis copiosissime disputat, quem lector ipse, si placuerit, videbit: locus enim est prolixior, quam ut huc transferatur. Interim Melam ii. 6. Solin. cap. 26. Philostrat. xi. 97. Nostrum Marianam de

rebus Hisp. Periegetem, et ad illum Eustathium, Pindarum in Pythia, Isthmis et Nemeis inspicere. Nam quæ a Strabone et Eustathio ex Pindaro laudantur, hodie non apparent. *Raderus.* Non temere autem de columnis Herculis mentionem injicit, sed designans, quod jam aliquoties dixit, Alexandrum 'cupivisse expeditione ultra terminos Bæchi et Herculis progredi:' ut de hoc ipso ejus consilio judicat Plutarchus de Fort. Rom. cap. 26. *Freinsh.*

[§ 18 *Italique oram*] Plutarch. ibidem: 'Ego vero etiam Alexandri Magni mortem in parte felicitatis Romanæ pono, nisi magna successibus et rebus clarissime gestis, insuperabili confidentia et elatione animi, qui stellæ instar ab ortu Solis in occasum transilliebat, ac jam in Italiam fulgorem armorum jaciebat,' &c. Liv. autem ix. 17. 10. sentit, si in Italiam transmisisset Alexander, Romanos non fuisse superaturum. *Freinsh.*

[§ 19 *Devectaque ad urbem Syriæ*] Ad hæc notat V. C. Clericus Judici de Curtio cap. viii. 'Non dicam, mandari potius hos debuisse Syriæ Prætori, in cujus præfectura situs erat mons Libanus.' Verum id quidem, et fecisset ita Alexander hand dubie, si nullas habuisset causas aliter agendi, quas varias habuisse potuit. Etenim potuit Syriæ Prætor aliis tunc rebus jussu Alexandri fuisse occupatus; potuit etiam fuga sibi consuluisse, ut multi tunc fecerunt Prætores, qui, dum Alexander in Indiam aberat, provinciis libidinose, avaro, crudeliter præfuerant, et ideo redeunte illo, maxime quum quidam ex istis Prætoribus propterea jam essent puniti, sibi metuantes in fugam se dederant, testantibus Diodoro, Plutarcho, Ariano. Certe Curtius, qui causam istius rei, quam apud Græcos non inveniebat, de suo addere et confingere noluit, non ignoravit Libanum esse Syriæ, siqui-

dem materiam ex eo monte in Urbem Syriæ, Thapsacum, ad Euphraten de-
vectam dicit. Sed et jam antea Liba-
num in Syria, et Tyri obsidione com-
memoraverat. Gravius vero intonare
pergit V. C. 'Sed quis non videt
ineptire nostrum Rhetorem, qui Sep-
tiremes in Euphrate instruit, ut ex
Syria petat Africam?' Addit in mar-
gine, 'Qui sciunt, quid sit Septire-
mis, Euphraten tantas naves ferre
potuisse, non facile concedent.' Sed
et dein ait, 'eas non fuisse aptas Eu-
phratis et Tigridis alveis.' Necesse
est, ut Vir Doctus vel enormis mag-
nitudinis putet fuisse illas naves, vel
tenues plane fluvios, Euphraten et
Tigrin; quam Nero fossam in Italia
ab Averno Ostiam usque deprimere
tentaverit, 'qua contrariæ quinque-
remes commearent' apud Sueton.
cap. 31. Immanem ergo oportet fu-
turam fuisse hanc fossam, qua dux
quinqueremes altera alteram pos-
sent præterire, si singulas septiremes
non caperet Euphrates. Quid de
navi Thalamego dicam, qua Ægyptii
reges in Nilo navigarunt, cujus lati-
tudo fuit xxx. cubitorum, at altitudo
ferme xl.? Vide Athenæum lib. v. p.
204. et 205. copiose eam describen-
tem. Major est, fateor, Euphrate
Nilus, sed et longe major Septiremi
Thalamegus ista, quippe cujus ambi-
tus erat plethrorum quinque. Sed
quid moramur? Tiberis ferre potuit
navem Septiremi plusquam altero
tanto, si non plane majorem, certe
pluribus remorum ordinibus instruc-
tam. Æmilium enim, victo Perseo, ul-
timo Macedonum rege, 'regia nave
ingentis magnitudinis, quam xvi.
versus remorum agebant, adverso
Tiberiad Urbem est subvectus,' apud
Livium xlv. 35. vel, ut Plutarchus,
'Ἀνάγει τὸν Θίβρον ποταμὸν ἐπὶ τῆς βα-
σιλικῆς ἐκκαίδεκάρους. Si ergo Tiberis
Romam usque ferre potuit navem,
quæ 'sexdecim ordinibus remorum
agebatur,' an Euphrates, maxime in-

ter Thapsacum et Babylonem, ubi est
amplissimus, et tot alios jam recepit
fluvios, non admitteret 'septiremem,'
sen septem ordinibus instructam?
Adeo Tiberi tenuiorem faciemus Eu-
phraten, qui omnium in Asia fluvio-
rum ad meridiem post Indices est
maximus? Diserte Strabo lib. xvi.
p. 739. cum Euphraten et Tigrin
'maximos' dixisset fluvios, subjicit:
*Μετὰ τοῖς Ἰνδικοῖς οὗτοι λέγονται δευ-
τερεῖν κατὰ τὰ πότια μέρη τῆς Ἀσίας,*
Post Indices hi dicuntur esse secundi in
australibus Asiae partibus. Quanta er-
go illa est affirmandi confidentia, vel
audacia potius! Quin, si maxime
'Euphratis alveo non essent aptæ
septiremes,' vel sic nihil hic foret
difficultatis. Etenim Vir Cl. ita pro-
no et cæco rapitur studio ad repre-
hendenda quævis in Veteribus, ut
eorum verba non consideret, nec vi-
deat satis, quid dicant. Certe enim
ita loquitur, quasi putet Curtium vo-
luisse, has septiremes factas, ut iis
ultra citroque in Euphrate potissi-
mum navigaretur, et ita altera
ram aliquando præternavigaret. At
nihil horum dicit aut significat Cur-
tius, vel alius quisquam. Navium
istarum nullus erat in Euphrate fu-
turus usus, quippe cujus omnia utrim-
que jamdudum erant perdomita. Do-
manda restabant maritima Asiæ, et
maxime Arabiæ; ea his navibus pe-
tebantur, atque ideo *materia in Li-
bano casa devehi* debebat *Thapsacum*:
ibi tantum 'carinæ ingentium navium
poni,' non ergo integræ et omnibus
suis remis ac armamentis instructæ
naves; illæque inde *deduci Babylo-
nem*, ut Curtius, seu *κατακομισθῆναι*
τῷ ποταμῷ, devehi fluvio, ut Strabo p.
741. *καταλείσαι εἰς Βαβυλῶνα, navi-
gare Babylonem*, ut Arrianus lib. vii.
p. m. 485. Vides, Lector, nullam
prorsus in his Curtii verbis hære-
re ineptiam, nedum 'aliquid rerum na-
turæ repugnans.' Verum ineptum id
elicit V. C. etiam ex eo, quod Cur-

tius 'Septiremes in Enphrate instruxerit, ut ex Syria petat Africam; et crediderit ex Euphrate posse brevissima via Carthaginem navigari.' At quanta hæc est iniquitas, vel malignitas? Etenim Curtius exposuit primo consilia Alexandri, 'infinita animo complexi,' quorum primum erat, 'omnem ad Orientem maritimam regionem perdomare;' deinde demum 'ex Syria Africam petere et Carthaginem;' inde porro 'Numidiam peragere, cursum Gades dirigere, Hispanias adire,' &c. Hæc omnia postquam simul exposuisset, subjicit imperiū Alexandri in rem proxime faciendam: *Igitur Mesopotamiæ Prætoribus imperat*, ut Septiremes illas, vel earum carinas potius exstruant, et Babylonem deducant. Quo quæso pertinere hoc potest, nisi ad primum istorum consiliorum, ad perdomanda Orientis maritima? quod primum omnium facturus erat Alexander, et his quidem navibus, ut non Curtius modo, sed et Strabo p. 741. Plutarchus Alex. p. 702. et Arrianus lib. vii. p. 485. 486. tradunt. Res adeo est manifesta, ut ipse V. C. eam viderit, sed quasi oclusis consulto oculis videre noluerit. Operæ pretium est, ut ipsius verba ordine exhibeamus, nostris cum notis: 'At eam classem,' inquit, 'paratam fuisse in Arabas, (immo et *eis ἀπασαν τὴν παραλλαν*, ut ait Plutarchus, æque ac Curtius 'in omnem maritimam ad Orientem,') docet Arrianus, (et Strabo.) Verum hoc fortasse vult Curtius hisce verbis, 'Omni ad Orientem maritima regione perdomita,' quibus verbis designari potest Arabia.' (Verissime id voluit Curtius, et ita invenit apud Græcos; nam Arabia restabat fere sola ex omni ad Orientem maritima regione, certe præcipua erat ex iis, quæ in Asia ad mare supererant perdomanda. Atque adeo satis liquido verum hic vidit Vir Cl.) 'Verum digna res erat, quæ

pluribus exponeretur, ut omnis ambiguitas tolleretur.' (En, quo recidat etiam alterum illud 'insigne exemplum' gravissimæ accusationis, quod Curtius etiam repugnantia rerum naturæ scripserit!) 'Alioqui ea peccavit' (non ergo peccavit, quum 'voluerit' utique idem, quod Arrianus, atque alii Græci, qui Arabiam hic nominarunt, nisi forte in eo, quod non satis copiose ex sententia Viri Cl. rem exposuerit, aut nominatim Arabiam non expresserit. Quorsum ergo, quæ sequitur, iniqua accusatio?) 'Curtius in Geographiam, quæ facile persuadent, eum credidisse, ex Euphrate posse brevissima via Carthaginem navigari.' (Patet satis ex superioribus, vidisse Virum Cl. quod verum erat, sed studuisse id in speciem absurdi detorquere: immo vero noluisse eum videre, quod videbat, et maluisse, quo jure, qua injuria, exagitare Curtium, id patebit jam ex iis quæ prioribus subjicit.) 'Certe hoc eum voluisse snadet magnitudo navium, quarum hic meminit; majoribus enim non solebant vulgo navigare mare mediterraneum, nec aptæ erant Euphratis et Tigridis alveis.' Postrema enim hæc, quæ continent quasi probationem erroris Curtiani, abunde refutavi in superioribus. Quid Curtius 'certe voluerit,' id liquet ex re ipsa, ex consensu aliorum Auctorum, denique ex confessione Viri Cl. At ita liquet etiam clarissimum in modum, 'duplex' hoc 'insigne exemplum' nihil habere ejus, quod habere debebat, quodque magno hiato erat promissum, hoc est, nihil habere absurdi, nihil alieni a vero aut verisimili, nihil rerum naturæ repugnans. Cui ergo rei rectius, si verum volumus, 'insigne' illud comparabimus, nisi parturienti monti, unde nullus, ne minimus quidem, prodierit mus? *Perizonius Curt. Vindic. p. 106. seqq.*

Thapacum] Ita legendum vidit ex Strabone lib. x. et Arriano ii. 3. 7.

Glareanns. Nec ullam dubitationem relinquit PIntarch. c. 117. Sed et Sabellicus idem sensit; quamquam ibi forte transpositis literis *Thaspacum* legatur. *Freinsh.*

Ingentium carinas] Fl. Leid. et *ingentiarumque*. Sic Bongarsii quoque et Danielis codices, nec dubito pari modo lectum in Modianis. *Leg. quingentiarumque*. 'Quingentarum navium classis Darii' Corn. Nep. Miltiad. cap. 4. *Heinsius*.

Septiremes] *Quadrirèmes*, libri antiqui: quod hinc natum est, quia notæ hæ VII. septenarii numeri ita interdum perscriptæ inveniuntur, ut quaternarium hoc modo IIII. referre videantur. *Modius*. Ultimam vocem, *esse*, expungit Rutgersius Var. Lect. III. 4. *Snak*.

Esse] Forte abundat *esse*. *Heinsius*.

Cypriorum regibus] Ammian. XIV. 27. 'Tanta autem tamque multiplici fertilitate abundat rerum omnium eadem Cyprus, ut nullius externi indigens adminiculi, indigenis viribus, a fundamento ipso carinæ, ad supremos usque carbasos ædificet onerariam navem, omnibusque armamentis instructam mari committat.' *Freinsh.* Plures hujus insulæ tum temporis reges erant, ut ad IV. 3. 11. probavimus. *Cellar*.

§ 20 *Philippum præfectum*] Reor eundem olim Thessalorum equitatui præfuisse ad Arbela Balacro natum, de quo etiam Diodor. XVII. 57. *Raderus*. Quem erroris convincit Arrian. V. 2. 2. 'Philippo Machatæ F. præside illius regionis constituto.' *Freinshemius*.

§ 22 *Pasargadas*] Hanc gentem Cyrus Persarum rex in honore habuit, quod ibi Astyagem Medorum regem ultimo prælio superavit, ut Strabo lib. XV. Geogr. refert. *Popma*. *Pasargadas*] 'Sagara' legere Sabellicus, et Cælius L. A. XV. 9. corrupto usi exemplari, ut apparet. *Freinsh.* Ad

V. 6. 10. diximus. *Cellar*.

§ 23 *A Cyro quondam Persarum rege*] Orsines a Cyro prius, qui Assyriæ et Mediæ regna primus in Persas victoria sua transtulit, genus suum ducebat. Hunc Cyrum, cui nullus umquam Persarum se dignum, qui illi compararetur, existimavit, Herodotus Μέγαν βασιλεία, id est, regem magnum vocat, a quo reges Persarum reges magnos appellari se voluerunt, qui regum reges dicti. *Popma*.

§ 24 *Talentum quatuor millia*] Vix credibiles opes unius Satrapæ: mox p. 34. Bagoas rem exaggerans, ut suspicari licet, ait 'tria millia talentum condita esse cum Cyro.' Vultque illa ab Orsine sublata; atque hinc hominem prædivitem factum. Quod consideranti ntique videbitur falso aucta 4000. talentorum summa; præsertim cum adjiciat multa alia dona pretiosissima, veroque simile sit, non omnia largitum esse, sed sibi quædam retinuisse. Regias igitur opes possederit, quod vix concedas; et si concedas, utique non pertendas eo fuisse deveniturum, ut munificentia Alexandrum supergrederetur. At hujus mille talenta Taxili dono data, quanta non admiratione modo, sed etiam invidia prosequenti sunt amici! Vide supra VIII. 12. 17. *Freinsh.*

§ 25 *Bagoæ spadoni*] Dicæarchus apud Athenæum de sacrificio in Illo, ita Alexandrum hunc Bagoam amavisse scribit, ut eum oscularetur. Atque cum spectatores exclamarent cum applausu, statim obtemperans se rursus flectens osculatus est. *Popma*.

Obsequio corporis] Quam scelestè deperiret propudium illud hominis, ex Dicæarcho apud Athenæum XIII. 8. et Plutarcho cap. 116. constat. Non omnino dissimilis est vesania L. Quintii, qui itidem in scorti sui gratiam nobilem barbarum occidit. Auctor Liv. XXXIX. 42. 9. et Plutarch. Catone Maj. cap. 32. Sed quid ibi

animadverto monstri? De Catone censore lego, 'Allegit in senatum collegam et amicum L. Valerium Flaccum.' Quid? ergo Flaccus censor erat, senator non erat? Ne dubitas scribere, 'Principem senatus legit,' &c. et in textu, *προέγραψε μὲν οὖν ὁ Κάτων τῇ συγκλήτῃ τὸν συνάρχοντα*, κ. τ. λ. fuerat *προέγραψε*, una literula temere inculcata eas excitavit turbas. Correctionis hujus quem meliorem dabo prædem vademque ipso Plutarcho in *Æmilio* cap. 65. *τῆς δὲ βουλῆς προέγραψε μὲν Μάρκον Αἰμίλιον Λέκιον, ἥδη τετράκις καρπούμενον ταύτην τὴν προεδρίαν* ubi simul explicatam vides eam phrasin? *Freinskh.*

[§ 26 *Quam Alexandro*] Coloniensis scriptus codex, *æque Alexandro cordi esset*, nihil agunt. *Modius.* Mss. Fl. *equam*, Modii *æque*. leg. *perquam Alexandro cordi esse*. Heinsius.

[*Non scorta se, &c.*] Generosum profecto est hoc responsum Orsinis, et dignum etiam Macedone; sed ita loqui non potuit homo Persa, qui sciebat Darium alii Bagoæ regnum debuisse, et cum memorato consuesse. Quibus persuadere posset Curtius, nobilem Persam, et ad amplissimos honores evectum, id ignorasse, quod multi Græci, quos citat Freinshemius Suppl. II. 1. 1. scripserunt, ipseque adeo Curtius literis prodidit? Ita enim loquentem inducit Alexandrum VI. 3. 12. 'Darius in sedem Cyri, beneficio Bagoæ, hominis castrati, admissus.' cap. 4. 10. in literis Nabarzanes legimus, 'Darium, cum occidisset Bagoam, hac excusatione satisfacisse popularibus, quod insidiantem sibi interemisset.' Postea cap. 5. 23. inter dona, quibus Nabarzanes Alexandrum placare conatus est, dicitur fuisse 'Bagoas specie singulari spado, atque in ipso flore pueritiæ, cui et Darius fuerat adsuetus, et mox Alexander adsuevit.' Fuerat etiam Teridates puer Eunuchus Artaxerxi

in deliciis, ut docet *Ælian.* Var. Hist. XII. 1. in *Aspasie* historia. Nemo jam non videt, Curtium finxisse responsum rei ipsi contrarium, dum vult homini e posteris Cyri digna tanta nobilitate verba commodare, aut summum alium non prudentiorem exscripsisse. Hæc Cl. Clericus *Jud.* VIII. 18. Vir Acutissimus tradit, ex componendis ejusmodi *Orationibus* id vitii quoque oriri, ut, 'si contingat, Scriptorem non satis esse peritum rerum, temporum, aut locorum, non mendacia modo, sed et repugnantia naturæ rerum proferantur.' Cujus rei si quis 'velit exemplum,' ex bono Curtio 'duplex et quidem insigne' dabit. Prius est de Orsine, *Passagadarum* satrape, qui Alexandro cum amplissimis muneribus occurrit; neque ipsum tantum, sed et ejus amicos omnes supra ipsorum vota coluit; verum Bagoæ spadoni, qui Alexandrum obsequio corporis deviuixerat sibi, nullum honorem habuit; admonitusque a quibusdam, quam Alexandro ille cordi esset, respondit, 'Amicos regis, non scorta, se colere: nec moris esse Persis, mares ducere, qui stupro effeminarentur,' apud Curtium X. 1. Scilicet hoc est 'responsum rei ipsi contrarium,' seu 'rerum naturæ repugnans,' quod 'Curtium finxisse' censet Vir Cl. vel 'ex alio non prudentiorem exscripsisse.' At quo argumento? Nempe ait, 'ita loqui non potuit homo Persa, qui sciebat, Darium, ultimum Persarum Regem, alii Bagoæ regnum debuissae, et cum memorato consuesse. Orsines autem, nobilis Persa, et ad amplissimos honores evectus, id ignorare non potuit.' Vis ergo argumenti hæc est. Fuit Bagoas quispiam in aula Persica, Eunuchus quidem, sed simul militum dux, homo sceleratus et bellicosus, qui quum sub Ocho contra *Ægyptios* belligerante copias duxisset, amicitia cum Mentore, egregio et belli gerendi peritissimo Persa-

rum duce, constituta, potentissimus evasis, et ita tandem ipsum Ochum veneno sustulit, filiumque ejus natu minimum Arsanem ad regnum produxit, oppressis hujus fratribus natu majoribus; sed quum neque hunc satis morigerum experiretur, eum quoque occidit, et sic Dario Codomanno regnum conciliavit: denique, quum et huic venenum postea parasset, ab eo fuit eodem illo veneno occisus, ut refert hæc omnia Diodorus Siculus libro xvii. Ergo jam naturæ rerum repugnat, ut nobilis Persa, apud Macedonas, neque ita palam, aut apud quosvis promiscue, sed apud quosdam, quos suis muneribus devinctos sibi jam favere putabat, contemptum diceret, 'Amicos regis se colere, non scorta.' Atqui sub illo ipso Ocho, quum Bagoas iste, a rege ad Pelusium præsidio obtinendum missus, fidem Græcis a Lacrate Thebaeo, qui itidem sub hoc rege militabat, datam non servaret, ab illo vi repulsus et profligatus est; Lacrates autem a Bagoa accusatus, a Rege est absolutus et laudatus, teste Diodoro lib. xvi. Adeo etiam ille Lacrates Bagoam hunc, sive amicum, sive scortum regis, impune sprexit. En aliud argumentum. Bagoas ille, qui Alexandro in deliciis erat, fuerat idem Dario: ergo nullus nobilis Persa, in Pasargadis habitans, ab aula remotus, potuit esse tantæ vel severitatis, vel ferociæ, et imprudentiæ, ut apud homines alterius gentis, confidens insuper meritis suis et muneribus, jactaret temere suam suæque gentis severitatem, diceretque, sive vero, sive falso, diceret tamen, 'Amicos regis, non scorta, se colere, nec moris esse Persis, mares ducere, qui stupro effeminarentur.' Quid ergo? An in naturam hominum non cadit, vel immodica quædam severitas, vel magnifica ejus ostentatio, vel stolidi et imprudens ferocia? An naturæ rerum repugnat, ut quis ex. gr. No-

bilis Gallus ex Normannia, vel Aquitania, in sermonibus imprudenter et severe vitia aulæ increpet, aut amicas regum? At vero ipsum Carolum Borbonium in aula agentem, ferunt, coram rege Francisco, eum quo parum feliciter ludebat pila, quum ideo ab illius amica, Stemparum Principe, ludentes ex fenestra spectante, subinde irrideretur, indignatione ergo, sed imprudentissima, correptum, jussisse 'meretricem compescere linguam,' eamque imprudentiam alapam ab rege acceptam luisse, et hanc inter causas alienati a Francisco Borbonii, ac ad Carolum Imp. trans-euntis fuisse. Quid de Bironii adversus suum regem Henricum iv. non imprudentia, sed insolentia et ferocia stolidissima dicam, quæ in nervum et supplicium tandem erupit? Sed et jam antea an. 1597. quum Rex ille amoribus deditus venisset cum amica ad obsidionem Ambiani, legimus 'regem coactum brevi hoc scandalum dimittere ex oculis militum, non tantum propter eorum susurros, qui ad illius usque aures perveniebant, sed etiam propter Bironii objurgationes, qui non cogitabat, nihil esse periculosius, quam supremi Principis amores increpare,' ut ait Mezeræus. Quid jam? An et ille 'mentitur, et naturæ rerum repugnantia fingit?' Perquam illustre etiam exemplum est crudelis et Turcici Imperatoris, Victoris et Juvenis, Mahometis illius, qui Constantinopolin occupavit, et qui fratres suos jam occiderat. Et tamen ille, quum deberet Græcam concubinam, Irenen, resque esset inter Turcos usitatissima concubinas habere et amare, an veriti sunt Prætoriani milites in sermonibus et susurris suam eo nomine testari indignationem, aut an timuit Bassa præcipuus libere prorsus ea de re agere cum suo Sultano? Impune illi quidem tulerunt sermones hosce et increpationes, quarum maxima

pars, ut solet, in concubinarum illarum contumeliam redundavit hand dubie. At longe plura dari possent exempla eorum, quibus ista libertas vel severitas infelicissime cessit, non minus, quam Orsini. An ergo 'ita loqui non potuerunt' Borbonius, Bironius, et Bassa iste, quippe qui neque ipsi 'ignorare poterant' amicarum apud Reges et Principes suos potentiam? An rejiciet igitur Vir Cl. etiam illa exempla, ut conficta? Non pntem, quia recentiora sunt et a recentioribus tradita, quibus paullo plus indulget, quam veteribus. Nam prout apud plerosque homines, duo quum idem faciunt, id tamen non est idem; sic apud hosce Censores, pleaque veterum pro absurdissimis habentur, quæ tamen in suæ Gentis et Ætatis Scriptoribus admittunt illi et probant. Sed falsum est, dicet forsitan, quod 'Persis non fuerit moris, mares ducere, qui stupro effeminentur.' Sit ita. An numquam ergo falsa magnifice apud alios jactantur? An numquam illi, qui alias præ se gentes despiciunt, et pro barbaris habent, (ut olim fecerunt Græci et Romani, at proximis sæculis Itali primum, dein Galli) suam supra verum et verisimile extollunt? At unde liquet esse falsum? Videamus iterum Logices illius præcepta, quæ 'Grammatici,' ut ait, 'ignorant.' Nempe Bagoas fuit in deliciis apud regem Persarum: ergo 'falsum' est, et 'naturæ rerum repugnat,' Persas reliquos, et in iis severiores potissimum, non habuisse tales pro maribus; 'falsum,' dixisse quemquam Persam, moris non esse suæ genti, tales ducere mares. Quasi quis ita logicas rationes subduceret: Romæ etiam inter nobilissimos fuere non pauci, qui in adolescentia leguntur pudicitiam suam aliis prostravisse: ergo falsum est, et naturæ rerum repugnat, Romanos id flagitium increpuisse; falsum est, quod Suetonius ait, unum

tale Nicomedis contubernium 'grave' fuisse 'et perenne' Cæsari 'opprobrium, et ad omnium convicia expositum:' Dolabellam in judicio eum ideo appellasse 'Pellicem Reginae:' Bibulum, collegam ejus, in Edictis Consularibus proscripsisse eum, 'Bithynicam Reginae:' Curionem Patrem dixisse eum 'Stabulum Nicomedis:' immo in Senatu, quum Cæsar dixisset, insultaturum se deinceps inimicorum capitibus, respondisse quemdam per contumeliam, 'Non facile hoc ulli feminæ fore.' Nam ea certe nihil differunt ab responso Persæ istius. Vides ita, Lector, quæ et qualia sunt hæc argumenta et ratiocinia. Certe iis si Grammaticus, vel etiam Veterum quispiam, esset unus, diceretur ille continuo, 'nullas habere certas veri aut falsi, probandi aut improbandi, notas, præcepta Logices ignorare, ratiocinari miserabili modo,' quæ Grammaticis a Viro Cl. ingesta sunt. Vides etiam, quam iniquo inflammati studio rapiantur illi Veterum Censores ad exagitanda in iis quævis. Denique vides, quorecidat 'insigne' hoc exemplum, unde liqueat Curtium 'rerum imperitum non mendacia modo, sed et repugnantia naturæ rerum protulisse.' Et tamen dimittit hoc exemplum, V. C. dicendo, 'Nemo jam non videt, Curtium finxisse responsum rei ipsi contrarium.' *Perizon. Curt. Viadic. p. 96. et seqq. Scorta*] Nihil clarius hoc loco, quo probetur *scortum* apud Latinos etiam sumi de mare instar feminæ viris subjecto, ut adseruit Cl. Burmann. ad Quinctil. Declam. III. 3. et multis explanavit Cl. Dukerus ad *Florum* II. 18. 10. *Snak.*

Exercuit] Longe mihi videretur elegantius, si legeretur *exeruit*. Scheff. Forte, *exeruit viri*. Heinsius.

§ 27 *Lerissimos*] Forte, *vilissimos*; sed 'levis auctor' est etiam IV. 3. 22. 'levior fama' IV. 4. 2. *Heinsius.*

Criminibus astruxit] Non puto 'a-

struere' usquam reperiri pro subornare, vel submittere; et si reperiatur, hic tamen scribi rectius existimo *instruxit*. Crimina composuit, et eos docuit, quæ deferrent, quo tempore ipse denum jussisset. *Acidalius*. *Adstruxit*] Negat Acidalius verbum 'adstruere' reperiri pro subornare, submittere: vel si inveniatur, rectius tamen scribi *instruxit* existimat. Ego etiam libentius ad crimina verbum struendi retulerim, si exemplaria patiantur: *Nam per gentes e. l. falsis criminibus structis (monitos tum d. e. d. q. ipse jussisset) interim, &c. sed nihil assevero. Freinsh.* Forte, *instruxit*, et sic Acidalius; vel lege astu aut astute *instruxit*. Heinsius.

§ 29 *Stupro et dedecoris patientia*] Sic x. 3. 10. 'Obsequium et patientia imperii.' *Snak.*

§ 30 *Sepulchrum Cyri*] De Sepulchro Cyri, quidque in eo repertum et lectum sit, præter Curtium docent Strabo lib. xv. Arrian. vi. 5. 13. Plutarch. cap. 118. quos citat et confert Brissonius lib. i. Forte ex hoc facto nata fabula, Kainan magni regis prioris mundi sepulchrum Alexandro M. in India monstratum fuisse: quod ex Juchasin refert Schickardus in Tarich pag. 25. *Freinsh.*

§ 31 *Auro argentoque repletum*] Morem fuisse apud varias gentes tumulis inferendi thesauros ostendit Rosinus Antiq. Rom. vi. 31. *Freinsh.* *Argentoque repletum*] Fl. et Bongarsii codd. *argentoque conditum repletum*. Lege, *argentoque condito repletum*; vel, *conditorium*. Plin. Ep. vi. 10. 'Tam parata oblivio mortuorum, ut ipsi nobis debeamus etiam conditoria exstruere.' 'Conditivum' Seneca. *Heinsius*. Senec. locus est in Epist. 61. sed vide eundem Heinsium ad Petron. Sat. cap. 111. et Weitzium ibid. cap. 112. *Snak.*

§ 32 *Corona aurea*] Sic etiam, 'Achillis monumentum coronavit, et He-

phæstion Patrocli.' *Ælian. Hist. Var. xii. 7.* Eundem postea honorem ipse consecutus ab Augusto: adi Sueton. in vita 18. 1. et Caracallo apud Herodian. iv. 15. *Freinsh.* Elegantem disputationem de corona aurea, quam sæpe cum corona laurea confuderunt eruditi, collectam et expensam dedit Cl. Burmannus ad Vell. ii. 40. 4. *Snak.*

Amiculo] Vide Ferrarium de Re Vestiarum iii. 19. Adde Indicem. *Idem.*

Solium in quo corpus jacebat] Solium, id est, loculum, sarcophagum, *πύλον* Arrianus et Strabo vocant. Florus iv. 11. de morte Cleopatæ, 'Maximos induta cultus, in differto odoribus solio, juxta suum se collocavit Antonium.' Plin. xxxv. 12. 'Defunctos sese multi fictilibus solis condid maluerunt,' ubi perperam vulgares libri 'doliis,' contra Mss. fidem, uti Hardoinus, et ante eum Salmasius ad Solin. p. 847. (qua occasione de sepultura Græcorum et Persarum agit) aliique observarunt. Sueton. Neron. cap. 50. 'In eo monumento solium porphyretici marmoris.' *Cellar.*

§ 35 *Quod impune habere*] 'Ὁ πολλὰ κλέψας, ἄλγιστα θεὸς ἐκπαύξεται. Lampridius in Alex. Severo cap. 18. Idem sensus in his Livianis i. 17. 9. 'Offerendum ultro rati, quod amisuri erant.' Et vi. 17. 9. 'Refracturosque carcerem minabantur: quum remisso, id quod erepturi erant, ex SCto Manlius vinculis liberatur.' Pulchra ars et interdum utilis, quæ servare non possis, donasse potius videri, quam perdidisse. Himerius apud Photium ubi Demosthenem inducit de revocando Æschine consultantem, 'Cum utrumque acerbum sit, et edictum sponte solvere, et hæc sustinere præter voluntatem ex mandato; minus malum existimavi sponte solvere, quam invito tolerare.' *Freinsh.*

§ 36 *In iram*] Sigebergenses membræ, concitaverat jam animum ira. Modius.

§ 37 *Supplicio insontis*] Dissentit plane a Curtio Arrianus, qui l. vi. refert, Orsinem Persidis præfectum, quod fana spoliasset, multosque Persarum injuste peremisset, damnatum, et in cruce actum, Peucesto in locum ejus suffecto. *Popma. Supplicio insontis*] Arrian. vi. 5. 20. non excusat Orsinis innocentiam. Plutarch. cap. 118. a Macedone quodam apertum ait sepulchrum: 'Hinc,' inquit, 'cum Cyri conditorium apertum comperisset, interfecit auctorem, quamvis Pellæus esset non ex obscurissimis, qui id admiserat, Polymachus nomine.' *Raderus.* Apud Strab. culpa confertur in prædones ignotos. *Freinsh.*

Regnasse feminas] Arnisæus de Republ. ii. 12. 1. plura dominationum muliebrium exempla adducit. Junge quæ de Amazonibus notata sunt sup. ad vi. 5. 24. Addit 'olim regnasse feminas:' at si Arriano i. 7. 25. credimus, Alexandri tempore 'Usitatum erat in Asia, jam inde a Semiramide, ut et virorum uxores regnarent.' *Freinsh.*

Regnare castratum] Imo secundum Plinium xiii. 4. nihil novi. Palmæ 'regibus tantum Persidis servabantur Babylone natæ uno in horto Bagou; ita enim vocant spadones, qui apud eos etiam regnare.' Intelligit, opinor, eum, qui Dario regnum dedit supra vi. 3. 12. *Freinsh.*

§ 39 *Præceps ad representanda*] Confer locum vi. 11. et J. F. Gronovium de pecunia Veteri i. 6. *Snak.*

Idem ad] Mallem legere *item ad et.* Scheffer. *Idem*] Forte, *item.* Heinsius.

§ 40 *Satis cautus*] De Conone Nepos cap. 5. 'Accidit huic, quod ceteris mortalibus, ut inconsideratio in secunda, quam in adversa esset fortuna.' *Cellar.*

Sic scilicet res secundæ valent commutare naturam, et raro quisquam erga bona sua satis cautus est] Mirum hæc omnia a membranis Sigebergensibus abesse. *Modius.* In re pæne simili similis omnino loquendi modus lib. viii. 'Regis minus jam cupiditatibus suis imperantis inter obsequia fortunæ, contra quam non satis cauta mortalitas.' *Acidal.* Vide Gruter. Discurs. in Tacit. cap. 5. *Freinsh.*

§ 41 *Regna reducerat*] Ita habet optimus et antiquissimus codex scriptus Coloniensis: vulgo alioqui, et in quibusdam etiam manu exaratis erat, *regnare dixerat*; quod ita exponit Glareanus, ut eum ipsum, cum illa scriberet, risum non tenuisse existimem. *Modius.* Curtianum hoc non est, Modianum est, qui tamen auctorem Coloniensem Ms. laudat. Vulgus librorum habet *regnare dixerat*. Inde ego, *regnare didicerat*. Acerba irrisio est, in contrarium accipienda: summæ antea moderationis rex, et vere rex, victor tandem rex esse didicerat: quasi id vero regium, non ex æquo et jure agere, sed pro sua et aliorum libidine grassari. Probabis hoc, an illud magis? nam ecce, dum commentamur, incidit *regnari didicerat*. Hostibus victis ipse victus regnabatur. Quomodo? subjungit, 'ut adversus libidinem animi arbitrio scorti aliis regna daret, aliis adimeret vitam:' ut fatear, ipse mihi non satisfacio in hac festinatione. *Acidalius.* Modius e chirographo Coloniensi rescripsit *regna reducerat*; nec *regna reducerat*, ut importunum, hic placet, nec prius scriptura, *regna redixerat*, quod nihil est dicere. *Acidalii* prima conjectura, et scriptura omissa prorsus altera aridet, quam ego certe sinceram et germanam arbitror. Quæ sequitur conjectura, *regnari didicerat*, non videtur ex genio Curtii, quem nuncumque novi. *Raderus.* *Regna reducerat*] Vulgati ante Modium, reg-

nare dixerat. Acidalius corrigit *regnare didicerat*: ut sit acerba irrisio, in contrarium accipienda. Summæ antea moderationis rex, et vere rex, victor tandem rex esse didicerat, quasi id vero regium, non ex æquo et jure agere, sed pro sua aut aliorum libidine grassari. Addit deinde aliam conjecturam *regnari didicerat*; quasi diceret hostibus victis ipsum victum regnatumque fuisse, ut ad sortis arbitrium aliis regna daret, aliis adimeret vitam. At hanc correctionem respuit Raderus; illam sinceram et germanam scripturam arbitratur. Ego potius miror Acidalius, quo fuit acumine, non vidisse legendum, *hostibus victis regna reddiderat*. Notum de Poro: sed et aliorum exempla suggeret Arrianus. *Freinsh. Regna reduxerat*] Acidalius, *regnare didicerat*, quod improbat jure Freinsheimius; quod autem putat, videre potuisse, quod legendum sit, *regna reddiderat*, id nescio an mereatur applausum: quando vox *reddiderat* nimis longe abit a *reduxerat*: quid, si legamus *regna destruxerat*? Quid, si *regna et auxerat*? notum de regno Pori ex superioribus. *Scheff. Regna reduxerat*] *Leg. regna adauxerat*; nam sic VIII. 14. 45. de Poro 'mox donavit ampliore regno quam tennit.' Claudian. 'Reddita captivo spatiosior India Poro.' Noster iterum x. 5. 28. 'Clementia in devictos, tot regna aut reddita, quibus ea dempserat bello, aut dono data.' *Heinsius*.

§ 42 *Ad altimum*] *Mss. habent ad altimum tractum*. Forte, *ad ult. ita abjectus*; ut 'abjecti et infracti' VI. 2. 21. *Heinsius*.

Usque adeo ut] *Leg. ut iniqui idem transversus libidine animi*. *Heinsius*.

§ 43 *A Cæno*] Has duas voces, et mox alteras illas, in *Asia*, membranarum jussu, in sedes suas postliminio reduxi. *Modius*.

Litteras accipit] *Vulgo: litteras a Cæ-*

no accipit; a quo Cæno? nonne Cænum IX. 3. 21. extulimus? Dicam quod sentio. Hæc Curtii verba *Isdem fere diebus, &c.* usque ad illa *Igitur XXX. navibus Sunium, &c.* esse loco mota, et ad initium sexti libri, quod ibi desideratur, revocanda. Sub illud enim tempus hæc a Zopyrione gesta Justinus XII. 1. 4. docet. Itaque pro *Cæno*, hic lego *Antipatro*, et pro *India*, (dum ipse *Indiam subigit*,) *Asia* recipienda: quæ vox in aliis codicibus hic desideratur apud Curtium, scribiturque tantum de *rebus in Europa gestis*, ut *Asia* pro *India* sit reponenda. Hæc certa meo animo conjectura est. *Raderus*. Mihi præter insignem violentiam nihil habere videtur certi. Ut enim patiamur ex Cæno Antipatrum, ex India Asiam, ex decimo libro sextum fieri; unicum, quo omnia ista quomodocumque niti videntur, argumentum valde lubricum est. Quippe Justinus multa alio tempore gesta refert, ac Curtius: verbi gratia, cum primum Persidem subigeret, instituisse eum cum alia Justinus XII. 4. 9. narrat, tum, ut 'pupilli stipendia patrum traherent'; at secundum Curtium x. 4. 8. diu postea id evenit. Ergo secutus *Mss.* Editorumque nonnullos importuna duo verba a *Cæno* eliminavi: quo facto tota ratio loci hujus constare potest. *Freinsh.*

§ 44 *Tempestatibus*] Scytharum armis, non tempestatibus oppressum esse Justin. XII. 1. memorat. *Cellar.*

§ 45 *Ne Græcia quidem*] Hic forte ea interciderunt, quæ Curtius retulit de Harpalo, Thesaurario Babylonæ, quam ille nefarie administraverit, et postea de Alexandri ex India reditu certior factus, desperata venia, Athenas confugerit. Unde Alexander Atheniensibus indignatus, quod enim recepissent, adoriri illos parabat, nisi postea Harpalum ejecissent. Vide

Dinarchum contra Demosth. Plutarch. in Dinarcho et Demosth. Scali-

gerum ad Enseb. p. 117. et mox Popmam. *Loccen.*

SEUTHES REX :

Ex Seguini Nummis Selectis, p. 31.

CAP. II. § 1 *Sunium transmittunt*] Quod hic ad verba Curtii attinet, an ad superiora adhuc, et Græcorum tumultum et defectionem pertineant: an vero ad Harpalum Athenas properantem. Ego quantum conjectura assequor, de Græcia Athenas petentibus, et fortasse exsulis, quos exceptis sicariis et civili sanguine aspersis, et aliis hoc genus facinorosis, patriæ restitui Alexander perceperat, et sua quemque urbe recipi, quos tamen Athenienses ex omnibus Græcis contemto regis edicto, numquam admiserunt. Ante ergo illa verba, quæ sequuntur, *His cognitis rex*, iterum lacunæ signum ponendum: de sunt enim omnia, quæ ad nuptias Susanas, et Harpalum et Hephæstionem pertinent. *Raderus. Sunium transmittunt*] Accipio de mercenariis Harpali. De exsulis quidem Græcis hand accipiendum vel cæcus videat. *Freinsh.* Harpalus et mercenarii milites, qui ex Asia profugerant, vel ad Tænarum Laconicæ promontorium, Diodoro teste XVII. 108. vel ad Sunium Atticæ, classem suam statuerant, unde Harpalus cum paucis comitibus, et grandi pecuniæ summa

Athenas profectus est contra regem cives sollicitaturus. *Cellar.*

§ 3 *Dum clam agitatur, literæ*] Sic scripsi, cum vulgo insulse esset, *quod consilium dum agitatur, clam ei literæ, &c.* Modins. *Dum agitatur clam*] Rectius sic distinguitur, quam in aliis, *Quod cons. dum agitatur, clam literæ ei redduntur*; quid enim attinebat clam literas reddi Alexandro, et quidem ejusmodi literas? Sed nec illud placet: qui non possim credere, Alexandrum in ea magnitudine fortunæ atque gloriæ clam fuisse habiturnum, quem hostem peteret; etiamsi maxime potuisset: si tamen textit, omnibus aliis præfero scripturam B. 1. *Quod consilium clam agitanti literæ redduntur.* *Freinsh.*

Harpalum intrasse quidem Athenas] Diogen. Laërt. in Vita Demetrii hujus historiæ sic meminit: "Ἀρχαῖται δ' αὐτὸν τῆς πολιτείας φησὶ Δημήτριος ὁ Μάγνης ἐν τοῖς ὁμονόμοις, ὅποτε φεύγων Ἀλέξανδρον εἰς Ἀθήνας ἦκεν Ἀρκάλος. Is cum multa insolenter et superbe gessisset, Alexandrum fugiens, cum magna vi pecuniæ Atticam ex Asia apulit, ubi concionalium hirundinum certatim operas suas ei venditantium magnus fuit conventus: quibus mo-

dicam ille ex multis obiecit escam, ut in Phocione refert Plutarchus. Demosthenes etiam viginti talenta, et calicem ab eo accepit, ut Athenienses in Alexandrum concitaret. De Harpalo, cuius intemperantiam Theopompus in Epistola quadam ad Alexandrum mirifice carpit, vide Athenæum vi. 5. et viii. et Plutarch. in Vita Demosth. *Popma*.

Principum animos] Oratorum maxime, etiam ipsius Demosthenis, ut supra vii. 4. 9. ex Plutarcho diximus; non autem Phocionis, cuius virtus inexpugnabilis auro erat. Plutarch. in Phocione p. 751. et Demosth. p. 857. *Cellar*.

Interceptum] Membranæ, a quibus non receptum, trucidatum a quodam auctore interentum per insidias: de qua lectione dicetur a me alias. *Modius*.

A quodam viatore] 'A Thimbrone, uno ex amicis,' Diodor. xvii. 108. 'a servis suis,' Pausanias lib. ii. qui quidem addit: 'Sunt tamen, qui dicant, Pausaniæ Macedonis dolo interisse.' Quomodo autem hic exponemus viatorem? nonne rectius in Mss. auctore? qui forte ad veram scripturam nos ducent, a quibus interceptum Thymbrone quodam auctore per insidias. Vide Photii Biblioth. pag. 218. f. *Freinsh*. *A quodam Thimbrone*] Vulgo, a quodam viatore. Mss. a quodam auctore: utrumque ineptum. Diodor. xvii. 108. tradit, quum ex Græcia in Cretam recessisset a Thimbrone amico suo peremptum esse. *Cellar*.

§ 4 *Exsules præter eos*] Plutarchus Apophth. Lacon. cap. 59. addit eximios etiam Thebanos fuisse: unde Eudamidæ Laconis dictum exstat: 'Cum Olympiis præconio jus fecisset omnibus exsilibus, in suam enique patriam redeundi, præterquam Thebanis: Infortunatum quidem, inquit, præconium, sed vobis, o Thebani, gloriosum: solos enim vos metuit Alexander.' *Raderus*. Factum id per Nicanorem quemdam. Demosth. pag.

183. f. *Freinsh*. Πλὴν τῶν λεποσώλων καὶ φονέων, præter sacrilegos et homicidas. Diod. xvii. 109. *Cellar*.

§ 5 *Solvendarum legum*] Iterum membranæ solidarum legum, haud dubie male. *Modius*.

§ 6 *Athenienses*] Ex hac occasione nata est Himerii oratio apud Photium, 'in qua Demosthenem inducit de revocando Æschine consultantem; vulgato rumore Alexandrum exsules revocatnrum:' in cuius fine ista, ὁ τὰς ἀπ' Ἰνδῶν φήμας ὡς ὅπλα καὶ μάχας φοβούμενος, interpreto: rumores ab Indis usque huc perlatos, tamquam arma pugnasque præsentis metuens. *Freinsh*.

Sed etiam publicæ vindices libertatis] Si nimis libera alicui hæc emendatio videbitur, cum meminerit vulgo legi, *Soli Athenienses non suæ modo sed etiam Reipublicæ vindices, colluvionem hominum, quia ægre ferebant, non regis imperio, sed legibus moribusque patriæ regi aduerti prohibuere. Igitur exsules finibus ejiciunt, omnia potius tolerantur, quam, &c.* si hæc, inquam, non ita aliqui constituenda censebunt, quemadmodum excudi jussi, eos ego hoc igitur modo, quia in membranis post colluvionem inseritur vox ordinem, omnia legere velim: *Soli Athenienses, non suæ modo, sed etiam publicæ rei vindices, colluvionem hominum, quia ordinem ægre ferebant, non regis imperio sed legibus moribusque patriæ regi aduerti prohibuere finibus: omnia potius toleraturi, quam, &c.* ut ita dixerit Curtius, ægre ferre ordinem, ut alii 'redigi in ordinem.' *Modius*. Tellierius ex codd. Mss. fide, ut ait, qui ordinem ægre ferebant, quod interpretatur, ægre patiebantur se in ordinem redigi. Dictionem firmatum it ex Quinctiliano i. 4. 'Multa verba non totum declinationis ordinem ferunt.' *Cellar*. *Leg. Colluvionem et sordem hominum; vel, colluvionem sordidam hominum.* *Heinsius*. Forte transposita: legendumque, *conl. qua in ordinem cogi nunc*

egre ferebant. Snak.

Convulsionem] Hanc semper avertati sunt, unde et se ipsos ἀνδρογυνας jactabant. Lege Xenoph. in lib. de Athen. Rep. Isocrat. in Panathen. Loccenius.

§ 7 *Purgamenta*] Quos Curtius purgamenta urbium vocat, Cicero pro Flacco 'fæcem' civitatum, Græci καθάρματα appellant, unde scite apud Laërt. viii. 5. 8. Diogenes, cum clamasset aliquando; *heus homines! convenissentque plurimi, baculo illos agebat, dicens, homines non purgamenta vocari. τῶντος ποτὲ, ἡ δὲ ἄνθρωποι, συνελθόντων, καθάερο βακτηρίῳ, εἰπόν, ἀνδρόγυνους ἐκάλεσα, οὐ καθάρματα. Poppa.*

§ 8 *Senioribus militum*] Ostendit hic locus recte me conjecisse sup. vii. 3. 23. pro 'seniorum' legend. 'servorum.' Septem enim millibus Macedonum quomodo carere potuisset, ut uni coloniæ tot assignaret? Vides hic post omnia fere bella profligata ex toto exercitu dimitti seniores, et tamen ex Diodoro xvii. 109. et xviii. 4. constat, eos decem millium numerum non excessisse: aut si Justin. xii. 13. 7. sequimur, undecim. Ne dicam, laturus molestissime fuisse, si post tot labores in coloniis barbaricis detinerentur, patriæ cupidissimi. Freinsh.

Colonis repletset] Appian. Bell. Civ. i. apud Romanos 'coloniæ tamquam præsidia partis bello provinciis imponebantur.' Britanni apud Tacit. Agric. xvi. 1. coloniam Romanam appellant 'sedem servitutis.' Unde opportuno situ tres urbes 'Philippum non contumeliosius, quam verius, compedes Græciæ appellasse' Livius xxxii. 37. 2. refert. Freinsh.

§ 9 *Excerneret*] Vulgo, *secerneret*. Modius. *Excerneret*] Deligeret: apud Columellam hoc verbum 'excernere' leges, de frumento farina et paleis, hic ergo Metaphora est, alim tamen editiones *secerneret* habent. *Raderus*, Barthius tamen probat *excerneret* Ad-

vers. ii. 12. *Cellar.*

Contractum erat, dissolvere tamen ipse decreverat] Forte legendum: *contractum; dissolvere tamen id suo ære decrev.* Heinsius.

§ 10 *Prolatando*] *Protelando*, membranzæ Sigeburgenses. *differendo*, Brugenses. *Modius.*

Professione æris pudorem] Quæ intelligas ex his Senecæ de Benef. ii. 7. 'Tiberius Cæsar rogatus a Nepote M. Allio prætorio, ut æri alieno succurreret: edere illum sibi nomina creditorum jussit. Hoc non est donare, sed creditores convocare.' Ubi dubites annon legendum sit 'Mallio:' nota ea familia ex Fulv. Ursino, Glandorpio, et Inscript. Vett. sed verius puto, 'rogatus a Nepote Mario,' ex Tac. ii. 48. 3. *Freinsh.*

Decem millia talentorum] Non convenit inter scriptores de summa, quæ in ære alieno exercitus dissolvendo expensa est. Plutarchus Curtium secutus tradit decem fere millia talentum, pro his, qui ære alieno obstricti erant, Alexandrum exsolvisse; Justinus lib. xii. viginti tria millia. At Arrianus auctor est, hanc largitionem xx. millia talentum fuisse: *λέγεται δὲ γενέσθαι ἡ δόσις αὐτῇ τῇ στρατίῃ ἐς τάλαντα διαμέτρια. Poppa. Decem millia talent.*] Justin. xii. 11. 3. 'xx. millia.' Diodor. xvii. 109. cum Curtio: 'Multosque ære alieno obstrictos esse edoctus, id totum uno die x. millibus talentum paullo minus dissolvit.' Quod Diodorus paullo minus addit, hoc Plutarch. cap. 120. et Curtius expresse, e decem millibus talentum, tantum cxxx. post exsoluta nomina superfuisse testatur. Arrian. vii. 2. 28. dimissis tantum in viaticum tot ait talenta donata, singulis nempe singula. Ergo cum decem millia, ut Diodorus numerat, undecim, ut Justinus, essent in patriam remissi, et singulis talentum esset oblatum, idem numerus talentorum cum Curtio et Diodoro et Plutarcho est

expressus. Sed hic Plutarchus addit singulare quiddam de quodam Antigene Lasco falsa creditorum nomina professus, ut maiorem inde vim pecunie auferret. *Raderus*. De *Arriani* consensu fallitur. Ille enim VII. 1. 23. diserte scribit, largitionem hanc dissolutorum munerum 'xx. m. talentum fuisse tradi.' Alia est largitio, de qua loco a *Radero* citato narrat. *Freinsk.* *Radero* Popmam omnia suggessisse apparet, etiam errorem. *Snak.*

§ 11 *Professi sunt*] Nescio quid sibi querant editi libri, cum scribunt, *Tum demum fide facta professio est*; quis enim esse potest horum verborum sensus? *Modius*. Fuerit imo idem, qui alterius lectionis sensus, si facta geminetur, *Tum demum facta fide facta professio est*. Nam ipsa vox nisi geminetur, bis eam intelligi, quod *Glareanus* censuit, ineptum est. *Acidalius*.

§ 12 *Remitti domos*] *Alii, mitti domos*. *Modius*.

Canitiem capitum ostentantes] Atqui seniores dimiserat: utique non omnes, sed mutilatos et ad bellum inutiles, et sic *Justinum* accipe XII. 11. *Raderus*. *Canitiemque capitum*] Nondum enim dimissi erant seniores; sed id cum maxime agebatur, ut dimitterentur. Ipsum Auctorem inspicere. *Freinsk.* Præcipue n. 16. *Snak.*

§ 15 *Ille, quid hæc, inquit, repens consternatio, et tam procax atque effusa licentia denuntiatur*] Sic in carmine libero, quod *Tibullo* adscribunt, 'Quid hoc rei est? quid ira nuntiat Deum?' Ubi male alius, 'nunc ciet,' pro 'nuntiat.' Sed in *Curtio* quod statim sequitur: *Eloqui timeo: palam certe rupis imperium, et precario rex sum, cui non alloquendi, non noecendi monendique aut intuenti vos jus reliquistis*; non moveam quidquam temere: sed an non elegantius parvula distinctio fecerit? ad hoc inquam exemplum, *Eloqui timeo, palam certe. Rupis*

imperium, et precario rex sum. Mihi placeat hæsitantis et verecundantis affectus iste: nec tamen, ut dixi, velim receptam lectionem mutare. *Palam* enim imperium ruperant, qui 'tumultuoso clamore et militari violentia volentem loqui inhibebant, palam professi nusquam inde nisi in patriam vestigium esse moturos.' At 'timendi' verbum, ut nos hic volebamus, alibi quoque *Curtio* in pudoris intellectu. IV. 10. 27. 'Num quod maxime suspicor, et loqui timeo, ludibria meorum nuntiaturus es mihi?' Ceterum non me præterit, in editione *Modii* metuo esse: timeo tamen ego retineo, quod est in omnibus vulgaris, et temere mutatum ab illo censeo. *Acidalius*.

Denuntiat] Forte, *denuntiet*. *Heinsius*.

§ 16 *Mecum deportare*] Præ se ferebat enim reditum in patriam agitare, dubium an ex animo: sunt enim complures qui in Asia sedem imperii fuisse constituturum arbitrantur. Illud autem palam testabatur: pertinetque eo quod *Plutarchus* de *Liber*. *Educand.* cap. 34. refert, 'Græcia mandasse, ut purpureas sibi vestes pararent, quippe domum reversum e bello sacrificium de parta e barbaris victoria peracturum.' Quod tamen diversim narrat *Athenæus* XII. 9. Verum ut dixi, *Asiam* potius habebat in animo, sive *Arabiam* regni sedem habiturus, ut tradit *Eustathius* ad *Dionys.* versum 995. ex *Strabonis* extremo sextodecimo: sive potius *Babylonem*, ut asserit idem *Strabo* lib. xv. *Freinsk.*

Adclamantes] Seu potius *occlamantes*. *Acidalius*. *Occlamantes* cum *Acidali* malo. *Raderus*. Male *Acidalius* *occlamantes*: vide nos ad *Vellei*. II. 4. *Heinsius*.

§ 17 *Discedunt*] *Membræ descendunt*. *Modius*. *Discedunt*] *Mss. descendunt*, probante *Bongarsio*. Cujus manum qui descripsit, hoc loco non

potuit assequi. Video autem *Ἀνδρῶν* Xenophontis allegari : credo quod inde nomen illi historiæ sit, *Ascensus*, quia mediterranea loca altiora sunt mari. Unde profectio ad mare *κατάβασις* *descensus* vocatur, a mari *ἀνδρῶν* *βασις*. Dictum aliquid hac de re supra. *Freinskh.*

§ 18 *Uno ore*] 'Id militares animos altius conjectantibus præcipuum indicium magni atque implacabilis motus, quod neque disjecti, vel panicorum instinctu, sed pariter ardescerent, pariter silerent; tanta æqualitate et constantia, ut regi crederes.' Tacit. i. 33. 7. *Freinskh.*

Omnes queri] Poterat abesse verbum *queri* relicto *Omnes* solo: ut apud scriptores Hist. Augustæ. Pollio in Valeriano cap. 1. 'Quæ quum essent sæpius dicta, addiderunt, omnes: atque ita discendum est.' *Freinskh.*

§ 19 *Non hercle potest, ut adducar*] Corruperant hæc imperiti nebulones, qui de suo verbum *fieri* intruserant. *Modius.*

§ 20 *Profugiunt dominos*] Singularis constructio et loquendi formula cum quarto casu, quam tamen ut Curtio particularem jam annotavit Cælius Cnrio in Thea. *Snak.*

§ 21 *Furiarum consternationis*] Quamvis hac voce numquam usus legatur Cicero, est tamen bene Latina, et Livio, Sallustio aliisque scriptoribus primæ classis usurpata. Sed hoc observandum in illa: Consternationem hic non animi dejectionem valere, sed contumacem seditionem et tumultum: quo intellectu Val. Max. dixit ix. 7. quod est de seditionibus: 'Creditorum quoque consternatio adversum Sempronii Asellionis prætoris urbani caput intolerabili modo exarsit: quem quia canssam debitorum susceperat, concitari a L. Cænio tribuno plebis pro æde Concordiæ sacrificium facientem, ab ipsis altaribus fugere extra forum coactum, inque tabernulo latitantem, prætex-

tatum discerpserunt.' Alias tamen etiam pro desperatione et perturbatione usurpatur, ut 'consternatus animo.' Valla v. 9. Consternere est corporis, consternari autem animi, cum mens turbata est, de statu mota, et quasi humi atrata, ideoque sæpe conjungi animum videmus, ut 'consternatus animo.' Sallustius tamen primo historiarum, 'Equi,' inquit, 'sine rectoribus exterriti aut saucii consternantur:' cum sit usitatus consternuntur. Imo meo animo rectius dixit Sallustius 'consternantur,' hoc est, ita perturbantur, ut regi vix amplius possint, et qua data viant. Itaque hoc loco accipe pro tumultu, perturbatione et contumaci seditione, non dejectione aut desperatione animi: propterea adjecti 'furiarum consternationis,' et paullo ante 'repens consternatio,' hoc est, procax et effusa licentia. *Raderus.*

Damno] Improbo, abjicio, ut Noster sæpe, et sic Justin. xix. 2. 9. 'Intermissa omnia sacra, omnia privata officia damnata.' *Snak.*

Esse destititistis] Alii *desistis*, aut *desiistis*. Forte expuncto verbo substantivo, legendum, *me destituitis*. Sup. ix. 2. 32. 'desertus, destitutus sum, hostibus proditus.' *Freinskh.* Mallet Freinshemius, *jam enim me destituitis*. Mihi potior Acidalii videtur emendatio, *jam enim esse destitit*. Certe alias non respondet sequentibus. Opponuntur quippe milites, et non milites, sed ingrati. Ad quod posterius ostendendum opus erat, non ut vocaret eos desertores, sed non milites, et qui milites esse desiissent. *Scheff.* Erasmus et Tellerius *desiistis*. Freinshemius expuncto substantivo verbo legendum putat *me destituitis*; sed etiam 'destitit' cum infinito frequens Nostro est. III. 6. 15. v. 9. 17. VIII. 3. 6. x. 8. 1. *Cellar.*

Ingratissimis oportet] Impressi libri, nec ut cum militibus meis (jam

enim esse desistis) sed cum ingratissimis (ut oportet) agere decrevi: ineptissime. Modius. Ineptissima Modio vulgata: mihi neque hæc multo aptiora, utrumque ego interpo: *Omne hercle spern, quam ex vobis conceperam, damno, nec ut cum militibus meis (jam enim esse desistis) sed ut cum ingratia civibus porro agere decrevi.* Vide mihi ductus literarum et erroris occasionem, et emendationis agnosces rationem: paullo post: *neminem teneo: liberate oculos meos ingratissimi cives.* Acidalius. *Cum ingratissimis operis]* Non ultra vobiscum, inquit, quasi cum militibus aut ingenuis agere mihi decretum est, neque præmia dare aut munera; sed ut vilibus mercenariis, appendere debitam modo diurnamque vestram mercedem. 'Operarum' scilicet vox ignominiam habet, quadratque in eos, qui viles et lucello tantum inbiantes. *Σύστοιχον* est huic istud Cic. pro Sextio cap. 17. 'Erat mihi contentio non cum victore exercitu, sed cum operis conductis, et ad diripiendam urbem concitatis.' Ruben. *Electa* pag. 39. f. Antea corrupte legebatur, *cum ingratissimis oportet.* Freinsh. Nihil muta: non bene Rubenius et Freinshemius. *Heinsius.*

§ 22 *Secundis rebus]* Quod Alexander de militibus, idem de Alexandro Curtius paullo ante sic ait: 'Sic scilicet res secundæ valent commutare naturam, et raro quisquam erga sua bona satis cantus est.' Et lib. viii. 'Minus jam cupiditatibus imperantis, inter obsequia fortunæ, contra quam non satis cauta mortalitas est.' *Popma.*

Circumfluunt] *Superfluunt* vos, vulgo. *Modius.*

Secundam regere fortunam] Forte, *adversa quam secunda degere fortuna; vel, vos adversa quam secunda regere fortuna.* Heinsius.

§ 23 *Illyriorum]* Diodor. xvi. 2. 'Bello fractus ab Illyria Amyntas

vectigalia pendere victoribus cogeatur. Hi filium ejus natu minimum Philippum, obsidia loco acceptum, Thebanis adservandum tradiderunt.' Justinus vii. 5. 1. 'Alexander inter prima initia regni, bellum ab Illyriis pacta mercede, et Philippo fratre dato obside redemit.' Ac de ipso Philippo vii. 6. 4. 'Bella alia interposita pactione componit, alia redimit.' *Raderus.* Diodorus in Excerpt. Vales. pag. 338. *Φίλιππος δουλεύονσαν Ἰλλυριοῖς τὴν ἡγεμονίαν παραλαβόν.* Freinsh.

Asiæ et tot] Iterum editiones, *Asia et tot;* perinde est. *Modius.*

Sordent] Repete viii. 8. 16. et totum fere caput. *Snak.*

Ex cratibus scuta] Qualia paupertas et indigentia rerum necessariarum facit. Lipsium de Mil. Rom. iii. 2. vide: cni addes Frontin. i. 7. 6. et Flor. iii. 20. 6. de Spartaco. Freinsh.

§ 24 *Quingenta talenta]* Vide Plutarch. cap. 23. et de Fort. Alex. i. 3. 'ubi ducenta talenta' produntur. Sed Arrianus vii. 2. 15. consentit Curtio. Freinsh.

Talentorum esset, meorum mox] Sic hunc locum de membranarum fide emendavi: editi libri habebant, *quam LX. talentorum sit meorum operum, &c. male.* *Modius.*

Quibus tamen absit invidia] Ut ordine capias, invidiæ deprecationem parenthesi include: *quibus tamen (absit invidia) imperium, &c.* nam absolute efferenda ista, et τὸ quibus ad fundamenta referendum, ut fundamentis iis imperium se dicat imposuisse. Hicula et sententia alias, et structura. *Acidalius.*

Partis] Forte, *parti.* Heinsius. Et sic Voss. cod. 2. *Snak.*

§ 25 *Asiane pertasum . . . est pares fecit]* Ne et hic seducaris, expunge interrogationis alteram in medio notam, quæ supervacua, et turbat etiam sensum. Non junges enim *quæ gloria*, neque casu accipies utrumque

nominandi, sed hoc auferendi, illud nominandi quidem, sed ut ad *Asiæ* referatur. *Acidalius*.

Nempe ex Asiatica præda] Magnum malum illis, qui hæc hoc modo corruperant, *ni æs alienum fuisset. Nempe in Asiatica præda, nec pudet, &c.* flagitiosissime. *Modius*. Bene ista *Modius*. Quia tamen ubique in non ex? an non putes retineri potuisse? Sic scilicet hoc dictum fuerit, ut apud Sen. Epist. xix. 13. 'In aspero et probo accipere:' et apud alios cum idem hoc, tum alia ad eam faciem plura. *Acidalius*. Nam *Modius* fecerat, ex *As. præda*, quæ res induxit alios ut totum hoc pro glossemate haberent; sed non est: ostendit enim injuria fastidire *Asiam*, quibus inde tot tantæque fuissent commoda. Habetque illa vocula *nempe* insignem vim inculcandi cum quadam exprobratione personæ causæve, de qua agitur, meritum. Apud Liv. xxxiv. 5. 10. Valerius abrogari legem *Optiam* suadens, pro matronis: 'Jam urbe capta a Gallis, quo redempta urbs est? nempe aurum matronæ consensu omnium in publicum contulerunt.' *Freinsh.*

§ 26 *Etiam spei ventræ*] Non præsentia modo dilapidarunt, sed ne spem quidem, quæ omois in armis, plura acquirendi sibi reliquerunt, ipsa arma pignori tradentes. Mirum autem hoc sub *Alexandro* licuisse. Sane Romanis moribus, ipsaque evidenti ratione, id vetitum. l. iii. § 13. de R. M. 'Miles, qui in bello arma amisit, vel alienavit, capite punitur.' Ubi verbum 'alienandi,' quod et in l. xiv. § 1. eo repetitur, etiam ad pignoris nexum extendi docet l. ult. Cod. de Reb. Alien. non alien. *Freinshemius*.

§ 27 *Pellicum concubinis*] Invidiosissima Catachresis; nam quinquam sint 'concubini' ex *Ganymedis*, fedissimarum deliciarum gratia in cœlum rapti, turpissima fabula notum

satis: et sic in 'Catamito' explicat Festus Pompeius, et Servius ad Virg. Ecl. viii. 30. sic Quinctil. Declam. ii. 6. 'singularis res est fortis concubinus:' et eodem sensu *Catullo* repetitur in Epithal. Malli. Sed hic de sequiore sexu singulari exemplo, et videtur adludere ad contubernales, qui in militia mutua fide et ope videntur conjuncti, et quasi cognati, quum hi indignissimis scortis obnoxii ab omni militari disciplina flagitiosa voluptate ita inquinaverint honesta, et ignava libidine adeo degeneraverint, ut sint tamquam prostibula, dedecorum patientiæ contra naturam subjicienda, atque ut non modo inter pellices agant, quæ ante devictos Persas in Macedonum castris non tolerabantur; sed et illis monstruosa infamia succubent. Nisi velis *ἑταίρων* explicare, quasi qui concumbant cum pellicibus, et libidinibus addicti severiorem militiæ disciplinam negligant, et hinc nihil præter otium et onerosi belli vacationem spectent mulierosi, contumeliosis deliciis fracti, et ad ignaviam deformati. *Snak*.

In quod impenditur] Eleganter hoc explevi addita syllaba in, intelligit autem Curtius scorta. *Modius*. *Impenditur*] Sc. venter. *Sebsius*. Nempe pellicæ solæ supersunt ex tanta præda, in quas ipsæ opes impensæ sunt. Ita *Tellierins*: aliis venter est, in quem impensa sunt, ita *Sebsius* et *Pitiscus*. Vulgo in pothabent. *Cellar*.

Cum Persis] Nempe de quibus *Didor*. xvii. 108. ipse Curtius x. 3. 10. *Freinsh*.

§ 28 *Redeunt*] Hæc amare dicuntur cum sequentibus, quare male faciunt, qui notam interrogationis ubique interserunt. *Modius*.

§ 29 *Quantum sine rege*] *Polyæn*. iv. 3. 7. 'Mandavit, ut armati Macedones seorsim a ceteris starent: e regione vero Persæ. Qui cum disces-

sissent, Deligite, inquit, Macedones, ducem quem volueritis : Ego vero Persis utar militibus : si viceritis, faciam omnia quæ volueritis ; sin victi fueritis, experti vos nihil per vosmet ipsos posse quidem, quietem agite.' *Freinsh.*

§ 30 *Desiit deinde*] Alexandri factum hoc non tam animi magnitudini, quamquam et huic, quam prudentiæ adscribo : nec enim aliud supererat vindicandæ majestati, quam neque suadendo neque minando periclitantem conservare poterat, ut ita necessario ad ultimum ei præsidium deveniendum, et velut de summa rerum cum militibus suis decernendum fuerit. Hoc ergo, aut similia, non unus ille fecit, sed Cæsar, et Alexander Severus, et Augustus Quirites appetendo suos milites, unoque verbo omnes, non sine quadam ignominia, exanctorando, eandem plane jecerunt aleam. Quin et minorum ducum constantia paucorum pœna sæpe tumultuantium agminum repressit audaciam. Vide Tacit. i. 38. 'Puniri enim quandoque possunt, qui cohereri non possunt.' Idem Hist. iv. 27. 7. *Freinsh.*

In medium armentorum agmen] Per contemptum Curtius in medium armentorum agmen regem se immississe dixit : Nam quid aliud sunt vecordes et disciplinæ militaris immemores milites, quam armentorum agmen, quod furioso impetu, et effusa licentia fertur? *Popma. Armatorum*] Quædam editt. *armentorum* ; et hanc lectionem probat *Popma*, sed non satis recte : lege *armatorum*, quod et confirmat Justin. xii. 11. 8. 'E tribunali in concionem armatam inermis ipse desiliit, et nemine prohibente tredecim correptos manu sua ipse ad supplicia duxit.' *Loccen.*

Notans quoque] Editiones, *notatos quoque*. *Modius*. Sola hæc editio, *notans* ; aliæ, *notatos*, quod profecto melius ; sed verum, opinor, est no-

Delph. et Var. Clas.

Q. Curt.

tatisque, id est, cum vel quoniam notasset eos sibi inter ipsam orationem. *Acidalius*. Quod recepit *Raderus*. *Snak.*

CAP. III. § 1 *Nihilo ausos graviora*] Sic scribe. De cetero, sublata hic a Modio deinceps recte, quæ pro Curtianis diu se gesserant, etiam post indicium Glareani : nec abest, quin paucula quædam auctoris absint et desint. *Acidalius*. Hic nihil videtur deesse ; nam si jungas sequentia verba prioribus, optime sententia constabit. *Loccenius*. Hic asteriscus insertus monet, aliquid in Curtio deesse, quod vel nihil, vel certe perexiguum est, una vel altera voce, ut et *Acidalius* sensit, desiderata. Quamquam ego putem omnia constare, nam sensus et intellectus totius periodi perfectus est, et coherent omnia. *Raderus*. Sed et *Aldus* illa omisit. Nos ad vitandam confusionem alias orituram non rejecimus, sed, ut aliis locis supra, inclusimus uncia. *Freinsh.*

§ 3 *Sive regii nominis, &c.*] Confer hæc illis iii. 6. 17. 'Namque haud facile dictu est, præter ingentem illi genti erga reges suos venerationem, quantum hujus utique regis vel admiratione dediti ei fuerint, vel caritate flagraverint.' *Acidalius*.

§ 4 *Quo singuli*] Hoc probum, præ illo quod, quod hactenus obtinuit vulgo. *Modius*.

Obedienter ac pie] De Macedonibus sermo est ; at de Persis acceperat *Brisson*. *Freinsh.*

§ 10 *Hoc ego*] *Hoc ergo* Colonien-sis liber scriptus. *Modius*. *Hoc ergo non*] Negans particula non ejicienda ; quam pugnare in sententiam Alexandri miror ab aliis non animadversum. Jam olim, inquit, ita sensi, sed nunc primum aperio ; manifestum nimis hoc, et quod ultro se pròdit, huc usque tamen (qui nisi clausis oculis?) præteritum. *Acidalius*. Ante erat, *hoc ego non nunc* ; *Acidalius* negantem particulam ejecit, et miratur id ab

5 C

aliis non animadversum; sed ego non minus miror ab Acidalio eandem particulam a me supra restitutam, a qua totius capitis sententia pendebat ix. 4. 17. non fuisse animadversam, nec repositam, cum contra jus omne et fas a Curtii contextu esset proscripta: 'Non quidem Gangem amnem, et quæ ultra essent, coactos transmittere, non tamen finisse bellum.' *Raderus*.

Nunc primum profiteor] Alii, non nunc primum; sed negationem illam ejiciendam alibi monueram: et jam video monuisse sic Acidalium, qui jure miratur aliis id non animadversum. Est autem profecta illa corruptio ab iis, qui sed absque non reperiri nefas existimarent: nec sentirent eam esse fornam, qua Cic. ad Attic. xii. 24. 'Occidimus,' inquit, 'occidimus, Attice, jam pridem nos quidem, sed nunc fatemur.' Nec longe abit Demetrius apud Liv. xl. 15. 8. 'Non hodie me primum frater accusat; sed hodie primum aperte.' Cyrus apud Xenoph. Cyropæd. lib. i. 'Cooptavi vos equidem, amici, non quod nunc primum vos probaverim, sed quod viderim vos inde usque a pueris ea, quæ civitas nostra honesta censet, studiose facere.' *Freinsh.*

Dilectum] Iterum eædem membranæ, *dilectos*. Modius. *Delectum*] *Dilectum* eodem sensu prius dicebant, quos subinde Lipsius æmulatur; sed 'delectus' dicitur nsitatus, quod 'dilectus' ambigue dicatur. *Raderus*. *Delectum juniorum*] Triginta Persarum millia Macedonicis armis disciplinaque institui jussit. Vide Plutarch. cap. 83. Diodor. xvii. 108. Arrian. vii. 1. 25. Justin. xii. 12. 4. *Freinsh.* De voce 'dilectus,' et 'delectus,' vide Stewechium ad Prolog. Vegetii, et p. 20. *Snak*.

Obsequium et patientia imperii] Satis hoc ostendit Brisson de Regn. Persarum lib. ii. p. 24. *Freinsh.*

Præstantior est] Ms. *præstantiore*.

Forte *præstantiora*. Heinsias.

§ 11 *Oxathris*] *Lege Oxyatris*, ut lib. viiii. monni. *Loccenius*.

§ 12 *Darii filiam*] Diodor. xvii. 107. 'Susam profectus Statiram Darii filiam natu majorem sibi matrimonio junxit; minorem vero Drypetium Hephæstioni uxorem tradidit: amicorum etiam nobilissimis novi conjugii auctor fuit, et generosissimas Persarum virgines in matrimonium collocavit.' Adde Justin. xii. 10. 9. Plutarch. cap. 120. M. Paul. Venetus i. 31. contractas eas nuptias scribit in civitate Balac, quam veterum Susa fuisse, ex eo conjicit Reineccius. Cratæ tum temporis Amestrio, Oxathræ fratris Darii filiam, in matrimonium dedit; Diodor. xx. 100. quam Amastrinem vocat Arrian. vii. 1. 19. ubi de his nuptiis plura. Vide et Ælian. viii. 7. cum Athenæo xii. 9. Diodor. xviii. 4. *Freinsh.*

§ 13 *Genitos vos esse mihi*] Erant juvenes ex illis etiam a Macedonibus ex victis et Persidibus jam pridem suscepti; nam ex ultimis non potuit fieri, cum necdum annus intercesserit. Diodorum adi Olym. 113. anno 3. p. 576. *Rader*. *Genitos*] Quia mixti in unam velut gentem coaluimus; gerite vos pro populis civibusque meis potius, quam pro extraneis, illorumque numero mihi haberi credite. Nihil huc pertinent liberi Macedonum ex captivis geniti, quos frustra nituntur huc trahere. *Freinsh.*

Eundem ducunt colorem] Tranalato pro referunt notam, indolem, aut formam rei. Senec. Epist. 108. 'Novimus quosdam, qui multis apud Philosophum annis persederint, et ne colorem quidem duxerint.' Idem in lib. de Tranq. An. 'Quæ veras vires parant, exspectant annos, donec paulatim colorem diuturnitatis ducant.' Seneca Tragic. Herc. Fur. vs. 345. 'Ducet e genere inclyto Novitas colorem nostra.' Quintilian. Orat. Inst. x. 1. 'Optimis adulescendum

est; et multa magis, quam multorum, lectione firmanda mens, et ducendus est color.' Videntur laudati Auctores hoc Maronis Ecl. ix. ante oculos habuisse: 'Duceret apricis in collibus nova colorem.' *Loccenius.*

Persarum] Ita melius, quam ut vulgo, *Persas*. Modius.

§ 14 *Victuri sunt*] Post hæc verba non male inseruntur hic, quæ Justinus et Arrianus de corporis custodia, et officiis distributis inter Persas et reliquos Barbaros (Macedonibus remotis) habent. Suscepti enim Persæ a rege loco amicorum, et agmen illud barbarorum Macedonico nomine Persicum agema vocatum. Quod Macedones ægreferentes, externos scilicet sibi indigenis tamquam indignis præferri, cum summa doloris significatione ad januam regiæ venerunt, et arma sua tamquam libellos supplices ante januam projecerunt, veniamque delictorum petentes ultro in supplicium obtulerunt, qui obstinate obloenti erant regi. Quibus peractis, senior quidam inter reliquos procedens talem habet orationem ad Alexandrum, 'Quousque,' &c. *Loccen.*

§ 15 *Hæc oratione habita*] Recte hæc et sequentia, ad ea, 'Quousque animo tuo,' &c. omittit Raderns. Est enim manifestum supplementum, quod tamen etiam cum auctore nostro pugnat: ille enim supra num. 4. ostendit ante concionem hanc interfectos fuisse seditiosos, aut potius contumaces illos: hoc supplementum vero affirmat postea demum id accidisse. *Freinsh.*

Hæc oratione, &c.] Neque hæc in vetustis libris adparent: Freinshemio ideo etiam suspecta sunt, quod supplicium sub finem cap. 2. in hunc locum videtur rejicere. Sed aliud omnino supplicium est a superiori tredecim militum, quos sub noctem rex duci jusserat: ut ex principio

sequentis orationis conjicitur. *Cellar.*

CAP. IV. § 1 *Mergi in amnem*] Quod hic 'externi moris supplicium,' idem apud Liv. i. 51. 12. 'novum genus lethi vocatur,' de Turno Herdonio, 'Ut indicta canssa, novo genere lethi, dejectus ad caput aquæ Ferentinæ, crate superne injecta, saxisque congestia, mergeretur.' Apud Germanos olim 'ignavos, et imbelles, et corpore infames cæno ac palude, injecta insuper crate, mergebant,' Tacit. Germ. 12. 2. Unde fortassis manavit hodieque receptus mos, metrices in amnes mergendi, quem tantopere mirabantur in Concilio Basil. Italici proceres. Sic et Amulius Romulum Remumque spurios in 'profluentem abjici' jussit. Flor. i. 1. 2. Ad ignaviam vero sic punitam alludere videantur Hippomedontis verba apud Statium ix. 506. relata supra ad III. 5. 5. 'non in acie saltem.' *Freinsh.*

§ 3 *Nec hoc quidem*] Membranæ, et hoc quidem, verum pessime. *Modius.*

Corpora iræ, trucidaret] Ita habent omnes omnino scripti libri, adeo ut an ita legendum sit amplius dubitari non posse videatur. *Modius.* *Trucidaret*] Alia lacuna. Quantum ex serie historiarum conjicere licet, relatum hic est a Curtio, quo modo Alexander milites ad januam querulos intromiserit, gratiam delictorum fecerit, et honorifice donatos in patriam dimiserit; dein quomodo Hephæstionem vita functum magnifice terræ mandavit; Calani Indi funus vel voluntarium vivicomburium prosectus sit; denique Babylonem fatalem sibi urbem concesserit, et operam daturus ibi variarum gentium legatis supremum diem obierit: innunt hoc sequentia, 'Intuentibus,' &c. nam sic ordine persequitur narrando, quæ mortem ejus præcesserunt. *Loccenius.*

SUPPLEMENTUM.

4. POSTQUAM vero cognitum est, Persis ducatus datos, Barbaros in varios ordines distributos, atque Macedonica iis imposita nomina, se vero ignominiose penitus rejectos esse, non jam amplius conceptum animis dolorem perferre potuerunt. 5. Sed concursu in regiam facto, interiori duntaxat retenta tunica, arma ante januam, pœnitentiæ signum, projecerunt, ac præ foribus stantes, intramitti se, sibi que ignosci suppliciter atque flentes orabant, utque rex suppliciis suis potius saturaret se quam contumeliis: ipsos nisi venia impetrata non discessuros. 6. Quæ cum Alexandro nuntiata essent, apertis regiæ foribus ad ipsos est egressus. Postquam vero ipsorum ejulatum atque pœnitentiam, necnon miserandum atque afflictum habitum vidisset, diu quoque collacrymatus est. Eaque modestia, ut ipsis ignosceret, obtinuerunt. 7. Eis deinde nunc modeste incusatis, nunc comiter appellatis, complures bello inutiles exauctoravit, magnificentissimeque donatos dimisit. Scribens quoque ad Antipatrum, Macedoniæ præfectum, eis ad spectanda certamina priores in theatro sedes assignari, coronatosque sedere jussit. 8. Defunctorum quoque liberos pupillos paterna contra-

§ 4 *Postquam vero cognitum est*] Omnia hinc ad finem usque capitis inserta sunt ab alio quodam, qui lacunam hanc sic explevit: absunt ab antiquioribus exemplaribus, et Radero. Nos, quia historiæ nonnihil lucis addunt, reliquimus; alio tamen caractere, ne deinceps fallant viros doctos etiam pro Cartianis. *Freinsh.*

Persis ducatus datos] Sic apud Tacit. i. 41. 5. seditiosos milites 'nihil æque flexit quam invidia in Treviros:' quorum fidem suæ præferri indignabantur. *Idem.* Pro Curtianis hæc habuit Cl. J. Is. Pontanus, et ex Suetonio confirmavit in Epist. ad Cl. J. Vossium, quæ est 39. ex Sylloge quam edidit Cl. A. Matthæus. *Snak.*

§ 7 *Priores in theatro sedes*] Quo exemplo 'Augustus etiam milites a plebe discretos habuit,' apud Sueton. 44. 3. Scaliger Poët. i. 21. Adde

Tacit. vi. 3. 1. *Freinsh.*

Coronatosque sedere] Προσβλῆναι ἐν ἀγῶσι vocat Strabo pr. l. xiv. Paschalius de Coron. 8. 4. ostendit in triumphis non ipsum tantum Imp. sed et milites coronatos fuisse. *Idem.*

§ 8 *Defunctorum liberos*] Atheniensibus lex erat, ut liberi eorum, qui pro patria cecidissent, publice educarentur. Cujus meminerunt Plato extremo Menexeno, Thucydides ii. 8. 62. et Aristides Panathenæico. Quæ in re dignum visum cap. 56. centur. 2. Subcisiv. Camerarii, quod pene totum exscriberem: 'Præ ceteris autem Veneti longissimi temporis recepta observatione, non tam grati, quam liberales et munifici ita erga patres sunt, ut etiam in liberos eorum ea liberalitas propagetur, qui vel in toga vel sago patriæ utilem operam præstiterunt. Non solum

here stipendia voluit, Cratero iis præposito, quem etiam Antipatri loco Macedonibus, Thessalis, Thracibusque præesse jussit, Antipatrumque cum supplemento tironum in Crateri locum vocavit.

9. Jam pridem quidem Alexandro literæ et ab Olympiade matre

enim stipendia et salaria parentum defunctorum filiis superstitionibus veluti hæreditario jure conferuntur, sed etiam filiae nobiles ex fisco honorifice ditantur, ut studium et cupiditas inserviendi, et etiam moriendi pro patria et rep. spe recompensationis, ceu stimulis, exacuatur. Hoc etiam regibus Castiliæ consuetum fuit; ita enim Franciscus Ximinius, Cardinalis et prorox Hispaniæ, scribit ad Carolum v. Cæsarem, quum filium alicujus de regno bene meriti in præfecturam parentis defuncti substituisset: inter alia Regum nostrorum, eam semper consuetudinem memorabilem fuisse constat, ut quæ inclitis factis beneficia parentes meruissent, ea quoque, illis decedentibus, ad eorum filios transferrentur, præsertim si dum regi servirent, morentur. Nam ita homines alacriores ad munera commissa fidelius obeunda redduntur, si suæ quoque virtutis præmia ad liberos esse transferenda intellexerint, quos naturali quodam affectu quam maxime ornatos et provecos cupiunt. Idipsum observavit ante plusculos annos fortissimus et bellicosissimus Rex Poloniæ Stephannus, postquam Livoniam Mosco extorsisset. Ita enim de eo scribit Reinoldus Heidensteinus de bello Moscov. lib. vi. In toto hoc bello id ex lege observatum fuerat, ut si qui in eo periissent, qui publicas possessiones jure aliquo tenerent, easdem liberis eorum quamvis infantibus, partim etiam puellis, confirmaret. Hactenus ille. De Saracenorum in Hispania rege Isen idem observat Rodericus Toletanus Hist. Arab. cap. 19. 'Cum suorum aliquis morte propria vitam, aut gladio finie-

bat, paternum stipendium filio quantumlibet parvulo erogabat, donec ætate perfectus, militiæ adscriberetur.' Hi ergo proprie dicuntur 'epigoni' Justino xii. 4. 11. 'Sic etiam vocabantur eorum poster, qui cum Adrasto et Polynice Thebas oppugnaverant,' ut notat Diodor. iv. 68. Strabo lib. vii. et Euseb. num. dcccxxii. Ad horum igitur exemplum 'epigonos' illos vocari voluit Alexander, quasi in perpetuum Macedonica militia stabilita, ut scilicet ætate aut vulneribus fessi raptive, subinde a posteris suis, hoc enim sunt 'epigoni,' exciperentur. Arrianus autem vii. 1. 25. et vii. 2. 8. appellationem eam restringit ad xxx. Persarum millia Macedonicis artibus instituta. Videntur autem et hi et illi, tamquam in unum corpus coalituri, eodem hoc nomine fuisse vocati. Ceterum militum bello cæсорum uxores pecuniæ distributione consolatus est Machaël Rangebe apud Zonaram. Romanæ leges etiam pnpillis ejusmodi varia solatia constituerunt. Vide Fabrum Sementr. iii. 8. *Freinsh.*

§ 9 *Ab Olympiade*] Quo tempore accidit illud fama celebratissimum, ut nimirum, Hephæstione literas secum inspiciente, anulum, quem digito detrahebat, ori ejus imprimeret. Vide Plutarch. Apophth. cap. 39. et Orat. de Fort. Alex. 2. 17. Criminationes autem matris hæsisse in regis animo, argumento est illud ejus apophthlegma: cum enim Antipatrum nonnulli commendarent, quod severam integramque vitam degeret; ait, Antipatri quidem exteriora dealbata sunt; intus vero totus est purpureus. Plutarch. Apophth. cap. 39. *Idem.*

et ab Antipatro redditæ erant, ex quibus mutuam inter ipsos simultatem perceperat. Mater Antipatrum adfectati regni insimulabat. 10. Antipater Olympiadem multa præter ipsius decorum gerere scripserat. Itaque evocari se valde iniquo ferens animo, Alexandrum venenô interficere statuit. Peractis his rebus omnibus, Alexander ad Ecbatana Mediæ profectus, regni necessaria disposuit, spectacula denuo et sollemnes indixit dies. 11. Illis forte diebus Hephæstion, quem Rex unice ac fratris loco diligebat, febricitans moritur. Ex quo Alexander, incredibili adfectus dolore, multa, quæ regiam majestatem minime decerent, admisisse dicitur. 12. Miserum quippe medicum, tamquam in curando neg-

§ 10 *Itaque evocari se*] Præter hanc causam, alia longe fortior fuit, metus nimirum ex rege, quem aperit ejus vox apud Plutarch. Apophth. cap. 50. 'Si Parmenion insidiatus est Alexandro, cui tandem credendum erit? sin vero, qui agendum est?' *Idem.*

§ 11 *Hephæstion moritur*] Mortem eam prædixit Pithagoras vates apud Appianum de Bell. Civ. lib. II. Arrian. VII. 3. 36. et Plutarch. cap. 124. Mortuus autem est ad Ecbatana. Ælian. Hist. Var. VII. 8. *Idem.*

Unice diligebat] Ælian. Histor. Var. XII. 7. 'Alexander Achilles monumentum coronavit, Hephæstion Patrocli; significans, se ita carum Alexandro esse, ut Patroclus fuisset Achilli.' Testatur et Probus in Eumene, Alexandrum eum semper 'plurimi fecisse.' *Idem.*

Incredibili adfectus dolore] Sen. Epist. 113. 'Alexander, modo occiso amico (Clito), modo amisso (Hephæstione), jacebat in tenebris; alias scelus, alias desiderium suum mœrens: victor tot regum atque populorum, iræ tristitiæque succubuit.' *Idem.*

Quæ regiam majestatem] Justin. XII. 12. 12. 'contra decus regium' ait fecisse. Adde Plutarch. cap. 123. et ceteros. Id, opinor, voluit Lucianus in Dial. Mortuor. objiciens ex

persona Philippi, 'quod Hephæstionem plus quam esset satis amarit.' Nam in luctu quoque modum esse servandum, præsertim imperantibus, præter alios ostendit Patricius de Regno v. 17. 'Non enim eadem decora principibus viris et imperatori populi, quæ modicis domibus aut civitatibus;' ut recte dixit apud Tacit. III. 6. 2. Tiberius. Ideo Gregoras consolans Andronicum Jun. in obitu matris, hortatur eum, ut potius ceteram Alexandri constantiam, quam hanc in lugendo molliem imitaretur. *Idem.*

Medicum suspendi] Plin. XXIX. 1. 26. hoc non meminerit. Ait enim, 'Nulla lex, quæ puniat inscitiam capitalem, nullum exemplum vindictæ,' &c. Sed fortassis suum tantum ævum respicit. Medici nomen fuisse 'Glancias,' ex Arriano VII. 3. 11. discimus. Plut. cap. 123. 'Glancum' vocat. Illud autem *suspendi*, de cruce intellige; collatis quæ reperies sup. ad IX. 8. 16. *Idem.*

§ 12 *Lactum continuavit*] Rectius, *diem atque noctem luctu contin.* Sed de his, quando Curtium non habent auctorem, solliciti non sumus. Ceterum Polyæn. IV. 3. 31. Arrian. VII. 3. 19. et reliqui scribunt, Alexandrum, ad minuendum luctum, Cossæorum terram subegisse. Nimirum 'negotia

ligentior fuisset, suspendi iussit. Super amici corpus exanime ejulans procubuit, vixque inde ab amicis abstractus est. Diem atque noctem luctum continuavit. 13. Aliaque nonnulla feruntur, quæ quidem ego minime credo. Illud tamen verum est, quod Alexander Hephæstioni, tamquam Heroi, sacrificari jusserit. In funus atque monumentum ei faciendum plusquam duodecim mil-

pro solatio 'fuere, ut est apud Tacit. iv. 13. 1. Adde Platon. Menexeno, Tom. II. pag. 248. C. *Idem*.

§ 13 *Alia nonnulla*] Qualia enumerat Arrian. vii. 3. 9. &c. Ubi post alia cum Plutarcho cap. 123. et Æliano vii. 8. scribit, inter cetera mœstitiæ signa jussisse, non homines modo, sed 'equos et mulos etiam tonderi;' quod etiam in Masistii morte Persas fecisse narrat Herodot. ix. 24. et Plutarch. Aristide cap. 29. et in Pelopidæ nece Plutarch. in Vita cap. 61. Turcarum equi prœsequuntur heroum funera versis instrati sellis. Spandugin. apud Sansovin. dell' Orig. de' Turchi fol. 131. Alexandrum etiam jussisse 'passim incendi Æsculapii fana,' Arrianus ibid. et in Epictetum ii. 22. tradit. Exprobrasse casum illum Æsculapio apud legatos Epidauriorum Arrian. vii. 3. 13. narrat. 'Muros Ecbatanorum arcis evertisse,' Ælian. vii. 8. *Idem*.

Sacrificari jusserit] Describit eam rem præter auctores Hist. Alexandinæ, Lucianus, in 'calumniæ non temere credendum,' non minus eleganter, quam copiose: 'Apud Alexandrum gravissimi criminis reus fiebat, qui colere et adorare Hephæstiona nollet: nam posteaquam is vivis excessit, amore victus Alexander effuso animo ad reliquam funeris magnificentiam additum voluit, ut mortuus inter Deos Hephæstion haberetur. Continuo ei templa civitates pleræque dicarunt, delubra condiderunt, aras, sacra, ferias novo deo sanxerunt. Jusjurandum omnium

religiosissimum Hephæstionis nomine fuit. Capitale erat, si quis hac parte vel contaretur, vel neglectum coleret. Hic eviratus affectus, hæc vesania, fuit adsentatoribus occasione accendendi inflammandique regis. Narabantur insomnia, visæ Hephæstionis umbræ, prædicabantur illius responsa. Denique aræ et sacra dicata sunt familiari et malorum vindici Deo. Proinde cum his Alexander initio mire oblectaretur, tandem ita captus est, ut fidem quoque adhiberet, gloriareturque, quod non modo Diis genitus esset, sed Deos quoque ipse faceret. Quo tempore quantum putamus amicorum Alexandri afflixit Hephæstionis divinitas?' Subjicit deinde de Agathocle Samio memorabile exemplum, ob eam rem valde periclitati. Eamdem insaniam insanivit in Antinoo suo Hadrianus, de quo præter alios multos Theodoretus lib. viii. de Martyribus ita: 'Hadrianum Imp. Rom. ferunt puerum Antinuum in Deos retulisse, temploque illi exstructo omnibus imperio Rom. subjectis, ut divinis honoribus eum prosequerentur, edixisse.' Tertullian. lib. ii. ad Nationes, eam rem acerbè exprobrat gentilibus. *Idem*.

In funus] Quod late describit Diodor. xvii. 115. ubi itidem 12000. talentum constitisse traditur, adsentiente Justino xii. 12. 12. Nam Plutarch. cap. 24. et Arrian. vii. 3. 15. rotundiore myriadis numero, decem tantum millia talentum numerant: quod pretium exacte supputat Georg. Agricola lib. iii. de Pretio veterum

lia talentorum impensa sunt. 14. Revertenti Babylonem Chal-
dæi vates occurrerunt, monentes ne Babylonem ingrederetur. Pro-
fectionem enim ejus per id tempus vitæ periculum ei portendere.
15. Quibus spretis, quo destinaverat ire pergit. Nuntiabatur
enim ei, legatos ex diversis terrarum orbis partibus undique Ba-

monetarum, Ungaricorum 5090909. duodenarios tres, duplum nummum, sim-
plum unum. *Idem.*

§ 14 *Ne Babyl. ingrederetur*] Ex hac historia nata est apud Senec. Suasoria iv. unde multa peti possunt huc facientia. Meminit et Appianus lib. ii. Civilium. *Idem.*

Vita periculum portendere] Quam rem variis etiam ominibus testatam ferunt. Inter quæ Nicephor. Gregor. fin. lib. x. scribit, 'triremi conscensa, e capite excidisse reginam capitis tegumentum circa medium fluvium, quod unus aliquis a nantis cito accepit natans, et id manu ferre simul et natare non potis, capiti suo imposuit, enatavit, ad regem attulit. Rex ei, quia regium capitis decus servarat, talentum dedit; sed quia capiti suo imposuerat, hominem capite mulctat.' Sed Gregoras fabellam narrat nullo certo auctore, ait Cæs. Bulengerus. Imo Diodor. xvii. 116. idem tradidit; et Arrian. vii. 3. 23. ab omnibus fere Alex. historiæ scriptoribus proditum innuit. Sed et 'cum mœnibus Babylonis propinquasset, corvos inter se dimicantes coram eo concidisse,' Plutarch. Alex. cap. 124. et Zonaras narrant. Somnio quoque præmonitum ferunt, ut a Cassandro caveret; Val. Max. i. 7. 2. ext. vide. Valde suspicor ad hæc tempora pertinere, quod ex Nicandro refert Athenæus xv. 9. 'Apud Coos e statua Alexandri enatam fuisse, quam vocant Ambrosiam;' id enim significare videbatur, ipsum dehinc vitam cum immortalibus acturum. Plura apud ordinarios auctores, quæ quia per se manifesta, raro monemus. Fabu-

lam autem putamus, quæ de arboribus in India fatidicis, commentitia Alexandri Epistola, alique nugatores garriunt. *Idem.*

§ 15 *Quibus spretis*] Præcipue confirmatus a philosophis, isthæc elevantibus, et contemnenda judicantibus. Diodor. xvii. 112. Sic apud Marcellin. 23. 12. Hetrusci aruspices, qui leonem occisum Juliani mortem portendere significabant, 'calcabantur philosophis refragantibus, quorum reverenda tunc erat auctoritas, errantium subinde, et in parum cogitis perseverantium diu.' *Freinsk.*

Legatos undique] Quod merito felicitatis argumentum esse Paschalius Legati cap. 86. affirmat, et aliquot exemplis illustrat. Ceterum Diodor. xvii. 113. explicat causas harum legationum, ut et Arrian. vii. 3. 21. ubi etiam disquiritur, an et Romani in iis fuerint. Oros. iii. 20. (in quo et ridiculo mendo 'Hispanus Maurinus,' pro 'Hispan. et Maurus') ex 'plurima parte Italiæ' venisse tradit: Justin. xii. 13. 1. 'nonnullas quoque ex Italia.' Liv. ix. 18. 5. studio extollendi Romana temere videtur prolapsus, ut diceret, 'Alex. M. ne fama quidem populo R. cognitum fuisse.' Quod tamen persuasit Viro Magno in notis ad Lampridinum. Verum 'ex iis, qui de Alexandri rebus gestis scripserunt, Aristus et Asclepiades' legatorum Rom. expressam mentionem fecerunt apud Arrianum. Quibus addi potest Clitarchus apud Plin. iii. 5. 30. Hispanos quidem et Gallos Babylonem tum misisse, ait Hist. Miscella vii. 14. ex Orosii vi. 21. loco notabili: ubi cum Alexandri

bylonem confluisse, ejusque adventum expectare. Adeo totum orbem nominis ejus terror invaserat, ut cunctæ gentes, velut destinato sibi Regi, adularentur. 16. Igitur tamquam conventum universi orbis acturus, Babylonem pervenire festinabat. 17. Quo cum venisset, legatos omnes benigne susceptos domum remisit. Iisdem fere diebus convivium apud Thessalum medicum institutum

gloria comparat Augustum, itidem longinquis remotissimarum gentium legationibus aditi. Adde Vitam Ludewici Pii, ex Annal. Pithœi, pag. 366. Ceterum ut ex istis legationibus, ceteraque frequentia Babylonem tum confluentium immensas opes sibi comparaverit Antimenes Rhodius, apud Aristot. lib. II. *Οικονομικὴν* perscriptum habes. *Idem*.

Ut cunctæ gentes] Hæc quoque ex Justino ad verbum desumpta. Excipiuntur tamen Romani, multorum vindictis: utique vero Arabes, quamquam vicini, quos ideo bello aggredi meditabatur, 'quod soli ex omnibus gentibus legatos ad eum non misissent,' ut tradit Strabo lib. XVI. post pr. et in fine, cum Arriano VII. 4. 6. *Idem*.

§ 17 *Legatos omnes*] Quos quo ordine andiverit, enarrat Diodor. XVII. 113. Athenæus XII. 9. tradit 'in hortis ipsi statutum fuisse aureum solium, et lectos argenteis fultos pedibus, in quibus sedens cum amicis legationibus responsa dabat.' Simile quoddam de ordine audiendi de Carolo Magno Silvius ex Blondo II. 1. 'Conventum in Aquisgrano habuit, in quo ante omnes monachum audivit, qui a Hierosolymorum patriarcha munuscula quædam attulerat: deinde Adzani Hostensis Hispaniarum urbis præfecti nuntium, qui, ipsam dedens urbem, præfectum et Saracenos omnes illam inhabitantes Christianam fidem accepisse renuntiavit. Tertio loco Daniele Michaëlis Siciliæ præfecti legatum,' &c. *Idem*.

Convivium] Alexander Babylone sedem imperii collocare destinaverat,

'videns eam et magnitudine, et rebus ceteris excellere;' ut ait Strabo lib. XV. Ibi ergo dum esset, variis oblectamentis animum recreare, opumque magnitudinem ostentare cœperat. Prætereo 'thronum aureum,' varieque gemmatum effigiatumque, in quo 'titulus sequens et Græcis, et (nequid ad fidem deesset) Latinis literis sculptus inhærebat: 'Ortus et Occasus, Aquilo mihi servit et Auster;' quem ex historia fabulosa fabricavit Guido Bituricensis in libro exemplorum: versu scilicet efficto ad eum, qui in Siculi regis Roberti gladio legebatur: 'Apulus et Calaber, Siculus mihi servit et Afer.' prætereo itidem ejusdem farinae alia. Illud constat, ex toto fere orbe varii generis artifices ad eum venisse, et ingentia munera promeruisse. Quo tempore et ridiculum illud accidisse puto, quod Maximus Tyrius narrat Dissert. XIX. venisse Babylonem Ionem quemdam, qui 'offulas parvas rotundasque, quas in hunc usum fecerat, tam certo ictu in mucronem acus ex distante loco dirigebat, ut nunquam ab acie ejus aberraret.' Ait venisse *παρὰ τὸν μέγαν βασιλέα, Ad magnum regem*. Id non de Persarum rege, sed Alexandro, accipiendum apparebit ex Quinctiliano II. 20. 5. ubi itidem de hac *ματαιότητι* mentio habetur. Præcipue autem frequenter per eos dies convivatus est, 'centum quotidie minas impendens,' ut apud Athenæum IV. 10. Ephippus scribit. Adde Athen. XII. 9. pag. 537. Tum et instituta 'melomachia,' apud eundem VII. 1. Conviviis autem otium non

est, ad quod Rex quoque cum sodalibus vocatus venit. 18. Ibi nondum Herculis scypho epoto, repente, velut telo confixus, ingemit. Elatus e convivio semianimis, tanto dolore cruciatus est, ut ferrum in remedia posceret. 19. Amici caussam morbi intemperiem ebrietatis divulgaverunt; revera autem insidiæ fuerunt, quarum infamiam successorum potentia oppressit. Antipater enim præparatum venenum Cassandro filio, qui cum fratribus Philippo et Iolla Regi ministrare solebat, dederat, præmonito eo, ne aliis quam Thessalo et fratribus crederet. 20. Philippus itaque et Iollas, potum Regis prægustare soliti, in aqua frigida venenum habentes, eam prægustatæ potioni Regis permiserunt. Quarto deinde die, cum milites partim mortuum suspicarentur, idque celari crederent, partim ejus desiderium ferre non possent, mœsti sese in regiam contulerunt, ut sibi Regis videndi copia fieret orantes, atque a custodibus ex mandato Regis intromissi sunt.

esse terendum Imperatori, ostendit Facius in Polit. Liviana errore 33. Tnrpins autem illud fuit, quod 'certamen' etiam 'et præmium proponit potandi meri.' Plutarch. cap. 119. Quod tamen apud eos, quibus utilis videtur fallacia Christianum vocari, hodieque non rarum esse, merito dolet Latherus de Censu i. 10. 41. Lege et Athenæi x. 10. De Culeño Scotorum rege prodit etiam Boëthius lib. xi. 'Lndos' ejusmodi 'potatorios' instituisse. *Idem*.

Thessalum Medicum] Lege, *Thessalum Medium*, *Μήδιος* nomen erat homini; Thessalia patria. Indicavimus hunc errorem jam sup. iii. 13. 1. eoque in nomine locum Arriani emendavimus. Hæc homo, quisquis fuit, ex Justino xii. 13. 7. ubi mendum hoc pridem sustulit Leopard. Emend. xvii. 10. m. Larissæum autem fuisse, ut in Arriano correximus, etiam Strabo auctor est lib. xi. 'Ab Armeno nomen habere Armeniam affirmant Cyrsilus Pharsalius, et Medius Larissæus, qui cum Alexandro militaverunt.' Eum inprimis fuisse solitum cum Alexandro computare,

Plutarch. de Animi Tranquill. cap. 22. memorat, et de Sanitate Tuenda cap. 8. ubi itidem in quibusdam exemplaribus editur *Medicus*. Etiam Zonaras in hoc nomine corrigendus, qui *Μηδίας* vocat. Summum adulatorem fuisse testatur Plutarch. de Adul. et Amici Discr. cap. 51. cum quo familiariter ceteroqui versatus, in ultima sibi valetudine tesseris quoque lusit. Idem de Fort. Alex. ii. 14. *Μήδιον* appellat Athenæus x. 9. ubi et convivium hoc describitur. *Freinsh.*

§ 18 *Herculis scypho*] De quo plura Dempsters in Rosini Antiquit. v. 30. ex variis auctoribus. Quibus adde Lipsium ad Senecæ Epist. lxxxiii. 32. 'Alexandrum intemperantia bibendi et ille Herculanens ac fatalis scyphus condidit.' Et Tiraquell. ad Alex. ab Alex. iii. 10. Athenæus x. 9. tradit, poculum, quod ultimum exhibit Alexander, duos congios cepisse. *Idem*.

§ 20 *Prægustatæ potioni*] Sic apud Tacit. xiii. 16. 3. 'Innoxia adhuc (ac præcalida) et libata gustu potio traditur Britannico: dein postquam fervore aspernabatur, frigida in aqua

adfunditur venenum.' *Idem.*

CAP. V. § 2 *Dignum talibus viris regem*] Intererat sensus non omitti signum interrogationis, quod omnino addi debere certum ex Justino XII. 15. 5. Ita apud Vell. Paterc. II. 14. 3. Livius Drusus 'cum ultimum redderet spiritum, intuens circumstantium, mœrentiumque frequentiam, effudit vocem, convenientissimam conscientiae suae: Ecquando, inquit, propinqui, amice, similem mei civem habebit respublica?' Sic apud Sueton. 99. 4. Augustus 'amicos admissos percunctatus' legitur, 'Ecquid iis videretur mimum vitæ commodæ transegisse?' *Freinshemius. Invenietis dignum regem*] Interrogative; quia Justin. XII. 15. 'videanturne similem sibi reperturi regem?' Cum ipsa quæstione conferri possunt ultima Livii Drusi verba apud Vell. Pat. II. 14. 'Ecquando propinqui amicique similem mei civem habebit respublica?' *Cellarius.* Forte, ubi; vel, an invenietis; vel, ubinam; vel, utinam. Paterc. II. 14. 'Ecquando similem mei quem inveniet resp.' *Heins.*

§ 3 *Incredibile dictu*] Miratur et Val. Max. v. 1. 1. ext. 'Quamquam violentia morbi dilabebatur, in cubitum tamen erectus, dextram omnibus, qui eam contingere vellent, porrexit. Quis autem illam osculari non curreret, quæ, jam fato oppressa, maximi exercitus complexui humanitate quam spiritu vividior suffecit?' Ceterum qui ad eum salutandum ingressi erant, transibant, alique janua egrediebantur. Lucianus Pseudomant. 'Eratque e regione januæ patefactum aliud ostium ad exeundum: cujusmodi ægrotante Alexandro Macedonas in Babylone fecisse ferunt: cum illi gravissimum affectum ipsum obsessa regia intueri, et supremum alloqui, cuperent.' *Freinsch.*

Illo ad ultimam] Significantius Mss. *illud ultimum*, ut Artabazus v. 12. 8. 'ultimum illum visurus;' et sic Lati-

ni, quod videtur adprobasse Nob. Heinsius, qui ad marginem adscripsit locum Ovid. Epist. XIII. 14. 'Vix illud potui dicere triste Vale.' *Snak.*

§ 4 *Detractum anulum*] Apud veteres anulum morientibus aliqui propinquorum digito detrahebant. Plin. lib. XXXIII. 'Morientibus anuli detrahuntur, majorque vitæ ratio circa hoc instrumentum esse cœpit.' Cui autem moriens detractum anulum traderet, etsi non voce nuncupatus, consensu tamen heres institutus censebatur. Curtius paullo post de Perdicca, Alexandrum consultum, cui relinqueret regnum, voluisse optimum deligi. Judicatum autem ab eo optimum Perdiccam, cui anulum tradidisset: anulus vero digito delapsus imminentis mortis omen erat. Spartian. in Hadr. 'Signa morientis hæc habuit. Anulus, in quo imago ipsius sculpta erat, sponte de digito delapsus est.' Dissentiunt vero hic auctores. Curtius refert Alexandrum detractum anulum digito, quo ille regni atque imperii vires obsignare erat solitus, Perdiccæ dedisse, 'adjectis mandatis, ut corpus suum ad Hammonem ferri juberet.' Justinus Alexandrum 'sexta die præclusa voce exemptum digito anulum Perdiccæ tradidisse, et in concionem protulisse.' *Popma. Detractum anulum digito*] Consentit Lucian. in Dial. Diogenis et Alexandri: Dexippus apud Eusebium: Justinus, et reliqui. Probus in Eumene: 'Alexander moriens anulum suum dederat Perdiccæ, ex quo omnes conjecerant, eum regnum ei commendasse, quoad liberi ejus in suam tutelam pervenissent.' Ex hoc actu, et aliis exemplis, observat Kirchman. in Cancellario IV. 2. 6. priscos principes sigilli sui custodes ipsos fuisse. Hereditatis autem transmissæ indicium id habitum, ex Val. Max. VII. 8. 5. 8. et 9. Casaubonus ad Sueton. Aug. 94. 18. tradit, putatque id causæ fuisse, cur Tibe-

rio morienti Caius anulum adimeret, apud Sneton. 73. 4. Quod nec analogia privati juris caret, ut scilicet ita videretur totius patrimonii jus traditum, quomodo 'clavibus traditis mercium in horreis conditarum possessio tradita videtur,' l. 74. de Contrah. Empt. Ergo Alexandri exemplo Masinissa Micipsæ maximo natu filiorum, Supplem. Liv. xv. 18. et Augustus undecimo consulatu ægrotans, 'Agrippæ anulum porrexerat,' apud Zonaram. Vide Kirchmann. de Annl. cap. 22. Apud Saracenos idem obtinuit: unde 'anulus Chalifat' legitur apud Elmacin. ii. 4. in cæde Alamini. Idque 'signum esse principatus apud Agarenos,' ait Constant. Porphyrog. de Administr. Imp. cap. 21. Sane vetustissimis temporibus, quem loco sibi proximo viventes etiam esse Reges volebant, ei dabant anulum digito suo detractum, ut de Pharaone legimus Genes. xli. 42. de Ahasnero viii. 2. Et hæc quidem est communi scriptorum calculo tradita narratio. Testamenti tamen mentionem nonnulli faciunt: agnoscitque Marcellin. xxiii. 17. 'testamento nationem omnem in successoris unius jura translata;' idque Rhodi depositum fuisse tradit Diodor. xx. 82. et ex eo divisionem provinciarum factam, Excerpta Chronologica Latino-barbara adjuncta Eusebio pag. 58. et 64. Quomodo alia quoque regna testamento translata scimus. Vide Tholos. de Rep. vii. 12. Sed ex hagiographis Machab. i. 1. 7. 'divisisse regnum suum' dicit, 'cum adhuc viveret.' Ceterum hunc Perdiccam cum alio nomine ejusdem Macedoniæ regem mire confundit Jornandes de Reb. Geticis cap. 10. 'Adversus Perdiccam Macedoniæ regem, quem Alexander, apud Babyloniam ministri insidiis potans interitum, Atheniensium principatui hereditario jure reliquerat successorem.' Testamentum autem ab Alexandro factum negant

et hæc Lucani x. 43. 'Qui secum invidia, qua totum ceperat orbem, Abstulit imperium; nulloque herede relicto Totius fati lacerandas præbuit urbes.' Inf. x. 10. 5. *Freinsh.*

Ad *Hauumonem ferris*] Quo quum Perdiccas portaturus esset, eripuit in Ægypto Ptolemæus, et in sua provincia deposuit. Strabo lib. xvii. Curt. x. 10. *Cellar.*

§ 5 *Respondit, ei qui esset optimus*] Dissentiant auctores Græci et Latini in hoc Alexandri responso. Diodor. scribit illum respondisse *ἀρίστην*, Arrian. *καρτερὴν*, Curtius *ὀπίμω*, Justinus *δignissimo*, e quibus meo judicio quidem Arrianus utitur verbo maxime apto ad sententiam Alexandri: a qua Justinus dignissime abit. Diodorus et Curtius ad eam proxime accedunt, si intelligatur *ὀπίμω*, ut dicit Homerus *ἀγαθὸς βασιλεὺς*. Salustius, 'bonus imperator,' id est, 'fortis.' Cum enim Alexander provideret, fore, ut grave et cruentum certamen de regno oriretur, cujus victoria potentiori tandem cederet, respondit se regnum relinquere fortissimo, vel potentissimo. Illud autem funestum certamen appellavit *funebres ludos*, quoniam illo Macedones mortuo sibi parentaturi essent, perinde ac defunctis solebant fieri ludi funebres, in quibus gladiatorum sanguine parentabatur, ut ex Homero, Virgilio, et aliis constat. Arrianus dixit, *μέγαν ἐνερδμον ἀγῶνα*, *magnum sepulcræ certamen*. Popma. Curiose inter has voces distinguit Popma, cum eodem recidant. *Locc.* *Qui esset optimus*] 'Non volebat dicere, se heredem constituere, qui maxime dignus imperio foret: sed regnum suum fore in potestate occupantis, fortioris scilicet,' Nicol. Loënsis Miscell. Ephel. v. 18. ubi ostendit *ὀπίμω* esse *ἀριστερόν*. Diodoro xvii. 117. et xviii. 1. 'qui nempe bello sit optimus:' male autem *dignissimum* reddidisse Justinum xii. 15. 8. ubi So-

ceri mei notam vide. Loccenius ait, omnes istas voces eodem recidere, nec sane multum interest: nisi quod interpretatione sua Justinus ostendit, se verum ejus vocis sensum non percepisse. *Freinsh.*

Providere jam se] Vulgo, *prævidere jam.* Modius.

Funebres ludos] Bella civilia ad interfectionem post mortem Alexandri inter duces gesta. Respexit Curtius ad Romanum morem, quo in funeribus gladiatores ad rogam dimicabant. Vide Lips. Saturn. i. 8. *Cellar.*

§ 6 *Exstinguitur]* Dum duodecim annos regnasset, ut docent oracula sacra Machab. i. 1. 8. S. Hieronymus ad ii. Daniel. Tertullian. contra Judæos cap. 8. non plures numerant, nec mensem addunt. Addit annis xii. Sicul. xvii. 117. menses septem: item Olympiadum descriptio in Olymp. 114. anno primo: Lamprid. in Alexandro cap. 5. (ubi Casaubonus) eo die decessisse ait, quo Alexander Severus est natus. Jo. Georg. Herwartus signat ex Lampridio Cal. Octobris, quas Lampridius non expressit. Arrian. vii. 5. 17. vitæ annos xxxii. menses viii. regni an. xii. menses viii. tribuit. Probus in Eumene. liv. ix. 19. 10. et xlv. 9. 3. annos xiii. Cic. Philipp. v. 17. vitæ annos xxxiiii. assignat: quibus Justin. xii. 16. 1. mensem addit. Eusebius xxxii. dat ætati, duodecim imperio. Clemens Alexandrin. lib. i. xviii. (xii.) Nicephorus Constantinop. dat illi annos vitæ xxxv. vel xxxvi. quod omnino falsum est, inquit Andr. Schottus. Habet tamen suffragatorem Taricium Mircondam in Persici, qui 'Vixit triginta sex annis, regnavit septendecim.' Chronic. Alexandrinum xxxii. annos vitæ duntaxat dedit. (Item Hieronym. in Daniel. cap. viii. et xi.) Noster Sallianus ostendit Alexandrum obiisse anno Mundi 3730. Sextæ ætatis 214. Anno imperii Asiæ 7. regni 13. Jad-

di pontificis ultimo, Olymp. cxvi. Anno 1. Archonte Hegesia, Urbis Cond. 429. Dictatore L. Papyrio Cursore, Mag. Eq. Q. Fabio Max. Rutiliano, et mox L. Papyrio Crasso sine Coss. Ante Christum natum 323. Cui velut exactissimo Chronologo libenter subscribimus, præsertim cum sententiam multis rationibus et testibus confirmet. *Raderus.* A. Gell. xvii. 21. Alexandri regnum includit annis undecim. Porphyrius apud Euseb. duodecim: cum quo consentit supputatio Clementis in i. Stromatum, et Hieron. ad cap. ii. Danielis. Buntingus computat 'vixisse præcise annos xxxii. menses x. et dies xxii. mortuum 9. die Junii, et annos Julianos retro cogitemus, die Saturni. Anno Mundi 3646. ab Urbe Cond. 430.' Funccius et Chytræus obitum ejus ponunt ad an. U. C. 428. Bucholcerus et Beroaldus ad an. 429. adsentiente Censorino cap. 21. Sleidanus de Quatuor Monarch. 409. Nicephori Patriarchæ Chronographia tribuit illi ætatis annos xxxv. aut secundum alios xxxvi. imperii xviii. Plutarch. Sympos. 8. l. refert eodem die excessisse, quo et Diogenem: quod itidem narrans Laërtius subjicit, 'Erat autem senex Olympiade cxiii.' Ridicule; quid enim hoc ad rem? Sed fefellit interpretem scripturæ vitium: ἦν δὲ γέρον κατὰ τὴν τρίτην, κ. τ. λ. 'Ολυμπιάδᾳ cum legendum sit ἦν τοιγαροῦν. Nempe reperto Alexandri et Diogenis obitum in eam diem incidisse, ex notiori casu tempus ignotioris quoque reperit. Idem notarunt 'Ολυμπιάδων 'Αναγραφῇ, et Suidas Διογένους; ut tamen in tempore non omnino consentiant. Ait Bizarus Hist. Pers. lib. ii. a veteribus memoriæ proditum, illum, qua die in lucem editus fuit, eadem vita functum esse: docet deinceps eam fuisse vi. Thargelionis: extinctum fuisse 4. Cal. Quintiles; quod etiam notat Rensner. in Diario Historico. Adde Æli-

an. Hist. Var. II. 25. Reliqua petiisse videtur Bizarus ex Chronolog. Mercatoris, ubi vide. Scalig. de Emend. Temp. lib. 1. constanter affirmat decessisse Alexandrum feria quinta xxv. Julii. Ceterum 'inter omnes (certe præcipuos) constat anno vitæ trigésimo tertio eum obiisse,' Salmasius ad Solin. cap. 40. ex Josephi lib. 1. adversus Appion. Non igitur immerito Scalig. ad Euseb. M^{CCCLXII}. dicit 'diem obitus Alexandri doctis ignorari;' cum in tot sententias diversi abeant: ex quibus eligat quivis, quam maxime probandam putet. Certum est, ut apud Tac. II. 73. 2. dicitur, obiisse 'haud multum triginta annos egressum:' ob quam rem inter alias ibi comparatur Germanico. Sed et patrum memoria multi egregii principes, ut est nunc sæculi captus, intra id spatium exspiraverunt. Continuat. Sleidani lib. xxxii. vide. Mihi inanem rerum humanarum pompam, et fugacissimæ felicitatis brevem umbram consideranti, valde nunc animo observantur illa Chrysostomi εἰς τὸν εὐαγγελισμὸν τῆς θεοτόκου, λογ. 5'. Οὐδὲς βασιλεὺς ἠπῆρξεν ἀθάνατος, οὐδὲς τὸ κοινὸν τέλος ἐξέφυγε, πάντας μεθίστησι θάνατος, ὡς δεσπότης· πάντας λογοθετοῦσιν οἱ σκώληκες· οὐδὲς βασιλεὺς τὸν τοῦ ᾧδου πυλῶνα διέφυγε· πάντας κρατεῖ, πάντας ἐν τάφοις φρουρεῖ· οὐδὲς ἐκείνου ὑπερήλατο δίκτυα, οὐδὲς τὰς ἐκείνου παγίδας ἐξέφυγεν. Freinsh.

§ 8 *Tenere potuerunt*] Libri excusi: nec se ipsos intra vestibulum regiae retinere potuerunt: vagique et furentibus similes totam urbem, &c. non æque recte. Modius.

§ 9 *Macedones optimum*] Membranæ, Macedones aptissimum; verum parum apte. Modius.

§ 10 *Invidia Deum*] Vide Gruterum ad ista Livii x. 13. 6. 'Fortunam ipsam vereri, ne cui Deorum nimia jam in se et constantior, quam velint humanæ res, videatur.' Freinsh.

§ 12 *Macedonia profecti*] Cogitandum, an sic scripserit Curtius: sequitur enim, *destitutos se*, cui cōhareret rectius, si legeretur, *Macedonia profectos ultra*, &c. Scheff.

Ultra Euphraten] [Vid. Not. Delph.] Hæc lisdem verbis exscripserat Cellarius. Snak.

Cernebant] Habeo pro glossemate: quo genere injuriæ præ ceteris contaminatus est Curtius. Freinsh. Recte delent hoc *cernebant*. Cetera quoque sic distinguenda videntur, *destitutos se esse: sine certo regis herede regni vires ad se quemque tracturum*. Quæ præter ista leguntur in vulgatis, glosatorum esse videntur. Scheff.

Sine herede regni] Suffecerat hoc, aut illud, *sine certo regis herede*. Certe utrumque conjunxisse non videtur Curtius. Freinsh.

§ 15 *Certiora visuri*] Forte, *certamina*. Sebisius. Non assentior: prospectabant tamquam visuri auditurive certiora de morte regis, quam, ut solet in ejusmodi affectibus, quia non putaverant tam cito adfuturam, jam etiam cum advenisset, vix poterant credere. Freinsh. *Certiora visuri*] Forte, *ancipituri*; vel, *audisuri*. Virg. 'vocemque his auribus hausi.' Heinsius.

§ 17 *Comis suo more*] Hæc dexterrime, ut alia omnia, emendavit ita, cum antea legeretur *commisso more*, Palmerius meus. *Modius*. *Comis tonsis*] De hoc more Brisson. de Regno Pers. lib. III. Alexander ab Alex. III. 7. et ibi Tiraquellus, Pontan. pr. Annotat. ad Progymnasma 58. lib. IV. Vide inprimis Kirchman. de Funer. Rom. qui omnem istum apparatus ingubrem fuse exponit: et quæ observat Gronovius ad Statium Silv. cap. 54. In sacris quoque literis ejus moris exempla et vestigia sunt, Jobi I. 20. et Esaiæ xv. 2. Confer lectum ab mortem Germanici in Sneton. Calig. v. 3. Freinsh.

Adsueti sub rege] Inde, 'suetus re-

gibus Oriens,' apud Tacit. Hist. iv. 17. 7. Plutarch. Anton. cap. 18. Orientales vocat 'homines servire adsnetos, et regnari quærentes.' Vide Florum II. 20. 3. *Freinsh.*

§ 19 *Abaciassa veste*] De scissione vestium P. Faber fusius Semestr. II. 10. *Popma.*

§ 20 *Ex neptibus*] Arrian. VII. 1. hanc vocat 'Drypetin.' *Freinsh.*

§ 23 *LXXX. fratres*] Glareano suspectus est hic numerus, cum Val. Max. etiam centum et ultra numeret IX. 2. *Loccenius.*

Ocho sævissimo] Ochus cognomento Artaxerxes 'sævitia et atrocitate,' ut Plut. in Vita cap. 49. ait, 'omnes superavit,' qui 'regiam cognatorum cæde et strage principum replevit.' Justin. x. 3. 1. Ocham sororem, atque eandem socrum vivam capite defodit, et patrum cum centum et amplius filiis ac nepotibus eodem die interemit. Vide Val. Max. IX. 2. 6. ext. Ælian. Hist. Var. VI. 8. Athenæum IV. 10. et Diodor. XVI. *Popma.* Vide et Reineccium tom. II. *Freinsh.*

Unum superesse] Oxathrem scilicet, inter amicos ab Alexandro receptum. III. 11. 8. VIII. 5. 40. *Loccenius.*

§ 24 *Accidentes genibus*] Alil, *assidentes genibus suis*; quod tamen minus probo. *Modius.* *Accidentis*] Hoc est, procidentes ad genua ejus, exorandi scilicet caussa, ut ipsorum miserta cibum caperet. Vulgo *adsidentes*, male: correximus ex MSS. excerptis. *Freinsh.* *Accidentis*] Sic antiquæ scripturæ, pro *accidentes*; debet enim ad neptem nepotemque referri. *Schefferus.*

§ 25 *Erubuit*] Noluit, ducta pudore, ne sibi dedecori foret minoribus parere: simile est illud Flori II. 6. 17. 'Paullum puduit, Varro non desperavit.' *Snak.*

§ 27 *Vis incredibilis animi: laboris patientia propemodum nimia*] In animo habuisse Nostrum et respexisse illa

Sallustii Catil. cap. 5. 'Vastus animus, immoderata, incredibilia, nimis alta semper cupiebat,' notat vir Doctissimus J. Wasse ad illum locum, qui tamen ei nonnihil suspectus est. *Snak.*

§ 28 *Liberalitas*] Cnjns testes Lærtius in Xenocrate: Fulgos. IV. 8. 1. cap. de Liberalitate, cñjus principatum Alexandro tribuit: Plutarch. Apophth. cap. 37. Phocione cap. 120. Alex. cap. 70. et de Fort. I. 14. 2. 1. et 4. continuator Sleidani lib. XVI. (studiosorum enim utilitati inserui, novos etiam auctores nominare non fastidio; ut qui delectum librorum habere non potest, utatur eo, cñjus copia offertur; præsertim ubi similia exempla congeruntur: quæ tamen eo loco leguntur, depropmta scias ex Camerar. Subciv. I. 4. et II. 55.) Ælian. Hist. Var. I. 25. Marcellin. XXV. 14. Imp. Julianus id aliquoties prædicavit, 'Alexandrum Magnum ubi haberet thesauros interrogatum, apud amicos, benevole respondisse.' Dictum id alludere videtur Martialis V. 43. ubi Raderum vide; et Piccardus Decade XIV. 6. Observat. Cælius VII. 28. et XIII. 33. Sextus Empiric. contra Mathematic. cap. 17. Val. Max. IV. 3. 3. et IV. ext. Sen. de Benef. II. 16. Guido Bituric. in Exemplis: Schönborn. Polit. II. 33. Patric. de Regno VII. 11. alique passim. Quæ fama pellexit sophistam illum, quem A. Gell. XVII. 21. explodit, ut liberalitatem a nescio quo in Carneadem collatam non ab alio quam Alexandro profectam crederet. Quare memoria labi Raderum ad Martial. VI. 10. putem, ubi ait Alexandrum mendico stipem negasse; ei tribuens, quod Antigono Senec. de Benef. II. 17. 1. Vix enim reperias Alexandrum quidquam cuiquam denegasse, qui dignus beneficio videretur. Cum igitur snæ magnanimitatis hunc fructum tulerit Alexander, ut etiam ab illis, ad quos ex

ejus liberalitate nihil pervenit, tantis feratur laudibus; merito nostræ etiam Musæ deprædicandis eorum virtutibus gaudent, quorum beneficia sensimus. *Freinskh.*

Quam a Diis petuntur] Video sic locum posse explicari, ut tribuerit majora, quam quisquam eorum, qui accipiebant, ausus esset petere a Diis. Quia tamen sententia proferatur generaliter, cogitandum forte, an non scripserit, *quam a piis petuntur*, id est, iis, qui amant regem, nec exhanstum eum cupiunt per ejusmodi liberalitatem. Certe alias non scio, quid non homo avarus atque inexplibilis petere a Deo, vel, ut Noster loquitur, a Diis non audeat. *Scheff.*

§ 29 *Gloriæ cupido*] De qua Val. Max. viii. 14. 2. ext. Lucian. citato loco supra in scriptor. Hist. Alexandr. voce 'Onesicritus.' Simocatta iv. 13. Dio Chrysost. Orat. iv. Philo lib. ii. de Cherubim: Sen. Suasor. i. Philostrat. ii. 4. Maxim. Tyr. Dissertat. 19. Qua de causa optavit sibi plures mundos, quos subigeret. quo forte trahi possit Sen. de Benef. 7. 2. et Epist. 91. 23. Vide Glycam: Ælian. Hist. Var. iv. 29. Plutarch. de Animi Tranquill. cap. 6. et Cedrenum. Quam ejus cupiditatem merito miratur Augustus apud Plutarch. Apophth. cap. 46. *Freinskh.*

Admittenda rebus] *Nec amittenda rebus*, quædam membranæ. *Modius.*

§ 30 *Olympiada*] Quam carissimam ipsi fuisse, præter alia docet Curtius iii. 6. 15. ubi medicus, ejus nomine sæpius ingesto, vitales ægroti spiritus excitat: quomodo et Fabianus apud Sen. Suasor. i. idoneum locum censet, unde argumentum dissuadendi, ne Oceano se credat, sumatur: 'Memento Alexander, matrem in orbe victo adhuc magis quam pacato relinquis.' Item Cestius ibidem. Ejus igitur causa etiam cum patre similitates exercuit: Arrian. iii. 1. 24. omniaque deinceps illius impotenter

facta tulit; quamquam sentiret esse prægravia. Idem vii. 3. 33. *Freinskh.*

Philippum ultus] Quæ tamen ultio non tam ex pietate profecta creditur, quam ad suspicionem (nam ipse paternæ necis particeps habebatur) diluendam: vel etiam ne cuiquam regem occidisse impune foret. Quod imprimis regibus esse cordi prudenter monuisse Sigismundum Imp. viduam quamdam Hungaram, in cujus arce conspiratione procerum nonnullorum captivus detinebatur, scribit Æn. Sylvius de dictis Alphonsi lib. iii. Vide et sup. ad v. 13. 28. *Idem.*

§ 31 *In amicos benignitas*] Hephæstion apud Photium Cod. cxc. de Alexandro rege commemorat, 'dum Ephesi Palamedem per dolum occisum in tabula spectaret, turbatum animo fuisse, quod illi per fraudem interempto similis esset Aristonicus Alexandri in pilæ lusu socius. Tanta nimirum erat Alexandri animi mansuetudo, tantumque amicorum studium.' Osculandi ejus jus amicis fuisse, etiam cum Deus credi vellet, constat ex Arriano iv. 2. 28. et aliis. *Idem.*

§ 32 *Veneris*] De conjugibus, sed et concubinis Alexandri, vide Rein-eccium. 'Ad insaniam amore puerorum exarsisse' tradit Athen. lib. xiii. pag. 603. Cujus rei vestigia passim in Curtio quoque. Magis igitur merito laudem hanc Germanico tribuere videtur Tacit. ii. 73. 3. Alexandro hac in parte similis fuisse fertur amator ejus atque æmulus Turcorum Imp. Selynes: qui apud Tiberonem lib. x. Hist. extremo, 'fertur in libidinem masculorum paullo propensior fuisse. Alii nulla eum nisi ex permissio voluptate usum affirmant.' *Id.*

Ex permissio voluptas] Hic statim virga censoria Glareanus, 'Ἀφρον ληπεῖς,' inquit, 'optime Curti, bis ante contrarium de Bagoa scripsisti: nisi forte et mascula scorta jure tibi per-

missa sint visa.' Quid hoc est? quasi verbis illis *καυδαπορλα* approbet Curtius, quod historice refert, Alexandrum nimia fortuna ebrinum illam consecratum esse. Ille virtutes et vitia Alexandri libere recenset. Laudat hic continentiam Alexandri quantam fuerit, antequam degeneraret in externi luxus imitationem. *Loccenius*.

Ingentes profecto dotes erant] Ingentes omnino, et adde, vel maximæ: languidum tamen nimis illud, certe non sincerum. Ego *ἀνερδοξως* rescribo ingenii. In tres veluti classes vitia virtutesque Alexandri supra digestæ: in naturam, fortunam, ætatem: verba vide: 'Et hercule iuste æstimantibus regem liquet, bona naturæ ejus fuisse, vitia vel fortunæ vel ætatis.' 'Bona naturæ' enumerata inde, 'Vis incredibilis animi,' ad hæc usque nunc a nobis emendata: quibus et pendet structura superiorum omnis et connexus. 'Vitia,' quæ 'fortunæ' adscribit, his porro memorat: 'Illa fortunæ, Diis æquare se, et cælestes honores accersere,' &c. quæ 'ætati,' illis complectitur: 'Nam iracundiam et cupiditatem vini sicut juvenia inritaverat, ita senectus mitigare potuerat.' Hac distributione firmari conjecturam nostram omnes vident. Addenda enim et sua nota virtutibus fuerat in prima classe, quæ nulla, si *ingentes* retineatur: pro quo erit fortasse, qui *ingenitæ* facilius in eandem mentem scribi posse censeat: a quo non dissentiam, hactenus, ut possit; ut et debeat, dissentiam omnino. 'Ingenium' et 'naturam' eadem tum probem, si nescire elegantiorum quempiam putem. *Acidalius*. *Ingentes*] Scribendum *ingenii* prolixè ostendit me plane assentiente *Acidalio*. *Freinsch.* Non displicet *ingenii*. Posset tamen quis putare scriptum quondam, *ingenita*. *Scheff.* Atqui id jam fecerat *Acidalius* ad hunc ipsum locum. Adde *Tan. Fabr. Epist. 1. 55. Snak.*

Delph. et Var. Clas.

§ 33 *Ille Fortuna*] Editiones, *vitia fortuna*, verum longe malo nostrum. *Modius*. 'Fortunæ, quæ plerumque suam corrumpit naturam,' supra III. 2. 17. *Tacit. Hist. II. 15. 5.* 'Felicitate corrumpemur.' *Liv. IX. 18. 1.* de hoc ipso Alex. adde *Plut. Eumene. Freinsch.*

Diis æquare se] Quapropter Mandanum ex Indicis philosophis 'Alexandri nuntii ad Jovis filium vocabant' apud *Strabon. lib. xv.* sed ille nec parnit, et negavit esse filium Jovis. Eadem de causa vituperatur a *Dione Chrysost. Orat. LXIV.* sed prolixius ea de re supra tractatum. *Freinschmiedius*.

Cælestes honores accersere] *Schragius*, cujus opera manuscriptorum codd. excerpta optima nactos nos esse, supra prædicavimus, adnotaverat hic illa *Suetonii de Caligula 22. 5.* 'Divinam majestatem asserere sibi cœpit.' *Freinsch.*

Quas ante victoriam] De moribus loquitur: quos ergo scribendum. *Id.*

§ 34 *Cupidinem vini*] De 'Alexandri bibacitate' vide *Plut. Sympos. 6. 1. Dion. Chrysost. Orat. 64. Julian. in Cæsar. Athenæum x. 10. Ælian. Hist. Var. II. 41. Liv. IX. 18. 4. Lamprid. in Alex. cap. 30. Plin. XIV. 5. Camerar. Subciv. I. 94. Ex quibus apparet recte sentire Cælium Rhodiginum, qui contra *Arrian. VII. 5. 23.* Alexandri ebrietatem excusantem disputat *Lect. Antiqu. XXII. 20.* quem et vide *XXIX. 17. IX. 11. et XXVIII. 30. Idem.**

§ 35 *Fortunæ, quam solus in potestate habuit*] Hoc capiendum de obsequio fortunæ semper Alexandro promptæ, numquam adversantis. *Bæcler. Ind. Velleian.* in 'Fortuna'; sed quod *Cato Velleio I. II. 35. 2.* 'Fortunam semper in potestate habuisse' dicitur, notat in *Catone æquabilem utriusque fortunæ moderationem: quod autem in I. qui Testam. 27. de Prob. Scævola l. c. ait,*

Q. Curt.

5 D

‘omnem fortunam in sinu meo habui,’ non eo solum sensu, quo in potestate habere dicimur, intelligendum, sed ut occultam, et sibi soli creditam rem ostenderet; velut in sinu gaudere dicimus; ut notat Alciat. de Verb. Signif. lib. iv. p. 102. Corn. Nep. in Timol. ‘Et ut in sua manu esset fortuna, quo contenderat pervenit.’ *Locc. Plus debuisset Fortunæ*] Pausan. in Corinth. ait, id unum ex sententia non cessisse, quod Mimantem fodere non potuit. Unde Nicetas in Baldnino: ‘Ne Alexandro quidem ferunt omnia successisse ex sententia.’ Verum auctori subscribit Gentilis de Arm. Rom. ii. 12. ubi exactissime quæstionem hanc pertractat. Contra Plutarch. duabus Orat. de Fortuna Alexandri pertendit, virtutem in eo priorem fuisse, quam ei laudem elegantissimis his verbis vindicat et Apuleius Florid. lib. i. ‘Solut a condito ævo, quantum hominum memoria exstat, inextuperabili imperio orbis auctus fortuna sua major fuit: successusque ejus amplissimos et provocavit ut strenuus, et æquiparavit ut meritis, et superavit ut melior: solusque sine æmulo clarus: adeo ut nemo ejus audeat vel sperare virtutem, vel optare fortunam.’ Qui locupletem insuper testem habent Demosthenem Epist. i. de concordia: ‘Si quis Alexandrum eo fortunatum putat, quod ei prospere successerunt omnia, is illud reputet, eum agendo et laborando, et audendo, non desidendo fuisse fortunatum.’ Invidenda lans Syllæ apud Sallust. Jug. 96. 5. ‘Felicitissimo omnium ante civilem victoriam, nunquam super industriam fortuna fuit.’ Ceterum neque virtutem sine fortuna magnopere proficere, neque fortunam sine virtute certo fundamento niti, supra ad viii. 10. 18. monuimus. *Freinsh.*

Solut omnium] Immo apud Vell. ii. 35. 3. Cato ‘semper fortunam in sua

potestate habuit.’ Sed longe diverso modo. Alexandro solebat evenire, quod malebat; Cato malebat, quod evenerat. *Freinsh.*

A morte revocavit] Primo in Cilicia, quando in Cydno flumine obrignit; deinde ad Gazam, ubi grave vulnus accepit lib. iv. Postremo Mallis; ut alia tempora et pericula taceam, de quibus Plutarchus. *Raderus.*

In pericula vectum] *Leg. abjectum*, id est, vilem ac contemptum: sic ‘abjicere se’ Cicero pro Milone cap. 36. ‘Ego me plurimis pro te supplicem abjeci.’ Idem in Paradoxis: ‘Sic te ipse abjicies et prosternes.’ *Heinsius.*

§ 37 *Major moles erat*] Vell. Patere. lib. ii. extr. ‘Quidquid nunquam hanc Romani imperii molem in amplissimum terrarum orbis fastigium extulit.’ *Cellar.*

Quam ut unus] De imperio Rom. Tiberius apud Tacit. i. 11. 2. ‘Solam Augusti mentem tantæ molis capacem, &c. Quam difficile sit imperatorem in locum boni principis legere,’ ostendit dignus notatu locus in Vopisci Aureliano cap. 40. *Freinsh.*

Etiam minimæ parti] Plutarch. de Fort. Alex. ii. 12. ‘Demetrius, cui Alexandræ potentie parvam Fortuna portiunculam contulerat, passus est se Catæbatem, (‘Jovem Elicium’ reddit Turneb. Advers. ix. 9.) tamquam deum qui in terras descendisset, appellari,’ &c. Vide eundem in Demetrio cap. 20. *Freinsh.*

CAP. VI. § 1 *Ceterum Babylonæ*] His, quæ postea narrantur, ingens haud dubie lumen accenderent decem libri, quos de rebus post Alexandrum gestis Arrianus, aut quatuor quos Dexippus conscripsit. Juvant sic quoque nonnihil a Photio inde excerpta, quem vide cod. xxvii. et xxviii. *Freinsh.*

§ 2 *Prohibuit*] *Prohiberet* alii, minus concinne. *Modius.*

§ 4 *Regia sellæ in conspectum vulgi*

data] Eumene[m] etiam a morte Alexandri aureum solium cum sceptro, corona, et armis regiis in tribunali collocasse, ubi sub exortum diei duces, concessu juxta sellam habito, mandata quasi regis acceperint, refert Diodor. lib. xviii. et Cornel. Nep. in Eumene. Idem Ptolemæum suasse auctor infra h. lib. notat. Hæc externa imperii simulacra ad movendum populum, et auctoritatem conciliandam non exiguum habent momentum. Horat. l. Sat. 6. de populo 'qui stupet in titulis et imagine.' Hac de re plura cum Deo ad Corn. Nep. Loccenius.

In conspectum vulgi data] Non contemno. Puto tamen posse cogitari, utrum non accommodatius fuerit scribere, *In conspectum vulgi illata*. Scheffers.

Diadema] Quod primus Macedonum usurpavit, si vere Justin. xii. 3. 8. Postea duces quoque ejus, sumpto regio nomine, usurparunt: de qua re Plutarch. in Demetrio cap. 20. De Persis vide Brisson. de Regno Pers. lib. 1. pag. 7. Freinsh.

§ 5 *Imperii vires*] Mandata, quæ vim imperandi habent. Nisi forsitan *litteras*, aut aliud scripsit Curtius, quod etiam Tellierius suspicatur. Cellar. *Regni atque imperii vires obsignare*] Hoc vero novum genus est locutionis; eqnuid enim *obsignare vires imperii*? non dubito, quin scripserit Curtius, *regni atque imperii res obsignare*. Ut per *res* imperii significentur negotia. Vocabulo *res* adhæsit syllaba *ri* ex voce præcedente. Inde factum *vires*. Scheff. *Vires obsignare*] Leg. *imperii sui res obsignare*; ut Cicero in Epist. dixit, 'lagenas inanes obsignare,' et, dein, 'Naturam obsignare,' pro parte muliebri. Vide x. 7. 15. Heinsius.

§ 6 *Tantum virum*] Valde metuo accidisse loco huic, quod aliis non paucis, ut interpolatus ad nos per interpretes et glossatores transmittere-

tnr. Suspicio autem ad hunc modum Curtium scripsisse: *Intuentibus credere licet, tantum Deos commodasse rebus humanis, quo earum sorte completa, cito repeterent eum suæ stirpi*. Omnia clarissima. Scheff.

Adcommodasse rebus humanis] Quem admodum vates de Catone: 'Tertius e cælo cecidit Cato.' Et de J. Cæsare Pelignus olor, Ovid. Met. xv. 816. 'Hic sua complevit, pro quo Cytherea laboras, Tempora, perfectis quos terris debuit annis, Ut Dens accedat cælo, templisque colatur.' Raderus. Eodem tendit illud Virgilii de Marcello, Æn. vi. 869. 'Ostendent terris hunc tantum fata.' Et usitata acclamatio: 'Serus in cælum redeas.' Horat. Carm. l. 2. 45. Freinsh.

Suæ stirpi] Forte, *suæ stirpis*. Heinsius.

§ 7 *Seducitur*] Rursum alii, *subducitur*. Modius. *Ab immortalitate subducitur*] Fateor me non intelligere hoc ænigma: nisi quod de corpore capiendum animo: eum sensum rectius efficias ita, quod *semper immortalitati subducitur*, quia nempe mors et sepulchrum istud sibi vindicat. Sciebant enim etiam eos, qui pro diis tum colebantur, fuisse mortuos. Freinsh. *Subducitur ab immortalitate*] Freinshemius legendum putat, *immortalitati subducitur*, quia mors et sepulchrum istud sibi vindicat: nisi auctor forte intelligat justa, imprimis nomen et gloriam, quæ exempta dicuntur morti, et quasi fato subducta ab immortalitate: unde statim addit, *corpori nominique primum justa solcamus*. Hinc suspicabar aliquando legendum, *quam quod semper ipsi mortalitati subducitur*; vel, quod *semper ab immortalitate morti subducitur*. Peto Albinovanus in El. ad Liviam: 'Facta dncis vivent, operosaque gloria rerum, Hæc manet, hæc avidos effugit una rogos.' Loccenius. Ænigma hoc vocat Freinshemius, et pro eo scribit, *immortalitati*. Mihi verisi-

milins scribendum, *quod semper ob immortalitatem subducitur*; id est, quod subtrahitur, ut immortale maneat, sicut est natura. *Scheff.* *Quod semper mortalitati*] Si constat scriptura corpus intelligitur, quod expers immortalitatis sepulcro inferitur. Alii, *quod mortalitati subducitur*, aut *quod ab immortalitate morti subducitur*, ut ad nomen et gloriam referatur; sed præstat prima de corpore sententia. *Cellar.* Bene *Ms. seducitur*. Freinshemius male, *immortalitati subducitur*. Ovid. de Hercule in Cæta Met. ix. *Heinsius.*

Quam quod semper ab immortalitate subducitur] Sunt, qui hic legi debere censent, *quod a mortalitate subducitur*; alii, *quod immortalitati*; alii, *quod mortalitati*; alii, *quod ab immortalitate morti subducitur*. Universi parum scite, immo pessime. Consideremus age totius orationis seriem, ut eluceat, temerario ausu hunc locum elegantie plenissimum vulgo sollicitari. Videlicet Perdicca de duobus milites hortatur, primum ut regi sepulture justa persolvant, deinde ut cogitent de successore in tantum fastigium evehendo. Prius cum tractat, antea quadam hyperbole persuadere studet commilitonibus, divinæ originis fuisse Alexandrum, ac Deos solum commodasse eum Macedonibus, nunc repetisse tamquam suum, id est, tamquam aliquem deorum ex numero. *Proinde* (ita jam pergit) *quoniam nihil aliud ex eo* (nobis) *superest, quam quod semper ab immortalitate* (hoc est, immortalitati) *subducitur*, (id est, quod numquam mortem effugit, nec morti subtrahi potest, Germanice *dasjenige, so jederzeit der Unsterblichkeit entzogen wird*: igitur) *corpori* (hoc enim est illud, quod rex nobis reliquit, quodque semper ab immortalitate subducitur, hoc est, cui mori necesse est) *nominique quam primum justa solvamus*. Simili ratione Plinius secundus Epist. ii. 10. dixit, 'Asserere te a morta-

litate potes hoc uno monumento,' id est, nomen tantum mortalitati subtrahere, et quasi eripere, idque immortale reddere potes. Sic omnem, opinor, caliginem huic loco abstersimus, et simul (liceat enim mihi hac ipsa dictione uti) tam præclarum locum a periculo corruptelæ et violentiæ correctorum manibus subduximus: cum vero subducendi verbum fere dandi casui jungatur, (ut Curt. v. 2. 15. vi. 3. 4. ix. 4. 18. Virgil. Æn. i. 555.) incido in originem erroris Criticorum, a quo ad temere invadendum ac misere tractandum hunc locum abrepti videntur: neque enim in mentem ipsis venisse videtur, hoc nostro loco *ab immortalitate* positum esse pro *immortalitati*; cum tamen præpositio *ab* vel *a* non semper significet subjectum agens, sed interdum objectum, ut scholastice loquar. Audi M. Tell. Orat. pro M. Marcell. cap. 10. 'arma ab aliis posita, ab aliis (id est, 'aliis' in dativo) erepta sunt.' Confer Plinii verba modo laudata, et Joh. Vorstium de Latin. merito susp. cap. 13. ipse Curtius parum diverso modo, vii. 6. 4. 'Nec barbaros fefellit subductus ex acie rex.' Hactenus satis multa dixi pro vindicanda Curtii scriptura, quæ vulgo circumfertur. *Heumann. Parerg. Crit. Hebd. v. p. 94.* Omnes tamen *Mss. nostri*, et Bongars. et Modii reponunt *seducitur*, quod merito probavit Nob. Heinsius, et *seducitur ab immortalitate* est, amovetur, separatur, nec admittitur ad immortalitatem, quum Divi recipiuntur, quidquid ex conceptu humano concretum fuerat in corpus mortale: quod ex Herculis ἀποδόσει menti meæ hic ille elegantiarum pater Heinsius simpliciter suggestit, et explicuisse videtur: An falsi sunt, quia haec verbi vim non adsecuti sunt? nam et sic apud Propert. i. 9. 29. 'subducere' legebatur. Ovid. Met. ii. 691. et passim. *Snak.*

Corpori nominique quam primum justa

solvamus] Aliam hic residere mendam credo, quam elutar eluere. Hic quidem sibi quid velit illud *nomini*, ego vere me nescire liberaliter fateor. Ergone Perdicca, qui ad divinum fastigium paullo ante sublatum volebat regem suum, nunc subito mutata sententia credit, quidquid *nomini* tanti regis debeatnr, persolvi ilico posse, idque tam facili negotio, caerimoniis scilicet sepulturæ peragendis? Enimvero x. 10. 20. hæc lego: 'Corpus Alexandri Alexandriam translatum est; omnisque memoriæ ac nomini honos habetur;' sed honorem quidem haberi voluisse nomini Alexandri Perdiccam nemo dubitaverit: at eum sibi persuasiisse, aut dictum voluisse, Macedonas condendo solemniter regis corpore officio pietatis, quod nomini sui regis deberent, plane defungi posse; id 'credat Iudæus apella: Non ego.' sed quid multis? tota mihi orationis series suadet, ut sic legam, *corpore hominique quam primum iusta solvamus*. Divinam enim stirpem defuncto tribnerat in ante dictis Perdicca, eumque dixerat ad Deos redisse: 'Jovis enim filium non dici tantum se, sed credi' voluerat Alexander, teste Nostro viii. 5. 5. Et Cleo Siculus Deum esse Alexandrum divinoque cultu afficiendum persuadere conabatur Macedonibus ibid. n. 10. Proinde et Perdicca nunc id solum ex rege superesse dicit, quod humanum, quod mortale sit; quodque hominem etiam fuisse eum prodat, nempe corpus. 'Cogitemus' (agnosce lector verba Ciceronis Orat. pro P. Sextio) 'corpus virorum fortium magnorumque hominum esse mortale, animi vero motus et virtutis gloriam sempiternam.' Congruens igitur fuerit, verba Perdiccæ, ut a me emendata habentur, hunc *παρρησιάζειν* in modum: 'Rex noster partim Deus fuit, partim homo. Deo iusta solvi non possunt, quippe mortalitati minime ob-

noxio, at homini ea solvi possunt: agite igitur, commilitones, venerati tacita mente regem nostrum Diis nunc permixtum, hodie corpori, et quantum ejus homo fuit, iusta persolvamus.' Prorsus eadem ratione poëticam adulandi licentiam usurpat Ovid. de Ponto iv. 13. mentionem injiciens libri, quem Getica lingua in Augusti Cæsaris, paullo ante defuncti, laudes composuerat. Ita enim canit: 'Nam patris Augusti docui mortale finire Corpus, in Ætherias Numen abisse domos.' Non videtur hoc loco alienum esse epitaphium alius cujusdam Alexandri, quod ex postrema editione Romæ Subterraneæ iii. 22. profert et repetit Steph. Baluzius in notis ad Lupi Ferrariensis Epist. 125. p. 462.

ALEXANDER. MORTUUS. NON. EST
SED. VIVIT. SUPER. ASTRA. ET. CORPUS
IN. HOC. TUMULO. QUIESCIT, &c.

Ceterum ex *homini* in Curtii loco *nomini* factum esse puto, partim imperitia librarii, Curtii sententiam non capientis, partim confusione literarum *h* et *n*, nam sic et Actor. i. 15. in vulgato interprete *nominum* transit in *hominum*, ad quem locum vide sis quæ notavit Doctissimus Erasmus. Repete quoque alia hujus literarum *n* et *h* confusionis exempla apud nos in Dec. Gloss. § 7. *Heumann*. Ibid. Vereor, ne sic nimis argutum reddamus Curtium, qui argutiarum jam nimium reus est, nam 'nomen' pro 'homine,' 'familia,' 'populo,' 'gente' apud Latinos sumi notius est, quam ut exemplis extendi indigeat. Et hoc loco de fama inter mortales mansura ex structo mausoleo intelligendus locus. *Snak*.

§ 8 *Hoc uno*] Editiones, *hoc ne uno*; membranæ, *hoc me uno*. Modius. Ista vero non intelligo: quid enim vult, *hoc ne*? Puto scribendum, *Cepite opus est. hac re uno, an pluribus*. Illud, *hac re*, significat, 'ob hanc rem,' 'ob

hanc caussam,' quo scilicet victoriam partam possimus obtinere ac servare. *Schefferus.*

§ 9 *Corpus sine spiritu*] Maximus Serm. ix. 'Epaminondas cum magnum et pulchrum videret exercitum sine duce: Quanta, inquit, bellua! caput nullum habet.' Vide Polit. Lipsii v. 14. et imprimis alibi citatum Gruteri discursum in Tacitum. Scitum illud sive Demadis, sive Leosthenis dictum, nam utrique tribuit Plutarch. in Apophth. cap. 42. et de Fort. Alex. ii. 9. de hoc Macedonum exercitu, similem esse Cyclopi excæcato. *Freinsh.*

Sextus mensis] Justin. xiii. 2. 'Exacto mense octavo matura jam ex Alexandro erat.' Post paullo etiam filium enixa est, cui Alexandri nomen imposuit: idem et Pausan. Bæot. p. 287. *Cellar.*

Roxane prægnans] Consentit his Plutarch. cap. 130. Justin. xii. 15. 9. quæ mox peperit filium, cujus nomen querit Lambinus ad Probi Eumenem nota 108. putatque ex Probi Phocione conjici posse, Philippum fuisse appellatum; Trogo autem Herculem nominari. At Herculem Justin. xi. 10. 3. ex Barsine filium Alexandri facit: quod agnoscit ipse Lambin. ex Diod. xx. 20. ad illum Probi locum in Phocione, nota 42. ubi verba auctoris, 'Caussam apud Philippum regem verbo, re ipsa quidem apud Polyperchontem jussus est dicere,' mavult accipere de Philippo Alexandri, ut ei videtur, filio, quam de Aridæo Philippo Alexandri fratre: ad quem tamen haud dubie pertinent. Verum autem nomen filio Roxanes fuit Alexander, quod certum est ex Pausaniæ Atticis et Bæoticis, item Dexippo apud Photium et Eusebium. Adde Porphyrium mox ad x. 6. 11. Diod. xix. 115. *Freinsh.*

Cujus regnum] Aliter, hoc modo, libri impressi, *ejus regnum Diis appro-*

bantibus futurum, quando adoleverit. Modinus.

§ 10 *Alexandri modo*] Illud modo a membranis est. *Idem.*

§ 11 *Præteriri*] Hoc verbum non erat in membranis. *Idem.*

Tempori rerum] Leg. *tempori.* Verum esse e Barsine filium. Val. Placc. de Polluce, 'vera o Jovis prolex.' Tacit. Ann. iv. 53. ubi Agrippina, 'se imaginem veram cælesti sanguine ortam.' *Heinsius.*

E Barsine filium] Is Hercules dictus. Justin. xii. 15. 9. quem postea Cassander occidi jussit. Justin. xv. 2. 3. Diodor. xx. 28. Pausan. in Bæoticis. Corrigendus in ejus mulieris nomine Porphyrius apud Euseb. in regno Macedonico: Κατέλιπε δὲ ὁ Ἀλέξανδρος παῖδας, Ἡρακλέους ἐκ Μαρσίνης τῆς Φαρναβάδου, Ἀλέξανδρον τε ἐκ Πρωξάνης τῆς Ὀξυάρτου τοῦ Βακτρῶν βασιλέως. Scribe ἐκ Βαρσίνης, quam hic Pharnabazi filiam facit, Plutarch. cap. 36. et Eumene cap. 2. Artabazi, Arrian. vii. 1. 18. Darii regis. Sed in nomine consentiunt. *Freinsh.*

§ 12 *Hastis scutu qualientes*] Ammianus xv. 21. 'Quum hastis clypei feriuntur, iræ documentum est et doloris.' Exemplum habes in Livii xxviii. 29. 'Vix finem dicendi fecerat, quum ex præparato simul omnium rerum terror oculis auribusque est offusus. Exercitus, qui corona concionem circumdederat, gladiis ad acuta concrepuit.' Adde Polyb. xv. 12. Lindebrogium ad Ammian. xiv. 8. Noster quoque post paullo cap. 7. 14. eundem ritum repetit. *Cellar.*

§ 13 *Europam dicere*] Inapte editi libri, in *Europa dicere.* Modinus. *Dicere*] Forte, *discere.* *Heinsius.*

Captivi] Membranæ aliæ *captivæ*; aliæ *captivi est*; neutrum bene. *Modinus.* Forte *captivarum.* *Heinsius.*

§ 14 *Cur Persus vicerimus*] Acutius foret omittere particulam interrogantem: aut, si tenere malis, rescri-

bere vicinus, extrita e medio syllaba, quæ temere inculcata fuit, ut solet, et in Livio xlv. 22. 5. factum, 'Nec tam exitu eorum (bellorum) quod vindicatis, quam principiis, quod non sine causa suscipiatis, gloriâmini:' scribendum enim, *quod vincatis*. Freinsh.

§ 15 *Sede Alexandri*] Si Noster ex fide hæc narrat, hinc strategema suum desumpsit Eumenes, cujus hominem prudentissimum ipsum architectum fuisse libens credebam: ut nempe ab Argyraspidibus receptus, cum satis sciret hand in longum dicto audientes sibi habiturum, nisi arte exprimeret obsequium, quod auctoritate non poterat, in castris suis aureum solium cum diademate et sceptro, armisque, quibus Alexander solebat uti, collocari juberet, juxta quod de communibus rebus consilia capientes, non ab Eumene, sed Alexandro regi sibi viderentur. Vide Diodor. xviii. 60. Probum et Plutarch. in Eumene cap. 23. et Polyænum iv. 8. 2. *Freinsh.*

In regia] Et hoc addit ἀκυρολογίας Curtianis Exemplum Vir Cl. 'quo Regia pro tentorio Regis dicatur, quum certum sit subintelligi domum.' Fateor sane, primitus 'regiam' maxime dictam de domo regia, sed pernego 'domum' semper intelligi. Passim enim etiam de tota dicitur urbe, in qua Rex habitat. Immo et de insula: Ovid. Heroid. Epist. vi. 'Nec senis Æetæ Regia Lemnos erat,' h. e. Æetas non erat Rex Lemni, non habitabat in insula Lemno, seu insula Lemnos non erat ipsius regia sedes. Sed et apud Poëtas passim Diis, veluti Jovi, et Plutoni, 'regia' tribuitur. Sic 'regia cœli' apud Petronium. Et de totis inferis apud Ovid. Heroid. Ep. ii. 'Et pulsata nigri regia cœca Dei.' Sed duo propiora ex Ovidio adferemus. Etenim ille Amor. iii. 6. Tiberinum Fluvium inducit loquentem ad Iliam, 'tibi re-

gia nostra patebit.' Quæ illa 'regia' in aquis et flumine? Nempe qualiscumque locus, in quo Tiberinus fingitur agere, vel sedem fixisse. Disertius etiam de antro apud eundem Met. xii. 210. 'Duxerat Hippodamen audaci Ixione natus, (h. e. Pirithous,) Nubigenasque feros, positus ex ordine mensis, Arboribus tecto discumbere jusserat antro. Hæmonii Proceres aderant, aderamus et ipsi, Festaque confusa resonabat regia turba.' Vides hic Antrum clarissime vocari 'regiam.' Sed dicit V. C. Poëtis talia concedi posse, non Historicis. At vero etiam apud Hos 'regia' absolute occurrit passim sine ulla ad domum aut locum certum relatione. Tacitus Ann. xi. 29. 'Callistus prioris quoque regis peritus,' h. e. qui cognoverat quoque aulam Caligulæ, et ejus aulæ artes. Et xiv. 13. 'Deterrimus quisque, quorum non alia regia secundior existit,' scilicet quam Neronis. Livius xxxv. 18. 'Philippi quondam amicus, nuper relicto eo accentus opulentior regiam Antiochi.' Sic ergo, ubicumque Alexander moras agebat, sive in stativis castris, sive in tabernaculo ubicumque exstructo, sive in oppidis, ibi erat 'regia Alexandri,' tanto magis, quia nullum utique in Asia certum habebat regis locum, vel sedem perpetuam. Sed ut liqueat disertius, neque e Castris et Tabernaculis usum Lingue aut optimos Auctores, non magis quam Curtium, exclusisse 'regiam,' Livius ii. 12. ad Porsennam in castris, quum obsideret Romam, ex persona Mucii Scævola: 'Proinde in hoc discrimen, si juvat, accingere, ut in singulas horas capite dimices tuo, ferrum hostemque in vestibulo habeas regis.' Nempe sicuti ipse in Castris occidere eum volnerat Mucius, sic 'trecentos,' ait, 'conjura-visse juvenes, ut in illum eadem hæc via grassarentur.' Quid ergo aliud iatic est 'regia,' quam tentorium re-

gis, quod in Curtio tantopere ut *ἀντι-
πορ* notatur? Sed quid, dices, intelli-
gitur sub *regia* istoc sensu? Potest
enimvero intelligi 'aula,' quæ est,
ubicumque Rex est, vel 'sedes.' Sed
neque opus, ut intellecti substantivi
tanta istic habeatur ratio, quum talia
adjectiva per continnam fere ellip-
sin substantivi sui acceperint ipsa
paullatim substantivi speciem et
usum, atque ideo, æque ac vera sub-
stantiva, varia recipiant epitheta, ut
quum dicitur, 'regia dives,' 'regia
prior,' &c. Sed et patet hujus rei
veritas ex illa ipsa voce, quam V. C.
mallet 'regiæ' substitutam. 'Præ-
stitisset ergo,' ait, 'dicere semper
Prætorium.' Dixit ita plus semel
Curtius, sed neque altera, quæ magis
decebat Alexandrum, regem quippe
et plus quam prætorem, abstinuit.
Certum autem, esse illam quoque ad-
jectivam. Notissima sunt, 'Præto-
rius vir,' 'Prætoria cohors,' 'navis,'
'porta,' 'Prætorium jus,' 'taber-
naculum,' &c. Certum etiam est,
'Prætorium' absolute positum no-
tare 'tabernaculum.' Prætoris, seu
summi ducis, et hoc sub illa voce in-
telligi. Sed vel sic, quum accepisset
speciem substantivi, cepit adhiberi
etiam de rebus a tabernaculo prorsus
discrepantibus, nempe de domo in
urbibus provincialibus, in qua Præ-
tor Provinciæ habitabat, quæ tunc
non 'Prætoris' absolute, sed 'Præ-
torium,' vel 'domus prætoris,' dice-
batur. Sic Cicero Verr. v. 12. et cap.
35. 'Adfertur nuncius Syracusas,
curritur in Prætorium, quo istum
(Verrem) e convivio reduxerant paul-
lo ante mulieres.' Sed et ruri villæ,
seu secessus rustici illustrum homi-
num, passim item 'Prætoris,' ut no-
tum est, vocantur. Quapropter sic-
uti in his nulla habetur ratio 'taber-
naculi,' unde tamen ortus ille 'præ-
torii,' tamquam substantivi, usus, sic
recte *regia* etiam de antro, immo et
de tentorio regis dicitur, quum, esset

regibus pro regia domo. *Perizon. Curt.
Vind.* p. 85.

§ 16 *Judicatum ab ipso*] Nam etsi
non voce nuncupatus heres, tamen
judicio electus fuit, ut Justinus ha-
bet. 'Judicio,' id est, suprema ac ta-
cita voluntate, ut non semel eam vo-
cem usurpant Jcti. nam hoc ipso de-
stinavit illum successorem, quod an-
nulum tradidit, ut moris erat. Vide
Kirchmann. de Anul. Vet. *Loccenius.*

§ 18 *Dubitavere*] *Dubitare* alii. *Mo-
dius.* Forte, *dubitari.* Heinsius.

Appetebat expectaret] Editiones,
quod *expetebat appeteret*; membranæ,
quod *expectabat appeteret*: sed ego
nostra laudo. *Modius.*

§ 20 *Nec Dii siverint*] *Leg. ne Dii
sirin.* Heinsius.

In istos humeros ruat] Sic x. 9. 2.
'Quodque imperium sub uno stare
potuisset: dum a pluribus sustinetur,
ruit.' *Heinsius.*

Homines non ferent] Suspectum hoc
mihi: neque dum istud plane probò,
in istius humeros ruat hominis: certe
non ferent. *Acidalius.* Ego nihil mu-
tandum arbitror, nec enervandam vim
violentissimi sensus: *Perdiccam* regi-
nare prohibeant Dii, et prohibebant,
ut augur: quidquid autem illis tan-
dem decretum sit, id certo mihi con-
stat, homines non passuros: nec jam
loquor de nobilioribus quam *Perdic-
ca* est, quorum quidem maxime refert
obviam iri conatibus hominis; sed om-
nino de aliis cujuscumque conditionis
Alexandri commilitonibus: modo viri
sint, animosque mares habeant. Ego
quidem meique similes, qui servitio
mortem anteponimus, compertum ha-
bemus, viros fortes nihil invitos per-
peti, nec posse cogi, ut quod nolint
faciant. Hic illorum verborum sen-
sus est haud dubius. *Freinsh.*

De nobilioribus] Quinam amicorum
Alexandri nobiliores *Perdicca*? erat
enim 'stirpe regia genitus,' ut patet
ex x. 7. 8. Sed *Leonnatus* ibidem
itidem; et forte proximiori gradu

Alexandrum hic contigerit. Aridæus autem Alexandri frater erat, Ptolemæus credebatur. Quin et Neoptolemus Alexandri avunculus adhuc supererat, de quo Arrian. fine lib. II. cujus nullam a Curtio mentionem fieri miror. *Freinsk.*

Quam hic est] Quam Perdiccas est, quamvis et ipsæ regia stirpe genitus 7. 8. *Cellar.*

§ 22 *Quem vos dubitatis*] Leg. *ne quem vos dubitetis*. Heinsius.

Paratum esse] Coloniensis antiquus codex, *quem vos dubitetis partum subdere?* subdititæ hand dubie. *Modius.* *Vel subdere*] Post hæc signum interrogationis scribendum, ut erigatur sententia, quæ nunc jacet. *Scheff.*

§ 24 *Pronuntiantem prædam*] Sic bene ex membranis scripsi, cum editiones minus venuste sane, *ad prænuntiatam prædam haberent*. *Modius.* *Pronuntiatam*] Leg. *prænuncupatam*; et vide Varronem de L.L. lib. V. in 'nuncupare.' *Heinsius.*

CAP. VII. § 1 *Versa concione*] *Veteres libri, versa concio*. *Modius.*

§ 2 *Aridæus Philippo genitus*] Philippus cum Thessalorum gentem sibi conciliare cuperet, liberos sustulit ex duabus Thessalis mulieribus, quarum altera erat Nisesipalis Pheræa, quæ Thessalonicam illi peperit; altera Phillina Larissæa, ex qua filium habuit hunc Aridæum, qui post Alexandrum regnavit. Ptolemæus apud Athenæum in Historiis de Philopatre, Phillinam hanc Philippi Macedonis amicam saltatricem fuisse refert: at Justin. lib. XIII. Larissæum scortum. Cassander vero, qui postea regnum Macedoniæ obtinuit, uxorem habuit Thessalonicam Philippi filiam, Alexandri sororem, Diodorus et Pausanias in Bæoticis tradunt. *Popma.* *Philippo genitus*] Sed *ἐκ γυναικὸς ἀδελφῶν καὶ νοστή, ex ignobili femina et vulgati corporis*. Cui Phillinæ nomen fuit. *Plutarch.* in Alex. extr. *Cellar.*

Nunc solus heres] Nam Barsines fi-

lius Hercules, velut captivæ, negligebatur. *Raderus.* Non modo velut captivæ, nam et Roxane captiva fuit, sup. VIII. 5. 29. et X. 3. 12. sed quia Barsinen justæ uxoris loco non habuerat. Porro militis istius, quisquis ille fuit, sententiæ velut data opera contradicit Themistius Orat. XII. 'Alexandro apud Babylonem defuncto, Macedones successorem nullum idoneum reperiunt: sed Ptolemæo Lagi filio Aridæum stolidum prætulerunt, tamquam pecunias mortui fratris loco, superstiti persolverent, non imperium conferrent, cujus heres ille unicus est, qui illud conservare, ac tueri noverit.' Quæ sequuntur in Curtio, 'præteritur a vobis, in memoriam revocant ista Taciti III. 18. 6. 'Mibi quanto plura recentium sen veterum revolvo, tanto magis ludibria mortalium cunctis in negotiis observantur; quippe fama, spe, veneratione potius omnes destinabantur imperio, quam quem futuram principem fortuna in occulto tenebat.' Etiam providentiæ id tribuit Sen. de Benef. IV. 31. 1. 'Interdum solemus dicere, Quid sibi voluit Providentia, quæ Aridæum regno imposuit? Illi putas hoc datum? patri ejus datum est, et fratri.' *Freinsk.*

§ 4 *Qui tam bonorum*] Velim scire, quo spectet illud *tam*: nihil certe habet, cui respondeat. Puto plane, *qui jam bonorum scribi oportere*. *Schefferus.*

§ 5 *Impensa probra*] Malim *intenea*, hoc est, intenta. Quæ Pithon oblique jecerat, eo tendebant, ut Aridæum probis et contumeliis exagigaret, invisumque popularibus redderet: verum id contra evenit. Signum defectus, quod hic notant, *quæ magis ipsi*, sustuli: nihil enim deest. *Freinsk.* Putat *Freinshemius, intenea probra, pro intentata*; sed fortasse nil mutandum hoc quidem loco. At initio hujus periodi, post *caligare*, mallem, *ea hand ambigue, &c.* Porro 'im-

pendere probra in aliquem,' ut 'impendere snmtus.' *Scheff. Leg. intensus probra*; et sic *Freinshemius. Heins.*

Dum miserentur] Solet hoc fieri, et plerumque perperam. Eat enim etiam misericordia affectus, ut reliqui, cæcus et improvidus, et in deteriora ferri pronus, quoties ratione non regitur. Vide *Sen. de Clement. II. 4.* Ergo et in sacris interdicitur, *Deuter. XIX. 13. et 21.* Favorem autem ex commiseratione nasci solere certum est: quo intuitu sic emendandum putabam in *Tacit. XIV. 58. 5.* 'Magni nominis miseratione reperturum bonos,' &c. quo loco, Deo volente, plura. Interim *Justin. XXXVII. 2. 3.* et ibi citatos vide. *Freinsch.*

§ 6 *Regem se*] Vulgo, igitur non alium se, quam eum, qui ad hanc spem genitus esset, regnare passuros. *Modius.*

§ 10 *Ante concepto*] Hunc locum stigmatiam feci, quod de eo nihil aliud dicere habebam, quam pro *concepto* in membranis *conceptæ* legi, et aliquid deesse putarem. *Modius.* Stigmatiam hunc quoque locum fecit *Modius*, et *πρὸς τὸν* arguit, sed hunc profecto sine causa; non mutilus enim ille aut mancus, sed a scriptura, et interpunctione saltem corruptus, ut debilis videretur, ista fecerunt, *de novo rege paullo ante concepto*: quæ intellecta de *Roxanes* imminente partu; nec aliter potuerunt; sed nec ita vere potuerunt, quia *suffragari* præcesserat, quod verbum *Meleager* non usurparet si de non nato adhuc nato loqueretur. Ille enim *Roxanes* filium approbaret, contra quem nitebatur, *Aridæum* ambiziose ingerens, et intrudens seditiose: de hoc ipso scilicet hic agit, et legendum igitur non *concepto*, sed *recepto*. *Receptus* enim is paullo ante, et *Philippus* consalutatus, quamquam mox idem reprobat. Sed ut et reliqua conveniant huic sententiæ, sic locus integer, qui certe sic erit integer, rescribendus, *Rarus Philippum trahens secum inrupit*

in regiam, clamitans suffragari reipublica de novo rege paullo ante recepto robur ætatis: experirentur modo stirpem Philippi et filium ac fratrem duorum regum, sibi met ipsis potissimum crederent. Nullam profundum mare, &c. Plana nunc et plena omnia, nec usquam abruptum quid, aut præruptum. *Acidalius.* Locus sane difficilis, quem sic restituere conatus *Acidalius: Suffragari reip. de novo rege paullo ante recepto robur ætatis: experirentur modo stirpem Philippi, et filium ac fratrem regum duorum: sibi met ipsis potissimum crederent: quod quidem in textum recepit Raderus.* Præternim tamen *Sebii* conjecturam, *suffragarii* (sic enim habent impressi quidam) *reip. de novo rege paullo ante concepto, robur ætatis experirentur: modo st. Ph. a. f. a. fr. r. d. sibi met* (semet credo voluit scribere) *ipsis potiore crederent.* Rectius enim utique *robur ætatis* opponitur regi paullo ante *concepto* (*Roxanes* utrum intelligit) quam verbo *suffragari* jungitur: ultima autem invidiæ plena sunt in tutores pueri regis, si tamen puer nasceretur, iacta: quos et mox num. 14. arguit 'adfectasse nihil ad ipsos pertiens regnum.' Et supra x. 6. 21. 'Sub tutelæ specie regnum occupaturos esse.' *Freinsch.* Locus imprimis vexatus. *Tellierius* in optimis *Mss. conceptæ* inveniens pro vulgato *concepto*, ausus est *spei* quoque pro *rei* ponere, quem ideo sequenti sumus, quod ceterorum medelæ violentiores videbantur. Vulgo legitur, *suffragari reipublicæ de novo rege paullo ante concepto, robur ætatis experirentur; modo stirpem Philippi, &c.* ubi priora verba ad *Roxanis* filium nondum editum referenda sunt: in *Tellierii* autem, quam expressimus, scriptura, omnia de *Aridæo* intelligantur, nempe spem de *Aridæo* conceptam vel ætate juvenis non immatura confirmari. *Cellar.* *Freinsheimius* cum *Sebisio* mallet *suffragarii*; ego puto *suffragati* scribendum, hoc

est illi, qui suffragati erant, qui suffragium tulerant. *Schefferus. Reipublicæ*] Forte, *spei publicæ*, et mox *conceptæ* ut x. 8. 'ingentem spem indolis;' et Pedit ad Liviam, 'juvenum spes publica Drusus.' Vide Indicem in Occonis numismata. *Heinsius.*

Robur ætatis] Hæc perperam distincta puto sic formanda, *robur ætatis experirentur modo, stirpem Philippi, et filium ac fratrem regum duorum, ac sibi met ipsis potissimum crederent*, *Schefferus.*

§ 12 *Quam speraverat*] Sententia poscit et res, quem spreverant; etsi de re quid obijci possit, video: sed huic variatio consiliorum vicissim obijcitur, quam subjungit auctor eleganter: *nec velle, nec nolle quidquam diu poterant, penitebatque modo consilii, modo penitentia ipsius.* Orationis quidem filum huc ducit, ut modo electus, modo spreus opponantur. Atque ego, ut conjeci, statuo prorsus emendandum. *Acidalius.* Acidalii sententiam, ut solet, in textum recepit Raderus. *Freinsh.*

§ 14 *Novi regis satelles. Sequitur*] Insignis plane est hæc emendatio: antea erat in omnibus libris: *Et Meleager thorace sumto capit arma, novique regis satelles sequitur. Phalanx hastis clypeos quatiens, expleturam se sanguine illorum, qui affectaverant nihil ad ipsos pertinens regnum, minabatur: in eadem domo familiaque imperii vires remansuras esse gaudebant: hereditarium imperium stirpem regiam vindicaturam: assuetos se nomen, &c.* Omnia pessime: sed quæ tamen sublati de consilio membranarum vocibus minabantur, et gaudebant, mutataque interpositione, apte, nisi judicans fallor, constitui. *Modius.* Bene *Modius* et sequitur huc retraxit, et minabantur ac gaudebant ejecit. Illud non bene, quod *expletura* mutavit. Eadem enim elliptica forma capere *expleturam* debuit, qua reliqua *remansuras, vindica-*

turam. Porro hoc quoque monebo, pro *vires* legendum mihi videri *vires*. Quin et deleverim *esse*, quod abest *venustus*, et hoc loco, uti reliquis, qui sunt hic in eadem navi. *Acidalius.* *Novique regis satelles*] Mss. delent conjunctionem, cum sequenti verbo, *minabatur*; probe. Sed si cui vulgata potior, tamen hoc de ipso Meleagro capio, eoque jungendum puto sequenti verbo: *novique regis satelles sequitur. Phalanx, &c. imperii vires remansuras esse.* Quamquam *Modius*, *Acidalius* probante, *satelles. Sequitur phalanx, &c.* Sed ut dixi *satelles* hic intelligitur Meleager: nec enim *turbam satellitum*, cujus postea mentio, habuit, priusquam plurimum consensu rex esset declaratus. Itaque vulgaris ante *Modium* assentior, nisi quod cum illo *gaudebant* eliminem. *Imperii vires* malim cum *Acidalius.* *Freinshemius.* Forte, *imperii jura*: aliter supra x. 6. 5. *Heinsius.*

Hastis clypeos quatiens] Morem eum sæpe expressit *Ammian.* quæ loca observavit doctissimus *Lindenbrogius* ad auctorem istum xiv. 8. 'Hastisque feriens scuta, qui habitus iram pugnantium concitat;' ubi alii quoque scriptores citantur: quibus adde *Polyb.* xv. 12. 'Romani more patrio clamorem tollunt, et gladiis ad scuta concrepant.' Fit autem hoc nimirum ad terrorem adversarii incutiendum, ut indicat ex *Polybio Livius* xxviii. 29. 4. 'Ex præparato simul omnium rerum terror oculis auribusque est offusus. Exercitus qui corona concionem circumdederat, gladiis ad scuta concrepuit,' &c. Quapropter et venatoribus elephantorum observari scribit *Ælian.* Hist. Anim. viii. 10. Eodemque opere xvi. 25. 1. tradit *Persas*, ne strepitum ejusmodi pavescerent, equos suos ad suetudine condocfecisse: quod si fecissent *Scythæ* fratres, equos eorum terrere non potuisset *Ajax*, et pe-

destre certamen inire coactos vincere, apud Philostratum in Heroicis. Freinsh.

§ 16 *Observari jubet*] Vulgo antea erat, *asseruari*; in membranis, *observari*; hinc illud ausus sum scribere, quod videre est. *Modius*. • *Conclave adservari*] Mss. *observari*; unde Palmerius, *observari*; quod verbum hic optime convenire judico; et firmatur e seq. verum 'claustra perfracta sunt.' Et sane facilis est verborum illorum permutatio, quam et factam credunt viri docti in illis Flori 111. 6. 10. 'Propontidis fauces Porcius Cato sic obditis navibus, quasi portam observavit.' Nam alii libri, *observavit*; ubi tamen et alterum tolere: haud itidem opinor, in Tertul. Apolog. cap. 7. 'Quis cruenta, ut invenerat, Cyclopum et Sirenarum ora judici reservavit?' convenientius enim ingenio scriptoris, *reservavit*. Freinsh.

Ptolemaeus quoque] 'Eumdem etiam,' Pausanias in Atticis affirmat, 'Alexandro mortuo, iis qui ad Aridæum Philippi F. regnum universum deferrebant, restituisse, regnumque in plures dividendi auctorem in primis extitisse.' Freinsh.

§ 17 *Perfracta sunt*] Vix operæ est monere me, sed tamen pro *perfracta* erat hoc loco in editionibus *perfecta*; fabulæ. *Modius*.

Princeps Meleager] Addunt vulgati libri erat. *Modius*. *Meleager*. *Iratuque Perdicca, hos*] Mallem distinguere, quorum princeps erat *Meleager*, iratuque, *Perdicca hos, &c.* Scheff.

§ 18 *Qui cum Perdicca erant*] In Græco auctore, unde hæc transtulit Curtius, videtur fuisse, *τοὺς μετὰ Περδικκᾶν*, ut ex toto negotio hic prodiret sensus: *precari Perdiccam capere, ut abstineret bello, regique et pluribus cederet*. Prior *Perdicca cum suis arma deposuit, regique idem fecere*. Freinsh.

Abstinerent bello] Magis hoc probo,

quam illud *abstinerent*, quod omnes editiones pervasit. *Modius*.

§ 19 *Ne a corpore*] Raderus, nescio quo auctore, negationem expulit; voluitque Meleagrum suasisse Perdiccæ, ut discederent a corpore Alexandri, quo nimirum facilius circumvenirentur, quos defuncti regis reverentia hactenus texisset. Sed certe præstat ille sensus, *ne discederent*; sic enim putabant se certo loco, velut carceri includi, ubi, quando inimicis libuisset, injuriæ opportuni forent. Nam de reverentia defuncti regis supervacuum est dicere, quum jam effracta claustra, commissam pugnam, illata vicissim acceptaque vulnera legeris. Deinde credibile magis est ne a corpore discederent suasisse, ut scilicet tamquam honoris causa defuncto hærerent, ut apud Tacit. ur. 5. 2. nam locum ejusdem 1. 7. 4. huc non trahendum, in notis ad locum istum defendi. Freinsh.

§ 20 *In campis*] Iterum libri impressi, *in campos*; minus recte. *Modius*. Alii, *in campos et Perdicca*; unde patet legendum *in campo, sed, &c.* Freinsh. Vulgo, *in campos*, quod displicet Freinshemio et Tellerio: nam quod quidam libri habent, *in campos, et Perdicca*, probabile est a voce *sed* adreptum præcedenti campo adhæsisse. *Cellarius*.

§ 21 *Abrupisse*] Forte, *abrupisse se*. Freinsh.

In urbe subit] Compendiose verbum hoc postremum scriptum fecit lectionem pravam. Manserat enim *Perdicca in urbe*, nec excesserat eam: tantum in consilio placuerat, ut egredierentur. Mea igitur sententia legendum videtur, *in urbe substitit*. Scheff.

CAP. VIII. § 1 *Jus imperii*] Mss. *imperium*; forte, *ejus imperium*. Hein-sins.

Ni occupetur] Et hic locus quoque ex illis est, qui conclamatus haberi poterat, ut vulgo legebatur, ni ego

subvenissem; ita enim ibi circumferbatur, *ne occupetur impotens animus rerum novarum*. Sed cum pro illo, *rerum novarum*, in membranis *res novaturum* legi deprehendissem, facile vidi, illo *ne* in *si* mutato, posse fieri Curtio, hanc partem, medicinam. *Modius*. *Ni occupetur*] Sic edi curavimus cum Radero: vide notata ad VII. 6. 14. *Freinsh*. Recte *Modius*: sic cap. 9. 7. 'Vanum et infidum celeriterque res novaturum;' sed malim legere 'animi,' ut lib. VIII. 1. 49. sic 'impotens sui' IV. 7. 14. et 'mentis potens' Ovid. *Trist.* II. 139. *Heins*.

§ 2 *Meminisse eum*] *Perdiccam*: falsus est, qui *eum* ad *Aridæum* refert: sequentia satis evincunt. *Freinsh*.

Quem metuas] Nam 'naturale est et odisse, quem times; et quem metueris, infestare, si possis,' *Minucius Felix*; ubi rescribo 'quem oderis'; est enim gradatio; metus odium generat, hoc nocendi cupiditatem: similia dicta nonnulla vide apud *Gilbertum Cognatum Adagior.* XIII. 6. *Freinsh*.

Patiebatur magis] Non tam consilio quam ignavia et imbecillitate animi, ut in ipsum quoque jure expetat *Vitellianum* elogium, 'non jam imperator, sed tantum belli causa erat,' *Tacit. Hist.* III. 70. 8. Quantum diversus ab eo frater, qui 'mori maluit, quam precario rex esse!' supra IX. 2. 34. interdum tamen acres etiam principes multa præter animi sui sententiam pati coguntur: quomodo *Tacitus* I. 10. 4. prodit, *Augustum* 'multa Antonio, dum interfeciores patris ulcisceretur, multa Lepido concessisse.' Quid hodieque patiantur principes, ipsi noverint: vix enim quemquam hujus molestiæ exsortem reperiri consentaneum est. *Freinsh*.

Silentium pro imperio] Vulgo, qui tacet consentire videtur: utique si posset contradicere. Imbecillis autem stultique verecundi silentii nonnulla

exempla, interque ea hoc ipsum *Aridæi*, refert *Gruterus* ad ista *Livii* XLII. 1. 8. 'Silentium nimis aut modestum aut timidum.' *Freinsh*.

§ 3 *Animi cultuque constantia*] Non dissimile exemplum est apud *Sicul.* XIX. 51. de *Olympiade*, ad quam interficiendam cum *Cassander* ducentos satellites misisset, omnes ejus conspectu et majestate territi refugerunt. Jam de *Mario Velleius* II. 19. 4. 'Ad quem interficiendum missus cum gladio servus publicus, natione Germanus, qui forte (ab) imperatore eo bello Cimbrico captus erat, ut agnovit Marium, magno ejulatu, expromenti indignationem casus tanti viri, abjecto gladio, profugit e carcere.' Scripsere de eodem *Mario Val. Max.* II. 10. 6. *Plutarch.* in ejus *Vita* cap. 65. et *Appian.* de *Bell. Civilibus. Raderus*. Adde *Justin.* XXXII. 1. 6. de *Philopœmene*: de *Pyrro Plutarch.* in *Vita* cap. 72. de *Dario* eundem in *Artoxerxe* cap. 47. de *Carolo v. Camerar.* *Subsisi.* I. 30. de *Jacobo Magnæ Britannię rege* *Continuatore* *Sleidani Lundorpium. Freinsh*.

§ 6 *Seditione provisâ*] Insignis audacia est hujus mutationis, et proxime ad culpam temeritatis accedens: de qua ne monere quidem nos dignati sunt tamen, ut re certa prorsus, extraque omnem controversiam posita. Ecce in unitatis numerum omnia verterunt, ut de *Meleagro*, si *Diis* placeat, ipso capiamus, qui ultro regem adiens, an auctor intentati *Perdiccæ* exitii fuerit, interrogarit: cum vulgati numerum multitudinis omnes exhibeant, et de multitudine militari intelligi plane velint. Quid autem eos non coëgit, dicam, sed movit? An historiæ fides? nihil minus. Una est vocula, ut video, *provisâ*, quam videbant rei nullo modo convenire; neque convenit illa certe: qui enim providere seditionem dici debent, aut possunt, ipsi seditionis

auctores, et jam manifeste tumultuantes? At emendanda igitur hæc, non reliqua pervertenda: faciam ego, quod illi minus potuerunt, ac vicem ejus rescribo *professa*. Palam enim seditionem profitebantur aditione simul et interrogatione tam tumultuosa. Qui primitus matarunt, patiendi significatum ferre et concoquere non potuerunt in voce, quæ flexum haberet eum saltem, ceterum agendi notionem. At quam multa talia ad idem exemplum ab omnibus passim usurpentur, omnes jam norunt vel primas literas docti. Tu me sequere, intelligens lector, et totum locum, quæ ex vulgatis libris, quæ ab ingenio nostro restitutum ita rescribe: *Postero die indigna res Macedonibus videbatur, Perdiccam ad mortis periculum adductum, et Meleagri temeritatem armis ultum ire decreverant. Atque illi seditione professa cum regem adissent, interrogare eum cæpere, an Perdiccam comprehendi ipse jussisset. Ille Meleagri instinctu se jussisse respondit: ceterum non debere, &c.* Acidal. *Seditione provisâ*] Aldini exemplaria lectionem hic sequimur, cni et Mas. favent: at illa vulgatis aliis, Acidalioque maxime displicet: omnia igitur matarunt, voluntque regem a militibus interrogatum, non a Meleagro, quod quidem ipsis plane absurdum videtur. Ergo ut suam sententiam tneantur, illud *provisâ* mutarunt in *professa*, aliaque fecere quæ nunc non exsequor. Tantum aio recte scribi, 'Atque ille, seditione provisâ, cum regem adisset, interrogare eum cœpit, an Perdiccam comprehendi ipse jussisset? Ille Meleagri instinctu se jussisse respondit.' Totum negotium sic se habuerit. Leonnatus cum equitibus in campos se receperat: at Perdicca, sperans pedites quoque se pellecturum, in urbe substitit; ubi Meleagri insidiis petitus, ad Leonnatum et equites se recipit. Interim percerebuerat rumor Perdiccam jussu Meleagri interemp-

tum esse. Macedones igitur, pedites inquam, indigne ferentes viri tam clari gravem casum, ut est vulgus mutabile subitis, conceptum paullo ante odium in commiserationem viri vertit, et præ se fert velle necem ejus ulcisci. Eam rem in suam perniciem eruptoram prævidens Meleager, adit regem, et militibus coram interrogat, an Perdiccam comprehendi ipse jussisset; sperans confitente rege omnem invidiam, omneque periculum posse declinari. Quo fere fine Tiberius apud Tacit. 1. 8. 5. quærit ex Messala, 'num se mandante eam sententiam dixisset; ad invidiam, inquam, appetitæ dominationis evitandam, si ejus sententiæ alium auctorem, ipso confitente, posset ostendere. Freinsh. Quidquid explicat Freinshemius, verissimam puto lectionem integri hujus loci, atque illi seditione provisâ, cum regem adissent, interrogare eum, an Perdiccam comprehendi ipse jussisset. Ratio, quia sine dubio rex respondit illi, a quo fuit interrogatus: jam si Meleager hoc erat, quid ita dicit ipsi, *Meleagri instinctu se jussisse?* quid ita sine transitione ad milites ipsos conversus, ait, *ceterum non debere tumultuari?* Scheff. Meleager interrogavit regem, militibus præsentibus et audientibus, qui indignati fuerant, Perdiccam a Meleagro in vitæ discrimen adductum esse; sperabat autem Meleager, confitente rege, quod rogabatur, se extra periculum et invidiam fore. *Cellar.*

Ipsius instinctu] Ita ausus sum scribere de conjectura, cum vulgo *Meleagri instinctu* legeretur; quod hoc ad vocem *ipsius* ab aliquo σχολαστικῶς adscriptum fuisse divinarem; sic enim sæpius evenisse scio: ita tamen hoc a me factum est, ut nemini eam rem præjudicium afferre velim, qui modo Glareani somnia, omnia hic pervertentis, contemnere aut ridere potius meminerit. *Modius.*

Quoque volentes] Vel quisque scribe,

sui volentes, vel volente, eni respondere quoque, id est, unoquoque. *Acidal.* Prius ego etiam olim divinaueram. Idemque Bongarsio placuerat. *Freinsh.* Forte, *secreta cogitationis intra se quodcumque volentes.* Heinsius.

Ex comparatione regis novi] Sic apud Suetonium Calig. vi. 4. 'Anxit gloriam desideriumque defuncti (Germanici) etiam atrocitas insequentium temporum.' Plutarch. extremo Artaxerxe, 'Clemens habitus est et popularium amans, præcipue ob filium Ochem, qui sævitia et atrocitate omnes superavit.' Plura forte aliquando ad ista Taciti xiv. 51. 3. de Burro: 'Civitati grande desiderium ejus mansit, per memoriam virtutis, et successorum alterius segnem innocentiam, (quod apprime quadrat in Aridæum,) alterius flagrantissima flagitia et adulteria.' Hinc relicto successore Tiberio suspectus Augustus fuit, tamquam 'comparatione determinata gloriam sibi quævisisset.' Tacit. l. 10. 9. *Freinsh.*

Ubi esset ... requirebant] Fallor, an hoc quoque insititium requirebant. Omnino est ex illis exemplis, de quibus egimus, et supra sæpe, et hic paullo ante: nimirum auctor lectorem sibi ipsum talia voluit, quæ de industria exprimere supersedit. Distingnatur ergo, *Desiderium excitabatur amissi: ubi illum esse, cujus imperium, cujus auspiciis secuti erant? destitutos se, &c.* Ceterum illi nunc diffido, quod in reliquis olim conabar, quando tanta oblata esset occasio. Occasionem interpretabar ipsam mortem Alexandri. Non male quidem, etsi forte fortuna. *Acidal.* *Requirebant]* Expungebam hanc vocem: eandemque reperio fuisse mentem Acidalio. *Freinsh.*

Quandocumque] *Acidal.* legit, quando tanta oblata esset occasio: et occasionem, dubius tamen, interpretatur de morte Alexandri; quo quadrat il-

Ind Taciti Hist. i. 21. 4. *opportuni magnis conatibus transitus rerum.* Mihi tamen præplacet recepta lectio, *quandocumque:* ut primum excutiendi Macedonici jugi nacti fuissent occasionem, ei non esse defuturos. *Freinsh.* Mss. quandoque, male mutat Freinsheimius. Vide Indicem 'quandoque.' Heinsius.

Animos excedebant] Maximo erciantu conficiebantur: elegans locutio, quam vindicat aliis etiam elegantiarum pater N. Heinsius ad Ovid. Met. xiv. 208. et præeunte magno Gronovio ad Val. Flacc. Argon. v. 365.

Fames esse cepit] Non ego ausim, quod audacior aliquis, et acutior, *fames excepit:* simplicitas hic mihi placet, qui memini fere semper a Curtio id verbum in re tali poni, lib. iv. 'Copia aliarum quoque rerum abundare cœperunt.' lib. ix. 'Deinde ad ultimum famem sentire cœperunt.' *Acidalius.* Tentat Acidalins, nec tamen probat, *fames excepit.* *Freinsh.*

Tutior aliena sedes] Non omnino dissimile, quod et miratur Tacitus ii. 17. 3. 'Mirumque dictu, duo hostium agmina diversa fuga, qui silvam tenerant, in aperta, qui campos adstiterant, in silvam, ruebant.' Scilicet 'omnia metuenti præsentia maxime displicent,' ut ait idem Hist. iii. 85. 2. Tarentini sub Rege Pyrrho τῆς πόλεως ἐς ἀλλοτρίας ἐς τοὺς ἀγροὺς ἀπεδύρασκον, Appian. in Excerpt. Vales. Talis facies Romæ sub Decemviris, Liv. iii. 38. 12. *Freinsh.*

Inter se certantium præmia] Quæ consideratio sæpe pacem persuasit infensissimis. Apud Sallust. Jug. lxxix. 3. 'Ne mox victos victoresque defessos alius aggrediretur, per inducias sponsonem faciunt.' Quem ad locum multa proferre poterit, quisquis nostrum auctorem illum notis illustrandum sibi sumpserit. *Freinsh.*

Cum civibus] Idem inculcat Cæsari

Sallustius de Republica. Agesilaus apud Xenophont. 'Hostis loco civem nullum habebat.' Freinsh.

Altera legatione] Cassiodor. Var. Ep. III. 4. 'Impatiens sensus est, ad primam legationem protinus arma movere.' Vide Paschal. Legat. cap. 6. Freinsh.

§ 21 *Fratris claritate suppressam*] Melius credo *suppressa*, imo non credo, sed scio. *Acidalius. Suppressa*] Ita vere cum Acidalio legimus, non ut ante erat, *suppressam*. Raderus. *Fratris claritate suppressam*] Acidalius mavult *suppressa*; non male; præsertim si et sequentia leviter emendes: *Ingentem spem indolis ante eum diem fr. cl. suppressa, in eo moderata excitavit oratio*. Si tamen pro *spem legas speciem*, quæ sæpe se invicem loco pellunt, quadrabit *suppressam*. Freinsh. Acid. et Freinsh. et Tellierius mavult *suppressa*, quam vulgare *suppressam*. Ceterum hæc indoles non tantum fratris claritate, sed per se etiam *suppressa* fuit, siquidem Aridæus ἐτελής τῷ φρονεῖν ἂν διὰ σώματος νόσον, mentis non compos erat ex corporis vitio, non naturali quidem, (festiva enim nec ignava indoles in puero eluxerat,) sed novercæ fraude contracto, quippe fama erat, φαρμάκοις ἐνδ' Ὀλυμπιδος κακῶθ' ἔντα διαφθαῖναι τὴν διάνοιαν, *Medicamentis ab Olympiade vitiatum, mente debilitatum fuisse*. Plutar. Alex. Cellarius.

§ 22 *Eodem rursus legat*] Ita legunt omnes Mss. et editi. Nec absurda auribus Latinis est locutio, ut 'legare' pro 'mittere' sumatur: sic paullo ante etiam 'legatur a rege Pusias.' Lib. IV. 5. N. 'duodecim legantur ad regem;' ubi ex nostris variat Merulæ editio, 'delegare' substituens. Variantem tamen hujus loci scripturam ex codice suo Petrensi annotavit doctissimus J. Wasse ad Sallust. Jug. cap. 30. *legat sibi homines nobiles*; ubi codd. fluctuantes etiam *legit* habent, sed locutionem

etiam Ciceroni familiarem ibi jam adseruerat Rivinus: namque etsi 'legare' inter regem et milites hujus ævi ratiocinio non respondere aut congruere videatur, optimis tamen cultissimæ Latinitatis auctoribus non fuit improbatum. Longius ab usu more suo recessit Florus lib. IV. 2. 82. ubi Cæsar dicitur, 'ablegato equo, similis furenti in primam aciem procurrere.' Snak.

CAP. IX. § 1 *Insociabile est regnum*] Ita Alexander Dario pacem petenti respondet supra IV. 11. 22. ex Justino XI. 12. 15. 'Neque mundum posse duobus solibus regi, neque orbem summa duo regna salvo terrarum statu habere.' Ita Ennius quoque apud Ciceronem Offic. I. 8. 'Nulla sancta societas nec fides regni est.' Homerus Iliad. B. 204. Οὐκ ἀγαθὸν πολυκοιρανίῃ· εἰς κοίρας ἕστα, εἰς βασιλεύς. Ubi Scholiastes. Hanc causam esse voluit (ut ex Aristotele annotavit Delrius) Musæus, cur aquila tres pullos excludens duos nido deturbet, unum educet. Seneca in Agamemn. vs. 259. 'Nec regna socium ferre, nec tædæ sciunt.' Lucan. I. 93. 'Nulla fides regni sociis; omnisque potestas Impatiens consortis erit.' Statius Theb. I. 129. 'et summo dulcissimum Stare loco, sociique comes discordia regnis.' Raderus. Inde apud Tacit. XIII. 17. 1. Neroni Britannicum opprimenti,

'plerique ignoscebant, antiquas fratrum discordias, et insociabile regnum existimantes.' Adde Lipsium Politic. II. 2. Clapmar. Arc. Rer. c. 22. et latissime Tiraquellum de Jure Primig. IV. 13. et seqq. Freinsh.

§ 2 *Collegere vires*] *Collisere* membranæ quædam. *Modius*. Mss. *collisere*, quod possis explicare, primo inter se depugnasse et commississe communes vires, mox dispersisse in regna plura. Freinsh. Nil muto: et sic *laseris uvæ*, pro *legeris*, apud Martialem. Heinsius.

[§ 3 *Proinde jure merito*] Sunt, qui Curtium sub Augusto vixisse ex hoc loco colligunt, alii sub Tiberio et Claudio. Janus Rutgersius l. 19. Var. Lect. sub Vespasiano principe Q. Curtium floruisse contendit. At Barnab. Brisson. lib. 1. de R. P. hæc verba de Claudio imperatore intelligenda esse censet; nam post Cæi cædem per biduum de mutando reip. statu, asserendaque communi libertate hæsitatum; sed cum senatus segnior in exsequendis conatibus esset per tædium ac dissensionem diversa consentium, et multitudo, quæ circumstabat, Rectorem unum, et nominatim Claudium exposceret, imperium ei stabilitum atque firmatum, ut ex Suet. x. 12. et Josepho Antiq. xix. 23. constat. Q. vero Curtius vixisse temporibus Augusti vel Tiberii colligitur ex indice Rhetorum præfixo Suetonii libello de claris Rhetoribus, 'L. Cestius Pius, M. Porcius Latro, Q. Curtius Rufus:' ubi jungitur Curtius Cestio et Latroni. At Cestius vixit Augusti anno xxxi. Latro xl. ut Hieronymus in Chronicis testatur. In eodem indice longo ordine post Curtium refertur 'Fabius Quintilianus,' qui sub Vespasiano vixit. Illum autem Curtium Rhetorem hunc esse auctorem Historiæ Alexandri elegantissime scriptæ docti viri existimant; quibus libenter consentio. Vide latius præfationem ad Hesselum filium. *Popma. Jure meritoque*] Ex hoc loco scriptores ætatem et tempora, quibus Curtium vixisse arbitrantur, conjectant; et est triplex auctorum sententia. Alii ad tempora Augusti referunt, adducuntque Virgilii versus ex Georg. 1. 'Ille etiam exstructo,' et quæ sequuntur: alii ad Claudii Cæsaris creationem: alii denique ad Vespasiani, de quibus copiose in Prolus. disputatum est: nos ad Tiberium, ætatem Curtii retulimus. *Raderus. Proinde jure*] Hic est locus, unde potissimum de Curtii nostri

Delph. et Var. Clas.

Q. Curt.

ævo conjectura capitur. De qua re Proleg. cap. 1. respice, ubi diversas doctorum opiniones retulimus: ex quibus eam quæ Vespasiani temporibus adscribit, meliorem deprehendisse videor, hoc etiam argumento, quod Augusto posteriorem fuisse constet ex eo, quod plurimis locis Diodorum aperte, non secus atque Polybium Livius, interpretatus est: priorem autem Trajano conjicio ex iis, quæ de mari rubro adfert, omnia ex antiquis petita; cum sub Trajano tamen eo usque pateret imperium, et quædam magis comperta afferri potuissent, ipsiusque principis, aut Romani certe populi, honorifica haberi mentio, quam per optimam occasionem non videatur omissurus fuisse. Cum iis, qui sub Augusto vixisse putant, sentit Wolfius Rer. Memor. Centur. 1. et sentire videtur Barthius ad Claudiani Rufin. l. 275. VERNUM ADVERSAR. LIV. 7. non vult esse tam veterem ut plerisque videtur. JOAN. ISAC. PONTANUS eleganti ad VOSSIIUM Epistola, tendit de Trajani temporibus hæc interpretari. Verum Rutgersii sententiam (Vespasiano eorum facit) Auctoritas verbis apprime convenire, ostendit clarissimum literarum lumen GER. VOSSIUS, in eximio illo opere de Historicis Græcis et Latinis, Latin. l. 28. quod si aliquanto maturius adipisci licuisset, in tribus prioribus Proleg. capp. admodum juvari, in eo etiam de scriptoribus historiæ Alexandrinæ, omni fere cura levare poteram. Nam de illis quoque diligentissime inquisitum est ei de Hist. Græc. l. 10. et 24. Male sit iis, qui turbas has exitiabiles fovere, et quantum in ipsis est, immortales reddere gaudet: nam et elegantissimum illud opus serius inspexisse, inter incommoda damnaque furialis hujusce belli numero. *Freinskh. Epistol. Joh. Isac. Pontani ad G. J. Vossium edidit Cl. Ant. Matthæus, quæ est in Sylloge ea Epist. 87. Snak.*

5 E

Cui noctis] Aut 'nox' est calamitosus reip. status per translationem, aut quia sequentia verba, *pene supremam*, videntur propriæ notionis argumentum; vel nox Bebraiensis prælii intelligitur apud Tacit. Hist. III. 22. aut secundum alios 'nox,' quæ inter Caligulæ et Clandii principatum intercessit, quam Josephus Ant. lib. XIX. ut satis periculosam describit. Similiter Livius VI. 17. locutus est. *Cellarius*. Leg. *qui nocti*. Refero ad Augustum. Vide Freinshemium. *Heinsius*.

Novum sidus illuxit] Simillima hæc Senecæ de Claudio: 'Sidus hoc, quod præcipitato in profundum, ac demerso in tenebras orbi refulsit, semper luceat:,' imo dicas ab alterutro desumpta. Lipsius ad Senecæ Consol. ad Polyb. cap. 32. Agnoscas in pluribus scriptoribus multa, alia aliis Curtianis componenda; quæ occurrerint, dabo. Florus præfatione 8. 'Movet lacertos, et præter spem omnium, senectus imperii, quasi reddita juventute revirescit.' Prudentius lib. II. contra Symmachum, in prosopopœia Romæ: 'Senium omne renascens Deposui, vidique meam flavescere rursum Canitiem.' Symmachus Epist. X. 22. 'Fecistis ut urbs cana luxuriaret in primam reducta lætitiâ, et ver illud quondam vigentis ætatis.' Virgil. Georg. I. 468. 'Impiaque æternam timuerunt sæcula noctem.' Quem versum sublegit Sedulius II. 244. leviter mutans: 'Impia perpetua,' &c. Cic. pro Flacco cap. 40. 'O nox illa, quæ pæne æternas huic urbi tenebras attulisti,' &c. Liv. VI. 17. 5. 'Non observatam esse memoriam noctis illius, quæ pene ultima atque æterna nomini Romano fuerit!' Tacit. H. I. 11. 5. 'Inchoavere annum sibi ultimum, Reip. prope supremum.' Eumenius Paneg. ad Constantium Cæs. cap. 2. 'De te igitur mihi, (obiter corrigo, 'Det igitur mihi') 'Cæsar invicte, hodiernæ gratulatio-

nis exordium, divinus ille vestræ majestatis ortus, ipso quo illuxit auspicio veris illustrior.' Quos imitatus Rubens ad Sixtam V. in dedicatione Hist. Ravenn. 'Qui felici suo Pontificatu, quasi salutari nobilissimoque exorto sidere optatissimam terris quietem, et ubertatem induxerit.' *Freinsh.*

§ 6 *Certe diuturna posteritas*] Ea dici potuere Vespasiano, non parenti modo, sed jam avo. Sane similis Curtiano isti est locus Silli Italici III. 625. ubi Jupiter sic Vespasiani hujus filium compellat: 'Tunc, o nate Deum, Divosque dature, beatas Imperio terras patrio rege, tarda senectam Hospitia excriptis cæli, solioque Quirinus Concedet, medinque parens fraterque locabunt. Siderci juxta radiabunt tempora nati.' Clare Domitianum, non divi modo filium, appellat; sed etiam divos datrum ait: nec aliter Papinius Silv. I. 1. 74. ad eundem Domitianum: 'Salve magnorum proles genitorque Deorum.' Item IV. 3. 53. 'Salve dux hominum, et parens Deorum.' Quare palpus iste Curtii optime convenit Vespasiano; non item Trajano *Æneid. Vossius*.

§ 7 *Deponebat*] *Malim ponebat*. *Freinshemius*. Forte *reponebat*. *Heinsius*.

§ 8 *Dissimulatione premebat*] Plane Virgilianum *Æn.* I. 'Spem vultu simulat, premit altum corde dolorem.' *Snak*.

§ 9 *Ostentare ei cepit*] Suffecerat ostentare, nec dubito, quin reliqua sint ab aliena manu. Mss. tamen tenent. *Freinsh.*

§ 11 *Exercitum lustrari*] Expiari: id singulis annis factum apud Macedones mense Xantico, unde solemnia sacra illa *Χαντικὰ* dicta, quæ Hesychius definit *καθάρσιον τῶν στρατευμάτων*. *Cellar*.

§ 12 *Lustrare milites*] Illustrat hunc Curtii locum Jo. Meursius, Vir Græce Latineque egregie doctus, in Græcia

Feriatâ, voce 'Xanthica,' his verbis: **ΞΑΝΘΙΚΑ** Macedones celebrabant, eratque militum lustratio. Hesychius: *Ξανθικὰ, ἑορτὴ Μακεδόνων. Ξανθικοῦ μηνὸς, ἡ Ξανθικοῦ ἀγομένη· ἔστι δὲ καθάρσιον τῶν στρατευμάτων.* Sed corruptus ille locus. Nam cur Xanthici mensis nomen bis commemorat? deinde, quonam mensis die actum festum? Rejicio illud posterius *Ξανθικοῦ*, a librario oscitante geminatum, et restituo *Ξανθικοῦ μηνὸς ἡ ἀγομένη*. Nempe ad diem VIII. Xanthici (quem Aprili fere respondere putant) celebrari id festum solitum Hesychius scripserat. De lustratione militum, quod subjungit, tunc peracta; eam ita describit Liv. XL. 6. 1. 'Forte lustrandi exercitus venit tempus; cuius solenne est tale. Caput mediæ canis præcisæ et prior pars ad dextram cum extis, posterior ad lævam viæ ponitur: inter hanc divisam hostiam copiæ armatæ traduntur, præferuntur primo agmini arma insignia omnium ab ultima origine Macedoniae regum, deinde rex ipse cum liberis sequitur: proxima est regia cohors, custodesque corporis: postremum agmen Macedonum cetera multitudo claudit. Mos erat, lustrationis sacro peracto, exercitum decurrere; et divisas bifariam duas acies concurrere ad simulacram pugnae.' Et mox LX. 13. in Demetrii Oratione ad patrem Philippum: 'Quis dies? quo lustratus exercitus, quo inter divisam victimam prælatis omnium, qui unquam fuere, Macedoniae regum armis regiis, duo soli tua tegentes latera, pater, prævecti sumus, et secutum est Macedonum agmen.' De eadem lustratione, sed non adeo plene, Curtius, &c. *Raderus*.

Ultimo in campo] Partes illæ præcisæ utrimque in ultimis campi illius, in quo lustrabatur exercitus, partibus ponebantur: *ultimo* ergo hic pro extremis campi partibus accipitur. *Raderus*. Ponebantur in dextro sinis-

troque latere, aut quasi margine, campi. *Freinsh.*

Hinc equites] Vulgo, *hinc milites*, *hinc equites*, *illinc Phalanx*: ineptissime. *Modius*.

§ 19 *Vindicaturum*] *Leg. venditaturum*: et vide ad Paterculum II. 100. *Heinsius*. Sed et ibid. Cl. P. Burmannus recte antiquam lectionem acutissime vindicat. *Snak*.

§ 21 *Ejus nomine abulentis*] 'Rex nomine est quis sæpe, vim alter obtinet,' inquit senarius apud Gruterum, qui ex Tacito VI. 43. 4. subjicit: 'Tum Hiero pueritiam Tiridatis increpat: neque penes Arsacidem imperium, sed inane nomen apud imbellem externa molitia, vim in Abdagesis domo.' Consulatur Plin. Orat. ad Trajan. cap. 88. *Raderus*. *Abulentis* editi, pro *abulentes*, ut in Mss. fere semper scribi comperio: quod hoc loco monuisse, in similitum etiam patrociniū valere postulo. *Freinsh.*

Loci religione] Nihil sacrum aut religiosum impiis et hostibus. Sic Virg. *Æn.* II. 560. Pyrrhus Priamum 'altaria ad ipsa tremementem Traxit,' &c. (Adde Xenoph. lib. VI. Hist. Græc. de Mantinea in templum Dianæ confugientibus: Appian. Mithrid. de Prusia.) Modeste et pie Alexander sup. IV. 4. 13. victoria in Tyriis usus. De aris et asyis templorum statuarumque copiose Alexander Neapol. III. 20. De confugiis Christianorum etiam jurisconsulti. Alii tamen scriptores Justin. Arrian. Diodor. Oros. negant interfectum, additque Diodorus XVIII. 3. Lydiae prætorem factum. *Raderus*. Alii quidem scriptores interfectum nec tradunt, nec negant: at Diodorus expressè affirmat sequenti statim capite: itemque Arrianus apud Photium. *Freinsh.*

CAP. X. § 1 *Imperium dividi*] Talē divisionem regnorum perniciem esse docet Arnob. de Rep. II. 2. 7. et Tholosan. lib. XXV. Porro divisio

provinciarum inter duces Alexandri plerisque memoratur, quorum consensum aut discrepantias, itemque depravationes secundum literarum seriem, velocius intellectus ergo, subjecimus. *Freinsh.* Ad calcem nempe capitis. *Snak.*

Ita dividi placuit] Operæ est hanc divisionem conferre cum aliis historicis. Perdiccas igitur primo ita dividit, ut Aridæum quidem Philippi ex Larissæa saltatrice filium regem faciat titulo tenus, se vero ἐπιμελητὴν τῆς βασιλείας, procuratorem regni; nam curatoris egebat Aridæus, cum emotæ paullum mentis, teate Diodoro, solus rebus suis superesse non posset. *Loccenius.* *Ita dividi placuit*] Paulo aliter divisionem narrat Diodor. xviii. 3. et postea quoque varie mutata fuit, dum alius alii præfecturam eripuit, utque adjunxit. *Cellar.*

Ptolemæus Ægypti et Africa] Appianus, qui et hanc distributionem percenset in Syriacis, auctor est, Ptolemæum non sola Ægypto contentum etiam Syriæ imperium affectasse. Diodorus, solius Ægypti satrapam factum. Justinus, non Ægypti tantum, sed et Africæ, ut Curtius habet, et Arabiæ. *Loccen.* *Et Africa gentium*] Ægyptus in Geographia veteri Asiæ est pars, a qua Africa Catabathmi valle distinguitur. Pauca ergo veteris Africæ parebant Macedonibus. Scilicet quæ circa Hammonis oraculum erant, quod Plinius v. 5. in Cyrenicæ finibus locat, Ptolemæus v. 4. ad Marmaricam reducit. *Cellar.*

§ 2 *Philota*] Plures in Alexandri exercitu Philotæ, Parmenionis filius propter conjurationis suspicionem lib. vi. enecatus. Alius in conjurationem Hermolai adscitus viii. 6. filius nempe Carsidis Thracis Arrian. lib. iv. Iterum alius Angæus cognomine v. 2. cui videtur Cilicia destinata esse. *Cellar.*

Antigonus] Factus etiam ἐπισκοπὸς τῆς ὅλης Ἀσίας. Appian. Lyciæ vero

et Pamphyliæ satrapam non Antigonom, sed Nearchum Justinus facit. *Loccen.*

Menander in Lydiam] Diodorus Meleagro Lydiam cessisse scribit. *Loccen.*

Leonnato] Nepos in Eumene: 'Præfecerat eum Perdiccas ei parti Asiæ, quæ inter Taurum montem jacet, atque Hellespontum, et illum unum opposuerat Europæis adversariis.' De Eumene aliter Nepos, ubi vide Popmam et Lambinum. *Loccen.*

§ 3 *Præceptum est*] Quippe dicta tantummodo Eumeni tum temporis Cappadocia fuit, quam adhuc rex Ariarathes tenebat, relictus ab Alexandro magis necessariis bellis occupato: postea vero a Perdicea victus, et regno exutus, ejus administrationem Eumenes Cardianus accepit. Diodor. xviii. 16. Nepos Eumene. *Cellar.*

Cum Arbate] Cur Eumenes bellum cum Arbate gereret, et solus detrectaret imperium, Plutarchus causam hanc refert, quod cum Cappadocia ei cessisset, et Paphlagonia mari Pontico subjecta Trapezunte tenns, ea tunc in Macedonum ditione nondum erat: sed regnum ejus obtinebat Ariarathes: post tamen aliquanto, præsentem et ductore Perdiccam, ille provincias subegit capto Ariarathe, quem Curtius Arbatem nominat. Vide Justinum lib. xiiii. et Plutarchum in Eumene, apud quem perperam Ariobarzanes pro Ariarathe legitur. *Popma.*

§ 4 *Python Mediam*] Ælianus V. H. lib. iv. refert Alexandrum Ptolemæi dexteritatem habuisse suspectam: Arrii turbulentiam, et Pythonis novarum rerum studium timuisse. Igitur Antigonus, qui Lyciam cum Pamphylia et majore Phrygia obtinuit, cum intelligeret Pythonem peregrinum exercitum conscribere, et novas res moliri; ut opprimeret incautum, simulabat se fidem non habere nunti-

antibus, inqniens: Ego vero nequam crediderim hoc agere Pythoneum, cui ego quinque millia Macedonum armatorum atque Thracum, et mille præfecturæ custodes paravi, quos ei mitterem. His auditis Pytho fidem ejus in se ac benevolentiam collaudans, confestim ad recipiendum auxilium venit, quem in medium Macedonum introductum Antigonus interfecit. Polyæn. lib. iv. Strateg. Popma.

Lysimachus Thraciam] Quædam editt. *Leonachus* habent, sed leg. *Lysimachus*; nam Pausan. Att. lib. i. Appian. Syr. Diod. et Justin. omnes *Lysimachus* Thraciæ satrapem faciunt. Adde quod lib. viii. initio Crætius 'Lysimachum' vocat, 'qui postea regnavit.' Ejus vero regnum singulari omine portendens firmavit Alexander, cum ipsi aliquando forte a se in fronte vulnerato diademasuum vulneris obligandi causa imposuit. Justin. lib. xv. Loccenius.

Imperium obtineret] Antea hæc sic legebantur: *quibus quisque finibus habuisset, imperii etiam jus obtineret. Decretum est ut Perdicca, &c.* Ita sæde et contaminate, ut mehercule non tam ideo gaudeam, quia terram video, et molestissimi laboris finem adesse sentio, quam eo nomine, quod sciorum ineptiis, quæ me toties pelvim poscero coegerunt, aures oculosque tandem tandem avertere licebit. Modius.

§ 5 *Decretum est ut*] Hæc verba superflua videntur. Freinsch.

Credidere quidam testamento] Sed hoc falsum esse satis constat ex certamine amicorum post mortem Alexandri de divisione. Quin et citior mors eripuit ei facultatem disponendi. Lucian. Dial. Mort. Diogen. et Alex. *Αὐτὰρ εἰπέ μοι, τινι τὴν τοσαύτην ἀρχὴν καταλέλοιπας*; Al. *Ὁκ οἶδα, ὦ Διόγετες· οὐ γὰρ ἔφθασα ἐπισκῆψαι τι περὶ αὐτῆς· ἢ τοῦτο μόνον, ὅτι ἀποθνήσκων Περδίκκα τὸν δακτύλιον ἐπέδωκα.*

Sed dic mihi, cuinam tam ingens illud imperium reliquisti moriens? Al. *Id equidem ignoro, Diogenes; celerius enim e vita submovebar, quam ut esset otium de illo quidquam statuendi, præter id unum, quod moriens Perdicca anulum tradidi.* Loccenius.

Famam ejus vanam fuisse] Indignatur hoc Judicium Tellierus, cui religio est dissentire ab Auctore Machab. i. 7. ubi scripsit de morituro Alexandro: *διέλεν αὐτοῖς τὴν βασιλείαν αὐτοῦ, ἔτι ζῶντος αὐτοῦ.* Cellar.

Testamento Alexandri] Utrum vivus testamento signarit regnorum et provinciarum successores aut præsides Alexander, incertum est: quamvis Curtius illam famam vanam esse existimet, auctoribus tamen, ut ipse non inficiatur, testatam. Hoc interrim certissimum est, a vivo adhuc provincias certis diebus assignatas, si qua fides, ut summa esse debet, Sacris Literis. Machabeorum i. 1. 'Post hæc decidit in lectum, et cognovit quod moreretur, et vocavit pueros suos nobiles, qui secum erant nutriti a juventute, et divisit illis regnum suum, quum adhuc viveret.' Ea, 'dum adhuc viveret,' inquit, divisit illis regnum suum, si testamento distribuit, certe vivus testamentum fecit. Non ergo vana fuit omnino fama de testamento, quod illis vivus tradidit, vel publica voce suum cuique regnum, quod pro testamento erat, assignavit. Rader.

§ 6 *Quas ipsi fundaverant*] Adde Turnebum Adversar. i. xxvii. c. 16. Snak.

§ 8 *Contentos esse*] Forte, *contentis esse.* Heinsius.

§ 9 *Septimus dies*] Ælian. Hist. Var. xii. 64. 2. 'triginta diebus inhumatum jacuisse' narrat. Fieri potest, ut neuter fallat. Rader. Qui mox subijcit de corpore in Ægyptum avecto, quasi sentiret Ælianum triginta dies computasse a morte Alexandri, donec Alexandria humaretur: sed

ex Diod. xviii. 28. patet biennium extractum fuisse, antequam id fieret. Luctum ea super re Olympiadis exposuit Ælian. Hist. Var. xiii. 30. Apud Lucianum in Dial. Mort. ait Diogeni: 'Etiamnum in Babylone jaceo tertium jam diem: porro Ptolemæus ille satelles meus, si quando detur otium ab his rerum tumultibus, qui nunc instant, pollicetur in Ægyptum deportaturum me.' *Freinshemius*. Mendacia hæc sunt adulatorum Alexandri, etiam mortui, aut declamatorum figmenta; ut omnia in Alexandro inusitata viderentur, utque mors ejus Tragice et Rhetorice ornari posset: liquet hoc ex collatione aliorum Historicorum, quam suppeditat *Freinshemius*. Addendum his silentium Arriani, qui in hisce adnatisissimus est. *Clericus. Judic.* iii. 10.

§ 10 *Mesopotamiæ æstus*] Vid. Strabo lib. xvi. Plin. Alex. cap. 66. Ammian. xviii. 17. 'Ubi solis radiis exarserit tempus, in regionibus æstu ambustis.' *Freinsh.*

Pleraque] Au rectius, *plerumque*. *Freinsh.*

Vapor solis] Æstus, ardor; ut supra vii. 5. 'Vapor æstivi solis arenas accendit.' Sic Plinius sæpe usus est ii. 40. 'Caniculæ exortu accendi solis vapores quis ignorat?' Columella lib. vii. de agnis: 'Id pecus frigoris impatientissimum est, nec minus æstivi vaporis.' Horat. Epod. iii. 15. 'Nec tantus nunquam siderum insedit vapor Siticulosæ Apuliæ.' *Cellar.*

§ 12 *Nulla tæbe*] Contra Lucianus in Dial. Philippi et Alexandri, facit 'istius cadaver porrectum jacere, turgidum sane, et juxta aliorum corporum morem contactu suo omnia labefactans.' Pro Curtio tamen, et qui alii cum eo sentiunt, sit; quod constat, eximia corporis temperie fuisse præditum eum hominem, ut ex ejus ore ac membris omnibus fragrantia mire suavis deflueret, auctore

Zonara, ex Plutarchi Sympos. i. 6. 'Ita ut tuniculæ fragrantia replerentur aromatum odorem æmulante.' Credibile tamen est, non ita plane neglectum jacuisse, præsertim in tanto æstu: id enim contra omnem morem atque rationem fuisset factum: nec impedire poterant istæ turbæ, quin saltem ad durationem melle perfunderetur, quod etiam ita gestum non absurde propugnæ, adjuvante Statio Silv. iii. 2. 117. 'Duc et ad Æmathios manes, ubi belliger urbis Conditor Hyblæo perfusus nectare durat.' Fabulam autem illam fuisse sparsam verisimile est, ad eximendam opinionem de veneno regi dato. *Freinsh.*

Vigor] Nam alias spiritu et anima excedente e corpore, statim expallescit corpus, vultus horret, artus obriescunt, incipitque mox putere, sætere, tabescere, corrumpi. *Raderus*. Sallust. Cat. cap. 64. 'Paullum etiam spirans, ferociamque animi, quam habuerat vivus, in vultu retinens:' ubi plura Doctiss. Joh. Wasse. *Snak.*

§ 13 *Ægyptii Chaldaïque*] Morem Ægyptiorum hunc purgandi cadavera, et odoribus imbuendi, exponit diserte Herodot. ii. 86. Scripsit et Lucianus de hoc more περί πένθους, de luctu. Usi sunt veteres in condiendis corporibus mortuorum sale, nitro, cedro, asphalto, melle, cera, myrrha, balsamo, gypso, calce. Caput octavum Jo. Kirchmanni lib. i. de Funer. Rom. consule. Alexandrum quoque Neap. iii. 7. et Tiraquellum. Gretserum de Funebri Christianorum Ritu. *Rader.* Ἐνταφιαστὰς reddiderunt Lxx. Genes. cap. 50. 'in quo opere maxime Ægyptiorum cura præcellit,' ait Augustin. fin. lib. i. Locut. de Genesi. *Freinsh.*

Adtrecture eum] Quid si legas *Deum*? comparat enim quodammodo hic mortales cum Diis. *Raderus*. Idem mihi videbatur: eadem antithesis in Justin. ii. 12. 10. 'Quam nullæ sint

mortalium adversus Deos vires: et quod illi jus fasque esse precantur eodem tendit, quo Vitellii adulatio apud Dionem lib. LX. qui interrogatus a Caio, num se vidisset cum Luna congregi, respondet: *Τῶν τοῖς θεοῖς, δέσποτα, μόνοις ἀλλήλους ὁρᾶν ἔχουσι, Solis vobis Diis, domine, sus est invicem videre et conspici: sic ergo et adtrectare. Freinsk.*

Solium] Etiam aureo alveo vel loculo conditus est; sed Ptolemæus cognomento Coccus postea aureum furto abstulit, ut tradit Strabo lib. XVII. substituto vitreo. *Loccenius.*

Repletum odoribus solium] Ita hæc sunt jungenda. Diodor. XVIII. 26. 'Cadaveri locus mallei ductura ita fabricatus erat, ut probe quadraret, quem usque ad medium aromatis, quæ et fragrantiam et durationem cadaveri præberent, refecerant. Supra capulum,' &c. pergit exponere quod dicit Curtius, *capiti adjecta fortunæ ejus insignia.* Aureum autem fuit hoc solium, ex more Persarum, de quo Brissonius. Sic apud Florum IV. 11. 11. Cleopatra 'in differto odoribus solio, juxta suum se collocavit Antonium:' quo loco etiam de hoc Curtiano diximus. Ceterum aureum istud solium din postea sublegit Ptolemæus Coccus, aut 'Coccyx' (si recte Strabonem lib. XVII. emendavi in prologis Trogii) substituto vitreo. Apud Eustath. in Dionysii vs. 264. idem narratur verbis Strabonis. *Freinsk.*

Aureum solium] De verbo hoc, quod etiam supra n. 9. occurrebat, diximus ad X. 1. aureum autem solium rapuit substituens vitreum Ptolemæus Cybiosactes, quem Berenice in regni et tori societatem ex Syria acceverat, quoniam pater Ptolemæus Auletes exsularet. Strabo lib. XVII. Obiter addo, a Dione Cassio lib. XXXIX. Seleucum vocari hunc Berenices maritum. *Cellar.*

§ 14 *Veneno necatum*] De Alexan-

dri morte varie auctores tradunt, Curtius, Plinius, Vitruvius, Justinus veneno necatum, quod a Jolla Antipatri filio supremæ regis potioni inditum, ejusque facinoris Aristotelem auctorem fuisse Antipatro. At Ephippus apud Athenæum lib. X. auctor est, Alexandrum non veneno, sed certantem cum Protea quodam extinctum: nam veneni, ut Plutarchus ait, extemplo suspicionem nemo habuit, quod cum seditiones inter duces fuissent subortæ, cadaver dies complures in locis fervidis positum, nec minimo quidem livore corruptum viderint, sed sexto demum anno indicio delato Olympiada multos necasse, ossa etiam projecisse mortui Iollæ, quasi venenum hic miscuisset. Aristobulus et Plutarchus narrant, eum, quoniam ad medicum Thessalum commensanti causa venisset, ibique noctem ac diem insequentem totum perpotasset, feбри esse correptum; et cum sitiens multum vini bibisset, mente alienatum, deinde et mortuum. Unde Solinius ait, Alexandrum morbo violentiæ apud Babylonem humiliori quam vixerat fortuna exemptum. Alii plures dies eum febricitantem balneo usum, hincque adeo morbum invaluisse, ut postea diem suum obierit. Ego in tanta auctorum dissensione illi assentior, qui Alexandrum veneno sublatum asserunt; quamvis rei veritatem ducum potentia et scriptorum varietas obscuravit. *Popma.* Causa mortis dubia auctoribus: vide *Popmam.* Ephippus autem de Alexandri morte librum scripsit: meminit Athenæus lib. X. et XII. et Strattim *περὶ τῆς Ἀλεξάνδρου τελευτῆς* citat Suidas. *Loccen.* *Veneno plerique*] Ex quibus hodie supersunt Justin. XII. 14. 6. Ovid. in Ibin vs. 297. Suidas. Plin. XXX. 16. 4. Vitruvius VIII. 3. nonnulli apud Diodor. XVII. 118. Plutarch. cap. 129. Tacit. II. 73. 2. Arrian. VII. 5. 14. Bassianus Caracalla apud Dionem. Jornandes de Reb. Get. cap.

10. Ælian. Hist. An. v. 29. 7. Oros. iii. 20. Plutarch. de Invidia cap. 5. Constantinus Manasses. Dio Chrysost. de Fortuna Orat. LXIV. ex emendatione Casauboni. Pausanias in Arcadicis dubitat an veneno ex Stygis fonte perierit. Alii morbo ex vinolentia contracto decessisse tradunt; ut Ehippas apud Athenæum x. 9. Probus de Regibus. Plutarch. cap. 129. Euseb. de Vita Constant. i. 3. Ælian. Hist. Var. iii. 23. Solin. cap. 15. Zonaras. Liv. viii. 3. 7. Arrian. vii. 5. 14. Sen. Epist. 83. 32. Nam Statius Silv. iv. 6. 72. utram opinionem sequatur his verbis: 'Cum traheret letale merum,' in incerto est. L. Ampelius non immerito dubitat, 'vinolentia' Alexander, 'an veneno' perierit. Contra opinionem de veneno Stygis militat, quod diu postea cadaver incorruptum mansit, etiam ab Augusto conspectum, ut Sueton. scribit. Sed id fieri non potuisset, si Stygis aqua septica fuisset extinctus. Vide Scalig. Exerc. ad Cardan. 141. 2. Freinsh.

Iollam] Idem reperies apud Plutarch. cap. 129. et in Hyperide cap. 4. Arrian. vii. 5. 14. Justin. xii. 14. 6. Oros. iii. 20. Vitruvium viii. 3. Qui omnes egregie confirmant emendationem Casauboni in Dionis Orat. LXIV. legentis: *ὅτι τὸν Ἀλέξανδρον (ἀποκτενεῖ) ἰόλας καὶ κύλιξ*, pro *δοῦλος καὶ Κίλιξ*. Tamen a Cassandro poculum illud traditum significant Val. Max. i. 7. 2. ext. et Suidas. Diodor. xvii. 118. filium Antipatri poculum regi tradidisse scribit; nomen haud adjicit. Freinsh.

Antipatrum] Dio Chrys. dicto loco ait de occidendo eo deliberasse Alexandrum, cujus apophthegma relatam est sup. ad x. 4. 9. *Idem*.

§ 16 *In Macedonia gignitur*] Imo in Arcadia. Locum hunc Curtii diligentissime explicat Nicol. Loënsis Epiphill. iii. 10. Item Leopard. Emendat. iv. 8. Vide et Justin. xii.

14. 7. d. Adde Tzetzem in Lycophronis Alexandram, Virgil. Æneid. vii. Didymum Homeri interpretem Iliad. T. Vibium Sequestrum citatos a Philandro ad Vitruvium viii. 3. Item Tertull. de Anima cap. 50. *Idem*. Prope Nonacrin in Arcadia Stygium hoc venenum fundi auctores sunt Plutarch. in Alex. et Pausan. Arcad. *Cellar*.

Talem esse constat, ut ferrum quoque exurat: ungula jumenti dumtaxat patiens esse constat] Pulchram emendationem in turpi mendo ad finem mihi reliquerunt. Quomodo autem reliquerunt? fato fortasse aliquo: nam alias nisi cæci profecto, præterire non potuerunt manifestam repetitionem binarum vocum, quæ e superiori linea in proximam insertæ. Expulsis iis scribe: *Vim autem veneni, quod in Macedonia gignitur, talem esse constat, ut ferrum quoque exurat, ungula jumenti dumtaxat patiens. Stygem, &c.* Si vim Curtio nllam facio hac audacia, manes ejus iratos ipse mihi imprecor, qui poenas de me condignas sumant nullo respectu reliquorum, si quæ sunt, nec esse nulla scio, meritorum in ipsum meorum: quibus omnibus una ista culpa gratiam omnem patiar derogari. *Acidalius. Dumtaxat patiens*] Sequebatur *esse constat*: quod merito, ut manifestam repetitionem priorum, cum Acidalio expungimus. *Freinshemius. Ungula jumenti patiens esse constat*] Curtius jumenti nomen non exprimit. Plutarchus, in Vita Alexandri tradit venenum aquam frigidam fuisse, et instar glaciei gelidam, quæ Nonacride ex petra quadam resudet; eam sicut tenuem rorem excipientes nullo alio vase nisi asini ungula ferre posse: at Plinius ungulas mularum repertas ait, neque ullam aliam materiem fuisse, quæ non perroderetur a veneno Stygis aquæ, quod dandum Alexandro magno Antipater jusserrat. Plinii verba l. xxx. hæc sunt: 'Ungulas tantum mularum repertas, neque aliam ullam materiam, quæ non

perroderetur a veneno Stygis aquæ, cum id dandum Alexandro M. Antipater mitteret, memoria dignum est, magna Aristotelis infamia excogitatum.' *Popma*.

Ungulam jumentidumtaxat patientem esse constat succi. Stygem] Ita hæc legenda esse primus vidit Leopardus Misc. iv. 8. de hoc fonte Plin. xxx. 16. Vitriv. viii. 3. Stobæus in Eclog. p. 129. locus autem Arcadiæ, ubi fons, dictus Nonacris, unde Tertullian. de Anima lib. 1. 'Nonacrin venenatam' vocat. *Loccen*. *Ungula jumentis*] De hac re vide modo citatos. Hec modo noto, Aristotelem invidia gravari, quasi ipse Antipatro consilium id dederit, venenique ejus naturam detexerit. Sane et Alexandrum ab eo alienum fuisse, et ab Alexandro ipsum, constare potest ex Plutarch. cap. 98. item de Sui Laude cap. 19. et de Profect. Virtut. Sent. cap. 10. Ergo Plin. xxx. 16. 4. 'Ungulas tantum malarum repertas, neque aliam ullam materiam quæ non perroderetur a veneno Stygis aquæ, cum id dandum Alexandro Magno Antipater mitteret, memoria dignum est, magna Aristotelis infamia excogitatum.' Adde Plutarch. cap. 129. Arrian. vii. 5. 14. Diodor. xvii. 118. Quod quidem utcumque traditum, in sectam Aristotelis post multa sæcula acerbè vindicavit Bassianus Caracalla apud Dionem. *Freinsh.*

§ 17 *Traditumque fratri Iollæ*] Iollas Antipatri filius securitatis causa potum Alexandri prægustare solitus venenum supremæ regis potioni immisit. unde Justin. lib. xii. 'Accepto poculo,' inquit, 'media potione repente, veluti telo confixus, ingemuit.' Persas autem primum instituisse ministrorum gustu cibos et potum explorare Suidas refert his verbis: 'Ἐδέστρος τὸ μὲν ὄνομα Ἑλληνικόν, ἡ δὲ χρεια Περσικὴ ἦν, διὰ προγευστῆς τὸ πρῶτον καὶ τοῦ βασιλέως εἰς ἀσφάλειαν. De prægustatoribus regum et princi-

pum virorum, vide quæ diximus in libro de Operis Servorum verbo 'Prægustatores.' *Popma*.

§ 19 *Interfectis omnibus*] Cassander Antipatri interfecit Olympiadem Alexandri matrem, Diodor. xix. 61. Justin. xiv. 6. 11. Eusebius. Pansan. in Atticis. Alexandrum ejus ex Roxane filium, cum ipsa matre, Diodor. xix. 104. Eusebius. Herculeum alterum ejus filium, Pansan. in Bæoticis. Ergo Justin. xvi. 2. 5. ait 'Cassandri domum Alexandro M. stirpis extinctæ pœnas luisse.' *Rader*. Adde Reineccium in Regno Maced. Jo-sippum Hebr. a pr. Justin. xv. 2. 3. xvi. 1. 15. xvi. 2. 5. *Freinsh.*

§ 20 *Corpus ejus a Ptolemæo*] Alexandri corpus a Ptolemæo, cui distributis provinciis et divisio imperii partibus Ægyptus cesserat, Alexandriam translatum est. Ejus conditorium fuit in media urbe Alexandria, cujus species instar sacelli hodieque ibi exstat cum sepulcro insigni, quod Mohometani magno honore afficiunt, ut testatur Leo Africanus lib. viii. *Popma*. *Corpus ejus*] Pompa, qua translatum fuit, exacte describitur a Diodoro xviii. 26. *Freinsh.*

A Ptolemæo] Ælian. Hist. Var. xii. 64. elegantem fabulam narrat: cum diu jacuisset insepultus Alexander, Aristandrum vatem rem exprobrasse ducibus; adjecto felicem fore, qui corpus Alexandri in sua provincia haberet. Quo inductum Ptolemæum id clam avexisse, decepto etiam Perdica, qui persecutus eum fuerat: legendum enim Πτολεμαῖος δὲ τὸ σῶμα ἐξέκλεψε, non, ut vulgo, ἐξεδάλυσε. *Freinsh.*

Memphim] Pausanias Atticis: Ptolemæus 'iis Macedonibus, quibus negotium datum erat, ut Alexandri cadaver Ægas reportarent, ut sibi illud traderent persuasit, acceptumque Macedonico ritu in Memphi condidit.' Adde Diodor. xviii. 29. Arrian. apud Photium. *Freinsh.*

Alexandriam] Secus quam voluit Alexander apud Justin. xiii. 4. 6. quæ verba reperiuntur sup. x. 5. 4. Vide notas amantissimi Soceri ad Sueton. Aug. 18. 1. 'Conditorium et corpus Magni Alexandri, cum prolatum e penetrali subjecisset oculis, (Augustus) corona aurea imposita, ac floribus aspersis veneratus est.' De eo Lucan. viii. 694. 'Cum tibi sacro Macedon servetur in antro,' in apostrophe ad Ptolemæum: et ix. 154. 'adytisque relectum Corpus Alexandri pigra Marotide mergam.' Quod 'in dolorem sæculi, invidiamque fortunæ, in conditorio servari,' eleganter ait Plin. xxxvii. 2. 6. *Freinsh.*

Nomini honor] Locus Sepulturæ Alexandri Σῆμα dictus, ut pridem notavit Casaubonus ad Octavium. *Loccen.* *Nomini honor habetur*] Varius atque multiplex, præsertim gesta ejus extollendo. De qua re Julianus Orat. i. hand inepte iudicasse videtur: 'omina illa, et responsa, aut per visum objectas species de Alexandro vulgata, a poetica licentia non multum recedere.' Ceterum quantus ejus memoriæ sit honor habitus ex sub-

jectis passim cognosces. 'Dicantur juvari in omni actn suo, qui Alexandrum expressum vel auro gestitant, vel argento;' idque Macrianorum familiam observasse tradit Pollio in Quieto ex xxx. Tyrannis. Ejus effigie Augustus signavit. Sueton. Aug. 50. 1. Idem ejus sepulchrum curiose inspexit, corpusque honore affecit: ut paullo supra dictum. 'Magnus' est cognominatus, quod cognomen 'externorum nulli verius justiusque contigit,' iudicio Sabellici Exemplor. vi. 3. Creditus est in somnis apparere, et quæ agenda essent præcipere; quam famam commento suo firmavit Enmenes, de quo sup. ad x. 6. 4. et apud Plutarch. cap. ii. de alio insomnio: item Antiochus Soter, qui cum Gallis pugnaturns, militibus hoc somnio audaciam fecit, Alexandrum adstitisse sibi, ntque tesseram daret *ὀψαλβειν* jussisse; ita victoria potiturum. Jam æra Alexandri in 'Orientis partibus' observata, hand levis honor est. *Freinsh. Habetur*] Forte, *habitus*. Heinsius. Adde quæ annotavit Freinshemius in Indice ad vocem 'honore.' *Snak.*

Sequitur Divisio Imperii inter duces post mortem Alexandri ex collectione Freinshemii, referenda ad lib. x. cap. 10. n. 1.

Rex quidem summam] Aridæus toti imperio cum regia potestate, sive nomine potius, præfectus est. Idem tradit Diodorus xviii. 2. Appianus Syriacis. Dexippus apud Phot. Cod. lxxxii. et Eusebium. Arrianus apud Photium Cod. xcii. Excerpta Chronologica Latinobarbara. Cum autem universo imperio, quod utique Macedonum erat, præpositum hunc legisset idem, inferiore loco imaginatus est, Macedoniæ regnum antiquis videlicet finibus tum ei traditum; totumque imperium quatuor in partes divisum fuisse. Quod forte acceperit

ex D. Hieronymo, qui eundem errorem erravit ad Daniel. cap. viii. quem, ut solet, clausi oculis sequuntur.

Amyntas Nicolai F. ut conjicio, Sogdianos accipit. Justin. xiii. 4. 23. ex nostra correctione, quam proponimus statim, vocabulo 'Archon.' Hunc ergo intelligit etiam Curtius inter eos, de quibus ait: 'qui Indiæ, quique Bactris et Sogdianis, &c. præerant, &c.' in iisdem imperiis relictis. Fuit enim hic Sogdianorum prætor. Vide sup. viii. 2. 14. et Bactrinorum, Arrian. iv. 3. 14.

Antigenes præficetur Susis. Vide infra 'Susiana.'

Antigonus Philippi F. cum Pamphylia et Lycia Phrygiam obtinere iussus. Curtius. Diodorus XVIII. 2. Appianus Syriacis. Arrian. lib. 1. et IX. apud Phot. qui 'Lycaonas' etiam nominat lib. IX. ubi hæc sors ei confirmatur. Dexippus Pamphyliam et Cilices usque ad Phrygiam tribuit, quo loco apparet καὶ syllaba temere duplicata, καὶ κυλικῶν factum, ex καὶ λυλικῶν. Certe idem auctor apud Eusebium diserte ei Lyciam adscribit: Phrygiam autem minorem. Cedrenus tamen etiam Ciliciam ad Taurum ei largitur. Justinus XIII. 4. solius Phrygiæ meminit. Latinobarbarus alia omnia: 'Illam autem, qui circuit contra Aquilonis partes, et illam, qui habet Ircaniam, Antigono donavit regnare.' Postea vero toti fere Asiæ imperavit: ut fere omnes citati produnt; et cum his adjuncta Eusebiana, in successione regum Macedonia.

Antipater sub Alexandro Macedonibus, Thessalis, Thracibusque præfuerat, supra X. 4. 8. tum exercitus per Europam dux constituitur. Arrianus lib. 1. apud Phot. Justinus Macedoniam et Græciam; Diodor. Macedoniam cum vicinis populis attributam ei ait: quod eodem recidit. Dexippus apud Photium Cod. LXXXII. latius: 'Universæ Macedoniae et Græciæ, Illyriis item, et Triballicis, atque Agrianis, omnibusque adeo his, quibus in continente [Europæ] fuerat ab Alexandro adhuc superstite cum plena et summa potestate imperator præfectus.' Idem apud Eusebium Cassandrum filium collegam ei adjicit. Item Arrianus: 'Quæ ultra Thraciam usque ad Illyrios, Triballos, et Agrianos pertinebant; ipsaque adeo Macedonia, et Epirus ad Ceraunos usque montes pertingens, cum Græcia universa Cratæ et Antipatro obvenere.' Latinobarbarus:

'Spaniam autem usque Alyo fluvio et Eracleoticum terminum, Antipatrum ordinavit regnare: ubi quid per Spaniam intelligat, non video; non enim Iberiam, ut opinor, quamquam sic in margine notatum video a Magno Editore: sed qui non tanti quisquilias istas æstimavit, ut serio mentem intenderet. Forte Græcus auctor scripsit τὰ Ἑσπέρια Antipatro data, hoc est, occidentis imperii: quod ille mutavit in Spaniam, reperto regionem illam aliquando Hesperiam fuisse vocatam. Alyo fluvio Halyn intelligere videtur; Eracleotico termino columnas Herculis designat. Eusebiana Ponticam regionem adsignant Antipatro, quo auctore, non exputo. Nam Cedrenus inde sumpsit. Verum Antipater haud diu post ipse pro arbitrio distribuitis provinciis, pristinum arbitrium rerum Europæarum sibi retinuit. Diod. XVIII. 38. Arrian. lib. IX.

Arcesilaus sortitur Mesopotamiam. Diodor. Cedrenus. Dexippo est Archelans; vitiose, ut videtur; nam etiam Justino est Arcesilans. Orosio tamen sine lib. III. Arcelans: et fuerit forte Archelans Androclis F. cujus mentio apud Arrianum III. 6. 6.

Archon Babyloniam. Diodorus. Ex quo emendandus Justinus XIII. 4. 23. loco corruptissimo, ubi fere omnia confusa et luxata sunt, ut mox videbimus: hic igitur legendum: 'Babylonios Archon' (sic et Orosius vocat) 'Pellæus.' Illud de Babylonia certum, non Penecesti, cui ademptis Persis imperii librarii Babylonios adjecerunt, sed Archoni vel Archonti huic hos evenisse: de Pellæo patriæ nomine conjectura tantum est. Vulgo fuerat, 'Archos Pelasgos,' quasi nomen homini fuerit Archos, provinciam Pelasgi: quod sua sponte falsi manifestum est. In quibusdam Mss. est *Argos pellagas*: inde conjicio patriæ nomen adjectum fuisse, ut Ar-

chon hic Macedo fuerit Pella oriundus. Quam quidem conjecturam insigni fulcimento firmat Arrianus Ind. III. 10. Ἀρχὼν ὁ Κλείνου, καὶ Δημόσιος δ' Ἀθηναίου, κ. τ. λ. οὗτοι μὲν Πελλαῖοι. *Archon Cliniae F. Pellæus*, alium a nostro fuisse ut credas, nulla ratione poteris. Sic igitur totus iste Justinī locus emendandus videtur: 'Bacrianos Amyntas' (de quo paulo supra) sortitur, Sogdianos Philippus; Stagnor Parthos; Hyrcanos Phrafernes; Armenios Tlepolemus; Persas Pencestes; Babylonios Archon Pellæus; Arcesilaus Mesopotamiam.' Quomodo et in Orosio respondendum omnes nunc videre possunt.

Aridæus quidam apud Arrian. et Diodor. Phrygiæ ab Antipatro præponitur: postquam Alexandri corpus in Ægyptum transportasset: non autem fuisse 'regem Aridænm,' ut in Justino XIII. 4. 6. editur, ex multis Diodori lib. XVIII. locis colligi potest.

Asander. Vide Cassander.

Atropates Mediæ majori præficitur. Orosius, cui Atropatus est. Justino Acropatos. Diodoro Ἀτράπης mendose, ut animadvertit etiam Bongarsius. Fuerat autem jam olim Mediæ præfectus ab Alexandro. Arrian. IV. 3. 18. qui ejus filiam Perdicæ despondit. Arrian. VII. 1. 19. Turpe mendum in Justino et Orosio: 'Mediæ majori Acropatos, minori socer Perdicæ præponitur,' tolle illud 'minori,' et constabunt sibi omnia.

Axiarches. Vide Oxyartes.

Cassander Antipatri F. in Cariam mittitur. Curtius. Diodorus. Justinus. Orosius. Arrianus lib. I. apud Phot. nam libro IX. ibid. et in excerpto Dexippi vitiose scribitur 'Asander,' ut advertit And. Schottus. Balbutire mihi videtur etiam de Caria Cassandro tradita Latino-barbarus: 'Phrygiam autem et illam

magnam Cæsaria Deasandro tradidit.' Lyciam ad Hellespontum assignat ei Cedrenus: vel potius Lyciam ac Hellesp. ut legendum sit *Λυκίας καὶ Ἑλλησπόντου* ut quidem extat in Eusebianis. Justinus denno ejus inducta mentione stipatoribus regis satellitibus præficit: quod forte postea factum, non suo loco retulit Justinus; nam a patre equitum chiliarcha constitutus est. Arrian. lib. IX. demum eo mortuo Macedoniæ regnum obtinuit. Quo forte intnitu Dexippus apud Enseb. λόγῳ πρώτῳ patri collegam datum autumat.

Cleomeues additur Ptolemæo qui provinciam Ægypti assignatam illi traderet. Justinus. Fuerat enim Cleomenes Alexandriæ ædificandæ præfectus, non quidem ut architectus, (quo nomine non recte cum Dinocrate confunditur,) sed ut satrapa, vel potius, juxta Nostrum supra IV. 8. 5. 'Africæ vel Ægypti vectigalibus' præpositus: ubi quædam de eo disputata. Justinum obacure satis loquentem, cum modo dictis egregie explicat Dexippus: 'Cleomenes ab Alexandro rege huic Satrapiæ' (Ægyptiæ) 'impositus, vicariam Ptolemæo præstare operam jussus est:' quod et Arrianus firmat. Quem postea occidit Ptolemæus, Perdicæ faventem, ut refert Pausanias.

Clitus Lydiam accepit ab Antipatro. Arrian. lib. IX. Diodor. XVIII. 39. Qui non potest esse alius, quam superbus ille apud Plutarch. de Fort. Alex. II. 12. de quo sup. ad VIII. 1. 20. Quod et Justin. XIII. 6. 16. firmat: 'Clito cura classis traditur.' Tunc enim victoriam illam navalem, de qua Plutarchus, et Justinī Prolog. XIV. obtinuerit. Vide Diodorum XVIII. 72.

Craterus Alexandri F. ex Orestide, quæ Macedoniæ pars est. Arrian. Indic. X. 12. Alexandri jussu in Europam proficiscebatur, 'Antipatri loco Macedonibus, Thessalis Thra-

cibusque præfaturus,' sup. x. 4. 8. hoc interim mortuo, regiæ pecuniæ custos constitutus, Justin. et cum Antipatro Macedoniam vicinamque regna obtinere jubetur. Arrianus. Curatoris etiam officio, quæque ad regiam pertinent tutelam, mandatis. Dexippus.

Extarches. Vide Oxyatres.

Eumenes Hieronymi F. Cardianus Arrian. Ind. III. 12. apud L. Ampel. vitiose 'Carduenus.' Cappadociam cum Paphlagonia habuit, cum præcepto 'ut regionem eam usque ad Trapezunta defenderet, et bellum cum Ariarathæ gereret,' qui solus detrectabat imperium Macedonum: et Alexandro alibi occupato. jus regni retinuerat. Curtius. sic enim legendum: addita conjunctione post 'defenderet,' quam etiam ex Mss. restituit Livio XXVIII. 10. 3. Sigonius: 'Bruttii ambobus, et ut cum Annibale bellum gererent.' Nam 'Ariarathæ' non 'Arbate' legendum clare ostendunt Plutarch. Eumene cap. 5. Arrianus. Dexippus. Diodorus, lib. XXXI. Appian. in Mithridat. Ex quibus auctoribus haurire poteris, quæ promissimus supra ad III. 4. 1. Latinobarbarus: 'Paphlagonia autem in Cappadocia Eumenium scriba memoratum præordinavit regnare:' ubi scriba non est δ *συγγραφεὺς*, sed quarto casu τὸν *γραμματέα*. Justinus eadem: sed adjuncta Eusebiana unam Cappadociam largiuntur: quibus, ut solet, assentitur Cedrenus. Cares etiam post adjecit Perdicca, Lyciamque et Phrygiam. Justin. XIII. 6. 14.

Laomedon Mitylenæus Syriam cum Phœnice. Curtius. Diodor. Justin. Oros. Dexippus. Arrian. Inde pulsus postea a Ptolemæo. Diodor. XVIII. 43. Appianus Mithrid. Quoniam ei satrapiam suam jam confirmasse videretur Antipater, altera divisione apud Arrian. lib. IX.

Leonnatus Eoni F. Pellæus, Arrian. Ind. III. 12. Phrygiam minorem Hellesponto adjunctam. Curtius. Justin. Diodor. Arrian. Dexippus. Probus Eumene: 'Præfecerat eum Perdiccas ei parti Asiæ, quæ inter Taurum montem jacet, atque Hellespontum.' Eusebiana. Pausanias Atticis. Appianus Syriacis. Latino-barb. 'Ponton autem Leona dixit regnare:' quod de Hellesp. accipe.

Lysimachus Agathoclis F. Pellæus Arrian. Indic. III. 12. 'Thraciam adpositasque Thraciæ Ponticas gentes' obtinere jussus. Curtius. Diodorus. Cedrenus. τὴν εἰς δεξιὰ τοῖς πλέουσι τὸν Πόντον ἡγεμονίαν, provinciam quæ Pontum navigantibus ad dextram jacet. Dexippus apud Euseb. nam apud Photium Thraciam et Chersonesum ascriptas ait: 'usque ad mare quod Salmydessum Ponti Euxini urbem attingit,' ut addit Arrianus.

Meleager Neoptolemi F. Arrian. III. 2. 24. secundum Curtium et Arrian. occisus est ante divisionem factam, quod veritati consonum arbitror: nec enim ante hunc occisum Perdicca tantum potuisset. Non ergo miror de provincia ei tradita dissentire scriptores, cum ei, qui non amplius in rebus humanis extabat, nulla fuerit assignata. Cedrenus ergo cum Eusebianis Paphlagoniam ei tribuit; Diodorus Lydiam, Latinobarbarus Syriam quæ Cœle dicitur, et Phœnicem.

Menaander in Lydiam mittitur. Curtius. Justin. Dexippus. Arrian. vel potius remittitur. Statim enim a pr. Alexander eum ibi satrapam constituerat. Arrian. III. 1. 27.

Nearchus Androtimi F. Cretensis. Arrian. Indic. III. 12. Lyciam et Pamphiliam sortitur. Justinus.

Neoptolemus ex Æacidarum gente. Arrian. II. 5. 11. Carmaniæ præficitur. Dexippus. Verum dubito, num Armeniæ legi verius sit ex Plutarchi

Eumene cap. 7. Quanquam ne de nomine quidem res satis certa. Armeniis apud Justinum emendatum Tleptolemus præficitur: qui tamen in Mss. legitur etiam Neoptolemus. Apud Diodorum tamen et Arrian. lib. ix. Carmanix præficitur Tleptolemus. De quo nomine infra.

Nicanor nominatur apud Justinum. Cujus tamen Mss. magnopere turbant: ex quibus omnia potius elicias, quam Nicanorem. Immo 'Stagnorem' quemdam signare videntur, cui et xli. 5. 1. Parthos ait traditos. Ceterum Nicanori cuidam Cappadociam, in altera divisione tribuit Antipater. Arrianus lib. ix. Diodor. xviii. 39. Appian. de B. Mithrid. Est quidem Nicanor alius Σέλευκος, ὁ καὶ Νικάνωρ, διὰ τὸ ἀναβῆναι εἰς Βαβυλῶνα, καὶ κρατῆσαι τῶν βαρβάρων, Cedrenus: sed qui nihil huc pertineat.

Oropius partem Sogdianæ tenuit. Dexippus.

Oxyartes sive Oxathres Alexandri socer Bactrianam. Eusebiana. Cedrenus. Paropamisadas. Diodorus xix. 14. qui tamen et Bactrianorum regem facit. Latinobarbarus: 'Super Paropamisodum autem Oxydarcum ordinavit regnare.' Idem Dexippus. Arrianus. Justinus, si legas: 'Paropamisadas, fines Cancasi montis Oxyartes accepit;' quod et vidit ex Diodoro Bongarsius.

Perdiccas Orontis F. Macedo ex Orestide. Arrian. Indic. iii. 12. imperium dividens suo arbitratu. Curtius. Arrianus. Appianus. Justinus. sibi sumit, 'ut cum rege esset, copiisque præset, quæ regem sequeretur;' hoc est, ut rex esset. Curtius. Unde et Macedonicum ei regnum evenisse credidere Cedrenus et Jornandes Getic. cap. 10. qui et Atheniensium principatum adjicit. Ob eam vero potestatem regni procuratorem faciunt Arrianus et Diodorus. Archistratigum Latinobarbarus. Phrygiæ majori præficit Dex-

ippus apud Eusebium: si tamen illud excerptum est Dexippi; nam apud Phot. Arriano consentit.

Pencestas Alexandri F. Miezæus. Arrianus emendatus Indic. iii. 11. Persidis satrapa constitutus ab Alexandro. Arrian. vi. 5. 1. in ea provincia remanet. Diodorus. Justin. emendatus. Latinobarbarus: 'Persidam totam Perco donavit.' Confirmavit ei potestatem eam Antipater etiam. Arrianus lib. ix.

Philippus præficitur Dragæzæ. Cedrenus. sive potius Drangianæ, ut in Eusebianis, quæ Cedrenus sequi videtur: Φίλιππος Δραγγιανῆς Δραγυνῆ est Diodoro, quæ Cedreno Δραγαλῆ de Drangis supra quoque dictum ad viii. 2. 17. Diodorus Philippo Bactrianam et Sogdianam tribuit: quem minorem facit Latino-barbarus: 'Togdianiam' (Sogdianam intelligit) 'Philippo minori dedit dominare.' Cui consentit et Dexippus; et Justinus, si legas: 'Sogdianos Philippus, Stagnor Parthos, Hyrcanos Phratafernes,' &c. Quæ quidem lectio conciliaret auctorem non magis aliis, quam alhimetipsi: si tamen malis ita jungere 'Parthos Philippus,' intelligere poteris de posteriori divisione apud Arrian. lib. ix.

Philo accipit Illyrios. Justinus. Orosius. Mediam dant Cedren. et Eusebiana. Sed pro Φίλων ibi scribendum Πέλωρ, reliqui auctores convincunt. Philonis istius iidem non meminernnt; ut vix firmum inter Alexandri duces locum tneri possit, qui unus Justinus, ejusque ipsius dubia adhuc lectione nititur.

Philotas obtinet Phrygiam ad Hellespontum primo. Diodor. xviii. 12. deinde Ciliciam. Curtius. Arrian. Diodorus. Dexippus. Justin. Orosius. Latinobarbarus: 'Ciliciam autem et Isauria, et omnia circuitu ejus Philone ordinavit.' Sed provincia ei haud multo post adimitur. Justin. xiii. 6. 16. ob amicitiam Antigoni,

nt conjicio ex Diodoro XVIII. 62. Ciliciæ autem imponitur.

Philoxenus, Justin. ibid. Is, opinor, qui sub Alexandro oræ maritimæ præfectus fuerat. Plutarch. cap. 37. Provinciam ei confirmat Antipater apud Arrian. lib. ix.

Phrataphernes sub Dario quoque prætor Hyrcanorum fuerat. Arrian. III. 2. 7. dedit se Alexandro apud Nostrum VI. 4. 23. a quo in provinciam restituitur, VIII. 3. 17. ubi, pro 'Mardos cum Tapuris,' videtur legendum 'Parthos,' ex dicto Arriani loco, et Cedreno; qui ait, in hac provinciarum divisione obvenisse ei Parthiam et Hyrcaniam: certum autem est, relictum tantum in imperio, quod antea habuerat, non novum ipsi adjectum aut datum. Idque confirmant Diodor. et Eusebiana. Hyrcaniam tantum assignat Justinus cum Dexippo, in quo corrupte *Παδαφέρνης* scribitur.

Pithon Agenoris F. quod nomen etiam sæpe scribitur 'Python:' de quo Latinobarbarus: 'India autem, quæ dicitur sub Indo, et usque Hydaspem fluvium extendens, Pythonæ dominare præcepit.' Quæ intelligas ex Dexippo: 'Pithon quidam' (nempe Agenoris, nam de Cratæ filio supra dixerat) 'horum' (Pori et Taxilia) 'finitimis imperavit, exceptis Parapamisadis.' Justinus. Orosius: 'In colonias in Indis conditas Pithon Agenoris F. mittitur:' quo Justini loco eum cum altero Pithone confundunt. Hujus etiam sortem ratam habuit Antipater. Arrian. lib. ix. 'Indorum ea ora, quæ Parapamisadis adjacet, Pithoni Agenoris F. tributa.' Nam ab ipso Alexandro acceperat Arrian. VI. 3. 9.

Pithon Cratæ vel Cratæ F. Alcomenæus. Arrian. Indic. III. 11. qui tamen 'Eordensem' facit VI. 5. 9. 'Parthum' Diodorus XIX. 14. sed 'Parthinum' scribi poterat rectius: cuius nationis meminit Appian. pr.

Illyric. et quos citat Reinecc. in Regno Illyr. Mediam obtinere jussus. Curtius. Diodorus. Dexippus. Arrianus utroque loco. Contra quos parum valet auctoritas Cedreni, et Eusebianorum, qui Phrygiam et Lydiam ei dant; aut Latinobarbari, qui Syriam usque Mesopotamiam videtur assignare.

Porus regnum suum retinuit. Jnnatins. Orosius implicite. Dexippus expresse. Rationem aperit Arrianus lib. ix. 'De proximis deinde satrapiis ea quæ ad Indum flumen est, et Patala urbs, quæ in illa India est maxima, Poro regi cessit: at quæ ad Hydaspem flumen pertinet, Taxilæ item Indo, adtribuitur: quando non facile esset ipsos dimovere, qui ab Alexandro ipso in imperio constituti, magnam satis potentiam nacti essent.' Quod etiam de ceteris provinciarum prætoribus intellige: quibus fere vides pristinum jus esse relictum. Adde Diodor. XVIII. 39.

Ptolemæus Lagi F. Eordensis. Arrianus VI. 5. 9. Satrapes Ægypti et Africæ gentium, quæ in ditione erant. Curtius: ubi pro 'Satrapes' lego 'Satrapiam,' sustinetur enim hic sensus a proxime præcedenti verbo 'obtineret.' Ceterum idem fere dicunt Cedrenus. Eusebiana. Justinus. Orosius. Constantinus Manasses. Diodorus. Dexippus, et Arrianus utrisque locis. Latinobarbarus: 'Ægyptum autem, et quæ circa eum, usque superiorem Libyam Philippo, qui vocabatur Ptolemæus, donavit:' quod etiam aliquanto inferius repetit. Fuerit Græce, *Πτολεμαῖος τῷ λεγομένῳ Φιλίππου*, Ptolemæo qui Philippi filius dicebatur. Quippe regis ejus filium habitum sup. ad IX. 8. 23. ostensum est. Hujus quoque sortem ratam habuit Antipater, cum etiam si voluisset, non potuisset extorquere homini præpotenti. Diodor. XVIII. 39. et Arrian. lib. ix.

'Scythæus' in Justini exemplari-

bus editur: sed corruptus est locus; nec quisquam, opinor, inter istos Alexandri duces hoc nomine reperitur.

Seleucus Antiochi F. Justin. xv. 4. 3. Syria et Babylone potitur. Cedrenus. Eusebiana. Dexipp. Latinob. Appianus. Quod quidem Arrianus et Diod. xviii. 3. 9. docent in posteriori divisione demum accidisse: licet priori tribuat L. Ampelius: et sane a Perdicca Babylonios Archon acceperat, ut supra ostensum. At in hac distributione præficitur equitatni amicorum (sic enim sup. ad vi. 9. 21. τῇ ἱπταρχίᾳ τῶν ἐταλῶν reddidimus) quem prius Hephæstion, exinde Perdiccas habuerat: quod erat munus summæ dignitatis. Ἡγεμὼν τῆς ἱππικῆς τῆς ἐταλικῆς vocatur ab Appiano. De qua re Dexippum et Arrianum vide. Ideoque 'summum castrorum tribunatum' interpretatus est Justinus. Postea a Babylonia incipiens 'tenuit regna Persidis,' imperiumque suum 'anxit mirum in modum,' Marcellin. xiv. 26. ut pluribus imperitaret gentibus, quam post Alexandrum quicquam unus. Appianus Syriacis.

Sibyrtilus, Diodoro xix. 14. Sibyrtilus, nanciscitur Arachosiam et Gedrosiam. Diodor. Dexippus. Justinus. Latinobarb. 'Arachusiam autem et Cedrusia Sibartam ordinavit regnare.' Firmavit et huic imperium suum Antipater. Arrianus lib. ix. Ei Antigonus tradidit Eumenis proditores Argyraspidas. Plutarch. Eum. cap. 34. Sic enim ibi legendum pro 'Ibyrtio' monuit Bongarsius ad Justin. hoc loco. Hic autem etiam ab ipso Alexandro præfectus iis regionibus fuerat. Curtius ix. 10. 20.

Stagnor. Vide in Nicanor.

Stasander Cyprinus consequitur Ariam et Dranginam ab Antipatro. Diod. xix. 14. Arrian. quam prius habuerat.

Stasanor Solius ex eadem insula. Diodorus. Dexippus. Justinus. qui postea ab Antipatro Bactrianam et

Sogdianam accepit. Arrianus. Diodorus. pro 'Ariana' nobis 'Arabiam' obtrudit Latinobarbarus: 'Arabiam autem totam Stasanoro donavit.'

Taxiles itidem regnum suum retinuit, ut Porus.

Tlepolemus Pytophanis F. Carmaniam Alexandro largiente tenuit. Arrianus vi. 5. 1. Quapropter nequicquam Persidem ei tribuit Cedren. qui et vitiose *Tripoleum* vocat, Eusebiana sequutus. Carmaniam enim ei a Perdicca quoque tributam constat ex Diodoro. Latinobarbarus etiam Germaniam, hoc est, Carmaniam, Tripolemo adjudicat, Dexippus Neoptolemo: sed utrobique corruptum esse nomen, certum est ex supra dictis; item Arriani apud Phot. lib. ix. et Diodor. xviii. 39. ubi firmatam ei ab Antipatro hanc provinciam legimus. Apud eundem tamen Diodorum xix. 14. *Polemon* appellatur. Hujus autem Tlepolemi provinciam Carmaniam ab Armenia Neoptolemi vix certo distinguas, adeo et hominum illorum et locorum nomina, per vicinitatem soni mutæ corruptioni sunt opportuna.

Habes nomina procerum, in quos prægrandis imperii membra distributa sunt. Ad plenioram autem tam magnæ rei intellectum, ipsas etiam provincias, quibusque traditæ fuerint, eadem serie percurramus. Quod quanquam tædii nonnihil et laboris plurimum habeat, (nam de temporis penuria din queri ejus est, qui possit perdere,) tamen utilitatis facilitatisque causa, quam ipse æstimare poteris, lubenti animo suscipimus. Notandum autem, plurimam istarum provinciarum partem brevi in paucis regna cessisse: Macedoniæ Antipatri, Asiæ Antigoni, Ægypti Ptolemæi, Syriæ Seleuci, Thraciæ Lysimachi, et Indiæ Sandrocoiti: qui ceteros commilitones suos potentia vitæque multum supergressi feruntur. Igitur

Ægyptus ab Alexandro pluribus præsidibus credita, (Curtius IV. 8. 4.) post mortem ejus tota traditur Ptolemæo : cujus posterius ad Augustum usque ibi regnare.

Africa etiam, quoad perdomita erat, eidem Ptolemæo tribuitur. Ex cujus familia Ptolemæus, cognomento Apion, Cyrenarum regnum, quod habebat, in pop. Romanum testamento transtulit. Justinus XXXIX. 5. 2.

Agriani jussi Cratero et Antipatro parere, post mortem Crateri cum ceteris Macedonici regni accessionibus, in unius Antipatri arbitrium concedunt.

Arabia quatenus perdomita fuerat, Ptolemæo assignatur. Majorem tamen ejus partem Seleucus tenuit. Appiano teste.

Arachosia diu sub Silyrtio fuit : postea accessit etiam imperio Selenci.

Arbelitis regio apud Diodor. XVIII. 29. et Arrian. lib. IX. Amphimacho traditur ; mox cum vicinis regionibus in Seleuci potestatem concedit.

Aria Stasanori primum a Perdicca : deinde ab Antipatro Stasandro subjicitur. Inter utramque divisionem biennio minus interfuit.

Armeniam Tleptolemo obvenisse Justinus videtur tradere, sive potius Neoptolemo, ut in eo nomine disquisitum est nobis. Postea et ipsa concessit in Seleuci ditionem. Appianus.

Asia, quæ minor dicitur, Antigono fere tota diu paruit : cujus ἐπίσκοπος et cnrator factus fuerat : Appian. sed et

Assyria aliquamdiu. Quapropter in prima divisione eam illi obvenisse credidit auctor anonymus apud Eusebium.

Babyloniam prius Archon habuisse videtur : mox Seleucus, qui etiam invasam Antigono egregie recuperavit. Appianus.

Bactriana ulterior, ut Justinus ait,

Delph. et Var. Clas.

priores præfectos retinuit : quod Curtius et Arrianus confirmant. Inter quos eminebat Oxathres, vel Oxyartes, Alexandri socer, qui et rex Bactriorum vocatur a nonnullis. Ergo de ceteriore videtur intelligendum, cui a Macedonibus sive Philippus, sive Amyntas ; et mox Stasanor impositus legitur. Totam postea possedissee fertur Seleucus.

‘Cappadocia Eumeni data est, vel potius dicta, nam tum in hostium erat potestate.’ Probus. Ariarathis nimirum. Quo interfecto, cum etiam Eumenes hostis a Macedonibus appellatus esset, ademptæ provinciæ Nicanor quidam præficatur. Postremo Seleucus obtinuit.

Caria data Cassandro, Diodor. XVIII. 3. mox Eumeni, Justin. XIII. 6. 14. cui illam cum vita extorsit Antigonus.

Carmania, commissa Tleptolemo, videtur mox Seleuci imperio accessisse.

Cherronesus Thracia Lysimacho paruit. Dexippus. Arrianus.

Cilicia amplissima regio in partes divisa fuisse videtur : quarum eam, quæ ad Phrygiam pertinet, Antigonus obtinuerit : nisi tamen error est in Dexippi aliorumque scriptura, ut supra monui. Verius ergo dicemus, totam Philotæ primum, mox Philoxeno fuisse traditam. Ad postremum Seleucus ea potitus est.

Drangiana secundum aliquos Philippo obvenit : potiores pluresque Stasanori, qui Statanor est Justinus, tribuunt. Altera divisione Stasandro fuit commissa.

Epirus cum Macedonia adhæsit Antipatro.

Gedrosiam Silyrtius habuit.

Græciam Antipater : dein Polyperchon, Justinus XIII. 6. 9. a quo translata in Cassandrum filium, effecit, ut ab initio ei tradita videretur Dexippo apud Euseb. et Latinobarbaro.

Q. Curt.

b f

Hyrcania Phratapherni manit : quo pulso aut mortuo adjicitur imperio Seleuci. Latinobarbarus Antigono frustra tribuit.

Illyrii Philoni cuidam apud Justin. tradi videntur, verum vitiosa est lectio. Cum Macedonia mansisse penes Antipatrum, haudquaquam ambigitur.

Indiæ major pars sub Taxile et Pero mansit ; adjunctis etiam aliis, quæ prius non possederant. Certe Pithon Agenoris F. Parapamisadis propinqua tenuit : hoc est, colonias in Indis conditas, ut Justinus explicat : *κατοικίας ἰσθας* (*Ἀλεξάνδρου*) Strabo lib. xv. vocat : atque a Seleuco postea traditas esse Sandrocotto, qui sub ea tempora amplissimam Indiæ regionem possidebat. Justin. xv. 4. Appianus. Sandrocontum vocat Arrianus v. 1. 25.

Isauria Latinobarbari calculo Philotæ tribuitur, cum Cilicia : nec abhorret a vero vicina locorum.

Lycaonia Antigono data, Arrian. lib. ix. unaque vicina Lycia : quam frustra Cassandro Cedrenus et Eusebiana, Nearcho Justinus, asserunt. Eam Antigono extorquere cupiens Perdiccas, Eumeni demandavit. Sed ille prævaluit.

Lydiam Menandro tribuunt plures : Meleagro Diodorus ; Pythoni Eusebiana et Cedrenus. Cessit in ditio-nem Antigoni, ejecto Clito, quem Antipater præfecerat. Diodor. xviii. 52.

Macedonia demandatur Cratero et Antipatro, penes quem post mortem illius manet, et in Cassandrum transmittitur : cui ea de causa obvenisse dicitur apud Dexippum Eusebii, et Appianum. Cedrenus, qui Perdiccæ, et Latinobarbarus, qui Aridæo tribuunt, non terram Macedoniæ, sed imperii arbitrium intellexere.

Mediam Atropates Alexandri auctoritate, et mox affinitate Perdiccæ, supra proprias vires, validus. Ideo

quamvis Plithon Mediæ præficeretur, ipse tamen permissu Macedonum, dein etiam invitis ipsis portionem ejus tenuit, quæ ab ipso vocata fuit Atropatia. Strabo lib. xi. Cetera Seleucus postea occupavit, occiso Antigoni satrapa Nicatore, secundum Appianum.

Mesopotamia post Arcesilanum et Amphimachum satrapam accipit Bli-torem, imponente Antigono. Ad postremum Seleuco subjicitur.

Palæstina in Eusebianis Antigono tribuitur. At ex Josepho aliisque constat, Ptolemæo paruisse, cum vicina Syriæ parte. Ejus tamen præsidia ejecerat Antigonus, Appian. dinque inter eos, postea etiam inter Seleucidas Syriæ reges, et Ptolemæos Ægypti, de ejus possessione pugnatum est.

Pamphyllia Antigono data, retenta-que contra Eumenem. Justin. xiii. 6.

Paphlagonia cum Cappadocia eosdem dominos habuit.

Parapamisadæ commissi Oxyartæ, cui videntur a Sandrocotto fuisse erepti.

Parthia Phratapherni tradita erat : mox Philippo, vel secundo Justin. Stagnori mandata ; tandem accessit Seleuco.

Patala traduntur Poro. Arrian. lib. ix.

Persidem Tripolemo quidam (Tlepolemon videntur velle) potiores Pencestæ tribuunt. Postea cum omnibus circa regnis Seleuco paruit.

Phænice cum Syria et forte Palæstina Laomedonti obvenit. Vide Syria.

Phrygiam majorem accepit Antigonus ; quæ ad Hellespontum pertinet, Leonnatus. Sunt qui Pythoni, Cassandro, Perdiccæ, Philotæ tribuant, quos falli puto. Eumeni Perdiccas postea adjecerat ; sed obtinuit validior Antigonus : cum interim Leonnatus occubuisset.

Pontus haud dubie majori ex parte

Lysimacho obtigit, pro quo Antipatrum, aut Leonnatum falso videntur substituere. Eumenes tamen etiam patrem ejus acceperat, confinia utriusque ex Curtio, Dexippo, Arriano colligere poteris.

Sogdiana Philippo prius, vel Amyntæ: dein Stasanori data fuit. At Dexippus Oropium præficit, ignoratum aliis. Ad ultimum Seleucus possedit.

Susiana post Perdiccæ finem, in præmium navatæ operæ, Antigoni traditur, Argyraspidarum duci, ab Antipatro. Arrian. lib. ix. pro quo, vitio manifesto, apud Diodorum xviii. 39. legitur 'Antigonus;' cui geminum mendum sup. quoque in Curtio viii. 14. 15. sustulimus. De ista satrapia Antigenis ipse Diod. xviii. 62. Pellænæum fuisse colligas ex Plutarcho de Fort. Alex. ii. 15. et 16. nisi forte legendum ibi Πελλαῖος. Eiusdem, puto, mentionem facit idem Auctor in Alex. cap. 120.

Syria Laomedonti fuerat tradita:

quem Ptolemæus expulit: vicissim pulsus ab Antigono: postea Seleucus totam obtinuit: cui ea causa statim adjudicatam putabant Dexippus Eusebianus, cum Cedreno: inter Pithonem et Meleagrum, nescio quo auctore, partitur eam Latinobarnas.

Tapyri amissis satrapis suis, cum Parthis et Hyrcanis, accesserunt Selenco. Appianus.

Thracia quidem Lysimacho obvenerat, qui et magnam ejus partem obtinuit: superabant tamen adhuc nationes regesque liberi, a quorum Senta ipse captus fuit, Plut. Apophth. cap. 49. non enim interfectus, ut Arrianus videbatur scribere: cum enim ipse postea multam ejus mentionem faciat; apparet τὸ ἀρπύστην accipiendum, ut debellatus intelligatur, non etiam ut occisus.

Triballi cum Macedonia paruerunt Antipatro. Sed hæc hactenus. *Freinshemius.*

De rebus post Alexandri mortem gestis scripsere Diodorus in xviii. Dexippus et Arrianus apud Photium, Justinus in xiii. extremo: extant et oraculo Danielis, et quædam apud Machabæos ipso principio: quam nos divisionem in Tabulis, ut omnia clarius pateant, spectandam proponemus, quas et Andreas Schottus in Photii sui translatione composuit et proposuit, quibus nos alias quoque, a Schotto præteritas adjiciemus, ac principe loco nostri Curtii subjiciemus, deinde Diodori Siculi, tum Dexippi, Arriani, Justinii, Orosii. *Raderus.*

CURTIANA REGNORUM ET PROVINCIARUM DESIGNATIO.

Rex	} obtineret	Summam Imperii.
Ptolemæus		Ægyptum et Africæ gentes, quæ in ditione erant.
Laomedon		Syriam cum Phœnicæ.
Philotas		Ciliciam.
Antigonus		Lyciam cum Pamphylia et majore Phrygia.
Cassander		Cariam.
Menander		Lydiam.
Leonnatus		Phrygiam minorem Hellesponto adjunctam.
Eumenes		Cappadociam cum Paphlagonia usque ad Trapezuntam.
Pithon		Mediam.
Lysimachus	}	Thraciam, appositasque Thraciæ Ponticæ gentes.
Perdiccas		Præfecturam copiarum, quæ regem sequebantur.

DIOPORI SICULI.

Siculus paucis in hæc verba præfatus : * ‘ Meleagro sibi duce creato Macedones cum armis in refragantes suis studiis procedunt. Cumque et stipatores regii Babylonem egressi ad bellum se præpararent, gratiosissimi inter illos, ut concordiam resarcirent, utrisque persuaserunt. Nec mora: Arridæum Philippi F. inque Philippi nomen adoptatum, regem, et Perdiccam, cui etiam rex moriens anulum tradiderat, regni procuratorem designant; et amicorum stipatorumque primarias administrare provincias, regique et Perdiccæ obedientiam præstare jubent. Ille rerum summam adeptus, consilio ducum advocato,’

Arridæus Rex

Ptolemæo Lagi	} In Asia	} tradit	Egyptum.
Pythoni			Mediam.
Eumeni			Paphlagoniam et Cappadociam et conterminas illis regiones.
Antigono			Pamphyliam Lyciamque, et quæ magna vocatur, Phrygiam.
Cassandro	} In Europa	} tradit	Cariam.
Meleagro			Lydiam.
Leonnato ^b			Phrygiam ad Hellespontum.
Lysimacho			Thraciam cum finitimis ad Pontum gentibus.
Antipatro	} In Europa	} tradit	Macedoniam cum vicinis populis.

Ducibus reliquis in Asia prætermittas provincias.

Oxyartæ Socero Alex. M.	} Indiam et Indis	} proxima	Caucasum et Paropamisadas.
Siburtio			Arachosiam et Gedrosiam.
Stasanori Solio	} Indiam et Indis	} tradit	Arianam et Drangianam.
Philippo prætori			Bactrianam et Sogdianam.
Phratapherni	} committit		Parthiam et Hyrcaniam.
Peucestæ			Persidem.
Tlepolemo			Carmaniam.
Atrapæ			Mediam.
Archoni			Babyloniam.
Arcesilao			Mesopotamiam.
Seleuco			regium omnem equitatum, cui primum Hephæstio, dein Perdicca præfuerat.
Taxili et Poro			sua utrique regna, ab Alexandro reddita et aucta, relicta.

Perdiccam rex secum retinuit, et præfectum prætorio, copiisque quæ regem sequebantur, præfecit.

DIVISIO PROVINCIARUM IMPERII ALEX. M. A PERDICCA FACTA APUD ARRIANUM.

Cum prius ex pacto pedites inter equitesque^c

Antipater	Exercitus dux per Europam,
Craterus	Tutor regni Aridæi,
Perdiccas	Tribunus militaris pro Hephæstione constituti fuissent.

* Lib. XVIII. p. 587.

^b Hunc Curtius cæsum a Perdicca

affirmat.

^c Photius Lat. p. 85.

Ptolemæus Lagi F. imperare jussus Ægypto, Libyæ, et Arabiæ, quo ad hæc Ægypti fines attingit.

Cleomenes Laomedon Philotas Pithon Eumenes Cardianus Antigonus Cassander Menander Leonnatus	} imperare jussus	Loco Ptolemæi vicaria potestate. Syriæ. Ciliciæ. Mediæ. Cappadociæ, Paphlagoniæ, et Euxino Ponto finit- imis, Trapezuntem usque. Pamphylis, Lyciis, et Phrygiæ majori. Caribus. Lydis. Phrygiæ, quæ est ad Hellespontum. Sic Asia partita.	
Lysimachus		} In Europa	Thraciæ, Cherroneso, omnibusque Thracibus finitimis gentibus, ad Salmydessum Euxini Ponti.
atque			
Craterus		} imperare jussus	Omnibus, quæ ultra Thraciam sunt locis, usque ad Illyrios, Triballos, et Agrianos; ipsi quo- que Macedoniæ, et Epiro ad Ceraunios usque montes, et omnibus Græcis.

ALTERA PROVINCIARUM DIVISIO PER ANTIPATRUM.

Ex eodem Arriano hic p. 127.

Ptolemæus	} accepit	Ægyptum, Lybiam, et vastam, quæ has ultra est, regionem.
Laomedon Mitylenæus		Syriam.
Philoxenus		Ciliciam.
Amphimachus		Mesopotamiam et Arbelen.
Seleucus		Babyloniam.
Antigenes		Susianam satrapiam.
Pencestes		Perlidæ.
Tlepolemus		Carmaniam.
Pithon		Mediam usque ad Caspias portas.
Philippus		Parthæorum regionem.
Stasander		Artiorum et Drangenorum provinciam.
Stasanor Soliensis		Bactriaen et Sogdianen.
Sibyrtius		Arachotes.
Oxyartes Rhoxanes P.		Parapamisadae.
Pithon Agenoris F.		Finitimos Parapamisadibus.
Porus Indus		Quæ ad Indum fluvium sunt, et Patala urbem.
Taxiles Indus		Provinciam ad Hydaspem fluvium.
Nicanor		Cappadocæ.
Antigonus		Phrygiam majorem, Lycaonas, Pamphylis, Lycios, ut prius.
Asander		Caryam.
Clitus		Lydiam.
Aridæus		Phrygiam ad Hellespontum.
Antigenes		Collectionem vectigalium Susianorum.

Antolicus Agatholia F.
Amyntas Alexandri F.
idemque Peucestæ frater
Ptolemæus Ptolemæi F.
Alexander Polysperchontis F.

} acceperunt regii corporis custodiam.

Cassander Antipatri F. } accepit { Præturam equitum.
 Antigonus } Imperium in Perdiccæ olim copias
 et regum præsidium.

DIVISIO IMPERII MACEDONICI PERDICCÆ DISTRIBUENTE.

Apud Dexippum sup. pag. 116.

Ptolemæo	In Asia	obvenit	} <i>Ægyptus universa, et Lybia, et quidquid ultra Ægyptum attingit. Ptolemæi vicarium præfectum agere. Syria. Cilicia. Media. Cappadocia, Paphlagonia, et quidquid ad Pon- tum Euxinum vergit Trapezantem usque. Pamphyli et Cilices usque ad Phrygiam. Cares. Lydi. Phrygia ad Hellespontum.</i>
Cleomeni			
Laomedonti Mi- tylenæo			
Phlotæ			
Phitoni			
Eumeni			
Antigono	In Europa	obvenit	} <i>Thracia et Cherronesus. Omnes Macedones, Græci, Illyrii, Triballi, Agri- anes, et quæcumque in Epiro. Tutoris ac curatoris regii dignitas. Chiliarchia Hephæstionis.</i>
Asandro			
Menandro			
Leonnato			
Lysimacho			
Antipatro			
Cratæro	Apud Indos	obvenerunt	} <i>Indum inter, et Hidaspen populi. Indi reliqui. Indorum finitimi, exceptis Parapamisadi- bus. Caucaseis subiecti montibus populi, Indis proximi. Arachosii atque Gadrosii. Arei et Drangi. Sogdiani. Hircania. Carmania. Persæ. Sogdianorum pars. Babylonii. Mesopotamia.</i>
Perdiccæ			
Poro			
Taxilæ			
Pithoni alteri			
Oxyarti Bactrio			
Roxanes patri			
Sibyrtio			
Stasanori Soliensi			
Philippo			
Rhadapherno			
Neoptolemo			
Peucestæ			
Oropio			
Seleuco			
Archelao			

MACEDONICARUM PROVINCIARUM PARTITIO.

Apud Justinum libro XIII.

Accipiunt a Perdiccæ	Ptolemæus	<i>Ægyptum et Africæ Arabiæque par- tem</i>
	Laomedon Mitylenæus	<i>Syriam.</i>
	Philotas cum filio	<i>Ciliciam et Illyricos.</i>
	Atropatos	<i>Mediam majorem.</i>
	Alcetas Perdiccæ frater	<i>Mediam minorem.</i>
	Scynus	<i>Ssianam gentem.</i>
	Antigonus Philippi F.	<i>Phrygiam majorem.</i>
	Nearchus	<i>Eyciam et Pamphyliam.</i>
	Cassander	<i>Cariam.</i>
	Menander	<i>Lydiam.</i>
	Leonnatus	<i>Phrygiam minorem.</i>
	Lysimachus	<i>Thraciam et regiones Pontici maris.</i>
	Eumenes	<i>Cappadociam cum Paphlagonia.</i>

Accipiunt a Perdiccæ	Seleucus Antiochi F.	Summum castrorum tribunatum.
	Cassander Antipatri F.	Præfecturam stipatorum regis, satellitumque.
	Taxiles	Rex Indum inter et Hydaspem flu.
	Pithon Agenoris F.	Colonias in Indiis conditas.
	Parapomenus	Fines Caucasi montis.
	Extarches	Drancas.
	Statantor	Argæos.
	Amyntas	Bactrianos.
	Scythæus	Sogdianos.
	Nicanor	Parthos.
	Philippus	Hyrceanos.
	Phratafernes	Armenios.
	Tleptolemus	Persas.
	Pencestes	Babylonios.
	Archos	Pelasgas.
	Archesilaus	Mesopotamiam.

Orosius^a suæ divisioni præfatus, Macedoniam, inquit, duces 'mortuo Alexandro diversas sortiti provincias, mutuis se bellis consumpserunt: quorum ego tumultuosissimum tempus ita mihi spectare videor, quasi aliqua immensa castra per noctem de specula montis aspectans, nihil in magni campi spatio præter innumeros socios cernam. Ita per totum Macedoniae regnum, hoc est, per universam Asiam et plurimam Europæ partem, Libyæque vel maximam, horrendi subito bellorum globi colluxerunt: qui cum ea præcipue loca, in quibus exarsere, populati sunt, reliqua omnia terrore rumoris, quasi fumi caligine, turbaverunt. Sed nequaquam tantorum regum ac regnorum bella excidiaque explicabo, nisi prius ipsa cum regibus regna prodidero. Igitur Alexander per duodecim annos trementem sub se orbem ferro pressit. Principes vero ejus 14. annis dilaniaverunt, et veluti opimam prædam, a magno leone prostratam, avidi discerpere catuli: seque ipsos invicem in rixam irritatos prædæ æmulatione fregerunt. Itaque prima Ptolemæo Ægypti et Africæ Arabiæque pars sorte provenit. Confinem huic provinciæ Syriam Laomedon Mitylinæus, Ciliciam Philotas, Philo Illyrios accipiunt. Mediæ majori Atropatus, minori socer Perdiccæ præponitur. Susiana gens Scyno, Phrygia major Antigono, Philippi filio, adsignatur. Lyciam et Pamphyliam Nearchus, Cariam Cassander, Lydiam Menander sortiuntur, Leonnatus minorem Phrygiam accipit. Thracia et regiones Pontici maris Lysimacho, Capadocia cum Paphlagonia Enmeni data: summa castrorum Seleuco Antiochi filio cessit; stipatoribus regis satellitibusque Cassander filius Antipatri præficitur. In Bactriana ulteriore et Indiæ regionibus præfecti, qui sub Alexandro esse cœperant, permanserunt. Seras inter duos annes Hydaspem et Indum constitutos Taxiles habuit. In colonias in Indis conditas Pithon Agenoris filius mittitur. Parapomenos fines Caucasi montis Oxyartes accepit. Arachosii Gedrosiique Siburtio decernuntur. Drangas et Areos Stasanor, Bactrianos Amyntas sortitur, Sogdianos Scythæus, Nicanor Parthos, Philippus Hyrcanios, Phratrephernes Armenios, Tleptolemus Persas, Pencestes Babylonios, Archon Pelasgos, Arcelaus Mesopotamiam adepti sunt.'

Literæ Sacræ primo Machab. nullum certum numerum expriment: 'Et

^a Lib. III. cap. ult. v. 4.

obtinnerunt pueri ejus regnum, unusquisque in loco suo: et imposuerunt omnes sibi diademata post mortem ejus, et filii eorum armis multis, et multiplicata sunt mala in terra.'

Sanctissimus autem Vates Daniel^b in Oraculis suis ait, regnum regis Græcorum divisum in quatuor regna.

Idem eodem capite 8. clarius omnia: 'Aries, quem vidisti habere cornua, rex Medorum est atque Persarum: porro hircus caprarum rex Græcorum est: cornu grande, quod erat inter oculos ejus, ipse est rex primus: quod autem fracto illo surrexerunt quatuor pro eo; quatuor reges de gente ejus consurgent, sed non in fortitudine ejus.'

Quem locum D. Hieronymus, et ex illo N. Serarius, Cornelius de Lapide et alii recentiores, exponunt de præcipuis quatuor regibus et regnis Antigono Asiæ, Philippo seu Aridæo Macedoniæ, Seleuco Syriæ, Ptolemæo Ægypti. Hieronymus vero ex Josepho hæc videtur transcripsisse, posito, pro Cassandro, Aridæo, cui successit Cassander, omisso Lysimacho.

^b Cap. 8.

^c Lib. XII. cap. 1. .

CHRISTOPHORI BRUNONIS

SUPPLEMENTUM IN LIB. I.

PHILIPPUS Macedo (qui primus omnium regum ejus gentis, Macedoniæ regnum, subacta tota Græcia, ad summam potentiam evexit) Amyntæ, viri prudentissimi, omnibusque imperatoris virtutibus instructi, filius fuit. Is Amyntas, ex Eurydice uxore tres filios susceperat, Alexandrum, Perdiccam, et Philippum Alexandri Magni patrem, atque filiam Euryonem. Insidiis autem Eurydices uxoris, quæ nuptias generi, mariti morte pacta, occidendum virum, regnumque adultero tradendum susceperat, oppressus fuisset, ni filia pellicatum matris, et sceleris consilia prodidisset. Post mortem Amyntæ, Alexander major natu filius, regno potitus est. Qui inter initia regni, cogente sane durissimo necessitatis telo, bellum ab Illyriis pacta mercede, datoque Philippo fratre obside, redemit. Interjecto quoque tempore, per eundem obsidem cum Thebanis gratiam pacis reconciliat. Quæ res Philippo ad maxima egregiæ indolis incrementa profuit. Siquidem tota custodiendi pueri cura Epaminondæ, strenuissimo Thebanorum duci, atque philosopho præstantissimo, hac conditione demandata est, ut commissum sibi puerum diligenter servaret, et summo studio in id juxta incumberet, ut moribus principe dignis, atque honestis disciplinis quam optime imbueretur. Fovebat ea tempestate laudatissimus princeps domi filio suo Epaminondæ præceptorem Pythagoricum, sub quo Philippus multum profecit. Interea temporis, Alexander insidiis matris Eurydices appetitus, occubuit: cui tamen antea Amyntas, in scelere deprehensæ, propter communes liberos, ignarus eisdem quandoque exitiosam fore, pepercerat. Frater quoque ejus Perdiccas, simili insidiarum fraude, relicto parvulo filio, decipitur. Sub idem tempus, Philippus commodum e custodia elapsus diu se non regem, sed tutorem pupilli egit. At ubi graviora bella imminebant, serumque

auxilium in expectatione infantis erat, compulsus a populo, regnum Macedonicum male affectum, cum bellicis artibus, tum philosophiæ præceptis præmunitus, apprehendit, Anno cccc. ab urbe condita, Olympiade cv. Circa prima itaque regni primordia, rerum infinita multitudine in diversas trahente partes, finitimis undique in Macedoniam irruentibus populis, bellisque veluti conspiratione quadam ad opprimendam Macedoniam, multarum gentium ex diversis locis, uno tempore confluentibus, rex Philippus cautius omnino agendum esse considerans, (omnibus enim par esse non poterat) alia interposita pactione composuit, alia redemit, facillimis aggressis, ut militum trepidos firmaret animos, et sibi hostium contemtum demeret. Primum illi cum Atheniensibus certamen fuit, quibus per insidias victis, metu gravioris belli, cum interficere posset, omnes incolumes, sine pretio dimisit: quæ res illi magnam et gratiam et auctoritatem conciliavit. Captis deinde Pæonibus, bellum in Illyrios transtulit: ibi multis hostium millibus cæsis, Larissæam urbem nobilissimam cepit. Hinc Thessalos, non cupiditate prædæ, sed quod exercitui suo robur Thessalorum equitum adjungere gestiebat, nihil minus quam bellum metuentes, adoritur. Quibus ex improvise præoccupatis, atque in potestatem redactis, jungendo equitum peditumque fortissimas turmas et copias invictissimum fecit exercitum. Quibus rebus feliciter gestis, Olympiada, Neoptolemi regis Molossorum filiam, uxorem ducit, conciliante nuptias altore virginis Arisba rege Molossorum, qui sororem Olympiadis Troadam, in matrimonium habebat: quæ causa illi exitii, malorumque omnium fuit. Nam cum regni incrementa affinitate Philippi se acquisiturum sperat, proprio regno ab eodem privatus, in exilio consenuit. Post nuptias autem Philippus per quietem visus est conjugis alvo insignem affixisse bullam, cujus sculptura, quemadmodum is existimaverat, Leonis haberet imaginem. Quod vates ita sunt interpretati. Ipsam quidem esse gravidam, animosum quoque, et leonis natura præditum, infantem parituram. Deinde cum Philippus urbem Methonem expugnaret, jactu sagittæ dextrum amisit oculum. Nihilominus tamen pacem deprecantibus dedit, mitisque etiam adversus victos fuit. Pagas etiam capiens, imperio suo adjecit. Triballorum quoque gentem, et quicquid præterea terrarum in proximo erat, invadens omnia, uno velut impetu, devicit. Debellatis finitimis, atque confirmato jam Macedoniæ regno, cum domum rediisset, natus est ipsi Alex-

ander filius ex Olympiade uxore, VIII. Idus Aprilis, dicit Plutarchus: ab eo autem qui illum in Latinum convertit, scribitur circa Idus Augusti, quod sane cuius sit error, dubium est. Porro Philippus, veluti e specula quadam, libertati omnium insidiatus, Græcorum civitates, quæ dominandi libidine singulæ imperare cogitaverant, omnes in suam redegit potestatem. Inferioribus enim contra superiores suadens certamina, omnibus ad invicem callide incitatis, a Thebanis etiam (qui tamen antea eum tanquam hostem repellere conabantur) contra Lacedæmonios et Phocenses, qui templo Apollinis spoliato; milites conduxerant, necessitate urgente, dux electus, oppressis sacrilegis, magnamque inde apud omnes nationes gloriam adeptus, omnium ad ultimum efficitur dominus ac princeps, et victos pariter atque victores servitutem subire cōgit. Inde in Cappadociam trajiciens, captis et occisis finitimis regibus, universam provinciam imperio Macedoniæ adjecit. Olyntho quoque expugnata, Thraciam invasit. Nam cum eum fratres duo Thraciæ reges, de terminis regni ambigentes, disceptationum suarum judicem eligerent, Philippus ad iudicium, velut ad bellum, inopinantibus fratribus, instructo exercitu venit, et utrumque regno, de quo disceptabant, spoliavit. Omnes sane principes docens, concordiam maximum ad conservanda imperia, atque principatus stabiliendos, adminiculum esse. Alexander autem factus annorum duodecim, rebus bellicis admodum delectari, et excelsæ indolis manifestissima proferre indicia, cōpit. Cumque ex æqualibus nonnulli ex eo percunctarentur, ad Olympicum nunquid stadium libens decertaret, (plurimum enim pedum celeritate pollebat,) Libens equidem, inquit, si decertaturos mecum reges sim habiturus. Olim cum forte absente Philippo legati a Persarum rege venissent, eos cum hospitio, tum consuetudine captos, jucundissima sibi familiaritate conjunxit: admirantes quod is nihil aut humile aut puerile sciscitaretur, sed aut viarum longitudinem, aut superiorum itinerum modos perquirebat, multa super rege, qualis in hostes esset, nunc super Persis, quæ vires, aut quæ esset potentia, rogabat. Quas res admirati legati, late diffusam Philippi gravitatem nihil præ hujus pueri indole, et majore quam ætas pateretur animi magnitudine, duxerunt. Quoties a Philippo aut nobile quoddam captum oppidum, aut memorabili prælio parta victoria, nuntiabatur, haud magnopere lætabatur, ceterum ad suos aiebat æquales, Omnia, o pueri, genitor occupabit, ita ut ne vobis-

cum grande ullum ac insigne facinus ostentare mihi sit reliquum. Non enim ipsum ulla illecebrarum, aut pecuniæ, sed sola virtutis ac gloriæ cupido tenebat : quoque majores a patre facultates acciperet, eo se minora gerere posse existimabat. Quocirca crescente dominio gerendis præclaris rebus materiam magna ex parte exhaustum iri ratus, non opes, non deliciarum usus, verum certamina et pugnas ardebat, et principatum unde sibi ob virtutem, gloriam, nominisque immortalitatem (quæ spes nec Alexandrum, nec quenquam alium bonum, unquam fefellit) compararet, affectabat. Quamobrem ipsius cura compluribus (uti par erat) nutritoribus, pædagogis, ac præceptoribus est demandata. Inprimis tamen Aristoteli, ex cujus disciplina decem ferme annis informatus est. Eodem fere tempore Philippus Delphos misit, consulens de successore, responsumque tale accepisse ferunt : Is demum tuo imperio, omnique orbe potietur, quemcumque Bucephalus sessorem passus fuerit. Erat autem Bucephalus, equus forma spectabilis, atque ferocissimus, quem Philonicus Thessalus Philippo XIII. talentis emerat. Hunc diu Philippus sub claustris præferratis asservari jussit; mansit tamen ita ferus, ut plane nullus eum ne tangere quidem ausus fuerit : qua re factum est, ut eum Philippus removeri atque abjici jusserit. Alexander vero cum forte adesset, Qualem, inquit, isti equum perdunt, dum eo per imperitiam ac mollietiem uti nesciunt ! Cumque mira arte, sine verberibus, tractasset equum, tandem consensum ad cursum admisisset, tum calcibus usus est, ac molliter flexis habenis, cum equum reduxisset, descendantis caput exosculatus pater, emissis lacrymis : Aliud, inquit, o fili, tibi par regnum quære, quando te jam Macedonia non capit. Præsagiit vir prudens tam excelsæ indoli non suffecturam paternam ditionem. Posthæc Philippus toti Græciæ bellum inferre statuit, ad quod percommodum ratus, si Byzantium nobilem et maritimam urbem in potestatem redegisset, eandem sibi resistentem obsidione cinxit, relicto domi ad regni curam filio Alexandro, tum XVI. annos nato. Hæc urbs a Pausania Spartanorum rege condita, a Constantino postmodum gloria opibusque aucta atque renovata, et a nomine suo Constantinopolis dicta, circiter MCXL. annos sacratissimi Imperii sedes, totiusque Orientis caput fuit. Nunc tamen (proh dolor !) sædissimæ atque impiissimæ Turcarum gentis imperio subjacet. Sed ut ad Philippum redeam. Exhaustis in obsidione opibus, piraticam aggredi-

tur, centumque septuaginta navium spolia rapuit, atque militibus suis distribuit. Ne autem in unius urbis obsidione tantus exercitus teneretur, profectus cum fortissimis, multas Chersonesi urbes expugnavit. Filium deinde Alexandrum XVIII. annos natum, virtutis et promptitudinis in rebus agendis manifestissimæ, ut sub patris militia tyrocinii rudimenta deponeret, ad se accersivit. Cum quo in Scythiam prædandi causa, more negotiantium, impensas belli alio bello refecturus, est profectus. Eaque expugnata, viginti millia puerorum ac sæminarum capta, pecoris magna vis, auri argentique nihil: XX. millia nobilium equarum ad genus faciendum in Macedoniam missa sunt. Sed revertenti a Scythia Philippo Triballi occurrunt, negantes se transitum daturus, ni portionem accipiant prædæ. Hinc iurgium, mox et prælium, in quo ita in femore vulneratus est Philippus, ut per corpus ejus equus interficeretur. Cum omnes occisum putarent, præda amissa est. Quamprimum ex vulnere convaluit, diu dissimulatum bellum Atheniensibus infert. Cujus causa Thebani se junxere, metuentes, ne victis Atheniensibus, veluti vicinum belli incendium, ad se transiret. Inita societate inter civitates paulo ante infestissimas, legationibus totam fatigant Græciam, communem hostem communibus viribus summovendum putantes. Quædam civitates motæ Atheniensibus sese jungunt: quasdam autem belli metus ad Philippum traxit. In hac pugna Philippus Alexandrum filium alteri cornu præfecit: ubi laudatissimi Herois virtus clarissime emicuit. Talem enim in eadem pugna se præstitit, ut non inferior patre, immo etiam nulli secundus extiterit: postea quoque, eam victoriam sibi invidia ac fraude patris præreptam fuisse conquestus sit. Commisso itaque apud Chæroneam prælio, etsi Athenienses numero militum longe præstarent, a Macedonibus tamen continuo ac diuturno bellandi usu exercitatissimis, vincuntur. Non autem immemores pristinæ gloriæ cecidere. Hic dies universæ Græciæ, et gloriam dominationis, et vetustissimam libertatem finiit. Ceterum cum Philippus semper erga Alexandrum optime affectus fuisset, tandem ex Cleopatra noverca, Olympiadi superinducta, discordia orta est. Causam adhibuit Attalus avunculus Cleopatræ, qui cum in nuptiis Macedones exhortaretur, Deos orarent, ut ad regni successionem legitimus ex Philippo et Cleopatra crearetur hæres, excandescens Alexander, O improbum caput, inquit, nos vero tibi nothi videmur? simulque in eum conjecit poculum. In-

surgens inde pater contra Alexandrum stricto eum petiit ferro, ictus tamen, inclinatione corporis ab Alexandro evitatus, inanis excidit. Tunc Alexander conviciis patrem adortus, receptam Olympiadem matrem secum in Epirum duxit. Eum tamen Philippus, exprobrata sibi a Demarato Corinthio hac eorum discordia, paulo post multis precibus ægre revocavit. Inter hæc nuptias Cleopatrarum filiarum et Alexandri fratris Olympiadis, quem, pulso Arisba, regem Epiri fecerat, Philippus celebrat. Dies erat pro magnificentia duorum regum, et collocantis filiam, et uxorem ducentis, insignis. Sed nec ludorum celebritas deerat, ad quorum spectaculum Philippus cum sine custodibus medius inter duos Alexandros, filium generumque, procederet, Pausanias nobilis ex Macedonibus, nemini suspectus adolescens, occupatum angustiis Philippum in transitu obtruncavit, diemque lætitiæ destinatum fœdum luctu funeris fecit. Hic puer stuprum per injuriam passus ab Attalo fuerat, qui eum etiam postea, tanquam vile scortum, libidini convivarum subiecit. De quo Philippo conquestus, qui multum quidem ex rei turpitudine est motus, sed Attalo ob magnam familiaritatem, et quod ejus opera tunc uteretur, ut noceret induci haud potuit. Erat etiam Attalus ob Cleopatram, proxime a rege in matrimonium acceptam, arctissima ei junctus cognatione, copiarumque in Asiam præmissarum dux fuerat delectus, vir in rebus bellicis egregiæ fortitudinis. Idcirco rex potius ut Pausaniæ animum justissimo dolore incensum mulceret est conatus: datisque ei magnis muneribus, loco insuper honestiori, inter corporis sui custodes, honoravit. Sed ille implacabili ardens ira, decrevit, non tantum de eo, qui sibi injuriam intulisset, sed et qui ulcisci illatam noluisset, pœnam sumere, quod et fecit, ut diximus. Is Philippus etsi omni fere tempore negotiis belli victoriisque affectus exercitusque esset, a liberali tamen Musa, et a studiis humanitatis nunquam abfuit, quin lepide comiterque pleraque et dixerit et fecerit. Vixit annos XLVII. regnavit XXV. fuitque vigesimus tertius Macedonum rex.

CHRISTOPHORI BRUNONIS

SUPPLEMENTUM IN LIB. II.

ANNO ab urbe condita ccccxxvi. mortuo Philippo, Alexander filius, (ob magnitudinem rerum gestarum Magnus appellatus,) vigesimo ætatis anno, plenum invidia, et gravissimis odiis ac periculis undique circumseptum, assecutus est imperium. Nec enim vicinæ barbarorum provinciæ et nationes modeste servitutem ferebant, avita vero dominia patriosque principatus affectabant. Primo omnium autem quotquot paternæ cædis causa fuerant, gravibus affecit pœnis. Deinde sepulturæ ejusdem maximam impendit curam. Principatum vero multo melius quam quisquam existimasset confirmavit. Juvenis enim, atque ob ætatem adhuc teneram, ab aliquibus contemptui habitus, vulgus ipsum humanissimis sermonibus ita in sui benevolentiam traxit, ut et spem maximam omnibus faceret, et metum simul atque contemptum sui universis demeret. Macedonibus immunitatem cunctarum rerum præter militiæ vacationem dedit. Quo facto tantum sibi conciliavit favorem, ut alii corpus, non virtutem, alii vero nomen regis solum immutatum esse dicerent. Et cum initio tumultus undique contra ipsum exorti essent, audacia, et animi constantia incredibili, citissime motus omnes compressit. Profectus deinde Corinthum in Peloponnesum, generali totius Græciæ concilio, contra Persas, (quorum erat eo tempore summum in terris imperium, quique Græciam sæpe multis cladibus affixerant) Imperator est designatus. Siquidem pater ejus idem bellum inchoaverat, morte tamen præventus, consummare haud potuerat. In hujus belli apparatu nuntiatur, Athenienses, Thebanos, et Lacedæmonios, ab eo ad Persas defecisse, auctoremque ejus defectionis, magno auri pondere a Persis corruptum, Demosthenem oratorem extitisse. Quibus motibus occursurus, tanta celeritate instructo paratoque exercitu Græciam oppressit, ut quem venire non senserant, videre se vix crederent. In transitu hortatus Thessalos, beneficiorum patris commonefaciens, commemorata etiam veteri cognatione, quæ sibi cum illis per Herculem esset, sermonibusque humanissimis, ut magna a se sperarent, persuasos induxit, ut communi totius Thes-

salis decreto, universæ gentis dux crearetur, omniaque vectigalia atque redditus suos ei traderent. Tanta autem in juvene celeritas, tamque efficax in rebus agendis diligentia, omnes qui per contemptum ab eo erant alienati, perterrefecit. Athenienses itaque sicuti primi defecerunt, ita etiam primi pœnitere cœperunt, pueritiam Alexandri, antea spretam, supra virtutem veterum ducum extollentes: missisque legatis bellum deprecabantur. Quibus auditis et graviter increpatis, bellum remisit. In ea legatione Demosthenem quoque fuisse ferunt, sed cum ceteris ad Alexandrum non pervenit: siquidem a Cytherone Athenas reversus est: sive correptus timore, quod frequenter Philippum cum suis vituperasset, atque in sua Rep. contra Macedones verba fecisset, sive ut regi Persarum (a quo magnam auri summam, ut Macedonum causam oppugnaret, accepisse dicebatur) omnem de se suspicionem eximeret. Hoc quoque ipsi ab Æschine exprobratum aiunt, qui in oratione quadam de acceptis muneribus ita dicit: In præsens sane regium aurum sumtus huic suppeditat. Sed hoc deinceps haud sufficiet, cum nullæ opes moribus improbis satis esse possint. Alexander sedatis motibus qui in Græcia erant exorti, antequam in Asiam cum exercitu trajiceret, per Thraciam iter faciens, Pœones, Triballos, Illyrios, aliosque finitimos petere, quos novis rebus studere acceperat. Nam quod regno ejus tum finitimum maxime infidi erant, minime negligendos censuit, præsertim cum in tam longinquas a domo regiones cum exercitu profecturus esset. Ex Amphipoli igitur cum copiis profectus in Thraces, (quos Græci *αὐρονόμους* vocant, nullius imperio, nullius legibus obnoxios) decem dierum itinere ad Hæmum montem pervenit: ibi circa aditus angustias, negotiatorum atque Thracum ingentem manum collectam, obviam habuit. Insederant montis verticem, curribusque pro vallo, qua patebat aditus, utebantur, inde pugnaturi, si necessitas postulasset. Sin autem ex adversa montis parte peterentur, currus in Alexandri Phalangem magno impetu erant immissuri, quod et fecerunt. Sed milites ab Alexandro edocti, alii laxatis ordinibus, alii corpora humi strata scutis contegentes, periculum omne devitarunt. Hinc alacriores facti, ingenti clamore in hostes feruntur, eosque uno impetu superavere. Alexander protinus superato jugo, per Hæmum montem in Triballos ad flumen Lygium profectus est. Syrmus Triballorum rex erat: is cognito Alexandri adventu, uxores ac pueros, ceteramque imbellem tur-

bam, ad Danubium in insulam Peucam confestim misit, quo et Thraces Triballis finitimi se receperant. Nec multo post, et ipse Syrmus eodem fugit. Reliqua Triballorum multitudo ad alteram insulam se contulerat, eo in loco, ex quo pridie Alexander moverat, sitam. Alexander Triballos repetens, hostes ex sylvis in aperta provocatos superat, III. millibus cæsis, reliquis in fugam conjectis, paucisque captis. Post hanc pugnam Alexander ad Danubium profectus, ad insulam, in quam Triballi ac Thraces confugerant, contendit: cui tamen barbari summa vi restiterunt, quod erat iis facilius, quoniam et naves paucæ erant, et insulæ maxima pars prærupta ac præceps, et fluminis cursus, utpote in augusto conclusus, concitator. Quapropter Alexander abductis inde navibus, trajecto noctu flumine, MCCCC. equitibus, peditibusque IV. millibus, Getas (quorum circiter IV. millia equitum, peditumque supra X. millia, prohibendi animo, in adversa ripa armatos viderat) petiit. Quo facto territi Getæ, ne primum quidem impetum sustinuerunt. Res prorsus ingentis audaciæ iis visa, Alexandrum tam facile unica nocte, Danubium, omnium Europæ fluminum amplissimum atque altissimum, nullo ponte injecto, transisse. Confugientibus igitur illis in sylvarum solitudines atque latebras, Rex urbem vacuum nactus cepit, soloque æquavit. Huc loci venere legati a ceteris Danubii accolis, a Syrmo Triballorum rege, atque Germanis, ad Alexandrum, ut cum eo amicitiae foedus inirent. Quibus in fidem et amicitiam acceptis, e Germanis quæsi, Quidnam in humanis rebus præ ceteris extimescerent, ratus nominis sui magnitudinem ante omnia ipsis formidolosam videri. Illi hoc se inprimis timere responderunt, ne forte in sese aliquando cælum rueret. Alexander nihil motus responsi superbia, tantum adjecit: Germanos superbos esse, eosque domum remisit. Inde in Agrianos et Pæonas iter persequenti nuntiatum est, Clitum Bardylei ab eo defecisse, Glauciamque, Taulantiorum regem, se ei conjunxisse. Erant et qui nuntiarent fore, ut Autariatæ ipsum in itinere adorirentur. Proinde negotio de Autariatis Lagaro Agrianorum regi (qui patri Philippo admodum carus, Alexandro quoque perquam familiaris erat) commisso, insuper Cyna sorore, ubi Pelam revertisset, ultro in uxorem promissa, ipse ad Clitum Glauciamque magna celeritate contendit, eosque vario prælio vicit atque prostravit. Hæc agenti superveniunt nuntii, multos in Græcia res novas moliri, civitatesque non paucas, et inprimis Theba-

nos ab eo defecisse. Qua re motus Alexander, in Macedoniam est reversus, ut factum in Græcia tumultum reprimeret. Thebanis autem conantibus præsidium Macedonicum ex arce Thebana (quam Cadmeam vocant) depellere, ipsamque præaltis fossis et munitissimo vallo cinctam obsidentibus, rex cum exercitu magnis itineribus profectus, non longe a Thebis, cum omnibus copiis consedit. Itaque Thebanorum duces, quoniam Alexander præter spem omnium advenerat, ac incertum erat, utrum auxilia, sicuti a nonnullis civitatibus petierant, illis adventura essent, de belli ratione consultare cœperunt. Omnibus tandem consentientibus, belli discrimen subire constituerunt. Sed rex suos continuit, illis spatium pœnitendi mutandique consilii exhibens, nullo pacto futurum existimans, ut una civitas contra tantas copias esset pugnatura. Habebat enim ultra xxx. millia peditum, equitumque ad iii. millia omnes laboribus bellicis exercitissimos. Quorum virtuti confisus, Persicum bellum susceperat. Sane si Thebani temporum fortunæ cedentes, pacem petissent, rex eorum postulatis libentissime annuisset: nam tum mirifico studio ad Persas in Asiam transire properabat. Cum tamen armis non precibus uti decrevissent, Alexander Macedones ad prælium instruxit. A Thebanis, contra hostes numero longe superiores, summis viribus atque impigre decertatum est. Interim Macedonibus, qui custodiæ Cadmeæ arcis præerant, a tergo invadentibus, circumventi Thebani, in ipsa pugna ceciderunt. Capta civitas et direpta, urbs eversa funditus est. Qua quidem in re ea spes, idque consilium extitit Alexandro, ut hujusmodi casu ac terrore compressi Græci, quietius dum abesset agerent: cum alioqui incusantibus Thebanos sociis Phocensibus ac Plateensibus, morem gerere gratificarique concupisceret. Plures sex millibus oppetiere, Triginta millia vendidit, ex quibus quadringentorum quadraginta talentorum argenti summam coëgit. Pindari vatis tamen stirpi pepercit, summum in doctos favorem manifestissimo exemplo testatus. Non omitendum videtur, quod hic rerum gestarum Alexandri scriptores de Timoclea referunt. Quam insignem Thebanam fœminam Thracius quidam dux constuprasse dicitur. Cumque post id eam posceret pecuniam, solus a muliere ad puteum seductus fuisse, in quo diceret pretiosiora rerum suarum occultari. Ducem igitur super os putei, spectandi causa, inclinatam, illa in profundum detrusit, superneque injectis lapidibus, oppressit. Ob id facinus adductam

ad se in vinculis fœminam, percunctatus est Alexander, quænam esset? Ea imperterrita, Theagenis, inquit, sum soror, qui contra Philippum electus imperator, fortiter pugnans pro Græciæ libertate, occubuit. Magnanimitatem mulieris et constantiam admiratus rex, liberam eam cum filiis dimisit. Athenienses Thebarum casum moleste et cum summa commiseratione ferentes, refugiis profugorum portas contra regis edictum aperuerunt. Quam rem ita graviter tulit Alexander, ut secunda legatione, denuo bellum deprecantibus, ita demum remiserit, ut oratores et duces, quorum fiducia toties rebellent, sibi dedantur. Eo tamen demum res est deducta, ut retentis oratoribus, duces in exilium agerentur: qui confestim ad Darium regem Persarum profecti sunt. Ceterum coactis in Isthmo Græcis, et expeditionem in Persas decernentibus, Alexandro plures philosophi et oratores occurrunt, præter Diogenem Cynicum, qui tum versabatur Corinthi, et Alexandrum parvi faciens, in Cranio habitabat: miratus Alexander, ad eum in sole apicantem venit, rogans 'reine cujusquam indigeat:' at ille, 'Ut paulum,' inquit, 'a sole discedas.' Quo responso Alexandrum adeo delectatum ferunt, ut ad suos conversus dixerit, 'se Diogenem esse velle, si Alexander non esset.' Rebus Græciæ compositis, adventante vere, ipsaque Græcia cum Macedonia, Antipatro, cui ex amicis maxime fidebat, commissis, ad Hellespontum cum exercitu profectus, in Asiam incredibili ardore mentis accensus, trajecit. Cum autem delati in continentem essent, primus Alexander jaculum velut in hostilem terram conjecit, armatusque de navi, tripudianti similis, prosiluit, atque ita hostias cædit, precatus, ne se regem illæ terræ invitæ accipiant. Inde hostem petens, milites a populatione Asiæ prohibuit, parcendum suis rebus præfatus, nec perdenda ea, quæ possessuri venerint. In exercitu ejus fuerunt xxxii. millia peditum, non supra v. millia equitum, navesque clxxx. Hac tam parva manu universum terrarum orbem, utrum sit admirabilius, quod vicerit, an quod aggredi ausus fuerit, incertum est: cum ad tam periculosum bellum non juvenes robustos, nec primo ætatis flore, sed veteranos, plerosque etiam emeritæ militiæ, qui cum patre patrisque militaverant, elegit: ut non tam milites, quam militiæ magistros, electos putares. Ordines quoque nemo nisi sexagenarius duxit; ut si principia castrorum cerneret, senatum te alicujus priscæ Reipub. videre diceret. Itaque nemo in prælio fugam, sed omnes victoriam animis concepe-

rant, nec in pedibus cuiquam spes sed in lacertis fuit. Alexander deinde passim peractis sacrificiis maxime apud Trojam ad Achillis tumulum, in quem genus suum ex materna linea referebat, eum ob id felicissimum adolescentem prædicans, quod suarum virtutum præconem Homerum invenisset, ad interiora Darii regis Persarum contendit. Hunc Darium Arsani filium, qui decimus quartus a Cyro, totius orientis monarchiam tenebat, hac potissimum causa aggredi voluit, quod a patre suo Philippo tributum requisierat. Darius autem missa prius superba, contumeliosa, atque imperiosissima legatione, se regem regum, ac consanguineum Deorum, Alexandrum vero famulum suum appellans, satrapis suis id negotii dederat, ut insanientem istum Philippi adolescentulum, (sic enim eum per contemptum appellabat) verberibus puerilibus graviter cæsum, indutumque post veste purpurea, sibi vinctum traderent, navibusque una cum nautis summersis, omnes ejus milites ad ulteriora maris Rubri transportarent. Qui mandatum regis exequi volentes, ad Granicum amnem (qui Troadem a Propontide determinat) magna manu, videlicet viginti millibus peditum, et pari equitum numero, confluerunt, et præruptam fluminis ripam, qua Alexandro omnino trajiciendum erat, obsiderunt. Alexander, etiamsi præsentissimum periculum instare cerneret, quippe cum suis ex inferiore atque instabili loco (erat enim cum udus, tum cæno lubricus) utpote ex flumine adversus hostes in eminenti ripa stantes dimicandum foret, suæ tamen fortunæ ac virtuti, simulque fortitudini militum confusus, amnem trajecit. Et primo quidem non spernenda difficultate pressus, tandem tamen hostes, non tam sua arte, quam virtute Macedonum, vicit atque prostravit. In eo conflictu Persarum viginti millia peditum, et ccl. equites, cæsa, Macedonum non plus xxxiv. interfecti sunt. Ea pugna magnum ad res Alexandri momentum peperit. Sardis enim, maritimi barbarorum imperii propugnaculum, cœpit, iisque ac ceteris Lydiæ populis, ut legibus uterentur suis, concessit. Ephesum, quarto pos pugnam die, elapso inde præ metu præsidio, occupavit. Interim ex Magnesia et Trallibus legati venerunt, urbium suarum deditionem pollicentes, ad quas in fidem recipiendas Parmenionem cum duobus millibus et quingentis mercenariis, parique Macedonum numero, equitibus ex amicis circiter cc. misit. Miletum deinde sibi resistentem oppugnavit: eaque potitus versus Haliarnasum iter ingreditur. Omnibus interjacentibus oppidis primo

impetu captis, Halicarnasum urbem permunitam obsedit, eamque non sine labore expugnatam, solo æquavit. Ingressus Cariam, Ada Cariæ regina (quæ regno ab Orontobate, quem Darius miserat, pulsa, nihil quicquam in tota Caria, præter Alinda, ejus provinciæ urbem munitissimam, tenebat) Alexandro obviam profecta, Alindis urbe tradita, eum in filium adoptavit. Rex nec liberalitatem fœminæ, nec filii nomen aspernatus, urbem eidem custodiendam reliquit. Tota deinde Caria subacta, memor accepti beneficii eam universam Adæ imperio subjecit. Hinc in Lyciam et Pamphyliam tendit, eo consilio, ut ora maritima ad Phœniciam et Ciliciam usque in potestatem redacta, navales copias hostibus inutiles redderet. Devictisque rebellibus Pisidiæ populis, summo mentis ardore, nec minori alacritate, adversus Darium, quem cum multis militantium millibus adventare constabat, contendens, Phrygiam, per quam exercitus traducendus erat, est ingressus.

CHRISTOPHORI BRUNONIS

SUPPLEMENTUM IN LIB. X. CAP. 1.

SCRIPTORES rerum gestarum Alexandri Magni, hoc loco Calani Indi, in philosophiæ studiis magni nominis, mentionem faciunt. Qui persuasu Taxilis regis Indiæ Alexandrum secutus, tandem miro mortis genere seipsum interfecit. Cum enim LXXIII. annos absque ullo morbo vixisset, dolore alvi correptus in Perside, finem vitæ suæ adesse conjectans, ne longo morbo perpetua vitæ felicitas contaminaretur, neve multis medicorum pharmacis foret excrucandus, Alexandrum rogavit, ut sibi pyram construere, cumque ascendisset eandem incendi juberet. Rex hominem ab horrendo incepto posse deterreri sperans dissuadere cœpit. Verum cum eum fixum atque immutabilem in sententia permanere, nec in vita retineri posse videret, pyram secundum Calani voluntatem extrui permisit. Quo delatus equo, adoratis patriis numinibus, Macedonas prehensis manibus rogavit, ut illum diem læti cum rege potantes exigèrent, quem paulo post Babylone se visurum dixit. His dictis pyram ascendit alacriter, atque membris decore com-

positis, eo quo resedit gestu perpetuo conservato, occubuit. Incensa pyra, tubæ insonuere, totusque exercitus clamores in cælum sustulit, haud secus atque in præliis fieri solet. Elephanti quoque horrendum infremuerunt. Hæc de Calani morte gravissimi scripserunt auctores, invicti animi ad quælibet dura constanter perferenda, singulare exemplum. Post hæc Susa profectus Statyram, majorem Darii filiam, legitimo sibi copulavit matrimonio. Junio-rem Dryperim Hephæstioni uxorem dedit. Optimatibus quoque Macedonum, atque insignioribus amicis lectas ex omnibus gentibus nobilissimas virgines circiter LXXX. matrimonio collocavit: ne solus novi moris auctor haberetur. Nuptiæ Persico more celebratæ sunt. Reliquis quoque Macedonibus, qui dudum uxores duxerant, regale instituit convivium. Cui cum novem millia convivarum interessent, unumquemque, ad peragenda libamina, aurea phiala donasse dicitur. Eodem tempore XXX. millia juniorum militum pari omnes ætate, sub præfectis civitatum partim a se conditarum, partim etiam devictarum, ad omnia belli munia, ac Macedonica armatura pulcherrime instructi ad Alexandrum venerunt: quos Epigonos, id est, successores appellavit. Horum adventu Macedones nonnihil contristari visi sunt. Cum enim Macedones diuturna militia fatigati, regi in concionibus sæpe obloquerentur, ad compescendam eorum licentiam hos sibi comparaverat milites, quos etiam maximis ornavit beneficiis. Harpalus autem, cui rex Babylonie thesaurorum atque vectigalium curam demandaverat, cum audivisset Alexandri virtute Indorum reges majore ex parte perdomitos, et felici rerum omnium successu jam ei cuncta patere, arbitrabatur Alexandrum ulteriora cognoscendi et gloriæ augendæ cupidissimum, haud facile eo loci rediturum. Deliciis itaque atque luxui deditus, vim nobilibus atque ingenuis fœminis inferens, omne libidinis genus exercuit. Vocato etiam ad se ab Athenis insigni scorto, cui Potonice nomen erat, eidem non solum viventi maxima et regia donavit munera, verum etiam post mortem, monumentum celeberrimum triginta talentis in id collatis exstrui voluit. His et similibus turpissimis voluptatibus magna pecuniæ summa exhausta, cum percepisset Alexandrum ex India redeuntem in multos præfectos ob scelesti ipsorum in subditos facinora delatos, graviter animadvertisse: timens (quæ sua erat conscientia) ne et sibi tale quippiam contingeret, collectis quinque millibus talentis, cum sex millibus mercenariorum celerrime in

Atticam contendit : nemine vero ipsum recipiente, relictis militibus ad Tænaron, ubi jam antea mercenariorum militum, quos præfecti in Asla ex mandato regis dimiserant, ingens multitudo confluerat, Athenas cum pecunia est profectus. Ad quem continuo certatim magna vis civium confluit, auri magis, quam hominis amore compulsi, inprimisque oratores, et hi qui quæstum ex pulpito faciebant. Quos exigua largitione pellectos, ut suam causam ad populum defenderent, sibi facile emticios fecit. Habita deinde concione populi, urbe excedere jussus, ad Græcos pervenit milites, ibique trucidatus est.

Ex his, studiose lector, quæ in hoc fragmento desunt, facile resarciri poterunt.

CHRISTOPHORI CELLARII

SUPPLEMENTA.

CURTII RUFII duos priores libros injuria temporum deperditos esse, inde ab resuscitatis literis conquesti sunt, qui damno hujus generis non leviter permoveri solent : neque in hunc diem inveniri, quamlibet summo studio identidem requisiti, potuerunt. Primum igitur ἀκέραιος Q. Curtii historia excudebatur : postquam vero Christophorus Bruno anno MDXLIV. conatus est ex ingenio supplere, quæ deficiebant, omnibus fere editionibus, illius conjectationes, suppresso plerumque nomine, exhibitæ fuerunt ; quas cum nec dicendi copiæ, neque tersæ elegantiae Q. Curtii respondere vidit Joannes Freinshemius, uberiora Supplementa non infelicitè tentavit, congestis comteque dispositis, quæ unquam de Alexandro ab aliis tradita, in tempora librorum deperditorum incidisse reperit. Sed tamen solæ conjecturæ erant, nec cum Curtianis conferri sua ipse vir eruditissimus voluit. Quintianum etiam Stoam supplesse, quæ initio Q. Curtii desunt, Antonius Possevinus et Jacobus Gortonius tradiderunt, de quibus ut incognitis (neque etiam diligentissimo editori Michaëli Telliero visa sunt) nihil judicare possumus. Ne ergo tironibus imponatur, quos in Brunonis Supplemento frustra sæpe quæsisse novimus, quæ indagave-

rant, in ubertate autem Freinshemii multum temporis consumsisse, et legendi pæne fregisse cupiditatem, ut ad Curtii genuinos libros postmodum torperent; novo modo, quæ desunt, per summaria indicare, notisque substratis declarare singula instituimus, ut animus integer ad τὰ γνήσια nostri scriptoris afferatur, nec tamen rudis inanisque rerum sit, quas temporum iniquitate in Curtio perdidimus. Nam stylum ingeniumque Curtii æquare, supra conditionem sæculi nostri esse existimamus. Et si in Livio, Polybio, ac Diodoro Siculo excerptis summariis librorum, qui desiderantur, oportet nos contentos esse, quid non eadem æquitate jacturam feremus illorum, quæ sine nostra culpa ex Curtii monumentis amisimus? De particulis, quæ quinto et decimo libris exciderunt, suo loco memorabimus: nunc solliciti sumus, ut priores libros non quidem verbis ac stylo, sed brevi materiarum significatione restituamus, quam ita divisam volumus; ut primo libro ea scripsisse Curtium credamus, quæ bellum Persicum antecesserunt: altero initium illius belli complexum esse. Nam longius Curtium, quam Arrianum, initia repetiisse ex eo credibile est, quod duos integros libros præmisit, cum, quæ ex Arriano suppleri possunt, vix uni libro sufficiant. Sit igitur

CONJECTURA DE SUPPLEMENTO

LIBRI I.

I. *Proloquium Q. Curtii Rufi.*

ILLORUM, qui Alexandri res gestas scripsere, fide dignissimus Ptolemæus Lagi videtur, quod ipse rebus interfuerat, nec ulla, si secus scripsisset, suspicio lucri apparebat: proximus Aristobulus, quos longo intervallo Diodorus Siculus, non minus gravis auctor, secutus est.

Ut solent rerum antiquarum scriptores, videtur Curtius etiam de auctoritate, quam sequatur, prædixisse. Conjectura de Ptolemæo et Aristobulo ex Arriani præfatione est: de Diodoro, ex utriusque collatione, etiam testimonio Joannis Freinshemii: quanquam dubium est, an Diodorum, quod recentior erat, eumque pressius nonnunquam sequebatur, nominatim manifestaverit.

II. *Genus Alexandri Magni.*

ALEXANDER Philippo Amyntæ filio, et Olympiade Epirensi natus, utroque parente nobilissimus fuit. Pater enim ad Herculem,^a mater ad Achillem^b genus referebat. Sic clarus aliis Alexander, sibi obscurus videbatur, nisi, abdicato mortali patre, ab Jove genitus crederetur. Addita insolentiæ fabula, draconem^c in cubili matris visum, quem Jupiter induerit.

^a *Ad Herculem*] Conditor Macedonici regni Caranus patria Argivus, qui a Temeno, Herculis filio, originem ducebat. Ita Vell. Paterc. 1. 5.

^b *Ad Achillem*] A Pyrrho, Achillis filio, Epirenses reges orti. Sic Pau-

san. in Atticis.

^c *Draconem*] Sic Plutarchus in Vita, Justinus xi. 11. aliique: quod de adulterio a non paucis exponitur. Vid. Cedren.

III. *Ostenta circa partum, et auguria magnitudinis.*

PHILIPPUS per quietem vidit obsignatam Olympiadis alvum annulo,^a cujus sculptura leonem præferret, quod vates Aristander de fœtu generoso et leonina magnitudine animi interpretatus est. Qua nocte autem natus Alexander est, eadem templum Ephesiæ Dianæ^b celeberrimum deflagravit: quod majoris ruinæ præsagium habuerunt, qui ex fortunæ casu de futuris judicabant, 'ortam ali-cubi facem esse, qua Asiæ regnum conflagraturum sit.'

^a *Annulo*] Plutarchus hoc somnium narrat, cum interpretatione.

^b *Templum Dianæ*] Cic. de Divinat. 1. 23. tradit, ubi lucere post incendii

noctem cœpisset, exclamasse magos, 'pestem ac perniciem Asiæ proxima nocte natam.'

IV. *Educatio Alexandri.*

QUANTA Philippi in educando filio solertia fuerit, Epistola^a documento est, qua sibi gratulatus fuit, quod iis temporibus filio auctus sit, quæ Aristotelem dare præceptorem^b possint, qui patriæ

^a *Epistola*] Philippi ad Aristotelem Epistola apud Gellium ix. 3.

^b *Aristotelem præceptorem*] Bis Aristotele usus est Alexander, primum admodum puer ad elementa discenda. Quintilianus 1. 1. 'An Philippus,' inquit, 'Alexandro filio suo pri-

ma literarum elementa tradi ab Aristotele, summo ejus ætatis philosopho, voluisset, aut ille suscepisset hoc officium, si non studiorum initia a perfectissimo quoque tractari, pertinere ad officium credidisset?' Ad primam hanc institutionem prædicta Epistola

urbis^c instaurationem præmium laboris ab rege tulit. Assidui autem nutritores et pædagogi fuerunt, Leonidas, Lysimachus^d Acarnan, et ejusdem gentis Philippus,^e rector valetudinis. Eloquentiæ magistro usus est Anaximene Lampsaceno, cujus calliditati postmodum eversionem patriæ^f donavit. Homeri carmina tanti fecit, ut nunquam Iliadem^g non comitem haberet.

pertinet. Deinde postquam discesserat Aristoteles, revocatus Mitylenis διέτριψε χρόνον ὀκταετῇ παρὰ Φίλωνος καθηγούμενος Ἀλεξάνδρου, hoc est, octo annos apud Philippum Alexandro philosophia imbuendo operam dedit. Dionys. Halicarnass. ad Amnæum p. 121. Quamvis tam Lærtius, quam hic Dionysius unius tantummodo ad Philip-pum accessus (sine dubio posterioris) mentionem faciant.

^c *Patria urbis*] Stagira, una cum Olyntho, in cujus ditione fuerat, eversæ. Sic Diogen. Lært. in Vita Aristot. et Plin. vii. 29. cum Harduini emendatione 95.

^d *Leonidas, Lysimachus*] Ex Plutarcho. Hic ille Leonidas est, qui Alexandrum puerum, thure largius sacrificantem, castigavit, tum decere liberaliorem esse, cum thriferam re-

gionem ditionis suæ fecerit: cujus reprehensionis rex Asia potitus remiscens, immensam thris copiam Leonidæ remisit, eumque ad liberalitatem erga Deos per jocum hortatus est. Sic idem Plutarch.

^e *Philippus*] Curtio ipso prodente III. 6. 1.

^f *Eversionem patriæ*] Lampsaci, quæ Persis faverat, Alexander Anaximenem extra mœnia prodentem videns, jurejurando negavit se facturum, quod ille precaturus esset: hic autem eversionem callide rogans, conservationem vi jurisjurandi obtinuit. Ita Val. Max. vii. 3. 4.

^g *Iliadem*] Τῆς πολεμικῆς ἡρωικῆς ἔφοδον, viaticum militaris virtutis, Iliadem Homeri dixit, Plutarcho auctore: etiam pulvino cum pugione dormiturns supposuit.

V. Rudimenta militiæ.

PRÆSAGIUM militaris magnitudinis in Bucephalo^a puer Alexander dedit, quem mirifice, umbræ ratione habita, ita rexit domuitque, ut pater omine inde capto exclamarit, ‘aliud filio regnum quærendum esse, quoniam Macedonia non caperet.’ Decimum annum et septimum agebat, cum pater Byzantium^b oppugnans ipsi administrationem regni commisisset. Rebellavit tum Thraciæ quædam civitas,^c quam adolescens collectis, qui domi relictis erant, militibus improvisa celeritate oppressit, et urbem convenis habitandam dedit, qui eam Alexandriam appellavere. Sed cum male

^a *Bucephalo*] Adi Plutarchum.

^b *Byzantium*] Justin. ix. 1.

^c *Thracia civitas*] Vide Stephanum

de Urbibus in Ἀλεξανδρεία. Plutarcho Ἀλεξανδρόπολις est.

procederet Byzantina obsidio, Atheniensium classe^d obsessis suppetias ferente; Philippus filio usus ad subigenda Chersonesi oppida.^e Idem cum ex Getico bello redux per Triballos iter faceret, et Græci mercenarii^f milites prædæ societatem postularent, altercatione in pugnam erumpente, ipse rex equo interfecto vulneratur, quem clypeo Alexander jacentem textit, irruentium alios occidit, alios armis longius inde propulsavit. Jam tantus evaserat Alexander, ut sine rectore aut custode exercitui posse præfici videretur, quam de se opinionem in Illyrios^g missus victoriis confirmavit.

^d *Atheniensium classe*] Etiam alii Atheniensium exemplum secuti sunt, Coi, Chii, Rhodii, et quibuscumque Philippi invalescens potentia suspecta erat. Ita Diodor. Sicul. xvi. 78.

^e *Chersonesi oppida*] Justinus citato loco.

^f *Græci mercenarii*] Sic ipse Alexander apud Nostrum viii. 1. 24. enarrat: Justinus ix. 3. inter Macedonas

et Triballos pugnam exortam esse, quod hi, nisi prædæ portionem acciperent, transitum negassent.

^g *In Illyrios*] Hanc Illyricam expeditionem nemo prodidit, quod nobis constet. Curtius vero viii. 1. eandem summam repetit sub Alexandri persona Philippi res gestas obtinentis, suas extollentis.

VI. *Oppressio libertatis Græcorum.*

PHILIPPUS artibus^a consecutus est, ut Græcia servitutis jugum acciperet. Ultro enim quietos laceessere, inter concordantes odia instruere, dissidentium rixas alere, ita alterutram partem juvare, ut utramque opprimeret, solennis illi consuetudo fuit. Pauci expertes ejus dominationis erant, quos Demosthenis eloquentia^b in libertate sustentabat. Sed et horum tandem ad Chæroneam victor,^c facile obtinuit Philippus, ut imperator Græciæ^d adversus Persas crearetur.

^a *Artibus*] Lege Justinum viii. 1.

^b *Demosthenis eloquentia*] In concilio Bæotorum Thebanis jam dubiis, cujus partes sequerentur, contra Pythonem Byzantium, faciendum Philippi oratorem, persuasit libertatem tuendam esse, et Philippum hostem judicandum. Ita Diodor. Sicul. xvi. 86. Utriusque orationem Freinsheimii

ingenium tentavit, expressitque. De Philippicis autem Demostheneis nihil attinet dicere, cum notissimæ sint, hodieque doctorum manibus volvantur.

^c *Ad Chæroneam victor*] Diodor. Sic. xvi. 87. 89.

^d *Imperator Græciæ*] Ibidem c. 92.

VII. *Alexandri et Philippi dissidium.*

BELLICIS rebus plerumque Alexander, etiam ad Chæroneam prælio,

intererat, in quo penes ipsum victoria^a stetisse dicitur. In cornu enim, cui præerat, initium vincendi factum, sacra Thebanorum cohorte,^b quæ ex lectissimis constabat, fortiter profligata. Ceterum a patre aliquando aberat,^c causæ matris inserviens, cui Philippus Cleopatram^d superinduxerat, in cujus nuptiis parum absuit, quin Alexander novæ prolis voto,^e quod Attalus fecerat, reclamans, a patre interficeretur.

^a *Penes ipsum victoria*] Diodorus Siculus xvi. cap. 87.

^b *Sacra cohorte*] Plutarchus: λέγεται πρῶτος ἐνοεῖσθαι τῇ ἱερῇ λόχῃ τῶν Θηβαίων, Dicitur primus sacram Thebanorum cohortem concussisse.

^c *Aberat*] In Epiro et Illyride. Vid. Justin. ix. 7.

^d *Cleopatram*] Plutarchum et Justi-

num ix. 7. consulas.

^e *Novæ prolis voto*] Attalus inter pocula hortatus est Macedonas, ut a Diis Philippo ex Cleopatra successorem precarentur: cui Alexander scyphum in os impingens, inquit: 'Ἡμεῖς δέ σοι νόθοι δοκοῦμεν; Ἀνὴρ γὰρ πρὸς τὸν νότον ἐστὶν ὁ ἀληθὴς βασιλεὺς? Plutarch.

VIII. *Apparatus belli Persici.*

PHILIPPUS dux belli a Græcis factus bellum Persicum molitus est, præmisso Attalo et Parmenione^a cum copiarum parte, ut Græcas in Asia civitates liberarent. Ipse oraculo lætus, seu potius deceptus,^b jam cepisse sibi orientem videbatur.

^a *Præmisso Attalo et Parmenione*] Diodorus Siculus xvi. 92.

^b *Oraculo deceptus*] Delphos miserat, qui Pythiam de bello Persico consulerent, quæ cum pro more ambiguis verbis cecinisset. Ἐοικεταὶ μὲν

ὁ ταῦρος, ἔχει τέλειος, ἔστιν δὲ θύων, Scilicet gerit taurus, jamque adstat qui immolet illum, is de regis Persarum nece interpretatus est, sua autem implevit oraculum. Vid. Diodor. cit. loco, et Pausan. in Arcad. f. 241.

IX. *Cædes Philippi regis.*

OLYMPIAS Cleopatრæ posthabita fratrem Alexandrum, Epiri regem, in bellum Philippo inferendum^a concitavit, quod ne alieno is tempore^b exciperet, affinitatis gratia præveniens, Cleopatram filiam, Alexandri germanam, Epirotæ despondit, Ægis, in Macedoniæ urbe, nuptiarum apparatu splendidissime instructo. Sed inopinatus casus lætitiā intervertit. Etenim Pausanias quidam ab Attalo contumeliose habitus, cum frustra conquestus^c de inju-

^a *In bellum Philippo inferendum*] Justin. ix. 7.

^b *Alieno tempore*] Quia bello Per-

sico intentus erat.

^c *Frustra conquestus*] Quod Philippus Attalam, quo opus sibi videbatur

ria esset, inter nuptiarum sacra regem, cum spectatum ludos iret, ex improvise interfecit. Consciam cædis^d Olympiadem fuisse, nec expertem Alexandrum, multorum suspicio erat, exinde fidei propior visa, quod parricidæ in cruce pendenti corona aurea audacius, quam^e pro privati fortuna, imposita fuerat..

contra Persas fore, propter adolescentuli violationem castigare haud

sustinuit.

^d Consciam cædis] Vide Justinum

IX. 7.

^e Audacius, quam, &c.] Quod nemo alius audere, nisi hæc, superstitute Philippi filio, potuisset. Ita Justin. l. c.

X. Ultio Olympiadis et Alexandri.

OLYMPIAS pœnam de Cleopatra sumtura, peremta sobole, matrem ad suspendium^a adegit. Attalum etiam avunculum hujus, res novas in Asia molientem, Alexander per Hecatœum et Parmenionem sustulit.^b

^a Ad suspendium] Justin. loco sæpe cit.

^b Attalum sustulit] Diodorus Sic. XVII. cap. 2.

XI. Alexander Græciæ imperator factus.

GRÆCI et barbari ad spem libertatis erecti a novo rege opinione citius opprimuntur. Obsessis ad Tempe angustiis, per invia Osæ^a in Thessaliam irrupit, et celeritate perfecit, ut Pyliaco Amphictyonum concilio^b in patris locum dux Græciæ sufficeretur, quod ad Corinthum conventu, quo rex a Thermopylis abierat, publica voce repetitum fuit, et auxilia contra Persas decreta. Forte in Craneo,^c Corinthiaco luco, Diogenes^d degebat, quem cum Alexander rogaret, ut diceret, si quibus opus esset: 'A sole,' inquit, 'mihi velim non obstes:' apricanti enim offererat. Cujus conti-

^a Per invia Osæ] Polyænus lib. IV. Stratagem. tradit, suffossis petris, et effectis gradibus in jngum evasisse. Thessali autem angustias obsederant, ad transitum prohibendum.

^b Pyliaco Amphictyonum concilio] Commune Græciæ concilium a Pylis sive Thermopylis, ubi habebatur, 'Pyliacum;' ab Amphictyone, Deucalionis filio, duodecim Græciæ populos in unum cogente, 'Αμφικτυόνων' nomi-

natr. Ita Suidas.

^c In Craneo] Pausanias in Corinthiacis post principium: Πρὸ τῆς πόλεως κυπαρίσσεων ἐστὶν ἄλσος, ὀνομαζόμενον Κράνειον, hoc est, Suburbanus cupressorum lucus, cui Craneo nomen est.

^d Diogenes] Passim leguntur, apud Cic. Tusc. v. cap. 32. Val. Max. IV. extr.

nentiam admiratus rex dixisse fertur: 'Vellem et ego Diogenes esse,* nisi essem Alexander.'

* *Vellem Diogenes esse*] Laërtius Diogenes in Vita Cynici hoc tradidit.

XII. *Motus barbarorum suppressi.*

GRÆCORUM rebus pro tempore ordinatis, in barbaros rex Alexander movit, et Thracibus in Æmo monte victis,^a regem Triballorum Syrmum, qui in Peucen Istri insulam refugerat, ad petendam pacem coëgit; Getas trajecto Istro superavit; et cum Germanorum^b legatis fœdus percussit. Per Agrianos^c Macedoniam repetenti motus Illyriorum nuntiatur, qui Taulantios quoque in societatem pertraxerant. Hos domi eorum rex Agrianus, amicus Alexandro, lacescens, a vexandis Macedonibus avertit, qui illos postea ad Pelium,^d Dassaretie oppidum, ita concusserunt, ut fuga singuli, incensa urbe, dilaberentur.

^a *Thracibus victis*] Hæc et pleraque quæ sequuntur, ex Arriani lib. 1. deprompta sunt.

^b *Germanorum*] Arrianus 'Celtas' vocat, qui longe ad Istrum, etiam ultra Germaniæ limitem coluerunt.

Vid. Cluver. Germ. Antiq.

^c *Agrianos*] Agrianes sive Agriani sunt Stephano Byzantio inter Æmam et Rhodopen siti. Regi illorum Langaro nomen erat.

^d *Pelium*] Πέλιον Arrianus.

XIII. *Motus Græcorum compressus.*

INTEREA rumore,^a 'Alexandrum in Triballis cecidisse,' per Græciam increbrescente, nova spes novum tumultum excitavit, qui Thebanorum civitati exitialis fuit. Hi enim, præfectis Cadmeæ^b trucidatis, acriter instabant præsidio arcis,^c mittentes quaquaversus, qui libertatis communiter vindicandæ concitores essent. Nihil vero auxilii summissum fuit, plerisque expectantibus, quo fortuna inclinaret.^d Rex citius opinione in Bæotiam irrumpens, post tridui apparatus intra unum diem et oppugnavit et cepit Thebanorum urbem, in quam crudelius, quam pro ingenio suo, sæviit; ut peregre in Persas abiturus exemplum relinqueret, quod

^a *Rumore*] Justinus xi. 2.

^b *Præfectis Cadmeæ*] Extra arcem progressis, nihilque mali suspicantibus. Ita Arrian.

^c *Præsidio arcis*] Præsidariis Cad-

meæ, qui Macedones erant. Ita Diodor. Sic. xvii. 8.

^d *Quo fortuna inclin.*] Diodor. cap. l. cujus et cetera sunt de celeriter expugnata urbe.

fidei tuendæ ceteros admoneret. Solis Pindari • posteris in honorem vatis pepercit, ejusque domum cremari vetuit. Servavit etiam Deorum delubra, et fortium virorum statuas, religione permotus, quod milites cœlesti igne,^f cum fanum in suburbio spoliarent, ambusti dicebantur.

• *Pindari*] Ælianus Var. Histor. ^f *Cœlesti igne*] Pausanias in Bœot. XII. 7. et Arrian. lib. 1. p. 301.

XIV. *Athenienses regi denuo conciliati.*

ALEXANDER Athenienses ulturus tanquam auctores defectionis Thebanæ,^a et post cladem receptores^b elapsorum, Demosthenem sibi, et Charidemum, et Ephialten aliosque tradi postulat. Legatione autem effectum est, ut rex solius Charidemi • exilio placaretur.

^a *Defectionis Thebanæ*] Arrian. lib. 1. p. 29. ^c *Charidemi*] Qui ad Darium in Persiam profugit. Ita Arrian. c. 1. Hic est, qui de Persarum militia censere jussus, intempestivæ libertatis pœnas dedit. Sic Curt. III. 2.

CONJECTURA DE SUPPLEMENTO

LIBRI II.

PROCUL dubio ita libros Q. Curtius diviserat, ut secundus res gestas a principio expeditionis Asiaticæ usque ad Memnonis mortem contineret, cujus partes conjicimus ita dispensatas fuisse.

I. *Iter ex Macedonia per Thraciam ad Hellespontum.*

ALEXANDER, Græciæ rebus compositis, et administratione regni Antipatro^a commissa, in bellum Persicum, ad quod se pridem paraverat,^b profecturus, triginta millia peditum, et quinque equitum secum educit. Classem, quam juxta lacum Cercinitem^c et

^a *Antipatro*] Qui ex hoc tempore 18. Macedoniæ rebus continua administratione præfuit, nec illam deposuit Alexandro mortuo. Ita Arrian. lib. 1. Curt. IV. 1. 39. VI. 1. 17. 18. X. 10. ^b *Se pridem paraverat*] In curas patris succedens, qui et ipse bellum Persicum molitus fuerat. ^c *Juxta lacum Cercinitem*] Interpres

Strymonis ostia habebat, eodem sequi jubet. Abderam et Maroneam prætergressus, et Hebro ac Melane fluvii trajectis, vicesimo die, postquam domo discesserat, Sestum venit.

Arriani : Per lacum Cercinitem Amphipolin versus, et deinde ad Strymonis fluvii ostia classem agit. At

Græce : Ἦν δὲ αὐτῷ ὁ στόλος παρὰ τῆν λίμνην τὴν Κερκινίτην, ὡς ἐπ' Ἀμφίπολιν καὶ τοῦ Στρυμόνος ποταμοῦ τὰς ἐκβολὰς.

II. Trajectus in Asiam.

SESTO Elæunte profectus rex Protesilao, qui Trojano bello primus in Asiam dicitur pedem intulisse, inferias^a dabat. Interea Parmenio exercitum Sesto Abydum^b transportavit : rex Elæunte^c in portum Achæum, qui ad Sigæum est, trajecit.

^a *Protesilao inferias*] Ut melioribus auspiciis, quam Protesilaus, hostile litus attingeret, Elæunte ad sepulcrum ejus sacrificavit. Ita Arrian. Is autem ut primus ex Agamemnonis classe exscenderat, ita primus etiam fuit, qui illo bello periret. Ovid. Met. XII. 67. 'Hectorea primus fataliter hasta, Protesilaë, cadis.'

^b *Sesto Abydum*] Ita tam exercitus, quam regis, transfretationem Arrianus descripsit. Eadem ergo Macedonicus exercitus navigiis trajecit, qua ponte venerat sub Xerxe Persicus.

^c *Elæunte*] Chersonesi Thraciæ oppido ad Hellespontum.

III. Persarum contra Macedones apparatus.

DARIUS, Codomannus vulgari nomine, ea tempestate rex Persarum erat, paulo ante Philippi necem, propter bellicam famam^a et genus a regio^b forte non alienum, in id fastigium evectus. Hic contempta Alexandri juventute omnia securius agebat : cognitius vero rebus, quas apud Græcos, Thracas, et Illyrios gesserat, summa se cura instanti bello præparabat, missis quoque in Græciam, qui mercede militem conducerent.^c Nec mercenariis modo, sed universis in maritima ora copiis Memnonem Rhodium, virum peritissimum rei bellicæ, præfecit.^d

^a *Propter bellicam famam*] Bello contra Cadusios singulari pugna provocatorem interfecerat. Ita Diodor. Sicul. XVII. 6. Justin. x. 3. 3.

^b *Regio*] Codomanni pater Arsanes, Artaxerxis frater, Ochi patruus fue-

rat. Sic Diodor. c. l.

^c *Mercede conducerent*] Curt. III. 2. 9. v. 11. 6.

^d *Memnonem præfecit*] Passim apud Diodorum et Arrianum leguntur.

IV. *Alexander Diis atque heroibus sacra facit.*

IN mediis Hellesponti fluctibus ^a Diis maris sacra fecit, et delatus in continentem, in hostilem agrum jaculum immisit,^b primusque de navi prosiliens Deos precatus ^c est, ne se regem illæ terræ invitum acciperent. In Illo quoque ad tumulos heroum,^d qui Trojano bello ceciderant, parentavit.

^a *In mediis fluctibus]* Neptuno ibi et Nereidibus sacrificavit. Vid. Arrian. p. 32.

^b *Jaculum immisit]* Justin. xi. 5. 10.

^c *Deos precatus]* Jovi 'Αροβαργίῳ, Descensori, et Minervæ, ac Herculi in eo loco, ubi exscenderat, altaria struxit. Ita Arrian.

^d *Ad tumulos heroum]* Præsertim

Achillis, quem felicem prædicavit, quod vivus amicum Patroclum, mortuus Homerum præconem invenerit. Vid. Cic. pro Arch. c. 10. Plutarch. in Alex. Priamo etiam ad Jovis Hercii aram sacrificasse dicitur, ut illius iram adversus Neoptolemi progeniem, ad quam ipse pertinebat, deprecaretur. Ita Arrian.

V. *Prælium ad amnem Granicum.*

EX Illo rex Arisben,^a ubi castra habebat, revertit: inde Lampsacum prætergressus, cui ignovit,^b ad Granicum ^c amnem venit, in cujus altera ripa hostilis exercitus stabat transitum prohibiturus. Alexander instructa acie ingressus flumen, magno nisu in altiore ripam evasit, Persasque tandem non sine suo periculo, ex quo Clitus servaverat,^d in fugam conjecit,^e circumventis etiam mercenariis, qui globo facto diutissime repugnauerant. Barbarorum ceciderunt viginti et duo millia: Macedonum tantummodo xxxiv. ut Plutarchus ex Aristobulo tradidit. Fuga elapsi, in quibus et Memnon erat, Miletum perrexerunt, et Halicarnassum.

^a *Arisben]* Oppidum Troadis, in Boream, supra Ilium situm.

^b *Lampsacum, cui ignovit]* Vide quæ diximus ad lib. i. Conjecturam iv.

^c *Granicum]* Fluvium Mysiæ supra Hellespontum.

^d *Clitus servaverat]* Jam galea regis ictu diffracta erat, declinato periculo,

cum illum alius ab tergo petiit: cujus manum Clitus amputavit. Hunc 'Rhosacen' Curtius vocat, viii. 1. 'Spitridatem' Arrianus, et quidem Lydiæ satrapam.

^e *In fugam conjecit]* Eventum prælii Arrianus et Plutarchus scripserunt.

VI. *Sepulturæ cura et donariorum.*

QUOD humanitatis officium est, Alexander illis præstitit, qui prælio occubuerant. Hos enim ad ceterorum exemplum impense hu-

matos equestribus statuis • donari jussit, cognatisque eorum immunitatem dedit. Ex spoliis ccc. clypeos Athenas misit in Minervæ templo cum civilissima inscriptione affigendos.

* *Equestribus statuis*] A Lysippo præstantissimo artifice ex ære fictis, et in Macedoniæ oppido Dio erectis, cujus perlongo tempore singulare ornamentum fuerunt. Ita Arrian. p. 47. Plutarch. p. 673. Livius, XLIV. 7. Justin. XI. 6.

^b *Civilissima inscriptione*] Apud Plu-

tarchum et Arrianum, hæc est : ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΦΙΛΙΠΠΟΥ ΚΑΙ ΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΠΑΝΗΝ ΛΑΚΕΔΑΙΜΟΝΙΩΝ ΑΠΟ ΤΩΝ ΒΑΡΒΑΡΩΝ ΤΩΝ ΤΗΝ ΑΣΙΑΝ ΚΑΤΟΙΚΟΥΝΤΩΝ. ALEXANDER PHIL. F. ET GRÆCI PRÆTER LACEDÆMONIOS HÆC DE BARBARIS ASIAM INCOLENTIBUS.

VII. *Urbes quædam in fidem acceptæ, quædam expugnatæ.*

TANTA victoriæ ad Granicum fama erat, ut plures Asiæ urbes se Alexandro dederent, Sardes inprimis, ac Ephesus : * Miletus breviori obsidione, at Halicarnassus operosissima, expugnata fuit. Adæ^b illustri fœminæ regnum Cariæ redditum, a quo expulsa fuerat per Pexodarum. Cum gratiam relatura mulier miræ artis et saporis cibos cum coquis et cupediariis offerret, ex Alexandro didicit, 'optimos coquos^c esse ad prandium laborem antelucanum, ad cœnam frugale prandium.' Classem hoc tempore Alexander dimisit,^d ut supervacaneam ad usus futuros, nec ita instructam, ut Persarum classiariis^e opponi posset.

* *Sardes, Ephesus*] Vide Arrianum, qui etiam Tralles et Magnesiam deditionis exempla ponit: etiam de obsidione Mileti et Halicarnassi pluribus verbis scripsit.

^b *Adæ*] Arrian. et Plutarch.

^c *Optimos coquos*] Idem Plutarch. in Alex. p. 677. et Apophth. 37.

^d *Dimisit classem*] Quæ consilii hujus causa fuerit, disputat Arrianus p. 58.

^e *Persarum classiariis*] Qui et numero et peritia rei navalis prævalebant. Erant enim ex nauticis gentibus Phœnicæ ac Cypri plerique.

VIII. *Insidiæ manifestantur.*

CUM rex Lyciam^a transiret, oppidis in deditionem acceptis, captivi indicio cognovit, ab Alexandro Lyncesta, genero Antipatri, insidias sibi parari,^b quem veritus interficere, ne quis motus in Macedonia oriretur, in vinculis diuturnis^c habuit.

* *Lyncestam*] Lynco Macedoniæ oppido, vel Lyncestide regione ortus.

^b *Insidias parari*] Adi Justinum XI. 7. et Arrianum.

^c *Vinculis diuturnis*] Tertium jam

annum custoditus fuerat, cum ad causam dicendam productus inter hæsitaciones memoriæ ab astantibus confoderetur. Vid. Curt. VII. 1.

IX. *Iter per Climaca, et prælium cum Pisidis.*

PHASELIDE^a in fidem accepta, per Climaca,^b hoc est, angustias inter montes et mare Pamphylium, ægre exercitum hyberno tempore transduxit, et Aspendiis post defectionem receptis, Telmessum prætergressus Pisidas ad Sagalassum gravi prælio^c superavit.

^a *Phaselide*] Phaselis in Lyciæ ad Pamphyliam termino urbs maritima, in qua Alexander Theodecti statuæ, sui quondam sub Aristotele condiscipuli, jam vita defuncti, coronas iniecit. Ita Plutarch. p. 674.

^b *Per Climaca*] Mons Climax, Pamphylio mari imminens, arctum transi-

tum in littore relinquit, et fluctibus sæpe ita opertum, ut Alexandri milites umbilico tenus demersi ibidem iter fecerint. Plutarch. et Strab. lib. XIV.

^c *Pisidas gravi prælio*] Adi Arrianum.

X. *Memnonis morte res Persarum labefactantur.*

INTER hæc Memnon locis quibusdam^a in maris ora recuperatis et Chio insula, dum Mitylenen^b obsidet, morbo correptus Persarum spem maximam morte intempestiva deseruit. Nam hoc duce bellum Darius ex Asia in Europam^c transferri posse speraverat.

^a *Locis quibusdam*] In quibus et Lampsacus fuit.

^b *Chio, ... Mitylenen*] Chion prodicione cepit. Vid. Arrian. lib. II. in eunte. Mitylenæi post mortem ducis, cum se undique inclusos viderent,

pacti salutem sunt et Macedonici præsidii discessionem liberam. Ita Arrian. c. I.

^c *Asia in Europam*] Diodor. Sic. XVII. 29.

CHRISTOPH. CELLARII

SUPPLEMENTUM IN LIB. V. CAP. 13.

DARIUS Polystrati accedentis audita voce, præsentis fortunæ id esse solatium dixit, quod ultima verba apud intellecturum^a sit

^a *Apud intellecturum*] Justinus XI. 15. 6. qui tamen interprete captivo Persa cum Polystrate locutum esse addit: 'Adplicito,' inquit, 'captivo, cum civem esse ex voce cognovisset.'

Quod autem Darius sermonis Græci non ignarus erat, teste Curtio v. 11. 5. Freinæhemius Græce Macedoni Polystrato locutum esse autumat.

redditurus. Perferri autem Alexandro jubet, 'se nullis in eum meritorum^b officiis, maximorum illi debitorem mori, quæ matri, uxori, liberis præstitisset. Gratiam se solam, quam moriens possit, precando referre, ut illi terrarum omnium contingat imperium. Curam sepulturæ, et parricidii ultionem non multis verbis rogare, quod hanc humanitatis officio, illam exempli caussa, et communis regum securitatis, non sit neglecturus Alexander.' Tandem hausta frigida,^c quam postulaverat, Polystrato quoque gratias egit, de ultima infelicitate sua conquestus, quod referre non possit: vellem autem, ut Alexander^d illi, Alexandro Dii referant; in eamque rem se dextram, fidei regis pignus,^e Alexandro ferendam dare. Hæc dicentem, accepta Polystrati manu, vox atque vita destituit. Quæ ubi Alexandro nuntiata sunt, viso corpore defuncti, tam indignam isto fastigio mortem lacrymis prosecutus^f est, et chlamyde suo contextum,^g regioque ornatum cultu, ad matrem Sisygambim^h patrio more sepeliendum, tumulisque majorum inferendum misit.

^b Nullis in eum meritorum] Itidem Justinus sunt, ejusdem et sequentia.

^c Hausta frigida] Plutarch. in Alex. p. 690. πῶς ὄσπ' ψυχρόν.

^d Velle ut Alexander] Plutarch. ibidem.

^e Dextram fidei pignus] Justinus. Addit Plutarchus διὰ σοῦ, per te, te interprete.

^f Lacrymis prosecutus] Justinus.

^g Chlamyde contextum] Plutarch.

^h Ad Sisygambim] Idem.

CHRISTOPH. CELLARII

SUPPLEMENTUM IN LIB. VI. CAP. 1.

Deest principium hujus libri, non autem admodum magnum.

Ex Diodoro historiam supplemus: verba et ornatum non divinamus.

ALEXANDRO in Asia gravibus bellis occupato, plerique Græcorum occasionem circumspiciebant, qua in libertatem se assererent: eamque invenisse credebant in Thraciæ tumultu,^a quem Memnon præfectus militum concitaverat. Duces ceteris Lacedæmonii erant, qui, tota Græcia temporibus serviente, soli Macedonum

^a Thraciæ tumultu] Memnon rebellaverat: qui Diodor. XVII. 62. dicitur constitutus ab Alexandro dux militum per Thraciam.

ὁ καθίσταμενος στρατηγὸς τῆς Θράκης,

dominationi restiterant.^b A Persis pecunia sperabatur^c ad ampliore belli usum. Cum ergo Antipater, quicquid militum habebat, in Thraciam duxisset, motum nuper exortum oppressurus, Peloponnesi, exceptis paucis,^d bello Macedonas invadunt, Agidi, Lacedæmoniorum regi, summam imperii deferentes. Quo audito, Antipater, utcumque potuit, res in Thracia componens,^e adversus Græcos proficiscitur, qui nescio qua pugna confisi,^f Megalopolim^g obsidione cinxerant, et jam in eo erat, ut caperent^h oppidum, cum Antipater ex Macedonia supervenit. Utrumque acriter pugnatur,ⁱ et quanquam locus Macedonas, qui numero prævalebant,^k non capiebat, irruunt tamen, urgent, cedere cogunt. Quod ubi Agis conspexit, ut inclinatam suorum aciem firmaret, illico cum regia cohorte, quæ ex lectissimis constabat, se in medium pugnae discrimen immisit, &c.

^b *Soli restiterant*] Quod ipse rex inscriptione, quam in Supplementis II. 6. vides, significavit. Clarius Justin. XII. 1. 'Philippi Alexandrique pacem soli spreverant, et leges respuerant.'

^c *Pecunia sperabatur*] Cujus causa etiam Agis ad Pharnabazum navigavit. Arrian. lib. II. adde Diod. loc. cit.

^d *Exceptis paucis*] Megalopolitanis et Pellenæis. Æschines contra Ctesiphont. p. 454.

^e *Res in Thracia componens*] Diod. XVII. 63.

^f *Pugna confisi*] Ad Corrhagum, ignobilem locum, (Freinshemio castellum Macedoniæ est) vicerunt Spar-

tani. Æschines cap. I. διέφθειραν τοὺς ἐπὶ Κόρραγον στρατιώτας.

^g *Megalopolim*] Arcadiæ urbem, fidam Macedonibus ἐκ τῶν κατὰ τὸν Ἀμύντου Φίλιππον εὐεργεσιῶν, propter Philippi in ipsam merita. Polyb. II. 48.

^h *In eo erat, ut caperent*] Æschines cap. I. καθ' ἐκδοσὴν ἡμέραν ἐπίδοξος ἦν ἀλῶναι.

ⁱ *Acriter pugnatur*] Haud procul Megalopoli: in Arcadia saltem. Plutarch. Agesil. p. 604. ἐν Ἀρκαδίᾳ.

^k *Numero prævalebant*] Diodorus enim Antipatro peditem XL. millia, Spartanis ac sociis tantum XX. tribuit.

CHRISTOPH. CELLARII

SUPPLEMENTUM IN LIB. X. CAP. 1.

Ne Græcia quidem] Quæ hoc loco usque ad cap. 2. desunt, ita quodammodo ex Diodoro lib. xvii. 108. suppleri possunt.

Ne Græcia quidem inconcussa tumultu fuit. Cum enim Alexander ex India reversus præfectos, qui desperato ejus reditu superbe imperarant, severius punisset,^a ceteri quoque, provinciarum metuentes accusationem, ope mercenariorum militum, quibus præerant, et fuga^b sibi salutem quærebant. Harpalus Babylonæ post Mazæi mortem præfectus,^c cum luxuriose vixisset,^d venia desperata, v. millibus talentum^e correptis cum vi. millibus mercenariorum in Græciam profugit, quibus persuaserat, se pecunia effecturum, ut Atheniensium civitas adversus regem arma capiat, et communem causam tueatur.

^a *Præfectos severius punisset*] Curt. x. 1. 8. Diod. xvii. 106.

^b *Ope mercenariorum et fuga*] Diod. c. 1.

^c *Babylonæ præfectus*] Plutarchus p. 686. τῆς χάρας ἐπιμαλητής. Diodor. cap. 108. Ἐν Βαβυλῶνι θησαυρῶν καὶ

τῶν προσόδων τὴν φυλακὴν πεπιστευμένους. *Thesaurorum et vectigalium custodia præpositus.*

^d *Luxuriose vixisset*] Diodor. c. 1. Athenæus xiii. 6. 7.

^e *V. millibus talentum*] Diodor. c. 1.

Hujus argumenti videntur fuisse, quæ hoc loco desiderantur. Christophorus Bruno præmittit Calani Sophistæ Indici mortem: et nuptias, quibus Statiram Darii filiam sibi Alexander junxit; etiam ducibus suis nobilissimas quasque virginum Persicarum. De Calani excessu ad viii. 9. 32. notavimus: nuptias ipse Curtius x. 3. 12. attigit. Credo utrumque Curtium, ut solet in ultimis, festinatione prætermisisse: certe connexiones hujus loci neutrum ferunt, neque addidit de iis in supplementis Freinshemius. Qui vero memorabilem Calani exitum vult accuratius cognoscere, scriptores consulat, quos c. 1. laudavimus, ex quibus hoc solum adjicere visum est, quod in rogam ascendens Alexandro imminentem mortem prædixerit. Cum enim rex eum rogaret, ut si quid vellet, diceret: 'Optime,' inquit, 'propediem te Babylone videbo.' Lege Ciceronem et Plutarchum: de nuptiis eundem Plutarchum et Diodorum xvii. 107.

CHRISTOPH. CELLARII

SUPPLEMENTUM IN LIB. X. CAP. 4.

4. TANDEM constantia^a sua vicerunt regem, ut ad se prodiret,^b et reconciliati animi^c certa signa ostenderet. 5. Decem circiter millia^d veteranorum, quibus Craterum præfecit, stipendiis donisque^e auctos in patriam dimisit: 6. literis ad Antipatrum^f datis, quibus honorem emeritis haberi præcepit, ut in primis ordinibus^g et coronati ludos spectarent, et liberi demortuorum^h in stipendia paterna succederent. 7. Iisdem literis Antipatrum cum tironibus ad se vocavit, Cratero in locumⁱ ejus suffecto. 8. Verebatur enim, ne discordia præfecti^j et Olympiadis reipublicæ damnum infer-

^a *Tandem constantia*] Ab hoc loco ad finem capitis, sen initium capitis 5. deficiunt libri tum manu tum olim typis exscripti. Recentius excusi Supplementum nescio cujus insertum habent; quidam etiam sine ulla nota aut indicio novitatis, quasi Curtii omnia sint, ceteris conjungunt. Tellerius et Pitiscus abjecerunt, assumpto Freinshemiano. Nos pro instituto ex conjecturis supplevimus res, quæ deesse videntur; verba effingere non possumus, quæ sane veteris Supplementi auctor adeo non assecutus est, ut nimium quantum a Curtianis distet. Nec materia ubique congruenti usus est: admiscet enim narrationem de veneni suspicione, quam Curtius ad caput ultimum rejecerat.

^b *Ad se prodiret*] Tertio demum die, postquam bidui lacrymis precibusque id quæsierant. Vid. Plut. p. 704.

^c *Reconciliati animi*] Diodor. xvii. 109. μόγῃς ἔπεισαν τὸν Ἀλέξανδρον αὐτοῖς διαλλαγῆναι.

^d *Decem circiter millia*] Ita Arrianus vii. p. 464. Justinus xii. 12. 'undecim millia.'

^e *Stipendiis donisque*] Arrianus vii.

p. 464. ἐπέδωκε τάλαντον ἑκάστην ὑπὲρ τὴν μισθοφορὰν. Singulis talentum ultra stipendium numeravit. Plutarchus p. 704. δωρησάμενος μεγαλοπρεπῶς.

^f *Literis ad Antipatrum*] Plutarch. c. l.

^g *In primis ordinibus*] Plutarchus ibidem: 'Ἐν πᾶσι τοῖς ἀγῶσι καὶ τοῖς θεάτροις προεδρίαν ἔχοντες ἐστεφανωμένοι καθέξουσιν. Sic etiam Augustus apud Sueton. cap. 44. in spectaculis 'militem secrevit a populo:' quod adulator Junius Gallio apud Tacitum vi. 3. usque ad equestrem dignitatem voluit extolli, 'ut prætoriani, actis stipendiis, jus apiscerentur in quatuordecim ordinibus sedendi:' quod vero negavit Tiberius.

^h *Liberi demortuorum*] Hæc etiam Atheniensium consuetudo præclara fuit. Thucydides lib. ii. pag. 130. in extrema oratione Periclis, Ἀδῶν τοὺς παῖδας τὸ ἀπὸ τοῦδε δημοσίᾳ ἢ πόλιν μέχρῃς ἤθης θρέψει. Illorum (prælio occisorum) liberos civitas hinc ad pubertatem usque publice alet.

ⁱ *Cratero in locum*] Justin. xii. 12. 9.

^j *Discordia præfecti*] Sæpe Antipater Olympiadem apud regem arro-

ret: quippe mutuo ad regem criminati fuerant. 9. Persis quoque in supplementum^k lectis, quorum viginti millia Peucestas adduxerat, Susis rex Ecbatana^l profectus, Hephæstionem principem amicorum^m amittit, cujus casum immoderateⁿ ferens, sumtuosissimas^o fieri exequias jussit, necnon, ut Deo^p sacrificari. 10. Hinc per Cossæorum^q gentem, liberam^r antea, et Persarum imperium aspernantem, Babylona proficiscitur, ubi multarum gentium legati^s ipsum expectabant. 11. Cum ccc. ab urbe stadiis

gantie et curiositatis insinulaverat: contra Olympias Antipatrum insolentiae et majoris imperii, quam pro praefecto. Hujusmodi literas Olympiadis cum aliquando Hephæstio inspexisset, Alexander anulum digito detractum ori Hephæstionis inprimens sileri cupiit, quæ de similitudine matris et praefecti cognovisset. Ita Plutarch. in Apophthegm.

^k *Persis in supplementum*] Diodor. xvii. 110. Arrian. vii. p. 493.

^l *Susis rex Ecbatana*] Diodorus c. l. (quem Freinsheimius in Supplementis sequitur) multa medio itinere interponit, quæ primo intuitu turbare locorum situm videntur. Ait enim Alexandrum Susis egressum Tigri superato Carras venisse, inde quadriduo Sittam ('Sittacenen' Freinsh.) peragrassæ: hinc ad Celonas, Bæotos genere, a Xerxe abductos; et in alias gentes: tandem in Mediam progressum Ecbatanis substituisse. Quo modo autem ex Susis tam propere Tigris transmitti, Carræ Euphrati viciniore peti; inde Sittacena, quæ trans Tigrin in Assyria est proxima Susianæ, peragrari potest? Nec tamen errasse Diodorum puto. 'Tigris' ipsi 'Pasitigris' est, fluvius post Susa ad orientem in limite Persiæ; ut supra ad v. 3. 1. ostendimus: Carræ non sunt Mesopotamiæ, sed ignobilis ultra Pasitigrin locus, quod Diodori verba indicant, ἐν ταῖς Κάρις καλουμέναις κόμαις, ad Caras dictos pagos. Utrum 'Sitta' Diodori 'Sitta-

cena' sit, incertum: hæc quidem Mediæ subjacet ab Austro, (Plin. vi. 26.) non autem ab Oriente, sed ab Occasu Susianæ est: rex autem in ortum superato Pasitigri promovetur.

^m *Principem amicorum*] Nepos Eumene cap. 2. num. 2. Curt. iii. 13. 15.

ⁿ *Immoderate*] Arrian. vii. p. 473. triduo neque cibum neque potum degnatasse tradit.

^o *Sumtuosissimas*] Decem millia talentorum funeri impensa, (vid. Arrian. p. 474.) aut duodecim millia, (vid. Justin. xii. 12.) Luxum exequiarum scripsit Diodorus xvii. 114. 115. qui plus quam xii. millia insumta scribit.

^p *Ut Deo*] Diodor. xvii. 115. θεῷ Ἡφαιστίωνι θεῷ προέδρῳ. Plutarchus p. 704. θεῷ ὡς ἦναι, quod etiam Arrian. p. 472. confirmat.

^q *Cossæorum*] De hac gente supra iv. 12. 10. actum fuit: cujus nunc excidio Alexander Hephæstioni parentavit, quod inde Hephæstionis ἐναγισμὸν Plutarchus vocat p. 705.

^r *Liberam*] Strabo xi. p. 361. tradit, quod ne reges quidem, ætate Ecbatanis transacta, Babylonem toto descendere potuerint, nisi Cossæos latrones muneribus placassent.

^s *Multarum gentium legati*] Carthaginensium, ceterarumque Africæ civitatum: item Hispaniarum, Siciliæ, Galliæ, Sardiniae, nonnulli quoque ex Italia. ita Justin. xii. 13. Illyriorum, Thracum, Galatarum, e Diodor.

abesset, monuerunt vates, ne intraret, quia periculum portenderetur; sed ab Anaxarcho persuasus contempsit præsagia ut vana atque incerta. 12. Auditis ergo legatis, et peractis quæ ad Hephæstionis funus, per Pallacopam fossam ad Arabum confinia navigavit, irridens Chaldæos, qui periculum in urbe prædixerant, quam non modo feliciter ingressus esset, sed salvus etiam excessisset. 13. Reversus Babylonem ludis conviviisque interfuit, et cum ad Medium comessatum isset, in morbum incidit, qui intra paucos dies ita invaluit, ut spes salutis nulla aut

xvii. 113. Æthiopum et Scytharum Europæorum, ut Arrian. p. 475. an vero etiam Romanorum? aiunt Aristus et Asclepiades apud Arrianum p. 476. et Clitarchus apud Plinium iii. 6. negat Arrianus c. l. tanquam inconueniens majestati Romanæ; Livius ix. 18. 'ne fama quidem illis notum fuisse' Alexandrum arbitrat, quod nimium videtur Freinsheimio: non autem Casaubono in Lampridii Alexand. Sever. cap. 63. quod adeo non improbavit Salmasius, ut ad eundem locum Lampridii notaverit: 'Romanos nec fama tenus Alexandri notitiam habuisse certum est.'

^a CCC. stadiis] Freinsh. Suppl. 'triginta,' ex Latino interprete Diodori xvii. 112. sed Gr. τριακοσίους.

^b Monuerunt vates] Vel ipsi adeuntes regem, (vid. Arrian. p. 478.) vel per Nearchum classis præfectum, qui ex Oceano per Euphratis ostia in Babyloniam venerat. Ita Diodor. c. l. Plutarch. pag. 705. Hinc nata Snasoria iv. Senecæ.

^c Ab Anaxarcho] Justinus xii. 13. 'Ab Anaxarcho philosopho compulsus est magorum prædicta contemnere.' Diodor. c. l. de sectatoribus intelligit, τῶν φιλοσόφων οἱ περὶ τὸν Ἀνάξαρχον.

^d Contempsit] Diodorus ibidem καταφρονῆσαι πόσης μαντικῆς. Arrianus tradit, mouentibus Euripidis versu Delph. et Var. Clas.

respondisse: Μάρτυς δ' ἑμὸς ὅτις ἐκάζει καλῶς, Optimus vates qui bene conijcit.

^e Quæ ad Hephæstionis funus] Ecbatanis mortuus erat, sed, ut augustiniores exequiæ forent, Babylonem, in nobilissimam orientis urbem, corpus ingenti apparatu translatus est. Ita Diodor. xvii. 114. seq.

^f Per Pallacopam] Pluribus verbis hanc maximam fossam, qua pæne Euphrates exhaustus fuit, descripsit Arrianus lib. vii.

^g Irridens Chaldæos] Appianus Alexandrinus de Bell. Civ. sub fin. lib. ii.

^h Conviciis] Justinus xii. 13.

ⁱ Ad Medium] Medius, amicus Alexandri, Larissæus fuit ex Thessalia, unde Straboni Larissæus lib. xi. p. 365. Justino Thessalus c. l. cognominatur.

^k In morbum incidit] Diodorus xvii. 117. Seneca Epist. lxxxiii. Justinus xii. 13. Herculis scypho exhausto, veluti telo confixum, ingemuisse tradunt, quod negat Plutarchus p. 706. et Arrianus p. 497. Herculeus autem scyphus est ingentis capacitatis et vel Hercule dignus, cujus nominis poculorum meminere Cic. in Verr. vi. 18. Athenæus xi. p. 500. Nicetas Choniates lib. iii. 4.

^l Spes salutis nulla] Justin. xii. 15. Diodor. xvii. 117.

exigua superasset. 14. Milites solitudine anxii retineri non potuerunt, quin ultimo visuri regem in aulam irrumperent.*

* *In aulam irrumperent*] Arrianus p. 490. *Βάσιντας Ἰσὶν Ἀλξάνδρον.*

RECENSUS

EDITIONUM Q. CURTII RUFII,

AUCTIOR FABRICIANO,

ET IN QUATUOR ÆTATES DIGESTUS.

[EX ED. BIPONT. 1801.]

ÆTAS I. NATALIS. 1470—1517.

AUCTORES habuit Vindelinum de Spira, Pomponium Læstum, et Antonium Zarotum. Corrumpendo Curtio audaciæ signum primus sustulit Bartholomæus Merula inde ab an. 1494. Juntinarum curatores extitere Lucas Robia et Ant. Francinus.

.... (circa annum 1470.) Editio princeps. Veneta 1. per Vindelinum de Spira. fol. Incipit opus absque titulo aut inscriptione his verbis: Inter hec Alexander ad conducendum ex peloponneso militem Cleandro cum pecunia misso. In fine legitur: Quinti Curcii ruffi historiarum Alexandri magni Regis Macedonum liber nonus explicit. Loquitur lector ad Vindelinum Spirensem Artificem, qui Q. C. reddit in lucem:

Vindeline me . . prius hic rediturus in auras

Spiritus, et corpus linquet inane meum;

Quam tua nobilitas virtus atque inclita fama

Pectore labatur candide amice meo.

Cf. Maitt. Ann. typ. Tom. 1. p. 292. Panzer Tom. III. p. 66. sq. Com. de Rewiczky in Bibl. Gr. et Lat. p. 170. Berol. 1794. Pl. Braun in Not. hist. lit. Aug. Vindel. Part. 1. p. 95. cui et ob venustatem et insignem raritatem laudatur hæc editio. Addit idem: 'Bauer in Tom. 1. Suppl. p. 118. et Harwood de class. auct. alterius editionis, a Vindelino Spirense una cum Plutarchi apophth.

Lacon. curatæ, quæ Venetiis 1471. in lucem prodiit, mentionem faciunt, quæ a nostra hac diversa esse haud mihi videtur, cum facile fieri poterit, ut Curtii historia et Plutarchi apophthegmata, ad quorum finem annus 1471. adpressus legitur, sicut in nostro exemplari videndum, in unum volumen compacta sit; unde et idem annus ad illam quoque ab iis relatus est.

Ex alio Codice descripta videtur:

... Romana s. a. (1472.) et l. (Romæ) per Georg. Lauer. 4. maj. Finis habet: Finis gestorum Alexandri magni que. Q. Curtius uir Romanus litteris mandavit. Et Pomponius nostro tempore correxit. Ac Georgius Lauer impressit.—Maitt. p. 746. Panzer Tom. II. p. 525. Crevenna Tom. v. p. 109. sq. Hæc ed. multis quidem premitur vitis typographicis aliisque erroribus, et subinde spatii intervalla habet, ubi in Codice fuerint lacunæ; interdum tamen ad lectionem indagandam aut reducendam utilis esse possit. Sequentes editores eam fere neglexerunt. Cf. Harlesii Brevior Notitia Lit. Rom. p. 358. sq.

1474 s. l. fol. Q. Curtii historiæ de rebus Alexandri. MCCCCLXXIV.—Maitt. p. 335. Panzer Tom. IV. p. 11. Fuit olim apud Casp. Barthium, qui varias lectiones ejus, aliaque ad recensionem Curtianam factura, inter quæ et observationes suas, obtulit Freinshemio; (vid. Freinsh. Proleg. in Comment c. III.) sed temporum illorum sævitia et difficultate itinerum factum, ut eruditissimi viri beneficio uti non posset Freinshemius.

1475 Mediolanensis I. 8. Q. Curtii historia Alexandri M. In fine: Mediolani 1475.—Putatur Christoph. Valdaferi. Cf. Saxii hist. lit. typ. Mediol. p. 563. Denis Suppl. p. 47. Panzer Tom. II. p. 22.

1480 Mediolanensis II. fol. Q. Curtii historia Alexandri Magni. Mediolani per Antonium Zarotum impensis Johannis Legnani 1480.—Denis Suppl. p. 116. Panzer Tom. II. p. 38.

1481 Mediolanensis III. fol. Q. Curtii Rufi Libri de gestis Alexandri Magni. In fine legitur: Hos novem Quinti Curtii libros de rebus gestis Alexandri Magni regis Macedonum, quam accuratissime recognitos impressit Mediolani Antonius Zarotus, opera et impendio Johannis Legnani, Anno Domini MCCCCCLXXXI. die xxvi. Martii.—Maitt. p. 418. Panzer Tom. II. p. 41.

1491 Veneta II. fol.—Maitt. p. 531. Panzer Tom. III. p. 311.
— Veronæ. Fol. Quintus Curtius. In fine: Hos (sic) novem

Curtii libros de rebus gestis Alexandri Magni regis Macedonum quam accuratissime recognitos impressi fuere Verone anno Domini mccccxci. die xviii. Augusti.—Maitt. p. 533. Panzer Tom. III. p. 505.

1494 Veneta III. fol. Quintus Curtius. In fine: Hos nouem. Q. Curtii libros de rebus gestis Alexandri magni regis Macedonum quam accuratissime castigatos ab eruditissimo uiro Bartholomæo merula. Impressit Venetiis Joannes de Tridino alias Tacuinus. Anno M. cccc. xciiii. die xvii. Julii.—Maitt. p. 574. Panzer Tom. III. p. 361. In aversa tituli pagina legitur Barthol. Merulæ Epistola ad Franciscum Georgii, Cornelii equitis filium, ex qua, quæ pertinent ad hujus editionis consilium, ipsis auctoris verbis huc transcribamus: ‘Cumque,’ ait, ‘ejus (Alexandri) res gestas a Curtio elegantissime conscriptas tibi breuiter exposuissem, exaristi ineredibili quadam cupidine legendi luculentissimi scriptoris historiam. Ceterum quoniam in eo loca multa depravata offenderas, injunxisti tu mihi, ut opus totum recognoscerem, ac diligenter emendarem.—Itaque collato vetere exemplari, multis etiam locis nostro Marte castigatis, collatis etiam in marginibus, quæ in historia diffusius scripta sunt, quo facilius posses ad id quod cuperes quamprimum (ut aiunt) digitum intendere, voluntati tuæ morem gessimus. Habebunt tua cura Alexandri rerum studiosi librum quam emendatissimum.’—Attamen vitiosissima est hæc editio, et optimus auctor mirum in modum in ea mutilatus. Est penes nos.

1496 Veneta iv. fol. Quintus Curtius. In fine: Hos nouem. Q. Curtii libros de rebus gestis Alexandri magni regis Macedonum quam accuratissime castigatos ab eruditissimo uiro Bartholomæo merula. Impressit Venetiis Joannes de Tridino alias Tacuinus. Anno M. cccc. lxxxvi. Tertio nonas Julias.—Maitt. p. 610. Panzer Tom. III. p. 398. Biblioth. publ. Argentor. Haud melior antecedente, quam presso pede sequitur.

1500 Regii 4. Quinti Curtii Epistolarum Lib. I. Q. C. de auctoritate data Annibali liber secundus. Q. C. Epistolarum liber tertius. Q. C. oratio contra asentatores et detractores, liber quartus. Q. C. Epistolarum liber quintus. Hæc in fronte liter. majusc. In fine: Quinti Curtii et aliorum epistolæ expliciunt. Laus Deo. Impressum in inclita ciuitate Regii per me Ugonem de Rugeriis ciuem regiensem. Dominante Bononiæ Joanne II. Bentivolo.

Anno Domini mcccc. ultimo Augusti.* —Maitt. p. 721. Panzer Tom. II. p. 395.

1502 Veneta v. fol. Q. Curtius. In fine: Hos novem Q. Curtii libros de rebus gestis Alexandri magni regis Macedonum quam accuratissime castigatos ab eruditissimo viro Bartholomæo Merna impressit Venetiis Joannes de Tridino alias Tacuinus anno 1502, die ultimo Januarii; Regnante Leonardo Lauretano Principe illustrissimo.—Accedit Q. Curtii Epistolarum Lib. I. Q. Curtii De auctoritate data Hannibali Liber secundus. Q. Curtii Epistolarum Liber tertius. Q. C. Oratio contra assentatores et detractores. Liber quartus. Q. Curtii Epistolarum Liber quintus. In fine: Impressum Venetiis per Joannem de Cereto de Tridino alias Tacuinum mccccxii. die ultimo Januarii.—Panzer Tom. VIII. p. 352.

1507 Juntina I. 8. ex recognitione Lucæ Robiæ. Quintus Curtius. Hæc in fronte fol. I. a. Fol. eod. b. Petri Bargetani super Q. Curtii recognitione Endecasyllabon. Sequitur epistola sic inscripta: Lucas Robia Alexandro Acciaiuolo S. In fine: Impressum Florentiæ opera et impensis Philippi Giuntæ Bibliopoleæ Florentini anno salutis M. D. VII. Mense Decembri.—Panzer Tom. VII. p. 10.

* [De his Epistolis sic Fabricius in Bibl. Lat. Tom. II. p. 355. ed. Ernest. Lips. 1778. 'De Epistolis Curtio suppositis ita Jo. Frid. Gronovius in Elencho Antidiatribes Mercurii Frondatoris pag. 99. 'Quis æstimabit scriptum nihili, cui docti viri nomen adscribitur? Quis Epistolas Q. Curtii, Pauli et Senecæ amœbas, otiosorum et putidissimorum hominum fragmenta, miratur, quia illustria nomina præferunt?' Eas prodixisse adjunctas editioni Historiarum Curtii Venetæ 1502. fol. discimus e Bibl. Barberina. In Bibl. Kielmanniana Epistolas illas Curtii nomine editas primum Regii Lepidi 1500. 4. ab Ugone Rugerio sive de Rogeriis, Regiense, dominante Bononiæ Joanne II. Bentivolo, traditur. Paucis foliis constant, divissæque sunt in libros quinque; venditantur autem scriptæ non a Q. Curtio Historico, sed a Curtio longe vetustiore duce Romano, variæque aliis Romanorum et Carthaginiensium ducibus, et Senatibus Rom. nomine ad Curtium, et nomi-

ne Fabii, Lucii, Papyrii Coæ, et Decemviri, Hannibalis, Persici, Hasdrubalis, Ariolorum, Faustini, Iambali, Postumii Decemviri, Quintiani Procos. Valgarii, Eulibii, Portii, Portiæ, Sertorii, Alethis regis Corinthi, Cincinnati, Histilii, Numæ Pompilii, Sertorii, Viridiani, Ennii Montani, Masiniasæ, Manlii Torquati, Alexandri, Bruti Consulii primi, Livii, Sextii, Antoniani, Appii Claudii, Pampiniani (Pompeii) magni, Julii, Catonis Uticensis, Parthici majoris, Fabii max. M. Curii, Fabricii, M. Attilii Reguli, Fulvii, Metelli, M. Marcelli, Samnitium, Scipionis Africani, Sulpicii auguris, Cambii adolescentis, Cornelie, Lupii Libribii. Libro quarto præfigitur oratio brevis contra assentatores et detractores. In Ms. Bongarsiano apud Bernenses e Sæc. xv. reperiuntur harum Epp. Libb. tres, quarti autem tantum prima et secunda, deinde tres aliæ varii argumenti. Vid. Sinneri, V. Cl. Catal. Bibl. Bern. p. 361.]

1507 Parisiis 8. Quinti Curtii elegantissime Orationes et Epistole. (Insigne Joh. Ravensberch.) Venundantur Parrisiis in vico sancti Jacobi sub signo trium coronarum. In fine: Finis elegantissimarum Q. Curtii epistolarum—Impressum Parisiis in edibus periti calcographi Johannis Barbier Anno mccccvii. die xxiiii. Novembris.—Panzer Tom. vii. p. 527.

1513 Tubingæ. Fol. Q. Curtius de rebus gestis Alexandri Magni regis Macedonum. In fine: Tubingæ apud Thomam Anshelmum Badensem Julio mense Anno mdxiii.—Ex Veneta an. 1494. expressa, cum præfatione Merulæ. Panzer Tom. viii. p. 324. Bibl. publ. Argentor.

1517 Juntina ii. 8. curante Ant. Francino. Q. Curtius. (Antonius Francinus Angelo Angenio Salutem.) In fine: Florentiæ sumptu Philippi Juntæ mdxvii. Die xx. Junii. Leone x. Pontificæ.—Panzer Tom. vii. p. 26.

—Basileæ. Fol. per Beat. Rhenanum, cum notis Erasmi, Hutteni, Glareani, Hœningeri, adjecta Alexandri epistola ad Aristotelem de Indiæ situ et mirabilibus.—Laudatur Freinshemio in Proleg. ad Comment. et Fabricio in Bibl. Lat. Tom. ii. p. 348. Sed unde hæc editio habeat Erasmi notas, nobis non liquet. Certe prima Erasmi editio anno demum sequente lucem vidit. Vid. ad an. 1518.

ÆTAS II. ERASMO-ALDINA. 1518—1579.

a. dumviris Curtii emendandi Des. Erasmo et Aldo Manutio dicenda: quos insecutus Adrianus Junius, editionis Antverpiensis an. 1546. curator, præcipuam laudem meruit. Supplementorum auctor Christoph. Bruno inde ab an. 1545.

1518 Argentorati. Fol. Q. Curtius de rebus gestis Alexandri M. regis Macedonum. Cum annotationibus Des. Erasmi Roterdami. In fine: Argentorati ex ædibus Schurerii mense Junio anno m. d. xviii.—Hanc primam esse Erasmi editionem extra omnem dubitationem ponit ejusdem Erasmi Epistola dedicatoria ad Ernestum Bavaricæ Ducem, Præfationis loco præmissa, et an. 1517. pridie Nonas Novembr. scripta. Apponamus ipsa summi viri verba, alio quoque nomine lectu dignissima. 'Proinde,' ait,

quo, contractam (nobis) aliis studiis, orationis vel scabritiem vel inopiam aliqua ex parte corrigeremus, dum proximo vere Britanniam adirem, Q. Curtium itineris et navigationis comitem adunxi, qui mihi olim puero lectus, mire candidus ac tersus est visus, nec alius sane visus est ex tanto regustatus intervallo. Dolet authorem lectu dignissimum ἀκρόαλον nobis superesse, nimirum duobus primoribus libris amputatis, ultimo pluribus in locis trunco mutiloque. Risimus interea Græculam in historia vanitatem, quam tamen Q. Curtius subinde temperasse videtur. Et tamen cum huc omneis ingenii sui nervos intenderent, ut eximium quendam et inimitabilem principem depingerent, quid aliud nobis, quam toties furiosum, sed ubique felicem orbis prædonem descripserunt? Neque enim ille periculosius erat vino temulentus, quam ira atque ambitione. Et quo felicior erat impotentis animi temeritas, hoc erat rebus humanis perniciosior. Mihi certe non magis placet Græcorum historicorum Alexander, quam Achilles Homericus, pessimum uterque boni principis exemplar, etiamsi quæ virtutes tot vitiis admixtæ videri possint. Videlicet operæ pretium erat Africam, Europam, Asiam, tot misceri cladibus, ut unius furiosi juvenis animo mos gereretur, cujus ambitioni nec orbis hic solidus erat satis futurus? Bene habet quod illi pesti fortuna, ceteris in rebus nimium indulgens, longævitatē negarit. Locos aliquot obiter annotatos correximus, addito Elencho, qui potissimum indicaret, si quid nove dictum apud hunc scriptorem exstaret, ne desit quo placemus λογομάστιγας quosdam, qui ad singulas pæne voces solent obstrepere, clamitantes apud probos authores nunquam inveniri.—Ed. Argentoratensis Erasmiana an. 1508. quam laudat Fabricius, annorum confusione debetur. Ceterum quibus adjumentis ad emendandum textum usus sit Erasmus, id vero non constat. Notæ, in margine textus positæ, brevissimæ sunt, et vel argumenta librorum indicant, vel ad explicationem singularum locutionum spectant. Est penes nos.

1520 Venetiis. 8. Quintus Curtius. In fine: Venetiis in ædibus Aldi et Andreæ Soceri. Mense Julio M. D. XX.—Panzer Tom. VIII. p. 460. In hac ed. Aldus, pluribus libris manuscriptis adjutus, textum multis locis reddidit correctiorem. Basin fecit Erasmianam.

1524 Compluti. 4. cur. Laurent. Balbi Liliensis; quam edi-

tionem se nec vidisse, neque a quoquam descriptam reperisse testatur Fabricius.

1531 Antverpiæ. 8. Q. Curtii Rufi de rebus gestis Alexandri Magni Libri x. Antverpiæ per Joannem Grapheum.—Panzer Tom. VI. p. 17.

1533 Parisiis. 8. Q. Curtius cum annotationibus Des. Erasmi Roterod. Parisiis apud Simonem Colineum.—Panzer Tom. VIII. p. 164. Hanc ut omnium sine controversia optimam et correctissimam commendat Modius; vitiis tamen non caret, et videtur plane tota ex Aldina desumpta.

1534 Basileæ. Fol. per Thom. Wolf. cum notis Erasmi et Ulr. Hutteni floribus sive Indice elegantiarum.

1535 Venetiis. 8. Freinshemio memorata. Forsan repetitio Aldinæ.

1538 Coloniz. 8. Q. Curtii Rufi de rebus gestis Alexandri M. regis Macedonum Libri, accuratius quam antehac jam recens editi: Adjecimus etiam in studiosorum gratiam, præter Erasmi Roterod. nunquam satis prædicandam operam, Hulderici quoque Hutteni equitis in eodem authore observatos flores, in compendium redactos. Joannes Gymnicus excudebat Coloniz, Anno Domini M. D. XXXVIII.—Biblioth. publ. Argentor.

1541 Lugduni. 8. et 12. apud Seb. Gryphium, cum annotationibus Des. Erasmi.

1542 Coloniz. 8. Q. Curtii Rufi de rebus gestis Alexandri M. regis Macedonum Libri, accuratius quam antehac jam recens editi. Adjecimus præter Erasmi Roterod. nunquam satis prædicandam operam, Hulderici quoque Hutteni equitis in eodem authore observatos flores, in compendium redactos, ut studiosorum usui suppetant facilius. Coloniz Joan. Gymnicus excudebat M. D. XLII.—Ed. 1538. ita recusa, ut pagina paginæ, linea lineæ respondeat. Extat in Biblioth. publ. Argentor.

1545 Basileæ. Fol. Q. Curtii historiographi luculentissimi de rebus gestis Alexandri M. regis Macedonum Opus, ita demum emendatum atque illustratum, ut posthac vix quicquam desiderari possit. Accesserunt enim antehac nunquam visa, Duorum in principio librorum, qui desiderantur, Supplementum compendiosum. Finis in quinto libro, Atque fragmentorum in decimo restitutio. Rerum memorabilium Index copiosissimus. Omnia summa fide atque diligentia, in laudem, gloriam, atque honorem illustriss. Prin-

cipis D. Alberti, Com. Pal. congesta per Christoph. Brunonem L. U. Licentiatum ejusdemque ac bonarum literarum professorem apud inelytum Monacum. Basileæ in officina Frobeniana. In fine: Basileæ, apud Hieronymum Frobenium et Nicolaum Episcopium, mense Martio, An. MDXLV.—Bibl. publ. Argentor.

1545 Lugduni. 8. Quinti Curtii Rufi de rebus gestis Alexandri Magni Macedonum regis historia. Lugduni ap. Seb. Gryphium.—Crevenna Tom. v, p. 110.

— Parisiis. 8. Repetitio ed. 1533. Ejus exemplum, manu Casauboni notatum, extare in Bibliotheca publica Leidensi, testatur Snakenburgius.

1546 Antverpiæ. 8. ex offic. Jo. Loëi, curante Adriano Junio, qui antiquissimi Codicis Schonhoviani lectiones diligenter annotavit, et ex eo Curtium bene castigavit.

— Lugduni. 12. cum Alexandri epistola ad Aristotelem.—Memoratur Freinshemio in Catal. edd. Curtii.

1547 Lugduni. 12. Q. Curtii de rebus gestis Alexandri Magni Macedonum regis historia. Lugduni ap. Seb. Gryphium.—Crevenna Tom. v. p. 111.

1548 Lugduni. 12. ap. Seb. Gryphium.—Biblioth. Emtinck. Part. III, p. 448, n. 193.

1551 Lugduni. 12. Q. Curtii de rebus gestis Alexandri M. Macedonum regis historia, aucta et locupletata. Lugd. apud Seb. Gryphium.—Ibid. n. 194.

1553 Parisiis. 8. repet. edit. Sim. Colineæ.

1555 Lugduni. 12. Q. Curtii de rebus gestis Alexandri Magni Libri x. quorum qui toti temporis injuria interciderant duo priores, veterum exemplarium præsidio restituti sunt. Præmissa est Alexandri M. vita a Johanne Monacho breviter scripta. Lugduni, apud Antonium Vincentium.—Biblioth. Bunav.

1556 Lugduni. 8. ap. Seb. Gryphium, adjecta Alexandri vita a Joh. Monacho conscripta, et epist. Alex. ad Aristotelem.—Citatur Snakenburgio.

1567 Lipsiæ. 12. Q. Curtii Orationes, a Valentino Thilone brevi analysi et locorum communium evolutione illustratæ. Lipsiæ ap. J. S. Fickium et J. B. Seuboldum.—Bibl. Bunav.

1568 Antverpiæ. 12. cum vita Alexandri a Joh. Monacho conscripta et ab Angelo Cospo Latine reddita.

1569 Lugduni. 12. ap. Anton. Gryphium. Quam valde exagitat

Acidalius in prima statim annotatione ad Curtium; nec minus ante eum Modius passim.

1575 Basileæ. 8. curante Henr. Glareano, qui nova partitione in xii. libros distinxit Q. Curtium, ex Arriano librum primum adjunxit, et duos primos Alexandri regnantis annos ex Diodoro, denique vitam Alexandri compendio scriptam a Joh. Zonara; singulos libros argumentis et annotationibus elucubravit: quem tamen acerbiorē stylo ubique insequitur Modius, nec sane de eo præclare sentit Acidalius.

ÆTAS III. MODIANA. 1579—1639.

a Franc. Modio Brugensi, emendationis exempli auctore, illustrata. Animadversionum et Commentariorum scriptores extitere Valens Acidalius, Matth. Raderus, Tit. Popma, et Jo. Loccenius.

1579 Coloniz. 8. Q. Curtii libri octo superstites, nove editi et recogniti a Franc. Modio Brugensi, adjectis notis ejusdem. Coloniz., apud Maternum Cholinum.—Modius, et ingenii bonitate et ope Codd. Mss. adjutus, novum quasi Curtium dedit, unde ejus editio sæpius deinde repetita est. Optima habetur, quæ prodiit an. 1591.

1584 Lugduni. 12. ap. Anton. Gryphium, cum Christoph. Brunonis præf. et supplementis, emendationibusque Franc. Modii, et variis lectionibus ex vetusto Codice Benedicti Theocreni, subjuncta etiam vita Alex. M. auctore Joh. Monacho. Editio præstans et rarior. Cf. Christoph. Aug. Heumann. in Sched. de libris anon. et pseud. p. 127.

1588 Lugduni. 12. ap. Ant. Gryphium eadem repetita, teste Catal. Bibl. Uffenbach. Tom. iv. p. 164.

1590 Romæ. 12. Q. Curtii de rebus gestis Alexandri M. Macedonum regis libri decem.—Bibl. Emtinck. Part. III. p. 449. n. 195.

1591 Coloniz. 8. apud Mater. Cholinum, ex rec. et cum notis Franc. Modii.

—Lugduni. 8. ex Antonii Candidi typographia, una cum Plutarcho de vita et fortuna Alexandri et Gnomologia Curtiana.

1594 Francofurti ad M. 8. Valentis Acidalii Animadversiones in Q. Curtium. Sine textu.

1597 Lugduni, form. min. cum præf. S. G. S. Repetitio ed. 1591.

— ibid. 12. Q. Curtii de rebus gestis Alexandri M. Macedonum regis historia, aucta nunc et locupletata. Lugduni, apud Paulum Frellon et Abrah. Cloquemini.

— Francofurti ad M. 8. cum Val. Acidalii animadversionibus, an. 1694. seorsim ibid. excusis.

1598 Coloniae. 8. ex recognitione Franc. Modii, sine notis.

1601 Antverpiæ. 8.

1602 Genevæ. 12. ap. Jac. Stoer.

1604 Coloniae Agripp. 8. Q. Curtii Rufi historiarum de rebus gestis Alexandri Magni R. M. libri decem, ex Franc. Modii recognitione. Coloniae Agripp. apud Gosvinum Cholinum.—Exstat in Bibl. Acad. Heidelbergensi.

1611 Lugduni. 12. Q. Curtii Rufi historiarum Magni Alexandri Macedonum regis libri octo: accedunt breviora et perpetuæ ad marginem notæ.—Bibl. Emtinck. Part. III. p. 449. n. 204.

1614 Genevæ. 12.

1615 Monachii. 12. Q. Curtius Rufus synopsis et argumentis illustratus a Matthæo Radero.—Huic editioni, unice scholarum usui destinatæ, aliam commentariis illustratam summisit auctor an. 1628.

— Lugduni. 12. ap. Paulum Frellon. Quæ editio hoc singulare præ se fert, quod præter Brunonis supplementa Curtii aliud habeat supplementum libri primi e Bibliotheca S. Victoris; de quo vide supra p. xxiii.

1618 Coloniae Allobr. 12. quam laudat Raderus.

1620 Coloniae. 8. Q. Curtii Rufi historiarum de rebus gestis Alexandri Magni R. M. libri decem, ex Franc. Modii recognitione. Coloniae, apud Petrum Cholinum.—Bibl. Acad. Heidelberg.

1621 Amstelodami. 24. ap. Guil. Janssonium.

1622 Lugduni Bat. 12. (Popmæ 1.) Q. Curtii Rufi rerum Alexandri M. Libri VIII. cum notis T. Popmæ.

1623 Coloniae. 8. Matth. Raderi ed. 1615. iterata.

1624 Lugduni. 12. ap. Ant. Candidum. Repetitio ed. 1597.

1625 Lugduni Bat. 8. min. Q. Curtii Rufi rerum Alexandri Magni Libri VIII. superstites. Accedunt Titi Popmæ et Jo. Loccenii notæ. Lugd. Bat. ex officina Elseviriana.—Bibl. publ. Argentor.

1628 Coloniae Agripp. fol. c. figg. Matthæi Raderi ad Q. Curtii Rufi de Alexandro Magno historiam Prolusiones, librorum synopses, capitum argumenta, commentarii. Cum Indice duplici. Coloniae Agripp. apud Jo. Kinck.—Tribus Codd. Mss. uno Constantiensi, et duobus Bavaris, usus est Raderus. Editio præstans eruditione.

— Amstelodami. 16. ap. Jo. Jansson. cura Jo. Is. Pontani,—‘quam ego,’ inquit Freinshemius, ‘habeo pro emendatissima earum, quæ hactenus prodierunt.’ Subjuncta est diss. de ætate, qua floruit Curtius s. excerpta potius ex duabus epp. Jo. Is. Pontani ad Ger. Vossium. Vult autem illum floruisse tempore Trajani.

1630 Coloniae. 8. Q. Curtius Rufus synopsis et argumentis illustratus, denuo recognitus, opera Matthæi Raderi. Coloniae apud Jo. Kinckium.

1633 Lugduni Bat. 12. ex officina Elzevir. cum notis Tit. Popmæ. Quam nulli aliarum posthabendam, fors et anteferendam omnibus, censuit Freinshemius.

— ibid. 12. ap. eundem, ut quidem legitur in titulo; sed notha est editio. De indicibus genuinæ editionis, duabus figuris æneis, vid. Com. de Rewiczky in Bibl. Gr. et Lat. p. 170. sq. ed. sec.

1634 Lugduni. 12. Q. Curtius Rufus synopsis et argumentis illustratus, opera Matth. Raderi.

1635 Venetiis. 12. Cujus exemplum habuit Snakenburgius, ad quod varias Codicis Fl. lectiones annotaverat N. Heinsius; sed vitiosissimam esse editionem, testatur idem.

ÆTAS IV. FREINSHEMIANA. 1639—1801.

cujus princeps est Jo. Freinshemius, idem et Supplementorum scriptor. Comites se adjungere Christoph. Cellarius, qui nova Supplementa scripsit succinctius; et Henr. Snakenburgius, editionis 1724. omnium locupletissimæ curator.

1639 et 1640 Argentorati. 8. 2 voll. (Freinshemii 1.) Alexander Magnus duobus Tomis repræsentatus, quorum hic Historiam Q. Curtii Rufi cum Supplementis et Indice copiosissimo complectitur; alter Commentarios in Q. Curtii libros superstites exhibet. Edebat Jo. Freinshemius. Argentor. MDCXL. Prostant apud heredes Lazari Zetzneri. Hæc in fronte Tomi primi. Alter, Commentarios con-

tinens, hunc habet titulum : Jo. Freinsheimii Commentarii in libros superstites Q. Curtii Rufi. Argentor. MDCXXXIX.—Hac editione Sospitatoris Curtii nomen meruit Freinsheimius. Ad adornandam eam usus est variantibus lectionibus, a Jac. Bongarsio ex suis Codicibus ad Aldinum exemplar notatis; necnon trium Mss. Palatinorum differentiis, quas Gruterus olim ad suum Codicem contulerat: præterea edd. veteribus, Veneta 1494. Aldina, Basileensibus 1517. et 1545. Coloniense 1538. Lugdunense 1591. Elzeviriana 1. et 2. Amstelodamense Janssonii, &c. His instructus subsidiis, et, ubi ea deficiebant, nonnisi certissimam conjecturam secutus, textum multo, quam adhuc habebatur, emendatiorem dedit, additis ad eum illustrandum Commentariis varia et insigni doctrina repletis; adeoque superiorum editorum curas superavit, ut ejus textus dehinc pro norma esset, quam recentiores editores ad nostram usque ætatem sequerentur. De Supplementis in perditos Curtii libros a se scriptis ipse auctor in Epistola ad Jac. Vicofortium, præfationis loco præmissa, hæc profitetur: ‘Quum istud Supplementum quantum possem elaboratissimum dare decrevissem, eo (temporis penuria) redactus sum, ut præclare mecum actum putarem, si paulo melius efficere, quam illud erat, quod vulgo circumferebatur ex Justini Diodorique et Arriani diversis quandoque narrationibus, sine idoneo delectu atque ordine unum in corpus conflatum. Ut non verear ne quis mihi me blandiri dicat, si me quod dixi assecutum confidam. Quamvis item singulas sententias non ut optaveram expendere, et verbis Curtii non indiligentem lectorem haud dedecentibus exprimere potui: in materia certe conquirenda non segnis fui, sed omnes auctores quos nancisci erat, ex quibus operæ pretium sperabam, percurri: suis quæque temporibus assignavi: quæ pugnare videbantur, si qua poteram, conciliavi: in ceteris probatiores auctores antehabui: interdum neminem unum secutus sum, sed ex omnium collatione, ipsarumque etiam rerum comparatione posui, quod simillimum vero videbatur.’

1644 Amstelodami. 16. ap. Jansson.

1645 Genevæ. 16.

1648 Amstelodami. 12. cum Loccenii Indice philologico.

1649 Lugduni Bat. 8. ex accurata recensione Nic. Blancardi, cum ejusd. Comment. Lugd. B. apud Dav. Lopez et Franc. Moiard.—Ex variis aliorum commentariis compilata editio.

1649 Amstelodami. 8. cum notis Varr. accurante Corn. Schrevelio.

1650 Monachii. 12. Q. Curtii Rufi de rebus ab Alexandro M. gestis Libri octo, in capita distincti, et synopsis argumentisque illustrati a Matth. Radero.

— Amstelodami. 12. apud Elzevir.

1655 Amstelodami. 12. Valentini Thilonis Curtius orator, sive orationes Curtianæ brevi analysi, &c. illustratæ.

1656 Amstelodami. 12. cum notis Loccenii.

— Lugduni Bat. 12. apud Elzevir.

1658 Lugduni Bat. 8. Q. Curtii Rufi Historia Alexandri M. cum notis selectiss. Variorum, Raderi, Freinsheimii, Loccenii, Blancardi, &c. Editio accuratissima, accurante C. S. (Corn. Schrevelio) M. D. Lugd. Bat. apud Johannem Elsevirium.—Quicquid titulus promittat, mendis tamen gravioribus subinde laborat hæc editio. Est penes nos.

— Jenæ. 12. Q. Curtii Rufi de rebus gestis Alexandri M. historiarum quotquot supersunt Libri, Joh. Loccenii Indice philologico et Notis politicis illustrati. Jenæ, literis G. Sengenwaldi, sumtibus Casp. Mulleri Bibliop. Preslav.

— Gothæ. 8. ex Andr. Reyheri editione.

1659 Amstelodami. 12. cum Indice philologico et notis politicis Jo. Loccenii.

1660 Amstelodami. 12. ap. Elzevir.

1663 Amstelodami. 12. Q. Curtii Rufi de rebus gestis Alexandri M. historiarum quotquot supersunt Libri, Jo. Loccenii Indice philologico et Notis politicis illustrati. Editio novissima correctior et auctior. Amst. apud Jo. Janssonium.

— Norimbergæ. 8. Phil. Caroli Animadversiones historicæ, politicæ, philologicæ in Q. Curtii Rufi de rebus gestis Alexandri M. libros x. quibus dissertatio nova præmittitur.—Subjunctæ ejusdem Animadversionibus in Agellii Noctes Atticas Norimb. 1663.

1664 Amstelodami. 8. ap. Hackios, cum notis Varr. accurante Corn. Schrevelio.

— Monachii. 12. sine notis. Repetitio ed. 1650.

1665 Amstelodami. 12. apud Elzevir.

1666 Trajecti ad Rhenum. 12.

1668 Francofurti. 8. cum notis Varr. ex editione Corn. Schrevelii.

1669 Antverpiæ. 16. cum synopsis et argumentis Matth. Raderi.

1670 Argentorati. 4. (Freinshemii 11.) Q. Curtius Rufus de rebus Alexandri regis Macedonum, cum Supplementis, Commentariis, et Indice locupletissimo Jo. Freinshemii. Editio nova et accurata, ab ipso auctore paulo ante beatum suum obitum adornata, et in Commentariis ac Indice dimidia amplius parte aucta. Subnexa est Indicis in dictos Comment. Appendix. Opera et studio Jo. Henr. Rapp. Argentorati sumptibus G. A. Dolhopffii et J. E. Zetzneri.—Hæc editio præstat omnibus; multa vero habet ex Raderi Comment. desumta. Nos quoque eam præ aliis secuti sumus.

— Amstelodami. 12. cum emendationibus quibusdam Jani Rutgersii, et Jos. Scaligeri palmaria correctione loci Libri 111.

— ibid. 16. apud Elzevir. sine notis.

1671 Roterodami. 24.

— Amstelodami. 12. ap. Jansson. cum notis Loccenii.

1672 Londini. 8.

1673 Amstelodami. 8. ex offic. Elzevir. cum notis selectis Varr. Raderi, Freinshemii, Loccenii, Blancardi, &c. accurante Corn. Schrevelio.

1674 Salmurii. 12.

— Lipsiæ. 12. cum notis Jo. Loccenii, et præfatione Joach. Gesenii.

1675 Aboæ. 12. ex Jo. Freinshemii editione, cum Indice necessario, cura Jo. Gezelii.

— Hamburgi. 8. Jo. Schefferi Notæ in Q. Curtium.—In ejusdem Lectionum Academ. Libro. Hamb. 1675. p. 109. sqq.

1677 Amstelodami. 12. ap. Elzevir.

1678 Parisiis. 4. Q. Curtii Rufi de rebus gestis Alexandri M. cum Supplementis Freinshemii. Interpretatione et notis illustravit Michaël le Tellier e S. J. Jussu Christianissimi regis in usum Ser. Delphini. Paris. ap. Fred. Leonard.—‘In hac editione,’ inquit Fabricius, ‘perquam incommodum est, quod capita aliter distincta sunt, quam in aliis editionibus.’ Ceterum Tellerius in edendo Curtio Huetium adiutorem habuisse dicitur.

— Amstelodami. 12. ap. Waasbergios, cum notis Loccenii.

1681 Lipsiæ. 12. cum notis Loccenii.

1684 Amstelodami. 12. Q. Curtii Rufi Historia Alexandri

M. cum notis selectiss. Variorum, Raderi, Freinshemii, Loccenii, Blancardi, &c. Editio novissima, cui accessit locorum difficiliorum interpretatio. Amstel. ex typographia Blaviana, sumptibus Societatis.

1685 Ultrajecti. 8. Q. Curtius Rufus de rebus Alexandri **M.** cum commentario perpetuo, et Indice absolutissimo Sam. Pitisci. Quibus accedunt Motteveyeri de Curtio Dissertatio; Jo. Freinshemii Supplementa; Figuræ ex veterum monumentis ad historiam Alexandri illustrandam depromptæ, et illarum exegesis; Alexandri genealogia et synopsis chronologica. Ultraj. ap. Franc. Halma.

— Lipsiæ. 12. cum notis Jo. Loccenii.

1687 Amstelodami. 8. cum Supplementis Jo. Freinshemii, et Indice copiosissimo. Amst. ap. Henr. Wetstenium: cum figg.

— Francofurti. 12. Q. Curtius Rufus cum supplementis, Jani Rutgersii emendationibus, nec non Jo. Loccenii Indice philologico.

1688 Lipsiæ. 12. (Cellarii 1.) Q. Curtii Rufi rerum Alexandri **M.** Libri superstites. Recensuit, Supplementis, Commentariis, et tabulis geographicis illustravit Christoph. Cellarius. Lipsiæ ap. Thom. Fritsch.

1690 Amstelodami. 12. ap. Elzevir.

1691 Lipsiæ. 12. ex recens. Christoph. Cellarii. Repetitio ed. 1688.

1693 Trajecti ad Rhen. 8. cum commentario perpetuo et Indice absolutissimo Sam. Pitisci. Auctor quidem est hæc editio priore an. 1685. sed de mendis typographicis et integris versibus in ea omiasis queritur Chr. Junckerus.

1696 Lugduni Bat. 8. Q. Curtius Rufus de gestis Alexandri **M.** cum commentariis Varr. Raderi, Bongarsii, Popmæ, Salmasii, Gronovii, Loccenii, &c. et Supplementis Freinshemii, nec non pluribus iconibus in æs incis. Lugd. B. excudit Petrus van der Aa.

— Lipsiæ. 12. ex recens. Christoph. Cellarii.

1698. Hamburgi. 12. c. n. Rutgersii et Loccenii.

1699. Parisiis. 8. Latine et Gallice ex versione Vaugelasii. 2 voll.

1700 Dresdæ. 12. c. n. Christ. Junckeri.

— Amstelodami. 8. cum versione Gallica Vaugelasii. 2 voll.

1701 Lipsiæ. 12. cum notis perpetuis ad modum Minellii, cura M. Andr. Stubelii.

1701 Argentorati. 4. Jo. Henr. Bœcleri Excerpta Curtiana.—In ejusd. Dissertatt. Acad. Argentor. 1701. Tom. 11. p. 653. sqq.

1702 Amstelodami. 12. c. n. M. Andr. Stubelii, sed omisso auctoris nomine.

1703 Lugduni Bat. 8. Jac. Perizonii Q. Curtius Rufus restitutus in integrum, et vindicatus a variis accusationibus, &c. Jo. Clerici. Lugd. B. ap. Henr. Teering.

1704 Coloniae. 12. sine notis.

— Coloniae Munat. (Basil.) 12. cum Supplem. et Indice triplici. Acced. Plutarch. de vita et fort. Alex.

1705 Londini. 8. Q. Curtii Rufi de rebus gestis Alexandri M. libri, cum Supplementis Freinsheimii. Interpretatione et notis illustravit Michaël le Tellier, jussu Christianissimi regis, in usum Ser. Delphini. Lond. impensis A. et J. Churchill.—Repetitio editionis Paris. 1678.

1708 Lipsiae et Coburgi. 8. c. n. Chr. Junckeri.

— Ultrajecti. 8. Pitisci ed. 11. an. 1693. cum nova tituli pagina.

— Hagae Comitum. 8. Q. Curtii Rufi Alexander M. et in illum Commentarius Samuelis Pitisci. Editio tertia. Hagae Com. apud Petrum van Thol.

1710 Parisiis. 12.

1711 Lipsiae. 12. Repet. ed. Cellarii 1688. cui editioni suas in tironum usus notas adjunxit Chr. Schoettgenius.

1712 Rothomagi. 8.

— Hildesii. 12.

— Jenæ. 8. Christoph. Aug. Heumanni Hebdomas Curtiana. —In ejusd. Parergis Criticis. Jenæ. 1712. p. 94—106.

1714 Lipsiae, cum notis ad modum Minellii.

1715 Coburgi. 8. cum notis Chr. Junckeri.

1716 Londini. 12. Q. Curtii de rebus gestis Alexandri M. Libri. Lond. ex officina Jac. Tonson et Joh. Watts.—Editor est Mich. Maittaire, qui variantes lectiones ex Veronensi codice anno 1491. impresso præmisit.

1718 August. Vind. 8. cum notis Germanicis Em. Sinceri.

1720 Eadem, ibid. 8.

1721 Lipsiae. 12. Q. Curtii Rufi de rebus gestis Alexandri M. historia superstes. Christophorus Cellarius recensuit, novis Supplementis, Commentariis, Indicibus, et tabulis geographicis illus-

travit. Notulas in usum tironum adjecit Christ. Schœttgenius. Lips. ap. Thomam Fritsch.

1721 Amstelodami. 16.

1722 Lugduni Bat. 8. c. n. Titi Popmæ.

— Lipsiæ. 12. c. n. ad modum Minellii.

1724 Delphis et Lugd. Bat, 4. Q. Curtii Rufi de rebus gestis Alexandri Magni, regis Macedonum, Libri superstites. Cum omnibus Supplementis, variantibus lectionibus, commentariis ac notis perpetuis Fr. Modii, V. Acidalii, T. Popmæ, Joh. Freinsheimii, Joh. Schefferi, Christoph. Cellarii, Nic. Heinsii. Selectis et excerptis Ph. Rubenii, J. Rutgersii, C. Barthii, Joh. Loccenii, M. Raderi, Cl. Salmasii, Jo. Frid. Gronovii, M. Tellierii, Christoph. Aug. Heumanni, itemque Jac. Perizonii Vindiciis, et aliorum observationibus, auctoribusque Indicibus. Curavit et digessit Henricus Snakenburg. Delphis ap. Adr. Beman, Lugd. B. ap. Sam. Luchtmans.—De qua editione ita Ernestius judicat in Bibl. Fabr. Tom. II. p. 352. ‘In ea basis textus facta est recensio Freinsheimiana secundum primam editionem, a qua sine gravi et justa causa non discederetur, quod et paucis locis factum est. Libris scriptis usus est tribus, uno vetere et bono, duobus recentioribus Vossianis, excerptis ex Ms. altero, forte Florentino, lectionibus ab Heinsio in exemplo Veneto scriptis. Ab exemplis editis parum instructus fuit, nec habuit ullam Aldina priorem. Nempe vir doctus, ut sæpe fit, ad edendum Curtium accessit, non quia libros Curtii, et ejus exempla antiqua, diu tractasset, et observasset multa, quibus ei prodesse vel corrigendo vel illustrando posset; sed quia a librariis opportunitas edendi oblata esset. Neque tamen hæc editio contemnenda est, in qua quicquid boni ab superioribus vel editoribus, Modio inprimis, Freinshemio, Acidalio, in Curtii libros scriptum est, aut ab aliis viris doctis per occasiones alias bene, vel ad emendandum vel ad explicandum, dictum reperitur, cum Vindiciis etiam Perizonii, item Supplementa omnia edita, denique in capite, quæ Freinshemius de ætate, vita, edd. Curtii scripsit, aspersis etiam suis notis. Inter textum et notas interjecta est Lectt. varr. collectio.’

1725 Londini. 8. editio Mich. le Tellier ad usum Delphini repetita.

1726 Basileæ. 12. cura Maittarii. Repetitio ed. Lond. 1716.

1727 Hagæ Com. 12. cum Freinshemii Supplem. et c. n. Cellarii. 2 Tom.

1730 Lipsiæ. 12. c. n. ad modum Jo. Minellii.

1734 Aug. Vind. 8. c. n. Germ. Sinceri.

1737 Regiomonti. 12. c. n. Cellarii.

— Lipsiæ. 12. c. comm. Cellarii et notulis Chr. Schœttgenii.

1738 Pedepondi. 8. cum notis Desingii.

1740 Lipsiæ. 12. c. notis ad modum Minellii.

— Amstelodami. 12. eadem ed.

1743 Brunsv. 12. c. notis Loccenii.

1745 Lipsiæ. 12. c. commentariis Christoph. Cellarii et notulis Chr. Schœttgenii.

— Aug. Vind. 8. c. n. Germ. Em. Sinceri.

— Halæ. 12. sine notis.

1746 Londini. 8. min. Q. Curtius Rufus. Lond. typis J. Brindley. 2 voll.

— Berolini (s. Ulmæ) 8. cum Supplem. Freinshemii, cura J. P. Milleri, addita versione Gallica Vaugelasii. Berol. ap. Ambr. Haude, typis Wagneri typographi Ulmensis.

1747 Pedepondi. 8. c. n. Desingii.

— Aug. Vind. 8. c. n. Germ. Em. Sinceri.

1750 Eadem, ibid. 8.

1751 Londini. 12. ed. Mich. Maittarii 1716. recusa.

1752 Eadem, ibid. 12.

1757 Parisiis. 12. Q. Curtii Rufi de rebus gestis Alexandri M. Libri decem (cum Suppl. Freinsh.) Paris. typis J. Barbou.—Editio nitida. 'Textum,' ait editor in Præf. 'quoad fieri potuit, emendatissimum exhibuimus; eumque ad celebratissimam Henr. Snakenburgii editionem potissimum conformavimus. Manuscriptos etiam bibliothecæ Regiæ codices evolvimus, ut si quid opis conferre possent, id bono rei literariæ impenderemus. Sed quoniam frustra hanc operam sumsimus; monere satis sit nos codice 700. annorum fultos, ab hac nostra editione abegisse Curtii suppositium nec genuinum fœtum' (Curt. Lib. iv. cap. 11. coll. Justin. Lib. xi. cap. 12.) 'quem, cum e Justino fuerit invectus, restituere parenti cum fide debuimus.'

— Aug. Vind. 8. c. n. Germ. Em. Sinceri.

1764 Parisiis. 12. ex recens. Valart. cum notulis. Paris. ap. Barbou.

- 1765 Lipsiæ. 12. c. n. Christoph. Cellarii.
 1768 Lemgovix. 8. Lat. et Germ.
 1769 Londini. 12. Repetitio ed. Mich. Maittarii 1716.
 1770 Berolini. 8. cur. Petr. Millero cum versione Gallica Vaugelasii. Repetitio ed. 1746.
 1774 Lugduni. 12. cum versione Gallica Vaugelasii. 2 voll.
 1776 Aug. Vind. 8. c. n. Germ. Em. Sinceri.
 1777 Norimbergæ, 12. cum Suppl.
 1778. Herbipoli et Fuldæ. 8. ad optimas editiones recusa.
 1782 Biponti. 8. maj. Q. Curtii Rufi de rebus gestis Alexandri M. Libri, cum Supplementis Jo. Freinshemii. Præmittitur notitia literaria. Accedit Index. Studiis Societatis Bipontinæ. Editio accurata. Bip. ex typographia Societatis. 2 voll.
 1790 Mannhemii. 8. min. Q. Curtii Rufi de rebus gestis Alexandri M. secundum optimas novissimasque editiones.
 1792 Oxonii. 8. Variæ Lectiones et Supplementa Q. Curtii Rufi e Mss. Coll. Corp. Chr. et Bodl. In Musei Oxoniensis Literarii Conspectu. Oxonii 1792. pag. 1—30.
 1794 Halæ. 12. Q. Curtii Rufi Historia Alexandri M. Halæ, sumtibus Orphanotrophæi.
 1795 Helmstadii. 8. Q. Curtii Rufi de rebus gestis Alexandri M. Libri superstites. E recensione et cum Supplementis Jo. Freinshemii. Varietate lectionis atque perpetua adnotatione illustrati a Dit. Joach. Theod. Cunze. Voluminis 1. Pars 1. Helmstadii ap. C. G. Fleckeisen.

VERSIONES.

HISPANICÆ.

- 1481 La Historia de Alexandro scritta de Quinto Curtio Ruffo, dialecto Valentina, ex romano sermone, interprete Ludovico de Fenollet: Barcinone per Petrum Posa Gotholaunum Presbyterum, et Petrum Bru Sabandum socios. Fol.
 1496 Q. Curtius Ruffus, hispano sermone, una cum collatione

Cæsaris cum Alexandro Magno. Hispali per Meinardum Ungut et Stanislaum Polonum. Fol.

1534 Quinto Curcio delos hechos del magno Alexandre rey de macedonia : nuevamente traduzido : y suplidos los libros que del faltan de otros autores. M DXXXIII. Hæc in fronte. In fine : Aqui haze fin la hystoria de Alexandre magno—segun que la escribio Quinto curcio—Impressa enla muy noble y leal ciudad d' Sevilla en casa de Iuan cromberger enel mes de Enero. Anno de Mille quinientos e treynta y quadro. Fol.—Auctor hujus versionis est Gabriel de Castaneda.

1699 Interprete Matthæo Ybannes de Segovia. Madriti. Fol.

GALLICÆ.

1530 Quinte Curce, Historiographe, des Gestes d'Alexandre, translaté en François. (auctore anonymo.) à Paris, par Jaques le Messier. Fol.

1613 Quinte Curce tourné en François par Nic. Segulier. à Paris. 8.

1614 Eadem recusa Genevæ. 8. ap. Petr. de la Roviere.

1623 Quinte Curce tourné en François par Nic. Segulier. Seconde edition enrichie d'observations. à Paris. 8.

1646 Quinte Curce de la vie et des actions d'Alexandre le Grand, de la traduction de Claude Favre de Vaugelas ; avec les Suppléments de J. Freinshemius sur Quinte Curce traduits par Pierre du Ryer. à Paris. 4.—Elegans versio, cujus laus non obsolet per tot annorum seriem, et tot linguæ mutationes. Repetita dein Paris. 1647. 4. 1653. 4. ap. Aug. Courbé. 1659. 4. ap. eund. 1662. 8. 2 voll. 1664. 8. 1668. 8. 1680. 12. 2 voll. 1681. 8. Amstel. 1665. 8. 1673. 8. 1684. 8. 1699. 8. 1700. 8. et posthac sæpissime, passim etiam cum textu Latino. Optima est editio, quæ prodiit 1668. hoc titulo :

1668 Quinte Curce de la vie et des actions d'Alexandre le Grand. De la traduction de Mr. de Vaugelas. Troisième édition, sur une nouvelle copie de l'auteur, qui a été trouvée depuis la première et seconde impression. Avec les Suppléments de Jean Freinshemius sur Quinte Curce, traduits par feu Mr. du Ryer. à Paris, chés L. Billaine. 8.

GERMANICÆ.

1573 Alex. M. Kœnigs in Macedonien Historia. Frankfurt a. M. 8.

1653 Q. Curtius Rufus, &c. von Hanns Fridrich von Lehsten. Frankf. und Leipzig. 16.

1658 Eadem repetita ibid. 16.

1666 Q. Curtius Rufus von den Thaten Alexanders des Grossen, Kœnigs der Macedonier. Aus dem Latein übergesetzt, in gewisse Capitel abgetheilet, mit Summarien versorget, und nun zum dritten mal ans Licht gestellet, durch Hanns Fridrich von Lehsten, auf Wahrdaun und Doelitz. Frankfurt, auf Ioachim Wildens, Buchhændlers in Rostock, Kosten. Im Jahr M. DC. LXVI. 8.

1676 Eadem recusa ibid. 8.

1696 Eadem ibid. 8.

1705 Eadem ibid. 8.

1720 Q. Curtii Rufi de vita et rebus gestis Alexandri Magni. Das ist: Q. Curtii Rufi gegebene Nachricht von dem Leben und von denen Thaten Alexandri des Grossen, welche in die reine teutsche Sprache übersetzt, wie auch mit lateinischen Phrasibus und vielfältigen Anmerkungen und ausführlichen Supplementis versehen worden ist; nebst einer Vorrede, worinnen unterschiedene Anmerkungen von denen teutschen Uebersetzungen vorgestellt werden (von Leonh. Christoph Rühl). Halle im Magdeburgischen. 8.

1748 Q. Curtius Rufus von Chr. Wilh. Kritzinger. Bautzen. 2 Th. 8.

1768 Q. Curtius Rufus von dem Leben und den Thaten Alexanders des Grossen, mit Joh. Freinsheims Ergænzungen ins Deutsche übersetzt von Joh. Franz Wagner. Lemgo. 2 Th. 8. Lat. et Germ.

1775 von P. A. Desing. Augsburg. 8.

1783 et 85 Q. Curtius Rufus von dem Leben und Thaten Alexanders der Grossen, mit Joh. Freinsheims Ergænzungen, übersetzt und mit erlæuternden Anmerkungen begleitet von J. P. Ostertag. Frankfurt a. M.

ANGLICÆ.

1553 The Historie of Quintus Curtius, conteyning the Actes of

the greate Alexander, translated out of Latin into Englishe by Robert Brende. London, printed by Richard Tottel. 4.

1561 Eadem, *ibid.* apud eundem. 4.

1570 Eadem, *ibid.* apud eundem. 8.

1592 Eadem, *ibid.* per Abel Jeffes. 4.

1652 The Life and Death of Alexander the Great, King of Macedon, in ten Books, written by Q. Curtius Rufus, and translated into English by Robert Codrington. London. 4.

1670 Eadem repetita *ibid.* 12.

1673 Eadem, *ibid.* 12.

1690 The Life of Alexander the Great, written in Latin by Q. Curtius, and translated into English by several hands, with an Epistle to the Queen Mary, by Nahum Tate, being a Comparison of some of the Actions of King William with those of Alexander the Great. London, printed for Francis Saunders. 8.

1714 The History of the Wars of Alexander the Great, translated from Quintus Curtius, by John Digby. London, printed for Bernard Lintot. 2 voll. 12.

1726 Eadem, *ibid.* 2 voll. 12.

1747 The History of the Wars of Alexander the Great, translated from Q. Curtius, by John Digby. Revised by the Rev. Wm. Young. London. 2 voll. 12, with maps.

ITALICÆ.

1478 La Historia. d'Alexandro. Magno. Figliuolo. Di. Philippo. Re. Di. Macedonia. Scripta. Da. Quinto. Curtio. Rufo. Et tradocta. In. Vulgare. Da. P. Candido (Decembrio). Hæc in fronte. In fine: Finisce. La. Comparatione. Di. Caio. Julio. Cæsare. Imperadore. Maximo. Et. Dalexandro. Magno. Re. Di. Macedonia. Ordinata. Da. P. Candido. Col. Suo. Judicio. Jnsieme: Felicemente. Dall. Originale. Impressum. Florentiæ. Apud. Sanctum Jacobum. De. Ripoli. Anno. M. cccc. lxxviii. Fol. min.

1488 Eadem, Mediolani. Fol.

1519 Q. Curtio. In fine: Impresso in Florentia per li heredi di Philippo di Giunta nel anno del Signore. M. D. xix. di Giugno Leone x. Pontifice. 8.—Repetitio antecedentis.

1524 Quinto Curtio. In fine: Impresso in Vinegia per Gregorio de Gregorii nel anno del Signore. M. D. xxiiii. del mese de Aprile. 8.—Rep. ed. 1519.

1530 Quinto Curtio. In fine: Impresso in Florentia per gli heredi di Philipppo di Giunta nel anno del Signore M. D. xxx. di Novembrio. Clemente septimo Pontifice. 8.—Rep. ed. 1519.

1531 Quinto Curtio da P. Candido di Latino in Volgare tradotto et novamente corretto. In fine: In Vinegia per Vettor q. Piero Ravano, della Serena et Compagni, Nel anno del Signore. M. D. xxxi. del mese di Agosto. 8.

1535 Quinto Curtio Ruffo Historico, nel qual si trattano i fatti, e le guerre de Alessandro Magno, tradotto di latino nella volgar lingua per l'eccellente huomo P. Candido. Aggiuntovi una comparratione di Giulio Cesare, e di Alessandro, composta per esso Candido. Nuovamente con gran diligenza stampato. In fine: In Vinegia per Vettor q. Piero Ravano, della Serena et Compagni, Nel anno del Signore. M. D. xxxv. del mese di Settembre. 8.

1558 Q. Curtio de' fatti di Alessandro Magno, Re de' Macedoni, tradotto per M. Tomaso Porcacchi, con alcune Annotationi, dichiarazioni, et avvertimenti, et con una lettera di Alessandro ad Aristotele, del sito dell' Indie, et con la Tavola copiosissima delle cose notabili. All' Illustriss. et Molto Reverendo Signore il S. Federigo Gonzaga. In Vinegia appresso Gabriel Giolito de' Ferrari. 4.

1559 Eadem. — Venetia, per Gabriel Giolito de' Ferrari. 4.

1565 Eadem. — Venetia. 12.

1661 Eadem. — Venetia, presso Gio. Pietro Brigonci. 12.

1665 Eadem. — Venetia, per Gio. Pietro Brigonci. 12.

1668 Eadem. — Venet. per Gio. Pietro Brigonci. 12.

1673 Eadem. — Venetia, per Gio. Pietro Brigonci. 12.

1676 Eadem. — Venetia. 12.

1698 Q. Curzio, da Nicolò Castelli. Lipsia. 8.

1736 Q. Curzio tradotto per Tomaso Porcacchi. Venezia, appresso Giovanantonio Remondini. 12.

BELGICÆ.

1639. Q. Curtii historie van 't leven ende de daden Alexandri de Groot, overgeset door A. Snel. t' Amst. 8.

1648 Q. Curtii historie van 't leven en daden Alexandri de Grote. Rotterdam. 8.—Repetitio antecedentis.

1663 Q. Kurcius Historie van 't Leven en Bedrűf van Alexander de Groot, met de Vervulling van 't eerste en tweede Boek en
Delph. et Var. Clas. *Q. Curt.* 5 M

van andere plaatsen door I. Freinshemius. Alles door I. H. Glazemaker uit het Latyn vertaalt. Amsterd. by Gerrit van Godesberg. 8.

1683 Eadem recusa ibid. 8.

1694 Q. Curtii historie van Alexander den grooten. Antwerp. 8.—Novissime tandem Belgice conversus prodiit Curtius, tabulis etiam in æs incisus exornatus,

1728 Amstelod. 8.

SUECICA.

1695 Holmiæ. 8. interprete Jo. Sylvio.

DANICA.

1704 Hafniæ. 8. Supplementa Freinshemii et liber Curtii tertius per Wingaardum.

POLONICA.

1624 Cracoviæ. fol.

RUSSICA.

1710 Moscæ. 4. interprete Elia Kopvewitz.

PAUCÆ quæ subsequuntur editiones vel in præcedenti Recensu omissæ sunt, vel Bipontina editione, ex qua desumptus est, recentiores sunt.

Editionibus sæc. xv. jam notatis addenda est alia, Romæ excusa, nempe, Historia Alexandri Magni, impressa a. 1490. a Steph. Planck. 4to. Vid. Audiffredi Catal. Historico-criticum Romanarum editionum sæc. xv. p. 293.

Quinte Curse de la vie d'Alexandre le grante. Par Ant. Verand, (circiter a. 1490.) in fol. Goth. Hæc est prima Gallica versio : 'Mais,' ait Brunet, Manuel du Libr. &c. tom. i. p. 483. 'qui est beaucoup plus rare, que recherchée.'

Q. Curtii Rufi de rebus gestis Alexandri Magni Historiarum Libri x. cum annotationibus Desid. Erasmi. Paris. apud Sim. Colinæum, 1543. 8vo. Extat exemplar in Biblioth. Advocatorum Edinburgi.

Q. Curtii Rufi, &c. Colon. 1545.

Quinti Curtii, &c. 12mo. 1586. Præfigitur Alexandri Magni Vita, a Joanne Monacho.

Descripserunt Bipontini editionem Lugd. 1584. 12mo. ut 'præstantem et rariorem.' Hæc post Heumannum in Sched. de Libris anon. et pseud. p. 127. Idem vir doctus memorat aliam editionem Lugd. 1592. 12mo. repetitam, et rarissimam: 'manifestum est,' ait Heumannus, 'has a diversis profectas esse typographis: ceterum non nisi semel oculis occurrit meis posterior hæc editio.' Vid. *Conspectus Reipublicæ Literariæ*, a C. Aug. Heumanno. Han. 1735. p. 335.

Q. Curtii Rufi, &c. libri superstites, cum Supplemento eorum qui desiderantur, Lugd. Bat. 1596.

Q. Curtii Rufi, &c. Editio prioribus correctior. Amst. 1629.

Q. Curtii Rufi, &c. ex Museo Isaaci Pontani, Amst. 1638. 12mo.

Harlesius, secutus Fabricium, describens claram Freinsheimii edit. 1640. 8vo. 2 voll. adjicit edit. 1648. Sed tamen, 'num revera,' inquit, 'extet, nescio.'

Q. Curtii Rufi, &c. Lugd. Bat. ap. Elzevir. 1653. 18mo.

Q. Curtii Rufi, &c. Amst. 1696. 8vo.

Q. Curtii Rufi, &c. Lond. 1728. 8vo. repet. ed. Paris. 1678. 4to.

Histoire d'Alexandre le grand, trad. par Beauzée. Par. Barbou. 1781. 2 voll. 12mo.

Eadem, Lat. et Gall. cum Supplementis Freinsheimii, a Mignot. Paris. 1781. 2 voll. 8vo. ap. Didot juniorem.

P. Ostertagii versio Germanica, quæ multum laudatur, prodiit emendatior Francof. ad M. 1799. 8vo. 2 voll.

Editio Bipontina iterum 1798. 8vo. postremo 1801. 8vo. prodiit, in 2 voll.

Prima pars Cunzii editionis jam notata est a Bipontinis sub a. 1795. Præstans hæc editio ad finem perducta est, summa cum laude, a. 1802.

Inter Classicos Romanorum Scriptores vol. III. Q. Curtii Rufi de rebus gestis Alexandri Magni, Regis Macedonum, Libri superstites, ad optimorum exemplarium fidem recensiti, atque procœmio et indice rerum instructi a Frid. Schmieder. Gottingæ, 1803. 8vo.

Q. Curtii editio, ab Alb. Christ. Meineke curata, 1805. non est, censente Harlesio, viris criticis accommodata, sed prodesse possit juvenibus.

Meletematum criticorum Specimen edidit G. L. Walchius Berol. 1809. 4to. in quo, ait Klügling, partim dictio Curtii vindicatur, partim varia ejus loca critice tractantur.

Q. Curtii textum denuo recognovit, Var. Lect. et comment. perpetuo illustravit Jo. Chr. Kohen. Lips. 1818.

Versio Anglica novissima est: The History of Alexander the Great, by Quintus Curtius, translated from the Latin. With notes critical and corroborative, including illustrations from recent travels and from remains extant in Persia and India of the ancient native literature. By Peter Pratt, of the East India House. Revised edition, in two volumes. Lond. 1821. 8vo.

RECENSUS . CODICUM MSS.

Q. CURTII RUFI

QUI IN BIBLIOTHECIS BRITANNICIS ASSERVANTUR.

Codices in Museo Britannico.

In *Biblioth. Reg.* 17 F 1. Quinte Curse Ruf. Des Faiz d'Alexandre, 9. Lib. avec Peinctures belles. Translatés par Vasque de Lucene Portugalois. Escript par la main de Iehan du Chesne, à Lille.

15 D IV. Quinte Curse Ruffe, Des Faiz du grant Alexandre, &c. Idem ut supra, sæc. xv.

20 C III. Idem. A. 1468.

In *Biblioth. Harl.* N. 2727. Quintus Curtius de Rebus Gestis Alexandri Magni. Sæc. xv.

N. 2757. Quinti Curtii de rebus Gestis Alexandri Magni Libri x. Duo priores desiderantur. Sæc. xv.

N. 4842. Cod. membran. illumin. nitide scriptus, sæc. xv. Sub finem : ' Per me Franciscum Caballum Montefortunatum hic liber feliciter est completus, 1464.'

Codex Cotton. Titus, D. xx. continet, inter alia, (Art. 27.) Alexandri Magni Gesta, ex Quinto Curtio. Partim membran. partim chartac. sæc. xiv.

In *Catal. Mss. Indescript. in Museo Britan. conservatorum*, vol. i. p. 346. Quintus Curtius. Annotata de Rebus Alexandri Magni.

Inter *Codices Burneianos*, N. 168. cod. Ms. membran. collat. ad paginas editionis Henr. Snakenburg, quæ Delphis et Lugd. Bat. edita est 1724.

N. 169. Curtius par Vasque de Lucene. cod. Ms. membran.

Codices Oxonienses.

In *Biblioth. Bodl.* inter codices Archiepiscopi Laud, est codex membran. illumin. cum tabulis pictis et deauratis, Historiam Curtii illustrantibus; splendidus et vere magnificus, in fol. max. et Gallice scriptus. Eadem versio est, quam jam notavimus inter Codices in Museo Britannico asservatos: 'composée,' ut dicitur sub initio hujus codicis, 'par vénérable personne, Vasque de Lucene, Portugalois, l'an 1468.'

Inter codices manuscriptos, et impressos cum notis manuscriptis, olim *D'Orvillianos*, sunt:

X 1. 6, 14. Collatio Q. Curtii cum cod. Bibl. Laurentianæ Plut. LXIV. n. 35. Ms. A. F. Gorii. Pp. 175. in 8vo.

X 2. 6, 33. Q. Curtius, Antverpiæ 1546. 8vo. cum Ms. ab Is. Vossio collatus.

Hæc *D'Orvilliana* ex Catal. cl. Gaisford. Oxon. 1806. 4to.

Canonici Lat. 136. Quinti Curtii Cod. membran. illumin. et pulchre scriptus, charact. Ital. sæc. xv.

Et N. 808. est cod. membran. eleganter scriptus a. 1425.

In *Coll. Corp. Christi* est cod. membran. in fol. complexus, inter alia, varias epistolas de Alexandro: habet præfixam Historiam a Q. Curtio conscriptam. Hic est cod. Corp. Christi, cujus variae lectiones datæ sunt (ex codice Rawlinsoniano) a Th. Burges, in Musei Oxoniensis Conspectu, Oxon. 1792. 8vo.

CATALOGUS SCRIPTORUM

HISTORIÆ

ALEXANDRI MAGNI.

EX JOANNIS FREINSHEMII COMMENTARIIS IN LIBROS SUPERSTITES
Q. CURTII DE REBUS GESTIS ALEXANDRI MAGNI, CAP. 4.

[Ex Ed. Snakenburg. Delph. et Lugd. Bat. 1724.]

QUONIAM ex collatione Scriptorum maxima fere lux affulget historiæ, pretium operæ fore duximus, enumerare et alios quotquot res gestas Alexandri pertexuerunt. Ex quibus qui adhuc leguntur, eorum nuda nomina apponere sufficit, aliorum ætatem, scripta, patriam, quantum in hac brevitate potuit, diligenter enotavimus.

Catalogum quoque Scriptorum Historiæ Alexandri Magni contextuerat Joh. Loccenius, sed gaudens eam operam a Viro magno et eruditissimo Ger. Joh. Vossio 1. 10. et 24. de Hist. Græc. esse occupatam, eum omisit, ut ipse de se scribit ad Nostrum 1. 5. 21. His quædam addi possunt ex Reinesii Epistol. ad Hofmannum p. 311.

Monuit tamen de his Prolegomenis suis ipse doctissimus Freinshemius, quod hoc loco referre operæ pretium duximus ex notis ad x. 9. 3. Rutgersii sententiam de ætate Curtii 'Auctoris verbis apprimè convenire ostendit clarissimum literarum lumen Ger. Vossius, in eximio illo opere de Historicis Græcis et Latinis, Latin. 1. 28. quod si aliquanto maturius adipisci licuisset, in tribus prioribus Proleg. capp. admodum juvari, in eo etiam de scriptoribus Historiæ Alexandrinæ, omni fere cura levare poteram: nam de illis quoque diligentissime inquisitum est, de Hist. Græc. 1. 10. et 24.'

Abrahamus Aben Phareg Mauli. Raderus Prolus. c. 4. scribit, hunc Arabica lingua historiam Alexandri M. contexuisse : extare Ms. *αποδα* tamen in bibliotheca Bavarica.

Achmetes Molla, sive Meulana Achmetes, hoc est, sapiens sive Doctor Achm. 'rhythmicis versibus librum historiæ Alex. Magni composuit, et Æmiris Suleimanis nomine publicatum edidit. Hic ab eo vicissim donis eximiis liberalissime cultus, fructum sui laboris uberem tulit.' Leunclav. Hist. Musulm. lib. x. extremo. Hic forte est Turca, de quo in fine capitis hujus.

Adonis Chronicon.

Adrianus Imperator etiam Alexandreida scripsit. Stephanus in *Ἀσραία*, et in *Σάβεα*.

Æsopus. Hunc manuscriptum ineditum citat Juretus ad epist. Symmachi lib. iv. epist. 33. Latinum fecit Jul. Valerius, de quo infra. Putant autem esse historiam illam fabulosam, quæ passim circumfertur.

Agatharchides Cnidius scripsit historias, quarum lib. xxxv. citat Athenæus xii. 6. Item Asiaticam historiam, quæ maxime videtur ad res Alexandri pertinuisse, ex qua octavus liber citatur Athenæo iv. 14. Item hist. Europæam, ex qua lib. xxviii. in testimonium adducit idem auctor iv. 19. Citatur et Æliano in hist. animal. v. 27. et xvi. 27. et Luciano in Macrobiis. Plutarchus cap. 2. Parallelorum exscribit historiam ex Agatharchidæ Samii rerum Persicarum libro secundo. Quem cur eundem cum Cnidio nostro arbitratum sit Gesnerus in Biblioth. non video. Certe Photius in Biblioth. diserte scribit, patria Cnidium, instituto Grammaticum fuisse; scribam insuper et anagnosten Heraclidæ, Lembri, et alumnum Cinnæi. De ætate ejus ita comperimus. Post Mithridaticum bellum vixisse ostendit ejus locus, quem Athenæus xii. 16. retulit. florentibus Romanorum rebus, de quibus interpretor illius verba, quæ leguntur in fine cap. 50. Excerptorum. Vixit autem ante Trajanum, nam citatur a Plutarcho Sympos. 8. Quæst. 9. scripsisse autem Asiaticas res libris decem, et de Europæ rebus libris xlix. historiam pertexuisse, ex Photio discimus. Item quinque libros de Rubro mari, quæque ad illud pertinent, quos scripsit ætate in senium vergente. Præter hæc compendium, aiunt, reliquisse eorum, quæ de Rubro mari scripsisset; item de Troglodytis libros quinque; sed et Epitomen Lydes ab Antimacho scriptæ. Rursum aliud Breviarium eorum, quæ de collectione admirabilium

ventorum scripta extarent. Historiarum adhæc excerpta composuisse, atque de Amicorum inter ipsos consuetudine. Insigne autem testimonium ei reddit idem Photius, adeoque Thucydidi æquat, et in quibusdam anteponit. Ipse quidem fatetur, se, quamvis Attice loquatur, Camaræ tamen (urbis in Creta) dialecto familiariter uti. Photius, excerptis ejus, c. 30. Nam excerpta quædam ex eo leguntur apud eundem Photium Cod. 250. qui et Agatharchum quibusdam dici auctor est.

Agis. Hunc etiam de rebus Alexandri carmine scripsisse colligas ex Curtio VIII. 5. 8. Meminit ejus et Arrianus IV. 2. 15.

Alexandri Epistolæ. Ex his quædam diu superfuerunt: nam et Plinius lib. VI. et Plutarchus cap. 17. eas citat. Quæ vero hodiè circumfertur de situ Indiæ ad Aristotelem, cum aliis nonnullis, pro germanis non habentur.

Alexandri Historia. Vide infra Jul. Valerius.

Alexandri M. ὈΔΟΙΠΟΡΙΚΟΝ citatur a Strabone.

Alexandri Vita. Lamprid. in Alex. c. 30. 'legit (Alexander Imp.) et vitam Alexandri, quem præcipue imitatus est.' Vide etiam infra: *Μονόβιβλος* Alexandrinorum.

Amyntianus. Hic de laudibus Alexandri librum dedicavit M. Antonino Imp. prædicans, se stylo res Alexandri gestas exæquaturum. At deprehensus est in orationis progressu calidus quidem et audax promissor, in promisso vero implendo frigidus atque imbecillus. Multo etiam in dicendo iis etiam inferior est, qui ante ipsum de Alex. scripserunt. Hæc Photius in Biblioth. c. 131. Citatur ab interprete Pindari Amyntianus de Elephantis, qui an idem sit cum nostro, docti viderint.

Anaximenes Lampsacenus. Priscas Græcorum, et Philippi atque Alexandri res gestas perscripsit. Ei Olympicæ statuæ honorem habuit patria, quod iratum Alexandrum, et excidium urbi minitantem placavit. Vide Pausan. lib. VI. Qui addit scripsisse et historiam refertam maledictis in Athenienses, Lacedæmoniosque et Thebanos, eamque sub Theopompi nomine edidisse, ut inimico invidiam concitaret. Versus in Alexandrum, qui Anaximeni ascribebantur, illius non videri, Pausanias pronuntiavit. Eum et historias scripsisse, et poemata, et artes tractasse, et forensia certamina aggressum esse Dionysius in Isæo scribit: sed infirmum fuisse in omnibus, et persuadendi non magnopere gnarum. Athenæus XII. 6. citat opus ejus inscriptum, Regum mutationes, et VI.

Delph. et Var. Clas.

Q. Curt.

5 N

4. aliud, Historias Primas. Vide Joseph. in Appion. lib. 1. pag. 1051. D. et Scalig. in Euseb. num. MDCXCII. Auctorem fabulosa, quæ circumfertur, historiæ quidam putant: Vincent. Beluac. v. 39. Suidas Aristoclis filium, Diogenis Cynici, et Homeromastygis Zoili discipulum fuisse, ait, præceptorem autem Alexandri, quem et in bellis secutus fuerit. Eum citat et Plutarch. in Orat. priori de Fort. Alex. cap. 3. Cum his, et quæ toto hoc capite scribimus, operæ sit componere Vossium de Hist. Græc. i. 10. et 24.

Andronicus. Hunc Alexandri gestorum scriptorem citat Plutarch. in Aristide.

Androthenes Thasius. Navigavit cum Nearcho, et quædam ad hanc historiam pertinentia edidisse dicitur. Strabo lib. xvi. Ejus Parapulus Indiæ citatur ab Athenæo, III. 13.

Angelus Cospus Bononiensis Vitam Alex. Magni a Joanne Monacho conscriptam in Latinum sermonem transtulit. Libellus iste præfixus est editioni Curtianæ, quæ prodiit apud Henricum Petri, Basileæ anno 1546.

Anticlidès. Citatur a Plinio iv. 12. 30. et ab Athenæo ix. 8. liber ejus de Reversionibus septuag. octavus. Idem Atheniensem eum fuisse scribit x. 4. et xi. 6. citat eundem in Expositionibus. Scripsisse autem et Alexandri historiam clarum est ex Plutarcho in vita Alexandri cap. 81. Operis ejus de Reversionibus meminit etiam Suidas et Clemens Alex. in Admonitione ad gentes. Historiæ autem de Alex. Raphaël Volaterranus.

Antidamus Heracleapolites. Hujus historia Alexandri Magni, item libri Morales citantur à Fulgentio in Expositione sermonum antiquorum, unde colligas, eum Latine scripsisse.

Antigenes. Plutarch. Alex. cap. 81. hunc inter scriptores historiæ Alexandrinæ recenset, et ex eodem, ut suspicio est, Volaterranus. Citatur Antigenes quidam Plinio lib. vi.

Antisthenes. Volaterranus hunc Alexandri vitam et gesta posteritati tradidisse scribit. Videtur autem fuisse Rhodius, cujus Laërtius meminit in fine vitæ Antisthenis philosophi. Citatur a Plinio xxxvi. 12. ubi de obeliscis ei sermo, quos Antisthenes attingere potuit in narratione Ægypti ab Alex. occupatæ.

Antoninus Archiepiscopus Florentinus fabulas de Alexandro descripsit ex Jul. Valerio.

Appion Alexandrinus. Græcus homo, qui Plistonices est appellatus, facili atque alacri facundia fuit. Is de Alex. Regis

laudibus scripsit, ut auctor est Gellius vi. 8. Hunc Tib. Cæsar cymbalum mundi vocabat, cum publicæ famæ tympanum potius videri posset. Plin. in Præfat. Hist. Natur. n. 36. sub C. Cæsare tota circumlatum fuisse Græcia, et in nomen Homeri ab omnibus civitatibus adoptatum, Sen. epist. 88. n. 56. scribit. Ejus librum quartum historiarum Ægypti citat Clemens Alexandrinus libro primo Stromat. ubi et mentionem facit libri, quem contra Judæos scripserit, quem duobus refutavit Josephus. Grammaticum professione fuisse, et magnum, constat ex Plinio xxx. 2. 7. qui eum vidit et Plistonice appellatum tradit xxxvii. 5. sed et alibi eum citat, in magicis præsertim: sed et in libro de Apicii luxu Athenæus vii. 12. et de Lingua Rom. idem auctor xv. 8. Scripsit et historiam de singulis gentibus, et commentarios in Homerum, quorum nimiam diligentiam sugillare videtur Seneca. Ob tot edita scripta appellatus est Μόχθος, id est, Labor, ut testatur Suidas.

Archelaus. Chorographus, qui omnem ab Alexandro peragratam terram descripsit. Laërtius in Archelao.

Aristobulus Aristobuli Cassandreus. Hunc in historia sua se maxime secuturum profitetur Arrianus principio operis, quod perpetuus Alexandro comes fuerit; a quo et destinatum reficiendo Cyri sepulcro sub finem historiæ prodit. Qui cum Aristobulo Judæo unum faciunt, errare videntur. Cassandrensem citant Athen. ii. 6. vi. 13. Lucian. in Macrobiiis, et alii. Ejus testimoniis sæpius utuntur Plutarchus, ut in Demosth. cap. 32. et Strabo. Hujus, ut videtur, librum, in quo singulare certamen Alexandri cum Poro tradiderat, Regem in Hydaspem projecisse refert Lucian. de Conscribenda historia. Vide Vossium de Hist. Græc. i. 10. Soiter. in dedic. belli Pannonici.

Aristoxenus. Commentarios hujus citat Plutarchus Alex. cap. 5. Qui an ad Alexandrum magnopere pertinuerint, dubitari possit ex Athenæi xiv. 2. videtur enim iis libris miscellanea quædam collegisse. Scripsisse autem et historias, et omnis generis libros ad 454. Suidas testatum reliquit.

Aristus Salaminus. Citat hunc Athenæus x. 10. Multo junorem fuisse temporibus Alexandri, Strabo lib. xv. nos docuit. Scripsisse de Alexandri rebus gestis scimus ex Arriano vii. 3. 22.

Arrianus Nicomediensis. Hujus Historia cum etiam hodie satis ostendat auctoris sui præstantiam, obscurioribus, aut iis quorum opera non extant, sermonem potius commodabimus.

Arrianus Epopæus. Alexandreida, sive carmen de Alexandro, xxiv. libris constans, hunc scripsisse Suidas tradit.

Asclepiades. Inter scriptores hujus historiæ quidam hoc nomine memoratur Arriano vii. 3. 22.

Bæton. Dimensor itinerum Alexandri librum edidit, quem inscripsit Stationes expeditionis Alexandri. Athen. x. 12. Citatur et Plinio vi. 17. Ubi tamen *Biton* vocatur.

Petrus Bizarus. in Historia Persica.

Calinius Syrus. Plutarchus in Aristide.

Callisthenes, evocatus ab ipso Alexandro ad scribendam ejus historiam. Justin. xii. 6. 17. deinde interfectus. Curt. viii. 8. 21. Scribit hoc loco Raderus famam de Callisthenis hujus historia, quam adhuc superstitem faciebat, vanam esse, idque sibi compertum ex Ducei literis, quem rogaverat, ut exemplar transcribi curaret. Et sane ex principio pseudo-Callisthenis, quod Duceus transmisit, apparet esse historiam fabulosam, de qua mox in Julius Val. De Callisthenis stylo judicium Ciceronis habes in Epist. ad Q. fratrem ii. 12.

Cappellus, in Hist. Sacra et Exotica ab Adamo usque ad Augustum.

Carystius Pergamenus Commentarios Historicos scripsit, in quibus et de rebus Alexandri tractasse argumento sunt loca, quæ ex eo profert Athenæus x. 9. 10. xi. 15. xiii. 8. et xv. 8.

Cedrenus hodieque legitur.

Cephaleon, quem patriam suam pressisse scribit Photius Cod. lxxviii. Scripsit autem libros novem, quibus Musarum nomina indidit: quorum postremis Alex. quoque res complexus, ut patet tam ex loco citato, quam alio, apud eundem Photium, Cod. cxli. Temporibus autem Adriani vixisse eum, ex Suida notum est.

Chares Isangelus. Plutarch. Alex. c. 81. Dubito an idem sit cum sequente.

Chares Mitylenæus: citatur a Plutarcho in Alexandro cap. 33. et 96. et ab Athenæo vii. 2. xii. 2. et ab eodem iii. 13. liber ejus septimus historiarum Alexandri, et xii. 9. et xiii. 4. Vide et Gellium v. 2.

Charon. Hoc nomine tres historici recensentur à Suida, quos omnes verisimile fit Alexandri quoque gesta composuisse: nisi forte Lampsaceno, qui primus inter illos memoratur, ætas obstat, quem tamen longe post primum Darium vixisse patet ex iis, quæ

Athenæus retulit, locis. Tempore Xerxis viguisse refert' Ολυμπιάδων ἀναγραφή.

Chærilus. Hic quoque inter Alexandri comites cum esset, res ejus carmine composuit. Horatius lib. II. Epist. 1. 'Gratus Alexandro regi Magno fuit ille Chærilus, incultis qui versibus et male natis Retulit acceptos, regale numisma, Philippos.' Eum pro pessimo conditore carminum Curtius habet VIII. 5. 8. Notum est de pacto, quod inter eum et Alex. intercesserit, ut pro singulis versibus, si boni forent, aureum, si mali, colaphum acciperet. Hujus Chærilii videntur esse versus, quibus epitaphium Sardana-pali includitur, qui extant apud Athenæum XII. 7. Vide Scalig. ad Euseb. num. MDXXXIV.

Clearchus Solensis, Aristotelis discipulus, scripsit inter alia Vitarum libros, in quibus et de Dario ab Alex. everso, ut scimus ex Athenæo XII. 9.

Clemens. Hunc tantum ex Apuleio novimus, cujus et coætaneus fuit. Sic enim ille I. Floridorum: 'Quæ omnia (Alexandri facinora) aggressus est meus Clemens, eruditissimus et suavissimus poetarum, pulcherrimo carmine illustrare.'

Cleo Siculus inter præcipuos Alexandri adulatores nominatur a Curtio VIII. 5. ex quo loco colligas eum etiam carmina in laudem Alexandri composuisse. Stephanus in Ἀσπὶς citat Cleonem Syracusium, qui de portubus scripserit, quem eundem fuisse non immerito dubites.

Clitarchus. De hoc Quintilianus x. I. 'Clitarchi probatur ingenium, fides infamatur.' Ejus historiam de Alexandro, cujus et comes fuit, citat Plutarchus in vita cap. 47. Plin. VI. 13. 6. Ælian. in Hist. Anim. XVII. 2. 22. 23. 25. Athenæus quidem persæpe, quemadmodum et Strabo. Hujus historiam interpretatus est Curtius; ut quidam putant, eo argumento, quod Curtius eum laudet IX. 5. 21. Sed ipse ille locus eos diversum docere debuit: nec enim Clitarchum ibi solum, sed et Timagenem citat, quos tantum abest ut sequatur, ut potius securitatis et credulitatis eos arguat.

Cluverius in Epitome Historica.

Constantinus Manasses.

Cornelius Nepos. Epistolam Alex. de Indiæ situ, etc. in Latinum sermonem transtulisse dicitur. Nescio an idem sit, qui de rebus Alex. scripsit, auctore histor. Miscella XII. 19.

Craterus. Hic cum sub Alexandro res gereret, ejus etiam historiam dicitur conscripsisse. Meminit Crateri Plut. in Aristide cap. 51. haud dubie ex libris ejus *περὶ ψηφισμάτων*, ut citantur Stephano de Urbibus. qui quamvis etiam Macedo fuerit, alius tamen esse potest a nostro, quem maximis laudibus ornavit apud Suidam Eumenes. Res autem Alex. attigit etiam in epist. ad matrem Aristopatram, cujus meminit Strabo lib. xv.

Daimachus. Hujus Indica citat Athenæus ix. 11. Strabo mendacissimum scriptorem appellat lib. ii. ubi dicit missum ad Allitrochaden Indum, suarum peregrinationum Commentarios reliquisse.

Dexippus. Citat hunc Cedrenus in Historiarum Compendio. Ejus Excerptum est apud Eusebium in primo Chronicorū. Vixisse temporibus Galieni et seqq. Imp. Dexippum, qui temporum historias contexuit, virum in liberalibus disciplinis et facultate logica versatissimum, Eunapius in fine Porphyrii tradidit.

Dicaearchus. Hic videtur Alexandri res attigisse in libris de Vita Græcorum, qui citantur Athenæo xiii. 1. Fuit autem ex Messana Siculus, Aristotelis auditor, ut Suidas tradidit. Citat eū sæpius Plinius in libris prioribus ex Geometricis scriptis, cum ea laude; fuisse virum eruditum, et Regum cura montes permensum. Locum ex primo ejus libro refert Africanus in Sylloge Regum Ægyptiorum annexa a Scaligero editioni Eusebianæ.

Dio Chrysostomus Prusicus, inter alia, de Alexandri Virtutibus libros octo scripsisse dicitur apud Suidam. Plura de eo Photius in Bibliotheca.

Diodorus Siculus.

Diodotus Erythræus Ephemerides Alexandri scripsit, ut colligitur ex Athenæo x. 9.

Diogenes Babylonius. Hunc de Alexandro scripsisse clarum ex Quintil. i. 1. 8. et Clemente Alexandrino lib. i. Stromatum. Ut, qui Antipatri præceptorem fuisse volunt, de juniore Antipatro intelligere necesse habeant.

Diognetus cum Bætone conjungitur apud Plinium vi. 17.

Dionysius, a Philadelpho missus in Indiam, ut Plin. vi. 17. tradit, cum regibus Indicis moratus, vires quoque gentium prodidit. Quod certe fieri non potuit, sine præcipua Alexandri, rerumque iis locis ab eo gestarum, mentione.

Diotimus Atheniensis. Hunc etiam inter scriptores historiarum

Alexandrinæ forte reponendum colligas ex Athenæo x. 10.

Dorotheus Ascalonites. Historias hujus de Alexandro citat Athenæus vii. 2.

Dresserus. In Millenariis.

Duris Samius. Varia scripsit, inter quæ et Res Macedonicas huc maxime pertinentes. Citatur sæpissime ab Athenæo, et Plutarcho in rebus ad Alex. spectantibus.

Ephippus Olynthius de Alexandri et Hephæstionis exequiis scripsit, ut constat ex Athenæo, x. 9. xii. 9. Alius est Ephippus, itidem Historicus apud Suidam.

Eratothenes Cyrenæus. Huic se non plane assentiri dicit Arrianus v. 1. 12. quanquam probatissimum auctorem nominet, mox, v. 1. 20. Citat eum et Plut. in Alex. c. 3. et alibi sæpius. Quin et alii multi, et inprimis Strabo. Sed hic ea tantum auctorum loca indicare propositum nobis est, quæ de historia Alexandri ab uno quoque perscripta fidem faciant.

Eumenes Cardianus. Hic sub Alexandro res gessit, ut patet ex Arriano, et Plutarcho, qui et Vitam Eumenis edidit, quomodo et Æmilius Probus, sive Cornelius Nepos est. Ejus autem Ephemerides Alexandræos citat Athenæus x. 9. Eum mire confundit Suidas cum Rege Pergameno cognomine, quin et ex utroque Macedonum Regem conflât. Restituendum hoc nomen Æliano iii. 23. in fine, de Varia Historia; nam quæ ibi relata fuerunt, et apud Plutarchum reperiuntur, haud dubie fuerunt ex Ephemeridibus Eumenis: ergo caput ita claudit: ὃν καὶ Ἐυμένης ὁ Καρδιανὸς καὶ ἑκείνός ἐστι, pro quibus vulgo legitur, ὃν καὶ εὐ μὲν ὁ Καρδιανός. Eandem emendationem reperi postea in Emendation. Leopardi ii. 12.

Eusebius Chronographus.

Eusebius quidam. Vid. mox Julius Valerius.

Gualterus Belga scripsit carmine Heroico gesta Alexandri Magni libris decem, qui editi sunt. De hoc Guillermus Briton. in præfat. Philippidos:

Gesta ducis Macedum celebri describere versu

Si licuit Galtere, tibi, quæ sola relatu

Multivago docuit tevociferatio famæ.

Glycas in Annalibus.

Harpocraton. Hic cur a Radero scriptorum horum catalogo inseratur, nondum reperi.

Hartliebicus Bojus. Julii Valerii historiam in Germanicum sermonem transtulit, teste Radero.

Hecataeus Eretriensis. Recensetur inter Auctores hujus historiæ a Plutarcho in Alex. c. 81. Quin et Abderitam Hecatæum verisimile est hanc Spartam ornasse, cum et historiam scripserit, et Alexandri comes fuerit, ut legitur apud Josephum lib. 1. contra Appionem. Adde Vossium de Hist. Græc. 1. 10.

Hegesander. Quod hic multa ad Alexandrum pertinentia in Commentariis præcipue suis scripserit, patet ex iis eorum locis, quæ passim recenset Athenæus.

Hegesias Magnes. Hujus fragmenta ex Historia, ut credibile est, Alexandrina, reperiuntur apud Dionys. Halicarn. de Orationis structura, et Agatharchidem in excerptis apud Photium, utrobique producta in exemplum exilis et languidæ compositionis: sed et Cicero ineptum eum vocat in Bruto cap. 83. et de Oratore cap. 67. frigidum exclamatorem Plut. Alex. cap. 4.

Helymon cecinit res Alexandri, quem idem Rex in cavea mori coëgit, ausum tentare tanti regis opera, vires ejus superantia. Hæc Raderus. Vide Gyrald. de Poët. Dial. 111. et Suidam in *Χολπλος*.

Heraclides citatur ab Plutarcho in Alex. cap. 45. quem credam fuisse Alexandrinum, qui Laërtio teste, de successionibus, regum scilicet suorum, scripsit. Fuit et alius hoc nomine gente Cumanus, qui res Persicas enarravit, et ab Athenæo citatur. Ex quo tamenprehendere non potui, post Alexandrum, an ante eum vixerit.

Hermippus. Vide Plut. Alex. c. 95.

Hieronymus Cardianus. Vide Voss. de Hist. Græc. 1. 11. ex Suida, in quo dubitabam.

Hister, qui forte *Istrus* Volaterrani, dicitur multa scripsisse apud Suidam. Plutarcho refertur inter Scriptores hujus historiæ in vita Alex. c. 81.

Historia Miscella xii. 19.

Jason. Vossius de Hist. Græc. 1. 10. f.

Idomeneus videtur inter scriptores Alexandrinæ historiæ ciëri a Plutarcho in Demosth. cap. 32.

Joannes Antiochenus Historiam ab Adamo usque repetiit, in qua et Alexandrum memoravit, ut patet ex Excerptis Constantini, quæ ante hoc quadriennium Henricus Valesius publici juris fecit.

Joannes Monachus. Huic multum tribuit Cælius Rhodiginus, eumque persæpe laudat, ut iii. 5. xviii. 18. xxii. 20. xxiii. 4. Adjunctus est editioni Basileensi, quæ prodiit anno 1545. Interprete Angelo Cospo Bononiensi.

Julianus Imp. in Cæsaribus.

Julius Valerius Latinam fecit Historiam fabulosam de Alexandro, quæ ab aliis Æsopo, ab aliis Callistheni ascripta fuit. Unde fabulas suas certatim hauserunt Antoninus, Vincentius, Urspergensis, alii. Pretium videbatur ascribere hoc loco iudicium C. Barthii ex II. 10. Adversariorum: 'Talia multa in non inerudito monacho sunt, qui vitam Alexandri Magni prodigiosis mendaciis farctam edidit ante aliquammulta sæcula: quæ fabula tantum olim fidei habuit, ut a prudentibus etiam scriptoribus sit testimonio citata, qualis sane ante plus quam quatuor sæcula fuit in Anglia Silvester Giraldus, qui non dubitavit ejus cellionis auctoritate uti. An ea egregia historia edita unquam sit nescio: nos in charta scriptam habemus, sed tanti vix æstimamus, ut in Bibliothecam recipiamus. Est idem auctor, quem Æsopum vocat, et interpretatum a Julio Valerio Franciscus Juretus ad Symmachi lib. I. Epist. 54. Editione quidem priore. Ego vero neque de auctore, neque de interprete credo Romani Græcive hominis esse, maxime enim in eo Græci sermonis ignorantia, nec ulla Romani notitia est.' Hactenus Barthius. Typis excusa est Germanice, anno 1486. Argentorati. Citatur et Salmasio ad Solinum pag. 1025. vetus scriptor qui res Alexandri fabulose composuit.

Justinus.

Lazius in rebus Græcis.

Lycus. Stephanus in *Σκίππος*.

Lynceus Samius. Hujus Commentariis Alexandri gesta pertractata fuisse, suspicio est ex Athenæo x. 9.

Marsyas Periandri F. Hujus Res Macedonicas citat Athenæus XIV. 7. et Plutarch. Demosth. cap. 24. quas perscripsit libris decem, initio ducto a primo Macedonum rege, progressus usque ad Alexandri expeditionem in Syriam. Composuit et ipsius Alexandri educationem; cum quo simul educatus fuerat. Fuit etiam patria Pellæus, Antigoni, qui postea regnavit, frater, ut auctor est Suidas. Marsyam Macedonem citat Plinius lib. XII. et XIII. Præfectus navium fuit sub Demetrio. Diodor. xx. 51. Vide Vossium de Histor. Græc. I. 10.

Megasthenes. Hunc probatissimum auctorem vocat Arrianus v. I. 20. et persæpe citat, præsertim in Indicis suis: sicut Ælianus in Hist. Animal. Cum regibus Indicis moratus vires quoque gentiam prodidit, ut Plinius scribit vi. 17. Missus ad Androcotum

Delph. et Var. Clas.

Q. Curt.

5 O

Indum suarum peregrinationum Commentarios reliquit, fabulis refertos, arguente Strabone lib. II. Scripsit et Politica, quæ citæ Athenæus.

Menæchmus Sicyonius scripsit historiam Alexandri Magni. Suidas. Volaterranus.

Μονόβιβλος Alexandrinorum. Hunc Alexandrinos de vita Alexandri conscripsisse auctor est Nicephorus Ecclesiast. Historiæ x. 36.

Nearchus. Iste cum Alexandro militavit, et de Alex. historiam conscripsit. Mentitus autem est, quod se Navarchum esse scripserit, cum fuerit unius tantum navis gubernator. Hæc Suidas. Sed si recte meminî, crimen illud ab aliis fide dignioribus impingitur Onesicrito. Certe Navarchum appellat etiam Philostratus in Apollonii vita lib. III. et diserte Arrianus in Indicis III. 12. Multa autem in historia mentitum ait Strabo lib. II.

Nestor. Hujus Alexandriada citat Stephanus in Ὑπόμνημα.

Nicanor Res gestas Alexandri Macedonis scripsit, Auctore Varrone in quarto rerum Divinarum, quem citat Lactantius I. 6. et ex eo Sabellicus Enneadis 2. lib. III. et Lud. Vives ad Augustin. de Civitate Dei XVIII. 27.

Nicobule. Hujus fragmentum de Alexandro legitur apud Athenæum XII. 9.

Nymphis Heracleotes scripsit de Alex. et successoribus ejus. Suidas. Librum ejus nonum de Ptolemæis citat Ælian. Hist. Animal. XVII. 3.

Olympiadum Descriptio. Hanc cum Eusebio edidit Jos. Scaliger.

Onesicritus citatur a Plinio VI. 22. 2. Alexandri incunabula et originem scripsit, Laërtio teste. Strabo cum reliquis multa mentitum arguit lib. II. et præsertim lib. XV. in hunc sensum: hunc meliore jure fabulosarum et incredibilium de Alex. narrationum, quam gubernatorum navalium ejusdem rectorem dicere possis. Equidem quotquot Alexandrum comitati, de rebus ejus gestis aliquid scripsere: ii admiranda veris antehabuerunt, monstrosos tamen narrationibus omnes eos hic superasse videtur. Nomen hujus corruptum arbitror apud Lucian. de Conscribenda historia. Ut enim conjicere est, hic fuit, ad quem Alex. dixisse fertur, haud dubie historiam ei suam offerentem, optare se, ut in vitam redire posset, et cognoscere, quibus animis istam narra-

tionem accepturi essent homines. Quare pro istis vocibus, ὧ 'Ορθο-
οίκαρες scribendum erit, ὧ 'Ορθοίκαρε.

Orthagoras. Hunc cum Onesicrito navigasse conjicio, ex Æliano de Hist. Animal. xvii. 6, conscripsit autem libros de rebus Indicis, quos idem auctor citat in Hist. Animal. xvi. 35. et Philostratus in vita Apollonii lib. iii.

Otto Frisingensis.

Patrocles apud Strabonem lib. ii. ait, eos, qui Alexandro comites expeditionis fuerunt, obiter tantum singula cognovisse : Alexandrum vero ipsum accurate omnia indagasse, cum ei regionum descriptiones a peritissimis traderentur ; ita hanc descriptionem sibi postea temporis exhibitam esse ait a Xenocle gazæ præfecto.

Phanias apud Clementem lib. i. Stromat. de transitu Alexandri in Asiam meminit. Quem puto fuisse discipulum Aristotelis, cujus Suidas meminit.

Philippus Chalcidensis.

Philippus Isangelus. Hujus et superioris meminit Plut. in Alex. cap. 81.

Philon Thebanus. Plutarchus dicto loco.

Phylarchus. Hunc inter hos scriptores non retulisse, nisi id jam fecisset Raderus. Nihil enim reperi, quod eum in hanc classem admitti jubeat. Citat quidem locum ex ejus lib. vi. Athenæus vi. 13. qui ad Alex. spectat : sed certum est, esse eum librum ex iis, quos de Pyrrho, et posterioribus regibus composuit.

Pindarus. Hujus versus in Alexandrum Macedonem refert Dionysius in Rhetoricis pag. 179. Unde Raderus colligit, esse eum Pindarum posteriorem ἀνέψωρον ποτέρον, cujus quidem et Suidas meminit. Sed potius crediderim versus Dionysio citatos esse Pindari senioris, scriptos ad Alexandrum Macedonem, non Magnum nostrum, sed alium, Magni proavum, et propterea neminem huic Catalogo Pindarum inserendum videri. Facit mecum Dio Chrys. Orat. ii. Tzetzes Chil. E. vii. 139.

Plutarchus.

Polyænus.

Polycletus Larissæus. Ejus librum octavum Historiarum citat Athenæus xii. 9. Citatur et Straboni Polycletus, quem hunc ipsum esse puto, lib. xvi.

Polycritus. Plutarchus Alexandro cap. 81.

Pompeius Trogus. Cujus epitomen Justinus fecit. Eum citari puto in Historia Miscella XII. 19.

Potamon Mitylenæus. Hic etiam in hunc censum refertur a Volaterrano et aliis, auctore Suida, qui eum tempore Tiberii vixisse, et ab eo summe honoratum fuisse asserit.

Praxagoras. Photius Cod. LXII.

Ptolemæus. Qui post Alexandrum in Ægypto regnavit. Eum se præcipue secuturum esse profitetur Arrianus. Citat eum et Curtius noster IX. 5. 21. et Plutarch. in Alex. cap. 81. quod ideo refero, quod in hoc nomine errasse video Gesnerum in Bibliotheca, qui hunc Ptolemæum, et sequentem in Plutarcho Anticlidem pro uno eodemque habet. Laudat et Athenæus ejus Commentarios sæpissime.

Reineccius.

Sabellius.

Seleucus. Hunc etiam, qui cum Alexandro militavit, nonnihil de rebus ejus edidisse, ni memoria me fallit, apud Diodorum Siculum legi.

Sigonius. In libello de temporibus Atheniensium.

Solinus.

Sopater scripsit Eclogas variæ doctrinæ libros duodecim, quorum decimo Alexandri gesta referuntur, ut prodit Photius Cod. CXLI.

Soterichus Asites. Poëta Heroicus, scripsit Alexandriacum, h. e. Historiam Alexandri Magni, cum Thebas, et alia cepisset. Suidas.

Sotion. Plutarchus Alexandro c. 107.

Strabo. Hic tam in Geographicis suis libris multa passim de Alexandro refert, quam etiam historiam ejus peculiari opere complexus est, quod ipse citat non longe a principio lib. II.

Strattis Olynthius scripsit Ephemerides Alexandri libris quinque, item de obitu ejus. Auctor Suidas.

Suidas.

Tarik Mircond in historia Persica.

Petrus Texeira Lusitanus, de regibus Persarum in suo Itinerario.

Timagenes. Citatur hic a Curtio IX. 5. 21. Judicium de eo vide apud Quintilian. Institut. 10. 1.

Turca quidam. Qui res gestas Alexandri in suam linguam trans-

tulit, jussu Selymi 1. ut testatur Boterus in *Politia illustrium* 11. c. 2. et Tubero lib. x. in fin. *Commentar. de tempor. suis.* Vide *Achmetes*.

Varro. Hunc rerum Alexandri Epitomen composuisse Raderus scribit.

Vincentius Bellovacensis in Speculo.

Raphaël Volaterranus.

Urspergensis Abbas.

Zenobia. Hæc etiam Regina Orientis locum hic sibi vindicare queat ex testimonio Trebellii Pollionis in xxx. *Tyrannis*, cap. 18. 'Historiæ Alexandrinæ et Orientalis ita perita, ut eam epitomasse dicatur.'

Zonaras. Vide Joannes Monachus.

Zosimus.

INDEX

IN

Q. CURTIUM RUFUM.

INDEX

IN

Q. CURTIUM.

- A** iii, 1. 6. 14. iii, 2. 8. iii, 3. 1. iii, 4. 6. 15. iii, 5. 8 defectione (post) vi, 1. 20 fronte iii, 8. 27. iv, 18. 31 Gaza iv, 7. 2 (hinc) jugo, illinc a mari iii, 9. 6 latere iv, 18. 30 latere ipsius, familiares iii, 5. 15 lateribus iii, 9. 12 Memphi iv, 7. 5 Persepoli v, 7. 19 superstitionis animi (ex) v, 4. 1 tergo iii, 1. 19. iii, 8. 27
Ab iii, 5. 5
Abacta (plur.) v, 13. 25
Abdalonymi (gen.) iv, 1. 26
Abdalonymo (dat.) iv, 1. 23
Abdalonymum iv, 1. 19
Abdalonymus iv, 1. 21
Abdicari iv, 10. 3
Abdiderant viii, 3. 37
Abdita viii, 4. 14
Abducendo x, 7. 21
Abducere v, 9. 16. viii, 1. 40. x, 9. 22
Abduci vi, 6. 15
Abducitur vi, 10. 37
Abegere vii, 9. 16
Aberant iv, 7. 15
Aberat iii, 4. 2. iv, 15. 17
Abesse iii, 8. 24. iv, 9. 7. iv, 10. 15. v, 13. 9. vi, 6. 25. vii, 5. 13
Abessent iv, 3. 8
Abesset ix, 9. 2
Abest iv, 10. 28
Abeunt viii, 6. 20
Abeunte x, 7. 13
Abeuntem iv, 16. 9. 18
Abeunti viii, 6. 16. x, 6. 24
Abeuntium x, 2. 27
Abfuerit ix, 2. 23
Abhorrens (diversum) iii, 7. 19 peregrinis auribus carmen vi, 2. 5
Abhorrent vii, 8. 11
Abhorrentem v, 7. 17
Abhorrentes (acc.) viii, 9. 4
Abhorrentia (acc.) viii, 6. 2
Abhorrentibus (abl.) iv, 6. 3
Abhorrere vi, 9. 36
Abhorret viii, 9. 14
Abjecerat iii, 12. 5
Abjecit v, 12. 8
Abjectis (abl.) iii, 11. 11. viii, 1. 44
Abjectos vi, 3. 21
Abierant viii, 1. 49
Abiere iv, 16. 25
Abjicerentur x, 9. 12
Abiorum vii, 6. 11
Abire iv, 6. 22. vi, 5. 31. vii, 11. 23. viii, 1. 14
Abiret iv, 3. 11
Abisare viii, 13. 1
Abisaren x, 1. 20
Abisares viii, 12. 12
Abisaris x, 1. 21
Abistamene iii, 4. 1
Abituri (plur.) x, 2. 16
Ablata (abl.) viii, 1. 49
Ablati (plur.) viii, 3. 16
Ablatum viii, 2. 10
Ablue iv, 1. 22
Abluentem iii, 5. 5
Ablueret iii, 5. 2
Ablutus iv, 1. 23
Abnuens (masc.) v, 3. 13
Abominor (deprecor) vii, 4. 12
Abripuisse iv, 4. 5
Abrumpere x, 8. 17
Abruperant v, 5. 1
Abrumpi iii, 5. 8
Abrupisse (se) a cetero exercitu x, 7. 21
Abrupta (acc.) iv, 15. 22. v, 6. 5. vii, 11. 2
Abrupti (plur.) iii, 11. 18
Abscindunt ix, 5. 22

Delph. et Var. Clas.

Ind. Q. Curt.

4

- Abcissa (nom. fœm.) vii, 11. 2 (abl.)
     iii, 11. 25. x, 5. 19
 Abscissum (acc. neut.) viii, 3. 9
 Abscondere (inf.) viii, 13. 17
 Absconderant iv, 14. 14
 Absconderat vi, 6. 30
 Abscondi vii, 2. 37
 Absconditi (plur.) vii, 10. 3
 Abscondito (dat.) vi, 7. 23
 Absconditur vii, 4. 29
 Abscondunt v, 5. 11. vii, 4. 24
 Absens (masc.) iv, 1. 11. vi, 9. 27
 Absente vi, 10. 3. viii, 3. 1
 Absentia (abl.) iii, 8. 10
 Absentiam iv, 13. 9
 Absistere viii, 11. 2
 Absit v, 5. 22 invidia x, 2. 24. x, 9. 6
 Absolvere (inf.) vi, 10. 3
 Absolverentur vii, 6. 26
 Absolvi (inf.) vii, 2. 9. x, 1. 41
 Absolvo vii, 2. 8
 Absoluta (plur.) viii, 10. 31
 Absolutus vi, 10. 12. ix, 8. 10
 Absorbebat vi, 2. 19
 Abstergeri invicem remi ix, 9. 16
 Absteris (abl.) v, 5. 8. vi, 9. 33
 Abstinebant ix, 10. 12
 Abstineo vi, 9. 3
 Abstineret v, 6. 8
 Abstinerent v, 4. 24
 Abstineret viii, 3. 6
 Abstineretur cœdibus v, 13. 19
 Abstineri viii, 10. 10
 Abstinerant x, 1. 3
 Abstinuisset iii, 12. 19
 Abstinit iv, 10. 23
 Abstraheretur viii, 1. 41
 Abstrahi iii, 2. 17
 Abstulerant viii, 1. 46. ix, 9. 14
 Abstulerat iii, 11. 13
 Abstulit iv, 12. 20
 Absum ix, 6. 20
 Absumta vi, 2. 10
 Absumtum (neut.) iv, 7. 15
 Abulites (sing.) v, 2. 8. 10
 Abuliti (dat.) v, 2. 17
 Abundabant iv, 4. 20
 Abundabat iv, 2. 12. vi, 4. 21
 Abundans iv, 16. 2. v, 2. 1
 Abundantem ix, 6. 3
 Abundantes (acc.) v, 1. 4
 Abundare x, 1. 11
 Abunde iii, 7. 19. v, 2. 21 constantis
     animi vi, 7. 13
 Abusum immodica libertate viii, 2. 2
 Abutentes x, 9. 21
 Abutoris viii, 7. 11
 Acarnan iii, 6. 1
 Acarnanes iii, 2. 16
 Accedere v, 11. 4. vii, 1. 15 propius
     tribunal ix, 3. 3
 Accedit iv, 13. 10
 Accedo iv, 14. 24
 Accendebant iv, 15. 23. vi, 1. 10
 Accenderant viii, 11. 21
 Accenderat v, 2. 5. x, 1. 29
 Accendere animum (præt.) vii, 11. 6
     prælium (inf.) iv, 15. 19
 Accenderent iv, 2. 13
 Accenderunt viii, 4. 11
 Accendit (præs.) iii, 5. 1 fiduciam
     (præt.) iv, 2. 10 alacritatem iv, 2. 20
 Accensa (nom. fœm.) iv, 3. 3. vi, 5. 25.
     vi, 11. 8
 Accensi (plur.) regni cupiditate v, 10. 1
     ira v, 13. 16
 Accensum est desiderium humoris (a-
     quæ) vii, 5. 7
 Accensus iv, 6. 24. viii, 3. 6 cupidine
     x, 1. 16
 Acceperant in medium agmen iii, 9. 6
 Acceperat iii, 8. 1. 23. iii, 11. 24. iv,
     6. 24. vi, 7. 16. vii, 2. 21. viii, 1. 24
 Accipere iii, 10. 2
 Acceperim ix, 5. 26
 Accepero iv, 11. 19
 Accepi ix, 1. 34. x, 2. 24
 Accepimus vii, 8. 12
 Accepistis iv, 14. 25
 Accepisse vi, 8. 8. ix, 9. 6
 Accepisset viii, 12. 15
 Accepit v, 1. 45. v, 4. 7. vi, 3. 12. ix,
     1. 23. x, 1. 43
 Accepta est ratio tam salubris consilii iii,
     7. 10 excusatione ætatis viii, 1. 19
 Acceptante humo levi ac facili occultum
     opus (cuniculos) iv, 6. 8
 Acceptas (part.) iii, 10. 7
 Acciptor vii, 2. 33
 Acceptis (abl.) iii, 11. 9. iv, 7. 9. viii,
     2. 19. ix, 8. 8. 13
 Acceptissimus vii, 2. 11
 Accepto (abl.) iii, 7. 1. iv, 1. 6. vii,
     4. 9
 Acceptos viii, 6. 4
 Acceptum (neut.) iv, 1. 18. iv, 7. 28. iv,
     8. 6. vii, 8. 3 animis regnantium viii,
     12. 11
 Acceptura iv, 2. 2
 Accepturus est divinitatis sue auctori-
     tatem viii, 8. 18
 Accersere x, 5. 33
 Accerseretur vi, 7. 29
 Accersentes gloriam ex periculo viii, 13.
     25
 Accerses vii, 4. 15

- Accessere v, 6. 10
 Accessit hoc quoque x, 3. 8
 Acciderat iv, 4. 6. ix, 9. 27. x, 8. 13
 Accideret iv, 3. 20
 Acciderit iii, 6. 6
 Accidit (contigit) vii, 1. 23
 Accipe omen v, 2. 15 me prædem v, 4. 13
 Accipere iv, 1. 9. iv, 5. 2. iv, 7. 25. v, 8. 12. vii, 7. 17
 Acciperem iv, 11. 22
 Acciperent vii, 10. 9. x, 8. 22
 Acciperet iii, 3. 1. ix, 1. 30. x, 8. 20
 Accipi iv, 5. 7. iv, 9. 20
 Accipias iv, 11. 6 in contumeliam v, 2. 21
 Accipiebant vi, 4. 14
 Accipiebat viii, 4. 22
 Accipienda (acc.) iv, 13. 17
 Accipiendum impetum fluminis (ad) v, 1. 28
 Acciplet vii, 11. 12
 Accipis iv, 1. 22
 Accipit iii, 6. 9. vi, 4. 8. vii, 5. 11. vii, 10. 2. viii, 2. 21. ix, 10. 19
 Accipitur mari Rubro (Ganges) viii, 9. 6
 Accipiant iv, 15. 14. v, 2. 19. vii, 3. 9. viii, 7. 4
 Acciri iii, 2. 9. v, 12. 7
 Accita iv, 1. 36
 Acciti (plur.) v, 2. 10
 Acclamantes (acc.) x, 2. 16
 Acclamatione x, 7. 6
 Accolæ (plur.) iv, 7. 18. iv, 12. 9. v, 7. 9. vi, 2. 12
 Accolas (acc.) iv, 5. 5. vi, 6. 13
 Accolis (abl.) viii, 9. 10. x, 10. 4
 Accommodatus viii, 8. 21
 Accommodaverunt iv, 7. 23
 Accurrit ix, 5. 11
 Accusari x, 1. 37
 Accusatores x, 1. 2
 Accusatoribus x, 1. 7
 Accusatoria vii, 2. 7
 Acer vii, 2. 33
 Acerba ix, 6. 19
 Acerbitas vi, 8. 23
 Acerrime viii, 14. 9
 Acervisque iv, 10. 12
 Acervos viii, 4. 11
 Acesinem ix, 3. 20
 Acesines viii, 9. 7. ix, 4. 8
 Acesini ix, 3. 1
 Achæis (plur.) vi, 1. 20
 Achæorum iv, 13. 29
 Achæos vi, 3. 2
 Achaiam iv, 5. 14
 Achillem iv, 6. 29. viii, 4. 26
 Acie iv, 1. 27. iv, 11. 4. iv, 13. 35. iv, 16. 20. 28. 30. viii, 6. 4. ix, 2. 25
 Aciem iii, 8. 24. iv, 13. 16. iv, 14. 14. iv, 15. 14. vii, 9. 10. ix, 2. 29
 Acies iii, 9. 2. iii, 11. 5. iv, 14. 12. iv, 15. 22. vii, 9. 13 (plur.) iv, 16. 24. vii, 4. 35 (oculorum) vii, 11. 21
 Acinace iv, 15. 30
 Acinacem iii, 3. 18. vii, 4. 19. viii, 3. 4
 Acinacis iii, 3. 6
 Acquiescebam vi, 10. 12
 Acquiescebat viii, 6. 2
 Acquiescentem vi, 10. 31
 Acquiescentes ix, 4. 24
 Acquiescere ix, 5. 30
 Acquiesceret ix, 8. 25
 Acquiescit iv, 4. 21 alieno supplicio, id est, sublevatur vi, 10. 9
 Acquieturus iv, 13. 16
 Acquievit viii, 6. 27
 Acri iii, 13. 8
 Acrior iv, 2. 8. vi, 5. 32. ix, 10. 13
 Acriorem v, 12. 5
 Acriori (abl.) iv, 3. 17
 Acriter vii, 9. 10
 Acrius (adv.) iii, 10. 3. iv, 2. 16. iv, 6. 14. v, 1. 30. v, 3. 10. vi, 9. 30. viii, 14. 20. ix, 7. 18
 Acta (plur. neut.) iii, 2. 1. iv, 5. 19. v, 13. 7. vii, 8. 38. viii, 1. 30
 Actæ (plur.) vii, 5. 27. ix, 10. 7
 Actionem iv, 11. 16
 Acto (abl.) v, 4. 34
 Actum esse de dominis iii, 12. 8
 Acturus viii, 1. 44
 Actus (impulsus) viii, 2. 6
 Acuit (præt.) v, 4. 31
 Aculeo (abl.) iv, 14. 3
 Acutum (neut. acc.) viii, 11. 6
 Ad iii, 1. 1. iii, 2. 2. 10. 16. iii, 3. 4. 6. 7. 27. 28 decem millia iii, 3. 13 fastigium (supra) iv, 6. 21 noctem (usque) iii, 2. 3 nomen (regis) barbari conveniunt v, 10. 2
 Adactam iv, 6. 17
 Adapertæ (plur.) ix, 7. 24
 Adarchias (nom. sing.) v, 2. 5
 Addidit viii, 5. 4
 Adelita (abl.) iv, 4. 18
 Additis (abl.) iii, 2. 6. v, 3. 8. vi, 4. 2
 Addito (abl.) viii, 3. 5
 Additurum (acc.) x, 3. 7
 Addixerat vii, 7. 8
 Addubitavere x, 9. 14
 Adducar (credam) x, 2. 10
 Adduci iii, 3. 3. vi, 2. 9. vii, 5. 23
 Adductas viii, 10. 32
 Adductis (abl.) viii, 6. 27
 Adducto (abl.) iv, 6. 26

- Adductum (acc.) vi, 8. 5
 Adductus viii, 13. 4
 Adducunt vi, 5. 19. vi, 8. 22. vii, 11. 8
 Adduxerant vi, 4. 24
 Adloxerat v, 1. 42. vi, 4. 6. vi, 6. 35.
     x, 1. 9
 Adduxerunt vii, 10. 11
 Adduxi vii, 2. 40
 Adduxit v, 1. 40. viii, 4. 19. ix, 8. 16
 Ademerat v, 13. 12
 Ademerunt viii, 6. 6
 Ademtumque viii, 1. 23
 Ademtum (acc. neut.) iv, 14. 24
 Adeo v, 1. 33. ix, 3. 2. x, 3. 4
 Adequitare iv, 9. 23
 Adequitavit vii, 4. 33
 Aderant v, 10. 12
 Aderat vii, 3. 17
 Adero iv, 13. 24
 Adesse iii, 12. 8. iv, 10. 4. iv, 11. vi,
     3. 17. vii, 5. 25
 Adesset iii, 8. 17. viii, 12. 23
 Adeuntem iv, 7. 25
 Adeundi (ger.) iv, 7. 8. ix, 8. 1
 Adeundo iv, 4. 20
 Adeunt v, 13. 9. vi, 4. 3. vii, 5. 21. ix,
     7. 24. x, 4. 3
 Adeuntibus viii, 9. 27
 Adhæret iii, 1. 13
 Adhæserunt x, 5. 37
 Adhibebantur x, 6. 15
 Adhiberentur viii, 5. 9
 Adhibere (inf.) iv, 10. 23. v, 4. 1. vi,
     10. 30. viii, 3. 2
 Adhibet iv, 13. 3
 Adhibete ix, 2. 25
 Adhibetur viii, 1. 22
 Adhibitis (abl.) vii, 11. 6
 Adhibito x, 3. 6
 Adhibitori (nom.) vi, 11. 17
 Adhibitus vi, 8. 1
 Adhibuit viii, 6. 28
 Adhibuerit iii, 13. 22
 Adhortantis vii, 9. 11
 Adhortari iv, 15. 19
 Adhortati (plur.) vii, 9. 12
 Adhortatione vii, 9. 9
 Adhortationes ix, 9. 25
 Adhortatus iii, 13. 8
 Adhuc vi, 9. 8. vii, 5. 27. vii, 5. 26. viii,
     4. 14. x, 4. 3
 Adjecere iv, 5. 18
 Adjecit iii, 13. 2. iv, 1. 26. iv, 7. 27.
     vii, 5. 25. viii, 1. 14
 Adjecta (abl.) vi, 6. 36. viii, 1. 41
     (neut.) x, 10. 13
 Adjectæ (plur.) v, 5. 24
 Adjecti (gen.) viii, 6. 10
 Adjectis (abl.) vii, 11. 15. x, 5. 4
 Adibant iv, 15. 25. x, 8. 8
 Adierat iii, 8. 15. iii, 10. 8. iv, 9. 14
 Adiere viii, 13. 1
 Adjicere viii, 14. 13
 Adjiciebant x, 1. 15
 Adjiciebantur iv, 9. 3
 Adjicit vi, 7. 15. vii, 4. 13
 Adjiciunt viii, 6. 25
 Adisset x, 8. 6
 Adiit viii, 11. 3. ix, 8. 4
 Adimeret x, 1. 42
 Adimet vi, 10. 33
 Adimo vi, 10. 32
 Adire iv, 7. 5. v, 8. 1. vi, 7. 16. vi, 11.
     25. vii, 3. 15. x, 8. 9
 Adirent ix, 8. 12
 Adiret iv, 7. 9
 Adiri iii, 9. 6. iv, 5. 20. iv, 10. 3
 Adisset iv, 9. 2. iv, 15. 21. vi, 7. 28
 Aditis (abl.) iv, 7. 10
 Aditoque x, 5. 36
 Aditu iii, 4. 2. vi, 4. 15. viii, 1. 49.
     viii, 6. 3. ix, 23
 Aditum (sub.) v, 9. 3. vii, 11. 9. viii,
     10. 23. viii, 11. 3
 Aditur iii, 8. 13
 Adituro v, 2. 8
 Aditutum iv, 5. 5
 Aditurus iii, 1. 10. iv, 9. 8. v, 2. 16.
     viii, 4. 1
 Aditus (gen.) iii, 4. 4. vi, 7. 17 (acc.)
     vi, 8. 18. vii, 11. 14. viii, 2. 21
 Adjungeret iv, 5. 1
 Adjungit v, 13. 8
 Adjuncta (nom. pl.) viii, 2. 22
 Adjunctis (abl.) iii, 9. 8. iv, 13. 29.
     viii, 1. 10
 Adjuncto (abl.) iv, 13. 31
 Adjunctum (nom. neut.) v, 4. 9
 Adjunctus viii, 1. 8
 Adjunxerat iv, 12. 10
 Adjunxit vi, 9. 17. viii, 4. 29
 Adjutus iv, 1. 16
 Adjuvante iv, 8. 8
 Adjuvantes v, 4. 18
 Adjuverint iii, 6. 13
 Adjuvisset vii, 5. 25
 Adjuvit viii, 13. 22
 Admensus viii, 12. 6
 Adminiculo (abl.) vii, 3. 17. viii, 3. 39
 Adminiculum viii, 4. 7
 Admirabilis vii, 6. 42
 Admirari ix, 6. 10. x, 9. 9
 Admiracione iv, 13. 23. viii, 5. 10
 Admiracionem viii, 14. 46
 Admiracioni iii, 6. 17
 Admiratus iii, 4. 11. iv, 1. 18. vii,
     10. 5
 Admiror viii, 8. 5

- Admiserant x, 1. 2
 Admiati (plur.) vii, 8. 9
 Admissis (plur.) iii, 5. 11. x, 3. 5
 Admissurus x, 5. 8
 Admissus iii, 12. 10. vi, 3. 12. vii, 11. 23
 Admittenda (nom. sing.) x, 5. 29
 Admittere (inf.) iii, 12. 9. vi, 8. 14
 Admitterent x, 2. 7
 Admitteret ix, 6. 13
 Admitti iv, 1. 25
 Admixtis (abl.) iii, 9. 9
 Admodum iii, 3. 7. iii, 6. 1. iv, 9. 24. iv, 12. 6. iv, 13. 25. vii, 2. 12
 Admolita est natura rupes præaltas viii, 10. 24
 Admonebantur iii, 10. 4
 Admonendo iii, 12. 16
 Admonens v, 9. 12
 Admonere iii, 6. 15. iv, 11. 9. vi, 11. 2
 Admonerent iv, 14. 20
 Admonerentur viii, 11. 12
 Admoneri v, 2. 19
 Admonet vi, 7. 21
 Admonito (abl.) iv, 14. 2
 Admonitos vi, 8. 15
 Admonitus x, 1. 26
 Admonuit vi, 10. 34. vii, 2. 36. viii, 11. 10
 Admota (nom.) muris ædificia v, 1. 26 (abl.) iv, 3. 13 externa ope v, 12. 16
 Admotæ suppliciter preces v, 10. 14
 Admotam exequendi sceleris occasionem viii, 6. 16
 Admotis viii, 2. 22. ix, 1. 18
 Admoto (abl.) viii, 11. 35
 Admotos vii, 9. 5
 Admotum in propiorem locum amicitiae ix, 2. 7
 Admovebant viii, 6. 4
 Admovebantur iv, 8. 16 tormenta corpori ix, 7. 8 fatis Macedonum genti bella civilia x, 9. 1
 Admovebat ix, 4. 27
 Admovebatur iv, 2. 21
 Admovemus vii, 1. 23
 Admovendis (abl.) iv, 6. 9
 Admovens vi, 7. 12
 Admoverant viii, 4. 7
 Admovere (inf.) iv, 4. 10 manus læsæ v, 2. 19 leti diem (accelerare) viii, 10. 33
 Admoveret iv, 6. 10
 Admoverent v, 8. 7
 Admoveri iv, 6. 9. iv, 14. 24. vi, 5. 5. vi, 6. 34. viii, 10. 28
 Admovi in idem fastigium (evexi) vi, 9. 22
 Admovisse vii, 1. 14
 Admovissent desiderium patriæ fortissimis viris vi, 3. 19
 Admovisset iv, 2. 9. viii, 3. 3
 Admovit iv, 4. 6. vi, 5. 4 exercitum iii, 1. 1. iii, 6. 14 copias iii, 7. 8 filium Darii collo suo iii, 12. 6 nova præsidia iv, 3. 24
 Adolescentia (nom.) vi, 10. 33
 Adolescere (ramos) non sinunt vi, 5. 15
 Adoleverit x, 6. 9
 Adoptabimur vi, 11. 25
 Adorantium viii, 10. 16
 Adornabant iii, 3. 11. 18
 Adornasse viii, 8. 16
 Adornatas iii, 3. 13
 Adornati (plur.) v, 9. 1. x, 1. 24
 Adornatis (plur. abl.) ix, 10. 26
 Adornavit viii, 5. 4
 Adorti (plur.) iv, 15. 21. viii, 1. 5. viii, 2. 16. viii, 12. 3. x, 2. 12
 Adortus ix, 4. 6 oppugnare iii, 1. 6
 Advectis (abl.) vi, 2. 15
 Advectos iii, 9. 9
 Advectus iv, 3. 11
 Advēna (abl.) vii, 3. 16
 Advēnam v, 8. 11
 Advēnarum iv, 8. 6
 Advēnas viii, 2. 4
 Advenerant iii, 2. 24
 Advenerat iv, 15. 12. v, 1. 41
 Advēnienti iv, 8. 10
 Advēnis (abl.) x, 10. 11
 Advēnit (præt.) iv, 3. 11
 Adventare iii, 7. 8. iii, 9. 10. v, 12. 9. vii, 4. 20. vii, 4. 32. viii, 2. 15. viii, 12. 8. viii, 14. 1. ix, 8. 5
 Adventat iii, 8. 20
 Adventu iii, 5. 15. v, 5. 2. vi, 6. 22. vii, 7. 81. vii, 10. 20. ix, 6. 6. x, 8. 3
 Adventum iii, 8. 24. iv, 7. 3. vi, 6. 33. viii, 12. 5
 Adventus (gen.) iv, 7. 1. iv, 12. 5. v, 1. 17. v, 13. 10. vii, 2. 19. ix, 6. 5
 Adversa (abl.) iv, 15. 31
 Adversæ (plur.) v, 11. 5
 Adversam v, 10. 1. x, 2. 22
 Adversantibus (abl.) vi, 10. 32
 Adversis (abl.) iv, 3. 7. v, 1. 8. viii, 4. 11. ix, 6. 1
 Adverso iv, 16. 21 corpore iii, 2. 9
 Advēsum (acc.) iv, 9. 5. ix, 9. 9 flumen (retrosum) ix, 10. 1
 Adversus (nomen) vi, 8. 1 (præp.) iv, 14. 13. iv, 15. 13. v, 8. 2. vii, 9. 2. viii, 13. 3. x, 10. 6
 Advertere agmen suum ei parti viii, 13. 19

- Advexerant* iv, 2. 2
Adulantes (plur. nom.) iv, 1. 19
Adulatio viii, 5. 6
Adulatione viii, 5. 14
Adulationem compositus (in) iv, 7. 26
Adulator viii, 5. 8
Adultæ (plur.) iii, 11. 25
Adultas iv, 10. 21
Adulti (plur.) viii, 3. 3
Adultis (abl.) v, 1. 17
Adultos v, 1. 42. viii, 6. 2
Adultus viii, 2. 35
Advocari x, 3. 6
Advocata (abl.) ix, 7. 6
Advocato (abl.) iv, 11. 1. v, 8. 6. vi, 8. 1
Advolant v, 12. 15. viii, 2. 4
Advolasse iv, 8. 6
Advoluta pedibus ejus iii, 12. 17
Advoluti (plur.) viii, 1. 48
Advolvitur iv, 6. 15
Aduritur vi, 5. 28
Adussit vii, 3. 13
Adusta (plur.) iv, 7. 13
Adustus iii, 8. 15
Ædibus (dat.) v, 6. 7
Ædificanda (classe) ix, 3. 22
Ædificandæ (dat.) iv, 8. 2
Ædificari ix, 1. 3
Ædificata v, 7. 6
Ædificia v, 1. 26. vii, 3. 15
Ædificiorum vii, 3. 8
Ædis viii, 6. 2
Ædium iv, 4. 14. ix, 10. 25
Æger v, 13. 7
Ægre iii, 2. 15. iv, 3. 10. iv, 4. 9. vii, 5. 13. viii, 2. 11. viii, 3. 1. viii, 7. 8. viii, 13. 18. x, 8. 23
Ægri (plur.) viii, 10. 21. ix, 10. 14
Ægris (abl.) vi, 3. 11
Ægritudine animi iv, 10. 19. ix, 9. 23
Ægritudo iii, 3. 2. iii, 5. 10. ix, 10. 13
Ægro animi iv, 3. 11. vii, 9. 11
Ægros ix, 4. 1
Ægrum viii, 14. 25
Ægypti iii, 7. 11. iii, 2. 10. iv, 1. 27. iv, 7. 2. iv, 7. 5. iv, 8. 5
Ægyptii iv, 7. 1. iv, 7. 8. x, 10. 13
Ægyptiorum iv, 7. 5. iv, 10. 7
Ægyptios iv, 10. 4
Ægypto (dat.) iv, 8. 5
Ægyptum iv, 1. 27. 30. iv, 4. 1. iv, 6. 13
Ægyptus x, 10. 20
Æmulare ix, 4. 23
Æmulationem vi, 8. 2. ix, 7. 4
Æmulatus vi, 2. 2. ix, 10. 24
Æmulo (abl.) v, 7. 2
Æolidem iv, 5. 7. vi, 3. 3
Æquabat iv, 2. 19. iv, 9. 15. v, 10. 3
Æqualem viii, 13. 21
Æquales vii, 11. 8
Æquali vii, 6. 11
Æquante vi, 1. 9
Æquantes v, 1. 82. x, 1. 12
Æquare iii, 13. 2. iv, 6. 22. vii, 4. 6. viii, 14. 18. x, 5. 33
Æquaret vii, 9. 19
Æquari iv, 9. 10
Æquat viii, 9. 29
Æquata solo sunt viii, 10. 9
Æquaverat viii, 10. 31
Æquavimus ix, 6. 23
Æquatum (neut.) vi, 6. 29
Æque x, 3. 9
Æquent v, 1. 33
Æquiores (commodiores) vi, 1. 6
Æquis (abl.) vii, 4. 33. viii, 2. 9. viii, 5. 20
Æquo (abl.) iv, 6. 4. iv, 14. 23. iv, 15. 29. v, 9. 12. viii, 1. 25
Æquor (acc.) iv, 7. 11
Æquoris vii, 5. 4. x, 1. 12
Æquum (neut.) vi, 10. 25
Ære iii, 3. 26
Æreos iv, 3. 25
Æreum ix, 7. 19
Æris x, 2. 10. *alieni* x, 2. 24
Æs x, 1. 19
Æschylum iv, 8. 4
Æsculapio (dat.) iii, 7. 3
Æstas iii, 5. 1
Æstimabant iv, 9. 11
Æstimabantur v, 6. 4. *denarius trecentis* vii, 4. 23
Æstimabat vi, 5. 18. viii, 14. 46
Æstimandum (explorandum) iii, 8. 14
Æstimant v, 5. 18
Æstimantes ix, 6. 19
Æstimanti iv, 7. 29
Æstimantibus (abl.) v, 8. 6. vii, 8. 9
Æstimare iv, 16. 33. vii, 2. 25
Æstimaretur vi, 7. 33
Æstimatio ix, 9. 2
Æstimazione iii, 1. 7 (meditatione) iii, 6. 5. v, 2. 1
Æstimato (considerato, abl.) iv, 6. 8
Æstimator viii, 1. 22
Æstimatur ix, 1. 26
Æstimaturi (gen.) v, 9. 2
Æstimaturos iv, 1. 28
Æstimaturum v, 5. 17
Æstiva (plur.) v, 8. 1
Æstivi (gen.) vii, 5. 3
Æstu (ardore) iv, 7. 18. 20. v, 13. 23. vii, 5. 7. *maris* ix, 9. 7. 8. x, 1. 12
Æstuantis viii, 9. 19

- Æstum maris* ix, 9. 27
Æstus (ardor) vii, 5. 5. viii, 9. 13. x, 10. 10 (maris) ix, 9. 18. ix, 9. 25 (acc.) v, 4. 9
Ætas iii, 7. 19. iv, 14. 10. viii, 5. 11
Ætate iii, 12. 16. iv, 5. 3. v, 2. 12. v, 2. 16. vi, 9. 4. vii, 4. 34
Ætatem vii, 2. 12
Ætates iii, 2. 22. viii, 6. 6
Ætatibus (abl.) viii, 1. 13
Ætatis iii, 5. 5
Æterna (abl.) v, 11. 10. viii, 5. 16
Æternum (masc.) iii, 3. 9. iv, 13. 12
Æthiopes iv, 7. 19
Æthiopiam iv, 8. 3
Æthiopum iv, 7. 18
Ætoli iii, 2. 16
Affamini iv, 2. 19
Affecerant v, 5. 5
Affecerat vi, 6. 18
Affectamus iv, 14. 21
Affectantem iv, 7. 31
Affectare x, 10. 14
Affectaret iv, 6. 4
Affectasse x, 1. 39
Affecti (plur.) v, 5. 8. x, 6. 6
Affectis iv, 5. 18. iv, 8. 11
Affecto vi, 10. 22
Affectos vii, 11. 28
Affectu iv, 5. 3
Affectum vii, 3. 1
Affectus viii, 6. 7. x, 8. 22
Afferre iv, 14. 4. vi, 7. 3. viii, 3. 13. ix, 10. 17
Afferrebant iv, 2. 2. vii, 3. 16
Afferrent viii, 6. 22. ix, 6. 5
Afferret v, 11. 7. viii, 6. 21
Afferri viii, 4. 27
Affertur vii, 4. 32
Afferunt vi, 4. 19
Afferantur vi, 6. 20
Afficiemini vi, 3. 15
Affigi vii, 11. 28
Affirmabant v, 10. 14
Affirmans iv, 7. 25. vi, 9. 31. vii, 7. 29. ix, 8. 27
Affirmant iv, 5. 20. iv, 10. 6
Affirmare (inf.) iv, 10. 20. vi, 7. 28
Affirmaret iv, 10. 34
Affirmasset ix, 5. 28
Affirmat v, 4. 4. v, 7. 3. vi, 7. 31. ix, 2. 6
Affirmatio x, 1. 3
Affirmatione vi, 11. 35
Affirmet vi, 6. 4
Affixi (plur.) iv, 4. 17
Affixum cruci (acc.) vi, 3. 14
Afflictus iv, 8. 9
Affligerent iv, 14. 20
Affligitur iv, 6. 23
Afflueret ix, 5. 7
Affore iv, 16. 8
Afforent vi, 11. 4
Affuerant ix, 7. 23
Affuerunt iv, 9. 2
Affuisse viii, 1. 25
Affuissent viii, 5. 14
Affuturus vi, 6. 19
Africa (abl.) iv, 4. 20
Africæ (gen.) iv, 8. 5. ix, 10. 1
Africam iv, 3. 20. iv, 9. 1. x, 1. 17
Africo vento iv, 2. 7
Africus iv, 2. 7
Agant vi, 11. 7
Agasonibus viii, 6. 4
Agathone v, 1. 43. x, 1. 1
Agebant iv, 3. 15. viii, 14. 6 (ducebant) v, 13. 20
Agebantur (pellebantur) iii, 11. 17. iv, 1. 31
Agebat v, 5. 2. vi, 4. 3
Agebatur iv, 2. 19. v, 12. 19. viii, 6. 28. reus x, 1. 29. agmen (ducebatur) x, 10. 14. ferebatur x, 9. 9
Agema (acc.) iv, 13. 26. v, 4. 21
Agendæ vii, 2. 23. viii, 6. 10
Agendum v, 4. 1. vi, 5. 6
Agenore iv, 4. 19
Agenorem iv, 4. 15
Agens iv, 2. 3
Agentem undas (volventem) iii, 1. 5. v, 13. 9. vii, 8. 35
Agentes (abducentes) vii, 6. 2
Agentibus v, 8. 1
Agentium vii, 2. 37
Agere iii, 8. 7. iv, 10. 29. v, 12. 1. vi, 1. 10. vii, 11. 7. viii, 7. 8
Ageret iv, 5. 3. ix, 3. 4
Agger viii, 10. 31
Aggeraretur iv, 2. 16
Aggere viii, 10. 27
Aggerebatur iv, 3. 9
Aggerem iv, 6. 21
Aggeri (dat.) iv, 6. 22. viii, 10. 30 (verb.) vi, 6. 29
Aggesta (abl.) vi, 5. 20
Aggravante iii, 18. 12
Aggravaret dolorem frigescentis vulnus viii, 10. 29
Aggredi iii, 6. 18. iv, 13. 9. viii, 10. 12
Aggregati iv, 15. 9
Aggressi iv, 2. 24. viii, 4. 11. ix, 10. 12
Aggressuri viii, 6. 14
Aggressus iii, 1. 17
Agri iv, 2. 8. iv, 4. 6. iv, 6. 8. v, 2. 10. viii, 14. 18

- Agilitatem (rotarum) iv, 6. 9
 Agimus viii, 8. 15
 Agim (regem) vi, 1. 12
 Agim (poetam) viii, 6. 21
 Agis (rex) iv, 1. 29 (poëta) viii, 5. 8
 Agis arbitrium victoriæ viii, 1. 24
 Agit (impellit) vi, 4. 19. vi, 7. 15. vii, 5. 23. x, 9. 10
 Agitabant iii, 3. 2
 Agitabat iv, 13. 16
 Agitantem viii, 8. 14
 Agitantes vii, 5. 22
 Agitare (cogitare) viii, 5. 5. viii, 13. 21
 Agitari viii, 1. 13
 Agitasse vi, 4. 9
 Agitasset v, 8. 10
 Agitasset x, 3. 6. x, 8. 21
 Agitat x, 2. 3
 Agitatus x, 6. 26
 Agitato iv, 5. 17
 Agitatum v, 10. 1
 Agitaverant viii, 6. 29
 Agite vi, 9. 14
 Agitur studio aut ira (impellitur) vi, 9. 6. viii, 14. 16
 Agmen iii, 8. 15. iii, 9. 5. iii, 11. 15. iv, 9. 6
 Agmina iv, 13. 1. 12
 Agmine iv, 14. 8. v, 1. 19. v, 13. 10
 Agmini iii, 10. 4. iv, 7. 15. viii, 12. 7
 Agminibus iv, 16. 25
 Agminis viii, 4. 12. x, 6. 14
 Agminum iv, 11. 12. iv, 13. 28. iv, 16. 10
 Agnoscent v, 5. 13
 Agnoscente vi, 11. 35
 Agnoscentis vi, 11. 5
 Agnoscere iv, 7. 25. v, 5. 15. 20. ix, 5. 29. ix, 9. 3
 Agnosceret vi, 10. 27
 Agnosci v, 5. 7. v, 13. ix, 2. 30
 Agnoscimus vi, 11. 23
 Agnosco viii, 14. 35. ix, 2. 30
 Agnoscor viii, 8. 14
 Agnoverat iii, 5. 9
 Agnovit iii, 12. 5. viii, 4. 16
 Ago vi, 3. 9
 Agreste vii, 3. 6. viii, 9. 31
 Agrestes iii, 8. 24. iii, 13. 4
 Agrestis viii, 10. 14
 Agrestium viii, 12. 12
 Agriani (plur.) iv, 13. 31. iv, 15. 22. v, 3. 6
 Agrianis (abl.) iv, 15. 22. v, 3. 3
 Agriances iii, 9. 10. viii, 11. 9. viii, 14. 24
 Agriaspas vii, 3. 1
 Agricolaë (plur.) ix, 2. 26
 Agricultores viii, 12. 13
 Agris iii, 10. 10. ix, 8. 5. x, 8. 13
 Agros iv, 1. 11. 31. iv, 14. 2. v, 1. 4. vii, 8. 24
 Ala (equestris) iii, 11. 14 (abl.) v, 4. 21. x, 9. 16
 Alacer ix, 4. 23. ix, 5. 11
 Alacres iv, 14. 25. vii, 9. 9
 Alacritas iv, 15. 23
 Alacritate iv, 12. 23. vi, 4. 1. vii, 8. 7. ix, 9. 7
 Alacritatem iv, 2. 20. vi, 3. 21
 Alacritatis viii, 11. 8. ix, 2. 30
 Alant vi, 5. 28
 Alas (equitum) iv, 16. 2
 Alba (abl.) iv, 15. 27
 Albæ (plur.) iii, 3. 11
 Albentes equi iii, 3. 11
 Albo iii, 3. 19. vi, 5. 4
 Alebatur (parabatur) vi, 6. 12
 Alemus bellum vitando vii, 7. 17
 Alendis viii, 9. 12
 Alendo iv, 3. 4
 Alerentur v, 1. 23
 Aleret viii, 9. 1
 Alexander M. iii, 1. 1. 14. iii, 3. 3. iii, 9. 7. iii, 11. 7. iv, 15. 19 (alius dax) vii, 10. 12. viii, 11. 14. 19 (Lyncætea) vii, 1. 8
 Alexandri M. iii, 11. 1. 10. iv, 15. 26 (Lyncistæ) vii, 1. 19
 Alexandria (Ægypti) iv, 8. 2
 Alexandriam (Ægypti) iv, 8. 5 (ad Caucasum) vii, 3. 23 (ad Tanaim) vii, 25 (in Sogdiis) ix, 8. 8
 Alexandro M. iii, 3. 5. iii, 11. 23. iv, 16. 2
 Alexandrum M. iii, 3. 4. iv, 15. 26. v, 1. 6. v, 4. 12. vi, 11. 5. vii, 4. 7. x, 6. 16. x, 7. 4 (proavum Magni) vi, 11. 26
 Alias (adv.) iii, 2. 11. iii, 4. 11
 Aliena (abl.) iv, 16. 30. vi, 9. 28. x, 8. 13
 Aliens (dat.) vi, 10. 14
 Alienam viii, 3. 27
 Alienati vi, 9. 19
 Alienentur (a rege) v, 9. 12
 Alieni (gen.) iv, 1. 9. x, 2. 24. x, 10. 7
 Alienigena (nom.) v, 11. 6
 Alienigenæ (plur.) vi, 3. 10
 Alienigenam vii, 8. 21
 Alienis (abl.) iii, 11. 25. vi, 6. 10
 Alieno (dat.) vi, 10. 9 (inutile) viii, 8. 15
 Alienum vii, 4. 16. 35

- Alimenta iii, 8. 8. iv, 8. 6. iv, 13. 23.
 v, 4. 17. vi, 6. 29. vii, 4. 25. ix, 10.
 12. x, 8. 13
 Alimentis (abl.) vii, 11. 1. 14. ix, 10. 11
 Alio (abl.) iii, 6. 12
 Alioqui viii, 2. 2
 Alioquin vii, 4. 8
 Aliquantum x, 2. 10
 Alit vi, 4. 18. vii, 4. 26. viii, 9. 9
 Alita viii, 10. 8
 Aliter x, 8. 15
 Aliud atque aliud consilium volitabat v,
 12. 10
 Alius viii, 6. 10
 Allatæ (plur.) iv, 5. 1
 Allatum (neut.) x, 10. 17
 Allevabat iii, 5. 9
 Allevans iii, 12. 17. iv, 4. 3
 Allevantem (oculos) viii, 14. 41
 Allevare iv, 6. 11 ac clypeo ix, 5. 12
 Allevarentur aestu navigia ix, 9. 22
 Allevaret animum a mœrore iv, 15.
 11
 Allevatis (abl.) vii, 8. 2
 Allevatum viii, 2. 4
 Allocutus iv, 2. 3. vi, 8. 24. viii, 6.
 19
 Alloquebatur iii, 10. 3. iv, 13. 38
 Alloquendi v, 11. 2. x, 2. 15
 Alloqui ix, 3. 4
 Alloquor ix, 2. 32
 Alluit v, 4. 7
 Alluitur viii, 9. 14. ix, 6. 20
 Alpes x, 1. 18
 Altam v, 1. 33
 Altaribus (dat.) iv, 14. 25 (abl.) iii, 3.
 9. v, 1. 20
 Alteri v, 5. 17
 Alterum (neut.) iii, 3. 16
 Altior iv, 13. 16. ix, 8. 26
 Altiora viii, 11. 6
 Altiore vi, 11. 28
 Altiores v, 1. 26
 Altissima vi, 6. 1 (profundissima) vii,
 4. 13
 Altissimam iv, 4. 10
 Altitudinem iv, 2. 19. iv, 6. 21. v, 1.
 28. 33. vii, 3. 22. vii, 11. 2
 Altitudinis vi, 5. 21. vii, 11. 3
 Altitudo iii, 1. 7. iv, 9. 15. v, 1. 26.
 vii, 11. 16
 Altius malum x, 2. 19 iram suppresse-
 rit vi, 8. 35
 Alto iv, 4. 4. viii, 3. 9
 Altos vii, 11. 3
 Altum (acc.) iv, 2. 15. iv, 3. 9. v, 1.
 29
 Alvei (gen.) ix, 2. 17
 Alveo (abl.) v, 3. 2. v, 4. 8 cursu viii,
 9. 5. viii, 13. 8. ix, 8. 30. ix, 9. 9
 Alveolum vi, 4. 4
 Alveum iv, 9. 15. 17. vi, 4. 5. vii, 10.
 2. ix, 2. 17
 Alumnus iii, 6. 1. ix, 2. 28
 Alunt iv, 7. 16
 Amanicas iii, 8. 13
 Amantis iv, 10. 31
 Amaram ix, 9. 6
 Amatoris vi, 7. 11. vi, 10. 16
 Amazonum vi, 4. 17. vi, 5. 24. 27
 Ambiebat iv, 2. 9
 Ambientibus iv, 7. 16
 Ambigere iii, 3. 5
 Ambigi vii, 2. 34
 Ambigue x, 7. 5
 Ambiguo viii, 6. 25
 Ambitu v, 1. 31
 Ambitum (circuitum) iv, 8. 2
 Ambitus (circuitus) v, 1. 26
 Ambo iv, 5. 7
 Amenidæ vi, 3. 4
 Amens vi, 7. 8. vi, 9. 32
 Amentia viii, 14. 41
 Amentia vi, 9. 5
 Amici (plur.) iii, 6. 11. iv, 16. 24. vi,
 11. 6. vii, 2. 21
 Amicia viii, 4. 18 (abl.) vii, 4. 1. 19.
 vii, 8. 18. x, 10. 12
 Amicitia (abl.) iv, 7. 9. vi, 10. 24. vii,
 8. 27
 Amicitia iv, 11. 16. v, 10. 10. vi, 7. 33.
 vi, 9. 18. ix, 2. 7
 Amico (abl.) x, 4. 2
 Amicorum iii, 12. 16. vi, 2. 2. vi, 6.
 11. vi, 7. 17. vi, 8. 1
 Amicos iii, 12. 2. vi, 6. 7. vii, 4. 34.
 vii, 5. 19
 Amicula x, 2. 23
 Amicula iii, 3. 10
 Amiculo vi, 9. 25. x, 1. 32
 Amiculum iii, 12. 5
 Amicum vi, 8. 10
 Amicus iv, 1. 9
 Amiserant vii, 1. 34
 Amiserat iii, 11. 24. v, 10. 3. vii, 5. 15.
 vii, 10. 21
 Amiserit iv, 5. 7. iv, 11. 8
 Amiserunt iv, 1. 30
 Amisi iv, 14. 22. v, 8. 11. vi, 10. 30
 Amisimus v, 11. 6. vi, 11. 24
 Amisissent ix, 7. 24
 Amisit (dimisit) iv, 11. 21
 Amissa (abl.) x, 1. 45 (plur.) viii, 4.
 18
 Amissas iv, 1. 32 (vir) x, 8. 15
 Amissi (gen.) iv, 8. 9. x, 8. 9
 Amisso iv, 14. 13. vii, 5. 38. ix, 7. 22.
 metu iii, 6. 11

- Amissorum iv, 15. 12
 Amisum vi, 6. 0. x, 5. 20
 Amittam v, 8. 13
 Amne iv, 9. 8. viii, 10. 23
 Amnem iii, 8. 16. iv, 9. 10. iv, 16. 16.
     vi, 5. 24. 25. vii, 3. 19. vii, 4. 6
 Amnes iii, 4. 7
 Amnibus vii, 10. 15. viii, 9. 11
 Amnis iii, 1. 4. iii, 5. 1. iv, 16. 17. vi,
     4. 7. vii, 4. 31. vii, 7. 13. viii, 2.
     20
 Amœnas viii, 1. 12
 Amœni v, 1. 32
 Amœnitate iii, 4. 9
 Amœnos vii, 2. 22
 Amolita est (abstulit) viii, 5. 17
 Amor v, 5. 20. vii, 4. 11
 Amore iii, 1. 4. v, 1. 35. vi, 4. 11. vi,
     6. 8. 13. viii, 3. 1. viii, 6. 8
 Amorem viii, 4. 25
 Amotis vii, 1. 14
 Amphoræ vii, 4. 23
 Amphotero (abl.) iv, 5. 17
 Amphoterum iii, 1. 19
 Amphoterus iv, 5. 14. iv, 8. 15
 Amplectitur iii, 12. 26. v, 1. 25. v,
     12. 8
 Amplexi (plur.) iii, 6. 17
 Amplexus (adj.) vi, 10. 11. ix, 6. 16. x,
     9. 10
 Amplior viii, 3. 17. ix, 6. 10
 Ampliore viii, 14. 45
 Amplioris ix, 8. 10
 Amplissimum (acc.) v, 1. 13
 Amplius (adv.) iii, 8. 5. 11. iii, 11. 17.
     iv, 7. 28
 Amputare viii, 14. 28
 Amputat iv, 6. 16
 Amputata (acc.) iv, 15. 17
 Amputatis (abl.) v, 5. 6
 Amputaturæ (plur.) iv, 9. 5
 Amputaverat iii, 8. 16
 Amputavit viii, 1. 20
 Amynta (Antiochi) iii, 11. 18. v, 4.
     20
 Amyntæ (Alexandri M. consobrina) vi,
     9. 17. 29 Andromenis vii, 1. 15
 Amyntam (Andromenis) vi, 7. 15. vii,
     1. 10. vii, 2. 8
 Amyntas iii, 9. 7 (Antiochi) iv, 1. 27.
     iv, 13. 28 Andromenis v, 1. 40 (An-
     dromenis) vii, 1. 18. vii, 2. 1 (alius)
     vi, 9. 28 Perdiccæ vi, 10. 24
 Anceps v, 3. 11. viii, 14. 7
 Ancipitem iii, 8. 3. v, 12. 2
 Ancipiti (abl.) iii, 7. 9. iv, 1. 27. iv,
     15. 9. v, 4. 31
 Ancyram iii, 1. 22
 Andromachi iv, 8. 9
 Andromacho (abl.) iv, 5. 9. iv, 8. 11
 Andromenis v, 1. 40
 Andronico (abl.) vii, 3. 2
 Andrum iv, 1. 37
 Anfractus v, 4. 15
 Angebat v, 3. 21
 Angeus v, 2. 5
 Angusta (nom. fœm.) ix, 5. 30
 Angustæ iii, 4. 12
 Angustæ iii, 9. 12. vi, 1. 10. vi, 3. 16
 Angustias iii, 8. 10. 23. iv, 13. 9. v, 3.
     7. 17. 21. v, 4. 29
 Angustiis iii, 9. 6. iv, 5. 4. iv, 13. 6.
     v, 4. 23
 Angustio rem ix, 2. 17
 Angustioribus (abl.) vi, 4. 6
 Angustus iv, 9. 22. ix, 2. 17
 Angustissimis (abl.) vii, 4. 4
 Angustius (acc.) v, 1. 14
 Angustum (acc.) iv, 2. 1
 Anima v, 4. 19. vii, 8. 35
 Animadvertunt ix, 5. 23
 Animal iv, 14. 18. viii, 14. 18. ix, 1.
     5. ix, 8. 2
 Animalia iv, 14. 13. viii, 9. 28. x, 10.
     10
 Animas ix, 6. 8
 Animi (gen.) iii, 5. 8. iii, 7. 20. iii, 12.
     18. vi, 6. 5. 27. vii, 4. 34. vii, 5. 6
     (plur.) vii, 5. 9. 16. vii, 10. 4. ix, 2.
     11
 Animis iii, 10. 4. vi, 9. 3. vii, 11. 13
     (abl.) viii, 5. 5 (dat.) x, 9. 15
 Animo iii, 11. 8. v, 12. 10. vi, 5. 18.
     vi, 9. 33. vi, 10. 2 incessit cupido iii,
     1. 16
 Animorum iv, 10. 8. vii, 11. 8. x, 3. 9
 Animos vii, 2. 36. viii, 4. 3. ix, 7. 29.
     x, 8. 11
 Animum iii, 5. 10. iii, 12. 26. iv, 6.
     1. iv, 7. 8. iv, 10. 13 (constan-
     tiam) v, 0. 17. vi, 8. 14. vi, 9. 10
 Animus iii, 6. 16. iv, 6. 13. viii, 3. 38.
     viii, 13. 7
 Annexæ (plur.) v, 1. 30
 Annexum iv, 1. 19
 Anni (gen.) iii, 3. 10. iv, 7. 17. viii,
     10. 35
 Annis x, 10. 20
 Anniversarium (acc.) iv, 2. 10. viii,
     2. 6
 Annorum iii, 13. 11
 Annos iv, 14. 20. vi, 4. 9. vii, 2. 33.
     ix, 6. 19
 Annuebat viii, 2. 28
 Annueres v, 2. 22
 Annuli (abl.) iii, 6. 7. vi, 6. 6
 Annulo (abl.) iii, 7. 12
 Annulum x, 5. 4. x, 6. 16

- Annum x, 6. 21
 Annunciatur x, 8. 11
 Annus iii, 3. 10
 Ante x, 2. 23. x, 7. 10. x, 8. 7. x, 10. 7
 Antea iii, 8. 10. iv, 11. 5. v, 1. 6. vi, 6. 13. x, 2. 3
 Antecedas vii, 2. 15
 Antecedebant iii, 9. 5
 Antecedebat iv, 10. 9. iv, 12. 9
 Antecedens x, 8. 23
 Antecedentes (acc.) iv, 7. 15. ix, 9. 17
 Antecedentium iv, 7. 15
 Antecessissent (superasset) viii, 1. 26
 Antecessit v, 7. 1
 Anteibant iii, 3. 16
 Antennis iv, 3. 15
 Antequam iii, 5. 6. v, 6. 13. x, 1. 37
 Antesignanos iv, 6. 23
 Anticles viii, 6. 10
 Antigones vii, 14. 15
 Antigonus iv, 1. 35. iv, 5. 13. v, 2. 5. x, 9. 2
 Antipater vi, 6. 35. vii, 10. 12. x, 7. 9. x, 10. 18
 Antipatri x, 10. 14
 Antipatro (dat.) iv, 1. 39 (abl.) v, 1. 40
 Antipatrum iii, 1. 20. vi, 1. 17. viii, 6. 9. x, 10. 14
 Antiphane vii, 1. 32
 Antiphanes vii, 1. 15. 17. 34
 Antiphani vii, 1. 32
 Antiquissimis (abl.) viii, 8. 3
 Antiquitas viii, 3. 22
 Anum iv, 2. 12
 Anus (gen.) iii, 11. 25
 Anxietate iv, 3. 16
 Anxio (abl.) vii, 1. 36
 Anxium de instantibus curis iii, 3. 2. vii, 5. 9
 Anxius dolore ac pudore ix, 10. 17
 Aornon viii, 11. 2
 Aperiam ix, 6. 22
 Aperiat vii, 5. 37
 Aperiebant viii, 5. 8
 Aperiente iv, 2. 17 vada alveo (fluminis) viii, 13. 8
 Aperire iii, 9. 12. ix, 6. 20
 Aperirent ix, 4. 17
 Aperia parricidium (voluntatem parricidii) v, 9. 9
 Aperiri vii, 3. 10. x, 1. 30
 Aperit iii, 4. 4. iii, 13. 3. iv, 9. 21 aliud os amnis aperit vi, 4. 7. vi, 6. 6. vi, 7. 21. vii, 4. 14. viii, 6. 20
 Aperta (abl.) iv, 13. 6
 Apertis (abl.) viii, 6. 22. ix, 1. 21
 Apertos ix, 1. 1
 Apertum v, 4. 2
 Aperuerat v, 4. 22
 Aperuere se campi iv, 7. 11
 Aperuisse v, 5. 8
 Apharias (vir) vi, 11. 5
 Aphæbetum vi, 7. 15
 Apollinem iv, 8. 22
 Apollinis iv, 3. 21
 Apollodorum v, 1. 43
 Apollonide iv, 5. 17
 Apollonidem iv, 5. 16
 Apollonidi iv, 5. 15
 Apollonius iv, 8. 5
 Apparatu iii, 8. 13. iii, 12. 12. iv, 2. 12. viii, 3. 40 exequendæ rei viii, 6. 11
 Apparatum (sub.) iii, 12. 14. viii, 13. 20. ix, 10. 29
 Apparatus iii, 2. 12
 Apparebat vi, 9. 25. vii, 8. 3. x, 9. 19
 Appareret vi, 6. 6. viii, 3. 35
 Apparuisse vii, 7. 29
 Apparuit iv, 7. 2. iv, 15. 26. iv, 16. 21. vii, 11. 21
 Appellabant iii, 3. 11. vii, 3. 1
 Appellans vi, 7. 11. x, 8. 3
 Appellant iii, 1. 5. iii, 3. 23. v, 4. 21. vi, 4. 18. viii, 2. 19. viii, 10. 12. x, 7. 7. x, 10. 17
 Appellantium ix, 3. 16
 Appellantur iii, 4. 11. vii, 3. 6. ix, 8. 8
 Appellari iv, 7. 3. vi, 6. 13. x, 1. 13
 Appellas iv, 2. 3
 Appellat iv, 7. 25
 Appellata viii, 2. 35
 Appellatione iv, 7. 25
 Appellatos vi, 2. 4
 Appellatur iii, 4. 1. iv, 5. 9. vii, 5. 28. viii, 1. 10. viii, 4. 1. viii, 5. 2
 Appellatus iii, 3. 5
 Appellavere viii, 12. 14
 Appellaverunt iv, 3. 23
 Appellavit ix, 3. 23
 Appellentur (sub.) iii, 14. 3
 Appellerent x, 1. 16
 Appellunt iv, 2. 24
 Appetebat (instabat) iii, 12. 1. v, 12. 6. ix, 9. 23. x, 1. 30
 Appetebatur missilibus vi, 1. 15
 Appetere (impetere) viii, 14. 40
 Appeteret viii, 6. 16. x, 6. 18
 Appetit cervicem regis iv, 6. 16
 Applicabantur rates terræ vii, 9. 9
 Applicant navigia crepidini portus iv, 6. 21 classem ix, 9. 8
 Applicantes ix, 2. 18
 Applicari iv, 2. 9. vii, 9. 5. viii, 13. 11
 Applicatos viii, 4. 14
 Applicaverant (adjunxerant) vi, 5. 7

- Applicuerat (adjunxerat) iv, 12. 11
 Applicuit corpus ad molem iv, 4. 3. iv, 13. 26. viii, 3. 38
 Apposita vii, 11. 29
 Appositam iv, 1. 26
 Appositas x, 10. 4
 Approbantibus (abl.) x, 6. 9
 Approbarent viii, 8. 21
 Approbasset x, 9. 19
 Approbato (abl.) vi, 2. 29
 Appropinquantibus iv, 15. 5
 Appropinquantis iii, 6. 15
 Appulsa x, 10. 1
 Appulsas iv, 3. 18
 Apta (abl.) vi, 3. 20. viii, 13. 17
 Aptant vi, 2. 16
 Aptaverant vii, 8. 6
 Aptavere vii, 9. 10
 Apte viii, 8. 13. viii, 13. 6
 Aptior v, 4. 7
 Aptiorem iii, 7. 8. vi, 8. 4
 Aptiores iii, 8. 25
 Aptus (nom.) iii, 8. 13
 Aptum iii, 10. 4. iv, 3. 4
 Apud vii, 7. 31
 Aqua (abl.) iii, 5. 5. v, 7. 7. ix, 9. 19
 Aquam (gen.) iv, 2. 19 (plur.) vi, 4. 7. vi, 6. 23. vii, 10. 3
 Aquam iii, 10. 8. iv, 2. 21. v, 13. 24. vi, 4. 18. ix, 9. 6
 Aquarum iii, 4. 8. v, 1. 12. v, 3. 2. viii, 1. 12. x, 10. 11
 Aquas viii, 9. 14. 18
 Aquilam iii, 3. 16
 Aquilones viii, 9. 12
 Aquis iv, 7. 16. vi, 4. 3. 4
 Arabes (plur.) iv, 17. 18
 Arabia v, 1. 11
 Arabiam iv, 3. 1
 Arabica (abl.) vii, 2. 17
 Arabitarum ix, 10. 5
 Arabs iv, 6. 15
 Arabum iv, 2. 24. iv, 6. 30. ix, 10. 6
 Arachosii (plur.) iv, 12. 6. ix, 10. 7
 Arachosius (dat.) vii, 3. 5. ix, 7. 14
 Arachosios iv, 5. 5. vii, 2. 26. vii, 3. 4
 Aræ iv, 3. 22
 Aras (acc.) ix, 3. 12
 Aratrum vii, 8. 17
 Araxen iv, 5. 4 (Persidis) v, 5. 3
 Armeniæ vii, 3. 19
 Araxes v, 4. 7 (Persidis) v, 5. 2. v, 7. 9
 Arbate x, 9. 3
 Arbelæ (neut.) iv, 9. 9. 14. iv, 16. 9. v, 1. 2. vi, 1. 21 frem. v, 1. 10. ix, 2. 23
 Arbitrabantur iii, 5. 16. v, 2. 12
 Arbitrarentur viii, 4. 26
 Arbitraretur iv, 1. 2
 Arbitria victoriae agere vi, 1. 19
 Arbitrio iii, 5. 12. x, 1. 42
 Arbitris vii, 5. 22. vii, 8. 2. x, 1. 28
 Arbitrium iii, 12. 9. v, 8. 12 agis victoriae viii, 1. 34
 Arbitror iii, 6. 10. vi, 9. 35
 Arbitrum vi, 8. 11
 Arbor iv, 7. 12. vi, 4. 22. vii, 4. 20. ix, 10. 11
 Arborem viii, 11. 8
 Arborea (acc.) iv, 2. 16. v, 1. 34. vi, 5. 14. iii, 1. 9. viii, 2. 24. viii, 9. 6
 Arboribus vi, 4. 3. vi, 6. 23
 Arboris viii, 3. 38. ix, 1. 10
 Arborum iv, 3. 9. v, 1. 32. v, 4. 4. viii, 4. 7. viii, 10. 30
 Arcana (acc.) iv, 6. 5. vi, 10. 7. vii, 7. 24
 Arcanorum vi, 8. 11
 Arcanum vi, 10. 28
 Arce iv, 7. 20. v, 1. 32. ix, 7. 2
 Arcem iii, 1. 6. v, 1. 31. v, 3. 10. v, 6. 11. viii, 10. 33
 Arceret iv, 9. 7
 Arceri iv, 2. 9
 Archelao v, 2. 16
 Archelaum vi, 11. 26
 Archepolim vi, 7. 15
 Arci iii, 7. 2. v, 1. 43
 Arcis v, 1. 20. v, 2. 16
 Arctas iii, 1. 13
 Arcte iii, 6. 13
 Arctiora sibi omnia fieri iii, 1. 8. iii, 2. 15
 Arctissimas iii, 4. 2. v, 3. 17
 Arctissimum (acc.) viii, 2. 20
 Arctius iv, 13. 34. vii, 3. 9. viii, 11. 6
 Arctum (acc.) v, 3. 3. vii, 11. 3. viii, 13. 9
 Arcus (plur.) iii, 4. 13. vi, 5. 28. x, 1. 31
 Ardens viii, 6. 8
 Ardere iii, 8. 18
 Ardor ix, 9. 7
 Ardore iv, 16. 20. viii, 4. 27. viii, 10. 31. viii, 14. 15
 Ardua (abl.) v, 4. 21. viii, 2. 9
 Ardui (gen.) v, 4. 22
 Arduum (acc.) v, 4. 12. vi, 6. 27 difficile viii, 2. 34. ix, 2. 9
 Arena (abl.) iv, 3. 2. 25. vii, 4. 29
 Arenæ iv, 7. 6. v, 1. 30. vii, 4. 27
 Arenam iv, 6. 8
 Arenas vii, 5. 3
 Areten iv, 15. 13
 Aretes iv, 15. 18
 Argentea (acc.) viii, 9. 23

- Argenteus (plur.) viii, 9. 26
 Argenteus viii, 5. 4
 Argenteis iii, 3. 9. iv, 7. 24 (abl.) v, 1. 20
 Argenti iii, 11. 20. iii, 13. 16. v, 2. 11. viii, 8. 17. viii, 12. 15
 Argento iii, 3. 12. v, 6. 6. vi, 11. 3. viii, 12. 16. viii, 13. 7
 Argentum iii, 2. 16. x, 2. 23
 Argivus viii, 5. 8
 Arguebat x, 1. 29
 Arguebatur vi, 11. 35
 Arguentibus (accusantibus) ix, 8. 9
 Arguere vi, 10. 4
 Arguisse vi, 11. 5
 Argumentum (acc.) vi, 4. 18
 Argyraspides iv, 13. 27
 Arianorum vii, 3. 1
 Aridæo x, 7. 5
 Aridæum x, 7. 3. 4
 Aridæus x, 7. 13
 Aridam v, 7. 7
 Arido (abl.) iv, 7. 12
 Arietavit in terram. (prostravit) ix, 7. 22
 Arietibus (abl.) viii, 2. 22
 Arietum iv, 3. 13
 Arimazes vii, 11. 1. 28
 Arimazi vii, 2. 23. 27
 Ariobarzanem v, 4. 20
 Ariobarzanes iv, 12. 7. v, 4. 15. 33
 Ariorum vi, 6. 20. vii, 4. 32
 Arios vii, 3. 3. vii, 4. 33
 Aris (abl.) iii, 2. 27
 Aristander iv, 2. 14. iv, 6. 12. iv, 15. 27. vii, 7. 29
 Aristandrum iv, 13. 15. vii, 7. 8
 Aristogiton iii, 13. 15
 Aristomenem iv, 1. 36
 Aristona (acc.) iv, 10. 24
 Aristonicum iv, 5. 19. iv, 8. 11
 Aristonicus iv, 5. 19. 21
 Aristonis iv, 10. 25
 Aristono ix, 5. 18
 Aristonus ix, 5. 15. x, 6. 16
 Arma iii, 2. 14. iii, 3. 6. iii, 11. 5. 12
 Armamentario vi, 7. 23
 Armamentarium (acc.) vi, 7. 22. 24
 Armamæxas iii, 3. 23
 Armare iii, 12. 3
 Armari iv, 15. 9. v, 4. 12
 Armata vi, 6. 24. vii, 8. 10. viii, 5. 1
 Armati (plur.) iii, 2. 5. iv, 12. 13. vi, 8. 23
 Armatis iv, 16. 11. v, 1. 23
 Armato viii, 12. 7
 Armatorum iii, 9. 12. iv, 4. 16. vii, 11. 1. viii, 5. 4. x, 7. 17
 Armator iii, 4. 13. iii, 8. 22. v, 1. 8. v, 5. 14. vii, 3. 16. viii, 14. 24
 Armatum (acc.) v, 4. 17. viii, 1. 4
 Armatura (sing.) vi, 4. 15
 Armaturam vi, 6. 21. viii, 10. 4. ix, 10. 6
 Armatus iv, 4. 14. iv, 11. 17. viii, 13. 2
 Armaverant iii, 2. 7
 Armeniæ (gen.) iv, 12. 12. v, 1. 13
 Armeniam vi, 3. 8
 Armenii iii, 2. 6. iv, 12. 10
 Armenios iv, 12. 10
 Armenta (acc.) v, 5. 24. viii, 4
 Armentorum vii, 4. 26. ix, 8. 29
 Armentum (acc.) viii, 12. 11
 Armigeri (plur.) iv, 15. 29 (gen.) vi, 8. 19. vii, 1. 18. vii, 2. 13
 Armigeris (abl.) iii, 12. 7. v, 4. 21. vi, 8. 17
 Armigerorum iv, 7. 21
 Armigeros vii, 1. 14
 Armis iii, 2. 12. iii, 11. 5. iv, 8. 15
 Armorum iv, 1. 20. iv, 12. 2. iv, 15. 26
 Arripuit vi, 9. 31
 Ars vii, 4. 8. vii, 7. 26
 Arsaces viii, 3. 17
 Arsanes iii, 4. 3
 Arsani viii, 3. 17
 Arsissent iii, 3. 4
 Artabazi iii, 13. 13. vii, 11. 5
 Artabazo vi, 4. 5. vii, 3. 2. vii, 5. 1. viii, 1. 19
 Artabazum vi, 5. 22. viii, 1. 10
 Artabazus v, 9. 1. 12. v, 10. 10. vi, 5. 1. 4. 6. vii, 11. 20
 Artacacnam vi, 6. 33
 Artaxerxen vi, 6. 13
 Arte iv, 3. 24
 Artem vii, 7. 16
 Arti ix, 4. 28
 Artibus (abl.) iii, 7. 20. viii, 6. 4. viii, 8. 22. ix, 8. 23
 Articulo rerum iii, 5. 11
 Artifices iv, 7. 23. v, 1. 22
 Artificum vi, 2. 5
 Artis iii, 5. 13. v, 6. 5. vii, 4. 8. ix, 5. 25
 Artium iv, 12. 4. viii, 5. 7
 Artus iii, 5. 3. vii, 4. 23. viii, 4. 15
 Arvas vi, 4. 23
 Aruspibus vii, 7. 8
 Arx vii, 6. 10
 Ascendere vi, 5. 18
 Ascenderent viii, 13. 26
 Ascenderet vii, 8. 35
 Ascendimus vii, 1. 28
 Ascendit (præt.) iii, 8. 22. iv, 4. 10. viii, 10. 13. ix, 8. 24
 Ascensu vii, 11. 19
 Ascensurus viii, 6. 4

- Asciscerent viii, 6. 9
 Asciscit vii, 5. 21
 Ascribuntur vi, 2. 13
 Ascripserat iv, 1. 7
 Asclepiodorum vii, 10. 12. viii, 6. 9
 Ascribit vii, 1. 36
 Asia ix, 2. 24. x, 2. 11. 23
 Asia iii, 1. 13. iii, 3. 5 (gen.) v, 1. 89.
     vii, 8. 80. x, 2. 25
 Asiam iii, 10. 4. iv, 5. 14. vi, 6. 6. viii,
     1. 37. ix, 1. 3. x, 3. 7
 Asiatica (abl.) x, 2. 25
 Asiaticis (abl.) x, 3. 5
 Aspastes ix, 10. 21. 29
 Aspectu iii, 2. 10. vi, 6. 34
 Aspectum v, 5. 19
 Aspectus viii, 14. 12
 Asper vii, 2. 14
 Aspera (plur.) iii, 10. 10 (abl.) vi, 5.
     11. vi, 9. 28. vii, 11. 16
 Asperi iii, 4. 6
 Asperis (abl.) v, 9. 3. vii, 11. 18. viii,
     11. 7
 Asperior vii, 1. 22
 Asperitas vii, 3. 6
 Asperitate vi, 4. 5
 Aspernabantur iv, 1. 5
 Aspernantes (acc.) vi, 6. 7
 Aspernantibus v, 7. 2
 Aspernantis v, 2. 19
 Aspernari x, 2. 5
 Aspernatus v, 10. 6
 Asperner vi, 10. 23
 Asperserat rumor (quos) x, 10. 18
 Aspersi (plur.) x, 2. 4
 Aspersit viii, 7. 5
 Aspersus viii, 2. 52
 Asperum os fluvii viii, 9. 9
 Aspexerat viii, 4. 25
 Aspexit iii, 1. 14. x, 5. 2
 Aspicite viii, 8. 9
 Aspicitis vi, 9. 5
 Aspirante iii, 8. 20
 Aspirare iv, 14. 19
 Assacano viii, 10. 22
 Assecuti v, 12. 19. v, 13. 19
 Assecutos iv, 14. 4
 Assecutus iv, 10. 11. vii, 8. 12
 Assedissee x, 6. 17
 Assensa vii, 2. 3
 Assensionem viii, 5. 20
 Assensu v, 9. 2
 Assentantium viii, 8. 21
 Assentatio viii, 5. 6
 Assentiebant iv, 13. 7
 Assentiebantur viii, 4. 30
 Assentiebat v, 12. 3
 Assentielatur x, 8. 2
 Assentiunt v, 7. 4
 Assequendi (ger.) iii, 12. 1
 Assequi iv, 6. 4. iv, 16. 10
 Asserentem x, 10. 14
 Asseres (acc.) iv, 3. 24
 Assereret viii, 1. 42
 Asseribus iv, 3. 15. 24. 25
 Asservabantur iv, 16. 5
 Asservare iv, 1. 4
 Asservarent vii, 6. 40
 Asservari iii, 13. 3. iv, 13. 37. v, 10. 5
 Asservata ix, 7. 2
 Asservati (plur.) ix, 9. 1
 Assidebat x, 5. 20
 Assidens defuncto corpori iv, 10. 20
 Assidere iv, 3. 1
 Assideret ix, 8. 25
 Assignari v, 5. 22
 Assignatura iv, 11. 21
 Assuefaceret v, 2. 19
 Assueta (plur.) iii, 9. 4 (abl.) vi, 5.
     11
 Assuetæ v, 7. 2
 Assuetam viii, 13. 20
 Assueti (plur.) iv, 6. 3. iv, 7. 31. v, 12.
     9. vi, 6. 8. viii, 2. 16. x, 2. 6
 Assuetis viii, 8. 16
 Assueto iv, 7. 22
 Assuetos iii, 10. 9. x, 7. 15
 Assuetus vi, 5. 23. vi, 7. 16
 Assueverat (amicis) iii, 12. 2. v, 4. 14.
     x, 1. 32
 Assueverant viii, 12. 10 talibus minis-
     teriis ix, 1. 32
 Assuevisset vii, 6. 8
 Assuevit vi, 5. 23
 Assumi viii, 6. 9
 Assumserat ix, 8. 23
 Assumta iv, 1. 34
 Assumptis iii, 2. 24. vii, 5. 21
 Assumto (abl.) iii, 6. 8
 Assurgere iv, 6. 15
 Assurgeret ix, 5. 2
 Astiterant vii, 2. 28. x, 5. 9
 Astrictas vestes iii, 13. 7 vinculorum
     serie (abl.) iii, 1. 17
 Astricti crepidis pedes (plur.) iv, 8. 8
 Astrictum iii, 1. 15. vi, 8. 12
 Astringebat vii, 3. 13
 Astringitur v, 1. 29
 Astrinxerat v, 6. 13
 Astruxit falsis criminibus x, 1. 27
 Atarras vi, 8. 19. 20. 21
 Athenagora iv, 5. 17
 Athenagoræ iv, 5. 15
 Athenas x, 2. 2. 3
 Atheniensem iii, 2. 10
 Athenienses iii, 13. 15. iv, 8. 12. x,
     2. 6
 Atheniensibus viii, 1. 33. x, 2. 2

- Atheniensis iv, 6. 22. v, 5. 17. v, 7. 12. vi, 5. 9
 Atheniensium iii, 1. 9. iii, 10. 7
 Athenis (abl.) iii, 2. 10
 Athenodorum ix, 7. 5
 Athenodorus ix, 7. 3
 Atharias viii, 1. 36
 Atizyes iii, 11. 10
 Atrocitas viii, 1. 50
 Attali viii, 3. 15
 Attalo vi, 9. 17
 Attalum viii, 2. 52. viii, 8. 8. viii, 13. 21
 Attalus iv, 13. 31
 Attamen vi, 7. 9
 Atterebantur iv, 7. 31
 Atticæ x, 2. 1
 Attigerat iv, 3. 26
 Attigimus vii, 8. 16. ix, 6. 24
 Attinas viii, 1. 3. 5
 Attinent vi, 2. 13
 Attinet x, 1. 34. x, 8. 19
 Attollens vii, 3. 20
 Attollere vi, 9. 32
 Attonitæ viii, 6. 16
 Attoniti (plur.) iv, 13. 17. v, 6. 13. v, 12. 13. viii, 1. 44. viii, 2. 3
 Attonitæ mentis mulier (insanæ) viii, 6. 16
 Attonitis (abl.) viii, 4. 4. x, 2. 2
 Attonito (dat.) vi, 6. 3. vi, 8. 2. vii, 7. 26
 Attonitus vi, 9. 32 mœstitia v, 9. 13
 Attractare x, 10. 13
 Attribui iv, 1. 26 (inf.) viii, 1. 2
 Attribuis viii, 1. 35
 Attribuit v, 2. 6. vi, 2. 11. x, 1. 21
 Attributus v, 5. 24
 Attritis viii, 2. 34
 Attulerant iv, 5. 7
 Attulere iv, 7. 9
 Attulerunt x, 7. 5
 Attulisti vii, 5. 12
 Avaras vii, 8. 19
 Avaro iv, 7. 1. viii, 3. 16. ix, 8. 9
 Avaritia iii, 11. 20. v, 6. 6. viii, 13. 11. ix, 2. 9. x, 1. 4
 Avaritiæ viii, 8. 12
 Avaritiam viii, 8. 9
 Aucto vii, 10. 13
 Auctor iii, 7. 7 levis iv, 3. 22. iv, 7. 27. iv, 8. 1. vi, 8. 10. ix, 8. 15
 Auctore vi, 2. 15. x, 9. 18
 Auctorem iv, 10. 17
 Auctores iv, 8. 10. vi, 9. 3. viii, 6. 23. x, 8. 15. x, 9. 9. 10
 Auctori vi, 8. 33
 Auctoribus vii, 10. 13. x, 1. 22. x, 10. 5
 Auctoris iv, 8. 1
 Auctoritas vi, 8. 25. viii, 12. 13. x, 1. 28
 Auctoritate vi, 8. 7. vii, 7. 21. x, 7. 13
 Auctoritatem vi, 10. 25 divinitatis suæ accepturus est rex a nobis viii, 5. 18. ix, 7. 3
 Auctus copia v, 7. 12
 Audacia vi, 11. 2. viii, 13. 13. 14
 Audaciæ iv, 9. 23. viii, 11. 11. ix, 6. 10
 Audacter vii, 9. 1
 Audebant v, 5. 23. x, 8. 9
 Audebat iii, 12. 10. iii, 13. 4
 Audente vi, 6. 16
 Audeo vi, 10. 30
 Auderemus vi, 11. 23
 Auderent iii, 12. 9. x, 1. 11
 Auderet vi, 1. 14
 Audete iv, 14. 13
 Audiebat vi, 11. 8
 Audiebatur vii, 11. 25. viii, 5. 20. ix, 10. 26
 Audiendum viii, 7. 2
 Audieram vi, 10. 35. x, 1. 37
 Audieramus vi, 11. 27
 Audierat vi, 7. 21. 26. vi, 10. 5
 Audierint viii, 5. 19
 Audierunt vii, 11. 13
 Audio vii, 8. 23
 Audire iii, 2. 11. viii, 1. 27. viii, 7. 9
 Audirent viii, 7. 7
 Audires ix, 3. 15
 Audiret vi, 9. 10. viii, 1. 31
 Audiretis viii, 8. 2
 Audiri vii, 9. 11. viii, 11. 21
 Audiassent viii, 1. 29
 Audiasset iv, 9. 7. ix, 6. 1
 Audiati vi, 10. 11. viii, 8. 19
 Audit iv, 8. 12
 Audita viii, 1. 10
 Auditis vi, 7. 7. x, 1. 27
 Audito iv, 4. 7. iv, 15. 7. v, 5. 2 Dari-um movisse ab Ecbatanis v, 13. 1
 Auditu v, 4. 10. x, 5. 3
 Auditus viii, 10. 9. 18
 Audiuntur viii, 7. 9
 Avellerat v, 6. 5
 Avelli v, 12. 8
 Aversa iv, 10. 25
 Aversabantur vi, 6. 9
 Aversabatur viii, 3. 14
 Aversantur v, 8. 15
 Aversaremur vii, 1. 20
 Aversarentur viii, 10. 2
 Aversarer viii, 8. 14
 Aversari vi, 7. 10. viii, 6. 23
 Aversaris viii, 7. 13
 Aversati iv, 7. 31

- Aversatus (damnans) viii, 10. 17
 Aversis v, 4. 16
 Averso (dat.) iv, 15. 22. vi, 7. 30. viii, 13. 23
 Aversos iv, 14. 14. iv, 15. 21
 Aversum v, 3. 5
 Averterat x, 9. 7
 Averteret iv, 6. 9. iv, 15. 13. viii, 13. 18
 Avertit in fugam iii, 11. 8. iv, 9. 21. iv, 13. 31. v, 4. 28
 Aves viii, 9. 25
 Auferebantur iv, 9. 19
 Auferre iv, 16. 9. viii, 5. 15
 Augeant ix, 3. 13
 Augebat vi, 1. 9
 Augendam viii, 2. 26
 Augere iv, 7. 30
 Augerent ix, 5. 23
 Augeret iii, 5. 14
 Auget viii, 9. 7
 Augurabantur iii, 3. 5. iv, 4. 5. iv, 13. 25
 Augurabatur ix, 9. 2
 Augurio iv, 6. 12
 Augustissimum iii, 1. 13
 Avia (adj. sing.) iv, 16. 14
 Avix (sub.) iii, 11. 25
 Avida vi, 9. 10
 Avidam vi, 5. 25
 Avide iv, 10. 13. vii, 5. 8. ix, 6. 8
 Avidi ix, 1. 3
 Avidior v, 7. 4
 Avidissima v, 1. 6
 Aviditati vii, 8. 12
 Avidius iii, 6. 17. iv, 16. 29. v, 13. 2. viii, 14. 26
 Avidos iv, 7. 29
 Avidum iv, 8. 3. iv, 16. 23
 Avidus vii, 2. 21. vii, 5. 23
 Avios ix, 4. 25
 Avis iv, 6. 11
 Avium iv, 5. 3. iv, 6. 6. vii, 8. 15. viii, 9. 26
 Aulæ viii, 8. 21
 Aulæam viii, 6. 21
 Auram iv, 5. 12. ix, 9. 3
 Auras viii, 13. 10
 Auratas viii, 9. 26
 Aurato iv, 7. 24
 Aurea (plur.) iii, 3. 16. 18. iv, 3. 22. x, 1. 24
 Aureæ (nom.) iii, 3. 11
 Auream iii, 3. 16. iv, 2. 2. iv, 5. 11
 Aurei (plur.) iii, 3. 16
 Aureis v, 13. 20. viii, 9. 29. viii, 11. 34. ix, 1. 6
 Aureos iii, 3. 13. viii, 5. 4
 Aures iv, 10. 17. vi, 10. 16. vi, 11. 15. ix, 2. 30. ix, 7. 24
 Aureum ix, 7. 24. x, 10. 13
 Auri (gen.) iii, 2. 20. iv, 11. 6. 12. viii, 8. 17
 Auribus iv, 10. 26. vi, 2. 6. viii, 1. 22. viii, 4. 4. viii, 5. 20. viii, 9. 21. viii, 14. 10
 Auriga iv, 15. 28
 Aurigæ (plur.) iv, 15. 3. viii, 13. 3
 Aurigarum iv, 15. 16
 Aurium iv, 13. 38. v, 4. 25
 Auro iii, 3. 16. 20. 26. iv, 1. 23. viii, 4. 3
 Aurum iii, 2. 16. iii, 10. 10. v, 6. 3. viii, 7. 11. viii, 9. 18
 Ausi (plur.) iii, 9. 11. iv, 3. 12. v, 5. 18. x, 10. 13
 Auso iii, 13. 7. iv, 6. 21. iv, 9. 12
 Ausos vi, 6. 7. vii, 5. 39
 Auspicio vi, 3. 2
 Auspicio iv, 15. 27. ix, 6. 9. x, 8. 10
 Austrum viii, 8. 3
 Ausuros x, 1. 7
 Ausurum iii, 5. 7. 16. viii, 2. 7
 Ausus (part.) iv, 6. 15. iv, 9. 21. vi, 3. 13. viii, 10. 18
 Autem viii, 6. 23. ix, 2. 22. x, 8. 1
 Avulsarum ix, 9. 20
 Avunculum viii, 1. 37
 Auxilia iii, 2. 16. iii, 11. 12. iv, 9. 2. ix, 2. 25
 Auxilli viii, 14. 4. 16
 Auxilio ix, 1. 16
 Auxiliorum viii, 14. 6
 Auxillum iii, 1. 8. iv, 3. 10. iv, 7. 13. viii, 13. 3

B.

- Babylone v, 1. 35. v, 6. 9. x, 6. 1
 Babylonem iii, 2. 2. iii, 3. 3. v, 1. 7. x, 1. 16. 19. x, 8. 11
 Babylonix v, 1. 43. 44. 45
 Babyloniam iv, 6. 2
 Babylonii iv, 12. 10. v, 1. 23. 37. x, 5. 15
 Babylonio v, 13. 3
 Babyloniorum v, 1. 15. 19. 22
 Babylonios v, 1. 16
 Bacchabundum ix, 10. 27
 Bacchæ viii, 10. 14
 Bacchantibus viii, 10. 15
 Bacchantium viii, 10. 18
 Bactra iii, 10. 5. iv, 5. 5. 8. v, 9. 8. v, 10. 6. vi, 3. 9. vi, 6. 22. vii, 4. 31. vii, 8. 30. vii, 10. 10
 Bactriana ix, 2. 25
 Bactrianæ v, 8. 4. vii, 4. 26. vii, 7. 31
 Bactriani iv, 6. 2. iv, 9. 2. iv, 15. 18.

20. vii, 7. 16. ix, 3. 33
 Bactrianis v, 9. 16. vii, 3. 7
 Bactrianorum iv, 6. 2. v, 8. 4. vii, 5. 1
 Bactrianos v, 12. 13. vii, 4. 13. 25
 Bactris x, 10. 4
 Bactrus vii, 4. 31
 Baculum ix, 1. 30
 Bæotia (abl.) iv, 4. 20
 Bæotiz iii, 10. 7
 Bæotiam vi, 3. 2
 Bagistane v, 13. 3
 Bagoæ vi, 3. 12. x, 1. 25
 Bagoan vi, 4. 10
 Bagoas vi, 5. 23
 Bagophanem v, 1. 44
 Bagophanes v, 1. 29
 Balacro viii, 11. 22
 Balacrus iv, 5. 13
 Barbaræ iii, 3. 13. viii, 1. 11. viii, 3. 13
 Barbararum v, 5. 6
 Barbari iii, 9. 10. iv, 6. 16. iv, 16. 25. v, 4. 14. v, 6. 3. vi, 5. 12. vii, 5. 38
 Barbariz vi, 3. 3
 Barbaris v, 4. 30. v, 5. 19. v, 13. 3. viii, 4. 23. x, 1. 4
 Barbaro iv, 16. 15. v, 12. 12
 Barbarorum iii, 9. 3. iv, 1. 11. v, 4. 16
 Barbaros iii, 5. 16. iii, 7. 3. iii, 11. 14
 Barbarum vii, 11. 24
 Barbarus iv, 6. 16. vii, 4. 36. vii, 5. 37
 Barcanorum iii, 2. 5
 Barsinæ x, 6. 13
 Barsine x, 6. 11
 Barzæntes vi, 6. 36
 Barzænti viii, 13. 4
 Bazaria viii, 1. 10
 Beli iii, 3. 16
 Bella iii, 8. 7. iii, 10. 8. iv, 1. 12. v, 1. 8
 Bellantibus viii, 14. 11
 Bellare vii, 8. 21
 Belli iii, 5. 13. iii, 8. 8. iii, 11. 20. iv, 1. 5
 Bellica ix, 8. 4
 Bellicis viii, 1. 20
 Bellicosa vi, 4. 15. vi, 6. 36
 Bellicosissima iv, 6. 3
 Bellicosissimam v, 7. 17
 Bello iii, 12. 19. iv, 1. 10. iv, 2. 12. iv, 3. 19
 Bellorum iii, 8. 9. iii, 10. 4. x, 9. 19
 Bellua iv, 4. 3. viii, 14. 13. 33. 38
 Bellus iv, 4. 5. viii, 14. 13. 23
 Belluam iv, 4. 5. ix, 7. 16
 Belluarum ix, 2. 19. x, 1. 12. x, 9. 18
 Belluas viii, 13. 7. viii, 14. 18. ix, 2. 8. 15. ix, 6. 7
 Belluis ix, 1. 5. ix, 3. 33
 Delph. et Var. Clas.
 Bellum (prælium) iv, 8. 4. vii, 7. 17. vii, 8. 21
 Belus v, 1. 24
 Bene v, 4. 12. vi, 10. 36
 Beneficia vi, 8. 8. vii, 8. 26. viii, 5. 10
 Beneficii vii, 2. 8
 Beneficio v, 5. 20. vi, 8. 5. 7. vii, 10. 7. viii, 6. 3. x, 2. 22
 Beneficiorum viii, 8. 11
 Benevolentia vii, 7. 26. vii, 8. 29. x, 5. 31
 Benevolentiz iii, 8. 7. vi, 7. 9. ix, 6. 17
 Benevolentiam ix, 6. 18
 Benigne iv, 2. 3. v, 1. 18. v, 2. 9. vi, 4. 23. viii, 1. 10. viii, 10. 2
 Benignitas x, 1. 25. 35. x, 5. 31
 Benignitate viii, 12. 16
 Benignitatis x, 1. 38
 Benignius viii, 6. 19
 Berylli ix, 1. 30
 Bessi v, 11. 2. vi, 3. 18
 Besso v, 9. 2. v, 12. 14. vi, 4. 8. vi, 6. 21. vii, 4. 32
 Bessum vi, 3. 12. 15. vi, 6. 19. 20
 Bessus iv, 6. 4. v, 8. 4. v, 9. 10. v, 11. 2. v, 13. 15. vi, 3. 9. vi, 6. 13. vii, 4. 1
 Bestiæ viii, 2. 7
 Bestias v, 4. 19. viii, 1. 35
 Bestus vi, 8. 8. vii, 8. 13
 Beti (voc.) iv, 6. 26
 Betim iv, 6. 25
 Betis iv, 6. 7. 20
 Beziram viii, 10. 23
 Bibendi vii, 5. 2. 7
 Bibere iii, 6. 6. vii, 12
 Biberet vi, 10. 34
 Bibi (præt.) iii, 6. 13
 Bicon ix, 7. 4. 5. 7
 Biconem ix, 7. 6. 8. 9
 Biconis ix, 7. 6
 Biduo iii, 6. 8. iv, 4. 10. iv, 10. 1. vi, 7. 31. vi, 10. 20
 Biduum vi, 8. 13. ix, 2. 1
 Biennium vii, 11. 1. viii, 8. 6
 Bina vii, 5. 27
 Binas iv, 3. 14
 Bipennibus iii, 2. 5
 Bis v, 4. 10. v, 8. 8
 Bitumine iv, 3. 2. iv, 6. 11. v, 1. 16. 25
 Bituminis v, 1. 16
 Blanditias viii, 3. 2
 Bona (abl.) iv, 11. 18. vii, 2. 38. (sub.) vi, 6. 1. x, 1. 40. x, 2. 5. x, 5. 26
 Bonæ iii, 6. 11
 Bonis vii, 8. 27. viii, 6. 26. ix, 1. 24
 Bonitate vi, 5. 3
 Bonitatem vi, 8. 22

Bonorum x, 7. 4
 Bonum iii, 12. 26. v, 5. 8. ix, 6. 19
 Borysthenem vi, 2. 13
 Bosporo vi, 2. 14
 Bosporum vi, 2. 13. viii, 1. 7
 Boum vii, 8. 17
 Boxum ix, 7. 4
 Brachia viii, 9. 21. ix, 1. 29 duo terræ
 vi, 4. 16
 Brachium iv, 16. 32
 Branchidæ vii, 5. 28
 Breve ix, 8. 27
 Breves iv, 14. 19
 Brevi iv, 2. 5. iv, 4. 5. v, 4. 26. v, 9.
 4. ix, 9. 4
 Brevia iv, 9. 10
 Brevisiora viii, 9. 29
 Brevisiores viii, 10. 36
 Brevis vi, 6. 17
 Brevisimum iv, 16. 11
 Brevissimus v, 13. 4
 Brevis v, 13. 9
 Brocubelus v, 13. 11
 Bubacen v, 11. 3
 Bubacene viii, 5. 2
 Buccina iii, 3. 8
 Bucephalam vi, 5. 18
 Bumado iv, 9. 10
 Bustum x, 1. 34
 Byblon iv, 1. 15

C.

Cacumen vii, 8. 14. vii, 11. 10. 11. viii,
 11. 6
 Cacumina vii, 11. 20
 Cacumine iii, 1. 3. vii, 11. 24
 Cacuminibus v, 3. 17
 Cadaver vi, 8. 26
 Cadaveribus ix, 10. 14
 Cadaverum v, 1. 11
 Cadebant iii, 11. 4. iv, 15. 23. vi, 1. 2
 Cadendum (moriendum) iv, 16. 30
 Cadente sole in densam umbram vix iv,
 7. 16
 Cadentium viii, 4. 4
 Cadere vi, 4. 18. 19
 Caderet iii, 11. 17
 Cadit iii, 1. 3. vii, 4. 11
 Caduca viii, 14. 43
 Caduceatorem iii, 1. 6
 Caduceatores iv, 2. 15. 17
 Cadusii iv, 12. 12. iv, 14. 3
 Cadusiorum iv, 15. 12
 Cæca aestimatio ix, 9. 2
 Cæci viii, 13. 25
 Cæde iv, 15. 10. 20. vii, 2. 28. viii,
 2. 2

Cædebant v, 6. 5
 Cædebantur v, 6. 6
 Cædebat ix, 1. 33
 Cædem iv, 16. 10. viii, 1. 42. viii, 4.
 30
 Cædere vii, 4. 25. ix, 1. 4
 Cæderentur v, 3. 19
 Cædes iv, 15. 32. vii, 2. 29
 Cædi vi, 5. 20. vii, 8. 37
 Cædibus iii, 12. 19. v, 13. 19. viii, 10.
 10
 Cædis (nom.) viii, 2. 12. viii, 7. 6
 Cærimoniæ x, 7. 2
 Cæsa iii, 11. 27. v, 3. 7. ix, 8. 15. x,
 1. 19
 Cæsi iv, 15. 25. ix, 8. 19
 Cæsis iv, 9. 11. iv, 15. 9. viii, 2. 32.
 ix, 1. 1
 Cæso iii, 11. 7. iv, 5. 17
 Calamitas v, 5. 12. 22. vi, 9. 27. vi, 10. 9
 Calamitate vi, 4. 12
 Calamitatem iv, 10. 22
 Calamitates iv, 11. 17
 Calamitatis iii, 11. 26. iv, 10. 26. viii,
 2. 9
 Calamitosi v, 5. 19
 Calamitosos v, 5. 17
 Calas iii, 1. 24. iv, 5. 13
 Calcar vii, 4. 18
 Calcaria equis subdere iii, 13. 8
 Calcaria vii, 2. 6
 Calcaribus iv, 15. 21. vii, 8. 36
 Calerent dum spe iv, 1. 29
 Calescit iv, 7. 22
 Calidis iv, 15. 17
 Caliganti x, 9. 4
 Caligare x, 7. 4
 Caligine iv, 3. 16. iv, 9. 15. iv, 12. 23.
 vii, 4. 29. ix, 5. 28
 Caligo (nebula) iv, 12. 20. vii, 3. 15
 Calles iii, 4. 13. iv, 16. 11. v, 3. 5. v,
 4. 4. 10. vii, 11. 7
 Callibus iii, 4. 5. iv, 9. 22. iv, 13. 6.
 v, 6. 15
 Callicrati v, 2. 17
 Callicratide iii, 13. 15
 Callisthene viii, 7. 3
 Callisthenem viii, 6. 1. 24. 29. viii, 7.
 10. viii, 8. 19
 Callisthenes viii, 5. 20. viii, 8. 21
 Callisthenis viii, 7. 8
 Callium v, 4. 17
 Calorum iii, 3. 25. vi, 8. 26. viii, 4. 13
 Calor iii, 5. 1. 3. iv, 7. 22. viii, 4. 8
 Calore iv, 7. 22. vii, 3. 14. viii, 4. 16
 Cameli iii, 3. 24. iv, 7. 12
 Camelis vii, 2. 18. ix, 10. 17
 Camelorum viii, 4. 19
 Camelos v, 6. 9

- Campestre v, 1. 11
 Campestem vi, 2. 13
 Campestri v, 3. 16. vi, 4. 3
 Campestribus v, 1. 35
 Campestris iii, 4. 7
 Campi iv, 9. 10. iv, 14. 14. ix, 2. 23.
 ix, 10. 14
 Campis iii, 8. 18. iii, 10. 10. v, 1. 11.
 x, 7. 20. x, 8. 11
 Campo iv, 12. 19. x, 9. 12
 Campos iii, 1. 3. iii, 2. 3
 Campus vi, 6. 24
 Candida iv, 13. 15
 Candidi ix, 8. 1
 Candidis vii, 11. 11. ix, 10. 25
 Candore ix, 1. 30
 Canem vii, 4. 18
 Canentes iv, 7. 24. v, 1. 22
 Canere v, 1. 22. vi, 2. 5. vii, 10. 4
 Canes ix, 1. 31
 Caniciem vii, 4. 24
 Canis ix, 1. 32. x, 9. 12
 Canitiem x, 2. 12
 Cantu viii, 9. 25. viii, 14. 10
 Cantus viii, 9. 28. ix, 10. 26
 Canum viii, 10. 9
 Capacem magnæ sedis insulam iv, 8. 2
 Capaces gloriæ iv, 7. 29 magnorum ope-
 rum vi, 5. 29
 Capacia bonæ spei pectora viii, 13. 11
 Cape regis animum iv, 1. 22
 Capere iii, 7. 1. iv, 3. 5 tantam fortu-
 nam iv, 5. 3 (continere) iv, 8. 7. iv,
 11. 8 (sufficere) vi, 6. 6. vii, 8. 10
 (complecti) ix, 10. 25 (comprimere)
 viii, 6. 22. ix, 3. 7. x, 5. 8. 31. x,
 7. 15
 Caperent iv, 13. 20
 Caperet iv, 1. 6 (contineret) iv, 14. 12
 regis animum v, 9. 17 (postularet)
 vi, 9. 17. viii, 2. 11
 Capessebat prælium iv, 6. 25
 Capessendi iv, 9. 1
 Capesserent bellum iii, 2. 2. iii, 10. 3
 prælium viii, 2. 11
 Capessunt fugam iii, 13. 9. viii, 9. 13
 Capi ix, 9. 4
 Capiam viii, 8. 17
 Capiatis spiritus dignos v, 8. 16
 Capiatur ix, 2. 16
 Capiebant iii, 8. 25
 Capiebat iii, 4. 12 continebat iv, 16.
 17. v, 4. 12. x, 5. 21 poterat x, 5. 36.
 x, 9. 2
 Capienda iv, 6. 29
 Capiendum vii, 5. 10
 Capietis vi, 3. 15
 Capillum viii, 9. 22. viii, 9. 27
 Capimus viii, 8. 12
 Catio præteritæ fortunæ fastigium iii,
 12. 25
 Capis (contines) vii, 8. 13
 Capit iv, 14. 21 (capax est) vi, 9. 11.
 vii, 8. 10. ix, 1. 14. x, 7. 14
 Capita iv, 1. 12. iv, 9. 17. v, 3. 5. v,
 4. 22. v, 10. 9. viii, 9. 21. viii, 13.
 12
 Capital viii, 4. 17. viii, 10. 34
 Capitale iii, 2. 17
 Capitali vi, 2. 11
 Capitalibus vi, 8. 25
 Capite iv, 2. 23. iv, 3. 3. iv, 10. 24. iv,
 13. 15
 Capiti iv, 6. 11. vi, 5. 4. vi, 9. 17
 Capitibus viii, 6. 28. ix, 2. 31
 Capitis iii, 3. 19. v, 7. 18. vi, 10. 30.
 vii, 4. 36 poenam viii, 14. 12
 Capitum x, 2. 12
 Capitur iv, 6. 11
 Capiunt vii, 8. 37 libri arborum notas
 literarum viii, 9. 13 arma ix, 7. 6. x,
 8. 16 (æquant) ix, 6. 14
 Cappadocia vii, 3. 20. x, 10. 3
 Cappadociæ iii, 4. 1
 Cappadociam iii, 2. 24. vi, 3. 3
 Cappadocum iv, 1. 34
 Capta iii, 13. 16. iv, 4. 19. iv, 10. 7.
 24. v, 6. 6. vii, 11. 29. ix, 8. 12
 Captabant x, 5. 16
 Capte vi, 6. 33
 Captantes aquam ore hianti iv, 16. 12
 Captare iv, 7. 14
 Captas iii, 11. 26. iii, 12. 8. vi, 3. 8.
 x, 5. 22
 Captarum iv, 3. 22
 Captaverant auram incertæ famæ iv, 5.
 12
 Capti iii, 1. 9. vii, 11. 21. ix, 8. 19
 Captis iv, 1. 26. iv, 2. 24. iv, 4. 6. v,
 5. 15. v, 6. 10. vii, 9. 16
 Captiva viii, 4. 26. 29. x, 3. 11
 Captivæ iii, 11. 24. iii, 12. 7. iv, 10. 31.
 vi, 2. 5
 Captivam v, 3. 13. vi, 2. 8
 Captivarum iii, 12. 7
 Captivas iii, 12. 15
 Captivi iv, 8. 12. iv, 15. 9. v, 13. 22.
 x, 6. 13
 Captivis iii, 12. 4. 5. 17. 23
 Captivo iii, 12. 22. vi, 6. 10
 Captivorum v, 6. 6. 16. v, 13. 20
 Captivos iv, 5. 18. iv, 11. 11. v, 4. 4.
 vii, 9. 18. ix, 8. 15. x, 5. 25
 Captivum iv, 6. 26. vi, 3. 13. viii, 7.
 11. ix, 1. 7
 Captivus iv, 14. 22. v, 4. 10. 13. v, 12.
 16
 Capto iv, 2. 3

- Captum v, 4. 10. vi, 7. 13. ix, 8. 16
 Captus viii, 3. 8
 Caput iii, 13. 17. iv, 5. 8. iv, 10. 25.
     iv, 15. 26 gentem-nunc caput omnium
     vi, 2. 12 urbem caput regionis v, 5.
     33
 Caram ix, 6. 17
 Caranum vii, 3. 2
 Carbasa iii, 9. 24
 Carbaso viii, 9. 21
 Carcere v, 5. 10. v, 7. 8
 Carcas vii, 4. 16
 Carere v, 5. 19
 Cariam x, 9. 2
 Carinas x, 1. 19
 Carior ix, 8. 24
 Cariora iii, 11. 21
 Carissimam iv, 3. 20
 Carissime vi, 10. 32
 Carissimis iv, 14. 11
 Carissimo vi, 7. 28
 Caritate vii, 10. 9
 Caritatem vi, 6. 4
 Caritatis vi, 9. 4
 Cariturus x, 2. 27
 Carius v, 5. 20. vi, 4. 11
 Carmaniam ix, 10. 20
 Carmen (cantilenam) iii, 3. 9. iv, 7.
     24. v, 1. 22 (versum) viii, 1. 28
 Carmine (cantilena) viii, 9. 30
 Carminibus iii, 1. 20. iii, 4. 10. vii,
     10. 6
 Carminum viii, 5. 8
 Carne v, 7. 17. viii, 4. 25. ix, 10. 10
 Carnifex vi, 10. 33. ix, 10. 29
 Carnificis viii, 2. 2
 Carpitur (dividitur) viii, 9. 11
 Carthagine iv, 2. 11
 Carthaginem iv, 2. 10. iv, 3. 20. 22
 Carthaginienses iv, 3. 23
 Carthaginiensium iv, 2. 10. iv, 3. 19.
     iv, 4. 18
 Carthagini x, 1. 17
 Carthaginis iv, 3. 20
 Carthago iv, 4. 20
 Carus iv, 8. 7. vi, 8. 2. vii, 2. 33
 Caspianorum iv, 12. 9
 Caspio mari iii, 2. 8
 Caspium mare vi, 4. 16. 18. 19. vii, 3. 21
 Cassander x, 9. 2
 Cassandrum x, 10. 17
 Castabalum iii, 7. 5
 Caste sancteque habitam iv, 10. 33
 Castellorum viii, 12. 7
 Castigandi verberibus viii, 6. 5
 Castigare (increpare) iv, 13. 8. 18. iv,
     15. 19. v, 6. 14
 Castigari (puniri) viii, 8. 3
 Castigatione (reprehensione) x, 3. 13
 Castigato (increpito) viii, 6. 24
 Castigatos (increpitos) x, 8. 3
 Castigatur (punitur) iv, 6. 6
 Castiget (increpit) iv, 2. 18
 Castorem viii, 5. 8
 Castra iii, 3. 5. iii, 8. 19. iii, 11. 19.
     iii, 12. 1. iv, 1. 6
 Castrati vi, 3. 13
 Castratum x, 1. 37
 Castris iii, 8. 16. iv, 10. 29. iv, 12. 14
     sextisdecumis castris viii, 12. 4. alte-
     ris iii, 7. 5
 Castrorum v, 4. 14
 Casu iv, 3. 18. vi, 8. 26. viii, 1. 17. x,
     5. 8
 Casum iv, 10. 2. ix, 6. 9
 Casus iv, 7. 13. viii, 11. 12. ix, 9. 8
 Cataonas iv, 12. 11
 Catena iv, 3. 22
 Catenaë iv, 6. 21. vi, 8. 23
 Catenen vii, 5. 22. viii, 4. 2
 Cavata v, 4. 23
 Cavataë viii, 10. 24
 Caucaso v, 4. 5. vii, 3. 20
 Caucasum iv, 5. 5. vi, 5. 25. vii, 3. 19.
     vii, 4. 22
 Cave iv, 1. 22. iv, 10. 26. v, 2. 21. vii,
     8. 28
 Caverna v, 1. 16. vii, 10. 2
 Cavernæ v, 1. 28. viii, 10. 24
 Cavernam vi, 4. 7
 Cavernas viii, 10. 27. 30. viii, 11. 9
 Causa iii, 12. 4. 19. iv, 1. 13. 20 nulla
     probabili causa vii, 1. 14
 Causæ vi, 10. 3. 28
 Causam iv, 6. 7. iv, 12. 16. iv, 16. 4
 Causarum latentium nexus v, 11. 10
 Causas viii, 7. 7. x, 5. 20
 Causata (se) regnum reliquisse vi, 5.
     31
 Causatus iv, 16. 8. vi, 7. 21
 Causis iv, 12. 5. x, 10. 7
 Cante v, 5. 1. v, 12. 1
 Cautio vii, 8. 29
 Cautius viii, 11. 15
 Cautum (prudenter) iii, 8. 10. vi, 11.
     20
 Cautus erga sua bona x, 1. 40
 Cebalini vi, 8. 11
 Cebalino vi, 7. 16. 19. 21. 23. 32. vi,
     10. 19
 Cebalinum vi, 7. 33. vi, 8. 13
 Cebalinus vi, 7. 17. 21. 31. vi, 9. 7. vi,
     10. 5. 20. 34
 Ceciderat vi, 6. 28
 Cecidere (periere) iv, 6. 30. iv, 16. 26.
     vi, 1. 16. vii, 8. 37

- Ceciderunt (perierunt) vii, 9. 17
 Cecidisse iv, 1. 27. iv, 16. 20
 Cecidit (a cædo) iv, 10. 11
 Cecidit (a cado) v, 5. 34. vi, 11. 22
 Cedeabant iv, 15. 4. 31
 Codendo iv, 15. 21
 Cedens vestigio sabulo iv, 7. 7
 Cedens titulo captæ urbis vi, 6. 38
 Cedentibus iv, 16. 30. viii, 11. 18
 Cederent x, 7. 18
 Cederet finibus imperii iv, 1. 9
 Cedit mari (dorsum montis) iii, 4. 7
 Ceditis iv, 11. 19
 Cedro v, 7. 5
 Cedunt armentorum pabulo (id est, in pabulum) vii, 4. 26. viii, 9. 8
 Celænas iii, 1. 1
 Celantium iv, 6. 5
 Celantur x, 10. 11
 Celatum vi, 7. 35. viii, 10. 12
 Celaverat vii, 7. 23
 Celeber vii, 4. 8. viii, 9. 9
 Celeberrimas v, 1. 4
 Celeberrimum ix, 6. 23
 Celebrandum iv, 2. 10
 Celebrantium insperatam salutem ix, 9. 26
 Celebrare vii, 10. 6. viii, 1. 22
 Celebrarent iii, 12. 14
 Celebraret convivium multa comitate viii, 4. 23
 Celebrata iv, 8. 3
 Celebratam ix, 7. 23
 Celebratas ix, 1. 2
 Celebratum viii, 3. 1
 Celebratur conventu totius Græciæ iv, 5. 11
 Celebravit iii, 7. 3
 Celebre vi, 2. 8
 Celebris v, 1. 18
 Celent vi, 9. 16
 Celeritate iii, 7. 1. iii, 11. 15. iv, 1. 3. iv, 8. 10. v, 8. 1. vii, 4. 1. viii, 14. 19
 Celeritatem v, 5. 3. v, 8. 2. vii, 2. 15
 Celeritatis v, 13. 4
 Celeriter iii, 13. 4. 7. iv, 1. 5. iv, 2. 2. v, 5. 11. v, 7. 6. vi, 6. 29. vii, 3. 15. ix, 1. 32. ix, 9. 25. x, 9. 7
 Celet v, 5. 13
 Censebam viii, 14. 42
 Censebant x, 8. 12
 Censebat iii, 7. 8. iv, 12. 4. viii, 3. 7. x, 1. 1. x, 8. 22
 Censere iv, 11. 12
 Censerem x, 6. 22
 Censeret viii, 14. 43. x, 2. 2. x, 6. 18
 Centum iii, 11. 27. iv, 3. 11. iv, 10. 15. v, 1. 20. v, 4. 6. v, 5. 22. v, 6. 9. vi, 1. 20. vi, 4. 3. vii, 11. 2. viii, 5. 4. x, 2. 11
 Ceperat iii, 7. 7
 Ceperitis vii, 11. 11
 Cepinus vi, 3. 11
 non Cepit magnitudinem ejus iii, 12. 20
 specimen iv, 1. 26 nos laudis satietas ix, 6. 23
 Cercetæ vi, 4. 16
 Cernebant x, 5. 12
 Cernebat iii, 13. 17
 Cernentes viii, 2. 24
 Cernentibus v, 1. 7
 Cernentis viii, 13. 16
 Cernentium iv, 2. 16
 Cernere ix, 9. 10
 Cernerent iv, 1. 19. v, 5. 6. v, 13. 22
 Cerni viii, 10. 1
 Cernis iv, 1. 22
 Cernitis iii, 5. 11
 Certa vi, 10. 28
 Certam iv, 13. 23. vi, 3. 5
 Certamen iii, 8. 11. iv, 1. 40. iv, 3. 12. iv, 12. 24
 Certamine iv, 13. 14. iv, 15. 12. vii, 4. 33
 Certamini v, 2. 4
 Certaminis iv, 16. 22. viii, 14. 15
 Certaminum x, 10. 7
 Certantibus v, 2. 2
 Certantium x, 8. 16
 Certaturos vii, 10. 8
 Certavimus iv, 14. 10
 Certo iv, 15. 27. v, 5. 20. v, 8. 17
 Certior viii, 3. 18
 Certiora v, 13. 3. vi, 10. 29. ix, 9. 6
 Certiore iii, 6. 12
 Certiorem ix, 5. 30
 Certiores ix, 10. 17
 Certo ictu vii, 9. 9 jure iv, 1. 27 signo iv, 13. 36 hærede regis x, 6. 12
 Certum iv, 7. 24. iv, 13. 9. vii, 7. 24. vii, 11. 12
 Cervice rigida vi, 3. 6
 Cervicem iii, 12. 26. iv, 6. 16. vii, 5. 36 appetit gladio iv, 6. 16
 Cervices iv, 9. 15
 Cervicibus stamus, in quorum vii, 7. 11
 Cervicis vii, 9. 11
 Cervicum iv, 15. 16
 Cessabat usus oculorum x, 5. 16
 Cessantem nunquam strenuum hominem vii, 2. 26
 Cessare (quiescere) iii, 11. 5. ix, 6. 21

- Cessatis iv, 10. 5. vi, 11. 14
 Cessatum ix, 10. 17
 Cesserant viii, 4. 10 præmia (in præ-
 mium) v, 2. 8
 Cesserat in gloriam temeritas iii, 6. 18
 ex concione x, 7. 13 (obtigerat) x,
 10. 20
 Cesserit vii, 4. 16
 Cesserunt vii, 10. 9
 Cessisset alienæ gloriæ (quicquid ad)
 vi, 1. 18
 Cessit iv, 8. 18. x, 10. 3
 Cessuros viii, 5. 8
 Cetera iv, 3. 8. iv, 7. 32. v, 1. 27
 Ceterarum iii, 9. 5. iv, 9. 2
 Ceteras iv, 4. 7. vi, 5. 18. vi, 6. 15
 Ceteri iv, 12. 9. v, 10. 13
 Ceteris iii, 11. 18. iv, 14. 6. v, 2. 6
 Cetero (de) iv, 1. 14
 Ceterorum x, 2. 26
 Ceteros iii, 11. 2. iv, 13. 26. v, 5.
 21
 Ceterum iii, 8. 7. iii, 13. 17. iv, 1. 18
 Cetræ iii, 2. 5
 Chæroneam viii, 1. 23
 Chaldæi v, 1. 22. x, 10. 13
 Chaldæos iii, 3. 6
 Chalybæ vi, 4. 16
 Chares iv, 5. 22
 Charidemum iii, 2. 10
 Chartæ viii, 9. 15
 Charus viii, 11. 10. 14. 17
 Chiliarchas v, 2. 3
 Clivorum iv, 8. 12
 Clivum iii, 1. 19. iv, 1. 37. iv, 5. 19
 Choaspe viii, 10. 22
 Choaspen v, 2. 9
 Chærilum viii, 5. 8
 Chorsamitis viii, 1. 8
 Chorsasmios vii, 4. 6
 Chrysolæum iv, 8. 11
 Cibaria viii, 4. 20. ix, 10. 17
 Cibi iii, 6. 14
 Cibo iv, 10. 23. v, 4. 23. vii, 5. 14. x,
 5. 24
 Ciborum ix, 10. 13
 Cibos iii, 10. 8
 Cibum iv, 13. 20. v, 9. 17. viii, 2. 11
 Cibus iii, 2. 15
 Cicatrice iv, 6. 24. vii, 9. 11. viii, 10.
 31. ix, 6. 1
 Cicatrices iv, 14. 6. v, 5. 13. viii, 7. 11.
 x, 5. 14
 Cicatricibus ix, 3. 10. x, 2. 12
 Cicatrix ix, 3. 27
 Cidarim iii, 3. 19
 Cientem viii, 14. 9
 Ciere iv, 3. 17
 Ciet x, 7. 11
 Cilicia iii, 4. 6. 7. iv, 1. 39. iv, 14. 10.
 v, 7. 12. ix, 2. 23. x, 10. 2
 Ciliciæ iii, 4. 3. iii, 5. 1. iv, 9. 22. iv,
 13. 6. iv, 14. 1. 14. v, 3. 22. vii,
 11. 8
 Ciliciam iii, 4. 4. iii, 5. 10. iv, 5. 8.
 vi, 3. 3. vii, 3. 19
 Cinctus iii, 3. vi, 10. 21. ix, 7. 19
 Cingere vi, 8. 20
 Cingitur viii, 10. 23 fluctibus iii, 1. 13
 Cinguntur viii, 1. 12
 Cinxerat iv, 13. 30
 Circa iv, 13. 17. iv, 15. 26
 Circuito vii, 3. 22
 Circulis vi, 5. 16
 Circum vii, 5. 17
 Circumactis iii, 11. 14
 Circumagendis iii, 11. 15
 Circumagi iv, 6. 14 in frontem (aciem)
 iv, 13. 32
 Circumdari iv, 6. 10
 Circumdati vii, 9. 3
 Circumdato iv, 9. 17. iv, 12. 3 vallo iii,
 2. 2 equite in utrumque latus iv,
 12. 3
 Circumdatum iv, 7. 20. vii, 2. 29
 Circumdedit vi, 6. 4
 Circumduci iii, 8. 15
 Circumferens vi, 1. 4
 Circumferentem x, 6. 17
 Circumferentes x, 2. 26
 Circumferri vii, 4. 7
 Circumfluit viii, 8. 12
 Circumfluit vos rebus secundibus x,
 2. 22
 Circumfundi multitudinem paucioribus
 iv, 12. 5
 Circumfusi (inclusi) iii, 11. 4. vii, 5. 9.
 ix, 1. 16
 Circumfusus viii, 14. 31
 Circumibat iii, 3. 19. iv, 3. 14. iv, 13.
 12
 Circumbatur iii, 11. 1
 Circumjecta iii, 10. 2
 Circumjectas iv, 12. 23
 Circumjectos iii, 1. 3
 Circumire iii, 2. 14. iii, 8. 28. iii, 9. 11.
 vi, 5. 17. viii, 4. 9
 Circumirentur iv, 13. 32
 Circumiret iv, 15. 1
 Circumiri iii, 7. 9. iv, 13. 30. v, 4.
 26
 Circumitu iii, 11. 19. vii, 11. 2 petis
 gloriam ix, 3. 14
 Circumiturus hostem iii, 8. 27
 Circumitus vi, 6. 24
 Circumlatis oculis vi, 11. 36

- Circumpendentibus viii, 9. 24. ix, 10. 26
 Circumsideri iii, 1. 8. viii, 10. 10
 Circumspiciebant viii, 14. 24
 Circumstantes iii, 5. 9. viii, 2. 5. ix, 5. 29
 Circumstantibus iv, 6. 11. v, 12. 9
 Circumstantium vi, 10. 36. x, 5. 2
 Circumstetissent v, 9. 10
 Circumvectus vii, 11. 14
 Circumvehi iv, 15. 5. iv, 16. 2 terga hostium viii, 14. 21
 Circumvenire iv, 13. 30
 Circumvenirentur iv, 13. 34. ix, 1. 17
 Circumveniunt cavernæ magnitudinem operum v, 1. 28
 Circumventi viii, 13. 15
 Circumventos iv, 15. 9
 Cis x, 5. 18
 Citarentur x, 5. 2
 Citatis v, 12. 15
 Citato iv, 16. 6
 Cito ix, 6. 14. x, 8. 17
 Cive viii, 14. 46
 Civem v, 4. 11
 Cives vi, 3. 5. x, 3. 13
 Civibus iv, 3. 21. x, 8. 17
 Civile x, 8. 17
 Civilem habitum (popularem) vi, 6. 2
 Civili cultu (populari) ix, 8. 23 sanguine aspersi x, 2. 4
 Civilia x, 5. 13. x, 9. 1
 Civilis vi, 11. 1
 Civilium x, 9. 19
 Civis vi, 9. 27. ix, 6. 11
 Civitatibus x, 2. 4
 Civium iv, 1. 22. vi, 9. 4. ix, 6. 8. 17. x, 7. 4
 Clade iv, 1. 10. iv, 3. 14. iv, 9. 9. iv, 12. 21
 Cladem vii, 8. 38
 Clades iv, 12. 15. iv, 16. 10
 Cladibus iv, 1. 5
 Cladis iii, 13. 14. viii, 1. 6. ix, 10. 17
 Cladium x, 8. 10
 Clam x, 9. 8
 Clamantibus vi, 11. 8
 Clamantium iv, 16. 15
 Clamitans vi, 9. 30. viii, 7. 2. x, 7. 10
 Clamitantes ix, 8. 7
 Clamor iii, 12. 3. iv, 6. 14. iv, 9. 30. ix, 2. 30. ix, 5. 29. ix, 8. 6. ix, 9. 14. x, 2. 18
 Clamore iv, 4. 6. iv, 15. 19. 29. vi, 1. 10. viii, 13. 18
 Clamorem iii, 10. 1. iv, 12. 23. vii, 9. 18. x, 2. 18
 Clara vi, 2. 15. vii, 11. 21
 Clari (plur.) iv, 1. 17 (gen.) vi, 9. 27. vii, 2. 33
 Clarior vi, 2. 9. vii, 4. 28. viii, 9. 1. ix, 8. 23
 Clariorem viii, 14. 46
 Clarissimi iii, 13. 15. x, 5. 37
 Clarissimum iii, 5. 5
 Claritate iv, 2. 2. iv, 7. 30. x, 8. 21
 Claritatis vi, 2. 11
 Claros viii, 3. 40
 Clarus iii, 11. 8 multis operibus bellicis viii, 1. 20
 Classe iv, 3. 13. iv, 5. 10. 14. ix, 6. 2. ix, 9. 11
 Classem iv, 2. 15. iv, 3. 12. iv, 8. 14. v, 7. 8. ix, 8. 16. ix, 9. 16
 Classes iv, 4. 19. v, 8. 16
 Classi (dat.) iv, 5. 18
 Classibus iv, 2. 11. iv, 8. 15. ix, 6. 7. x, 6. 14
 Classicis iv, 3. 18
 Classis iv, 1. 37. iv, 8. 15. ix, 9. 19
 Clauda et inhabilia navigia ix, 9. 13
 Claudebant iv, 12. 6. 11. iv, 13. 29
 Claudebat viii, 2. 20
 Claudebatur iii, 3. 21
 Claudit iv, 14. 9
 Clauditur v, 4. 5
 Claudunt iter perpetua sepe vi, 5. 15
 Clausæ viii, 1. 49. ix, 1. 27
 Clauserant ix, 8. 17
 Clausi viii, 1. 11
 Clausit iv, 7. 21
 Claustra iv, 5. 19. x, 7. 17 Nili fluminis iv, 8. 4
 Claustrum iv, 6. 21
 Clausum vi, 8. 20
 Cleander iv, 3. 11. vii, 2. 27. x, 1. 1
 Cleandri vii, 2. 19. 32. x, 1. 5
 Cleandro iii, 1. 1
 Clementer iv, 11. 16
 Clementia iii, 12. 21. 25. vii, 9. 18. viii, 8. 8. x, 5. 28
 Clementiæ vi, 10. 14
 Clementiam v, 3. 15. v, 7. 1. vi, 4. 24. viii, 3. 2. ix, 1. 23
 Clementiore v, 3. 2
 Cleo viii, 5. 8. 10
 Cleocharen viii, 13. 2
 Cleomenes iv, 8. 5
 Cleonem viii, 6. 21
 Cleophas viii, 10. 22
 Clientium vii, 4. 21
 Clitarchus ix, 8. 15
 Cliti viii, 4. 30
 Clito viii, 1. 29
 Clitum viii, 1. 45
 Clitus iv, 13. 26. viii, 1. 30. 31. 32. 33. 34. 41. 49. viii, 7. 4

- Clypeata acies vii, 9. 9
 Clypeatos vii, 8. 2. viii, 14. 13
 Clypei viii, 5. 4
 Clypeis viii, 6. 4
 Clypeo iv, 4. 11. iv, 6. 15. vi, 1. 4. viii, 1. 20. ix, 2. 29
 Clypeos iv, 3. 25. x, 7. 14
 Clypeum ix, 7. 19. x, 1. 31
 Coacti iii, 11. 4. v, 5. 19
 Coacto iv, 6. 2
 Coactum viii, 11. 2
 Coactus ix, 9. 1
 Coagmentatus iv, 7. 23
 Cohares vii, 4. 9. 20
 Cocta viii, 4. 20. ix, 10. 17
 Coëant x, 6. 15
 Coëgerunt v, 10. 14
 Coëgissent iv, 15. 21
 Coëgisset v, 5. 20. vi, 4. 11. vii, 11. 23
 Coëgit iv, 3. 1. iv, 7. 29. viii, 13. 19. viii, 14. 41
 Cœlata auro vehicula iii, 3. 12 auro vitis viii, 9. 26
 Cœlen iv, 1. 4
 Cœlestes viii, 5. 15. x, 5. 6. 33
 Cœli iv, 7. 17. iv, 12. 14. v, 5. 19
 Cœlo iv, 3. 16 aëri vii, 3. 10. vii, 11. 21
 Cœlum iv, 10. 3. 24. iv, 15. 32. v, 4. 9
 Cœnam viii, 12. 17
 Cœnare vi, 8. 16
 Cœnaverant viii, 1. 49
 Cœno iv, 3. 25. v, 4. 30. viii, 12. 1
 Cœnon v, 4. 20. viii, 1. 1. viii, 10. 22. viii, 14. 15
 Cœnos iii, 9. 7. iv, 13. 28
 Cœnus iv, 16. 32. vi, 9. 30. ix, 3. 3. 5
 Cœperant iv, 3. 17. viii, 11. 14
 Cœperat iv, 16. 2. v, 4. 26. vi, 7. 21
 Cœpere x, 7. 18
 Cœperunt iii, 5. 3. iii, 12. 11. iv, 2. 6. ix, 3. 4
 Cœpisset vi, 10. 15
 Cœpisti viii, 7. 15
 Cœpistis ix, 2. 24. x, 3. 22
 Cœpit iii, 2. 10. iv, 9. 13. 23. v, 3. 7
 Cœpta iv, 4. 19
 Cœptis viii, 6. 20
 Coërcēbat viii, 13. 9
 Coërcēndos viii, 1. 3
 Coërcetur v, 1. 28
 Coërcita ripis angustis flumina ix, 2. 17
 Coërcitis viii, 7. 8
 Coërcitum x, 9. 9
 Coërcitus angustioribus ripis (fluvius) vi, 4. 6
 Cœrulea iii, 3. 19
 Coëunt v, 1. 14. vii, 2. 29 in arctius viii, 11. 6. ix, 1. 26. x, 8. 14
 Coëuntēs iv, 15. 32. v, 4. 24
 Coëuntibus aq̄is ex superiore fastigio in vallem viii, 2. 23 in arctum ripis viii, 13. 9
 Coëuntium (in matrimōnium) viii, 4. 27
 Cogehantur iv, 4. 20
 Cogebat iv, 1. 29
 Cogemur vii, 7. 17
 Cogērent agmen iii, 3. 25
 Cogērentur vii, 3. 14
 Cogeres vi, 8. 5. viii, 5. 14
 Cogetur v, 8. 14
 Cogit (coarctat) vi, 4. 6. vi, 8. 2
 Cogita iv, 6. 26. vii, 8. 26
 Cogitabat v, 5. 23
 Cogitandum ix, 2. 24. x, 6. 8
 Cogitare v, 3. 13
 Cogitassent facinus viii, 6. 30
 Cogitate ix, 6. 23
 Cogitatio ix, 3. 9. ix, 6. 18
 Cogitatione ix, 6. 12
 Cogitationem vii, 8. 4
 Cogitationes iii, 6. 8. viii, 3. 14. viii, 5. 3. x, 5. 7. 15. x, 8. 9
 Cogitationibus iv, 10. 3. x, 8. 11
 Cogitatis omnibus v, 10. 5
 Cogitato parricidio vi, 10. 14
 Cogitaverunt viii, 7. 10
 Cogitavi vi, 7. 30. vi, 11. 14
 Cogitet iv, 14. 17
 Cogitur (coarctatur) viii, 2. 20 in tenuem alveum x, 4. 9
 Cognati iv, 15. 29
 Cognatione v, 3. 12. v, 11. 20. x, 10. 19 longa annexum stirpi regis iv, 1. 19
 Cognationis iv, 4. 15. viii, 2. 31
 Cognatorum iv, 2. 1
 Cognatos iii, 3. 14
 Cognita iii, 13. 3 causa vi, 10. 3. vii, 2. 28. x, 1. 7
 Cognitis iv, 10. 11. x, 2. 2
 Cognito iv, 12. 16. vi, 11. 20. vii, 10. 20. viii, 10. 12. viii, 12. 8
 Cognitos viii, 10. 1
 Cognitum x, 2. 12
 Cogniturum vii, 2. 25
 Cognomen iv, 7. 18
 Cognoscendæ iv, 8. 3
 Cognoscendi v, 1. 19. vi, 5. 25. x, 1. 16
 Cognoscere viii, 3. 10
 Cognoscerent vii, 5. 13
 Cognosceret vi, 11. 9
 Cognoscit v, 13. 3. v, 13. 7. vi, 6. 20.

- vi, 7. 25. vii, 3. 2. vii, 5. 11. viii, 3.
 13. viii, 11. 22
 Cognoscunt vii, 11. 19. viii, 10. 9
 Cognoverant iv, 6. 18
 Cognoverat iii, 1. 11. 21. iv, 1. 22. vi,
 6. 25. vi, 7. 19. viii, 3. 1
 Cognoverint vi, 11. 7
 Cognoveris vii, 7. 25
 Cognoverunt vii, 10. 4. viii, 2. 11
 Cognovi v, 2. 21
 Cognovissent vii, 5. 20
 Cognovit iii, 5. 15. vii, 5. 21 (judicavit)
 viii, 3. 40. ix, 8. 9
 Cogunt vii, 8. 20 ripas fluvium in tenu-
 em alveum vii, 10. 2
 Coherebant iii, 11. 6
 Coherebat iv, 4. 8
 Cohescent v, 1. 2
 Cohescentes iii, 11. 4 nobiscum com-
 mercio linguis vi, 3. 8
 Cohescentia serie juga perpetuum ha-
 bent dorsum vii, 3. 21
 Cohibebatur vi, 2. 11
 Cohiberent vii, 4. 35
 Cohibiti viii, 9. 12
 Cohors iii, 12. 3. iv, 5. 17. viii, 6. 6.
 ix, 10. 26. x, 7. 16
 Cohortanus viii, 4. 21
 Cohorte vi, 7. 17. viii, 6. 7. 18. viii, 8.
 20. viii, 11. 9
 Cohortem vi, 2. 11. vii, 2. 35. viii, 13.
 20
 Cohortes v, 2. 3
 Cohortis (gen.) x, 8. 3
 Coibant x, 9. 15
 Coissent x, 3. 6
 Coire v, 1. 27. vii, 2. 20. viii, 2. 19
 Coirent vi, 8. 23
 Coisse viii, 4. 26
 Coit vii, 3. 9. x, 8. 23
 Coituros iv, 12. 4. x, 8. 18
 Coivere concurrent viii, 12. 9
 Colendi (ger.) iv, 7. 28
 Colendis (remunerandis) iv, 14. 6
 Colendo fidem jurant vii, 8. 29
 Colendus viii, 5. 19
 Colentem iv, 1. 19
 Colentes vii, 4. 6. viii, 1. 7
 Colere v, 3. 15. viii, 5. 11. viii, 8. 2.
 xi, 6. x, 7. 15
 Colerent iv, 2. 3. iv, 3. 21. iv, 7. 28
 Coll v, 3. 12
 Collinus vii, 8. 9
 Colitis x, 3. 9
 Colitur pro Deo iv, 7. 23
 Collapsa iv, 10. 19
 Collapsus vi, 7. 30. viii, 3. 39
 Collata vii, 11. 3
 Collato pede iii, 11. 5
 Collaudat x, 9. 10
 Collaudatis viii, 6. 19
 Collaudatus vii, 2. 17
 Colle iv, 12. 18. iv, 13. 35
 Collegere x, 9. 2
 Collem iv, 12. 19
 Colles iii, 10. 10. v, 4. 8. viii, 10. 16
 Collibus vi, 5. 12. vii, 11. 16
 Collidere iv, 3. 17
 Collidi naves inter se ix, 9. 16
 Colliditur viii, 9. 8
 Colligere viii, 14. 22
 Colligerent vasa vi, 2. 16
 Colligunt vi, 5. 27
 Collium vii, 4. 27
 Colloquentibus viii, 4. 14
 Colloqui vi, 8. 16. x, 8. 9
 Colloquia v, 6. 16
 Colloquium ix, 1. 23
 Collucentibus facibus iii, 8. 22
 Collucere iii, 3. 3. iii, 8. 18
 Colluvionem hominum x, 2. 6
 Colonise iv, 4. 20
 Colonias iv, 1. 10. ix, 7. 1
 Colonis x, 2. 8
 Color iii, 1. 4
 Colore iv, 6. 18. iv, 10. 1. viii, 9. 4.
 13
 Colorem ix, 8. 27. x, 3. 13
 Coloris vi, 4. 18
 Colui vi, 10. 22
 Coluisset donis super ipsorum vota viii,
 2. 32
 Columnen ix, 6. 8
 Columnam x, 1. 13
 Columnas viii, 9. 25
 Colunt iv, 7. 19. v, 1. 27. vi, 2. 18. vii,
 4. 32 (ornant.) viii, 9. 21. x, 2. 3
 Comes v, 7. 18. ix, 10. 9
 Comes iii, 5. 6. v, 11. 2. vii, 2. 6
 Comessabundo v, 7. 10
 Comessabundus ix, 10. 26
 Comessantes viii, 10. 18. ix, 10. 27
 Cominus iii, 11. 4. iv, 4. 11. vi, 1. 4.
 vii, 8. 18. viii, 3. 37. viii, 11. 14
 Comis x, 5. 17
 Comitabantur iii, 8. 12. iv, 10. 18. v,
 13. 17. vi, 4. 4. viii, 6. 4
 Comitante vi, 5. 11. viii, 3. 10
 Comitantibus iv, 1. 23. v, 13. 18
 Comitantium iii, 3. 23. iii, 12. 15
 Comitantur v, 1. 42
 Comitari v, 13. 16. viii, 2. 35. viii, 13.
 20. ix, 8. 8
 Comitas v, 1. 39. viii, 6. 14
 Comitatus viii, 4. 23. viii, 6. 20
 Comitatu vi, 5. 26
 Comitatur viii, 5. 17
 Comitatus (act.) viii, 2. 36 (pass.) viii,

Delph. et Var. Clas.

Ind. Q. Curt.

D

14. 15. x, 8. 3
 Comitem vii, 9. 19. viii, 3. 1
 Comiter vi, 4. 3. ix, 9. 23
 Comites v, 11. 6
 Comitibus iii, 13. 2. iv, 16. 8. v, 5. 34
 Commeantes mari libero iv, 4. 20
 Commeare v, 1. 25
 Commeatibus vii, 3. 1. viii, 10. 13
 Commeata v, 2. 1. vii, 3. 18
 Commensus cibus iii, 4. 27. iv, 2. 2. iv, 9. 8. iv, 14. 12. vi, 4. 21. viii, 2. 13. ix, 9. 8. ix, 10. 5
 Commensuum iv, 9. 9. iv, 10. 15. vi, 6. 19
 Commemorando ix, 1. 23
 Commemorare viii, 8. 4
 Commemorat viii, 1. 30
 Commendare posteritati tuum nomen sanguine nostro x, 3. 5
 Commercii ix, 10. 8
 Commercio vi, 3. 8
 Commertium v, 5. 9. viii, 9. 19
 Commigrare iv, 8. 5
 Commilitonem iii, 5. 8. ix, 2. 28
 Commilitones vi, 10. 8. vi, 11. 2. x, 6. 8
 Commilitonibus v, 4. 18. vii, 3. 14
 Commilitonum vi, 11. 3. x, 2. 3. x, 9. 15
 Commisi iv, 10. 29
 Commisisset vi, 6. 4
 Commisit viii, 1. 21
 Commissa vi, 11. 6 caede viii, 2. 6
 Commisissis iv, 1. 35
 Commisuum (creditum) iii, 8. 3. iv, 2. 21. vii, 4. 33
 Committam vi, 10. 5
 Committere iv, 1. 14. vii, 7. 14 implexos arborum ramos sylvas v, 4. 4
 Committeret (jungeret) iii, 1. 13. iii, 6. 4 urbem continenti iv, 2. 16
 Committitur taurus Caucaso vii, 3. 20
 Commode viii, 14. 19
 Commotus iv, 2. 15. iv, 10. 26. viii, 11. 17. viii, 14. 41
 Commoverant v, 3. 29. viii, 3. 14
 Commoverat arma iv, 1. 38
 Commovere (præc.) v, 5. 7
 Commoveretur vi, 9. 10
 Commovet ix, 2. 23
 Commovit vi, 9. 28. viii, 4. 12
 Commune vii, 4. 15. viii, 11. 10. x, 6. 15
 Communi vi, 4. 12. x, 5. 9. 20. x, 7. 2. x, 9. 11
 Communia ix, 10. 16
 Communicanda viii, 8. 21
 Communicandos vi, 5. 30
 Communicatæ vi, 7. 21
 Communis iv, 14. 6
 Communit v, 5. 8. vi, 3. 3
 Communivit v, 5. 1
 Communium viii, 3. 14
 Commutare x, 1. 40
 Compage iv, 4. 12
 Comparabantur iv, 9. 3
 Comparari viii, 4. 25
 Comparata v, 6. 3
 Comparatæ insidiæ in caput ejus vi, 2. 4
 Comparatas regi insidias vi, 7. 6
 Comparatione x, 8. 9
 Comparavi iv, 14. 13
 Comparavit insidias capiti meo vi, 9. 17. ix, 7. 4
 Compeditibus iv, 4. 23. v, 13. 20
 Compellatum nomine iv, 13. 20
 Compellente terram in arctas fauces utroque mari iii, 1. 13
 Compellerent vi, 2. 15
 Compelleret x, 1. 19
 Compelli viii, 2. 25. viii, 13. 2
 Compelluntur v, 9. 7
 Compensare x, 1. 2
 Compererat iv, 10. 15. vi, 7. 18. vii, 2. 35. x, 2. 9
 Comperimus iii, 1. 13. x, 10. 5
 Comperisse vii, 5. 23
 Comperisset iii, 13. 1. viii, 12. 22. x, 9. 9
 Comperta oculis v, 4. 10. v, 13. 19. vi, 8. 11. vii, 7. 22. viii, 3. 16. viii, 10. 10. x, 1. 11
 Comperto iii, 12. 6. vii, 7. 31
 Compertum iv, 13. 10. vii, 4. 20. viii, 2. 15. ix, 5. 30
 Complectebantur v, 4. 32. vii, 2. 24
 Complectendum vii, 2. 24
 Complecti clades oratione iv, 16. 10
 Complectitur v, 1. 26. vii, 3. 22. viii, 10. 24
 Completa sorte (rerum) x, 6. 6
 Compleverant iv, 4. 14
 Compleverat iii, 13. 10. iv, 1. 1. iv, 15. 16
 Complexam ambitu viginti stadia v, 1. 31
 Complexi v, 3. 30. vii, 11. 15. viii, 1. 46
 Complexu ix, 7. 22
 Complexum ix, 2. 11
 Complexus iv, 8. 2. vi, 3. 4. vi, 7. 3. vi, 8. 34. vii, 5. 37 animo infinita x, 1. 17
 Complura viii, 14. 3
 Complures iv, 7. 15. viii, 13. 19
 Compluribus iii, 1. 15. v, 6. 17
 Componenda vii, 10. 13

- Compos ix, 9. 27. mentis vii, 6. 22
 Compositis rebus iii, 1. 1. iv, 7. 5. iv, 8. 16. v, 2. 1. vi, 3. 21. vii, 3. 1
 Composito iv, 10. 9. vi, 4. 14. ix, 7. 24
 Compositus in adulationem iv, 7. 26
 Composuerat se in habitum corporis x, 5. 3
 Compotem mentis iii, 5. 4. iii, 6. 15. vi, 3. 16. viii, 4. 15. viii, 14. 33
 Compotes iv, 12. 17. x, 3. 3
 Comprehendendos vi, 8. 20
 Comprehendendum vi, 7. 24
 Comprehenderat v, 13. 6
 Comprehendere v, 9. 2. v, 10. 5. vii, 8. 25
 Comprehenderentur x, 9. 9
 Comprehenderis vii, 8. 14
 Comprehendi v, 10. 7. v, 12. 15. viii, 1. 47
 Comprehendit iv, 3. 3. vi, 6. 24. viii, 10. 8
 Comprehensis iv, 5. 15
 Compressa vii, 2. 31
 Compressam x, 3. 2
 Compulerat v, 1. 3. x, 1. 45
 Compulere ix, 1. 23
 Compulit v, 1. 35. viii, 10. 4
 Compulsos viii, 11. 1
 Compulsus viii, 8. 2
 Computo ix, 6. 19
 Conabantur viii, 1. 40
 Conati (plur.) vii, 9. 7
 Conatus iv, 6. 11. viii, 1. 45. ix, 5. 12
 Concedere vii, 7. 28
 Concentus vii, 11. 25
 Conceperam x, 2. 21
 Conceperant viii, 14. 12. ignem iv, 3. 4
 Conceperat viii, 1. 43 (proposuerat) viii, 1. 5. ingentem iram viii, 1. 31. impetum occidendi protinus regis v, 12. 1
 Concepissent vela magnam vim venti iv, 3. 2
 Concepta altiore consilio (meditata) vi, 11. 28
 Concepto de novo rege x, 7. 10. igne iv, 8. 3. v, 7. 5. vi, 6. 31
 Conceptum viii, 10. 8. x, 6. 21
 Conceptus ex alio fonte (fluvius) vi, 4. 5
 Concesserant v, 5. 1
 Concessere viii, 10. 33
 Concessit iii, 4. 5. v, 3. 11
 Conchis ix, 10. 10
 Conciliasse x, 2. 3
 Conciliatum vii, 9. 19
 Concilii viii, 11. 3. x, 7. 12
 Concilio iv, 5. 11
 Concilium vi, 1. 19. vi, 11. 9. 25. vii, 4. 18. x, 7. 8
 Concio vi, 11. 8. x, 7. 3
 Concione iv, 10. 16. vi, 9. 36. vii, 2. 11. ix, 1. 1. ix, 3. 3. ix, 7. 5. x, 5. 10. x, 7. 1. x, 8. 17. x, 9. 18
 Concionem vi, 3. 21. vi, 9. 1. 28. vi, 11. 9. x, 3. 1. x, 7. 3
 Concioni iv, 3. 21
 Concipere v, 9. 9. animis iii, 2. 12
 Concipi (conjici) v, 11. 7. auguria humana mente iv, 13. 13. medicamentum venis diffundi iii, 6. 11
 Concitant vii, 2. 28
 Concitat viii, 12. 8. viii, 14. 17. 34
 Concitata iv, 4. 7
 Concitatis iv, 9. 5
 Concitaverat x, 1. 36
 Concitaverunt iv, 3. 2. iv, 16. 21
 Concitis equis iv, 12. 4
 Concito vii, 4. 36
 Conclamant iv, 1. 29. v, 13. 5. vii, 4. 7. x, 7. 3
 Conclamarent viii, 11. 22
 Conclave x, 7. 16
 Concludunt v, 1. 15
 Concordia x, 8. 23
 Concordiæ x, 8. 19
 Concretam v, 6. 14
 Concreto viii, 4. 6
 Concubinis x, 2. 27
 Concupiscenti viii, 5. 6
 Concupiscentiæ ingentes viii, 6. 18
 Concupiscis vii, 8. 13
 Concurrentia in eodem (tela) iii, 11. 4
 Concurrentibus ramis (inter se) v, 4. 25
 Currere hosti recta fronte iv, 13. 16 (præt.) viii, 14. 40
 Concurrent iv, 1. 30. x, 5. 9
 Concursatione (equestri) viii, 14. 24
 Concursu v, 4. 23
 Concusserat iv, 1. 20. viii, 2. 24
 Concussit viii, 2. 23
 Concuterent iv, 14. 20
 Condendæ vii, 3. 23
 Condendis vii, 10. 15
 Condere iv, 8. 1
 Conderent xiii, 13. 24
 Conderet se (occultaret) iii, 1. 17
 Conderetur vii, 8. 13
 Condiderat (construxerat) v, 6. 10
 Condidere (construxere) iv, 7. 13. vi, 2. 14
 Condiderunt iv, 2. 10. mores gentis viii, 4. 28
 Condidiisse iv, 4. 16
 Condidit vii, 7. 31. viii, 1. 4. ix, 10. 7. x, 9. 5. luna nitorem sideris sui iv, 10. 1
 Condita iv, 4. 4. 19. vii, 11. 18. viii,

4. 3. x, 1. 34
 Condite vii, 4. 24
 Conditas x, 2. 8
 Conditio ix, 7. 18
 Conditione iv, 11. 13 (pacia) ix, 8. 12
 Conditionem vii, 11. 27
 Conditiones (accus.) iv, 11. 1
 Conditis ix, 1. 6
 Condito vii, 11. 21
 Conditor viii, 5. 8
 Conditoribus iv, 3. 23
 Conditorum iv, 1. 15
 Conditos viii, 10. 11
 Conditum x, 1. 30
 Conditus vi, 4. 5
 Condonare (gratis restituere) v, 8. 13
 Conducendum militem (ad) iii, 1. 1
 Conducta iv, 5. 18
 Conducti mercede (plur.) v, 3. 6
 Conductis iii, 8. 2
 Conducto iv, 13. 31
 Conductum mercede v, 12. 2
 Condunt v, 7. 17
 Confecerant v, 2. 18
 Confecta merore iii, 11. 25
 Confectum iv, 6. 25
 Conferet viii, 2. 9
 Conferri vi, 6. 14
 Confessi viii, 6. 29. viii, 7. 9
 Confessis vi, 11. 21
 Confesso vi, 10. 11
 Confessum viii, 1. 25. viii, 8. 1
 Confessus iii, 2. 19. vi, 10. 7. vii, 5. 25. ix, 5. 30
 Confestim iv, 4. 9. iv, 12. 1
 Conficere v, 2. 19
 Conficit viii, 9. 29
 Confidat vii, 9. 1
 Confidere vii, 7. 28
 Confido ix, 2. 25
 Confinio viii, 1. 8
 Confinis vi, 5. 11. viii, 2. 14
 Confirmandum viii, 2. 13
 Confirmatis iv, 15. 14. 19. v, 1. 9
 Confirmato x, 6. 20
 Confirmatum (sanatum) viii, 14. 45
 Confusus iv, 10. 16. vii, 11. 27 felicitati regis sui iii, 13. 4
 Constitutebantur vii, 9. 17. x, 5. 11. 17
 Constitutebatur iii, 4. 11
 Constitutebor iii, 2. 11
 Constitendum ix, 6. 17
 Constitentem vi, 11. 14
 Constitutor iii, 12. 25
 Consterentur viii, 5. 10
 Consteretur vi, 11. 14
 Consteri vi, 8. 8
 Confixisse ix, 10. 19
 Confodit iv, 16. 23. vi, 5. 17
 Confodiant vii, 2. 27
 Confossa v, 13. 25
 Confossi iii, 11. 11
 Confosso viii, 14. 40
 Confossum v, 13. 16
 Confossus viii, 11. 16. viii, 14. 34
 Confuderat viii, 3. 13
 Confugiunt iv, 4. 12
 Confugerant iii, 1. 6. iv, 4. 13. ix, 1. 19
 Confugerat v, 1. 7
 Confugerent x, 8. 13
 Confugio vi, 9. 24
 Confugisset ix, 8. 12
 Confugit x, 9. 21
 Confugiunt iv, 4. 12
 Confundente aestu dispare undas ix, 9. 7
 Confundimus viii, 8. 8
 Confusi iv, 16. 11
 Confusis ix, 6. 15
 Confuso ore (turbato) vi, 7. 18
 Confusus pudore vii, 7. 23
 Congeri viii, 2. 24
 Congesta iv, 2. 8. viii, 14. 38
 Congestam viii, 10. 17
 Congestia v, 1. 10. vii, 11. 1
 Congiarium vi, 2. 10
 Congredi v, 4. 27. vi, 1. 10. ix, 7. 20
 Congregantur viii, 2. 15
 Congregata ix, 2. 21
 Conjectans iii, 11. 1. iv, 10. 31. iv, 13. 11
 Conjectare vii, 8. 2
 Conjectaret ix, 9. 27
 Conjectari iv, 9. 11
 Conjecti in angustias exercitus v, 2. 21
 Conjectum oculorum (aspectum) ix, 7. 25
 Conjectura vi, 11. 21
 Conjuge iii, 8. 12. iv, 7. 21
 Conjugem iv, 1. 8. 13. iv, 11. 3. iv, 14. 22. vi, 2. 8. vi, 9. 28
 Conjuges iii, 3. 25. iii, 13. 6. iv, 3. 20. v, 1. 37. v, 5. 18. v, 7. 17. vii, 2. 18
 Conjugibus v, 5. 13. v, 6. 7. x, 5. 17
 Conjugum vi, 3. 5. vi, 9. 29
 Conjuncta v, 1. 2
 Conjunctam vii, 8. 30
 Conjunctis ix, 1. 26 sortium (cognatis) vi, 11. 20
 Conjuncto (abl.) ix, 1. 25
 Conjunctos arcta propinquitate iii, 12. 14
 Conjunctus ix, 8. 23
 Conjungi v, 1. 2. v, 13. 10
 Conjunxerat vi, 9. 30. viii, 13. 4
 Conjurati viii, 6. 12. 18

- Conjuratio vi, 9. 4
 Conjuratio vi, 8. 10. vi, 10. 6. 22
 Conjuratis viii, 6. 14
 Conjuratos vi, 7. 10. vi, 8. 20. vi, 10. 5. viii, 6. 12. 20
 Conjux iii, 3. 22. iii, 11. 24. iii, 13. 13. 14
 Connexæ iv, 3. 17
 Connexis iv, 9. 3
 Conniti v, 8. 7. vii, 3. 13
 Connubio viii, 1. 9. viii, 4. 25
 Conor ix, 2. 30
 Conquererent x, 9. 8
 Conquestus vi, 3. 18
 Conquirent ix, 9. 1
 Consalutant vii, 8. 5
 Consalutatum x, 7. 7
 Consanguineos v, 1. 9. 12
 Consedere x, 8. 4
 Consenderet v, 13. 15
 Consendit v, 10. 12
 Consendunt iv, 4. 5
 Consentia v, 11. 7. vi, 10. 13. vii, 2. 12. sceleris amens et attonitus vi, 9. 32
 Consentientiae notas iii, 6. 10
 Consentientiam vi, 8. 12. vi, 10. 2
 Consocii vi, 10. 10
 Consociis iii, 13. 17. vi, 9. 15
 Consocio viii, 3. 9
 Consociorum viii, 6. 24
 Consocium vi, 9. 17. viii, 7. 10
 Consocius sceleris Dymno vi, 10. 20
 Conscriptis (abl.) ix, 7. 25
 Consecrare x, 5. 30
 Consecratæ viii, 5. 17
 Consecratam iv, 7. 16
 Consecratur ix, 6. 26
 Consecuta viii, 8. 22
 Consecuti vii, 2. 1
 Consecutis v, 5. 34
 Consecutus viii, 14. 38
 Consederant viii, 1. 5
 Consederat iv, 12. 18. viii, 13. 5
 Consedisset iv, 12. 4
 Consedit (insidiis) iv, 6. 11. v, 2. 13. vii, 7. 31
 Consenescentis x, 2. 23
 Consenserunt v, 5. 21
 Consensu vii, 2. 7
 Consequamur ex nostra morte, quod ex tua petebamus viii, 8. 15
 Consequendi v, 13. 12
 Consequeris (fut.) vii, 8. 22
 Consequi iv, 9. 19. vii, 3. 18. vii, 5. 13
 Consequitur iv, 14. 25. viii, 5. 16
 Conserebant levia praelia viii, 13. 12
 Conserere pugnam iii, 2. 4
 Conserta robora virorum iii, 2. 13. iv, 3. 18. x, 1. 17
 Consorti (milites, plur.) iii, 11. 4
 Consortis super capita acutis (abl.) v, 4. 23
 Conservari vi, 3. 13
 Conservata vi, 4. 2
 Conservatam iii, 5. 15
 Conservati v, 11. 9
 Conserve v, 9. 4
 Conserunt vi, 5. 15
 Conseruntur frumento quæ mitiora sunt vii, 4. 26
 Considera vii, 8. 30
 Consideraturum vii, 5. 31
 Considerare iii, 1. 4. vi, 6. 24. vii, 6. 6. vii, 7. 9. vii, 8. 9. viii, 4. 15. ix, 6. 16. in novam urbem vii, 3. 23
 Considerem v, 2. 22
 Considerent ix, 9. 13
 Consideret pulvis v, 13. 13 (collabere-tur) viii, 10. 26
 Consignant vii, 8. 29
 Consilia (acc.) iv, 1. 9. vii, 4. 10. vii, 5. 30. ix, 1. 20. x, 8. 8
 Consilii iii, 2. 18. iv, 10. 17. iv, 13. 24. v, 11. 7. v, 12. 8. vi, 7. 6. viii, 2. 29. viii, 6. 20. viii, 8. 21. viii, 10. 27. viii, 13. 17
 Consiliis vii, 9. 1. x, 6. 16
 Consilio (abl.) iii, 7. 8. iv, 5. 17. iv, 15. 12. v, 5. 12. 23. vi, 8. 1. vi, 11. 11. 28. vii, 2. 33. vii, 8. 38. viii, 3. 6. viii, 13. 19. x, 2. 3
 Consilium iii, 8. 6. iv, 1. 33. iv, 9. 20. iv, 11. 10. v, 1. 9. v, 3. 6. v, 8. 1. fugæ v, 8. 10. v, 12. 5. vi, 4. 10. vi, 6. 27. vi, 11. 28. vii, 4. 14. viii, 2. 30. viii, 6. 28. viii, 8. 20
 Consistere iii, 8. 24. iv, 15. 16. viii, 4. 4
 Consisterent iv, 12. 16
 Consistimus ix, 3. 7
 Consistit vii, 4. 14
 Consitas (plur.) vi, 5. 14
 Consitam insulam palmis frequentibus x, 1. 14
 Consitis (abl.) vii, 2. 22
 Consobrinus vi, 9. 17
 Consolandam viii, 6. 25
 Consolandas iii, 12. 6
 Consorts x, 7. 2
 Conspecta iii, 8. 17. iv, 2. 21. iv, 4. 4. iv, 16. 21. v, 4. 26. vii, 11. 27
 Conspecti (plur.) v, 13. 13. vi, 9. 25
 Conspectis (abl.) iv, 12. 5
 Conspecto (abl.) iv, 6. 15. ix, 5. 14
 Conspectos viii, 4. 14
 Conspectu iii, 5. 2. iii, 12. 26. iv, 2. 24.

- iv, 3. 10. iv, 10. 22. v, 1. 2. x, 9. 18
 Conspectum (sub.) v, 3. 10 oculorum
 ademinisset obcuritas vii, 11. 20. viii,
 13. 20. x, 6. 4
 Conspectus vestri (sub. nom.) vi, 9. 2.
 viii, 13. 8
 Conspectus (part.) vii, 2. 24. vii, 10.
 14. ix, 6. 1
 Conspexerant v, 13. 13
 Conspexerat ix, 5. 26
 Conspexere iii, 12. 8. v, 6. 15
 Conspexisset v, 2. 14
 Conspexit iii, 10. 2. iv, 10. 26. v, 13.
 24. vi, 1. 13. vii, 11. 21. viii, 3. 11.
 viii, 11. 16. viii, 14. 33
 Conspicere iv, 6. 9. v, 2. 14. v, 4. 25
 Conspicerent vii, 3. 16
 Conspiceret vii, 8. 2
 Conspecti iv, 12. 19. iv, 14. 26. v, 2. 7.
 vi, 8. 24. vii, 3. 11. viii, 9. 23
 Conspiciebatur iv, 12. 24
 Conspicua iii, 3. 14
 Conspicuum v, 2. 7. ix, 6. 1
 Conspicuus iv, 4. 11
 Conspiret ix, 6. 7
 Constabat iii, 7. 8. vii, 6. 11. viii, 1.
 13. viii, 6. 24. ix, 8. 22. x, 7. 20
 Constant viii, 8. 16
 Constante vi, 6. 7. viii, 14. 25
 Constantia (abl.) iii, 12. 26. v, 8. 9. 17.
 vi, 11. 35. x, 8. 3
 Constantia ix, 7. 25
 Constantiam v, 7. 7
 Constantis vi, 7. 13
 Constantissimæ x, 3. 6
 Constantius iv, 6. 14. viii, 14. 46
 Constaret v, 9. 17
 Constat v, 7. 11. viii, 1. 37. x, 10. 12
 Consternat maria classibus ix, 6. 7. x,
 2. 15
 Consternatio (seditio) x, 2. 15
 Consternatione (seditione) viii, 1. 24
 Consternationem (defectionem) v, 10.
 8. x, 8. 14
 Consternationis (seditionis) vii, 2. 32.
 vii, 10. 13. x, 2. 21
 Constet v, 1. 16
 Constiterant v, 13. 23. vii, 5. 28. vii,
 9. 3
 Constiterat iii, 2. 25. v, 1. 19. v, 3. 9. x,
 9. 13
 Constitit iv, 16. 3. v, 1. 36. vii, 5. 16.
 viii, 1. 49. ix, 5. 29. x, 6. 19. x, 8. 3
 Constituerant vi, 5. 9. vii, 2. 23
 Constituerat vi, 10. 34
 Constitueret iv, 1. 16
 Constituerunt vii, 2. 20
 Constituet imperium (stabiliet) iv, 14.
 10
 Constituit (præ.) iii, 9. 7. iv, 13. 35.
 vii, 11. 10. viii, 9. 19. viii, 11. 4 for-
 tuna famam pretiumque rebus ix, 10.
 28
 Constituto vii, 3. 1
 Constrata ix, 10. 25
 Constratum ix, 8. 5
 Constraverat v, 1. 20
 Constrictæ vii, 3. 11
 Constringi vi, 6. 7
 Constupratam x, 1. 5
 Consuetudine iv, 10. 31
 Consuetudinem vii, 1. 14
 Consuetudo v, 5. 21. vi, 3. 6. vii, 1. 31
 Consueverint vii, 11. 7
 Consulebatur in commune v, 9. 14 in
 medium viii, 14. 21
 Consulenti v, 4. 11
 Consulere victis iv, 1. 13. vii, 7. 8
 Consulere vi, 7. 28
 Consulere vi, 6. 12
 Consulere iv, 15. 6
 Consuli vi, 11. 5
 Consulite v, 12. 11
 Consulitur vi, 10. 28 (deliberatur) ix,
 1. 21
 Consulta animi pensando vii, 8. 2
 Consultabat vii, 4. 1
 Consultare v, 4. 1
 Consulto in commune fuerit opus x, 6.
 16
 Consultum iv, 10. 30 nihil gravius in
 deditos v, 6. 16
 Consuluisse vi, 11. 6
 Consuluit iv, 7. 26. vi, 1. 19 natura
 male humanis ingeniis viii, 2. 11
 Consumerem frustra verba v, 8. 6
 Consumeret vi, 2. 5
 Consumi ix, 6. 14
 Consumit rubigo ferrum vii, 8. 15
 Consummato parricidio vi, 10. 14
 Consumserunt vii, 11. 15
 Consumsimus ix, 3. 11
 Consumsit x, 8. 7 (enecavit) viii, 4.
 13
 Consumta (plur.) iv, 3. 6. x, 9. 25
 Consumti vi, 6. 32
 Consumtis (abl.) viii, 2. 13 miserabili
 morte iv, 15. 17
 Consumto (abl.) vi, 7. 19. vi, 8. 12
 Consurgit vii, 5. 24. vii, 9. 9. viii, 6. 2
 Consurgunt vi, 11. 11. vii, 2. 7. viii, 1.
 44
 Contabulato mari motibus v, 7. 8
 Contactus x, 4. 3
 Contagium iv, 10. 1
 Contacta iv, 7. 16
 Contactum (acc.) v, 12. 16
 Contegi v, 4. 4

- Contegunt v, 4. 8. viii, 9. 29
 Contemnite iv, 14. 13
 Contemplantem viii, 10. 27
 Contemplantur situm locorum vii, 6. 12
 Contemplatio x, 9. 7
 Contemplatus iii, 4. 11. iv, 1. 25. iv, 8. 1. viii, 14. 14
 Contemserat iii, 3. 28. iv, 14. 8
 Contemserit iv, 14. 25
 Contemsi ix, 2. 21
 Contenta (abl.) iv, 9. 24. vi, 3. 11. ix, 8. 18
 Contemti vii, 7. 11
 Contemtim ix, 5. 8. ix, 7. 18
 Contemtio mortis x, 5. 29
 Contemto (abl.) iv, 15. 8
 Contemtui sui v, 3. 18. viii, 6. 23
 Contemtum (part.) viii, 6. 23 (sub.) x, 7. 5
 Contendentium ix, 2. 32
 Contenderat iv, 16. 8
 Contenderent iv, 12. 24
 Contenderet de regno æquo Marte iv, 1. 8
 Contendimus ix, 2. 28
 Contendis vii, 8. 14
 Contendit (præt.) iii, 7. 1. iii, 13. 3. iv, 8. 10. iv, 12. 2. vi, 6. 19
 Contendo viii, 7. 10
 Contenti viii, 4. 28. viii, 11. 18
 Contentio viii, 1. 31
 Contentione prava animi abreptus vii, 7. 9. viii, 1. 33
 Contento ix, 6. 19
 Contentos viii, 5. 19
 Contentum iii, 5. 2. iv, 5. 1. vi, 2. 15
 Contentus iv, 1. 9. iv, 7. 8. iv, 10. 14 non lacessi iv, 12. 15. iv, 14. 24. viii, 1. 38. x, 1. 37
 Conterritus iii, 12. 26. iii, 13. 10. x, 7. 13. x, 2. 3
 Conterruit iii, 12. 3
 Contexerat vii, 9. 15
 Conticuerat x, 7. 13
 Contigerant longinqua cognatione x, 10. 19
 Contigissent viii, 6. 28
 Contigisset v, 10. 4
 Continebantur vii, 2. 30
 Continebatur x, 5. 18
 Continendum ix, 5. 27
 Continens se in secundo gradu iv, 6. 4
 Continenti (terra) (abl.) iv, 2. 1. 5. 16 fronde tectæ arbores v, 4. 25 incendio iii, 8. 18. vii, 5. 3. viii, 4. 12
 Continentia iii, 13. 18. 21. iv, 11. 1. 2
 Continentiæ iv, 10. 23
 Continentiam iv, 1. 22. vi, 6. 1
 Continentur vi, 3. 8
 Continere iv, 11. 8. vii, 1. 28. vii, 10. 9. x, 2. 8
 Continerent ix, 5. 28
 Continerentur exemplo cladis vii, 6. 16
 Contineretur vii, 4. 19
 Contingebant vi, 11. 20
 Contingens cognatione propinqua v, 3. 12
 Contingentem viii, 6. 22
 Contingerent v, 11. 13. vii, 6. 40
 Contingeres vii, 8. 12
 Contingimus vii, 8. 30
 Contingis vi, 7. 31
 Continua (dat.) vii, 7. 30
 Continua v, 4. 8
 Continuati vii, 11. 17
 Continuerat (compresserat) viii, 4. 12
 Continui (gen.) iv, 10. 19
 Continuis (abl.) viii, 1. 13
 Continuo (abl.) ix, 3. 1. ix, 5. 7
 Contorsit viii, 14. 36
 Contra iv, 1. 10. iv, 2. 14. vi, 4. 9. ix, 2. 17. x, 9. 13
 Contractis (abl.) iv, 1. 39
 Contractum x, 2. 9
 Contrahebat accolas vi, 6. 13 (colligebat) vii, 4. 21
 Contrahere (colligere) viii, 4. 9
 Contraheres viii, 5. 14
 Contrahi iv, 9. 2 (colligi) v, 6. 9. vi, 6. 22
 Contrahit vi, 3. 18
 Contrarium (accus.) iv, 14. 16. vii, 2. 4. ix, 4. 7
 Contubernales vi, 2. 16. ix, 10. 16
 Contubernii v, 5. 20
 Contuitu v, 13. 18
 Contumaci vultu iv, 6. 27
 Contumaciæ vi, 8. 3. viii, 6. 6
 Contumaciam x, 2. 10
 Contumacius (adv.) iv, 7. 31
 Contumeliam iv, 10. 29. v, 2. 19. 21
 Conturbatos vii, 2. 4
 Convallescere iii, 5. 13
 Convaluisset ix, 6. 1
 Convenerant iv, 9. 2. iv, 13. 17
 Convenerat iv, 7. 2. v, 2. 4. vii, 11. 19. viii, 14. 1. ix, 7. 19
 Convenientem (congruentem) v, 9. 12
 Convenire iv, 6. 2. v, 3. 13. vi, 7. 32. viii, 10. 32. x, 6. 10
 Convenit x, 9. 9
 Conveniunt v, 9. 2
 Conventu iv, 5. 11
 Converberare os suum vii, 2. 5
 Converunt vii, 4. 27
 Conversa (plur.) iv, 14. 16. vi, 4. 17
 Conversari viii, 6. 16

- Converso in bellum iv, 8. 15. viii, 14. 12. x, 5. 7
 Conversum v, 4. 16
 Conversus iii, 2. 10. vii, 5. 38. viii, 1. 28. viii, 11. 11
 Convertam vii, 11. 11
 Converterant iii, 2. 24 se ad curam iv, 2. 22
 Converterat iv, 16. 19. viii, 2. 28. ix, 8. 22
 Convertit (præter.) v, 1. 24. viii, 3. 16. viii, 4. 24 in fugam v, 13. 14
 Convictum viii, 8. 6. ix, 8. 9
 Convivæ (plur.) v, 7. 5 (gen.) viii, 2. 3
 Conviviales ludi (plur.) v, 1. 37. vi, 2. 6. viii, 4. 29. viii, 6. 14
 Convivalia viii, 12. 16
 Convivas ix, 10. 26
 Convivia v, 1. 38. vi, 1. 2
 Convivii viii, 5. 17
 Convivio iii, 12. 2. vi, 9. 26. vi, 10. 11. vii, 4. 19. viii, 1. 22. 38. viii, 6. 13. ix, 7. 4. 17. 25
 Convivium (acc.) viii, 3. 8. viii, 5. 9. 12. 21
 Convocari v, 4. 2. vi, 4. 6. vi, 11. 9. vii, 5. 29
 Convocat iv, 13. 37
 Convocatis (abl.) v, 1. 4. v, 13. 4. viii, 4. 18
 Convocatos v, 6. 1
 Convocaverunt ix, 1. 23
 Convulsa v, 3. 20
 Coortis (abl.) x, 1. 44
 Cophan vii, 11. 5. 22. 23. 26
 Cophas vii, 11. 23
 Copia (abl.) iv, 2. 12. iv, 10. 13. v, 1. 4. v, 2. 1. vi, 4. 21
 Copiæ (plur.) iii, 9. 6. iv, 7. 31. iv, 9. 2
 Copiam fore Pharnabasi iv, 5. 20
 Copiarum iii, 2. 2. iii, 8. 27. iv, 5. 18. iv, 6. 2
 Copias iii, 8. 12. iii, 11. 17. iv, 1. 30. iv, 3. 1
 Copidas viii, 14. 29
 Copiis iii, 1. 19. iii, 8. 28. iv, 1. 11. iv, 5. 10
 Copulavere v, 2. 5
 Coram viii, 8. 19
 Corda v, 9. 1
 Cordi iv, 3. 23 sunt v, 1. 37 esset v, 2. 19. vi, 10. 36. ix, 2. 6. ix, 3. 5. x, 1. 26 sunt regi v, 1. 37
 Coria (acc.) iv, 2. 23
 Cornibus iv, 13. 34. iv, 14. 8
 Cornu (aciei) iii, 4. 7. iii, 8. 27. iii, 9. 3. 4. iii, 11. 1. 26. iv, 12. 11. 23
 Cornua (aciei, acc.) iv, 9. 17. iv, 13. 30. iv, 14. 14 (longæ) vi, 4. 16. viii, 10. 36. viii, 12. 8 in cornua divisum agmen viii, 13. 14
 Corona (abl.) iv, 6. 10. ix, 1. 14. ix, 5. 30 urbem capit vii, 6. 16 circumdedit vii, 6. 19 venisse sub (auctione) ix, 8. 15
 Coronam iv, 2. 2. iv, 5. 11
 Coronas (acc.) viii, 12. 15
 Coronatus ix, 7. 20
 Coronis (abl.) iv, 4. 5. v, 1. 20. ix, 1. 6. ix, 10. 24. 26
 Corpora (acc.) iii, 12. 13. iv, 12. 16. iv, 13. 11. iv, 14. 11. 17. iv, 16. 12
 Corpore v, 13. 7. vi, 1. 4. vi, 5. 27. vii, 9. 11. viii, 2. 4. x, 7. 19. x, 8. 18
 Corpori iii, 6. 14. iii, 12. 22. iv, 10. 20. iv, 12. 2 militum corpori (multitudini) x, 3. 10. x, 6. 7. x, 9. 20
 Corporibus iii, 11. 21. iv, 11. 6. v, 6. 8. v, 13. 24. vi, 3. 11. vii, 3. 16. viii, 9. 22
 Corporis iii, 5. 2. iii, 8. 4. iii, 12. 22. iv, 14. 6
 Corporum iii, 11. 12. iv, 12. 5. v, 1. 38. vi, 5. 29. vii, 10. 4. viii, 4. 8. viii, 13. 6. ix, 1. 26. ix, 2. 21. x, 3. 9
 Corpus (acc.) iii, 12. 11. iv, 1. 22. iv, 4. 3. iv, 8. 9. v, 10. 33
 Correpta v, 3. 20
 Corruptas vi, 6. 18
 Corriperent viii, 14. 27
 Corriperet urbis tecta flumen v, 1. 27
 Corripitur (apprehenditur) vi, 11. 15
 Corripuit manu x, 2. 30
 Corruerent iii, 3. 18
 Corruisset viii, 6. 24
 Corrumperet iii, 2. 15. iv, 13. 23. ix, 9. 6
 Corruptit iii, 4. 3 famam iv, 7. 30
 Corruperant viii, 5. 7
 Corruptissent iv, 13. 2
 Corrupta sorte (pulchritudo) iii, 2. 24
 Corruptius nomen v, 1. 36
 Corruptum (masc.) iii, 6. 4. x, 10. 12
 Corruptus vi, 10. 23
 Corui (plur.) iv, 2. 12. iv, 3. 26. iv, 7. 15
 Corvos iv, 3. 24
 Corvus iv, 6. 11
 Corycium iii, 4. 10
 Cosmorum iv, 12. 10
 Cotes (plur.) iv, 6. 8. viii, 12. 23
 Cotibus (abl.) v, 3. 8
 Crasum iii, 4. 1
 Crapula ix, 10. 27
 Crassitudine v, 1. 33

- Crastinum* (acc.) iv, 11. 23
Crateram iv, 8. 16
Crateras ix, 19. 25
Cratero iv, 8. 11. v, 4. 14. vi, 4. 1. vi, 6. 25. vii, 11. 18. vii, 9. 20. vii, 10. 4
Craterum iv, 8. 1. v, 6. 11. vii, 6. 16. viii, 1. 6. viii, 5. 1. x, 10. 15
Craterus iii, 9. 8. iv, 13. 29. v, 4. 16. 29. v, 5. 34. vi, 8. 2. 17. vi, 11. 14. vii, 7. 9. vii, 10. 22. viii, 10. 5. ix, 6. 6. x, 1. 9. x, 7. 9
Cratibus (abl.) v, 3. 7. x, 2. 23
Crebra (abl.) iv, 4. 19. iv, 15. 16
Crebri (plur.) vii, 4. 26. ix, 4. 10
Crebris (abl.) iii, 4. 7. 12. iv, 4. 12. intervallis vii, 9. 15
Crebro (adv.) viii, 9. 7
Crebros iv, 10. 20
Credam v, 8. 9
Credant viii, 8. 15
Credas vii, 8. 28
Credat v, 5. 22
Credatis vi, 3. 12
Credatur viii, 5. 15
Credebant iii, 12. 4. iv, 4. 15. iv, 7. 1. vi, 8. 17. ix, 5. 20. ix, 8. 5. x, 2. 14. x, 10. 15
Credebat iv, 7. 8. iv, 9. 8. iv, 10. 4. iv, 13. 36. iv, 16. 19. v, 4. 2. vii, 5. 23. viii, 2. 29. viii, 14. 46. ix, 2. 15. x, 6. 18
Credebatur vi, 5. 18
Credenda (acc.) iv, 3. 22. x, 1. 39
Credens iii, 13. 3
Credientem v, 6. 13. vii, 1. 12
Credienti iii, 8. 24
Credientibus ix, 6. 1
Credientium ix, 5. 29
Credere iv, 2. 3. iv, 4. 19. iv, 7. 29. v, 10. 14. v, 12. 8. viii, 5. 11. x, 5. 33. x, 6. 6
Crederem iii, 12. 18. v, 11. 6. vi, 3. 5
Crederent v, 4. 14. v, 7. 10. vi, 11. 33. x, 1. 13. x, 7. 10
Crederes iv, 10. 23. vii, 1. 21. viii, 4. 12. ix, 4. 14. x, 2. 18. x, 5. 21
Crederet v, 4. 12. vii, 11. 6. viii, 6. 23. ix, 8. 18
Credi iii, 8. 7. iv, 7. 8. vi, 11. 24. vii, 10. 14. viii, 5. 5
Credibile v, 13. 22
Credideram x, 3. 8
Crediderant vii, 4. 20. vii, 9. 17. ix, 4. 16. x, 1. 13
Credidere v, 1. 24. vi, 4. 19. vi, 9. 31. viii, 2. 35. x, 10. 5. 14
Crediderim v, 11. 10
Crediderit vi, 8. 35
Crediderunt iv, 15. 26
Credidi vi, 10. 16. x, 3. 7
Credidisse vi, 7. 38. vi, 8. 18
Credidissent v, 6. 15. x, 1. 7
Credidisset vi, 4. 8
Credidisti vi, 10. 12
Credidit vi, 9. 10
Credimus v, 6. 9
Credis viii, 5. 17. ix, 6. 6
Credit vi, 10. 6
Credite iv, 14. 23
Creditis iv, 14. 18. 23. vi, 8. 8. vi, 9. 20. vi, 10. 18. ix, 2. 16
Creditum viii, 6. 16
Credo iii, 2. 16. iii, 13. 17. iv, 4. 20. iv, 10. 27. iv, 15. 11. vii, 8. 9. viii, 4. 28. ix, 1. 34. ix, 5. 11. x, 8. 18
Credulas regis aures x, 1. 28
Credulis vii, 2. 37
Credulitas ix, 5. 21
Credulitatem suam addixerat (cui) vii, 7. 8
Credulitatis vi, 10. 35
Credulos vi, 8. 14
Credunt iii, 2. 22. iv, 7. 24. v, 7. 9. viii, 9. 14. viii, 10. 33
Cremabant ix, 10. 12
Cremant ix, 4. 6
Cremarentur iii, 12. 14
Cremari viii, 9. 32. ix, 3. 21
Crematis ix, 10. 4
Cremaverant iv, 10. 11
Crepidini portus applicant navigia iv, 5. 21
Crepidinibus v, 1. 28
Crepidis iv, 8. 8
Crecebat iv, 2. 21. ix, 9. 7
Crescente vii, 5. 7
Crescentis viii, 4. 3
Crescere vii, 11. 16
Cresceret iv, 12. 22
Crescit viii, 11. 6
Cretæ iv, 1. 38
Cretam iv, 8. 15
Cretenses iii, 9. 9. iv, 1. 40
Cretensibus iii, 7. 15. iv, 13. 31
Cretensis iii, 7. 12
Creverat vi, 6. 21
Crevisse vii, 4. 4
Crevit animus obsessis iv, 6. 13
Crimen (acc.) iii, 6. 11. vi, 10. 11. vii, 1. 30. x, 1. 7
Criminabatur iv, 1. 24
Criminantis x, 1. 28
Criminantium viii, 6. 24
Criminationem iii, 6. 13. ix, 7. 24
Criminibus (accusationibus) x, 1. 27. 36
Criminis vi, 7. 31. vi, 10. 5
Criminum x, 1. 4

- Crinibus iii, 11. 25
 Critobulus ix, 5. 25. 27
 Crocodilos viii, 9. 9
 Crocum iii, 4. 10
 Crucem ix, 8. 16
 Cruci vi, 3. 14. vii, 6. 40
 Cruciatu vi, 11. 21
 Cruciatu vi, 11. 15
 Crucibus iv, 4. 17. vii, 11. 28
 Cruciatur vi, 10. 9
 Crudelitas iii, 11. 22. v, 6. 6. vii, 5. 33.
 35. ix, 10. 30
 Crudelitatem viii, 8. 9. 22
 Crudelitati vii, 10. 14. ix, 10. 30
 Crudelitatis vi, 11. 13
 Crudeliter vi, 11. 40
 Crudelius iii, 13. 12. x, 5. 23
 Crudo latere viii, 10. 24
 Cruor iv, 2. 14. viii, 2. 3
 Cruore viii, 3. 9. viii, 10. 29. ix, 2. 23
 Crura ix, 1. 29
 Crure vii, 6. 3
 Crus iv, 6. 23. viii, 6. 5. viii, 10. 29.
 ix, 1. 32
 Crystallo iii, 3. 8
 Cubabat viii, 6. 22
 Cubat viii, 8. 9
 Cubiculi v, 1. 42. viii, 6. 18. 22
 Cubiculum (acc.) vi, 10. 21. viii, 3. 8.
 viii, 6. 13. viii, 9. 30. ix, 6. 4
 Cubile iii, 2. 15
 Cubilia ix, 3. 19
 Cubilibus ix, 3. 8
 Cubitalia simulacra iii, 3. 16
 Cubitorum v, 1. 26. 33. viii, 9. 28. ix,
 5. 9
 Cubitum (sub.) iii, 6. 9
 Cubuerant viii, 1. 40
 Cuncurrit vii, 2. 24
 Cui iii, 6. 7. iii, 13. 13. v, 2. 4. x, 2.
 15. x, 5. 20
 Cuiquam vi, 10. 10
 Cujus iv, 9. 15. vi, 4. 19. 22. vi, 6. 22.
 x, 5. 20. x, 6. 13. x, 8. 10
 Cujusque v, 2. 4. vii, 4. 8
 Culmine x, 5. 15
 Culpa viii, 5. 7 (abl.) iv, 16. 30. ix, 7.
 25
 Culpam vi, 8. 34. vii, 5. 35
 Culpa muliebriter turba iii, 3. 14
 Culti parentum loco iv, 2. 10. iv, 7. 12
 Cultiora (loca) vii, 3. 18 tempora et in-
 genia vii, 8. 11
 Cultores (incolæ) iv, 4. 20. iv, 14. 11
 Cultu (ornatu) iii, 1. 14. iii, 3. 24. iii,
 12. 5. v, 1. 23. v, 6. 8. v, 7. 17. v,
 9. 1. vii, 7. 4. x, 2. 24 corporis (id
 est cura) iii, 5. 2 (vivendi ratione)
 ix, 8. 23 vitæ cultu aspera gens vi, 5.
 11 humano vacua (loca) vii, 8. 24
 (honore) viii, 12. 24
 Cultum (ornatum) iii, 12. 23. ix, 10.
 23. x, 5. 33 (mores) ix, 3. 10
 Culturam iv, 8. 6
 Cultus (ornatus) iii, 3. 17. iii, 6. 19. iii,
 7. 11. iii, 13. 10. vii, 3. 12 venera-
 tionis viii, 6. 12 habitationis v, 6. 13
 humani rara vestigia v, 6. 15 (hono-
 ratus) vii, 5. 19
 Cum iii, 3. 5. iii, 8. 27. iii, 11. 14. v,
 1. 18. v, 2. 10. v, 5. 15. v, 6. 7
 Cumulantes iv, 16. 17
 Cumulata iii, 11. 10. iii, 13. 11. iv, 3. 9
 Cumulatæ v, 1. 30
 Cumulatis vi, 6. 29
 Cumulatum v, 6. 3. vii, 4. 27
 Cumulaverant v, 2. 12
 Cumulaverat v, 1. 20. x, 1. 23
 Cumulavit iv, 16. 10
 Cumuli iv, 9. 19
 Cumulis viii, 10. 30
 Cumulo iv, 3. 9
 Cuncta iii, 7. 7. iii, 13. 10. iv, 3. 23.
 iv, 4. 21. iv, 10. 13. vi, 6. 30. vi, 7.
 25. vii, 5. 3 hostium iv, 1. 31
 Cunctantem surgere viii, 1. 40
 Cunctanter vi, 10. 34
 Cunctantes iii, 8. 11. vi, 5. 8
 Cunctanti iv, 1. 23
 Cunctantibus ix, 4. 30
 Cunctatio x, 6. 20
 Cunctatione vi, 7. 18. viii, 6. 29. ix, 4.
 32
 Cunctationem iv, 6. 13
 Cunctatus iv, 13. 20. v, 6. 2. v, 11. 3.
 viii, 6. 23. x, 6. 19
 Cuncti x, 3. 2. x, 8. 21
 Cunctis vi, 6. 15
 Cunctos vi, 6. 18
 Cuneos (militares) iii, 2. 13. vii, 7. 35.
 vii, 11. 13. 15
 Cuniculis muros subruere iv, 6. 21
 Cuniculo vii, 6. 23. ix, 8. 13 substratus
 murus iv, 6. 23
 Cuniculos agere iv, 6. 8
 Cuniculus viii, 2. 21
 Cuperem x, 3. 12
 Cuperes vii, 8. 20
 Cuperet ix, 3. 2
 Cupidine vii, 2. 20. ix, 7. 3 visendi re-
 gis accensa vi, 5. 25
 Cupidinem x, 5. 34
 Cupiditate v, 7. 1. v, 10. 1
 Cupiditatem iv, 1. 19. v, 13. 12. vii, 2.
 34. ix, 1. 33
 Cupiditates vi, 6. 1. x, 10. 6
 Cupiditatibus viii, 4. 24
 Cupiditatis viii, 4. 27

Cupiditatum x, 5. 32
 Cupido iv, 7. 8. iv, 8. 2. vi, 5. 32. vii, 2. 38. vii, 11. 4. ix, 2. 9. 12. ix, 9. 1. x, 5. 29. incessit iii, 1. 16
 Cupidos viii, 8. 17
 Cupiebat vi, 6. 19. x, 8. 22
 Capiens iv, 8. 7. vi, 9. 31. vii, 6. 41
 Cupienti vi, 1. 17
 Cupientibus x, 2. 8
 Cupientium x, 6. 1
 Cupimus v, 5. 10
 Cupitis ix, 6. 18
 Cur vi, 8. 13. x, 6. 14. x, 7. 2
 Cura iii, 12. 13. iv, 6. 5. iv, 11. 4. v, 2. 16. vii, 1. 7
 Curæ vi, 7. 21. ix, 9. 23
 Curam iii, 3. 4. iii, 12. 22. iv, 2. 22. iv, 11. 3. vi, 4. 15. ix, 2. 8. x, 5. 22
 Curanda corpora iv, 13. 11. viii, 6. 19
 Curandum corpus vii, 5. 16. vii, 11. 20
 Curant v, 9. 3
 Curanti corpus vi, 7. 23
 Curantis vii, 1. 22
 Curare corpora iii, 8. 22 (sepelire) x, 10. 12. 13
 Curari iii, 5. 12
 Curarum viii, 3. 16
 Curationis ix, 5. 25
 Curavit viii, 14. 45
 Curis iii, 3. 2. vi, 2. 1. x, 10. 9
 Curribus iv, 12. 10. viii, 14. 2
 Currimus vii, 1. 25
 Currit viii, 9. 9
 Currite vii, 5. 12
 Curru iv, 1. 1. iv, 14. 9. 26. iv, 15. 23. 30. v, 1. 23. v, 12. 16
 Currum iii, 3. 11. iii, 11. 7. iv, 6. 29. iv, 15. 29. v, 11. 2. viii, 9. 29
 Currunt iii, 12. 8. ix, 8. 7
 Currus (gen.) iii, 3. 16 (plur.) iv, 12. 6. 12. iv, 13. 33. iv, 14. 14. iv, 15. 3. 15. viii, 13. 6. viii, 14. 4. 6. ix, 10. 26
 Cursu iii, 5. 5. iii, 8. 16. iv, 14. 20. iv, 16. 16. vi, 1. 12. viii, 5. 19
 Cursum iv, 1. 2. iv, 2. 17. iv, 16. 21. v, 13. 12. vii, 4. 28
 Cursuris viii, 11. 21
 Cursus v, 13. 5. vii, 10. 3. ix, 2. 17. ix, 9. 8. x, 1. 18
 Curvare viii, 10. 36
 Curvatos viii, 14. 29
 Curvatum iii, 4. 6
 Curvatus viii, 9. 10
 Curvaverant ix, 1. 10
 Custode v, 5. 2. vi, 5. 31
 Custodes v, 4. 19 corporis v, 11. 6. v, 12. 20. vii, 8. 30. vii, 10. 9. viii, 2. 11. viii, 9. 24. x, 6. 1

Custodi vi, 7. 15
 Custodia iv, 1. 4. vi, 11. 6 hujus opportunitatis a viii, 13. 18
 Custodias iii, 9. 4. v, 2. 16. v, 12. 9. x, 5. 8
 Custodiam vi, 5. 10 corporis v, 1. 42. v, 4. 14. v, 11. 6. vi, 4. 9
 Custodibus iv, 5. 19. iv, 13. 19. vii, 7. 9. viii, 6. 21. ix, 6. 4. x, 2. 30
 Custodiebant vi, 10. 37
 Custodiebantur iv, 13. 35
 Custodiebatur iv, 10. 25. vii, 1. 6
 Custodientium iii, 13. 4
 Custodum iv, 15. 9. vi, 2. 10
 Custos iii, 6. 1. v, 1. 20. vi, 11. 32. ix, 8. 23
 Cutem viii, 9. 22
 Cydnus iii, 4. 7. iii, 5. 1
 Cymæus v, 5. 10
 Cypriorum iv, 3. 11. iv, 8. 14. x, 1. 10
 Cypro iv, 3. 11
 Cyprum iv, 1. 27
 Cyrenensium iv, 7. 9
 Cyri iv, 14. 24. vi, 3. 12. vii, 3. 1. x, 1. 30
 Cyro vii, 6. 20. x, 1. 23
 Cyropolim vii, 6. 16
 Cyrum iv, 12. 8. vii, 3. 3
 Cyrus iii, 4. 1. v, 6. 10. vii, 6. 11

D.

Dabant in profundum iv, 3. 10
 Dabat v, 2. 7
 Dabatur iii, 3. 8
 Dabimus iv, 1. 14 dono iv, 11. 15
 Dabitur vii, 11. 11
 Dabo nobilitatem ignobilibus locis ix, 6. 22
 Dædala viii, 10. 19
 Dahæ iv, 12. 6. vi, 3. 9. viii, 1. 6. viii, 3. 16. viii, 14. 5
 Dahas vii, 4. 6. viii, 3. 1
 Dahis viii, 1. 8
 Damasci iii, 13. 2
 Damascum iii, 8. 12. iii, 12. 27. iii, 13. 4. iv, 1. 4. iv, 11. 11
 Damnabat iii, 2. 1
 Damnatus vi, 6. 27
 Damnare v, 12. 11. vi, 10. 3. x, 1. 40
 Damnaret iii, 8. 2
 Damnari vi, 11. 39
 Damnata v, 12. 4. vi, 4. 9 spe salutis x, 9. 21
 Damnato (rejecto) viii, 2. 27
 Damnatum vi, 9. 26
 Damnatus vi, 10. 3. 4. vi, 11. 15
 Damnaverat vi, 8. 16

- Damnem iii, 6. 6
 Damno viii, 4. 19. x, 2. 21
 Damnum v, 1. 29. v, 9. 4
 Damos vii, 8. 18
 Dandum x, 6. 11
 Dare iv, 1. 9. iv, 16. 9. v, 2. 19. vi, 10. 34. viii, 5. 15. x, 1. 20
 Darem iv, 11. 18. 22
 Daret vi, 4. 13
 Daretur vi, 8. 15. viii, 12. 9
 Dari iv, 5. 7. iv, 12. 16. iv, 13. 22. v, 5. 22. 24. vi, 6. 29 in conspectu v, 1. 2
 Darii iii, 3. 22. iii, 13. 13. iv, 1. 16. iv, 5. 1. 13. 15. iv, 7. 4. iv, 10. 18. iv, 11. 9. iv, 15. 29. v, 2. 8. 14. vi, 4. 23. vi, 6. 6. 7. vii, 4. 4. x, 5. 19
 Dario iv, 1. 7. 10. 29. 36. iv, 8. 16. iv, 11. 16. iv, 15. 1. 18. v, 2. 10. v, 3. 15. v, 9. 1. 2. vi, 4. 8. vi, 5. 1. vii, 10. 10. x, 5. 22
 Darium iii, 5. 6. iii, 13. 17. iv, 5. 7. iv, 12. 18. iv, 16. 3. v, 8. 12. v, 7. 12. vi, 3. 13. vi, 4. 10
 Darius iv, 1. 1. 10. iv, 6. 1. 5. iv, 10. 26. iv, 12. 4. 5. iv, 15. 23. 30. 32. v, 1. 3. vi, 5. 23. vi, 6. 4
 Dat iv, 11. 20
 Data iv, 7. 28. iv, 9. 7. v, 5. 24. vi, 6. 34. vi, 11. 29. vii, 11. 29. x, 5. 28
 regia sella in conspectum x, 6. 4
 Datas iv, 8. 4
 Datum vi, 4. 12. viii, 1. 39
 Dataphernem vii, 5. 21. 22
 Date iv, 1. 18. vii, 5. 12
 Dati v, 3. 6. v, 4. 20. viii, 11. 10
 Datis iii, 2. 23. iii, 13. 3. iv, 8. 4. iv, 9. 13
 Dato iii, 12. 9. iv, 4. 10. iv, 6. 10. iv, 15. 3. v, 3. 23. v, 4. 17. v, 10. 12. vi, 11. 38
 Datum iii, 6. 6. iv, 13. 35. vi, 2. 16. vii, 1. 25. viii, 11. 35. ix, 3. 19
 Datur iv, 2. 18
 Datturos v, 7. 11. ix, 4. 21
 Daturum iii, 5. 16
 Datturus vii, 1. 39. x, 1. 24
 Datus iii, 6. 1. v, 2. 5
 De die v, 7. 2 de industria v, 3. 17. v, 4. 14. viii, 13. 20 libertate pugnandum est iv, 14. 9 virtute militari certantibus v, 2. 2
 Debeam ix, 6. 22
 Debebant viii, 6. 28. ix, 9. 13
 Debebat x, 9. 16
 Debellare ix, 2. 15
 Debellari iii, 5. 6. iv, 9. 8
 Debellaturus super mensam vii, 4. 7
 Debent x, 8. 14
 Debentem viii, 1. 25
 Debeo v, 8. 7
 Debere iv, 11. 24. vi, 8. 14. vi, 9. 21. viii, 5. 12. viii, 6. 25. viii, 14. 42. x, 8. 6
 Deberent viii, 4. 28
 Deberes iv, 11. 7
 Deberet iv, 10. 21. iv, 14. 22. vi, 2. 6. vi, 8. 5. viii, 8. 10
 Debet vii, 8. 11
 Debetis x, 6. 8
 Debiles iv, 15. 16. iv, 16. 11. v, 5. 14. x, 5. 14
 Debiliior v, 1. 39
 Debilitati iv, 3. 5
 Debilitatum viii, 1. 24
 Debita iii, 13. 17. x, 5. 11
 Debitas iv, 13. 13
 Debito viii, 8. 6. x, 5. 3
 Debitum v, 2. 22
 Debiturum vi, 8. 7
 Debituros vii, 1. 19
 Debiturus ix, 2. 29
 Debueras vii, 2. 6
 Debuerat iii, 4. 5
 Debuerim vi, 10. 34
 Debuerit x, 5. 35
 Debui vi, 9. 23. vi, 10. 20
 Debuit iv, 16. 27
 Decebat v, 7. 2. v, 12. 11. vi, 5. 19
 Decedat v, 9. 4
 Decederet viii, 6. 28
 Decem iii, 11. 27. iv, 12. 13. vi, 2. 9. vi, 8. 19. viii, 2. 13. x, 2. 10 et quinque iii, 3. 14
 Deceperat v, 12. 14
 Deceperat vi, 10. 26
 Decepit ix, 10. 1
 Deceptis vii, 8. 24
 Deceptus x, 3. 7
 Decernendum (pugnandum) iii, 8. 19
 Decernere (pugnare) iii, 2. 1. iii, 10. 1. iv, 12. 5. iv, 13. 24
 Decerneret ferro ix, 7. 17 Marte iv, 5. 7
 Decernunt (statuunt) iv, 5. 11. vi, 8. 15. viii, 2. 12
 Decerperent viii, 10. 15
 Deceaserant iv, 15. 20 receaserant v, 13. 23
 Deceaserat vii, 6. 11
 Decidas (cadas) vii, 8. 14
 Decidunt (labuntur) vii, 8. 21. v, 12. 11
 Decipi iv, 13. 10. v, 12. 3. vi, 1. 17
 Deciso capite vii, 2. 32
 Declarant x, 7. 6
 Declarat vi, 9. 8
 Declinare ix, 2. 20
 Declinasse ix, 4. 20
 Declinatione corporis iv, 6. 16. vii, 4.

36. ix, 7. 21
 Declinavit via militari v, 8. 5
 Declinent iv, 13. 37
 Decora (sub.) iv, 14. 6. v, 8. 16. vi, 1. 8 (neut. adj.) ix, 10. 26
 Decorabant iii, 3. 15
 Decore habitus raro viii, 4. 23
 Decoris (adj.) iii, 3. 14
 Decorum (acc. sub.) iii, 5. 2
 Decrescit iv, 7. 23
 Decrete (abl. part.) iv, 2. 12 unius convivii viii, 5. 17
 Decreverant (statuerant) v, 9. 2. v, 10. 8. vii, 6. 17. x, 2. 1
 Decreverat (statuerat) v, 3. 4. v, 6. 9. v, 8. 1. vii, 6. 13. viii, 2. 29. viii, 12. 13. viii, 13. 3. ix, 2. 1. x, 2. 9. x, 5. 30
 Decreverit (statuerit) x, 6. 15
 Decreverunt (statuerunt) iv, 2. 7
 Decrevi (statui) x, 2. 21
 Decrevit (statuit) iv, 1. 27
 Decumis castris viii, 13. 4
 Decurrerant vii, 6. 1
 Decurrere ix, 3. 13
 Decurrerent vii, 1. 28
 Decurrisse vi, 7. 27
 Decurrit viii, 9. 5
 Decursurum viii, 9. 8
 Decus iv, 15. 23. v, 8. 13. vii, 4. 40. viii, 10. 25
 Dedantur vii, 2. 29
 Dedeabant iv, 5. 9
 Dedicore iv, 14. 24. viii, 9. 32. x, 1. 37
 Dedicori viii, 2. 5
 Dedicoris ix, 5. 11. x, 1. 21
 Deducus iv, 15. 30. v, 1. 38
 Dedendi viii, 12. 4
 Dedens v, 1. 17. vi, 4. 23
 Deditibus vi, 6. 34
 Dederant x, 6. 24
 Dederat iii, 3. 1. iii, 13. 14. iv, 4. 13. iv, 9. 3. vi, 2. 17. vi, 4. 8. vi, 6. 31. x, 1. 5
 Dedere vii, 6. 7. ix, 1. 7
 Dederent iii, 1. 8
 Dederes viii, 7. 11
 Dederet viii, 14. 35
 Dederimus vii, 1. 32
 Dederis iii, 6. 11
 Dedi (pass.) v, 1. 7. vi, 6. 10. viii, 8. 4 (præt.) vii, 11. 8
 Dedicans ix, 3. 23
 Deditere viii, 10. 10
 Dederat ix, 8. 17
 Dederunt ix, 8. 28
 Deditisset x, 8. 15
 Dederimus vii, 1. 39
 Deditit ix, 1. 30. ix, 10. 5
 Designaretur viii, 1. 9
 Designatur vi, 11. 26
 Designatus x, 3. 11
 Designor vi, 10. 23
 Dedis vii, 4. 16
 Dediocere naturam iii, 2. 18
 Dedisse vi, 6. 7. x, 10. 14
 Dedissent iv, 7. 27
 Deditisset vi, 4. 8. vi, 5. 8
 Dedit iv, 1. 33. iv, 5. 16. iv, 6. 13. v, 2. 2. v, 7. 12. 20. vi, 4. 25. vi, 9. 17. vii, 4. 31. vii, 9. 19. viii, 12. 3
 Deditamini viii, 3. 17
 Deditas ix, 1. 28
 Dediti iii, 6. 17. vi, 6. 2
 Deditione viii, 3. 6. ix, 1. 20
 Deditiorem iv, 11. 23. v, 1. 18. vii, 8. 37. vii, 11. 25. viii, 2. 25. 28. viii, 10. 10. 33. viii, 13. 2. ix, 1. 19. 23 fecerat iv, 1. 16
 Deditiioni ix, 1. 21
 Deditiōis vii, 11. 27. ix, 8. 13
 Deditis viii, 4. 30. ix, 10. 5
 Dedititiorum vii, 11. 29
 Deditos v, 3. 15. v, 6. 16. vii, 6. 17
 Dedituros ix, 8. 7
 Deditus vii, 4. 16. viii, 3. 6. x, 2. 32
 Deducerent ix, 10. 3
 Deduceret iv, 6. 29. viii, 4. 26
 Deduceretur x, 9. 18
 Deduci x, 1. 19
 Deducti ix, 7. 1
 Dedunt viii, 3. 16
 Deduxere in planum vi, 1. 3
 Deerant iv, 9. 3. ix, 10. 22
 Deerat iii, 11. 22. iv, 16. 6. vii, 9. 11. viii, 5. 6
 Deero ix, 6. 21
 Deesse ix, 9. 4
 Deessent iv, 14. 12. ix, 10. 13
 Deesset vi, 11. 28
 Defatigati iv, 16. 16. viii, 4. 6
 Defatigatum ix, 2. 11
 Defecerant iv, 4. 13 ad ipsum iv, 8. 14. vi, 11. 37. vii, 4. 25. vii, 7. 6. vii, 10. 32. viii, 2. 15. 33. viii, 4. 2. ix, 7. 1. ix, 10. 13
 Defecerat iv, 4. 17. iv, 7. 12. vi, 7. 30. vii, 3. 2. vii, 5. 8
 Defecere vii, 7. 11
 Defecerit ix, 4. 18
 Defecerunt ix, 8. 16
 Defecisse vi, 6. 30
 Defecit vii, 8. 35
 Defectio vii, 4. 32. vii, 6. 13
 Defectione iv, 7. 3. vii, 6. 16. vii, 10.

13. viii, 1. 2. x, 8. 7
 Defectionem vii, 5. 39. viii, 2. 18. ix, 10. 19
 Defectionis vi, 6. 34. vii, 6. 15. 24. vii, 7. 31. viii, 3. 16. viii, 13. 3. ix, 7. 2. ix, 8. 16. x, 1. 29
 Defendebant ix, 4. 7
 Defendentium ix, 4. 6
 Defenderat vi, 11. 3
 Defendere vi, 10. 24. vii, 1. 21. viii, 1. 33
 Defenderet x, 9. 3
 Defendi vii, 2. 2
 Defensio vi, 10. 4
 Defensionem vii, 1. 8
 Defensum viii, 1. 41
 Defensus x, 9. 21
 Deferebatur vi, 10. 15
 Deferens (nuncians) vi, 9. 9
 Deferentes (nunciantes) vi, 8. 14
 Deferentibus vi, 8. 13
 Deferre iii, 8. 13 indicare vi, 7. 26. x, 1. 27
 Deferrentur v, 12. 3
 Deferret (indicaret) vi, 10. 16
 Deferri x, 6. 17
 Defert vi, 7. 16
 Deferrunt iii, 5. 4. viii, 2. 4
 Deficere iv, 10. 5. 18. vi, 1. 14. vii, 5. 6. x, 5. 4. x, 9. 2
 Deficerent x, 8. 13 cælum et lux ipsos v, 6. 13
 Deficeret iv, 7. 12. ix, 5. 12
 Deficiat iv, 10. 6
 Deficiebat viii, 14. 36. 37
 Deficiens iv, 10. 1. vi, 1. 15. viii, 14. 34 voce vii, 7. 5
 Deficientem vii, 9. 17
 Deficientibus iii, 13. 2
 Deficientis vii, 1. 22
 Deficientium v, 13. 24
 Deficit v, 4. 5
 Deficiunt ix, 3. 10
 Defigerent vii, 11. 13. 15
 Defixerant in vultu regis oculos vii, 8. 9 ora in terram ix, 3. 2
 Deflebant iii, 12. 4. viii, 11. 12. x, 1. 3
 Deflere vi, 6. 16
 Deflueret secundo amne iv, 8. 7
 Defluit iv, 9. 16
 Defluxit vii, 8. 35. ix, 3. 24. ix, 6. 2. ix, 8. 29. ix, 9. 27 (dissipata est) iv, 6. 11
 Defoderunt vii, 4. 24
 Defodisse iv, 13. 36
 Deformia ora cicatricibus x, 2. 12
 Defossæ vii, 3. 10
 Defuit iii, 2. 10. iii, 12. 23. iv, 1. 25
 Defuncta multis casibus iv, 4. 21
 Defuncti morte iii, 11. 9 vita v, 5. 13
 Defuncto iv, 10. 20
 Defunctos ix, 4. 16
 Defunctus periculo iv, 6. 16. iv, 16. 25 prospero eventu viii, 1. 18. viii, 7. 5
 Defungi vi, 2. 3 honesta morte v, 8. 11
 Defuturos iii, 8. 6
 Defuturum x, 2. 25
 Degenerare in peregrina ritus viii, 5. 14
 Degeneravimus x, 3. 10
 Degeneravit a semetipso x, 1. 43
 Degeneres iv, 12. 11 a domestico sermone iii, 5. 29
 Degentes ix, 3. 8
 Degunt viii, 10. 33
 Dei iv, 7. 21. vii, 10. 14
 Dejecit viii, 2. 22
 Dejectis vi, 2. 6 quatuor ferarum millibus viii, 1. 19
 Dejecto vii, 6. 24
 Dejectum iii, 5. 5
 Dejicerent vii, 5. 33
 Dejiciebant viii, 10. 30
 Deinde iv, 9. 24. v, 1. 23. 45. v, 2. 13. v, 12. 3. vii, 2. 27. vii, 5. 8. x, 7. 3. x, 9. 2
 Delata v, 13. 23. vi, 8. 10. vii, 2. 9
 Delatam vi, 10. 11
 Delati v, 4. 18
 Delationem vi, 8. 13
 Delatum vi, 9. 8. vi, 10. 12. 21. x, 1. 40
 Delatus vii, 1. 6
 Delebant ix, 4. 7
 Delecti iv, 15. 24
 Delectis iv, 9. 7. iv, 13. 18. iv, 14. 8. v, 2. 6. v, 13. 8. viii, 1. 18. viii, 11. 14
 Delectorum iii, 8. 4. iv, 7. 3
 Delectos iv, 4. 2. vii, 6. 21
 Delectum x, 3. 10
 Delegerant v, 12. 15
 Delegisse x, 6. 17
 Delegit viii, 11. 9
 Delenda iv, 1. 30
 Deleri iv, 9. 21
 Delessent v, 7. 3
 Deleta iii, 10. 9
 Deletam v, 7. 10
 Deliberarem iv, 11. 18
 Deliberasses vi, 8. 4
 Deliberat v, 5. 12
 Deliberaturi v, 5. 9
 Deliberaturos vi, 5. 6
 Delicatam aquam v, 2. 9
 Deligatis (alligatis) iv, 13. 15
 Deligi x, 6. 16
 Deliqui ix, 2. 31
 Delituisse iii, 8. 10
 Delphines viii, 9. 9
 Demendæ viii, 2. 38

- Demens vii, 2. 6
 Dementia ix, 7. 20
 Demere v, 8. 13. vi, 1. 12
 Demersa iii, 13. 11. x, 1. 12
 Demersit iv, 3. 12. iv, 4. 9
 Demetrio vi, 7. 15
 Demetrium vi, 9. 5. vi, 11. 36. 37
 Demetrius vi, 11. 35
 Demisere viii, 14. 39
 Demissa v, 1. 81
 Demissis ix, 2. 31
 Demisso vi, 8. 2
 Demittere aciem a jugo montium iv, 13. 16
 Demitterent v, 2. 2
 Demittit se ad planiora jugum montium v, 4. 23
 Democrates vi, 5. 9
 Demoliebantur tecta viii, 10. 30
 Demonstratum iv, 15. 1. v, 4. 17
 Demophoonta ix, 4. 28
 Demortuo viii, 10. 22
 Demserat x, 5. 28
 Demsit iv, 10. 25
 Demta vii, 4. 33
 Demtis viii, 4. 15. viii, 9. 27. x, 7. 18
 Demto vi, 9. 28
 Dentum vi, 1. 18
 Demum iii, 3. 8. iii, 13. 3. iv, 9. 23. iv, 13. 20. vii, 5. 18. x, 2. 11
 Denæ v, 5. 24
 Denarii v, 1. 45
 Denariis vii, 4. 23
 Denaviorum vi, 2. 17
 Denarium v, 5. 22
 Denegaturus v, 5. 17
 Denegavit honorem exemplo viii, 12. 8
 Deni vii, 8. 26
 Denis v, 1. 26
 Denæ vi, 5. 14
 Densam iv, 7. 16
 Densatis agminibus v, 4. 23
 Densis vi, 4. 3
 Dentes ix, 1. 33
 Denuntiabat iii, 6. 4
 Denuntians viii, 2. 28
 Denuntiantes x, 3. 5
 Denuntiaret iii, 1. 6. vii, 6. 12. viii, 13. 2
 Denuntiari viii, 3. 15
 Denuntiat hæc consternatio? (quid sibi vult?) x, 2. 15
 Denuntiata vii, 7. 38
 Denuntiati iv, 6. 14
 Denuntiatione vi, 5. 19 bella addita iv, 4. 18
 Denuntiato in illum Diem periculo iv, 6. 16
 Denuntio (præcipio) vii, 7. 25
 Deo iii, 6. 17. iv, 2. 4. iv, 3. 22. iv, 7. 16. 23. 28. vi, 4. 12
 Deorum iii, 3. 16. iv, 7. 13. v, 12. 16. vi, 3. 19. vi, 6. 2. vi, 9. 18. viii, 2. 6
 Deos iv, 7. 28. iv, 10. 30. 32. iv, 13. 13. iv, 14. 23. 24. v, 2. 15. v, 5. 18. v, 12. 3. vi, 4. 12. vi, 11. 15. vii, 7. 28. vii, 8. 29. viii, 5. 11. x, 2. 3. x, 6. 6
 Depellite iv, 11. 19
 Dependentes unci iv, 3. 25
 Deperibat in quo viii, 6. 8
 Deplorandam viii, 3. 11
 Deplorare v, 12. 12
 Deponere iv, 12. 16
 Deponi vi, 1. 13
 Deponit v, 2. 18
 Depopulatur vii, 6. 11
 Depopulatus viii, 4. 20. ix, 3. 4
 Deportare x, 2. 16
 Deportaverat ix, 10. 24
 Deportavit x, 2. 11
 Deposcebat tormenta in semet ipsum vi, 11. 35
 Deposcebat ad supplicia x, 9. 16
 Deposcerem custodiam corporis v, 11. 6
 Deposcimus nobis pugnas ix, 6. 14
 Deposcunt vii, 8. 5
 Deposita iii, 5. 2. iv, 9. 9. vii, 2. 17
 veste iii, 3. 4
 Deposuit x, 7. 19
 Deprecandum v, 3. 11
 Deprecantur (orant) vii, 2. 7
 Deprecarentur ix, 1. 20
 Deprecaretur v, 3. 4
 Deprecata est v, 3. 14
 Deprecationem v, 3. 13
 Deprecor (recuso) vi, 10. 37. vii, 2. 2
 hanc fidem exhibendæ veritatis (non) vi, 10. 29
 Deprehenderat viii, 4. 14
 Deprehendere (præs.) iii, 6. 9 campi paucitatem (ostendere, præc.) iv, 14. 14
 Deprehenderit iii, 5. 11
 Deprehendi iv, 5. 4. v, 4. 19
 Deprehendit x, 10. 10 quos ventus vii, 4. 29
 Deprehensa hæsitabat felicitas (intercepta) v, 3. 22
 Deprehensi v, 3. 19
 Deprehensum vii, 1. 15
 Deprehensus vii, 4. 4
 Depulisse viii, 11. 18
 Depulsi v, 3. 8
 Derbices iii, 2. 7
 Descendere iv, 6. 2. viii, 14. 39 in campos mare ix, 9. 10
 Descenderunt viii, 11. 33

- Descendit iii, 5. 2. iv, 1. 15. iv, 7. 9. vi, 5. 27. vii, 11. 28
 Describerentur in suam quisque gentem v, 2. 6
 Descriperunt menses in quinos denos dies viii, 10. 34
 Descripta iii, 2. 3
 Descriptus in totidem dies annus iii, 3. 10
 Deseram vi, 10. 4
 Deseratis ix, 2. 28
 Deserebantur iv, 16. 12
 Deserere v, 12. 13
 Deserta iv, 10. 3. v, 1. 5. vii, 3. 19. vii, 5. 1. vii, 8. 24. vii, 10. 1. viii, 11. 2. ix, 1. 13
 Desertam iii, 7. 7. ix, 6. 3. ix, 10. 8
 Deserti viii, 11. 23
 Desertis viii, 12. 23
 Deserto v, 6. 2. ix, 3. 34. x, 2. 25
 Desertor vii, 2. 6
 Desertores ix, 6. 12
 Desertoribus x, 2. 28
 Desertorum vii, 2. 6
 Desertum vii, 2. 4. ix, 3. 38
 Desertus ix, 2. 32
 Deseruerat iv, 6. 25
 Deseruerat iv, 1. 33. iv, 12. 19
 Deseruere viii, 3. 38
 Deseruisse viii, 14. 11
 Deseruisse ix, 1. 27
 Deseruit x, 2. 20
 Desidente sabulo (cedente) iv, 6. 9
 Desideramus vii, 8. 6
 Desiderant x, 2. 23
 Desideranti vii, 1. 18
 Desiderare iv, 8. 12
 Desideraretur (opus esset) viii, 5. 14
 Desiderati (amissi) iii, 12. 27
 Desideraverit vii, 1. 32
 Desideravit viii, 3. 12
 Desideria vi, 2. 3
 Desiderii vi, 6. 32
 Desiderio iv, 1. 25. v, 1. 35. vi, 6. 18. vii, 5. 2. x, 5. 11 amissi ejus afflictus est iv, 8. 9 vero lugebant x, 5. 17
 Desiderium iv, 10. 31. vi, 2. 1. viii, 3. 5. x, 8. 9 patriæ admovissent vi, 3. 19 humoris accensum est vii, 5. 7
 Desidero viii, 5. 19
 Desides otio v, 2. 2
 Desierat vii, 1. 21. vii, 7. 8
 Desisset vii, 3. 23
 Desilierant iv, 3. 4
 Desiliere iv, 8. 3
 Desiliit v, 6. 14
 Desilliret ix, 5. 1
 Desilit iii, 11. 11
 Desiliunt vii, 7. 32
 Desiluit ix, 8. 18. x, 2. 32
 Desinamus vii, 1. 20
 Desineret iv, 6. 6. 8
 Desinit v, 9. 4
 Desinunt viii, 10. 24
 Desissent vii, 3. 13
 Desistere viii, 11. 19
 Desisteret vii, 1. 15
 Desit viii, 9. 29
 Desperabat x, 7. 21
 Desperare v, 5. 17
 Desperata iv, 6. 1. v, 11. 12. vi, 5. 9. viii, 10. 33
 Desperata ix, 2. 34
 Desperatio iv, 2. 16. iv, 12. 22. v, 4. 24. 31. ix, 9. 23
 Desperatione v, 9. 13. vii, 5. 2. ix, 10. 16
 Desperationem iv, 15. 31. vii, 3. 12. x, 1. 7
 Desperationis iv, 14. 2. v, 1. 7. x, 8. 9
 Desperato (cum desperassent) vi, 5. 21
 Desperaverunt viii, 11. 10
 Despicit vi, 11. 24
 Despicitur vi, 3. 11
 Destinabat iv, 11. 5
 Destinabatur (designabatur) vi, 9. 7. 25 (parabatur) x, 7. 5
 Destinare (prospicere) viii, 4. 5
 Destinaret fati iv, 7. 26
 Destinari (designari) ix, 9. 6
 Destinasse imperio suo iv, 5. 8
 Destinassent (decrevissent) iv, 2. 14
 Destinasset polenta muros urbis futuræ (designasset) iv, 8. 6
 Destinatus iv, 8. 2. viii, 1. 19. x, 7. 8
 Destinata iv, 7. 9. vii, 6. 41. viii, 5. 1. viii, 10. 23 salubritur iū, 8. 29
 Destinatarum multo ante causarum v, 11. 10
 Destinatas vices iv, 10. 5
 Destinatos ad obsequium (paratos) v, 10. 5
 Destinatum viii, 14. 17
 Destinatus dies iii, 6. 8 sorti sue (Darius) v, 12. 8. vi, 2. 11. viii, 7. 10
 Destinaverat vii, 2. 18. viii, 2. 14. viii, 6. 7
 Destinavimus vi, 9. 14
 Destinavit viii, 9. 23
 Destitit x, 2. 21
 Destitit iii, 6. 15. viii, 3. 6. x, 8. 1
 Destituerant iv, 15. 29
 Destituerat x, 10. 12
 Destituere (infm.) iv, 15. 30 pugnantem femora (præc.) vi, 1. 4
 Destituit iv, 8. 7 primas spes fortuna-iv, 1. 29
 Destitua iii, 13. 11. ix, 9. 20 æstu na-

- vigia iv, 7. 20 Acadera incolentium
 fuga viii, 10. 19
 Destitutæ fluctibus belluæ ix, 9. 22
 Destitutam iii, 1. 6
 Destituti iv, 3. 20. v, 13. 18. viii, 6.
 20
 Destitutos x, 2. 20. x, 5. 12. x, 8. 10
 Destitutus vi, 10. 2. vii, 3. 12. viii, 14.
 31. ix, 2. 32. ix, 5. 33
 Destrui viii, 14. 46
 Delecto vi, 10. 7
 Detectus vii, 1. 32
 Detegebatur vii, 7. 23
 Detegenda vi, 9. 4
 Detegendum vi, 6. 5
 Detegeretur vii, 1. 13
 Deteriora vii, 1. 12. x, 1. 39
 Deterere vii, 7. 20. ix, 7. 18
 Deterritas sequi classem (belluas, pro-
 hibitas) x, 1. 12
 Deterriti x, 2. 13
 Deterruit iv, 10. 17
 Detestabile viii, 2. 2
 Detineret v, 5. 20
 Detinet viii, 2. 14
 Detonans x, 5. 17
 Detractæ iii, 13. 12
 Detractum iii, 12. 5. viii, 6. 24. x, 5. 4
 Detrahebant viii, 10. 30
 Detrahebantur iii, 11. 21
 Detrahentem ix, 3. 4
 Detrahentes ad terram v, 4. 32
 Detraherent viii, 14. 40
 Detrahi viii, 4. 25
 Detraxerat ix, 4. 12
 Detrectabant ix, 8. 17
 Detrectabat x, 10. 3
 Detrectans ix, 1. 36
 Detrectante viii, 11. 9
 Detrectantes viii, 1. 36 militiam vii, 2.
 38
 Detrectantibus vii, 2. 40
 Detrectare iii, 8. 11. ix, 3. 1
 Detrimenta ergastuli v, 5. 13
 Detulerat vi, 8. 1. vi, 9. 7. vi, 10. 34
 Detulerunt viii, 12. 3
 Detulisse v, 11. 7. vi, 7. 31
 Detulisset vi, 7. 25. vi, 8. 33
 Detur v, 1. 37
 Deturbarent vii, 11. 27
 Deturbate viii, 14. 16
 Deturbati vi, 5. 12
 Deturbatis iii, 7. 7. ix, 5. 14
 Devecta x, 1. 19
 Devecti iv, 4. 15
 Devehendos iv, 3. 20
 Devehitur ix, 8. 3
 Devexerant iv, 3. 22
 [De]vexerant iv, 7. 12
 Deversoria vii, 2. 22
 Deversorii vi, 11. 3. 12
 Deversoria vi, 11. 2
 Devictarum iv, 6. 31. vi, 2. 3. x, 2. 26.
 x, 5. 33
 Devicti iv, 16. 7. vi, 6. 4
 Devictis viii, 8. 17
 Devictorum iv, 16. 10. ix, 2. 23
 Devictos vii, 6. 17. vii, 9. 18. x, 5. 28
 Devinctus tot meritis vi, 9. 4
 Devinxerat x, 1. 25
 Devinxere iv, 3. 22
 Devios vi, 11. 20
 Deum iii, 10. 9. iv, 6. 10. vi, 8. 12.
 viii, 6. 10. 18. viii, 8. 15. x, 5. 10
 Devolvebant (projiciebant ex alto) iv,
 3. 25
 Devolverentur vii, 11. 16
 Devolvitur præceps fluvius v, 3. 1
 Devoluti ix, 5. 33
 Devolvunt saxa per prona montium v,
 3. 18
 Devoraverunt viii, 6. 18
 Devotis capitibus omnium (proscriptus)
 viii, 6. 28
 Devovi ix, 6. 21
 Deurunt aquilones quæ, &c. viii, 9. 12
 Deus vi, 10. 28
 Dextra iii, 3. 21. iii, 8. 5. iv, 9. 6. iv,
 14. 9. iv, 15. 29. vi, 5. 20. 28. vi,
 10. 14. ix, 7. 20
 Dextræ vi, 5. 4
 Dextram iii, 6. 17. iv, 2. 17. iv, 6. 16.
 vi, 6. 8. vi, 8. 35. vi, 10. 11. viii, 2.
 9. viii, 12. 10
 Dextri iv, 13. 28
 Dextris iv, 14. 25
 Dextro iii, 11. 13. iv, 3. 11. iv, 13. 26.
 iv, 16. 17
 Dextrum iii, 8. 27. iii, 9. 7. 8. iii, 11.
 10. iv, 13. 16. viii, 14. 15
 Diadema vi, 6. 4. x, 6. 4. 11. x, 8. 20
 Dicam (futuri) vi, 9. 35 (subjunct.) ix,
 2. 28
 Dicantur v, 1. 12
 Dicat vi, 9. 36. viii, 7. 10
 Dicatos (consecratos) viii, 5. 11
 Dicaverant iv, 3. 22
 Dicavit iv, 8. 16
 Dicebantur viii, 5. 4
 Dicebat viii, 1. 42. ix, 2. 4
 Dicendi iv, 11. 14. vi, 9. 31. vii, 1.
 18
 Dicendo vii, 7. 21
 Dicendum viii, 7. 8
 Dicens vii, 5. 39
 Dicente v, 9. 1
 Dicentem viii, 8. 7
 Dicentibus vi, 11. 21

- Dicentis viii, 1. 52
 Dicentur vi, 2. 4
 Dicere iii, 8. 6. iv, 11. 10. iv, 14. 7. v, 1. 2. v, 5. 17. v, 11. 4. vi, 9. 32. vi, 11. 18. vii, 1. 8. 37. vii, 4. 3. x, 6. 13
 Dicerem iv, 11. 7. causam vi, 10. 8
 Dicerentur ix, 2. 5
 Diceret v, 4. 10. vi, 9. 27. vi, 11. 14. viii, 4. 25
 Dici v, 11. 6. vii, 4. 10. viii, 10. 29. leges a victoribus iv, 5. 7
 Dicitur iv, 15. 30
 Dico vii, 1. 18. x, 6. 20
 Dicta vii, 1. 21
 Dicto vii, 1. 36
 Dictu iii, 6. 17. iv, 7. 16. viii, 3. 36. x, 5. 3. parva res iv, 2. 10
 Dictum iii, 5. 1. iii, 7. 7. iv, 1. 21. iv, 3. 16. iv, 16. 1. 16. v, 1. 10. vi, 4. 19. vi, 5. 24. vii, 4. 22. vii, 5. 2
 Dicturum iv, 14. 7
 Dicturus vi, 9. 33. vii, 1. 37
 Dicunt iii, 4. 2. vii, 8. 25
 Dicuntur iv, 2. 13. iv, 3. 23. v, 1. 25. vii, 8. 10. viii, 10. 33. ix, 1. 31
 Didicere iii, 2. 13
 Didici iv, 10. 26. viii, 7. 3
 Didicisse v, 1. 6
 Didicisset viii, 7. 3
 Didicit iv, 4. 19
 Diduxerat ix, 1. 20
 Didymeon vii, 5. 28
 Die iii, 5. 10. iv, 7. 22. iv, 9. 26. iv, 10. 24. iv, 16. 20. v, 7. 12. vi, 4. 2. vi, 7. 21. vi, 11. 27. 34. vii, 5. 18. vii, 10. 13. viii, 4. 18. ix, 2. 1. ix, 7. 17. x, 3. 5. x, 5. 23. x, 8. 5
 Diebus iii, 3. 10. iii, 7. 1. iv, 3. 19. iv, 5. 5. 11. iv, 9. 13. v, 1. 26. vii, 1. 31. vii, 10. 11. ix, 6. 1. x, 1. 1
 Diei iii, 5. 1. iv, 16. 18
 Diem iv, 6. 10. iv, 14. 2. iv, 16. 10. vi, 4. 8. vi, 7. 1. 6
 Dierum iii, 1. 8. viii, 4. 20. ix, 2. 2
 Dies iii, 3. 10. iv, 9. 9. iv, 14. 10. v, 1. 30. v, 4. 22. vi, 2. 5. vi, 3. 8. vi, 5. 32. vi, 7. 25. vii, 4. 34. viii, 4. 2. viii, 6. 11. ix, 2. 12. x, 10. 9
 Differendum v, 11. 8
 Differre iv, 12. 22
 Differret ix, 4. 27
 Difficile v, 4. 13. vi, 10. 1. x, 10. 8
 Difficilem vii, 6. 9. ix, 2. 1
 Difficilis vi, 4. 15
 Difficilius iv, 5. 3. v, 11. 11. ix, 2. 16
 Difficillima vi, 3. 20
 Difficultate vii, 11. 4
 Difficultates ix, 2. 10
 Difficultatibus vi, 6. 27
 Difficulter vii, 6. 15. x, 7. 17
 Diffidentem vii, 2. 27
 Diffudit iii, 6. 16. x, 5. 37
 Diffugerant v, 5. 2
 Diffunditur vi, 4. 6
 Diffusæ ix, 1. 9
 Diffuso terrore per castra vi, 11. 20
 Diffusum viii, 13. 8
 Diffusus iii, 1. 3
 Digito x, 5. 4
 Digna iv, 6. 12. v, 2. 20. ix, 3. 9.
 Dignam vi, 5. 30
 Dignata vi, 5. 29
 Dignatione (favore) vii, 1. 27
 Dignatus vi, 10. 28. viii, 14. 44
 Digni v, 8. 9. viii, 6. 23. ix, 2. 27. x, 2. 23
 Dignior vi, 7. 30. vi, 10. 27
 Digniores x, 5. 17. x, 8. 20
 Dignissimi v, 8. 9
 Dignissimos iv, 16. 33
 Dignissimum iv, 1. 16. viii, 8. 19
 Dignitatis vi, 8. 2
 Dignos v, 8. 16. viii, 1. 26
 Dignum iii, 7. 12. iv, 15. 8. v, 5. 17. viii, 6. 23. viii, 8. 14. viii, 13. 17. x, 5. 2
 Dignus iii, 12. 24. iv, 1. 23. iv, 10. 23. v, 8. 7. vi, 7. 13. vii, 5. 37
 Digredientem v, 12. 8
 Digressi iii, 8. 3
 Digressio vi, 6. 35
 Digressus vi, 10. 12
 Dii iii, 13. 17. iv, 14. 20. v, 8. 15. viii, 8. 14. ix, 3. 5
 Diis iv, 1. 13. iv, 4. 14. iv, 7. 23. iv, 10. 6. v, 9. 4. vi, 10. 32. vii, 4. 1. ix, 4. 23. x, 5. 23. 33. x, 5. 6. 9
 Dilapsi iii, 11. 14. iv, 4. 5. v, 12. 9. vii, 4. 20
 Dilapsus vii, 2. 31
 Dilato v, 12. 1
 Diligebat iii, 6. 1
 Diligebatur viii, 1. 21
 Diligenti iv, 1. 4
 Diligentius vi, 11. 9
 Diligi v, 3. 12. vi, 10. 24
 Diligit v, 5. 13
 Dilueras (miscueras) iii, 6. 12
 Diluerat medicamentum iii, 6. 8
 Diluet (refellet) iii, 6. 11. vii, 1. 31
 Diluta humore terra viii, 10. 25
 Dimicabant iv, 15. 23
 Dimicabat iv, 4. 11
 Dimicandum iv, 13. 6. iv, 14. 1. v, 3. 8. x, 9. 15

- Dimicana vii, 6. 3. ix, 5. 12. ix, 8. 21
 Dimicantem vii, 9. 11. viii, 1. 20. viii,
 3. 37. ix, 5. 2
 Dimicantes iii, 11. 9
 Dimicantis iv, 1. 1. iv, 15. 21
 Dimicare iv, 3. 19
 Dimicarent iii, 11. 5
 Dimicaretur ix, 1. 7
 Dimicat iv, 6. 17. 24. vii, 11. 15
 Dimicatione ix, 1. 1
 Dimicatum viribus æquis vi, 1. 2
 Dimicatuos iv, 14. 5
 Dimicaturum iii, 8. 4. iv, 14. 6
 Dimicaturus ix, 7. 19
 Dimicet iv, 15. 8
 Dimidium viii, 8. 10
 Dimidio iv, 9. 3
 Dimiserat iv, 1. 35
 Dimiserim x, 2. 19
 Dimisit iv, 13. 11. viii, 8. 20. viii, 11.
 4. ix, 6. 26
 Dimissa iv, 4. 1. vi, 4. 7. vii, 2. 11. x,
 8. 7
 Dimissæ in terram falces iv, 9. 5. iv,
 15. 4
 Dimissi iv, 11. 24. vii, 11. 13. ix, 8. 1
 Dimissis vi, 7. 18. vii, 9. 2. ix, 1. 3
 Dimisso vi, 11. 11. viii, 2. 29. x, 5. 3
 Dimissos iv, 2. 6
 Dimissus vi, 7. 16. vi, 10. 12
 Dimittantur iv, 11. 24
 Dimittendum vi, 9. 13
 Dimittere v, 4. 3. x, 2. 16
 Dimitteretur iv, 11. 4
 Dimitti vi, 2. 8
 Dimittit vi, 8. 15
 Dioxenum vi, 7. 15
 Dioxippo ix, 7. 18
 Dioxippus ix, 7. 20. 22
 Dira iv, 3. 23
 Directa in gutture hasta iv, 9. 25
 Diremisso vii, 7. 14
 Direpto vii, 5. 24
 Direxerant iv, 9. 5
 Direxit molem adversum ventum recta
 fronte iv, 3. 8
 Dirigebatur in Callisthenem oratio viii,
 5. 13
 Dirigere x, 1. 17
 Dirigerent mucrones in ora (hostium)
 iii, 11. 5
 Dirigi vii, 9. 5
 Dirigit vii, 5. 37
 Dirigunt vii, 4. 28. viii, 10. 36
 Dirimit iv, 2. 1
 Diripere v, 5. 2. vii, 5. 32
 Diripiebant iv, 15. 18
 Diripienda iv, 15. 5
 Dhiplendos x, 6. 23
 Diripitur v, 12. 17
 Diripuerant iii, 11. 20
 Diruendam vii, 7. 1
 Dirui vii, 6. 23
 Diruta vii, 6. 16. ix, 8. 13
 Dirutis v, 5. 4
 Discamus viii, 8. 13
 Discedere irritum iv, 4. 2. viii, 6. 19
 equites in cornua viii, 12. 8
 Discederent v, 12. 9. x, 7. 19
 Discederet v, 3. 9. viii, 3. 17
 Discedunt x, 2. 17
 Discenda vi, 10. 23
 Discerneret x, 2. 10
 Discerni x, 5. 9
 Discerpendum vi, 11. 8
 Discessit vi, 7. 21
 Disciplina iii, 2. 15. iv, 6. 6. v, 2. 6.
 viii, 7. 11
 Disciplinæ vi, 2. 3. vi, 6. 17. x, 2. 12
 Disciplinam vi, 6. 2
 Discipulo viii, 8. 19
 Diacissæ x, 9. 12
 Discolori veste iii, 3. 26
 Discordes ix, 8. 23
 Discordia x, 8. 14. x, 9. 4. 11
 Discordiæ x, 9. 16
 Discordiam x, 7. 1. x, 9. 14
 Discors iii, 8. 26. ix, 9. 26
 Discretas (disjunctas) iv, 11. 13
 Discreti (disjuncti) x, 10. 7
 Discretos (divisos) x, 9. 18
 Discrimen (discrepantium) x, 3. 12 (pe-
 riculum) vi, 1. 7. viii, 3. 1. viii, 11.
 10. viii, 14. 1. ix, 2. 18. ix, 6. 10
 (prælium) iii, 1. 10. v, 4. 28. vi, 1. 7.
 viii, 10. 10. viii, 14. 6 (bellum) vii,
 7. 10 tenue (isthmum) iii, 1. 13 sum-
 mum rei (momentum) iv, 16. 28 alie-
 num secuturi (id est sortem) vii, 4.
 35
 Discrimina (prælia) iv, 1. 40. v, 1. 39
 agminum (distributionem) iv, 12.
 20
 Discrimine (periculo) iv, 13. 18. iv, 16.
 2. viii, 13. 12. ix, 4. 16. ix, 9. 4 for-
 tunæ et vitæ v, 11. 8 (distinctione)
 v, 2. 6
 Discrimini (periculo) iii, 8. 16
 Discriminis (periculi) iii, 8. 20. iii, 11.
 26
 Discubuiasset viii, 5. 9
 Discurrentium iii, 8. 25
 Discurrere iii, 2. 14
 Discurrisse iv, 15. 10
 Discurrit iv, 1. 24
 Discurritis x, 6. 23

- Discurrunt v, 12. 6. vi, 2. 16. ix, 9. 8
 Discussa iv, 12. 24 nive vii, 3. 10 ebrietate viii, 2. 1
 Discussit fortuna (evertit) iii, 8. 29 tempestatem x, 9. 6
 Discussio sopore vi, 8. 22. viii, 6. 26
 Discuti otii vitia negotio vii, 1. 4
 Dispar iii, 3. 26
 Disparem animo vultum vii, 8. 1. viii, 4. 8. viii, 13. 21
 Dispare v, 5. 7. ix, 9. 7
 Dispari x, 2. 17
 Disparia humano cultu vii, 7. 4
 Dispersatis aquis (divisis) vi, 4. 4
 Dispersa ix, 9. 11. 19
 Disperserunt x, 9. 2
 Dispersis iv, 7. 20
 Dispersos viii, 2. 22. viii, 4. 9. viii, 14. 22
 Displicebat iii, 8. 3
 Displicere vii, 1. 38
 Disponi ix, 10. 25
 Disponit iv, 12. 5. iv, 13. 26
 Disponunt iv, 2. 12 sibi fata ix, 6. 19
 Dispositæ viii, 14. 3
 Dispositi iii, 9. 5. vi, 8. 16. vii, 9. 15
 Dispositis v, 1. 20
 Dispositos viii, 14. 3 quos ad somnum habebat vi, 11. 3
 Disposuisset x, 2. 8
 Dissentire ab animis gratulantium vultus vi, 1. 17
 Disseruit ix, 2. 12
 Dissimiles iv, 14. 7
 Dissimulans vii, 6. 5. x, 1. 28
 Dissimulare vi, 10. 20
 Dissimulatio vii, 2. 9
 Dissimulatione x, 9. 8
 Dissimulationis vi, 7. 32
 Dissimulato iv, 6. 19. iv, 12. 22. iv, 16. 22
 Dissipabantur v, 13. 18
 Dissipantur iii, 11. 12
 Dissipatos vi, 1. 12. viii, 14. 9
 Dissonæ voces ix, 9. 14
 Dissonus clamor v, 12. 14
 Distabant vii, 10. 15
 Distantem iii, 1. 12. v, 7. 9
 Distantes v, 1. 34
 Distarent iv, 3. 14
 Distincta iii, 3. 19. viii, 13. 7 vestis auro et purpura iv, 1. 23. ix, 1. 29 carbasa auro et purpura viii, 9. 24
 Distinctæ vestes purpura ix, 7. 12
 Distinctam auro vestem iii, 3. 13. 17
 Distinctum vi, 5. 4
 Distinguebant gemmæ jugum iii, 3. 10. ix, 1. 30
 Distinguentibus rivis planitiem iii, 4. 7
 Distinguunt viii, 9. 26
 Distinxerant ix, 5. 30
 Distribuat vii, 1. 35
 Distribuerat vii, 1. 34. viii, 10. 21
 Distribui iv, 14. 12
 Distribuit viii, 14. 9
 Distributa v, 7. 20. viii, 4. 19
 Distributas x, 10. 5
 Distributi iv, 9. 4. vi, 8. 20
 Distributis iv, 5. 18. ix, 3. 21
 Distributus vi, 5. 10
 Distribuunt iv, 2. 12
 Distrinxerant iii, 3. 4
 Distuli vi, 10. 22. viii, 8. 6
 Distulit vi, 11. 9. vii, 5. 43. vii, 6. 13 momentum temporis vi, 9. 9 consilium defectio vii, 6. 13
 Ditia iii, 11. 20
 Ditione vi, 3. 9. x, 10. 1
 Ditionem iii, 1. 14. iv, 5. 14. viii, 1. 1. viii, 5. 2. ix, 8. 10
 Ditioni iv, 1. 26. vi, 5. 9. vi, 9. 23
 Ditionis iv, 4. 19. v, 5. 6. viii, 2. 25
 Ditissimarum x, 2. 11
 Ditissimus iv, 1. 24
 Diu iii, 12. 1. iv, 1. 25. iv, 8. 8. iv, 15. 26. v, 3. 13. v, 9. 3. vi, 5. 3. 4. 8. vii, 7. 34. viii, 6. 24. ix, 6. 17. 19. x, 7. 12
 Divelli iii, 5. 8
 Diverberatis iv, 4. 3
 Diversa (abl.) viii, 13. 20. x, 7. 19 (acc.) iii, 8. 3. viii, 3. 14. ix, 1. 20
 Diversam iii, 11. 19. iv, 4. 6. ix, 1. 25
 Diversi vi, 4. 18
 Diversis iv, 16. 25
 Diverso iv, 4. 7
 Diversos iv, 16. 11
 Diversum iii, 4. 6. iv, 8. 8. v, 4. 30
 Divertent iv, 16. 14
 Divertisse iv, 9. 1
 Divertit inde oratio x, 6. 1
 Dives viii, 5. 3. ix, 2. 27
 Dividat vii, 8. 30
 Dividere iv, 3. 1. vii, 5. 12. viii, 14. 21
 Divideret iii, 8. 2. x, 9. 15
 Dividi iii, 8. 3. 9. x, 10. 1
 Dividis vii, 1. 30
 Dividit iii, 1. 13. iv, 2. 7. iv, 3. 11. vii, 3. 19. vii, 5. 17. vii, 7. 2. vii, 10. 22
 Dividitur viii, 9. 11
 Dividunt iv, 2. 12
 Divina iii, 6. 18. iv, 2. 16
 Divinæ iv, 13. 13
 Divinare vi, 10. 19
 Divinat x, 6. 21
 Divinatio animi præsentis iii, 3. 2

- Divinavi vi, 10. 25
 Divini iii, 10. 9
 Divinis iv, 7. 28
 Divinitas viii, 5. 17
 Divino iv, 7. 28. viii, 10. 15
 Divinos x, 5. 11
 Diviserat iv, 12. 3
 Divisia v, 3. 16. x, 10. 6
 Divisit viii, 1. 1
 Divisum vii, 6. 27. viii, 4. 27. viii, 14. 1
 Divisus iv, 9. 17
 Divitiæ v, 6. 2
 Divitiis vii, 8. 20
 Divortio aquarum v, 1. 13
 Diurno iv, 1. 20. ix, 2. 6
 Diurnum v, 13. 5
 Diutino iv, 14. 11
 Diutius v, 2. 2. vii, 4. 18. vii, 8. 1. viii, 1. 27. 39. ix, 9. 1
 Diuturna viii, 5. 16. viii, 8. 11
 Diuturnam ix, 6. 19. x, 1. 7
 Diuturnum viii, 5. 15. ix, 6. 8. 18
 Dixerat v, 5. 23. vi, 7. 28. vii, 7. 20
 Dixerim vi, 8. 35
 Dixeris vii, 7. 25
 Dixerit vii, 2. 9
 Dixero iii, 2. 11
 Dixerunt vi, 11. 10. vii, 10. 9
 Dixi iv, 14. 24
 Diximus iv, 1. 27. v, 9. 1. vi, 5. 1. vii, 1. 6. viii, 1. 17
 Dixisse iii, 2. 19. iv, 16. 9. v, 7. 11. vii, 2. 37. vii, 7. 25. viii, 1. 37. viii, 6. 25
 Dixit iv, 2. 4. vi, 8. 35. vi, 10. 5. vi, 11. 27. viii, 8. 1. viii, 12. 9. 17. 18. x, 5. 6
 Docebo viii, 8. 17
 Docebunt vii, 7. 16
 Docent v, 3. 5
 Docere v, 1. 8. v, 4. 13. vi, 10. 4. vii, 7. 6
 Doceret v, 2. 19
 Docet iv, 1. 28. v, 6. 1. vii, 7. 16. ix, 4. 19
 Dociles viii, 9. 16
 Docuerunt viii, 9. 25
 Docuit iv, 4. 19. viii, 14. 42. ix, 1. 1
 Documenta vii, 11. 8
 Documento v, 8. 7
 Documentum iii, 2. 18. v, 8. 15. viii, 6. 12. viii, 14. 26. x, 5. 25 (exemplum) iii, 8. 4
 Dolabra v, 6. 14
 Dolabris v, 6. 5. viii, 4. 11. ix, 5. 19
 Dolentis x, 9. 9
 Dolor iv, 15. 13. v, 3. 21. vi, 2. 4. vii, 1. 7. vii, 7. 5. viii, 3. 40. ix, 3. 2. x, 5. 8. 21
 Doloris iii, 11. 11. iv, 6. 19. iv, 10. 29. vi, 3. 15. vi, 5. 19. ix, 5. 26. ix, 8. 27. x, 5. 7. 9
 Dolorem iii, 12. 7. iv, 6. 19. iv, 8. 9. vi, 6. 17. vi, 9. 1. viii, 1. 38. viii, 6. 25. viii, 10. 29
 Dolori x, 5. 24
 Doloris iv, 10. 21. vi, 11. 21. x, 5. 20
 Dolum talem intendit viii, 13. 17 talem intendunt vii, 5. 21
 Domandi iv, 9. 4
 Domestica ix, 3. 9
 Domesticis v, 11. 5. vi, 8. 9
 Domestico militi iv, 6. 31 sermone vii, 5. 29
 Domesticorum ix, 6. 24
 Domi nobiles iii, 13. 15. vii, 2. 33. vii, 11. 7
 Domicilia iv, 4. 20
 Dominaris viii, 7. 1
 Dominas iii, 11. 25
 Dominatione vi, 1. 8
 Domini iv, 14. 9. vi, 3. 17. vii, 5. 37
 Dominis (abl.) iii, 12. 8. vi, 6. 16. vii, 6. 27
 Domino iii, 11. 23
 Dominum vii, 8. 21. 28. viii, 14. 40. x, 5. 9
 Dominus iv, 1. 22. iv, 10. 32
 Domita viii, 10. 7
 Domitas iii, 10. 7
 Domitant viii, 9. 17
 Domitarum vii, 11. 16
 Domitas vi, 3. 8. ix, 10. 28
 Domiti iv, 1. 5 greges equorum x, 1. 24
 Domitor v, 1. 39
 Domitores iii, 12. 19
 Domitum animal ad mansuetudinem ix, 8. 2
 Domo vii, 2. 37. x, 7. 15
 Domos iv, 1. 39. v, 5. 9. vi, 2. 17. vii, 10. 9. viii, 6. 20. ix, 1. 2. ix, 3. 34. ix, 8. 1
 Domuimus vi, 3. 5
 Domuit v, 7. 19. vii, 9. 17
 Domum vi, 5. 10. 22. vi, 8. 20. vii, 5. 27. viii, 6. 23. viii, 7. 11
 Domus iii, 13. 14. vi, 8. 20. x, 1. 33. x, 8. 3. x, 9. 6
 Dona iv, 2. 3. iv, 7. 9. 28. v, 1. 21. v, 2. 10. 20. v, 7. 20. vi, 5. 22. vii, 6. 43. vii, 8. 17
 Donando x, 1. 35
 Donantis (remunerantis) x, 5. 10
 Donare specie eximia natura dignata est (quos) vi, 5. 29
 Donat iv, 11. 19. v, 1. 44. viii, 6. 26. ix, 1. 6
 Donata vii, 3. 3

- Donatus est (præmio) v, 2. 5. ix, 8. 10
 Donavit v, 3. 15. viii, 14. 45
 Donec iv, 7. 22. v, 2. 22. v, 3. 17. v, 13. 12. vi, 1. 1. vi, 4. 4. x, 5. 3
 Donis iii, 7. 11. v, 2. 10. vi, 5. 19. vi, 6. 11. vi, 10. 22. vii, 1. 23. ix, 1. 36. ix, 8. 1. x, 1. 25
 Dono iv, 11. 15. v, 2. 18. 19. v, 7. 12. vi, 2. 17. vii, 11. 29. viii, 4. 20. viii, 12. 15
 Donum iv, 2. 2. v, 2. 20. v, 12. 1. vii, 10. 14. victoriæ iv, 5. 11
 Dormire vi, 10. 13
 Dorsa testudinum ix, 8. 2
 Dorso iii, 13. 16. iv, 2. 20. iv, 4. 3. v, 13. 8. vi, 5. 18. viii, 14. 40 (montis) v, 4. 4. vii, 3. 8
 Dorsum montis iii, 4. 12. v, 4. 5. vii, 3. 21 montis dividit Asiam perpetuo jugo vii, 3. 19
 Doryphori iii, 3. 15
 Dotem iv, 5. 1. iv, 11. 5
 Dotes x, 5. 32
 Dotibus iii, 7. 20
 Dotis iv, 11. 19
 Draconis ix, 8. 26
 Drangarum viii, 3. 17
 Drangas vi, 6. 36
 Dromades v, 2. 10
 Dropides iii, 13. 15
 Duabus ix, 1. 6
 Duæ iii, 11. 5. iv, 4. 7
 Duas iv, 2. 23. iv, 11. 6. 12. iv, 14. 22
 Dubie iii, 8. 15. iv, 9. 1. 23. iv, 13. 7. viii, 7. 7
 Dubiis iv, 16. 22
 Dubios vii, 5. 26
 Dubitabant vi, 8. 10. ix, 1. 27
 Dubitabat vii, 1. 11. ix, 2. 10
 Dubitabit vii, 7. 12
 Dubitamus v, 6. 9
 Dubitare iii, 13. 2. v, 1. 4. v, 8. 7. v, 12. 7. vii, 6. 18. vii, 11. 21
 Dubitarent iv, 1. 32
 Dubitaret iv, 5. 2. v, 4. 16. x, 8. 2
 Dubitari vii, 1. 13
 Dubitasse iv, 15. 30
 Dubitasset vi, 7. 15
 Dubitatio exenta v, 11. 7. vii, 11. 21
 Dubitatione viii, 10. 10
 Dubitatis x, 6. 21
 Dubitatum vii, 2. 34
 Dubitatur vi, 2. 14
 Dubitaverant x, 4. 2
 Dubitaverat iv, 9. 1
 Dubitavere iii, 8. 14. iv, 15. 28. x, 6. 18
 Dubitavit iv, 5. 21. iv, 10. 16. 29. iv, 16. 8. vi, 4. 14. vi, 5. 30
 Dubitem ix, 4. 28
 Dubitent viii, 5. 12
 Dubites vii, 8. 29
 Dubito vii, 7. 18
 Dubium iii, 8. 21. iii, 9. 2. iv, 15. 27
 Dubius iv, 13. 33. v, 12. 3. vii, 6. 14. ix, 7. 21
 Duce iv, 1. 28. 33. iv, 13. 29. iv, 15. 18. v, 2. 9. v, 12. 14. x, 6. 8
 Ducebant iv, 12. 7. ix, 1. 20. ix, 8. 1
 Ducebantur ix, 1. 23
 Ducebat iii, 11. 19. iv, 6. 23. v, 1. 19. v, 4. 14. v, 13. 18. vi, 4. 15. viii, 14. 1. ix, 10. 4. x, 1. 23
 Ducebatur iii, 1. 11
 Ducem iv, 5. 21. iv, 13. 14. v, 4. 11. vi, 9. 4. 26. vi, 10. 22. vii, 2. 25. x, 8. 23
 Ducendas x, 5. 21
 Ducendum viii, 12. 1
 Ducenis (denarius) v, 1. 45. vii, 4. 23
 Ducens vi, 6. 2. vii, 5. 1
 Ducenta iv, 12. 13
 Ducentæ iv, 9. 4
 Ducenti viii, 2. 15
 Ducentibus x, 4. 1
 Ducentis iii, 7. 2. vii, 3. 4. ix, 2. 3
 Ducentos iv, 14. 20. vi, 4. 9
 Ducere iv, 7. 9. vi, 3. 3. vii, 4. 11 genus iv, 2. 3 (conjugio) x, 1. 26
 Duceret iv, 1. 29. vi, 4. 1. ix, 4. 23. ix, 7. 3
 Duces iv, 5. 13. iv, 6. 2. iv, 10. 4. iv, 13. 4. 17. 37. 38. v, 3. 6 (conjunctiones) vi, 11. 28. viii, 3. 40. viii, 7. 5. viii, 11. 10. ix, 9. 1. x, 6. 15
 Duci v, 7. 12. vii, 10. 10. viii, 2. 25. viii, 7. 15. x, 6. 2
 Ducibus iii, 3. 25. iii, 13. 3. iv, 2. 18. iv, 10. 7. iv, 13. 12. v, 13. 4. 18. vii, 4. 1. viii, 4. 18. viii, 10. 2
 Ducis iii, 3. 27. iii, 11. 7. iii, 13. 14. iv, 13. 1. 9
 Ducit v, 13. 5. ix, 3. 14
 Duco ix, 2. 27
 Ductu iii, 10. 4. v, 1. 1. vi, 3. 2
 Ducturus ix, 10. 2
 Ducum iv, 16. 10. v, 1. 42. vii, 9. 12. viii, 6. 6
 Ducunt vii, 5. 26. viii, 8. 9. x, 3. 13 flumina segnes aquas (volunt) viii, 9. 18
 Dulcedo vi, 2. 2 bibendi vii, 5. 7
 Dulcem ix, 9. 6
 Dulcibus iv, 7. 16
 Dulcior vi, 4. 18
 Dulcissime v, 2. 22
 Dulcius vi, 4. 18
 Dum iv, 6. 17. iv, 15. 31. ix, 5. 27

- Duntaxat iii, 1. 3. iii, 12. 2. iv, 10. 32. viii, 1. 29. ix, 9. 18. ix, 10. 18. x, 10. 16
 Duo iv, 3. 11. v, 1. 13. 43. v, 5. 8. vi, 4. 4. 16. vii, 10. 15. ix, 2. 4
 Duobus iv, 11. 22. iv, 12. 6. v, 13. 17. vi, 9. 27. ix, 1. 28. x, 8. 22
 Duodecim iii, 3. 12. iv, 5. 18. vi, 2. 10
 Duorum iv, 6. 22. iv, 13. 38. v, 1. 25. vi, 6. 6
 Duos vi, 4. 7. x, 1. 31
 Durante viii, 4. 14
 Durare in tanto rigore terræ vii, 3. 10
 Durasse in eodem habitu corporis x, 5. 3
 Durat v, 1. 34
 Duratis ix, 10. 10 igne hastis iii, 2. 16
 Duratura x, 7. 11
 Duraturam fidem omnibus viii, 6. 15
 Duraverant (obduraverant) iii, 2. 7
 Duraverat iii, 4. 10. vii, 3. 6
 Durlora vii, 11. 16
 Duriore viii, 10. 25
 Dux v, 4. 19. v, 11. 1. vi, 11. 32. vii, 4. 34
 Duxerat viii, 12. 15
 Duxerimus ix, 6. 24
 Duxi x, 3. 12
 Duximus v, 5. 13
 Duxit ix, 1. 19
 Dyardenes viii, 9. 9
 Dymni vi, 7. 13. vi, 8. 26. vi, 9. 8
 Dymno vi, 10. 20. 22
 Dymnum vi, 7. 24. vi, 9. 5. vi, 11. 30
 Dymnus vi, 7. 2. 6. 8. 29. 34. vi, 9. 16. vi, 10. 6. 9
- E.
- E ix, 1. 11 villissimo sanguine viii, 7. 4
 Ea v, 3. 20. v, 5. 16. v, 6. 20. v, 9. 1. 2 re v, 9. 13 ea ipsa res iii, 12. 10
 Eadem iv, 7. 22. iv, 11. 20. v, 1. 6. v, 2. 4. v, 8. 17. v, 9. 16. x, 3. 10
 Eandem iv, 15. 10
 Earum iii, 13. 12. v, 1. 33
 Ebore viii, 5. 4. ix, 1. 2
 Ebrietate v, 7. 11 discussa viii, 2. 1
 Ebrietatem v, 1. 37
 Ebrio v, 7. 4
 Ecbatana iv, 5. 8. v, 8. 1. vii, 10. 10
 Ecce vi, 3. 3
 Ecquid viii, 4. 17
 Edat oraculum iv, 7. 24
 Edebant certamen mororis x, 5. 9
 Edebatur in vulgus iii, 3. 7
 Edere clamorem iv, 15. 19
 Ederet (faceret) iii, 7. 12
 Edicto certamine in eam noctem iv, 13. 14
 Edidit iv, 12. 23. x, 3. 5
 Edidissent x, 8. 15
 Edidit iv, 4. 11. iv, 10. 20. viii, 3. 36
 Edita (vulgata) iv, 10. 7. vii, 11. 12. ix, 5. 16 sors oraculo vi, 9. 18 montium vi, 6. 25 egregia pugna iv, 6. 25 pugna memorabili vii, 8. 36
 Editæ sortis oraculo v, 4. 11
 Editam situ et opere (excelsam) iii, 1. 7 oraculo sortem iii, 1. 16
 Editi (excelsi) iii, 8. 22
 Editorem vii, 8. 37
 Editis collibus vii, 11. 16 in eximiam altitudinem arboribus ix, 1. 9
 Edito spectaculo iii, 7. 5 facinore v, 13. 18 gemitu vi, 7. 30 opere virtutis viii, 14. 37 (excelso) iv, 12. 18. iv, 13. 35. vii, 5. 13
 Editum verticem v, 4. 27
 Editur fluvius (nascitur) vi, 4. 5
 Edixit iv, 8. 23. vi, 11. 20. viii, 10. 30. x, 2. 9
 Efloccant iv, 13. 37
 Edocent iv, 10. 5
 Educabant iii, 3. 23
 Educatus iii, 12. 16
 Educaverat viii, 1. 21
 Educentis in prælium milites x, 5. 10
 Educit vi, 6. 21
 Educitur v, 4. 29. vii, 1. 8
 Edunt prælium v, 4. 31
 Eduxerat viii, 10. 10
 Eduxit iv, 1. 31. vi, 1. 3. viii, 10. 4 in aciem iv, 1. 35
 Effecerat iii, 6. 20
 Effecisti vii, 2. 7
 Effecit vii, 1. 28
 Effectæ vii, 8. 8
 Effectum viii, 13. 22
 Effecturum vii, 11. 6
 Effeminarentur x, 1. 26
 Effeminatum vi, 7. 11
 Efferati dolore iii, 11. 11
 Efferatos vi, 3. 7
 Efferaverat desperatio veniæ viii, 2. 16
 Efferavit ingenia solitudo ix, 10. 9
 Efferret iv, 5. 3
 Efferri (exportari) iii, 13. 5
 Efficacior omni arte necessitas iv, 3. 24 in adversis necessitas viii, 4. 11
 Efficaciores viii, 3. 3
 Efficacius iv, 10. 7
 Efficere vi, 5. 11
 Effici viii, 3. 36
 Efficiemus vi, 9. 14
 Efficiendis v, 7. 1

- Effigiem iii, 3. 17
 Effigies viii, 9. 26
 Effluxerat telum (exciderat) viii, 14. 36
 Effracta iv, 5. 17
 Effuderant caliginem montes iv, 12. 20
 Effuderat iv, 9. 15 nivem procella iii, 13. 7
 Effudisset vi, 11. 28
 Effudit primum impetum iv, 14. 13 imbre procella viii, 13. 23
 Effugerant viii, 13. 16
 Effugere v, 9. 2. v, 10. 15. vi, 6. 31. vii, 7. 7. 36. viii, 3. 2. ix, 6. 25
 Effugisse vi, 3. 17
 Effugit (præt.) iv, 14. 25
 Effundit v, 1. 16
 Effunditur vii, 1. 25. viii, 4. 5 amnis ex ipsis radicibus montium vi, 4. 4
 Effusa caligine iv, 3. 16 fuga (celeri) viii, 10. 31 licentia x, 2. 15
 Effusæ lætitiæ vii, 10. 5
 Effusam licentiam x, 3. 2
 Effuse vi, 1. 6. ix, 8. 19
 Effusi in fugam viii, 3. 38 in ebrietatem v, 1. 37
 Effusis vii, 8. 35. vii, 9. 13. viii, 14. 6
 Effusius fente ix, 3. 3
 Effuso iv, 15. 17. vi, 1. 4 cursu v, 13. 12 excusso viii, 14. 34
 Effusus iv, 16. 20
 Effusus in amorem viii, 4. 25
 Egentem opia externæ vi, 3. 13
 Egerere vii, 5. 8
 Egerunt iv, 13. 14
 Egessit v, 2. 11
 Egesta vii, 10. 14
 Egesto v, 1. 20
 Egestum x, 1. 33
 Egessit viii, 6. 21
 Egisti vi, 9. 35
 Egit vii, 4. 34. x, 6. 6 noctem perpetuis vigiliis vii, 5. 16
 Ego v, 9. 9. v, 9. 4. x, 3. 10
 Egredi viii, 1. 49. ix, 9. 21
 Egreditur viii, 5. 9
 Egregia iv, 6. 25. v, 8. 17. ix, 5. 16
 Egregiam iv, 8. 13. v, 11. 9
 Egregie iii, 11. 4. vii, 7. 29
 Egregii iii, 2. 6. iv, 5. 13
 Egregio v, 2. 4
 Egregios iii, 12. 19
 Egregium iv, 15. 24. vi, 3. 17. viii, 2. 2
 Egressi iv, 6. 13. v, 1. 19. vii, 6. 1
 Egresso x, 8. 23
 Egressum viii, 6. 13 sextum ætatis annum iii, 11. 24
 Egressus iii, 12. 27. iv, 9. 18. viii, 12. 7. ix, 6. 20
 Ejicit ix, 10. 10
 Ejulatu iii, 12. 4. viii, 2. 5
 Ejulatus x, 5. 3 (plur.) iv, 10. 29
 Elabi vi, 8. 20
 Elanguerat prælium iv, 15. 19
 Elapsa viii, 14. 32
 Elapsus iv, 10. 25. v, 9. 11. vii, 4. 20
 Elaptonius viii, 6. 10
 Elato ix, 10. 24
 Elatum ad fiduciam iii, 8. 10
 Elatus iv, 6. 26. vi, 7. 24
 Electa vii, 3. 23. vii, 10. 15 corporum specie ix, 1. 26
 Electas viii, 4. 24
 Electi v, 5. 22
 Electionem vii, 6. 9
 Electis vii, 5. 27. vii, 9. 5
 Electo x, 7. 12
 Electum viii, 4. 30
 Elegerant ix, 4. 24. ix, 8. 4
 Elegerat vii, 6. 13
 Elegeris v, 11. 5
 Elegerit vi, 4. 13
 Elegi iv, 14. 12
 Elegisse iv, 4. 20
 Elegit iv, 8. 2
 Elementi ix, 9. 26
 Elephanti v, 2. 10. viii, 12. 7
 Elephantis viii, 13. 5. ix, 3. 24. x, 9. 13. 16. 18
 Elephantorum viii, 9. 17. ix, 2. 16
 Elephantos viii, 13. 6. ix, 2. 4. 19
 Elephantus viii, 13. 7
 Elicere extra muros hostem ix, 8. 8
 Elicit spes vocem iv, 6. 6
 Elicuit (commovit) viam Alexandri viii, 6. 22
 Elidunt (proterent) ix, 2. 21
 Eligens iv, 1. 21
 Eligere viii, 4. 8
 Eligi x, 2. 8
 Eligite x, 8. 19
 Eligunt viii, 1. 12
 Elisa (compressa) in angustiore alveum flumina ix, 2. 17
 Elisurus stipite ix, 7. 22
 Eloqui ix, 6. 12. x, 2. 15
 Elocuto vii, 2. 3
 Elocutus iii, 6. 13. vii, 4. 34. viii, 14. 17. x, 6. 24
 Eludant (irrideant) v, 11. 10
 Eludens oraculum viii, 1. 42
 Eludente ix, 7. 13
 Eluderet (diluaret) vii, 2. 12
 Eludi vii, 8. 23
 Elusit sortem oraculi iii, 1. 18

- Eluvies (vorago) v, 4. 26. vi, 4. 20. viii, 11. 7
 Emendari viii, 7. 15
 Emensi v, 4. 22. v, 6. 15. ix, 2. 10
 Emensis iv, 14. 7. ix, 3. 7
 Emensus iv, 16. 9. vii, 11. 8 victoria omnes gentes iii, 12. 18 omne spatium vi, 1. 12 spatium longum itineris vii, 10. 21
 Ementiti fecisse ipsos vii, 5. 26
 Emere iv, 1. 12
 Emersere iv, 9. 21
 Emi x, 1. 11
 Emicabant viii, 2. 26
 Emicante ix, 5. 10
 Emicare viii, 4. 3
 Emicuisse vii, 6. 20
 Emincant in altitudinem v, 1. 33
 Emincebant iii, 8. 16 prominebant iv, 9. 5 assurgebant iv, 9. 10
 Emincebat iii, 11. 7. viii, 1. 50. viii, 12. 13. x, 1. 5 indignatio iv, 1. 24 curru iv, 14. 9 quorum eminebat genus vi, 2. 9
 Eminens iii, 11. 8. iv, 4. 3. 4. 7. iv, 15. 30. viii, 13. 7. viii, 14. 13. x, 1. 22 specie corporis ix, 1. 28
 Eminent viii, 9. 21 cornua lunæ vi, 4. 16
 Eminentes (prominentes) iv, 15. 4
 Eminentia v, 3. 20. vii, 11. 15
 Eminentibus ix, 9. 18
 Eminentium iv, 3. 10
 Eminere x, 1. 14
 Emineret vii, 5. 36 attolleretur iv, 3. 2
 Eminet vii, 11. 2 spatio centum cubito- rum v, 1. 26
 Eminus v, 3. 9. vi, 1. 4. vii, 8. 18. viii, 13. 15. viii, 14. 31. ix, 1. 16. ix, 7. 21. x, 7. 18
 Emisit viii, 14. 5. 24. ix, 7. 21. ix, 9. 5
 Emisæ (plur.) iii, 2. 3. iii, 11. 4 (sing.) vii, 2. 7
 Emisæ (excussæ) iv, 3. 26
 Emisurum iv, 13. 36
 Emisurus vi, 9. 31
 Emittat viii, 9. 10
 Emitterent iv, 13. 38
 Emittere ix, 1. 32
 Emittunt vii, 11. 3. viii, 9. 28
 Emoriens ix, 4. 18
 Emoriente et sterili terra iv, 7. 10
 Ea x, 2. 23
 Enare ix, 9. 18
 Enatam medio alveo iasulam ix, 8. 30
 Enataverant viii, 13. 15
 Enavigare ix, 9. 13
 Enim v, 5. 1. 3. 17. vi, 6. 22. vi, 8. 10. ix, 1. 7. ix, 2. 22. ix, 3. 4
 Enimvero iv, 7. 14. viii, 1. 43
 Enitatur marem (pariat) x, 6. 9
 Eniti non possit virtus (quo pervenire) vii, 11. 10
 Enituntur (perveniant) vii, 11. 17
 Enixis (in altum) vii, 11. 16
 Enumeranti vi, 3. 4
 Eo v, 4. 7. v, 8. 2. ix, 2. 7. ix, 7. 22
 Eodem (abl.) iii, 13. 13. vi, 4. 19. x, 2. 22. x, 3. 14 (adv.) v, 1. 3
 Eorum vi, 3. 20
 Eosdem iii, 11. 4. x, 8. 22
 Epimenes viii, 6. 10. 20. 24
 Epirum x, 1. 18
 Epistola iii, 6. 10. vi, 10. 34
 Epistolam iii, 6. 7. 9. iii, 7. 12. vi, 9. 13. vii, 2. 21. 24. 27
 Epistolas vii, 2. 16
 Epulantes iii, 12. 2. viii, 10. 18
 Epulantium viii, 6. 14
 Epularum vi, 2. 5
 Epulas iii, 12. 19. iv, 4. 5. v, 1. 42. viii, 2. 6. 8. viii, 4. 30. viii, 9. 30. viii, 10. 17. ix, 7. 4. 24
 Epulati viii, 11. 20
 Epulatus viii, 1. 19
 Epulis vii, 6. 18. viii, 3. 8. ix, 7. 16
 Eques iii, 2. 4. iii, 11. 13. iv, 16. 11. v, 1. 45. v, 4. 20
 Equestre x, 9. 14
 Equestres vi, 6. 21
 Equestri iii, 11. 1
 Equestris vii, 7. 32. vii, 9. 13
 Equi iv, 13. 1. iv, 15. 16. 33. vii, 7. 33
 Equidem v, 11. 10. ix, 2. 21. x, 2. 16
 Equis iii, 11. 14. 15. iii, 13. 2. iv, 9. 2 equis militatura iii, 2. 6. iv, 9. 5. v, 12. 15. v, 13. 8
 Equitabilis regio iv, 9. 10
 Equitatu iii, 9. 1. iv, 9. 17. iv, 13. 29. iv, 16. 2. vi, 4. 3. viii, 1. 6
 Equitatus iv, 9. 4. iv, 10. 25. iv, 16. 23. vi, 8. 11. vi, 9. 26. x, 7. 20
 Equite iv, 12. 3. viii, 2. 32
 Equitem iv, 12. 22. iv, 13. 37
 Equites iii, 9. 5. iii, 11. 13. 17. iv, 12. 6. 13. iv, 13. 26. 29. iv, 15. 2. 21. v, 1. 23. vi, 6. 25. vii, 8. 37. vii, 10. 11. 13
 Equitibus iv, 9. 3. iv, 15. 5. 9. v, 1. 41. 45. v, 4. 14. 33. v, 5. 3. v, 6. 12. vi, 2. 17. vi, 4. 2. vii, 10. 12. x, 9. 13
 Equitum iii, 9. 4. iv, 10. 24. iv, 12. 1. iv, 13. 26. iv, 16. 30. v, 9. 5. v, 13. 10. 18. 19. x, 2. 8. x, 8. 23
 Equo iii, 3. 3. iv, 10. 25. iv, 15. 23. 31. iv, 16. 23. v, 6. 14. vi, 4. 5. vi, 5. 26. vii, 2. 6. vii, 4. 30. vii, 8. 35

- Equorum iv, 9. 15. iv, 12. 4. iv, 13. 2.
     iv, 14. 14. v, 1. 21. 23. vii, 4. 30
 Equos iii, 8. 26. iv, 12. 11. iv, 14. 12.
     iv, 15. 28. iv, 16. 3. v, 1. 42. vi, 5.
     5. vii, 9. 9. viii, 2. 35. x, 8. 4
 Equuleum vi, 10. 10. viii, 7. 5
 Equum iii, 11. 11. iv, 15. 26. vi, 5. 19.
     vii, 4. 34. vii, 8. 35
 Equus vi, 5. 18. vii, 4. 18. vii, 8. 35
 Erat animi semper oblectantis difficul-
     tibus vi, 6. 27
 Erecta viii, 11. 6
 Erectæ iv, 3. 8
 Erepta ix, 4. 14
 Erepto ix, 7. 22
 Ereptum x, 5. 10
 Ereptus vi, 9. 2
 Eraxerant iv, 7. 1
 Eraxerat iv, 16. 6
 Eraxere ad spem et fiduciam iv, 10. 7
 Eraxit viii, 13. 16
 Erga sua bona satis cautus x, 1. 40
 Ergastuli v, 5. 12
 Ergo iv, 2. 16. 22. v, 2. 7. v, 4. 4. v,
     6. 7. vii, 5. 7. viii, 3. 13. viii, 4. 6
 Erigebantur viii, 10. 31. ix, 1. 10
 Erigens vii, 3. 17
 Erigere v, 5. 23
 Erigi ix, 3. 2. 19. ix, 9. 24
 Erigyo vii, 4. 38. vii, 7. 22
 Erigium vi, 4. 3. vii, 3. 2
 Erigyus vi, 4. 23. vi, 8. 17. vii, 4. 32.
     34. vii, 7. 9. 21. 22. 24. viii, 3. 40
 Eripere vii, 4. 17. vii, 8. 26
 Eriperent iii, 10. 10
 Eriperet v, 13. 15. vii, 8. 35
 Eripti iii, 5. 10. iv, 16. 3. vii, 6. 8
 Eripiensibus iv, 3. 18
 Eripior vi, 10. 33
 Errabant iv, 15. 32. viii, 14. 20
 Errabundum viii, 4. 6
 Errant in armis iv, 6. 3
 Errare ix, 3. 14
 Errasti iii, 12. 17
 Errore iii, 12. 6. v, 13. 23. viii, 12. 8
 Erubescamus viii, 8. 13
 Erubescabant viii, 4. 10
 Erubescerebat iv, 15. 30. v, 4. 3
 Erubescendum iv, 5. 4
 Erubescerent v, 3. 9
 Erubesceret v, 5. 17. vi, 5. 5. vi, 11. 4.
     viii, 2. 2
 Erubuerunt v, 6. 14
 Erubuimus v, 5. 10
 Erubuit casus superstes x, 5. 25
 Eruebantur iii, 13. 11
 Eruere ix, 2. 9. ix, 3. 8
 Erumpentem x, 9. 18
 Erumperem ad penates vi, 3. 5
 Erumperent v, 5. 19
 Erumperet iii, 4. 13
 Erumpit vi, 4. 7
 Erumpunt iii, 11. 12
 Erupit v, 4. 33
 Erutos iv, 14. 4
 Eryce viii, 12. 1
 Erycem viii, 12. 3
 Erythra viii, 9. 14. x, 1. 13
 Erythras x, 1. 14
 Esse aliena ditionis v, 5. 6
 Esurire vii, 8. 20
 Et v, 1. 33. 34. v, 5. 10. 11. v, 6. 12.
     vi, 8. 10. ix, 2. 17. 29. 30. ix, 3. 5
 Etiam iv, 7. 21. v, 4. 25. v, 5. 24. v,
     8. 7. 10. x, 3. 2. x, 4. 1
 Etiamsi iv, 7. 13
 Evadentis in muros x, 5. 10
 Evadentium ix, 2. 18
 Evadere viii, 11. 5. ix, 5. 23
 Evaderet vi, 8. 18
 Evadit ix, 5. 30
 Evadunt viii, 12. 27 in verticem editum
     v, 4. 27
 Evaserant (fugerant) iv, 58 (ascende-
     rant) iii, 8. 26. viii, 11. 14
 Evaserat viii, 6. 26. ix, 8. 21
 Evasere (penetravere) iv, 16. 17 (as-
     cendere) ix, 8. 12
 Evasit iv, 8. 8
 Evasuros (ascensuros) v, 3. 5
 Evasurum (ascensurum) v, 4. 12
 Euboicæ iv, 12. 11
 Eudæmonem x, 1. 21
 Evecta iv, 4. 8
 Evecti insulam (ad) ix, 9. 8
 Evectus vii, 8. 35 (ad) os (fluvii) ix, 9.
     27
 Evehitur amnis (ad mare) v, 4. 7
 Evellere iv, 4. 9
 Evelleret ix, 5. 27
 Evellit iv, 6. 17
 Evenisse iii, 6. 6
 Eventu iv, 1. 33. iv, 16. 28. viii, 1. 18.
     ix, 8. 20. ix, 10. 19
 Eventum iii, 8. 20. vi, 11. 12. vii, 1.
     19. vii, 4. 35. viii, 13. 12
 Eventus (acc.) viii, 12. 22 (nom. sing.)
     vii, 7. 9. viii, 14. 42. ix, 5. 25. ix,
     7. 23. x, 9. 19
 Everberarent hastis os ejus vi, 11. 31
 Everberarentur fluctus (frangerentur) ix,
     4. 13
 Everberatum remis mare iv, 3. 18
 Evergetarum vii, 3. 3
 Evergetas vii, 3. 1
 Eversa ix, 9. 24
 Eversuros vii, 2. 20
 Everterant iv, 15. 16

- Everterat iv, 4. 2
 Everterem viii, 8. 10
 Evertit viii, 5. 6
 Evexerant iv, 14. 20
 Evitato vii, 1. 19
 Eumeni x, 10. 3
 Eundum v, 10. 12
 Euntis iii, 5. 6. vi, 3. 16
 Euntibus v, 1. 11
 Evocabantur vii, 6. 15
 Evolvit fluctus in littas iv, 2. 7
 Evoluit se (fuit) ili, 1. 5 aquas torren-
 tium v, 4. 7
 Evolutum fumum vii, 11. 18. viii, 4. 9
 Evomit iv, 6. 8
 Euphrate ix, 10. 3
 Euphratem iii, 1. 10. ili, 3. 7. iii, 13. 3.
 iv, 5. 4. iv, 8. 16. iv, 9. 9. iv, 11. 5.
 13. 19. v, 1. 12. x, 5. 12. 18. x, 7.
 19
 Euphrates iv, 9. 6. iv, 14. 10. 15. v, 1.
 28. 29
 Euripidis viii, 1. 27
 Europa iii, 10. 4. v, 5. 14. v, 7. 8. vi,
 2. 13. x, 1. 43. x, 3. 7. x, 7. 9
 Europæ iv, 1. 38. vi, 2. 14. vii, 8. 30.
 viii, 4. 29. ix, 6. 21
 Europæos vii, 7. 2
 Europam vi, 2. 14. vi, 6. 6. vii, 6. 12.
 vii, 7. 2. 13. x, 2. 4. 25. x, 6. 13
 Eurylocho viii, 6. 20
 Eurylochum viii, 6. 26
 Eurylochos viii, 6. 23
 Euthymon v, 5. 10. 17. 23
 Evulso viii, 10. 28. ix, 5. 28
 Ex capite molis iv, 2. 23 ex adverso iv,
 16. 21 ex longa fame v, 1. 6 ex toto
 viii, 6. 23 ex periculo gloriam accer-
 sentes viii, 13. 25
 Exacta pecunia iv, 1. 37 nox viii, 2. 6
 Exacti (impulsi) viii, 14. 9
 Exactis talentis iii, 7. 2
 Exacto ad luxuriam cultu (facto) v, 1.
 23
 Exactos menses x, 6. 21
 Exactum jurjurandum x, 7. 9
 Exaggerari (impleri) planitiem vi, 5.
 20
 Exanimat x, 5. 30
 Exanimati iv, 15. 17. vii, 3. 16. x, 3. 2
 Exanimatus iv, 8. 8
 Exanimavit vii, 3. 13
 Exanimem vii, 2. 27
 Exanimis ix, 5. 8
 Exanimis viii, 11. 17
 Exanimum x, 10. 13
 Exarsit vii, 4. 19
 Exasperabatur viii, 1. 32
 Exaudiebat iv, 10. 29. iv, 15. 33. iv,
 16. 18. x, 5. 10
 Exaudiebat iv, 1. 20
 Exaudiebat v, 2. 7. v, 13. 12
 Exaudientibus vii, 7. 20
 Exaudire iii, 5. 11. iv, 13. 38
 Exaudiri iv, 9. 18. viii, 1. 28. ix, 9. 15
 Exaudisse iv, 12. 5
 Exaudisset v, 4. 16
 Exaudiunt iii, 2. 14
 Excedente fidem fortuna iii, 13. 11
 Excedentem prælio iv, 15. 30
 Excedere abire iii, 11. 6. iv, 11. 10. x,
 2. 3. x, 7. 20
 Excederent x, 8. 13
 Excederet vi, 9. 18. viii, 1. 38. viii, 3.
 15 ad Deos iv, 7. 28
 Excedit (superat) vii, 3. 23
 Exceditis humanum fastigium ix, 2. 28
 Excedunt iv, 11. 8
 Excellens vi, 2. 6. x, 5. 27
 Excellentis iii, 12. 21
 Excellit ix, 1. 24
 Excelsiore v, 2. 13
 Excensione ix, 4. 4
 Exceperat viii, 6. 20. viii, 12. 6. viii,
 14. 32. 37. ix, 5. 7
 Excepere vi, 1. 6. vi, 2. 1 assensu v,
 9. 2
 Excepit viii, 4. 27. ix, 5. 8 se poplitibus
 (sustinuit) vi, 1. 14 caput deficiens
 vi, 1. 15 (emendavit) vii, 2. 37 (telo)
 feram (transfixit) viii, 1. 16 (super-
 venit) viii, 3. 40 corpus clypeo (re-
 clinavit) ix, 5. 15
 Excepta (nom. sing.) iii, 13. 14. vi, 4. 1.
 vi, 9. 7 (abl.) iv, 2. 1 vestigia fugien-
 tis iv, 16. 33
 Exceptæ vii, 2. 37
 Excepti (capti) iii, 8. 14. vi, 5. 18
 Exceptis iv, 4. 13. vi, 4. 23. vi, 6. 14.
 vii, 9. 19. x, 6. 2
 Exceptos vii, 6. 18. viii, 10. 2
 Exceptum iv, 6. 20 poplitibus (sub-
 nixum) ix, 5. 9 (clypeo) vi, 1. 4
 Excepturi ix, 5. 1
 Excepturum quid inimicitiarum (passu-
 rum) vi, 10. 18
 Exceptus iv, 10. 25. vi, 4. 3. viii, 3.
 39. viii, 4. 16
 Excesserant v, 5. 9
 Excesserat modum humanæ magnitudi-
 nis viii, 14. 13
 Excesserit (vita) ix, 6. 26
 Excessero (vita) x, 5. 2
 Excessisse (vita) iii, 1. 21
 Excessisset ix, 7. 25
 Excessit iv, 10. 28. v, 1. 28. vi, 5. 25.
 vi, 9. 36. viii, 3. 13. viii, 8. 8
 Excideret iv, 13. 23

- Excidio v, 6. 1. viii, 1. 33. ix, 1. 18
 Excidisse x, 5. 22
 Excidit iv, 15. 11
 Excidium iv, 3. 23. iv, 6. 12. v, 7. 9
 Exciebat solitudo penitentiam liberiorem
 viii, 2. 3
 Excipere iii, 3. 15. iv, 7. 14. iv, 14.
 10. viii, 14. 44. ix, 2. 2
 Exciperent iii, 11. 23. iv, 13. 32. iv,
 16. 14. v, 1. 28. vi, 4. 7. ix, 4. 12.
 ix, 9. 5
 Exciperet (transfigeret) aves sagitta vii,
 6. 41. ix, 5. 3
 Excipi (recipi) iv, 3. 5. ix, 10. 15 (in-
 tercipi) vii, 7. 31. ix, 8. 21
 Excipiebat iii, 11. 6. vi, 1. 4. vi, 5. 18
 Excipiens vii, 3. 17. ix, 5. 4
 Excipient x, 2. 28
 Excipiet x, 9. 6
 Excipinum vii, 9. 19
 Excipit vi, 7. 20
 Excipitur fluvius puro solo iii, 4. 8 (re-
 cipitur) v, 13. 7
 Excipiunt iii, 5. 4. vii, 5. 29. vii, 7. 4
 Excita iii, 2. 12
 Excitabantur iv, 16. 18. vii, 3. 14
 Excitabatur desiderium ex comparatione
 x, 8. 9
 Excitabo vi, 9. 3
 Excitantur iv, 5. 21
 Excitare iv, 13. 21. viii, 8. 9. ix, 2. 30
 Excitaretur vi, 11. 3
 Excitarunt vi, 10. 12
 Excitata vii, 5. 4. vii, 6. 26
 Excitatam viii, 2. 24
 Excitati (e somno) vii, 11. 18
 Excitatis viii, 6. 21
 Excitatum iv, 13. 18
 Excitatus viii, 14. 36. ix, 8. 26
 Excitaverunt viii, 10. 8
 Excitavit iii, 6. 14. iv, 13. 20. vi, 3. 11.
 oratio x, 8. 21
 Excitus x, 8. 16
 Exclamasset vi, 10. 36
 Exclamat iv, 10. 29
 Excluderem x, 3. 12
 Exclusus v, 5. 34
 Excogitante v, 13. 20
 Excogitari iv, 3. 9. ix, 8. 20. x, 6. 6
 Excogitata tuendis urbibus iv, 2. 12 in
 auctores prodicionis vii, 5. 35
 Excogitaveris vii, 4. 11
 Excogito vi, 10. 3
 Excolenda gloria (augenda) ix, 6. 21
 Excruciari vi, 11. 36
 Excubabant iv, 6. 21. vi, 8. 17
 Excubabat iis, 12. 3. viii, 6. 10
 Excubanti viii, 1. 49
 Excubare viii, 6. 12. 19. ix, 6. 4
 Excubituri viii, 6. 18
 Excudi ferrum iv, 2. 13
 Exculta ad magnificentiam (ornata)
 viii, 5. 3
 Exculti viii, 6. 4
 Excurrens iii, 1. 3
 Excurrit iii, 4. 6. iv, 7. 18 (extenditur)
 v, 3. 16 in Persidem primam v, 3. 3
 Excurrunt vi, 4. 16
 Excusans iii, 12. 17
 Excusare v, 10. 8
 Excusaret v, 3. 14
 Excusatio ix, 3. 17
 Excusatione vi, 4. 10. viii, 1. 19 res
 digna v, 2. 20
 Excusationem v, 12. 4
 Excusem vii, 1. 35
 Excussa e navibus tormenta iv, 2. 9. vii,
 9. 7. viii, 2. 26. viii, 14. 32
 Excussas viii, 10. 32
 Excusserant iv, 15. 16
 Excusserat sensum (ademerat) v, 13. 22
 Excusserunt imbrem procellae iv, 7. 14
 Excussi lapides fundis v, 3. 19
 Excussis vii, 5. 34
 Excussissem (inquavissem) vii, 2. 9
 Excussit ix, 5. 9
 Excutere curru iii, 11. 11
 Excuterentur vii, 9. 6
 Excuteret vii, 8. 4
 Excuteretur iv, 4. 8
 Excuti iv, 3. 26 apte possent viii, 13. 6
 Excutiebant viii, 14. 7
 Executi viii, 6. 9
 Executus vi, 7. 20. vii, 2. 38
 Exedant iv, 2. 8
 Exedebant animos cogitationibus x, 8.
 11
 Exedendo naturam opera perimat vetus-
 tas v, 1. 34
 Exederat vetustas monumenta iii, 4. 10
 Exegit viii, 4. 21
 Exemerat tempora peregrinationi iv,
 8. 4
 Exemimus vi, 3. 3
 Exempla iv, 10. 6. v, 5. 5. viii, 5. 17
 Exemplar viii, 3. 15
 Exemplo (abl.) v, 1. 18. vi, 4. 24. vi,
 8. 11 (dat.) vii, 6. 16 denegavit
 honorem viii, 12. 3
 Exemplum iv, 14. 26. v, 6. 14. vii, 5.
 37. vii, 7. 16. vii, 11. 16. viii, 5. 12.
 x, 3. 4 fecit ipse vii, 5. 37
 Exemta dubitatio v, 11. 7. vii, 11. 21
 Exemto discrimine nationum v, 2. 6
 Exemtus magis supplicio quam crimini
 vii, 1. 6

- Exequiebantur iii, 8. 29. iv, 3. 9. 18
 Exequiebatur viii, 10. 28
 Exequenda vi, 9. 29. viii, 11. 4
 Exequendæ viii, 6. 11
 Exequendi viii, 6. 16
 Exequendum v, 9. 15
 Exequi iii, 4. 3. iii, 8. 29. iii, 11. 3. v, 10. 1. vii, 2. 15. vii, 4. 18. vii, 6. 15. ix, 7. 18. x, 7. 8. x, 8. 21 destinata iv, 7. 9 (narrare) iv, 7. 32 diutius (explicare) vii, 4. 18
 Exequias x, 5. 21
 Exercentis imperium tanta fiducia x, 3. 3
 Exercere imperium sanguine civium x, 8. 19
 Exercitatio iii, 7. 19
 Exercitu iv, 1. 10. iv, 6. 2. iv, 9. 6. vi, 6. 20. vii, 10. 13. viii, 12. 9. x, 2. 8. x, 5. 3. x, 7. 21
 Exercitum iv, 2. 5. iv, 6. 10. iv, 9. 9. iv, 12. 14. v, 4. 4. v, 13. 11. vi, 3. 21. vi, 6. 11. vii, 5. 1. 18. viii, 4. 1. ix, 1. 18. x, 9. 11
 Exercitus iii, 6. 17. iii, 9. 2. iv, 12. 13. iv, 16. 7. 30. v, 1. 30. v, 7. 8. v, 9. 5. vi, 5. 13. vi, 8. 7. vii, 3. 22. vii, 5. 16
 Exercituum iii, 11. 10
 Exercuit x, 1. 27
 Exhaustas iv, 2. 16
 Exhausta iv, 16. 18. v, 9. 5
 Exhaustæ viii, 14. 36
 Exhaustam et vanam aciem iv, 14. 14
 Exhaustis vii, 9. 14
 Exhibendæ vi, 10. 29
 Exhibere vi, 10. 15. vii, 2. 12
 Exhiberetur vii, 1. 5
 Exhibita v, 12. 11
 Exhibat viii, 1. 49
 Exigebantur viii, 14. 31
 Exigebat v, 4. 12
 Exigebatur vii, 2. 17
 Exigente v, 5. 23
 Exigentem vii, 1. 33
 Exigenti vii, 2. 33
 Exigentibus vi, 11. 32
 Exigere vi, 11. 14. vii, 1. 16
 Exigua iii, 13. 3. iv, 1. 19. iv, 6. 16. viii, 5. 10
 Exiguæ viii, 13. 4
 Exiguam iv, 5. 8
 Exigui v, 3. 9
 Exiguum vii, 4. 23
 Exilia vi, 4. 13. viii, 3. 1
 Exilii x, 2. 7
 Exilium iii, 2. 10
 Eximia caritate iii, 6. 1 religione iv, 3. 21 majestas v, 10. 2 specie vi, 5. 29. viii, 4. 23 magnitudine iv, 3. 2
 Eximias iii, 3. 11. iv, 6. 7. v, 2. 10. viii, 1. 15. ix, 5. 25
 Eximiam iv, 10. 24. iv, 13. 5. vii, 6. 41. ix, 7. 16
 Eximio iv, 8. 7. vii, 10. 4. viii, 13. 6
 Eximit se (hominibus discernit) vi, 11. 24
 Eximius viii, 9. 5
 Exinanirent aciem iv, 13. 34
 Exire iv, 13. 20. 26. viii, 1. 51. ix, 4. 25
 Existat viii, 9. 13 ab Inferis (redeat) vii, 5. 37
 Existebant e terra (emergebant) ix, 8. 14
 Existebat vii, 10. 14
 Existere ix, 4. 18 (emergere) vi, 4. 7
 Existimans iii, 12. 14. vi, 1. 18. ix, 7. 26. x, 2. 8
 Existimari iv, 4. 16
 Existimes vi, 8. 6
 Existit vii, 5. 2. x, 10. 10
 Exitio viii, 11. 12 illius se esse venturum iv, 5. 6
 Exitum iv, 2. 14
 Exitu ix, 2. 26
 Exitum v, 7. 8
 Exitus vii, 1. 19. vii, 3. 5. ix, 6. 25. x, 1. 38
 Exoleti vi, 7. 2. 8
 Exoletum vi, 8. 33
 Exoleverant mores patrii vii, 5. 29
 Exoleverunt tam longa ætate vii, 6. 27
 Exolevisse memoriam majestatis suæ iii, 13. 17
 Exolevisset Græci mores ix, 3. 3
 Exonerare vi, 9. 9 conscientiam suam vi, 8. 12
 Exonerarem iv, 13. 22
 Exoriente v, 2. 7
 Exoritur vii, 4. 29
 Exornari convivium omni opulentia viii, 5. 9
 Exornat viii, 13. 21
 Exornaverant iii, 11. 23
 Exorsum ix, 3. 20
 Exosi v, 13. 9
 Exosus viii, 7. 11
 Expectabant iv, 12. 13. ix, 3. 1. x, 2. 14
 Expectabat vi, 6. 33. x, 6. 18
 Expectans iii, 8. 13. ix, 9. 21. ix, 10. 2
 Expectant vi, 3. 5. 7. viii, 13. 15
 Expectantes x, 9. 14
 Expectantibus vi, 6. 15
 Expectantur vii, 7. 17
 Expectare v, 7. 3. vi, 10. 33. viii, 10. 33. ix, 6. 19. x, 9. 17 arbitrium victoris v, 8. 12
 Expectarent x, 3. 2

- Expectari x, 6. 11
 Expectas ix, 5. 26
 Expectasse viii, 12. 9
 Expectat iv, 13. 21. ix, 2. 18. x, 6. 21
 Expectata v, 4. 26
 Expectatam viii, 9. 32
 Expectatio x, 6. 3
 Expectatione iii, 6. 16. vi, 6. 4. ix, 7. 20 commotius iv, 10. 26 mentem sollicitam iv, 13. 2
 Expectationem vi, 9. 1. vii, 4. 14. vii, 7. 26
 Expectationis iv, 12. 23
 Expectatis ix, 9. 13
 Expectato iii, 12. 10. viii, 2. 31
 Expectaverant viii, 10. 20
 Expectavere x, 5. 26
 Expectaveris iv, 10. 32
 Expectavit vi, 11. 12
 Expectent v, 12. 5
 Expecto v, 12. 11
 Expediebat iv, 7. 31. vii, 2. 38
 Expedita iii, 5. 15. iv, 7. 3. v, 1. 5. v, 6. 12. v, 13. 10. vii, 5. 31. ix, 1. 19
 Expeditam v, 4. 20
 Expeditio vii, 9. 17. viii, 9. 29
 Expeditionem vii, 2. 26. viii, 1. 25. viii, 3. 1. ix, 5. 21. x, 1. 44
 Expeditionis ix, 3. 19
 Expeditis iv, 7. 6
 Expeditus (adv.) iv, 11. 9 (nomen) x, 10. 8
 Expedito iv, 2. 22. v, 3. 16. vii, 5. 1. viii, 14. 5 agmine vii, 5. 1
 Expeditum iv, 14. 16. v, 5. 2
 Expelli viii, 13. 26
 Experiebatur (periclitabatur) viii, 13. 12
 Experiendi vi, 4. 24
 Experiendo vii, 11. 10
 Experiremur vi, 11. 28
 Experirentur v, 4. 36. x, 7. 10
 Experiretur iv, 13. 3. vii, 11. 5. viii, 12. 6
 Experiri iii, 5. 16. iii, 6. 12. iv, 1. 29. v, 3. 4. vii, 2. 36. viii, 2. 27. viii, 14. 35 beneficio quam injuria ipsos maluisset vii, 10. 8
 Experiuntur vii, 7. 11
 Expers iii, 13. 14. vi, 11. 30
 Experta saepe se pectora viii, 13. 11
 Expertæ viii, 10. 5
 Expertem consilii (inacium) viii, 6. 20
 Expertia vi, 3. 7
 Expertibus (ignaris) viii, 6. 10
 Experto fortunam belli v, 8. 11
 Expertus iii, 6. 12. iv, 11. 23. v, 8. 7. vi, 1. 14. vii, 4. 11. viii, 3. 2. viii, 14. 42. 43 membra an possent, &c. vi, 1. 14
 Expetabatur x, 9. 1
 Expetam pœnas x, 2. 29
 Expetebat iv, 15. 25. vi, 6. 3
 Expetens iii, 11. 7
 Expetere vii, 1. 28. ix, 2. 11 pœnas iv, 13. 13
 Expeterent vi, 11. 17. vii, 10. 6
 Expeteret iv, 13. 14
 Expetet iii, 2. 18
 Expeti v, 5. 19
 Expetis ix, 3. 8
 Expetisse vii, 1. 26
 Expetitur x, 9. 4
 Expetituras x, 8. 10
 Expetiverat iii, 8. 19
 Expeto iv, 10. 32
 Expetunt (moras patiuntur) iii, 5. 13
 Expirabant ix, 8. 20
 Expiranti iii, 5. 4
 Expirasse ix, 5. 29
 Explebant iv, 12. 6
 Explendæ iræ viii, 6. 1
 Explendi supplicii avidus vii, 5. 23
 Explere viii, 2. 23. ix, 2. 4
 Expleta vice officii sui viii, 6. 18
 Expлетuram se sanguine x, 7. 14
 Expleverant iii, 2. 6. viii, 11. 9
 Expleverat iv, 12. 13. v, 8. 4
 Explevit vii, 2. 33
 Explicandis copiis iv, 9. 10
 Explicari (extendi) iv, 14. 13
 Explorandum iii, 7. 6
 Explorantur vii, 7. 9
 Explorare iv, 12. 4. vii, 7. 8 (deligere) iv, 6. 5
 Explorarent vi, 4. 14
 Exploraret ix, 10. 22
 Explorari iv, 10. 10
 Explorata iv, 9. 24
 Exploratores iii, 13. 2. iv, 10. 10
 Exponam iv, 13. 24
 Exponeret vi, 11. 32
 Exponi ix, 3. 24
 Exponit v, 1. 4. viii, 6. 24. ix, 8. 26. x, 9. 9
 Exponunt vi, 9. 7. x, 8. 14
 Exposcens iv, 6. 10
 Exposcere iv, 14. 23
 Exposcerent acrius certamen ix, 7. 18
 Expositi ix, 9. 11²
 Expositis iv, 2. 24. v, 4. 10. v, 12. 7
 Exposito iv, 13. 37
 Expositus viii, 14. 31. ix, 5. 9
 Exposuit vi, 8. 1. vii, 5. 18
 Expressa ex auro simulacra iii, 3. 16
 Expressas ix, 3. 6
 Expresserat (extorserat) viii, 5. 20
 Expressi vii, 8. 2

- Expressit iv, 11. 2. vi, 7. 13
 Expresso succo vii, 4. 23
 Exprimendam vi, 11. 10
 Exprimi (extorqueri) ix, 3. 1
 Exprobrabant iv, 2. 20
 Exprobrans viii, 1. 16
 Exprobrare viii, 8. 9. ix, 7. 17
 Exprobraturum viii, 1. 39
 Expromere iv, 10. 4
 Expugnandi viii, 11. 7
 Expugnandos vi, 6. 25
 Expugnare ix, 4. 6
 Expugnat ix, 4. 6
 Expugnatas iii, 10. 7. 9
 Expugnauerat v, 6. 2
 Expugnaui ix, 8. 11
 Expulisset vi, 11. 2
 Expulsa vi, 4. 7. ix, 4. 11
 Expulsus iii, 2. 10
 Exsanguem ix, 5. 26
 Exsanguis iv, 14. 2. ix, 3. 5
 Exsanguis ix, 8. 10
 Exsanguis vii, 7. 26. vii, 8. 35. viii, 3. 13
 Exsatiatæ laudi ix, 6. 15
 Exsorbet vii, 9. 6
 Exsortem prædæ communis iv, 14. 6
 Exspoliandum ix, 5. 11
 Extrudere iv, 6. 22
 Extruxit iv, 6. 21
 Exsurgunt viii, 11. 6
 Extā vii, 7. 8. 22. ix, 4. 23
 Extabat (apparebat) v, 13. 20
 Extarent x, 2. 5
 Extaret vii, 5. 33
 Extendenti iii, 3. 16
 Extendere iv, 13. 34
 Extenderet iii, 9. 10
 Extendi iii, 9. 12. ix, 3. 19 fastigium (terræ complanari) iv, 9. 10
 Extenta iv, 14. 14
 Extenuabat vii, 7. 5
 Exteras viii, 9. 19
 Externa v, 1. 27. vi, 7. 1. viii, 5. 20
 Externæ vi, 3. 13
 Externi (gen.) v, 2. 12. x, 4. 1 (plur.) vi, 3. 10
 Externis vi, 6. 10
 Externo vi, 8. 8. vii, 5. 29
 Externum vi, 2. 2. x, 5. 33
 Externus v, 11. 6
 Extet vii, 3. 11
 Extimescebat ix, 2. 8
 Extimisset iv, 16. 30
 Extincta iv, 10. 19. x, 5. 24
 Extincti vii, 5. 15
 Extinctis vi, 8. 17
 Extincto iv, 10. 13
 Extinctos viii, 11. 12
 Extinctum (masc.) iii, 5. 5. viii, 3. 40 (neut.) iv, 3. 16
 Extinctus ix, 3. 20
 Extinguar vii, 7. 19
 Extinguat x, 10. 10
 Extinguerent iv, 10. 11. ix, 4. 7
 Extingueretur vi, 11. 32
 Extingui iii, 5. 10. ix, 6. 22 (quiescendo) viii, 4. 8
 Extinguitur vi, 7. 30. viii, 2. 39. x, 5. 6 (evanescit) vi, 4. 22
 Extinguo vi, 10. 32
 Extinxit x, 9. 5 (obliteravit) x, 10. 18
 Extirpant sacros lucos vii, 5. 34
 Extirpari vii, 8. 14
 Extis vii, 7. 25
 Extitisse vii, 10. 14
 Extitit fides promisso viii, 4. 18
 Extollere vii, 4. 2
 Extorquent viii, 2. 4
 Extorum vii, 7. 24
 Extra iv, 2. 4. v, 3. 7. x, 5. 9 teli jac-tum iii, 10. 1. vi, 1. 10 teli ictum iv, 2. 23
 Extractam vii, 5. 37
 Extraheretur viii, 6. 14
 Extrahi ix, 5. 23
 Extraordinario iv, 16. 25
 Extraxerant x, 2. 10
 Extraxere viii, 6. 14
 Extraxisset vi, 8. 13
 Extraxit viii, 14. 28 noctem vigiliis vii, 8. 2 convivii tempus in horam secundam viii, 6. 17
 Extrema iv, 14. 22
 Extrinsecus iv, 2. 14
 Extulit corpus magnifico fumere iv, 8. 9
 Exuisti x, 2. 22
 Exuitur vi, 11. 15
 Exul vi, 4. 25
 Exulabo v, 8. 11
 Exularet vi, 4. 2
 Exulem terrarum orbis v, 12. 2
 Exules viii, 1. 3. x, 2. 4
 Exulum viii, 2. 15
 Exurat (consumat) x, 10. 16
 Exurente iv, 7. 6
 Exurentibus vi, 6. 16
 Exureret vi, 6. 16
 Exustis vii, 4. 21
 Exutos iv, 15. 10
 Exuunt v, 1. 38

F.

Fabulæ ix, 2. 15
 Fabulam viii, 1. 17
 Fabulis v, 1. 32

- Fabulosus iii, 1. 2
 Fac viii, 5. 18
 Face vi, 6. 15
 Facere iv, 9. 12. vi, 10. 35. vii, 1. 32. viii, 5. 12. 18. viii, 10. 2
 Facerem iv, 11. 22
 Facerent iii, 11. 5. x, 3. 4
 Faceres vii, 7. 24
 Faceret iv, 2. 3. ix, 6. 15. x, 1. 44 (daret) iii, 13. 7
 Faces (acc.) iv, 3. 4. v, 7. 7. viii, 11. 21. x, 9. 5
 Facessite x, 2. 27
 Faciam vi, 9. 24. viii, 8. 9
 Faciat iii, 4. 3. vii, 9. 1
 Facibus iii, 8. 22
 Facie (spectaculo) ix, 8. 5
 Faciebam vi, 10. 27
 Faciebat iv, 6. 10. vi, 5. 5
 Faciem vi, 4. 22
 Faciendis iv, 2. 18. v, 3. 7
 Faciendum iv, 14. 7. x, 6. 22
 Facienti vi, 6. 20
 Facies (vultus) iv, 12. 5. viii, 13. 24 (species) iii, 11. 22. v, 4. 28. viii, 13. 10. ix, 10. 15 (spectaculum) vii, 11. 16. viii, 14. 27 (verb.) vi, 3. 11
 Faciet viii, 8. 12
 Facile iii, 6. 17. iii, 7. 10. vi, 1. 5. vi, 7. 35. vi, 9. 25. vi, 10. 1. viii, 3. 35. ix, 2. 16
 Faciles viii, 6. 24
 Facili ac levi homo iv, 6. 8
 Facilis viii, 6. 10
 Facilius iii, 6. 3. iv, 2. 2. iv, 11. 9. vi, 9. 35. vii, 4. 16. vii, 8. 24. viii, 5. 18. x, 2. 10. 22. x, 7. 18
 Facillimum iv, 6. 6
 Facimus viii, 5. 18
 Facinore v, 13. 18. vi, 7. 1. 11. vi, 10. 7
 Facinoris v, 9. 2. v, 13. 15. vii, 5. 20. viii, 2. 1. viii, 3. 9. viii, 6. 24
 Facinus iii, 8. 5. v, 11. 2. vi, 7. 10. 32. vi, 8. 6. vi, 9. 10. vi, 10. 12. 22. vi, 11. 37. 40. vii, 6. 15. 30
 Facio vi, 10. 37
 Facit iv, 7. 29. v, 8. 9
 Faciunt iv, 11. 8. 19. vi, 4. 16
 Facta iv, 10. 34. v, 1. 34. vi, 5. 26. vii, 2. 34. 38. viii, 2. 32. viii, 10. 8. ix, 3. 4. x, 2. 11 fides est iv, 1. 23
 Facti vi, 8. 24. viii, 2. 17. ix, 2. 10 argenti iii, 13. 16
 Factis vii, 1. 22
 Facto iv, 7. 28. vi, 6. 21. vii, 1. 36. vii, 2. 8. vii, 4. 1. viii, 5. 14. viii, 12. 3. ix, 8. 14. x, 2. 14
 Factorum v, 2. 4
 Factos viii, 5. 17
 Factu iv, 13. 3. vii, 5. 31
 Factum iii, 8. 10. vi, 6. 10. vi, 11. 8
 Factura imperata vi, 5. 11
 Facturam vii, 9. 17
 Facturi vii, 6. 11
 Facturum iii, 8. 5. iv, 2. 4. iv, 13. 11. vi, 3. 21. vi, 10. 19. ix, 1. 7
 Facturus iv, 9. 9. v, 6. 7
 Factus viii, 3. 13
 Falcatae iv, 9. 4
 Falcatis iv, 12. 6. 12
 Falcatis iv, 12. 10
 Falcatos iv, 14. 14. iv, 15. 3
 Falces iv, 9. 5. iv, 15. 4
 Falcibus iv, 3. 24. viii, 14. 29. ix, 2. 19
 Fallax ix, 3. 19
 Fallebat vi, 1. 17 (latebat) viii, 4. 8
 Fallendum viii, 13. 17
 Fallentia v, 4. 18
 Fallere iv, 13. 18
 Fallerent v, 10. 15 (laterent) viii, 11. 5
 vestigium lubrica saxa iv, 9. 18
 Falleret (lateret) iv, 16. 14. vi, 9. 15
 Falleretur vii, 11. 21
 Falli v, 12. 5. vi, 4. 12
 Fallitur vii, 7. 13
 Fallunt vii, 8. 29
 Falsa iv, 10. 10. vi, 11. 27. vii, 1. 16. viii, 8. 1
 Falsis x, 1. 27
 Falso iii, 12. 7. vi, 10. 6. vii, 5. 38. viii, 8. 15 (impero) v, 2. 4
 Falsum iii, 12. 5
 Fama iii, 13. 15. iv, 8. 6. iv, 9. 2. v, 1. 18. v, 8. 10. vi, 3. 19. viii, 1. 6. viii, 8. 15. ix, 5. 6. 19. x, 1. 17. 31. x, 5. 18. 37
 Famæ iv, 1. 25. iv, 4. 19. iv, 5. 12. vii, 2. 15. ix, 2. 9. ix, 4. 21. x, 3. 7
 Famam iv, 1. 30. iv, 4. 2. iv, 7. 30. iv, 14. 13. vii, 4. 4. viii, 12. 10. viii, 14. 46. ix, 6. 1
 Fame iii, 5. 6. v, 1. 6. vii, 8. 37. ix, 10. 18
 Famem ix, 9. 22. ix, 10. 11. 13
 Fames ix, 10. 13. x, 8. 12
 Familiaris vi, 9. 18 infelicibus patria solitudo est v, 5. 11
 Familiaritate vii, 2. 35
 Familiariter vi, 8. 16. vi, 11. 22. vii, 1. 31
 Familiarius ix, 6. 16
 Famulam iii, 12. 25
 Fas vi, 4. 9. viii, 2. 19. x, 10. 13
 Fascia iii, 3. 19
 Fasciis vii, 6. 5
 Fastidium vi, 10. 22

- Fastidiat* vi, 11. 25
Fastidio iv, 10. 3. v, 5. 12. viii, 3. 6. x, 2. 23
Fastidires viii, 7. 13
Fastidit v, 5. 12. vi, 9. 36
Fastidium v, 8. 14
Fastidiunt iv, 14. 23
Fastigio iii, 13. 12. iv, 2. 8. viii, 2. 23
     jugo vi, 6. 23 *mortali haud contentus* iv, 7. 8
Fastigium iii, 12. 25. iv, 1. 17. iv, 14. 20. v, 1. 28. vi, 4. 19. vi, 6. 2. vi, 8. 7. vii, 3. 8. viii, 10. 31. viii, 11. 6. ix, 2. 28. x, 6. 20 (*eminentiam*) iv, 9. 10 (*dignitatem*) x, 10. 14 (*magnitudinem*) ix, 10. 24 *mœnium* iv, 6. 22 *munimenti* v, 1. 31 *terræ excedunt in altius* viii, 9. 3 *humanum exceditis* ix, 2. 28
Fata iv, 14. 20. ix, 6. 19. x, 5. 36
Fateantur vi, 9. 16
Fatebatur vii, 2. 7
Fatebimur iv, 16. 33
Fatebuntur vi, 10. 10
Fatendum x, 5. 35
Fatente vi, 7. 26
Fateor vi, 7. 32. vi, 10. 27
Fateri vi, 3. 6. vi, 5. 30. viii, 2. 2
Fati v, 12. 11. viii, 9. 32
Fatigabant auras stridore horrendo viii, 13. 10
Fatigabat v, 4. 18
Fatigandi naturam (vincendi) vii, 11. 4
Fatigarent ix, 10. 16
Fatigaret iv, 6. 9 *indulgentiam victoris* v, 3. 13
Fatigari ix, 2. 10
Fatigata iv, 10. 19. v, 13. 23. viii, 3. 2 *nunquam fortuna ei indulgendo* viii, 3. 1
Fatigatas iv, 16. 18
Fatigati iv, 4. 20. vii, 1. 22. vii, 3. 13. viii, 10. 10. viii, 14. 30
Fatigatione vi, 8. 21
Fatigatis iii, 2. 15. iv, 7. 13. v, 4. 22. v, 5. 3. v, 13. 7. viii, 2. 34. viii, 4. 8
Fatigatos iii, 11. 6. iv, 16. 12. ix, 3. 1
Fatigatum v, 6. 13. ix, 5. 15
Fatigatus iii, 12. 1. iv, 4. 1. iv, 8. 8. ix, 5. 18. ix, 8. 25
Fatigaverat iv, 15. 31. v, 5. 14
Fatigaverunt v, 6. 14
Fatis x, 9. 1
Fatum iv, 6. 17
Fauces iii, 4. 2. v, 3. 17. 22. vi, 3. 16. viii, 2. 20. ix, 2. 13 (*Isthmum*) iii, 1. 13 (*angustias*) iii, 4. 11. iii, 8. 13
Faucibus vii, 4. 4
Faventem vi, 7. 32
Favonius vi, 6. 28
Fecerant iv, 10. 10. vi, 2. 17. viii, 2. 16. 20. viii, 10. 26. viii, 14. 18
Fecerat v, 4. 26. v, 6. 6. vi, 5. 12. vi, 9. 1. x, 9. 21
Fecere x, 7. 19
Fecerim iv, 11. 16
Fecerint vii, 2. 34
Feceris v, 2. 15
Fecerit vii, 4. 17
Fecero viii, 14. 15
Fecerunt iv, 1. 5. iv, 9. 11. vii, 4. 20. vii, 6. 11. vii, 8. 27. viii, 1. 2
Feci vi, 10. 12. vii, 2. 38
Fecimus vi, 11. 25. vii, 1. 31. vii, 7. 16
Fecisse iv, 3. 23. vi, 6. 17. vii, 5. 26. viii, 6. 24
Fecisset iv, 9. 23. vi, 9. 29. viii, 3. 6
Fecisti viii, 14. 42
Fecistis ix, 2. 24
Fecit iv, 11. 14. viii, 1. 16. viii, 12. 2. 8. viii, 13. 19. ix, 10. 17. x, 2. 25. x, 5. 3. x, 7. 2 *locum* iii, 1. 3 *sue ditionis* iv, 4. 19
Fefellerat vii, 11. 16. ix, 1. 3. ix, 8. 28 (*latuerat*) iv, 15. 6
Fefellerunt promissum vii, 10. 9. ix, 5. 33
Fefellisset v, 4. 19 *si prior muros fefellisset (corruisset)* iv, 3. 13
Fefellit iv, 5. 16. vii, 2. 13 (*latuit*) vii, 6. 4
Felices x, 5. 6
Feliciorem iii, 12. 18
Feliciores vii, 5. 8
Felicissime viii, 5. 14
Felicissimo vii, 2. 33
Felicitas iv, 16. 22. v, 5. 12. vii, 2. 37. viii, 10. 18. viii, 14. 43 *videatur aspirare* iv, 14. 19
Felicitate iii, 12. 24. vi, 5. 3. viii, 13. 13. x, 3. 9. x, 5. 36
Felicitatem iii, 4. 11. iv, 5. 2
Felicitati vii, 7. 28. 30. vii, 8. 24
Felicitatis x, 9. 7
Felicitur vi, 9. 23
Felicius iv, 1. 33. iv, 16. 3
Felix viii, 13. 15. viii, 14. 42
Femine viii, 10. 12
Femora vi, 1. 4
Femore iii, 12. 2
Femur iii, 11. 10
Feræ (gen.) vii, 3. 11. ix, 1. 33 (*dat.*) vii, 5. 38. viii, 1. 14. viii, 2. 7
Feram viii, 1. 15. 16. ix, 1. 31. 32
Ferarum iii, 8. 10. iv, 13. 14. v, 3. 19.

Delph. et Var. Clas.

Ind. Q. Curt.

H

- v, 7. 17. viii, 1. 11. 19. ix, 4. 3. ix, 10. 10
 Feras viii, 1. 13. 35. ix, 3. 8
 Ferat iv, 10. 23. ix, 6. 11
 Ferax viii, 9. 15
 Fere iv, 4. 9. iv, 15. 29. v, 1. 12. vi, 4. 4. vii, 3. 21. vii, 5. 13. vii, 9. 16
 Ferebant negre ordinem x, 2. 6
 Ferebantur v, 11. 1. x, 5. 16
 Ferebat iii, 12. 5. iv, 6. 11. 13. vi, 6. 30. vii, 5. 11
 Ferebatur iv, 15. 32 nihil integrum v, 6. 5 lectica militari vii, 6. 8 errabundum agmen viii, 4. 6
 Ferenda v, 12. 6
 Ferendam iv, 16. 19
 Ferendas iv, 11. 1
 Ferens iii, 6. 3. vi, 5. 22. vi, 7. 18. vi, 11. 23. viii, 6. 7
 Ferent x, 6. 20
 Ferentes vii, 4. 32. viii, 11. 8
 Ferentis v, 4. 11. vii, 11. 10. ix, 8. 26
 Feres vii, 2. 16
 Feret ix, 6. 22
 Feriebantur viii, 11. 14
 Feriebat vii, 6. 41
 Ferire viii, 6. 7
 Feris vi, 3. 8. vii, 8. 13
 Ferit vii, 2. 27
 Feritate iii, 8. 15. v, 6. 16
 Ferre v, 4. 33. v, 13. 19. viii, 6. 17. ix, 8. 30
 Feroces vii, 8. 5
 Ferocia viii, 2. 16
 Ferociam vii, 4. 34. ix, 7. 18
 Ferocissime x, 2. 30
 Ferocissimis vii, 9. 18. ix, 4. 16
 Ferociter iii, 11. 1. iv, 15. 19. iv, 16. 5
 Ferocius vii, 11. 23. x, 2. 12
 Ferox vii, 4. 2. 19 stolidam audacia vi, 11. 2
 Ferre iv, 2. 7. v, 5. 17. v, 8. 14. vii, 5. 11. vii, 6. 15. 17. vii, 8. 1. viii, 1. 43. viii, 4. 20. viii, 7. 14
 Ferres iv, 2. 12. iv, 3. 26
 Ferreas iv, 3. 24
 Ferreis iv, 9. 3
 Ferrent iv, 5. 11
 Ferreos iv, 13. 36. vii, 11. 13
 Ferret v, 9. 12
 Ferri iv, 13. 13. viii, 9. 23. x, 1. 12. x, 5. 4
 Ferro iii, 3. 26. v, 1. 8. v, 6. 4. vi, 10. 21. viii, 3. 26. ix, 1. 33. ix, 7. 17
 Ferrum iv, 1. 18. iv, 2. 13. vii, 8. 15. x, 10. 16. viii, 7. 7 ense viii, 7. 7
 Fert natura (qua) vi, 5. 15
 Fertile v, 4. 20
 Fertilem vi, 2. 13
 Fertilis v, 2. 11. v, 4. 6. ix, 10. 13
 Fertilitate v, 1. 11
 Fertilitatis v, 1. 12
 Fertis iv, 11. 19
 Fertur iii, 12. 6. v, 5. 10. vii, 10. 2. viii, 3. 8. ix, 4. 22
 Fervens iv, 3. 26
 Fervida iv, 3. 25. iv, 7. 22
 Fervidior x, 10. 10
 Fervidissimum iii, 5. 1
 Fervido iv, 7. 6. 12
 Ferunt viii, 1. 34. viii, 9. 23
 Fervore vii, 5. 4. viii, 9. 13
 Festinabit vi, 3. 15
 Festinando ix, 5. 33. ix, 10. 14
 Festinandum iv, 10. 13
 Festinans iii, 7. 1. iv, 7. 30. v, 5. 33
 Festinantem v, 13. 21
 Festinantes ix, 9. 13
 Festinare v, 13. 10. vi, 6. 19
 Festinasse vi, 11. 33
 Festinat vi, 6. 25
 Festinatio iii, 2. 9. iii, 8. 25. ix, 9. 12
 Festinatione iii, 5. 14. x, 6. 21
 Festinationem iii, 10. 3. viii, 2. 27
 Festino vi, 3. 14
 Festo die viii, 5. 9
 Fibras ix, 5. 29
 Fibris vii, 7. 9
 Fictas ix, 8. 6
 Fida viii, 3. 7
 Fide iii, 6. 12. iii, 13. 15. iv, 6. 5. vi, 11. 18. v, 3. 4. v, 4. 19. vi, 5. 22. vi, 7. 26. vii, 2. 36. viii, 6. 8. x, 2. 11
 Fidei iii, 8. 6. iii, 13. 6. iv, 6. 7. iv, 10. 16. iv, 11. 6. v, 12. 3. 5. vi, 3. 14. vi, 5. 8. vi, 7. 9. vii, 2. 14. viii, 2. 31. viii, 4. 21
 Fidele vi, 4. 8. vii, 4. 18
 Fideles iii, 6. 11. iii, 7. 11
 Fideliter v, 5. 12
 Fidem iii, 7. 14. iii, 8. 5. iv, 1. 6. iv, 7. 29. iv, 14. 23. v, 6. 8. vi, 4. 12. 13. vi, 6. 7. vii, 6. 7. vii, 10. 9. viii, 2. 19. 27 fecerant rumori vi, 2. 17 suam approbarent viii, 8. 20
 Fidens iii, 13. 5
 Fides iii, 13. 4. iv, 1. 23. iv, 6. 12. v, 8. 9. v, 10. 7. vi, 5. 2. 6. vi, 10. 26. vi, 11. 29. vii, 5. 21. viii, 4. 18. viii, 12. 9
 Fidibus v, 1. 22
 Fidissimi ix, 6. 17
 Fidissimo iii, 6. 4
 Fidissimum vi, 5. 1

- Fiducia iii, 1. 17. iii, 8. 20. iii, 11. 14.
 iv, 1. 32. iv, 15. 28. vii, 2. 12. viii,
 3. 4. ix, 4. 26. x, 2. 3
 Fiduciæ viii, 11. 20. ix, 2. 25. ix, 4. 25
 Fiduciam iii, 12. 23. iv, 10. 7. viii,
 13. 16. accendit iv, 2. 10
 Fiduciarum imperium v, 9. 8
 Fidum x, 8. 1
 Fidus iii, 6. 1. iv, 1. 23. v, 4. 19. vi,
 11. 3
 Fieret vi, 7. 8. viii, 2. 10
 Fieri iv, 13. 24. iv, 15. 6. viii, 8. 3.
 viii, 10. 30. x, 2. 19
 Figere viii, 9. 28
 Figuraret vii, 1. 36
 Filia iii, 13. 13. viii, 4. 23
 Filia iii, 13. 12. iv, 11. 5
 Filiam iv, 5. 1. iv, 11. 20. v, 3. 12. x,
 3. 11. 12
 Filiarum iv, 10. 19
 Filias iv, 11. 6. iv, 14. 22. viii, 4. 25
 Filii v, 2. 18. vi, 8. 7. viii, 2. 8. viii,
 8. 15
 Filiis vi, 9. 27. vii, 5. 10. 11. ix, 1. 28
 Filio iii, 13. 13. vi, 2. 7. vii, 1. 36.
 vii, 2. 16. x, 1. 21
 Filiorum x, 5. 21. 23
 Filios vi, 9. 13
 Filium iii, 11. 24. iv, 7. 25. 30. iv, 11.
 6. v, 2. 8. vi, 11. 5. vii, 1. 27. x, 6.
 11. 21. x, 10. 14
 Filius iii, 9. 7. iv, 8. 7. v, 13. 11. vi,
 6. 18. vi, 7. 18. vi, 10. 24. vii, 11.
 5. x, 6. 13
 Findens ripas (Ganges) viii, 9. 6
 Findi ix, 4. 14
 Fine ix, 2. 26. ix, 3. 7
 Finem iv, 11. 14. vi, 3. 17. vii, 2. 34.
 viii, 1. 32. ix, 9. 4. x, 5. 36
 Fines v, 1. 9. 15. v, 2. 16. v, 8. 11.
 vi, 3. 2. vii, 5. 39. viii, 10. 1. ix, 1.
 1. ix, 3. 16. ix, 8. 13
 Fingamus ix, 2. 19
 Finiam v, 12. 11
 Finibus iv, 8. 13. vi, 5. 25. ix, 8. 10.
 x, 2. 6. x, 10. 4
 Finienda x, 8. 14
 Finiet iv, 14. 10
 Finire iv, 16. 26
 Finis v, 8. 13. vi, 11. 21. vii, 7. 2. 19.
 ix, 9. 22. cum finis lacrymis querelis-
 que non fieret viii, 2. 10
 Finisse ix, 4. 17
 Finit vii, 1. 25
 Finita viii, 1. 6
 Finitima v, 3. 3. vi, 5. 24. vii, 7. 3
 Finitimarum ix, 10. 17
 Finitimis iii, 2. 12. iv, 8. 5. vi, 6. 20.
 vii, 3. 5. vii, 4. 5. ix, 10. 8
 Finitimos vii, 8. 30
 Finito iii, 1. 9. vi, 3. 17. viii, 6. 21.
 ix, 2. 11. ix, 5. 27
 Finium viii, 13. 2
 Finxerunt vii, 10. 14
 Firmare iv, 9. 18
 Firmaret ix, 10. 18
 Firmata ix, 3. 22. x, 8. 23. gratia per
 affinitatem ix, 3. 22
 Firmati iii, 11. 9
 Firmatos cibo ac potione vii, 5. 14
 Firmavit iii, 7. 7. iv, 13. 30
 Firmiore x, 8. 4
 Firmissima vii, 8. 27
 Firmitate vii, 9. 11
 Firmum v, 1. 29. vii, 8. 15
 Fit viii, 2. 34
 Fixa vii, 6. 3
 Fixit vii, 5. 36
 Flagellorum vi, 11. 17
 Flagitia v, 1. 39
 Flagitii v, 1. 37
 Flagitium viii, 14. 11
 Flagrabant vi, 6. 16
 Flagrabat viii, 3. 1
 Flagrare vii, 5. 3
 Flagraverint hujus caritate iii, 6. 17
 Flamma vi, 6. 31
 Flammam vi, 6. 30. viii, 10. 8
 Flammæ iv, 10. 12. iv, 12. 14. vi, 6.
 16
 Flatu iv, 2. 13
 Flatus iv, 2. 8
 Flebat x, 5. 21. 22
 Flectunt vi, 5. 14
 Flens iv, 10. 32
 Flente effusus ix, 3. 3
 Flentes iii, 5. 5. vii, 2. 7
 Flere iv, 10. 23. v, 10. 14. vii, 2. 5
 Flevisse iv, 10. 30
 Flevit iv, 10. 34
 Flexi (plur.) ix, 1. 10
 Flexibus viii, 9. 10
 Flexu iii, 4. 6. vi, 4. 16
 Flore ætatis iv, 8. 7. v, 5. 13. pueritiæ
 vi, 5. 23. vii, 2. 4. vii, 9. 19. x, 5. 10
 Floreas perpetua felicitate vi, 5. 3
 Florem juventutis iii, 5. 8
 Florente te (felice) v, 11. 5
 Floribus iv, 4. 5. v, 1. 20. v, 4. 7. ix,
 10. 24
 Floruisse x, 5. 23
 Fluctibus iii, 1. 13. iv, 4. 3. vi, 3. 16.
 ix, 9. 22. 24
 Fluctuari animo iv, 12. 21
 Fluctus iv, 2. 7. iv, 8. 17. vi, 4. 19.
 viii, 13. 27. ix, 4. 9. 10. 13. ix, 10.
 10
 Fluentem effuse in se aciem vi, 1. 6

- Fluentibus membris viii, 14. 33
 Fluere omnia luxu x, 3. 9
 Fluit iii, 1. 5. iv, 7. 22. vi, 3. 4. vii, 10. 3
 Fluitantes iv, 9. 19
 Flumen iv, 9. 23. iv, 16. 16. vii, 5. 21.
 vii, 7. 21. 29. vii, 10. 13. ix, 2. 2.
 17. 18. ix, 9. 18. ix, 10. 6
 Flumina iv, 10. 3. vii, 3. 21. vii, 4. 13.
 15. vii, 7. 15
 Flumine iv, 7. 5
 Flumini v, 1. 29. ix, 1. 13. ix, 8. 5
 Fluminibus iv, 5. 8. vii, 4. 4. vii, 8. 13
 Fluminis iii, 5. 2. iv, 8. 4. iv, 9. 15.
 v, 1. 28. vii, 8. 1. ix, 1. 6
 Fluminum ix, 2. 2. 8. ix, 4. 5. 10
 Fluviali pisce vii, 4. 24
 Fluvium v, 3. 1
 Fluvius iv, 9. 6. viii, 2. 23
 Fluunt iii, 4. 7
 Fluxerat v, 7. 9
 Fluxere viii, 5. 19
 Fluxisset iv, 2. 14
 Fodere vii, 10. 14
 Foderet ix, 10. 2
 Fodiebant v, 4. 32
 Fodiebat adversa ora iv, 15. 31
 Fodiunt v, 7. 17
 Fœdavit luna omne lumen iv, 10. 1
 Fœdera iii, 10. 9
 Fœdere iii, 1. 20. x, 3. 12
 Fœmina vi, 11. 3
 Fœminæ iii, 13. 12. vi, 5. 32. viii, 9.
 13
 Fœminarum iii, 9. 6. iii, 13. 6. 10. iv,
 16. 5. v, 1. 38. v, 6. 8
 Fœminas iii, 12. 10. viii, 1. 37. viii, 2.
 28
 Fœminini vi, 5. 30
 Fœminis iii, 10. 10. iii, 12. 23. iv, 10.
 29. iv, 11. 17
 Folia vi, 4. 22. viii, 10. 15
 Folibus iv, 2. 13
 Fomenta iii, 6. 14
 Fons iii, 1. 3. v, 1. 16. v, 13. 24. vii,
 10. 14
 Fonte vi, 4. 5
 Fontem iv, 7. 22. vi, 6. 23
 Fontes iv, 7. 16. vii, 4. 26. vii, 11. 3.
 x, 10. 11
 Fonti vi, 4. 7
 Fontibus iii, 4. 9. viii, 1. 12. ix, 1. 11
 Fontis v, 1. 16
 Fontium iii, 10. 8
 Foramine vii, 3. 9
 Fore iv, 6. 13. iv, 7. 26. 28. iv, 16.
 8. v, 1. 6. v, 4. 11. v, 12. 5. vi, 3.
 18. vi, 4. 14. cuncta in expedito iii,
 1. 21. magno impedimento iv, 2. 16
 Forent iv, 13. 30
 Fores viii, 6. 13
 Foret iv, 14. 1. vi, 6. 5. vi, 7. 20. viii,
 13. 18
 Foribus iv, 4. 19. viii, 6. 2
 Forma v, 2. 11. vi, 2. 6. viii, 4. 25
 Formæ iii, 11. 24. iii, 12. 21. iv, 10.
 24. viii, 3. 4. viii, 11. 35
 Formam iii, 3. 6. vi, 2. 6
 Formandum publicum statum x, 10. 9
 Format viii, 9. 20
 Formidare iv, 16. 17
 Formidat iii, 11. 12
 Formidine x, 9. 14
 Formidinem iv, 13. 13. viii, 2. 26. ix,
 10. 15
 Formidinis iv, 13. 5
 Formido iii, 8. 25. iv, 10. 2
 Fornacibus iv, 2. 13
 Fors v, 8. 17
 Forsan iii, 2. 11
 Forsitan iv, 11. 22. iv, 14. 20. v, 12.
 11. vii, 2. 37. vii, 8. 11. viii, 1. 39.
 viii, 3. 7. viii, 6. 8. viii, 13. 25. ix,
 6. 19. x, 5. 14
 Forte (fortuna) iii, 8. 13. iii, 12. 5.
 iii, 13. 2. v, 4. 12. 15. vi, 7. 29. viii,
 1. 14. viii, 6. 10. viii, 10. 28. x, 8. 13
 Fortes iv, 14. 4. 13. vii, 10. 6. x, 3.
 8. 9
 Forti iv, 2. 11
 Fortibus iv, 14. 7. v, 3. 19. vi, 7. 6. vii,
 1. 22. vii, 2. 7
 Fortior vii, 8. 21
 Fortiora vii, 2. 38
 Fortiorem vii, 14. 42
 Fortis vi, 4. 13
 Fortissimi v, 2. 3. vii, 2. 37
 Fortissimis vi, 3. 19. vi, 7. 15. vi, 9. 2.
 vii, 5. 21
 Fortissimum pignus vi, 7. 9 (masc.) x,
 5. 9
 Fortiter iv, 14. 6
 Fortitudine vii, 2. 37. vii, 9. 18
 Fortitudinem iv, 13. 12. ix, 7. 23. x,
 3. 9
 Fortitudinis iv, 14. 6. 26. v, 2. 3
 Fortitudo x, 5. 27
 Fortium iv, 11. 11. v, 9. 6
 Fortius iv, 3. 20. vii, 6. 22. viii, 1. 16
 Fortuita v, 5. 17
 Fortuitam viii, 10. 17
 Fortuitorum viii, 10. 14
 Fortuitum (neut. acc.) v, 7. 6
 Fortuna iii, 5. 11. iii, 8. 29. iii, 13. 11.
 iv, 14. 19. v, 6. 6. v, 9. 4. viii, 3. 6.
 viii, 13. 22. viii, 14. 44. ix, 3. 14.
 ix, 6. 12. ix, 10. 28 (calamitas) iii,
 13. 7. partium iv, 1. 35

- Fortunæ iii, 2. 18. iii, 11. 24. iii, 12.
 12. 14. 23. 25. iv, 11. 3. iv, 16. 27.
 v, 3. 13. v, 5. 5. v, 6. 19. v, 9. 12.
 v, 11. 5. vii, 2. 33. ix, 6. 19
 Fortunam iv, 5. 2. 3. iv, 11. 15. v, 5.
 12. v, 8. 9. vi, 2. 8. vi, 10. 2. vii,
 4. 16. vii, 11. 5. viii, 12. 13 (succes-
 sum) vi, 1. 16
 Fortunatos v, 5. 12
 Fossa viii, 10. 24
 Fossæ v, 5. 1
 Forea v, 3. 19
 Foveas v, 4. 18
 Fovet terras modico tepore v, 4. 9
 Fractis vii, 9. 17
 Frænabant iii, 8. 26
 Frænatos iv, 13. 11. vii, 9. 10
 Fræni iii, 13. 10. vii, 11. 16
 Frænos viii, 5. 4
 Fragilis viii, 10. 25
 Fragilitatis humanæ iv, 14. 20
 Fragmentis ix, 9. 20
 Fragor viii, 4. 4
 Fragore iv, 3. 17
 Frangerent iv, 2. 14
 Frater iii, 11. 8. iii, 13. 13. vi, 2. 9.
 vii, 2. 6. viii, 2. 8. viii, 3. 35. viii,
 14. 2. 35. x, 7. 2
 Fratres vi, 7. 18. vi, 8. 11
 Fratrem vi, 2. 11. vi, 7. 16. vii, 1. 13.
 vii, 7. 1. viii, 6. 26. viii, 14. 36
 Fratres vii, 2. 7. 14. x, 5. 23
 Fratri vi, 6. 19. vii, 2. 10. viii, 6. 20.
 x, 10. 17
 Fratribus vii, 1. 10
 Fratris x, 8. 21
 Fratrum vii, 2. 2. 5. 6. viii, 3. 4
 Fraudandi iv, 16. 31
 Fraudassent x, 5. 11
 Fraudatus x, 7. 4
 Fraude v, 10. 8. ix, 1. 27. x, 9. 20. x,
 10. 11. locorum (difficultate) fraude
 locorum deceptis vii, 7. 34
 Fraudetur x, 7. 2
 Fraudis x, 1. 29
 Fraus ix, 7. 5
 Fregerant vi, 2. 1
 Fregit vi, 1. 16
 Fremitu iv, 13. 33. viii, 10. 18
 Fremitum iv, 12. 4
 Fremitus iv, 4. 6. iv, 12. 20. iv, 13. 2.
 12. viii, 10. 9. viii, 13. 24. ix, 3. 2.
 x, 5. 16
 Frendens x, 2. 30
 Frendente iv, 16. 3
 Frequens v, 4. 6. vi, 4. 22. x, 7. 1. 20
 regio (habitata) iii, 1. 11 pavonum
 multitudine ix, 1. 13
 Frequentes iv, 10. 4. vii, 1. 4. x, 3. 6
 Frequentia x, 6. 2
 Frequentiam iv, 8. 6
 Frequentibus viii, 2. 14
 Freti viii, 9. 19
 Fretum iv, 2. 1. 16. v, 4. 5. v, 7. 8.
 vi, 4. 19. vii, 3. 19. ix, 4. 18. ix, 9.
 20
 Fretus v, 8. 10. vii, 2. 12. vii, 11. 5
 (confusus) excipi posse vii, 7. 31
 Frigente sanguine iv, 6. 19
 Frigescens viii, 10. 29
 Frigida iv, 7. 23
 Frigidissimus iii, 4. 9
 Frigore vii, 3. 1. vii, 5. 5
 Frigoris v, 6. 13. vii, 3. 13. vii, 11. 8.
 viii, 4. 6. 11
 Frigus iii, 13. 7. vii, 3. 12. viii, 10. 7
 Fronde v, 4. 25. vi, 5. 15. viii, 10. 15.
 viii, 11. 8
 Frondem viii, 10. 17
 Frondibus v, 4. 4
 Frons iv, 13. 29
 Fronte iii, 11. 6. iv, 13. 16. 30. iv,
 15. 22. vii, 7. 33. vii, 9. 3 (aciei)
 iii, 9. 7
 Frontem v, 7. 18 (aciei) iv, 13. 32. viii,
 14. 15
 Fructu x, 7. 4
 Fructum iv, 10. 23. viii, 5. 15. ix, 2.
 11. ix, 6. 18
 Fructus iv, 14. 16. vi, 9. 2. vi, 10. 32.
 vii, 4. 26. vii, 8. 14. ix, 2. 26. ix,
 6. 10
 Fruerer vi, 3. 5
 Frugem vii, 4. 27
 Fruges vi, 3. 7. vii, 8. 8 fortuitorum
 seminum viii, 10. 14
 Frugibus viii, 9. 12
 Frugiferæ v, 1. 33
 Frui vi, 5. 3. ix, 2. 10. ix, 6. 17
 Frumenti iv, 10. 12. 13. vii, 4. 22
 Frumento vii, 4. 26
 Frumentum viii, 12. 6. x, 8. 14
 Frustra iii, 8. 29. iv, 6. 11. iv, 11. 1.
 v, 3. 22. v, 4. 4. v, 8. 6. vii, 5. 24.
 vii, 9. 7. viii, 11. 2. ix, 5. 29. ix,
 10. 16
 Frustrabantur ictus rami lento vimine
 vi, 5. 16
 Frustrari iii, 8. 11
 Fuderat v, 5. 1. vii, 8. 35
 Fudere ignem viii, 10. 8
 Fudit iv, 16. 28. v, 7. 5
 Fuga iii, 11. 13. iv, 1. 27. iv, 14. 2.
 iv, 15. 4. iv, 16. 9. 16. 25. v, 13. 2.
 15. vii, 2. 2. viii, 11. 21. 22
 Fugæ iv, 15. 30. iv, 16. 6. 7. 8. v, 5.
 34. v, 8. 10. v, 13. 18. vii, 4. 4
 Fugam iii, 11. 11. iii, 13. 5. iv, 1. 2.

- iv, 15. 29. 32. iv, 16. 2. 10. v, 1.
 2. 3. v, 3. 11. v, 4. 28. viii, 14. 34.
 37. ix, 2. 20
 Fugati v, 5. 1
 Fugatos iii, 4. 15. viii, 1. 25
 Fugavit viii, 2. 22
 Fugent ix, 4. 18
 Fugere iii, 8. 7. iv, 5. 8. iv, 10. 14.
 iv, 14. 2. 7. iv, 16. 3. v, 13. 18. viii,
 14. 37. ix, 2. 21
 Fugerent iii, 8. 14. x, 8. 3
 Fugiam v, 8. 11
 Fugiebas viii, 2. 6
 Fugiebat iv, 1. 1
 Fugiendi vii, 2. 4
 Fugendum iv, 16. 30
 Fugientem iv, 10. 25. v, 8. 8. v, 13. 1.
 vii, 2. 1. viii, 12. 3
 Fugientes iii, 8. 24. iii, 11. 17. iv, 1.
 34. iv, 10. 12. iv, 16. 17. 29. v, 6.
 15. viii, 2. 35. ix, 5. 19
 Fugienti vi, 4. 13
 Fugientibus iii, 5. 7. iii, 11. 13. 16. 18.
 iv, 16. 5. 9. viii, 11. 22. x, 2. 27
 Fugientis iv, 16. 33
 Fugientium iv, 15. 31. iv, 16. 3. 16. v,
 13. 21. viii, 14. 28
 Fugimus vii, 8. 23
 Fugissemus ix, 2. 15
 Fugitivi vi, 3. 17
 Fugiturus vii, 4. 15
 Fugiunt vi, 11. 20
 Fulgebant iv, 13. 11
 Fulgebat iii, 3. 8
 Fulgentem iii, 10. 9
 Fulgentia aulæa purpura auroque ix, 7.
 15
 Fulgentibus iii, 3. 26. iv, 4. 11. v, 4.
 31
 Fulgere viii, 5. 4
 Fulget iii, 2. 12
 Fulgor iv, 12. 14. iv, 13. 2. vii, 8. 12
 Fulgore iii, 3. 3. vii, 11. 21
 Fulgorem iii, 3. 5. iv, 10. 3. iv, 14. 24.
 ix, 1. 12
 Fulgura viii, 4. 3
 Fulminum viii, 4. 4
 Fumabat iv, 9. 14
 Fomum vii, 11. 18. viii, 4. 9
 Fumus iv, 9. 15. v, 2. 7. vi, 6. 30. vii,
 3. 15
 Functi vii, 2. 24
 Funda iv, 14. 5
 Fundamenta v, 1. 29. 31. vii, 5. 33. x,
 2. 24
 Fundamento iv, 3. 10
 Fundant ix, 4. 18
 Fundaverant opes x, 10. 6
 Fundendum x, 5. 18
 Fundere incendium latius iv, 3. 3
 Fundis iii, 2. 10. v, 3. 19. vii, 6. 2.
 viii, 2. 22
 Funditore viii, 12. 2
 Funditorum iii, 9. 1. 11
 Funditus viii, 8. 10
 Fundo iv, 2. 19
 Fundunt viii, 8. 11
 Funduntur iv, 1. 35
 Funebres x, 5. 5
 Funere iv, 8. 9
 Funeri iv, 10. 23. vi, 6. 19
 Funerum iii, 12. 14
 Funes vii, 11. 13
 Fungebantur vii, 9. 12
 Fungebatur v, 9. 17
 Fungerentur vii, 1. 14
 Funibus iv, 13. 24
 Funium vii, 11. 15
 Funus viii, 2. 40
 Furens x, 5. 1. x, 9. 9
 Furentem viii, 1. 45
 Furentibus x, 5. 8
 Furere iv, 2. 16
 Furæ vi, 10. 14
 Furiosæ x, 2. 21
 Furit viii, 14. 16
 Furor x, 1. 5
 Furto iv, 4. 16 (insidiis) iv, 13. 4
 Furtum noctis iv, 13. 9
 Furum iv, 13. 8
 Fusum iii, 11. 5. iv, 4. 16
 Fusus viii, 14. 4
 Futura iv, 1. 29. v, 1. 6
 Futuræ iv, 8. 6
 Futuram vi, 8. 4. vii, 10. 9. viii, 3. 7
 Futuri iv, 13. 1. iv, 14. 25. v, 13. 13.
 x, 5. 3
 Futuros iii, 8. 4. v, 12. 9. vi, 9. 28
 Futurum iii, 5. 2. iii, 10. 6. iv, 2. 14.
 v, 9. 4. 12. x, 5. 7. 22. x, 6. 9. x,
 8. 22
 Futurus v, 1. 39

G.

- Gabaza viii, 4. 1
 Gades iv, 4. 20
 Gadis x, 1. 17
 Galea v, 15. 24. vii, 4. 33
 Galeam ix, 3. 4. ix, 5. 7
 Galeis x, 7. 18
 Gamaxus viii, 13. 4
 Gangabas iii, 13. 6
 Gangaridas ix, 2. 3
 Gangen ix, 2. 2. ix, 4. 8. 17. 20
 Ganges viii, 9. 5. 8
 Gaudent viii, 9. 26

- Gaudio iv, 6. 26. iv, 15. 11. vi, 7. 24.
 vii, 5. 29. vii, 8. 5. viii, 4. 27. ix,
 5. 11
 Gaudium vii, 10. 4. ix, 7. 26
 Gasa (thesauri) iii, 12. 27. v, 1. 10 ur-
 be iv, 7. 2
 Gasam (pecuniam) iii, 13. 5. v, 1. 6.
 v, 6. 11
 Gasan (urbem) iv, 5. 10. iv, 6. 7
 Gedrosiæ ix, 10. 18
 Gedrosiorum ix, 10. 5
 Gelidior viii, 9. 4
 Gelidissimum vii, 3. 7
 Gelu iii, 10. 10. v, 6. 13. vii, 3. 11.
 13. viii, 4. 6
 Gemens iv, 10. 25
 Geminato iv, 6. 30. vi, 5. 22
 Gemitu iii, 12. 4. iv, 6. 28. iv, 15. 26.
 29. v, 12. 12. vi, 7. 30. viii, 2. 5
 Gemitum ix, 3. 5
 Gemitus iv, 16. 12. v, 4. 28. v, 12. 8.
 vi, 9. 3. vi, 11. 16. ix, 3. 2
 Gemma iii, 3. 18. vi, 6. 6
 Gemmæ iii, 3. 16. x, 1. 24
 Gemmas viii, 9. 19. ix, 1. 29
 Gemmis iv, 7. 23. viii, 4. 3. ix, 1. 2
 Generandi x, 3. 12
 Generarent vii, 5. 27
 Generaret vi, 5. 30
 Generasse ix, 2. 7
 Generat viii, 9. 16
 Generatæ ix, 1. 10
 Genere iii, 13. 15. v, 1. 35. vi, 5. 13.
 ix, 1. 26
 Genetis iv, 1. 25. iv, 7. 8. v, 1. 22. 40.
 x, 1. 24. x, 3. 12
 Genibus viii, 1. 48. viii, 11. 35. x, 5.
 24 regis advolvitur iv, 6. 15
 Genitæ iii, 12. 21
 Genitam vi, 2. 7
 Geniti vi, 4. 4. viii, 3. 3. x, 7. 9
 Genitis viii, 2. 19
 Genito viii, 11. 36
 Genitos ix, 1. 25. x, 3. 13. x, 7. 8
 Genitum iii, 11. 24. iv, 14. 22. viii,
 10. 1. ix, 8. 22. x, 7. 15
 Geniturus viii, 4. 29
 Genitus ix, 6. 22. x, 7. 2. 6
 Gens iv, 1. 30. iv, 4. 19. iv, 7. 19. iv,
 14. 21. vi, 5. 24. vii, 6. 17. vii, 7.
 3. vii, 8. 10. ix, 4. 5. x, 1. 22
 Gente iv, 6. 3. vii, 4. 32. viii, 10. 7
 Gentem iv, 14. 24. v, 2. 6. v, 3. 16.
 v, 6. 17. v, 7. 19. vi, 2. 12. vi, 5.
 21. vii, 5. 31. vii, 6. 7. vii, 8. 17.
 vii, 9. 17. ix, 1. 30
 Gentes iii, 8. 4. iv, 5. 5. iv, 6. 3. viii,
 9. 19. ix, 4. 19. 24. x, 3. 7. x, 10. 4
 Genti viii, 10. 5. x, 6. 13. x, 9. 1
 Gentibus iii, 10. 6. 8. iv, 9. 1. iv, 10.
 6. vi, 3. 14. vii, 4. 5. viii, 9. 16. ix,
 2. 33. ix, 4. 16. 17. ix, 6. 22
 Gentis iv, 1. 11. iv, 14. 17. v, 1. 41.
 vi, 4. 24. vii, 8. 8. viii, 1. 7. 9. ix,
 1. 23. 27. ix, 2. 6. x, 1. 14. x, 5.
 17
 Gentium iii, 2. 12. iii, 3. 12. iv, 2. 15.
 17. iv, 9. 2. 4. iv, 14. 3. vi, 6. 3.
 ix, 6. 7. x, 2. 11. x, 2. 26
 Genu iv, 6. 28
 Genua v, 7. 18. vi, 5. 18. 27. viii, 7.
 13. viii, 14. 39. ix, 5. 7. 13
 Genisset x, 5. 23
 Genuit iii, 2. 16
 Genus iv, 2. 5. vi, 2. 9. vii, 3. 6. vii,
 8. 13. viii, 4. 26. viii, 9. 31. viii, 14.
 16. 28. ix, 1. 16. x, 1. 23
 Gerebant vetus odium in vii, 5. 30
 Gerebat iii, 3. 16
 Gerebatur iv, 1. 38. iv, 16. 1
 Gerendis iv, 1. 30
 Gerens speciem majorem quam pro nu-
 mero iii, 2. 3
 Gererentur iv, 6. 7
 Gereret x, 10. 3
 Geri v, 1. 8
 Geritis iv, 14. 25
 Geruntur ix, 7. 1
 Gesseerant vii, 4. 32
 Gesseerat iii, 8. 20. vii, 2. 33. viii, 1.
 22
 Gessimus vi, 3. 1
 Gessisset vi, 2. 15. viii, 8. 3
 Gessit iii, 12. 21 se pro victore iv, 16.
 28
 Gesta (part. plur.) v, 1. 1. viii, 1. 30
 Gestabant iii, 3. 20. iv, 2. 24
 Gestandus vii, 6. 8
 Gestant iv, 7. 24
 Gestantem iii, 10. 9
 Gestantes vii, 5. 10. viii, 14. 11
 Gestare iv, 2. 20. vi, 6. 5. vii, 6. 8
 Gestaret viii, 3. 36
 Gestarum iv, 7. 30
 Gestis viii, 5. 14. x, 1. 43
 Gesturus vii, 7. 5. vii, 8. 13. ix, 2. 25
 Getas x, 1. 44
 Gignendæ herbæ aptior v, 4. 7
 Gignendis vi, 4. 21
 Gignitur iii, 4. 10. vii, 4. 30. x, 10.
 11. 16
 Glaciem v, 6. 14
 Gladiis vii, 11. 14
 Gladio iii, 1. 18. iii, 10. 6. iv, 4. 11.
 iv, 6. 16. iv, 10. 25. vi, 5. 9
 Gladios iii, 11. 4. iv, 9. 5. viii, 14. 29.
 ix, 8. 20. x, 9. 5
 Gladium iv, 6. 15. vi, 7. 12. viii, 3. 9.

- x, 7. 22
 Glebam iv, 6. 11
 Gloria iv, 13. 12. iv, 14. 9. vi, 3. 5.
 vii, 2. 26. viii, 1. 1. ix, 4. 23. ix, 6.
 23. x, 2. 25
 Gloriæ iv, 7. 29. iv, 14. 1. v, 8. 12.
 vi, 2. 18. vi, 3. 1. viii, 12. 10. ix,
 1. 3. x, 5. 36 avaritia gloriæ ix, 2. 9
 Gloriam iv, 11. 14. iv, 14. 25. v, 11.
 9. vii, 7. 28. viii, 1. 23. viii, 10. 16.
 viii, 13. 25. ix, 2. 27. 28. 32. ix, 3.
 14. ix, 10. 24
 Gloriantes iv, 6. 29
 Gloriaris vii, 8. 19
 Gnarus iii, 1. 21. x, 2. 10
 Gobares v, 6. 10
 Gordæos iv, 10. 8
 Gordianorum v, 1. 14
 Gordium Midæ patrem iii, 1. 14 (urbs)
 iii, 1. 12
 Gorgatan vii, 1. 38
 Gorgian vii, 1. 38
 Gradu iv, 6. 4. iv, 16. 6. vi, 7. 32. vi,
 10. 25. viii, 11. 13
 Gradum iv, 6. 14. v, 2. 13. v, 10. 10.
 vi, 11. 1. vii, 1. 28 firmare iv, 9. 18
 Gradus vii, 11. 15. 16. ix, 1. 6
 Græcæ v, 4. 4
 Græcarum iii, 13. 6
 Græcas iii, 1. 20
 Græci iii, 11. 18. v, 5. 5. 9. vi, 2. 17.
 viii, 5. 9. viii, 10. 12. ix, 3. 3. ix,
 7. 19. x, 1. 18
 Græcia iv, 1. 11. 36. v, 1. 1. vi, 2. 5.
 vi, 6. 35. vii, 4. 32. vii, 5. 28. viii,
 1. 30
 Græciæ iii, 10. 8. iv, 1. 10. 38. iv, 5.
 11. v, 5. 8. 10. v, 7. 8
 Græciam v, 5. 22. v, 7. 4. v, 8. 16. ix,
 6. 20. x, 10. 18
 Græcis iv, 3. 12. iv, 14. 21. v, 6. 1.
 v, 7. 11. vi, 2. 15. vi, 5. 7. ix, 1. 5
 Græcorum iv, 1. 3. 10. 27. 39. vii, 3.
 2. vii, 8. 29
 Græcos iv, 1. 10. vi, 4. 6. viii, 1. 24
 Grandinem viii, 4. 5
 Granicum iii, 1. 9. iii, 10. 7. iv, 14.
 10. viii, 1. 20
 Granicus ix, 2. 23
 Grassata v, 6. 6
 Grata vi, 9. 29. viii, 4. 8. ix, 6. 16
 Grate x, 1. 1
 Gratam v, 9. 3
 Grates ix, 6. 17
 Grati v, 5. 13
 Gratia viii, 8. 11 temporis gratia v, 9. 8
 Gratia vi, 8. 35. vii, 2. 39. vii, 5. 27.
 x, 5. 17
 Gratiam v, 8. 9. v, 12. 1. vi, 6. 11.
 vi, 7. 28. vi, 9. 8. vi, 11. 15. vii, 1.
 28. vii, 4. 16. vii, 8. 29. viii, 11. 23.
 viii, 2. 8. viii, 4. 29. viii, 6. 4. viii,
 12. 3
 Gratiæ iii, 8. 7. v, 12. 1. vi, 7. 15. vi,
 11. 7. vii, 2. 37. x, 9. 10
 Gratiore iii, 7. 19
 Gratiorem iii, 13. 6
 Gratus vii, 4. 14
 Gratuitas cicatrices viii, 7. 11. viii,
 12. 6
 Gratuitum frumentum viii, 12. 6
 Gratulabantur iv, 8. 12
 Gratulari vi, 9. 18. viii, 12. 17
 Gratulatione vii, 2. 24
 Gratulatur vi, 7. 15
 Gratum vii, 5. 36
 Gratus v, 1. 17. v, 13. 10. ix, 7. 16
 Gravaretur ix, 1. 8
 Gravata ebrietate mentem v, 7. 11
 Gravatum (non dignatum) vi, 8. 12
 Gravatus telis viii, 14. 38 vino vi, 11.
 28
 Grave iii, 7. 1. iv, 14. 16 cui grave sit
 tacere iv, 6. 6 grave spoliis agmen
 apparatusque luxuriæ vi, 6. 14
 Gravem viii, 8. 9 (metuendum) v, 9.
 12 gravem nimia jactatione virtutis
 atque operæ (importunum) vi, 8. 3
 gravem electionem præteritis fore
 (odiosam) vii, 6. 9
 Graves viii, 11. 15. iv, 4. 5. vii, 4. 2.
 vii, 5. 8. vii, 6. 18. viii, 14. 4 (im-
 portuni) vi, 2. 13 graves armis iv,
 16. 16 ætate v, 2. 16
 Gravetur vi, 11. 25
 Gravi vi, 10. 12. viii, 3. 8
 Gravia vi, 10. 37 (debilitate) ix, 5. 7
 Gravior iv, 14. 17. x, 1. 38
 Graviores iv, 10. 27. v, 13. 8. vi, 11.
 8. ix, 9. 21. x, 3. 1
 Graviore iv, 12. 2
 Graviorem vi, 9. 17
 Graviore v, 9. 3
 Gravioribus viii, 13. 6
 Gravioris vi, 9. 13
 Gravis vii, 2. 36. viii, 3. 8 (molestus)
 viii, 1. 22 (gravatus) viii, 6. 27 ætate
 vii, 4. 34 vigiliis meroque gravis viii,
 6. 27
 Gravitās viii, 5. 13
 Graviter vi, 7. 29. ix, 5. 17. 18. ix, 7.
 26
 Gravius iv, 6. 6. iv, 15. 18. v, 6. 16.
 vii, 2. 7. viii, 12. 1 nihil in eam gra-
 vius esse consultum iv, 10. 30
 Gregarii vii, 2. 33

Gregarius viii, 4. 15
 Grege iii, 13. 13. viii, 2. 31. viii, 11.
 84 uno grege servi x, 2. 20 profu-
 giunt x, 2. 20
 Gregem iii, 9. 6
 Grege iii, 3. 25. iv, 8. 6. iv, 9. 4. v,
 1. 21. v, 6. 15. vi, 6. 8. viii, 1. 11.
 viii, 8. 9. ix, 2. 16. x, 1. 24
 Gregibus ix, 4. 18
 Gremio iii, 11. 25
 Grex iii, 3. 23
 Gubernaculi ix, 4. 11
 Gubernator iv, 4. 8. v, 9. 3
 Gubernatores iv, 3. 18. vii, 9. 6
 Gubernatoribus ix, 9. 15. x, 1. 15
 Gurgites iv, 9. 19. ix, 4. 14
 Gurgitibus iv, 16. 16
 Guttore iv, 9. 25. vii, 4. 36

H.

Habeat vii, 4. 34
 Habeatis x, 6. 21
 Habebam vii, 1. 24
 Habebant vi, 5. 25. vii, 9. 10
 Habebat iii, 12. 16. iv, 13. 29. iv, 15.
 3. 22. vi, 11. 3. vii, 5. 17. viii, 3.
 12
 Habebatur iii, 8. 17. vii, 5. 21. viii, 6.
 5 (putabatur) iii, 7. 11. viii, 5. 3
 Habemus vi, 3. 33 in potestate vii, 11.
 10. ix, 2. 19
 Habenarum iv, 16. 33
 Habendam vi, 8. 15. vi, 11. 11
 Habenis iv, 15. 3. vii, 8. 35. vii, 9. 13.
 viii, 14. 3. 6
 Habent iv, 14. 11. vi, 2. 13. vii, 2. 22.
 vii, 3. 21. vii, 11. 3. viii, 9. 36
 Habenti iv, 1. 25 stativa vii, 4. 32. ix,
 4. 29
 Habentibus x, 7. 2
 Habeo iv, 11. 15. iv, 13. 10. vi, 7. 24.
 vi, 9. 12. vii, 7. 24. vii, 11. 8. ix,
 6. 17
 Habere iii, 12. 26. iv, 11. 22. vi, 4. 12.
 vi, 8. 14 omnia venalia v, 12. 2
 Haberm iv, 11. 7. ix, 2. 21
 Haberent vii, 10. 5. vii, 11. 6
 Haberes vii, 1. 29
 Haberet vi, 7. 9. vi, 8. 13. viii, 12. 12
 Haberi iii, 7. 19. iii, 8. 6. iv, 10. 28.
 iv, 11. 22. x, 5. 6 honorem (deferri)
 iii, 12. 13
 Habes iv, 11. 6. vi, 7. 32. vii, 1. 30.
 vii, 4. 17. 18
 Habet iv, 4. 22. iv, 11. 21. vi, 4. 22. vi,
 6. 23. vii, 11. 3. 9. ix, 2. 14. x, 7. 11
 Habetur v, 1. 38. x, 10. 20

Delph. et Var. Clas.

Habiles militæ vi, 6. 17
 Habita x, 9. 18
 Habitam esse caste sancteque iv, 10.
 33
 Habitatur v, 1. 27 pluribus ac frequen-
 tibus vicis viii, 2. 14
 Habiti vii, 1. 21. viii, 8. 11. x, 5. 37
 Habito iii, 7. 8. vi, 11. 12
 Habitu (statu) iii, 12. 14. vi, 9. 25
 (situ) viii, 4. 14. x, 5. 3 (forma) iii,
 3. 3. viii, 13. 21 veste iii, 3. 4. 5
 vi, 6. 10 corporis (statura) iii, 12. 16
 corporum (statura) ix, 3. 19 corporis
 (specie) v, 5. 17 naturæ (qualitate)
 v, 7. 18
 Habitum (staturam) vi, 5. 29. vii, 8. 12
 (vivendi modum) vi, 6. 2 (ornatum)
 vi, 6. 4 (speciem) ix, 2. 6 (morem) x,
 5. 33 infantium spectandi cura ix, 1. 25
 Habituros vii, 1. 29
 Habiturum iv, 11. 21. vii, 4. 33. x, 2.
 12
 Habiturus vii, 4. 16. viii, 5. 1
 Habitus civilis (urbanitatis) vi, 11. 1.
 vii, 1. 18. x, 3. 10 (vestis) iii, 7. 19.
 v, 1. 38. vi, 6. 5. x, 3. 10 (figura)
 iv, 7. 23 (statura) viii, 4. 23 (part.)
 ix, 1. 6
 Habuerat iii, 4. 1. iv, 10. 24. vi, 5. 22.
 vii, 2. 36
 Habuere viii, 1. 23
 Habuerunt vi, 10. 35
 Habui vi, 9. 17. vi, 10. 16. vii, 1. 34.
 x, 3. 10
 Habuimus x, 9. 3
 Habuissent x, 7. 3
 Habuisset v, 1. 39. x, 10. 4
 Habuit vi, 2. 15. vi, 3. 13. vi, 11. 16.
 ix, 2. 20. x, 3. 6. x, 5. 35. x, 7. 3.
 x, 8. 2. x, 10. 1 in consilio fortuna-
 nam x, 5. 12 hunc exitum v, 7. 8
 Hæreas (mororis) vii, 8. 21
 Hærebant iii, 2. 7. viii, 14. 4
 Hærebat ix, 4. 31. ix, 5. 18 in tærgis
 fugientium iv, 15. 33
 Hærebunt vii, 7. 15
 Hærede x, 5. 12
 Hæredes vi, 5. 30
 Hæreditarium x, 7. 15
 Hærens vi, 15. 21. viii, 3. 6
 Hærente viii, 13. 27
 Hærentibus iv, 6. 11
 Hæreret vii, 11. 23
 Hæres x, 6. 23
 Hæserat pugna in loco vi, 1. 10
 Hæissent iv, 10. 12. x, 5. 11
 Hæsitabat deprehensa felicitas v, 3. 22
 Hæsitans vii, 1. 8
 Hæsitantem vii, 2. 4

Ind. Q. Curt.

- Hæsitare* iv, 13. 16
Hæsitat iv, 15. 31
Hæsueros viii, 1. 36
Hæsurus in tergis fugientium iii, 8. 16
Hages viii, 14. 2
Halicarnasso iii, 7. 4
Halicarnasson v, 2. 5
Halicarnassum viii, 1. 36
Halyn iv, 5. 1. iv, 11. 5
Hammon vi, 10. 28
Hammon iv, 8. 1
Hammonem x, 5. 4
Hammonios iv, 7. 20
Hammonis iv, 7. 5. 21. vi, 9. 18
Hamos ix, 5. 23
Hariolos vii, 7. 8
Harpagonas iv, 2. 12
Harpalo ix, 3. 21
Harpalum x, 2. 3
Hasta iv, 4. 11. iv, 15. 28. iv, 16. 23.
 32. vi, 1. 4. viii, 1. 49. 52
Hastæ iii, 2. 7. iv, 15. 4
Hastam vii, 4. 36. vii, 5. 37. viii, 2. 4.
 ix, 7. 19. 21
Hastas iv, 15. 15. vii, 9. 9. viii, 10. 32
Hastatorum iii, 3. 20. iv, 15. 13
Hastis iii, 2. 16. vi, 11. 31. vii, 11. 14.
 19. x, 6. 12. x, 7. 14
Haud iii, 3. 23. iii, 5. 15. iv, 15. 27.
 v, 1. 39. vii, 5. 3. 13
Haudquasquam vi, 9. 29. vii, 4. 19. vii,
 5. 39
Hauriebantur gurgitibus iv, 16. 16 de-
 lati in foveas v, 4. 18
Haurire (percipere) spiritus tanti ani-
 mi vi, 3. 21
Haurit gladio (transfigit) vii, 2. 27
Hauserant vii, 5. 15
Hausimus iv, 14. 17
Hausissent iv, 16. 13
Hausisset aliquid ex hac indole iii, 12.
 26
Hausit viii, 11. 12 (transfixit) ix, 5. 11
Haustanen viii, 5. 1
Haustanes viii, 5. 1
Hausto vii, 5. 8
Haustum iii, 10. 8 cæli v, 5. 19
Hebetia iv, 16. 18. ix, 3. 10
Hebetior in suo negotio vii, 4. 10
Hecateum vii, 2. 38
Hecatompys vi, 2. 15
Hector iv, 8. 7
Hectore vi, 9. 27
Hedera viii, 10. 13
Hedera viii, 10. 15
Hegelochos iv, 5. 17. 21
Hegelochum iii, 1. 19. vi, 11. 22
Hegelochus iv, 5. 14. vi, 11. 27
Hellanicæ viii, 1. 21
Hellesponti iii, 1. 19. iv, 1. 19. 38.
 iv, 5. 7
Hellesponto iii, 1. 20. iii, 12. 18. ix,
 6. 20. x, 10. 2
Hellespontum iii, 5. 7. iv, 5. 1. iv, 11.
 5. vi, 3. 15. ix, 2. 24
Hellespontus iv, 14. 9
Hephæstion vi, 8. 17. vi, 11. 10. 11.
 vii, 7. 9
Hephæstione iii, 12. 15. viii, 14. 15.
 ix, 1. 35
Hephæstionem viii, 2. 13. viii, 12. 6
Hephæstioni iv, 1. 16. 17
Heracon x, 1. 1
Herbam ix, 8. 26
Herbas viii, 10. 17
Herbidus vi, 6. 24
Herbis vii, 4. 24
Hercule (abl.) viii, 11. 2 (adverb.) iii,
 8. 10. iv, 10. 23. iv, 11. 9. iv, 13.
 24. vi, 3. 15. 17. vii, 1. 30. 36. x,
 3. 9. x, 5. 26. x, 9. 4
Herculem viii, 5. 8. 11. 17. viii, 10. 1.
 ix, 2. 29
Herculi iii, 12. 27. iv, 2. 3. iv, 8. 16
Herculis iii, 10. 5. iv, 2. 4. 17. iv, 3.
 22. viii, 14. 11. ix, 4. 21
Hermolao viii, 7. 7
Hermolaum viii, 7. 7
Hermolaus viii, 7. 3. 8. viii, 8. 14
Hi vi, 8. 17
Hianti iv, 16. 12
Hic x, 7. 2
Hinc iii, 9. 6. ix, 1. 9. 13. x, 2. 27
Hinnitum iv, 12. 4
Hinnitus iv, 13. 2
Hirsutæ ix, 10. 9
Hirta iv, 13. 5
Hirtæ v, 7. 18
Hiscere vi, 9. 32
Hodie ix, 6. 17
Hominem vii, 2. 26. vii, 4. 27. viii, 5.
 17
Homines vi, 11. 6. 24. vii, 8. 29. vii,
 11. 12. x, 6. 20
Hominibus vi, 5. 29. vii, 5. 7
Hominis iv, 10. 26. vi, 3. 12. vi, 9. 18.
 vi, 10. 4. vii, 1. 35
Hominum iv, 12. 4. iv, 13. 2. vi, 9. 2.
 vii, 3. 6. vii, 4. 30. vii, 7. 33. vii, 8.
 2. x, 3. 7
Homo vii, 1. 34. vii, 8. 26
Honesta iv, 15. 30. v, 8. 11
Honestabant viii, 13. 7
Honestabat (ornabat) x, 3. 13 (com-
 mendabat) iii, 7. 19
Honestæ vii, 8. 34. ix, 3. 34
Honestam vii, 10. 6
Honestarum viii, 5. 7

- Honeste ix, 5. 6
 Honestior ix, 3. 17
 Honestiora viii, 2. 28
 Honestiorem vii, 6. 17
 Honestissima vii, 4. 34
 Honestius iv, 11. 15
 Honor iv, 10. 28. viii, 6. 5
 Honoramur vii, 1. 23
 Honorata vii, 1. 11
 Honore iii, 7. 11. vii, 5. 19. viii, 1. 38.
 viii, 3. 40. viii, 8. 10. 18. viii, 14. 44
 Honorem iii, 12. 13. iv, 10. 23. x, 1. 25
 Honores viii, 5. 5. 15. x, 5. 6. 11. 33
 Honori vii, 6. 42
 Honos viii, 10. 32. x, 10. 20
 Hora vii, 8. 14
 Horæ ix, 6. 21. ix, 9. 9
 Horam iii, 12. 8. viii, 6. 17
 Horratis ix, 7. 17
 Horrebant vii, 8. 4
 Horrendo viii, 13. 10
 Horret animus cogitatione rei ix, 6. 12
 Horretis ix, 3. 33
 Horribiles v, 5. 13
 Horridis ingeniis iv, 6. 3
 Horridum genus (sapientum) viii, 9. 31
 Horrore iii, 5. 3. viii, 10. 7
 Hortabatur iii, 7. 12
 Hortantibus iv, 15. 11
 Hortantium ix, 8. 6
 Hortari vii, 7. 6. viii, 2. 27. viii, 4. 9.
 ix, 3. 4. ix, 5. 27. ix, 9. 4
 Hortatus vii, 8. 35 milites ad spem tan-
 tæ rei iv, 1. 27
 Horti v, 1. 32
 Hortum iv, 1. 19. 21
 Hospes vi, 5. 2
 Hospitalis v, 2. 15
 Hospitaliter vii, 6. 18. viii, 12. 15
 Hospitem v, 9. 1
 Hospites iv, 1. 17
 Hospiti iv, 5. 20
 Hospitibus v, 1. 37
 Hospitii vi, 5. 2
 Hoste iv, 10. 25. iv, 14. 8. vi, 4. 20
 Hostem iii, 8. 27. iv, 11. 4. 16. iv, 12.
 17. 24. iv, 13. 1. 11. iv, 15. 3. 19.
 22. vii, 11. 11. viii, 1. 1. ix, 1. 21
 Hostes iv, 13. 4. iv, 15. 10. iv, 16. 28.
 vi, 3. 8. ix, 2. 33. ix, 3. 7
 Hosti iv, 10. 14. iv, 13. 16. vi, 6. 21
 Hostibus iii, 11. 7. iv, 14. 11. vi, 8. 9.
 ix, 2. 32. x, 5. 12
 Hostilium iii, 5. 11
 Hostis iv, 10. 34. iv, 11. 1. iv, 12. 1.
 iv, 15. 5. vi, 3. 17. vi, 5. 12. viii, 2.
 17. viii, 5. 6
 Hostium iii, 3. 4. iii, 8. 28. iii, 11. 1.
 iv, 12. 19. 22. iv, 14. 24. iv, 15. 22. ii.
 vi, 6. 16. 30. ix, 2. 25
 Humana iv, 13. 13. ix, 4. 13
 Humanæ iv, 14. 20. viii, 6. 16
 Humanarum vii, 7. 8. ix, 2. 8. 28
 Humandi v, 4. 3
 Humani iii, 10. 9. v, 6. 13. 15. vii, 3.
 12. viii, 14. 1
 Humanis viii, 2. 1. ix, 3. 13. x, 5. 10.
 x, 6. 6
 Humanitatem iv, 3. 23
 Humano vii, 7. 4. vii, 8. 24
 Humanum viii, 3. 13. ix, 2. 28 super
 humanum fastigium elato animo ix,
 10. 24
 Humare vii, 2. 32
 Humari iii, 12. 14. viii, 2. 12
 Humeri vii, 4. 6
 Humeris iii, 13. 6
 Humero viii, 1. 15. ix, 8. 22
 Humeros x, 6. 20
 Humi iv, 10. 21. iv, 15. 17. viii, 2. 5.
 viii, 4. 6. viii, 5. 6. 12. x, 5. 19
 Humidi iv, 12. 19
 Humido viii, 4. 13
 Humilem vii, 4. 6
 Humili vi, 11. 1
 Humilia viii, 8. 17
 Humiliores vii, 6. 11. x, 1. 41
 Humillimis iii, 13. 7
 Humo vi, 5. 20. viii, 10. 14 acceptante
 occultum opus iv, 6. 8
 Humor v, 1. 12. vii, 10. 14 modicus vii,
 5. 2
 Humore (aqua) vi, 4. 18. vii, 10. 3
 subeunte (radices) v, 4. 8 hausto
 (avide) vii, 5. 8 (pluvia) viii, 10. 25
 Humorem vii, 5. 5
 Humoris iv, 16. 14. v, 1. 33
 Humum vii, 5. 7. viii, 6. 22
 Humus iii, 2. 15. iii, 13. 7. vii, 3. 10.
 vii, 5. 34
 Hyaroten ix, 1. 13
 Hybernis viii, 4. 1
 Hydaspem iv, 5. 4. viii, 12. 13. viii, 13.
 3. 5. ix, 2. 15
 Hydaspes ix, 4. 1
 Hydasi ix, 4. 8
 Hyeme vii, 3. 10
 Hyems iii, 8. 8
 Hypasin ix, 1. 35
 Hypsiden vii, 8. 35
 Hypsides vii, 8. 36
 Hyrcani iii, 2. 6. iii, 9. 5
 Hyrcaniæ vi, 3. 3. vi, 4. 25. vi, 5. 1.
 11. 22. 24
 Hyrcaniam vi, 3. 19. vi, 4. 3. 19. viii,
 3. 17
 Hyrcanum mare vi, 4. 18. vii, 3. 21

I.

- Jacebant* iii, 11. 9. 25. iii, 13. 10. iv, 15. 17. ix, 5. 12
Jacebat vi, 9. 31. x, 1. 32. x, 7. 16. x, 10. 9
Jacent steriles arenæ iv, 7. 6. viii, 10. 24
Jacentem vii, 7. 4. viii, 11. 16
Jacentes vii, 3. 17
Jacenti (prostrato) vi, 1. 15
Jacentia v, 1. 12
Jacentis viii, 2. 4. ix, 7. 22
Jacentium v, 1. 11
Jacere vi, 5. 3. vii, 7. 7
Jaceret v, 7. 7
Jacet vi, 4. 16. vii, 4. 27
Jaci vallum iv, 12. 24
Jaciebant iv, 3. 9. vii, 4. 33. x, 7. 18
Jacienda v, 1. 29 (moles) *jacienda* (erat) iv, 2. 16
Jacientes iii, 11. 12. iv, 3. 26. iv, 13. 13
Jactabant iv, 7. 8. viii, 5. 8
Jactamur invicem varietate fortunæ iv, 14. 21
Jactantes v, 6. 7
Jactaret vi, 10. 27
Jactari ix, 2. 6
Jactasse viii, 1. 39
Jactata iii, 8. 12. ix, 2. 12 (dicta) viii, 5. 21
Jactatione (ostentatione) vi, 8. 3 (cervicum) iv, 15. 16
Jactationem iv, 10. 3 *vulnerum* vi, 1. 5
Jactavit viii, 1. 23
Jactu iv, 3. 8
Jactum teli iv, 3. 14. iv, 13. 36. v, 3. 17
Jactura iv, 14. 17. v, 9. 3
Jacturæ iv, 11. 8
Jacturam iv, 16. 28. vi, 6. 17
Jacuerat vii, 1. 19
Jacuisse viii, 1. 24
Jacuit viii, 2. 10
Jacula iv, 9. 3. viii, 14. 3. ix, 5. 8
Jacularentur vii, 1. 16
Jaculatorum iii, 9. 5
Jaculis ix, 5. 17
Jaculum iv, 14. 5
Jam iii, 5. 11. iv, 16. 3. v, 2. 10. v, 3. 14 *hoc tertio* iv, 11. 2
Jamdudum ix, 2. 30
Jampridem vi, 10. 23
Jamque iv, 3. 4. iv, 6. 14. iv, 7. 15. iv, 15. 32. v, 6. 2. vi, 9. 34. vii, 4. 25
Ibant iv, 12. 6. 11. v, 1. 22. 23. ix, 10. 26
Ibat iv, 16. 22. vi, 4. 14
Iberiam x, 1. 18
Ibero x, 1. 18
Ibi v, 2. 2. v, 6. 11. v, 13. 7. vi, 2. 15
Ibimus ix, 6. 14
Icta iv, 4. 7. vii, 6. 22. ix, 5. 17
Ictu iii, 11. 4. vii, 9. 9
Ictum teli iv, 2. 23. iv, 16. 32. v, 3. 7. vii, 5. 37 (fortunæ) iii, 8. 2
Ictus vi, 11. 17. vii, 6. 3. vii, 9. 2. viii, 10. 6. viii, 14. 19. 31. ix, 5. 1. 9
Idarne iv, 5. 13
Idcirco viii, 9. 36
Idem v, 6. 19. v, 8. 13. ix, 2. 18. ix, 3. 5. x, 3. 10
Identidem iv, 16. 33. v, 1. 39. vi, 9. 24. ix, 4. 24. x, 8. 3
Idoneis auctoribus viii, 9. 2
Jecerant iv, 4. 3
Jeciati viii, 8. 19
Jecit viii, 11. 8
Ierant vii, 10. 9
Igitur iv, 2. 23. iv, 7. 30. iv, 10. 9. v, 3. 20. vii, 1. 30
Ignari iv, 12. 11. v, 3. 12. vii, 11. 18. viii, 9. 14. ix, 1. 5. ix, 9. 2. 22
Ignaris iv, 3. 18. viii, 8. 26. ix, 9. 6
Ignaros vi, 9. 15
Ignarus iv, 5. 19. iv, 6. 7. iv, 16. 7. viii, 9. 2. vi, 6. 11. vi, 7. 29. viii, 1. 3. x, 1. 29 (sermone Græci) v, 11. 7
Ignavi v, 9. 7
Ignavia ix, 2. 26. ix, 7. 17
Ignaviam iv, 14. 28
Ignaviam v, 4. 31. vi, 3. 19
Ignavis iv, 14. 18. v, 8. 6
Ignavissimo vii, 1. 35
Ignavo iii, 11. 5
Ignavus vii, 4. 18
Ignæ iii, 2. 16. iv, 3. 25. iv, 10. 13. v, 7. 5. vi, 6. 31. viii, 4. 15. x, 10. 10
Ignem iii, 5. 14. iv, 2. 13. iv, 4. 13. iv, 10. 11. iv, 13. 12. iv, 14. 24. v, 7. 5. viii, 9. 32. viii, 10. 8. ix, 4. 6
Ignes iv, 1. 18. v, 4. 14. v, 6. 7. vi, 6. 32. vii, 5. 13. vii, 8. 2. ix, 4. 24
Igni iii, 2. 7. iv, 3. 4. vi, 0. 29
Ignibus iii, 10. 9
Ignis iii, 3. 3. 9. iv, 12. 14. v, 2. 7. vi, 6. 13. 31
Ignobilem vi, 2. 12. ix, 2. 6. ix, 6. 11. 19
Ignobiles iv, 14. 4. ix, 6. 14
Ignobili iii, 5. 10. viii, 10. 7
Ignobilia viii, 11. 2
Ignobilibus vii, 9. 11. ix, 6. 22
Ignobilis v, 3. 9. viii, 4. 25
Ignobilium iii, 8. 10
Ignominia ix, 6. 13
Ignominie vii, 2. 37. 38

- Ignominiam viii, 6. 7
 Ignorabant vii, 5. 10
 Ignorabat iv, 16. 4. vi, 8. 3. viii, 5. 21
 Ignorabatur vii, 2. 38
 Ignorant v, 5. 11
 Ignorare vi, 8. 5. vii, 8. 16
 Ignoraret iv, 5. 7. iv, 14. 4. x, 9. 8
 Ignorari iv, 14. 4. v, 2. 4
 Ignoras vii, 8. 14
 Ignorat iv, 1. 12
 Ignorationem iii, 12. 17. v, 2. 21
 Ignoratis vi, 11. 22
 Ignores vii, 8. 17
 Ignoro vi, 10. 2. ix, 2. 12
 Ignosce vii, 2. 10
 Ignoscere vi, 8. 5
 Ignosceret v, 3. 14
 Ignota v, 4. 19. ix, 9. 10. ix, 10. 1
 Ignotam ix, 3. 8
 Ignotarum iv, 14. 3
 Ignotas viii, 9. 9
 Ignoti (gen.) iii, 7. 14 (plur.) iv, 14. 4
 Ignotis vi, 5. 18
 Ignoto v, 3. 12. viii, 13. 25. ix, 9. 1
 Ignotos iv, 16. 11. vii, 2. 12. ix, 10. 15
 Ignotum iii, 13. 4. viii, 2. 21
 Ignotus x, 7. 1. x, 10. 11
 Ignovit v, 3. 15. vi, 5. 23. vi, 11. 26.
 viii, 6. 24
 Ilia iv, 15. 15
 Ilioneo iii, 13. 18
 Illacrymasse iii, 12. 6
 Illata iii, 10. 8. viii, 1. 38
 Illati temere praesidiis (in praesidia)
 iv, 12. 14
 Illato iv, 1. 10. viii, 6. 22 terrore v, 4.
 16 lumine viii, 2. 21
 Illiciendas voluptates v, 1. 36
 Illiditur flumen v, 1. 30 (incurrit) ix,
 4. 14
 Illigaverant iv, 3. 24. iv, 13. 24
 Illinc iii, 9. 6. v, 4. 9
 Illinuntur pedes odoribus viii, 9. 27
 Illiserat navi petrae (fluctus) viii, 13. 27
 Illisit (impulit) iv, 3. 6
 Illita turris bitumine iv, 6. 11
 Illitam sulphure iv, 3. 2
 Illudens superbis vii, 11. 24
 Illuderent iv, 1. 23
 Illudunt viii, 1. 34
 Illustri jam die iii, 3. 8
 Illustria iii, 3. 5
 Illustribus vi, 6. 6
 Illustris v, 1. 18
 Illustrium iii, 13. 10
 Illuvie viii, 14. 4 squalidum corpus iv,
 1. 21
 Illuxit iii, 6. 8
 Illyrii iv, 13. 31
 Illyriis v, 1. 1
 Illyriorum iii, 10. 6. x, 2. 23
 Illyrios iii, 10. 9. vi, 3. 2. viii, 1. 25.
 ix, 6. 20
 Ima v, 1. 38
 Imago viii, 6. 26
 Imbellem vi, 6. 24
 Imbelles iv, 14. 4
 Imbellibus iii, 10. 10
 Imbellis ix, 2. 27
 Imber viii, 4. 5. viii, 13. 24. viii, 14. 4
 Imbrem iv, 7. 14. viii, 4. 6. viii, 13. 23
 Imbrum iv, 5. 22
 Imbuantur mitioribus ingenii vi, 3. 6
 Imbuendas aures promissis iv, 10. 17
 Imbuere vi, 5. 3
 Imbuiisset iii, 8. 5
 Imis viii, 8. 8
 Imitandum viii, 9. 15
 Imitante iii, 4. 2
 Imitaretur iii, 12. 18
 Imitari v, 1. 35. vii, 7. 16. ix, 10. 24.
 x, 5. 33
 Imitati v, 6. 14
 Imitatum iv, 6. 29
 Imitatus iii, 3. 6
 Imitemini iv, 14. 26
 Immanium iv, 1. 11. ix, 4. 18
 Immemor viii, 11. 16
 Immemores iii, 5. 8. iii, 11. 25. iv, 15.
 24. vii, 5. 38. ix, 5. 19. x, 2. 12
 Immensa (sing. nom.) iv, 14. 12 (plur.)
 v, 6. 1
 Immensis iv, 1. 1
 Immensum ix, 1. 9
 Immerito iii, 6. 6. iv, 15. 13. v, 1. 24.
 v, 8. 15. v, 12. 5. vii, 11. 24
 Immerait iv, 4. 4
 Imminebant dedicationi ix, 1. 21
 Imminebat iv, 4. 8 montis dorsum viae
 iii, 4. 12 sylva semita vi, 4. 20
 Imminens iv, 3. 24. iv, 8. 4 (intentus)
 iii, 1. 10. iv, 8. 16 itineri iii, 4. 4
 Dario iv, 8. 16 tergis fugientium iv,
 16. 3 occasione v, 11. 2
 Imminent v, 4. 8
 Imminentem viii, 1. 20
 Imminentibus vi, 4. 3
 Imminentis ix, 10. 15
 Imminentium iii, 3. 2
 Immineo regno (ambio) vi, 10. 22
 Imminere (instare) iii, 8. 3 tanta spei
 iv, 1. 19 montibus sylvae v, 1. 34
 Immiscui x, 3. 10
 Immisissent iv, 13. 33
 Immisit iv, 1. 1. vii, 8. 36. ix, 5. 2. x,
 2. 30

- Immissi viii, 14. 7
 Immisum v, 7. 8
 Immitia ix, 10. 9
 Immitterent iv, 3. 4
 Immixti viii, 12. 7
 Immo iv, 1. 22. vii, 1. 30
 Immobile viii, 14. 17
 Immobiles iii, 2. 13. viii, 4. 8. viii, 14. 4. ix, 4. 18
 Immobilis iv, 15. 11
 Immodica viii, 2. 2
 Immodicarum x, 5. 32
 Immodicas v, 1. 36. x, 10. 6
 Immodico vii, 5. 4. viii, 2. 34. viii, 3. 1. ix, 9. 26
 Immodicus æstimator sui viii, 1. 22
 Immolaretur iv, 3. 23
 Immortales (Persici) iii, 3. 13
 Immortalibus ix, 9. 4
 Immortalitate x, 6. 7
 Immortalitatem viii, 5. 16. ix, 4. 21
 Immortalitati ix, 6. 26
 Immortalitatis viii, 5. 17
 Immunitate v, 3. 15
 Immutabili v, 11. 10
 Imparem x, 8. 22
 Impatiens veritatis iii, 2. 17 navis gubernaculi ix, 4. 11
 Impavidus ix, 6. 24
 Impediendam iv, 3. 9
 Impediente viii, 14. 19
 Impedierant vi, 5. 13
 Impediissent viii, 11. 8
 Impedimenta iv, 12. 3. iv, 15. 9. 18. 20. v, 1. 6. vi, 3. 8. vi, 4. 15. vii, 5. 1. ix, 4. 25. ix, 10. 22
 Impedimentis iv, 15. 10. 12. 22. v, 6. 11
 Impedimento iv, 2. 15
 Impedimentorum iv, 15. 12. v, 8. 5
 Impedimentum ix, 5. 29
 Impedire vii, 5. 1
 Impedirentur viii, 6. 10
 Impediretur ix, 6. 2
 Impediri iv, 3. 19
 Impedit viii, 10. 23
 Impedita v, 3. 8
 Impeditos ix, 4. 25
 Impeditum viii, 2. 34. ix, 2. 1
 Impeditus viii, 9. 7
 Impellat ad societatem sceleris vi, 11. 6
 Impellerentur vii, 9. 6
 Impelli vi, 10. 6
 Impedientes ix, 5. 13
 Impenderant iv, 8. 13
 Impendio iii, 11. 27. ix, 4. 21
 Impendi iv, 10. 3
 Impenditur x, 2. 27
 Impensa viii, 5. 10
 Impensius vi, 10. 22. vii, 2. 17
 Imperabatur viii, 3. 16
 Imperantis cupiditatibus suis viii, 4. 24
 Imperare iv, 3. 18. vii, 8. 16. viii, 7. 1. viii, 14. 20 periode animis ac linguis viii, 5. 5
 Imperaret viii, 4. 29. ix, 1. 36. x, 5. 17
 Imperasset iii, 11. 3
 Imperat ix, 8. 3
 Imperata vi, 5. 11. vii, 4. 29. vii, 6. 11. viii, 1. 1. 9. viii, 10. 1 fecerunt obedienter iv, 1. 5 facturos v, 9. 17
 Imperatæ iii, 1. 20
 Imperatore vi, 6. 10
 Imperatorem ix, 2. 34
 Imperatores viii, 14. 20
 Imperatoris v, 9. 17
 Imperatum iii, 2. 19. v, 12. 6. vi, 8. 17. vii, 2. 23. vii, 4. 35. vii, 6. 15. viii, 10. 30. ix, 8. 19. ix, 10. 23. x, 1. 19. x, 4. 2 (exactum) ix, 10. 5
 Imperatur iii, 2. 14
 Imperaturus vi, 6. 15. viii, 1. 32
 Imperaverunt vii, 10. 16 sibi ut crederent v, 7. 10
 Imperavi ix, 2. 29
 Imperavit ix, 10. 3. x, 1. 18
 Imperet v, 4. 14. x, 6. 13
 Imperia iv, 13. 17. viii, 8. 8
 Imperii iii, 3. 6. iv, 1. 9. iv, 5. 13. iv, 13. 13. iv, 14. 22. v, 10. 4. viii, 1. 21. viii, 5. 11. viii, 12. 9. viii, 14. 26. ix, 7. 3. ix, 8. 10. x, 1. 23. x, 6. 5. x, 7. 14. x, 10. 7
 Imperio iv, 5. 8. iv, 7. 31. iv, 11. 5. iv, 15. 12. v, 8. 8. v, 9. 14. v, 13. 18. vi, 3. 2. viii, 14. 16. 20. x, 3. 7
 Imperitantiem vi, 5. 25
 Imperitatum iv, 7. 1
 Imperito ix, 6. 20
 Imperium (regnum) iv, 14. 20. 24. v, 7. 2. v, 8. 13. v, 9. 8. viii, 8. 12. 13. x, 7. 15 ducis (ad milites) iv, 13. 21 (dominationem) iv, 1. 5. viii, 10. 2. x, 2. 24. x, 3. 3 (jussum) iii, 8. 26 (mandatum) iii, 8. 29 sequente nomine viii, 12. 14
 Impero viii, 8. 10
 Impetrare iv, 1. 13
 Impetraretur viii, 2. 30
 Impetrari iv, 6. 1
 Impetrasset v, 3. 15
 Impetrata viii, 11. 35
 Impetrato vi, 11. 18. 24
 Impetratum x, 8. 22
 Impetraverunt iv, 8. 12. vi, 1. 20. viii, 2. 18

- Impetravit v, 9. 17. viii, 11. 35
 Impetu iii, 5. 5. iii, 11. 14. iv, 4. 8.
 iv, 15. 3. 18. vi, 4. 19. vii, 1. 24.
 vii, 6. 19. vii, 1. 44. viii, 6. 9. viii,
 13. 16. viii, 14. 7. 18. 30. ix, 4. 22
 animorum iv, 10. 8
 Impetum iv, 14. 13. iv, 15. 12. v, 1.
 28. vi, 1. 13. vi, 4. 2. viii, 14. 15
 (præcipitem cupiditatem) v, 12. 1
 Impetus fortunæ v, 6. 19
 Impia iv, 1. 12. viii, 8. 4
 Impiæ v, 9. 9
 Impias vi, 9. 7. ix, 3. 5
 Impie v, 12. 13
 Impiger iii, 3. 1
 Impigre iii, 11. 3. 4. iii, 12. 11. iv, 6.
 1. iv, 9. 1. ix, 4. 24. x, 3. 9
 Impiorum vi, 9. 4. vi, 10. 25
 Impios v, 10. 3. x, 5. 11
 Impium vi, 3. 17. viii, 6. 23
 Implacabilis vii, 2. 6
 Impleat ix, 6. 7
 Implebant vi, 6. 8
 Implebat iii, 2. 4 credulas regis aures
 x, 1. 28
 Implenda vi, 2. 3
 Implendæ sortis iii, 1. 16
 Implente vi, 4. 16
 Implere iv, 10. 5. vii, 5. 14. viii, 8. 12.
 viii, 10. 27
 Impleret quicquid mortalitas capiebat
 (perficeret) x, 5. 36
 Impleri iv, 2. 16
 Implet vii, 5. 11
 Impleturus vi, 10. 15
 Impleverant iv, 3. 15. vi, 8. 23. ix,
 8. 6
 Impleverat iv, 9. 6. iv, 12. 20. 23
 Implevimus ix, 3. 7
 Implevit iv, 8. 5 sortem oraculi iii, 1.
 18
 Implexos v, 4. 4
 Implicabantur iii, 11. 4. iv, 16. 11
 ad Implicanda navigia iv, 3. 24
 Implicati alius alio rami v, 4. 24
 Implicatis iii, 1. 15
 Implicatos spoliis nostris iv, 14. 16
 Impliciti viii, 13. 16
 Implicitus ancipiti periculo vii, 7. 7
 Implorabant ix, 10. 16
 Implorans v, 13. 16. viii, 1. 47
 Implorare iv, 14. 23
 Impone vii, 8. 24
 Imponere viii, 14. 40
 Imponeret viii, 1. 32
 Imponi iv, 4. 2
 Imponit ix, 1. 14. ix, 8. 3
 Imponitur iii, 11. 11. vi, 10. 31. viii,
 14. 40 in vehiculum v, 12. 16
 Imponuntur viii, 14. 20
 Importunissimum scortum (nequissi-
 mum) x, 1. 20
 Imposita (nom. sing.) x, 1. 32
 Impositæ (plur.) viii, 10. 26
 Impositam vii, 7. 1
 Impositi vi, 10. 10. viii, 7. 5
 Impositis (abl.) iv, 1. 27. iv, 8. 7
 Impositum vii, 5. 26 esset ferrum for-
 nacibus iv, 2. 13
 Imposituros jugum iii, 10. 5
 Impositus v, 1. 29
 Imposuerant vii, 7. 30
 Imposuere vii, 11. 19
 Imposui x, 2. 24
 Imposuit vii, 9. 2. ix, 3. 16. ix, 7. 22.
 ix, 8. 10. 27
 Impotens (immoderatus) iv, 10. 7. viii,
 1. 49. x, 8. 1
 Impotentes aui iv, 7. 14
 Impotentis vi, 3. 3
 Impressam iii, 6. 7
 Impresso sigillo iii, 8. 14
 Impressum signum annuli vii, 2. 10
 Imprimetatur vi, 6. 6
 Improvide iii, 11. 8
 Improvidi (plur.) viii, 13. 25
 Improvidum viii, 1. 4
 Improvisa ix, 2. 13
 Improviso iv, 13. 4. viii, 1. 5. viii, 2.
 16. viii, 13. 11. ix, 4. 16. ix, 9. 11.
 x, 9. 17
 Improvisus vi, 6. 21
 Imprudens viii, 8. 2. ix, 2. 31
 Impulerant ix, 7. 3
 Impulerat in peregrina mala vi, 2. 3
 Impulerint vii, 2. 34
 Impulisti vi, 10. 26
 Impulsi vi, 9. 10. ix, 9. 25
 Impulsa iv, 4. 8
 Impulsos iv, 4. 11
 Impune iv, 1. 14. iv, 2. 22. iv, 3. 5.
 iv, 6. 9. iv, 16. 18. v, 3. 22. x, 1.
 35
 Impunitatem viii, 12. 3
 Imputare vii, 1. 22
 Imputari viii, 2. 2
 Imputetur vii, 2. 2
 Imum v, 2. 13
 In iv, 8. 8. iv, 10. 15 cuncta in ex-
 pedito fore iii, 1. 21 in diversa iii, 6.
 7. iii, 8. 3 in ea se dare fidem et ac-
 cipere iv, 1. 9 in hunc modum re-
 scripsit iv, 1. 10 in spem occupandi
 totius orbis iv, 1. 38 in altitudinem
 modicam opus excreverat in expedito
 esset iv, 2. 19 in armis errant iv, 6. 3
 in vanum lapseam manum iv, 6. 16 in
 illum diem denunciato periculo iv, 6.

- 16 in Meridiem versus iv, 7. 18 in praesidium regionis iv, 8. 4 in diversum evaserant iv, 8. 8 in ripam egressus iv, 9. 18 in rationem versa necessitas iv, 10. 14 in dotem filiae iv, 11. 5 cum in animo sit bellum iv, 11. 23 in oculis erat iv, 13. 1 in vestigio eodem hærere iv, 14. 2 in spem hujus imperii genitum iv, 14. 22 in conspectum dari v, 1. 2 in hunc numerum copiis distributis v, 2. 3 in contumeliam accipiunt v, 2. 19 in consilio habet fortunam v, 5. 12 in deditos fidem v, 7. 1 in rem esse vi, 2. 21 in conspectu fuit vi, 5. 26 dum in manibus haberet præmium vi, 11. 33 in te non cadit superbia vii, 4. 11 in primos ordines adequitavit vii, 4. 33 in societatem rei adsciscit vii, 5. 21 in primis viii, 5. 12 in oculis erat supplicium viii, 6. 21 in ambiguo fuisse viii, 6. 25 in altum cavata voragine viii, 10. 24 petra in sublime fastigium crescit modicis ac mollibus clivis viii, 11. 6 in quemcumque transiret imperium viii, 12. 14 in multum diei viii, 14. 28 in commune nihil consultur ix, 1. 21 in terram arietavit ix, 7. 22 in rabiem ira pervenerat x, 4. 2 in quem transitura esset Alexandri fortuna x, 6. 1 in vestra potestate est x, 6. 8
- Inæquale ix, 9. 19
Inanes vii, 1. 36
Inani iv, 5. 3
Inania iii, 13. 1. iv, 13. 1. vii, 11. 25. x, 1. 33
Inanibus iv, 12. 5
Inarescant v, 5. 11
Inaruerat vi, 6. 28
Inauditam ix, 5. 1
Inauditi v, 9. 2
Incaluerant mero v, 7. 5
Incaute ix, 5. 8
Incautus iv, 6. 23. iv, 16. 23
Incautos vii, 4. 4 victoriæ fiducia iv, 1. 32
Incautum ix, 8. 21. x, 9. 8
Incedens v, 13. 10
Incedere iii, 9. 12
Incederet iv, 7. 15
Incendendam v, 7. 5
Incenderat iv, 7. 13. iv, 10. 14. vi, 6. 31
Incendi v, 7. 3. vi, 6. 15
Incendio iii, 8. 18. iv, 3. 6. iv, 9. 14. iv, 10. 13. vi, 6. 31. vii, 5. 3. viii, 4. 12. ix, 4. 6. ix, 10. 12. 1 hauriren-
tur iv, 3. 4
Incendit iv, 10. 13
Incendium iii, 5. 15. iv, 3. 3. v, 7. 5. 7. vi, 3. 11
Incensis viii, 10. 5
Incepto vii, 1. 15. viii, 11. 19
Inceptum iii, 1. 17
Incerta (abl.) iv, 11. 10 (plur.) x, 8. 7
Incertæ iv, 5. 12
Incertam vi, 9. 9
Incerti v, 13. 18
Incerto iv, 3. 11
Incertum iv, 15. 11. 12. v, 4. 19. v, 5. 10. 16. vi, 7. 18. vii, 5. 26. viii, 10. 27
Incertus iv, 10. 26. x, 6. 19
Incessendi vii, 9. 7. ix, 5. 8
Incessandum iii, 11. 7
Incesserat v, 4. 24 animos formido (occupaverat) iii, 8. 25 intempestiva cupido iv, 8. 3 desperatio ingens v, 4. 24
Incessere missilibus (appetere) iv, 2. 21
Incesserent viii, 11. 17
Incesseretur iii, 9. 11
Incessit cupido vii, 11. 4. ix, 10. 27 animos desperatio ingens iv, 2. 16
Inchoaturos vi, 7. 10
Incidebant v, 13. 21. ix, 5. 5
Incidentia ix, 4. 31
Inciderent v, 12. 13
Incideret vi, 11. 36
Inciderunt iv, 15. 17
Incidi (a cado) vi, 9. 23 (secari) ix, 1. 17
Incidimus (præt. a cado) vi, 11. 24
Incidisse (in viros) viii, 1. 37
Incidissent vii, 5. 10
Incidisset capiti regis iv, 6. 11 adversa valetudo regi ix, 6. 4
Incidit (præt. a cado) iii, 13. 2. viii, 10. 8. ix, 4. 11
Incidunt ix, 8. 19
Inciperet iii, 1. 17. iv, 6. 12
Incipies vii, 4. 17
Incipit v, 12. 1
Incitabat vii, 2. 38
Incitamenta (acc.) iv, 14. 1
Incitamentum iii, 11. 7. viii, 14. 11. ix, 5. 6 libidinis iv, 10. 24 ad boneste moriendum ix, 5. 6
Incitandum viii, 6. 25
Incitatos iv, 13. 11
Incitaturus v, 1. 18
Incitavit ix, 5. 19
Inclinabat dies in vespem vi, 11. 9
Inclinant rupes Gangem ad Orientem viii, 9. 6

- Inclinatam concionem ad misericordiam* vi, 9. 28.
Inclinato in vespem die iv, 7. 22
Inclinatum vi, 1. 15
Inclinavere x, 7. 12
Includeretur vii, 7. 31
Includi iv, 15. 21
Includitur iii, 4. 6
Includunt vi, 8. 16
Inclusa iii, 3. 8. viii, 7. 8. viii, 9. 28
Inclusas vi, 3. 8
Incluserat vii, 6. 24. ix, 8. 11
Inclusi ix, 8. 19
Incluit v, 9. 13
Inclusos iv, 14. 15. ix, 4. 5
Inclusus vii, 7. 34. viii, 2. 10
Inclyti iii, 4. 7
Inclytis viii, 9. 3
Inclytos iv, 2. 20
Inclytus iii, 1. 2
Incognita ix, 9. 4
Incognitas iv, 4. 20
Incolæ iii, 4. 2. iv, 7. 20. v, 1. 15. v, 3. 1. v, 6. 15. vi, 4. 7. vi, 4. 22. vii, 3. 23. vii, 5. 28. vii, 6. 27. viii, 2. 20. viii, 10. 11. 19. 22. viii, 11. 2. ix, 1. 27. ix, 4. 7
Incolas iii, 1. 7. iv, 14. 11
Incolebant iv, 12. 10
Incolentium iv, 12. 1. vi, 5. 24. x, 10. 11
Incolis iii, 1. 16. iv, 5. 15. vi, 5. 12. vi, 6. 34. viii, 10. 6. 13. ix, 1. 12. ix, 2. 12. ix, 3. 7. ix, 6. 3. x, 1. 13
Incolitis iv, 2. 5
Incolumem vi, 7. 24. vi, 10. 18
Incolumes iii, 12. 12. iv, 16. 25
Incolumi iv, 6. 22. v, 10. 1
Incolumibus viii, 11. 26
Incolumitate vi, 11. 7
Incolunt vii, 6. 12
Incommoda viii, 9. 32
Incommode ix, 2. 21
Incommodo iv, 9. 19
Incommodus ix, 4. 28
Incomposite (adverb.) viii, 11. 23
Incompositi (plur.) iv, 16. 20
Incompositis ix, 9. 15
Incomposito (abl.) vii, 6. 1. viii, 1. 5
Incompositos iii, 11. 14. iv, 2. 24. iv, 9. 23
Incompositum v, 13. 11
Incondita (fœm.) iii, 8. 18
Inconditam (incompositam) ix, 2. 22
Incondito clamore (discordi) iv, 15. 29 (incomposito) ix, 1. 16
Inconditos viii, 11. 1
Inconditum iii, 10. 1. iv, 7. 21. vii, 3. 6 (incompositum) iv, 14. 15 (immo-
dulatam) vi, 2. 5
Inconditus (incultus) vii, 8. 10
Inconsulte viii, 1. 38
Inconsultos vi, 2. 4
Incorrupta (immutata) vii, 8. 11
Incorruptus iii, 4. 9
Incredibile iv, 7. 10. viii, 3. 36. x, 5. 3
Incredibilem v, 2. 11. ix, 5. 1
Incredibili iii, 13. 11
Incredibilia ix, 2. 5
Incredibilis x, 5. 27
Incrementa v, 1. 42
Incremento v, 1. 39. vii, 3. 9. ix, 3. 9
Incrementum iv, 2. 21
Increpabant per feriam et ludum ix, 7. 16
Increpantibus (abl.) viii, 6. 30
Increpare ix, 4. 16
Increpitum iv, 13. 8
Incruenta victoria iii, 6. 30
Incubantem ix, 4. 18
Incubantes vii, 5. 18
Incubuit vi, 9. 33
Inculta iii, 2. 13
Incumbebat iii, 6. 7
Incumbent ix, 9. 4
Incumberet viii, 10. 25
Incumbit mare ingens in littus (extenditur) vi, 4. 19
Incurrere in perniciem iv, 13. 14
Incurreret viii, 1. 14
Incurrerunt ix, 2. 19. ix, 5. 8
Incurrit vi, 4. 4
Incurrunt iii, 4. 8. iv, 15. 19. ix, 9. 9
IncurSIONe vi, 4. 2
Incusans vii, 7. 7
Incussa v, 3. 18 est formido quedam iv, 10. 2
Incusserant solitudinem iii, 6. 5
Incusserat curam iii, 5. 14
Incusissee iv, 13. 13
Incussit iv, 15. 5. viii, 11. 22 metum iii, 8. 25
Incussos ictus flagellorum vi, 11. 17
Incutere vii, 7. 21
Incuterent vi, 11. 28
Incuteret viii, 10. 5
Incutiebantur ix, 9. 17
Incutiens viii, 4. 5
Incutitur ix, 9. 19
Inde iii, 1. 8. iv, 15. 20. v, 3. 9. 11. v, 5. 8. v, 7. 9. vii, 3. 9. viii, 4. 21. viii, 5. 1. ix, 2. 26
Indecore (adv.) iii, 11. 11
Indecorum ix, 2. 6. x, 3. 14
Index vi, 7. 23. vi, 8. 11. viii, 6. 22. viii, 11. 8. ix, 2. 30. x, 8. 9
Indi (plur.) iv, 9. 2. iv, 10. 9. vi, 3. 9
India v, 2. 10. vi, 4. 10. viii, 9. 2. ix, 4. 8

- Indies vii, 5. 39. vii, 11. 8. ix, 1. 9.
ix, 2. 2. 12. ix, 8. 22. ix, 4. 10. x,
10. 4
- Indiam vi, 6. 36. vii, 1. 24. vii, 4. 20.
viii, 2. 27. viii, 5. 1. viii, 9. 13. ix,
3. 8. 13
- Indicabant iii, 8. 24. v, 12. 15
- Indicamus vi, 10. 35
- Indicant ix, 9. 3
- Indicantes v, 5. 2. vi, 5. 25
- Indicare iii, 12. 7. vi, 8. 15. vi, 10. 34
- Indicaret v, 10. 5. vi, 9. 16. vii, 11. 6
- Indicasset iv, 3. 21
- Indicat vi, 7. 22. vi, 9. 16. vii, 1. 17
- Indicaturum vi, 6. 5
- Indicaturus vi, 11. 19
- Indicem vi, 9. 10
- Indices (verb.) vii, 1. 16
- Indicia iv, 16. 31. vi, 9. 19. viii, 1. 11.
ix, 9. 10
- Indicibus (abl.) vii, 1. 6. viii, 8. 6. x,
1. 40
- Indicii vi, 10. 15
- Indiciis vii, 1. 12
- Indicio vi, 8. 13. vi, 9. 7. vi, 10. 19
- Indicium v, 11. 7. vi, 7. 25. 31. vi, 8.
10. vi, 9. 7. 16. vi, 10. 21. vii, 1. 9.
31. vii, 10. 3. ix, 6. 17
- Indicta iii, 12. 19. viii, 7. 5 causa
viii, 8. 22
- Indicum vii, 3. 7 (delatorum) vi, 9. 7
- Indigebat vii, 10. 10
- Indigenas viii, 2. 14
- Indigenis viii, 2. 21
- Indigna iv, 2. 15. x, 8. 5
- Indignante vi, 11. 19
- Indignantium x, 5. 10
- Indignatio iv, 1. 21. vii, 1. 24. vii, 2. 31
- Indignatione vi, 9. 7. vi, 11. 39
- Indignationis iii, 6. 10. ix, 7. 26
- Indignatus vi, 5. 11
- Indigne (adv.) vi, 11. 23
- Indignitate ultimi dedecoris commotus
ix, 5. 11
- Indignus (adv.) ix, 6. 14
- Indignus iv, 1. 16. vi, 4. 13. vii, 5. 37
- Indis viii, 9. 30. ix, 3. 8
- Inditum iv, 9. 16. viii, 9. 14. ix, 1. 5.
x, 10. 17
- Indole vi, 2. 9
- Indolem v, 7. 1
- Indolis viii, 3. 35. x, 8. 21
- Indomitam viii, 1. 35
- Indomitas x, 8. 10
- Indomitis ix, 4. 17
- Indormientem malis meis vi, 10. 12
- Indorum viii, 13. 14. ix, 4. 24
- Indos iii, 10. 5. iv, 5. 5. iv, 11. 13. vi,
3. 18. vii, 4. 6. ix, 5. 19. ix, 10. 7
- Inducat ix, 6. 7
- Induci vi, 9. 25
- Inducias iii, 1. 8
- Inducimur viii, 8. 11
- Inducit v, 6. 2
- Inducturum turmas in recusantes x, 9.
16
- Induebat iv, 6. 14
- Induerat vi, 6. 5
- Induitur vii, 2. 17. x, 7. 13
- Indulendo viii, 3. 1
- Indulgens spei suae viii, 14. 1
- Indulgentem luxuriae viii, 8. 16
- Indulgentiae x, 5. 25
- Indulgentiam v, 3. 13
- Indulgere detractantibus militiam vii,
2. 40
- Indulget iv, 14. 19
- Indum viii, 12. 4
- Indus viii, 9. 4. viii, 11. 7. viii, 12. 8.
ix, 1. 28. ix, 4. 8. ix, 5. 9
- Industria v, 3. 17. v, 4. 14. vi, 1. 9. vi,
5. 14. vii, 8. 1. viii, 10. 24. viii, 13.
10. 20. ix, 2. 12
- Induta x, 5. 19
- Induti v, 6. 7 pretiosissima vestium v,
9. 1
- Indutum vii, 9. 3
- Indutus iv, 15. 27. v, 2. 20. vii, 5. 6.
vii, 8. 3. viii, 3. 36. viii, 9. 24
- Induxit pontem (construxit) v, 5. 4
- Inequitabiles viii, 14. 4
- Inermes iv, 16. 11. vii, 5. 38. viii, 13.
3. ix, 3. 5
- Inermis iv, 13. 21
- Inertiam ix, 2. 26
- Inertissimos ix, 6. 12
- Inesse viii, 13. 9. ix, 5. 23
- Inevitabile iv, 6. 17
- Inevitabilis x, 1. 30
- Ineunt x, 9. 11
- Ineuntium v, 1. 38
- Inexorabilem vii, 6. 17
- Inexperta iii, 5. 15
- Inexpertae (dat.) vi, 7. 9
- Inexpertum iii, 6. 14. iv, 4. 2. viii, 14.
29. ix, 2. 27
- Inexplicabile vinculum iii, 1. 16
- Inexpugnabiles iii, 1. 7
- Infantibus ix, 5. 20
- Infantium ix, 1. 25
- Infecta peregrinis moribus vi, 6. 9
- Infelicem vi, 10. 32
- Infelici iv, 1. 32
- Infelicibus v, 5. 11
- Infelix iv, 10. 26. vi, 10. 16
- Infensi (plur.) ix, 7. 1 Persarum opibus
iv, 7. 1
- Infensos iv, 1. 28

- Infensus vii, 11. 27. x, 1. 17
 Infer signa turbatis viii, 13. 15
 Inferebamus iv, 14. 21
 Inferentes vii, 7. 11
 Inferias vii, 10. 22. x, 1. 30
 Inferiora iv, 10. 12. viii, 10. 24
 Inferiorem v, 1. 6. viii, 13. 23
 Inferis vii, 5. 37
 Infero iv, 1. 13
 Inferre vii, 7. 17 acriter pedem turbatis
 vii, 9. 9
 Inferret x, 8. 4. x, 9. 15
 Inferri viii, 2. 8. viii, 4. 26. ix, 8. 25
 Inferitur vi, 8. 26
 Inferunt signa iv, 6. 13
 Infesta (plur.) iv, 6. 22. vii, 2. 1
 Infestam vii, 4. 36
 Infestas (acc.) vii, 1. 23. x, 8. 10
 Infesti (plur.) viii, 14. 31. ix, 1. 31
 Infestiorum v, 6. 1
 Infestos vii, 6. 21
 Infestum x, 9. 7 inimicum iii, 2. 10
 Infestas viii, 6. 8. ix, 7. 4. x, 2. 2. x,
 7. 7 (minax) vi, 7. 12
 Inficiari vii, 7. 25
 Inficiatus est facinus vi, 11. 40
 Infingeretur ix, 5. 9
 Infirma (abl.) x, 7. 1
 Infinita (acc.) x, 11. 17
 Infirmam vii, 7. 9
 Infirmissimum (acc.) iv, 14. 13
 Infirmitatem vii, 7. 27
 Infinitas vii, 1. 35
 Infixa (acc.) v, 13. 24. vi, 1. 15
 Infixerat ix, 1. 33
 Infixum ix, 5. 22
 Inflebat v, 10. 3
 Infantibus (abl.) iii, 2. 10
 Inflatum (acc.) x, 10. 14
 Influenti viii, 9. 8
 Infra vi, 8. 7
 Infractam (fractam) viii, 14. 44
 Infractos (fractos) vi, 3. 21. ix, 2. 30
 Infregeritis ix, 2. 29
 Infuderat se ejus animo fortuna iii, 12.
 20
 Infudere vim sagittarum ratibus vii, 9. 8
 Infundit mare gemmas margaritaeque
 littoribus (advolvit) viii, 9. 19
 Infusa immensa agmina v, 6. 1
 Infusam vii, 5. 8
 Infuso (abl.) vi, 4. 18
 Ingemiscentem v, 2. 14
 Ingenuisse iv, 10. 30
 Ingenuit vii, 6. 22. ix, 3. 20
 Ingenerasse cupiditatem naturam ix, 1.
 33
 Ingenia v, 7. 18. vii, 3. 6. vii, 8. 11.
 viii, 1. 35. viii, 2. 16. viii, 3. 15. viii,
 9. 20. ix, 10. 9
 Ingenii iii, 7. 20. viii, 14. 1
 Ingeniis (abl.) iv, 6. 3. v, 10. 13. vi, 3.
 6. viii, 2. 1. viii, 8. 8
 Ingenio vii, 4. 19. viii, 8. 21 (indole)
 viii, 1. 4
 Ingenta iii, 6. 17. v, 5. 10
 Ingenium viii, 14. 46
 Ingens iii, 11. 7. 25. iv, 4. 17. iv, 10.
 2. iv, 16. 9. v, 2. 4. v, 4. 24. vii, 10.
 2. viii, 3. 14
 Ingentem iv, 11. 11. iv, 12. 23. v, 1.
 16. vii, 9. 8. viii, 1. 31. ix, 1. 18. x,
 8. 21
 Ingentes v, 1. 28. x, 5. 32
 Ingenti iii, 12. 4. iv, 1. 1. iv, 4. 1. v,
 4. 32. vi, 11. 20
 Ingentia (acc.) v, 7. 1. vi, 7. 11. viii,
 11. 13. x, 10. 7
 Ingentibus (abl.) iv, 3. 9
 Ingentis iii, 13. 11. iv, 1. 12. iv, 6. 7.
 v, 1. 16. v, 3. 18. vi, 4. 18
 Ingentium ix, 1. 10
 Ingenui (plur.) viii, 7. 15
 Ingenuus viii, 7. 1
 Ingenuus iv, 3. 23
 Ingerebant viii, 14. 3
 Ingerebantur missilia iv, 3. 15 sagittae
 et lapides v, 3. 10 verbera vi, 11. 16.
 ix, 5. 4
 Ingerebatur iv, 2. 19. vii, 5. 7
 Ingerentes iv, 4. 13
 Ingerere viii, 14. 31
 Ingerent viii, 11. 14
 Ingeri iv, 2. 23
 Ingerunt iv, 3. 4
 Ingessit se nulli causa (ostendit) viii,
 9. 14
 Ingrata iv, 11. 13. v, 8. 10. vii, 2. 36.
 viii, 1. 27
 Ingrati vii, 1. 23
 Ingratissimi (plur.) x, 2. 27
 Ingratissimis (abl.) x, 2. 21
 Ingratos x, 5. 11
 Ingratum vi, 6. 11
 Ingredi iii, 13. 4. v, 3. 6. v, 4. 16. 30.
 v, 6. 14. vi, 6. 26. vi, 11. 24. vii, 3.
 14. vii, 5. 8. vii, 11. 14
 Ingrediendum iv, 7. 6
 Ingrediente vii, 4. 5
 Ingredientes v, 4. 18
 Ingredientium v, 13. 12
 Ingreditur v, 13. 10
 Ingressi (gen.) iii, 5. 3 (plur.) iv, 7. 11.
 vii, 11. 15
 Ingresso (abl.) iv, 10. 9
 Ingressos ix, 10. 1
 Ingressus v, 1. 9. vii, 7. 18. viii, 1. 13.
 ix, 8. 13

- Ingruat v, 1. 27
 Ingruentibus (abl.) v, 1. 11
 Inhabiles ix, 2. 21
 Inhabili (incommodo) viii, 9. 28
 Inhabilia navigia ix, 9. 13
 Inhærentem v, 12. 8. ix, 1. 33
 Inhærentis ix, 1. 32
 Inhærenter vii, 9. 14
 Inhibebant x, 2. 13
 Inhibendam v, 13. 19
 Inhibendum iii, 5. 16. iv, 9. 12
 Inhibens iii, 10. 3
 Inhibentes remis iv, 4. 9
 Inhiberent ix, 5. 29
 Inhiberi vii, 2. 1. vii, 5. 33
 Inhibita (abl.) iii, 12. 15
 Inhibitis (abl.) vii, 4. 33 lacrymis x, 5. 3
 Inhibito viii, 7. 3 cursu suorum iv, 16. 16
 Inhibitus vi, 7. 29. viii, 7. 7
 Inhibuere iv, 16. 21
 Inhibui v, 2. 22
 Inhibuit (repressit) v, 13. 12. viii, 14. 12. ix, 6. 1 manum ejus vi, 9. 31
 Inhorrescens paulatim mare iv, 3. 17
 Inibat convivia v, 7. 2
 Injecerant v, 10. 12
 Injecerat v, 13. 12 multiplicem curam animo regis iii, 1. 17. ix, 2. 8
 Injecte viii, 14. 23
 Injectit manum morituro x, 1. 37
 Injecta iv, 1. 23. viii, 10. 26
 Injectæ (plur.) iv, 6. 21
 Injectis (abl.) viii, 1. 40
 Injecturos ix, 6. 12
 Injecturus moram tantis rebus viii, 3. 14
 Injectus vi, 6. 30
 Inierant vi, 1. 10
 Inierat iv, 1. 1
 Iniere iv, 16. 24
 Inierant iv, 6. 14
 Injicere ix, 5. 11
 Injicerent iv, 2. 12. iv, 3. 24
 Injici iv, 4. 13
 Injiciebant iv, 3. 9
 Injicit viii, 6. 21
 Injiciunt v, 1. 33. v, 13. 16
 Innit numerum iii, 2. 3
 Inimici vi, 8. 4. vi, 10. 12
 Inimicis vii, 10. 7
 Inimicitiarum vi, 10. 18
 Inimicorum vi, 8. 22
 Inimicos vii, 1. 29. vii, 8. 17. x, 9. 2
 Inimicum iii, 13. 17. vi, 4. 8. vi, 9. 17
 Inimicus bellum Diis adversis v, 9. 4
 Iniquissimam vii, 10. 2
 Iniquissimus vii, 1. 34
 Iniquitas temporis (difficultas) vii, 7. 6
 Iniquius vii, 2. 39
 Iniquo (abl.) vi, 11. 8
 Iniquos vii, 5. 25
 Inire iv, 3. 12. v, 3. 10. v, 12. 1. vii, 6. 8
 Inirem ix, 3. 15
 Inirent v, 9. 2. vii, 11. 22. ix, 7. 16
 Iniret gratiam ix, 1. 35
 Inisse ix, 9. 16
 Inisset viii, 5. 12
 Init vii, 5. 17. ix, 5. 3
 Inita (abl.) v, 9. 2
 Initi vi, 8. 15 scelesti consilii iii, 8. 13
 Initia Samothracum (mysteria) viii, 1. 26
 Initia (abl.) v, 9. 4
 Initio (abl.) iii, 8. 27
 Initium vi, 11. 8
 Inito (abl.) iii, 2. 22
 Inituri v, 9. 11. v, 13. 13. viii, 12. 3
 Inituros ix, 8. 7
 Initurum v, 7. 3
 Inivimus viii, 7. 1
 Injuria (abl.) vii, 10. 8 (immerito) iii, 5. 15. iii, 8. 20. vii, 6. 21. x, 7. 10
 Injurie vii, 5. 30
 Injuriam vi, 8. 8
 Injurias iv, 8. 11. viii, 3. 16
 Injussu ducis iv, 13. 19 Regis vii, 6. 12
 Injusta iv, 8. 3
 Injustum vi, 10. 25
 Innixum (neut.) iv, 3. 10
 Innixus iv, 6. 24
 Innocentes vii, 1. 30
 Innocenti vi, 10. 1
 Innocentia vi, 10. 14
 Innocentie vii, 2. 2
 Innocentis viii, 7. 9. x, 1. 30
 Innoxia (plur.) iii, 11. 4. ix, 4. 11
 Innoxios vi, 11. 37
 Innoxius (innocens) iii, 8. 13. viii, 8. 21
 Innumerabiles (acc.) iii, 8. 2
 Innumerabilis iii, 2. 3
 Inopem x, 1. 11 consilii viii, 11. 3
 Inopes ix, 3. 11
 Inopia (fem.) iii, 5. 6. iv, 9. 8. 13. vii, 4. 28. x, 8. 12
 Inopiam iv, 1. 19. 24. 25. vii, 3. 12. ix, 10. 11
 Inops viii, 13. 17. ix, 3. 18. ix, 10. 6. x, 8. 7
 Inquinare vi, 11. 37
 Inquinari viii, 10. 32
 Inquirebat vi, 8. 25
 Inquisitionem novorum militum iv, 6. 30
 Inquit v, 2. 20. v, 8. 6. v, 9. 9. vi, 7. 24. viii, 7. 3. viii, 8. 1. ix, 2. 31
 Insalubris potu flavius vii, 10. 13
 Insalubrium ix, 10. 13

- Insana dulcedo perpetandi vi, 2. 2
 Insanabile ix, 5. 26
 Insanabiles ix, 8. 20
 Insanabilibus x, 2. 21
 Insanientem scelere et malis viii, 7. 2
 Insanire x, 2. 22
 Insatiabilis ix, 2. 9
 Inscriberentur viii, 1. 29
 Insectatio iv, 2. 20
 Insederant iii, 9. 10
 Insepultos v, 4. 3
 Insequebatur vi, 1. 12. viii, 2. 35
 Insequentibus (abl.) iii, 8. 12. iv, 16. 9
 Insequi iv, 9. 13. v, 13. 1. vii, 9. 13
 Inserere sermoni pauca verba vi, 8. 12
 Inserta vii, 5. 36
 Inseruerat ix, 1. 29
 Inseruere iv, 3. 23
 Inserui vii, 4. 13
 Inserunt vi, 5. 14
 Insidere vi, 5. 18
 Insidiæ vi, 2. 4. vii, 2. 30
 Insidiantem vi, 4. 10
 Insidiantur v, 11. 8
 Insidiaretur vi, 11. 6
 Insidiari vi, 8. 5. vii, 5. 22
 Insidiarum iv, 9. 15. iv, 15. 1. v, 12. 5. viii, 1. 3
 Insidias iii, 13. 4. v, 12. 1. vi, 6. 6. vi, 7. 31. vi, 9. 17. viii, 1. 4. viii, 3. 14. viii, 6. 23. ix, 2. 7. ix, 7. 4. x, 2. 3
 Insidiati vi, 11. 20
 Insidiatum ix, 7. 5 capiti meo viii, 8. 6
 Insidiatus vi, 10. 24
 Insidiis iv, 10. 17. vii, 7. 31. ix, 6. 24. x, 7. 19
 Insigne iii, 3. 19. vii, 4. 12. viii, 12. 14
 Insignem ad famam temeritatis ix, 5. 1
 Insignes viii, 13. 13. ix, 1. 25 auro et purpura vestes iii, 13. 7
 Insigni iv, 4. 11 regni insigni (diademate) vii, 5. 24
 Insignia x, 10. 13
 Insignibus iii, 11. 11. iv, 1. 21. iv, 13. 1. vi, 6. 4. viii, 12. 16
 Insignis iv, 10. 25 ad memoriam posteritatis iv, 4. 19
 Insimulatum ix, 7. 26
 Insinuat se mari v, 3. 2
 Insistebat vis mali pertinax (durabat) viii, 4. 8
 Insistere vii, 7. 6
 Insisterent vii, 11. 15
 Inociabile est regnum x, 9. 1
 Insolenti iv, 6. 26
 Insolentiam iii, 10. 8. vii, 11. 6
 Insolito (abl.) iv, 13. 17
 Insolitum ix, 1. 16
 Insolitus vii, 3. 13. viii, 14. 23
 Insontes (acc.) viii, 8. 18. x, 1. 41
 Insontibus vi, 10. 25. viii, 7. 14
 Insontis x, 1. 27. 37. 38
 Insperatam ix, 9. 26
 Insperato (abl.) viii, 4. 27
 Inspirarent fortitudinem iv, 13. 12
 Instabant ei averso iv, 15. 22. iv, 16. 5
 Instabat iii, 11. 13. iv, 13. 19. iv, 15. 18. iv, 16. 4. v, 10. 15
 Instabiles iv, 2. 9. vii, 8. 19. viii, 13. 11
 Instabili viii, 11. 13
 Instabilis vii, 11. 16
 Instantes iii, 11. 8
 Instantibus iii, 3. 2. iv, 16. 18. vi, 2. 1
 Instantis vii, 11. 16
 Instari v, 14. 22. ix, 1. 10
 Instare iv, 16. 30. v, 9. 12. vii, 7. 26. viii, 14. 25. x, 8. 21
 Instarent viii, 14. 26 (imminerent) v, 9. 16
 Instaret iii, 8. 8. iii, 11. 6. iv, 4. 10
 Instincta rabie bellua viii, 14. 33
 Instincti (incitati plur.) iv, 14. 8
 Instinctu iii, 8. 14. viii, 6. 16. viii, 10. 15. x, 8. 6. x, 9. 16
 Institisset vi, 7. 28
 Institit vi, 7. 25. vii, 6. 23. ix, 1. 33
 querere iv, 7. 27
 Instituisse viii, 1. 29
 Instituit (præter.) viii, 5. 10
 Instituti (assuefacti plur.) viii, 14. 39
 Institutus ix, 10. 24
 Instructæ pilæ saxo (extractæ) v, 1. 33
 Instructam iv, 13. 21
 Instructas iv, 3. 15
 Instructi (dispositi, plur.) iv, 12. 13
 Instructius ad illiciendas voluptates (accommodatius) v, 1. 36
 Instructo (abl.) iv, 9. 6. iv, 10. 9
 Instructos iii, 8. 22
 Instructum (neut.) iii, 9. 5. iii, 11. 23
 Instructus v, 1. 25 munitus iii, 2. 10
 copia commeatum iv, 10. 15
 Instrumenta (acc.) vi, 11. 13. ix, 3. 11
 Instruunt (extruunt) ix, 10. 10
 Instruxerat viii, 4. 23
 Instruxit aciem iv, 16. 26
 Insula iv, 1. 6. iv, 8. 1. viii, 13. 17. 20
 Insulæ (gen.) iii, 1. 13. iv, 1. 6. viii, 13. 23 (plur.) viii, 13. 12
 Insulam iv, 2. 5. 8. 16. iv, 8. 2. viii, 13. 14. ix, 8. 30. ix, 9. 8
 Insulas iv, 1. 37. iv, 5. 14
 Insulæ (abl.) ix, 9. 18

- Intacta (acc.) v, 1. 5. v, 9. 5. vi, 5. 28. vi, 6. 10. ix, 4. 8
 Intactæ regionis v, 9. 16
 Intactam v, 3. 15
 Intactum (neut.) iii, 11. 23. iv, 16. 9. v, 6. 5. v, 13. 19. viii, 1. 13
 Intactus ix, 8. 21 superstitione mentis iv, 6. 12
 Integrare luctum lacrymæ x, 6. 5
 Integris (abl.) iv, 16. 11 (illæsis) viii, 12. 23 (frugalibus) x, 2. 10
 Integros (incolumes) v, 4. 28 (immunes) vii, 2. 37
 Integrum v, 6. 5. ix, 4. 16
 Intellecta x, 9. 20
 Intellectum est ix, 9. 6
 Intellexerint vi, 3. 18
 Intellexistis iv, 1. 18
 Intelligent viii, 5. 10
 Intelligi vi, 9. 16. 35. viii, 12. 9
 Intelligis viii, 4. 17
 Intelligo vi, 11. 30. ix, 3. 12
 Intemperantia linguæ furentem viii, 1. 45
 Intemperantius hauserant vii, 5. 15
 Intemperiem cæli vii, 4. 20
 Intempesta (abl.) iv, 13. 4. vii, 6. 18
 Intempestiva (abl.) iii, 6. 11. iv, 8. 3. vi, 11. 29
 Intempestivis (adv.) v, 4. 2. vi, 2. 5
 Intendant vi, 5. 28
 Intenderant fugam iv, 1. 2 spiritum metus et periculum iv, 8. 8
 Intenderat x, 8. 7 curas iii, 1. 21 auxerat vi, 4. 15
 Intendere (præf.) iv, 3. 16. viii, 13. 24
 Intenderent tormenta (bellica) vii, 9. 3
 Intenderunt fugam iii, 11. 19
 Intendit animum iv, 6. 1 fluvius novum alveum (ingreditur) vi, 4. 5 talem dolum (excogitavit) viii, 13. 17
 Intendunt v, 13. 17. x, 7. 19 dolum vii, 5. 21
 Intentans ix, 7. 22
 Intenti (plur.) iii, 2. 13. v, 11. 1. viii, 1. 44
 Intentione cura iii, 13. 8. iv, 12. 13. iv, 13. 11
 Intentis iv, 15. 27
 Intentos iii, 4. 13. ix, 9. 24
 Intentum iii, 3. 27. ix, 4. 28
 Intentus iii, 8. 26 operi diurno iv, 1. 20
 Inter iii, 6. 8. x, 10. 14
 Interceperat vi, 4. 8 murus iter pedestre (præcluserat) iv, 2. 9
 Interceptæ (plur.) iv, 10. 16
 Interceptam vi, 9. 13
 Intericipere gloriam (præripere) viii, 6. 17
 Intericipi gloriam (præripi) viii, 1. 29
 Intericipiente frenitu usum aurium (impediente) iv, 13. 38
 Intericipit (excipit) viii, 9. 8
 Intercluso spiritu extincti sunt vii, 5. 15
 Interclusus iii, 6. 14
 Interdiu v, 2. 7. vii, 4. 29
 Interdum iv, 1. 23. iv, 12. 22. iv, 13. 16. 17. vi, 7. 11. ix, 2. 10. x, 1. 29
 Interemerant iv, 8. 11
 Interemerit vi, 8. 34
 Interemerunt viii, 1. 5. viii, 12. 3. viii, 13. 14
 Interemisset vi, 4. 10. viii, 3. 14
 Interemit viii, 11. 16. ix, 7. 25
 Interentos ix, 6. 25
 Interentum (acc.) v, 12. 14. viii, 14. 40
 Interequantium iv, 13. 1
 Intererant v, 7. 2. viii, 6. 28
 Interesse (adesse) iii, 12. 2
 Interest (refert) iii, 1. 18. iii, 12. 25. vii, 1. 18. ix, 2. 20. x, 6. 21
 Intereunt vestigia itineris pristini vii, 4. 27
 Interfecerunt vii, 6. 18. viii, 2. 17
 Interfecta (plur.) iii, 11. 27
 Interfecti (plur.) iii, 11. 27. iii, 13. 17. ix, 4. 5
 Interfectis (abl.) v, 6. 15. vii, 9. 16. vii, 10. 13. x, 10. 19
 Interfecto iii, 12. 5. v, 9. 2. vii, 10. 10. viii, 8. 22. ix, 2. 7
 Interfectorem vi, 11. 14. vii, 5. 20. 23
 Interfectores iv, 7. 27. vi, 3. 17
 Interfectori iii, 5. 16
 Interfectoribus vi, 11. 26
 Interfectos iv, 2. 17. iv, 15. 16. x, 2. 4
 Interfectum iii, 12. 4. iv, 1. 12. iv, 6. 20
 Interfecturus v, 9. 10
 Interfectus viii, 3. 14
 Interficere iv, 3. 5
 Interficerent iv, 10. 16
 Interficerentur iii, 12. 11. vii, 6. 16
 Interfici iv, 4. 13. vii, 10. 22. viii, 1. 14. ix, 7. 21. ix, 8. 9. ix, 10. 29. x, 1. 8. x, 4. 3
 Interficiendum (acc.) x, 10. 15
 Interficiunt iv, 3. 24. vi, 11. 20
 Interfluat v, 5. 2
 Interfluebat iii, 8. 28 mediam iii, 1. 2
 Interfluit iii, 1. 12. iii, 5. 1. v, 1. 28.

- vi, 2. 14. vii, 7. 2. 13
 Interfui vi, 10. 11
 Interfuisse convivio regis vi, 9. 26
 Interfutura v, 2. 4
 Interfutura iv, 5. 9
 Interierat ix, 10. 20
 Interiisse vii, 11. 19. x, 1. 20
 Interiit viii, 8. 21
 Interim iv, 15. 1. 18. v, 9. 11. v, 10. 9. viii, 14. 35. x, 1. 28
 Interiora iv, 6. 22. iv, 7. 5. iv, 8. 8. iv, 9. 1. 13. vi, 5. 13. viii, 2. 21. viii, 9. 12 montium iii, 7. 7 Indiae ix, 1. 9
 Interiore iv, 2. 14
 Interiorem iv, 3. 13. v, 6. 12
 Interiret vii, 5. 37
 Interitu viii, 11. 17
 Interitum iv, 8. 10
 Interlitos muros bitumine v, 1. 16
 Interlitus v, 1. 25
 Intermissione viii, 2. 35
 Intermissum (neut.) iv, 3. 23
 Intermoretur ignis vi, 6. 31
 Internecione ix, 5. 20
 Internecionem iv, 11. 18
 Internitebant sidera v, 4. 25
 Internitebat iv, 3. 16
 Internitens cæli fulgor iv, 12. 14
 Internitente vii, 11. 21. viii, 4. 3
 Internitentes gemmæ iii, 3. 16
 Internitentium iv, 13. 2
 Internuntio pacis dimisso viii, 2. 29
 Internuntium vi, 8. 11
 Interpellabo silentium gemitu iv, 6. 28
 Interpellandum vi, 7. 22 erat otium bello vi, 6. 12
 Interpellat vi, 4. 4
 Interpellatus vi, 10. 19
 Interpellent saxa specus iv, 6. 8
 Interpellet ix, 4. 28
 Interpolabat ludis satietatem epularum (intermiscebat) vi, 2. 5
 Interponi aures meas jurgio vi, 10. 16
 Interposuere viii, 10. 25
 Interpre v, 13. 7
 Interpretatos iii, 3. 6
 Interprete vii, 7. 24. viii, 12. 9. x, 3. 6
 Interpretrem vi, 5. 19. vi, 11. 4. vii, 10. 4
 Interpretis v, 11. 7
 Interritam viii, 14. 44
 Interrito iv, 6. 27. iv, 13. 25. viii, 10. 33
 Interritus iii, 6. 9. iv, 10. 4. vi, 7. 1. vii, 2. 2
 Interrogando viii, 14. 42
 Interrogans v, 3. 9
 Interrogans x, 5. 6
 Interrogare x, 8. 6
 Interrogat vi, 5. 31. vii, 11. 5. viii, 1. 50. viii, 6. 22. 30
 Interrogata vi, 3. 7. vi, 5. 30
 Interrogati (plur.) ix, 9. 6
 Interrogatus iv, 5. 19. v, 4. 10. viii, 14. 43
 Interrogant vi, 11. 7
 Interrumpendæ (plur.) v, 1. 1
 Interrupit vi, 9. 8
 Intervalla (acc.) iii, 12. 7
 Intervalli ix, 6. 2
 Intervallis (abl.) vii, 9. 15
 Intervallio iii, 1. 12. iii, 3. 22. iv, 3. 14. v, 1. 24. vii, 2. 21. vii, 7. 14
 Intervallum (acc.) iv, 3. 15. v, 1. 13. v, 3. 2. x, 9. 15
 Intervenibat viii, 2. 23
 Intervēnit ix, 2. 18
 Intestina (abl.) ix, 6. 24
 Intestino (abl.) vi, 7. 1
 Intextum (neut.) iii, 3. 17
 Intima (abl.) vii, 2. 36
 Intimam vi, 11. 13
 Intolerabili v, 6. 12
 Intolerabilis iv, 7. 6
 Intolerandus viii, 9. 13
 Intonsæ (plur.) ix, 10. 9
 Intonsas iv, 12. 5
 Intonsum viii, 9. 22
 Intorta ix, 4. 11
 Intra x, 3. 6. x, 5. 8. x, 8. 9
 Intramus iii, 4. 2
 Intranda (nom. form.) iii, 4. 7
 Intrans iv, 1. 20. ix, 6. 4
 Intrans vi, 7. 21
 Intransi vii, 7. 22. viii, 13. 2
 Intrare iv, 2. 6. 17. iv, 4. 9. iv, 5. 21. iv, 13. 19. v, 4. 15
 Intrasse x, 2. 3
 Intrassent v, 12. 15
 Intrasset iv, 5. 17. vi, 7. 16. viii, 6. 21
 Intrans iii, 1. 6. iii, 5. 15. iii, 12. 10. 15. iii, 13. 4. iv, 13. 20. iv, 16. 7. v, 3. 17. vi, 7. 24. vii, 5. 1. 31
 Intratum iv, 2. 5
 Intraturus iv, 7. 2
 Intraverant iv, 4. 15. x, 10. 12
 Intraverat iii, 11. 20. iv, 4. 12. v, 3. 22. vi, 5. 1. vi, 8. 19
 Intravere iii, 2. 3
 Intravi vi, 10. 21
 Intravit iv, 6. 23. iv, 16. 17. v, 1. 23. v, 2. 11. vii, 3. 5. ix, 8. 8
 Intrepidi (plur.) viii, 11. 18
 Introducebantur viii, 6. 3
 Introduceretur vi, 7. 17
 Introduci iv, 11. 1. vi, 8. 1. vii, 1. 10.

- viii, 3. 12. viii, 4. 23. viii, 6. 29
 Introductam viii, 4. 29
 Introductis (abl.) iv, 11. 16
 Introducto (abl.) iv, 1. 37
 Introduxissēm viii, 8. 19
 Intromitteret iii, 12. 10
 Intromitti vii, 2. 30
 Introrsum iii, 4. 7
 Intuebantur v, 5. 23. v, 6. 13. vi, 9. 26.
   x, 1. 6
 Intuebatur iii, 6. 17. vi, 5. 29
 Intuendi x, 2. 15
 Intuens iii, 12. 27. iv, 6. 27. iv, 13. 8.
   v, 12. 11. vi, 7. 30. vi, 9. 34. vii, 2.
   6. vii, 7. 24. vii, 11. 8. viii, 4. 17.
   viii, 14. 15. ix, 4. 28. x, 1. 37. vii,
   5. 24
 Intuentem iv, 13. 14
 Intuentes x, 7. 4
 Intuentibus iv, 15. 11. v, 5. 7. vi, 3. 1.
   viii, 5. 14. x, 5. 1. x, 6. 6
 Intueor ix, 2. 25
 Intuere iv, 11. 7. ix, 3. 10
 Intuerentur iii, 10. 5. iv, 14. 5. v, 10. 15
 Intuerer vii, 2. 38
 Intueretur iii, 8. 26. iv, 11. 13. v, 12.
   8. vi, 8. 34. viii, 6. 8
 Intueri iii, 1. 7. iii, 10. 9. vii, 11. 13.
   ix, 2. 31
 Intulere ix, 1. 18. ix, 8. 7
 Intuleris vii, 8. 27
 Intuli iii, 5. 11
 Intulissē iv, 10. 29. v, 4. 1
 Intulit iv, 14. 24. v, 2. 12. v, 4. 30
 Intumescens corpus ulceribus vi, 11. 17
 Intumescere ix, 9. 10
 Intumuit iv, 6. 19
 Invaderet iii, 5. 14
 Invadit iv, 15. 20 in rupem viii, 11. 11
 Invadunt iv, 15. 9 pugnam vii, 6. 2
 Invalidi (plur.) iii, 8. 14. vii, 9. 13
 Invalido ix, 6. 2
 Invalidum (acc.) iv, 1. 28
 Invaserat iv, 5. 13. x, 10. 7
 Invaserat vii, 9. 6. viii, 14. 17
 Invasere iv, 10. 24. viii, 14. 5
 Invasissē ix, 2. 7
 Invasit iv, 12. 14. ix, 10. 1. x, 10. 18
 Invasurus viii, 1. 14
 Invecta importata (acc.) viii, 9. 16
 Invectæ (plur.) iv, 4. 7
 Invecti (plur.) iii, 11. 1
 Invectus iv, 3. 11. iv, 16. 2. vi, 9. 30.
   viii, 14. 5
 Invehebant ix, 4. 13
 Invehebatur viii, 14. 33. x, 8. 11
 Invehimini viii, 14. 15
 Inveherent se crebri fluctus ix, 4. 10
 Invehi iv, 15. 2. ix, 9. 9 in hostem
   iii, 13. 8 laxatis habenis iv, 10. 24
 Invehit ix, 2. 27
 Invehitur iv, 15. 20. viii, 14. 17 flumen
   (currit) iv, 9. 16
 Invehunt aquas flumina ix, 2. 17
 Invenerat iii, 12. 13
 Inveni vi, 10. 18
 Inveniam ix, 2. 33. 34
 Invenietis x, 5. 2
 Invenire vii, 4. 24
 Inveniret modum felix temeritas viii,
   13. 15
 Inveniretur v, 7. 9
 Inveniri iv, 6. 26
 Invenit (præt.) iv, 3. 7. viii, 4. 11
 Inveniunt vii, 4. 29
 Inventam ix, 8. 27
 Investigaverat viii, 4. 13
 Invetērata (abl.) vi, 8. 7
 Invetēratæ virtutis iii, 10. 4
 Inveterati moris viii, 5. 21
 Inveteravi peregrinam novitatem x, 3.
   13
 Invia (fœm.) vi, 4. 20. vii, 4. 29 (plur.)
   vii, 4. 4. viii, 11. 21. viii, 14. 7
 Inviæ (plur.) v, 6. 13. vi, 5. 13. vi, 6. 26
 Invias v, 4. 18. v, 6. 15. vii, 11. 7.
   viii, 12. 3
 Invicem iii, 8. 8. iv, 9. 20. iv, 14. 17.
   21. vi, 7. 19. viii, 3. 14. viii, 7. 6.
   x, 8. 9 (alternis) vii, 6. 9. vii, 7. 32
 invicem fide firmata viii, 13. 1
 Invicta (fœm.) iii, 2. 16. iii, 12. 19. v.
   8. 3. vi, 5. 11
 Invictæ (gen.) x, 3. 8
 Invictam v, 11. 6
 Invictarum vii, 11. 8
 Invicti (gen.) ix, 2. 23. ix, 6. 12 (plur.)
   ix, 2. 28
 Invictos vii, 7. 12. vii, 9. 17. viii, 8.
   16. ix, 6. 7. ix, 8. 7
 Invictum iv, 7. 28. ix, 1. 18
 Invictus v, 3. 22. vi, 5. 11. vi, 7. 1.
   vii, 6. 23
 Invidentis vi, 9. 19
 Inviderent ix, 4. 21
 Invidia (abl.) vii, 9. 25. vii, 1. 1. viii,
   1. 23. viii, 5. 19. ix, 2. 29. x, 2. 24.
   x, 5. 10. x, 9. 6
 Invidiam iv, 5. 2. vi, 1. 17. vi, 10. 27.
   vii, 1. 21. viii, 5. 14. viii, 8. 22
 Invidiosum (neut.) iii, 12. 14. vi, 11. 5
 Invidorum ix, 7. 23
 Invidos viii, 13. 18
 Invis (abl.) iv, 12. 6. v, 6. 15. vii, 11.
   18
 Inviolata iv, 10. 14. v, 1. 34

Inviolatam vi, 4. 9
 Inviolatum (masc.) vi, 4. 14
 Invisa (fœm.) vi, 10. 4. vii, 5. 20. viii, 5. 18
 Invisam viii, 1. 41. viii, 8. 9
 Inviseret ix, 1. 8
 Invisi vii, 1. 23
 Invisos vii, 2. 36
 Invisum (acc.) ix, 2. 7. x, 1. 4
 Invisus x, 7. 7
 Invita (nom. fœm.) vii, 8. 24
 Invitari iii, 12. 2
 Invitat viii, 2. 14
 Invitatum ix, 7. 4
 Invitatus vi, 8. 16
 Invitavit iii, 5. 2
 Invitis vi, 9. 24. x, 6. 21
 Invitum vii, 1. 12. viii, 1. 25
 Inulti (plur.) iv, 3. 26. iv, 4. 13. iv, 16. 24. v, 3. 19. viii, 2. 17
 Inultum ix, 5. 2
 Inultus iii, 4. 4. vii, 8. 36
 Inumbratus iii, 4. 9
 Inundans ix, 9. 25
 Inundasset ix, 9. 24
 Inundata est Europa exercitibus v, 7. 8
 cruore Cilicia ix, 2. 23
 Inundaverat ix, 9. 18 campos multitudo iv, 12. 20
 Invocabat vi, 11. 15
 Invocabatur iii, 10. 7
 Invocans iv, 13. 12
 Invocant vii, 8. 29
 Invocantes viii, 9. 30. x, 5. 9
 Invocanti v, 12. 8
 Invocare iv, 10. 33. vi, 10. 30
 Inusitata (plur.) v, 5. 7. viii, 9. 16
 Inusitata (gen.) ix, 1. 4
 Inusitatus ix, 6. 7
 Inusitatus ix, 1. 18
 Inustis (abl.) v, 5. 6
 Inutilem ix, 7. 16
 Inutiles (acc.) ix, 1. 25. ix, 10. 4
 Inutilis humus admoventis turribus iv, 6. 9
 Jocum vi, 8. 12
 Iollæ x, 10. 17
 Iollam x, 10. 14
 Ioniam iv, 5. 7
 Ionias iv, 1. 10. vi, 3. 2
 Jovem iv, 7. 8. 24. 25. 28. iv, 13. 15. v, 5. 8
 Jovi iii, 3. 11. iv, 7. 28
 Jovis iii, 1. 14. iv, 7. 5. 30. vi, 9. 18. vi, 10. 26. 27. vi, 11. 5. 23. viii, 1. 42. viii, 5. 5. viii, 10. 12. 29
 Iphicrates viii, 13. 15
 Ira iv, 4. 17. iv, 6. 24. v, 3. 20. v, 13.

Delph. et Var. Clas.

16. vii, 6. 23. viii, 6. 12. ix, 3. 2
 ix, 9. 17. ix, 10. 22
 Iracundiam x, 5. 84
 Iræ v, 8. 12. vii, 2. 40. viii, 1. 43. viii, 6. 1. ix, 3. 19. ix, 5. 20
 Iram iii, 12. 7. 19. iv, 2. 5. vi, 6. 34. vii, 1. 7. vii, 6. 7. viii, 1. 31. viii, 6. 22. viii, 13. 18. ix, 7. 6
 Irarum vii, 1. 25
 Irasci vi, 8. 18. viii, 8. 7. ix, 1. 22. x, 8. 5. x, 5. 33
 Irascimur vii, 1. 24
 Irascitur vii, 2. 40
 Iratis (abl.) x, 6. 6
 Iratos ix, 3. 18
 Iratus x, 7. 18
 Ire iii, 12. 6. iv, 13. 19. iv, 15. 19. v, 1. 23. viii, 14. 22. ix, 2. 33. ix, 3. 8
 Irent iii, 10. 10. v, 1. 19
 Irritam spei (frustratam) vi, 5. 31
 Irritandas v, 1. 36
 Irritare iv, 15. 11
 Irritatus (plur.) viii, 13. 10
 Irritati (plur.) vii, 2. 37
 Irritaverat x, 5. 34
 Irritavere viii, 14. 26
 Irriti (plur.) vii, 7. 26
 Irritum iii, 1. 17 discedere iv, 4. 2
 Irritus vi, 6. 26
 Irruenti x, 2. 2
 Irrumpendi iv, 5. 16
 Irrumperent vi, 5. 17
 Irrumperet vi, 9. 9
 Irrumpunt iii, 11. 9. viii, 2. 11
 Irruperant x, 7. 18
 Irruperat x, 7. 17
 Irrupere v, 12. 12. ix, 5. 19
 Irrupisse iii, 12. 10. vii, 3. 2
 Irrupit vii, 6. 23. x, 7. 10
 Isso (abl.) iii, 8. 14
 Isson iii, 7. 6. 8
 Isthmiorum iv, 5. 11
 Istrum (acc.) iv, 11. 13. vii, 7. 4
 Ita v, 2. 1. v, 5. 10. 12. vi, 2. 2
 Italia (abl.) viii, 1. 87
 Italice x, 1. 18
 Itaque iii, 2. 17. iv, 6. 12. iv, 12. 22. v, 4. 28
 Iter (acc.) iii, 13. 4. iv, 4. 5. iv, 7. 15. iv, 10. 1. vi, 5. 12. vi, 6. 20. vi, 8. 16. ix, 4. 20 facienti iv, 10. 18. x, 5. 18
 Iterum v, 4. 10. x, 5. 13. 22
 Itinera iii, 11. 20. vi, 4. 4. vi, 8. 18. viii, 9. 29
 Itinere iii, 7. 7. iv, 16. 7. v, 3. 16. v, 13. 1. vi, 4. 8. vi, 6. 21. vii, 5. 1. ix, 10. 2

Ind. Q. Curt.

L

- Itineri iii, 8. 23. iv, 12. 15. iv, 16. 15. vi, 2. 16
 Itineribus (abl.) vii, 9. 20. viii, 12. 1
 Itineris iii, 13. 4. iv, 10. 19. v, 4. 20. 22. 26. v, 5. 3. v, 13. 5. viii, 11. 25. viii, 12. 1
 Itinerum iv, 11. 12. v, 3. 6. viii, 10. 2
 Ituri vi, 8. 9
 Jubebant v, 6. 13. x, 0. 18
 Jubebantur vi, 2. 6
 Jubebat iii, 10. 9
 Jubent iii, 1. 7. v, 9. 11. vi, 0. 24. vii, 8. 8. ix, 1. 25. x, 7. 6
 Jubente iii, 2. 10. v, 13. 9
 Jubentium vi, 4. 1. ix, 4. 23
 Juberet iv, 15. 6. vi, 2. 9. vi, 4. 12. x, 4. 3. x, 5. 4
 Jubet iii, 3. 7. iv, 10. 4. iv, 12. 22. iv, 15. 1. vi, 5. 20. viii, 1. 47
 Judex vi, 10. 3
 Judicari vi, 9. 31
 Judicas x, 4. 1
 Judicati (plur.) v, 2. 3
 Judicatum x, 6. 16
 Judicaturi vi, 9. 34
 Judicaturum ix, 7. 17
 Judicem vi, 7. 32. vi, 10. 4
 Judices (acc.) v, 2. 2
 Judicibus (abl.) v, 2. 4
 Judicium (acc.) vi, 10. 12
 Judico ix, 6. 18
 Juga (montium) iii, 10. 10. vi, 3. 16. vi, 5. 13. vii, 11. 8
 Jugalium ix, 10. 22
 Jugeris v, 1. 26
 Jugis (montium) iii, 10. 2
 Jugo (currus) iv, 9. 5 perpetuo (montis) iii, 4. 6. iii, 9. 6. iv, 13. 16. vii, 3. 19
 Jugulant iii, 2. 19
 Jugulo (dat.) vi, 7. 12
 Jugulum (acc.) vii, 2. 27
 Jugum currus iii, 3. 16. iii, 11. 11 fortunæ (adversæ) iii, 12. 25. v, 4. 23. (montis) iii, 4. 13. iii, 8. 26. 27. iii, 9. 10. iii, 11. 2. v, 3. 16. v, 4. 9. viii, 11. 5 (imperii) iv, 5. 13. vi, 3. 6
 Jumenta iii, 8. 18. iv, 2. 20. v, 5. 22. v, 6. 9. v, 12. 20. v, 13. 17. vi, 6. 15. vii, 4. 25. viii, 4. 19. ix, 10. 12
 Jumentum x, 10. 16
 Jumentorum iii, 13. 16. v, 13. 24. ix, 10. 22
 Juncta (nom. sing.) iv, 8. 5
 Junctæ (plur.) vii, 8. 7. viii, 1. 4
 Juncti (plur.) iii, 2. 22
 Junctis (abl.) iv, 15. 23. ix, 1. 15. ix, 6. 1
 Juncto iv, 9. 12 amne pontibus iii, 7. 1
 Junctum ix, 1. 13
 Jungentibus viii, 4. 28
 Jungere iv, 2. 8. vi, 7. 15. viii, 14. 21
 Jungeret viii, 1. 9
 Jungi viii, 4. 25. viii, 4. 25
 Jungit v, 1. 29. vii, 6. 19
 Jungitur vii, 3. 20
 Juniores viii, 1. 31
 Junioribus iv, 2. 12. v, 2. 5. viii, 1. 37
 Juniorum v, 10. 3. viii, 5. 1. ix, 4. 15. x, 3. 10
 Junxerant iv, 8. 14. iv, 12. 7. iv, 15. 15
 Junxerat v, 3. 12. ix, 4. 15
 Junxere viii, 10. 3
 Junxi x, 3. 11
 Junxit iv, 9. 9. iv, 13. 26. viii, 10. 21
 Jura (acc.) iv, 1. 13. iv, 2. 17. v, 7. 8. vi, 11. 15. vii, 8. 28
 Jurando vii, 8. 29
 Jurant vii, 8. 29
 Jurantibus (abl.) iv, 1. 23
 Jurare vi, 11. 18
 Jurat vi, 6. 5
 Juravimus vii, 1. 29
 Jure v, 12. 5. 17. vi, 9. 18. viii, 4. 26. viii, 7. 12. ix, 1. 22. ix, 10. 8. x, 7. 2. x, 9. 3
 Jurejurando vi, 6. 4
 Jurgantes viii, 1. 40
 Jurgantium ix, 9. 17
 Jurgio vi, 10. 16
 Jurgium (acc.) vi, 8. 33
 Juris iii, 10. 9. x, 3. 14 juris sui sunt vi, 3. 9 non idem jura est Olynthio viii, 8. 19
 Jus (acc.) iii, 12. 16. vi, 4. 9. x, 2. 15. x, 8. 1. x, 10. 4. 13
 Jusjurandum x, 7. 9
 Jussa (acc.) iv, 3. 18 (fœm.) v, 13. 10. x, 7. 3
 Jusserat iii, 8. 19. iii, 12. 6. iv, 4. 6. iv, 13. 11. v, 4. 17. vi, 8. 20. viii, 12. 8
 Jusseris ix, 3. 5. ix, 6. 14
 Jusserunt x, 10. 2
 Jussi (plur.) iv, 13. 34. iv, 16. 3. vi, 2. 17. vi, 8. 18. vii, 4. 25. vii, 8. 9. x, 10. 4. 13 (verbum) v, 5. 22
 Jussis iii, 11. 2. iv, 4. 10. iv, 8. 5. iv, 11. 10. iv, 15. 5. v, 8. 5. ix, 1. 36. x, 5. 4
 Jussisse iii, 3. 6
 Jussisset v, 7. 3. x, 8. 6
 Jussit lii, 8. 22. iv, 6. 10. iv, 9. 2. 10. vi, 3. 21

- Jusso (partic. abl.) iv, 5. 9. 10. iv, 13.
 37. v, 1. 44. vi, 7. 31. viii, 1. 14.
 viii, 6. 24
 Jussos vii, 7. 33. vii, 9. 2
 Jussu iii, 8. 15. v, 2. 8. v, 10. 10. vii,
 5. 26. 28. vii, 10. 4. viii, 2. 10. x,
 1. 1
 Jussum (partic.) iii, 12. 7. iv, 1. 4. vii,
 7. 28
 Jussurum iii, 1. 9
 Jussus (part.) iii, 9. 8. iv, 8. 15. iv,
 12. 18. v, 4. 30. vi, 9. 32. vii, 2.
 12. vii, 10. 22. x, 10. 2
 Justa (abl.) x, 6. 21 (acc.) v, 8. 15
 justa arma iv, 14. 15 (exequias) vi,
 6. 19. x, 8. 18
 Justæ ix, 5. 20
 Juste (adv.) x, 5. 26
 Justi reges x, 6. 14
 Justis (abl.) iv, 12. 5 defunctorum cor-
 poribus solutis iii, 12. 15 persolutis
 iv, 12. 2
 Justissimo viii, 7. 10
 Justissimos vii, 6. 11
 Justissimum x, 5. 9. 17
 Justitia iv, 11. 2
 Justitiæ x, 5. 25
 Justitiam v, 12. 5
 Justius (adv.) viii, 1. 48
 Justo v, 9. 8. x, 5. 14 justo major
 cupido x, 5. 29
 Justum (neut.) iii, 13. 8. iv, 10. 29
 Justus iv, 10. 34. iv, 11. 18. vii, 4. 17
 Juvene vi, 7. 3
 Juvenem v, 2. 9. vii, 9. 19. x, 7. 5
 Juvenes (acc.) iv, 1. 17. v, 5. 13. vi, 4.
 4. vii, 2. 8. 37. vii, 11. 7. 24. viii,
 1. 27
 Juveni vi, 7. 22. x, 5. 29
 Juvenibus vii, 5. 21. viii, 11. 4
 Juvenis iii, 3. 1. iv, 6. 26. iv, 10. 32.
 vi, 6. 7. vi, 7. 20
 Juventa (nom.) x, 5. 34
 Juventute iv, 1. 34
 Juventuti iv, 4. 20
 Juvenum vi, 7. 15. vi, 8. 20. vii, 4.
 34. x, 7. 20
 Juverant vii, 3. 1
- L.
- Labant iii, 8. 30
 Labantium viii, 11. 34
 Labare v, 3. 10 (immutari) viii, 5. 7
 Labem vii, 7. 30
 Labens iii, 4. 8
 Labi viii, 14. 38 quam minimo sono al-
 tissima flumina vii, 4. 13
 Labitur vi, 4. 5
 Labor iv, 6. 9. v, 13. 4. vi, 6. 26. ix,
 10. 13
 Laboramus ix, 3. 11
 Laborantibus ix, 1. 15
 Labore iv, 10. 19. vi, 3. 12. vii, 3. 17.
 viii, 2. 34. viii, 4. 6. 10. ix, 2. 11.
 ix, 3. 1. ix, 5. 7
 Laborem iii, 10. 6
 Laboris vii, 7. 26. ix, 9. 4. x, 5. 27
 Laborum ix, 2. 26. ix, 4. 19. ix, 6.
 26
 Lacedæmonii iii, 13. 15
 Lacedæmoniis vi, 4. 6
 Lacedæmoniorum iv, 1. 39
 Lacedæmonios v, 1. 2. vi, 5. 10
 Lacerabant iv, 3. 5. 25. v, 6. 5
 Lacerata (plur.) iii, 13. 11. iv, 3. 18.
 iv, 10. 25. vii, 5. 24. ix, 9. 24
 Laceratis iii, 11. 25. iv, 3. 26. x, 5.
 19
 Laceratur vi, 11. 15
 Laceratus viii, 1. 15
 Laceravere iv, 15. 4
 Laceratum ix, 7. 2
 Lacerti (brachia) ix, 1. 29
 Lacertos viii, 9. 21
 Lacessebant vi, 5. 17. vii, 7. 6
 Laccessi iv, 12. 15
 Laccessissem vi, 10. 18
 Laccessiti vii, 6. 11
 Laccessito ix, 8. 19
 Laconum vi, 1. 11. vii, 4. 32
 Lacrymæ (plur.) v, 2. 19. v, 5. 11. vii,
 2. 3. x, 5. 1. 4
 Lacrymans vi, 7. 8
 Lacrymantem ix, 5. 26
 Lacrymantes v, 10. 11
 Lacrymare vii, 2. 6
 Lacrymaretur iv, 10. 30
 Lacrymarum x, 7. 4
 Lacrymas v, 5. 7. v, 10. 13
 Lacrymis iv, 10. 20. 34. v, 2. 14. v,
 4. 24. v, 5. 8. 23. v, 12. 8. vi, 3. 18.
 vi, 7. 28. vi, 9. 33. vii, 2. 7. vii,
 8. 5. viii, 2. 10. ix, 3. 2. x, 8. 20,
 Lacu ix, 10. 1
 Lacuna iv, 16. 14
 Lacunas viii, 14. 8
 Lædunt (adversantur) vi, 10. 24
 Læserat (offenderat) vii, 2. 3
 Læserim vi, 10. 18
 Lata ix, 8. 20
 Lætabantur vi, 6. 17
 Lætantium vii, 10. 4
 Lætatur vii, 2. 21
 Læti (plur.) iv, 4. 5. iv, 7. 1. vii, 8. 5.
 viii, 1. 27. viii, 6. 16. x, 2. 28
 Lætior vii, 5. 17

- Lætiora (acc.) vii, 7. 29
 Lætiores vi, 5. 14
 Lætis viii, 6. 14
 Lætitia vi, 3. 5. vii, 1. 24. vii, 10. 6
 Lætitiæ vii, 2. 24. vii, 10. 5
 Lætum v, 5. 10
 Lætus iii, 2. 10. iii, 3. 7. iii, 7. 4. iii, 8. 19. iv, 4. 5. ix, 1. 1. ix, 5. 4 ceteris vi, 5. 3 his x, 2. 4
 Læva iii, 3. 21. iii, 9. 5. iv, 10. 8. iv, 14. 9. v, 1. 11. vi, 4. 16. ix, 7. 19. 20
 Lævam iv, 9. 6
 Lævi (gen.) iv, 13. 29
 Lævo (abl.) iii, 9. 3. iv, 12. 6. iv, 13. 29. iv, 14. 8. iv, 15. 6. 21. iv, 16. 1. 19. vi, 2. 13. viii, 1. 15. ix, 8. 23
 Lævum (neut.) iii, 11. 1. iv, 3. 11. iv, 13. 16. 35. iv, 15. 2. viii, 14. 15. 17
 Lamentari iii, 12. 7
 Lamentis x, 5. 7
 Laminarum iii, 11. 15
 Laminas viii, 5. 4
 Laminis (abl.) iv, 9. 3
 Lancea (abl.) viii, 1. 45
 Lanceam vii, 1. 18. viii, 1. 46. ix, 7. 21
 Lanceas vi, 5. 26
 Lanceis vii, 1. 9. viii, 13. 14
 Languentes iv, 16. 6
 Languerat x, 7. 13
 Languescere vi, 1. 11
 Languide (adv.) ix, 9. 13
 Languidius (adv.) iv, 16. 4
 Laniare viii, 2. 5
 Laomedonti x, 10. 2
 Lapide v, 1. 33
 Lapides (plur.) vii, 9. 15. viii, 10. 25
 Lapideus v, 1. 29
 Lapilli (plur.) viii, 9. 20. ix, 1. 30
 Lapsa sunt in externum morem omnia vi, 11. 2
 Lapsam in vanum barbari manum iv, 6. 16
 Lapsa (abl.) iv, 3. 10. iv, 16. 23
 Lapsa viii, 11. 12
 Lapsu iv, 3. 10 (cursu) viii, 9. 18
 Lapsus (partic.) iii, 13. 4
 Laqueis vii, 11. 15
 Largæ (aquæ) vi, 6. 23. ix, 1. 11
 Large (adv.) viii, 10. 17
 Largiore viii, 13. 17
 Largius (adv.) vii, 4. 7 (nomen) viii, 6. 14
 Largo vii, 3. 18
 Largos vii, 4. 26
 Largum (acc.) iv, 7. 14
 Largus viii, 9. 30
 Lascivia (abl.) viii, 10. 15
 Lasciviam vi, 6. 1
 Lasciviori corporis motu vii, 10. 4
 Lassaverat ix, 5. 1
 Lassitudine iii, 7. 9. vii, 11. 8
 Lassitudinem vii, 8. 12
 Late (adv.) vii, 8. 23. viii, 13. 9. ix, 4. 24. ix, 10. 8
 Latebam sub illius umbra vi, 10. 23
 Latebat v, 9. 9
 Latebram vii, 11. 19
 Latebris (abl.) iii, 8. 10. vii, 4. 4. ix, 3. 8
 Latendum v, 5. 17
 Latent vii, 3. 10
 Latentes (acc.) ix, 9. 5
 Latentia (acc.) iv, 3. 8
 Latentibus (abl.) iii, 1. 18
 Latentis x, 1. 29
 Latentium vii, 7. 9
 Latera (acc.) iv, 4. 7. iv, 13. 33. ix, 9. 20
 Laterculo (abl.) v, 1. 25. vii, 3. 8
 Latere (neut.) iii, 5. 15. iv, 3. 8. iv, 13. 30. iv, 15. 2. 15. v, 1. 15. 21. v, 4. 5 (masc.) vii, 3. 8. viii, 10. 24 (verbum) vi, 10. 28. vii, 3. 38
 Lateri (neut.) iv, 13. 26. vii, 2. 11 (masc.) viii, 10. 24
 Lateribus iii, 9. 12
 Lati (plur.) v, 1. 34
 Latibula (acc.) vi, 5. 17
 Latior vii, 3. 9
 Latitudinem iv, 3. 8. v, 1. 25. v, 4. 6. vi, 4. 6. vii, 10. 1. viii, 9. 2. viii, 13. 9
 Latitudo iv, 2. 21
 Latus (adv.) iii, 9. 12. iv, 3. 3. iv, 6. 19. ix, 5. 28. x, 3. 12
 Latrare vii, 4. 13
 Latratu ix, 1. 31
 Latratus (nomin.) viii, 10. 9
 Latro (sicarius) viii, 2. 9. viii, 8. 19
 Latrocinii vi, 5. 11. viii, 2. 16
 Latrones vii, 8. 19
 Latroni (sicario) viii, 8. 2
 Latronum vii, 6. 2
 Latrunculorum iv, 13. 8
 Latura v, 2. 4
 Laturi (plur.) iv, 3. 20
 Laturis (abl.) v, 10. 7
 Laturus iv, 15. 12
 Latus (acc.) iii, 3. 16. iii, 9. 11. iv, 12. 8. vi, 8. 9. ix, 5. 9. 11
 Lavabar vi, 9. 9
 Laudamus viii, 1. 24
 Laudat viii, 8. 5
 Laudatis (abl.) viii, 10. 31
 Laudato (abl.) vi, 7. 19

- Laudatos ix, 1. 1
 Laudaverim v, 5. 3
 Laude iv, 10. 25. iv, 16. 31. v, 8. 16.
 vi, 3. 5. viii, 1. 26
 Laudes (acc.) v, 1. 22. viii, 1. 31
 Laudi ix, 6. 15
 Laudibus (abl.) v, 8. 10
 Laudis viii, 14. 46. ix, 6. 23. x, 5. 29
 Laudum viii, 5. 10
 Lauream (subst.) iv, 15. 27
 Lauri viii, 10. 14
 Laxa animum iii, 6. 11
 Laxare iii, 9. 12
 Laxata iii, 5. 9. iv, 4. 12
 Laxatis funibus (explicatis) iv, 3. 24
 habenis iv, 15. 3
 Laxatos iv, 15. 20
 Laxaverant iv, 15. 31
 Laxavere iv, 3. 6
 Laxavit spiritum (respirationem) iv,
 8. 8
 Laxius (adv.) iii, 7. 9. iii, 8. 18
 Lectam iii, 8. 14
 LECTICA vii, 6. 8. viii, 9. 24
 LECTICAM viii, 9. 24
 LECTICIS (abl.) viii, 9. 29
 LECTIS (part.) vii, 2. 26 (nom.) viii,
 8. 9
 Lecto (subst.) viii, 1. 43. viii, 6. 24
 Lectos (subst.) viii, 6. 21
 Lectum (subst.) iii, 6. 10. ix, 8. 25
 Legarentur iv, 5. 11
 Legat (indicat.) x, 8. 22
 Legati (subst. plur.) iii, 1. 9. iv, 2. 2.
 4. 10. iv, 3. 19. iv, 7. 9. iv, 11. 21.
 vi, 5. 7. vii, 6. 11. vii, 8. 8. viii, 11.
 33. viii, 13. 1. ix, 8. 1
 Legatione viii, 1. 10. x, 8. 18
 Legationibus viii, 9. 27
 Legatis (subst.) iv, 4. 18. iv, 11. 10.
 16. vii, 9. 2. 19. viii, 1. 7
 Legatos iii, 13. 6. iv, 2. 3. iv, 6. 1. iv,
 8. 12. iv, 11. 1. vi, 5. 11. vii, 6. 5.
 viii, 12. 5. ix, 1. 7. ix, 8. 7. 12. x,
 8. 14
 Legatur x, 8. 15
 Lege (abl.) v, 12. 10. vi, 3. 7
 Legebat vii, 2. 27
 Legem v, 12. 11. vi, 11. 20
 Legere iii, 6. 9. vii, 2. 23. x, 1. 16
 Legerent v, 1. 43
 Legerunt viii, 6. 9
 Leges (acc.) iv, 5. 7. viii, 5. 19
 Legi (infm.) viii, 5. 1
 Legibus x, 2. 6
 Legiones ix, 2. 24
 Legum x, 2. 5
 Lembi (plur.) iv, 5. 18. 21
 Leni (abl.) v, 3. 2. vi, 3. 20. ix, 9. 7
 tractu labens amnis iii, 4. 8 modico
 lapsu fluminum viii, 9. 18
 Leniore iv, 9. 21 submissa fastigio rupes
 (acclivior) vi, 6. 23
 Lenta (abl.) iii, 5. 13
 Lentius (adv.) v, 13. 21. ix, 9. 8
 Lento (flexibili) vi, 5. 16
 Leo vii, 8. 15. viii, 1. 14
 Leonem viii, 1. 14. ix, 1. 32
 Leones v, 1. 21. ix, 8. 2
 Leoni ix, 1. 32
 Leonibus ix, 1. 31
 Leonidam vii, 2. 35
 Leonnate viii, 14. 15
 Leonnati ix, 10. 19
 Leonnato ix, 9. 2
 Leonnatum iii, 12. 7. viii, 6. 22. x, 7.
 8. 20
 Leonnatus iii, 12. 10. 12. vi, 8. 17
 viii, 1. 46. ix, 5. 15. x, 10. 7
 Lepore vii, 9. 19
 Levabant se pennis iv, 7. 15
 Levabantur vii, 5. 5
 Levandum viii, 3. 5
 Levant umbræ vim solis (imminuunt)
 ix, 1. 11
 Levantes alius alium v, 3. 20
 Levare iv, 12. 16. ix, 9. 25
 Levare mare (intumescere) iv, 3. 17
 Levat æstus jugum (montium) v, 4. 9
 Levatis ix, 9. 11 armis super capita iv,
 9. 17
 Levato iii, 6. 9
 Levatos iv, 3. 10
 Levatum (neut.) viii, 14. 40
 Levaturum vim morbi iii, 6. 2
 Levavere vii, 11. 15
 Leucosyri (plur.) vi, 4. 17
 Levem vi, 6. 21. viii, 10. 4. ix, 5. 27.
 ix, 10. 6
 Levi iii, 5. 2. iii, 11. 4. iv, 6. 8. vi, 8.
 33. viii, 10. 4 (agili) viii, 14. 5
 Levia viii, 13. 12
 Levibus (abl.) iii, 2. 5. iv, 2. 21
 Levior ix, 8. 25
 Leviora iii, 7. 19. vi, 6. 2
 Leviozem (fem.) iv, 4. 2. viii, 3. 6
 Levis vi, 4. 15. viii, 2. 40 auctor (pa-
 rum fide dignus) iv, 3. 22
 Levissimos x, 1. 27
 Levitas iv, 5. 3
 Levitate vii, 11. 8. viii, 9. 28
 Levitatis viii, 9. 22
 Leviter iii, 11. 10. iv, 13. 31. viii, 11.
 5. 24. viii, 14. 24. 29 armati iii, 3. 5
 Levius vii, 8. 6 custodiebatur (negli-
 gentius) iv, 10. 25

- Lex v, 8. 14
 Libabat viii, 4. 27
 Libamus vii, 8. 18
 Libano iv, 2. 18. 24. x, 1. 19
 Liber iv, 9. 10
 Liberalis ix, 8. 23
 Liberalitas x, 5. 28
 Liberalitate iv, 11. 20. vi, 6. 11
 Liberalitatem vii, 11. 12. viii, 8. 9
 Liberaliter iv, 11. 16. viii, 7. 8
 Liberalium viii, 6. 4
 Liberam viii, 7. 9
 Liberandam iv, 8. 15
 Liberare vi, 11. 21
 Liberari vi, 10. 3
 Liberare x, 2. 27
 Liberato vi, 2. 11
 Liberatores iii, 10. 5
 Liberatores iii, 1. 19
 Liberatus vi, 11. 39. vii, 2. 17. x, 5. 3 periculo invidiæ vi, 11. 39
 Liberaverunt viii, 4. 19
 Liberavi viii, 8. 6
 Liberavit vii, 6. 27
 Libere viii, 4. 12
 Liberet vii, 1. 18
 Liberetis iv, 14. 23
 Liberi Patris (Bacchi) iii, 10. 5. iii, 12. 18. vii, 9. 15. ix, 10. 24 (plur.) sub.) iv, 13. 35. iv, 14. 11. v, 5. 13. vii, 2. 18. vii, 6. 11. viii, 3. 3 (adject.) viii, 7. 14. x, 2. 28
 Liberio vi, 2. 4
 Liberiorem viii, 2. 3
 Liberis (sub.) v, 1. 17. v, 2. 12. vi, 4. 1. vi, 9. 12. vii, 1. 20. vii, 5. 12. viii, 2. 19. 31. ix, 1. 26. x, 5. 17. 23 (adject.) vi, 6. 11
 Liberius vii, 2. 28. x, 3. 2
 Libero Patri viii, 2. 6. viii, 10. 17 (abl.) viii, 10. 11 (adject.) iv, 4. 8. 20. vii, 4. 35. vii, 9. 9
 Liberorum v, 5. 20. vi, 3. 5. vi, 10. 31. vii, 1. 24. viii, 3. 14
 Liberos iii, 13. 6. iv, 1. 13. iv, 3. 20. iv, 14. 22. v, 1. 42. v, 2. 18. v, 5. 15. v, 7. 17. vi, 5. 28. vi, 9. 12. vii, 5. 27. viii, 6. 2
 Libertas v, 8. 14. viii, 5. 13 veri consilii periculosa vi, 10. 26
 Libertate iv, 5. 11. iv, 14. 9. v, 3. 15. viii, 2. 2. viii, 4. 30. viii, 14. 42. x, 7. 11
 Libertatem iv, 14. 25. vii, 2. 37
 Libertatis iii, 2. 18. iii, 12. 16. iv, 7. 31. vii, 6. 11. viii, 2. 28. viii, 5. 20. x, 2. 6 modico et æquali usu vii, 6. 11
 Liberum (Bacchum) viii, 5. 8. 17. viii, 10. 1. ix, 2. 29. ix, 8. 5 (neut.) iv, 4. 12
 Libet scire iv, 1. 25
 Libidinem x, 1. 42
 Libidinis iv, 10. 24
 Libido iii, 11. 21. viii, 9. 19. x, 1. 4
 Librare iv, 14. 5
 Libraverat ix, 5. 3
 Libri teneri arborum (cortices) viii, 9. 15
 Liceat v, 8. 11. vi, 10. 3. vii, 11. 26. viii, 10. 33
 Licebat vi, 2. 6. viii, 6. 5
 Licebit v, 8. 15
 Licentia viii, 10. 25. x, 2. 15 regni subito mutatus iii, 2. 18
 Licentiæ (nequitia) viii, 3. 15
 Licentiam viii, 2. 2. viii, 10. 12. x, 2. 2 in ipsum faceret iii, 13. 7
 Licentius v, 7. 2
 Licere iv, 11. 9
 Liceret iv, 6. 22
 Licet iii, 5. 12. iv, 2. 5. iv, 14. 19. vii, 4. 15. ix, 6. 13. x, 6. 6
 Licitamine capita hostium iv, 1. 12
 Licuerit ix, 6. 26 quantum tibi in nos iii, 12. 25
 Licuit iii, 11. 5. vi, 9. 19. ix, 6. 19
 Lignum iii, 2. 7. ix, 5. 22
 Limen viii, 6. 22
 Limine vi, 3. 17. ix, 2. 26. x, 8. 3
 Liminibus ix, 10. 25
 Limites x, 2. 27
 Limo iv, 16. 13. ix, 4. 9
 Limum v, 1. 29. vii, 10. 13
 Lineæ vestis ix, 8. 1
 Lingua iv, 9. 16. vi, 9. 35. ix, 1. 5 (loquacitas) iv, 6. 6
 Linguae iii, 12. 6. v, 4. 4. v, 5. 19. vi, 3. 8. vi, 11. 4. vii, 1. 16. vii, 2. 37. vii, 5. 33. viii, 1. 45. viii, 13. 18
 Linguam viii, 8. 7
 Linguis iv, 13. 4. viii, 5. 5
 Lini viii, 9. 15
 Linquente spiritu (deficiente) vi, 1. 15 animo vi, 9. 33. vii, 9. 14
 Linquentem ix, 5. 11
 Linqueret viii, 4. 8
 Linqueretur vii, 5. 34
 Linqui animo iv, 6. 20. ix, 5. 28
 Linteis viii, 9. 21
 Liquere (cognosci) v, 5. 7. vii, 2. 34
 Liquet x, 5. 26
 Liquidior lux vii, 11. 21
 Liquidiores luce viii, 14. 2
 Liquidum (verum) ix, 2. 14
 Liquidus (purus) iii, 1. 3
 Liquit animus (deficit) viii, 3. 38
 Liquor fluminis (puritas) iii, 5. 2

- Liquore (limpitudine) iii, 4. 8
 Littatum esse egregie vii, 7. 29
 Literæ iii, 6. 5. iv, 1. 7. iv, 5. 1. v,
 5. 2. vi, 6. 20. vi, 10. 35. vii, 2.
 37. x, 1. 20. x, 2. 3
 Literarum viii, 9. 15
 Literas iii, 5. 12. iii, 7. 13. iii, 13. 2.
 iv, 4. 19. iv, 6. 1. vii, 2. 36. x, 1.
 43
 Litteris iv, 11. 18. v, 3. 14. ix, 7. 25.
 x, 8. 28
 Littore iv, 2. 5
 Littori iv, 2. 24. iv, 3. 18. iv, 4. 6
 Littoribus viii, 9. 19
 Littoris iv, 4. 17
 Littus iii, 4. 6. iv, 2. 7. vi, 4. 19
 Lixarum iii, 3. 25. viii, 4. 13
 Lixas x, 1. 15
 Lixis v, 8. 5
 Loca iv, 1. 1. iv, 9. 13. vi, 4. 14. vii,
 2. 18. vii, 3. 18. vii, 5. 1
 Locat ix, 3. 20
 Locatæ viii, 11. 24
 Locati iii, 9. 8. iv, 13. 26
 Locaverant iv, 3. 20. 22
 Locaverat vii, 9. 2 (posuerat) iii, 9. 4
 Locaverunt viii, 4. 13
 Locavit iv, 14. 15
 Loci iv, 2. 5. vii, 11. 4. 20
 Locis v, 1. 27. 35. v, 5. 1. vi, 5. 18.
 viii, 1. 11. ix, 3. 24. ix, 6. 22. x,
 2. 8
 Loco iv, 2. 7. 10. iv, 10. 15. iv, 12.
 17. iv, 16. 27. v, 3. 8. 12. v, 4. 1
 parentum culti iv, 2. 10
 Locorum iii, 4. 11. iv, 13. 9. vii, 3. 6.
 vii, 6. 12. vii, 8. 34. viii, 9. 20. viii,
 11. 3. viii, 12. 24. ix, 2. 8
 Locrensiarum iv, 13. 29
 Locum iii, 1. 4. iii, 7. 8. iv, 14. 12.
 v, 2. 5. v, 5. 13 faciunt jacturæ iv,
 11. 8 veniæ v, 3. 11
 Locus iii, 3. 27. iv, 14. 4. 11. v, 1.
 36. ix, 6. 24
 Locutos vii, 8. 11
 Locutum vii, 1. 35. vii, 8. 12
 Locutus v, 5. 10. vii, 1. 31. vii, 11.
 23. viii, 1. 16. 39
 Longa iv, 1. 19. iv, 4. 21. v, 1. 6. v,
 2. 12. v, 7. 9. viii, 10. 24. x, 1. 23
 Longam iv, 2. 15. ix, 6. 22
 Longarum ix, 9. 2
 Longe iii, 11. 19. iii, 13. 15. iv, 16.
 1. vi, 4. 18. 19. vii, 6. 20. vii, 7.
 29. ix, 6. 22. x, 3. 10
 Longinqua x, 10. 19
 Longinquarum iv, 9. 2
 Longior vi, 3. 8. viii, 9. 29
 Longitudinem vi, 4. 4
 Longius iii, 11. 26. iv, 1. 6. iv, 2. 19.
 iv, 10. 15. v, 1. 14. v, 4. 21. v, 13.
 17. vi, 6. 25. ix, 9. 4
 Longo vii, 7. 14
 Longum v, 8. 2. vii, 10. 21
 Longus viii, 9. 29
 Loquentium ix, 3. 15
 Loqui iv, 10. 27. v, 5. 23. v, 11. 4. ix,
 3. 3. x, 2. 13
 Lora iv, 6. 29
 Lorica iv, 6. 18. vii, 9. 3. viii, 3. 36
 perpetua obducta muro ix, 5. 30
 Loricam iv, 3. 26. iv, 6. 14. 17. viii,
 14. 40
 Loricæ viii, 5. 4
 Loris iii, 1. 18. vii, 9. 4
 Lubrica (fœm.) vii, 8. 24 (neut.) iv, 9.
 18. viii, 12. 23. viii, 14. 7. 19
 Lubricæ viii, 4. 5
 Lubricis armis sanguine iv, 6. 25
 Lubrico vi, 4. 10 et instabili gradu
 viii, 11. 13
 Lubricos viii, 14. 4
 Luce iv, 13. 17. iv, 16. 25. vi, 11. 27.
 x, 5. 24
 Lucem iii, 13. 4. iv, 9. 15. vii, 5. 4.
 vii, 11. 18. viii, 2. 21. viii, 13. 24.
 x, 9. 4
 Lucis iv, 3. 16. iv, 11. 22. v, 3. 7. v,
 5. 19. vii, 9. 14. vii, 11. 21. viii, 6.
 14
 Lucos vii, 5. 34
 Luctandum iv, 7. 7
 Luctatus iii, 1. 18
 Luctu x, 5. 8
 Luctum x, 6. 4
 Luctus iii, 5. 4. x, 5. 18
 Ludi v, 1. 37. vi, 2. 2. viii, 6. 14
 Ludibria iv, 10. 27. iv, 16. 10. v, 13.
 20. vii, 7. 8. x, 1. 3 humanarum
 gentium vii, 7. 8
 Ludibrio vi, 10. 35. vi, 11. 4. viii, 5.
 23
 Ludibrium iv, 15. 26. v, 2. 14. v, 5.
 6. vi, 9. 28. viii, 6. 22. ix, 7. 23
 (fallacia) vii, 4. 8
 Ludicrum erat solenne iv, 5. 11
 Ludificari vi, 11. 19
 Ludis vi, 2. 5
 Ludos iii, 7. 3. vi, 2. 6. viii, 4. 29. x,
 5. 5
 Ludum iii, 7. 3. vi, 8. 12. viii, 6. 17.
 ix, 7. 16
 Luere vii, 5. 36. ix, 6. 13 capite iii,
 8. 6 culpam majorum vii, 5. 35
 Lueret viii, 8. 6
 Lugebant x, 5. 17

Lugens x, 5. 20
 Lugentium iv, 10. 25
 Luges iv, 11. 4
 Lugubrem x, 3. 5
 Lugubri iv, 15. 29. x, 5. 17
 Lugubris iii, 12. 3
 Luisse iv, 7. 28
 Luissem x, 2. 26
 Lumen iv, 10. 1. vii, 3. 9
 Lumine viii, 1. 49. viii, 2. 21. viii, 6. 22
 Luminibus vi, 8. 17
 Lunæ (dat.) vi, 4. 16 (gen.) viii, 10. 36
 Lunam iv, 10. 6
 Lustrare x, 9. 12
 Lustrari (expiri) x, 9. 11
 Lux iv, 13. 21. v, 4. 26. v, 6. 14. vii, 3. 11. vii, 8. 3. ix, 4. 25
 Luxu iii, 3. 14. iv, 6. 3. vi, 6. 9. x, 3. 9
 Luxum viii, 5. 3
 Luxuria iii, 3. 17. viii, 9. 29. ix, 3. 11. ix, 10. 30
 Luxuriæ iii, 11. 20. vi, 6. 14. ix, 10. 30
 Luxuriam v, 1. 23
 Luxuriat libertate brevi duratura x, 7. 11
 Luxus v, 6. 3
 Lycaoniam iv, 5. 13
 Lycia v, 4. 10. v, 10. 12
 Lyciæ iii, 1. 1
 Lyciam x, 10. 2
 Lycio v, 7. 12
 Lycium v, 4. 11
 Lycum (Phrygiæ) iii, 1. 5 (Assyriæ) iv, 16. 8. 16
 Lydia vi, 6. 35
 Lydiæ iv, 1. 35
 Lydiam iii, 4. 1. iv, 1. 34. iv, 5. 7. 8. iv, 11. 5. vi, 3. 3. vii, 8. 19. x, 10. 2
 Lydis iv, 14. 24
 Lymphati iv, 12. 14
 Lymphatis similes vi, 2. 16
 Lymphatos ferri agique iv, 13. 13
 Lyncestem viii, 8. 6. x, 1. 40
 Lyncestes iv, 13. 28. vii, 1. 5. viii, 7. 4
 Lyræ ix, 10. 26
 Lyrnessi iii, 4. 10
 Lysimachi viii, 3. 36
 Lysimacho viii, 1. 14
 Lysimachum viii, 1. 17
 Lysimachus viii, 1. 15. 46. x, 10. 4

M.

Macedo viii, 4. 15
 Macedonas iii, 9. 7. iv, 2. 14. 24. iv, 5. 15. iv, 15. 9. iv, 16. 33. vi, 9. 35. ix, 1. 16
 Macedones iii, 8. 14. iv, 2. 8. iv, 6. 22. iv, 7. 31. iv, 12. 23. iv, 14. 4. iv, 15. 4. 14. 28. v, 3. 10. v, 7. 10. vii, 11. 6. viii, 4. 25
 Macedonia iii, 6. 1. iv, 1. 8. v, 2. 18. v, 8. 16. vi, 9. 17. x, 5. 12. x, 10. 16
 Macedoniæ iv, 1. 10. 39. v, 1. 42. vi, 6. 10. x, 10. 18
 Macedoniam iv, 7. 30. iv, 11. 13
 Macedonibus iii, 10. 2. iv, 7. 30. x, 3. 6. 14. x, 8. 5. x, 9. 19
 Macedonicæ iii, 8. 2
 Macedonicam vii, 2. 19
 Macedonicas v, 2. 18
 Macedonici iii, 10. 1
 Macedonum iii, 1. 17. iii, 8. 28. iv, 1. 36. iv, 4. 7. iv, 8. 6. iv, 15. 18. v, 4. 33. v, 8. 14. vi, 5. 9. vii, 10. 9. viii, 8. 10. x, 3. 13
 Maceratus siti (exhaustus) v, 13. 24
 Macerianum ix, 7. 4
 Machinas iv, 4. 10. viii, 10. 31
 Macti virtute estote iv, 1. 18
 Madates v, 3. 4. 12
 Madens iv, 8. 8
 Madentem ix, 7. 16
 Mæotim vi, 4. 18
 Magi iii, 3. 9. v, 1. 22
 Magicæ vii, 4. 8
 Magis iii, 3. 14. iv, 1. 8. 33. iv, 13. 15. iv, 15. 26
 Magistra iii, 2. 15
 Magistro viii, 6. 3. viii, 8. 1
 Magistrum viii, 8. 19
 Magna iii, 8. 21. iv, 4. 4. iv, 7. 29. iv, 8. 5. iv, 19. 25. iv, 10. 21. v, 1. 19
 Magnæ iv, 7. 2. iv, 11. 8. v, 1. 3. 28. vi, 7. 18. ix, 10. 7
 Magnam iv, 1. 13. iv, 6. 6. iv, 8. 6. 13. iv, 13. 11. vii, 4. 27. ix, 1. 14. x, 5. 18 vima venti vela concipissent iv, 3. 2
 Magni iv, 10. 10. v, 1. 17. v, 9. 2. vi, 9. 10. vii, 7. 26. x, 1. 24
 Magnificentia iii, 12. 23. iii, 13. 10
 Magnificentia viii, 13. 20
 Magnificentiam v, 1. 23. viii, 5. 3. viii, 9. 23
 Magnificentius iii, 8. 12
 Magnifico iv, 8. 9

- Magnis vi, 8. 18. viii, 1. 11. viii, 5. 15
 Magnitudine iv, 2. 2. 21. iv, 3. 2. vi,
 1. 3. vi, 5. 2. vi, 9. 32. vii, 8. 9.
 vii, 10. 5. viii, 1. 26. ix, 3. 7
 Magnitudinem iii, 12. 20. iv, 1. 18.
 iv, 12. 5. v, 1. 28. vi, 3. 1. vii,
 5. 9. vii, 6. 20. viii, 2. 1. viii, 14.
 44. 46. ix, 2. 32. ix, 4. 32. ix, 6.
 11
 Magnitudini viii, 14. 13. x, 5. 31
 Magnitudinis iii, 3. 11. iv, 4. 3. v, 3.
 18. vi, 4. 18. vi, 8. 7. vii, 3. 20.
 viii, 1. 14. viii, 13. 7. ix, 5. 9. ix, 7.
 2. ix, 10. 25
 Magnitudo iv, 1. 38. viii, 9. 17. ix, 2.
 19
 Magno iv, 1. 10. iv, 2. 16. iv, 12. 9.
 iv, 14. 8. iv, 16. 28. v, 1. 13. vi, 3.
 12. vi, 6. 18. vii, 4. 39. vii, 5. 16
 Magnopere iii, 8. 2. iv, 11. 12
 Magnorum iii, 11. 10. v, 1. 42. vi, 5.
 29. vii, 4. 27
 Magnos x, 5. 5
 Magnum vi, 3. 11. vi, 8. 14. vii, 4. 12.
 vii, 7. 21. x, 5. 25
 Magos iii, 3. 10
 Majestas viii, 5. 16
 Majestate iii, 11. 24. vi, 5. 29
 Majestatem vii, 1. 21. viii, 5. 11
 Majestati x, 6. 10
 Majestatis iii, 13. 17
 Major iii, 10. 2. iv, 2. 20. iv, 8. 4. iv,
 9. 3. 19. v, 9. 5. viii, 4. 5. x, 5.
 29
 Majora iii, 8. 21. iv, 7. 8. vi, 9. 11.
 viii, 1. 11. ix, 2. 14. 27. ix, 4. 11.
 x, 5. 28. x, 10. 8
 Majore iii, 1. 5. iv, 3. 22. iv, 4. 10.
 iv, 7. 31. iv, 9. 9. iv, 14. 22. v, 5.
 14. v, 8. 7. vi, 2. 19. vi, 5. 19. viii,
 1. 1
 Majorem iii, 2. 2. iii, 8. 25. iv, 5. 2.
 vi, 8. 3. x, 10. 14
 Majores iv, 9. 11. v, 1. 8. v, 7. 11. ix,
 2. 16
 Majori vii, 10. 1. 10
 Majoribus iv, 14. 25. v, 2. 6. v, 6. 1.
 vii, 10. 6
 Majoris iii, 12. 3. iv, 12. 12. viii, 2.
 32
 Majorum iii, 8. 9. iv, 13. 12. v, 8. 16.
 vii, 5. 35
 Majus iii, 9. 12. iv, 1. 18. iv, 6. 15.
 iv, 16. 20. vi, 7. 32. viii, 2. 28
 Mala iii, 12. 19. vi, 2. 3. x, 5. 21
 Male vi, 7. 15. viii, 1. 29. viii, 2. 1
 Maleon iv, 13. 29
 Mali iii, 11. 22. iv, 3. 14. viii, 4. 2.
 9. ix, 10. 15. x, 5. 18
 Maligna est calamitas vi, 10. 9
 Maligne vii, 1. 21
 Maligni ix, 7. 16
 Malignitate vii, 1. 23
 Malignius habitum esse sermonem viii,
 1. 29
 Malis vii, 5. 9. viii, 4. 10. viii, 5. 7.
 viii, 6. 2 (periculis) vi, 10. 12
 Malit v, 8. 12. vi, 8. 8
 Malle iv, 16. 9. v, 12. 11
 Mallem iv, 11. 14
 Mallet iv, 3. 5
 Mallet iv, 15. 11. vi, 10. 18
 Mallon iii, 7. 5
 Mallorum ix, 4. 15
 Malo iv, 10. 21. iv, 15. 9. v, 5. 17. ix,
 9. 11 (verbum) iv, 13. 9. v, 12. 11.
 vii, 1. 37. vii, 2. 8. x, 8. 19
 Malorum vi, 11. 22. vii, 1. 35. vii, 3.
 12. ix, 9. 22
 Malui ix, 3. 15
 Maluisset vii, 10. 8
 Maluistis v, 8. 9
 Malum v, 3. 11. viii, 14. 7. x, 2. 19
 perpetuum regum adulatio viii, 5.
 6 quæ, malum! amentia te coëgit
 viii, 14. 41
 Manabat viii, 2. 3
 Manant iii, 4. 12. v, 1. 14. vi, 4. 3.
 vi, 6. 23. vii, 11. 3. viii, 10. 13. ix,
 1. 11
 Manantes iv, 2. 8
 Manantibus iv, 7. 16. iv, 10. 34. vi, 7.
 28. vi, 9. 33. vii, 8. 5. ix, 3. 2
 Manantis iii, 4. 8. iv, 2. 14
 Manare iv, 6. 18. vii, 2. 3. ix, 5. 28.
 ix, 7. 5
 Manat iv, 7. 22. v, 1. 12
 Manaverit iv, 2. 14
 Mancipia vii, 7. 1. x, 8. 3
 Mancipium v, 9. 9
 Mandasse vi, 10. 17. ix, 6. 26
 Mandata v, 2. 16. vii, 8. 8. ix, 1. 25.
 x, 8. 15 facturam vii, 9. 17
 Mandatis x, 5. 4
 Mandatum iv, 9. 8. vi, 7. 20. vii, 6. 12.
 viii, 13. 1. ix, 6. 6. x, 8. 2
 Mandavi vii, 7. 24
 Maneat ceteros periculum vii, 4. 9
 Manebat x, 8. 8
 Manent te, hos fructus vi, 10. 32
 Manentes ix, 10. 13
 Manentibus v, 9. 16
 Manere ix, 10. 13
 Manet vii, 1. 19
 Manibus iii, 5. 10. iii, 12. 5. 26. iii,
 13. 4. 6. v, 3. 20. v, 5. 6. vi, 6. 32.
 vi, 7. 24. vi, 10. 8. vii, 8. 24. vii,
 11. 15. viii, 2. 4. viii, 14. 32

- Manicatas** iii, 3. 13
Manifesta vii, 7. 17
Manifestam viii, 2. 6
Manifestis vii, 1. 12. ix, 6. 8
Manifestum vii, 2. 20. viii, 11. 10
Manipuli x, 4. 3
Mansuetudinem ix, 8. 2
Mansuetudinis iv, 4. 21. iv, 10. 23
Manu iii, 4. 2. iii, 12. 17. iv, 13. 15.
v, 1. 5. v, 10. 6. vi, 4. 2. vi, 11. 1.
vii, 4. 9 (agmine) viii, 12. 12 (pro-
bosce) viii, 14. 27. ix, 1. 19. ix,
8. 11 manu fecerant perviam rupem
viii, 2. 20
Manum iii, 13. 1. iv, 2. 18. iv, 6. 16.
v, 4. 20. vi, 9. 31. viii, 1. 20. viii,
6. 21 turmam iii, 9. 9
Manus iii, 2. 16. iii, 8. 5. 16. iii,
13. 11. iv, 1. 25. v, 2. 19. v, 10.
15. vi, 6. 34. vi, 7. 14. viii, 14.
29 (copiæ) viii, 1. 1 ferreæ iv, 2.
12
Maracanda vii, 6. 10. 24. vii, 9. 20.
viii, 1. 7. 19. viii, 2. 18
Marathon iv, 1. 6
Marcere pavore iv, 13. 18
Mardis iv, 12. 7
Mardonium iv, 1. 11
Mardorum v, 6. 17. vi, 5. 11
Mardum iii, 13. 3
Mardus iii, 13. 2
Mare iii, 9. 10. iv, 2. 16. iv, 3. 4. 17.
iv, 4. 8. 19. iv, 5. 8. iv, 7. 18. vi,
3. 16. vi, 4. 16. 19. viii, 9. 8. ix,
1. 3
Marem vi, 5. 30. x, 6. 9. 21
Mareotim iv, 7. 9. iv, 8. 1
Mares x, 1. 26
Margaritas viii, 9. 19
Margaritis viii, 5. 3. viii, 9. 24. ix, 1.
2. 29
Margine (fluvii) vii, 9. 5 (muri) ix, 4.
31
Marginiam vii, 10. 15
Mari iii, 1. 4. iii, 8. 27. iii, 9. 6. iv,
1. 6. iv, 2. 8. iv, 4. 20. v, 3. 2. v,
7. 8. vii, 4. 29. viii, 9. 6. 12
Maria iii, 1. 13. iv, 2. 11. iv, 5. 8. vi,
4. 18. ix, 3. 7. ix, 6. 7
Maris iv, 2. 19. iv, 3. 7. iv, 4. 5. iv,
12. 9. viii, 9. 4. ix, 4. 21. ix, 9. 3.
27
Mariti v, 1. 37
Maritima x, 1. 17
Maritimæ iii, 13. 14
Marithmam iv, 1. 6
Maritimas iii, 8. 17
Maritimis ix, 4. 9
Maritimos ix, 10. 7
Maritis viii, 8. 3
Marzys iii, 1. 2
Marte iv, 1. 8. iv, 5. 7 æquò Marte
pugnantium iv, 15. 29 pari Marte
pugnabant vi, 1. 7 alieno Marte vii,
7. 11
Martis ix, 6. 24
Massagetæ iv, 12. 6. vi, 3. 9. viii,
1. 6
Massagetarum viii, 1. 3
Massagetæ iv, 15. 2
Massagetis viii, 1. 8
Mater iii, 12. 4. iv, 10. 20. iv, 13. 35.
v, 2. 20. v, 3. 15. vii, 1. 36. viii, 1.
21. viii, 2. 28. viii, 10. 22. ix, 6. 26
Materia viii, 8. 16 (ligno) v, 3. 7. v,
5. 4. viii, 8. 16. ix, 1. 4. x, 1. 19
(occasio) vi, 6. 12
Materiæ ix, 10. 26 (ligni) vii, 3. 8.
viii, 10. 25. 30
Materiam (lignum) v, 7. 7. vi, 6. 23
Materiem (occasionem) vii, 2. 32
Materies (lignum) iv, 2. 18
Matre iii, 8. 12. vi, 5. 4. viii, 2. 19.
31
Matrem iii, 3. 22. iii, 9. 6. iii, 12. 25.
iv, 1. 8. 13. iv, 10. 24. iv, 11. 3.
iv, 14. 22. v, 2. 18. v, 3. 12. vii,
1. 40
Matri v, 2. 22. vii, 2. 39
Matrimonii viii, 4. 26
Matrimonio v, 3. 12. vi, 9. 30. viii, 1.
9. viii, 4. 29. x, 3. 11
Matrimonium vi, 9. 17
Matris iii, 6. 15. v, 2. 22. vii, 2. 37.
viii, 2. 30
Matronæ iv, 7. 24
Matura viii, 6. 1. x, 1. 30 ætas matura
rebus iii, 6. 19 quibus matura erat
missio vii, 5. 27
Mature iii, 13. 3. iv, 16. 2. vii, 5. 14
Maturus iii, 6. 16. v, 1. 11. vii, 4.
37
Maturos ix, 2. 26
Maturum (opportunum) viii, 5. 5
Matutino vii, 5. 5
Mavis ix, 3. 14
Maxima iv, 6. 12. iv, 8. 10. iv, 10. 22.
vii, 5. 21. viii, 3. 16
Maximæ x, 2. 24
Maximam v, 7. 3
Maximarum iv, 4. 1
Maximas viii, 10. 21
Maxime iii, 2. 5. iii, 12. 2. iv, 1. 10.
iv, 3. 13. iv, 7. 17. iv, 9. 12. iv, 10.
27. v, 5. 7. vi, 4. 16. vii, 3. 6. vii,
7. 21. ix, 8. 5
Maximum iv, 15. 25. v, 13. 4. 14. vii,
8. 12. ix, 2. 2

- Maximus iv, 7. 25. viii, 9. 28. ix, 6. 26
 Mazaces iv, 1. 32. iv, 7. 4
 Mazæi v, 8. 12. v, 13. 11
 Mazæo iv, 9. 7. 12. iv, 11. 20. v, 1. 20. viii, 3. 17
 Mazæum iv, 12. 1. iv, 16. 4. v, 1. 44
 Mazæus iv, 9. 14. 23. iv, 10. 14. iv, 12. 4. 15. iv, 15. 5. iv, 16; 2. 7. v, 1. 17
 Masagas viii, 18. 22
 Meant ix, 4. 9
 Meantis vii, 10. 3. viii, 4. 3
 Meare iii, 5. 9. viii, 4. 12
 Mearet v, 1. 30
 Medi iii, 2. 4. iii, 9. 5. iv, 12. 12
 Media vi, 11. 6
 Mediæ iv, 3. 16. iv, 7. 22. v, 1. 3. vi, 4. 16. vii, 9. 16
 Mediam (sub.) iv, 5. 5. v, 4. 2. v, 13. 1. viii, 3. 17 (adj.) iii, 5. 1. iv, 13. 34. iv, 14. 14. v, 1. 15. v, 4. 33
 Mediatus vii, 1. 8
 Medicamentis ix, 5. 29
 Medicamento (abl.) iv, 6. 19
 Medicamentum (acc.) iii, 6. 3. 11. 16. vi, 10. 34
 Medicaminis iii, 6. 13
 Medicata potione iii, 6. 2
 Medici (gen.) iii, 6. 6 (plur.) v, 9. 3. vi, 3. 11. ix, 5. 22
 Medicis (abl.) iii, 5. 13. ix, 8. 20
 Medico vi, 10. 34
 Medicos iii, 6. 1. ix, 5. 25
 Medicus iii, 6. 3. iv, 6. 17
 Medio (abl.) iv, 1. 31. iv, 3. 8. iv, 7. 22. iv, 15. 21. vi, 3. 18. vii, 5. 36. vii, 11. 3. viii, 4. 27
 Mediocris iii, 8. 25
 Medios iv, 10. 25. vi, 6. 32. vii, 8. 36
 Medis (dat.) iv, 14. 24
 Medium iii, 3. 17. iii, 9. 6. iii, 11. 4. iv, 3. 6. iv, 7. 20. iv, 15. 14. 29. vii, 1. 40. x, 2. 30. x, 6. 18
 Medius v, 4. 22. vi, 2. 14. vii, 2. 23. x, 6. 22
 Medorum vii, 8. 18
 Medos iv, 12. 11. vi, 3. 3
 Medus (fluvius) v, 4. 7
 Megalopolitanis vi, 1. 20
 Megalopolitanus x, 8. 15
 Hercule iv, 14. 14. v, 8. 9. vi, 10. 3. x, 2. 29
 Meleager iii, 9. 7. v, 4. 14. viii, 12. 18. x, 6. 20. x, 7. 7. 10. 14. x, 8. 7. x, 9. 10. 13
 Meleagri x, 9. 20. iv, 13. 27. x, 8. 3. 5. 6. x, 9. 7
 Meleagro (abl.) x, 7. 19. x, 8. 23. x, 9. 17
 Meleagrum vii, 6. 19. x, 7. 1. x, 8. 22. x, 9. 8. 18
 Meliore iv, 1. 13. viii, 4. 17
 Meliorem v, 5. 22. vii, 4. 16 (aptiorum) viii, 14. 24
 Melioris iii, 8. 6
 Meliorum iii, 11. 20
 Melius iii, 5. 13. iv, 10. 7. iv, 12. 24. vii, 7. 19. ix, 3. 7
 Melle vi, 4. 22
 Mellis vii, 4. 23
 Melon v, 13. 7
 Memaceni vii, 6. 17
 Membra (acc.) iv, 15. 17. v, 5. 13. vi, 1. 14. viii, 4. 12. x, 5. 3. x, 9. 4
 Membris iv, 10. 13. vii, 3. 14. viii, 3. 38. viii, 14. 33
 Membrorum v, 5. 14. vii, 11. 17. viii, 12. 23. ix, 1. 25
 Memento iv, 1. 14
 Mementote ix, 6. 26. x, 8. 17
 Memet vi, 10. 4
 Meminerat vii, 1. 11
 Meminerit iv, 1. 18
 Memineritis vi, 9. 36
 Memini iv, 11. 14
 Meminisse vii, 2. 8. vii, 5. 30. vii, 8. 26. viii, 6. 25
 Meminisset vii, 5. 9
 Meministi vii, 2. 37
 Meministis viii, 8. 7
 Memnon iii, 4. 3. ix, 3. 21
 Memnona iv, 8. 11
 Memnonem iii, 1. 21
 Memnoni iii, 3. 1
 Memnonis iii, 2. 1. iii, 13. 14. iv, 8. 3
 Memor iv, 6. 14. viii, 1. 51. viii, 11. 15
 Memorabat iii, 10. 7
 Memorabile v, 4. 31
 Memorabili (abl.) v, 8. 16. vi, 7. 14. vii, 8. 36. ix, 1. 1
 Memorabilis iv, 2. 1
 Memorandum v, 5. 5
 Memorantes viii, 10. 1. ix, 1. 18
 Memorari viii, 1. 22
 Memotem ix, 2. 7
 Memores (plur.) iv, 4. 15
 Memoria v, 4. 11. vi, 9. 4. vii, 1. 8. 24. viii, 2. 9. viii, 8. 18
 Memoriae iii, 5. 5. v, 1. 26. 35. vii, 1. 9. vii, 8. 11. viii, 1. 34. viii, 4. 14. ix, 1. 33. ix, 3. 23. x, 10. 20
 Memoriam iii, 13. 17. iv, 4. 19. iv, 14. 24. vii, 1. 7. vii, 6. 27. viii, 1. 41. x, 1. 6. x, 7. 4

- Memphi iv, 7. 5
 Memphin iv, 1. 30. iv, 8. 2. x, 10. 20
 Menander x, 10. 2
 Menapim vi, 4. 25
 Mendacia (sub.) x, 1. 30
 Mendacio iii, 1. 4. iv, 10. 32. vi, 11. 21. ix, 3. 12
 Mendacium (acc.) vi, 11. 5
 Menedemo (abl.) vii, 10. 21
 Menedemum vii, 6. 24. vii, 7. 31
 Menedemus vii, 7. 34
 Menetem v, 1. 43
 Menidan iv, 12. 4
 Menidas iv, 16. 32. vii, 10. 11
 Menon ix, 10. 20
 Mens vii, 1. 8
 Mensa (abl.) vi, 10. 12
 Mensam v, 2. 13. 14. 15. vii, 4. 7. 14. vii, 7. 5
 Mensas viii, 8. 9. x, 2. 10
 Menso iv, 4. 19
 Menses viii, 10. 34. x, 6. 21
 Mensis x, 6. 9
 Mensum v, 1. 45
 Mente iv, 13. 13. v, 9. 1. 2. viii, 2. 1. viii, 3. 7. viii, 5. 5. ix, 2. 11. x, 3. 2
 Mentem iv, 13. 2. v, 7. 11
 Mentis ix, 3. 5
 Mentibus (abl.) x, 5. 13
 Mentiendi viii, 10. 12
 Mentientium ix, 2. 13
 Mentio vi, 10. 34. viii, 1. 38
 Mentionem reformido vi, 9. 3
 Mentiri vi, 11. 36
 Mentis iv, 5. 3. iv, 6. 12. vi, 3. 16. vi, 8. 10. vii, 4. 3. 19. viii, 4. 15. viii, 6. 16. x, 8. 3
 Mento (dat.) viii, 6. 22
 Mentoris iii, 3. 1. iii, 13. 14
 Mentum viii, 9. 22
 Mercatorem iv, 11. 14
 Mercatores x, 1. 15
 Mercede iii, 8. 3. iii, 9. 2. iv, 5. 18. iv, 13. 31. v, 3. 6. vi, 5. 7. vii, 10. 11
 Mercedem iv, 5. 8. vii, 5. 38
 Mercenariis (abl.) v, 3. 3
 Mercenarios viii, 1. 24
 Mercenarium iv, 12. 22
 Mercenarius v, 1. 42
 Merces (præmium) iii, 13. 5
 Mereris iii, 12. 24
 Meretricum v, 1. 38
 Mergi (inf.) x, 4. 2 in voluptates x, 3. 9
 Meridiana vii, 3. 7
 Meridianam viii, 9. 5
 Meridie viii, 10. 24. ix, 4. 8
 Meridiem iv, 7. 18. v, 4. 7. vii, 10. 15
 Merita (plur. subst.) viii, 5. 10. ix, 2. 28
 Meritas (acc.) vi, 3. 14
 Meriti viii, 1. 40. viii, 3. 15
 Meritis vi, 9. 2. 4. vii, 5. 20 (adj.) vi, 10. 36
 Merito iv, 8. 14. v, 7. 20. viii, 6. 30. x, 7. 2 (adv.) x, 9. 3
 Meritorum vii, 5. 38
 Meritos x, 7. 3
 Meritum vii, 5. 38. viii, 3. 14
 Meritus vi, 7. 31
 Mero v, 7. 4. 5. vii, 4. 2. viii, 1. 22. 43. viii, 6. 22. 27. viii, 10. 18
 Meron viii, 10. 12
 Mersa iv, 8. 7
 Mersas ix, 9. 20
 Meruerat vi, 6. 36
 Meruerit viii, 8. 5
 Meruisse vi, 8. 8. vii, 1. 16. ix, 6. 18. x, 4. 1
 Meruisset x, 8. 1
 Meruit misericordiam vi, 11. 40
 Merum vii, 4. 7
 Mesopotamias iii, 8. 2. ix, 2. 13. x, 1. 19. x, 10. 10
 Mesopotamiam iv, 9. 1. v, 1. 15
 Metæ viii, 11. 6
 Metari iii, 8. 19
 Methymnæorum iv, 5. 19. iv, 8. 11
 Metior (æstimo) ix, 6. 18
 Metiri æstimatione iii, 1. 7
 Metitur vii, 7. 13. vii, 8. 14
 Metron vi, 7. 22. vi, 9. 7. 9
 Metu iii, 6. 6. 11. iii, 11. 12. iii, 13. 9. iv, 13. 14. v, 3. 12. vii, 2. 32. vii, 6. 15. vii, 7. 24. viii, 2. 25. viii, 14. 22. ix, 7. 1
 Metuam iv, 13. 24
 Metuant ix, 4. 19
 Metuat x, 8. 1
 Metuebat vi, 1. 17. ix, 5. 25
 Metuens iv, 9. 13
 Metuente iii, 13. 4
 Metuentem ix, 5. 26
 Metuentibus v, 4. 27. ix, 4. 20
 Metuere v, 3. 13
 Metueret vi, 11. 8
 Metuet viii, 2. 16
 Metuis viii, 7. 9
 Metuis iii, 13. 9. iv, 2. 13. iv, 10. 10. iv, 12. 22. iv, 15. 5. iv, 16. 12. v, 4. 19. vi, 8. 5. vii, 4. 15. vii, 11. 15. viii, 11. 12
 Metuo vi, 8. 9
 Metus iii, 6. 5. iii, 11. 17. iv, 6. 6. v,

6. 2. vii, 1. 36. vii, 4. 11. viii, 6.
12. viii, 14. 20. x, 5. 29
Metuunt iv, 16. 17. vi, 3. 8
Midæ iii, 1. 12. 14
Miles iii, 8. 23. iv, 3. 15. 18. v, 4.
29. vi, 5. 10. vi, 6. 28. 31. 35. vii,
10. 14. viii, 4. 15. 17
Milesius iv, 1. 37
Milesios vii, 5. 29
Mileto vii, 5. 28
Miletum iv, 5. 13. vii, 5. 35. viii,
2. 8
Militant viii, 8. 11. ix, 2. 25
Militantibus vi, 5. 7
Militantium vii, 1. 24
Militare vii, 1. 34 (verb.) vi, 5. 31
(nomen) viii, 14. 11
Militarem ix, 7. 18. x, 6. 8
Militarent vii, 5. 29. viii, 4. 21
Militares iv, 2. 17. v, 10. 9. viii, 5. 4
Militari iii, 7. 19. v, 1. 36. v, 2. 2. v,
8. 5 via v, 13. 23. vii, 6. 8. x,
2. 13
Militaris iii, 6. 19. v, 2. 6. vi, 9. 6.
ix, 4. 22. x, 2. 12
Militarium ix, 8. 14
Militatura iii, 2. 6
Militaturos vii, 10. 11. viii, 2. 33
Milite iv, 5. 18. iv, 10. 9. iv, 13. 31
Militem iv, 3. 15. iv, 12. 5. 10. iv,
15. 13. v, 6. 13. viii, 4. 19. ix,
2. 11
Milites iv, 3. 17. iv, 11. 18. iv, 13.
25. v, 4. 3. v, 6. 14. vi, 3. 6. 13.
vi, 5. 17. vi, 6. 9. vi, 8. 18. 24. vi,
9. 2. vii, 4. 34. viii, 4. 9
Militi iv, 9. 13. iv, 10. 13. vi, 4. 8
Militia vii, 2. 36. ix, 1. 6
Militiæ v, 4. 3. vi, 3. 17. vi, 6. 17.
vii, 1. 35. vii, 2. 33. ix, 3. 1. ix, 8.
23. x, 3. 9
Militiam vii, 1. 38
Militibus iii, 12. 13. iv, 1. 27. iv, 3.
11. iv, 4. 10. iv, 9. 18. iv, 15. 27.
v, 4. 23. v, 13. 18. viii, 10. 31. ix,
2. 12. x, 2. 21. 27. x, 3. 5
Militis iii, 11. 7. vi, 2. 15. vii, 4. 6
Militum iii, 8. 12. iv, 2. 16. 20. iv, 5.
15. iv, 14. 8. v, 2. 4. v, 9. 15. vi,
3. 19. vi, 4. 1. vi, 9. 3. vii, 2. 36.
viii, 12. 7. ix, 3. 6
Mille iii, 3. 16. iii, 11. 17. iv, 1. 12.
iv, 9. 24. iv, 10. 10. iv, 12. 6. iv,
15. 5. v, 7. 12. viii, 4. 13. ix, 1. 6
mille denarium v, 5. 23
Millia iii, 8. 4. iii, 13. 16. iv, 1. 3.
iv, 11. 6. iv, 12. 13. iv, 16. 8. 26.
v, 2. 11. v, 6. 10. vi, 6. 24. vii,
10. 11
Millibus iii, 13. 16. iv, 1. 27. iv, 9. 11.
22. iv, 11. 12. iv, 13. 6. v, 1. 41.
v, 8. 8. v, 13. 8. vi, 6. 22. vii, 10.
12
Millium iv, 5. 22. iv, 10. 3. iv, 12. 20.
v, 2. 16. ix, 2. 4
Minabatur x, 7. 14. x, 9. 16
Minas iv, 6. 27
Minatur vi, 3. 9
Minervæ iii, 7. 3. iii, 12. 27. viii, 2.
32. viii, 11. 24
Minima iii, 10. 5. iv, 14. 10
Minimæ x, 5. 37
Minimarum vii, 8. 15
Minime iv, 3. 23. v, 2. 15. vi, 3. 1.
viii, 6. 23
Minimo vii, 4. 13. x, 10. 12
Minimus vii, 1. 10
Minis vii, 1. 17. viii, 4. 2
Minister vi, 9. 5
Ministeria iv, 3. 18. vii, 1. 11 nauta-
rum turbaverunt vii, 9. 6. ix, 4. 10
Ministeriis vi, 6. 3. viii, 6. 3
Ministerio x, 1. 2
Ministerium viii, 2. 2
Ministratur viii, 9. 30
Ministri iii, 5. 4. v, 1. 42. v, 7. 5.
viii, 9. 23. ix, 7. 24. x, 1. 8. x,
10. 7
Ministria iv, 16. 33
Ministro vii, 1. 3. vii, 2. 14
Ministros viii, 7. 6. x, 1. 6. x, 4. 1
Minor iv, 2. 9. v, 4. 7
Minora promissis præstiterant viii, 11.
25
Minorem x, 10. 2
Minores iv, 12. 10
Minui iv, 9. 23
Minus iii, 6. 12. iv, 6. 13. iv, 11. 9.
iv, 16. 26. v, 1. 39. v, 3. 14. v, 12.
5. vii, 4. 19. vii, 5. 20. vii, 11. 12.
viii, 2. 12. viii, 4. 24
Mira (abl.) iv, 4. 8. iv, 6. 5 (nom-
sing.) iv, 7. 17
Mirabantur iv, 13. 18
Mirabilia v, 1. 29
Mirabundi ix, 9. 26
Miraculum v, 1. 32. vii, 5. 42. ix, 3. 19
Mirari v, 12. 2. x, 6. 10
Miraris vii, 1. 27. viii, 7. 14
Mirator iv, 6. 26
Miratus v, 13. 25. x, 1. 32
Mire viii, 12. 16
Mirer viii, 8. 9
Mireris v, 12. 11
Mirum iv, 11. 4. v, 5. 12. v, 9. 9. vi,
3. 1
Miscetur jure commercii ix, 10. 8
Miscuerat iv, 15. 22

- Miser vii, 2. 6
 Misera viii, 2. 9
 Miserabile v, 3. 5
 Miserabilem x, 7. 4
 Miserabiles fecerat pretium sui v, 6. 6
 Miserabili iv, 15. 17. vi, 9. 25. viii, 2. 5
 Miserabilis iii, 13. 6. iv, 10. 22. v, 4. 28. v, 5. 7. vii, 11. 16
 Miserabiliter iv, 16. 30
 Miseras x, 5. 21
 Miseram vii, 1. 37
 Miserant iii, 2. 6. iv, 8. 14
 Miserat iii, 7. 12. vi, 5. 11. vi, 6. 35. vii, 7. 31. vii, 10. 12. vii, 11. 20. viii, 1. 7. viii, 12. 5. ix, 1. 7
 Miseratio x, 5. 11
 Miserationi viii, 10. 35
 Misere vii, 6. 5. vii, 9. 17
 Miseremur vii, 1. 24
 Miserentur x, 7. 6
 Misereri vi, 9. 18. vi, 10. 26. viii, 3. 3
 Miseri (gen-) iv, 10. 26 (plur.) v, 5. 12
 Miserias v, 5. 11
 Misericordia iii, 5. 8. iv, 16. 12. v, 5. 11. vi, 9. 2. viii, 11. 12. viii, 14. 44. ix, 10. 15
 Misericordiae iv, 11. 9. vii, 2. 7
 Misericordiam iv, 14. 23. v, 5. 17. vi, 8. 6. vi, 9. 28. vii, 1. 1. ix, 3. 2
 Misericors iv, 11. 34. ix, 6. 12
 Miserior vi, 10. 33
 Miseris vi, 4. 11
 Misero vi, 10. 1
 Miserorum viii, 7. 6
 Miseros v, 5. 16
 Miserrimum v, 3. 19
 Misertus v, 5. 24
 Misissent ix, 10. 22
 Misisset iii, 1. 8. v, 3. 5
 Misit iv, 2. 15. iv, 7. 30. iv, 11. 1. v, 2. 8. vii, 11. 5. viii, 2. 13. 25. viii, 5. 2. viii, 6. 21. viii, 12. 2
 Missa iii, 1. 20
 Missam v, 2. 18
 Missas iii, 13. 2. v, 8. 16
 Missi iv, 15. 18. iv, 16. 19. vi, 4. 7. vi, 5. 7. 10. x, 10. 2
 Missilia iv, 3. 15. ix, 5. 5
 Missilibus iv, 2. 9. 21. iv, 4. 9. vi, 1. 15
 Missio (vacatio militum) vii, 5. 27
 Missione x, 5. 14
 Missionem x, 2. 12
 Missis iii, 8. 12. v, 3. 11. vi, 7. 24. ix, 1. 20
 Misso iii, 1. 1. ix, 1. 19
 Missos iii, 12. 8
 Missum iii, 12. 7. vii, 2. 32. ix, 5. 21. x, 10. 15
 Missuros vi, 11. 7
 Missus iii, 7. 11. iv, 1. 15. 36. iv, 8. 15. vi, 8. 20. viii, 3. 17. ix, 8. 16
 Mitem v, 10. 14
 Mites vii, 4. 26
 Mitescente jam coeli saevitia viii, 4. 13
 Mitescere mare infuso paludis humore vi, 4. 18
 Mitescunt sua lege (maturescunt) vi, 3. 7
 Mithracenes v, 13. 9
 Mithren iv, 13. 12
 Mithrenem iii, 12. 6
 Mithreni v, 1. 44
 Mithrenis v, 8. 12
 Mitta viii, 3. 15 alendis frugibus (opportuna) viii, 9. 12
 Mitigandam vii, 6. 17
 Mitigantur viii, 8. 8
 Mitigare v, 9. 12. ix, 3. 18
 Mitigare v, 3. 12
 Mitigari x, 8. 18 nullus maritis perfidia potest vii, 5. 20
 Mitigat vi, 3. 8
 Mitigata v, 6. 16. ix, 10. 4
 Mitigatis (cicuratis) viii, 14. 10
 Mitigato v, 3. 1
 Mitigatum v, 16. 10
 Mitigatus vi, 5. 20
 Mitigaverunt ix, 7. 6
 Mitigavit vi, 6. 17
 Mitigetur ix, 2. 16
 Mitior vii, 4. 30
 Mitiora vii, 4. 26
 Mitiores v, 8. 15
 Mitioribus vi, 3. 6
 Mitis iii, 8. 5. viii, 8. 4
 Mitissimum x, 5. 9
 Mitte iii, 2. 16
 Mittebant ix, 5. 8
 Mittebat vii, 2. 36. viii, 14. 22
 Mittebatur iii, 1. 8
 Mittere vi, 1. 29. vi, 11. 6
 Mitterent ix, 8. 7
 Mitteres vii, 2. 37. viii, 7. 11
 Mitteret iii, 13. 3. vii, 6. 6. viii, 3. 17
 Mitti v, 10. 5. x, 8. 14
 Mittit iv, 15. 6. 18. vii, 9. 9. vii, 11. 22
 Mittor viii, 1. 35
 Mittunt v, 3. 12. viii, 11. 26
 Mittuntur v, 10. 9
 Mithylenis iv, 8. 13
 Mitylenen iv, 5. 22
 Mixtas iv, 12. 7
 Mixtum ix, 9. 7

- Mixtus v, 4. 20
 Mobile iv, 14. 16
 Mobiles viii, 10. 32
 Mobili ix, 14. 22
 Moderata vii, 1. 24. x, 8. 21
 Moderate iii, 12. 20. vii, 4. 12
 Moderationem iv, 11. 7. v, 3. 15. vi, 6. 1
 Moderationis viii, 8. 10
 Moderatus vii, 4. 8
 Modestius x, 6. 18
 Modestus v, 1. 38
 Modica vi, 4. 1. vii, 4. 36. viii, 12. 7
 Modicia vii, 9. 20. vii, 10. 15 ac molli-
 bus clivis viii, 11. 6
 Modico iii, 7. 7. iv, 5. 15. iv, 7. 15.
 iv, 12. 2. v, 4. 9. vi, 4. 3. 16. 22.
 vii, 6. 11. vii, 10. 3. ix, 8. 23 (len-
 to) viii, 9. 18
 Modicus vii, 5. 2. vii, 7. 5 (animi) vii,
 8. 9
 Modo iii, 9. 1. iv, 9. 6 (nunc) iii, 6.
 15. iv, 16. 5 (more) iii, 11. 17. vi,
 8. 25. viii, 14. 31 (solum) iii, 6. 12.
 vi, 7. 1
 Modum iv, 1. 10. vi, 10. 1. vi, 11. 17.
 vii, 3. 9 (conditionem) vi, 9. 18
 (magnitudinem) vii, 2. 33 (finem)
 viii, 13. 15 excedunt navigia iv,
 11. 8
 Modus (summa) v, 6. 8 (fortuna) vi, 1.
 17 (copia) vi, 4. 21 ingens vestis v,
 6. 3 immodicarum cupiditatum x, 5.
 32
 Monia iv, 3. 12. vii, 4. 31. viii, 10.
 7. 10
 Monibus iv, 2. 9. v, 7. 9. viii, 10. 6.
 ix, 4. 5
 Moror iv, 10. 21. x, 5. 2
 Morore x, 5. 8 animum allevaret iv,
 15. 11
 Mororis x, 5. 9
 Morosiorem vi, 2. 6
 Mœstitia x, 5. 20. x, 8. 9
 Mœstitiæ v, 2. 14
 Mœstorum x, 5. 10
 Mœstum viii, 2. 40
 Mœstus vi, 6. 19 suam vicem vii, 2. 5
 Mole iii, 1. 5. v, 4. 32
 Molem viii, 2. 24 (aggerem) iv, 3.
 2. 6
 Moles iii, 2. 12. iv, 2. 19. 21. iv, 3.
 14. iv, 8. 4. v, 1. 33. 34. v, 9. 5
 (machinas) viii, 10. 32 agi possunt
 iv, 2. 8
 Molestie iii, 6. 11
 Molestus ix, 4. 28
 Moliabantur ix, 9. 13 (disjiciebant) iv,
 3. 10
 Moliabatur (movebat) iv, 9. 1 clausum
 aditum domus (convellebat) vi, 8.
 20
 Moliendis v, 7. 1
 Molientes ictus viii, 14. 19
 Molis iv, 2. 21. 23. iv, 3. 7. v, 1. 28
 (aggeris) iv, 3. 3
 Molita v, 7. 8. ix, 6. 23
 Moliti erant aditum (tentaverant) ix, 5.
 19
 Molitum v, 1. 35
 Molitur Ganges insulas (efficit) viii,
 9. 7
 Molitus vi, 6. 28
 Moliuntur pedes ægre sabulum iv, 7.
 7 ab imo latere fundamenta (suffo-
 diunt) vii, 5. 33
 Mollibus viii, 11. 6
 Mollior vi, 3. 6
 Molliora v, 6. 18
 Mollioris v, 3. 2
 Mollius viii, 9. 7
 Memento vi, 7. 27 unius horæ ix, 6.
 21
 Momentum temporis vi, 9. 9 (via) v,
 13. 14
 Monendi (gerund.) x, 2. 15
 Monendo viii, 14. 44
 Monentes viii, 1. 40
 Monentis iii, 2. 13
 Monere iv, 2. 6. iv, 9. 20. viii, 14.
 35. ix, 4. 27. x, 8. 1
 Moneret vii, 11. 22
 Moneri viii, 3. 4
 Mones viii, 8. 18
 Monet iv, 13. 37
 Monimo iii, 13. 15
 Moniti iii, 4. 13
 Monitos v, 4. 20. vii, 5. 27. x, 1.
 27
 Monitum iv, 2. 3
 Mons vii, 3. 20
 Monstra ix, 9. 10
 Monstrabantur iii, 4. 10
 Monstrantibus iii, 12. 17
 Monstrantium iv, 7. 15
 Monstrare v, 13. 20
 Monstraret v, 4. 12
 Monstrari v, 12. 20
 Monstrasse (designasse) iv, 4. 5
 Monstrasset ix, 8. 26
 Monstratam iv, 13. 37. v, 13. 10
 Monstratum v, 13. 24
 Monstraturos v, 13. 9
 Monstraturum viii, 11. 3
 Monstravit iv, 15. 27
 Monstri ix, 8. 14
 Monte iv, 2. 18. v, 4. 5. vii, 4. 31. vii,
 5. 13. viii, 9. 3. x, 1. 19

- Montem** vi, 5. 25. vii, 3. 19. vii, 6. 2
Montes iii, 8. 28. iv, 10. 8. iv, 12. 10.
 20. iv, 14. 1. 14. v, 1. 13. v, 6. 15.
 vi, 6. 22. vi, 11. 20. ix, 4. 25
Montibus v, 1. 13. 24. v, 3. 1. v, 4.
 8. v, 6. 17. v, 7. 8. vi, 5. 20. vii,
 3. 20. ix, 1. 4
Montis iii, 1. 3. iv, 13. 16. vi, 6. 29.
 vii, 2. 8. vii, 11. 3. 17
Montium v, 3. 16. 18. v, 4. 5. 6. 23.
 vi, 3. 16. vi, 4. 4. 13. vi, 6. 25. vii,
 4. 4. vii, 11. 8. viii, 9. 5
Mosuit iv, 6. 12. viii, 6. 16
Monumenta iii, 4. 10. vii, 9. 15
Monumentis iv, 13. 12
Monumentum ix, 3. 19. x, 1. 14
Morabantur vii, 1. 7. viii, 1. 46. ix, 5.
 33
Morabatur iii, 11. 17. iv, 6. 9. iv, 13.
 22. ix, 9. 13
Mora vi, 6. 10
Moram iii, 6. 3. viii, 3. 14
Morantes iv, 13. 18
Morantur v, 1. 30
Moraretur iii, 8. 20. iv, 4. 18. iv, 11.
 4. vii, 7. 26. viii, 2. 27. viii, 5. 13
Morari iv, 2. 17. iv, 4. 2. viii, 9. 36
Morata viii, 13. 22
Moratur vi, 3. 16
Moratus vi, 4. 2. ix, 5. 30
Morbi iii, 5. 9. iii, 6. 2. ix, 10. 1
Morbis v, 1. 11
Morbo ix, 3. 20. ix, 10. 20
Morbos v, 9. 3. ix, 10. 13
Mordere vii, 4. 13
More iii, 3. 8. iii, 8. 9. iii, 12. 17. iv,
 1. 17. v, 1. 22. v, 4. 3. v, 12. 6. vii,
 2. 1. vii, 10. 4
Morem vi, 2. 2. x, 3. 14
Mores v, 5. 19. vi, 6. 2. vi, 10. 22.
 viii, 3. 15. viii, 4. 28. viii, 8. 13. ix,
 4. 3. x, 5. 33
Mori iii, 5. 13. iv, 14. 22. v, 12. 11.
 vii, 8. 36. ix, 3. 34. ix, 6. 18. x, 5.
 24
Moribundo ix, 6. 10
Moribundus vi, 1. 15. ix, 1. 33. ix, 5.
 28
Moribus iv, 13. 4. v, 1. 36. vi, 3. 8.
 vi, 6. 9. vii, 8. 11. viii, 5. 19. viii,
 9. 29. ix, 1. 24
Moriendum v, 3. 11. vi, 10. 25. viii,
 1. 34. viii, 2. 11. ix, 5. 6
Morienti x, 6. 17
Morientis viii, 1. 52
Morientium iv, 15. 26. v, 4. 28
Moreris vi, 10. 32
Moris iv, 12. 11. v, 2. 21. vi, 2. 8.
 vii, 10. 6. ix, 4. 24. x, 4. 1
Morituram viii, 2. 28
Moriturus iii, 12. 11
Morituro (dat.) vi, 10. 10. x, 1. 37
Moritueros iii, 1. 7. vii, 10. 6. x, 3. 5.
 x, 5. 14
Moriturum (acc.) iii, 8. 21. ix, 5. 2.
 26
Moriturus vi, 10. 10
Mors iv, 10. 20. iv, 11. 9. ix, 1. 12.
 ix, 6. 19. x, 5. 25
Mortali iv, 7. 8
Mortalibus vi, 4. 11. vii, 8. 26. viii,
 10. 32. x, 10. 13
Mortalitas ix, 3. 7. x, 5. 36
Mortalitate v, 5. 17
Mortalium vi, 11. 25. vii, 4. 10. viii,
 5. 17. ix, 4. 18. x, 5. 35
Morte iii, 2. 1. iv, 15. 17. v, 5. 18. v,
 6. 7. v, 8. 11. vi, 6. 18. vii, 4. 34.
 vii, 8. 38. viii, 14. 29
Mortem iv, 14. 25. iv, 15. 24. v, 1. 2.
 vi, 3. 17. vi, 8. 8. vii, 2. 35. vii, 10.
 5. 6. viii, 3. 6
Morti iv, 10. 30. viii, 4. 8. ix, 3. 34
Mortis iii, 2. 18. iii, 12. 5. iv, 3. 18.
 iv, 8. 9. v, 13. 3. vi, 7. 10. vi, 8. 5.
 vii, 8. 34. viii, 3. 5. viii, 14. 29. ix,
 5. 15
Mortuo (abl.) viii, 3. 17
Mortuos x, 5. 21
Mos iv, 8. 6. viii, 6. 2. ix, 3. 4
Mosyni vi, 4. 16
Mota vii, 1. 36
Motibus iv, 4. 20
Motis ix, 1. 14. castris iii, 7. 5
Moto (abl.) vii, 3. 14
Motos vi, 9. 25. vii, 6. 15
Motu (abl.) iv, 14. 20. vii, 5. 16. vii,
 10. 4. ix, 5. 28
Motum (neut.) iv, 3. 6. vi, 9. 3. viii,
 6. 8. 16. ix, 5. 27
Moturos x, 2. 13
Motus (dolens) iii, 2. 1. iii, 12. 26.
 vi, 5. 23. vii, 1. 4. vii, 6. 19 (sub.).
 v, 1. 22. v, 9. 14. viii, 10. 33. x, 7.
 11 (tumultus) iii, 12. 3
Move viii, 14. 15
Movebantur viii, 14. 10
Movebat iv, 12. 22
Movebatur viii, 2. 7. x, 9. 14
Movebis vii, 4. 14
Movent ix, 4. 9
Moverat iv, 6. 19. iv, 7. 2. vi, 11. 2.
 vii, 9. 18. vii, 1. 38. se pugna viii,
 14. 6
Movere (infin.) v, 2. 7. vi, 10. 19. cas-
 tra v, 9. 13. fortunam x, 9. 17
Moveretur vi, 6. 14. viii, 5. 1 (tentare-
 tur) iii, 1. 21

- Moveri iii, 3. 7. iv, 13. 5. vii, 3. 13. x, 2. 14
 Movet (terret) iv, 14. 17
 Movisse (diessisse) v, 13. 1
 Movit iii, 6. 9. iv, 1. 6. 7. iv, 10. 8. 17. vii, 5. 40. viii, 4. 1. ix, 1. 22. x, 4. 3 (contendit) viii, 9. 1 utcumque movit præsens affectio vii, 1. 24. ix, 4. 23
 Mox v, 1. 6. v, 9. 11. vi, 3. 15. vii, 11. 16. x, 5. 7
 Mucrone iii, 11. 10. ix, 5. 11
 Mucrones (acc.) iii, 11. 5
 Mulctæ (gen.) iii, 7. 2
 Mulctat pecunia iv, 1. 37
 Mulctati (plur.) v, 5. 14. vii, 11. 17. viii, 11. 23
 Multi iii, 3. 24
 Muliebres viii, 3. 2
 Muliebri vii, 2. 39
 Muliebria (acc.) vi, 6. 8
 Muliebris vi, 5. 28. viii, 2. 29
 Muliebriter iii, 3. 14. 18. vi, 7. 11. viii, 3. 7
 Mulier viii, 6. 16
 Mulieribus iii, 12. 4
 Mulierum iii, 12. 6
 Mullinus viii, 11. 5
 Mulorum viii, 7. 11
 Multa iii, 4. 9. iii, 13. 6. iv, 11. 8. iv, 15. 20. v, 7. 5. vi, 4. 13. vii, 11. 5. viii, 10. 13 multa lux est iv, 13. 21
 Multam iv, 6. 8. v, 2. 18. vi, 6. 23
 Multarum v, 1. 32
 Multas iv, 6. 4. v, 6. 2. x, 3. 7
 Multi (plur.) iv, 6. 9. iv, 7. 16. iv, 11. 11. iv, 15. 18. v, 2. 12. v, 6. 7. x, 6. 2
 Multiplex vi, 1. 9. vii, 4. 26
 Multiplicabant incertum metum v, 4. 19
 Multiplicato (abl.) iii, 10. 2. vii, 3. 17. viii, 4. 10
 Multiplicem (acc.) iv, 16. 10. ix, 2. 8
 Multiplici (abl.) iv, 10. 26. v, 6. 7
 Multis (abl.) iv, 3. 22. 23. iv, 4. 15. 21. iv, 6. 25. iv, 7. 24. v, 3. 8. v, 6. 11. vi, 4. 24. vi, 6. 23. vii, 9. 16
 Multitudine iv, 8. 5. iv, 13. 30. iv, 16. 2. ix, 1. 13
 Multitudinem iv, 9. 22. iv, 10. 7. iv, 16. 30. v, 13. 22. vi, 6. 24. 4x, 2. 23. ix, 3. 12. ix, 4. 20
 Multitudini iv, 14. 12. vii, 11. 1
 Multitudinis iii, 4. 28. vi, 9. 6. ix, 4. 24. ix, 7. 6
 Multitudo iii, 2. 10. iii, 8. 18. iii, 11. 17. iv, 7. 2. iv, 12. 20. 22. iv, 16. 16. v, 10. 3. vii, 2. 7. vii, 4. 30. ix, 4. 22. ix, 7. 19
 Multo (abl.) iv, 3. 25. iv, 8. 4. iv, 15. 17. v, 2. 13. v, 4. 33. vi, 4. 22. vi, 7. 19. vii, 5. 15. ix, 2. 16
 Multorum iv, 9. 16. v, 3. 20. v, 4. 7
 Multos iv, 4. 11. 15
 Multum (adv.) iii, 11. 8. iv, 3. 2. iv, 7. 22. iv, 11. 20. iv, 14. 7. iv, 16. 4. iv, 16. 3. v, 5. 11. vi, 8. 7
 Mundi ix, 3. 7. ix, 4. 19. ix, 6. 20. ix, 9. 1
 Mundo x, 9. 4
 Mundus iv, 11. 22. viii, 9. 13
 Munera ix, 6. 19 (munia) iii, 11. 7
 Munere x, 10. 9
 Muneris vii, 6. 8
 Muni vi, 8. 9
 Munia vi, 9. 29. vii, 2. 33. viii, 6. 2. ix, 1. 1. x, 3. 9
 Munimenta iii, 1. 5. 7. iii, 4. 2. iv, 4. 12. 16. iv, 5. 4. iv, 12. 2. iv, 14. 10. vii, 6. 26. vii, 11. 8. viii, 2. 22. viii, 10. 27. viii, 11. 1. ix, 3. 19
 Munimenti v, 1. 32. vi, 5. 13
 Munimentis iii, 13. 5. iv, 4. 4. viii, 10. 5
 Munimento iv, 13. 25. viii, 2. 20. ix, 4. 8
 Munimentorum viii, 2. 22
 Munimentum iv, 6. 22. v, 4. 5
 Munire iv, 12. 17. 24
 Muniret iv, 13. 31
 Munitæ v, 1. 17. ix, 8. 11
 Munitam viii, 10. 23. ix, 1. 14
 Munitas viii, 2. 22
 Munitio iv, 7. 21
 Munitiona iv, 13. 33
 Munitionem vii, 6. 19
 Munus iv, 7. 13. v, 2. 19. v, 4. 3. vii, 6. 27
 Muralia viii, 10. 32
 Muri v, 1. 26. ix, 1. 18. ix, 4. 30. ix, 5. 14
 Murices (tribuloe) iv, 13. 36
 Muris iv, 3. 20. iv, 6. 9. iv, 8. 2. 11. v, 1. 19. 26. v, 6. 7. vi, 6. 34. vii, 6. 24. vii, 7. 31. viii, 10. 27
 Murmurant vi, 11. 3. ix, 3. 15
 Muro iv, 7. 20. vii, 6. 10. 25. viii, 10. 27. ix, 1. 14
 Murorum v, 1. 32. vii, 5. 33
 Muros iv, 2. 9. iv, 3. 13. 24. iv, 6. 7. 21. iv, 8. 6. x, 5. 10

Murum iv, 3. 13. vii, 2. 29. vii, 4. 5.
ix, 4. 30. ix, 5. 19
Murus iv, 2. 9. iv, 6. 23. v, 1. 25. 26.
vii, 6. 10. 25. viii, 10. 24
Musicani ix, 8. 8. 16
Musicanis ix, 8. 10
Muta (verb.) x, 4. 1 (plur.) x, 5. 7
Mutabat iv, 1. 2
Mutabiles iv, 14. 19
Mutabilis iii, 8. 20. iv, 10. 7
Mutans viii, 2. 35
Mutantem iii, 11. 26
Mutare x, 5. 33 pugnam iii, 2. 14
Mutarent iii, 10. 10
Mutaret iv, 7. 5. vi, 9. 10
Mutari iii, 3. 6. vi, 8. 6
Mutasse ix, 4. 17
Mutassem vii, 1. 31
Mutat viii, 9. 13. viii, 14. 34. ix, 4. 7
Mutatam iv, 3. 21
Mutatio viii, 5. 20
Mutatione iii, 13. 12. iv, 1. 27
Mutatis vii, 2. 3
Mutato iv, 6. 18. iv, 15. 31. vii, 3. 1
Mutatus iii, 2. 18. iv, 15. 11. viii, 6.
20
Mutaverant vii, 4. 21
Mutaverat vi, 7. 13. viii, 6. 12 exilium
patria sede iii, 7. 11
Mutavit v, 2. 6. v, 8. 1. vi, 10. 12 ne-
cessitas rationem belli viii, 10. 20
Mutilata ix, 2. 19
Mutilatis vii, 6. 40
Mutua iii, 11. 9. vii, 2. 24. vii, 9. 9.
x, 8. 23
Mutuam vi, 6. 4
Mutuas vi, 2. 4
Mutui (doloris) iv, 10. 21
Mutuis v, 12. 8
Mutuo essemus miseri v, 5. 12
Mutuos vii, 3. 5
Mutuum vii, 10. 15
Mutuus iv, 9. 20
Myndios iii, 7. 4

N.

Nabant ix, 4. 12
Nabarzanes iii, 7. 12. iii, 9. 1. v, 9.
2. v, 10. 12. v, 13. 18. vi, 3. 9.
vi, 5. 22
Nabarzani v, 12. 14. vi, 5. 23
Nabarzanis vi, 4. 8
Nam iv, 16. 28. 30. v, 2. 6. v, 4. 25
Namque iii, 13. 17. iv, 2. 7. iv, 15.
20
Nantes vii, 9. 4. viii, 13. 12

Nare vii, 8. 6
Naribus vii, 6. 40
Nasamones iv, 7. 19
Nascitur vi, 4. 21. vii, 8. 21
Natantium iv, 3. 5
Natare iv, 8. 8
Nataturi ix, 4. 12
Natio iv, 12. 12. vi, 6. 9. 36
Natione iii, 6. 1. iii, 13. 2. vii, 4. 8
Nationem vii, 3. 5
Nationis iv, 12. 7. v, 8. 12. vi, 3. 10.
viii, 2. 25. viii, 5. 8. ix, 7. 4
Nationum iii, 8. 5. v, 2. 6. vii, 8. 22
Nativus vi, 10. 23
Natu iv, 7. 25. iv, 11. 2. vii, 8. 12
Natum (opportunitum) viii, 9. 1
Natura iv, 6. 6. v, 5. 21. vi, 5. 29. vi,
6. 26. vii, 4. 26. vii, 11. 10. viii, 2.
1. viii, 10. 24. ix, 3. 13. ix, 4. 18.
ix, 6. 22 (indoles) vi, 5. 15 (aitus)
vi, 4. 15 natura immitia ingenia ix,
10. 9
Naturæ v, 1. 35. v, 7. 18. vi, 2. 3. vii,
4. 4. viii, 9. 14. ix, 4. 7. ix, 9. 6
(indoli) iv, 11. 16 (nativo statui) vi,
4. 19
Naturale x, 5. 32
Naturalem vii, 5. 5. vii, 6. 23
Naturali iii, 4. 2. viii, 2. 22
Naturalis iv, 5. 3. vii, 4. 11
Naturam iii, 2. 17. iv, 8. 1. v, 1. 34.
vii, 11. 4. ix, 1. 33. ix, 6. 20. ix, 9.
4. ix, 10. 3. x, 1. 40
Natus vi, 11. 32. vii, 2. 33. x, 6. 21
Navale iv, 3. 12. ix, 9. 16
Navali iv, 1. 11. iv, 3. 14
Navalis ix, 1. 4
Navatæ operæ ix, 1. 6
Navaturos vii, 5. 27
Navem iv, 4. 9
Naves iii, 1. 20. iv, 1. 27. iv, 2. 9. iv,
3. 16. iv, 4. 2. viii, 10. 3. ix, 8. 3.
ix, 9. 11. 21
Naufragia in sicco ix, 9. 21
Naufragium v, 9. 3
Navibus iv, 1. 36. 37. iv, 2. 9. iv, 4.
7. iv, 5. 19. ix, 10. 4. x, 2. 1
Navigabant ix, 9. 2
Navigandum viii, 13. 25
Navigantes vii, 9. 6
Navigantium vii, 4. 28
Navigare ix, 4. 12. ix, 6. 3
Navigaturus ix, 8. 3
Navigia iv, 2. 24. iv, 3. 17. 18. 24.
25. iv, 4. 9. 15. iv, 6. 21. iv, 7.
20. iv, 11. 8. viii, 10. 2. ix, 1. 3. ix,
4. 9. 11
Navigii iv, 7. 24
Navigiis iv, 2. 21. iv, 3. 5. iv, 4. 6-

- vii, 4. 21. viii, 13. 23. ix, 3. 22. ix, 6. 1. ix, 8. 5. ix, 9. 11. 18. 27
 Navigio iv, 7. 21. ix, 4. 8. ix, 9. 5
 Navigium iv, 8. 7
 Navis iv, 3. 3. ix, 4. 14
 Navium iv, 3. 11. iv, 5. 14. v, 3. 2. v, 7. 8. v, 8. 16. ix, 9. 2. ix, 10. 3. x, 1. 19
 Naura viii, 2. 19
 Nautæ ix, 4. 10
 Nautarum iv, 3. 18. vii, 9. 6. ix, 8. 6
 Nauticæ ix, 10. 3
 Nautici ix, 9. 7
 Nauticorum ix, 9. 26
 Nauticos ix, 9. 4
 Ne v, 2. 2. v, 4. 10. 17. 25. v, 12. 1. vi, 3. 12. vi, 8. 20. ix, 1. 7
 Nearcho ix, 10. 3. x, 6. 12
 Nearchus x, 1. 10. x, 6. 10
 Nec iv, 2. 8. iv, 15. 16. v, 3. 11. 19. 21. 22. v, 6. 16. v, 9. 1. vi, 4. 14
 Necarentur vi, 11. 20
 Necaretur vii, 5. 43
 Necari ix, 1. 25
 Necatis ix, 2. 7
 Necatum x, 10. 14
 Necaverunt iv, 8. 11. viii, 8. 20
 Necavi iv, 10. 29
 Necessaria (sing.) v, 13. 7. ix, 6. 2. x, 6. 21 (plur.) v, 1. 8. v, 12. 6
 Necessariis vi, 6. 14
 Necessario v, 3. 14
 Necessarios (propinquos) vii, 2. 36
 Necessarium viii, 2. 9
 Necessè iv, 13. 20. vi, 10. 25. viii, 1. 49. x, 6. 20
 Necessitas iv, 1. 29. iv, 3. 24. iv, 10. 14. iv, 14. 22. v, 4. 12. v, 5. 15. vi, 4. 11. vii, 5. 17. viii, 4. 11. 13
 acuit ignaviam v, 4. 31 est ante rationem vii, 7. 10
 Necessitate vi, 4. 10. vii, 5. 38. ix, 3. 6
 Necessitatis ix, 10. 17
 Necessitudines (propinquos) iv, 10. 23
 Necis iv, 1. 22
 Nefanda viii, 2. 2
 Nefariæ v, 9. 3
 Nefas iv, 10. 29. v, 2. 22. v, 7. 2. v, 9. 9. 16. vi, 9. 4. 10. viii, 2. 6 in ferri viii, 4. 28
 Nefastum nihil ulli vii, 5. 20
 Negabant viii, 10. 32
 Negaret vi, 10. 17
 Negari vi, 7. 32
 Negasse x, 5. 11
 Negat iii, 8. 5. iv, 7. 27. v, 13. 16. viii, 7. 2. ix, 2. 31
 Negatum vii, 2. 32
 Negaverunt iv, 1. 17
 Neget viii, 10. 18
 Negligentia vi, 3. 11
 Negligentius ix, 7. 2
 Negligunt vii, 11. 9
 Negotia v, 11. 10
 Negotio vi, 10. 20. vii, 1. 4. vii, 4. 10
 Negotium x, 1. 36
 Neminem iii, 8. 6. v, 4. 13. v, 5. 17. v, 12. 5. vi, 3. 17. vi, 5. 19. vi, 9. 28. vi, 10. 18. vii, 1. 30. vii, 2. 9. vii, 4. 6. viii, 6. 12
 Nemo iv, 11. 10. iv, 13. 33. v, 8. 14. v, 13. 20. vi, 10. 5. 10. vii, 7. 7. viii, 5. 7. viii, 7. 10. viii, 10. 2. ix, 5. 6. ix, 6. 13
 Nemora iii, 10. 2. iv, 12. 23. viii, 1. 12
 Nemore vii, 2. 23. viii, 10. 15. x, 1. 14
 Nemori vii, 2. 29
 Nemoribus vii, 2. 22
 Nemoris iv, 7. 20. v, 1. 34. vii, 2. 28. viii, 10. 16
 Nempe viii, 7. 9
 Nemus iii, 4. 10. iv, 7. 20. vi, 3. 3. vii, 2. 29. ix, 1. 13
 Nepos iv, 10. 23
 Nepotem x, 5. 24
 Neptem x, 5. 24
 Neptes v, 2. 19
 Neptibus x, 5. 20
 Neptium x, 5. 31
 Neptuno iv, 2. 20
 Neptunum iv, 4. 5
 Nequaquam iii, 1. 18
 Neque v, 6. 5. 6. vii, 10. 10
 Nequicquam iii, 2. 11. iii, 5. 12. vi, 11. 15
 Nequirent ix, 4. 11
 Nequisset iv, 10. 20
 Nequiverant v, 3. 9
 Nesciant vii, 7. 16
 Nescias viii, 7. 1
 Nescio iv, 10. 26. iv, 11. 8. vi, 3. 4. vi, 10. 33. ix, 2. 31
 Nexu v, 11. 10 (junctura) iv, 3. 9. vi, 5. 15
 Nexus (acc.) iii, 1. 15 (nom. sing.) iii, 1. 17 operum iv, 2. 8 ramorum vi, 5. 15
 Nicæam ix, 3. 23
 Nicanor iii, 9. 7. iv, 13. 27. vi, 6. 18. viii, 13. 13
 Nicanore vi, 9. 27
 Nicanorem v, 13. 19. vi, 9. 13
 Nicanori vi, 7. 15
 Nicarchidem v, 6. 11
 Nicomacho vi, 7. 2. vi, 10. 7. vi, 11. 37. 38
 Nicomachum vi, 8. 1. 12

- Nicomachus vi, 7. 16. 25. vi, 9. 7. vi, 10. 5
 Nicostratum viii, 6. 9
 Nihil iv, 14. 4. v, 3. 22. v, 6. 5. v, 9. 7. vi, 8. 5. vi, 9. 10. vii, 7. 34. viii, 7. 11. ix, 1. 21. 36. ix, 2. 27
 Nihilo iv, 1. 33. ix, 8. 8
 Nihilominus ix, 1. 20
 Nil v, 5. 20. v, 6. 2
 Nilo iv, 7. 3
 Nilus viii, 9. 9
 Nimbo viii, 13. 23
 Nimia iv, 14. 20. vi, 8. 3. x, 3. 9. x, 5. 27
 Nimis iv, 11. 8
 Nimirum iv, 16. 5. vi, 9. 10. x, 2. 19
 Nini iii, 3. 16
 Nisi iii, 2. 11. iv, 1. 17. iv, 16. 2. v, 4. 12. v, 8. 12. vi, 8. 10. vii, 6. 11. ix, 9. 4
 Nitens oleo ix, 7. 20
 Nitet iii, 2. 12
 Niti v, 3. 21. viii, 11. 9
 Nitidior iv, 12. 23
 Nitor vii, 4. 29
 Nitorem iv, 10. 1
 Nive vii, 3. 10. vii, 11. 8
 Nivem iii, 13. 7. v, 6. 14
 Nives vi, 3. 16. vii, 3. 11. viii, 9. 13
 Nivibus v, 6. 15. vii, 8. 13
 Nivis vii, 3. 13
 Nix vii, 9. 7 libero vii, 9. 9 majore quam effectu viii, 9. 28
 Nobilem iii, 1. 12. iv, 9. 9. viii, 1. 23. x, 1. 5 multam edidit viii, 3. 37
 Nobiles iii, 6. 1. iii, 13. 6. 15. vii, 3. 4. viii, 2. 35. viii, 4. 23. viii, 6. 9. x, 3. 7 canes ad venandum ix, 1. 31
 Nobili vi, 7. 22
 Nobilibus iii, 12. 4
 Nobiliorem vi, 2. 6
 Nobilioribus x, 6. 20
 Nobilis iv, 9. 6. v, 1. 11. vi, 2. 11. vii, 4. 18. viii, 4. 21. viii, 6. 7
 Nobilissimæ iii, 10. 7
 Nobilissimarum bello gentium vi, 1. 7
 Nobilissimi iii, 3. 21. iii, 11. 9. iii, 13. 14. vii, 10. 4. x, 1. 27. 38
 Nobilissimis iii, 12. 13. vii, 11. 28. x, 7. 20
 Nobilissimum iv, 12. 8
 Nobilissimus vi, 11. 20
 Nobilitabit v, 8. 17
 Nobilitas viii, 9. 21
 Nobilitata iv, 6. 30
 Nobilitate iii, 7. 12. v, 9. 16. vi, 2. 9. ix, 1. 26. x, 1. 22
 Nobilitatem ix, 6. 22
 Nobilium iii, 11. 25. iii, 13. 10. viii, 1. 11. viii, 11. 34
 Nobis iv, 1. 14. iv, 16. 5. v, 5. 15. vi, 3. 8. 13. 16. 17. vi, 8. 4. ix, 2. 23. ix, 3. 5
 Nocere vii, 2. 12
 Nociturum vi, 3. 11
 Nocte iii, 8. 13. v, 5. 3. v, 10. 12. vi, 6. 21. vii, 11. 6. viii, 6. 10. viii, 11. 21. ix, 5. 30
 Noctem iii, 8. 20. iv, 13. 14. iv, 16. 18. v, 12. 1. vi, 11. 12. vii, 5. 16. vii, 8. 2. viii, 6. 20. ix, 4. 18
 Noctes vi, 2. 5. viii, 3. 5. viii, 11. 20
 Nocti vii, 3. 11. viii, 4. 8
 Noctis iii, 2. 15. iv, 13. 9. 16. vii, 4. 28. x, 9. 3
 Noctium viii, 6. 2. viii, 9. 30
 Noctu v, 2. 7. vi, 5. 12. vii, 2. 15. vii, 4. 28. vii, 11. 20
 Nocturna iv, 13. 4. v, 13. 5
 Nocturno iv, 7. 22. vii, 5. 1
 Nocturnum vii, 5. 5. viii, 10. 7
 Nocuit v, 1. 36
 Nodi vi, 5. 16
 Nodis iii, 1. 15
 Nodosum ix, 7. 20
 Nolis iii, 2. 11
 Nolite iv, 2. 26
 Nolle x, 7. 12
 Nollent v, 11. 11
 Nolo vi, 9. 24. viii, 8. 9
 Noluerit vi, 10. 3
 Nomen iii, 1. 5. 12. iii, 13. 13. iv, 1. 10. iv, 5. 1. iv, 7. 25. iv, 9. 16. iv, 14. 24. viii, 9. 14. viii, 12. 14. ix, 8. 5
 Nomina iii, 2. 9. iv, 12. 9. iv, 14. 3. 4. viii, 1. 29. viii, 6. 24. ix, 2. 33
 Nominandus vi, 10. 6
 Nominante vi, 10. 8
 Nominat vi, 10. 5
 Nominatim citarentur x, 6. 2
 Nominatos vi, 11. 38
 Nominatum viii, 6. 24
 Nominatus vi, 11. 37
 Nominavit vi, 9. 16
 Nomine iii, 7. 2. 6. iv, 8. 2. iv, 13. 20. vi, 9. 28. vii, 2. 16. 27. vii, 3. 1. viii, 4. 23. viii, 9. 10. ix, 6. 17
 Nomini iv, 1. 7. vi, 3. 18. x, 6. 7. x, 10. 20
 Nominibus iii, 11. 25. vi, 9. 3
 Nominis viii, 11. 10. 15. viii, 13. 2. ix, 2. 14. ix, 5. 6. x, 1. 32. x, 3. 3
 Non iv, 10. 5. v, 9. 4. v, 12. 9. vi, 2. 5. vi, 6. 27. vi, 10. 8. ix, 2. 26. 27 sustinuisse (noluisse) vii, 6. 15 idem

- juris est Olynthio vii, 8. 19
 Nonagenis vii, 4. 23
 Nonaginta v, 1. 27
 Nondum iii, 1. 10. iii, 13. 17. iv, 1. 5.
 iv, 2. 19. iv, 10. 22. iv, 13. 36. iv,
 16. 6. vii, 4. 32. ix, 6. 24. x, 6. 11.
 21. x, 8. 18
 Nongentis vii, 5. 27
 Nonis castris ix, 10. 5
 Nonnulli iv, 4. 13
 Nonnunquam vii, 4. 11
 Nonum vi, 7. 1. ix, 6. 21
 Nos v, 5. 10. v, 9. 1. vi, 3. 13. ix, 2. 15
 Noscenda ix, 2. 2
 Noscendi vii, 2. 21. x, 2. 15
 Noscerent iii, 8. 15. ix, 10. 3
 Nosci viii, 3. 13. x, 7. 18
 Noscitabantur iii, 11. 10
 Noscitaretur viii, 13. 24
 Nosse v, 5. 16
 Nosset x, 3. 4
 Nosset vi, 1. 19
 Nostra iv, 15. 7. vi, 3. 9. ix, 2. 14. 24.
 ix, 3. 9
 Nostræ iv, 11. 9
 Nostri iv, 16. 5. v, 2. 20. v, 5. 14. ix,
 2. 33
 Nostris iv, 14. 16. vii, 7. 15
 Nostro iv, 14. 18. vi, 9. 36. ix, 3. 5
 Nostrum iv, 14. 16
 Nota v, 11. 11. vi, 8. 15. ix, 3. 7
 Notabatur iii, 3. 17
 Notabile iii, 1. 15
 Notæ (adj. plur.) iv, 12. 9 (sing.) iv,
 15. 32
 Notam vii, 3. 5. viii, 14. 36
 Notant viii, 9. 6
 Notari vii, 2. 27
 Notas (signa) iii, 6. 9. vi, 7. 18. viii,
 3. 13. literarum viii, 9. 15
 Notatum iv, 13. 36
 Notaverant vii, 10. 14
 Notaverunt iv, 2. 14. v, 1. 13. vii, 11.
 18. ix, 1. 25
 Notes ix, 6. 13
 Notis (adj.) iv, 7. 20 (sub.) v, 5. 6
 Notos iv, 5. 5. ix, 10. 15
 Notum (neut.) iii, 7. 12 (masc.) viii,
 14. 10
 Nova iv, 4. 20. iv, 6. 29. ix, 8. 5. x,
 7. 11. x, 9. 9
 Novabatur incremento v, 1. 39
 Novam iv, 8. 1. 5
 Novandis rebus aptior iv, 1. 30
 Novare ix, 10. 21
 Novarum vii, 11. 29
 Novas iv, 11. 1
 Novaturum rea x, 8. 1. x, 9. 7
 Novaverant vii, 6. 14
 Novem v, 3. 3. vi, 5. 4
 Noveram viii, 14. 42
 Novi (gen.) iv, 3. 8. viii, 14. 29. ix,
 6. 5 (plur.) iii, 7. 8. ix, 10. 13. x, 7.
 14. x, 8. 9
 Novimus (reponimus) vii, 8. 29
 Novis iv, 16. 13. v, 9. 4. ix, 4. 18. x,
 5. 14
 Novit ix, 6. 11
 Novitatem iii, 5. 16. x, 3. 13
 Novo vi, 3. 6. vi, 5. 13. viii, 5. 8. viii,
 7. 11. x, 7. 10
 Novorum iv, 6. 30. v, 7. 12. vi, 6. 35
 Novos ix, 4. 18
 Novum iv, 6. 22. v, 1. 19. v, 3. 22. v,
 7. 2. vi, 4. 5. vi, 10. 12. x, 5. 13
 Novus iii, 11. 6. ix, 9. 19
 Nox iii, 12. 1. iv, 3. 16. iv, 7. 22. v,
 4. 19. 26. v, 12. 6. x, 5. 15
 Noxa iv, 13. 33. x, 4. 3
 Noxæ vii, 2. 29
 Noxios x, 9. 11
 Noxium ix, 1. 12. ix, 5. 27
 Noxius vi, 10. 9
 Nube vi, 6. 30
 Nubes iv, 3. 16. iv, 7. 13. iv, 15. 32.
 v, 13. 12. viii, 13. 24
 Nuda vi, 5. 27
 Nudare consilia (aperires) vii, 4. 89
 Nudato ix, 5. 23
 Nudavere ingens spatium suffossa mœ-
 nia vii, 6. 23
 Nudi v, 4. 32. viii, 11. 8. ix, 3. 5
 Nudis iv, 7. 10. vi, 11. 17
 Nudo (nomen) vi, 1. 15. vii, 5. 17.
 viii, 1. 20. x, 10. 10. dorso montis
 vii, 3. 8
 Nudos iii, 10. 10
 Nudum ix, 3. 12. ix, 5. 11
 Nulla iv, 10. 7. iv, 11. 2. v, 8. 10. x,
 6. 6. x, 8. 19. x, 10. 12
 Nullam iv, 12. 16. v, 5. 3. v, 6. 1. vii,
 9. 17. ix, 1. 20
 Nulli iii, 6. 2. ix, 1. 27. ix, 6. 9. x, 6.
 12
 Nullis x, 5. 8
 Nullius vi, 9. 7. viii, 6. 5
 Nullo iii, 12. 9. iv, 5. 21. vi, 4. 20
 Nullum iv, 14. 2. iv, 16. 20. v, 8. 2.
 viii, 5. 15. x, 7. 11
 Num iv, 6. 23
 Numerabitis ix, 6. 25
 Numerandum iv, 3. 17
 Numerare ix, 2. 24
 Numerari ix, 8. 7
 Numerat iii, 11. 17
 Numeratus v, 1. 29
 Numeravero ix, 2. 25
 Numeravit ix, 2. 17

- Numero (nomen) iii, 2. 3. iii, 3. 10. iii, 7. 9. iii, 10. 2. v, 13. 13. vii, 7. 34. vii, 11. 19 (verh.) ix, 6. 19
 Numerum iv, 9. 11. iv, 16. 26. v, 2. 3. vi, 9. 18. ix, 3. 12
 Numerus iv, 15. 23. vii, 5. 15
 Numidiæ x, 1. 17
 Numine Deorum moles agi viii, 10. 32
 Numini iv, 3. 22. viii, 5. 8
 Numinis vii, 8. 12
 Nunc iii, 6. 12. v, 5. 10. v, 7. 9. vi, 2. 4. 12. viii, 8. 18. ix, 2. 33. ix, 6. 6
 Nunquam iv, 5. 2. iv, 6. 18. iv, 14. 4. 19. v, 6. 18. v, 11. 11. vii, 2. 26. vii, 8. 22. viii, 5. 17
 Nuntia iv, 15. 7
 Nuntiabant iv, 3. 19. v, 13. 9. x, 1. 11
 Nuntiabat v, 13. 11. vi, 6. 13. vii, 7. 22
 Nuntiabatur iii, 5. 10. iv, 16. 8
 Nuntians iv, 10. 19. iv, 13. 36
 Nuntiant iv, 11. 21. iv, 15. 10. iv, 16. 19. v, 2. 20. v, 18. 2
 Nuntiantes iii, 8. 16
 Nuntiare iii, 1. 7. iii, 8. 15. iv, 16. 2
 Nuntiarent iii, 12. 15
 Nuntiarentur ix, 6. 5
 Nuntiaretur vii, 2. 19
 Nuntiarî iii, 8. 7. vi, 7. 18. vii, 8. 8. viii, 3. 10. ix, 1. 8
 Nuntiasset vi, 8. 11
 Nuntiat iv, 10. 18. iv, 12. 4. vi, 7. 19
 Nuntiata iii, 2. 1. iii, 11. 16. iv, 10. 20. vii, 6. 13. vii, 7. 39. vii, 11. 6
 Nuntiate iv, 11. 16
 Nuntiato x, 8. 3
 Nuntiatum iv, 13. 37. vi, 3. 15
 Nuntiator vii, 4. 32. viii, 14. 1
 Nuntiatori vii, 4. 32
 Nuntiatorum iv, 10. 27
 Nuntiaverant v, 12. 14
 Nuntiaverant iii, 8. 24. iv, 9. 15. iv, 10. 9. vii, 2. 20
 Nuntio iii, 7. 1. vii, 2. 28. ix, 6. 1
 Nuntios viii, 12. 9
 Nuntium iii, 12. 5. v, 10. 5
 Nuntius iii, 7. 4. 7. iv, 8. 9. iv, 12. 5. iv, 16. 8. ix, 10. 19
 Nuper iii, 9. 10. iv, 3. 11. iv, 13. 8. v, 4. 4. v, 7. 2. vi, 2. 7. viii, 8. 3. ix, 7. 1. ix, 8. 17
 Nupserat x, 5. 20
 Noptiarum iii, 6. 4
 Nuptiis iv, 5. 1. ix, 1. 26
 Nupturam iv, 11. 20
 Nusquam x, 2. 13
 Nutrici viii, 2. 8. 9
 Nutriente viii, 10. 14
 Nutum iii, 2. 13. iii, 3. 27. v, 12. 2
 Nymphas iii, 1. 4
 Nysam viii, 10. 7
- O.
- O ix, 6. 17
 Ob ix, 7. 16. x, 5. 5
 Obducitur vi, 5. 27
 Obducta cicatrice iv, 6. 24. vii, 9. 11. ix, 8. 27 non cælo viii, 13. 25 lorica muri ix, 5. 30
 Obductæ cælo nubes iv, 7. 13
 Obduxerat (cingebat) viii, 6. 21
 Obedienter iv, 1. 5. vii, 4. 20. x, 3. 4
 Obsequitabat mœnibus viii, 10. 6
 Obsequitare viii, 13. 18 peditibus x, 9. 16
 Obsequitaret iii, 10. 4. vii, 7. 5
 Oberrabant vi, 5. 18
 Oberrantibus iii, 4. 12
 Oberraret oculis imago periculi viii, 6. 26
 Obeunti (peragranti) iv, 5. 6
 Obibat (circumbat) iv, 5. 13
 Objecerant perpetuam sepem v, 4. 24
 Objecerat iv, 13. 31. viii, 13. 6. ix, 5. 4
 Objeciase viii, 8. 9
 Objecit iii, 11. 8. viii, 14. 2. 37
 Objecta v, 3. 9. viii, 10. 24. ix, 2. 10
 Objectæ v, 5. 1. vii, 9. 4. viii, 9. 6
 Objectis iv, 14. 7. vii, 7. 4
 Objectos ix, 4. 17
 Objectum Africo iii, 6. 11. iv, 2. 7. v, 4. 5. vii, 1. 21. viii, 1. 17
 Objecturum vii, 4. 5
 Objecturus iii, 8. 27
 Objicere iii, 8. 28. iii, 13. 6 venabulum feræ viii, 1. 14
 Objiciebantur x, 1. 6
 Objiciebat viii, 1. 42
 Objicies ix, 3. 12
 Objicit x, 9. 18
 Objicite ix, 2. 33
 Objicitur vi, 10. 22 claustrum portus a vigilibus iv, 6. 21
 Obirent munia belli ix, 1. 1
 Oblata iii, 3. 7. ix, 6. 26. x, 8. 10
 Oblatam iv, 2. 17. iv, 3. 21. ix, 8. 26
 Oblatum vii, 5. 12. viii, 10. 7. ix, 1. 12
 Oblaturos x, 6. 18
 Obligantur oculi vi, 11. 15
 Obligari vulnus iv, 6. 18
 Obligato vulnere viii, 10. 28
 Obligaturi fidem pignore vii, 10. 9
 Obligatus vii, 5. 23
 Obliquo vii, 9. 6
 Obliquum incedere iv, 15. 1
 Oblita vii, 10. 16
 Oblitæ iii, 11. 26

- Obliti vii, 11. 18. x, 2. 22. x, 6. 7
 Oblitum x, 1. 20
 Oblitus iii, 2. 11. 18. iv, 7. 25.
 viii, 1. 36. viii, 12. 18. ix, 6. 8. x, 2.
 21
 Oblivio iv, 14. 20. v, 5. 11
 Oblivioni vii, 1. 9
 Obliviscaris iv, 1. 22
 Oblivisceris vii, 8. 26
 Oblivisci vii, 2. 8
 Oblocuti x, 2. 30
 Obluctantem oblivioni vii, 1. 9
 Obluctanti iv, 9. 25
 Obluctantis difficultatibus vi, 6. 27
 Obluctari viii, 1. 46
 Obluctatus flumini iv, 8. 8
 Obmoliuntur saxa (advolvunt) vi, 6. 24
 Obnoxia imperio temporum natura (ma-
 ris) ix, 9. 26
 Obnoxios x, 9. 18
 Obnoxium iv, 8. 15
 Oborta ix, 4. 25
 Obortæ v, 2. 19. vi, 8. 3. x, 5. 1. 4
 Obortis iv, 10. 20. v, 5. 23. vi, 3. 18.
 viii, 2. 8. x, 8. 20
 Obruamus v, 5. 13
 Obruant viii, 9. 13
 Obruantur iv, 3. 14. ix, 4. 32
 Obrui iii, 4. 11. iii, 8. 4. vi, 11. 10
 Obruit vii, 4. 29
 Obruitur viii, 11. 15. viii, 14. 40
 Obruta vii, 11. 8
 Obruti iv, 7. 11. viii, 10. 10. viii, 13.
 23
 Obrutus vii, 8. 36
 Obruunt vii, 3. 10 curæ animum ix, 9. 23
 Obscura iii, 5. 10. iv, 16. 25. vii, 3. 11.
 viii, 2. 21. ix, 6. 14
 Obscuram ix, 6. 19
 Obscurante iv, 9. 15
 Obscuras x, 5. 16
 Obscurior iii, 11. 10. viii, 4. 2
 Obscuritas v, 4. 25. vii, 11. 20
 Obscuritatem viii, 13. 26
 Obscurum vii, 11. 3
 Obscuro v, 2. 21. v, 5. 13. ix, 6. 23
 Obsederant viii, 12. 2 inferiorem ripam
 viii, 13. 23
 Obsedit vii, 7. 37
 Obscquentiores vi, 3. 18
 Obsequis animo tuo x, 4. 1
 Obsequi gloriæ suæ v, 8. 12
 Obsequia fortunæ viii, 4. 24
 Obsequio vi, 7. 2. viii, 3. 8. viii, 8. 8.
 x, 1. 25
 Obsequium v, 10. 5. vi, 3. 20. vi, 5. 32.
 viii, 5. 13. x, 3. 10
 Obserari x, 7. 16
 Obseratis iv, 4. 12
 Observabatur v, 2. 7
 Observant vii, 4. 28
 Obsessa vi, 1. 20
 Obsessam viii, 11. 2
 Obsessis iv, 3. 19. iv, 6. 13. v, 1. 27.
 viii, 10. 33
 Obsidebant viii, 6. 3
 Obsidebantur iv, 5. 16. iv, 8. 15 maria
 Punicis classibus iv, 2. 11
 Obsidebat iv, 6. 7. vi, 6. 33. viii, 10.
 5. 10
 Obsidem iv, 11. 6
 Obsidendum vii, 7. 31
 Obsident iv, 7. 20. vii, 11. 9
 Obsidentem ix, 2. 3
 Obsidentes vii, 6. 19
 Obsidentis x, 5. 10
 Obsidere iv, 2. 14. v, 3. 7. 18. vii, 6.
 16. ix, 8. 11
 Obsideri viii, 11. 19
 Obsides iv, 8. 13. vii, 2. 14. 18. viii,
 5. 1. ix, 1. 23
 Obsidibus iii, 1. 23. vi, 5. 21. ix, 1.
 14. 22
 Obsidio iv, 6. 30. v, 1. 17
 Obsidione iv, 4. 1. iv, 5. 16. iv, 6. 24.
 v, 3. 9. vi, 6. 25. viii, 10. 22. ix, 4. 6
 Obsidionem iv, 2. 7. 11. 15. iv, 6. 22.
 34. vii, 6. 17. ix, 4. 27
 Obsidioni vii, 6. 23
 Obsidionis vii, 11. 5. viii, 10. 10
 Obsignabat vi, 6. 6
 Obsignare vires imperii annulum x, 6. 5
 Obsignatam iii, 7. 12
 Obsistere (consistere) iii, 2. 14
 Obsita vi, 6. 23 rupes multis arboribus
 vi, 6. 23
 Obsitos montes nivibus v, 6. 15
 Obsitum v, 6. 13
 Obsolescit gloria in sordidis hostibus
 ix, 6. 14
 Obsoleta ix, 1. 2
 Obsoleto vi, 9. 25
 Obstabant iv, 6. 8
 Obstabat iv, 2. 8. vi, 6. 31
 Obstante iv, 6. 18. vi, 6. 26
 Obstantes ix, 2. 10
 Obstare iii, 9. 11. iv, 6. 13. iv, 13. 9.
 vi, 3. 19. vii, 7. 21. ix, 4. 19. ix, 9.
 4. x, 2. 5
 Obstat vi, 3. 11. vii, 4. 11. ix, 2. 26.
 ix, 10. 30
 Obstinatis ad silentium viii, 1. 30
 Obstinatos ix, 3. 18
 Obstinatum iv, 6. 28. vii, 7. 21 silen-
 tium ix, 2. 30
 Obstiterat vi, 5. 9

- Obstetissent iv, 3. 23
 Obstrepabat iv, 9. 20. vi, 9. 6
 Obstrepente viii, 1. 49 conscientia vi, 10. 13
 Obstrepentibus viii, 13. 24
 Obstrepere x, 6. 12 cantu seriis rebus viii, 9. 25
 Obstrepunt viii, 7. 7
 Obstricti vii, 1. 20
 Obstrinxerat viii, 12. 17
 Obtendi iv, 2. 23
 Obterebantur viii, 14. 7. 30
 Obterebat laudes (minuebat) viii, 1. 31
 Obterendum iii, 2. 10
 Obterere viii, 1. 23
 Obtererent iv, 15. 3
 Obteri iv, 14. 14
 Obtestor v, 8. 16. v, 11. 6
 Obtinebant ix, 1. 6. ix, 4. 2
 Obtinebat iv, 4. 13. vii, 11. 1
 Obtinebatur ix, 1. 27
 Obtinere x, 6. 8. x, 10. 4 (occupare) iii, 4. 4 (tueri) iii, 4. 5
 Obtineret x, 10. 1. 4
 Obtineri viii, 14. 1
 Obtinuit v, 2. 5. viii, 8. 15
 Obtorpuisse subito metu x, 3. 1
 Obtriti iv, 15. 18. viii, 14. 26. x, 9. 18
 Obtruncant iv, 3. 24
 Obtruncatis vi, 1. 1
 Obtulerant vi, 10. 14
 Obtulerat x, 10. 8
 Obtulerim ix, 2. 29
 Obtulerint iii, 8. 9
 Obtulerunt vi, 6. 32
 Obtulisset viii, 3. 5
 Obtulisti vii, 2. 40
 Obtulit vi, 4. 2. vi, 8. 35
 Obvenit viii, 6. 1
 Obverterent viii, 4. 5
 Obvertit eodem agmen iv, 14. 2
 Obviam v, 1. 19. v, 8. 10. viii, 12. 7
 istis spei vestrae x, 2. 28
 Obvii v, 6. 6
 Obvio vi, 4. 20
 Obvios iv, 16. 21
 Obvium iv, 9. 5. iv, 15. 9
 Obvius viii, 14. 23
 Obumbratus v, 4. 8
 Obvoluto capite x, 5. 24
 Occasio viii, 6. 1. ix, 6. 26. ix, 7. 6. x, 8. 10. x, 10. 8
 Occasione iv, 16. 4. vii, 2. 7
 Occasionem iv, 5. 16. vi, 8. 4. vii, 4. 4. viii, 13. 26 cunctationem hostium sua occasionem fore rati iv, 6. 13 ad metam exequendi sceleris viii, 6. 16
 Occasum v, 3. 6. vi, 4. 17
 Occidendi (necandi) iv, 4. 17. v, 12. 1. vi, 11. 32. vii, 1. 3. viii, 6. 8
 Occidentem (solem) iv, 7. 19. vi, 6. 23. vii, 3. 7. vii, 8. 12. viii, 10. 24
 Occiderant (necaverant) x, 1. 1
 Occideras (necaveras) viii, 7. 5
 Occiderat (necaverat) vii, 6. 43
 Occidere (necare) iii, 12. 19. vi, 11. 14. vii, 5. 38. viii, 7. 12
 Occiderent (necarent) iii, 12. 8. vii, 2. 23
 Occiderentur vii, 6. 15. vii, 10. 6
 Occideret vii, 4. 19. vii, 8. 36
 Occiderunt viii, 11. 23
 Occidissem vi, 9. 23
 Occidisset vi, 4. 10. viii, 12. 18
 Occidit vi, 3. 13. vi, 10. 19. viii, 1. 16
 Occiditur ix, 8. 12. x, 1. 39. x, 9. 21
 Occidor vi, 10. 25
 Occisa v, 13. 19
 Occisi iv, 1. 33. vi, 11. 29. vii, 5. 24. vii, 6. 1. x, 1. 6
 Occisus v, 13. 7. ix, 7. 2
 Occiso iv, 15. 18
 Occisos iv, 2. 15. viii, 1. 24
 Occisum vi, 4. 8. viii, 2. 2
 Occisuri v, 10. 6
 Occisuros vi, 11. 29
 Occisus iii, 7. 15. iv, 15. 28. viii, 2. 8
 Occubuere viii, 2. 8
 Occulerent ix, 1. 27
 Occuleret viii, 3. 12
 Occulta iv, 6. 6. viii, 13. 9
 Occultas vii, 11. 18
 Occultati iv, 4. 15
 Occulte iii, 8. 23. iii, 11. 3
 Occulti iv, 16. 14. vi, 5. 15. viii, 13. 15
 Occultis vi, 5. 17
 Occulto iv, 3. 10. iv, 12. 14. v, 3. 12. vi, 8. 20
 Occultum iv, 6. 8. v, 3. 5. vi, 10. 26
 Occultus vi, 8. 18. vii, 7. 31
 Occuluerent iii, 8. 10
 Occumbere mortem iv, 15. 24
 Occupabantur iv, 1. 40. v, 6. 4. viii, 14. 19
 Occupabant ix, 8. 16
 Occupanda iv, 12. 1. vi, 3. 11
 Occupandas v, 4. 29
 Occupandi iv, 1. 38
 Occupandum iter suum v, 4. 15 (præveniendum) x, 9. 7
 Occupant iv, 7. 20. x, 1. 36 liberum mortis arbitrium iv, 4. 12
 Occupante viii, 13. 25
 Occupantur ix, 1. 18 (præveniuntur) ix, 4. 10
 Occupare iii, 4. 4. iii, 7. 1. iii, 8. 27.

- iv, 5. 15. iv, 11. 7. v, 4. 33 (prior aggreſſi) iii, 1. 19 diem fati (antevertere) viii, 9. 32
 Occuparent v, 9. 2. viii, 4. 9
 Occuparet v, 1. 6. ix, 5. 24
 Occuparetur celeritate Alexandri (præverteretur) v, 8. 1
 Occupari iv, 11. 13
 Occupas (aucuparis) vii, 4. 16
 Occupasse vi, 3. 15
 Occupasset vi, 11. 2
 Occupasset iv, 1. 27. iv, 9. 8. v, 4. 16
 aprum telo viii, 6. 7 munus (inchoasset) viii, 11. 8
 Occupasti vii, 8. 19
 Occupat vi, 3. 16. vi, 8. 21. ix, 6. 19. (præſidia) iv, 1. 37
 Occupata ix, 7. 2
 Occupatam iv, 5. 22
 Occupati (gen.) iv, 4. 5 (plur.) vii, 11. 25
 Occupatis iv, 16. 14. x, 8. 11
 Occupatos (præventos) vii, 5. 22
 Occupatum ix, 7. 22
 Occupaturum iii, 3. 5. v, 1. 7. vii, 6. 39
 Occupaturus x, 6. 21
 Occupaverant iii, 9. 10. iii, 11. 15. iv, 11. 11. vi, 5. 21. vi, 6. 23. vii, 6. 25. ix, 9. 19
 Occupaverat iii, 4. 13. iv, 12. 15. v, 3. 17. v, 6. 4 ministerium carnificis viii, 2. 2
 Occupaverint (anteverterint) vi, 4. 22
 Occupaverunt iii, 2. 3. iv, 12. 19. vi, 2. 13. vi, 6. 22. vii, 2. 4. viii, 11. 2
 urbem tectis v, 1. 27 manus hostium morte voluntaria v, 6. 7 (invaserunt) ix, 1. 32
 Occupavit vi, 3. 9. vii, 3. 4 rabies animi vii, 5. 38 me discrimen vii, 7. 10
 Occupetur (præveniatur) x, 8. 1
 Occurrant vii, 1. 23
 Occurrebant x, 5. 10
 Occurrebat iii, 8. 21. iv, 7. 12
 Occurrentem ix, 10. 22
 Occurrentes v, 1. 25
 Occurrentibus vii, 5. 31
 Occurrentium iv, 13. 33. iv, 16. 30
 Occurrerat iv, 9. 12. vii, 7. 22. viii, 12. 6. ix, 5. 20
 Occurrere iii, 8. 24. iv, 10. 3. v, 5. 6
 satietatem gloriæ vi, 3. 1
 Occurrerent vii, 4. 5. vii, 5. 10. ix, 1. 15
 Occurreret iv, 15. 1. viii, 4. 5. viii, 10. 2. viii, 13. 2
 Occurrerunt viii, 10. 1
 Occurri iv, 2. 3
 Occurrisse vii, 4. 4. viii, 12. 9
 Occurrit iii, 7. 6. iv, 4. 7. v, 1. 17. v, 2. 10. v, 5. 5. v, 7. 12. vi, 4. 23. vi, 6. 35. vii, 1. 24. vii, 5. 40. viii, 1. 7. ix, 1. 28. ix, 3. 14
 Occurrunt iv, 7. 15. vi, 4. 23. vii, 4. 10
 Occursantes x, 5. 16
 Occursu vi, 7. 29. viii, 3. 4
 Occursuras iv, 12. 5
 Oceani iv, 5. 5. x, 10. 4
 Oceano x, 5. 36
 Oceanum iii, 12. 18. iv, 4. 20. viii, 5. 1. ix, 3. 22. ix, 9. 1. ix, 10. 3. x, 1. 10
 Oceanus iv, 14. 9. ix, 3. 14
 Ochi iii, 13. 12. 13. vi, 2. 7
 Ocho vi, 4. 25. vi, 5. 2. vii, 10. 15
 Ochum iv, 11. 6. iv, 14. 22
 Octavum ix, 6. 21
 Octingenta iv, 7. 4. vii, 10. 1
 Octo iv, 12. 6. v, 1. 33. vii, 10. 12
 Octogesimum v, 1. 31
 Octoginta iv, 8. 2. iv, 9. 10. v, 1. 41. vii, 9. 13. x, 5. 23
 Occuleret viii, 3. 12
 Oculi vi, 11. 15
 Oculis iii, 2. 12. iv, 13. 1. v, 4. 10. vi, 2. 6. vi, 5. 29. vi, 9. 32. vi, 11. 36. vii, 3. 13. vii, 6. 22. viii, 2. 9. viii, 3. 5. viii, 5. 17. viii, 6. 26. ix, 5. 28
 Oculorum iv, 9. 10. iv, 15. 26. 32. vii, 11. 20. ix, 7. 25. ix, 9. 14. x, 5. 16
 Oculos iii, 6. 9. v, 1. 24. v, 11. 4. vi, 2. 2. vi, 11. 31. vii, 5. 37. vii, 8. 9. vii, 10. 5. viii, 4. 3. 24. viii, 8. 17. viii, 14. 41
 Ocyus x, 2. 27
 Oderant vii, 5. 20
 Oderim iv, 11. 17
 Odia iv, 11. 4. ix, 3. 22
 Odimus vi, 8. 8
 Odio vi, 3. 17. vi, 8. 4. viii, 12. 3. viii, 14. 41
 Odiſſe v, 9. 6
 Odissent vii, 1. 1
 Odisti iv, 10. 29
 Odium vii, 5. 30. x, 7. 5
 Odor v, 1. 11
 Odore iii, 6. 14
 Odoribus v, 1. 20. viii, 9. 27. x, 10. 13
 Odorum v, 1. 11
 Odryas x, 1. 45
 Offenderet vii, 2. 32
 Offendi vi, 6. 11
 Offendit vi, 2. 2. viii, 13. 17
 Offeras ix, 6. 8
 Offerebatur vii, 11. 19
 Offerentes vii, 9. 7. ix, 2. 15
 Offerre iv, 10. 33. v, 5. 18. vi, 3. 20. viii, 2. 9. x, 4. 3

- Offerrent vi, 11. 5
 Offerret iii, 13. 5. viii, 2. 27
 Offerretur iv, 5. 3
 Offerri iii, 10. 6. v, 12. 4
 Offert iii, 6. 13. iv, 11. 5
 Officia iii, 12. 14. iv, 3. 18
 Officiū v, 10. 12. vii, 1. 14. viii, 6. 18
 Officiis v, 9. 17
 Officinas iv, 2. 12
 Officio iii, 12. 11. vii, 1. 14. vii, 9. 12. vii, 10. 8
 Officium vii, 6. 8
 Offusa ix, 5. 28
 Olei viii, 5. 7
 Oleo vii, 4. 23. ix, 7. 16. 20
 Oleum ix, 10. 1
 Olim pridem iv, 5. 17. v, 5. 12. v, 10. 1. viii, 5. 23. viii, 6. 8. viii, 7. 10. ix, 2. 15. x, 8. 10
 Olympiada x, 5. 30
 Olympiadi v, 2. 22
 Olympias ix, 6. 26
 Olynthio viii, 8. 19
 Omen iii, 1. 17. iv, 2. 13. iv, 4. 5. iv, 8. 6. v, 2. 15. vi, 6. 5. x, 9. 19
 Omina iii, 3. 6
 Ominabantur ix, 9. 22
 Ominati ix, 8. 24
 Omine iv, 4. 5
 Ominibus v, 9. 4
 Omiserant iii, 11. 23
 Omisere vi, 1. 6
 Omiserimus vii, 7. 11
 Omiserint x, 3. 4
 Omisistis ix, 6. 17
 Omisit iii, 6. 14. x, 2. 4
 Omissa iii, 2. 1. v, 7. 7 simulatione vii, 5. 24
 Omissis iii, 13. 9. viii, 14. 33. ix, 9. 18. x, 5. 8 habenis viii, 14. 3
 Omisso v, 13. 1
 Omissum v, 2. 5. ix, 2. 27
 Omissuri v, 5. 19
 Omittam vi, 3. 2
 Omittebant iv, 15. 17
 Omittebat viii, 14. 29
 Omittenda vi, 3. 11
 Omitteret iv, 4. 2
 Omittit v, 9. 7
 Omne iv, 10. 2. v, 10. 5. viii, 3. 1. x, 3. 12
 Omnem iv, 5. 1. iv, 7. 4. iv, 10. 23
 Omnes iii, 11. 9. iv, 2. 1. iv, 7. 17
 Omni iii, 8. 12. iv, 1. 34
 Omnia iii, 5. 6. iii, 7. 19. iii, 11. 22
 Omnibus iv, 1. 31. iv, 5. 10. iv, 6. 21. 18. iv, 16. 12. v, 1. 7. 20 ejus unus supersum viii, 2. 9
 Omnino iv, 10. 24. ix, 1. 32. x, 8. 3
 Orbis vi, 3. 7. x, 2. 24. x, 10. 20
 Omnium iv, 6. 7. iv, 12. 14. iv, 13. 35
 Omphis viii, 12. 4. 14
 Onera iii, 13. 6. 16. iv, 2. 20. iv, 9. 19. v, 1. 6. v, 3. 21. vii, 4. 25
 Onerabant iv, 3. 9
 Onerant mensas auro viii, 8. 9
 Onerantium vi, 2. 16
 Onerassent x, 9. 2
 Oneratam iv, 3. 2
 Onerati v, 13. 19 mero v, 7. 4
 Oneratos v, 14. 2
 Oneratum v, 4. 12
 Oneratur (tardatur) viii, 9. 23
 Oneratus vii, 2. 17
 Oneraverat iv, 16. 16
 Oneravere se vino iv, 4. 5 scalas ix, 4. 33
 Oneraveris supplicii senectutem viii, 7. 15
 Oneravit hunc dolorem iv, 8. 9
 Onere iv, 3. 10
 Oneribus iii, 13. 9
 Onesicrito ix, 10. 3
 Onesicritus x, 1. 10
 Onomastorides iii, 13. 15
 Onus v, 1. 33
 Onusta vi, 6. 15. vi, 11. 3
 Onusti v, 6. 6. v, 12. 17. vii, 1. 23
 Onustos ix, 2. 10
 Opacum v, 4. 10. ix, 1. 13
 Ope iii, 6. 18. iv, 2. 16. iv, 3. 18. viii, 10. 32
 Opem iv, 4. 14. iv, 6. 10. iv, 14. 23. 25. iv, 15. 12. v, 5. 10. v, 7. 6. v, 12. 8. vii, 4. 32. vii, 5. 14. ix, 1. 20. ix, 10. 16
 Opera (abl.) iii, 3. 1. vii, 1. 38. vii, 3. 23 (plur.) iii, 7. 19. iv, 3. 3. 4. 6. 8. v, 1. 29. 34. viii, 9. 26. viii, 10. 31. ix, 6. 23
 Operæ vi, 8. 3. ix, 1. 6
 Operam vi, 3. 20. vi, 7. 12. vii, 2. 17. vii, 5. 27. ix, 1. 3
 Operatum viii, 10. 17
 Opere iii, 1. 7. iv, 2. 21. 22. iv, 12. 24. v, 1. 2. 29. vii, 7. 19. viii, 10. 23. viii, 14. 37
 Operi iv, 1. 20. iv, 4. 5. vi, 7. 14. viii, 11. 3
 Operibus iv, 2. 12. viii, 1. 20. ix, 6. 22
 Operis iv, 2. 8. v, 1. 16. 17. 35. vi, 7. 8. vii, 3. 9. viii, 1. 23. viii, 2. 23. viii, 10. 24. ix, 2. 14 (formæ) iv, 3. 8 ingentis muros iv, 6. 7
 Operiunt iv, 9. 10. vi, 5. 15
 Operum v, 1. 28. vi, 5. 29. viii, 10. 32. ix, 2. 11. 26. ix, 6. 26. x, 2. 24
 Opes iv, 11. 8. v, 2. 10. 12. v, 10. 1.

- v, 12. 1. vi, 2. 8. vi, 6. 16. viii, 4.
 28. viii, 5. 6. viii, 6. 6. viii, 9. 21.
 ix, 2. 27. x, 10. 6
 Opibus iv, 1. 16. iv, 7. 1. v, 1. 10. vi,
 5. 9. ix, 6. 19. x, 1. 32. x, 2. 27
 præfecti majorem (fortuna) x, 10. 14
 Opifices iv, 2. 12
 Opimam v, 1. 4. ix, 1. 2
 Opimum iv, 11. 13. vii, 4. 40 opimum
 decus iii, 11. 7
 Opinio iv, 5. 16
 Opinor iv, 6. 17. v, 4. 31. vi, 6. 11.
 vi, 10. 10. viii, 1. 31. viii, 1. 37
 Opis iii, 5. 13. iv, 13. 13. vi, 3. 13. ix,
 9. 15. x, 2. 30
 Oportebat iv, 1. 13. v, 12. 9. viii, 6. 15
 Oporteret viii, 1. 26
 Oportet iv, 11. 17. vi, 10. 35. viii, 8.
 3. x, 2. 21
 Oportuit vi, 7. 32. vi, 10. 24
 Opperiebantur iii, 12. 9
 Opperiendi iii, 7. 8
 Opperiens vi, 7. 17. viii, 1. 10
 Opperriri iii, 7. 10 præsentiam viii, 2.
 32. viii, 12. 5
 Oppetere vii, 10. 5
 Oppida viii, 11. 2. ix, 1. 18
 Oppidani iv, 5. 17. iv, 6. 9. 22. viii,
 10. 9. ix, 1. 20. ix, 4. 6. ix, 8. 17.
 x, 8. 13
 Oppidanis vii, 6. 24
 Oppidanorum v, 1. 23. viii, 10. 8
 Oppidanos v, 3. 11. viii, 11. 1
 Oppidi iii, 13. 5. vii, 5. 32. ix, 4. 8
 Oppidis vii, 10. 15. ix, 8. 13
 Oppido iii, 13. 6. iv, 2. 2. v, 6. 2. ix,
 8. 8
 Oppidum iii, 7. 5. iv, 1. 15. v, 13. 2.
 vi, 4. 23. vii, 5. 28. viii, 10. 6. ix,
 1. 14. 17. 27. ix, 4. 26. ix, 8. 17
 Opponere v, 4. 15
 Opponeret iv, 13. 33
 Oppones vii, 4. 15
 Opponimus iv, 14. 11
 Opponunt iv, 15. 21. vii, 9. 5
 Opportuna iv, 9. 10
 Opportunæ vii, 9. 17
 Opportune iii, 4. 4. vi, 6. 12
 Opportunis ix, 3. 24
 Opportunitate iv, 4. 1. 8
 Opportunitatis viii, 13. 18
 Opportunum iii, 13. 17. viii, 10. 7.
 viii, 13. 3
 Opposuerat ix, 4. 5
 Opposuerim ix, 2. 21
 Opposuit iii, 9. 10
 Oppresserat vi, 8. 23
 Oppressi v, 4. 31. viii, 1. 6 malo anci-
 piti v, 4. 31
 Oppressit iv, 13. 16. vii, 11. 17
 Oppressos x, 1. 20
 Oppressurum iii, 8. 11
 Oppressurus iv, 9. 23
 Oppressus v, 13. 4. x, 1. 44
 Opprimenda iv, 15. 20
 Opprimendi x, 9. 11
 Opprimendos ix, 8. 16
 Opprimendum vi, 6. 21
 Opprimere iii, 4. 4. vi, 3. 16
 Opprimeret x, 9. 8
 Opprimi iii, 6. 6. iii, 7. 9. iv, 13. 4.
 ix, 5. 2
 Opprimuntur vii, 6. 1
 Oppugnandos iv, 1. 11
 Oppugnanti iv, 8. 14
 Oppugnare iii, 1. 6
 Oppugnari iv, 4. 19
 Oppugnatarum iv, 2. 5
 Optabat iii, 11. 1. iv, 12. 5
 Optamus x, 6. 9
 Optant ix, 6. 18
 Optare ix, 6. 22
 Optassent x, 1. 7
 Optasses iii, 6. 12
 Optasset vi, 4. 11
 Optat ix, 6. 9
 Optatum (nos Exoptatum) v, 9. 9
 Optimam vi, 10. 2
 Optime v, 5. 11. vi, 9. 2. viii, 3. 14
 Optimis viii, 8. 22
 Optimum iv, 13. 3. vi, 6. 21. vii, 4.
 11. x, 5. 9. x, 6. 16
 Optimus vi, 10. 3. x, 5. 5
 Opulenta ix, 10. 23
 Opulentæ viii, 10. 22
 Opulenti viii, 6. 26
 Opulentia iii, 2. 12. iii, 11. 20. 23. v,
 6. 2. v, 10. 9. viii, 4. 22. viii, 5. 9
 Opulentia iii, 3. 13. iii, 13. 11. v, 2.
 10. viii, 1. 11. viii, 9. 19
 Opulentiam v, 9. 16
 Opulentissimam v, 1. 7
 Opulentissimis iv, 1. 36
 Opulentos vii, 8. 24
 Opulentum iii, 4. 14
 Opum x, 6. 23
 Opus iv, 2. 21. iv, 3. 6. 9. iv, 6.
 8. v, 1. 35. vi, 3. 17. vii, 6. 26 est
 iii, 2. 16. iv, 13. 4. vi, 1. 17. vi, 3.
 6. vii, 4. 12. ix, 5. 28
 Ora iii, 11. 5. iv, 13. 5. iv, 15. 31.
 vi, 6. 30. vii, 9. 13. ix, 3. 2. x, 2.
 12
 Orabant iv, 8. 12. ix, 6. 15. ix, 10. 15
 Orabat viii, 3. 3
 Oraculi iii, 1. 18. iv, 7. 15. 29. vi, 10.
 28
 Oraculis vi, 10. 29. x, 5. 33

- Oraculo iii, 1. 16. iv, 2. 3. v, 4. 11. vi, 9. 18. viii, 8. 14
 Oraculum iv, 7. 5. 21. 24. vi, 11. 6. 7. viii, 1. 42
 Ora iii, 13. 14
 Oram iii, 5. 1. iv, 1. 6. 10. iv, 5. 7. 8. 10. viii, 11. 1 (littus) iii, 1. 19
 Orant viii, 1. 48
 Orantes vii, 3. 16
 Orantibus iv, 6. 14
 Orare iii, 12. 11. v, 10. 11. vi, 6. 34. vi, 7. 8. vi, 8. 34. viii, 3. 6
 Oratio iv, 11. 13. v, 1. 7. vi, 4. 1. vi, 6. 17. vi, 9. 29. 35. vii, 8. 11. viii, 5. 13. x, 6. 1. 12. x, 8. 21
 Oratione iii, 10. 4. iv, 10. 10. vi, 3. 20. vi, 9. 28. vii, 1. 21
 Orationem vi, 2. 21. ix, 3. 20. x, 3. 6
 Orationi ix, 3. 16
 Oratores vi, 1. 20
 Oratoribus v, 3. 11
 Orbari vi, 10. 31
 Orbatus vi, 9. 27
 Orbe iv, 4. 20. iv, 14. 4. vii, 7. 14 muniret aciem iv, 13. 31
 Orbem vi, 4. 16. viii, 8. 17. viii, 9. 36. ix, 3. 8. ix, 6. 7. 20. ix, 9. 4. x, 5. 37
 Orbes temporum iv, 10. 5
 Orbibus iv, 9. 5
 Orbis iii, 10. 5. iv, 1. 38. iv, 7. 23. vii, 8. 12. ix, 2. 11. ix, 6. 21
 Orbitas vi, 9. 12. vii, 1. 2
 Orbitatis viii, 2. 8
 Orbus vi, 9. 12
 Ordinar v, 1. 2
 Ordinabat iii, 8. 24
 Ordinatis iv, 13. 33
 Ordinaverunt Dii fata iv, 14. 20
 Ordinavit (composuit) vii, 3. 3
 Ordine vi, 7. 25. vi, 8. 1. vi, 11. 1. viii, 6. 24. viii, 9. 29
 Ordinem iv, 12. 20. vii, 7. 32. viii, 9. 36 (fatum) v, 12. 10 cogitati sceleris vi, 11. 32 ægre ferebant x, 2. 6
 Ordines iii, 9. 12. iii, 11. 22. iv, 13. 19. iv, 14. 14. iv, 15. 4. 22. 31. vii, 4. 33. vii, 9. 5. viii, 14. 17. 23
 Ordinibus iv, 13. 33. vi, 1. 6. viii, 1. 5. viii, 4. 6. viii, 14. 33
 Orditur x, 7. 4
 Ordo iii, 3. 9. vii, 9. 4. viii, 9. 29
 Ore iii, 6. 9. iv, 7. 14. iv, 10. 34. iv, 16. 12. vi, 2. 6. ix, 8. 26. x, 2. 18 (vultu) iii, 6. 10. vi, 7. 13
 Orestes iv, 13. 28
 Oriente luce iii, 8. 23. x, 5. 36
 Orientem iv, 5. 1. vi, 6. 23. vi, 11. 29. vii, 8. 12. vii, 10. 15. viii, 9. 6. x, 1. 17 fortunam iii, 12. 20
 Orientis iii, 10. 4. 6. iv, 5. 8. iv, 9. 16. iv, 14. 24. v, 1. 29. v, 5. 14. v, 7. 8. v, 8. 16. vi, 3. 18. ix, 1. 1
 Originem iii, 1. 22 sui iv, 12. 8
 Originis iv, 4. 19. vii, 5. 30. vii, 10. 16
 Origo viii, 10. 11
 Orio iv, 7. 4
 Oris iv, 6. 18. iv, 15. 11. viii, 3. 13. viii, 9. 22. viii, 13. 21
 Oritarum (nos Horitarum) ix, 10. 19
 Oritas (nos Horitas) ix, 10. 6
 Oritur v, 3. 1. vii, 5. 5. ix, 3. 2. 16. ix, 5. 29
 Oriundus iv, 12. 8
 Ornamenta iii, 11. 21. v, 1. 7
 Ornamentum v, 6. 18
 Orandis iv, 14. 6
 Ornari ix, 10. 25
 Ornat viii, 9. 27
 Ornata iii, 13. 10. ix, 1. 29
 Ornatu iii, 3. 22
 Ornaverant iv, 3. 22
 Ornaverat vi, 6. 7
 Oro iii, 6. 11. v, 8. 16. v, 11. 6. x, 8. 19
 Orobates iv, 12. 7
 Orsi vi, 3. 3
 Orsillos v, 13. 9
 Orsines iv, 12. 8. x, 1. 22. 29. 35. 37
 Orsus iv, 2. 18. iv, 3. 8. iv, 6. 9. v, 5. 17. v, 9. 12. ix, 6. 20. x, 6. 16
 Orta iv, 5. 16. iv, 9. 19. iv, 13. 17. viii, 1. 24. 31. viii, 10. 16. ix, 1. 20. ix, 7. 1
 Ortam viii, 1. 17
 Ortis viii, 9. 7
 Orto iii, 3. 17. iv, 4. 5. iv, 6. 10. viii, 1. 32
 Ortu viii, 9. 5
 Ortum (subst.) iii, 13. 5. iv, 7. 22. iv, 10. 9. v, 3. 7. vi, 4. 22. ix, 2. 26. (adj.) iv, 1. 17. iv, 10. 31. x, 6. 11
 Ortus x, 9. 4
 Os (oris) vii, 2. 5. vii, 5. 37. viii, 2. 5. viii, 7. 2 (fluvii) viii, 9. 8. ix, 9. 23. 27 aliud amnis aperit vi, 4. 7 (speluncæ) vii, 11. 3
 Ossa vii, 9. 22. viii, 1. 15
 Ossibus vi, 11. 17. ix, 2. 23
 Ostendam iv, 2. 5. vii, 4. 34
 Ostendebant v, 4. 2. viii, 13. 9. ix, 1. 27. ix, 3. 3
 Ostendebat iv, 13. 1. vii, 11. 16
 Ostenderat iv, 12. 23
 Ostendere v, 1. 22. v, 3. 15. vi, 10.

30. vii, 5. 41. viii, 4. 9. 28. viii, 8.
16. x, 2. 26
Ostenderet iv, 15. 6. v, 7. 9. vii, 3.
15. vii, 6. 27. ix, 1. 32. ix, 6. 1
Ostendero vi, 9. 3
Ostendi vi, 2. 6. vii, 7. 29. vii, 11. 22.
viii, 13. 20. ix, 4. 27. ix, 6. 14
Ostendisset iii, 5. 2. iv, 10. 6
Ostendit iii, 6. 10. iii, 7. 3. iv, 7. 26.
iv, 9. 18. v, 3. 10. vi, 7. 23. vii, 6.
5. vii, 7. 33. vii, 8. 24. vii, 11. 24.
viii, 3. 12. viii, 11. 19. viii, 12. 15.
ix, 4. 24. ix, 7. 26
Ostenditis x, 2. 19
Ostenditur v, 1. 24 (proponitur) vi, 11.
21
Ostendunt v, 4. 27
Ostentans iv, 1. 32. v, 9. 16. vii, 4.
34
Ostentantes x, 2. 12
Ostentare v, 5. 10. vii, 10. 4. x, 9. 9
Ostentatione viii, 11. 20
Ostentationem v, 6. 3
Ostio (Nili) x, 1. 11
Ostium (fluvii) iv, 1. 29
Oti vii, 1. 4
Oti v, 2. 2
Otiosæ iv, 8. 4
Otiosi vi, 2. 15
Otium iii, 7. 3. iv, 10. 14. vi, 6. 12.
viii, 9. 1. ix, 6. 19
Ovans victoria iv, 6. 20
Ovantes iv, 16. 20. ix, 2. 34
Oxarte viii, 2. 30
Oxarten viii, 2. 25. 31
Oxartes viii, 2. 31
Oxathrem vii, 5. 40
Oxathres iii, 11. 8. vi, 2. 9. vii, 5. 40.
ix, 8. 10
Oxathris iii, 13. 13. x, 3. 11
Oxo vii, 4. 21. vii, 10. 15
Oxum vii, 4. 5. vii, 5. 13. 21. vii, 10.
13
Oxycanus ix, 8. 11. 12
Oxydates vi, 2. 11. viii, 3. 17
Oxydracum ix, 4. 15. 24. 26
Ozinen ix, 10. 19

P.

Pabulo vii, 4. 26
Pabulum vii, 6. 1. vii, 8. 15
Pacata ix, 10. 23
Pacati quicquam hand expectantes x,
9. 14
Pacaverat vii, 10. 16
Pace iv, 11. 1. vi, 8. 25. vii, 8. 28.
viii, 2. 16. x, 8. 23. iv, 2. 15. iv, 7.

9. iv, 11. 2. 4. 7. 18
Pacis iv, 11. 1. 19. vi, 11. 1. viii, 2.
20. ix, 8. 23
Paciscantur vii, 11. 26
Pacti inducias iii, 1. 8
Pactus ut abire liceret iv, 5. 22
Pæne iii, 5. 4. vi, 8. 12. vi, 9. 2. vii,
3. 11. vii, 11. 7
Pæonia iv, 12. 22
Pæonium iv, 9. 24
Palætyron iv, 2. 4
Palam vi, 6. 9. vi, 11. 39. x, 1. 6. x,
9. 8
Palantes iv, 1. 32
Palantibus v, 13. 11
Pallam iii, 3. 18
Pallor iii, 5. 3. viii, 3. 13
Palnam ix, 2. 20
Palmarum ix, 10. 11
Palmis x, 1. 14
Palmites iv, 3. 10
Palude ix, 1. 14
Paludem iv, 7. 9. iv, 8. 1. 2. vi, 4. 18.
ix, 1. 18
Paludis vi, 4. 18
Pamphytia x, 10. 2
Pamphyliæ iii, 1. 1
Pamphyliam v, 4. 22. vi, 3. 3
Panduntur vii, 11. 3
Panem iv, 2. 14. viii, 4. 27
Paphlagonia x, 10. 3
Paphlagoniam iii, 1. 22. iv, 5. 13
Paphlagonum iv, 1. 34
Papilla vi, 5. 28
Par iii, 9. 2. iii, 12. 16. iv, 15. 23. vi,
2. 10. vi, 3. 18. vi, 5. 2. vi, 6. 33.
vii, 7. 33. vii, 9. 19. viii, 11. 17. viii,
13. 7. famæ vii, 8. 9
Parabant iv, 2. 8. vii, 11. 13. ix, 1. 20.
ix, 4. 24
Parabantur viii, 1. 3
Parabat iii, 12. 6. viii, 1. 50. viii, 13.
23
Parabili victu iii, 5. 2. vi, 2. 3. viii, 4.
28
Parætacene v, 13. 2
Parant viii, 9. 30
Parapamisadæ vii, 3. 6
Parare iv, 11. 24. viii, 1. 23
Pararetur vi, 7. 22. viii, 6. 20
Parari vi, 10. 34. x, 2. 2. x, 5. 5. ac-
quiri iii, 10. 5
Paras ix, 3. 8
Parasti vii, 8. 20
Parat vii, 2. 26
Parata (nom. sing.) iv, 4. 14. iv, 14.
11. humanis ingeniis simulatio v, 10.
13 (plur.) iv, 13. 30
Paratam iv, 3. 16. v, 1. 4

- Parate iv, 13. 10
 Parati v, 11. 1
 Paratos v, 9. 15. v, 13. 5. viii, 5. 13. viii, 12. 8. ix, 9. 24
 Paratum (masc.) iii, 2. 18. iv, 1. 9. x, 6. 21 (neut.) iii, 3. 27
 Paraturum viii, 2. 13
 Paratus iii, 8. 23. v, 11. 12
 Parcam salutis meae vi, 9. 24. viii, 8. 18
 Parcas auribus cave iv, 10. 26
 Parce viii, 7. 15
 Parcebat iii, 11. 21
 Parcere vi, 10. 9. vii, 2. 26. vii, 6. 20
 Parceret vi, 6. 34. vii, 2. 7. ix, 6. 15 labori et periculo v, 13. 5
 Parceretur vii, 3. 16. viii, 10. 5
 Parci viii, 14. 38
 Parcit vi, 10. 10
 Parcitur ix, 5. 20
 Parcius iv, 10. 30. viii, 14. 26
 Parco vi, 2. 3. viii, 4. 28
 Pardales v, 1. 21
 Paream animo meo et tempori vi, 10. 2
 Pareant x, 6. 15
 Parebant iv, 3. 18. v, 13. 18
 Parem v, 5. 12 famae vi, 5. 29. vii, 8. 12. vii, 9. 17
 Parens (pater) iv, 11. 3
 Parent iv, 10. 28. viii, 8. 8
 Parentandum esse majoribus illius orbis excidio v, 6. 1
 Parentatum est justae irae intercone hostium ix, 5. 20
 Parentaturos duci omnium sanguine vii, 2. 29
 Parente (patre) iii, 12. 21
 Parentem (patrem) iv, 1. 12. iv, 7. 25. 27 (matrem) iv, 14. 22. vi, 3. 5
 Parentes v, 1. 37. vi, 9. 28. vi, 10. 30. x, 2. 28. x, 5. 30
 Parentibus viii, 2. 19
 Parentis (patris) iv, 7. 27. vi, 9. 4. viii, 4. 25. viii, 7. 2. viii, 12. 4 (matris) iv, 10. 20. v, 3. 12
 Parentum iv, 2. 10. vi, 3. 5. viii, 8. 18. ix, 1. 25
 Parere iii, 9. 8. vii, 4. 9
 Pares iii, 10. 10. iv, 16. 5. v, 12. 9. v, 13. 13. vi, 6. 3. vii, 6. 11. vii, 8. 27. x, 2. 25
 Paret (indic.) iv, 10. 7 (subjunct.) iv, 11. 23. iv, 13. 24
 Pari iii, 1. 12. iii, 2. 5. vii, 2. 7. vii, 10. 12 Marte vi, 1. 7
 Paria ix, 6. 10
 Pariet v, 8. 14
 Parietes v, 1. 34
 Pariter iii, 6. 20. iv, 6. 25. iv, 12. 17. v, 2. 7. v, 13. 5. vi, 1. 15. vi, 2. 2. viii, 4. 19. x, 2. 18. x, 5. 9. 21. 24. x, 7. 3
 Parmenio iii, 7. 6. iii, 9. 8. iv, 5. 9. iv, 10. 17. iv, 12. 4. iv, 13. 11. 20. 23. iv, 16. 1. 3. 4. 7. vi, 9. 4. vi, 11. 38
 Parmenionem vii, 2. 23
 Parmenione iii, 6. 4. iv, 16. 3. 19. v, 3. 16
 Parmenionem iv, 1. 4. iv, 13. 8. iv, 15. 6. v, 6. 11. vi, 8. 7. 18. vi, 11. 20. vii, 2. 16
 Parmenioni iii, 9. 8. iii, 11. 3. iv, 13. 34. iv, 15. 7. vi, 11. 29. vii, 2. 20. 35
 Parmenionis iii, 6. 13. iii, 9. 7. iv, 8. 7. iv, 12. 21. vi, 6. 18. vi, 8. 11. vi, 9. 13. 27. vii, 1. 27. vii, 2. 13. 30. 33. 35
 Paropamisadis ix, 8. 9
 Parricida vi, 3. 9. viii, 8. 17
 Parricidae v, 10. 13. vi, 10. 13
 Parricidam vi, 9. 30. vi, 11. 8. viii, 7. 2
 Parricidarum v, 12. 18. viii, 8. 5
 Parricidas vi, 3. 17
 Parricidii iii, 6. 11. vii, 5. 38
 Parricidio v, 12. 4. vi, 6. 7. vi, 10. 14
 Parricidis v, 11. 8. vi, 9. 2
 Parricidium v, 9. 3. v, 13. 9. vii, 6. 15
 Pars v, 1. 19. v, 3. 11. v, 5. 14. vi, 5. 27. vii, 5. 13. viii, 7. 4. x, 2. 19
 Parta (nom. sing.) v, 8. 14. x, 6. 8. v, 13. 17 (abl.) vi, 3. 5. vii, 2. 26. ix, 2. 10
 Partam viii, 1. 29. x, 6. 8
 Partarum vi, 3. 6
 Parte fiii, 11. 27. iv, 7. 29. iv, 10. 22. iv, 14. 10. iv, 15. 29. v, 1. 11. vi, 4. 6. vii, 9. 17. viii, 11. 23. viii, 13. 29
 Partem iii, 6. 5. iv, 1. 13. iv, 13. 11. v, 10. 3. vi, 9. 19. vi, 11. 12. vii, 4. 27. x, 5. 18
 Partes iv, 1. 40. iv, 7. 17. iv, 8. 13. viii, 1. 1
 Partibi iv, 12. 11. v, 7. 9. v, 8. 1
 Parthienem v, 13. 18. vi, 2. 12. vi, 3. 3. vi, 4. 2. vi, 5. 32
 Parthorum iv, 12. 11. ix, 10. 17
 Parthos vi, 2. 14
 Parti x, 5. 37
 Partibus iii, 11. 18. iv, 12. 8. x, 10. 6 simul affuerunt iv, 9. 2
 Particeps vi, 6. 36. vi, 7. 8. vi, 8. 10. vi, 11. 35. vii, 1. 3
 Participem viii, 3. 16. viii, 6. 24
 Participes v, 13. 5. vi, 9. 16. vii, 1. 11. vii, 2. 29
 Participibus vii, 5. 24
 Partim v, 6. 2. ix, 9. 19
 Partiri iv, 5. 7

- Partis iv, 16. 1. 19. v, 1. 3
 Partitus ix, 10. 6
 Partium iv, 1. 35. iv, 14. 12. viii, 13.
 13 suarum viris iv, 5. 15 fortuna iv,
 16. 4
 Parto vii, 4. 2
 Parva iv, 2. 10. iv, 3. 4. vi, 3. 11
 Parvam vi, 9. 1
 Parui vii, 1. 39
 Parvis iv, 2. 20. ix, 9. 18
 Paruissem vii, 1. 39
 Paruit iii, 1. 23. iv, 6. 13. v, 9. 13
 Parumper x, 4. 2. x, 9. 14
 Parvo viii, 11. 35
 Parvos iii, 13. 12. v, 5. 15
 Parvulum vii, 5. 28
 Parvulus iv, 10. 23
 Parvum iv, 8. 7. ix, 6. 24. x, 9. 15
 Passas x, 8. 15
 Pasitigrim v, 3. 1
 Passa iii, 12. 13
 Passim iv, 7. 16. iv, 9. 19. iv, 16. 12.
 v, 6. 6. 15. vii, 11. 18. viii, 4. 4. 11.
 viii, 10. 15
 Passuros iii, 1. 6. x, 7. 6
 Passurum iii, 8. 11. iv, 6. 26. vi, 9. 31
 Passus iv, 7. 30. ix, 7. 18. x, 1. 41
 Pastas esse aves polenta iv, 8. 6
 Pastorem v, 4. 10
 Pathaliam ix, 8. 28
 Pateant v, 10. 9. vii, 8. 22. x, 2. 27
 Patebant iv, 3. 26
 Patebat iii, 11. 12. iv, 16. 11. v, 13. 1.
 vi, 7. 17. viii, 6. 10. viii, 11. 7
 Patefacta ix, 1. 23
 Patefacto ix, 5. 28
 Patens vallis ad mare vi, 4. 16
 Patentibus iv, 12. 5
 Pater iv, 7. 24. vi, 9. 11. vi, 10. 32.
 viii, 7. 2
 Patera vii, 8. 17
 Patere (imperat.) iii, 6. 11. ix, 6. 13.
 (inf.) iv, 5. 20. iv, 10. 17. v, 10.
 10. vi, 4. 13. vii, 7. 12
 Paterentur iv, 2. 6. 11. viii, 2. 5. viii,
 6. 21. ix, 4. 21
 Patereris vi, 8. 5
 Pateretur iii, 8. 2. vi, 5. 31. viii, 1. 9.
 viii, 3. 6
 Pateris (abl.) iv, 7. 24. iv, 8. 16. viii,
 11. 34 (verbum) ne pateris quidem
 vultum innocentis viii, 7. 9
 Paternæ ix, 2. 7
 Paternis ix, 6. 19
 Paterno iii, 13. 13
 Patet viii, 9. 27. x, 10. 11
 Pati iii, 12. 25. iv, 1. 9. 25. iv, 10. 29.
 iv, 13. 16. vi, 5. 3. vi, 6. 8. vii, 5.
 10. vii, 8. 21. vii, 9. 13
 Patiantur viii, 5. 19
 Patiar iii, 6. 6. iv, 13. 9
 Patiaris v, 11. 6
 Patiebantur iii, 9. 12. vi, 1. 10
 Patiebatur vi, 5. 19. x, 8. 2
 Patientini vi, 3. 14
 Patienda vii, 11. 16
 Patiens v, 12. 8. viii, 4. 9 patiens terræ
 v, 1. 33 navium fluvius (capax) v, 3.
 2 longarum navium (opportunum) ix,
 9. 2 si patiens fuisset veri x, 4. 2
 venenum patiens ungulæ jumentii
 duntaxat x, 10. 16
 Patienter viii, 1. 31. viii, 7. 7
 Patientia iv, 1. 25. x, 3. 10 dedecoris
 x, 1. 29
 Patientiæ x, 3. 4
 Patientiam verberum viii, 6. 25
 Patientior v, 7. 4 belli quam quietis
 otiique (captior) vi, 2. 1
 Patientissimo viii, 7. 10
 Patieris vi, 11. 36
 Patietur vi, 10. 28
 Patitur viii, 9. 23
 Patiuntur v, 1. 37
 Patrasset vi, 8. 26
 Patre iv, 15. 8. vi, 11. 27. viii, 7. 3
 Patrem (nomen) iii, 8. 12. iv, 10. 3.
 vi, 5. 4. vi, 8. 7. vi, 10. 30. vi, 11.
 23. viii, 1. 25. 42. viii, 5. 8. 11. 17.
 ix, 2. 29
 Patres (nomen) viii, 6. 28
 Patri vi, 5. 30. viii, 1. 25. viii, 2. 6.
 viii, 12. 4
 Patria (adject.) iii, 7. 11 (subst.) iv, 3.
 22. v, 5. 11. 20. v, 7. 8. v, 11. 5
 Patriæ vi, 3. 19. vi, 9. 29. 30. vii, 1.
 24. viii, 5. 19
 Patriam iv, 10. 3. iv, 14. 7. v, 5. 18.
 20. vi, 3. 18. vi, 4. 13. vi, 9. 28.
 viii, 2. 9. ix, 2. 27. ix, 7. 3
 Patrii (plur.) iv, 10. 34 (gen.) vi, 9. 36.
 vi, 10. 22
 Patriis vii, 4. 1
 Patrio iii, 3. 8. iii, 12. 11. 13. iv, 1. 9.
 17. iv, 2. 10. iv, 6. 10. iv, 7. 5. 24.
 iv, 10. 23. iv, 14. 26. vi, 11. 38. vii,
 9. 22. viii, 5. 7
 Patrios iv, 10. 30. iv, 14. 23. 24. v, 12.
 3. vi, 6. 2. vi, 11. 15
 Patris iii, 12. 18. vi, 11. 26. vii, 9. 15.
 viii, 1. 23. 34. viii, 3. 3
 Patrium iii, 3. 9. v, 1. 22
 Patron v, 9. 15. v, 11. 1. 9
 Patrona v, 11. 7
 Patronem v, 11. 7
 Patuit vii, 8. 18
 Pauca iii, 11. 4. v, 5. 5. vi, 8. 12
 Paucae iv, 15. 17

- Paucas iv, 9. 21
 Pauci iii, 11. 19. v, 4. 27. v, 5. 21. v, 11. 5. vi, 3. 17. vi, 6. 32. vii, 5. 7
 Pauciores iii, 4. 5
 Paucioribus iv, 2. 24. iv, 13. 5
 Paucis iii, 12. 7. iv, 9. 13. iv, 10. 11. iv, 14. 5. iv, 15. 12. iv, 16. 8. v, 3. 11. v, 4. 12. v, 12. 9. v, 13. 18
 Paucissimis iii, 11. 8
 Paucitas iii, 13. 1. ix, 9. 13
 Paucitate iv, 5. 4. iv, 9. 24. iv, 14. 17. iv, 16. 21. vii, 11. 27. ix, 2. 24
 Paucitatem iii, 3. 28. iv, 14. 8. 14. v, 13. 22. vii, 4. 2. vii, 11. 25
 Paucitatis iv, 12. 22
 Paucorum vi, 9. 2
 Paucos iii, 12. 14. v, 3. 5. vi, 5. 32. ix, 2. 21
 Paventibus v, 3. 17
 Pavidas ix, 8. 6
 Pavidus iii, 8. 11. 24. viii, 14. 31
 Pavidos iv, 13. 33. v, 13. 14
 Pavidum viii, 14. 23
 Paulatim iii, 9. 12. iv, 3. 17. v, 1. 38. vi, 6. 3. vii, 11. 8. viii, 1. 30. viii, 4. 12. viii, 6. 22. ix, 5. 9. ix, 7. 5
 Paulisper iii, 6. 11. v, 13. 12. vi, 1. 15. vii, 5. 7. viii, 5. 9. x, 5. 23
 Paulo iii, 5. 1. iv, 6. 19. v, 1. 2. v, 6. 7. vi, 3. 19. vii, 8. 37. ix, 2. 32. 33. ix, 6. 12 post v, 10. 13
 Paululum iii, 6. 19. iv, 2. 21. iv, 15. 26
 Paulum v, 8. 5
 Pavonum ix, 1. 13
 Pavor iii, 11. 12. iv, 12. 14. iv, 16. 17. v, 13. 18. vi, 2. 4. viii, 2. 24
 Pavore iii, 10. 6. iii, 13. 10. iv, 12. 10. iv, 13. 18. iv, 14. 18. iv, 16. 5. viii, 13. 11. viii, 14. 16. x, 3. 2
 Pavoris iii, 6. 10. iii, 12. 4
 Paupertas vii, 8. 22
 Paupertate iii, 2. 15. iv, 11. 14
 Paupertatis iv, 1. 20
 Pausania vii, 1. 6
 Pausippus iii, 13. 15
 Pax vi, 3. 5
 Peccasse vii, 2. 7
 Peccasset vii, 1. 26
 Peccavimus vi, 3. 13
 Pecora v, 1. 12. vii, 8. 19. vii, 11. 7. viii, 1. 4. viii, 4. 19. viii, 12. 11
 Pecoribus v, 5. 24. ix, 6. 3
 Pecoris v, 4. 12
 Pecorum iii, 11. 17. v, 1. 21. v, 6. 15. 17. vii, 4. 20. viii, 14. 31
 Pectora iv, 9. 15. viii, 13. 11
 Pectore viii, 1. 41
 Pectori vi, 1. 15. viii, 2. 4. viii, 3. 3
 Pectunt viii, 9. 22
 Pectus vi, 5. 27. viii, 14. 36
 Pecudes vi, 5. 18
 Pecudum v, 13. 19. vii, 7. 9. ix, 4. 29
 Pecunia iii, 1. 1. iii, 8. 12. iii, 13. 2. 7. 10. iv, 1. 8. 37. iv, 11. 18. v, 1. 45. v, 12. 17. vi, 11. 6. vii, 11. 29
 Pecuniæ iii, 13. 16. iv, 1. 12. v, 1. 20. v, 5. 2. v, 6. 8. 10. vi, 2. 10. vi, 11. 32. ix, 1. 3
 Pecuniam iii, 3. 24. iii, 13. 5. iv, 8. 13. iv, 11. 11. v, 1. 23
 Pedem iv, 16. 5
 Pedes iii, 9. 12. iv, 7. 7. iv, 8. 8. iv, 9. 17. 25. iv, 16. 11. v, 1. 31. v, 6. 14. vii, 3. 17. viii, 9. 21
 Pedestrem iv, 2. 5
 Pedestribus iv, 7. 3. v, 5. 3
 Pedestris iii, 9. 4. iv, 12. 13
 Pedestrium v, 1. 45
 Pedibus iii, 10. 7. v, 1. 26. v, 2. 13. 15. v, 5. 6. vi, 5. 5. vii, 7. 18. vii, 11. 15. x, 9. 18
 Peditem iv, 12. 3
 Pedites iv, 9. 18. iv, 12. 7. v, 1. 23. vi, 4. 15. viii, 14. 7. x, 9. 13. 14. 17
 Pediti v, 4. 20. vii, 5. 27
 Peditibus iv, 9. 4. v, 1. 41. x, 9. 16
 Peditum iii, 2. 5. iv, 13. 29. v, 1. 40. v, 3. 3. 17. v, 4. 33. v, 6. 12. v, 7. 12. vii, 10. 10. 11. 12
 Pedum v, 1. 25. 33. 34
 Pelles (nomen) ix, 4. 3. ix, 8. 2
 Pellibus v, 12. 16. 20. vii, 8. 2. ix, 10. 10
 Pellice ix, 8. 22
 Pellicem x, 1. 5
 Pellices iii, 3. 24. v, 1. 6. v, 7. 2. 5. vi, 6. 8. viii, 3. 5. viii, 6. 3
 Pellicibus iv, 7. 21
 Pellicum vi, 2. 2. viii, 9. 28. 29. x, 2. 27
 Peloponnenses iii, 9. 8
 Peloponnesium vii, 4. 32
 Peloponneso iii, 1. 1. v, 1. 41
 Peloponnesum vi, 3. 2
 Pelusii iv, 1. 29. 30
 Pelusium iv, 7. 2. 3
 Penates iv, 14. 7. v, 5. 20. vi, 3. 5. ix, 6. 9
 Pendeant iv, 1. 40. ix, 1. 30
 Pendens ex ancipiti mutatione temporum iv, 1. 27
 Pendent viii, 9. 21. 25
 Pendentes iv, 5. 12
 Pendenti iv, 15. 27
 Pendentibus iv, 7. 24
 Pendere (act.) iii, 1. 23 (neut.) v, 4. 19

- Penderet (neut.) viii, 10. 29 (act.) viii, 13. 2
 Penes viii, 4. 22
 Penetrabant iv, 3. 10
 Penetrandum iii, 7. 6
 Penetrant viii, 9. 12 (perveniunt) iii, 8. 16
 Penetrare ix, 3. 13
 Penetrarent fuga iii, 5. 7
 Penetraret v, 3. 17
 Penetrasse iv, 6. 18. ix, 5. 24
 Penetrat iv, 1. 29. iv, 9. 14. 17. vi, 4. 2 interiora Ægypti iv, 7. 5
 Penetraverant iv, 10. 12
 Penetraverat iv, 3. 26
 Penetravere viii, 14. 9
 Penetraverint vi, 2. 14
 Penetravit vi, 4. 20. viii, 14. 36
 Penitus v, 1. 29. v, 13. 22. vii, 3. 10. vii, 5. 5. viii, 3. 6
 Pennas vii, 8. 25. vii, 11. 24
 Pennis iv, 7. 15
 Pensabat (cogitabat) iii, 6. 5
 Pensando vii, 8. 2
 Pensaret vires suas viii, 2. 20
 Pensaturi tanta beneficia exigua impensa thuris viii, 5. 10
 Pensiles hortus v, 1. 32
 Penuria iv, 7. 6. vi, 6. 10. vii, 3. 1. vii, 4. 24
 Pependunt iv, 4. 17
 Pependit ex te meus spiritus iii, 6. 10
 Pepercerant v, 7. 5
 Pepercerunt iv, 6. 22
 Pepercisse v, 10. 7
 Pepercissemus vi, 3. 13
 Pepercisti vi, 10. 12
 Pepercit iv, 4. 18
 Per v, 3. 1. v, 4. 2. 7. v, 6. 16. v, 8. 16. vi, 4. 5. vii, 11. 1 per aëria et ludum ix, 7. 16
 Peracta v, 10. 12
 Peragis vii, 2. 14
 Peragrarè vi, 3. 18
 Peragrassent iii, 5. 6
 Peragratis (abl.) x, 1. 17
 Peragraverant ix, 10. 12
 Perangusta vii, 11. 2
 Perangusti iii, 4. 7
 Perarmato iv, 9. 6
 Percensent iv, 10. 6
 Percensuit viii, 5. 10
 Perceptam iv, 10. 5
 Percepturos vi, 9. 35
 Percipere ix, 6. 18
 Perciperes vi, 10. 82
 Percipi iii, 1. 17. iii, 6. 16
 Percontabatur iv, 1. 23
 Percontantibus v, 12. 20
 Percontaretur vi, 7. 27
 Percontari iii, 2. 10. v, 11. 4. 7. viii, 1. 29
 Percontaris viii, 14. 43
 Percontatur ix, 2. 5. ix, 6. 5
 Percontatus vi, 7. 25. vii, 5. 11. viii, 3. 13
 Percrebruit vi, 2. 15
 Perculerant iv, 9. 9
 Perculsi v, 3. 12. viii, 11. 13
 Perculis iv, 12. 15. iv, 15. 5. iv, 16. 4
 Perculsos iv, 16. 28. v, 1. 8
 Percurato iv, 6. 21. vii, 6. 23
 Percurrente metu pectora iv, 12. 14
 Percurrere suum quemque ordinem (factorum) v, 11. 10
 Percurrisse v, 4. 10
 Percurriasset iv, 4. 1. ix, 1. 3
 Percurrit iv, 7. 17. viii, 1. 49 columnas vitis auro cæolata (circumplectitur) viii, 9. 26
 Percurrunt v, 1. 13
 Percusserant pectora pavore viii, 13. 11
 Percussit viii, 10. 27
 Percussor iv, 11. 18
 Percussorem iv, 1. 12
 Percussurus viii, 3. 4. viii, 7. 7
 Percutere viii, 1. 45
 Perdicca viii, 1. 45. viii, 14. 15. ix, 1. 10. x, 5. 6. x, 8. 11. x, 9. 18
 Perdiccæ vi, 10. 24. x, 5. 4. x, 6. 16. 20. x, 7. 8. 12. x, 8. 1. x, 9. 9. 16. 20
 Perdiccam iv, 3. 1. vii, 6. 19. 21. viii, 10. 2
 Perdiccan vi, 11. 26. viii, 14. 5. x, 6. 17. 18. 21. x, 7. 8
 Perdiccas iii, 9. 7. iv, 10. 32. vi, 8. 17. viii, 1. 48
 Perditis vii, 11. 28. viii, 9. 29
 Perditos vi, 11. 6
 Perdomita x, 1. 17
 Perdomiti viii, 10. 20
 Perdomito ix, 2. 26. x, 5. 36
 Perdomui vi, 3. 2
 Perducendos vii, 1. 37
 Perducere vii, 4. 4
 Perducerem vii, 1. 38
 Perduceret viii, 1. 4
 Perduci viii, 5. 1
 Perducit x, 7. 7
 Perducite vii, 11. 7
 Perducitur iv, 10. 25. ix, 10. 18 nunquam fama ad liquidum ix, 2. 14
 Perducti vii, 10. 4
 Perducto x, 10. 1
 Perductum iii, 1. 7. iii, 3. 4
 Perductus iii, 13. 2. vii, 5. 36
 Perducentur viii, 13. 3

- Perduxerant vi, 6. 15
 Perduxere iv, 4. 15
 Perduxi vii, 1. 38
 Peregrina vi, 2. 3. vi, 10. 23
 Peregrinam x, 3. 13
 Peregrinationi iv, 8. 4
 Peregrini iv, 13. 28
 Peregrinis vi, 2. 5. vi, 6. 9
 Peregrino vi, 4. 9
 Peregrinorum x, 3. 6
 Peregrinos iii, 3. 1. iv, 6. 29. viii, 5. 14
 Peregrinum iv, 12. 10
 Peregrinus v, 1. 45. vi, 6. 35
 Perennem vi, 6. 23
 Perennes viii, 10. 13
 Perenni vii, 11. 8
 Perennium aquarum viii, 1. 12
 Perfectam v, 1. 26
 Perfecto iv, 12. 24
 Perfectum vii, 6. 26
 Perfer vii, 2. 15
 Perferemus vii, 8. 11
 Perferendam iv, 1. 15
 Perferendum vii, 4. 12
 Perferre vii, 8. 8
 Perferrent ix, 3. 1
 Perferret ix, 6. 6
 Perfertur vi, 2. 16. vi, 7. 20
 Perferuntur vii, 4. 32
 Perfidī v, 12. 1
 Perfidia iv, 6. 4. vii, 5. 20
 Perfidis iii, 8. 4. viii, 12. 10
 Perfāre ix, 4. 21
 Perforaretur vii, 9. 8
 Perfossa vi, 1. 4. ix, 8. 10
 Perfossis v, 7. 8
 Perfracta x, 7. 17
 Perfrerant ix, 5. 7
 Perfregere vii, 9. 10
 Perfringebat iv, 6. 9
 Perfringens v, 6. 14
 Perfugerat vii, 10. 20
 Perfugit (præt.) vi, 6. 22
 Perfusum iii, 5. 2
 Perfusus v, 12. 8
 Pergam iv, 7. 32
 Pergat iii, 8. 7
 Pergere v, 3. 18
 Pergit iv, 7. 9. v, 1. 8. vi, 7. 14. vii, 5. 22
 Perlata viii, 1. 6. ix, 5. 19. x, 5. 19
 Perlato (partic. abl.) v, 12. 13
 Perlaturis vii, 2. 36
 Perlecta iii, 6. 10
 Perlustrans vi, 5. 29
 Periclitantibus viii, 11. 12
 Periclitantis vii, 1. 22
 Periclitantium vii, 2. 5
 Periclitari ix, 3. 5
 Pericula v, 9. 16. ix, 6. 14. x, 5. 36
 Periculi iv, 6. 14. iv, 9. 12. v, 9. 1. v, 10. 15. vi, 9. 32. vi, 19. 17. vii, 2. 8. vii, 11. 18. viii, 1. 15. viii, 6. 26
 Periculis iii, 8. 21. v, 7. 1. vi, 9. 23. ix, 2. 27. 29. ix, 6. 8
 Periculo iii, 6. 2. iv, 4. 10. iv, 6. 6. iv, 7. 30. iv, 13. 4. iv, 16. 22. 25. v, 13. 3. vi, 8. 5. 14. ix, 8. 22
 Periculosa vi, 10. 26
 Periculosus iv, 12. 22. vii, 1. 37
 Periculosum iv, 11. 8. v, 12. 3. vi, 6. 37
 Periculum iii, 8. 6. iv, 6. 12. iv, 8. 8. iv, 13. 37. iv, 15. 25. iv, 16. 20. v, 4. 16. viii, 11. 10. viii, 13. 13. ix, 6. 10. sui facere iv, 9. 12. cui non periculum sit etiam ab invalido vii, 8. 15. virium fecerunt inter se vii, 8. 27
 Perisse ix, 6. 1
 Perilaus x, 8. 15
 Perimat v, 1. 12 (destruat) v, 1. 34
 Perinde viii, 5. 5
 Perire v, 12. 11. vi, 10. 18. vii, 1. 39. viii, 6. 28
 Periretis viii, 8. 18
 Periti iv, 3. 18
 Peritis v, 13. 24. vii, 5. 7. ix, 8. 30. ix, 9. 1. ix, 10. 3
 Peritissime iv, 16. 28
 Peritissimos iv, 10. 4
 Peritissimus iv, 2. 14. iv, 13. 4
 Peritos v, 4. 2
 Peritum iii, 2. 10. iii, 12. 6
 Perituri iv, 4. 13
 Periturus vi, 10. 21
 Peritus v, 4. 4. viii, 11. 3
 Permisere iii, 2. 18. se regi (deditere) iii, 1. 8
 Permissem viii, 8. 2
 Permisissent iii, 6. 12
 Permisisset vi, 7. 9
 Permisit v, 2. 22. v, 3. 15. vii, 2. 32. viii, 4. 21
 Permissa (nom. fem.) v, 2. 17
 Permisso viii, 12. 6. x, 5. 32
 Permisum iii, 12. 16. iv, 1. 16. iv, 7. 28. vii, 3. 23
 Permissuri vii, 7. 18
 Permistus iii, 12. 3
 Permittas vii, 1. 21
 Permittabant viii, 13. 1
 Permittente viii, 12. 14
 Permittere viii, 12. 10
 Permitterent vii, 2. 31
 Permitteret iii, 12. 11. iv, 16. 18. caput suum flumini ix, 9. 1

- Permittis viii, 7. 8
 Permittit iii, 12. 13. vii, 5. 80
 Permittitur iv, 9. 10
 Permittunt seipsos ditioni vi, 5. 9
 Permulceat vi, 3. 6
 Permulcere vi, 3. 20
 Permutandis stationum vicibus viii, 6. 11
 Permutandus iv, 1. 22
 Permutet iv, 11. 12
 Pernicialis vii, 3. 13
 Pernicie vii, 7. 12. viii, 11. 13
 Perniciem iv, 11. 18. iv, 13. 14. v, 9. 6. v, 10. 9. x, 1. 30. x, 9. 21
 Perniciosa viii, 5. 6
 Pernicissimos vii, 11. 7
 Pernicitas vii, 7. 33. ix, 1. 18
 Pernotus ix, 7. 16
 Perosus v, 12. 10
 Perpellere v, 3. 9
 Perpendere sera æstimatione iv, 12. 21
 Perpendimus viii, 2. 1
 Perpesse x, 1. 3
 Perpesus vii, 11. 8
 Perpeti iii, 6. 3. vi, 11. 23. x, 6. 20
 Perpetiebantur ix, 9. 21
 Perpetrata vii, 2. 29
 Perpetrato iv, 13. 16
 Perpetua iv, 9. 21. iv, 16. 22. v, 4. 12. vi, 4. 16. viii, 13. 13. ix, 9. 2 (continua) vi, 4. 19
 Perpetuam v, 4. 24. x, 2. 12
 Perpetuis v, 6. 13. vii, 5. 16 jugis montium v, 4. 5
 Perpetuo iii, 10. 10. vii, 3. 11. 19
 Perpetuum v, 4. 9. vii, 3. 21. viii, 5. 6. ix, 6. 18 dorsum montium v, 3. 16
 Perpetuus viii, 2. 21
 Perplexe viii, 5. 13
 Perpotandi vi, 2. 2
 Perpulit iv, 1. 32. vi, 5. 32. viii, 6. 8
 Persæ iii, 8. 14. iii, 11. 13. iv, 1. 35. iv, 15. 21. 23. 28. 31. iv, 16. 24. v, 12. 6. vi, 4. 14
 Persagadas x, 1. 22
 Persagadis v, 6. 10
 Persagadum v, 6. 10
 Persalutatus x, 5. 3
 Persarum iii, 2. 4. iii, 3. 8. iii, 10. 10. iii, 11. 4. 27. iv, 1. 28. 30. iv, 5. 17. iv, 8. 15. iv, 10. 10. iv, 13. 13. iv, 14. 20. iv, 15. 20. iv, 16. 26. v, 2. 19. v, 9. 16
 Persas iv, 1. 28. iv, 12. 7. iv, 14. 2. iv, 15. 10. v, 9. 4. 10. vi, 3. 18
 Persecuta v, 13. 21
 Persecuti iii, 13. 17. v, 8. 8. v, 9. 12. viii, 14. 26. ix, 3. 12
 Persecutus iv, 1. 27
 Persecutus iv, 16. 29. ix, 4. 25
 Persepoli v, 7. 19
 Persepolim iv, 5. 8. v, 3. 33
 Persopolis v, 6. 11
 Persequebantur iii, 13. 9
 Persequebatur vi, 1. 12
 Persequendi vii, 1. 39
 Persequendos vi, 8. 9. vii, 8. 19. viii, 5. 2
 Persequendum iv, 10. 13. vii, 2. 14. vii, 5. 19
 Persequendum iv, 11. 18
 Persequens vii, 4. 40
 Persequentium v, 4. 16
 Persequi iii, 8. 14. iii, 11. 16. v, 7. 12. ix, 2. 9. ix, 6. 12
 Persequimur viii, 7. 12
 Perses iii, 7. 11. vi, 2. 11
 Perseverabant iv, 5. 16. x, 6. 12
 Perseverabat vi, 5. 31
 Perseverabo ix, 2. 33
 Perseverante vi, 7. 28
 Perseverantem vi, 7. 10 (obluctari) viii, 1. 46
 Perseverantis viii, 11. 19. ix, 4. 12
 Perseverare iii, 12. 18
 Perseverarent vii, 11. 22. ix, 2. 31
 Perseveraret iv, 3. 11. iv, 13. 23. v, 9. 10. viii, 8. 22. viii, 14. 35. x, 3. 5
 Perseveras ix, 3. 5
 Perseverassent viii, 6. 19
 Perseverasset iv, 16. 30. ix, 4. 6
 Perseveraverant viii, 1. 2
 Perseveravit iv, 15. 11. v, 6. 12. vii, 9. 13
 Perseverem iii, 6. 6
 Perseveret viii, 1. 48
 Persica iv, 1. 26. x, 1. 22
 Persicæ iii, 12. 6. iv, 1. 37. v, 4. 4. vi, 6. 2
 Persicam iii, 3. 6. vi, 6. 4. ix, 3. 10
 Persicis vi, 6. 7
 Persico iii, 1. 9. iii, 3. 6. v, 3. 2
 Perside v, 1. 37
 Persidem iii, 11. 19. iv, 14. 24. v, 3. 3. 16. 17. v, 4. 4. 11. v, 7. 12. vi, 3. 3. vii, 8. 19
 Persidis iv, 10. 6. v, 2. 16. v, 6. 1. 3. 12. 17. ix, 6. 10
 Persis (nom.) v, 4. 5 (dat.) iii, 2. 23. iii, 10. 5. iv, 5. 18. iv, 12. 8. 23. v, 4. 10. ix, 1. 2
 Persolvant vi, 11. 7
 Persolveret vi, 6. 19
 Persolvisti vii, 5. 38
 Persolutis iv, 12. 2
 Persoluturum vii, 10. 10
 Personabat regia planctibus x, 5. 7
 Perspectam v, 12. 5

- Perspexit viii, 2. 1
 Perspici iv, 12. 20. vi, 7. 3
 Perstiterat iv, 16. 19
 Perstitissent viii, 6. 19
 Perstricta iii, 12. 2
 Perstrictum iii, 11. 10
 Perstrinxerat horrore v, 9. 1
 Persuaserat ix, 7. 5
 Persuasum v, 11. 10
 Pertasum x, 2. 25
 Perterriti iv, 7. 3
 Perterritos iv, 10. 5
 Perterritum vii, 1. 14
 Perterritus vii, 4. 1
 Perticam v, 2. 7
 Pertinacia vii, 6. 21. viii, 11. 20. viii, 14. 38. ix, 1. 33
 Pertinaciam vii, 6. 17
 Pertinacius vii, 2. 32 remis everberatum mare iv, 3. 18
 Pertinax v, 9. 4. viii, 6. 18 vis mali (diuturna) viii, 4. 8
 Pertinebat (attingebat) iii, 9. 8
 Pertinens x, 7. 14
 Pertinent viii, 1. 36
 Pertinentes iv, 5. 5
 Pertinentia vi, 8. 12
 Pertinere iv, 14. 3. viii, 6. 21 ad stabilendum regnum (conducere) viii, 4. 25
 Pertinet vi, 11. 30. vii, 3. 4. viii, 7. 4 ad Rubrum Mare v, 4. 5
 Pertulerat ix, 3. 21
 Pertulit vii, 3. 12
 Perturbat vii, 7. 26
 Perturbationis vi, 7. 18
 Perturbato vi, 11. 36
 Pervaserat fama tanti mali x, 5. 8
 Perveheret viii, 5. 17
 Pervelim x, 2. 17
 Pervenerant iii, 11. 1. iv, 13. 36. iv, 16. 8. x, 6. 12
 Pervenerat iii, 7. 2. 14. iv, 6. 14. iv, 9. 9. iv, 16. 4. 16. v, 8. 1. vi, 4. 25. vii, 3. 2. vii, 9. 22. viii, 1. 15. viii, 4. 15
 Pervenerunt iii, 8. 23
 Perveniunt v, 3. 20. ix, 4. 19
 Perveniebat ira jurgantium ad manus ix, 9. 17
 Pervenimus ix, 2. 26. ix, 3. 14. ix, 6. 9
 Pervenire vii, 2. 15. vii, 8. 14
 Perveniret vi, 7. 28
 Perveniri ix, 9. 6
 Pervenisse iv, 14. 7. vii, 4. 39. viii, 10. 1. ix, 6. 23. x, 2. 3
 Pervenisset vi, 9. 15
 Pervenit iii, 7. 5. iii, 12. 7. iii, 13. 4. iv, 6. 14. iv, 9. 12. iv, 16. 9. v, 1. 31. v, 2. 20. vi, 6. 36. vii, 10. 10. viii, 10. 7
 Pervenunt vii, 2. 18. 28
 Perventum iii, 11. 21. iv, 11. 22. v, 13. 6. vi, 4. 20. vii, 3. 18. vii, 4. 25. vii, 5. 28. vii, 6. 10. vii, 10. 13. vii, 11. 15. viii, 3. 37. viii, 10. 19. viii, 11. 13. ix, 4. 1. ix, 8. 11. 28
 Perviam viii, 2. 20
 Pervicacioris iræ fuit viii, 6. 1
 Pervicacis x, 3. 6
 Pervicacius x, 6. 12. 18
 Pervicax ix, 9. 1
 Pervigilandi vi, 2. 2
 Pervios v, 4. 4. viii, 10. 26
 Perungebant artus vii, 4. 23
 Perurebat iv, 3. 26
 Pessimorum viii, 5. 8
 Pessimum v, 9. 9
 Pestiferum x, 10. 17
 Pestilentia ix, 10. 13
 Pestis (malum) iv, 3. 26. viii, 4. 13 (perniciæ) iv, 6. 23
 Petas iv, 11. 8
 Petebant iv, 16. 11. v, 13. 18. vi, 6. 17. viii, 1. 9. viii, 13. 25 gentes jura v, 7. 8
 Petebat iv, 1. 8. iv, 3. 1. v, 12. 18
 Petebatur v, 3. 9. vi, 7. 1. viii, 13. 27. viii, 14. 31. ix, 4. 31 eminus telis vi, 1. 4
 Petendam v, 5. 10
 Petendos ix, 9. 8
 Petendum v, 5. 21. vii, 6. 1
 Petentes iii, 1. 9. iv, 7. 9. x, 4. 3
 Petere iv, 4. 1. iv, 4. 14. iv, 7. 3. vi, 5. 31. vi, 9. 21. vi, 11. 19. viii, 3. 1 nota diverticula iii, 13. 9 (ire) v, 13. 2
 Peterent iv, 1. 18. v, 5. 9. ix, 1. 2. ix, 5. 5
 Peteret iv, 9. 1. 13. iv, 11. 2. 18. viii, 5. 14. ix, 4. 21
 Peti cœlum vanis cogitationibus iv, 10. 3
 Præsidium petieram (quæsieram) vi, 9. 22
 Petieramus viii, 7. 15. iv, 1. 13
 Petierit (quæserit) vii, 2. 34
 Petisset iv, 6. 5
 Petiit iv, 3. 1. v, 6. 12. viii, 7. 7
 Petimus v, 9. 8
 Petisti vii, 8. 9
 Petit iii, 12. 27. iv, 5. 22. iv, 3. 2. iv, 11. 22
 Petita iv, 11. 1. x, 5. 14
 Petitur iv, 7. 24

- Petiuri v, 10. 6. viii, 11. 33 (ituff) v,
 11. 5
 Petituros v, 5. 22. vii, 4. 20. x, 8. 22
 Petituum iv, 9. 2. v, 1. 5
 Petiturus iv, 12. 1. v, 1. 4. viii, 5. 1
 Petiverat v, 12. 10
 Petivere iii, 11. 19
 Petiverunt v, 6. 15. vi, 5. 32. viii, 2.
 27 conati sunt x, 6. 14
 Petra vii, 11. 1. 9. viii, 1. 1. viii, 2. 20.
 viii, 9. 6. viii, 11. 21
 Petre vii, 11. 16. 18. 23. 29. viii, 2. 25.
 viii, 11. 19 (plur.) iii, 10. 2
 Petram iii, 1. 3. vii, 11. 14. 23. 26. viii,
 2. 22. viii, 11. 22
 Petras vi, 6. 32
 Petris iii, 10. 6. v, 3. 18. vi, 4. 3
 Petuntur x, 5. 28
 Peucestas ix, 5. 14. 17. 18
 Peucestem iv, 8. 4
 Peucolao vi, 7. 15. vii, 10. 10
 Peucolaum vi, 9. 5
 Phalange v, 13. 10. vi, 4. 3. vii, 9. 22.
 viii, 2. 33. viii, 10. 4
 Phalangem iii, 2. 13. iii, 9. 7. iii, 11.
 1. iv, 9. 12. iv, 12. 23. iv, 15. 14.
 v, 6. 2
 Phalangi iii, 9. 2
 Phalanx iv, 13. 27. vi, 4. 15. vii, 5. 32.
 viii, 14. 18. 25
 Pharnabazi iii, 13. 14. iv, 5. 20
 Pharnabazo iii, 3. 1
 Pharnabasum iv, 5. 19
 Pharnabasus iv, 1. 37. iv, 5. 15. 17
 Pharo iv, 8. 1
 Pharramos ix, 2. 3
 Phasin vi, 5. 25
 Phegea ix, 2. 2
 Phegeus ix, 1. 36
 Philagus iv, 13. 28
 Philippi (regis) iv, 7. 27. vi, 4. 2. vi,
 6. 9. vii, 1. 6. viii, 1. 20. x, 7. 10
 Philippo (rege) vii, 1. 3. ix, 8. 22. x,
 2. 23. x, 7. 2. x, 9. 18 (Aridæo) x,
 7. 12. x, 9. 18 duce iv, 13. 29. vi,
 6. 35. x, 1. 21 medico vi, 10. 34
 Philippum (medicum) iii, 6. 9. 17
 (regem) iv, 1. 12. iv, 10. 3. vi, 4. 25.
 vi, 11. 23. viii, 1. 27. x, 5. 30 (Ari-
 daum) x, 7. 7. 10 præfectum x, 1. 20
 Philippus iii, 6. 1. 14 (medicus) iv, 6.
 17 (rex) iii, 10. 7. ix, 6. 25 (Aridæus)
 x, 8. 6
 Philota iv, 5. 9. vi, 7. 31. vi, 11. 37.
 vii, 1. 26
 Philotas iv, 13. 26. vi, 7. 32. vi, 8. 2.
 5. vi, 9. 30. vi, 11. 2. vii, 1. 13. 30.
 vii, 2. 4. 27. x, 10. 2
 Philotam v, 4. 20
 Philotan vi, 7. 27. 28. 31. vi, 8. 12. 20.
 vi, 9. 25. 28. 30. vi, 11. 37. vii, 1. 1.
 10. 28
 Philotas v, 2. 5. 15. v, 4. 30. vi, 7. 19.
 30. vi, 8. 16. 20. vi, 9. 5. 7. 10. 20.
 35. vi, 10. 1. vi, 11. 21. 34. vii, 1. 5.
 13. 26
 Phœnice iv, 2. 1. x, 10. 2
 Phœnicen iv, 1. 15. vi, 3. 3
 Phœnices iv, 5. 10
 Phradaten vi, 4. 24. viii, 3. 17
 Phradates iv, 12. 9. x, 1. 39
 Phradati vi, 4. 25. vi, 5. 21
 Phrataphernen ix, 10. 17
 Phrataphernes vi, 4. 23
 Phratapherni viii, 3. 17
 Phrygia iii, 1. 11. x, 10. 2
 Phrygiam vi, 3. 3. x, 10. 2
 Phrygum iii, 1. 17
 Pia vi, 3. 18
 Pie viii, 5. 11. x, 3. 4
 Pietas x, 5. 30
 Pietate iii, 11. 8. v, 2. 18
 Pietati iii, 12. 6
 Pietatis vi, 8. 4. vii, 1. 29. x, 3. 8
 Pigebat vii, 5. 6
 Pigebit x, 6. 13
 Pignera iv, 14. 22. v, 5. 16
 Pigner x, 2. 26
 Pigneribus iv, 14. 11. vi, 5. 8
 Pignora (gratiam) vi, 5. 2
 Pignore vii, 10. 7. viii, 2. 31
 Pignori vitam futurum vii, 10. 9
 Pignus vi, 7. 35. vii, 2. 9. viii, 4. 27.
 ix, 6. 17 reconciliati animi vi, 10. 11
 (argumentum) vi, 10. 15
 Pigre v, 9. 7
 Pigri ix, 2. 26. ix, 6. 19
 Pigriores vi, 9. 29
 Pigritia viii, 4. 8
 Pissimi ix, 6. 17
 Pila muralia viii, 10. 32
 Pilæ v, 1. 33
 Pilas v, 1. 33
 Pinari iii, 12. 27
 Pinarum iii, 8. 16. 28
 Pingue vi, 4. 3. vii, 4. 26
 Pingui v, 1. 12
 Pinnæ ix, 4. 30
 Piratici lembi iv, 5. 18. 21
 Piraticis iv, 8. 15
 Pisce vii, 4. 24
 Pisces vi, 4. 8
 Piscibus ix, 10. 10
 Pisidas vi, 3. 8
 Python ix, 8. 16. x, 7. 4. 8. x, 10. 4
 Pium v, 5. 17. vi, 8. 10

- Placaret viii, 3. 2
 Placebat iii, 6. 2. vi, 11. 10. viii, 10. 10. 33. viii, 11. 5. x, 6. 12. x, 7. 20
 Placere vii, 1. 28. vii, 4. 5. x, 6. 17
 Placeret iv, 11. 10. v, 5. 9. vi, 1. 19
 Placet iv, 11. 15. x, 6. 21. x, 9. 11
 Placide iii, 4. 8. iv, 15. 26
 Placidus vi, 3. 10
 Placido iii, 1. 4
 Placidum viii, 9. 8. ix, 9. 2
 Placuisse v, 3. 6
 Placuit v, 10. 5. vi, 11. 28. viii, 6. 9. viii, 11. 10. ix, 6. 3. x, 10. 1
 Plaga (regione) vi, 2. 13. viii, 9. 13
 Plagæ (vulnera) ix, 8. 20
 Plagam (regionem) iv, 9. 16
 Plana vi, 3. 16. vi, 5. 13. viii, 9. 3
 Planctibus x, 5. 7
 Planctu iii, 11. 22. iii, 12. 3
 Planctus v, 12. 4
 Planiciem vi, 5. 20
 Planicies iv, 9. 10. x, 9. 14
 Planiora v, 4. 23
 Planitie iv, 12. 19. iv, 13. 6
 Planitiem iii, 4. 7
 Planities iv, 14. 12. v, 4. 6. vi, 6. 15
 Planum vi, 1. 2
 Platani v, 4. 8
 Plato v, 7. 12
 Planstra vi, 2. 16
 Plaustris viii, 10. 3
 Plausus ix, 9. 26
 Plebe vi, 8. 10. x, 1. 32. x, 7. 1
 Plena iii, 13. 11. v, 1. 7
 Pleni iv, 14. 25
 Pleno vii, 5. 12
 Plenos ix, 2. 25
 Plenum iii, 6. 11
 Plenus ix, 4. 25. x, 7. 4
 Pleraque iv, 8. 15. vii, 11. 23
 Pleraque viii, 11. 6
 Plerique iv, 16. 10. v, 1. 24 rami ix, 1. 10
 Plerisque iv, 8. 6. vi, 2. 2. vi, 8. 26. vii, 2. 36. viii, 9. 15
 Plerosque iv, 3. 26. iv, 9. 19. v, 4. 32. vi, 5. 17
 Plerumque iii, 7. 19. vi, 5. 5. viii, 2. 1. x, 5. 16
 Ploratu ix, 3. 16. x, 5. 7
 Ploratus ix, 6. 29
 Plura iv, 4. 2. iv, 9. 5. iv, 15. 22. vi, 8. 22. ix, 3. 8
 Plures iv, 4. 2. iv, 14. 5. iv, 15. 3. 23. 31
 Pluribus iii, 2. 7. iv, 6. 21. iv, 8. 7. v, 3. 11. vi, 9. 35. vii, 2. 31
 Plurimo vi, 1. 4
 Plurimorum vii, 3. 13
 Plurimum iv, 10. 13. v, 4. 2. vi, 7. 14. viii, 12. 16. x, 5. 35
 Plurimus iv, 6. 18
 Pluris v, 8. 6
 Plurium iv, 12. 7
 Plus iii, 6. 10. vi, 6. 9. x, 5. 35
 Plusquam vi, 10. 5
 Pluteis v, 3. 7
 Pnytagoras iv, 3. 11
 Poculis viii, 1. 44. ix, 10. 26
 Poculo iii, 6. 8. vii, 6. 12
 Poculum iii, 6. 9. vii, 4. 9. ix, 7. 24
 Poena iii, 13. 17
 Poenas vii, 6. 15
 Poenam vi, 10. 37. vi, 11. 16. viii, 14. 12
 Poenas iv, 1. 33. iv, 7. 27. iv, 13. 13. v, 7. 11. vi, 3. 14. vii, 1. 39. x, 2. 29
 Poeni iv, 2. 11. iv, 3. 22
 Poeniteat iv, 13. 9. v, 5. 10. vi, 10. 15
 Poenitebat x, 7. 12
 Poenitentia iii, 2. 19. vi, 8. 7. viii, 8. 22
 Poenitentiae v, 5. 24. v, 10. 13. ix, 7. 26
 Poenitentiam v, 10. 8. viii, 2. 3 ageret viii, 6. 23
 Poenitere viii, 2. 29
 Poetarum iii, 1. 4
 Polemon vii, 1. 10
 Polemonem iv, 8. 4. vii, 2. 1
 Polenta iv, 8. 6
 Polliceatur iv, 11. 23
 Pollicebantur vii, 5. 27. viii, 1. 10
 Pollicebatur iii, 6. 3
 Pollicentes ix, 1. 7
 Pollicentur vi, 5. 8
 Pollicerentur vii, 9. 7. viii, 1. 18
 Polliceretur vi, 7. 12
 Polliceri vi, 3. 20. ix, 6. 8
 Pollicetur vi, 11. 17. vii, 6. 40
 Polluce viii, 5. 8
 Polydamanta vii, 2. 11
 Polydamante iv, 15. 7
 Polydamas vii, 2. 17. 19. 24
 Polypercon iv, 13. 7. 28. viii, 5. 2. viii, 6. 22. viii, 11. 1
 Polyperconte v, 4. 20. 30
 Polyperconti viii, 6. 24
 Polystratus v, 13. 24
 Polytimetum vii, 10. 2
 Pomorum vi, 4. 21. viii, 10. 14
 Pondere v, 1. 34. v, 2. 11. viii, 9. 28
 Ponderis x, 1. 24
 Pondus iii, 13. 16
 Ponere viii, 7. 13. x, 1. 19
 Poni x, 2. 10
 Ponimus iii, 4. 2
 Pons iv, 16. 17. v, 1. 29. 30. vii, 5. 17
 Ponte iv, 16. 8. ix, 2. 13 junxit anacem iv, 9. 9

- Pontem iv, 16. 8. 9. 16. v, 5. 4
 Pontibus iv, 3. 15. iv, 9. 12
 Ponticas x, 10. 4
 Pontico iii, 1. 12. vii, 4. 27
 Ponticum vii, 3. 4. 21
 Ponunt v, 5. 11
 Poplitibus vi, 1. 14. ix, 5. 9
 Populabantur ix, 10. 7
 Populante iv, 10. 13
 Populares vii, 6. 15. vii, 10. 9. viii, 9. 21. viii, 12. 14. x, 1. 45
 Popularetur iv, 1. 11. iv, 9. 8
 Popularibus iv, 8. 11. v, 11. 11. vi, 4. 10. viii, 2. 20. ix, 1. 36. ix, 2. 7
 Popularium iv, 1. 16. v, 12. 4. vi, 4. 9. ix, 7. 2. ix, 8. 11
 Populationem x, 8. 13
 Populationibus iii, 4. 5
 Populator iii, 4. 5
 Populatos iii, 5. 6
 Populatur ix, 8. 29
 Populi (gentes) v, 4. 8. v, 9. 5. ix, 8. 4
 Populos iv, 12. 22
 Populus ix, 10. 5. x, 6. 23. x, 9. 3
 Pori viii, 13. 16. ix, 2. 8. x, 1. 20
 Pero viii, 12. 13. ix, 1. 7. 9
 Porrigens vii, 5. 11
 Porrigentis dexteram iv, 2. 17
 Porrigis vii, 8. 19
 Porrigit vii, 8. 25
 Porta iv, 5. 17. iv, 6. 13
 Portabant iii, 13. 7. iv, 9. 19. v, 13. 8. vii, 4. 25
 Portabat ix, 10. 15
 Portæ ix, 1. 27
 Portam iv, 10. 25. vii, 5. 31
 Portantes iii, 13. 7
 Portantium iii, 13. 16
 Portare v, 4. 17
 Portarent vii, 5. 11
 Portari vii, 5. 14
 Portas ix, 8. 17
 Portaverant v, 7. 7
 Portendere iii, 3. 5. iv, 2. 14. vii, 7. 24
 Portenderentur vii, 7. 8
 Portendi iv, 6. 12. iv, 10. 6
 Portis ix, 1. 21
 Portum iv, 4. 9. 12. iv, 5. 20. x, 2. 1
 Portus (gen.) iv, 5. 19. 21 (acc.) iv, 5. 9
 Porum ix, 3. 2
 Porus ix, 2. 20
 Poscentis vii, 1. 33
 Poscere vi, 3. 20
 Posceret v, 13. 8
 Posita iv, 3. 3. iv, 13. 14. v, 13. 4. vi, 5. 6. x, 6. 15. x, 7. 13
 Positam iii, 6. 3. iv, 13. 7
 Positis iv, 1. 31. iv, 13. 30. v, 4. 1. v, 12. 6. viii, 1. 44. viii, 10. 7. castris iii, 2. 2. ix, 4. 14
 Posito vi, 7. 22. viii, 2. 8 (posito) magis rege, quam effuso viii, 14. 34
 Positum vi, 8. 7. vi, 10. 25. ix, 1. 14
 Posituros x, 8. 15
 Posse iv, 5. 4. 8. 20. iv, 9. 8. v, 2. 14. v, 4. 12
 Possedissee iv, 11. 13
 Possent iv, 2. 23. iv, 6. 9. iv, 13. 32. iv, 15. 9. v, 6. 4. v, 13. 10. vii, 9. 5
 Possessio vi, 13. 5. viii, 8. 11
 Possessione x, 1. 23
 Possessionem vi, 3. 5
 Possessum certo jure iv, 1. 27
 Posset iv, 2. 16. iv, 6. 2. iv, 12. 21. iv, 13. 30. v, 5. 24. v, 12. 1. vi, 3. 13. vi, 9. 15
 Possidebat iv, 1. 6
 Possaideo ix, 6. 20
 Possidet vi, 3. 9
 Possim iv, 1. 25. v, 8. 9
 Possimus x, 6. 8
 Possint iv, 13. 10. v, 10. 9. vi, 9. 3
 Possis iv, 11. 8
 Possit v, 3. 15. vii, 11. 5
 Possum iv, 14. 24. vi, 5. 3. vi, 9. 12. 24. vi, 10. 3. 30
 Possumus v, 9. 1. vi, 11. 23
 Possunt iv, 2. 8. iv, 10. 10. iv, 14. 14
 Post, iii, 6. 3. v, 2. 5. v, 3. 6. v, 6. 7. vi, 2. 12. viii, 4. 30
 Postea viii, 5. 24
 Posteaquam iv, 7. 2. v, 6. 19
 Postera iii, 12. 13. iv, 3. 13. vi, 11. 27
 Posterii vii, 5. 35. viii, 5. 15. viii, 6. 6
 Posteris iii, 2. 18. iv, 14. 25. v, 2. 12
 Posteritas v, 8. 10. ix, 10. 28. x, 9. 6
 Posteritati vi, 3. 17. ix, 3. 5. 19
 Posteritatis iv, 4. 19
 Postero iv, 5. 20. iv, 6. 10. iv, 12. 18. v, 5. 1. v, 7. 12. vi, 2. 9. vii, 2. 15. vii, 5. 17
 Posteros viii, 5. 11
 Posterum vi, 8. 15. vi, 11. 9. vii, 5. 7
 Postferendus vii, 4. 34
 Postquam vi, 1. 14. viii, 1. 41. viii, 3. 38. viii, 9. 19. ix, 6. 3
 Postulabat iv, 1. 8. viii, 8. 14
 Postulantium iii, 10. 8
 Postulare iv, 14. 6. vii, 1. 5. ix, 7. 17. x, 2. 12
 Postularetis viii, 8. 6
 Postulat Deus credo vi, 11. 24
 Postulo ix, 2. 32
 Posnerat iii, 9. 9. viii, 14. 10
 Posuit iv, 6. 28. iv, 9. 10. iv, 10. 25. iv, 13. 32. ix, 4. 24

- Potens vii, 4. 3. 19. iram iv, 2. 5
 mei non eram iv, 13. 23. potens non
 erat superstitionem vii, 7. 21. ne sic
 quidem potens corporis ix, 5. 13
 Potentia vii, 6. 18. x, 5. 14. x, 10. 18
 Potentia vi, 5. 2. vi, 9. 16
 Potentiam x, 1. 6. 27
 Potentior iii, 8. 20. v, 5. 21. auctor
 praesens futurus iv, 9. 1
 Poderant iv, 1. 2. iv, 2. 9. iv, 12. 24.
 iv, 15. 16. 24. iv, 16. 12. v, 3. 21.
 v, 6. 16. v, 10. 8. vi, 6. 22. viii,
 6. 15
 Poterat iv, 6. 22. iv, 9. 18. iv, 12. 19.
 iv, 13. 16. 38. iv, 14. 10. v, 4. 2.
 26. vii, 5. 17
 Poteris vi, 8. 5
 Poterit vi, 8. 5
 Potes viii, 5. 18
 Potest iv, 10. 28. iv, 11. 22. iv, 14.
 18. iv, 16. 29. v, 1. 2. vi, 3. 8. vi,
 9. 16. x, 6. 6
 Potestas vi, 8. 25. nullius praeter ipsum
 erat viii, 6. 5
 Potestate iii, 5. 14. iv, 14. 13. v, 9. 5.
 vi, 3. 3. vi, 5. 26. vi, 11. 16. vii, 1.
 18. vii, 2. 16. vii, 8. 19. vii, 11. 10.
 viii, 2. 30. viii, 3. 7. viii, 8. 14. facta
 iv, 1. 17
 Potestatem iii, 11. 11. v, 6. 17. vi, 6.
 32. vi, 9. 31. vii, 6. 14. viii, 2. 28.
 viii, 11. 2. ix, 6. 23
 Potestis vi, 9. 24. x, 2. 26
 Potione medicata iii, 6. 2. vii, 5. 14
 Potioni x, 10. 17
 Potior (nomen) viii, 14. 23
 Potiora viii, 6. 21. omnia deditioe ix,
 1. 20
 Potiorem iv, 1. 19. vi, 2. 2. x, 8. 19
 Potiores x, 6. 16
 Potiri regionis v, 10. 4
 Potissimum ix, 10. 26. v, 5. 9. v, 7.
 10. vi, 3. 5. viii, 6. 23. ix, 2. 32. x,
 7. 10
 Potituram iii, 1. 16
 Potitus iii, 7. 2
 Potitus Pelusii iv, 1. 30
 Potiundae viii, 11. 19
 Potiundi vii, 11. 20
 Potius iv, 11. 13. v, 8. 6. vi, 6. 17.
 vi, 8. 34. vi, 9. 23. viii, 1. 48. x, 9.
 17
 Potu vii, 5. 16. vii, 10. 13
 Potuerat iv, 13. 36
 Potuerint ix, 2. 21
 Potuerit ix, 3. 2
 Potuerunt iv, 16. 26. vii, 3. 10. vii, 9.
 13. x, 5. 8
 Potuisse iv, 11. 11
 Potuissimus v, 5. 12
 Potuissent iv, 7. 29. v, 9. 2. ix, 2. 13
 Potuisset iii, 6. 3. iii, 12. 18. iv, 1. 3.
 9. iv, 5. 8. x, 5. 34. x, 9. 2
 Potuit iv, 9. 21. iv, 12. 13. vi, 6. 27.
 vi, 10. 5. ix, 3. 1
 Prae vi, 7. 18. metu iii, 8. 29. se agentes
 captivos vii, 6. 2
 Praealtae v, 5. 1. vi, 5. 13
 Praealtas viii, 10. 24
 Praealtis vi, 4. 3
 Praealtum iv, 2. 9. 10. iv, 7. 7
 Praealtus viii, 11. 7
 Praebe ix, 3. 6
 Praebent jam terga iv, 14. 14. iter placi-
 dum viii, 9. 3
 Praebente (suppeditante) iv, 2. 18
 Praebere viii, 6. 24
 Praeberent x, 1. 19
 Praeberet ix, 5. 27
 Praebet viii, 2. 21. speciem insulae iii,
 1. 13
 Praebitis viii, 10. 17
 Praebitum viii, 12. 15
 Praebituram iv, 8. 6
 Praebiturum viii, 13. 21
 Praebuere speciem agminis non sper-
 nendi iii, 13. 8. x, 5. 1
 Praebuit iv, 4. 17. vi, 2. 6. viii, 4. 2.
 ix, 5. 28. suspicionem initi aelesti
 consilii iii, 7. 13. speciem ignis iv, 12.
 14. se ducem tanto aceleri vi, 9. 4
 Praecaveret v, 13. 11
 Praecedere iv, 12. 22. v, 8. 5
 Praeceptant (anticipaverant) iv, 4. 6
 Praeceptat iii, 9. 10. viii, 12. 4
 Praecepit ix, 6. 26
 Praecepti ix, 2. 29
 Praeceptisti vii, 2. 38
 Praecepit v, 4. 14. v, 11. 1. vi, 2. 9.
 vi, 6. 15. vii, 9. 14
 Praecepta iii, 5. 14. iv, 3. 7. iv, 16. 18.
 v, 3. 1. v, 4. 12. v, 6. 7. vi, 4. 5.
 viii, 11. 3. murus in salum iv, 2. 9
 Praeceptum iii, 8. 1. v, 1. 43. ix, 5. 28.
 x, 10. 3. erat iii, 8. 23
 Praecesserant vii, 5. 10
 Praemissae iii, 13. 1. quantum itineris
 praeriperent ix, 10. 14
 Praecipere celeritate iv, 1. 3
 Praecipiens (praeventens) ix, 6. 2
 Praecipit viii, 10. 5
 Praecipitantur ix, 9. 20
 Praecipitare iv, 15. 15
 Praecipitari vi, 4. 7
 Praecipitat viii, 6. 24
 Praecipitati viii, 12. 23
 Praecipitatus vii, 5. 37
 Praecipitaverant iv, 16. 16

- Præcipitavere vi, 6. 32. viii, 14. 8
 Præcipitaverunt iv, 2. 15
 Præcipitavit iv, 4. 11. iv, 10. 25
 Præcipitem v, 12. 2. vi, 9. 10
 Præcipites v, 5. 1. viii, 11. 18
 Præcipiti vi, 4. 10. vii, 7. 20. vii,
 11. 16. viii, 1. 48. ix, 5. 2. ix,
 9. 9
 Præcipitia ingenia (ferocia) viii, 1. 35
 Præcipitis (gen.) v, 4. 22 (verb.) iv,
 18. 8
 Præcipua iii, 8. 1
 Præcipue iv, 1. 7. iv, 2. 8. iv, 4. 11.
 iv, 10. 25. iv, 16. 12. v, 4. 25. vii,
 4. 3. vii, 7. 5. viii, 5. 20. viii, 10.
 32. viii, 14. 27. ix, 8. 22
 Præcipuo vii, 5. 19
 Præcipuum iv, 3. 10. viii, 1. 34. ix,
 2. 4
 Præcipuus iv, 9. 19. viii, 6. 5
 Præcisus iii, 8. 15
 Præco x, 5. 2
 Præcoce gaudio iv, 15. 11
 Præcocem viii, 5. 15
 Præcordia iv, 16. 13
 Præda iv, 1. 4. 26. iv, 14. 16. v,
 2. 8. v, 12. 17. vi, 2. 10. vi, 9.
 23. viii, 1. 4. viii, 4. 20. viii, 12. 16
 Prædabundus viii, 1. 5
 Prædas iii, 13. 11. iv, 14. 6. v, 1. 6.
 ix, 10. 7. x, 2. 11
 Prædam iii, 10. 9. iii, 13. 5. iv, 13.
 14. iv, 15. 10. iv, 16. 8. v, 1. 4. v,
 6. 4. vii, 6. 16. ix, 1. 2. ix, 2. 27
 Prædantibus iii, 13. 11
 Prædantium iii, 13. 11
 Prædem v, 4. 13. ix, 2. 25
 Prædicatione vi, 10. 27
 Prædicere v, 4. 2. viii, 6. 16. viii, 10. 33
 Præditos viii, 5. 12
 Præditum viii, 8. 22. x, 1. 32
 Prædixerat iii, 6. 3
 Prædixi vii, 7. 26
 Prædonibus iv, 8. 15
 Præerant iv, 13. 34. v, 9. 11. x, 10. 4
 Præerat iv, 1. 35. iv, 6. 7. iv, 12. 8.
 iv, 13. 26. 31. v, 4. 29. v, 8. 4.
 v, 12. 12. vii, 4. 33. viii, 1. 8. viii,
 4. 21. viii, 10. 22
 Præessent iv, 8. 2. v, 1. 43
 Præesset vii, 3. 4. x, 10. 4
 Præest vi, 3. 10
 Præeunte vii, 1. 29
 Præfatus vii, 4. 9. viii, 4. 20
 Præfecerat iv, 8. 9. ix, 8. 9
 Præfecisset vi, 6. 20
 Præfecit iii, 1. 19. iv, 1. 4. iv, 3. 1. iv,
 8. 4. v, 6. 11
 Præfecti (plur. sub.) iii, 2. 10. iv, 5.
 16. ix, 10. 22 (gen.) vi, 1. 17. x,
 10. 14
 Præfectiss, 2. 6
 Præfecto iii, 13. 2. 4. iv, 1. 39. v,
 3. 6. viii, 3. 17
 Præfectorum iii, 8. 17. v, 1. 42. viii,
 6. 6. x, 2. 13
 Præfectos iv, 9. 1. iv, 13. 26. vi, 3.
 18. vi, 11. 37. vii, 2. 15. ix, 10. 17
 Præfectum iii, 11. 3. iv, 9. 7. 24.
 iv, 16. 23. v, 9. 8. vi, 4. 24. vi, 8.
 11. x, 1. 20
 Præfectus iii, 13. 10. iv, 1. 37. iv, 8.
 15. iv, 15. 12. v, 2. 8. v, 3. 4. v, 6.
 10. v, 8. 4. viii, 1. 3. ix, 10. 20
 Præferabantur v, 1. 21. vii, 5. 8
 Præferebas vii, 1. 29
 Præfererat viii, 1. 33. ix, 7. 20
 Præferabatur iii, 3. 9. viii, 14. 11 præ-
 tendebatur vii, 5. 20
 Præferendo x, 2. 29
 Præferens iv, 13. 15. iv, 15. 27. vi, 5.
 26. vi, 9. 1. vii, 4. 40. viii, 1. 30
 speciem pietatis odio suo vi, 8. 4
 vultu motum animi viii, 6. 16
 Præferente vultu lætitiæ speciem vii,
 2. 24
 Præferentem vi, 9. 13
 Præfert iv, 10. 26
 Præfertur iv, 14. 24
 Præfixa auro apicula iii, 3. 30
 Præfixæ ferro hastæ iii, 2. 7 (armata)
 iv, 9. 5
 Præfueraut x, 1. 2
 Præfuturi v, 2. 8
 Prægnans x, 6. 9
 Prægrave iii, 3. 27. iv, 11. 8
 Prægraves viii, 10. 32. viii, 14. 19
 Prægravis ix, 10. 26
 Prægressus viii, 12. 2
 Præibat preces regi iv, 13. 15
 Præiudicio vii, 1. 20
 Prælia viii, 13. 12
 Præliandum viii, 14. 3
 Præliantium iv, 6. 14. viii, 10. 18
 Præliis iv, 1. 35. iv, 6. 31. viii, 6. 4
 Prælio iii, 8. 23. iv, 1. 31. iv, 5. 6. iv,
 14. 15. iv, 16. 16. vii, 5. 15. viii,
 5. 2. viii, 10. 4. viii, 11. 1. ix, 8.
 19. 25
 Prælium iii, 11. 14. iii, 13. 8. iv, 1. 1.
 iv, 6. 14. 25. iv, 14. 6. iv, 15. 19.
 v, 1. 42. v, 3. 10. vii, 4. 33. ix, 7.
 16. ix, 8. 7
 Prælongæ viii, 14. 16
 Præmia iii, 8. 21. iv, 5. 7. iv, 11. 21.
 iv, 14. 6. v, 2. 3. vi, 3. 5. 15. viii,
 7. 11. ix, 2. 27. x, 8. 16
 Præmiis v, 8. 9. vii, 1. 23

- Præmio v, 2. 8
 Præmiserat iii, 7. 6. iv, 9. 24. viii, 11. 14
 Præmisit iii, 1. 6. iv, 9. 7. 15. iv, 10. 11. iv, 12. 1. vi, 5. 25. vii, 6. 17. viii, 10. 2. viii, 14. 2
 Præmissa iii, 8. 28
 Præmissi iii, 8. 24. iii, 9. 10. iv, 9. 15. iv, 10. 9
 Præmissis viii, 10. 13
 Præmisso iii, 5. 16. iii, 12. 27. viii, 2. 32. viii, 11. 22. ix, 9. 2
 Præmissos iii, 8. 17. iii, 13. 2. x, 2. 16
 Præmissum iv, 1. 29. iv, 12. 4. viii, 2. 31
 Præmissus viii, 14. 35
 Præmittens vi, 4. 14
 Præmitteret ix, 9. 23
 Præmittit iii, 12. 15. v, 13. 19
 Præmium v, 12. 5. v, 13. 4. vi, 11. 29. vii, 11. 12. viii, 1. 34. ix, 6. 10
 Præoptabat v, 12. 5
 Præparabantur iv, 2. 12
 Præparabat se fugæ v, 8. 2
 Præparans aditum nefariæ spei v, 9. 3. ix, 8. 19
 Præparant vii, 5. 7
 Præparare ix, 7. 16
 Præparari iv, 13. 1
 Præparata iii, 13. 10. viii, 12. 4. viii, 14. 31
 Præparate iv, 8. 8
 Præparatas vi, 7. 31. vii, 9. 2
 Præparatis vi, 6. 33. viii, 5. 5. x, 9. 15
 Præparatum viii, 14. 28
 Præparaturum iii, 5. 7
 Præparaverat viii, 5. 10
 Præparent vulgi aures vi, 2. 21
 Præponit iv, 11. 20
 Præponitis iv, 14. 9. ix, 6. 17
 Præposito ix, 10. 20
 Præpositus iii, 1. 24. iii, 9. 2. iv, 8. 5. x, 1. 44
 Præposuimus vii, 1. 39
 Præpotens vi, 9. 11
 Prærapida ix, 4. 10
 Præriperet cuncta incendio iv, 10. 13
 Prærupta v, 3. 8. v, 4. 18. vi, 6. 23. vii, 11. 15. viii, 11. 12
 Præruptæ (dat.) iii, 4. 12 (plur.) vi, 6. 25. viii, 11. 7
 Præruptas v, 3. 17
 Prærupti iii, 4. 6
 Præruptis iii, 10. 6 utrimque ripis viii, 10. 23
 Præruptus vii, 11. 14
 Præsagentis iii, 3. 2
 Præsens iv, 9. 1. v, 4. 12. vii, 1. 24. vii, 4. 32. vii, 8. 24. viii, 5. 11. ix, 1. 12. ix, 10. 38
 Præsenserat v, 11. 2
 Præsentē vi, 10. 3
 Præsentēs vi, 3. 8. vi, 7. 5
 Præsentī iii, 6. 17. v, 9. 12. vi, 4. 10. vii, 7. 27
 Præsentia (fem.) vii, 8. 4. x, 7. 4 (neut.) v, 5. 16. vi, 1. 8
 Præsentiam viii, 2. 32
 Præsentibus iv, 1. 29. iv, 12. 17. viii, 1. 30. ix, 9. 21. x, 9. 17
 Præsentis iii, 12. 14. 25. v, 9. 1. vii, 1. 7
 Præsentium iv, 4. 18. viii, 2. 16
 Præsertim vi, 10. 6
 Præside x, 6. 7
 Præsidebat iv, 12. 15
 Præsidem viii, 10. 16
 Præsidētis vii, 9. 6
 Præsiderē iv, 5. 9. v, 1. 43. v, 2. 16. viii, 13. 21
 Præsiderent iii, 1. 20. iii, 4. 5
 Præsideret ix, 9. 23
 Præsides iv, 13. 13
 Præsidia iv, 1. 30. iv, 3. 24. iv, 4. 15
 Præsidiibus iii, 8. 22. ix, 9. 27
 Præsidiū (auxilii) iii, 1. 8
 Præsidiis iii, 1. 19. iii, 7. 7. iv, 1. 35. 37. 40. iv, 12. 14
 Præsidio iii, 7. 7. iii, 8. 12. iv, 1. 37. iv, 5. 15. 17. 22. iv, 6. 7. iv, 12. 2. iv, 13. 35. v, 6. 11. vi, 5. 11
 Præsidiū iii, 7. 2. iv, 1. 28. iv, 8. 4. v, 2. 16. vii, 3. 5. ix, 4. 8. ix, 8. 10
 Præsit vi, 11. 6
 Præstabat iii, 12. 16. viii, 14. 13
 Præstabis ix, 6. 7
 Præstabo v, 5. 22. ix, 6. 26
 Præstanda x, 8. 18
 Præstantes vii, 11. 8
 Præstantior x, 3. 10
 Præstare v, 5. 22. vi, 9. 24. ix, 6. 13 fulgorem sidera iv, 10. 3 (facere) v, 11. 6
 Præstaret viii, 5. 4
 Præstat iv, 11. 20. vi, 3. 16. ix, 2. 34
 Præstate ix, 6. 24
 Præstiterant viii, 11. 25
 Præstitissent vi, 4. 9
 Præstitit iii, 9. 11
 Præstitutam iii, 1. 8
 Præsto iii, 6. 18. v, 9. 12. vii, 1. 4. viii, 13. 2
 Præstos ix, 8. 11
 Præter iv, 9. 20. 21. v, 4. 18 (quam) vi, 1. 20 (præter) vi, 5. 10. vi, 9. 35 (ultra) iv, 9. 14

- Prætereā iii, 13. 16. iv, 13. 5. iv, 14.
 19. v, 1. 10. 40. vi, 8. 23. vii, 3.
 23. x, 9. 11
 Prætereuntibus (nos præeuntibus) iv,
 14. 1
 Prætereuntium iii, 8. 10
 Præterfluebat viii, 2. 20
 Præterfluens viii, 11. 12
 Præterfluentem iv, 16. 12
 Prætergressos iii, 9. 11
 Præterierant vii, 5. 16
 Præteriit v, 4. 23. vi, 10. 7. viii, 1. 41.
 viii, 4. 2
 Præterire vi, 10. 6
 Præteriri x, 6. 11
 Præterit v, 3. 2. vii, 3. 20. vii, 4. 31
 Præterita v, 6. 2. v, 8. 17. x, 5. 21
 Præteritæ iii, 12. 25
 Præteritam vi, 8. 34
 Præteritis (exclusis) viii, 6. 9
 Præteritum x, 1. 7
 Præteritur x, 7. 2
 Prætervehi x, 1. 18 oram classe iv, 5.
 10
 Prætervolans iv, 6. 11
 Prætor iii, 7. 12. iii, 11. 10. 18. iv, 1.
 35. iv, 5. 15. v, 13. 11. vi, 2. 7. vi,
 9. 28. vii, 2. 19. vii, 3. 5
 Prætoræ iii, 7. 11. iv, 5. 13
 Prætores iv, 8. 11. viii, 2. 16
 Prætores iv, 1. 34. iv, 5. 13. v, 1. 43
 Prætori iv, 9. 7
 Prætorii v, 10. 12
 Prætoribus iv, 1. 28. viii, 3. 16. x, 1.
 19
 Prætorio iv, 10. 4
 Prætorium iv, 13. 17. v, 2. 7. vi, 3. 18.
 vi, 8. 17. ix, 6. 4
 Prætorum iii, 13. 6. iv, 13. 1
 Prævalens vii, 7. 35
 Præverti vi, 6. 21
 Prava vii, 4. 10. viii, 1. 33. viii, 5. 5
 Precabantur vii, 2. 31. ix, 3. 17. ix,
 10. 16
 Precantibus vii, 2. 32
 Precari iii, 5. 14. v, 3. 14. x, 7. 18
 Precario imperio iv, 7. 1. vi, 3. 6 victu
 iv, 14. 23 (adv.) ix, 2. 34
 Precario rex sum x, 2. 15
 Precarium v, 8. 12. x, 6. 2
 Precatæ iii, 12. 24
 Precati vi, 1. 20. x, 10. 13
 Precatur iv, 11. 6
 Precatus vi, 5. 4. viii, 2. 30. viii, 14.
 44. ix, 1. 30
 Precemur iii, 12. 24
 Preces iv, 13. 15. v, 10. 11. 14. viii,
 2. 6. viii, 3. 3. ix, 6. 6
 Precibus v, 3. 13. vi, 5. 23. viii, 2. 11.
 ix, 2. 30
 Precor iv, 10. 34. viii, 5. 16
 Prehensum vii, 11. 24
 Premebantur iv, 15. 22. ix, 9. 17
 Premebat consilium alta dissimulatione
 (occultabat) x, 9. 8
 Premendi (opprimendi) vi, 8. 4
 Premente limo præcordia iv, 16. 13
 Premerent vi, 8. 15
 Premerentur vii, 9. 22
 Premeretur luna sole iv, 10. 5
 Premit vii, 3. 11
 Premitur v, 1. 34
 Premunt vii, 3. 11
 Pressa indignatione (sedata) vi, 9. 7
 Pressæ in altitudinem cavernæ v, 1. 28
 Pressi (occului) vi, 9. 19
 Pressis manibus tene fortunam vii, 8.
 24
 Pressit dolorem (continuit) viii, 1. 38
 Presso in solum alveo (cavato) v, 4. 8
 Pretio iv, 1. 13. vii, 6. 27. vii, 9. 18.
 viii, 9. 19 remitteamus iv, 11. 15
 Pretiosa ix, 10. 25. x, 1. 24
 Pretiosæ v, 1. 10. v, 6. 5
 Pretiosam v, 1. 6
 Pretiosæ iii, 12. 14
 Pretiosorem v, 6. 4
 Pretiosissima v, 9. 1 vestium induti
 v, 6. 7
 Pretiosissimis iii, 8. 12. iii, 13. 5
 Pretiosius x, 1. 32
 Pretiosum viii, 12. 11
 Pretium v, 1. 37. v, 6. 6. vi, 6. 10. 16.
 viii, 2. 28. viii, 11. 25. ix, 10. 28
 (præmium) viii, 11. 3
 Pridie v, 4. 16. 29. vi, 7. 21. vi, 9. 26.
 vii, 1. 31. x, 6. 4
 Prima iii, 10. 3. iv, 2. 8. iv, 4. 7. 19.
 iv, 5. 19. iv, 15. 14. v, 5. 3. v, 13.
 10. vi, 5. 12. vi, 6. 27. ix, 8. 20
 ex prima cohorte amicorum vi, 7. 17
 Primam v, 3. 3
 Primas iv, 1. 20
 Primi iv, 1. 18. v, 13. 10. vii, 5. 18
 Primo (abl.) iv, 15. 18. vii, 9. 5 (adv.)
 iii, 12. 6. iv, 9. 15. iv, 10. 21. vi,
 6. 26. viii, 4. 5
 Primordiis ix, 6. 17
 Primordio ix, 2. 11
 Primores iv, 6. 17. 24. vii, 2. 30
 Primoribus viii, 1. 9
 Primos v, 3. 9
 Primum iv, 8. 1. iv, 10. 1. iv, 14. 13.
 v, 6. 14. v, 7. 11. vi, 7. 8. vi, 8. 26.
 vi, 9. 14. vii, 8. 3 tum primum adul-
 tus viii, 2. 35

- Primus iv, 5. 21. iv, 14. 24. v, 2. 5. v, 6. 14. v, 7. 5. vii, 9. 5. vii, 11. 12. viii, 4. 2. viii, 7. 2. viii, 11. 11. ix, 2. 29
 Princeps iv, 13. 28. vi, 10. 22. ix, 7. 8. x, 7. 17
 Principem ix, 8. 16
 Principes iv, 10. 4. iv, 11. 1. iv, 14. 22. vi, 6. 7. vii, 11. 26. viii, 5. 9. ix, 3. 1. ix, 7. 6 feminarum x, 1. 8
 Principi x, 9. 8
 Principia vii, 4. 32. ix, 4. 22
 Principibus vii, 2. 33. vii, 6. 11. viii, 6. 2. ix, 6. 4
 Principio iii, 3. 6. v, 1. 8. 33. vi, 8. 4. viii, 10. 5
 Principis iii, 13. 13
 Principium iii, 12. 3. x, 2. 5. x, 9. 19
 Principum v, 1. 42. viii, 1. 18. x, 2. 3. x, 7. 8. 13. x, 10. 1
 Prior iv, 3. 13. vii, 4. 36. vii, 9. 7
 Priore vi, 4. 5
 Prioribus vii, 7. 29
 Prioris v, 5. 11
 Priorum iv, 10. 21
 Pristina vi, 7. 13
 Pristinæ iii, 12. 12. 23. iv, 11. 3. v, 10. 2. vi, 9. 4. viii, 10. 35
 Pristinam v, 1. 8
 Pristini iii, 11. 25. vi, 2. 8. vii, 4. 27
 Pristino iv, 9. 4. v, 10. 12. viii, 4. 2. ix, 9. 19
 Pristinum iv, 6. 22. iv, 10. 3. ix, 10. 23
 Privatum viii, 12. 5
 Privatus vii, 7. 24
 Prius iii, 10. 8. v, 6. 1. vi, 9. 31. vii, 5. 2. vii, 11. 5. viii, 4. 6. viii, 5. 17. ix, 1. 7
 Priusquam iii, 12. 11. x, 2. 9
 Pro iii, 6. 12. iv, 7. 23. v, 6. 18 majorem quam pro numero speciem gerens iii, 2. 3 hostibus aestimatos iv, 1. 28 qui pro opere stabant iv, 2. 21 se quisque iv, 7. 14 seditione res erat (instar) iv, 10. 4 concione iv, 10. 16 habitu corporis v, 2. 13 habitu naturæ v, 6. 18 fide v, 11. 12 solatio v, 12. 10 spe ipsius vi, 9. 29 equitibus erat planities x, 9. 14 suo id vindicaturum x, 9. 19
 Proavum vi, 11. 26
 Probabili causa (nulla) vii, 1. 14
 Probabilis x, 9. 11
 Probari vii, 2. 34 Hermolao supplicia viii, 8. 5
 Probe vi, 1. 19
 Probitas iv, 1. 20
 Probra viii, 8. 7. 19. x, 7. 5
 Probrum ix, 10. 28 (flagitium) iv, 6. 6
 Probus vii, 4. 8
 Procacissime viii, 1. 34
 Procaciter viii, 1. 32
 Procacius viii, 8. 3
 Procax x, 2. 15
 Procedens ix, 3. 24
 Procedenti v, 1. 17. v, 5. 2
 Procedere iii, 3. 8. iii, 8. 23. iv, 12. 4. v, 5. 10. v, 6. 12. v, 13. 11. viii, 10. 2. ix, 9. 4. x, 1. 10. x, 6. 18
 Procederent v, 4. 20
 Procedit vi, 5. 11. vii, 8. 3
 Procedunt iv, 12. 13
 Procella iii, 13. 7. viii, 13. 23
 Procellæ iv, 7. 14
 Procellis x, 1. 44
 Procellosum x, 7. 11
 Procellosus et tristis dies viii, 4. 2
 Proceræ vii, 9. 15
 Proceras iv, 2. 16
 Proceris ix, 1. 9
 Proceritate v, 1. 32
 Processerant v, 13. 11. ix, 9. 3
 Processerat vi, 4. 23. viii, 4. 24
 Processit iv, 13. 25. v, 4. 21. v, 13. 6. vi, 4. 20. vii, 3. 19. vii, 5. 26. vii, 10. 13. viii, 2. 33. viii, 10. 31. 34. ix, 1. 9. ix, 3. 19. ix, 4. 14
 Proclamat viii, 1. 41
 Procreabas vi, 10. 32
 Procubuerant iii, 11. 9
 Procubuit vi, 1. 15. viii, 11. 17. viii, 14. 34. ix, 5. 17
 Procul iv, 7. 15. iv, 9. 10. 11. v, 7. 6. 9. v, 12. 20. vii, 6. 13. vii, 10. 13 quidem istud abest iv, 10. 28 abhorrentem vi, 7. 11
 Proculcata iii, 11. 14
 Proculcavimus vi, 3. 16
 Procumbens v, 2. 22
 Procumbentes v, 10. 13
 Procumbere viii, 5. 21. viii, 14. 29
 Procumbent iv, 15. 17. ix, 5. 8
 Procumbit (planities protenditur) v, 4. 6. ix, 5. 13
 Procumbunt ix, 9. 20
 Procurandi imperii x, 10. 7
 Procurrit in latitudinem (extenditur) v, 4. 5
 Prodantur iv, 6. 6
 Prodeat vii, 11. 24
 Prodendum (monstrandum) viii, 5. 12
 Prodeute vii, 7. 24
 Prodere vii, 5. 35
 Proderent iii, 11. 11. iv, 10. 16
 Proderet vi, 7. 9. viii, 2. 30
 Proderetur iii, 12. 5
 Prodesse vi, 11. 30. x, 1. 6

- Prodeuntem vi, 7. 20
 Prodi vi, 9. 16. viii, 3. 4
 Prodidere animum lacrymæ v, 2. 19
 Proditio iv, 6. 4
 Proditionem iii, 8. 3. iv, 11. 18. v, 10. 6
 Proditionis v, 12. 5. vii, 5. 35 agitato consilio iv, 5. 17
 Proditis vii, 5. 30
 Prodito iii, 13. 17
 Proditor iii, 12. 7. viii, 3. 14
 Proditorem iii, 13. 3. vi, 7. 11 tantæ fortunæ iii, 13. 17
 Proditores v, 8. 9. ix, 6. 12
 Proditori v, 1. 44. vi, 10. 13
 Proditoris iii, 13. 6. 17. viii, 14. 36
 Proditos iii, 4. 5. vi, 7. 16. vi, 9. 28. vi, 10. 20
 Proditum v, 1. 26. 35. vii, 8. 11. viii, 4. 14. ix, 1. 33 est memoriæ vi, 1. 7
 Producentibus vi, 2. 6
 Produci viii, 8. 19
 Productur viii, 7. 9
 Producti vi, 9. 7. vii, 1. 11
 Productus (adductus) vii, 1. 17
 Profana x, 1. 3
 Profanant pudorem (prostituunt) v, 1. 38
 Profecit viii, 14. 44
 Profecti iii, 10. 4. iv, 12. 11. x, 5. 12
 Profecto iii, 6. 12. iii, 12. 19. iv, 10. 31. iv, 13. 13. v, 9. 2. v, 11. 7. viii, 3. 4. viii, 5. 14
 Profer iv, 1. 22
 Proferimus vii, 7. 13
 Proferri x, 2. 10
 Professi x, 2. 11. 13
 Professione vii, 4. 8
 Professionem viii, 5. 7
 Professioni æris alieni x, 2. 10
 Professus vii, 7. 24
 Proficere ix, 10. 14
 Proficiens vii, 7. 21
 Proficiscere vii, 2. 15
 Proficiscerentur vii, 4. 32
 Profitente viii, 3. 13
 Profiteor viii, 8. 18
 Profiterentur æs alienum x, 2. 9
 Profitteretur x, 8. 20 indicium viii, 6. 23
 Profitetur vii, 2. 7. x, 9. 3
 Profligatum iv, 15. 19
 Profluvium ix, 5. 24. 29
 Profluunt v, 1. 13
 Profuderant v, 5. 7
 Profuderat v, 5. 8
 Profudisset iv, 10. 20
 Profugerant iii, 9. 11. vi, 4. 23. ix, 9. 1
 Profugerat vii, 1. 10. ix, 8. 28
 Profugerunt ix, 4. 25
 Profugi iv, 1. 39. vii, 2. 2
 Profugit vi, 6. 36
 Profugiant vi, 5. 12. x, 2. 20
 Profundæ vii, 7. 4
 Profundi vii, 5. 4
 Profundo iv, 3. 6. viii, 13. 8. ix, 4. 18. ix, 9. 20. x, 2. 26
 Profundum iv, 2. 16. iv, 3. 7. iv, 7. 11. x, 7. 11 in profundum dabant iv, 3. 10
 Profuso viii, 3. 38. viii, 14. 32
 Progredi vi, 6. 27. vii, 5. 6. 19. viii, 4. 4. ix, 10. 13
 Progrediendum iii, 7. 8
 Progressi ix, 10. 8
 Progressos ix, 10. 13
 Progressus iv, 9. 10
 Prohibeant ix, 3. 5
 Prohibebant v, 4. 25. ix, 9. 12
 Prohibebat iii, 2. 9
 Prohibent ix, 3. 5
 Prohibente x, 9. 18
 Prohibere iii, 4. 4. iii, 12. 9. iii, 13. 7. vii, 6. 25
 Prohiberent iv, 8. 8
 Prohibet iv, 14. 15
 Prohiberi vii, 5. 41
 Prohibiti x, 3. 5
 Prohibitio ix, 3. 17
 Prohibituri viii, 2. 12
 Prohibiturus viii, 13. 5
 Prohibitus viii, 3. 4. ix, 7. 22
 Prohibuerant v, 5. 6
 Prohibuere x, 2. 6
 Prohibuit iv, 12. 20. x, 6. 2
 Projectis iii, 6. 10
 Projecturus ix, 4. 12
 Projiciunt v, 1. 38
 Proinde iv, 2. 5. iv, 15. 8. v, 9. 8. vi, 3. 11. vi, 8. 8. vii, 8. 24. ix, 1. 2. ix, 3. 5. x, 2. 27. x, 3. 13
 Prolatando x, 2. 10
 Promendæ ix, 6. 26
 Promethea vii, 3. 32
 Prominent ix, 10. 9 comæ hirtæ (eriguntur) v, 7. 18
 Promiserat viii, 2. 31
 Promissi viii, 11. 15
 Promissis iv, 10. 17. v, 4. 12. v, 13. 19. vii, 2. 17. viii, 11. 25
 Promisso fides extitit viii, 4. 18
 Promissum iii, 6. 2. vii, 10. 9
 Promittens v, 2. 8. vi, 7. 11. viii, 11. 3
 Promittere iv, 5. 7
 Promittit v, 9. 4. vii, 2. 17
 Promitto iv, 1. 13
 Promontorium x, 2. 1

- Promotas vi, 11. 1
 Promovebant gradum iii, 11. 6
 Promovissent iv, 3. 24
 Promovit iv, 1. 30
 Promta libertas viii, 5. 13
 Promptæ audaciæ ix, 6. 10
 Promptioribus ix, 1. 1
 Promptissime iv, 16. 28
 Promptissimi iii, 11. 10. iv, 6. 3. vii, 6. 22. viii, 13. 14
 Promptissimis vi, 8. 20
 Promptissimorum viii, 11. 17
 Promptissimos vii, 6. 3. viii, 11. 9. ix, 8. 21
 Promptissimus ix, 8. 23
 Promptius iv, 6. 17. vi, 1. 1. vii, 2. 38. vii, 5. 21
 Promtus v, 1. 18
 Promontorium x, 2. 1
 Prona vi, 3. 16 montium v, 3. 18
 Proni (plur.) iv, 3. 22 in ora iii, 11. 9
 Pronuntiare iii, 5. 16. iv, 10. 1. vi, 5. 19. vi, 8. 16. vii, 3. 1. viii, 4. 18 iter iv, 9. 16
 Pronuntiat iv, 2. 17. vii, 8. 6 (edicit) iv, 13. 20
 Pronuntiatam prædam x, 6. 24
 Pronuntiatas iv, 4. 14
 Pronuntiavit x, 1. 7
 Pronum (neut. accus.) v, 12. 8
 Pronus viii, 6. 24
 Propagare x, 3. 12
 Propalam v, 10. 7
 Prope iv, 15. 23. iv, 16. 32. v, 6. 8. 12. vi, 4. 8. ix, 1. 9. x, 6. 12
 Propellerent iii, 4. 11. v, 3. 21
 Propelli iii, 10. 6
 Propemodum iii, 2. 3. iii, 3. 14. iii, 5. 3. iv, 4. 11. iv, 16. 10. v, 6. 20. vi, 4. 20. vii, 4. 28. viii, 14. 4
 Properabat v, 10. 15
 Properantes ix, 9. 13
 Properantium x, 8. 17
 Properaret v, 5. 2
 Properasse vi, 8. 12
 Properatis x, 2. 25
 Propere iv, 15. 6. v, 9. 10
 Propinqua v, 3. 12. vi, 11. 20
 Propinqui vi, 11. 20
 Propinquis iv, 13. 12. vi, 5. 1. vii, 11. 28. viii, 5. 8
 Propinquo v, 3. 14. v, 5. 4
 Propinquorum iii, 3. 21. iv, 10. 29
 Propinquos viii, 8. 18
 Propinquum viii, 14. 41
 Propinquus vi, 2. 7
 Propior vi, 4. 7
 Propiore vi, 7. 32
 Propiorem ix, 2. 7
 Propitiari iv, 7. 24
 Propitias (nomen) ix, 3. 6
 Propitios vii, 5. 25
 Propius (nomen) v, 4. 16 (adverb.) iv, 7. 22. 25. v, 11. 4. vi, 7. 17 quo propius accedo discrimen iv, 14. 24
 Proponunt vi, 11. 13
 Proportione ix, 1. 6
 Propria x, 3. 3
 Proprias x, 5. 20
 Proprium vii, 4. 9. vii, 6. 8
 Propter iv, 1. 22. v, 1. 12. vii, 4. 29. ix, 2. 6
 Propugnantes iv, 3. 15. iv, 4. 11
 Propugnantium viii, 2. 22
 Propugnatores iv, 3. 25. iv, 15. 15. viii, 10. 31
 Propugnatoribus ix, 5. 14
 Propulit vi, 1. 1
 Propulsamur bellum iv, 14. 21
 Propulsans ix, 4. 31
 Propulsantem ix, 2. 6
 Propulsaturus x, 8. 4
 Propulsum vi, 4. 11
 Prora iv, 3. 3
 Proræ (dat.) iv, 3. 14 (nomin.) ix, 9. 17
 Proras ix, 4. 10. ix, 9. 20
 Proris iv, 3. 15. vii, 9. 2
 Prorsus iv, 4. 11. v, 5. 13. vi, 11. 36. ix, 3. 9. x, 6. 13
 Prorueri in hostem (præt.) iv, 16. 6
 Prorumpunt v, 1. 15
 Prorupit in aciem viii, 14. 18
 Prorutis iv, 3. 7
 Proruto iv, 13. 26
 Prosequebatur eam pietate filii v, 2. 18
 Prosequente iii, 3. 24
 Prosequi v, 13. 17
 Prosilivit vii, 4. 19
 Prosiluit viii, 1. 43
 Prospectabant x, 5. 15
 Prospectat vi, 4. 17
 Prospectum oculorum abstulerat iv, 15. 32 ademerat v, 13. 12
 Prospectus oculorum iv, 9. 10
 Prospera iii, 11. 16
 Prosperæ ix, 5. 25
 Prosperis iv, 14. 20
 Prospero viii, 1. 18. ix, 10. 19
 Prosperum vii, 1. 19
 Prospexerant vii, 6. 4
 Prospexit viii, 10. 30
 Prospicere ix, 4. 21
 Prospici ix, 8. 5
 Prospiciebantur iv, 12. 18
 Prosternentes viii, 5. 6
 Prosternunt iii, 11. 14
 Prostratam iv, 10. 21
 Prostratos iv, 16. 10. viii, 4. 9

- Prostratum ix, 1. 1
 Prostraturum viii, 1. 12
 Prostraverant iii, 11. 6. iv, 16. 12. viii, 4. 6. viii, 10. 17
 Prostraverat humi corpus viii, 2. 5
 Prostravit iii, 11. 8
 Protegebant vii, 9. 3
 Protegens vi, 1. 14
 Protegentes iv, 4. 15. ix, 5. 4. 16
 Proteri iv, 3. 26. v, 3. 21
 Protegunt viii, 7. 4
 Protendens x, 8. 20
 Protenus vi, 2. 15. vi, 5. 26. vi, 7. 19. 23
 Proterve iv, 1. 23
 Protexisse viii, 1. 24
 Proterxit viii, 2. 37. x, 5. 36
 Protinus iii, 3. 6. v, 12. 1. vii, 4. 35. viii, 6. 21. 26. viii, 12. 9. ix, 8. 26. 27
 Protulit vii, 1. 8
 Proturbatus vi, 11. 2
 Provectos viii, 10. 15
 Provectus (abreptus) viii, 1. 33
 Proverbis vii, 8. 23
 Proverxit ira longius Macedonas vii, 9. 16
 Proverxit ad largius vinum viii, 6. 14
 Providentia vi, 9. 2
 Providerat ix, 5. 3
 Providere x, 5. 5
 Providi iv, 14. 12
 Provincia x, 1. 2
 Provinciæ viii, 2. 32
 Provinciam viii, 1. 19. viii, 2. 14. x, 10. 2
 Provincias vi, 3. 4. x, 10. 5
 Provinciis viii, 5. 1
 Provisa x, 8. 5
 Proviso iv, 15. 3
 Provisum vii, 7. 5
 Provocans ix, 5. 13
 Provocatus iv, 10. 29
 Provocavit vii, 4. 33
 Provocor iii, 5. 11
 Provolutibus viii, 11. 13
 Provolutæ iii, 12. 11
 Prout iii, 11. 22
 Proxima iv, 6. 11. iv, 7. 21. vi, 2. 10. vi, 6. 31. vi, 10. 12. vii, 11. 6. viii, 4. 9. viii, 6. 27
 Proximæ iv, 11. 21. viii, 2. 38. ix, 1. 36
 Proximam v, 12. 1. ix, 1. 22. ix, 8. 28. x, 5. 18
 Proximas vi, 11. 28
 Proxime iv, 1. 12. vii, 8. 8
 Proximi iii, 3. 9. 13. iii, 9. 5. 7. iv, 5. 22. iv, 6. 20. iv, 7. 18. iv, 14. 8. vi, 5. 12. viii, 1. 40. ix, 8. 5
 Proximis iv, 16. 14. 15. vii, 7. 20. viii, 1. 47. viii, 14. 9. x, 3. 12
 Proximo iii, 12. 3. v, 1. 18. v, 12. 6. ix, 9. 7
 Proximos v, 11. 4. vi, 1. 13. vi, 6. 22. vii, 6. 11. viii, 1. 3. 29
 Proximum iii, 3. 15. iv, 10. 1. iv, 13. 38. iv, 16. 23. ix, 2. 11. x, 7. 2
 Proximus iv, 12. 6. v, 2. 5. vii, 2. 11. vii, 11. 12. viii, 1. 14. viii, 4. 2. x, 1. 33
 Prudens satis (sciens) vii, 1. 4
 Prudenter iii, 12. 20. v, 12. 1. viii, 5. 11
 Prudentia vii, 4. 13
 Prudentius iv, 1. 33 (adv.) iii, 8. 6. iv, 16. 29. vii, 1. 36
 Ptolemæo viii, 1. 45. viii, 13. 23. x, 6. 16
 Ptolemæum viii, 13. 18. ix, 5. 21
 Ptolemæus iii, 9. 7. viii, 10. 21. viii, 13. 19. ix, 6. 15. ix, 8. 22. x, 6. 13. x, 10. 1
 Puberes vii, 6. 16. vii, 9. 22. ix, 4. 5
 Pubescens vii, 2. 4
 Publicæ (gen.) viii, 5. 20. x, 2. 6. x, 9. 7 (dat.) ix, 6. 15. x, 7. 10
 Publicas x, 5. 12
 Publicis viii, 9. 33
 Publico viii, 9. 23
 Publicam statum x, 10. 9
 Pudeat iv, 13. 9. v, 5. 10
 Pudebat iv, 4. 2. v, 7. 10. viii, 2. 28. viii, 4. 30
 Pudere vi, 6. 10
 Puderet viii, 2. 12
 Pudet iv, 10. 32. vi, 8. 8. viii, 5. 19. x, 2. 26
 Pudicitia iv, 11. 3
 Pudicus vi, 7. 13
 Pudor v, 3. 21. vi, 2. 6. viii, 14. 22. ix, 4. 32. x, 2. 20
 Pudore vii, 7. 23. ix, 10. 17
 Pudorem v, 1. 38. viii, 2. 13. 34. viii, 4. 25. x, 2. 10. x, 6. 18
 Pudori vestro gravem viii, 8. 9
 Puellarum x, 5. 22
 Puellas iv, 11. 12
 Puer iv, 3. 23. viii, 6. 7
 Pueri iii, 12. 26. iv, 4. 14. x, 5. 8
 Puerili viii, 6. 9 mentis affectu iv, 5. 3
 Pueris v, 2. 13. vi, 8. 13
 Pueritiæ vi, 5. 23
 Puero vi, 10. 15. viii, 10. 36
 Pueros x, 8. 4
 Puerorum viii, 6. 4. x, 7. 16
 Pueros x, 8. 4
 Pugna iv, 9. 25. iv, 15. 32. iv, 16. 25.

v, 8. 17. vii, 7. 36. viii, 13. 16.
viii, 14. 28
Pugnabat ix, 5. 6
Pugnabo ix, 6. 21
Pugnacissimas iii, 9. 4
Pugnæ iv, 13. 22. 30. iv, 16. 4. 28.
vii, 7. 32. vii, 9. 10. viii, 2. 38. ix,
1. 16
Pugnam iv, 15. 27. 28. vii, 4. 33. vii,
6. 2. viii, 2. 37. viii, 10. 10. viii,
12. 8. viii, 14. 9
Pugnandum iv, 14. 9. vi, 8. 8
Pugnantem vi, 1. 4
Pugnantium iv, 12. 23. iv, 15. 29
Pugnare vii, 6. 7. viii, 11. 14. ix, 2.
22. ix, 3. 5
Pugnasse iv, 10. 6
Pugnasset viii, 14. 45
Pugnaturis vii, 1. 35
Pugnatus iv, 14. 2
Pugnavit iii, 3. 28. iv, 16. 28
Pulcherrimam viii, 7. 10
Pulcherrimum vi, 7. 10. ix, 3. 12
Pulchritudine iii, 11. 24. iii, 12. 22
Pulchritudinem iv, 10. 24
Pulchritudo v, 1. 24
Pulchrum ix, 6. 22 (gloriosum) viii,
9. 32
Pulsantes viii, 11. 20
Pulsare viii, 14. 10
Pulsarent iii, 11. 5. ix, 4. 10
Pulsi viii, 2. 16. x, 2. 4
Pulsis iv, 14. 11
Pulso (verb.) ix, 2. 30
Pulsu iv, 3. 13. ix, 6. 1 illisa iv, 2. 8
Pulsum ix, 9. 9
Pulsus (partic.) ix, 4. 6 (subst.) ix,
8. 6
Pulvere iii, 5. 2
Pulveris iv, 15. 32. v, 13. 12
Pulvino iii, 6. 7
Pulvis v, 13. 12
Punicis iii, 3. 10
Puniceum ix, 7. 20
Punicis iv, 2. 11
Puniendum vii, 2. 14
Punita x, 1. 1
Pupilli viii, 8. 3
Puppe vii, 9. 4
Puppis iv, 3. 14
Puppi iv, 3. 2. iv, 4. 8
Pupibus ix, 9. 17
Puppium iv, 3. 15
Purgamenta vi, 11. 2. viii, 5. 8. viii,
9. 19. x, 2. 7
Purgamenti ix, 10. 10
Purganti (excusanti) v, 12. 5
Purgare v, 10. 11. vii, 1. 31. 32. vii,
5. 39. viii, 3. 7

Purgari vii, 1. 21
Purgatos vii, 2. 9
Purgavere x, 10. 13
Puro iii, 4. 8
Purpura iii, 2. 12. iii, 10. 9. iv, 1. 23.
viii, 9. 24. ix, 1. 29. x, 2. 23
Purpuram v, 2. 18
Purpurati iii, 13. 14
Purpuratis iii, 2. 10. iii, 12. 7. v, 1. 37
Purpuratorum iii, 6. 4. iii, 8. 15. iiii,
13. 13
Purpureæ (dat.) iii, 2. 17 (nom.) x, 1.
24
Purpureum vi, 6. 4
Putant vi, 5. 29. viii, 10. 32. 34
Putatis viii, 8. 16
Putent vi, 4. 18
Puteos vii, 10. 14. ix, 10. 2
Putes iii, 2. 15
Putrem x, 1. 31
Putria ix, 3. 10
Pylæ iii, 4. 11
Pylas iii, 4. 2. iii, 8. 13. v, 3. 17
Pyramo iii, 7. 5
Pyramus iii, 4. 7

Q.

Qua iii, 11. 19. vi, 6. 31
Quadam vi, 6. 30
Quadragesima vii, 4. 23
Quadragesima iii, 2. 6. iii, 9. 4. iv, 12.
13. iv, 16. 26. v, 4. 33
Quadrato v, 1. 33. v, 13. 10. vi, 4. 14.
ix, 3. 19
Quadrigæ iv, 9. 4. iv, 15. 17. v, 1. 25.
ix, 4. 15
Quadrigarum ix, 2. 4
Quadrigas iv, 12. 9. viii, 14. 2
Quadrigis iv, 12. 6
Quadrijugi ix, 8. 1
Quadringenti iii, 3. 21
Quadrirèmes iv, 3. 14. 15. 17
Quæ x, 2. 8
Quæcumque vi, 4. 7
Quædam vi, 8. 8
Quænam iv, 16. 7
Quæque vi, 6. 31
Quæramus v, 5. 13
Quærebatur x, 5. 27
Quærenda iii, 2. 16
Quærenti vi, 10. 6. viii, 12. 12
Quærentibus x, 5. 5
Quærerere iii, 5. 13. iv, 4. 20. iv, 7.
27. iv, 10. 23. 32. v, 5. 12. vi, 7. 26
Quæreret vi, 8. 11
Quæri ix, 3. 11. x, 7. 19

- Quæris viii, 7. 1
 Queritis x, 7. 2
 Quæro vi, 9. 34. vii, 10. 7
 Quæsitam x, 1. 27 potentiam scelere
 x, 1. 6
 Quæsitam vii, 8. 18
 Quæsitum vi, 6. 9. vi, 11. 34
 Quæsiuerunt iv, 7. 28
 Quæso iii, 6. 11. vi, 10. 8. 25. ix, 2.
 28. ix, 6. 13. x, 8. 19
 Quæstio vi, 11. 40
 Quæstione vi, 11. 14
 Quæstionem vi, 8. 15. vi, 11. 11. 16
 Quæstioni iv, 10. 33. vi, 11. 18
 Quæstionis vi, 11. 12
 Quæstu ix, 2. 6
 Quæstiosa gens spoliis iv, 7. 19
 Quale vi, 6. 4
 Qualecumque vi, 10. 11
 Qualem iv, 15. 19. v, 10. 15
 Qualemcumque v, 8. 6
 Quales iv, 19. 20. vi, 7. 14. vii, 4. 34
 Quali x, 6. 7
 Qualiacumque vi, 7. 34
 Qualis iv, 11. 4. vi, 9. 6. 8. 18
 Qualiscumque vii, 1. 19. vii, 4. 13
 Qualiumcumque v, 9. 12
 Quam iii, 5. 13. iii, 6. 6. iii, 8. 12. 20.
 ix, 2. 14. 34 (magis quam) vii, 7. 26
 septimo mense quam iv, 4. 19
 Quamcumque iv, 9. 2. viii, 3. 6
 Quamplurimos vii, 5. 17
 Quamprimum iv, 5. 7. viii, 3. 4. x, 6. 7
 Quamvis v, 4. 12
 Quamdiu iii, 1. 5. vi, 9. 19. vii, 4. 20.
 vii, 8. 21. ix, 2. 25
 Quando iv, 9. 18. iv, 13. 4. x, 2. 20.
 x, 5. 6. x, 6. 9
 Quandoque (quandocumque) vii, 10. 9.
 ix, 6. 26. x, 6. 21. x, 8. 10
 Quanquam iv, 16. 4. v, 5. 2. vi, 9. 30.
 vii, 2. 12. vii, 9. 13. ix, 1. 22. ix, 3.
 2. x, 2. 5. 9. x, 6. 6. x, 10. 5
 Quanta iii, 1. 7. iii, 7. 3. v, 4. 12 inter
 rudes poterat esse sapientia viii, 13. 7
 Quantam iii, 2. 12. iii, 11. 24. x, 5. 31.
 x, 9. 5
 Quantatcumque iii, 10. 2. iv, 1. 8. iv,
 5. 2
 Quantas iv, 12. 22
 Quanto iv, 1. 18. vi, 3. 16. 18. vi, 9. 3.
 viii, 4. 17
 Quantos iv, 12. 22. x, 7. 11
 Quantulo viii, 4. 28
 Quantum iii, 6. 17. iv, 9. 11. iv, 11. 8.
 v, 4. 22. v, 13. 10. vi, 2. 6. vi, 8. 5.
 vii, 2. 14. vii, 7. 27
 Quantumcumque ix, 2. 18
 Quantuscumque iv, 10. 28. iv, 14. 18
- Quartia v, 1. 16. v, 3. 1
 Quarto iii, 13. 4. iv, 9. 14. vii, 10. 13
 Quartum vi, 4. 8
 Quartus v, 2. 5
 Quarum x, 6. 6
 Quas x, 5. 33
 Quasi iii, 11. 4. iv, 6. 15. iv, 15. 19.
 v, 4. 19. v, 12. 17. vi, 2. 2. vi, 3. 13.
 vi, 6. 10. viii, 5. 13
 Quassa voce sub deficiens vii, 7. 20
 Quatere iii, 11. 11
 Quateret viii, 5. 22
 Quaternos iii, 4. 12
 Quatiens x, 7. 14
 Quatiente v, 4. 25
 Quatientes x, 6. 12
 Quatit iv, 3. 13
 Quatridui vi, 3. 16
 Quatriduo iv, 10. 15. vii, 9. 21
 Quatriduum iv, 7. 15
 Quatuor iv, 1. 3. iv, 2. 7. iv, 12. 6. v,
 1. 10. 41. v, 5. 5. v, 8. 3. 4. vii,
 10. 9. 15. ix, 1. 32
 Queat iv, 16. 10
 Quem iii, 8. 5. x, 6. 20. 21
 Quemque x, 5. 12
 Quenquam iii, 5. 16. iv, 1. 17. vi, 11. 3
 Querantur x, 3. 17
 Quercus vi, 4. 22
 Querebantur iii, 5. 5. 8. iv, 8. 12. iv,
 10. 3. vii, 6. 8
 Querebatur iii, 5. 10. vi, 7. 28. vii, 7. 7
 Querelas vi, 2. 4
 Querelis viii, 2. 10
 Querentium vi, 9. 6. vii, 2. 37
 Quereretur viii, 6. 23
 Queri iv, 8. 7. x, 2. 18. x, 9. 9
 Querula v, 5. 12
 Questibus x, 5. 8
 Qui x, 5. 17. x, 6. 15. 19
 Quia iv, 6. 18. v, 3. 9. v, 4. 20. v, 5.
 17. v, 12. 15. viii, 7. 9. ix, 1. 26. 32.
 ix, 6. 5. ix, 7. 18. 23
 Quibus x, 2. 27. x, 5. 28
 Quicquam iii, 2. 10. iii, 6. 14
 Quicquid iii, 6. 5. iv, 16. 14. v, 5. 18
 v, 8. 17. v, 9. 3. vii, 5. 7. ix, 3. 7.
 x, 5. 36
 Quicumque x, 10. 19
 Quid ix, 2. 32. x, 2. 15. 17. x, 7. 2
 Quidam iii, 2. 7. v, 4. 4. viii, 5. 8. ix,
 1. 20. x, 2. 20. x, 6. 16. x, 7. 1
 Quidem iii, 6. 12. ix, 2. 31. ix, 3. 1. 2.
 x, 2. 20. x, 4. 1. x, 6. 5. x, 7. 21.
 x, 8. 8. x, 10. 12
 Quidnam x, 2. 14
 Quies v, 7. 11. v, 18. 7. vi, 3. 5. vi, 10.
 13. ix, 6. 2
 Quiescendo viii, 4. 8

Quiescere iv, 13. 18. v, 12. 13. vi, 8. 7.
dormire iv, 5. 20
Quiete v, 13. 5. ix, 10. 18
Quietem iv, 4. 10. iv, 9. 13. iv, 13. 16.
22. vi, 4. 8. ix, 8. 26
Quieti v, 3. 17
Quietis vi, 3. 1
Quietum viii, 4. 2
Quietus x, 9. 20
Quieverint x, 8. 16
Quieverunt vii, 11. 18
Quin v, 12. 3. 7. vi, 2. 14. x, 6. 18
Quindecim iii, 3. 23. iv, 4. 16
Quingenariae v, 2. 3
Quingenta iii, 13. 16. v, 13. 6. x, 2. 24
Quingenti iii, 11. 27. ix, 8. 4
Quingentos v, 1. 45. ix, 8. 18
Quinos viii, 10. 35
Quinquaginta iii, 2. 4. iv, 10. 15. iv,
12. 9. 12. vi, 8. 20. viii, 6. 19
Quinque v, 7. 12. x, 1. 1
Quinqueremi iv, 4. 8
Quinqueremis iv, 3. 11. iv, 4. 7. 8
Quinto iii, 5. 10. v, 3. 17. x, 5. 24
Quintum vi, 5. 3
Quippe iii, 2. 1. iv, 10. 10. iv, 15. 24.
v, 1. 17. v, 4. 16. viii, 4. 8. viii, 10.
19. ix, 1. 11. 20. ix, 2. 6. 17
Quisquam v, 8. 13. vi, 9. 30. vii, 8. 21.
x, 5. 16
Quisque iv, 15. 24. x, 10. 4. 7
Quo (adv.) iii, 1. 17 (ut) iii, 2. 2
(quanto) iii, 11. 21 quo intenderat
v, 6. 12
Quoad ix, 10. 3
Quocumque iv, 5. 12. vi, 4. 1
Quod iii, 3. 4. iii, 5. 16. iv, 1. 14. x,
6. 7. 14
Quodcumque iv, 4. 19
Quoddam vii, 10. 4
Quominus iv, 14. 26. vi, 10. 34
Quomodo iii, 1. 18. vi, 9. 4. vi, 10. 2
Quonam vii, 7. 29
Quondam iii, 1. 12. iv, 12. 11. v, 7. 8.
v, 8. 16. vi, 7. 28. vii, 5. 28. viii,
14. 12. x, 2. 7
Quoniam vi, 10. 37. viii, 5. 15. x, 2.
22. x, 6. 7
Quoque iii, 7. 19. vi, 7. 3. vi, 8. 18.
ix, 1. 6. x, 5. 27. 36. x, 10. 16 pro
(et quo) iv, 7. 22
Quorum ix, 2. 13. x, 5. 27. 30. x, 6. 4
Quosdam x, 9. 8
Quot vi, 6. 8. x, 1. 2
Quota v, 5. 14
Quoties iv, 10. 6. vi, 3. 21. vi, 10. 35.
x, 5. 36. x, 6. 15
Quotiescumque v, 2. 22

Quotocunque ix, 3. 11
Quotus vi, 7. 25
Quousque v, 8. 11. x, 4. 1

R.

Rabie viii, 8. 2. viii, 14. 33
Rabiem iv, 6. 29. v, 3. 20. x, 4. 3
Rabies iv, 4. 17. vii, 5. 38
Radice vi, 5. 14. ix, 1. 16
Radices v, 4. 8. viii, 11. 7. ix, 10. 11
Radicibus (arborum) v, 1. 34 (montium)
iii, 4. 12. v, 4. 6. vi, 4. 4. vii, 3. 23.
vii, 5. 34. vii, 11. 28. viii, 10. 12.
ix, 4. 24
Rami v, 4. 24. viii, 11. 8. ix, 1. 10
Raniv iv, 3. 9. iv, 7. 16. v, 4. 25. vi,
5. 20. vii, 8. 14. viii, 9. 25. ix, 5. 5
Ramorum vi, 5. 15
Ramos v, 4. 4. vi, 5. 14. ix, 5. 4. 13
Raperent iii, 11. 20. vi, 6. 16
Rapidior iv, 9. 18
Rapidissimos ix, 4. 11
Rapidus iv, 9. 19
Rapiebant iv, 3. 26
Rapimur impetu ad omnes affectus vi,
1. 24
Rapiunt vii, 10. 2
Rapiunt iv, 11. 9
Raptas iv, 14. 1
Raptum iii, 8. 25. iv, 3. 13. vi, 1. 5.
ix, 10. 14 acto agmine (festinanter)
v, 4. 34
Rapto (præda) iii, 10. 9
Rare viii, 1. 14. viii, 13. 7. ix, 8. 2
indolis viii, 3. 35
Rarior iv, 15. 20
Rarius viii, 2. 34
Raro iv, 6. 14. viii, 4. 23
Raros iv, 14. 14
Rarum ix, 1. 5. ix, 2. 16
Rate iii, 12. 17
Ratem vii, 9. 5
Rates vii, 8. 7. vii, 9. 2. 4. 9. viii,
13. 11
Rati iii, 12. 8. iv, 6. 13. v, 12. 9. viii,
14. 6. x, 2. 10. 12. x, 7. 19
Ratibus vii, 5. 6. vii, 9. 4. 8. 9. vii,
13. 23
Ratio iii, 7. 10. iv, 9. 23. iv, 13. 24.
iv, 14. 19. v, 9. 4. vi, 5. 16. vi, 6.
27. vii, 7. 17. viii, 4. 11
Ratione iii, 8. 29. iv, 1. 33. v, 9. 4
Rationem iv, 10. 5. 14. ix, 2. 12. x, 9.
11 (modum) iii, 8. 8
Ratus ii, 12. 5. iv, 1. 29. iv, 4. 2. iv,

6. 20. iv, 10. 8. iv, 12. 24. iv, 14. 8.
 v, 5. 22. v, 7. 6. v, 13. 18. viii, 2.
 25. viii, 3. 4. 11. viii, 13. 2. 26. ix,
 5. 15
Re v, 7. 4
Rebellasset viii, 8. 11
Rebellem viii, 1. 35
Rebus iii, 1. 1. iv, 3. 7. v, 1. 8. v, 7. 1.
 vi, 2. 15. vi, 7. 19. vii, 11. 28. viii,
 3. 14. viii, 9. 25 *compositis* iii, 1. 1.
 v, 9. 8
Recedat iii, 8. 7
Recedebant iv, 16. 6
Recedebat v, 11. 2
Recedentes ix, 8. 18
Recedentia iv, 1. 6
Recedentibus iv, 6. 13
Recedere vii, 4. 5
Recens iv, 6. 19. ix, 6. 5
Recentem x, 9. 14
Recentes iii, 7. 9
Recenti iv, 9. 14. iv, 10. 21. vii, 2. 34
Receperant ix, 9. 13
Receperat iv, 10. 21
Recepere iv, 12. 17
Receperunt iv, 6. 20. iv, 15. 29. viii,
 11. 18
Recepissent iv, 7. 1
Recepisset iv, 2. 6
Recepit iv, 1. 15. vi, 2. 11. vii, 9. 14.
 viii, 10. 30. ix, 5. 29. ix, 8. 26
Recepta (nom. fem.) iv, 1. 4 (abl.) iv,
 5. 15
Receptacula viii, 1. 12
Receptaculum v, 9. 8. vii, 5. 32. viii,
 2. 15
Receptis vii, 6. 7
Recepto vi, 9. 2. viii, 4. 16
Receptui iv, 6. 10. v, 3. 23. viii, 11. 17
signum dedit iv, 6. 13
Receptum vi, 6. 13. vi, 11. 3
Recepturum iv, 1. 13
Receptus vi, 4. 24. vi, 9. 18
Recessere iv, 9. 10
Recesserunt vii, 4. 35. vii, 6. 2. ix,
 5. 30
Recessisse vi, 3. 21. vii, 1. 14
Recessissent iii, 8. 11
Recessit vii, 5. 16. vii, 11. 20. x, 6. 19
Recessus vii, 2. 22. vii, 11. 3
Recidamus vi, 3. 11
Recidebant v, 3. 20. viii, 11. 13
Recident vii, 7. 15
Recidentem ad ludibrium v, 2. 14
Reciderat x, 8. 7
Recideret ix, 5. 25
Recidisse ix, 7. 23. x, 1. 6
Recipere viii, 8. 15
Reciperentur vi, 11. 2
Reciperet vi, 11. 19
Recipi iv, 6. 15. iv, 12. 21. x, 2. 4 in
fastigium (dignitatem) iv, 1. 17
Recipiendis iv, 6. 9
Recipiens vi, 9. 33
Recipientes vii, 9. 9
Recipit iv, 12. 5. vi, 4. 19. viii, 10. 32
Recipiunt ix, 1. 21
Reciprocari cepit mare ix, 9. 20
Reciso ponte iv, 16. 8
Recitaret iv, 10. 16
Recitari vi, 11. 34
Recitat vi, 9. 13. vii, 2. 39
Recognovit v, 1. 23
Reconciliandam x, 8. 12
Reconciliatæ vi, 7. 35
Reconciliati vi, 10. 11. vii, 2. 10
Recreatus vii, 3. 18
Recruduit saporatus dolor vii, 1. 7
Recta iv, 13. 16. 30 *plaga attinent* vi,
 2. 13
Recto iv, 16. 7. viii, 9. 5
Rector viii, 14. 33
Rectorem iv, 7. 26
Rectores viii, 14. 16
Rectoribus viii, 14. 9
Rectum iii, 11. 19
Recubat viii, 9. 24
Recuperandam iv, 1. 36
Recuperandi iv, 15. 13
Recuperare iv, 1. 32. 34. iv, 15. 22. vi,
 6. 11
Recuperaturos iv, 15. 7
Recuperavit iii, 6. 16
Recurrentibus ix, 9. 20
Recurrentium v, 4. 28
Recurrunt ix, 9. 11
Recusabant viii, 4. 8
Recusabit ix, 6. 13
Recusante vi, 11. 36
Recusantes x, 9. 16 *jugum imperii* iv,
 5. 13
Recusare vi, 6. 7. vi, 7. 13
Recusaret vi, 11. 33
Recusaturum v, 4. 13
Recusaverant viii, 8. 5
Recusemus v, 9. 1
Recuso iv, 14. 22. 26. vi, 10. 24
Redacta iii, 1. 14. vi, 2. 10. viii, 1. 1
Redactis v, 6. 17. ix, 8. 10
Redactus iii, 3. 23
Reddas iv, 10. 29
Reddat v, 9. 4
Redde iv, 11. 6
Reddebant v, 4. 25
Reddebat mare terras ix, 9. 20
Reddendis ix, 1. 12 (*referentibus*) iii,
 2. 5
Reddere x, 8. 19 *nomen (dare)* iv, 7.

- 25 suis quæque temporibus (referre) v, 1. 1
- Redderentur ix, 7. 25
- Redderet iv, 11. 11. vi, 2. 8
- Redderetur iii, 7. 14. vii, 1. 18
- Reddetur iv, 13. 24
- Reddi iii, 12. 23. iv, 11. 15
- Reddidissent vi, 5. 19
- Reddidisti vii, 1. 20
- Reddidit vi, 4. 25. vi, 6. 34. x, 9. 4
- quies gravatam ebrietate mentem v, 7. 11
- Reddit terram naturæ suæ (mare) vi, 4. 19. viii, 9. 27
- Reddita x, 5. 28
- Redditis vii, 2. 20
- Reddito vii, 5. 12. vii, 6. 27. viii, 4. 21
- Redditos vii, 10. 6
- Redditum viii, 2. 6
- Redditur iii, 10. 2. v, 3. 11. viii, 10. 32
- Reddituram vi, 5. 30
- Reddituros vii, 10. 9
- Redditurum iv, 9. 20. viii, 4. 18
- Redditus iv, 12. 23. ix, 4. 23
- Reddo x, 6. 5 debitum nomen v, 2. 22
- Reddunt viii, 5. 15
- Redduntur iv, 1. 7. v, 5. 2. vii, 3. 10. x, 2. 3
- Redeam x, 9. 7
- Redegerunt iv, 5. 14
- Redegi iv, 1. 13
- Redegit viii, 5. 2. viii, 11. 1. ix, 6. 28
- Redeunte iii, 5. 9
- Redeuntes x, 2. 28
- Redibat vii, 3. 14
- Redions iv, 3. 7. iv, 8. 1
- Redieritis v, 5. 22
- Redierunt vii, 9. 16
- Redigi potuisse pecuniam ingentem iv, 11. 11. vii, 6. 14
- Rediit iv, 12. 18. iv, 13. 16. v, 7. 19. v, 11. 12
- Redimentibus iv, 11. 11
- Redimit v, 9. 3
- Redimita (plur.) iv, 4. 5 (sing.) ix, 10. 26
- Redimiti viii, 10. 15
- Redimunt morte (taentur) v, 5. 18
- Redire vi, 2. 15. 17. viii, 11. 13
- Rediret vii, 5. 28. viii, 6. 16
- Redisset ix, 9. 26
- Redit vi, 6. 25. 33. vii, 6. 21
- Redite vii, 2. 8
- Reditum vii, 1. 19
- Reditura viii, 6. 16
- Redituris vi, 3. 19
- Rediturum v, 5. 20. vi, 9. 26
- Reduce ix, 6. 9
- Reducebant vii, 2. 1
- Reduces (nomen) ix, 2. 34
- Reducit iv, 16. 20
- Redundantem ad ipsum calamitatem iv, 10. 22
- Reduxit iv, 16. 25
- Refecerunt iv, 3. 13
- Refecta ad pristinum cultum arma ix, 10. 23
- Refecti v, 13. 13. vii, 3. 15
- Refectus vii, 5. 16
- Refellant vii, 1. 16
- Referant v, 8. 9
- Referantur viii, 8. 19
- Referatis ix, 2. 27
- Referebant vi, 1. 5. vii, 6. 4
- Referebantur vii, 1. 4
- Referebas viii, 5. 17
- Referebat iii, 10. 9. iv, 14. 1. ix, 8. 27
- Referebatur v, 12. 14
- Referens iv, 12. 8
- Referent v, 8. 9
- Referre vi, 7. 14. vi, 9. 2. pedem iv, 16. 5. vi, 1. 11. vii, 7. 8
- Referri viii, 5. 10
- Refert ad consilium iv, 11. 10
- Refertas v, 6. 2
- Refertos vii, 5. 17
- Referunt iii, 10. 2
- Refici ix, 9. 24
- Reformido vi, 9. 3
- Refovebat artus admoto igne viii, 4. 16
- Refovente cuncta pace iv, 4. 21
- Refrænare iv, 16. 3
- Refragatus gloriæ suæ ix, 5. 21
- Refugerant viii, 1. 6
- Refugere ix, 9. 25
- Refugerunt iv, 15. 18. viii, 13. 23. ix, 1. 17
- Refugientium iv, 10. 11
- Refugisset ix, 9. 26
- Refulgebant viii, 11. 21
- Regalem iii, 3. 15
- Regali iii, 3. 24. iii, 13. 10
- Regalis v, 2. 10
- Rege iii, 11. 7. iii, 12. 7. vi, 5. 30. vi, 7. 29. viii, 1. 17. x, 2. 26. x, 3. 14. x, 5. 17. x, 6. 4. 7
- Regebantur v, 9. 14. viii, 14. 7
- Regebat iv, 13. 28. iv, 15. 28. v, 13. 10. viii, 14. 39
- Regebatur ix, 8. 4
- Regem iii, 3. 21. iii, 11. 9. v, 9. 2. vi, 3. 13. vi, 5. 29. vi, 7. 34. vii, 2. 32. viii, 2. 37. viii, 5. 12. viii, 9. 30. viii, 10. 33. ix, 2. 28

- Regente v, 13. 23 (deficiente) iv, 11. 21
 Regentes iii, 3. 11
 Regentibus viii, 14. 25. 27
 Regere iv, 9. 19. vii, 9. 6. x, 2. 22
 Reges (verb.) vii, 8. 24 (nomen) x, 2. 8. x, 5. 37. x, 6. 14
 Regi iii, 3. 4. iv, 1. 6. iv, 3. 18. iv, 15. 21. vi, 4. 8. vi, 9. 29. viii, 5. 16. viii, 8. 13. ix, 7. 16. x, 5. 37
 Regia (subst.) iv, 8. 3. v, 7. 5. viii, 2. 5. x, 6. 15 (adject.) v, 6. 2. vi, 6. 13. viii, 6. 7
 Regiæ (adject.) iii, 2. 11. iii, 3. 24. iv, 1. 18. 19. iv, 14. 22. v, 1. 20 (subst.) vi, 6. 2. vi, 7. 17. vii, 4. 14. viii, 1. 49. x, 5. 8
 Regiam (subst.) iii, 1. 12. v, 7. 3. vi, 7. 16. vi, 8. 19. vii, 2. 12. viii, 1. 47. viii, 6. 21. 27. x, 5. 9 (adject.) iv, 7. 4. viii, 4. 16
 Regiarum x, 6. 23
 Regias iii, 12. 21. vi, 6. 16
 Regibus v, 1. 37. vi, 3. 14. viii, 6. 2
 Regiis v, 2. 13
 Regina viii, 10. 34. 35
 Reginae (plur.) iii, 12. 17 (sing.) ix, 2. 6
 Reginam iii, 12. 25. iv, 10. 25. v, 3. 13
 Reginas iii, 3. 22. iii, 11. 25. iii, 12. iv, 11. 3
 Reginis iv, 10. 28
 Regio (subst.) iii, 1. 23. iv, 7. 18. v, 4. 9. vii, 3. 4. 7. vii, 4. 27. 29. viii, 5. 3. viii, 9. 11. ix, 2. 27 (adject.) v, 12. 20. ix, 8. 23
 Regione iii, 8. 8. vi, 2. 14. vii, 5. 1 alia atque alia iv, 1. 35
 Regionem iii, 4. 1. iv, 13. 37. v, 3. 8. vi, 2. 13. viii, 1. 35. viii, 2. 13. 19. viii, 4. 1. 5. 20. 21. viii, 5. 2
 Regiones iii, 8. 17
 Regioni vii, 4. 31
 Regionis v, 3. 4. v, 4. 33. vii, 2. 22. vii, 3. 19. vii, 4. 31. vii, 5. 7. vii, 11. 29. viii, 1. 6
 Regionam viii, 1. 8
 Regis iii, 3. 17. iii, 6. 17. iii, 7. 11. iii, 13. 17. iv, 6. 11. iv, 10. 25. iv, 16. 5. v, 1. 24. vi, 5. 4. 25. vi, 6. 33. vi, 11. 7
 Regit iv, 10. 7
 Regitur ix, 1. 24 umbra virgæ equas nobilis vii, 4. 18
 Regium iii, 3. 19. vii, 4. 12. viii, 12. 14. x, 10. 14
 Regius vii, 2. 19
 Regia iv, 11. 22. x, 1. 42. x, 5. 28. 37. x, 10. 8
 Regnabat iv, 1. 16. viii, 12. 4. 13
 Regnandi iv, 1. 17
 Regnant v, 8. 9
 Regnante vi, 4. 25
 Regnantem v, 1. 35
 Regnantium viii, 12. 11
 Regnare vi, 3. 14. viii, 12. 5. x, 1. 37. x, 7. 6
 Regnaret viii, 12. 6. ix, 2. 6. x, 7. 15
 Regnasse x, 1. 37
 Regnasset vi, 2. 7. ix, 2. 7
 Regnat ix, 2. 7
 Regnaturum ix, 1. 7
 Regnaverat iii, 13. 12
 Regnavit viii, 1. 14. ix, 5. 21
 Regni iv, 14. 24. v, 8. 13. vi, 5. 30. vi, 9. 10. vii, 2. 34. vii, 5. 24. viii, 14. 36. ix, 2. 6. ix, 6. 21. x, 2. 12. x, 6. 20
 Regno vii, 4. 3. ix, 6. 10. x, 5. 22
 Regnum iii, 3. 5. iv, 1. 22. v, 9. 2. vi, 5. 32. vi, 10. 22. vii, 4. 16. 17. viii, 4. 25. viii, 10. 22. viii, 12. 10. viii, 13. 2. ix, 8. 17
 Reguli viii, 10. 1
 Regulo viii, 13. 5
 Regum iv, 6. 5. 6. iv, 14. 22. v, 6. 1. vi, 6. 2. vi, 8. 25. x, 1. 33. x, 7. 10
 Regunt ix, 2. 21
 Rei (sing.) iv, 16. 28. v, 2. 6. vi, 7. 14. 21. vi, 9. 1. 8. 10. viii, 13. 12. x, 10. 5 (plur.) vi, 10. 30
 Rejecit x, 5. 3
 Rejecta iv, 10. 34
 Relabens fretum eodem impetu quo effusum est vi, 4. 19
 Relatam vi, 7. 28. viii, 4. 20
 Relato v, 11. 7. x, 9. 9
 Relatum iv, 9. 25
 Relaturi viii, 7. 11
 Relaturum vi, 2. 18. ix, 9. 22
 Relaxante v, 13. 5
 Relegati v, 5. 14
 Relegatos vi, 11. 3. ix, 2. 9
 Relicta iii, 8. 14. viii, 2. 33
 Relicti ix, 10. 16
 Relictis iii, 4. 5. iii, 12. 10. iv, 8. 2. v, 6. 11. vi, 5. 11. vii, 3. 5. viii, 11. 11
 Relicto iii, 7. 7. iv, 12. 2. iv, 13. 35. v, 4. 14. vi, 4. 2. vi, 6. 25. vii, 3. 4. 9. vii, 10. 10. ix, 1. 35
 Relictos ix, 4. 2
 Relictum viii, 4. 12
 Relicturus iii, 4. 3

- Relictus iv, 7. 4. vi, 6. 19. vii, 11. 29
 Religatis manibus post tergum vi, 9. 25
 Religione iv, 3. 21. vi, 7. 7. x, 9. 21
   vana capta est iv, 10. 7 Deum astric-
   tum vi, 8. 12
 Religionem vii, 8. 29 metu converso
   in religionem venerationemque viii,
   14. 12
 Relinquantis iv, 14. 25. ix, 2. 27
 Relinquebatur viii, 4. 22
 Relinquemus v, 5. 16
 Relinquendi x, 2. 20
 Relinquens v, 3. 3
 Relinquerent iii, 10. 8. v, 5. 20
 Relinqueret iii, 1. 19. x, 6. 16
 Relinqui ix, 3. 19
 Relinquunt v, 1. 14. v, 13. 16. vi, 3.
   11
 Reliqua vii, 5. 27. ix, 1. 1
 Reliquam viii, 9. 22
 Reliquerat iii, 13. 6. vii, 6. 3. vii, 11.
   26
 Reliqueris iv, 11. 8
 Reliquerunt vii, 4. 20
 Reliquiae pristini moris vi, 2. 8
 Reliquias iv, 5. 4. viii, 9. 10
 Reliquiis iv, 16. 7
 Reliquissae vi, 5. 31
 Reliquisset iv, 4. 2. x, 6. 22
 Reliquistis x, 2. 15
 Reliquit iii, 5. 3. iv, 1. 11. iv, 10. 14.
   v, 1. 43. v, 4. 20. vii, 5. 1. viii, 10.
   22. ix, 3. 23
 Reliquum iv, 13. 16. v, 13. 19. vii, 9.
   14 fecerat calamitas vi, 9. 27
 Reluctantem vi, 2. 6
 Reluctatum viii, 2. 11
 Rem iv, 6. 6. vi, 2. 21. vi, 10. 11. x,
   8. 17
 Remanserunt vii, 2. 31
 Remansuras x, 7. 15
 Remedia iii, 5. 13. 15. ix, 4. 22. x,
   2. 21
 Remediis v, 9. 3
 Remedio ix, 10. 1
 Remedium iii, 5. 13. 16. iii, 6. 2. v,
   3. 22. vii, 3. 14. vii, 5. 9. viii, 4.
   11. viii, 10. 7. ix, 1. 12. ix, 8. 26
 Remensi v, 3. 23
 Remex iv, 3. 18
 Remi ix, 9. 16
 Remigant ix, 9. 7
 Remige iv, 5. 18
 Remigem vii, 9. 3
 Remiges iv, 3. 3. iv, 5. 18
 Remis iv, 3. 2. iv, 4. 9. ix, 9. 4
 Remiserat vii, 9. 18
 Remisisti vi, 10. 11
 Remisit vii, 5. 27. vii, 7. 28. viii, 12.
   16. ix, 5. 10
 Remissae (languescentia) iv, 16. 4
 Remissi vi, 5. 10. vii, 10. 9
 Remissis x, 2. 8
 Remitemus iv, 11. 15
 Remittente eo nihil viii, 1. 32
 Remittere legem supplicio (eximere)
   vi, 11. 20
 Remittit iii, 13. 3. vi, 5. 22
 Remittuntur viii, 13. 1
 Remorum ix, 6. 2. ix, 8. 6. ix, 9. 20
 Remos ix, 4. 12. ix, 9. 12
 Remota v, 4. 21
 Remotis arbitris v, 11. 4. v, 12. 10. vi,
   7. 3. vi, 11. 12. vii, 5. 22
 Remotum ix, 2. 9
 Remoturus vii, 2. 37
 Removere iv, 2. 22
 Removeri vi, 11. 18
 Renata iv, 4. 21
 Renitentibus vi, 3. 5
 Renovabat vii, 1. 7
 Renovandum iv, 6. 1. v, 9. 5
 Renovare x, 2. 8
 Renovarent v, 9. 2
 Renovato v, 4. 34. ix, 8. 19
 Renovatus iv, 10. 21. x, 6. 3
 Renuntiatis x, 8. 16
 Reo vi, 9. 31
 Reparandas iv, 6. 1
 Reparandos iv, 9. 13
 Reparante bellum (instaurante) v, 7. 2
 Reparare v, 8. 11
 Reparatas iv, 9. 11
 Reparatum v, 1. 5
 Repellamus viii, 8. 8
 Repellentur iii, 2. 16
 Repelli v, 1. 12
 Repello bellum iv, 1. 13
 Repens (subita) x, 2. 15
 Repente iii, 12. 3. iv, 6. 14. iv, 7. 13.
   iv, 16. 21. vi, 1. 21. vi, 9. 26. viii,
   4. 5. viii, 6. 20. viii, 10. 16. ix, 7.
   22
 Repercussae viii, 9. 8 undae viii, 13. 9
 Repercussus vi, 4. 4
 Reperere v, 6. 15. ix, 1. 4. ix, 9. 5
 Repererit vii, 4. 11
 Reperiebantur v, 6. 4
 Reperiebatur vii, 4. 23
 Reperietis x, 7. 2
 Reperire vi, 10. 1
 Reperiri iv, 2. 16
 Reperisse x, 5. 22
 Reperissent vii, 6. 6
 Reperisset viii, 12. 17. ix, 8. 27
 Reperisti v, 9. 9
 Reperit viii, 9. 7. viii, 12. 4
 Reperiunt v, 1. 29

- Reperta ix, 8. 29
 Repertis iii, 13. 4. ix, 9. 1
 Reperto vi, 2. 8
 Repertum iii, 12. 5. iv, 8. 9. iv, 10. 13
 Reperturas x, 5. 22
 Repertus vi, 2. 9
 Repetendas iii, 5. 6. vi, 3. 15
 Repetendum vii, 10. 15
 Repetens ix, 3. 20
 Repeterent eum suæ stirpi x, 6. 6
 Repeteret iii, 8. 2
 Repetierant iv, 1. 39
 Repetisse vi, 4. 10
 Repetisset vii, 10. 9
 Repetit iv, 6. 20. viii, 1. 7. viii, 5. 21.
 ix, 8. 16
 Repetito vi, 11. 28. ix, 6. 16
 Repetituri (resumpturi) v, 10. 4
 Repetunt iv, 4. 9
 Replerentur viii, 11. 7
 Replessæt x, 2. 8
 Repleta v, 1. 10
 Repleti vii, 9. 4
 Repletos iv, 3. 25. ix, 10. 25
 Repletum ix, 4. 18. x, 1. 31. x, 10. 13
 Repleturum ix, 1. 2
 Repleverant iii, 11. 22
 Reposcebat vi, 10. 33
 Repræsentanda (ad) supplicia præceps
 x, 1. 39
 Repræsentare consilium vi, 11. 33
 Repræsentabatur animis iii, 10. 7
 Reprehensos iv, 14. 2
 Repressit iv, 16. 7. vii, 5. 7
 Repressus viii, 13. 24
 Repugnabat vii, 5. 37
 Repugnans ix, 8. 12
 Repugnantem vii, 5. 24
 Repugnantes ix, 1. 16
 Repugnanti viii, 2. 4
 Repugnare iv, 5. 21. x, 2. 30
 Repugnat iv, 1. 25
 Repugnavit v, 3. 13
 Repulsus vi, 10. 35
 Repurgari vi, 6. 26
 Reputabat iii, 8. 20
 Reputans iii, 4. 3. vii, 2. 12
 Reputaveritis ix, 6. 25
 Requiem ix, 6. 8
 Requirebant iv, 7. 11. ix, 9. 26
 Requirebat vii, 2. 25
 Requirens vi, 7. 20. vii, 10. 5
 Requentium vi, 2. 16
 Requiri vi, 2. 8. vii, 2. 21
 Requisita ix, 8. 27
 Rerum iii, 3. 2. iii, 5. 5. iv, 1. 27. iv,
 4. 18. iv, 7. 30. iv, 14. 19. v, 1. 4.
 v, 2. 1. v, 6. 13. v, 10. 9. vi, 3. 4.
 viii, 14. 41
 Res iv, 1. 32. iv, 5. 11. iv, 10. 7. v,
 2. 20. v, 6. 4. v, 13. 4. vi, 3. 15.
 vii, 8. 7
 Resciscerent vi, 7. 16
 Rescribere vi, 9. 18
 Rescriptsit iv, 1. 10
 Reservabant iii, 11. 23
 Reservaret vi, 6. 34
 Reservaverant in longum sui ludibrium
 v, 5. 6
 Reserventur iv, 7. 32
 Residebant humi corvi iv, 7. 15
 Residebis iv, 1. 22
 Resistebant vi, 1. 1
 Resistendi vii, 4. 4
 Resistentibus viii, 14. 38
 Resistentium iv, 15. 31. v, 13. 19
 Resistere v, 13. 18
 Resoluta glebam (comminuta) iv, 6. 11
 Resolutis membris iv, 16. 13
 Resoluto utre vii, 5. 11
 Resolutum (languentem) vi, 8. 21
 Resolutus (languidus) ix, 5. 10
 Resonabant viii, 10. 16
 Resonabat ix, 9. 26
 Respectu iv, 12. 22
 Respensa viii, 3. 9
 Respice iv, 11. 8
 Respicere v, 7. 11. ix, 10. 15
 Respiceret iv, 11. 13. x, 5. 22
 Respondeant viii, 8. 14
 Respondebo viii, 14. 42
 Respondent iv, 2. 4. vi, 5. 6. vii, 6.
 19. vii, 10. 6. 8
 Respondeo viii, 5. 15
 Responderunt ix, 9. 6
 Respondet vii, 9. 1. ix, 2. 31 viribus
 magnitudo viii, 9. 17
 Respondisse iv, 8. 6. vii, 1. 15. viii,
 1. 42
 Respondisset ix, 4. 29
 Respondit iv, 5. 7. 19. iv, 7. 28. v,
 5. 23. v, 12. 5. vi, 2. 7. vi, 3. 21.
 vi, 8. 33. vi, 11. 32. viii, 2. 30. viii,
 6. 23. viii, 13. 2
 Responsa iv, 7. 29. iv, 10. 7. viii, 9.
 27
 Responso iii, 3. 7. iii, 12. 11. iv, 2. 6
 Responsum iv, 7. 24. v, 3. 11. v, 4.
 11. x, 2. 18. x, 8. 15
 Responsuri viii, 5. 14
 Restabant vii, 11. 16
 Restant ix, 6. 24
 Restinxerant vi, 6. 16
 Restiterit x, 3. 2
 Restiti (steti) v, 2. 22
 Restitit vii, 7. 34. vii, 11. 20
 Restituere (præter) x, 2. 5
 Restituerentur iv, 8. 12

- Restitueret iv, 1. 8
 Restituet v, 9. 8
 Restitui iii, 1. 9. vi, 2. 8
 Restituit viii, 2. 32. viii, 12. 10. ix, 10. 22
 Restituta v, 2. 17
 Resudante solo vanis aquarum v, 1. 12
 Resudet modico humore (terra) vii, 10. 3
 Resurgentis ix, 1. 10
 Resurrexit (Persepolis) v, 7. 9
 Retentas iii, 1. 4
 Retenti vii, 10. 9
 Retento iv, 10. 32. viii, 11. 4
 Retentura vi, 11. 32
 Retenturam vi, 5. 30
 Retenturi iv, 3. 22
 Retenturus x, 2. 9. 19
 Retentus v, 1. 30
 Reticenda vi, 8. 34
 Reticerem vi, 10. 26
 Retine iv, 11. 6
 Retinentem vii, 1. 33
 Retinentur x, 2. 17
 Retinere iv, 9. 20. iv, 11. 3. vii, 1. 34. x, 5. 8
 Retineret v, 2. 8. v, 4. 16. x, 2. 8
 Retineri vi, 5. 21. x, 2. 12
 Retinet iii, 1. 5
 Retinete vi, 10. 28
 Retinuisse x, 8. 11
 Retorquens vi, 1. 15
 Retorsit viii, 2. 4
 Retractabat (recogitabat) x, 5. 20
 Retractantes vetera odia ix, 3. 22
 Retro iii, 8. 2. v, 4. 23
 Retrocedendo vii, 4. 4
 Retrocedere iii, 8. 28
 Retulerunt ix, 5. 30
 Retuli viii, 2. 8
 Retulissent viii, 14. 12
 Retulisti viii, 7. 4
 Retulit viii, 1. 28
 Reverberatur crebro (fluvius) viii, 9. 7
     aestu cursus (classis) ix, 9. 8
 Reverentiae iv, 10. 32
 Reverentur vii, 8. 29
 Reveritus vicem regis iii, 13. 7
 Reversuros vi, 6. 10
 Reversurum x, 1. 7
 Reversus vi, 11. 9
 Revertar vii, 1. 26. viii, 2. 9
 Revertemur v, 5. 13. vii, 7. 11. ix, 2. 26
 Revertendi vii, 2. 4. ix, 7. 3
 Revertendum vi, 10. 11
 Revertentes viii, 10. 18
 Reverterentur iii, 8. 18
 Reverteretur viii, 3. 40
 Reverti iv, 16. 9. v, 4. 22. v, 5. 9. v, 6. 13. vi, 6. 27. viii, 2. 32. ix, 10. 3. x, 1. 7. x, 2. 26
 Revertimur vii, 1. 23
 Revertit vi, 1. 16
 Revertor vii, 2. 8
 Revertuntur vi, 11. 34. ix, 8. 1
 Revirescit x, 9. 5
 Reum vi, 9. 26
 Revocant vii, 11. 26
 Revocante vi, 11. 19
 Revocari vii, 10. 5 ex medio gloriæ spatium vi, 3. 18
 Revocasset viii, 1. 36
 Revocati ix, 10. 15
 Revocatis viii, 6. 17
 Revocato viii, 2. 30 sermone (represso) v, 11. 3
 Revocatus viii, 8. 22. x, 7. 13
 Revocaverat iii, 3. 6. x, 5. 21
 Revocavit ix, 5. 11. x, 5. 36
 Revolutus est in solitudinem suspicionemque iv, 10. 31 ad superstitionem vii, 7. 8
 Reus vi, 10. 5. 25. vii, 2. 7. x, 1. 29
 Rex iv, 10. 1. 20. iv, 12. 21. v, 6. 8. v, 7. 4. vi, 2. 15. vi, 5. 21. 32. vi, 9. 34. 36. vii, 10. 16. vii, 11. 4
 Rexerant viii, 14. 30
 Rheomithres iii, 11. 10
 Rhidago vi, 4. 6
 Rhinocerotas viii, 9. 16
 Rhinocerotes ix, 1. 5
 Rhodii iv, 5. 9. iv, 8. 12
 Rhodiorum iv, 8. 12
 Rhodium iv, 8. 4
 Rhosacis viii, 1. 20
 Rigant v, 1. 33. vii, 4. 26
 Rigantibus viii, 9. 10 aquis solum pingue vi, 4. 3
 Rigat iii, 1. 3
 Rigeat iii, 13. 7
 Rigent viii, 9. 13
 Rigentes iii, 10. 10. viii, 4. 5
 Rigere iii, 5. 3
 Rigida cervice jugum subeuntibus barbaris vi, 3. 6
 Rigore vii, 8. 10. 11
 Rimantes vii, 11. 18. ix, 10. 11
 Rimati vii, 11. 10
 Ripa iii, 12. 27. iv, 9. 23. vii, 5. 18. viii, 13. 16. 27. ix, 1. 6. ix, 2. 18. ix, 4. 5. ix, 8. 5
 Ripæ vii, 9. 5. viii, 13. 10
 Ripam iv, 8. 8. iv, 9. 18. vii, 8. 1. vii, 9. 5. viii, 13. 11. 25. ix, 2. 3. ix, 9. 5
 Riparum iii, 4. 9. v, 4. 8
 Ripas v, 4. 8

- Riple v, 3. 1. vi, 4. 6. vii, 9. 6. viii, 10. 23. viii, 11. 7. ix, 2. 17. ix, 9. 26
 Risi vi, 8. 33. viii, 8. 14
 Rite vii, 4. 1
 Ritu iv, 13. 14. iv, 16. 15. v, 3. 19. v, 9. 6. vi, 2. 5 (more) iii, 8. 10 monstrantium iter (instar) iv, 7. 15
 Ritus viii, 5. 14
 Rivi iv, 2. 13
 Rivia iv, 16. 14
 Robora virorum consortia iii, 2. 13
 Robore (vi) iii, 2. 16. iii, 11. 8. v, 13. 13. vi, 10. 33. vii, 4. 34. vii, 10. 4. viii, 13. 6. x, 3. 9
 Robori viii, 13. 7
 Roboris ix, 2. 23
 Robur (vis) iii, 9. 2. iii, 11. 1. vii, 8. 4. x, 7. 10
 Rogabantur vii, 5. 21
 Rogare v, 5. 9. viii, 2. 5
 Rogat vi, 7. 4. vii, 11. 24
 Rogo (verb.) ix, 2. 29 (nomen) v, 12. 8
 Rogum vi, 10. 31
 Romanæ iv, 4. 21
 Romani viii, 6. 6
 Romanus x, 9. 3
 Rore vii, 5. 5
 Rostris iii, 3. 18
 Rostro iv, 4. 7
 Rotarum iv, 6. 9. iv, 9. 6
 Roxane viii, 4. 23. x, 6. 9. x, 7. 7
 Roxanem viii, 4. 25
 Roxanes x, 6. 13. 21
 Ruat x, 6. 20
 Rubere viii, 9. 14
 Rubiginem x, 2. 23
 Rubigo vii, 8. 15
 Rubore (verecundia) ix, 7. 25
 Rubri maris iv, 12. 9. x, 10. 4
 Rubro mari vi, 2. 12. viii, 9. 6. ix, 6. 20
 Rubrum mare iv, 7. 18. v, 1. 15. v, 4. 5. vii, 8. 21. x, 1. 13
 Rudes viii, 10. 32. viii, 13. 7
 Rudibus viii, 7. 8. ix, 8. 14
 Rudimenta v, 1. 42
 Rudia iv, 2. 17. vii, 8. 10 linguæ Græcæ v, 11. 4 natio ad voluptates vi, 6. 9
 Rudis pacis artium et civilis habitus vi, 11. 1
 Ruebant iv, 15. 3
 Ruentem iv, 16. 23
 Ruentes viii, 1. 24. ix, 5. 17. ix, 9. 13
 Ruere iv, 3. 17. vii, 9. 12. viii, 11. 16. viii, 14. 6
 Ruet in te regium insigne vii, 4. 12
 Ruinus v, 9. 6
 Ruina iv, 15. 16
 Ruinæ v, 10. 9
 Ruinam iv, 10. 6
 Ruinas iv, 6. 23. viii, 2. 23
 Ruinis iii, 10. 9
 Ruit iv, 3. 7
 Ruituram iv, 4. 5
 Rumor vi, 2. 15
 Rumori vi, 2. 17
 Rumoribus viii, 9. 1
 Rumpendas veteres cicatrices novis vulneribus x, 5. 14
 Rumperet cicatricem infirmam vii, 7. 9
 Rumpite obstinatum silentium ix, 2. 80
 Rupe iii, 1. 4. viii, 11. 12
 Rupem vii, 11. 5. viii, 11. 11
 Ruperat iter vorago ingens v, 4. 23
 Rupes iii, 11. 19. v, 3. 17. v, 4. 18. vi, 5. 13. vi, 6. 24. vii, 8. 22. vii, 11. 7. viii, 9. 6. viii, 10. 24
 Rupibus viii, 10. 14
 Rupis vii, 11. 23
 Rupistis x, 2. 15
 Ruptis iii, 1. 18
 Rupturos iv, 15. 5
 Rursus vii, 5. 7
 Rursus iii, 5. 8. iv, 1. 11. iv, 13. 8. vi, 4. 6. vi, 9. 28. vi, 11. 31. vii, 8. 2. viii, 10. 21
 Rusticos vi, 11. 4
 Ruunt iv, 4. 13

S.

- Sabacem iv, 1. 28
 Sabaces iii, 11. 10
 Sabracas ix, 8. 4
 Sabi ix, 8. 17
 Sabuli vii, 4. 27
 Sabulo iv, 6. 9. iv, 7. 11. 12
 Sacæ v, 9. 5. vi, 3. 9. vii, 9. 17
 Sacarum vii, 9. 19
 Sacas vii, 4. 6. viii, 4. 20
 Sacerdos iv, 7. 27
 Sacerdotes iv, 7. 24
 Sacerdotibus iv, 7. 25. 28
 Sacra v, 5. 19 communia ix, 10. 16
 Sacram v, 2. 14
 Sacramento vii, 1. 29
 Sacratia iii, 12. 27
 Sacratum iii, 3. 11
 Sacraverant iii, 3. 16
 Sacrificare iv, 2. 3
 Sacrificiis v, 4. 2. vii, 7. 8. viii, 11. 24
 Sacrificio iv, 7. 28. iv, 13. 16. vii, 4. 1. ix, 4. 14. ix, 9. 27
 Sacrificium iii, 8. 22. vii, 7. 24. viii, 2. 6
 Sacrilegium iv, 3. 23
 Sacrilegos vii, 6. 7
 Sacris vi, 3. 8 ne abstinerant x, 1. 3

Delph. et Var. Clas.

Ind. Q. Curt.

S

- Sacro iii, 6. 10. x, 3. 12. x, 9. 13
 Sacrorum x, 7. 2
 Sacros vii, 5. 34
 Sacrum iii, 3. 9. iv, 2. 10. iv, 3. 23. iv, 6. 10. iv, 13. 12 Deo rite facturum iv, 2. 4
 Sæculi iv, 16. 10. x, 9. 6
 Sæpe iv, 10. 26. v, 2. 22. v, 4. 31. v, 9. 1. 7. vii, 8. 2. viii, 2. 36. ix, 2. 29. ix, 6. 19. 25. x, 5. 28. x, 10. 14
 Sæpius iv, 4. 20. iv, 13. 20. v, 3. 18. vi, 2. 4. vii, 2. 12. vii, 7. 35. viii, 5. 6. viii, 9. 22. ix, 10. 15
 Sæva iv, 10. 7
 Sævam x, 3. 1
 Sævientibus iv, 4. 14
 Sævientium iii, 8. 15
 Sævissimo x, 5. 23
 Sævitia iii, 12. 25. iv, 3. 7. viii, 4. 13. viii, 8. 4
 Sævitiæ iv, 4. 16. iv, 10. 29. viii, 7. 4. x, 1. 8
 Sævitiæ vii, 6. 15
 Sæviturum est in tecta viii, 10. 6
 Saginati corporis belluam ix, 7. 16
 Saginatus v, 1. 39
 Sagitta iv, 6. 17. vii, 6. 3. vii, 8. 17. 18. viii, 10. 6. 27
 Sagittæ v, 3. 19. viii, 9. 28
 Sagittam iv, 9. 16
 Sagittandi vii, 5. 42
 Sagittarii viii, 13. 6
 Sagittariis iii, 9. 9. iv, 13. 31. v, 4. 14. vi, 4. 2
 Sagittario viii, 12. 2
 Sagittariorum iii, 3. 24. iii, 4. 13. iii, 8. 28. v, 8. 4
 Sagittarios viii, 11. 9. viii, 14. 3. 10
 Sagittarum vii, 9. 2. 8. viii, 14. 18
 Sagittas ix, 5. 8
 Sagittis iv, 16. 32. vii, 5. 40. vii, 6. 2. viii, 2. 22
 Salo ix, 9. 20
 Salso ix, 10. 1
 Saltem iii, 5. 5. iv, 11. 18. vi, 7. 32. viii, 3. 3. ix, 2. 31. x, 4. 1
 Saltibus (sylvis) iii, 10. 2. viii, 1. 11
 Saltu (sylva) viii, 1. 19. vii, 4. 13. ix, 1. 15. ix, 5. 2
 Saltum (sylvestrem) iv, 3. 21. v, 4. 16. vi, 5. 16. 17. vii, 7. 33. viii, 1. 13. viii, 2. 37. viii, 4. 6. 12. viii, 12. 2
 Saltus (sylvestris gen.) iii, 7. 6. 10 (plur.) iii, 8. 10. iii, 11. 19
 Salubre iii, 4. 3. vii, 8. 24
 Salubrem vii, 4. 7
 Salubres viii, 10. 14
 Salubri v, 9. 4
 Salubrior v, 4. 9
 Salubris iii, 7. 10. v, 12. 8. ix, 1. 11
 Salubritas iii, 6. 16
 Salubritate iv, 7. 17
 Salubriter iii, 8. 29. vi, 6. 2 æstimanti iv, 7. 29
 Salubrius inirent consilium vii, 11. 23
 Salutari vi, 11. 23
 Salutatione x, 8. 23
 Salutato iv, 1. 23
 Salutaverat vii, 1. 6
 Salute iii, 7. 3. iv, 3. 19. iv, 5. 11. iv, 14. 9. v, 11. 12. vi, 8. 14. viii, 6. 23. ix, 4. 6
 Salutem iii, 6. 4. v, 4. 19. v, 12. 4. 9. vi, 8. 7. vi, 11. 18. viii, 1. 25. viii, 6. 21. ix, 6. 17. ix, 9. 1
 Saluti iv, 14. 9. v, 1. 5. vi, 9. 24. vii, 2. 26. vii, 9. 7. viii, 4. 10. 17. viii, 11. 18. ix, 1. 18. ix, 6. 15 fuere iv, 4. 15
 Salutis iii, 6. 1. vi, 11. 39. vii, 9. 12. viii, 5. 11. ix, 5. 30. ix, 6. 6. ix, 9. 23. x, 1. 7. x, 9. 7. 21
 Salvi iv, 15. 24. vi, 9. 3
 Salvis vi, 9. 12
 Salvo iv, 11. 22
 Salvum v, 11. 11
 Salvus vi, 9. 24
 Samaritæ iv, 8. 9
 Samothracum viii, 1. 26
 Sanciendum x, 8. 1
 Sancire (firmare) vii, 8. 29
 Sancte iii, 12. 21. iv, 10. 33
 Sanctissimum viii, 4. 27
 Sanctus iii, 8. 5
 Sane iii, 1. 14. iii, 3. 23. iii, 6. 11. iv, 6. 14. v, 1. 6. v, 3. 4. vi, 7. 33. vii, 7. 21. viii, 6. 22. viii, 9. 36
 Sangarius iii, 1. 12
 Sanguine iii, 8. 5. iv, 15. 17. v, 4. 33. vi, 1. 4. vii, 2. 29. vii, 7. 12. viii, 7. 5. viii, 14. 32. ix, 4. 17. ix, 9. 4 (affinitate) ix, 8. 22 ut sordido et supervacuo abuteris sanguine viii, 7. 11
 Sanguinem iv, 6. 18. iv, 10. 3. viii, 8. 11. x, 5. 13. x, 6. 10
 Sanguinis iii, 11. 5. iv, 2. 13. 14. iv, 4. 16. iv, 10. 1. iv, 14. 17. vi, 6. 16. ix, 5. 10. ix, 5. 24
 Sanguis iv, 6. 19. vi, 11. 37. viii, 14. 36. ix, 5. 29
 Saniora iv, 1. 9
 Saniores iv, 13. 14
 Sanus vi, 7. 15
 Sanxerant penam capitis viii, 14. 13
 Sanxerat silentium vitæ periculo iv, 6. 6
 Sapientes viii, 9. 31

- Sapientia viii, 5. 12. viii, 13. 7. ix, 1. 24
 Sapientiæ viii, 9. 31
 Sarcinarum iv, 9. 9. 19. iv, 15. 8. iv, 16. 28. vi, 6. 17
 Sarcinas iv, 9. 21. vi, 2. 16. vi, 6. 14. vii, 5. 1. ix, 10. 12
 Sarcinis iii, 3. 27. iii, 11. 20. v, 11. 1. vi, 6. 15. ix, 9. 20
 Sardes iii, 12. 6
 Sardium v, 1. 44
 Sarissam vii, 4. 36. ix, 7. 19
 Sarissophoros iv, 15. 13
 Sarmatarum vii, 7. 3
 Satelles x, 7. 14
 Satellites vi, 8. 19. x, 8. 8
 Satellitibus iii, 12. 10. vi, 7. 24
 Satellitis x, 6. 14
 Satellitum iv, 7. 21. vi, 7. 29. x, 7. 17. x, 8. 3
 Satiaret v, 1. 6
 Satiat iii, 2. 15
 Satibarzanem vi, 6. 20. 21. 25. 34. vii, 3. 2
 Satibarzanes vi, 6. 13. 22. vii, 4. 33. 37
 Satietas v, 1. 12. ix, 6. 23
 Satiestate vii, 8. 20
 Satietatem iv, 10. 15. vi, 2. 5. vi, 3. 1
 Satis iii, 2. 10. iv, 1. 5. 23. iv, 2. 18. iv, 10. 5. iv, 15. 3. v, 1. 16. v, 2. 7. v, 9. 7. vii, 7. 19
 Satisfecisse vi, 4. 10
 Satisfecit vii, 2. 33. viii, 11. 24
 Satus iii, 6. 6. v, 8. 12
 Satrapam iii, 13. 1
 Satraparum vi, 6. 20. vii, 2. 22. x, 1. 33
 Satrape vii, 3. 1. ix, 8. 9
 Satrapea v, 1. 44. v, 2. 17
 Satrapem vi, 4. 25
 Satrapen vi, 6. 10. ix, 10. 17
 Satrapene v, 2. 1
 Satrapes vi, 6. 36. viii, 2. 19. viii, 4. 21. 22. ix, 10. 21. x, 1. 22. x, 10. 1
 Satrapie v, 3. 16
 Satropatem iv, 9. 7. 25
 Saturno iv, 3. 23
 Saucia viii, 14. 33
 Saucii iii, 8. 14. iii, 11. 27. vii, 9. 16. viii, 2. 17. ix, 8. 20
 Saucios iv, 16. 12. vii, 6. 8
 Saucium viii, 10. 29
 Saucius vi, 1. 16. ix, 5. 18. ix, 8. 22
 Saxa iv, 2. 16. 24. iv, 3. 6. iv, 4. 13. iv, 9. 16. 18. v, 3. 1. 18. 20. vii, 2. 1. vii, 11. 15. viii, 2. 24. viii, 11. 13. 21. viii, 13. 9
 Saxis iii, 4. 11. iii, 10. 6. iv, 3. 2. 5. iv, 3. 9. v, 3. 8. v, 5. 4. vi, 11. 10. 38. viii, 2. 34. viii, 9. 7
 Saxo iv, 6. 23. v, 1. 33. vi, 4. 4. vii, 6. 22. viii, 10. 24. ix, 3. 19
 Saxorum iv, 3. 9. iv, 4. 12. vi, 4. 5. vii, 11. 18. viii, 10. 30
 Saxum vi, 9. 31
 Scabies ix, 10. 1
 Scalæ iv, 2. 9
 Scalas ix, 4. 30. 33
 Scalis ix, 1. 18
 Scaphas iv, 2. 22
 Scelerati vi, 10. 13
 Scelere iv, 7. 27. v, 12. 11. vi, 7. 15. viii, 7. 2. x, 1. 6
 Sceleri v, 10. 12. vi, 3. 18
 Sceleris iv, 8. 10. v, 10. 15. vi, 6. 36. vi, 8. 3. vi, 9. 3. 16. 32. vi, 10. 20. vi, 11. 6. 35. viii, 1. 50. viii, 3. 15. viii, 6. 9. 16
 Scelesti iii, 7. 13. viii, 6. 23
 Scelestis viii, 8. 18
 Scelesto iii, 7. 15
 Scelus v, 10. 1. v, 12. 4. 17. vi, 3. 16. vi, 7. 7. vi, 10. 28. vii, 4. 3. vii, 5. 20. viii, 8. 6
 Sciam iv, 11. 19
 Sciant iii, 5. 13
 Sciatis iv, 2. 5
 Sciebant vi, 9. 26
 Sciebat vii, 7. 31
 Scientia vii, 4. 8
 Scies vii, 8. 22
 Scilicet v, 5. 14. vi, 11. 5. vii, 4. 15. viii, 5. 18
 Scindi iv, 3. 17
 Scintilla vi, 3. 11
 Scio iv, 1. 13. v, 2. 22. v, 9. 3. vi, 8. 7. vi, 11. 30. vii, 7. 27. viii, 8. 19. x, 3. 10
 Scire iii, 1. 7. iv, 1. 25. iv, 10. 32. iv, 14. 6. vi, 10. 5. 8. vi, 11. 17. vii, 4. 9. vii, 8. 12. viii, 7. 15. viii, 8. 18
 Scirent iv, 10. 5
 Sciret iv, 5. 8. vi, 11. 19. viii, 12. 10
 Sciscitari vi, 7. 14
 Scit vi, 8. 6
 Scite viii, 9. 33
 Sciturum vii, 1. 15
 Scivere (decreverunt) viii, 1. 18
 Sciunt v, 7. 9
 Scorta x, 1. 29
 Scotti vi, 7. 33. vi, 10. 10. x, 1. 42
 Scorto v, 7. 4
 Scortum x, 1. 29
 Scriba vii, 1. 15. vii, 3. 4. viii, 11. 5
 Scribere iv, 1. 14
 Scribes iv, 1. 14
 Scripserant iv, 5. 8
 Scripserat vi, 9. 13. vii, 2. 36
 Scripsi vi, 10. 26

- Scripſiſſe vi, 10. 27. viii, 1. 25
 Scripſiſſem vi, 9. 18
 Scripſiſſet vii, 2. 36
 Scripta vi, 10. 34. vii, 2. 15
 Scriptæ iv, 5. 1
 Scriptam vi, 9. 15. vii, 2. 16. 24. 27. x, 1. 14
 Scriptas vii, 2. 15. 30
 Scriptis iv, 1. 7
 Scriptum iii, 6. 7. iii, 13. 3
 Scrutabantur v, 13. 20
 Scrutantem (cogitantem) viii, 2. 6
 Scrutantibus viii, 3. 12
 Scrutari iii, 4. 13
 Scrutati ix, 9. 5
 Scuta iv, 9. 3. ix, 8. 1. x, 2. 23. x, 6. 12
 Scutis iii, 2. 5. v, 3. 23. viii, 5. 4
 Scuto ix, 5. 17
 Scutorum vii, 9. 3
 Scutum vii, 9. 8
 Scythas iv, 9. 2. iv, 14. 3. vi, 2. 13. 14. vii, 7. 6. 15. vii, 9. 5. viii, 1. 9. viii, 14. 5. ix, 2. 25. 33
 Scytharum iv, 6. 3. iv, 13. 5. iv, 15. 12. 18. vii, 6. 11. vii, 7. 1. 3. 12. vii, 8. 8. 23
 Scythas iv, 15. 13. vi, 6. 13. vii, 4. 6. 32. vii, 6. 12. vii, 7. 11. vii, 8. 22. 29. vii, 9. 17. viii, 1. 7
 Scythia iv, 12. 11
 Scythiæ vii, 3. 19. viii, 2. 14
 Scythis vii, 7. 2. vii, 8. 10
 Se v, 3. 13. 14. v, 4. 12. 27. v, 6. 15. v, 12. 9 invehant se fluctus (incurrerant) ix, 4. 13
 Secando ix, 5. 23
 Secantes ix, 5. 24
 Secare v, 1. 14. ix, 1. 33
 Secedere v, 9. 11
 Secerneret x, 2. 9
 Secesserant v, 9. 16
 Secesserat x, 7. 10
 Secessio vi, 2. 4
 Secessit iv, 12. 24 in intimam diversorii partem vi, 11. 12
 Secreta iii, 6. 5. vii, 7. 24
 Secretas x, 8. 9
 Secreto vii, 1. 13. x, 1. 29
 Secretorum omnium arbiter iii, 12. 10
 Secrevit vii, 2. 35
 Secunda iv, 10. 8. v, 4. 23. vii, 11. 14 (inferior) v, 10. 3
 Secundæ res v, 11. 5. x, 1. 40 magnitudinis mons vii, 3. 20
 Secundam viii, 6. 17. x, 2. 22
 Secundis (prosperis) ix, 6. 19. x, 2. 22
 Secundo (abl.) iv, 6. 4 cursu (felici) iv, 14. 20 amne iv, 8. 7. ix, 0. 2. ix, 8. 17. ix, 9. 27 amne descendit iv, 7. 9
 Secundus iv, 11. 22. viii, 14. 42
 Secura vi, 3. 5
 Secures ix, 1. 15
 Securi (adj.) viii, 6. 22 (plur.) 28 casus ejus (haud metuentes) ix, 9. 3
 Securibus viii, 14. 28. ix, 2. 19
 Securitas ix, 5. 21
 Securitate vi, 8. 21
 Securitatem vi, 10. 14
 Secutum iii, 6. 11. ix, 6. 24
 Securus iv, 6. 13. iv, 11. 14. iv, 13. 23. v, 10. 15. vi, 10. 11. vii, 4. 39
 Secus iv, 15. 33. vii, 4. 23. vii, 5. 2. viii, 10. 18 haud secus quam par erat vii, 6. 19
 Secuta iii, 6. 13. v, 7. 9. ix, 10. 13. x, 5. 13. x, 6. 1
 Secutæ iv, 9. 4
 Secuti iii, 13. 15. iv, 1. 40. iv, 5. 21. iv, 12. 11. vii, 2. 4. ix, 6. 9. x, 8. 10. x, 9. 18
 Secutis ix, 8. 6. x, 1. 15
 Secutos iii, 8. 5
 Secutum vi, 4. 11
 Secuturi vii, 4. 35
 Secuturos v, 12. 7
 Secuturum vii, 9. 1
 Secutus iii, 6. 1. iii, 7. 11. iv, 10. 17. v, 9. 11. viii, 11. 1. ix, 9. 25
 Sed iv, 10. 1. v, 2. 6. v, 3. 14. 18. 21. v, 4. 1. 21. v, 8. 9. vi, 9. 12. ix, 2. 33. ix, 6. 18. 19
 Sede (nomen) iii, 7. 11. iv, 2. 4. vii, 5. 28. viii, 4. 15. x, 6. 4. 15 (loco) iv, 7. 15
 Sedem iv, 7. 16. v, 1. 10. v, 5. 21. vi, 3. 12. vi, 4. 13. vii, 6. 13. viii, 4. 16. x, 2. 12
 Sedentibus viii, 6. 5
 Sederant x, 6. 19
 Sedes iv, 4. 20. iv, 7. 21. v, 5. 9. v, 8. 1. v, 11. 5. vi, 2. 13. vii, 3. 23. vii, 10. 15. viii, 10. 19
 Sedet (quiescit) iv, 12. 15
 Sedibus iii, 2. 12. iv, 14. 21
 Sedis iv, 7. 18. iv, 8. 2
 Sedit iv, 15. 11
 Seditio iv, 5. 16. vii, 2. 31. ix, 1. 29
 Seditione iv, 10. 4. viii, 1. 24. ix, 4. 25. ix, 7. 1. x, 8. 6. 16
 Seditioem vi, 6. 12. x, 6. 12. x, 7. 1
 Seditious ix, 4. 22
 Seditiosæ vii, 1. 4. x, 9. 9
 Seditiosam x, 3. 2
 Seditiosus ix, 4. 16. x, 2. 12
 Seduli iii, 6. 11
 Segnem vii, 4. 33. vii, 7. 7
 Segnes iii, 5. 13. viii, 9. 18

- Segnior ix, 2. 17
 Segnis iv, 12. 15 ætas viii, 9. 32
 Segniter iv, 3. 1
 Segnius iv, 6. 25. viii, 10. 28. viii, 14. 33. ix, 1. 33
 Sella v, 2. 13. viii, 4. 15. 17
 Semel iv, 10. 24. v, 4. 10
 Semesa v, 5. 13
 Semet v, 1. 24. v, 4. 16
 Semetipso v, 12. 14. vi, 10. 7
 Semetipso iv, 2. 22. iv, 9. 19. v, 6. 7
 Semianimis iv, 8. 8. ix, 5. 17
 Seminarium viii, 6. 6
 Semiaudis x, 2. 23
 Semiramin vii, 6. 20
 Semiramis v, 1. 24. ix, 6. 23
 Semisomnus viii, 3. 8
 Semita v, 4. 21. vi, 4. 20. vii, 11. 2
 Semitas x, 5. 16
 Semivivi v, 13. 25
 Semivivis ix, 10. 14
 Semiastulati vi, 6. 39
 Semper iii, 6. 10. iv, 5. 2. iv, 6. 8. iv, 14. 17. v, 5. 12. vi, 6. 27. vii, 5. 25. vii, 8. 26. viii, 5. 15. viii, 9. 1
 Sempiterna viii, 8. 11
 Sena vi, 2. 17
 Senectus vi, 10. 33. vii, 1. 2. viii, 9. 32. x, 5. 34
 Senectute vi, 5. 3
 Senectutem vi, 10. 32. viii, 7. 15. ix, 6. 19
 Senes v, 5. 14. viii, 1. 31. ix, 2. 10. x, 5. 14
 Senescendum iv, 5. 6
 Senex vi, 5. 5. viii, 1. 30
 Senibus ix, 5. 20
 Senior v, 2. 5. viii, 11. 3
 Seniores iv, 3. 23. viii, 1. 23. ix, 9. 17. x, 7. 18
 Senioribus viii, 1. 27. x, 2. 8
 Seniorum viii, 5. 20
 Senos viii, 14. 3
 Senserat viii, 14. 19
 Senserit iii, 8. 10
 Sensibus viii, 1. 43
 Sensim iii, 6. 16. iv, 15. 4. 31. iv, 16. 6. v, 4. 20. v, 5. 1. viii, 11. 18. ix, 8. 18
 Sensissent ix, 9. 23
 Sensit iii, 6. 15. iv, 11. 3. vi, 1. 14. ix, 5. 11
 Sensu iv, 6. 9
 Sensus vi, 3. 7. vi, 6. 9 (ingenium) vii, 8. 10
 Sententia vi, 4. 8. vi, 10. 4. vii, 2. 8. x, 6. 15. x, 7. 8. x, 8. 14
 Sententia v, 5. 21
 Sententiam v, 2. 4. v, 7. 4. v, 9. 8. 12. vi, 11. 10. vii, 4. 7 tristam ferre de mortalitate v, 5. 17
 Sententias iii, 8. 6
 Sententiis vii, 5. 31
 Sentiebam vi, 10. 26
 Sentiebant viii, 1. 22
 Sentiebat iii, 5. 9. iv, 10. 22. vii, 2. 36
 Sentire vi, 5. 18. viii, 10. 29. ix, 10. 11 majorem invidiam iv, 5. 2
 Sentirent iv, 10. 4
 Sentiret iv, 11. 10. v, 1. 39
 Senum iv, 16. 15
 Seorsum v, 2. 6. vii, 2. 37
 Separabis vii, 1. 30
 Separandos vii, 2. 35
 Separatum viii, 9. 29
 Sepe vi, 5. 15
 Sepelire iii, 12. 11. iii, 12. 13. vii, 2. 31
 Sepeliri iii, 2. 19
 Sepem v, 4. 24
 Sepiunt vi, 5. 13
 Sepserant viii, 2. 30
 Sepserat ix, 4. 30
 Septem iii, 13. 10. iv, 12. 8. x, 5. 23
 Septemdecim vii, 3. 22
 Septemtrione iv, 7. 19. vi, 4. 19. ix, 4. 8
 Septemtrionem vi, 4. 17. vii, 7. 3
 Septemtrionis vii, 3. 7
 Septimo iv, 4. 19. iv, 7. 2
 Septimum v, 2. 5. viii, 11. 9
 Septimus x, 10. 9
 Septiremes x, 1. 19
 Septos v, 6. 15
 Septuaginta v, 4. 5
 Sepulcra viii, 10. 8. x, 1. 33
 Sepulcrum x, 1. 30. vii, 2. 33
 Sepultis iii, 12. 13
 Sepulto x, 8. 18
 Sepultum x, 1. 32
 Sepultura viii, 2. 12
 Sepulturæ iv, 11. 4
 Sequantur vii, 4. 29. ix, 2. 33
 Sequebantur iii, 3. 21. 23. iv, 1. 2. iv, 12. 3. 6. 9. v, 8. 8. v, 12. 20. v, 13. 21. vii, 6. 14. vii, 10. 12
 Sequebatur iii, 3. 11. iv, 13. 27. v, 11. 2. vi, 4. 15. vi, 6. 5. vi, 10. 6. viii, 1. 5. viii, 2. 31. ix, 1. 12
 Sequemur v, 9. 1
 Sequenda v, 1. 8
 Sequendus iv, 9. 13
 Sequens vii, 8. 24
 Sequentem viii, 12. 14. viii, 14. 34
 Sequentem v, 11. 4
 Sequentes vi, 1. 2. ix, 8. 19

- Sequenti iv, 7. 10. viii, 14. 37
 Sequentibus iv, 16. 11. v, 1. 9. v, 12. 15. viii, 12. 2. ix, 9. 17
 Sequentur vi, 3. 9
 Sequerentur iv, 5. 12. vii, 3. 17. ix, 9. 21
 Sequi iii, 3. 27. iv, 9. 12. iv, 16. 3. 12. v, 1. 8. v, 8. 9. v, 13. 6. 10. vi, 6. 25. vii, 4. 15. vii, 6. 25. viii, 10. 2. viii, 11. 11
 Sequimur vii, 8. 23. ix, 3. 5
 Sequitur v, 10. 2. v, 13. 19. vii, 1. 40. viii, 9. 29. x, 7. 14
 Sequuntur iv, 7. 24. iv, 14. 11. v, 1. 27. viii, 9. 24. ix, 2. 25
 Sera iii, 2. 19. iv, 12. 21. viii, 2. 1
 Seram vii, 5. 16
 Serendis rumoribus natum otium viii, 9. 1
 Serenitate x, 9. 5
 Seri v, 5. 24
 Serie ix, 7. 16
 Serie iii, 1. 17. iii, 11. 15. vii, 3. 21 inter se connexis ferreis laminis iv, 9. 3
 Seris viii, 9. 25
 Serio iv, 1. 23
 Serium versa est res (in) v, 7. 10
 Sermo vi, 6. 9. vi, 10. 23. viii, 1. 28. viii, 12. 9
 Sermonem iv, 1. 26. v, 11. 7. vi, 7. 16. 19. vi, 9. 36. vi, 11. 12. 28. vii, 5. 29. viii, 5. 21. ix, 6. 16. x, 9. 9
 Sermonem viii, 2. 7. viii, 4. 27. viii, 5. 10
 Sermoni vi, 7. 21. vi, 8. 11. viii, 5. 14
 Sermonibus viii, 6. 24
 Sermonis vi, 9. 36. vi, 10. 23. vii, 1. 21. ix, 1. 5
 Sero iii, 4. 3. v, 11. 11. ix, 2. 24
 Serpentes vi, 4. 18. ix, 1. 4. ix, 3. 8
 Serpentium ix, 1. 12
 Serva vi, 10. 12. ix, 6. 14
 Servabitur vii, 11. 12
 Servant v, 1. 42. viii, 9. 25
 Servantur vii, 8. 28
 Servare ordines iii, 2. 13
 Servari iv, 13. 11. v, 9. 3. ix, 9. 15
 Servasset ix, 6. 12
 Servata v, 2. 21
 Servatis viii, 6. 2
 Servato iii, 8. 9. ix, 6. 4 honore vetustæ claritatis vi, 2. 11
 Servatorem viii, 2. 2
 Servatorum viii, 2. 9
 Servatur vi, 5. 28
 Servatus iii, 6. 11. v, 6. 11. vi, 9. 23. vii, 9. 4 est regis honor iv, 10. 28
 Servaveris jura belli iv, 1. 13
 Servavit honorem funeri iv, 10. 23
 Servi ix, 3. 11. x, 2. 20
 Serviamus x, 6. 14
 Servilibus vi, 6. 3. viii, 6. 2
 Servire iv, 14. 23. vii, 8. 16
 Servis viii, 8. 3
 Servit (obsequitur) viii, 4. 30 *sus causæ* viii, 8. 5
 Servitio vi, 3. 3
 Servitus v, 5. 20
 Servitute viii, 7. 14
 Servitutis vi, 6. 11
 Serviant vii, 10. 16
 Servo vi, 3. 13. vii, 4. 9. viii, 3. 9. x, 1. 5
 Servorum iv, 11. 20. v, 12. 16. vi, 11. 2. viii, 8. 9
 Servum vii, 8. 28. viii, 3. 13
 Sesama vii, 4. 23
 Sestertia viii, 6. 19
 Sevocat x, 7. 18
 Seuthes x, 1. 45
 Sex v, 1. 40. v, 6. 10. v, 13. 8. vi, 2. 10. vii, 10. 15
 Sexaginta iii, 1. 8. iii, 3. 10. 24. iv, 5. 14. v, 1. 26. vi, 1. 16. x, 2. 24
 Sexcenti v, 1. 45
 Sexcenta v, 3. 2. v, 4. 5
 Sexcenti iii, 3. 24. vii, 3. 2. x, 7. 16
 Sexcentis vi, 4. 2
 Sexcentos v, 1. 41
 Sexdecim x, 8. 3
 Sextis viii, 12. 4
 Sexto vii, 5. 18
 Sextus x, 6. 9
 Sexus vi, 5. 28. 30
 Si iv, 16. 30. v, 2. 19. v, 5. 20. v, 7. 3. v, 8. 15. v, 11. 6. vi, 8. 9
 Sibi iv, 6. 13. iv, 7. 20. iv, 15. 25. v, 2. 18. v, 3. 14. v, 4. 26. v, 6. 14. v, 7. 10. v, 9. 2. vi, 4. 10
 Sibyratio ix, 10. 20
 Sic vii, 8. 13. ix, 3. 1
 Sicca iv, 7. 13. iv, 16. 14. ix, 19. 2
 Siccato viii, 10. 29
 Siccitas vii, 5. 5
 Siccitate iv, 7. 7. vii, 4. 27
 Siccitatem vii, 2. 18
 Sicco naufragia (in) ix, 9. 21
 Siccos ix, 9. 10
 Sicilia viii, 5. 8
 Sicut iii, 8. 21. vi, 5. 9. viii, 2. 8. vii, 3. 10
 Sicuti x, 5. 34
 Sidera iv, 5. 3. iv, 10. 3. vii, 4. 28
 Sideris iv, 10. 1
 Siderum iv, 10. 4. v, 1. 22. vii, 4. 29. viii, 9. 33
 Sidus v, 6. 12. viii, 9. 26. ix, 6. 8. x, 9. 3
 Sidona iv, 1. 15. iv, 4. 15

- Sidonii iv, 4. 15
 Sidoniis iv, 1. 16
 Sigillo iii, 6. 7. iii, 7. 14
 Signa iii, 2. 13. iii, 6. 3. iii, 10. 3. iv, 6. 14. iv, 14. 6. iv, 15. 14. iv, 16. 19. vii, 3. 17. viii, 14. 15
 Signatæ pecuniæ iii, 13. 16
 Signati argenti v, 2. 11. viii, 12. 15. x, 1. 24
 Significabatur viii, 1. 29
 Significans vii, 7. 22. ix, 3. 3
 Signo iv, 6. 10. iv, 13. 26. iv, 15. 3. v, 3. 23. v, 4. 17. v, 10. 12. vi, 11. 88. vii, 6. 16. viii, 11. 22. viii, 13. 26
 Signorum vii, 11. 25
 Signum iii, 3. 8. 27. iii, 5. 7. iv, 6. 13. iv, 12. 16. iv, 13. 22. iv, 15. 32. v, 2. 7. vii, 11. 11. 19. 21. viii, 11. 11. 17
 Silentii agmine v, 4. 17
 Silentio iv, 13. 17. 33. vi, 6. 4. vi, 8. 15. vi, 9. 7. vi, 11. 28. viii, 5. 14. viii, 13. 26
 Silentium iv, 6. 6. 28. vi, 7. 12. viii, 1. 23. 30. ix, 2. 30. x, 6. 3. x, 7. 3. x, 8. 2
 Simile ix, 8. 14
 Similem iii, 3. 16. iii, 5. 4. vi, 4. 16. x, 7. 2
 Similes iii, 11. 18. v, 5. 7. v, 8. 7. vi, 2. 16. viii, 2. 3. viii, 4. 14. viii, 10. 15. viii, 14. 29. ix, 4. 9. x, 5. 8
 Simili ix, 1. 23
 Similia v, 5. 23. viii, 1. 27. ix, 6. 15
 Similiorem vi, 6. 10
 Similia iii, 1. 4. iii, 4. 9. iv, 1. 23. iv, 7. 17. 23. iv, 12. 14. iv, 13. 14. iv, 15. 15. 26. vi, 9. 2. vii, 3. 11. vii, 7. 26. attonito vi, 7. 3
 Simmiam vii, 1. 10
 Simplicem v, 10. 14
 Simplici morte defunctus est (non) viii, 7. 5
 SimPLICITATE viii, 12. 10
 Simpliciter (sincere) iv, 11. 24. iv, 14. 19. vii, 2. 10
 Simplicius (æquius) viii, 14. 46
 Simul iv, 3. 14. v, 3. 9. 20. v, 4. 30. v, 9. 1. vi, 7. 15. vii, 7. 31. viii, 5. 1
 Simulabat vi, 7. 13. viii, 13. 19
 Simulacra iii, 3. 16. v, 5. 7
 Simulacrorum v, 6. 5
 Simulacrum iv, 3. 22. viii, 14. 11
 Simulans iii, 13. 5. iv, 1. 29
 Simulare v, 10. 8
 Simulari vii, 7. 7
 Simulasse vi, 8. 11
 Simulatio v, 10. 18
 Simulatione iii, 8. 11
 Simulato viii, 3. 8
 Simus v, 5. 16. x, 6. 7
 Sin v, 4. 16. v, 9. 2
 Sine iv, 1. 13. v, 1. 25. v, 3. 15. v, 6. 13. v, 11. 4. viii, 5. 19. ix, 1. 7. lare v, 12. 2
 Sinceret iv, 16. 9
 Singula vii, 8. 2
 Singulæ vii, 4. 23
 Singulare x, 2. 4
 Singulari vi, 5. 23
 Singuli iii, 11. 5. v, 13. 20. vii, 7. 32. viii, 14. 3. x, 3. 4. x, 10. 7
 Singulis iv, 1. 19. v, 1. 20. v, 2. 3. v, 4. 4. v, 5. 22. 24. vi, 2. 17. x, 7. 9
 Singulorum iv, 16. 10. v, 1. 26. v, 5. 7
 Singulos v, 3. 18. v, 9. 17. vi, 8. 19. ix, 1. 6. x, 1. 11. x, 2. 30
 Sinistra iii, 6. 9. vii, 4. 10
 Sinistri iv, 12. 11
 Sinit vii, 8. 25
 Sinu iii, 4. 6
 Sinum faciunt medico flexu vi, 4. 16
 Simunt vi, 5. 15
 Sinus vestis vi, 5. 27. montium iii, 9. 12
 Siros vii, 4. 24
 Sisinem iii, 7. 12
 Sisines iii, 7. 10. 13
 Sisini iii, 7. 14
 Sisocosto viii, 11. 23
 Sisteret viii, 3. 2
 Sisti iv, 16. 2. v, 3. 11
 Sistit viii, 14. 37
 Sistunt iv, 6. 14
 Sisygambi v, 2. 18
 Sisygambim v, 2. 20. v, 3. 12
 Sisygambis v, 2. 13. x, 5. 21
 Sit x, 6. 11
 Sita vii, 4. 31. vii, 7. 3. vii, 10. 16. viii, 8. 8
 Sitalces x, 1. 1
 Sitam iv, 5. 1. iv, 8. 1. ix, 9. 8
 Siti iv, 6. 3. vi, 2. 12
 Sitim iv, 7. 14. iv, 16. 14. vii, 5. 2. 7. 10
 Sitis iv, 16. 12. v, 8. 7. vii, 5. 7. x, 3. 9
 Situ iii, 1. 7. iv, 6. 8. vii, 4. 4. viii, 2. 22. viii, 10. 13. 23. ix, 2. 8
 Situm vii, 6. 12
 Situs (plur.) iii, 4. 11 (sing.) vi, 4. 15. viii, 9. 20
 Sive v, 2. 8. vi, 9. 15. x, 3. 3
 Siverint v, 8. 13
 Smaragdo iv, 7. 23
 Sobiorum ix, 3. 2
 Sobolem iv, 14. 23
 Soboles x, 6. 13. x, 10. 19
 Sobrii ix, 10. 27
 Sobrius viii, 1. 27. 43

- Socer^{us} vii, 1. 7
 Socerum viii, 4. 80
 Sociare viii, 2. 7
 Societas ix, 4. 13
 Societate v, 9. 2
 Societatem iv, 2. 2. iv, 13. 28. vi, 7.
 14. vi, 10. 22. vi, 11. 6. vii, 5. 21.
 viii, 6. 9
 Societatis iii, 13. 15
 Socii iv, 1. 28. iv, 12. 9
 Socio iv, 5. 20. vi, 10. 7
 Sociorum vi, 9. 22
 Socios iii, 7. 11. vi, 1. 16. vi, 10. 6
 Socium viii, 12. 8. viii, 14. 1 se et con-
 scium adjunxit vi, 9. 17
 Socius iv, 1. 9
 Socordia vii, 4. 4
 Socordius ix, 9. 1
 Socrati iv, 5. 9
 Socrus iv, 10. 10
 Sogdiana vii, 10. 1
 Sogdianam viii, 1. 35
 Sogdiani vi, 3. 9. vii, 8. 21. ix, 2. 25
 Sogdianis iv, 12. 7. vii, 4. 21. vii, 5. 5.
 19. vii, 10. 10. viii, 1. 7. x, 10. 4
 Sogdianorum vii, 5. 1. vii, 6. 13. vii,
 10. 4
 Sogdianos iv, 5. 5. vii, 4. 5
 Sogdianus vii, 11. 1
 Sol iv, 7. 13. ix, 8. 8
 Sola iv, 6. 4. iv, 15. 83. vi, 5. 11. vi,
 9. 23
 Solas v, 10. 15
 Solatia iv, 10. 23
 Solatio iv, 10. 21. v, 2. 20. vii, 5. 87
 Solatium iii, 13. 17. iv, 3. 19. iv, 10.
 26. v, 5. 15. vii, 8. 34. viii, 2. 8. ix,
 5. 15. ix, 6. 10. ix, 9. 2
 Sole iii, 2. 3. iii, 3. 8. iv, 6. 10. iv, 7.
 16. iv, 10. 5
 Solebant ix, 8. 3
 Solebat iv, 13. 25
 Soleis viii, 9. 21. 27. ix, 1. 29
 Solem iv, 10. 6. iv, 13. 12. ix, 4. 18
 Solemus vii, 1. 20
 Solenne iv, 5. 11. v, 4. 3
 Solenni viii, 1. 22. x, 10. 9
 Solennis v, 10. 12
 Solent iii, 7. 19. iii, 11. 6. vi, 10. 30
 Solco iv, 11. 17
 Solere vi, 4. 12
 Solerter vii, 4. 24. viii, 6. 9
 Solerti vii, 7. 38
 Solertia iv, 13. 8. x, 5. 31
 Soles iv, 13. 21
 Solet iv, 1. 24. vi, 6. 27
 Soletis vi, 9. 24
 Soli (terra) v, 8. 2 (a sol) vii, 3. 10
 Solibus iv, 11. 22
 Solicita iii, 1. 17
 Solicitabantur iv, 10. 16
 Solicitam iv, 13. 2
 Solicitarent v, 10. 9
 Solicitaret iii, 5. 15
 Solicitaretur vi, 11. 6
 Solicitaverant spe pecuniae iv, 1. 12
 Solicitentur v, 8. 9
 Solicitet iv, 11. 18
 Soliciti vii, 9. 6. x, 5. 16
 Solicitis (abl.) iv, 10. 2 (dat.) viii, 6. 14
 Solicitos ix, 6. 6
 Solitudine iv, 13. 22. ix, 4. 19. ix, 5.
 26. ix, 8. 25
 Solitudinem iii, 6. 5. iii, 8. 20. iv, 10.
 31. vi, 11. 27
 Solitudinis vii, 7. 29
 Solitudo iii, 3. 6. iii, 5. 4. iv, 3. 1. iv,
 13. 14
 Solitum iii, 6. 12
 Soliticus vi, 9. 10
 Solidus viii, 14. 46
 Solido ix, 2. 14
 Solio iv, 1. 22. x, 10. 9
 Solis iii, 3. 11. iii, 5. 1. iii, 13. 5. iv,
 7. 22. iv, 8. 3. iv, 14. 24. v, 3. 6. vi,
 4. 22. vii, 5. 8. viii, 9. 13. ix, 1. 11.
 ix, 9. 27
 Solita iii, 2. 10
 Soliti iv, 3. 18. v, 1. 22. viii, 8. 35. ix,
 2. 22. x, 9. 12
 Solito v, 12. 6. vii, 1. 15
 Solitos iii, 10. 8. vi, 2. 3. viii, 14. 10.
 ix, 4. 15
 Solitudine iv, 1. 1. iv, 9. 13. vii, 3. 12.
 viii, 2. 7. x, 5. 7
 Solitudinem iii, 4. 3. ix, 2. 24 dimidiam
 terrarum partem facerem viii, 8. 10
 Solitudines iii, 5. 6. iv, 7. 15. 16. v, 6.
 13. vi, 11. 20. vii, 7. 4. vii, 8. 23.
 vii, 10. 1. ix, 2. 2
 Solitudinibus iv, 7. 10. x, 1. 17
 Solitudo v, 12. 9. viii, 2. 3. ix, 10. 9
 Solitum v, 2. 14. viii, 6. 24
 Solitus vii, 2. 11. vii, 6. 6. vii, 11. 6.
 x, 6. 5
 Solium x, 1. 32. x, 10. 13
 Solo iii, 4. 8. iv, 7. 12. v, 1. 12. 27.
 vii, 5. 17. viii, 10. 8
 Solos iii, 7. 2
 Solvamus justa corpori x, 6. 7
 Solvantur iii, 1. 18
 Solvendarum x, 2. 5
 Solvens vii, 2. 25
 Solventem vi, 3. 14
 Solvere iii, 1. 17
 Solveret pontem iv, 16. 8
 Solvi morem istum viii, 8. 18
 Solvisset iii, 1. 16

- Solvit vi, 6. 1. vii, 9. 5. viii, 5. 24. viii, 9. 32
 Solvitur convivium viii, 6. 16
 Solvum (subst.) iii, 4. 3. iii, 10. 7. v, 1. 29. 33. vi, 4. 3. vii, 4. 26 (adj.) iv, 16. 17. viii, 2. 9 (adv.) iv, 15. 7. v, 1. 34. v, 3. 8. vi, 10. 4. ix, 6. 17
 Solus iv, 5. 7. iv, 15. 19. vi, 9. 10. 36. viii, 7. 8. ix, 2. 33. x, 5. 35. x, 6. 21. x, 7. 2. x, 10. 3
 Soluta iv, 4. 1
 Solutæ viii, 10. 3
 Solutis vii, 6. 5. viii, 1. 5 corporibus (justis) iii, 12. 15 ordinibus viii, 4. 6
 Somni iii, 2. 15. vi, 10. 13
 Somnio res similis videbatur iv, 1. 23
 Somnium iii, 3. 4
 Somno iv, 2. 17. iv, 13. 4. 18. v, 4. 23. vii, 6. 18. viii, 3. 9. viii, 9. 30
 Somnum iii, 3. 2. iv, 3. 21. iv, 13. 16. 22. 23. vi, 11. 3
 Somnus iv, 13. 16. vi, 8. 21. vii, 11. 17. ix, 8. 26
 Sonabant sylvæ incendio (crepitabant) vi, 6. 31
 Sonitum iv, 15. 32
 Sono iii, 10. 2. iv, 12. 23. vii, 4. 13
 Sontium vi, 11. 20
 Sonum v, 4. 25. viii, 9. 16. viii, 14. 10
 Sonus v, 2. 7. vii, 10. 3. viii, 1. 28. ix, 10. 26
 Sophite ix, 1. 27. 35
 Sophitis ix, 1. 24
 Sopitos viii, 10. 18
 Sopitum viii, 3. 9. viii, 9. 30
 Sopolis viii, 7. 2
 Soporatus dolor vii, 1. 7
 Sopore vi, 8. 22. vi, 10. 12. vii, 11. 18. viii, 6. 6
 Sorbet v, 13. 24
 Sordent x, 10. 8
 Sordibus æternis iv, 1. 22
 Sordida viii, 8. 17
 Sordidis v, 13. 20 (abjectis) ix, 6. 14
 Sordido sanguine (vili) viii, 7. 11
 Sordidum v, 12. 16
 Soror viii, 1. 21
 Sororem vi, 9. 17
 Sororis iii, 6. 4. v, 3. 12
 Sororum iii, 6. 15. v, 2. 20
 Sors iv, 15. 22. v, 5. 15. x, 1. 30 (responsum) vi, 9. 18
 Sorte viii, 4. 17. x, 6. 6
 Sortem iv, 10. 26. viii, 3. 6 (responsum) iii, 1. 16
 Sorti v, 12. 8
 Sortis iii, 2. 11. iv, 7. 25. v, 4. 11. vii, 4. 35. ix, 2. 6 (oraculi) iii, 1. 16
 Sortitas ingenia præcipitia bestias vii 1. 35
 Sospes ix, 1. 30
 Sospitem x, 1. 7
 Sostratum viii, 6. 7
 Sostratus viii, 6. 8
 Spado iv, 10. 18. 34. v, 12. 12. x, 1. 27. 33. 37
 Spadonem v, 2. 14
 Spadones v, 12. 15
 Spadoni x, 1. 25
 Spadonibus iii, 12. 5. 17. iv, 10. 25. v, 12. 9
 Spadonum iii, 3. 23. v, 1. 6. vi, 6. 8
 Spargendæ essent manus (cepæ) viii, 1. 1
 Spargerent (dividerent) v, 13. 18
 Spargi v, 1. 27
 Sparsis v, 6. 15
 Sparsos iii, 11. 14
 Spartam vi, 1. 16. vi, 3. 2
 Spartanæ x, 10. 14
 Spartanis vii, 4. 30
 Spartanorum iv, 1. 40. iv, 8. 15
 Spatia iv, 14. 7. viii, 9. 35. ix, 2. 10. ix, 4. 10
 Spatiabatur vii, 2. 23
 Spatiis vii, 10. 15
 Spatio iv, 11. 13. iv, 16. 7. v, 1. 26. v, 4. 26. v, 5. 3. vi, 2. 13. vii, 3. 22. vii, 4. 35. vii, 7. 13. vii, 11. 3. viii, 13. 9. ix, 2. 17 non ætatis sed gloriæ (diurnitate) ix, 6. 18
 Spatiosa v, 4. 6. vi, 6. 15. viii, 9. 2
 Spatiosas viii, 1. 12
 Spatiosior vi, 4. 5
 Spatiosiora viii, 11. 6
 Spatioso (stipiti) ix, 5. 4
 Spatiosos iii, 8. 2
 Spatium iii, 1. 13. iv, 2. 16. iv, 4. 17. iv, 16. 9. v, 1. 14. 33. vi, 1. 12. vii, 6. 23. vii, 9. 21. vii, 10. 2. viii, 9. 36. ix, 1. 9 (tempus) viii, 1. 48
 Spe iii, 6. 4. iv, 1. 29. iv, 3. 20. iv, 14. 25. iv, 15. 21. vi, 9. 29. viii, 2. 32. x, 1. 29
 Specie iii, 3. 7. v, 4. 14. v, 9. 3. vi, 5. 23. 29. vii, 1. 14. vii, 2. 13. ix, 8. 20 tristium v, 9. 10 (pulchritudine) vi, 1. 3. ix, 1. 26 procurandi alieni imperii x, 10. 7
 Speciem iii, 1. 13. iii, 2. 5. iv, 2. 17. vii, 2. 24. viii, 9. 22. viii, 11. 19. viii, 13. 8. viii, 14. 13 fecerant agminis magni iv, 10. 10 fecerant castellorum viii, 12. 7 dolentis ostentare x, 9. 9 præbuiasset universi venientis exercitus iii, 8. 17 præbuere speciem non spernendi agminis iii, 13. 8

Delph. et Var. Clas.

Ind. Q. Curt.

T

- Species* iii, 3. 2. iii, 10. 7. v, 9. 1. vii, 4. 27. vii, 5. 4. viii, 4. 4. ix, 1. 10. x, 8. 8
- Specimen cepit magnæ indolis* iv, 1. 26
- Speciosa* v, 1. 8
- Speciosus titulus* vii, 7. 20
- Spectabant* vi, 1. 10
- Spectaculi* ix, 7. 23
- Spectaculo* iv, 4. 11 (*ludicro*) iii, 7. 5 fuere viii, 7. 5
- Spectaculum* iv, 4. 17. v, 5. 10. vii, 5. 36. 37. viii, 11. 12
- Spectandi habitum infantium* ix, 1. 25
- Spectant* vii, 3. 7. vii, 7. 4. vii, 11. 9
- Spectantem* ix, 4. 28
- Spectanti* iii, 7. 4
- Spectantia* vii, 10. 15
- Spectantibus orientem terris* iv, 5. 1
- Spectantis jam Alexandri opes* v, 12. 1
- Spectare* v, 1. 4. vii, 7. 8. viii, 9. 33. ix, 7. 2
- Spectat* vii, 8. 14. viii, 9. 2. viii, 10. 23 deserta Caucasus vii, 3. 19
- Spectata* vi, 2. 9. vii, 11. 4
- Spectata* ix, 4. 24. x, 7. 16
- Spectatis* iii, 8. 15
- Spectatos* ix, 8. 4
- Spectaverant fortunam belli (expectaverant)* vi, 1. 16
- Specu* iii, 8. 11
- Specularetur* viii, 11. 22
- Speculari* iv, 12. 18
- Speculatores* iii, 8. 17. 18. iv, 9. 15. iv, 10. 9. vi, 4. 14
- Speculatum* iv, 10. 11
- Speculis* ix, 9. 23
- Specum* vii, 11. 3. 24
- Specus* iii, 4. 10. iv, 6. 8. v, 1. 28. v, 6. 17. v, 7. 8. vii, 11. 18. viii, 2. 21. ix, 8. 14
- Spei* iv, 1. 19. iv, 14. 1. v, 4. 31. v, 9. 3. viii, 13. 11. viii, 14. 1. ix, 4. 25. x, 2. 26
- Spem* iii, 11. 24. iv, 1. 27. 30. 38. iv, 7. 1. iv, 14. 1. 22. 25. iv, 15. 31. ix, 5. 30 certam victoriæ augurabantur iv, 13. 25
- Sperabam* x, 3. 7
- Sperabat* ix, 9. 5
- Speramus* viii, 7. 14
- Sperantur* x, 10. 8
- Sperare* v, 10. 1. vi, 8. 6. viii, 6. 15
- Speraverant* v, 2. 10. ix, 8. 21
- Speraverat* x, 7. 12
- Speremus* v, 9. 1
- Spernebant* v, 10. 4
- Spernebat* ix, 2. 8
- Spernebatur* x, 6. 2
- Spernendi* iii, 13. 8
- Spernendum* viii, 13. 13
- Spernentis* iv, 1. 18
- Spernere* vii, 4. 2
- Sperneret* iii, 7. 3
- Sperneretur* iii, 13. 1
- Sperni* vii, 8. 11
- Spernis* viii, 1. 36
- Spernitis* iv, 2. 5
- Spero* v, 2. 21
- Spes* iii, 8. 1. iv, 1. 29. iv, 6. 6. iv, 12. 22. iv, 14. 22. iv, 16. 6. v, 11. 6. v, 13. 18. vi, 9. 10. vii, 4. 15. viii, 6. 18. ix, 9. 7
- Spicula* iii, 3. 20. iv, 9. 5
- Spiculis* vii, 9. 8
- Spiculo* viii, 10. 28. ix, 5. 28
- Spiculum* vii, 6. 3. ix, 5. 22. 27
- Spirant* vii, 4. 27
- Spirantes* viii, 9. 32
- Spiranti* x, 10. 13
- Spirantis (viventis)* iv, 6. 39
- Spirat majora quam capit* vi, 9. 11
- Spirita* vi, 1. 15. vi, 4. 11. vi, 9. 28. vii, 5. 15. ix, 5. 30. x, 6. 8 (*anhelitu*) iii, 10. 3 (*anima*) x, 10. 12
- Spiratum* iv, 8. 8. vi, 9. 33. vi, 10. 23. vi, 11. 19 vix ducere iv, 10. 18
- Spiritus* v, 8. 13. vi, 2. 21. viii, 4. 12. ix, 5. 12 (*respiratio*) iii, 5. 9. iii, 6. 14 (*vita*) iii, 6. 10 ejus probe nosset (*indolem*) vi, 1. 19
- Spissæ* iv, 8. 16. viii, 13. 24
- Spitamene* vii, 5. 38
- Spitamenem* viii, 3. 1
- Spitamenem* vii, 6. 14. vii, 7. 31
- Spitamenes* vii, 5. 19. 22. 36. 37. vii, 6. 24. vii, 7. 23. 37. vii, 9. 29. viii, 3. 1. 8
- Spitamenis* viii, 3. 12. 16
- Splendebant* iv, 13. 1
- Splendere* iv, 12. 14
- Spolia* iii, 10. 6. iv, 9. 19. vi, 1. 14. viii, 8. 9. ix, 1. 2. ix, 10. 12. x, 2. 23. 26
- Spoliantes* viii, 14. 40
- Spoliari* viii, 14. 40
- Spoliassent* x, 1. 3
- Spoliati* x, 6. 7
- Spoliato* vi, 11. 32
- Spoliatus* vii, 5. 36
- Spoliis* iv, 3. 22. iv, 7. 19. iv, 14. 16. vi, 6. 14. vii, 5. 24. ix, 6. 12
- Spondere* iv, 14. 6
- Sponsionum* vi, 5. 8
- Sponte* iv, 16. 4. v, 2. 8. v, 5. 19. v, 10. 10. vi, 5. 18. vii, 4. 28. vii, 6. 15. viii, 6. 8. viii, 10. 14. viii, 11. 11. ix, 3. 2 popularium iv, 1. 16

- (quantum) spopondisset præsens ætas viii, 5. 11
 Spreti iii, 2. 18
 Spretis iv, 1. 35
 Spreto iv, 16. 22. viii, 14. 20. ix, 1. 16
 Spreverat x, 5. 33
 Spreveris vi, 3. 11
 Squalida vii, 4. 27
 Squalidum iv, 1. 22
 Squalor iv, 1. 23. v, 6. 13
 Squalore iv, 1. 22
 Squamis ix, 1. 12
 Stabat iii, 9. 6. iii, 11. 5. iv, 2. 21. iv, 4. 14. iv, 13. 32. v, 3. 17. v, 12. 6. vii, 9. 3. viii, 2. 3. viii, 6. 18. viii, 13. 10
 Stabat iv, 13. 27. 35. vii, 7. 26. ix, 3. 21. ix, 4. 33. ix, 9. 19
 Stabile iii, 2. 13. viii, 8. 12
 Stabiliendum viii, 4. 25
 Stabilitate iv, 10. 34
 Stabo ix, 2. 25
 Stadia iv, 9. 10. iv, 12. 13. v, 1. 13. 31. v, 13. 23. vi, 4. 3. 4. 20. 23. vii, 6. 10. vii, 9. 13. viii, 2. 36
 Stadii iii, 3. 22
 Stadio iv, 10. 15. v, 7. 9
 Stadiorum iv, 2. 7. iv, 8. 2. v, 1. 26. vi, 4. 6. vii, 6. 25
 Stagnantium viii, 13. 9
 Stagnat viii, 9. 7 flumen placidius ix, 2. 17
 Stamus ix, 2. 26 in limine victoriæ vi, 3. 17
 Standi vii, 9. 7
 Stans ix, 5. 3
 Stant viii, 7. 4
 Stante iv, 16. 30
 Stantem vi, 4. 10. vi, 11. 36 in humero sagittam iv, 6. 17
 Stantibus iv, 9. 22 Diis pro melior causa iv, 1. 13
 Stantium iv, 12. 20 in armis iv, 13. 12
 Stare iii, 3. 27. iv, 12. 16. iv, 13. 10. 11. vii, 2. 11. viii, 13. 20. viii, 14. 21 fama bella stare (pendere) ex iii, 8. 7 secum Deos iv, 12. 13 in acie iv, 16. 19 utrimque aquis viribus vii, 4. 33
 Starent x, 9. 13 arctius iv, 13. 34
 Stares iv, 11. 4
 Staret viii, 6. 21. x, 10. 6
 Stasanor viii, 3. 17
 Stata ix, 9. 9
 Statas vices temporum v, 1. 22 vices temporum mntat mundus viii, 9. 13
 Statione v, 4. 27. vii, 5. 18
 Stationem viii, 6. 15 in stationem successerant viii, 6. 18
 Stationibus v, 4. 21. viii, 11. 11
 Stationis viii, 6. 20
 Stationum vicibus viii, 6. 11
 Statim iv, 5. 1
 Stativa iii, 4. 1. vi, 2. 15. vii, 4. 32. viii, 1. 10. ix, 6. 26. ix, 10. 18 habuit iv, 10. 1 erant vi, 7. 1
 Stata iv, 1. 27. iv, 6. 7. iv, 11. 22. v, 1. 5. v, 11. 5. vi, 4. 19
 Statue (pone) v, 11. 6
 Statuendum x, 3. 2
 Statuerant iv, 5. 15
 Statuerat iv, 7. 9. iv, 8. 1. vii, 5. 19. vii, 6. 20. vii, 11. 4. viii, 3. 1. x, 1. 17. x, 5. 24 (decreverat) iv, 4. 1. v, 9. 13
 Statuere vii, 7. 14. viii, 14. 43
 Statuerent viii, 14. 19
 Statuerim x, 2. 16
 Statui (verb. præst.) vii, 2. 14. ix, 6. 20. x, 2. 16 (inf.) viii, 13. 20. ix, 6. 1
 Statuisse vi, 2. 15
 Statuisssem viii, 8. 18
 Statuisset vi, 2. 18. viii, 11. 19 (decrevisset) iii, 1. 19
 Statuit (præst.) iii, 2. 1. iii, 13. 1. iv, 2. 15. iv, 7. 5. iv, 16. 19. v, 2. 7. v, 7. 12. ix, 10. 24. x, 5. 36 (decrevit) iii, 7. 10. vii, 7. 36
 Statum v, 5. 32. ix, 9. 27. x, 10. 9
 Status v, 5. 11. x, 2. 23
 Statuto vi, 3. 7. viii, 2. 6
 Statuunt iv, 1. 19 (decernunt) v, 10. 1
 Sterile iii, 4. 3
 Sterilem iii, 10. 6
 Steriles iv, 1. 21. iv, 7. 6. vii, 4. 27
 Sterili iv, 7. 10 solo et materia vii, 5. 17
 Sterilis vii, 3. 8. vii, 5. 34
 Sternebant vii, 3. 13
 Sternere viii, 4. 11
 Sterni ix, 10. 24
 Sternunt viii, 14. 30
 Steterant ix, 5. 8
 Steterat iii, 12. 5
 Stetisse vi, 11. 3
 Stetiasset iii, 11. 26
 Stetit iii, 9. 1. iii, 11. 27. vi, 9. 2. x, 9. 20 disciplina (viguit) iii, 2. 15
 Stetur eo quod major pars decreverit x, 6. 15
 Stimulabat animum ingens cupido iv, 7. 8
 Stimulante v, 11. 7. vii, 7. 36
 Stimulare iv, 14. 32
 Stimulatis iv, 2. 18
 Stipatus iv, 14. 8. v, 1. 23. v, 4. 33. vi, 8. 20. x, 7. 17
 Stipe exigua colentem hortum iv, 1. 19

- Stipendio iii, 13. 10.
 Stipendium v, 1. 45. v, 8. 16. viii, 13.
 2. ix, 1. 14.
 Stipite iv, 7. 21.
 Stipitem ix, 7. 20. 23.
 Stipites iv, 3. 10. v, 1. 33. vii, 9. 15.
 viii, 10. 30. viii, 11. 8.
 Stipiti viii, 2. 38 corpus applicuit ix,
 5. 4.
 Stipitibus iv, 3. 5. 10. vi, 6. 29. viii,
 4. 7.
 Stipitum ix, 1. 10.
 Stirpe iv, 1. 17. vi, 2. 8. ix, 6. 22. x,
 7. 8.
 Stirpem vi, 10. 27. x, 3. 12. x, 6. 10.
 x, 7. 10. 12. 15.
 Stirpes iv, 9. 10.
 Stirpi iv, 1. 19. vi, 10. 28. viii, 4. 25.
 x, 6. 6. 14.
 Stirpibus iii, 13. 11. viii, 6. 6.
 Stirpis iv, 1. 18. iv, 14. 22. ix, 4. 8.
 Stolidi vi, 11. 2.
 Stolidum iii, 8. 6.
 Strage vii, 7. 35.
 Stragem iv, 10. 6.
 Strages iii, 11. 9.
 Stramentis vii, 5. 17.
 Stramento vii, 9. 4.
 Strata iii, 10. 7. iii, 11. 20. iv, 6. 5.
 Strati ix, 9. 20. ix, 10. 14 oasibus
 campi ix, 2. 23.
 Stratis iv, 3. 15. vii, 11. 18.
 Strato iv, 1. 6.
 Stratonis iv, 1. 26.
 Stratum v, 1. 33.
 Strenue (celeriter) iii, 5. 13. iii, 11. 2.
 iv, 1. 24. iv, 6. 16. iv, 9. 13. iv, 16.
 4. v, 4. 34. v, 5. 4. v, 13. 1. vi, 1.
 4. vii, 1. 14. vii, 11. 8. viii, 14. 5.
 Strenuo (celeri) iv, 9. 2. ix, 1. 15.
 Strenuum (promptum) iii, 6. 2. vii, 2.
 26. vii, 4. 15.
 Strenuus (promptus) vi, 11. 1. vii, 2. 33.
 Strepitu iii, 1. 3. iii, 8. 10. viii, 14. 10.
 x, 1. 12.
 Strepitum iii, 5. 11. iv, 1. 20.
 Strepitus iv, 16. 33. viii, 11. 21.
 Strepunt omnia belli apparatu iv, 2. 12.
 Strictum vi, 7. 12.
 Stridor viii, 14. 23.
 Stridore viii, 13. 10.
 Stringere ix, 7. 22.
 Stringit vii, 7. 4. viii, 3. 9 montium
 juga (fluvius) viii, 9. 5.
 Stringunt iii, 11. 4.
 Strinxerat supremum ferrum viii, 7. 7.
 Strinxit viii, 3. 4.
 Structa sunt superiora crudo latere viii,
 10. 24.
 Structi v, 1. 29.
 Structura vii, 3. 9.
 Structuram v, 1. 20.
 Strue iv, 3. 9.
 Strues viii, 4. 11.
 Struunt tuguria latere vii, 3. 8.
 Studebant ix, 7. 19.
 Studet iv, 9. 19.
 Studiis x, 7. 12.
 Studio (affectu) iii, 2. 15. v, 1. 20. vi,
 9. 6. ix, 3. 22.
 Studiorum viii, 6. 4.
 Studium (affectus) iv, 1. 24.
 Stultitiam v, 9. 12.
 Stultum vii, 8. 26.
 Stultus vii, 8. 14.
 Stupens attonitus auribus viii, 4. 4.
 Stupenti vi, 9. 2.
 Stupentia viii, 4. 12.
 Stupentibus viii, 2. 3. viii, 7. 1. ix, 5.
 12.
 Stuppam x, 1. 19.
 Stupra x, 1. 3.
 Stupri iv, 10. 31.
 Stupro v, 1. 37. viii, 2. 19. x, 1. 26. 29.
 Stygem x, 10. 17.
 Sua terra (nativa) v, 1. 33.
 Suadeant vii, 4. 9.
 Suadebant iii, 8. 2.
 Suadent vii, 4. 10.
 Suadente x, 7. 19.
 Suadentibus x, 5. 33.
 Suadentium vii, 9. 1.
 Suadeo v, 9. 4.
 Suadere vii, 11. 23 bene suadere Deos
 viii, 6. 17.
 Suaderent iii, 8. 6.
 Suaderet vii, 11. 5. viii, 2. 25.
 Suadet viii, 14. 43.
 Suadetis vi, 9. 24.
 Suaserant vi, 11. 10.
 Suaserint iii, 8. 6.
 Suasi iii, 2. 18.
 Suasisse iii, 8. 6. iv, 11. 11. vi, 4. 8.
 Suasissemus vi, 8. 5.
 Suasisset iii, 4. 3. viii, 3. 7.
 Sub iv, 7. 22. v, 4. 6. v, 8. 8. vi, 7.
 20 unum fortunæ ictum cadere iii,
 8. 2 ipsum tanti discriminis casum
 iv, 10. 2 sidus Vergiliarum v, 6. 12.
 lucis ortum iv, 7. 22. v, 10. 12 radi-
 cibus mortis ix, 4. 24.
 Subacta vi, 3. 9. ix, 3. 13.
 Subactam v, 3. 16.
 Subacti iv, 1. 5. viii, 1. 2.
 Subactis v, 7. 2. viii, 1. 7.
 Subacturos viii, 8. 17.
 Subacturus vii, 8. 37.

- Subdeficiens vii, 7. 20
 Subdere x, 6. 21 calcaria equis iii, 13. 8
 Subderes vii, 2. 6
 Subdidit v, 2. 13
 Subdimus v, 7. 4
 Subdita vi, 6. 15
 Subditis iv, 15. 21. v, 5. 4. v, 13. 12.
 vii, 8. 36 calcaribus iv, 16. 6
 Subducere ix, 1. 34 nautæ cœperunt
 (appellere) ix, 4. 10
 Subducerent x, 9. 14
 Subduceret vestigium unda rapidior iv,
 9. 18
 Subduci v, 2. 15
 Subducitur ix, 7. 24 ab immortalitate
 (eripitur) x, 6. 7
 Subducta iv, 4. 16
 Subductis iii, 11. 3 pedibus (succassis)
 ix, 7. 22
 Subductus iii, 3. 3. vii, 6. 4
 Subduxerit vi, 3. 4. ix, 4. 18
 Subegi ix, 6. 20
 Subegissem viii, 8. 10
 Subegit iv, 11. 2. vii, 3. 4
 Suberat causa iv, 12. 14
 Subesset iv, 14. 22. v, 9. 9
 Subest x, 2. 19 ratio iv, 14. 19 facinus
 silentio vi, 9. 10
 Subeundis v, 7. 1
 Subeunt vi, 4. 7
 Subeunte peregrinos ritus nova fortuna
 (admittente) iv, 6. 29 radices humore
 v, 4. 8
 Subeuntem (ascendentem) iii, 4. 4
 Subeuntes iii, 4. 11. viii, 11. 13 (ascen-
 dentes) iii, 4. 13 (appellentes) iv, 2.
 23
 Subeuntibus iv, 4. 13. vi, 3. 6. ix, 9.
 25
 Subjacentibus v, 3. 18
 Subibant iv, 3. 10. v, 3. 8 (appropin-
 quabant) iv, 3. 24
 Subibat vi, 9. 27. vii, 1. 4. x, 5. 23
 Subibo ix, 6. 24
 Subjecerat vii, 5. 17 (suggeserat) iii,
 6. 5
 Subjocere ignem tectis ix, 4. 6 oculis
 iii, 2. 12
 Subjeci vi, 9. 22
 Subjecisti viii, 1. 37
 Subjecit iii, 6. 7
 Subjecta iii, 10. 7. viii, 3. 17
 Subjectam iii, 1. 3. v, 2. 15 insulam
 ostio amnis x, 1. 11
 Subjectas vii, 11. 18
 Subjecto ix, 5. 11
 Subigendam iii, 10. 4
 Subigendos viii, 2. 33. viii, 16. 2
 Subigii viii, 1. 35
 Subigimus vii, 7. 14
 Subigis vii, 8. 21
 Subigit x, 1. 43
 Subjiciebant iii, 4. 14
 Subjiciente (suggerente) vi, 6. 27
 Subiit iii, 2. 19. ix, 10. 1 verecundia
 (suborta est) v, 2. 15
 Subinde iii, 7. 9. iv, 15. 32. v, 13. 20.
 viii, 2. 35. viii, 3. 1. viii, 7. 7. viii,
 13. 18. ix, 3. 24. ix, 4. 9. ix, 8. 20
 (identidem) iii, 7. 13. iii, 11. 26
 Subire vii, 6. 8. 9. ix, 8. 18. ix, 10. 3.
 x, 5. 37
 Subiret terram (luna) iv, 10. 5
 Subisse aquas x, 1. 12
 Subit vi, 4. 5. vii, 3. 19. viii, 11. 7
 (intrat) iv, 6. 23. ix, 5. 15 animum
 memoria v, 4. 11
 Subita vi, 6. 8. x, 9. 5. 14
 Subitam iv, 13. 13
 Subiti iii, 12. 4. iv, 12. 16
 Subito iii, 3. 3. iii, 5. 3. iii, 13. 7. iv,
 1. 21. vi, 6. 22. vii, 7. 14. vii, 10.
 14. viii, 2. 24. viii, 3. 38. viii, 7. 6.
 ix, 1. 28
 Subitum vi, 3. 19
 Subitarios Babylonem adverso amne x,
 1. 16
 Sublata iv, 11. 4
 Sublatis x, 10. 7
 Sublato iv, 15. 19. vi, 11. 29. vii, 1. 10.
 ix, 8. 16
 Sublime viii, 11. 6
 Sublimis iii, 11. 7 curru iv, 1. 1
 Subministravit fortuna consilium vi, 6.
 27
 Subministrent v, 1. 27
 Submisit viii, 14. 39
 Submissa fastigio leniore (rupes) vi, 6.
 23
 Submittens vi, 5. 18
 Submitti genu iv, 6. 20
 Subornaret vi, 10. 16
 Subornati x, 1. 36
 Subornavit x, 9. 8
 Subrui muros cuniculis iv, 6. 21
 Subruit mari (in mare) iv, 2. 8
 Subrutus cuniculo murus iv, 6. 23
 Subsederant ix, 9. 19
 Subsequi vii, 10. 22. x, 2. 16
 Subsistere vii, 9. 2
 Subsidiis iii, 9. 4. iv, 13. 28. 30
 Subsistere iii, 11. 2. iv, 12. 13. vi, 5.
 26. vi, 6. 19. vi, 7. 16. viii, 12. 8.
 ix, 9. 1. 21
 Subsisteret iv, 9. 1. vi, 5. 32
 Substitit vi, 7. 18
 Substitere x, 9. 15
 Substituit iv, 9. 15. iv, 10. 15. v, 2. 2.

- v, 9. 13. vii, 9. 14. viii, 11. 11. ix, 2. 1. ix, 10. 2. x, 7. 21
 Substituit iv, 8. 11. vi, 7. 31
 Substitutus viii, 3. 17
 Subtrahebat (prætermittebat) vi, 10. 7
 Subtrahendam materiem consternationis vii, 2. 32
 Subtrahent vi, 10. 9
 Subtrahere vi, 9. 31
 Subvehebantur iv, 9. 18
 Subvehi ix, 3. 10
 Subveniretur iv, 16. 2
 Suburbanum iv, 1. 19
 Succedebat viii, 3. 17
 Succedere viii, 11. 19 in stationem viii, 6. 15
 Successerant viii, 6. 18
 Successit (appulit) iv, 3. 2 ad portus claustra iv, 5. 19
 Successor x, 5. 37
 Succu (gen.) vii, 4. 23 (plur.) viii, 10. 14. ix, 10. 13
 Succiderant genua ix, 5. 7
 Succo vii, 4. 23
 Succumbit x, 5. 24
 Succurrere ix, 1. 15
 Succurrit (in mentem venit) vii, 8. 21
 Succus vi, 2. 22
 Sudore iii, 5. 2. vi, 1. 11. viii, 3. 13
 Suffectura iii, 8. 8
 Sufficere vii, 7. 27
 Sufficeret ix, 5. 10
 Sufficiebant iii, 13. 11
 Sufficiens iii, 7. 19
 Sufficientem malis viii, 4. 10
 Sufficientibus ix, 5. 33
 Sufficit iv, 14. 19
 Suffoderent iv, 13. 33
 Suffodiebant iv, 15. 15. vii, 6. 23
 Suffossa mœnia cuniculo vii, 6. 23
 Suffossi ix, 8. 14
 Suffragari x, 7. 10
 Suffragatione vii, 1. 11
 Suffugia viii, 4. 9
 Suffugium viii, 4. 7
 Suffulciendo v, 1. 29
 Suffuso iv, 10. 1
 Suffusus iii, 5. 3
 Sulphure iv, 3. 2. iv, 6. 11
 Sumit vii, 2. 19
 Summa (subet.) iii, 8. 30. iii, 13. 16. iv, 12. 13. vi, 9. 14. vi, 11. 12 (adj. sing.) iv, 9. 3. vi, 4. 1 (plur.) iv, 3. 4. iv, 11. 23. viii, 11. 6 cutis iii, 12. 2 equorum pectora iv, 9. 15 imis confundimus viii, 8. 8
 Summæ viii, 10. 31. viii, 13. 12
 Summam (adj.) iii, 12. 22 (subet.) v, 2. 11. v, 6. 10. x, 6. 17
 Summersa ix, 4. 11
 Summi iv, 2. 8
 Summis iv, 9. 5
 Summiserat ix, 5. 18
 Summittitur perpetua valle fastigium vi, 4. 19
 Summo iv, 10. 12 (extremo) iv, 9. 5
 Summotis arbutis iv, 10. 32 omnibus vii, 2. 30
 Summovendas procul amne copias vii, 7. 1
 Summoverat ix, 6. 22
 Summoveretur iv, 4. 9
 Summovet ix, 5. 17
 Summum iii, 13. 14. iv, 14. 20. iv, 16. 28. v, 1. 31. vii, 3. 8. viii, 11. 5
 Sumserant iii, 11. 12
 Sumserat ix, 7. 19
 Sumsiisti iv, 1. 10
 Sumsit iv, 6. 14. viii, 12. 14
 Sumta vi, 1. 14. vi, 6. 13
 Sumtis iii, 8. 24. vii, 11. 14. ix, 8. 30
 Sumto iv, 13. 25. x, 7. 14
 Sumtum x, 1. 9
 Sumtuosos x, 2. 10
 Sumturus iii, 6. 3
 Sumus x, 6. 6
 Sunium x, 2. 1
 Sunt iv, 9. 4. v, 1. 13. v, 2. 1. v, 3. 23. v, 5. 24. v, 6. 14. vii, 4. 25 sui juris sunt vi, 3. 9
 Supellectilem iii, 13. 2. iv, 1. 26. iv, 7. 4. v, 1. 6. 23
 Supellectili v, 1. 10
 Supellex v, 6. 3. v, 12. 17. x, 1. 24. x, 2. 24
 Super v, 3. 10. 23 capita hostium evasuros v, 3. 5 genua vestis est v, 7. 18 ceteras belluas eminens viii, 13. 7
 Superanda erant plura flumina viii, 10. 3
 Superare viii, 13. 3. ix, 2. 1
 Superaret vi, 1. 21
 Superasse vii, 5. 21 (transisse) iii, 1. 10
 Superat iv, 1. 30. iv, 16. 17 (transit) iii, 8. 16
 Superati iv, 16. 4
 Superatis vii, 10. 15
 Superato iv, 5. 13. iv, 7. 4. iv, 9. 7. v, 3. 3. viii, 10. 22. ix, 1. 9 (transisse) ix, 4. 5
 Superatos iii, 7. 4. iv, 1. 31. vi, 6. 7
 Superaverat v, 3. 7. ix, 1. 6
 Superaveris iii, 12. 24. vii, 8. 13
 Superavi vii, 11. 8
 Superavimus vi, 3. 16. vii, 8. 18
 Superavit iv, 9. 22. vii, 3. 22
 Superba v, 5. 12
 Superbas ii, 5. 12
 Superbe iv, 1. 7. vii, 1. 15. 17. vii, 11.

5. viii, 1. 39. viii, 8. 10. 11. viii, 13.
 15. ix, 8. 9
 Superbia vii, 4. 11
 Superbiæ iii, 2. 11. vii, 11. 24. 27
 Superbiam iii, 12. 19. vi, 5. 5. vi, 11.
 24. viii, 4. 25. viii, 7. 14
 Superbissimus vii, 1. 34
 Superbius vii, 11. 23
 Superbum v, 8. 14
 Superbus vii, 4. 3
 Supererant vii, 7. 37
 Supererat iv, 5. 9. iv, 8. 4. v, 4. 22. 25.
 ix, 5. 13
 Superesse iii, 8. 20. iv, 14. 1. vii, 7. 34.
 ix, 4. 16. x, 5. 23
 Superesset vii, 9. 14
 Superest v, 13. 4. vi, 3. 16. vi, 8. 8. 9.
 x, 2. 27. x, 6. 7 quota pars sævitæ
 tuæ viii, 7. 4
 Superfuertant iv, 1. 34
 Superfuere x, 2. 11
 Superfusæ undæ fastigio summi operis
 iv, 2. 8
 Superfusis iv, 4. 4
 Superfusum ix, 9. 10
 Supergressus viii, 2. 22
 Superiora viii, 10. 24
 Superiore viii, 2. 23
 Superne iii, 9. 11. vii, 3. 9. viii, 11. 14.
 ix, 4. 32
 Supersedit castigare v, 6. 14
 Supersit v, 9. 5. ix, 3. 11
 Superstes x, 5. 25
 Superstitem viii, 2. 5
 Superstitio iv, 3. 23. iv, 10. 7. vii, 7.
 23
 Superstitutione iv, 6. 12. v, 4. 1. ix, 4.
 29
 Superstationem vii, 7. 8. 21
 Supersum viii, 2. 9
 Supersumus v, 11. 5
 Supersunt iv, 11. 3. vi, 3. 17
 Supervacaneam iv, 11. 16
 Supervacua vi, 10. 4
 Supervacuo viii, 7. 11
 Supervacuum vii, 4. 18. viii, 8. 4
 Supervenerat viii, 10. 5
 Supervenere iv, 15. 18
 Supervenerunt vii, 2. 1
 Supervenientes viii, 13. 15
 Supervenisse ix, 5. 15
 Supervenisset iv, 9. 23. iv, 12. 15. iv,
 16. 18
 Supervenit iv, 10. 19. v, 4. 34. v, 10.
 10. vii, 7. 29. viii, 1. 6. viii, 2. 22.
 ix, 5. 14. 15. ix, 9. 8. x, 5. 15
 Superveniunt iii, 1. 9. iv, 3. 12. vii, 6.
 11. x, 1. 1. 10. 36
 Superventurum v, 13. 11
 Supinas vi, 6. 34
 Suppetebant iii, 3. 27
 Suppetebat v, 9. 1
 Suppetere vii, 11. 1
 Supplebat vii, 9. 11
 Supplementum iv, 5. 18. v, 1. 43. v, 7.
 12. vi, 6. 35. ix, 3. 21
 Supplex iv, 1. 13. v, 1. 17
 Supplice v, 3. 14
 Supplicem iii, 2. 17. iv, 6. 15 vocem
 misit iv, 6. 28
 Supplices iv, 4. 12
 Supplicia iv, 7. 28. v, 5. 10. vi, 11. 8.
 viii, 7. 6. viii, 8. 5. x, 1. 39. x, 9. 16
 Supplicibus vi, 6. 35
 Supplicii vii, 5. 23. viii, 7. 7. viii, 14.
 29. ix, 7. 1. x, 7. 10
 Supplicio iv, 6. 18. iv, 8. 11. iv, 10. 27.
 v, 5. 8. vi, 2. 11. vi, 10. 9. vii, 1. 1.
 6. viii, 8. 6
 Suppliciorum v, 3. 12. v, 5. 5. vi, 6.
 31. 36
 Suppliciter v, 10. 14
 Supplicium iii, 2. 17. vi, 7. 31. vii, 5.
 43. vii, 10. 4. 5. viii, 6. 20. x, 1. 9.
 x, 3. 1. x, 4. 3
 Supplicum v, 3. 13. vii, 5. 33
 Suppressa voce vii, 7. 26
 Suppressæ (occultatæ) x, 8. 21
 Suppresserat (occultaverat) viii, 4. 8
 Suppresserit iram altius vi, 7. 35
 Suppressisse iii, 7. 15
 Suppressurus vi, 8. 10
 Suppressus sanguis iv, 6. 19
 Supprimi sanguinem iv, 6. 18
 Supra v, 1. 10. v, 2. 7. vi, 4. 19. vi, 5.
 1. vii, 4. 22. vii, 7. 31
 Suprema iii, 12. 14. x, 5. 6
 Supremæ x, 10. 17
 Supremam iii, 12. 8. x, 9. 3
 Supremo iii, 12. 11
 Supremum ferrum viii, 7. 7
 Surda v, 8. 10
 Surdas vi, 11. 15. ix, 2. 30. ix, 10. 16
 Surgat iii, 4. 6
 Surgendum vii, 3. 13
 Surgere viii, 1. 40
 Surgit viii, 4. 16
 Surgunt v, 7. 5
 Susa v, 1. 7. v, 2. 8. 16
 Suscepta iii, 7. 3
 Suscipere vi, 3. 18
 Suscipitis iv, 1. 12
 Susia v, 2. 17
 Susianos v, 3. 3
 Susidas Pylas v, 3. 17
 Susii iv, 12. 6

- Susis* v, 3. 3. v, 6. 9
Suspecta iii, 5. 15. iv, 6. 4. vii, 2. 9.
     ix, 7. 5 fraude locorum v, 5. 1
Suspectam vi, 10. 16
Suspecti vi, 10. 35. x, 5. 16. x, 8. 9
Suspectos vii, 1. 12. 32. vii, 2. 9
Suspectrum iii, 5. 16. vi, 8. 3. vii, 2. 34.
     viii, 6. 1
Suspectus vi, 7. 21. vii, 1. 31. vii, 2. 2.
     viii, 3. 12. ix, 10. 21. x, 1. 39
Suspenderat iii, 3. 18. ix, 7. 20
Suspensa x, 3. 2 expectatione iii, 1. 17
Suspensam vii, 4. 14
Suspensi iii, 10. 3
Suspensis vi, 5. 16
Suspensum vi, 7. 4
Suspocabantur vi, 11. 37
Suspicaretur viii, 1. 29. x, 1. 37
Suspicio ix, 7. 5
Suspicionem iii, 7. 13. iv, 10. 31. vi,
     2. 6
Suspiciones vi, 2. 4
Suspisor iv, 10. 27
Sustentans viii, 4. 15
Sustentaverat viii, 2. 38
Sustinebant respicere suos (ne) ix, 10.
     15
Sustinebantur vii, 4. 24
Sustinebat iv, 13. 8
Sustinebatur iv, 3. 7
Sustinebitis inconditam turbam (resis-
     tetis) ix, 2. 22
Sustinent v, 1. 33. 34
Sustinente illo adminiculo viii, 2. 30
Sustineo (nec) solus bibere (nolo) vii,
     5. 12 affirmare (audeo) ix, 1. 34
Sustinere iii, 4. 5. vii, 5. 8. ix, 2. 15.
     ix, 3. 1. ix, 5. 18 audere vi, 7. 9
     portare viii, 8. 9
Sustinerent iv, 8. 15
Sustineret cominus congregi (auderet)
     vi, 1. 15
Sustineri iv, 6. 6
Sustines vii, 4. 12
Sustinetur v, 1. 30. x, 9. 2
Sustinuerat damnare (non) x, 1. 40
Sustinuere adventum iv, 7. 3 (ausi sunt)
     v, 10. 13
Sustinuisse exequi non vii, 6. 15
Sustinuisset vivere potuisset x, 5. 25
Sustinuisti occidere (ausus es) vii, 5. 38
Sustinuit iv, 15. 12. vi, 9. 18. viii, 12.
     6 (voluit) iv, 4. 14 colloqui familiari-
     ter (non veritus est). vi, 8. 16 (per-
     misit) viii, 5. 7
Sustulere iii, 10. 1
Sustulisse x, 2. 18
Sylva vi, 4. 20. viii, 10. 14. viii, 11. 8
Sylvæ v, 1. 34. vi, 5. 13. vi, 6. 31. vii,
     7. 4. ix, 1. 9
Sylvam viii, 1. 5
Sylvarum iii, 8. 10. v, 1. 35. viii, 4. 8
Sylvas v, 4. 4. 25. v, 6. 15. viii, 2. 28.
     viii, 4. 11 alunt manantibus aquis iv,
     7. 16
Sylvestre vii, 7. 31
Sylvestrem iv, 3. 21
Sylvestres v, 4. 4
Sylvestri viii, 10. 7
Sylvestribus v, 3. 1
Sylvestris viii, 13. 17
Sylvis vii, 8. 13. 16. viii, 1. 4
Symmachus viii, 13. 13
Syphnum iv, 1. 37
Syracusani iv, 3. 20
Syracensis iv, 3. 22
Syri iv, 1. 5. iv, 12. 12
Syria iii, 8. 13. iv, 2. 1. iv, 14. 10. vii,
     10. 12. viii, 1. 15. x, 1. 17. x, 10. 2
Syriæ iii, 8. 12. iv, 1. 4. iv, 2. 2. iv, 8.
     9. v, 1. 35. v, 13. 11. x, 1. 19
Syriam iii, 12. 27. iv, 5. 9. iv, 14. 1.
     vi, 3. 3. vii, 8. 19
Sysigambim iii, 3. 22. iv, 15. 10
Sysigambis iii, 12. 17. 24. iv, 15. 10
Sysimithre viii, 4. 20
Sysimithres viii, 2. 19. 23. viii, 4. 19
Sysimithri viii, 2. 32. viii, 4. 20

T.

- Tabas* v, 13. 2
Tabæ x, 10. 12
Tabernacula iii, 13. 10. v, 9. 17. vi, 2.
     16
Tabernaculo iii, 3. 8. iii, 11. 23. iii,
     12. 27. iv, 11. 10. v, 9. 13. v, 12. 9.
     vi, 7. 16. vii, 1. 22. 25. vii, 10. 14.
     viii, 2. 8. viii, 3. 13
Tabernaculorum ix, 10. 25
Tabernaculum iii, 3. 8. iii, 12. 5. 8. iv,
     10. 20. iv, 12. 24. iv, 13. 16. 20. v,
     11. 6. vii, 2. 19. viii, 2. 4. 11. viii,
     13. 20. ix, 5. 22. ix, 6. 1
Tabularum ix, 9. 20
Tabulata iv, 3. 4. 17. iv, 6. 9. viii, 10.
     26
Tacemus vi, 10. 35
Tacendum iv, 6. 28
Tacentibus vi, 11. 2
Tacere iv, 6. 6. vii, 1. 37. ix, 2. 31
Tacerem v, 8. 6
Tacitæ iii, 12. 9
Tacitum x, 1. 6
Taciturnum vi, 10. 7

- Tacitus vi, 10. 27
 Tactu iv, 13. 20
 Tacuisti vi, 10. 11
 Tædere vi, 9. 26
 Tædio iv, 12. 23. v, 9. 7
 Tale v, 4. 27. viii, 5. 13
 Talem vi, 2. 21. vii, 5. 21. x, 3. 6. x, 10. 16
 Talenta iii, 5. 16. iv, 7. 4. vi, 1. 20. vii, 5. 27. viii, 11. 12. viii, 12. 16. ix, 8. 1. x, 2. 24
 Talentis iii, 6. 4. iii, 7. 2. iv, 1. 12. iv, 11. 12. v, 1. 43. viii, 12. 17. x, 1. 11
 Talentorum iii, 13. 16. v, 6. 10. x, 2. 10. 24
 Talentum iv, 11. 6. v, 1. 10. v, 2. 11. x, 1. 34
 Tales iv, 14. 4
 Tali v, 1. 5. viii, 3. 6. viii, 5. 14. x, 5. 8
 Talia vi, 8. 13. viii, 2. 24. viii, 5. 6. x, 5. 33
 Talibus iv, 10. 17. iv, 16. 33. v, 8. 7. ix, 1. 32. x, 5. 2
 Talis iii, 3. 9
 Talos iv, 6. 29
 Tam v, 8. 10. ix, 1. 16. ix, 6. 17
 Tamen iv, 6. 13. v, 3. 8. v, 4. 31. v, 5. 1
 Tanai vii, 4. 15
 Tanaim iv, 5. 5. vii, 4. 6
 Tanain vi, 2. 13. vii, 4. 32. vii, 5. 36. vii, 6. 12. 25. vii, 8. 22. 30
 Tanais vi, 2. 14. vi, 6. 13. vii, 6. 13. vii, 7. 2. vii, 8. 30
 Tandem iv, 9. 21. v, 4. 26. v, 5. 23. v, 11. 4. vi, 4. 6. 20. vii, 11. 18. viii, 3. 2. ix, 5. 27. ix, 6. 15
 Tanta iv, 4. 8. v, 7. 4. vi, 3. 5. vii, 5. 7. vii, 10. 5. viii, 6. 12. x, 2. 11. x, 3. 3
 Tantæ iii, 13. 14. 17. iv, 1. 19. 27. iv, 10. 23. iv, 14. 12. v, 3. 21. vi, 6. 10. vi, 7. 14. vi, 9. 10. vii, 11. 1. viii, 1. 23
 Tantam iii, 5. 10. iii, 6. 2. iv, 5. 3. iv, 9. 22. iv, 13. 5. ix, 1. 33
 Tantas v, 2. 12. v, 10. 1
 Tanti iv, 1. 1. 12. iv, 5. 8. iv, 8. 10. v, 1. 34. vi, 2. 21. vi, 9. 3. 27. x, 5. 18
 Tantis iii, 6. 19. viii, 3. 14. x, 1. 32. x, 2. 27. x, 5. 29. x, 6. 14
 Tanto iii, 5. 5. iv, 16. 18. 33. v, 5. 3. 20. v, 8. 9. vi, 7. 11. 26. vi, 9. 4. vii, 10. 6
 Tantulo impendio iii, 11. 27
 Tantum iv, 10. 29. v, 13. 13. vi, 8. 6. viii, 2. 6. viii, 6. 30. ix, 9. 26 (solum) iv, 15. 33. v, 8. 14. vii, 8. 25. viii, 5. 5
 Tantundem v, 4. 22. viii, 5. 11
 Tantus iv, 13. 38. vi, 4. 12. vii, 10. 3. x, 10. 10
 Tapuris viii, 3. 17
 Tapurorum vi, 4. 24. 25
 Tarda ix, 9. 12
 Tarde iii, 5. 13. vii, 10. 14
 Tardius viii, 14. 34
 Tardum viii, 14. 18
 Tarson iii, 4. 14
 Tauron v, 3. 10
 Tauroni v, 3. 6
 Tauros vi, 4. 7. viii, 12. 11
 Taurus (mons) vii, 3. 20
 Taxilem ix, 3. 22
 Taxilen viii, 12. 14
 Taxiles viii, 14. 41
 Taxili viii, 13. 5
 Taxilis viii, 14. 35. 36. x, 1. 20
 Tecta v, 1. 28. vii, 6. 26. viii, 4. 13. viii, 10. 6
 Tectæ v, 4. 25
 Tecti vii, 9. 10. ix, 10. 10. x, 5. 15
 Tectis iv, 4. 18. iv, 10. 12. v, 1. 8. 27. vii, 3. 1. viii, 13. 23. ix, 4. 6
 Tectorum iv, 4. 13
 Tectum viii, 3. 12
 Tecturum vi, 7. 4. vi, 11. 28
 Tegat vi, 7. 7
 Tegebant iv, 12. 23. vi, 8. 24. viii, 10. 26
 Tegebat iv, 9. 6
 Tegebatar iii, 8. 27. iv, 3. 15. iv, 13. 29
 Tegendis viii, 13. 17
 Tegens iv, 6. 15
 Tegit iii, 2. 13. vii, 5. 4
 Tela iii, 11. 4. iv, 2. 23. iv, 16. 18. v, 13. 16. 24. vi, 5. 28. vii, 4. 33. 35. vii, 9. 7. viii, 2. 26. viii, 11. 14. ix, 1. 15. ix, 3. 10
 Teli iv, 3. 8. 14. iv, 13. 36. v, 3. 7. 17
 Telis iv, 4. 11. iv, 6. 22. iv, 13. 38. v, 4. 32. vi, 5. 17. vii, 7. 36. viii, 10. 10. viii, 13. 6. 15
 Telo iv, 6. 24. iv, 16. 23. viii, 6. 7. ix, 7. 22
 Telum iv, 14. 13. v, 6. 18. viii, 10. 28. ix, 5. 24
 Temeraria iii, 1. 17
 Temerariam viii, 8. 7
 Temerario iii, 8. 10
 Temerarium iv, 14. 18. vii, 2. 37. ix, 8. 21
 Temere iv, 9. 23. iv, 12. 14. iv, 15. 15. v, 3. 21. v, 11. 10. vi, 2. 17. vii, 9. 1. 7. viii, 1. 38. x, 5. 36. x, 9. 15
 Temeritas iii, 5. 14. iv, 14. 13. viii, 13.

15. ix, 7. 20
 Temeritate viii, 13. 13. ix, 7. 17
 Temeritatem vii, 1. 16. vii, 4. 2. viii,
 12. 18. x, 8. 5
 Temeritati iv, 14. 19
 Temeritatis ix, 5. 1. ix, 9. 2
 Temone iv, 9. 5
 Temones iv, 15. 4
 Temperantiam v, 7. 1
 Temperare ix, 3. 2
 Temperasse animo v, 9. 9
 Temperatam vi, 6. 2
 Temperatum v, 4. 9
 Temperaturus manibus vii, 5. 24
 Temperaverunt vii, 2. 7
 Temperies iv, 7. 17 cœli salubris ix, 1.
 11
 Tempestas viii, 13. 22
 Tempestate iii, 1. 2. iv, 2. 11. v, 6. 12.
 vi, 2. 15
 Tempestatem viii, 4. 8. x, 9. 5
 Tempestatibus x, 1. 44
 Tempestatis viii, 4. 5
 Tempestivo viii, 1. 22
 Tempia iii, 10. 9. iv, 4. 12. 13. 14
 Templum iii, 1. 14. iv, 2. 4. vi, 7. 8.
 vii, 5. 28. x, 9. 21
 Tempora iii, 2. 15. iii, 5. 13. iv, 8. 4.
 vii, 8. 11. viii, 9. 36. x, 9. 6
 Temporalia ingenia iv, 5. 11
 Tempore iv, 1. 36. iv, 3. 11. iv, 12. 14.
 v, 1. 2. vi, 3. 6. 7. vii, 4. 32. vii, 7.
 10. viii, 2. 6
 Tempori iv, 7. 32. vi, 10. 2. x, 6. 11
 Temporibus v, 1. 1
 Temporis iv, 14. 25. vi, 7. 27. vi, 9. 9.
 vii, 7. 6. viii, 13. 24. x, 2. 10
 Temporum iv, 1. 27. iv, 10. 5. v, 1. 22.
 x, 9. 12. viii, 9. 13. ix, 9. 26 homo
 v, 3. 4
 Tempus iii, 5. 1. iii, 7. 13. iii, 8. 20.
 iv, 11. 7. iv, 13. 19. v, 9. 9. vi, 11.
 19. vii, 2. 23. 26. vii, 8. 24. viii, 6.
 14. 15. 17. ix, 5. 26
 Temulenta v, 7. 3
 Temulenti v, 7. 5. vii, 4. 7. ix, 10. 28
 Temulentos viii, 10. 18
 Temulentus ix, 7. 17
 Tenaces disciplinæ suæ vi, 2. 3
 Tenacissimo sabulo iv, 7. 7
 Tenebantur præcordia iv, 16. 13
 Tenebat v, 7. 6
 Tendens iv, 10. 34. vi, 7. 28
 Tendentes vi, 6. 34
 Tendentis viii, 2. 27
 Tendentium ix, 9. 14
 Tendere iv, 14. 23. vii, 2. 37. vii, 6. 18
 in campis x, 7. 20
 Tenderet (castra metaretur) iii, 8. 18
 Tenebat iv, 5. 22. iv, 12. 12. viii, 13.
 14. 17. x, 8. 20
 Tenebatur vi, 9. 33
 Tenebras ix, 4. 18
 Tenebris iv, 15. 32. v, 5. 10
 Tenedo iv, 5. 15
 Tenens iii, 6. 9. ix, 7. 19
 Tenent iv, 1. 10. iv, 12. 11. v, 8. 1.
 vii, 4. 27. vii, 10. 1. ix, 10. 8
 Teneo x, 2. 27
 Tenere modum verborum vi, 10. 1
 Teneri (pass.) iii, 2. 15. vii, 5. 22. vii,
 8. 24 (nomin.) viii, 9. 15
 Teneros vi, 5. 14
 Tenes vii, 8. 19
 Tenet v, 10. 3
 Tentabant iv, 1. 34. vi, 6. 31
 Tentabat vi, 6. 11. ix, 5. 13
 Tentandum iv, 9. 15
 Tentant v, 10. 8
 Tentari x, 2. 10
 Tentasset iv, 13. 30. v, 4. 15
 Tentato iv, 15. 12
 Tentaverant viii, 10. 10
 Tentaverat vii, 11. 22
 Tentavit iii, 7. 13. vii, 7. 21
 Tenue iii, 1. 13
 Tenuem (angustum) vii, 10. 2. ix, 4. 9
 Tenues vi, 2. 8. viii, 9. 10
 Tenuit viii, 12. 18. viii, 14. 45 iram iv,
 2. 5
 Tenus viii, 14. 9
 Tepida iv, 7. 22
 Tepore iv, 7. 22. v, 4. 9. vi, 4. 22
 Terga iv, 13. 33. iv, 14. 14. iv, 15. 31.
 iv, 16. 6. vi, 3. 9. viii, 2. 17. viii, 14.
 21. ix, 8. 19. x, 2. 27
 Tergis iv, 15. 32. iv, 16. 3. vii, 7. 15.
 vii, 9. 14
 Tergo iii, 1. 10. iii, 11. 6. iv, 15. 21.
 22. v, 4. 27. vii, 7. 33. vii, 11. 22.
 25. viii, 2. 20. viii, 5. 1. viii, 14. 32
 Tergum iii, 10. 7. iv, 14. 7. 11. vi, 9.
 25. viii, 1. 41. viii, 14. 36
 Teriolte ix, 8. 9
 Terminantur vi, 2. 12
 Terminat iv, 11. 5
 Terminos iii, 10. 5. iv, 8. 3. iv, 11. 21.
 v, 6. 13. vii, 7. 13. vii, 9. 16. ix, 2.
 28. ix, 4. 21. ix, 6. 19. 21. ix, 9. 1
 Terminum ix, 2. 9. ix, 3. 13
 Terminus staret adversus immodicas
 cupiditates (si) x, 10. 6
 Terna v, 5. 24. vii, 5. 27
 Ternos iv, 9. 5
 Terra iv, 9. 8. v, 1. 3. v, 2. 1. v, 4. 6.
 vi, 9. 28. vii, 3. 8. vii, 4. 30. viii, 9.
 15. 16. viii, 14. 19
 Terræ iv, 14. 11. v, 1. 14. 33. vi, 4. 16.

- vi, 5. 14. vii, 3. 10. vii, 4. 27. vii, 5. 4. vii, 9. 5. 9. viii, 2. 14. viii, 10. 31. viii, 11. 2. ix, 9. 4
- Terram iii, 10. 8. iv, 9. 5. iv, 10. 5. iv, 13. 36. v, 5. 23. vi, 2. 6. vi, 4. 5. vi, 5. 15. vi, 9. 2. vii, 9. 9. vii, 10. 2. viii, 13. 23. viii, 14. 39
- Terrarum iii, 10. 5. iv, 5. 6. iv, 7. 26. iv, 11. 22. iv, 14. 7. 9. vi, 3. 5. viii, 8. 10. 17. ix, 1. 3. ix, 4. 19. ix, 6. 21
- Terras iii, 5. 6. iv, 4. 20. iv, 10. 3. iv, 11. 13. iv, 12. 11. iv, 13. 23. iv, 14. 1. v, 1. 14. 33. v, 4. 9. v, 5. 14. ix, 6. 22. 23
- Terrebant viii, 10. 32
- Terrebat iv, 6. 4. vii, 7. 6. viii, 13. 8. 26
- Terrent vii, 6. 23
- Terrenti viii, 2. 7
- Terreare iv, 5. 8. viii, 4. 3. viii, 13. 18. ix, 2. 12. ix, 4. 24
- Terrenter iv, 13. 33
- Terrestri iv, 3. 14. ix, 10. 2
- Terret vi, 7. 10. ix, 2. 19
- Terribilem iii, 8. 10. ix, 2. 13
- Terribiles iv, 13. 5. ix, 9. 22
- Terribili iv, 12. 23. vii, 2. 6
- Terribilior viii, 13. 10
- Terribiliora v, 4. 26
- Terribilis iii, 2. 12. viii, 14. 27
- Terris iv, 5. 1. iv, 8. 6. vii, 3. 16
- Territam iv, 15. 26
- Territi iii, 9. 11. iv, 1. 30. iv, 15. 10. vi, 5. 19. vi, 6. 34. ix, 4. 13. ix, 8. 5. x, 5. 16
- Territis iv, 4. 10. iv, 6. 18. iv, 15. 18. v, 13. 22. viii, 14. 25. ix, 9. 15
- Territo iv, 2. 14
- Territos iv, 1. 32. iv, 13. 4. iv, 15. 16. 19. 28. vii, 9. 9
- Territum vi, 3. 16
- Territus iv, 13. 15. iv, 16. 4. v, 11. 7. vi, 2. 18. viii, 4. 16. ix, 5. 25. x, 7. 10. 16
- Terror iv, 9. 4. v, 2. 10. v, 7. 8. vii, 2. 4. vii, 4. 32. ix, 9. 19
- Terrore v, 4. 16. vi, 11. 20
- Terrorem v, 4. 30. viii, 10. 5. viii, 14. 23. ix, 1. 18. ix, 2. 4. x, 5. 15
- Terrori erat obscuritas v, 4. 25
- Terroris ix, 8. 7
- Terruerant iv, 4. 6
- Terruissent vii, 5. 26
- Terruisset viii, 13. 25. ix, 5. 19
- Terruit ix, 1. 16. x, 8. 3
- Tertia iii, 8. 22. v, 3. 7. v, 4. 17
- Tertiam v, 10. 3
- Tertio v, 3. 17. v, 12. 19. vi, 4. 2. viii, 4. 3. ix, 2. 1
- Tertium iii, 6. 3. iii, 8. 23. iv, 14. 2. v, 2. 5. vi, 7. 6. 26. x, 8. 22
- Testamento x, 10. 5
- Testatum iii, 12. 25
- Testatur v, 13. 16
- Testem iv, 4. 2. vi, 10. 15. vii, 1. 16. ix, 7. 26
- Testes iv, 10. 33. v, 12. 3. ix, 10. 16
- Testis iv, 15. 12. v, 2. 4. vi, 10. 28
- Testudine v, 3. 21. vii, 9. 3 objecta v, 3. 9
- Testudinum ix, 8. 2
- Texi ix, 2. 29
- Texti vi, 7. 31. vii, 7. 39. viii, 1. 20
- Thais v, 7. 3
- Thalestrin vi, 5. 25
- Thalestris vi, 5. 29
- Thapsacum x, 1. 19
- Theatro ix, 6. 21. 25
- Thebæ iv, 4. 20
- Thebarum viii, 1. 33
- Thebes iii, 4. 10
- Themiscyræ vi, 5. 21
- Theodotus v, 2. 5
- Thermodonta vi, 5. 21
- Thersippus iv, 1. 15
- Thesauris v, 2. 11
- Thesaurorum v, 2. 17
- Thesauros v, 5. 2. x, 6. 23
- Thessali iii, 2. 16. iii, 11. 14. 15. vi, 6. 35
- Thessalis iii, 9. 8
- Thessalos iii, 11. 13. iv, 16. 4
- Thessalus iii, 9. 3. x, 8. 15
- Thorace x, 7. 14
- Thoracem vii, 5. 16. vii, 8. 3. ix, 5. 9
- Thracas iii, 4. 13. iv, 13. 31. v, 1. 41. viii, 14. 24
- Thraces iii, 9. 9
- Thracia v, 1. 1. vii, 7. 3. ix, 3. 21
- Thraciæ iii, 10. 6. vi, 2. 13. x, 1. 44. x, 10. 4
- Thraciam vi, 3. 2. vii, 8. 30. ix, 6. 20. x, 10. 4
- Thracum v, 3. 3. x, 1. 21
- Thure v, 1. 20
- Thuribula viii, 9. 23
- Thymodes iii, 3. 1. iii, 8. 1. iii, 9. 2
- Tibicinum ix, 10. 26
- Tigres ix, 8. 2
- Tigri iv, 9. 8. 15
- Tigrim iv, 9. 14. 16. iv, 10. 8. vi, 2. 12
- Tigrin iv, 5. 4. iv, 16. 7. v, 1. 12. ix, 2. 13
- Tigris iv, 9. 6. iv, 14. 10. 15
- Timæus ix, 5. 15
- Timagenes ix, 5. 21
- Timebam vi, 10. 27

- Timebant v, 10. 6
 Timebat v, 10. 15
 Timebatur iv, 3. 26. iv, 6. 4. v, 10. 7. v, 12. 4
 Timendum viii, 11. 12
 Timenti viii, 2. 7
 Timeo iv, 10. 27. ix, 6. 12. x, 2. 15
 Timere iii, 7. 9. vi, 4. 12. vi, 9. 23. vii, 1. 20. 28
 Timeret iv, 10. 26
 Limeretur vi, 8. 14. vii, 5. 7
 Timeri vi, 3. 10
 Times iv, 1. 14. ix, 5. 26
 Timet v, 9. 3
 Timetur vi, 9. 16
 Timide vi, 10. 34
 Timidis iv, 14. 18
 Timidissimum iv, 14. 25
 Tinido iii, 11. 5
 Timidum vi, 7. 11. vii, 4. 13
 Timor viii, 14. 29
 Timoris iv, 12. 16
 Timuerat iii, 9. 11
 Timui vi, 9. 23. vi, 10. 14. 17
 Timuisse vi, 11. 32
 Timuit vi, 9. 9. 10
 Tinguntur folia multo melle vi, 4. 22
 Tinxerant ix, 8. 20
 Tithoni iv, 8. 3
 Titolo vi, 6. 3. x, 10. 14
 Titulum v, 10. 12. vii, 5. 39
 Titulus vii, 5. 20
 Tolerabant viii, 2. 35
 Tolerabile vii, 5. 5
 Tolerabilem vi, 11. 24 vix sub tectis imbrem viii, 13. 23
 Tolerabilis iv, 7. 10
 Tolerabimus v, 5. 14
 Toleranda vii, 7. 19
 Tolerantem vi, 1. 5. viii, 3. 1
 Tolerare iv, 5. 22. vi, 11. 33. vii, 9. 13. viii, 7. 11
 Tolerari vii, 3. 12
 Toleratis x, 3. 9
 Toleraturi x, 2. 7
 Tollere x, 3. 11. x, 6. 18
 Tolli potuit de medio vi, 10. 20
 Tollunt ix, 1. 25
 Tonsorem ix, 2. 6
 Tormenta (cruciatus) iv, 10. 32. vi, 9. 9. vi, 10. 29. vi, 11. 33. 35 (bellica) vii, 9. 3. 7. viii, 10. 27 (missilia) iv, 2. 9
 Tormentis (bellicis) iv, 3. 13. 26. viii, 2. 26. viii, 10. 32 (cruciatiibus) vi, 9. 31. vi, 11. 10. 14. 17. 31. vii, 2. 4
 Tormento (bellico) iv, 3. 24
 Tormentorum (cruciatum) iv, 6. 26. vii, 2. 34
 Torpebant desperationes iv, §. 16 omnia muta tristi silentio x, 5. 7
 Torpentem iii, 6. 14. vi, 8. 21. viii, 4. 15
 Torpentes iv, 10. 7. vii, 8. 14. x, 9. 18
 Torpentibus iv, 16. 13
 Torpet iv, 14. 13
 Torquentibus vi, 11. 15
 Torqueor hoc uno vi, 5. 3
 Torqueret vi, 11. 9 in lævum iv, 13. 16
 Torqueretur vi, 11. 37. vii, 1. 13
 Torqueri vi, 11. 40. vii, 1. 10
 Torques iii, 3. 13
 Torrebant iv, 3. 25
 Torrens vi, 4. 5. vii, 10. 2. viii, 2. 20. viii, 13. 9
 Torrentes (subst.) iii, 4. 8. vi, 4. 20 (adj.) ix, 2. 17
 Torrenti viii, 10. 23
 Torrentia ix, 9. 9
 Torrentis viii, 4. 5
 Torrentium iv, 9. 16. v, 4. 7. 23
 Torrentur vii, 5. 8. x, 10. 10
 Torrida vi, 6. 28
 Torserit viii, 8. 22
 Tortores vi, 11. 13. 18. 19
 Tortos iv, 8. 11
 Tortus viii, 8. 21
 Torva iii, 2. 13
 Tot iv, 9. 11. iv, 10. 3. v, 3. 9. v, 5. 14
 Tota iv, 1. 24. iv, 9. 14. iv, 12. 24. v, 1. 37. v, 4. 9. v, 5. 3. vi, 9. 6
 Totam iv, 1. 20. iv, 13. 31. v, 1. 27. viii, 4. 20. x, 5. 8
 Totidem iii, 3. 10. iv, 14. 6. vi, 4. 2. vi, 6. 8. vii, 1. 30. vii, 10. 12. ix, 2. 20
 Toties viii, 1. 35
 Totis iv, 10. 29. v, 1. 11. v, 12. 14. vi, 1. 10. vi, 2. 16. x, 2. 10. x, 3. 5
 Totius iii, 3. 10. iv, 5. 11. iv, 12. 13. v, 1. 11. v, 6. 3. v, 8. 16. vi, 6. 14. vii, 11. 25
 Toto iv, 4. 20. v, 1. 12. vi, 8. 12. vii, 11. 19. viii, 10. 13
 Totum iv, 5. 7. iv, 9. 10. v, 1. 29. 33. vi, 4. 16. vii, 5. 18. vii, 11. 3
 Trabes viii, 10. 26
 Tractabile iii, 2. 17
 Tractandi militares animos rudis iv, 2. 17
 Tractandum x, 6. 8
 Tractu v, 3. 2. ix, 9. 20. 25 leniore amnis aperit vadum iv, 9. 21
 Tracturum x, 5. 12
 Tractus iii, 7. 4
 Tradamus viii, 8. 13
 Tradant vii, 11. 26
 Trade v, 9. 4

- Tradente viii, 2. 33. ix, 2. 14
 Tradentis vii, 1. 33
 Tradere vi, 4. 9. viii, 6. 2
 Traderemus vi, 3. 13
 Traderent iii, 8. 3. vii, 5. 22. viii, 14. 27
 Traderet iii, 13. 2. vii, 2. 36. vii, 11. 23. viii, 2. 25. x, 6. 17
 Traderetur vii, 4. 13
 Tradi iii, 5. 10. v, 2. 18. vi, 5. 10. vii, 5. 40. viii, 5. 21. viii, 8. 20
 Tradiderat iv, 5. 9. v, 1. 44. v, 6. 11
 Tradidere v, 6. 16
 Tradiderunt iv, 3. 20
 Tradidisset v, 12. 1. x, 6. 16
 Tradidit iv, 7. 4. v, 2. 16. v, 6. 10. vii, 2. 21. vii, 4. 9. viii, 3. 17. viii, 14. 39. ix, 10. 6
 Tradit iii, 13. 2. iv, 5. 15. iv, 11. 5. vii, 3. 22. viii, 3. 9. viii, 4. 22. ix, 1. 19
 Tradita iv, 6. 22. vii, 5. 1. vii, 8. 11 aliis vice viii, 6. 19. x, 10. 5
 Traditas vii, 2. 23
 Traditi iv, 8. 10. vii, 1. 28
 Traditis vii, 1. 17. viii, 13. 5
 Tradito v, 9. 2. ix, 1. 30 more iii, 11. 23. v, 4. 3
 Traditum iv, 1. 15. iv, 3. 23. x, 6. 4. 5. x, 10. 17 est iii, 1. 4. iii, 3. 8
 Traditur v, 6. 8
 Traditori vii, 5. 26
 Traditurum iii, 8. 7. viii, 12. 9
 Traditus vii, 6. 14. x, 1. 37
 Tradunt vii, 5. 38
 Traduntur iv, 5. 17. vi, 8. 19. viii, 9. 36. x, 1. 20
 Trahebant iv, 15. 16. v, 4. 8 res ad Macedonas iv, 5. 15
 Trahebantur vii, 5. 24
 Trahebat iv, 8. 3. v, 6. 5. vii, 9. 4. viii, 3. 1
 Trahendi (belli producendi) iii, 8. 8
 Trahens iii, 1. 3. iv, 9. 16. x, 7. 10 appellationem ex nomine auctoris iv, 8. 2
 Trahentem v, 1. 6
 Trahentes iii, 13. 12. iv, 15. 33. v, 6. 5
 Trahere iv, 3. 17. ix, 2. 4 in casum animas civium ix, 6. 8
 Trahi iv, 10. 3. v, 10. 9. vii, 10. 4. ix, 4. 18
 Trahimus v, 5. 15
 Trahitur iii, 6. 10
 Trajecit iii, 7. 1. iv, 1. 10. iv, 9. 9
 Trajcta iv, 6. 29
 Trajecto iv, 16. 8
 Trajicere viii, 13. 23. x, 1. 11
 Trajicerent vii, 5. 18
 Trajiciendi vii, 7. 16. x, 2. 4
 Trajiciendum viii, 12. 4
 Trajicimus vii, 7. 13
 Tranquillo iv, 2. 8
 Transacta viii, 2. 1
 Transactum est jam de me iv, 10. 34
 Transcarrimus juga montium vi, 3. 16
 Transcursuros iv, 13. 33
 Transegit viii, 3. 1
 Transeo viii, 1. 36
 Transeundum iv, 5. 4. v, 12. 7. vii, 8. 8. viii, 13. 8
 Transeunt iv, 11. 19. vi, 11. 10. vii, 4. 28
 Transeuntibus iv, 9. 23
 Transferret viii, 3. 15. ix, 7. 21
 Transfert iii, 11. 2
 Transfigit vi, 5. 9
 Transfixit iv, 4. 11. iv, 9. 25. iv, 16. 28. viii, 1. 52
 Transfixus iv, 15. 28
 Transfuga iii, 11. 18. iv, 6. 15. iv, 13. 36. 37. v, 13. 11. 12. viii, 13. 5
 Transfugæ v, 8. 9. v, 13. 9
 Transfugam iv, 7. 1. v, 1. 44. v, 11. 11. v, 13. 7. vii, 7. 12
 Transfugarum v, 13. 10. vii, 6. 16
 Transfugerant v, 13. 9
 Transfugerat iv, 1. 33
 Transfugis (nomen) x, 2. 28
 Transfugisse iv, 1. 27
 Transfugit vii, 4. 20
 Transfundo viii, 8. 13
 Transi vii, 8. 22
 Transibant viii, 13. 13
 Transierant vii, 5. 18. 28. vii, 9. 15
 Transierat vii, 4. 21. 22
 Transiere iv, 5. 22
 Transierimus vii, 7. 12
 Transiit v, 7. 12
 Transire iii, 8. 28. vi, 11. 36. viii, 8. 12
 Transirent vii, 6. 12. vii, 7. 29
 Transiret vi, 6. 4. viii, 12. 14
 Transis vii, 8. 13
 Transisse iv, 5. 8
 Transisset iv, 5. 8. vii, 7. 21
 Transit ix, 10. 6
 Transitu iv, 9. 7. viii, 13. 5. 21. ix, 2. 1
 Transitum (subst.) iv, 9. 12 sepeerat ix, 4. 30
 Transitura x, 6. 1
 Transituri vii, 7. 13
 Transitueros ix, 4. 21
 Transiturum iii, 3. 6
 Transivi ix, 6. 20
 Translato iv, 6. 16
 Translatum x, 10. 20
 Transmisit Cyprum iv, 1. 27
 Transmissa x, 1. 15

- Transmittere ix, 4. 17
 Transmittunt x, 2. 1
 Transnare vii, 7. 15
 Transnaturus viii, 13. 18
 Transnare vii, 5. 18. viii, 13. 14
 Transportari viii, 10. 2
 Transportaturum vii, 8. 6
 Trapezunta x, 10. 3
 Traxere iv, 6. 29. viii, 10. 12 vitam
 carne vii, 4. 25
 Traxit vii, 11. 25 Bactrianos defectio
 vii, 6. 13
 Trecentis vii, 4. 23
 Trecenta v, 1. 26. v, 13. 11. vi, 1. 16.
 vi, 4. 5
 Trecentæ iii, 3. 24
 Trecenti iii, 3. 24. iv, 16. 26. v, 8. 4.
 vii, 7. 37. viii, 2. 17
 Trecentis v, 1. 41. 43. vi, 5. 26. vi, 8.
 19. 20
 Trecentos v, 13. 8. vii, 10. 21. vii, 11.
 7. viii, 1. 3. viii, 2. 17. x, 9. 18
 Tredecim x, 2. 8. 30
 Trepidantes vii, 11. 26
 Trepidantium v, 4. 23
 Trepidare iv, 12. 14. vii, 2. 12
 Trepidarent x, 9. 4
 Trepidat literas vii, 1. 36
 Trepidatio vii, 1. 9
 Trepidatione iv, 13. 4. v, 13. 9. vii, 1.
 14
 Trepidationem iv, 10. 25
 Trepidi ix, 9. 11. 18
 Trepidum viii, 2. 27
 Trepidus vi, 7. 33. vii, 1. 8
 Tria v, 8. 4. v, 13. 19. vi, 4. 4
 Triballis ix, 6. 20
 Triballos vi, 3. 2
 Tribuentis x, 5. 28
 Tribuere vii, 8. 26
 Tribuisse iv, 11. 16
 Tribuisset iii, 8. 20 (nos Præbuisset)
 speciem venientis exercitus iii, 8. 17
 Tribunal ix, 3. 3
 Tribunali ix, 3. 18. x, 2. 30
 Tribus iv, 11. 6. iv, 12. 1. v, 6. 11. vii,
 10. 10
 Tributariis x, 2. 23
 Tributo v, 3. 15
 Tributum iii, 1. 23
 Tridui v, 4. 17
 Triduum vii, 8. 7. viii, 12. 15. x, 8. 7
 Triennio vii, 1. 8
 Triginta iii, 9. 12. iii, 11. 27. iv, 2. 24.
 iv, 3. 16. v, 1. 25. 31. v, 3. 23. v,
 8. 3. vii, 10. 4
 Triplici iv, 7. 20
 Tripolin iv, 1. 27
 Tripudiis vii, 10. 4
 Trirèmes iv, 5. 18. iv, 8. 4
 Trirēibus iv, 6. 30
 Trirēmis iv, 4. 8
 Triste iv, 2. 14. iv, 4. 17. v, 3. 11. viii,
 11. 12
 Tristem v, 2. 20. v, 5. 17
 Tristes vii, 10. 6
 Tristi iv, 8. 6. x, 5. 7
 Tristia vii, 7. 22
 Tristiores vii, 1. 19
 Tristiores vii, 6. 6. viii, 8. 18
 Tristis iii, 13. 11. iv, 16. 3. vi, 11. 27.
 viii, 4. 2. ix, 7. 23
 Tristitiæ v, 5. 23
 Tristius vii, 1. 23
 Tritici vii, 4. 23
 Trium ix, 2. 4
 Triumphabo x, 2. 29
 Triumphantis iv, 1. 1
 Triumpho ix, 10. 27
 Triumphum iii, 12. 18
 Triumphus ix, 10. 24
 Troglodytis iv, 7. 18
 Tropæa v, 8. 16. vii, 7. 14
 Tropæis viii, 1. 29
 Truci vii, 5. 24 cantu x, 1. 12
 Trucidabant v, 6. 6
 Trucidabimus iv, 14. 16
 Trucidantur vii, 5. 33
 Trucidaret x, 4. 3
 Trucidari iii, 8. 5. viii, 7. 5
 Trucidata iv, 4. 10
 Trucidatis viii, 10. 6
 Trucidatos x, 5. 23
 Trucidatum x, 2. 3
 Trucidatus viii, 7. 5
 Truncam viii, 11. 8
 Trunci iv, 15. 17. vi, 5. 14
 Truncis viii, 4. 14
 Truncos iv, 3. 10. vi, 6. 24
 Truncum vi, 9. 28. vii, 2. 32
 Tuba iii, 8. 23. iv, 13. 22. v, 2. 7.
 v, 4. 17. vii, 1. 25. viii, 1. 47. viii,
 11. 11
 Tubarum viii, 14. 10
 Tuebantur iii, 1. 20. iii, 11. 4. v, 3. 9.
 vii, 9. 4. viii, 2. 22. viii, 10. 23. x,
 10. 6
 Tuebatur iii, 9. 1. 7. iv, 3. 8. 11. iv, 6.
 7. iv, 15. 1. iv, 16. 1. ix, 5. 9. 17
 Tuendi iv, 2. 22
 Tuendis iv, 2. 12
 Tuendum iii, 11. 7. iv, 13. 35
 Tuente x, 6. 12
 Tuerentur iv, 3. 13
 Tueretur vi, 4. 2. vii, 1. 12
 Tueri iii, 4. 3. iv, 8. 4. iv, 11. 9. v, 12.

9. viii, 14. 40. x, 7. 18. x, 9. 16
 Tuguria vii, 3. 8. 15. ix, 9. 5. ix, 10. 10
 Tuguriis iv, 7. 20. v, 6. 15. vii, 3. 16.
 viii, 4. 9
 Tulerant v, 2. 20
 Tulerat v, 11. 9
 Tulere x, 8. 15
 Tulerit quicquid fors v, 8. 17
 Tuli viii, 8. 7
 Tulissent tributum (solvissent) iii, 2. 23
 Tulisset v, 11. 11. viii, 8. 7. viii, 12.
 18 quocumque pendentes animos for-
 tuna iv, 5. 12
 Tulit iii, 12. 20. iii, 13. 17. vii, 5. 39
 stipendium v, 8. 16 non tulit ferociam
 barbari vii, 4. 34 urbs obsidionem vii,
 6. 22
 Tum iii, 11. 5. v, 2. 3. v, 3. 18. v, 4.
 1. 2 cum maxime v, 7. 2
 Tumulis ix, 9. 18
 Tumulo iv, 12. 15. 24. vii, 9. 22
 Tumultu iii, 8. 26. iii, 11. 22. vi, 11.
 20. ix, 9. 12. x, 8. 16
 Tumultuantibus ix, 9. 15
 Tumultuantium v, 2. 7. viii, 13. 24
 Tumultuari x, 8. 6
 Tumultuariæ manus iv, 16. 24
 Tumultum v, 4. 16. vii, 4. 20
 Tumultuoso vii, 2. 28. x, 2. 13
 Tumultus (nom. sing.) vi, 5. 12 (gen.)
 vii, 4. 32
 Tunc v, 3. 22. viii, 9. 27
 Tunicæ iii, 8. 17
 Tunicas iii, 3. 13
 Turba iii, 2. 3. iii, 3. 27. iii, 11. 25. iii,
 12. 15. iii, 13. 6. iv, 4. 14. v, 2. 4.
 vi, 2. 5. vi, 8. 23. vi, 10. 36
 Turbabat iv, 3. 18
 Turbæ ix, 2. 25
 Turbam v, 1. 23. ix, 2. 22. x, 6. 8
 Turbant iii, 6. 11. vii, 7. 32
 Turbata iv, 15. 22. vii, 10. 13
 Turbati viii, 14. 8
 Turbatis v, 9. 13. vii, 9. 10. viii, 14. 15.
 20
 Turbatos iv, 16. 24
 Turbatur iii, 8. 30. ix, 4. 9
 Turbaverant iv, 13. 2. iv, 15. 4. 9. 14.
 vii, 9. 6. ix, 9. 17
 Turbaverat iii, 8. 26. iii, 12. 10. iii, 13.
 4. viii, 14. 23
 Turbavere iv, 15. 29
 Turbent iii, 4. 8
 Turbida sunt consilia eorum, qui sibi
 suadent vii, 4. 10
 Turbidam iv, 16. 13
 Turbido iv, 3. 18. ix, 4. 9
 Turbidus vii, 10. 13
 Turmæ vii, 9. 10
 Turmas iv, 13. 26. iv, 16. 21. x, 8. 23.
 x, 9. 16
 Turmis iv, 13. 29. iv, 15. 12
 Turre iv, 6. 11
 Turres iv, 2. 9. iv, 3. 3. 8. iv, 6. 9. 22.
 vi, 6. 34. viii, 1. 12. viii, 2. 26. viii,
 10. 32. ix, 8. 12
 Turribus iv, 2. 18. iv, 3. 4. iv, 6. 9. ix,
 1. 27
 Turrim iii, 1. 7
 Turris iv, 4. 11. iv, 6. 11
 Turrium iv, 6. 9. v, 1. 31. viii, 14. 13
 Tuta iii, 1. 19. iv, 9. 15
 Tutabor x, 2. 27
 Tutela v, 2. 17. vii, 11. 29 acquiescit
 iv, 4. 21 urbis desperata viii, 10. 33
 Tutelæ vi, 9. 21. viii, 1. 21. ix, 2. 7.
 x, 6. 21
 Tutelam iii, 11. 12. viii, 5. 11
 Tutior iv, 12. 19. iv, 16. 25. viii, 11.
 21. ix, 6. 25. x, 8. 13
 Tutiora v, 13. 18. viii, 2. 28
 Tutiore iv, 16. 7
 Tutiozem vii, 6. 17 simulatione mortis
 viii, 1. 24
 Tutiores vii, 9. 2
 Tutissima iii, 13. 6
 Tutissimum v, 9. 8. x, 9. 17
 Tutius iv, 12. 17. v, 1. 27. vii, 4. 15
 Tuto iv, 3. 15. ix, 10. 3
 Tutores x, 7. 8
 Tutoribus viii, 8. 3
 Tutum iii, 9. 11. v, 4. 2
 Tutus, virtute sua viii, 12. 8
 Tympana viii, 11. 20. viii, 14. 10
 Tympanorum viii, 11. 21
 Typhonis iii, 4. 10
 Tyrannorum iv, 7. 21
 Tyrannos iv, 8. 11
 Tyrannus iv, 5. 19
 Tyridate v, 5. 2
 Tyridati v, 6. 11
 Tyridatis viii, 6. 26
 Tyrii iv, 2. 3. 13. 15. 21. 24. iv, 3. 5.
 9. 16. iv, 4. 5
 Tyrio iv, 8. 16
 Tyriorum iv, 2. 10
 Tyriote (voc.) iv, 10. 32 (abl.) iv, 10.
 32
 Tyriotes iv, 10. 25. 28. 30
 Tyrius iv, 4. 8
 Tyrum iv, 3. 22. iv, 5. 9. iv, 8. 14
 Tyrus iv, 2. 2. iv, 4. 19

V.

Vacasse sermoni suo regem vi, 7. 21.
 vi, 8. 11

- Vacavit (licuit) x, 10. 12
 Vacillantes vii, 9. 6
 Vacua vii, 8. 24
 Vacuum v, 4. 16. vi, 3. 12
 Vada nusquam aperiente alveo viii, 13. 18
 Vadem ix, 2. 25
 Vadis iv, 7. 20
 Vado (nomen) ix, 2. 13
 Vadum iv, 9. 15. 18. 21. ix, 4. 14
 Vagabantur ix, 9. 22
 Vagarentur viii, 10. 15
 Vagaretur iii, 11. 22
 Vagari viii, 14. 9
 Vagi x, 5. 8
 Vagina iii, 3. 18
 Vaginam iii, 3. 6
 Vagum viii, 1. 1
 Valeat x, 2. 30
 Valebat nihil potestas regum vi, 8. 25
 Valent res secundæ commutare naturam x, 1. 40
 Valentiores vi, 3. 11
 Valeo vii, 7. 18
 Valetudine iii, 7. 1
 Valetudinem vii, 8. 7 (morbum) vii, 7. 7
 Valetudinis vii, 7. 27 (morbi) iii, 8. 11
 Valetudo viii, 9. 32. ix, 6. 4
 Valde vii, 2. 9
 Valida iv, 13. 30. vii, 4. 5. vii, 6. 17
 Validæ viii, 10. 26
 Validam ix, 1. 10. ix, 8. 4
 Validas v, 1. 33. viii, 2. 22
 Validior iv, 16. 4
 Validiores ix, 7. 2
 Validioris vii, 4. 16
 Validis iv, 3. 15. 24
 Validissimæ ix, 4. 24
 Validissimam ix, 8. 13 partem imperii viii, 1. 21
 Validissimas ix, 10. 3
 Validius iii, 9. 7
 Valido viii, 2. 30
 Validos vii, 11. 13
 Validum ix, 7. 20
 Valle v, 13. 23. vi, 4. 3
 Vallem viii, 2. 23
 Valles iv, 12. 23. vii, 11. 18. ix, 9. 19
 Vallis vi, 4. 3. 16
 Vallo iv, 13. 26. iv, 15. 15. v, 5. 9. ix, 6. 6
 Vallum iii, 2. 3. iv, 13. 24
 Valuisset auctoritas vi, 8. 25
 Vana iv, 1. 30. iv, 7. 29. iv, 10. 7. iv, 14. 3. vi, 8. 14 pleraque et inaniam belli vii, 11. 25
 Vanam iii, 8. 10. iv, 14. 14 aciem (inanem) iv, 14. 8
 Vanis iv, 13. 5
 Vanissimi (mendacissimi) vii, 4. 3
 Vanitas (mendaciam) ix, 2. 13. 17
 Vanitate iii, 2. 10
 Vano iii, 11. 4. x, 5. 16
 Vanum (falsum) vi, 9. 8 (mendacem) x, 9. 7 in vanum lapsam manum iv, 6. 16
 Vapor solis (æstus) iv, 7. 6. vii, 5. 3 vapor solis et cæli tantus est x, 10. 10
 Vapore iii, 5. 1
 Varia iii, 3. 4. v, 5. 7. vi, 6. 32. vii, 4. 26
 Variæ viii, 3. 14. ix, 8. 6
 Variantibus vi, 5. 8 sententiis vii, 5. 31
 Varias (nomen) iii, 8. 6
 Varietas vii, 11. 21
 Varietate iv, 4. 19. iv, 14. 21
 Variis iii, 3. 12
 Vario (nomen) iii, 8. 26. v, 5. 5
 Varium viii, 14. 28
 Varius v, 12. 14
 Vas vii, 5. 11
 Vasa iii, 13. 10. v, 6. 5. vi, 2. 16. vii, 5. 14. viii, 12. 16. ix, 10. 25. x, 1. 24. x, 2. 23
 Vasta iv, 9. 10. v, 6. 13. ix, 2. 19. x, 5. 7 regio (deserta) iii, 8. 8. ix, 2. 13 loca inopia (deserta) iv, 9. 13 loca solitudine ingenti iv, 1. 1
 Vastæ vii, 10. 1
 Vastam viii, 2. 23. ix, 10. 8
 Vastandam ix, 1. 19
 Vastare vi, 3. 15
 Vastari viii, 1. 26
 Vastas iii, 5. 6. iv, 7. 15. 16. vi, 11. 20. ix, 2. 2 (desertas) iv, 10. 3
 Vastat iii, 4. 3
 Vastata v, 3. 17
 Vastaverunt viii, 1. 3
 Vastavit iv, 1. 10
 Vasti vii, 5. 4. viii, 13. 8
 Vastis iii, 10. 2. iv, 7. 10. vii, 8. 16
 Vastorum iv, 13. 5. viii, 13. 10. ix, 2. 21
 Vates iv, 6. 12. iv, 7. 26. 28. iv, 8. 6. iv, 10. 4. v, 1. 22. v, 4. 1. vii, 7. 8. ix, 4. 27
 Vati iv, 6. 13
 Vatibus iv, 10. 7. v, 4. 2
 Vatium iii, 3. 7. iv, 2. 14
 Uberi v, 1. 12
 Uberrima vi, 3. 5
 Uberrimum solum gignendis uvibus vi, 4. 21
 Ubertas viii, 2. 14
 Ubi iv, 10. 7. iv, 16. 17. v, 3. 18. v, 5. 13. v, 7. 6. 12. vi, 2. 9. vi, 4. 7

- (cum) iii, 11. 2
 Ubicumque iii, 1. 19. iv, 15. 22. vi, 4.
 13. vi, 10. 11. x, 2. 29
 Ubique iii, 7. 18. iv, 15. 10. 19. vii, 7.
 12,
 Vecordes x, 2. 12
 Vecordibus iv, 13. 13
 Vecors iv, 14. 18
 Vectabatur iii, 3. 22
 Vecti vii, 8. 8
 Vectigalibus iv, 8. 5
 Vectum iii, 1. 14. viii, 3. 36 temere in
 pericula x, 5. 36
 Vectus iii, 3. 3. v, 12. 16. viii, 10. 28
 est amne iv, 7. 8
 Vehebant iii, 3. 11. 24. iii, 11. 11. v,
 12. 23. vii, 9. 4
 Vehebantur iii, 3. 24. 25. iv, 16. 3. v,
 13. 8
 Vehabat iii, 3. 22. iv, 3. 11. vii, 7.
 35. viii, 12. 16. viii, 13. 7. ix, 10.
 26
 Vehabatur iii, 3. 15. iv, 2. 18. iv, 15.
 23. viii, 13. 26. viii, 14. 13
 Vehemens vi, 6. 28. viii, 4. 8
 Vehementer iii, 11. 13. iv, 1. 7. iv,
 8. 9. iv, 16. 2. viii, 12. 17
 Vehementior iv, 3. 6
 Vehementissimus iv, 7. 22
 Vehementius iv, 16. 24. vi, 1. 7. vi, 9.
 2. vii, 4. 13. viii, 5. 22. viii, 10. 7.
 ix, 9. 9. x, 5. 33
 Vehenda v, 6. 9
 Vehentem v, 2. 9
 Veherent v, 5. 22. ix, 8. 7. ix, 10. 12
 Veheret vi, 5. 8
 Vehi vi, 5. 5. vii, 7. 6
 Vehicula iii, 3. 12. iii, 13. 11. vi, 6.
 15. vi, 11. 3. ix, 1. 15. ix, 10. 25
 Vehiculis ix, 1. 15. 16. ix, 10. 26
 Vehiculum iii, 1. 14. v, 12. 20. v, 13.
 15. viii, 14. 40
 Vehit vii, 10. 13. viii, 9. 4
 Vehor iv, 14. 26
 Vehunt vii, 7. 32. viii, 7. 11. viii, 9.
 18. 29
 Vehuntur viii, 14. 16
 Vel v, 3. 15. v, 4. 19. v, 5. 18. viii,
 6. 12. ix, 5. 27. ix, 7. 17
 Vela iv, 2. 23. vii, 11. 21. x, 1. 19
 Velabat ix, 1. 29
 Velamenta v, 1. 38
 Velamentis supplicium vii, 5. 33
 Velamento vii, 5. 36
 Velant viii, 9. 21
 Velantur vi, 5. 27
 Velati iii, 3. 10
 Velato iv, 13. 15. v, 12. 8. vi, 2. 6. vi,
 8. 22
 Velatum vi, 9. 25
 Velavit x, 1. 32
 Velim iv, 13. 24
 Velia vi, 11. 18. vii, 11. 11. viii, 8.
 19. ix, 10. 25
 Velit v, 11. 4. vi, 10. 9
 Velitis vii, 10. 7. x, 6. 9
 Velle iv, 2. 3. iv, 5. 7. v, 5. 2. vi, 11.
 37. vii, 8. 8. viii, 4. 26. ix, 2. 10.
 ix, 3. 3. x, 2. 26. x, 7. 12
 Vellem v, 8. 7. vii, 1. 34
 Vellendum ix, 5. 10
 Vellent ix, 1. 15. x, 7. 18
 Velles (subunct.) vi, 8. 5. vii, 8. 12
 Vellet iii, 12. 13. iv, 13. 8. v, 2. 7. vi,
 4. 1. vi, 5. 18
 Velocior vii, 4. 15. vii, 8. 22
 Velocissimus vii, 4. 14
 Velocitate iv, 4. 7. vi, 3. 5. vii, 2. 15.
 vii, 8. 23
 Velocitatem v, 7. 1. vii, 7. 7. viii, 14.
 18
 Velocitati vii, 7. 33
 Velocitatis v, 2. 10
 Velut iii, 3. 18. iii, 6. 17. iv, 1. 27.
 v, 4. 18. v, 5. 10. v, 12. 8. viii, 6.
 6. viii, 10. 17
 Veluti iii, 4. 6. ix, 5. 28
 Venabulum viii, 1. 14
 Venale iv, 11. 15
 Venalem iii, 8. 3
 Venandum ix, 1. 31. 33
 Venantem v, 1. 42. viii, 6. 4
 Venantium vi, 6. 17. viii, 1. 12
 Venaretur viii, 1. 15. 18
 Venas iii, 6. 16
 Venatione viii, 8. 3
 Venatus viii, 9. 28
 Vendo iv, 11. 15
 Veneficus iv, 11. 18
 Veneni ix, 8. 26. x, 10. 16
 Veneno ix, 8. 20. x, 10. 14
 Venenum iii, 6. 6. vi, 10. 34
 Veneraberis viii, 5. 23
 Venerabili iii, 6. 10
 Venerabilis iii, 11. 24. vi, 9. 2
 Venerabundos viii, 5. 6 humi jacere vi,
 6. 3
 Venerant iv, 2. 10. vi, 8. 28. viii, 6.
 22. ix, 6. 5
 Venerantibus viii, 5. 22
 Venerari v, 2. 22. v, 10. 13. vi, 10.
 25. viii, 7. 13. x, 5. 33. x, 7. 15
 Venerat v, 3. 22. vii, 2. 12
 Veneratæ iii, 12. 17
 Veneratio v, 10. 2. vi, 5. 29. vii, 8. 4
 Veneratione x, 5. 11
 Venerationem iii, 6. 17. viii, 14. 12
 Venere v, 4. 20. vi, 6. 32. viii, 11. 2

- Veneram vi, 5. 32
 Veneris iv, 1. 13. x, 5. 32
 Venerit vii, 11. 12
 Venerunt vii, 8. 18
 Venetos iii, 1. 22
 Veni v, 2. 22. viii, 8. 10
 Venia vi, 5. 9. vi, 6. 34. vi, 8. 6. viii, 2. 30. ix, 1. 22
 Venis v, 3. 11. viii, 2. 16
 Veniam vi, 1. 20. viii, 2. 18. viii, 10. 33. 35
 Venias vii, 8. 16
 Veniebat vii, 5. 16
 Veniendi vi, 5. 26
 Veniendum iv, 5. 4
 Venientem iv, 7. 1
 Venientes v, 5. 15
 Venienti vi, 5. 2. vi, 7. 21. viii, 12. 7. viii, 14. 2
 Venientibus iii, 9. 11
 Venientis iii, 8. 17
 Venierunt ix, 4. 5
 Venire iii, 12. 15. iv, 5. 19. vi, 4. 12. vi, 5. 8. vi, 7. 31. vii, 8. 19
 Veniret iii, 11. 11. viii, 2. 28
 Venis iii, 6. 11
 Venisse iv, 11. 22. vi, 5. 25. 30. vii, 2. 20. viii, 3. 11. viii, 8. 17. viii, 10. 9
 Venissent x, 3. 5
 Venisset vi, 4. 14
 Venit iii, 7. 7. iv, 1. 11. iv, 8. 1. iv, 9. 23. iv, 10. 20. iv, 16. 3. vi, 11. 22. vii, 4. 34. vii, 7. 17. 24. vii, 10. 12. viii, 2. 19. viii, 10. 22 ad ultimum periculum vii, 6. 22
 Venti vii, 4. 27
 Vento v, 4. 18. 25
 Ventre x, 2. 26
 Ventrem ix, 7. 16
 Ventum (verb.) iii, 1. 22. iii, 13. 12. iv, 1. 15. iv, 7. 16. iv, 9. 16. iv, 12. 21. iv, 14. 11. v, 6. 18. 17. v, 7. 7. v, 12. 3. vii, 1. 35 (nom.) iv, 3. 8
 Ventura iv, 2. 11
 Venturi vii, 2. 20
 Venturos vi, 5. 8. vii, 4. 6
 Venturum iv, 1. 14. iv, 5. 6. vi, 4. 12. vii, 7. 31. viii, 1. 10. ix, 1. 8
 Ventus iv, 2. 8. iv, 3. 6. vi, 6. 30. vii, 4. 29
 Venundatis ix, 8. 13
 Vera iv, 10. 10. iv, 15. 26. iv, 16. 6. v, 12. 3. viii, 1. 22. x, 6. 18
 Verba v, 8. 6. vi, 8. 12. vi, 9. 20. vi, 10. 1. 37. vii, 1. 35
 Verbenas iv, 13. 15
 Verbera vi, 11. 16
 Verberabantur iv, 15. 33
 Verberare viii, 8. 3
 Verberatæ fluctibus iv, 3. 6
 Verberatum viii, 6. 25
 Verberibus vii, 11. 28. viii, 6. 5 affectus est viii, 6. 7
 Verberum viii, 6. 25
 Verbis vii, 2. 7. vii, 4. 3
 Verborum vi, 10. 1. vii, 1. 16. viii, 2. 2
 Vere iii, 6. 10
 Verebantur ix, 5. 24
 Verebatur iii, 8. 20. vi, 10. 6. vii, 11. 27 recidisse ad ludibrium ix, 7. 23
 Verecunde vi, 2. 6
 Verecundia v, 2. 15. x, 2. 18
 Vereor vii, 7. 27
 Vereri iv, 5. 3
 Vergiliarum v, 6. 12
 Vergit iii, 4. 7. iv, 7. 19. vi, 4. 17. vi, 6. 23. vii, 3. 7 nox ad lucem iv, 7. 22
 Veri x, 4. 2
 Veriora viii, 1. 42
 Veris iii, 11. 26
 Verita iii, 12. 3. iv, 15. 11
 Veritatem vi, 11. 10
 Veritatis vi, 10. 29
 Veriti vi, 11. 20. x, 8. 14
 Veritum vi, 7. 33. vi, 11. 5
 Veritus iii, 11. 11. iii, 13. 1. v, 8. 1. v, 12. 1. vi, 6. 4
 Verius iii, 8. 12. iv, 3. 7. iv, 12. 9. v, 11. 2. vi, 11. 3. vii, 3. 11
 Verno iv, 7. 17
 Vernum ix, 10. 2
 Vero iii, 8. 5. iii, 11. 8. iv, 7. 8. v, 2. 4. 11. 15. v, 5. 8. v, 9. 1. vi, 3. 13. vii, 4. 27
 Versa iv, 10. 14. iv, 16. 12. v, 3. 20. v, 7. 10. vii, 2. 12. vii, 10. 15. viii, 11. 12. ix, 10. 15. x, 5. 11. x, 7. 1
 Versabat vi, 7. 11 se ad omnes cogitationes vi, 6. 27
 Versabilis fortuna v, 8. 15
 Versant v, 10. 9
 Versatilem iv, 13. 32
 Versato iii, 6. 7
 Versi ix, 10. 16
 Versurum esse cladem alienam in caput suum viii, 2. 27
 Versus iv, 7. 18. v, 4. 7
 Vertente fortuna incommoda ad bonos eventus viii, 13. 22
 Verterant iv, 16. 6
 Vertere fortunam pugnae iv, 15. 18
 Vteret bene (quod) v, 4. 12. vii, 11. 14
 Vteretur iii, 1. 17. vi, 6. 12

- Verterunt omen in metum Macedonum
 iv, 2. 13
 Verti iv, 13. 32
 Vertice (montis) vi, 6. 24
 Verticem v, 4. 27. vii, 11. 13. 17. 22.
 viii, 2. 27. viii, 10. 13
 Verticis vii, 11. 21
 Vertit iv, 15. 32. vi, 6. 1. vii, 7. 3.
 viii, 5. 3. ix, 10. 28 invidia in miso-
 ricordiam (versa est) vii, 1. 1 iram
 in rabiem iv, 6. 29
 Vertunt ix, 8. 19
 Verum (subst.) iii, 2. 11. vi, 3. 6 (adj.)
 vi, 10. 10 (sed) ix, 8. 6. ix, 6. 19.
 x, 2. 21. x, 3. 2
 Verum enimvero iv, 11. 18
 Verumtamen viii, 8. 13
 Vescebat viii, 6. 13
 Vesca v, 2. 14. viii, 6. 5
 Vescuntar v, 6. 17. ix, 10. 10
 Vespera vii, 5. 13 prima v, 13. 10
 Vesperam iv, 7. 22. vi, 7. 20. vi, 11. 9
 Veate iii, 3. 4. 26. iii, 5. 2. iv, 10. 25.
 34. iv, 13. 15. vi, 6. 13. vii, 2. 17.
 vii, 5. 24. viii, 3. 9. 12. viii, 13. 21
 Vestem v, 2. 20. vi, 6. 4. vii, 2. 19.
 viii, 14. 40. ix, 8. 10. ix, 4. 12. x,
 7. 13
 Vestes iii, 2. 11. iii, 13. 7. v, 1. 10.
 v, 2. 18. v, 6. 5. viii, 9. 15. x, 1. 24
 Vestibulo iii, 12. 8. 10. iv, 4. 14. v,
 10. 12. vi, 7. 20. vii, 1. 4. vii, 4. 14.
 viii, 2. 3
 Vestibulum v, 7. 7. vi, 7. 17. viii, 1.
 49. x, 5. 8. x, 8. 8
 Vestibus v, 12. 12. vi, 6. 7
 Vestiens v, 4. 7
 Vestigans iv, 6. 5
 Vestigantium iv, 16. 14
 Vestigari vi, 5. 19
 Vestigia iv, 3. 7. iv, 15. 33. v, 6. 15.
 vii, 4. 27. ix, 4. 3 (signa) v, 13. 18.
 ix, 5. 14
 Vestigiis recentibus sceleris vii, 1. 1
 Vestigio iii, 11. 5. iv, 14. 2. ix, 8. 14
 eodem stare fortunam iv, 5. 2 (signo)
 v, 6. 13
 Vestigium iv, 9. 18. v, 4. 18. v, 7. 9.
 v, 13. 20. vii, 3. 11. vii, 4. 29. vii,
 5. 33. x, 2. 13 nullum culti soli oc-
 currebat iv, 7. 12
 Vestis iii, 3. 3. iv, 1. 21. 23. iv, 8. 8.
 v, 2. 19. v, 6. 18. vi, 5. 27. vi, 11.
 15. viii, 7. 11. viii, 12. 16. ix, 8. 1
 Vestiti vi, 5. 15. viii, 11. 8
 Vestitos ix, 5. 4
 Vestium v, 6. 7. v, 9. 1
 Vestra v, 8. 9. 10. 16. vi, 9. 24. ix, 2.
 28. x, 2. 29
 Vestrae vi, 3. 15. 17. ix, 2. 29. x, 2.
 26
 Vestram iv, 14. 23. v, 8. 7. ix, 2. 25.
 28. 32
 Vestras vi, 3. 17. vi, 9. 24. ix, 2. 33
 Vestri (nom.) iv, 1. 12 (genit.) v, 8. 7.
 vi, 9. 14. vii, 11. 8
 Vestris iv, 14. 25. vi, 3. 8. vi, 9. 3.
 vii, 6. 12
 Vestro iv, 11. 21. v, 5. 22. x, 2. 23
 Vestrorum vi, 9. 14
 Vestros iv, 14. 22
 Vestrum (sing.) iv, 11. 19 (plur.) v, 5.
 23. ix, 2. 28
 Vetabat viii, 14. 38
 Vetera iii, 3. 6. iv, 10. 6. vi, 1. 8. ix,
 3. 22
 Vetere iv, 13. 12. vii, 1. 31
 Veteres vi, 6. 9. x, 5. 14
 Veteri iii, 11. 23
 Veteris vi, 6. 6
 Veterum iv, 7. 21. v, 6. 1. x, 10. 15
 Vetus iv, 6. 6. vi, 11. 1. vii, 5. 30. viii,
 1. 20
 Vetusta viii, 10. 8. ix, 5. 4. 21
 Vetustus vi, 2. 11
 Vetustas iii, 4. 10. v, 1. 34
 Vetustate iv, 1. 15. iv, 4. 19. viii, 10.
 24
 Vetustatis iv, 8. 3
 Vetustissimus v, 9. 1. vi, 9. 4
 Vetusto vi, 8. 25
 Vexata iii, 8. 8
 Vexatione v, 4. 21. vi, 5. 13
 Vexationem invalidi corporis vii, 9. 13
 Vexatos ix, 10. 18
 Vexissent x, 1. 15
 Vi iii, 1. 5. iv, 2. 26. iv, 4. 8. v, 2. 18.
 v, 10. 8. viii, 8. 8
 Via iii, 11. 12. v, 8. 5. v, 13. 23 pate-
 bat agenda rei viii, 6. 10
 Vide iii, 4. 12. iv, 16. 3. v, 4. 11
 Viam v, 13. 10. vii, 11. 10. viii, 12. 2.
 x, 6. 24
 Vias ix, 2. 3
 Viatum x, 2. 25
 Viatore x, 2. 3
 Vibrabat vi, 1. 14
 Vibrare iii, 11. 4. vii, 9. 7
 Vibrent vi, 5. 28
 Vice (ordine) vii, 1. 14 tradita vii, 6.
 19
 Vicem iii, 18. 17. x, 5. 21 reddas am-
 vitiae meae iv, 10. 29 (calamitatem)
 vii, 2. 5 (sortem) vii, 11. 20 vari
 obtinuit viii, 8. 15
 Vicerant viii, 7. 5
 Vicerat iv, 15. 13. v, 7. 2
 Vicere v, 6. 3

- Vicerimus iv, 14. 15. x, 6. 14
 Viceris vii, 8. 28
 Vicerant vi, 2. 1. viii, 2. 11
 Vices iv, 10. 5. v, 1. 22. 42. viii, 9. 13 rerum iv, 14. 19 mitiores fortunæ (mutationem) v, 8. 15
 Vici v, 5. 4. vi, 5. 12 (verbum) acie iv, 1. 13
 Vicibus viii, 6. 2 stationum permutandis viii, 6. 11
 Vicinus vi, 3. 13. vii, 7. 15. viii, 8. 10
 Vicina ix, 1. 18
 Vicini v, 1. 15
 Vicinum iv, 4. 19. iv, 6. 8
 Vicis iii, 1. 11. iv, 1. 30. iv, 16. 15. v, 4. 6. vi, 11. 3. viii, 2. 14
 Viciase iv, 15. 10. vi, 1. 18
 Vicisset iii, 12. 19. iv, 3. 23. iv, 16. 30
 Vicisti ix, 3. 7
 Vicit iv, 16. 27. v, 5. 21. vi, 8. 22. viii, 3. 15. viii, 11. 1. ix, 2. 12. ix, 4. 32 (superavit) iii, 12. 23
 Vico v, 12. 6
 Vicorum x, 8. 13
 Vicos iv, 10. 11. 14. vii, 4. 20. vii, 6. 11. viii, 1. 3. ix, 8. 5. ix, 10. 24
 Victa v, 3. 14. ix, 1. 33
 Victas vi, 3. 8
 Victi (gen.) iii, 11. 23. v, 2. 10. x, 3. 12 (plur.) iv, 4. 12. vi, 2. 18. vii, 4. 32
 Victima vi, 9. 23
 Victimis viii, 2. 32. ix, 1. 1
 Victis iv, 1. 13. iv, 5. 7. vi, 6. 10. vi, 10. 23. viii, 1. 43. viii, 4. 25. viii, 8. 10. x, 1. 41
 Victo dolore iv, 6. 19. vi, 5.
 Victor iii, 10. 7. iii, 11. 16. iv, 10. 34. iv, 15. 32. v, 9. 4. vi, 1. 12. viii, 11. 24. ix, 6. 21. x, 2. 11
 Victore iv, 10. 38. iv, 16. 28. v, 3. 15
 Victorem iii, 5. 6. iii, 11. 23. iv, 7. 28. iv, 11. 19. v, 1. 7. v, 2. 10. viii, 1. 25. viii, 14. 43. x, 5. 17
 Victores iii, 10. 4. iii, 12. 14. iv, 1. 31. iv, 4. 15. iv, 15. 10. 19. v, 3. 9. v, 5. 14. vi, 6. 3. viii, 5. 19. viii, 7. 11. viii, 11. 13. ix, 8. 11
 Victori iv, 16. 30. vii, 4. 15. viii, 14. 35
 Victoria iii, 10. 5. iii, 11. 17. 27. iv, 6. 20. 30. iv, 16. 20. v, 13. 4. vi, 1. 16. vii, 4. 34. viii, 7. 4. ix, 1. 1. ix, 8. 20
 Victorix Dea viii, 11. 24
 Victorix iv, 5. 7 donum iv, 5. 11. iv, 13. 9. 25. iv, 14. 1. 6. 16. vi, 3. 5. 15. viii, 2. 32. viii, 11. 24. x, 2. 26
 arbitrium agis viii, 1. 34 agere arbitria victoris vi, 1. 19
 Victoriam iii, 5. 10. iv, 13. 7. iv, 16. 3. 19. 27. v, 5. 1. vi, 9. 21. vii, 5. 25. viii, 1. 23. 33. viii, 9. 1
 Victorias ix, 6. 10
 Victoribus iv, 4. 17. iv, 5. 7. vi, 6. 10. vi, 10. 23. vii, 7. 12. viii, 2. 17. viii, 4. 25. 29. viii, 14. 39. x, 5. 9
 Victoris iii, 11. 22. iii, 12. 9. iv, 2. 17. v, 3. 13. v, 9. 2. vi, 2. 18. vi, 6. 4. vii, 6. 16. viii, 2. 27. viii, 3. 2. viii, 12. 3
 Victos iv, 14. 10. vii, 7. 16
 Victu precario iv, 14. 23 parco et parabili vi, 2. 3. viii, 4. 23
 Victum (part.) v, 1. 35. vii, 7. 8. ix, 7. 22 manifestis indicibus vii, 1. 12
 Victuri vii, 10. 7. x, 3. 14
 Victurum (a vivo) vi, 5. 19. ix, 1. 7
 Victus (part.) iv, 1. 11. iv, 11. 1. iv, 16. 30. vi, 8. 7. vii, 2. 34 (subst. gen.) vii, 3. 1
 Vicum iv, 9. 9. v, 8. 6. ix, 6. 11
 Vide vii, 2. 14
 Videamus ix, 2. 20
 Videantur v, 1. 34. v, 4. 8. ix, 8. 24
 Videar vi, 10. 4
 Videatur iii, 6. 6. iv, 14. 19
 Videbant vii, 9. 11
 Videbantur v, 5. 7. 8. vi, 2. 21. vii, 5. 8. ix, 2. 5. ix, 9. 10. ix, 10. 4
 Videbar vi, 9. 19
 Videbat iv, 16. 8. v, 12. 4. vi, 11. 27. viii, 2. 2. 7
 Videbatur iv, 1. 23. iv, 2. 2. iv, 7. 2. iv, 16. 6. v, 1. 7. 18. v, 6. 7. vi, 10. 27. vi, 11. 29. viii, 2. 23. viii, 14. 13. ix, 5. 24. ix, 7. 20
 Videbis vii, 8. 23
 Videlicet iv, 14. 21. vi, 10. 9
 Videmur viii, 5. 23
 Vident v, 3. 18. v, 7. 7
 Videntur iv, 1. 29. vii, 8. 27
 Video iii, 12. 24. iv, 11. 4. iv, 14. 24. vi, 10. 5. vii, 7. 27. viii, 14. 14. x, 2. 16. x, 3. 8
 Videor ix, 2. 30. 31. ix, 6. 21
 Videram x, 1. 34
 Viderant iv, 13. 25. vi, 9. 26
 Viderat iv, 10. 24
 Videre (præt.) iv, 6. 14. vi, 4. 7. vii, 7. 37. ix, 1. 31. ix, 3. 4. ix, 8. 5 (infin.) v, 6. 13. vi, 3. 14. viii, 2. 9
 Viderentur v, 12. 13. vi, 11. 32. vii, 11. 13
 Viderer vi, 10. 17
 Videret iv, 2. 15. iv, 10. 24. x, 3. 1. x, 9. 21

- Videretur iv, 1. 29. iv, 3. 1. iv, 16. 25.
 vi, 4. 13. vi, 7. 80. viii, 1. 32. x, 7.
 21. x, 8. 13
 Videri iv, 14. 18. v, 1. 2. v, 13. 11.
 vi, 7. 35. vi, 8. 8. vi, 10. 7. vi, 11.
 34. ix, 4. 28. ix, 9. 8
 Viderint vi, 3. 9
 Videris (pass.) viii, 8. 19 (act.) viii,
 14. 15
 Viderit vii, 2. 16
 Viderunt iii, 1. 8
 Vides iv, 10. 32. iv, 11. 8. v, 2. 20.
 viii, 5. 24
 Videt ix, 3. 8
 Videtis iv, 6. 28. iv, 14. 14. iv, 16. 5.
 vi, 9. 36. vii, 11. 9
 Videtur vi, 9. 8. vi, 10. 4. vii, 7. 14
 Vidi ix, 2. 32
 Vidimus ix, 6. 12
 Vidisse iv, 15. 26. vii, 7. 29. ix, 8. 26
 Vidiassent iv, 15. 5
 Vidiasset iii, 5. 6. vii, 4. 33
 Vidit iv, 10. 21. iv, 14. 10. viii, 4. 16.
 viii, 14. 9. 41. x, 9. 18
 Vigilabant x, 5. 16
 Vigilarent vi, 8. 17
 Vigiles iv, 13. 21. viii, 2. 3. 4
 Vigili viii, 1. 49
 Vigilia iii, 8. 22. iv, 5. 10. iv, 10. 1.
 8. v, 3. 7. v, 4. 17. 23. vi, 8. 17.
 vii, 2. 19. vii, 11. 14
 Vigiliæ vii, 11. 9
 Vigiliæ iv, 13. 11. ix, 9. 25 agere iv,
 13. 11
 Vigilibus iv, 5. 21. iv, 10. 25
 Vigiliis vii, 5. 16. vii, 8. 2. viii, 6. 27
 Viginti iii, 8. 28. iii, 9. 1. v, 1. 31. 34.
 v, 3. 17. vi, 1. 20. vi, 4. 20. vii, 8.
 8. viii, 5. 4
 Vigor iii, 6. 19. iv, 13. 21. vii, 3. 14.
 x, 5. 10
 Vigorem iii, 6. 16
 Vigoris vii, 9. 11
 Viguit maxime audaciæ iv, 9. 23
 Vilem ix, 2. 7
 Viles ix, 6. 13
 Vilia v, 6. 6. ix, 1. 2
 Viliores vi, 9. 19
 Vilioribus iii, 1. 14. iii, 11. 20
 Vilis iii, 3. 23. ix, 6. 6
 Vilitas v, 1. 38
 Vilitatem (contemtum) v, 9. 7
 Villus viii, 8. 16
 Villarum x, 8. 13
 Vim iii, 5. 8. iii, 6. 2. v, 1. 16. vii, 9.
 8. vii, 11. 8. ix, 1. 23. 32. ix, 2. 8.
 x, 3. 7. x, 9. 15. x, 10. 16 magnam
 venti iv, 3. 2 (ardorem) ix, 1. 11
 Vimine vi, 5. 16
 Vina viii, 10. 34
 Vincam silentium iv, 6. 28
 Vincebat vi, 5. 2
 Vincenda vi, 9. 4
 Vincendi iv, 16. 4
 Vincendo iii, 11. 5. ix, 2. 24
 Vincens pudorem immodico labore
 viii, 2. 34
 Vincentem vii, 1. 27
 Vincere iv, 9. 21. iv, 11. 9
 Vinceretur iii, 7. 9 officio vii, 10. 8
 Vinceret iv, 12. 22
 Vinceretur v, 1. 20. viii, 5. 4
 Vinci iv, 4. 2. vi, 1. 3. vi, 6. 10. viii,
 8. 16
 Vinciendo vi, 10. 12
 Vincimus iv, 14. 15
 Vincire v, 9. 2. vii, 5. 38
 Vinciri v, 12. 15. vi, 7. 26. vii, 1. 12
 Vinciunt v, 6. 18. v, 12. 20. vii, 5. 24.
 viii, 9. 21
 Vincti (plur.) iv, 5. 17. iv, 11. 11. x,
 4. 2 (gen.) vi, 10. 4
 Vinctos vii, 5. 22. viii, 6. 27
 Vinctum iii, 5. 10. v, 13. 3. vi, 9. 26.
 vii, 2. 1. vii, 3. 22. viii, 3. 16
 Vincturi v, 9. 10
 Vinctus viii, 13. 3. 4
 Vincula iv, 3. 17. iv, 15. 5. ix, 1. 17.
 x, 1. 37
 Vinculis iv, 15. 9. v, 10. 13. vi, 2. 11.
 vi, 3. 13. vi, 10. 28. vii, 1. 6. 18. ix,
 10. 19
 Vinculorum iii, 1. 17. v, 13. 3
 Vinculum iv, 3. 22. vii, 2. 25. viii, 10.
 25 (pignus) vii, 2. 18
 Vindex iv, 15. 12. viii, 5. 20
 Vindicamus ix, 2. 32
 Vindicandas viii, 3. 16
 Vindicare iii, 4. 5 mare a piraticis clas-
 sibus iv, 8. 15
 Vindicarent vii, 2. 30
 Vindicate (defendite) iv, 14. 24
 Vindicatum (arrogatum) iii, 12. 16
 Vindicatura vii, 5. 26
 Vindicaturum proximas partes vi, 11.
 28 id pro suo x, 7. 15
 Vindicatus (liberatus) ix, 10. 18
 Vindicem v, 12. 5 (ultorem) iv, 4. 5
 Vindices x, 2. 6
 Vindicor vi, 9. 24
 Vindicta vii, 5. 20
 Vini iii, 6. 14. v, 7. 1. vii, 5. 7. x, 5.
 34
 Vino vi, 11. 28. viii, 2. 2. viii, 3. 8.
 viii, 12. 17 (ebrietate) viii, 1. 33
 Vinum v, 1. 37. vii, 8. 18. viii, 2. 6.
 viii, 6. 14. viii, 9. 30
 Vinxerant vii, 5. 26

- Vinxit x, 1. 8
 Violandi v, 2. 15
 Violare viii, 9. 34
 Violaret vi, 4. 12
 Violari iv, 7. 27. v, 7. 2. v, 12. 5
 Violata (plur.) iii, 10. 9. iv, 2. 17
 (sing.) iii, 13. 15
 Violatae v, 12. 5
 Violaverant vii, 5. 28
 Violavit iii, 12. 22. vi, 3. 14
 Violentia viii, 4. 5. x, 2. 13
 Violentiam vii, 1. 16. viii, 1. 41. x, 3. 2
 Violentior vi, 4. 5
 Violentius iii, 11. 21. viii, 14. 4
 Violentus iv, 9. 16
 Vir v, 1. 18. vi, 4. 13. viii, 8. 19. ix, 7. 17
 Virent vi, 5. 14
 Vires iii, 2. 2. iii, 8. 9. iv, 6. 1. iv, 11. 17. v, 1. 5. v, 9. 5. v, 10. 4. vii, 4. 2. viii, 2. 29. viii, 12. 9. x, 6. 5
 Virgae (plur.) iii, 3. 11 (gen.) vii, 4. 18
 Virginem x, 1. 5
 Virgines iii, 8. 12. iii, 11. 25. iii, 12. 21. iii, 13. 12. iv, 4. 14. iv, 7. 24. iv, 10. 21. iv, 11. 6. viii, 4. 23. 25. x, 1. 8
 Virgaum iv, 10. 19. v, 1. 28
 Virgulta iv, 9. 10. vi, 5. 17
 Virgunculae viii, 4. 25
 Viri iv, 13. 1. vii, 2. 33. viii, 5. 13. viii, 13. 10. ix, 10. 27. x, 8. 9
 Viribus iii, 1. 10. iv, 5. 10. vi, 1. 10. vi, 9. 11. vii, 4. 33. vii, 9. 14. viii, 9. 17
 Viridema x, 5. 10
 Viris iv, 5. 15. iv, 14. 7. v, 1. 8. v, 3. 19. v, 8. 15. vi, 2. 19. vi, 7. 6. vi, 9. 2. vii, 2. 7. viii, 14. 1. ix, 6. 7. x, 6. 20
 Viritim vii, 4. 33
 Virium iv, 14. 10. iv, 15. 8. vii, 3. 4. vii, 7. 19. vii, 8. 27. viii, 13. 2. ix, 1. 1. ix, 7. 16
 Viro iii, 2. 13
 Virorum iii, 13. 6. 10. iv, 11. 11. iv, 15. 17. v, 9. 6
 Viros iii, 12. 19. iv, 14. 4. viii, 1. 27. viii, 2. 28. viii, 13. 17. viii, 14. 3. x, 3. 8. x, 5. 10
 Virtus v, 9. 7. vii, 9. 18. vii, 11. 10. ix, 3. 9
 Virtute iii, 7. 9. iv, 1. 18. iv, 14. 4. 13. v, 2. 2. v, 5. 10. viii, 12. 8. ix, 6. 18. ix, 8. 4
 Virtutem v, 5. 3. v, 8. 7. v, 12. 5. vi, 3. 5. vii, 2. 33. ix, 2. 25. ix, 6. 23. ix, 7. 16
 Virtuti iv, 16. 27. ix, 9. 4. x, 5. 34
 Virtutis iv, 6. 26. iv, 16. 31. vi, 8. 3. viii, 10. 18. viii, 14. 27. ix, 4. 24. x, 7. 16
 Virum v, 1. 35. v, 10. 15. vi, 2. 8. vi, 9. 10. x, 6. 6
 Virus ix, 1. 12. x, 10. 17
 Vis (nom.) iii, 6. 13. iv, 3. 14. v, 1. 27. v, 3. 11. v, 6. 13. vii, 2. 13. viii, 4. 8. ix, 1. 12. ix, 4. 18. ix, 5. 29. ix, 6. 7. ix, 8. 29 magna saxorum iv, 2. 18
 Visa iii, 3. 3. 5. iii, 8. 18. v, 2. 20. vi, 10. 37
 Viscera iv, 14. 22. vii, 5. 5. ix, 5. 24. x, 9. 12
 Viscerum vi, 9. 19
 Visebatur viii, 4. 4
 Visenda viii, 10. 31
 Visendi vi, 5. 25. ix, 8. 1
 Visentibus v, 1. 34. v, 4. 8. vii, 5. 42
 Visentis x, 5. 1
 Viserent viii, 1. 26
 Viseret vii, 6. 13
 Viseretur viii, 13. 21
 Visi iii, 12. 17. 26. iv, 8. 12
 Viso iii, 6. 9. vii, 3. 16. viii, 4. 15
 Visu (ocalis) iii, 1. 17
 Visum iv, 2. 17. iv, 12. 17. v, 1. 27. ix, 8. 14
 Visuri v, 5. 16. x, 5. 15
 Visuros v, 5. 8. ix, 9. 4
 Visurus v, 12. 8. ix, 3. 29
 Vians iv, 1. 16. iv, 7. 10. v, 2. 5
 Vita iii, 1. 21. iv, 10. 28. v, 5. 13. vi, 9. 16. vii, 1. 31. viii, 5. 16. ix, 6. 26 aestimant v, 5. 18
 Vitabat vi, 1. 4
 Vitabatur viii, 4. 5
 Vitae iii, 12. 13. iv, 1. 22. iv, 6. 6. v, 12. 9. vi, 5. 11. vi, 9. 2. vii, 7. 19. viii, 9. 32. ix, 5. 15. x, 5. 36 culta abhorrentem v, 6. 17
 Vitali vii, 3. 14. viii, 4. 16
 Vitalis iii, 5. 3. viii, 4. 8
 Vitam iii, 6. 11. v, 3. 14. v, 8. 6. v, 9. 6. vi, 7. 34. vi, 8. 8. vi, 10. 32. vii, 4. 25. vii, 10. 9. viii, 1. 39. viii, 8. 22. ix, 6. 22
 Vitando vii, 7. 17
 Vitandos iii, 7. 9
 Vitaret iv, 15. 30
 Vitasset v, 12. 1. ix, 7. 21
 Vitavit vii, 4. 36. ix, 6. 25
 Vites vii, 3. 10
 Vitia vi, 2. 1. vii, 1. 4. viii, 9. 23. 31. viii, 10. 29. x, 5. 26
 Vitio viii, 5. 8. viii, 14. 1
 Vitiorum viii, 9. 19

- Vidia vii, 4. 26. viii, 9. 26. viii, 10. 18
 Vitium vi, 2. 15. vii, 1. 9. viii, 10. 15.
     ix, 5. 21
 Vituperamus vii, 1. 24
 Vituperantium viii, 6. 24
 Vivamus viii, 5. 19
 Vivario viii, 9. 28
 Vivat vi, 10. 9
 Vivatis viii, 4. 17
 Vivendum vi, 9. 18. vi, 10. 26. viii, 2.
     7. viii, 7. 14
 Viventibus vii, 8. 16
 Viventium viii, 5. 11
 Vivere iii, 10. 9. iii, 12. 12. iv, 6. 3.
     v, 7. 2. v, 12. 15. v, 13. 12. vii,
     10. 7. ix, 5. 30. x, 5. 25. x, 8. 6
 Viverent vi, 5. 4
 Vivi v, 6. 7
 Vivo (abl.) v, 9. 2. vi, 11. 29 (verb.)
     vi, 9. 2
 Vivos viii, 9. 32. x, 5. 21
 Vivum iii, 12. 7. iv, 8. 9. v, 10. 5. vii,
     5. 22
 Vivunt vii, 7. 4
 Vivus iii, 11. 11. v, 8. 13. ix, 5. 2
 Vix iii, 6. 19. iii, 13. 14. iv, 7. 16. iv,
     16. 29. v, 1. 29. v, 4. 3. 4. 24. v,
     18. 22. vi, 3. 10. vi, 6. 14. ix,
     2. 6
 Vixerant viii, 1. 27
 Vixi ix, 6. 19
 Vixisset viii, 3. 14
 Ulceribus vi, 11. 17
 Ulciscerentur vii, 5. 25
 Ulcisci viii, 8. 4
 Ulciscimur v, 7. 4
 Ulla iv, 3. 18. 20. iv, 15. 11. iv, 16.
     14. v, 5. 11. vi, 6. 7
 Ulli viii, 9. 14. ix, 3. 1
 Ullius vii, 3. 11
 Ullo v, 6. 13
 Ullum iv, 6. 6. v, 4. 3. ix, 1. 12
 Ulteriora vi, 4. 20. vii, 11. 3. viii,
     10. 2
 Ulteriore iv, 9. 22. vii, 5. 18. viii,
     13. 5
 Ulteriorem ix, 2. 3
 Ultima (fœm.) iv, 13. 27. v, 13. 2
     (plur.) iii, 1. 6. iii, 10. 4. v, 1. 5.
     vi, 4. 11. vi, 10. 37 pro fide experiri
     v, 3. 4 Asiæ vii, 7. 4
 Ultimæ ix, 2. 6. x, 8. 9
 Ultimam iv, 15. 17
 Ultimas iv, 10. 3. vi, 8. 16
 Ultimi iii, 3. 25. iv, 5. 8. iv, 13. 32.
     iv, 14. 14. v, 1. 23. ix, 5. 11
 Ultimis v, 13. 10. vii, 2. 34
 Ultimo iv, 13. 14. iv, 14. 24. v, 11. 8.
     vii, 3. 17. viii, 14. 37. x, 9. 12
 Ultimos iii, 8. 28. iv, 13. 31. v, 1. 23
 Ultimam iii, 1. 7. v, 9. 7. vi, 3. 13. vi,
     5. 17. vi, 7. 10. 31. viii, 14. 6 (finem)
     iii, 12. 18 suppliciorum (acerbis-
     simum) ad ultimum periculi pervene-
     rat viii, 1. 15 facinus (atrocissimum)
     viii, 8. 2
 Ultimus v, 11. 8. viii, 1. 49
 Ultio vii, 5. 35
 Ultionem v, 8. 14. viii, 11. 16
 Ultorem iii, 2. 18. v, 5. 8. v, 12. 5
 Ultiores v, 13. 16
 Ultos vi, 3. 17
 Ultra iv, 11. 19. iv, 15. 4. v, 11. 8.
     vii, 8. 30. viii, 7. 2. ix, 2. 2. x, 5.
     12
 Ultro iii, 5. 11. vi, 1. 14. vi, 11. 28.
     vii, 7. 11
 Ultum ire temeritatem armis decreve-
     rant x, 8. 5
 Ultus vi, 11. 26. vii, 5. 37. x, 5. 30
     cæde verborum licentiam viii, 2. 2
 Ululantium viii, 10. 18
 Ululatu iii, 12. 3. iv, 15. 29. v, 12.
     12. ix, 4. 24
 Ululatus iv, 16. 15
 Umbilico iv, 7. 23
 Umbonibus iii, 10. 6
 Umbra iv, 7. 31. v, 1. 32. vi, 10. 22.
     vii, 3. 11. vii, 4. 18. 28. viii, 4. 8
 Umbrae ix, 1. 11
 Umbram iv, 7. 16
 Umbrosæ ix, 1. 9
 Umbrosum v, 4. 9 nemus densis arbo-
     ribus vi, 4. 3
 Una iv, 14. 21. v, 2. 12. v, 7. 3. vi, 5.
     11. x, 5. 21. x, 9. 16
 Unam iv, 6. 13. iv, 11. 12. vi, 2. 6
 Unchas iv, 1. 3
 Unci iv, 3. 25
 Uncis iv, 3. 24
 Unda iv, 3. 6. iv, 9. 18
 Undæ viii, 13. 9. ix, 9. 19
 Undarum x, 1. 13
 Undas iii, 1. 3. iv, 4. 4. ix, 4. 8. 14.
     18. ix, 9. 7
 Unde iii, 2. 22. iii, 3. 8. v, 7. 8. vi, 9.
     22
 Undecim v, 1. 34
 Undecima vii, 2. 18
 Undecimis iv, 9. 12
 Undique iv, 3. 13. v, 2. 7. v, 3. 19. v,
     4. 1. 31. v, 5. 1. v, 12. 16. vi, 1. 4.
     vi, 2. 15. vi, 8. 20. ix, 6. 1
 Ungues ix, 10. 9
 Unguibus iv, 6. 11. viii, 2. 5
 Ungulæ x, 10. 16
 Ungulis iv, 14. 14. viii, 2. 34
 Uni iv, 3. 1

- Unicam v, 12. 8. ix, 4. 33. x, 9. 7
 Unicum iv, 9. 4. iv, 13. 8. v, 5. 15.
 vii, 5. 9. viii, 2. 8
 Universa iv, 13. 1. v, 13. 21. vi, 11.
 8. ix, 3. 3
 Universæ iii, 2. 10. iv, 16. 24
 Universam iv, 12. 20
 Universas iii, 2. 2. iii, 8. 9. v, 1. 2
 Universi viii, 2. 11. ix, 6. 4. ix, 8. 7.
 x, 6. 18
 Universis viii, 6. 30
 Universorum iv, 16. 10
 Universos iv, 15. 3. v, 9. 17. ix, 6. 13
 Unversus vi, 4. 4. x, 2. 20
 Unius iii, 3. 22. iv, 10. 3. v, 1. 26. v,
 4. 19. v, 8. 12. vi, 1. 9
 Uno vii, 11. 12. ix, 2. 20. x, 2. 18. 20.
 30
 Unquam viii, 13. 15. x, 10. 6
 Unum iii, 8. 26. iv, 1. 40. iv, 14. 1.
 18. iv, 16. 10. vi, 6. 6. vi, 10. 7. 11.
 vii, 5. 17. viii, 5. 22
 Unus iv, 10. 18. v, 2. 5. 13. v, 7. 4.
 vi, 6. 9. vi, 9. 2
 Vobis iv, 14. 22. vi, 3. 5. vi, 9. 2. 8.
 12. ix, 2. 33
 Vocant iii, 3. 9. 19. iv, 15. 13. v, 2.
 8. vi, 5. 18. vii, 4. 24. x, 1. 18
 Vocantur iii, 3. 15
 Vocandum x, 7. 3
 Vocans vi, 1. 14
 Vocant iii, 3. 13. iii, 8. 13. iii, 13. 6.
 iv, 1. 4. iv, 2. 12. iv, 7. 19. 20. 22.
 viii, 9. 31. viii, 10. 22. viii, 14. 29.
 ix, 7. 19
 Vocantes (nos Invocantes) iii, 11. 25
 Vocantibus iv, 5. 15
 Vocantium iii, 8. 25
 Vocare iv, 5. 6
 Vocari iii, 8. 6. iv, 13. 15. iv, 16. 4.
 v, 4. 4. v, 12. 10. vi, 3. 21. vii, 2.
 11. vii, 7. 23. x, 7. 6
 Vocas iii, 12. 25
 Vocatis ix, 2. 12
 Vocatum vii, 11. 22
 Vocatur v, 2. 1. viii, 10. 19
 Voce iv, 13. 20. vii, 7. 20. 26. viii, 1.
 30. 50
 Vocem iii, 10. 2. iv, 6. 6. v, 5. 7. v, 9.
 2. v, 12. 12. vi, 9. 33. viii, 5. 20.
 viii, 7. 9. viii, 14. 36
 Voces (nomen) ix, 3. 6. ix, 8. 6. ix,
 9. 14. x, 5. 10. 16
 Voci v, 9. 9
 Vocibus viii, 10. 16. x, 2. 12
 Vociferantem iii, 2. 19
 Vociferantes iii, 12. 8
 Vocis iv, 15. 32. vii, 7. 9. x, 9. 9
 Volantem iv, 15. 26
 Volanti iv, 15. 26
 Volare vii, 11. 5. 6
 Volatu iv, 7. 15
 Volebant iv, 15. 24. vii, 1. 30
 Volebat iv, 7. 8. vi, 11. 18. viii, 5. 5.
 x, 1. 30
 Volentem x, 2. 13
 Volentes v, 5. 6
 Volentibus vi, 9. 24
 Volet v, 5. 15. vi, 8. 7
 Volo vii, 2. 15
 Volvendo incerta consilia x, 8. 7
 Volventes x, 8. 9
 Volventibus x, 5. 15
 Voluerat viii, 6. 20
 Voluerit iv, 6. 6. vi, 11. 21
 Voluerunt vii, 1. 30
 Volui vi, 11. 14. viii, 8. 16
 Volvi v, 11. 10
 Voluimus viii, 7. 12
 Voluisse viii, 4. 28. x, 6. 16
 Voluisse viii, 1. 40
 Voluissent vii, 8. 12
 Voluisses iii, 6. 12
 Voluisset vi, 3. 21. vi, 10. 8
 Voluisti iv, 1. 12. iv, 6. 26. v, 2. 22
 Voluit vii, 10. 14
 Volumus iv, 16. 23. vi, 3. 6. viii, 8.
 12
 Voluntaria v, 6. 7
 Voluntate iv, 5. 16. iv, 11. 10. vi, 7.
 13. vii, 2. 31
 Voluntatem vii, 11. 12. viii, 2. 30. x,
 1. 41
 Voluptas vii, 2. 22. x, 5. 32
 Voluptates v, 1. 26. vi, 2. 1. vi, 6. 9.
 x, 3. 9
 Voluptatibus v, 7. 1
 Volutabat v, 12. 10
 Volutassent parricidium v, 9. 3
 Volutetur fretum arctius iv, 2. 16
 Vomitu vii, 5. 8
 Voraginem viii, 2. 23
 Voragines viii, 10. 24. viii, 11. 7. viii,
 14. 8
 Voraginibus viii, 14. 4
 Vorago v, 4. 23
 Vortices ix, 4. 11
 Vorticibus viii, 13. 16
 Vos iv, 14. 24. v, 5. 13. 22. v, 8. 16.
 ix, 2. 25. ix, 6. 18
 Vota iii, 7. 3. iv, 13. 15. vi, 11. 7. viii,
 9. 28. x, 1. 25
 Voti ix, 9. 27
 Votis ix, 9. 4
 Voto iii, 8. 19. vii, 10. 6
 Votum iv, 13. 8. 24
 Vox iv, 9. 18. iv, 15. 11. v, 8. 1. v,
 9. 16. vi, 7. 30. vi, 9. 7. vi, 11. 37.

- vii, 9. 11. viii, 5. 14. viii, 7. 8. ix, 3. 1. x, 5. 4. x, 10. 14
 Urbe iv, 1. 24. 32. iv, 6. 22. v, 1. 36. v, 2. 18. v, 5. 2. 5. 8. v, 6. 6. 20. v, 7. 6. viii, 10. 9
 Urbem iii, 1. 1. iv, 2. 17. v, 4. 33. vii, 6. 19. viii, 10. 9. viii, 11. 1. ix, 1. 19. ix, 8. 28. x, 1. 19
 Urbes iii, 10. 7. iv, 1. 11. iv, 14. 11. v, 1. 4. v, 5. 8. v, 7. 3. vi, 3. 4. 15. vii, 8. 24. viii, 10. 21
 Urbi iv, 1. 26. iv, 2. 21. iv, 8. 2. vii, 6. 13. viii, 10. 22. ix, 8. 10
 Urbibus iv, 2. 12. iv, 8. 5. v, 4. 6. v, 8. 9. vi, 6. 16. ix, 1. 6
 Urbis v, 1. 24. 36. v, 4. 34. v, 6. 2. v, 8. 4. vi, 6. 33. vii, 6. 25. vii, 7. 31. viii, 10. 24. 33. ix, 8. 19
 Urbium iii, 4. 10. iii, 13. 6. v, 1. 8. v, 3. 9. vii, 11. 8. 29. viii, 5. 8
 Urbs iv, 2. 12. iv, 4. 19. vi, 2. 15. vii, 6. 16
 Urebant iv, 3. 20. ix, 10. 7
 Urebat iv, 9. 14
 Urente iv, 10. 13
 Urerent iv, 14. 2
 Ureret iv, 1. 11. iv, 9. 8. iv, 13. 23
 Urgebant iii, 11. 13
 Urgebat iv, 3. 14. iv, 16. 2. v, 3. 11. ix, 10. 13 (angebati) iii, 5. 10
 Urgebitis viii, 14. 15
 Urgente vi, 1. 11
 Urgere ix, 9. 9. 16 Peras fortuna non desinit v, 9. 4
 Urgerent iii, 11. 6
 Urgeret iii, 8. 27. iv, 16. 16
 Urgeri iii, 7. 13
 Uri vii, 9. 22. viii, 1. 26
 Urit vii, 6. 11
 Uruntur vii, 5. 5
 Usitata iv, 3. 24
 Usitatis v, 7. 1
 Usquam iv, 16. 14. v, 1. 36. ix, 2. 16
 Usque iv, 7. 18. vi, 4. 16. vii, 3. 8. vii, 8. 30. viii, 9. 21
 Usu v, 1. 6. 8. vii, 5. 42. vii, 6. 11
 Usui viii, 14. 16 esse iii, 4. 3
 Usui iii, 1. 20. iv, 13. 33. v, 6. 3
 Usurpabant vii, 4. 13
 Usurpabat iii, 12. 16
 Usurpant ix, 1. 5
 Usurpante (præstante) vii, 1. 35
 Usurare iv, 14. 6. viii, 12. 6
 Usurparet viii, 5. 5
 Usurpasse vii, 5. 39
 Usurpato viii, 8. 3
 Usurum v, 5. 20. vii, 9. 1
 Usurus iii, 3. 1. vi, 9. 34. vii, 2. 37
 iisdem ducibus viii, 10. 2
- Usus iv, 16. 4. v, 4. 25. v, 6. 9. vi, 9. 18. 35. vi, 11. 22. vii, 3. 5. viii, 9. 30. viii, 14. 4. 18. ix, 3. 22. x, 5. 16 largiore vino viii, 12. 17
 Ut (adv.) iii, 10. 4. iii, 11. 9. v, 3. 7 (ita ut) iii, 10. 8 (cum) iii, 11. 5 (quamvis) iii, 5. 7. ix, 6. 6 regi scriptæ literæ iv, 5. 1
 Utcumque vi, 9. 36. vi, 10. 4. vii, 1. 37. vii, 4. 16. viii, 2. 34. ix, 3. 5
 Utendum iv, 1. 29. iv, 10. 8
 Uterentur iii, 3. 6
 Uterer vii, 2. 7
 Uteretur vii, 4. 21
 Uteris viii, 7. 6
 Uterque viii, 12. 13
 Uti vii, 3. 28. vii, 8. 27
 Utiles vi, 5. 4
 Utilia vi, 4. 8. viii, 3. 7 suadentem iii, 2. 17
 Utilitatem vii, 1. 39
 Utiliter v, 2. 6
 Utilius iii, 4. 4. vii, 4. 9. 14
 Utimur vii, 8. 17
 Utinam iv, 1. 25. v, 11. 6. vi, 8. 4. vii, 1. 26. viii, 8. 15. x, 9. 6
 Utique iii, 8. 8. iv, 15. 26. v, 1. 2. v, 2. 6. v, 13. 14. vii, 7. 29. viii, 9. 19
 Utor beneficio tuo viii, 7. 3
 Utpote iii, 7. 13. iv, 7. 1. vi, 11. 15. ix, 1. 23. x, 2. 19
 Utraque iv, 15. 22. ix, 1. 6
 Utræque vii, 4. 35
 Utramque iii, 6. 5. x, 9. 15
 Utre vii, 5. 11
 Utres vii, 5. 14. 17. vii, 8. 6. vii, 9. 4
 Utribus iv, 7. 12. vii, 5. 10. vii, 7. 16
 Utrumque iv, 9. 5. iv, 13. 33. vi, 10. 3. vii, 4. 33. viii, 11. 7
 Utrisque iv, 4. 5
 Utriusque vi, 1. 9. vi, 7. 4. viii, 12. 9
 Utro iii, 11. 26
 Utroque iv, 15. 4. v, 1. 12. 20. ix, 1. 16
 Utrosque iv, 12. 10
 Utrum iv, 9. 1. vi, 10. 25. ix, 2. 19
 Utrumque iii, 3. 16. iv, 12. 3. iv, 15. 24
 Utuntur vii, 3. 8
 Uvis vi, 4. 21
 Vulgari iii, 3. 4
 Vulgasset vii, 7. 38
 Vulgasset (diffudisset) viii, 10. 16
 Vulgata iii, 4. 10
 Vulgati v, 1. 38
 Vulgatis iii, 1. 14
 Vulgato v, 12. 7. vi, 2. 17
 Vulgatum ix, 10. 1 miraculum v, 1. 32
 Vulgaverant morbos ix, 10. 13

- Vulgaverat vi, 11. 20. viii, 11. 2. x,
 1. 17 morbis v, 1. 11
 Vulgavere (sparsere) viii, 9. 9
 Vulgavit viii, 1. 17 fama idoneis aucto-
 ribus iv, 9. 2
 Vulgi vi, 2. 21. vi, 8. 25. x, 6. 4. x,
 7. 8
 Vulgo (dat.) iii, 6. 19. vi, 2. 9. vi, 8.
 24. vii, 2. 33. ix, 9. 10 (adv.) iv, 7.
 23
 Vulgum ix, 1. 20
 Vulgus iv, 10. 5. 7
 Vulnera iv, 16. 31. vii, 22. viii, 14. 32
 Vulnerabant viii, 11. 14
 Vulnerabantur iv, 6. 9
 Vulnerabatur iv, 15. 23
 Vulnerarentur ix, 1. 16
 Vulnerassent x, 1. 20
 Vulnerat vi, 7. 20
 Vulnerati iii, 11. 6. iv, 15. 16. ix, 2.
 32
 Vulneratis iv, 2. 22. viii, 14. 31. ix, 2.
 20. x, 7. 18
 Vulneratum ix, 5. 20
 Vulnaverat ix, 5. 11
 Vulnere iv, 6. 21. vii, 4. 37. vii, 6. 6.
 vii, 7. 5. viii, 1. 16. 24. viii, 10. 28.
 ix, 1. 33. ix, 5. 28. ix, 6. 1. ix, 8.
 22. x, 1. 20
 Vulneri viii, 10. 31. ix, 8. 27
 Vulneribus iii, 11. 9. iv, 3. 26. iv, 6.
 25. iv, 15. 17. iv, 16. 13. v, 3. 8.
 v, 13. 16. vii, 7. 35. viii, 14. 26. 30.
 34. ix, 5. 16. 18
 Vulneris vii, 6. 5
 Vulnerum vi, 1. 5
 Vultus iv, 6. 12. 18. vii, 7. 18. vii, 8.
 3. viii, 10. 29. ix, 5. 23. 26
 Vult vii, 1. 32. vii, 8. 21
 Vultis vii, 7. 18. ix, 2. 31
 Vultu iv, 13. 25. v, 11. 7. vi, 5. 29.
 vi, 7. 3. 30. 33. vi, 11. 35. vii, 2. 6.
 24. viii, 4. 30. viii, 6. 16. viii, 12. 9
 Vultum iv, 11. 4. v, 8. 14. vi, 9. 10.
 vii, 8. 1. viii, 7. 9
 Vultus iv, 10. 26. iv, 15. 11. v, 5. 23.
 viii, 6. 22. ix, 2. 30. x, 5. 10. x, 8. 3
 Uxiorum v, 3. 1. 3. 16
 Uxor iii, 12. 4. iii, 13. 13. 14. iv, 10. 28
 Uxorem iii, 9. 6. iv, 11. 4. vi, 2. 7.
 viii, 3. 4. viii, 4. 25. x, 3. 12
 Uxores viii, 8. 3
 Uxoris iv, 11. 9. iv, 12. 2. viii, 3. 1
 X.
 Xenippa viii, 2. 14
 Xenophilo v, 2. 16
 Xerxes v, 6. 1
 Xerxes iv, 1. 11
 Xerxi vii, 5. 35
 Xerxis iii, 2. 2. iii, 10. 8. vii, 5. 23
 Z.
 Zariaspen ix, 10. 19
 Ziobertis vi, 4. 4
 Zoilus vi, 6. 35
 Zopyrio x, 1. 44

DIRECTIONS TO THE BINDER.

Alexandri Magni Macedonis Expeditio	<i>to face the Title.</i>
Alerander Magnus	<i>page</i> 65
Philippus Macedo	66
Aristoteles	69
Homerus	76
Midas, &c.	151
Plaustrum et Jugum	155
Thessalicus Equus.—Thessali Equites	163
Bacchi et Ariadnes Chorus.—Liberi Patris Triumphus	210
Hercules Tyrius.—Apollinis Tyrii Memoria	232
Jovis Hammonis Capita	270
Hammonis Nemus	274
Rotæ Curruum falcatorum	287
Olympias	367
Bacchantium Chorus.—Dionysiaca Saltatio	729

11

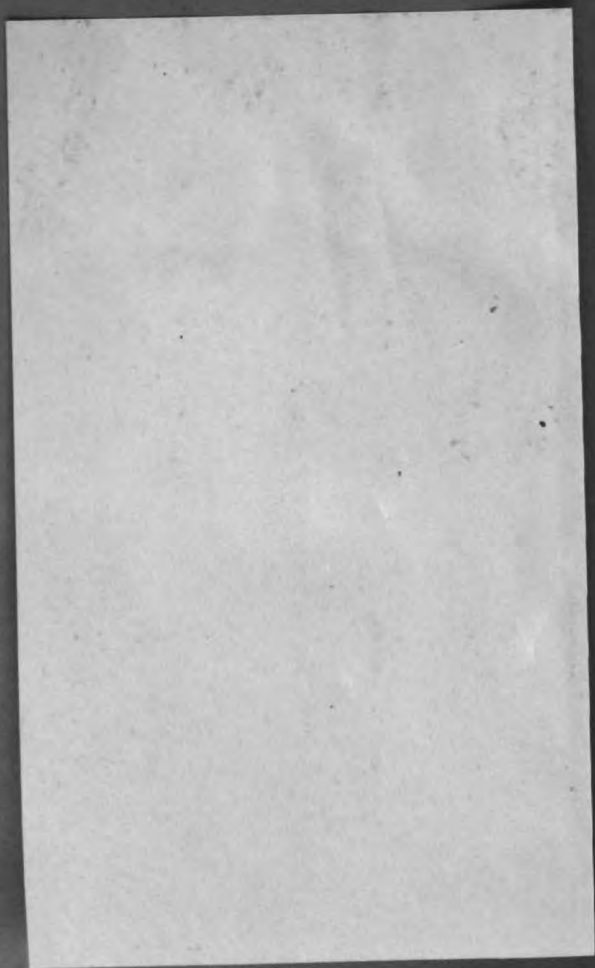
8'

B'D NOV 1 0 1914

